

Incapit epistola sancti iheronimi ad
paulinum presbiterum de omnibus
diuine historie libris. capitulu pmi.

Ecce ambrosius
tua michi munus-
cula pferens. derulit
sibi et suauissimas
lras. q a principio
amiciciaz. fide pba-
re iam fidei et veteris amicitie noua:
pferebant. Vera eni illa necessitudo e.
et xpi glutino copulata. qm non utili-
tas rei familiaris. no pntia tantum
corporis. no sbdola et palpas adulaeo.
sed dei timor. et diuina scripturarum
studia conciliant. Legim in veteribz
historijs. quosd a lustrasse puincia.
nouos adisse plos. maria trasisse.
ut eos quos ex libris nouerant: coram
q videret. Sicut pitagoras memphi-
nicos vates. sic plato egiptu. et archita-
tarentinu. eandemq oram ytalie. que
quondam magna grecia dicebat: labo-
riofissime peraguit. et ut qui athenis
mge erat. et potens. cuiusq doctrinas
achademie gignasia psonabant. fieret
pignus atq discipulus. males aliena
verecunde discere. qm sua ipudenti ingeret.
Deniq cu lras quasi toto orbe fugien-
tes psequit. capte a piratis et uenuda-
tus. cyrano crudelissimo paruit. dud
captiuus uind et seruus. Tame quia
plus maior emente se fuit. ad cyrum
liuu. ladeo eloquencie fonte manante.
de ultimis hispanie galliarumq finibz.
quosdam uenisse nobiles legimus. et
quos ad contemplacione sui roma no
traxerat. uni hois fama pduxit. Ha-
buit illa etas inauditum omnibz seculis.
celebranduq miraculm. ut urbe tanta

ingressi: aliud extra urbem quererent.
Appolloni? siue ille mag? ut vulgus
loquitur. siue phus. ut pitagorici tra-
dunt. intrauit plas. pssuuit caucasu.
albanos. scythas. massagetas. opule-
ntissima indie regna penetravit. et ad
extremum latissimo phylon ampne-
tissimo puenit ad bragmanas. ut
hyarcam in throno sedente aureo et de
tantali fonte potantem. inter paucos
discipulos: de natura. de moribz. ac de
curfu diez et fidez audiret docentem.
Inde p elamitas. babilonios. chalde-
os. medos. assyrios. parthos. syros.
phenices. arabes. palestinos. reuersus
ad alexandria: perrexit ad ethiopia.
ut gignosophistas et famosissimam
solis mensam uideret in sabulo. In-
uenit ille vir ubiq q disceret. et semp
proficiens. semp se melior fieret. Scrip-
sit super hoc plenissime octo volumi-
nibus: phylotratus.

Quid loquar de seculi hominibz.
cu aplos paulus: uas electiois.
et magister gentiu. qui de consciencia
tanti se hospitis loquebat. dices. An
experimentu queritis eius qui in me
loquit xpc. Post damascu arabiaq
lustrata: alredit iherosolimam ut uidet
petru et mansit apud eu diebz quindecim.
Hoc eni multio ebdomadis et ogdo-
adis: futur? gentiu pdicator instru-
endus erat. Quoruq post anos quatuor-
decim assumpto barnaba et cyro: repo-
suit cu aplis ewageliu. ne forte in ua-
cuum curreret aut cucurrisset. Habet
nescio qd latentis energie: uine uocis
adus. et in aures discipuli de auctoris
ore transfusa: fortius sonat. Unde et
eschineus cu rodi regularet. et legeretur

illa demonstrans orō qm̄ adūsus eū ha-
buerat: mirantibz cūdis atq; laudantibz:
suspiciens ait. Quid si ip̄am audisset
bestiam. sua verba resonātem.

Nec hoc dico. qd sit aliquid in me
tale. qd uel possis a me audire
ut uelis discere: sed quo ardor tuus et
discendi studiū. etiā absq; nobis per se
probari debeat. Ingeniū docile. et sine
dodore laudabile est. Non qd iuenias:
sed quid queras cōsideram. Mollis
cera et ad formandū facilis: etiā si ar-
tificis et plaste resset manus: tamen
virtute totū est quicqd esse potest. Pau-
lus ap̄ls ad pedes gamalielis. legen
moysi et p̄phas didicisse se gloriatur: ut
armat⁹ spūalibz telis. postea docet con-
fidenter. Arma enī nr̄e milicie nō car-
nalia sūt. sed potēcia deo. ad destruccio-
nem munitionū et cogitationes destru-
entes. et omne altitudinē extollentē se
adūsus sciām dei: et captiuātes omne
intellectū ad obediendū xp̄o: et parati
subiugare omne inobediām. Thimo-
teum scribit ab infācia sacris litteris
eruditū: et hortat ad studiū lectiōis:
ne negligat grām q̄ data sit ei per ip̄-
sionē manus p̄sbitarij. Tyro p̄cipit.
ut inter ceteras uirtutes ep̄i. quē breui ser-
mone depinxit. sciām q; nō negligat
scripturaz. obtinentem inquit cū qui
scdm̄ doctrinā est fidelem sermonē: ut
potens sit rehortari i doctrina sana et
contradicentes reuincere.

Sancta quippe rusticitas solū sibi
prodest. et quātū edificat et uite
merito eccliam xp̄i: tū nocet si destruē-
tibus non resistat. Malachias p̄pha.
imō p malachiā dñs interrogauit sac-
dotes legem. Quātū sacerdotis officiū

est: interrogatū respondere de lege. Et in
deuteronomio legim⁹. Interroga p̄an-
tū et annūciabit tibi: maiores tuos
et dicēt tibi. In psalmo q; cxiij. Can-
tabiles mihi erāt iustificatōnes tue:
in loco pugnatiōis mee. Et i descrip-
tione iusti uiri. cū eum arbori uite da-
uid q̄ est i paradiso cōparat: inter ceteras
uirtutes hoc etiā intulit. In lege dñi
uolūtas eius. et i lege eius meditabit
die ac nocte. Daniel i fine sanctissime
uisionis ait. iustos fulgere q̄si stellas:
et intelligentes id est doctos q̄si firma-
mentū. Et ides qm̄ in se distāt iusta
rusticitas. et docta iusticia. Alij stellis:
alij celo cōparant. Quāq; iuxta hebrai-
cam ueritatē. utrūq; de eruditis possit
intelligi. Ita enī apud eos legim⁹. Qui
autē docti fuerit fulgebūt q̄si splendor
firmamenti: et qui ad iusticiā erudiūt
multos: q̄si stelle in p̄petuas eternitates.
Cur dicat paulus ap̄ls uas electiōis.
nempe quia uas legis: et scripturaz
scāz erat armariū. Pharisei stupent
in dñi doctrina. et mirant in petro et
iohāne quō legē sciāt: cū trās nō di-
dicerit. Quicqd enī alijs exercitatio et
rodi diuina in lege meditatio tribuere
solet. illis hoc sp̄s sc̄s suggerbat. Et
erant iuxta qd scriptū ē docibiles deo.
Duodecim annos saluator ip̄leuāt.
et in templo sedēs. de q̄stionibz legis
interrogans: magis docet dū prudēt
interrogat. Nisi forte rusticū petrū. rusti-
cum iohē dīcīm⁹: quorū uterq; dicere
poterat. et si impit⁹ sermone: non in
sciēcia. Iohes rustic⁹: piscator indot⁹.
Et unde illa vox obsecro: in p̄cipio
erat uerbū. et uerbū erat apud deum.
et deus erat ūbū. Logos grece. multa

significat. Nam et verbum est et ratio. et
supputatio: et causa uniuscuiusque rei. per
quam sunt singula que subsistunt: que uni-
uersa recte intelligimus in christo

Hoc doctus plato nesciuit. hoc de-
mosthenes eloquens ignorauit.
Perdā inquit sapienciā sapienciū: et
prudenciā prudēciū reprobabo. Vera
sapiēcia perdet falsā sapiām: et quāq;
stulticia p̄dicatōnis in cruce sit: tamē
paulus sapiām loquit̄ inter p̄fectos.
Sapiām autē nō secl̄i isti. q̄ destruit.
nec p̄cipū: sed loquit̄ dei sapiām in
mysterio absconditā: quā p̄destinauit
deus ante secula. Dei sapiēcia. x̄ps est.
X̄ps enī. dei virtus et dei sapiēcia. Nec
sapiēcia in mysterio abscondita est. de
qua et nom̄ psalmi titulus p̄notatur.
pro occultis fili: in quo sunt omnes
thesauri sapiēcie et sciēcie dei absconditi.
Et qui in mysterio abscondit̄ erat. p̄desti-
natus est ante secl̄a: p̄destinat̄ autē
et p̄figurat̄ in lege et p̄phetis. Unde
et p̄phete appellabātur videntes: quia
videbant eū quē ceteri non videbant.
Abraham vidit diē eius. et letat̄ est.
Ap̄iebāt̄ celi ezechiel: qui p̄lo p̄cōri
clausi erāt. Reuela inq̄t dauid oculos
meos: et considerabo mirabilia de lege
tua. Leḡ enī spūalis est: et reuelatione
opus ē ut intelligat̄: ac reuelata facie
dei gl̄iam contemplanur. Liber in apoca-
lypsi septem sigillis signatus ostendit̄:
quem si dederis hominī sciēti l̄as ut
legat̄: respondebit tibi. Non possum.
Signat̄ ē enī. Quātū hodie putat̄ se
nosse l̄as: tenet signatum librū. nec
ap̄ire possunt. nisi ille reuerat̄ qui h̄t
clauē dauid: qui aperit et nemo clau-
dit: claudit et nemo aperit. In actibus

ap̄lor. s̄s eunuchus. imo sand̄ vir.
sic enī eū s̄a scriptura cognominat: cū
legēt ysaiam p̄phetam. interrogatus a
philippo. putasne intelligis que legis:
respondit. Quō possum: nisi aliquis
me docuerit. Ego ut de me loqr̄ inter-
net sandior sū h̄c eunuchus. nec studi-
osior: qui de ethiopia id ē de extremis
finibz mūdi venit ad templū. reliquit
aulam regiam: et tant̄ amator legis
fuit diuine sciēcie. ut etiā in reliculo
l̄as legēt s̄s. Et tamē cū librū tenet.
et v̄ba dñi in cogitatione d̄cipet. lingua
uolueret. labijs p̄sonaret: ignorabat
eum quē in libro nesciens venerabat.
Venit philipp̄: ostendit ei ih̄elū: qui
clausus latebat in l̄a. Mira doctoris
virtus. Eadem hora credidit eunuch̄:
baptizat̄ fidelis et s̄s magister efficit̄
de discipulo plus in deserto fonte eccl̄ie:
q̄ in aurato synagoga tēplo reperit

Hec a me p̄strida sūt breuiter: neq;
enī ep̄laris angustia euagari lō-
gius patiebatur: ut intelligeres. te in
scripturis sacris sūe p̄uio et mōstrare
semitā. nō posse ingredi. Taceo de gra-
maticis. rethoricis. philosophis. geo-
metricis. dyalecticis. musicis. astrono-
micis. astologis. medicis. quorū scia
mortalibz satis uel uilissima est: et in
tres partes scindit̄. in doctrinā. rationē.
et usum. Ad minores artes ueniā: et
que non tā lingua q̄ manu admini-
strant̄. Agricole. canentarij. fabri me-
talloz. lignorūq; resores. lanarij q̄ et
fullones. et ceteri qui variā suppellectilē
et uilia opuscula fabricāt: absq; docto-
re esse non possunt qd̄ cupiūt. Quod
medicorū est p̄mittūt medicā: tradant
fabrilia fabri. Sola scripturarū ars ē:

quam sibi passim omnes vendicant. Scribimus indodi. dodiq; poemata passim. Hanc garrula anus. hanc delirus senex. hanc sophista ubosus. hanc uniuersi presumunt. lacerant. docent anteq; discant. Alij abduco supercilio grandia uerba trutinantes. inter mulierulas de sacris literis philosophant. Alij discunt pro chopudo a feminis. qd uiros doceant: et ne parum hoc sit. quadam facilitate ubos. imo audacia. dissident alijs: qd ipsi non intelligunt. Taceo de uicis scribis: qui si forte ad scripturas sacras post seculares literas uenerint. et sermone proposito aures populi mulserint: quicquid dixerint. hoc legem dei putant. Nec scire dignantur qd prophete. qd apostoli senserint. sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia: quasi grata sit. et non uiciosissimum dicendi genus. de prauare sententias: et ad uoluntatem suam sacra scriptura trahi repugnantem. Quasi non legimus omeronem et uirgilio. et nona: ac non sic etiam et maronem siue christo possimus dicere christianum. quia scripsit iam redit et uirgo redeunt saturnia regna: iam noua progenies. celo demittitur alto. Et praeu loquentem ad filium. Macte mee uires. mea magna potentia solus. Et post uerba saluatoris in cruce. Talia perstabat memorans. fixusq; manebat. Quercilia sunt haec. et circulatorum ludu filia. docet quod ignores: imo ut cum stomacho loqr: nec hoc quod scire quod nescias.

Uidelicet manifestissima est genesis in qua de creatura mundi de reordinatione generis humani. de diuisione terre. de confusione linguarum et gentium usq; ad exitum scribitur hebreorum. Patet exodus cum decem plagis: cum decalogo cum militibus. diuinisq; preceptis. In promptu est leuiticus

liber: in quo singula sacrificia imo singule pene sillabe et uestes aaron et totus ordo leuiticus spirant celestia sacramenta. Numeri uero nonne totius arismetice et prophetie balaam et quadraginta duarum mansionum per heremum mysteria continent: deus nonnisi uero scilicet a lege et euangelice legis prefiguratio. nonne sic ea habet que priora sunt ut noua sunt omnia de ueteribus: hucusq; moyses: hucusq; pentateuchus: quibus quinque uerbis loqui se uelle apostoli in ecclesia gloriatur. Iob exemplar patientie nonnisi mysteria suo sermone explebitur: prosa incipit. uersu labitur. pedestri sermone fluuit: omnesq; leges dyalectice. propositione. assumptione. confirmatione. conclusionem detinuit. Singula in eo uerba plena sunt sensibus: et ut de ceteris sileam. resurrectionem corporis sic prophetat: ut nullus de ea manifestius et cauius scripserit. Scio inquit quod redemptor meus uiuit: et in nouissimo die de terra resurgetur sum: et rursum circumdabor pelle mea. et in carne mea uidebo deum: quem uisurus sum ego ipse et oculi mei conspiciuntur sunt: et non alius. Reposita est haec spes mea in sinu meo. Veniam ad illum nauem: qui typum domini non solum in gestis. uerum etiam in nomine perfert. Transiit iordanem. hostium regna subuertit: diuidit terram uictori populo: et per singulas urbes. uiculos. montes. flumina torrentes. atq; confluia. ecclesie celestisq; iherosolyma spiritualia regna descriptit. In iudicium libro sunt principes populi. tot figure sunt. Ruth moabitica ysaie replet uaticinium dicens: erunt agni domini domitor terre: de petra deserti ad montem filie syon. Samuel in hely mortuus et in occisione saul ueterem legem abolitam monstrat: porro in sadoch atq; dauid

3.
nouū sacerdotū nouiq; impij sacmēta
testatur. Malachim id ē tercius ⁊ qrt⁹
regū liber a salomone usq; iechoniā ⁊
a ieroboam filio nabath usq; ad osee
qui ductus est in assyrios. regnū iuda
⁊ regnū describit isrl. Si hystoriā respici-
as vba simplicia sūt: si in lris sensū
latentem inspexeris ecclesie paucitas ⁊
hereticorū contra eccliam bella narrāt.
Duodecim pphie in unius voluminis
angustias coartati nistro aliud quā
sonant in lra prefigurāt. Osee crebro
nomiat effraim. samariā. ioseph. iez-
rael. ⁊ uxore fornicariā ⁊ fornicatōnis
filios ⁊ adulterā cubiculo clausā mari-
ti nistro tpe sedere viduam: et sub veste
lugubri mariti ad se reditū prestolari.
Iohel filius fatuel describit terrā duo-
decim tribuū. cruce. bruchū. locusta. ru-
bigine vastante sumptā: ⁊ post eūsi-
onem prioris ppli effusū iri spiritū scū
sup seruos dei ⁊ ancillas id ē sup centū-
viginti credentiū noīa: ⁊ effusū iri in re-
natio syon. Qui centūviginti ab uno
usq; ad quindeci paulatī ⁊ p incremē-
ta surgētes quidecim graduū numerū
efficiūt: qui in psalterio misticē cōtinēt.
Amos pastor ⁊ rustic⁹ ⁊ ruborū mora
distinguentis paucis vbis replicari nō
potest. Quis enī digne exprimat cū et
quatuor scelera damasci ⁊ gaze rici ⁊ ydu-
mee ⁊ filiorū amon ⁊ moab ⁊ in septio
et octauo gradu iudee et israhel? Ipse cernit
fidorē locuste. ⁊ stantē dñm sup murū
litū ul ad amātinū: ⁊ vnicū pomorū
attrahentē supplicia pccōribz. ⁊ famem
in ita: nō famem panis. nec sitim aque

sed audiendū verbū dei. Abdias qui
interpretat seruus dñi pronat contra
edom: ⁊ sanguineū itenūq; fratis q;
iacob semp emulū hasta prurit spūali.
Jonas pulcherrima colūba naufra-
gio suo passionē dñi pfigurans. nū-
dum ad penitentiā reuocat: ⁊ sū noīe
nūmque salutē gentibz nūciat. Micheas
de moralchi coheres xpi vastatōnem
annūciat filie latronis: et obsidiōnē
ponit contra eā: quia maxillā prulle-
rit iudicis isrl. Naum solator orbis
inrepat ciuitatem sanguinū: ⁊ post
eūsiōnē illius loquit: ecce sup montes
pedes euangelisantis ⁊ annūciantis
pacem. Abacuc ludator fortis ⁊ rigid⁹
stat super custodiā suā: ⁊ figit graduū
sup munitionē ut xpm i cruce cōplect.
et dicat: operuit celos gloria eius. et
laudis eius plena est ita: splendor ei⁹
ut lux erit. cornua in manibz eius: ibi
abscondita ē fortitudo ei⁹. Sophonias
speculator et archanoz dñi cognitor.
audīt clamorē a porta pisciū et ciula-
tum a secunda: ⁊ cōticiōnē a collibz.
Iudicāt q; ululatū habitatoribz pile:
quia cōticiūt oīs ppls chanaan. disp-
si sūt vniūsi qui inuoluti erāt argēto.
Aggeus festin⁹ et letus. qui seminauit
in lacrimis ut i gaudio metēt. destructū
templū edificat: deūq; patrem inducit
loquētē: adhuc unū modicūq; et ego
omouebo celū ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ aridā:
et mouebo omēs gentes: ⁊ veniet desi-
deratus cundis gentibz. Zacharias
minor dñi sui multiplex in pphcia.
ihm vestibz sordidis indutū. ⁊ lapidē
oculorū septem. candelabrūq; aureū cū
tonidem lucernis qrt odis. duas quoq;
oliuas a sinistris lampadis cernit. et

a dextris: ut post equos rufos varios
nigros et albos. et dissipatas quadrigas
et effraim. et equum de iherusalem pauperem
regem uanitate: et predicet regem sedentem
super pullum filium asine coniugalium. Ma-
lachias apertus. et in fine omnium prophetarum. de
abiectione israel et uocatione gentium. non
est michi aut uoluntas in uobis dicit
dominus exercituum: et munus non suscipiam de
manu uestra. Ab ortu enim solis usque
ad occasum magnum est nomen meum in
gentibus: et in omni loco sacrificatur et
offertur nomini meo oblatio munda.
Ysaïam. iheroniam. ezechiel et daniel.
quis potest uel intelligere uel exponere?
quorum primus non prophetiam uidet michi
regere sed euangelium. Secundus uirgam
muceam et ollam accensam a facie aquila-
lonis: et pardum spoliatum suis colori-
bus: et quadruplex diuisis metris nedit
alphabetum. Tertius principia et fine
tantis habet obscuritatibus inuoluta:
ut apud hebreos ipse presens cum recordio
geneseos ante annos triginta non le-
gantur. Quartus uero qui et extraneus
inter quatuor prophetas. temporis consocius.
et totius mundi philohistoricus lapide
positum de morte sine manibus. et regna
omnia subitaneis clavis sermone pronuntiat.
David symonides noster. pindarus
et alpheus flaccus quique catullus atque serenus.
christum lyra predicat: et in decacordo psal-
terio ab inferis excitat resurgentem. Sa-
lomon pacificus et amabilis domini. mores
corrigit. naturam docet: ecclesiam iungit et
christum. sanctumque nuptiarum dulce canit epi-
thalamium. Hester in ecclesie typo populum
liberat de periculo: et interfecit amantem
qui interpretatur iniquitas partes con-
uincit et diem celebrant mittit in posteros.

Paralipomenon liber instrumenti uetus
epithomē tantus ac talis est: ut absque
illo si quis sanctam scripturam sibi uolu-
erit arrogare se ipsum irrideat. Per sin-
gula quippe nomina iudiciorumque uerborum. et
premissis in regum libris tanguntur histo-
rie: et innumerabiles replicatur euangelij
questiones. Hestoras et neemias. adiu-
tor uidelicet et consolator a domino. in uno
uolumine artant: instaurant templum.
muros restructunt ciuitatis: omnesque illa
turba populi redeuntis in patriam. et descriptio
sacerdotum. leuitarum. israelitis. proselytorum ac
per singulas familias murorum et turrium
opera diuisa. aliud in cornice preferunt:
aliud in medulla retinent. Ceteris me-
scripturarum amore raptum. excessisse mo-
dum epistole: et tamen non impluisse quod
uolui. Audiui enim tantum quod nosse quod
rupe debeamus: ut et nos quique possimus dicere:
occupauit anima mea desiderare iustifi-
cationes tuas in omni tempore. Ceterum illud
socraticum implet in nobis. Hoc tantum
scio quod nescio. Tangam et nouum breuiter
testamentum. Matheus. marcus. lucas.
et iohannes. quadrigena domini. et uerba iherosolimitana
quod interpretatur scientie plenitudo per totum
corpus oculatum sunt: scintille auicant.
discurrunt fulgura. pedes habent rectos.
et in sublime tendentes: terga penetrata
et ubique uolantia tenet se mutuo sibi-
que perplexi sunt: et quasi rota in rota uol-
untur. et pergit quocumque eos flatus spiritus
sancti perduxerit. Paulus apostolus ad septem
scribit ecclesias: octaua enim ad hebreos
a plerisque extra numerum ponitur. Thimo-
teum instruit et erycum et philomenem pro
fugitiuo famulo deprecatur: super quo
melius tacere puto. quam pauca scribere.
Adus apostolorum nudam quidem uidentur.

4.
sonare historiam ⁊ nascentis ecclesie
infanciā tē: sed si nouim⁹ scriptorē
eorū lucam esse medicū. cui⁹ laus est in
euangelio. animadūtim⁹ parit oīa
ūba illius anime languentis esse me-
dicinā. Iacob⁹. petrus. iohēs. iudas.
septem epīas ediderunt tam misticas
q̃ succindas. ⁊ breues parit ⁊ longas:
breues in ūbis. longas in sententijs.
ut rar⁹ sit qui nō ī earū recuriat lōne.
Apocalipsis iohānis tot habet sacra-
menta quot uerba. Parū dixi: ⁊ pro
merito volum⁹ laus oīs inferior ē.
In uerbis singlis. multiplices latent
intelligencie. Oro te frater karissime
inter hec uiuē ista meditari. nil aliud
nosse. nichilq; aliud querē: nōne uide-
tur tibi iam hic in terris regnū celestis
habitarulū? Solo ut offendaris in
scripturis sās. simplicitate ⁊ q̃li uilitate
ūbor: que uel uicio interpretum uel de
industria sic plate sūt. ut rusticā cō-
onem facili⁹ instruerā. ⁊ ī una eadēq;
sententiā aliter doc⁹. aliter sentiret in-
dodus. Non sū tam pculans ⁊ hebes
ut hec me nosse polliceat: ⁊ eorū fruct⁹
carpere in trā quorū radices ī celo fixe
sūt. sed uelle facere: sedenti me prefero.
magistrū reuens comitem spondeo.
Petenti datur: pulsanti apit. querēs
inuenit. Discant⁹ in terris: quorū scā
nobis pseueret in celo. Obuijs te ma-
nibz recipiam: ⁊ ut inepte aliquid ac-
de ermagore tumiditate effundā. q̃qd
quesieris tecū scire conabor.

Habes hic amantissimū tuū frēm
eusebiū. qui litterarū tuarū michi
graciā duplicauit: referens honestatē
morū tuorū. otēptū seculi. fidem ami-
ciē. amorem xpī. Nam prudenciā et

eloquiū uenustatē etiā absq; illo ipsa
epistola pferebat. Festina queso te. et
herenni salo nauide funem magis p-
scinde q̃ solue. Nemo renūciatur⁹ se-
culo bene potest vendere. que otēptū
ut venderet. Quicquid in sumptus de
tuo ruleris: pro lucro computa. Anti-
quū diditū ē. Auaro deest tā qd̃ habet:
q̃ qd̃ nō habet. Credenti tot⁹ mūdus
diuiciarū ē. Infidelis autē etiā obulo
indiget. Sic uiuam⁹ q̃li nil habentes
⁊ oīa possidentes. Victus atq; uestit⁹
diuicie xpianorū. Si habes ī potestate
rem tuam vende: si nō habes proice.
Tollenti tunicā: et palliū relinquendū
est. Nisi scilicet tu semp recastinas et
diem de die trahēs caute ⁊ pedetēptim
tuas possessiones uendideris: non
habet xps unde alat pauperes suos.
Totū deo dedit: qui se obtulit. Apōsto-
li tantū nauem ⁊ retia relinquerūt: ui-
dua duo era mittit ī gazophiliū.
et pfertur celi diuicijs. Facile otēptū
oīa: qui se semp cogitat esse mortuū.

Incipit plogus in pentateuchū moisi

Desiderij mei desideratas
accepi lrās. qui quodam
psagio futurorū. cū danie-
le sortitus ē nomen: obse-
crāis ut translatū ī latinā linguā de
hebreo sermone pentateuchū nostrorū
auribz traderē. Periculosū opus certe.
⁊ obredatorū meorū laccatibz patens:
qui me asserūt ī septuaginta interpretū
sigillatōne. noua pro ueteribz rudere.
ita ingeniū q̃li uinū pbantes. cū ego
sepissime testat⁹ sum me pro uili porci-
one in tabernaculo dei offerre q̃ possim:
nec opes alteri⁹ aliorū pauprate fedari.
Dū ut auderem origenis me studiū

prouocauit: qui editioni antiquae translatione theodotionis miscuit. asterico et obelo id est stella et uerum omne opus distinguens. dum autem illucere facit que minus ante fuerant: aut superflua queque iungulat et confodit. et maxime quae euangelistarum et apostolorum auctoritas promulgauit. In quibus multa de veteri testamento legimus que in nostris codicibus non habent: ut est illud. et egipto uocaui filium meum. et quem nazarenum uocabitur: et uidebunt in quem compunxerunt. et flumina de ventre eius fluent aque uivae: et que nec oculis uidit nec auribus audiuit nec in cor hominis ascendit que praeparauit diligentibus se: et multa alia que proprium sunt agmina desiderant. Interrogamus ergo eos ubi haec scripta sunt. et cum dicere non potuerint. de libris hebraicis proferamus. primum testimonium est in osee. secundum in ysaia. tertium in zacharia. quartum in puerbis. quintum eque in ysaia: quod multi ignorantes apostolorum deliramenta sedant. et hiberas nequias libris authenticis praefert. Causas erroris non est meum exponere. Iudei prudenti factum dicunt esse consilio: ne prolo-meus unus dei cultor etiam apud hebreos duplicem diuinitatem comprehenderet. quod maxime idcirco faciebant quia in platonis dogma cadere uidebatur. Denique ubicumque sacratum aliquid scriptura testatur de patre et filio et spiritu sancto aut aliter interpretati sunt aut omnino tacuerunt: ut et regi satisfaceret. et archanum fidei non uulgareret. Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas alexandriae mendacio suo extruxerit. quibus diuisi eadem scripturarent: cum aristus eiusdem prolo-mei yperaspites. et non multo post tempore iosephus nichil tale retulerint. sed in

una basilica congregatos contulisse scribant non praestasse. Aliud est enim esse uerum: aliud est esse interpretum. Ibi spiritus uentura praedicat: hic eruditio et uerborum copia ea que intelligit transfert. Nisi forte putandum est tullium econonici xenophonis et platois piragora et demostenis perthesiphontem afflatum rethorico spiritu transulisse. Aut aliter de eisdem libris per septuaginta interpretes. aliter per apostolos spiritus sanctus testimonia requirit: ut quod illi tacuerunt huius scriptum esse mentiri sint. Quid igitur damnamus ueteres? Minime: sed post porum studia in domo domini quod possumus laboramus. Illi interpretati sunt ante aduentum christi et quod nescierunt dubius prouulerunt sententias: nos post passionem eius non tam prophetiam quam historiam scribimus. Aliter enim audita: aliter uisa narrant. Quod melius intelligimus melius et praefertimus. Audi igitur emule: obsecrator ausculta. Non damno non reprehendo septuaginta: sed confidenter audis illis apostolos praefero. Per istorum os michi christus sonat quos ante prophetas inter spiritualia carismata positos lego: in quibus ultimum pene gradum interpretes tenet. Quid liuore torquaris? quod impiorum animos contra me ditas? Sicut ubi in translatione tibi uideor errare interroga hebreos: diuersarum urbium magistros consulere. Quod illi habent de christo tui codices non habent. Aliud est si contra se postea ab apostolis usurpata testimonia praebuerint: et emendationes sunt exemplaria latina. quae graeca: graeca quae hebraea. Vae hec dicit iudeis. Nunc te deprecor desiderii karissime: ut quia me tantum opus scribere fecisti. et a generali eorum capite omnibus inuenies. quod possis eodem spiritu quo scripti sunt libri in latinum eos transferre sermonem.

Incipit liber brevis que nos genesis
 In principio creavit deus celum **dicim**⁹
 et terram. Terra autem erat inanis et
 vacua: et tenebre erant super faciem abyssi.
 et spiritus domini ferebatur super aquas. Dixitque
 deus. fiat lux. Et facta est lux. Et vidit
 deus lucem quod esset bona: et divisit lucem
 a tenebris. appellavitque lucem diem et
 tenebras noctem. factumque est vespere et
 mane dies unus. Dixitque deus. fiat
 firmamentum in medio aquarum: et divi-
 dat aquas ab aquis. Et fecit deus fir-
 mamentum: divisitque aquas que erant
 sub firmamento ab hijs que erant super
 firmamentum. et factum est ita. Vocavitque
 deus firmamentum celum: et factum est vespere
 et mane dies secundus. Dixit vero deus.
 Congregentur aque que sub celo sunt in
 locum unum et appareat arida. Et factum est
 ita. Et vocavit deus aridam terram:
 congregationesque aquarum appellavit
 maria. Et vidit deus quod esset bonum. et
 ait. Germinet terra herbam virentem et
 facientem semen: et lignum pomiferum faciens
 fructum iuxta genus suum. cuius semen in
 semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et
 protulit terra herbam virentem et facientem
 semen iuxta genus suum: lignumque faciens
 fructum et habens unumquodque seminem secundum
 speciem suam. Et vidit deus quod esset bonum:
 et factum est vespere et mane dies tertius.
 Dixitque autem deus. fiant luminaria
 in firmamento celi: et dividant diem ac
 noctem: et sint in signa et tempora et dies et
 annos. ut luceant in firmamento celi et
 illuminent terram. Et factum est ita. fecitque
 deus duo luminaria magna: luminare
 maius ut presteret diei et luminare minus
 ut presteret nocti et stellas: et posuit eas in
 firmamento celi ut luceant super terram: et

presterent diei ac nocti: et dividerent lucem
 ac tenebras. Et vidit deus quod esset bonum:
 et factum est vespere et mane dies quartus.
 Dixit etiam deus. Producat aque reptile
 anime viventis et volatile super terram.
 sub firmamento celi. Creavitque deus cete
 grandia. et omnem animam viventem atque
 motabilem quam produxerant aque in species
 suas. et omnem volatile secundum genus suum.
 Et vidit deus quod esset bonum. benedixitque
 eis dicens. Crescite et multiplicamini. et
 replete aquas maris. avesque multipli-
 centur super terram. Et factum est vespere et mane
 dies quintus. Dixit quoque deus. Pro-
 ducat terra animam viventem in genere suo.
 iumenta et reptilia. et bestias terre secundum
 species suas. factumque est ita. Et fecit deus
 bestias terre iuxta species suas. iumen-
 ta et omnem reptile terre in genere suo. Et
 vidit deus quod esset bonum. et ait. facia-
 mus hominem ad imaginem et similitudinem
 nostram. et prestat piscibus maris. et vola-
 tilibus celi et bestijs uniuscuiusque terre. omni-
 que reptili quod movetur in terra. Et creavit
 deus hominem ad imaginem et similitudinem
 suam. ad imaginem dei creavit illum. ma-
 sculum et feminam creavit eos. Benedixit-
 que illis deus. et ait. Crescite et multiplica-
 mini et replete terram. et subicite eam. et domina-
 mini piscibus maris. et volatilibus celi.
 et universis animantibus que moventur
 super terram. Dixitque deus. Ecce dedi vobis
 omnem herbam afferentem semen super terram.
 et universa ligna que habent in semetipsis
 seminem generis sui. ut sint vobis in escam
 et cunctis animantibus terre. omni-
 que volucri celi et universis que moventur in terra. et in
 quibus est anima vivens. ut habeant ad
 vescendum. Et factum est ita. Viditque deus
 cuncta que fecerat. et erat valde bona.

Et factū ē vespere ⁊ mane dies sextus **Ca. 6.**

Igitur perfecti sunt celi et terra ⁊ omnis or-
natus eorū. Compleuitq; de⁹ die septi-
mo op⁹ suū qd fecerat ⁊ requieuit die
septimo ab uniuerso ope qd pararat. 5
Et benedixit diei septimo ⁊ sanctificauit
illū. quia i ipso cessauerat ab omni ope
suo qd creauit deus ut faceret. Iste sunt
generaciones celi ⁊ terre qndo create sunt
in die quo fecit de⁹ celū ⁊ terrā ⁊ omne 10
virgultū agri atq; oriret in terra om-
nēq; herbā regionis pri⁹ q; germinaret.
Non enī pluerat dñs deus sup terrā.
⁊ hūmo nō erat qui oparet terrā. Sed
fons ascendebat e terra irrigās uniu- 15
sam superficiem terre. Formauit igitur
dñs deus hōiem de limo terre ⁊ inspi-
rauit in facie ei⁹ spiraculū uitę ⁊ fact⁹
homo i aīam uiuentē. Plantauerat
autē dñs deus paradysum voluptatis 20
a principio in quo posuit hōiem quē
formauerat. Produxitq; dñs deus de
humo omne lignū pulchrū visu ⁊ ad-
ulescendū suauē. lignū etiā uitę in me-
dio paradisi. lignūq; sciēcie boni et ma- 25
li. Et fluuius egrediebatur de loco volu-
ptatis ad irrigandū paradysum. qui
inde diuidit in quatuor capita. Nomen
unū phison. Ipse est qui circuit omnē
terrā euilath. ubi nascit aurū ⁊ aurū tre 30
illi⁹ optimū ē. Ibiq; inuenit bdellū ⁊
lapidē omidjū. Et nomen fluuij scōi
gyon. Ipse ē qui circuit omnē terram
ethiopiae. Nomen vero fluminis terci⁹
tygris. Ipse vadit cōtra assyrios. flu- 35
uius autē q̄ter⁹ ipse ē eufrates. Tulit q̄
dñs de⁹ hōiem ⁊ posuit eū in paradysū
voluptatis ut oparetur et custodiret
illū. p̄cepitq; ei dicens. Ex omni ligno pa-
disi comede. de ligno autē sciēcie boni 40
et mali ne comedas. In quacūq; enī

die comederis ex eo. morte morieris.
Dixit q; dñs de⁹. Non ē bonū hōiem
esse solū. faciam⁹ ei adiutoriū sile sibi.
Formatis igit dñs de⁹ de humo cun-
ctis aīantibus terre ⁊ uniuersis volati-
libus celi. adduxit ea ad adā. ut videt
qd vocaret ea. Omne enī qd vocauit
adam aīame uiuentis. ipm ē nomen
eius. Appellauitq; adā nomīnibz suis
cuncta aīantia ⁊ uniuersa volatilia
celi et omnes bestias terre. Ad uēd nō
inueniebat adiutor sibi ei⁹. Immisit-
q; dñs deus soporē in adam. Cumq;
obdormisset. tulit unā de costis eius.
et repleuit carnē pro ea. Et edificauit
dñs deus costā quā tulerat de adam
in mulierē ⁊ adduxit eam ad adam.
Dixitq; adam. Hoc nūc os ex ossibus
meis ⁊ caro de carne mea. Hec voca-
bitur uirago. qm de uiro sumpta est.
Quāobrem relinquet hōmo p̄rem suū
⁊ m̄rem ⁊ adheret uxori sue ⁊ erunt
duo i carne una. Erat autē utq; nud⁹
adā scilicet ⁊ uxor ei⁹ ⁊ nō erubescēbat.

Sed ⁊ serpens erat callidior **Ca. 7.**
cūctis aīantibus ite. q fecerat dñs
de⁹. Qui dixit ad mulierē. Cur p̄cepit
vobis deus ut nō comedētis ex omni
ligno paradisi? Cui respondit mulier.
De fructu lignorū que sunt in paradiso
uescimur. de fructu uēd ligni qd est in
medio paradisi p̄cepit nobis de⁹ ne co-
medēm⁹ ⁊ ne tangerem⁹ illud. ne forte
moriāmr. Dixit autē serpens ad muli-
erem. Nequaquā morte moriēmr. Scit
enī deus q in quacūq; die comeditis
ex eo. apient⁹ oculi uestri: et eritis sicut
dñs scientes bonū et malū. Vidit igit
mulier q bonū esset lignū ad uescen-
dum ⁊ pulchrū oculis. aspectuq; dele-
tabile. ⁊ tulit de fructu illi⁹ ⁊ comedit.

deditq; viro suo. Qui comedit. et apert
fuit oculi ambor. Cumq; cognouisset
se esse nudos. consuerunt folia ficus: et
fecerunt sibi perizonata. Et cum audisset
vocem domini dei deambulantis in paradiso.
ad auram post meridiem: abscondit
se adā et uxor ei⁹ a facie domini dei in me-
dio ligni paradisi. Vocauitq; dominus de⁹
adā. et dixit ei. Vbi es. Qui ait. Vocē
tuā domine audiui in paradiso. et timui eo
quod nudus essem: et abscondi me. Cui
dixit dominus. Quis enim indicauit tibi quod
nud⁹ esses: nisi quod ex ligno de quo pre-
cepī tibi ne comēdes comēdisti? Dixit
q; adam. Mulier quā dedisti michi so-
ciam. dedit michi de ligno: et comēdi.
Et dixit dominus deus ad mulierē. Quare
hoc fecisti? Que respondit. Serpens
decepit me. et comēdi. Et ait dominus ad
serpentē. Quia fecisti hoc. maledictus
es inter omnia animalia. et bestias terre.
Super pedus tuū gradiaris. et terram
comēdes cunctis diebus uite tue. Inimi-
cias ponā inter te et mulierē: et semen
tuū et semen illius. Ipsa contēdet caput
tuū: et tu insidiaberis calcaneo eius.
Mulieri quoq; dixit. Multiplicabo
erumpnas tuas. et conceptus tuos. In
dolore paries filios. et sibi viri potestate
eris: et ipse dominabitur tui. Ade vero dixit.
Quia audisti vocē uxoris tue. et comē-
disti de ligno ex quo precepī tibi ne
comēderes. maledicta terra in ope tuo.
In laboribz comēdes ex ea. cūctis die-
bus uite tue. Spinas et tribulos ger-
minabit tibi. et comēdes herbas terre.
In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo.
donec reuertaris in terrā de qua sum⁹
es: quia puluis es. et in puluere reuerteris.
Et vocauit adam nomen uxoris sue
eua. eo quod mater esset cūctorū uiuentiū.
Fecit quoq; dominus deus ade et uxori ei⁹

tunicas pelliceas. et induit eos et ait.
Ecce adam quasi unus ex nobis factus
est sciens bonū et malū. Nunc ergo ne
forte mittat manū suā. et sumat etiā
de ligno uite. et comedat: et uiuat in-
eternū. Cūlit eū dominus deus de paradiso
voluptatis: ut oparetur terrā de qua
sumpt⁹ est. Fecitq; adā. et collocauit
ante paradisum voluptatis cherubin. et
flāmeum gladiū atq; uersatilem: ad
custodiendam uiam ligni uite. **C. iiij.**
Cognouit uero adam euā uxore
suam: et concepit et peperit cayn
dicens. Possedi hominem per deū. Rursū
q; peperit fratrem eius abel. Fuit autē
abel pastor ouium. et cayn agricola. Sta-
tū ē autē post multos dies ut offerret
cayn. de fructibz terre munera domino.
Abel quoq; obtulit de primogenitiis
gregis sui et de adipibus eorū. Et respē-
xit dominus ad abel. et ad munera ei⁹: ad
cayn autē et ad munera illius non re-
spexit. Iratusq; est cayn uolūter: et
concidit vult⁹ ei⁹. Dixitq; dominus ad eū.
Quare iratus es. et cur concidit facies
tua? Nōne si bene egeris recipies? Si
autē male: statim in foribz peccati tuī
aderit. Sed sub te erit appetit⁹ eius. et
tu dominaberis illi. Dixitq; cayn ad frēm.
Egrediamur foras. Cumq; esset in agro.
cōsurrexit cayn aduersus frēm suū abel:
et interfecit eū. Et ait dominus ad cayn. Vbi
est abel frater tu⁹? Qui rēdit. Nescio.
Nūquid custos fratris mei sū ego? Di-
xitq; ad eū. Quid fecisti? Vox sangui-
nis fratris tui clamat ad me de terra. Nūc
igit⁹ maledict⁹ eris sup terrā: quod apuit
os suū et suscepit sanguinē fratris tui
de manu tua. Cum opar⁹ fueris eam:
non dabit tibi fructus suos. Vagus
et pfugus eris sup terrā. Dixitq; cayn
ad dñm. Maior est iniquitas mea: quā

ut veniā merear. Ecce cōis me hodie
a facie terre: et a facie tua abscondar.
et ero vagus et pfug⁹ i terra. Omnis
igīr qui inuenerit me occidet me. Dixit
q; ei dñs. Nequaq; ita fiet sed omnis
qui occiderit cayn septuplū punietur.
Posuitq; dñs in cayn signū. ut non
interficeret eū omis qui inuenisset eū.
Egressusq; cayn a facie dñi habitauit
profugus i terra ad orientālē plagā
eden. Cognouit autē cayn. uxore suā:
que concepit ⁊ pepit enoch. Et edifica-
uit ciuitatē. ⁊ vocauit nomen eius ee-
noie filij sui enoch. Porro enoch ge-
nuit yrad. Et yrad genuit mauiael. ⁊
mauiael genuit mathusael. Et matu-
sael genuit lamech. Qui accepit duas
uxores. Nōmē unū ada. ⁊ nōmē alteri
sella. Genuitq; ada iahel. qui fuit pa-
ter habitantiū i tentorijs. atq; pastor.
⁊ nomen fratris eius tubal. Ipse fuit
pater canentiū cythara ⁊ organo. Se-
lla quoq; genuit tubalcayn. qui fuit
malleator. ⁊ faber. in cūcta opa cris et
ferri. Soror vero tubalcayn. noemima.
Dixitq; lamech uxoribus suis ade et
selle. Audite vocē meā uxores lamech.
auscitate sūmonē meū. Quā occidi vi-
rum i vuln⁹ meū ⁊ adolescentē in lūo-
rem meū. Septuplū vltio dabit de ca-
yn. de lamech vero septuagies septies.
Cognouit quoq; adhuc adam uxore
suā ⁊ pepit filiū. vocauitq; nomen ei⁹
seth dices. Posuit michi de⁹ semē ali-
ud p abel quē occidit cayn. Sed ⁊ seth
natus est fili⁹. quē vocauit enos. Ipse
cepit inuocare nomen domini. **C. v.**

Hic est liber generationis adam.
In die qua creauit deus hoīem.
Ad similitudinē dei fecit illū: masculū ⁊
feminā creauit eos. et bñdixit illis: et
vocauit nomē eorū adam in die qua

creati sunt. Vixit autē adā centūtrīgī-
ta annis. et genuit filiū ad ymaginē.
⁊ similitudinē suā. vocauitq; nomen
eius seth. Et facti sunt dies adā postq;
genuit seth octingenti anni: genuitq;
filios ⁊ filias. Et factū est omne temp⁹
qd vixit adam anni nongentūtrīgīta.
⁊ mortuus est. Vixit quoq; seth centū-
quinq; annis. ⁊ genuit enos. Vixitq;
seth postq̄m genuit enos octingentis-
septem annis. genuitq; filios et filias.
Et facti sūt omnes dies seth nongen-
torū duodeci annorū: ⁊ mortu⁹ ē. Vixit
vero enos nonaginta annis ⁊ genuit
caynan. Post cui⁹ orū vixit octingē-
tisquīndeci annis. et genuit filios et
filias. Itaq; sunt omnes dies enos
nongentūquinq; anni. et mortuus est.
Vixit quoq; caynan septuagīta ānis.
et genuit malalehel. Et vixit caynan
postq; genuit malalehel octingentisq;
dragīta ānis. genuitq; filios ⁊ filias.
Et facti sunt omnes dies caynan nō-
gentūdecim anni. et mortuus ē. Vixit
autē malalehel sexagītaquīq; annis.
⁊ genuit iared. Et vixit malalehel post-
q̄m genuit iared. octingentisquīngenta
annis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti
sunt omnes dies malalehel octingen-
ti nonagītaquīq; anni et mortuus
est. Vixit iared centūsexagīta duobz
annis. ⁊ genuit enoch. Et vixit iared
postq; genuit enoch octingētis annis.
et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies iared nongentissexagīta-
duo anni. ⁊ mortuus ē. Porro enoch
vixit sexagītaquīq; annis. ⁊ genuit
mathusalā. Et ambulauit enoch cū
deo. Et vixit enoch postq; genuit ma-
thusalam trecentis annis. ⁊ genuit fi-
lios et filias. Et facti sunt omnes dies
enoch. trecentissexagītaquīq; anni.

ambulauitq; cū deo ⁊ non apparuit. quia tulit eum dñs. Vixit quoq; mathusalā centū octoginta septē annis. ⁊ genuit lamech. Et vixit mathusalā postq; genuit lamech septingentis octogintaduobz annis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti sūt omnes dies mathusalā non gentis sexaginta nouē anni. ⁊ mortuus ē. Vixit autē lamech centū octogintaduobz annis ⁊ genuit filiū: vocauitq; nomen ei⁹ noe dicens. Iste cōsolabit nos ab opibus ⁊ laboribz manū nostraz ī terra. cū maledixit domin⁹. Vixitq; lamech postq; genuit noe quingentis nonagintaquinq; annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies lamech septingentis septuaginta septem anni. ⁊ mortuus ē. Noe vero cum quingentorū esset annorū. genuit sem. et cham. et iaphet. **C. vi.**

Qumq; cepissent homines multiplicari sup terram. ⁊ filias præ-
assent. Videntes filij dei filias hūm qd essent pulchre. acceperūt sibi uxores ex omnibz quas elegerāt. Dixitq; deus. Non pmanebit spīrit⁹ meus in hūie in eternū. quia caro ē. Erūtq; dies illi⁹ centū viginti annorū. Gigantes autē erāt sup terrā in diebz illis. Postq; enī ingressi sunt filij dei ad filias hūm. illeq; genuerūt: isti sunt potētes a scō. viri famosi. Videns autē de⁹ qd mltā malicia hūm esset ī terra. ⁊ cūcta cogitatio cordis intentā esset ad malum omni tpe: penituit eū qd hūiem fecisset ī terra. Et præuens ī futurū. ⁊ tactus dolore cordis intrinsec⁹: delebo inq̃t hūiem quē creauī a facie terre. ab hōie usq; ad aīantia. a reptili usq; ad volucres celi. Penitet enim me fecisse eos. Noe vērō inuenit graciā coram dño. Hæc sunt generationes noe. Noe vir

iustus atq; pfect⁹ fuit. ī generationibz suis: cū deo ambulauit. ⁊ genuit tres filios. sem. cham. ⁊ iaphet. Corrupta est autē terra corā dño. et repleta ē iniquitate. Cumq; vidisset deus terrā esse corruptā. oīs quippe caro corruerat viā suā sup terrā: dixit ad noe. Finis vniūse carnis venit corā me. Repleta ē terra iniquitate a facie eorū: et ego dispdam eos cū terra. Fac tibi archam de lignis leuigatis. Mansurulas ī archa facies: ⁊ bitumē linies intrinsec⁹ et extrinsec⁹. ⁊ sic facies eā. Trecentorū cubitorū erit longitudo archæ. quinquaginta cubitorū latitudo. et triginta cubitorū altitudo illius. Fenestrā ī archa facies. et ī cubito sūmabis sūmitatē eius. Ostiū autē archæ pones ex latere dorsum. Enacula ⁊ iustega facies ī ea. Ecce ego adducā aq̃s diluuij sup terrā ut interficiā omne carnē ī qua spūs vite est subter celū. et vniūsa que ī terra sūt consument. Donaq; fedus meum tecū. et ingredieris archā tu et filij tui. uxor tua. et uxores filiorū tuorū tecum: et ex cunctis aīantibz vniūse carnis bina induces ī archā ut viuāt tecū masculinū sexus ⁊ femininū. De volucibz iuxta genus suū. ⁊ de iumentis ī genere suo. ⁊ ex omni reptili terre. scōm gen⁹ suū. bina de omnibz ingredientē tecū. ut possint viuere. Tolles igit̃ tecū ex omnibz elcis que mandī possunt. et comportabis apud te. et erunt tibi qm illis ī escam. Fecit igit̃ noe omnia que præperat illi deus. **C. vii.**

Dixitq; dñs ad eū. Ingredere tu et omnis domus tua ī archā. Te enī vidi iustū corā me ī generatione hac. Ex omnibz aīantibus mundis tolles septena ⁊ septena. masculinū et feminā: de aīantibus vero īmūdis

duo et duo. masculū et feminā: sed et de volatilibus reli septena et septena. masculū et feminā. ut saluetur semen sup faciem uniuersę terre. Adhuc enī et post dies septē ego pluam sup terrā quadraginta diebz et quadraginta nodibz: et delebo omnē substantiā quā feci de superficie terre. Fecit ergo noe oīa q̄ mandauerat ei dñs. Eratq; seecetor; annor; q̄ndo diluuij aque inundaue- runt sup terrā. Et ingressus est noe et filij eius. uxor eius. et uxores filior; ei⁹ cū eo in archam: ppter aquas diluuij. De aīantibz q; mūdīs et immūdīs. et de volucibz et de omni qd mouet sup terrā. duo et duo ingressi sunt ad noe in archā masculus et femina: sicut p̄ce- perat dñs noe. Cumq; cūlissent septē dies. aque diluuij inundaueūt sup terrā. anno seecetesimo uite noe men- se scđo septimodecimo die mensis. rupi sunt omnes fontes abyssi magnę. et catharade reli apte sūt. et facta est plu- uia sup terrā q̄draginta diebz et q̄dra- ginta nodibz. In articulo diei illius ingressus est noe. et sem. et cham. et ia- phet filij eius. uxor illi⁹ et uxores filior; eius cū eis i archā: ipi et omne animal scđm genus suū uniuersaq; iumenta in genere suo. et omne qd mouet super terram in genere suo: cundūq; volati- le scđm gen⁹ suū. Uniuerse aues om- nesq; volucres ingressę sunt ad noe i archā. bina et bina ex omni carne in qua erat spūs uite. Et que igressę sūt. masculus et femina ex omni carne in- mouerūt. sicut p̄ceperat ei deus: et indu- lit eū dñs de foris. Factūq; ē diluuiū quadraginta diebz sup terrā. et multi- plicate sunt aque: et eleuaueūt archā in sublime a terra. uehementē enī inun- dauerunt: et oīa repleuerūt in superficie

terre. Porro archa ferebat sup aquas: et aque preualuerūt nimis sup terrā. opaq; sunt omnes montes recessi sub uniuerso celo. Quindecim cubitis altior fuit aqua sup montes quos opueat. Consumptaq; est oīs caro q̄ mouebat sup terram: volucrū aīantiū bestiar; oīmq; reptiliū que reptat sup terram. Uniuersi hoīes et cuncta in quibz spi- raculū uite ē in terra. mortua sunt. Et deleuit de⁹ omnē substantiā que erat sup terrā. ab hoīe usq; ad pecus. tam reptile qm volucres reli: et deleta sūt de terra. Remansit autē solus noe. et qui cū eo erāt i archa. Opriuuerūtq; aque terras centūquinquaginta diebz. **C. viii.**

Recordat⁹ autē dñs noe cūdor; q; aīantiū. et omniū iumentor; que erāt cū eo i archa. adduxit spiritū sup terrā: et imminue sūt aque. et clausi sunt fontes abyssi et catharade reli: et phibite sūt pluuie de celo. Reuerseq; sūt aque de terra. euntes et redeūtes: et ceperūt mi- nuī. post centūquinquaginta dies. Requie- uītq; archa mēse septio uicesimo septio die mensis sup montes armenie. At uēo aque ibant et decresebāt usq; ad decimū mēse. Decimo enī mēse p̄ma die mensis apparuerūt cacumia mon- tiū. Cūq; cūlissent quadraginta dies. apertis noe fenestřā archę quā fecerat dimisit coruū: qui egrediebāt. et nō reu- rebatur donec siccarent aque sup terrā. Similit q; columbā post eū. ut uideret si iam cessasset aque sup facie terre. Que cū non inuenisset ubi requiesceret pes eius. reuersa est ad eū in archā. Aque enī erāt sup uniuersā terrā. Extenditq; manū suā: et apprehensā intulit i archā. Sepedatis autē ultra septē diebz alijs: rursum dimisit columbā ex archa. At illa uenit ad eū ad uespam: portans

donec
min⁹
uēl fuit

ramū oliue uirentibz folijs ī ore suo. Intellegit ergo noe: q̄ cessassent aque super terrā. Expectauitq; nichilomin⁹ septem alios dies. et auisit columbā: que non est reuersa ultra ad eū. Igit̄ sexcētesimo p̄mo anno primo mense. prima die mēsis imminute sūt aque super terrā. Et apertis noe redū archē aspexit. uiditq; q̄ exsiccata esset superficies terre. Mense sc̄o septimo ⁊ uicesimo die mēsis arefacta ē terra. Locut⁹ est autē dñs ad noe dicens. Egredē de archa tu. ⁊ uxor tua. fili tui. et uxores filiorū tuorū tecū: cūda aīancia que sūt apud te. et omni carne tam in volatilibz q̄ in bestiis ⁊ uniuersis reptilibz que reptant sup terrā. educ tecū: ⁊ egredimini sup terrā. Crescite et multiplicamini sup eam. Egressus ē ergo noe ⁊ fili eius. ⁊ uxor illi⁹ et uxores filiorū eius cū eo: sed ⁊ oīa aīancia. iumenta et reptilia que reptant sup terrā. sc̄dm genus suū. egressa sunt de archa. Edificauit autē noe altare dño: ⁊ tollens de cunctis pecoribz ⁊ volucibz mūdis. obtulit holocausta sup altare. Odo- ratusq; est dñs odorē suauitatis: ⁊ ait ad eū. Nequaquā ultra maledicam ire propter h̄p̄ies. Sensus enī et cogitacō humani cordis in malū prona sunt ab adoleſcētia sua. Non igitur ultra percusiā omnem animam uiuentem sicut feci cunctis diebz. terre seuentis. ⁊ messis. frigus ⁊ estus. estas ⁊ hiemps. nox et dies non requiescent. **C. ix.**

Benedixitq; deus noe ⁊ filiis eius. ⁊ dixit ad eos. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā. ⁊ terror uester ac tremor sit sup cūda aīalia terre. ⁊ super omnes volucres celi cū uniuersis que mouent sup terrā. Omnes pisces maris: manui uestre traditi sūt. et omne

qd̄ mouetur ⁊ uiuit. erit uobis ī cibū. Quasi olera uirentia tradidi uobis omnia: excepto q̄ carnē cū sanguine non comedetis. Sanguinē enī aīarū uīarū. requirā de manu cūdarū bestiarū. et de manu h̄omīs. De manu uiri et de manu fr̄is ei⁹ requirā omnē aīam h̄umīnis. Quicūq; effuderit humanū sanguinē. fundetur sanguis illi⁹. Ad ymaginē dei quippe factus est homo. Vos autē crescite et multiplicamini. et ingredimini sup terrā ⁊ implete eam. Hec q̄ dixit deus ad noe. et ad filios ei⁹ cum eo. Ecce ego statuā pactū meū uobiscū. ⁊ cū semine uestro post uos. et ad omnē aīam uiuentē q̄ est uobiscū. tam ī volucibz q̄ in iumentis ⁊ pecu- dībz terre. cunctisq; que egressa sunt de archa. ⁊ uniuersis bestiis terre. Statuā pactum meū uobiscū. ⁊ nequaquā ultra interficiet oīs caro ab aquis diluuij. neq; erit deinceps diluuiū dissipans omnem terram. Dixitq; deus. Hec est signū federis qd̄ do inter me et uos et ad omnē aīam uiuentē que ē uobiscū in generationes sempiternas. Arcum meū ponā in nubibz celi et erit signū federis inter me ⁊ terrā. Cūq; obduxo nubibus celū. apparebit arcus meus in nubibz. ⁊ recordabor federis mei qd̄ pepigi uobiscū. et cū omni anima uiuente que carnē uegetat. et non erunt ultra aque diluuij ad delendā uniuersā carnem. Erigq; arcus meus ī nubibz. ⁊ uidebo illū ⁊ recordabor federis sempiterni: qd̄ pactū est inter deū ⁊ omnē aīam uiuentē uniuerse carnis que est sup terram. Dixitq; dñs ad noe. Hec est signū federis qd̄ constitui inter me et omnē carnem sup terrā. Erant ergo filij noe qui egressi sunt de archa. sem. cham. ⁊ iaphet. Porro cham ipse est

pater chanaan. Tres isti sunt filii noe.
et ab his disseminatum est omne genus
hominum super universam terram. Cepitque noe
vir agricola exercere terram et plantavit
vineam. Bibensque vinum inebriatus est.
et nudatus iacuit in tabernaculo suo.
Quod cum vidisset cham pater chanaan.
verenda patris sui esse nudata: nuntiavit
duobus fratribus suis foris. At vero sem
et iaphet pallium imposuerunt humeris
suis et incedentes retrorsum: operuerunt
verenda patris. Faciesque eorum averse erant.
et patris virilia non viderunt. Cuiusmodi
autem noe ex vino cum didicisset quod fecerant
ei filii sui iunior: ait. Maledictus
chanaan puer. servus servorum erit fra-
tribus suis. Dixitque. Benedictus dominus
deus sem. sit chanaan servus eius. Dila-
ret deus iaphet et habitet in tabernaculis
sem. sitque chanaan servus eius. Vixit
autem noe post diluvium: recentis quin-
quaginta annis. et impleti sunt omnes
dies eius nonagenis quinquaginta
annis et mortuus est. **C. x.**

Hec sunt generationes filiorum noe.
sem. cha. et iaphet. Manque sunt ei
filii post diluvium. Filii iaphet. gomer.
et magog. et mada. et iavan. et tubal.
et mosoch et tyas. Porro filii gomer.
assenez. et riphath. et thogorma. Filii
autem iavan. helysa et tharsis. rechim et
dodanim. Ab his divise sunt insule
gentium in regionibus suis. unusquisque
secundum linguam suam et familias suas in
nationibus suis. Filii autem cham. chus
et melcham et phuth et chanaan. Filii
autem chus. saba. eiula. et sabacha. et re-
gma. et sabathara. Filii regma. saba et
dadan. Porro chus genuit negroth.
Ipse cepit esse potens in terra. et erat ro-
bustus venator coram domino. Ab hoc
ceperunt pulchrum. Quasi negroth robustus

venator coram domino. Fuit autem
principium regni eius babilon. et arach et
archath. et calanne in terra sennaar.
De terra illa egressus est assur. et edifica-
vit niniven. et plateas civitatis et chale.
Resen quoque inter niniven et chale. Hec est
civitas magna. At vero melcham ge-
nuit ludim. et ananim. et laabim. et
neptum. et phetum. et cellum. De quibus
egressi sunt philistim. et capturim. Cha-
naan autem genuit sydone primogenitum
suum. et cheu. et iebuseu. et amorreu. et ger-
geseum. et eueum. et aracheu. et neum. et
aradum. samarithem. et amacheu. Et per
hos disseminati sunt populi chananeorum.
Factique sunt termini chanaan venien-
tibus a sydone ieraram. usque gazan.
donec ingrediaris sodomam. et gomor-
ram. et adamam. et seboim usque iasa. et
iesa. Qui sunt filii cham in cognationi-
bus et linguis. et generationibus. terrisque
et gentibus suis. De sem quoque nati sunt
patres omnium filiorum heber. fratre iaphet
maiore. Filii sem. belam. et assur. et ar-
phaxat. lud. et aram. Filii aram. hus.
et hul. et gether. et mes. At vero arpha-
xat genuit sale. de quo ortus est heber.
Manque sunt heber filii duo. Nomen
unum phaleg. eo quod in diebus eius divisa
sit terra. et nomen fratris eius iedan. Qui
iedan. genuit elmodad. et saleph. et
asarnoth. iare. et aduram. et iazal. et
deda. et hebal. et abimahel. saba. et io-
phir. et eiula. et iobab. Omnes isti filii
iedan. Et facta est habitatio eorum. de me-
ssa pergentibus usque sephar montem orien-
talem. Isti sunt filii sem. secundum cogna-
tiones et linguas et regiones in gen-
tibus suis. Hec familie noe. iuxta populos
et nationes suas ab his divise sunt
gentes in terra post diluvium. **C. xi.**
Erat autem ita labii unum et emonum

corūdem. Cumq; proficiscerent de ori-
ente. inuenerūt campū in terra senna-
ar. et habitauerūt in eo. Dixitq; alter
ad proximū suū. Venite faciamus
lateres. et coquam⁹ eos igni. Habue-
runtq; lateres pro saxis. et bitumen p-
tinento. et dixerunt. Venite faciamus
nobis ciuitatē. et turrem cui⁹ culmen p-
tingat usq; ad celū. et celebrem⁹ nomē
nr̄m anteq; diuidamur in uniuersas
terras. Descendit autē dñs ut uideret
ciuitatē. et turrem quā edificabant filij
adam. et dixit. Ecce unus est populus. et
unū est labiū omnibz. Leperūtq; hoc
facē: nec desistant a cogitationibz suis
donec eas ope cōpleant. Venite igit̄
descendam⁹ et confundam⁹ ibi linguā
eorz. ut non audiat unusquisq; vocē
proximi sui. Atq; ita diuisit eos dñs
ex illo loco in uniuersas terras. et cessa-
uerūt edificare ciuitatē. Et idcirco vo-
catum est nomen loci illi⁹ babel. quia
ibi confusū est labiū uniuerse terre. Et
inde dispisit eos dñs sup faciē cunctarū
regionū. Hec sunt generationes sem.
Sem erat centū annorū qñdo genuit
arphaxat. biennio post diluuiū. Vixit-
q; sem postq; genuit arphaxat quingē-
tis ānis. et genuit filios et filias. Por-
ro arphaxat vixit trigintaquinq; annis
et genuit sale. Vixitq; arphaxat postq;
genuit sale trecentis et tribus annis. et
genuit heber. Vixitq; sale postq; genu-
it heber quingētis et tribz annis et
genuit filios et filias. Vixit autē heber
trigintaquorū ānis et genuit phalech.
Et vixit heber postq; genuit phalech
quingētis et triginta annis. et genuit
filios et filias. Vixit quoq; phalech tri-
ginta ānis et genuit reu. Vixitq; pha-
lech postq; genuit reu ducentis nouem
annis et genuit filios et filias. Vixit

autem reu trigintaquinq; annis. et ge-
nuit saruch. Vixit q; reu postq; genuit
saruch ducentis septē annis. et genuit
filios et filias. Vixit autem saruch tri-
ginta annis. et genuit nachor. Vixit-
q; saruch postq; genuit nachor ducentis
annis. et genuit filios et filias. Vixit
autem nachor viginti nouem annis.
et genuit thare. Vixit nachor postq;
genuit thare centūdecē et nouē annis.
et genuit filios et filias. Vixitq; thare
septuaginta annis. et genuit abram.
et nachor. et aram. Hec sunt autē gene-
rationes thare. Thare genuit abram.
nachor. et aram. Porro aram genuit
loth. Mortuusq; est aram ante thare
prēm suū. in terra natiuitatis sue. in hur
thaldeorū. Duxerūt autē abram. et nachor
uxores. Nomen uxoris abram. sarai.
Et nomē uxoris nachor. melcha filia
aram pr̄is melche et pr̄is iesche. Etat
autē sarai sterilis nec habebat filios.
Tulit itaq; thare abram filium suū. et
loth filium aram filiū filij sui. et sarai
nurū suā. uxore abram filij sui. et eduxit
eos de hur thaldeoꝝ ut irent in terrā
chanaan. Veneruntq; usq; haram. et
habitauerūt ibi. Et facti sūt dies thare
ducentorū quinq; ānorū. et mortu⁹ ē in haram.
Dixit autē dñs ad abram. **C. xii.**
Egredere de terra et de cognatio-
ne tua. et de domo pr̄is tui. et veni in
terrā quā monstrauero tibi. Faciāq;
te in gentem magnā. et benedicā tibi.
et magnificabo nomē tuū erisq; bene-
dictus. Benedicam benedicientibz tibi.
et maledicam maledicentibz tibi. atq;
in te benedicent uniuerse cognationes
terre. Egredus est itaq; abram sicut
p̄cepit ei dñs. et iuit cū eo loth. Septu-
agintaquinq; annorū erat abram: cū
egredere de haram. Tulitq; sarai uxore

suā. et loth filium fratris sui. universamque
substantiam quam possederat. et animas
quas fecerant in harum. et egressi sunt
ut irent in terram chanaan. Cumque veni-
issent in eā: pertransiit abram terram usque
ad locum sychem. et usque ad conuallem
illustram. Chananeus autem tunc erat
in terra. Apparuit autem dominus abram et
dixit ei. Semini tuo dabo terram hanc.
Qui edificavit ibi altare domino qui
apparuerat ei. et invocavit ibi nomen
eius. Et inde transgrediens ad montem
qui erat contra orientem bethel. tetendit
ibi tabernaculum suum. ab occidentem habens
bethel. et ab orientem hay. Edificavit quoque
ibi altare domino. et invocavit nomen eius.
Perrexitque abram vadens. et ultra progre-
diens ad meridiem. Facta est autem fames
in terra. Descenditque abram in egiptum
ut peregrinaretur ibi. Prevaluerat enim fa-
mes in terra. Cumque prope esset ut ingre-
deretur egiptum. dixit sarai uxori sue.
Mouit quia pulchra sis mulier. et quod cum
viderit egiptius. diduri sunt. quia uxor illius
est. et interficiet me. et te resuabunt. Dixit er-
go obsecro te: quia soror mea sis. ut bene
sit michi propter te et uiuat anima mea
ob gratiam tuam. Cum itaque ingressus esset
abram egiptum: uiderunt egiptii mulierem quia
esset pulchra nimis. Et nuntiauerunt
principes pharaoni et laudauerunt eam
apud illum. Et sublata est mulier in domum
pharaonis. abram uero bene uoluit sunt
propter illam. Fueruntque ei oues. et boues.
et asini. et serui. et famule. et asine et ca-
meli. Flagellauit autem dominus pharaonem
plagis maximis. et domum eius. propter sarai
uxorem abram. Vocauitque pharaon
abram. et dixit ei. Quid nam est hoc quod
fecisti michi? Quare non indicasti mi-
chi quia uxor tua esset? Quare obreusam
dixisti esse sororem tuam. ut tolleret michi

eam in uxorem. Nunc igitur ecce coniux tua.
accipe eam et uade. Precepitque pharaon
super abram uiris. et deduxerunt eum
et uxorem eius. et omnia que habebat. **C. xiii.**

Ascendit ergo abram de egipto:
ipse et uxor eius. et omnia que
habebat. et loth cum eo: ad australem
plagam. Erat autem diues ualde in po-
s sessione auri et argenti. Reuersusque est
per iter quo uenerat a meridie in bethel.
usque ad locum ubi prius fixerat taberna-
culum inter bethel et hay. in loco altaris
quod fecerat prius. et invocavit ibi nomen
domini. Sed et loth qui erat cum abram: fu-
erunt greges ouium et armenta. et taber-
nacula. nec poterat eos cape terra ut
habitarent simul. Erat quippe substan-
cia eorum multa. et nequibant habitare
coniunctim. Unde facta est rixa inter pasto-
res gregum abram et loth. Eo autem tempore
chananeus et pherezus habitabant in illa
terra. Dixit ergo abram ad loth. Me-
quiesco sit iurgium inter me et te. et inter
pastores meos et pastores tuos. fratres
enim sumus. Ecce uniuersa terra coram te
est. recede a me obsecro. Si ad sinistram
ieris: ego dexteram tenebo. si tu dexteram
elegeris: ego ad sinistram pergā. Eleuans
itaque loth oculos. uidit omnem circa regi-
onem iordanis. que uniuersa irrigabatur
anteque subuerteret dominus sodomam et go-
morram: sicut paradisus domini. et sicut
egiptus ueniens in segor. Elegitque sibi
loth regionem circa iordanem. et recessit
ab oriente. Diuisi sunt alterum a fra-
tre suo. Abram habitauit in terra cha-
naan. Loth uero moratur est in opidis
que erant circa iordanem. et habitauit
in sodomis. Homines autem sodomite
pessimi erant. et peiores coram domino nimis.
Dixitque dominus ad abram. postquam diuisus est
ab eo loth. Leua oculos tuos in directum

et vide a loco in quo nūc es: ad aquilonem et meridiem. ad orientem et occidentem. Omne terrā quā conspicias. tibi dabo et semini tuo usq; in sempiternum. Faciāq; semen tuū sicut pulverē terre. Si quis potest hominū numerare pulverē terre. semen q; tuū numerare poterit. Surge ergo et pambula terrā. in longitudinē et in latitudinē suā: quā tibi datur⁹ sum eā. Mouens igit⁹ tabernaculū suū abram. venit et habitauit iuxta conuallē mambre. que est in hebron. Edificauitq; ibi altare dñi.

Fadū ē autē in illo tpe ut **C. xiii.**
Amraphel rex semmar. et arioch rex ponti. et chodorlaomor rex elamitar. et thadal rex gentiū. inirent bellū cōtra basā regē sodomor. et cōtra beśā regem gomorre. et cōtra semmar regē adame. et contra seneber regē seboyim. contraq; regem bale. ipā ē legor. Omnes hī cōuenerūt in uallē siluestrem. que nūc ē mare salis. Duodecim enī annis seruierāt chodorlaomor et icid. decimo anno recesserūt ab eo. Agitur q̄rtodecimo anno. uenit chodorlaomor et reges qui erant cum eo et percusserunt raphaym in astaroth. et carnaym. et zuzim cum eis. et euim. in sabe caria. thaym. et thoreos i montibz seyr. usq; ad campestria pharan. que ē in solitudine. Reuersiq; sūt et uenerunt usq; ad fontē mephar. ipā ē cades. et percusserūt omne regionē amalechitar. et amorreor. qui habitabāt in asafonchamar. Et egressi sunt rex sodomor. et rex gomorre. regq; adame. et rex seboyim. necnon et rex bale que ē legor. et direxerūt aciem cōtra eos i uallē siluestri. scilicet aduersus chodorlaomor regē elamitar. et thadal regem gentium. et amraphel regē semmar et arioch regē ponti.

quorū reges aduersus quinq;. Vallis autē siluestris habebat puteos multos bituminis. Itaq; rex sodomor et rex gomorre. terga uerterunt cecideruntq; ibi. et qui remanserant. fugerunt ad montē. Tulerūt autē omne substantiā sodomor. et gomorreor. et uniuersa que ad cibum pertinent. et abierunt. Mecon et loth et substantiā ei⁹. filiū fr̄is abram. qui habitabat i sodomis. Et ecce unus qui euaserat. nuntiauit abram hebreo. qui habitabat i cōualle mambre amorrei. fr̄is elchpl. et fr̄is aner. Hī enī pepigerāt fedus cū abā. Qu cū audisset abram. captū uidelicet loth fr̄atrem suū. numerauit expeditos uernaculos suos trecentos decem et octo. et persecutus est eos usq; dan. Et diuisis locis irruit sup eos nocte. Percussitq; eos et persecut⁹ ē eos usq; soba. et p̄uenit q̄ est ad leuam damasci. Reduxitq; omne substantiā. et loth fr̄em suū cū substantia illius. mulieres q; et pplm. Egressus ē autē rex sodomor i occursum ei⁹. postq; reuersus ē a rede chodorlaomor. et regū qui cū eo erant. i uallē sabe que est uallis regis. At uero melchisedech rex salem. p̄ferens panē et uinū. Erat enī sacerdos dei altissimi. benedixit ei. et ait. Benedictus abram deo excelsi. qui creauit celū et terrā. et benedict⁹ deus excelsus. quo p̄tegente hostes in manibus tuis traditi sūt. et dedit ei decimas ex omnibz. Dixit autem rex sodomor ad abram. Da michi animas. cetera tolle tibi. Qui r̄ndit ei. Leuo manum meā ad dñm deū excelsū. possessore celi et terre. q̄ a filo subregnis usq; ad corrigiā calige nō accipiā ex omnibz q̄ tua sunt. ne dicas. ego ditauī abā. exceptis hīs que comederūt iuuenes. et partibus uiroꝝ qui uenerunt mecum.

auer. elchol et mambre. isti accipient
partes suas. **Capitulum xv.**

Dñs itaq; transiit. factus est sermo dñi ad abram per visionē dicens. Noli timere abram. ego p̄tor tuus et merces tua magna nimis. Dixitq; abram. Dñe deus qđ dabis michi? Ego uadam absq; liberis. et filius p̄curatoris domus mee. iste damascus elyezer. Addiditq; abram. Michi autē nō dedisti semē. et ecce uenaculus meus. heres meus erit. Statimq; sermo dñi factus est ad eū dicens. Non enī erit hic heres tuus. sed qui egrediet̄ de utero tuo. ipm habebis heredē. Eduxitq; eū foras. et ait illi. Suscipe celū. et numera stellas si potes. Et dixit ei. Sic erit semen tuū. Credidit abram deo. et reputatū est illi ad iusticiā. Dixitq; ad eū. Ego dñs qđ eduxi te de hur chaldeor. ut darem tibi terrā istā et possideres eam. At ille ait. Dñe deus. unde scire possum qđ possideurus sim eā? Et respondit dñs. Summe inqđ michi uaccā triennē et caprā triennē. et arietē annorū triū. turturam q; et columbā. Qui tollēs unūsa hec. diuisit ea p̄ mediū et utraq; p̄tes extra se. alterutecus posuit. Aues autē non diuisit. Descenderūtq; volucres super cadauera et abigebat eas abram. Cūq; sol occuberet. pavor irruit sup abram. et horroꝝ magn⁹ et tenebrosus inuasit eū. Dictūq; est ad eū. Scito p̄noscent. qđ pegrinū futur⁹ sit semen tuū in terra nō sua. et subiciet eos seruituti. et affligent quadringētis ānis. Verūtamē gentem cui seruituri sūt ego iudicabo. et post hec egredientur cū magna substantia. Tu autē ibis ad p̄res tuos in pace sepultus in sedute bona. Generatione autem quarta. reuertetur huc. Nec dū enī complete sunt iniquitates

amorreorū. usq; ad p̄ns tēpus. Cum ergo occubisset sol. facta est caligo tenebrosa. et apparuit dibanus fumās. et lampas ignis transiens inter diuisiones illas. In die illo pepigit dñs sed⁹ cū abram dicens. Semini tuo dabo terrā hanc. a fluuiō egip̄ti usq; ad fluuiū magnū eufraten. Lineos et cenezeos. cethimoneos. et etheos. et ferezeos. raphaym q; et amorreos. chananeos. et gergeseos. et iebuseos. **Capitulum xvi.**

Igitur sarai uxor abram nō genuerat sibi liberos. sed habēs ancillā egip̄tiā nomine agar. dixit marito suo. Ecce cōclusit me dñs ne parerem. ingredi ad ancillā meā. si forte saltē ex illa suscipiam filios. Cūq; ille acquiesceret de p̄canti. tulit agar egip̄tiā ancillā suā. post annos decē quā habitare reperāt in terra chanaan. et dedit eā uiro suo uxore. Qui ingressus ē ad eā. At illa cōcepisse se uidēs. despexit dñam suā. Dixitq; sarai ad abram. Quique agis cōtra me. Ego dedi ancillā meā in sinū tuū. qđ uidēs qđ cōcepit. Despectui me habet. Iudicet dñs inter me et te. Cui respōdit abram. Ecce ait ancilla tua in manu tua est. utere ea ut liber. Affligente igitur eā sarai. fugā inijt. Cūq; inuenisset eā āgelus dñi iuxta fontē aque in solitudine que est in uia sur in deserto. dixit ad illā. Agar ancilla sarai. unde uenis. et quo uadis? Que rēdit a facie sarai dñe mee ego fugio. Dixitq; ei angelus dñi. Reuertere ad dñam tuā. et humiliare sibi manu illi⁹. Et rursum. Multiplicās inqđ multiplicabo semē tuū. et nō numerabit̄ pre multitudine. At deinceps. Ecce ait. Cōcepisti. et paries filiū. uocabisq; nomē ei⁹ ysmāel. eo qđ audierit dñs afflictionem tuā. Hic erit ferus homo. manus

eius contra omnes. et manus omnium
contra eum. Et regione uniuersorum frangit
suorum figet tabernacula. Vocauit autem
agar nomen domini qui loquebatur ad eam.
tu deus qui uidisti me. Dixit enim. Pro-
fecto hic uidi posteriora uidentis me.
Propterea appellauit puteum illum. puteum
uiuientis et uidentis me. Ipse est inter rades
et barad. Deposuitque agar abire filium. qui
uocauit nomen eius ysmahel. Et octo-
ginta sex annorum erat abram. quando
peperit ei agar ysmahel. **Capitulum xiii.**

Postquam uero nonaginta et nouem
annorum esse cepit. apparuit ei deus.
Dixitque ad eum. Ego dominus omnipotens.
Ambula coram me. et esto perfectus.
Ponamque fedus meum inter me et te. et
multiplicabo te uerementi nimis. Ceci-
dit abram pronus in faciem. Dixitque
ei deus. Ego sum. et ponam pactum
meum tecum. et sis pater multarum gentium.
Nec ultra uocabitur nomen tuum abram.
sed appellaberis abraham. quia pater
multarum gentium constitui te. Faciamque te
crescere uerementissime. et ponam te in
gentibus regesque et te egredientem. et statuam
pactum meum inter me et te. et inter semen
tuum post te. in generationibus tuis.
federe sempiterno ut sis deus tuus. et
semini tuo post te. Daboque tibi et semi-
ni tuo post te terram peregrinationis
tue. omnem terram chanaan. in possessio-
nem eternam. egoque deus eorum. Dixit itaque
deus ad abraham. Et tu ergo custodie
pactum meum. et semen tuum post te in gene-
rationibus suis. Hoc est pactum meum quod
obseruabitis inter me et uos et semen
tuum post te. Circumcidet et uobis omne
masculinum. et circumcideris carnem praeputij
uestri. ut sit in signum federis inter me et
uos. Infans octo diebus circumcidet in uo-
bis. Omne masculinum in generationibus

uestris. tam uernaculus quam empticius
circumcidet. et quicumque fuerit de stirpe
ura. Eruntque pactum meum in carne ura in
fedus eternum. Masculus cuius praeputij
carnem circumcisa non fuerit. delebitur anima
illa de populo suo. quia pactum meum irritum
fecit. Dixitque deus ad abraham. Sarai
uxorem tuam non uocabis sarai. sed sa-
ram. Et benedicam ei. et ex illa dabo tibi
filium cui benedicturus sum. Eruntque in
nationes. et reges populorum orientur ex eo.
Cecidit abraham in faciem suam. et risit
in corde suo dicens. Putasne centena-
rio nasceretur filius. et sara nonaginta et nouem
pariet? Dixitque ad dominum. Vanum ysmahel
uiuatur coram te. Et ait dominus ad abra-
ham. Sara uxor tua pariet tibi filium.
uocabisque nomen eius ysaac. Et constituam
pactum meum illi in fedus sempiternum. et
semini eius post eum. Super ysmahelque
exaudiui te. Ecce benedicam ei. et augetur
et multiplicabo eum ualde. Duodecim
duces generabit. et faciam illum crescere in
gentem magnam. Pactum uero meum statuam
ad ysaac. quem pariet tibi sara tempore isto.
in anno altero. Cumque finitus esset ser-
mo loquentis cum eo. ascendit deus ab
abraham. Tulit autem abraham ysmahel
filium suum. et omnes uernaculos domus
sue. uniuersos quos emerat. et cunctos
mares et omnibus uiris domus sue. et
circumcidit carnem praeputij eorum. Statim in
ipsa die sicut praecepit ei deus. Abraham
nonaginta et nouem erat annorum. quando
circumcidit carnem praeputij sui. et ysmahel
filius suus tredecim annos impleue-
rat. tempore circumcisionis sue. Eadem die
circumcissus est abraham. et ysmahel fili-
us eius. et omnes uiri domus illius. tam
uernaculi quam empticii et alienigene pa-

Ariter circumcisi sunt. **C. xiii.**
apparuit autem ei dominus in conualle

mambre. sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso seruire dixi. Cumque eleuasset oculos. apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. Quos cum vidisset. cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi sui. et adorauit in terra et dixit. Domine si inueni gratiam in oculis tuis ne transias seruum tuum. Sed afferam paxillum aque. et lauent pedes vestri et requiescite sub arbore. Ponamque buccellam panis. et confortetur cor vestrum postea transibitis. Quod circo enim declinastis ad seruum vestrum. Qui dixerunt. Fac ut locutus es. Festinauit abraham in tabernaculum ad saram. dixitque ei. Accelera tria lata simile commisce. et fac subcinericios panes. Ipse vero ad armentum cucurrit. et tulit inde vitulum tenerimum et optimum. deditque puero. Qui festinauit. et coxit illum. Tulit quoque butyrum et lac. et vitulum quem coxerat. et posuit coram eis. Ipse vero stabat iuxta eos sub arbore. Cumque comedissem dixerunt ad eum. Vbi est sara uxor tua? Ille respondit. Ecce in tabernaculo est. Qui dixit. Reuerrens ueniam ad te tempore isto. vita commite. et habebit filium sara uxor tua. Quo audito. sara risit post ostium tabernaculi. Erant autem ambo senes. puerque etatis. et desiderat sara fieri inhebria. Que risit occulte dicens. Postquam conserui et dominus meus uetulus est. voluptati operam dabo. Dixit autem dominus ad abraham. Quare risit sara uxor tua dicens. Num vere paritura sum anus? Numquid deo quicquam est difficile. Iuxta conditum reuertar ad te hoc eodem tempore. vita commite. et habebit sara filium. Negauit sara. dicens. Non risi timore peritura. Dominus autem. Non est inquit ita. sed risisti. Cum ergo surrexissent inde viri. direxerunt oculos contra sodomam. et abraham simul gradiebat. deducens eos. Dixitque dominus. Non celare

potero abraham que gesturus sum. cum futurus sit in gente magnam ac robustissimam. et benedicente sunt in eo omnes nationes terre. Scio enim quod preceptum sit filiis suis et domui sue post se. ut custodiant uiam domini. et faciant iudicium et iusticiam. ut adducat dominus propter abraham omnia que locutus est ad eum. Dixit itaque dominus. Clamor sodomorum et gomorreorum multiplicatus est. et peccatum eorum aggravatum est nimis. Descendam et uidebo. utrum clamorem qui uenit ad me. opere compleuerint. an non est ita ut sciam. Conuerteruntque se inde. et abiierunt sodomam. Abraham uero adhuc stabat coram domino. et appropinquans ait. Numquid perdas iustum cum impio? Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate. peribit scilicet. et non parces loco illi propter quinquaginta iustos si fuerint in eo? Absit a te ut rem hanc facias. et occidas iustum cum impio. fiatque iustus sicut impius. Non est hoc tuum. qui iudicas omnem terram. Nequaquam facies hoc iudicium. Dixitque dominus ad eum. Si inuenero sodomis. quinquaginta iustos in medio ciuitatis. dimittam omnem locum propter eos. Respondit abraham. et ait. Quia semel cepi. loquar ad dominum deum meum cum sim pulvis et cinis. Quid si minus quinquaginta iustis quicquam fuerit. delebis propter quadragintaquingque uniuersam urbem. Et ait. Non delebo si inuenero ibi quadragintaquingque. Rursusque locutus est ad eum. Si autem quadraginta ibi inuenti fuerint quid facies? Ait. Non periciam propter quadraginta. Ne queso inquit indigneris domine si loquar. Quid si ibi inuenti fuerint triginta. Respondit. Non faciam. Si inuenero triginta. Quia semel ait cepi. loquar ad dominum meum. Quid si ibi inuenti fuerint uiginti. ait.

Non interficiā ppter viginti. Obsecro
inquit ne irascaris dñe. si loquar ad-
huc senel. Quid si inuenti fuerint ibi
decem? Dixit. Non delebo ppter decē.
Abijt dñs postq; cessauit loqui ad
abraham. et ille reuersus ē in locū suū.

Veneruntq; duo angeli **C. xix.**
Sodomā vespere. sedente loth in
foribus ciuitatis. Qui cū vidisset eos
surrexit. et iuit obuiā eis. adorauitq;
promus in terrā et dixit. Obsecro dñi
declinate in domū pueri vr̄i. et manete
ibi. Lauate pedes vros et mane p̄fici-
scemini i viā vr̄am. Qui dixerūt. Mi-
nime sed in platea manebim⁹. Cōpu-
lit illos oppido ut diuenteret ad eū. In-
gressisq; domū ei⁹ fecit cōuiuiū. coxit
azima et comederūt. Prius autem q̄
irent cubitū. viri ciuitatis vallauerūt
domū illi⁹. a puero usq; ad senem oīs
p̄p̄s simul. Vocauerūt loth et dixerūt
ei. Vbi sunt viri qui introierūt ad te
nocte. Educ illos huc ut cognoscam⁹
eos. Egressus ad eos loth post tergū
adduces ostiū. ait. Nolite queso fr̄es
mei. nolite malū h̄c facere. Habeo du-
as filias. q̄ necdū cognouerunt virū.
Educam eas ad vos. et abutimini eis
sicut vobis placuerit. dūmodo viris
istis nichil mali faciatis. quia ingre-
ssi sunt sub umbra culminis mei. At
illi dixerūt. Recede illuc. Et rursus. In-
gressus es inquit ut aduenia. nūqd
ut iudices. Te ergo ip̄m magis q̄ h̄s
affligam⁹. Vm̄q; faciebant loth vehe-
mentissime. Namq; p̄pe erat ut effringe-
rent fores. et ecce miserūt manū viri. et
introduxerūt ad se loth. clausueruntq;
ostiū. et eos qui foris erāt p̄cusserūt ce-
citare. a minimo usq; ad maximum.
ita ut ostiū inuenire non possent. Di-
xerūt autē ad loth. Habes h̄c quēpiā

tuorū genēz. aut filios aut filias. Om-
nes qui tui sūt. educ de urbe hac. De-
lebim⁹ enī locū istum. eo q̄ increuerit
clamor eorū corā dñō. qui misit nos
ut p̄damus illos. Egressus itaq; loth.
locut⁹ ē ad generos suos. qui acceptu-
ri erant filias eius. et dixit. Surgite et
egredimini de loco isto. quia delebit
dñs ciuitatē hanc. Et visus est eis q̄ si
ludēs loqui. Cumq; esset mane. roge-
bant eū angeli dicentes. Surge tolle
uxorē tuā. et duas filias q̄s habes ne
et tu pariter p̄eas i scelere ciuitatis. Di-
ssimilante illo. apphenderūt manū ei⁹
et manū uxoris ac duas filias ei⁹. eo
q̄ parceret dñs illi. eduxerūtq; eū et po-
suerūt extra ciuitatē. ibiq; locuti sunt
ad eum. dicentes. Salua animā tuā.
Noli respicere post tergum. nec stes in
omni loco circa regione. sed i monte
saluū te fac. ne et tu simul p̄eas. Dixit-
q; loth ad eos. Queso dñe mi. quia
inuenit suus tu⁹ grām corā te. et ma-
gnificasti gloriā et misericordiā tuā
quā fecisti mecum ut saluares aīam
meā. nec possum in monte saluari. ne
forte apphendat me malū et moriar.
Est ciuitas h̄c iuxta. ad quā possum
fugere parua. et saluabor in ea. Nūqd
non modica est. et uiuet anima mea.
Dixitq; ad eū. Ecce etiā in hoc suscepi
p̄ces tuas. ut nō subuertā urbem pro
qua locutus es. Festina et saluare ibi.
quia nō potero facere quicq; donec in-
grediaris illuc. Idcirco vocatum est
nomē urbis illi⁹ segor. Sol egressus
est sup̄ terram. et loth ingressus ē segor.
Igit⁹ domin⁹ pluit sup̄ sodomā et go-
morram. sulphur et ignem a dñō de
celo. et subuertit ciuitates has. et omne
circa regionē. uniuersos habitantes
urbū. et cūcta terre uirētia. Respiciēsq;

uxor eius post se. uersa est in statuam
salis. Abraham autē cōsurgens ma-
ne. ubi steterat pri⁹ cū dñō. intuit⁹ est
sodomam ⁊ gomorrā. et uniuersam
terram regionis illius. Viditq; ascen-
dentem fauillam de terra. q̄si fornacis
fumū. Cū enī subūteret dñs ciuitates
regionis illi⁹. recordatus est abrahe.
et liberauit loth de subuersione urbū
in q̄bz habitauerat. Ascenditq; loth
de segor. et mansit in monte. Due q̄
filie ei⁹ cū eo. Timuerat enī manere in
segor. ⁊ mansit in spelunca. ipse ⁊ due
filie ei⁹ cū eo. Dixitq; maior ad mino-
rem. Pater noster senex ē. ⁊ nullus ui-
rox remansit ī terra. qui possit ingre-
di ad nos iuxta morem uniuerse terre.
Veni inebriem⁹ eū uino. dormiamus
q; cū eo. ut seruare possim⁹ ex p̄re n̄ro
semen. Dederūt itaq; p̄ri suo bibere ui-
num nocte illa. Et ingressa est maior.
dormiuitq; cū p̄re. At ille non sensit
nec quādo accubuit filia nec quādo
surrexit. Altera q; die dixit maior ad
minorem. Ecce dormiui heri cū p̄re meo.
den⁹ ei bibere uinū etiā hac nocte. ⁊ dor-
mies cū eo ut saluem⁹ semen de patre
meo. Dederūtq; etiā ⁊ illa nocte patri
suo bibere uinū. Ingressaq; minor fi-
lia dormiuit cū eo. Et nec quidē tunc
sensit q̄ndo concubuerit. uel q̄ndo illa
surrexit. Cōceperūt ergo due filie loth
de patre suo. Deperitq; maior filiū. ⁊
uocauit nomen eius moab. Ipse est
pater moabitay usq; in presentē diem.
Minor q; peperit filiū. ⁊ uocauit nomē
eius amon. id est filius ppli mei. ipse ē
pater amonitay usq; hodie. **C. xxx.**

Profectus inde abraham in terrā
australē. habitauit inter cades
et sur. ⁊ pegrinat⁹ ē ī gerarīs. Dixitq;
de sara uxore sua. soror mea ē. Misit

ergo abimelech rex gerare. ⁊ tulit eam.
Venit autē de⁹ ad abimelech p̄ somni-
um nocte. ⁊ ait illi. En morieris p̄pter
mulierē quā tulisti. habet enī virum.
Abimelech uero nō tetigerat eā. ⁊ ait.
Dñe num gentem ignorantē. ⁊ iustā
interficiēs. nōne ipse dixit michi soror
mea est? Et ipsa ait. Sfrater meus est.
In simplicitate cordis mei ⁊ mundicia
manuū mearū feci hoc. Dixitq; ad eū
de⁹. Et ego scio q̄ simplici corde feceris.
et ideo custodiui te ne peccares in me.
⁊ non dimisi ut tangeres eam. Nunc
ergo redde uxore uiro suo. ⁊ orabit p̄
te quia p̄phā ē. ⁊ uiues. Si autē nolu-
eris reddere. scito q̄ morte morieris. tu
et oīa que tua sunt. Statimq; denocte
cōsurgens abimelech. uocauit omnes
seruos suos. et locut⁹ ē uniuersa uerba
hec in auribz eorū. Timuerūtq; omnes
uiri valde. Vocauit autē abimelech
etiā abraham. et dixit ei. Quid fecisti
nobis? Quid peccauim⁹ ī te. quia in-
duxisti sup me ⁊ sup regnū meū p̄cām
grande? Que nō debuisti facere. fecisti
nobis. Rursusq; repositulās ait. Quid
uidisti ut hoc faceres? Rēdit abrahā.
Cogitauī mecum dicens. Forsitan nō ē
timor dei ī loco isto. ⁊ interficiēt me p̄pter
uxorem meā. Alias autē ⁊ uere soror
mea est. filia p̄ris mei. ⁊ non filia ma-
tris mee. ⁊ duxi eam in uxore. Postq;
autē eduxit me deus de domo patris
mei. dixi ad eam. Nunc misericordiam fa-
cies mecum. in omni loco ad quē ingre-
diemur. Dices q̄ frater tuus sū. Tulit
igit̄ abimelech oues ⁊ boues ⁊ seruos
et ancillas. ⁊ dedit abraham. Reddi-
ditq; illi saram uxore suā. ⁊ ait. Terra
corā uobis est. ubicūq; tibi placuerit
habita. Sare autē dixit. Ecce mille ar-
gentos dedi fratri tuo. Hoc erit tibi

in uelamen oclor; ad omnes qui tecū
sunt. et quocūq; pregeris memento te
dephensā. Orante autē abrahā. sana-
uit de⁹ abimelech et uxore. ancillaq;
cūis et peperunt. Conduferat enī dñs
omne uulū domus abimelech. ppter
saram uxorem abrahe. **Capitulum xxi.**

Visitauit autē deus saram sicut
promiserat et impleuit q̄ locut⁹
est. Concepitq; et peperit filiū in senectute
sua. tpe quo p̄dixerat ei de⁹. Vocauit-
q; abrahā nomē filij sui quē genuit
ei sara. ysaac. Et circūcidit eū octauo
die. sicut p̄ceperat ei deus. cū centū esset
annor;. Hic quippe etate pr̄is natus
ē ysaac. Dixitq; sara. Rīsū fecit michi
deus. et quicūq; audierit. conridebit
michi. Rursūq; ait. Quis auditurus
crederet abrahā. q̄ sara lactaret filiū
quē peperit ei iam senī. Creuit igit⁹ puer.
et ablactat⁹ ē. Fecitq; abrahā grande
cōuiuū in die ablactatōis ei⁹. Cūq;
uidisset sara filiū agar egiptie. luden-
tem. cū ysaac filio suo. dixit ad abra-
hā. Ecce ancillā hanc et filiū ei⁹. Nō
enī erit heres filius ancille. cū filio meo
ysaac. Dure accepit hoc abrahā pro
filio suo. Cui dixit deus. Non tibi ui-
deatur asperū sup puerō et sup ancilla
tua. Omnia que dixerit tibi sara. au-
di uocē ei⁹. quia i ysaac uocabit⁹ tibi
semen. Sed et filiū ancille faciā i gentē
magnā. quia semen tuū est. Surrexit
itaq; abrahā mane. et tollens panē.
et utrem aque. imposuit scapule ei⁹.
tradiditq; puerū. et dimisit eam. Que
cū abisset. erabat i solitudine berlabee.
Cumq; consumpta esset aqua in utre.
abiecit puerū subter unā arbore. que
ibi erat. et abiit. Seditq; eregione pro-
cul. q̄ntum potest arcus iacere. Dixit
enī. Non uidebo morientē puerū. Et

sedens circa leuauit uocē suā et fleuit.
Exaudiuit autē deus uocē pueri. Vo-
cauitq; angel⁹ dñi agar de celo dicens.
Quid agis agar? Noli timere. Exau-
diuit enī de⁹ uocē pueri. de loco i quo
est. Surge et tolle puerū. et tene manū
illius. quia in gentē magnā faciā eū.
Aperuitq; oculos ei⁹ deus. Que uidens
puteum aque. abiit et impleuit utrem.
deditq; puero bibere. et fuit cū eo. Qui
creuit et morat⁹ ē i solitudine. Factus-
q; est uir iuuenis sagittari⁹. Habita-
uitq; in deserto pharan. Et accepit illi
mater sua uxore de terra egipti. Eodē
tpe dixit abimelech et phicol princeps
exercitus ei⁹ ad abrahā. Deus tecū
est in uniuersis q̄ agis. Iura ergo per
dñm. ne noceas michi. et posteris meis
stirpiq; mee. sed iuxta misericordiam quā
feci tibi. facies michi et terre i qua uisat⁹
es aduena. Dixitq; abrahā. Ego iu-
rabo. Et increpauit abimelech ppter
puteū aque. quē uī abstulerāt serui ei⁹.
Rōditq; abimelech. Nesciui quis fece-
rit hāc rem. sed et tu nō iudicasti michi.
et ego nō audiui ppter hodie. Tulit ita-
q; abrahā. oues et boues. et dedit
abimelech. Percusserūtq; ambo fedus.
Et statuit abrahā septē agnas gregis
seorsū. Cui dixit abimelech. Quid tibi
uolunt septem agne iste. quas stare
fecisti seorsum? At ille. Septē inquit
agnas accipies de manu mea. ut sint
michi in testimoniū. qm̄ ego fodi pu-
teum istū. Qd̄ circo uocat⁹ est locus ille
berlabee. quia ibi uterq; iurauit. et in-
ierūt fed⁹ p puteo iuramēti. Surrexit
autē abimelech. et phicol princeps ex-
ercitus ei⁹. reuersiq; sunt in terrā pa-
lestinos. Abraham uero plantauit
nemus in berlabee. et inuocauit ibi
nomen dei eterni. et fuit colonus terre

palestinorum diebus multis. **Capitulum xxii.**

Que postquam gesta sunt: temptauit deus abraham. et dixit ad eum. Abraham abraham. Ille respondit. Assum. Ait illi. Tolle filium tuum unigenitum quem diligis ysaac. et uade in terram visionis atque ibi offeres eum in olocraustum. super unum montem quem monstrauero tibi. Igitur abraham de nocte surgens. strauit asinum suum. ducens secum duos iuuenes. et ysaac filium suum. Cumque incidisset ligna in olocraustum. abiit ad locum quem preceperat ei deus. Die autem tertio. eleuatis oculis uidit locum. prout dixitque ad pueros suos. Expectate hic cum asino. ego et puer illuc usque properantes. postquam adorauerim reuertemur ad uos. Tulit quod ligna olocrausti. et imposuit super ysaac filium suum. Ipse uero portabat in manibus ignem et gladium. Cumque duo pergerent simul. dixit ysaac patri suo. Pater mihi? At ille respondit. Quid uis fili? Ecce inquit ignis et ligna. ubi est uictima olocrausti? Dixit autem abraham. Deus prouidebit sibi uictimam olocrausti filii mei. Pergebant ergo pariter. et uenerunt ad locum quem ostenderat ei deus. in quo edificauit altare. et desuper ligna composuit. Cumque colligasset ysaac filium suum. posuit eum in altare super struentem lignorum. Extenditque manum et arripuit gladium. ut immolaret filium suum. Et ecce angelus domini de celo clamauit dicens. Abraham abraham. Qui respondit. Assum. Dixitque ei. Non recedas manum tuam super puerum. neque facias illi quicquam. Nunc cognoui quod timeas dominum. et non pepisti unigenito filio tuo propter me. Leuaui abraham oculos suos. uiditque post tergum arietem in rebus. herentem cornibus. Quem assumens. obtulit olocraustum pro filio. Appellauitque nomen loci illius. dominus

uidet. Unde usque hodie dicitur in monte dominus uidebit. Vocauit autem angelus domini abraham secundo de celo dicens. Per memetipsum iuravi dicit dominus. quia fecisti hanc rem. et non pepisti filio tuo unigenito propter me. benedicam tibi et multiplicabo seminem tuum sicut stellas celi. et uelud arenam que est in litore maris. Possidebit semen tuum portas inimicorum suorum. et benedicent in semine tuo omnes gentes terre. quia obedisti uoci mee. Reuersus est abraham ad pueros suos. abieruntque bersabee simul. et habitauit ibi. Ipsi itaque gestis nuntiatus est abraham. quod melcha quod genuisset filios nachor fratri suo. hus primogenitum. et buz fratrem eius. et chamuel primum syrorum. et cased. et azan. pheldas quod. et yelach. et batubel. de quo nata est rebecca. Uero istos genuit melcha: nachor fratri abraham. Concubina uero illi nomine roma. peperit thabee. et gaon. et thaas. et maacha.

Dixit autem sara centumvigin. **Capitulum xxiii.** et septem annis. et mortua est in ciuitate arber. que est hebron in terra chanaan. Venitque abraham ut plangeret et fletet eam. Cumque surrexisset ab officio funeris: locutus est ad filios heri dicens. Aduenta sum. et peregrinus apud uos: date michi ius sepulchri uobiscum. ut sepeliam mortuum meum. Responderuntque filii heri dicentes. Audi nos domine. Princeps dei es apud nos. in eternis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum. nullusque te prohibere poterit: quin in monumento eius sepelias mortuum tuum. Surrexit abraham et adorauit populum terre. filios uidelicet heri. Dixitque ad eos. Si placet anime ure ut sepeliam mortuum meum. audite me. et intercedite pro me apud ephron filium seor. ut det michi sepulcrum duplicem quam habet in extrema parte agri sui. Pecunia digna

tradat eā michi corā vobis. in posses-
sionē sepulcra. Habebat autē ephron
in medio filiorum heth. Responditq;
ephron ad abrahā: cūctis audientibz
qui ingrediebant portā ciuitatis illi.
dicens. Nequaquā ita fiet dñe mi. sed tu
magis ausculta qđ loquor. Agrū tra-
do tibi. et speluncā q̄ in eo ē. presentibz
filijs populi mei. sepeli mortuū tuum.
Adorauit abrahā corā dño et po-
pulo terre. et locutus est ad ephron: cir-
cumstante plebe ei. Queso ut audias
me. Dabo pecuniā pro agro. suscipe
eam. et sic sepeliā mortuū meū in agro.
Responditq; ephron. Dñe mi audi me.
Terra quā postulas. quadringentos
sidlos argenti valet. istud est precium
inter me et te. sed quantū est hoc. sepeli
mortuū tuū. Quod cū audisset abra-
hā. appendit pecuniā quā ephron
postulauerat. audientibus filijs heth
quadringentos sidlos argenti. et p̄bate
monete publice. Cōfirmatusq; ē ager
quondā ephronis. i quo erat spelūca
duplex: respiciens manibre. tam ip̄e
quā spelūca. et omnes arbores eius
in cūctis finibus ei p̄ circuitū: abrahe
in possessionē. Videntibus filijs heth.
et cūctis qui intrabant portā ciuitatis
illius. Atq; ita sepeliuit abrahā sarā
uxorē suā. in spelūca agri duplici qui
respiciebat mābre. Hoc est ebron. in
terra chanaan. Et cōfirmatus ē ager. et
antrū qđ erat i eo: abrahe i possessionē
monumēti. a filijs heth. **Capitulum xxxiii.**

Erat autē abrahā senex dierūq;
multorū. et dñs i cūctis benedixerat
ei. Dixitq; ad seruū seniorē dom⁹ sue
qui p̄erat omnibz q̄ habebat. Pone
manū tuā subter femur meū. ut adi-
rem te p̄ deū celi et terre. ut nō accipias
uxorē filio meo de filiabz chanaanorū.

inter quos habito: sed ad terram et co-
gnationē meam proficiscaris: et inde
accipias uxorem filio meo ysaac. Re-
spōdit seruus. Si noluerit mulier veni-
re meū in terrā hanc. nūquid reducere
debeo filiū tuū ad locū de quo tu egres-
sus es? Dixitq; abrahā. Caue ne-
quando reducas filiū meū illuc. Dñs
celi et terre qui tulit me de domo patris
mei. et de ita natiuitatis mee. q̄ locut⁹
est michi. et iurauit michi dicens. Se-
mini tuo dabo terrā hanc: ip̄e mitter
angelū suū coram te. et accipies inde
uxorē filio meo. Sin autē mulier nolu-
erit sequi te. non teneberis iuramento:
filiū tantū meū ne reducas illuc. Po-
suit ergo seruus manū sub femore
abrahā dñi sui: et iurauit illi super
sermone hoc. Tulitq; decē camelos de
grege dñi sui et abiit. et omnibz bonis
eius portans secū: profectusq; perrexit
in mesopotamiā. ad urbem nachor.
Cumq; camelos fecisset accubere extra
opidum. iuxta puteū aque. vespere. eo
tempore quo solēt mulieres egredi ad
hauriendā aquā: orauit dñm dicens.
Dñe deus dñi mei abrahā. occurre
obsecro michi hodie: et fac misericor-
diā cū dño meo abrahā. Ecce ego sto
prope fontē aque: et filie habitatorū
hui⁹ ciuitatis egredientē ad hauriendā
aquā. Igit̄ puella cui dixerō. inclina
ydriā tuā ut bibam. et illa rōdit bibe-
quin et camelis tuis dabo potū: ipsa
est quā p̄parasti seruo tuo ysaac: et per
hoc intelligam. qđ feceris misericordiā
cū dño meo abrahā. Necdū intra-
se v̄ba cōpleuerat: et ecce rebecca egredie-
batur filia bathuel filij melche uxoris
nachor fratris abrahā. habēs ydriam
in scapula sua: puella decora nimis.
virgoq; pulcherrima. et incognita viro.

Descenderat autē ad fontē ⁊ impleue-
rat ydriā aqua: ac reuertebat. Accur-
ritq; ei seruus et ait. Pauxillū aque
michi ad bibendū prebe de ydria tua.
Que rēdit. Sibe dñe mi. Celeriterq; de-
posuit ydriam sup vlnā suā: et dedit
ei potum. Cumq; ille bibisset. adiecit.
Quin ⁊ camelis tuis hauriā aquam:
donec cūdi bibant. Effundensq; ydriā
in canalibz recurrit ad puteū ut hauri-
ret aquā: et haustā omnibz camelis
dedit. Ipse autē contemplantur eam
tacitus: scire volēs utrū prosperū iter
suū fecisset deus an nō. Postq; autē
biberunt cameli protulit vir in aures
aureas. appendētes siclos duos: ⁊ ar-
millos totidem. pondo siclorū decem.
Dixitq; ad eā. Cui⁹ es filia? Indica
michi. Est in domo patris tui locus ad
manendū? Que respōdit. Filia sum
bathuelis filij nachor: quem peperit ei
melcha. Et addidit dicens. Paleas q;
et feni plurimū est apud nos: ⁊ locus
spaciosus ad manendū. Inclinauit
se homo ⁊ adorauit dñm dicens. Be-
neditus dñs deus dñi mei abraham.
qui non abstulit misericordiam ⁊ veritatē
suā a dño meo: ⁊ recto itinere me pdu-
xit in domū fratris dñi mei. Lucubrē
itaq; puella: ⁊ nūciāuit in domū ma-
tris sue omnia q̄ audierat. Habebat
autē rebecca fratrem noīe laban. Qui
festin⁹ egressus est ad hōminē ubi erat
fons. Cūq; vidisset in aures. et armil-
las in manibz sororis sue. ⁊ audisset
cūda verba referētis hec locut⁹ ē michi
homo: venit ad virū qui stabat iuxta
camelos. ⁊ ppe fontē aque: dixitq; ad
eum. Ingredere benedice dñi. Cur foris
stas? parauī domū et locū camelis
tuis. Et introduxit eū in hospitū. ac
destravit camelos: deditq; paleas et

fenu. et aquā ad lauandos pedes ca-
melor: ⁊ viroz qui venerant cū eo. Et
appositus ē in dīspedu ei⁹ panis. Qui
ait. Non comedā: donec loquar ser-
mones meos. Rēdit ei. loquere. At
ille: seruus inquit abraham sum. Et
dominus benedixit dño meo valde ⁊
magnificat⁹ ē: et dedit ei oues ⁊ boues.
argentū et aurum seruos et ancillas.
camelos ⁊ alinos. Et pepit sara vxor
dñi mei: filiū dñi meo i senectute sua:
deditq; illi oīa q̄ habuerat. Et adiura-
uit me dñs meus dicens. Nō accipies
vxorē filio meo de filiabz chanaanor.
in quorū terra habito: sed ad domū pa-
tris mei perges: ⁊ de cognatione mea.
accipies vxorē filio meo. Ego vero re-
spōdi dño meo. Quid si noluerit ve-
nire mecū mulier? Dñs ait i cui⁹ cōspe-
du ambulo. mitter angelū suū tecū. et
diriget viā tuā: accipiesq; vxorē filio
meo de cognatione mea: ⁊ de domo
patris mei. Innocens eris a maledictio-
ne mea: cū veneris ad proximōs meos
et non dederit tibi. Veni ergo hodie
ad fontē aque et dixi. Dñe deus dñi
mei abraham. si direxisti viā meā in
qua nūc ambulo. ecce sto iuxta fontē
aque: ⁊ virgo q̄ egrediet ad hauriendā
aquā. audierit a me. Da michi pauxil-
lum aque ad bibendū de ydria tua. ⁊
dixerit michi. ⁊ tu bibe. ⁊ camelis tuis
hauriā: ipa ē mulier quā parauit dñs
filio dñi mei. Cūq; hec tacitus mecum
voluerem. apparuit rebecca veniens cū
ydria quā portabat i scapula: descendit-
q; ad fontē: ⁊ hausit aquā. Et aio ad
eam. Da michi paululū bibere. Que
festinans deposuit ydriā de humero: ⁊
dixit michi. Et tu bibe: ⁊ camelis tuis
tribuā potū. Bibi: ⁊ adaquauit came-
los. Interrogauitq; eam ⁊ dixi. Cui⁹

es filia? Que respondit. Filia bathue-
lis sū. filij nathor: quē pepit ei melcha.
Suspendi itaq; maures ad ornandā
faciē ei⁹: et armillas posui in manibz
ei⁹. Pronusq; adorauī dñm: benedi-
cens dño deo dñi mei abraham. qui
pduxit me recto itinē: ut sumerē filiā
fr̄is dñi mei filio ei⁹. Quāobrem si faci-
tis misericōdiā et veritatē cū dño meo. in-
dicare mīchi: sin autē aliud placet. et
hoc dicite mīchi: ut vadam ad dēterā
sue ad sinistrā. Rūderūt laban et ba-
thuel. A dño egressus est sermo. Non
possum⁹ extra placitū ei⁹ quicq; aliud
loqui tecū. En rebecca corā te est: tolle
eā et proficiscē: et sit uxor filij dñi tui:
sicut locut⁹ ē dñs. Quod cū audisset
puer abraham: procidēs adorauit in
terra dñi. Prolati⁹q; uasis argēteis
et aureis. ac uestibus: dedit ea rebecca
pro munere. Fratribz q; eius et matri.
Donā obtulit. Quirōq; diuino vscēte
pariter et bibentes manserūt ibi. Sur-
gens autē mane. locutus est puer. Di-
mittite me: ut vadam ad dñm meum.
Rūderuntq; fr̄s ei⁹ et mater. Maneat
puella saltē. decem dies apud nos: et
postea proficiscetur. Nolite aut me reti-
nere: quia dñs direxit viā meam. Di-
mittite me: ut pergā ad dñm meū. Et
dixerūt. Vocan⁹ puellā: et queramus
ipius volūtātē. Cūq; vocata venisset:
scissitati sūt. Vis ire cū homine isto?
Que ait. Vadā. Dimiserūt ergo eā.
et nutricē illius: seruūq; abraham et
comites ei⁹: impcantes p̄spera sorori
sue. atq; dicentes. Soror nr̄a es. Cres-
cas in mille milia: et possideat semen
tuū portas inimicorū suorū. Agit rebe-
ca et puelle illius. ascēsis camelis secu-
te sūt virū: qui festinus reuertebat ad
dñm suū. Eo autē tēpore deambulabat

ysaac per viā q̄ ducit ad puteū. cuius
nomē est uiuentis et vidētis. Abita-
bat enim in terra australi: et egressus
fuerat ad meditādū ī agro inclinata
iam die. Cūq; eleuasset oculos: vidit
camelos venientes procul. Rebecca q;
conspēcto ysaac. descendit de camelo:
et ait ad puer. Quis ē ille homo qui
venit p̄ agrū in occurū nobis? Dixit
q; ei. Ipse est dñs meus. At illa tollēs
cito palliū suū. cooperuit se. Seruus
autē cūda que gesserat. narrauit dño
suo ysaac. Qui introduxit eā in taber-
naculū saxe matris sue et accepit eam
uxorem: et intantum dilexit eam: ut
dolorem qui ex morte matris eius ac-
ciderat temperaret. *Capitulum. xxv.*

Abraham vero alia duxit uxorem.
nomine rethuram: que peperit
ei zamrā. et ieean. et madan. et madian.
et ielboch. et sue. Ieean q; genuit saba.
et dadan. Filij dadan fuerūt assurim
et lathusim et laomin. At vero ex ma-
dian ortus ē epha. et opher. et enoch. et
abida. et heldaa. Omnes hī filij rethu-
re. Deditq; abraham cūda que posse-
derat ysaac: filiis autem concubinarū
largitus est munera: et separauit eos
ab ysaac filio suo dū adhuc ipse uiue-
ret ad plagā oriētalē. Fuerūt autē di-
es vite abrahe centūseptuagintaquinq;
anni: et deficiēs mortu⁹ est in senectute
bona. puerq; etatis. et pletus dicitur:
congregatusq; est ad populū suū. Et
sepelierūt eū ysaac et ysmahel filij sui in
spelūca duplici. q̄ sita ē in agro ephrō.
filij seor ethel. eregiōne mambre: quā
emcrat a filiis heth. Ibi sepultus ē ipse.
et sara uxor ei⁹. Et post obitū ei⁹ bene-
dixit deus ysaac filio eius: qui habita-
bat iuxta puteū nomīne uiuentis. et
vidētis. Hec sūt generatōnes ysmahel

filij abrahe quē pepit ei agar egiptia
 famula sare: et hec nomina filiorū ei⁹.
 in uocabulis et generationibus suis.
 Primogenitus ysmahelis nabaioth:
 deinde cedar. et abdehel. et mabsan. mal-
 ma quoq; et duma. et massa. adad et
 thema et ithur. et naphis et cedma. Isti
 sunt filij ysmahel: et hec nomina per
 castella et oppida eorū. duodecim princi-
 pes tribuū suarū. Et facti sūt anni uite
 ysmahelis centūtriginta septē: deficiēs q;
 mortuus est. et appositus ad populū.
 Habitauit autem ab euila usq; sur: q;
 respicit egiptū introeuntibus assyrios.
 Corā cūctis fratribz suis obiit. Hec q;
 sunt generationes ysaac filij abrahā.
 Abraham genuit ysaac. Qui cū qua-
 draginta esset annorū: duxit uxorem
 rebecca. filiā bathuelis syri. de meso-
 pottamia. sorore laban. Depratusq;
 ē ysaac dñm pro uxore sua: eo q; esset
 sterilis. Qui exaudiuit eū et dedit con-
 ceptū rebecca: sed collidebant in utero
 ei⁹ puuli. Que ait. Si sic michi futurū
 erat: qd necesse fuit cōcipere? Perrexit
 q; ut cōsuleret dñm. Qui rñdens ait.
 Que gētes sūt in utero tuo. et duo ppli
 ex ventre tuo diuident: populusq; po-
 pulū supabit: et maior erit minori.
 Nam tēpus pariēdi aduenierat: et ecce
 gemini in utero eius reperi sunt. Qui
 pmi⁹ egressus est rufus erat. et totus in
 morem pellis hispida: vocatūq; est
 nomē eius esau. Protinus alter egre-
 diēs. plantā fratris tenebat manu: et
 idcirco appellauit eum iacob. Sexage-
 narius erat ysaac quādo nati sunt
 paruuli. Quibz adultis. factus ē esau
 uir guarus uenādi. et homo agrico-
 la: iacob autem uir simplex habitabat
 in tabernaculis. Ysaac amabat esau
 eo q; de uenationibz illi⁹ uesceretur: et

rebecca diligebat iacob. Exiit autem
 iacob pulmentū. Ad quē cū uenisset
 esau de agro lassus ait. Da michi de
 roditione hac rufa: quia oppido lassus
 sum. Quāobrausam vocatū ē nomē
 ei⁹ edom. Cui dixit iacob. Vende mi-
 chi primogenita tua. Ille rñdit. En
 morior. Quid michi pderūt pmo-
 genita? Ait iacob. Iura ergo michi. Qu-
 rauit ei esau. et uēdidit pmo-
 genita: et sic accepto pane et lentis edulio come-
 dit et bibit et abiit: puiptidēs q; pmo-
 genita uendidisset. **Caplm xxvi.**

Certa autem fame super terrā post
 eam sterilitatē que acciderat in
 diebz abrahā: abiit ysaac ad abime-
 lech regē palestinorū. in gerara. Appa-
 ruitq; ei dñs et ait. Ne descendas in
 egiptū: sed quiesce in terra quā dixerō
 tibi et pegrinare in ea: eroq; tecū et bene-
 dicā tibi. Tibi enī et semini tuo dabo
 uniuersas regiones has. complēs iura-
 mentū quod spopondi abrahā pmi
 tuo: et multiplicabo semen tuum sicut
 stellas celi. Daboq; posteris tuis uni-
 uersas regiones has: et benedicent in
 semine tuo omnes gētes tere: eo q; obe-
 dierit abrahā uoci mee. et custodierit
 pcepta mea: et mādāta mea et cerimo-
 nias legesq; seruauerit. Mansit itaq;
 ysaac in gerariis. Qui cū interrogaret
 a uiris loci illius sup uxore sua. respō-
 dit. Soror mea ē. Timuerat enim cō-
 fiteri q; sibi esset sociata diugio: repu-
 tans ne forte interficeret eū ppter illius
 pulcritudinē. Cūq; ptransissent dies
 plurimi et ibidē moraret. prospiciēs
 abimelech regē palestinorū per fenestrā.
 uidit eū iocantē cū rebecca uxore sua:
 et accessit eo ait. Perpicuū est q; uxor
 tua sit. Cur mentitus es eam sororē
 tuam esse? Rñdit. Timui ne morerer

propter eā. Dixitq; abimelech. Quare
 impulsisti nobis? Potuit coire quī-
 piam de populo cum uxore tua: et in-
 duxeras sup nos grande pccm. Prece-
 pitq; omni populo dicens. Qui tetigerit
 hominis huius uxore. morte morietur.
 Venit autē ysaac i terra illa: et inuenit
 in ipso anno centuplū. Benedixitq; ei
 deus: et locupletatus ē homo: et ibat pfi-
 ens atq; succrescens. donec magnus
 vehementi effectus est: habuitq; posses-
 siones ouium et armentorum et familie plu-
 rimū. Ab hoc inuidentes ei palestini.
 omnes puteos quos foderāt serui patris
 illius abraham. illo tpe obstruxerunt
 implentes humo: intantū ut ipse abi-
 melech diceret ad ysaac. Recede a nobis:
 quā potentior nobis factus es valde.
 Et ille discedens ut veniret ad torrentē
 gerare habitaretq; ibi: rursum fodit
 alios puteos. quos foderāt serui patris
 sui abrahā: et quos illo mortuo olim
 obstruxerāt philistiim. Appellauitq;
 eos eisdem nominibz: quibz ante pater
 vocauerat. Foderuntq; in torrente. et
 repperūt aquam viuā. Sed et ibi iurgium
 fuit pastorum gerare. aduersus pastores
 ysaac dicentium. Nostra ē aqua. Quā-
 obrem nomen putei ex eo quod acciderat
 vocauit calumniā. Foderunt autē et
 alium: et pro illo quod rixati sūt: appellauit-
 q; eū inimicitias. Profectus inde fodit
 alium puteū: pro quo nō contenderūt.
 Itaq; vocauit nomen eius latitudo.
 dicens. Nunc dilatauit nos dñs: et
 fecit crescere sup terrā. Ascendit autē ex
 illo loco i bethabee: ubi apparuit ei dñs
 in ipsa nocte dicens. Ego sum
 deus abrahā patris tui. Noli timere:
 quia ego tecū sum. Benedicam tibi et
 multiplicabo semē tuū: ppter seruum meū
 abrahā. Itaq; edificauit ibi altare

dñs: et inuocato nocte dñi extendit ta-
 bernaculum: precepitq; suis suis ut foderēt
 puteū. Ad quē locū cū venisset de gera-
 ris. abimelech et ochozath amici illius
 et phicol dux militū: locutus est ysaac.
 Quid venistis ad me hominem quē odi-
 stis: et repulistis a vobis? Qui respon-
 derūt. Vidimus tecū esse dñm: et idcirco
 nos dixim⁹. Sit iuramentū inter nos.
 et inteream⁹ fedus. ut nō facias nobis
 quicquid mali: sicut et nos nichil tuorum
 attigim⁹. nec fecim⁹ quod te lederet: sed cū
 pace dimisim⁹ audū bñdictione dñi.
 Jfecit ergo eis cōuiuiū. Et post cibū et
 potum surgētes mane. iurauerūt sibi
 mutuo: dimisitq; eos ysaac pacifice i
 locū suū. Ecce autē venerūt in ipso die
 huius ysaac: annūciātes ei de puteo quē
 foderāt. atq; dicētes. Inuenim⁹ aquā.
 Unde appellauit eum abundantia. et
 nomē urbis impositū ē bethabee. usq;
 in p̄sentem diem. Esau vero quadra-
 genarius duxit uxores duas: iudith
 filiā beeri ethei. et basemath filiā elon
 eiusdem loci: que ambe offenderant
 animum ysaac et rebecca. **C. xxvii.**

Senuit autē ysaac et caligauerunt
 oculi eius. et videre non poterat:
 vocauitq; esau filiū suū maiorem: et
 dixit ei. Fili mi. Qui rēdit. Assū. Cui
 pater. Vides inquit quod seruerim: et igno-
 rem diem mortis mee. Sume arma
 tua. et pharetrā et arcū: et egredere foras.
 Cumq; venatu aliquid apprehenderis.
 fac michi inde pulmentum sicut velle
 me nosti: et affer ut comedam: et bene-
 dicat tibi anima mea anteq; moriar.
 Quō cū audisset rebecca. et ille abisset in
 agrū ut iussione patris impleter: dixit
 filio suo iacob. Audiui patrem tuū lo-
 quentem cū esau fratre tuo: et dicentē ei.
 Affer michi de venatione tua. et fac cibos

ut comedā: et benedicā tibi corā dñō
 atq; moriar. Nūc ergo fili mī acqui-
 esce consilijs meis: et p̄gens ad gregē
 affer michi duos hedos optimos. ut
 faciā ee eis escas patri tuo. quibz liben-
 ter vescitur: quas cū intuleris et come-
 derit. benedicat tibi prius q̄ moriā.
 Cui ille rēdit. Mōsti q̄ esau frater me-
 us homo pilosus sit. et ego lenis. Si
 attredauerit me pater meus et senserit.
 timeo ne putet sibi voluisse me illudē:
 et inducat super me maledictionē pro
 bñdictione. Ad quē mater: in me sit
 ait ista maledictio fili mī: tantū audi
 vocē meā. et p̄gens affer q̄ dixi. Abijt et
 attulit: deditq; matri. Parauit illa
 cibos sicut velle nouerat prēm illius:
 et vestibz esau valde bonis. q̄s apud
 se habebat domi induit eū. pelliculasq;
 hedoz circūdedit manibz: et colli nuda
 protegit. Deditq; pulmentū: et panes
 quos coxerat tradidit. Quibz illatis.
 dixit. Pater mī. At ille respōdit. Au-
 dio. Quis es tu fili mī? Dixitq; iacob.
 Ego sum p̄mogenit⁹ tuus esau. Feci
 tibi sicut p̄cepisti michi. Surge. sede et
 comede. de venatione mea: ut benedi-
 cat michi aīa tua. Cursūq; ysaac ad
 filiū suū. Quō inquit tā cito inuenire
 potuisti fili mī? Cui rēdit. Volūtas
 dei fuit: ut cito occurreret michi qd vo-
 lebam. Dixitq; ysaac. Accede ad me
 huc ut tangam te fili mī: et p̄hem utrū
 tu sis filius me⁹ esau. an nō. Accessit
 ille ad patrē: et palpat⁹ eo. dixit ysaac.
 Vox quidē. vox iacob est: sed manus.
 manus sunt esau. Et non cognouit
 eū: q̄a pilose man⁹. similitudinē ma-
 ioris epresserāt. Benedicens ergo illi.
 ait. Tu es fili⁹ me⁹ esau? Rēdit. Ego
 sum. At ille affer inquit michi cibos
 de venatione tua fili mī: ut benedicat

tibi anima mea. Quos cum oblato⁹
 comediſſet: obtulit ei etiā vinū. Quo
 hausto: dixit ad eū. Accede ad me: et
 da michi oscū fili mī. Accessit: et oscu-
 latus ē eū. Statimq; ut sensit vesti men-
 tor⁹ ei⁹ fragrantia benedicens illi ait.
 Ecce odor filij mei. sicut odor agri ple-
 ni: cui benedixit dñs. Det tibi deus de
 rore celi. et de pinguedine terre i abun-
 dantiā frumētī. vini et olei: et seruiant
 tibi ppli. et adorent te tribus. Esto dñs
 fratrū tuoz: et incuruentur ante te filij
 matris tue. Qui maledixit tibi. sit ille
 maledictus: et qui benedixerit tibi bene-
 dictionibz repleat. Vix ysaac emonē
 impleuerat: et egresso iacob foras. ve-
 nit esau: coctosq; de venatione cibos
 intulit patri dicens. Surge pater mī.
 et comede de venatione filij tui: ut bene-
 dicat michi aīa tua. Dixitq; illi ysaac.
 Quis enī es tu? Cui rēdit. Ego sum
 filius tu⁹ primogenit⁹ esau. Epauit
 ysaac stupore vehemētī: et ultra q̄ credi
 potest ammirās ait. Quis igit ille est
 qui dudū captam venationē attulit
 michi. et comedi ee omnibz priusq; tu
 venires? Benedixitq; ei: et erit bñdictus.
 Audit⁹ esau emonibz prīs. irrugit
 clamore magno: et cōsternat⁹ ait. Be-
 nedic etiā et michi pater mī. Cui ait.
 Venit germanus tuus fraudulent⁹: et
 accepit bñdictionē tuā. At ille sbiūxit.
 Iuste vocatū ē nomē ei⁹ iacob. Sup-
 plantauit enī me: en altera vice. Pri-
 mogenita mea ante tulit: et nūc scdō
 surripuit bñdictionem meā. Cursūq;
 ad patrē: nūquid non reseruasti ait et
 michi benedictionē? Rēdit ysaac. Do-
 minū tuū illū cōstitui: et omnes fratres
 tuos fuituri ei⁹ sbiugauī. frumēto et
 vino et oleo stabiliui eū: et tibi post hec
 fili mī. ultra qd faciā? Cui esau. num

unā inquit tantū benedictionē habes
pater: Michi q; obsecro ut benedicas.
Cumq; eiulatu magno fleret: motus
ysaac dixit ad eū. In pinguedine terre
et in rore celi desup erit benedictio tua.
Vives in gladio. et fratri tuo seruiēs:
tempusq; veniet. cū recutias. et soluas
iugum eius de cervicibz tuis. Viderat
ergo semp esau iacob: pro bñdictione
qua bñdixerat ei pater. Dixitq; in cor-
de suo. Venient dies luctus prīs mei:
et occidā iacob frēm meū. Munciata
sūt hęc rebecca. Que mittens et vocans
iacob filiū suū: dixit ad eū. Ecce esau
frater tu⁹ minatur ut occidat te. Nunc
ergo fili audi vocē meā: et consurgens
fuge ad laban fratrē meum in aran:
habitabisq; cū eo dies paucos. donec
requiescat furor fratris tui. et cesserit in-
dignatio ei⁹: obliuiscaturq; eorū que
fecisti in eū: postea mittam. et adducā
te inde huc. Cur utroq; orba bori filio
in uno die? Dixitq; rebecca ad ysaac.
Vedet me vitē mee ppter filias hec. Si
acceperit iacob uxore de stirpe huius
terre. nolo uiuere. **Caplin. xxviii.**

Vocauit itaq; ysaac iacob. et bene-
dixit eū: pcepitq; ei dicens. Noli
accipere cōiugem de genere chanaan:
sed vade. et proficiscere in mesopotha-
miam syrie. ad domū bathuel patris
matris tue: et accipe tibi inde uxorem
de filiabz laban auūculi tui. De⁹ autē
omnipotēs benedicat tibi. et crescere te
faciat atq; multiplicet ut sis in turbas
pplorū: et det tibi benedictiones abrahe
et semini tuo post te: ut possideas ter-
ram pegrinationis tue. quā pollicit⁹
est aui tuo. Cūq; dimisisset eū ysaac.
profec⁹ puenit in mesopothamiam
syrie: ad laban filiū bathuel syri. frēm
rebecca mris sue. Videns autē esau q

benedixisset p̄r suus iacob. et misisset
eum in mesopothamiā syrie: ut inde
uxorē duceret: et q post benedictionē
pcepisset ei dicens. nō accipies uxore
de filiabz chanaan: quodq; obediens
iacob parentibus suis. isset in syriam:
probans quoq; q non libenter aspi-
ceret filias chanaan pater suus: iuit
ad ysmahelam. et duxit uxorem. absq;
hīs quas prius habebat. melech fili-
am ysmahel filij abraham sorore nā-
batioth. Igit egressus iacob de berla-
bee. pergebat aran. Cūq; venisset ad
quendā locū. et uellet in eo requiescere
post solis occubitū. tulit de lapidibz
qui iacebant: et supponens capiti suo.
dormiuit in eodem loco. Viditq; in
somnia scalā stantē sup terrā. et catu-
men illi⁹ tangēs celū: angelos quoq;
dei ascendētes et descendētes per eam:
et dñm innixū scale dicentē sibi. Ego
sum dñs deus abraham patris tui:
et deus ysaac. Terrā in qua dormis.
tibi dabo et semini tuo: eritq; semē tuū
q̄si puluis terre. Dilataberis ad orientē
et occidentē. et septentrionē et meri-
diem: et benedicantur in te et in semine
tuo cūcte tribus terre. Et ero custos tu⁹
quo cūq; peregeris: et reducā te in terrā
hanc: nec dimittam nisi compleuero
unūsa q̄ dixi. Cūq; euigilasset iacob
de somno. ait. Vere dñs ē in loco isto:
et ego nesciebā. Pauensq; q̄q; terribilis
est inquit. locus iste. Non ē hic aliud
nisi dom⁹ dei: et porta celi. Surgens
ergo iacob mane. tulit lapidē quem
supposuerat capiti suo. et erexit in titu-
lum: fundēs oleū desup. Appellauitq;
nomen urbis bethel: que prius lusa
vocabat. Vouit etiā votū dicens. Si
fuerit deus mecū. et custodierit me in
uia per quam ego ambulo. et dederit

michi panē ad vescendū. et vestimentū
ad induendū. reuersusq; fuero pspere
ad domū patris mei: erit michi dñs in
deū. et lapis iste quē erexi in titulū. vo-
cabit̃ dom⁹ dei: cunctorūq; q̃ dederis
michi. decimas offerā tibi. **C. xxxix.**

Profect⁹ ergo iacob. venit in terrā
orientalem: et vidit puteum in
agro: tres q; greges ouium accubantes
iuxta eū. Nam ex illo ad aquabantur
pecora: et os eius grandi lapide clau-
debatur. Mosq; erat. ut cūctis ouibz
agregatis euoluerent lapidē: et refectis
gregibz rursum sup os putei ponerent.
Dixitq; ad pastores. Sres unde estis?
Qui rñderūt. De aran. Quos interro-
gans: nūquid ait nobis laban filiū
nathp? Dixerunt. Mouim⁹. Sanus
ne est inquit? Valet inquit: et ecce
rachel filia eius venit cum grege suo.
Dixitq; iacob. Adhuc multū diei su-
perest: nec est tempus ut reducant̃ ad
caulas greges. Date ante potū ouibz:
et sic eas ad pastū reducite. Qui respō-
derunt. Non possum⁹. donec omnia
pecora congregent̃: et amoueam⁹ lapi-
dem de ore putei ut ad aquem⁹ greges.
Adhuc loquebant̃: et ecce rachel venie-
bat cū ouibus patris sui. Nam gregē
ipsa pascebat. Quā cū vidisset iacob.
et sciret consobrinā suā. ouesq; laban
auūculi sui: amouit lapidem quo pu-
teus claudebatur: et ad aquato grege
osculat⁹ est eā. Et eleuata voce fleuit:
et indicauit ei qd frater esset patris sui: et
fili⁹ rebecca. At illa festinās nūciauit
patri suo. Qui cum audisset venisse ia-
cob filiū sororis sue. occurrit obviam
ei: complexusq; eum. et in oscula ruen⁹.
duxit in domū suā. Auditis autē cau-
sis itineris rñdit. Os meū es: et caro
mea. Et postq; impleti sūt dies mensis

unū. Dixit ei. Num quia frater meus
es. gratis fui⁹ michi? Dic quid mer-
cedis accipias. Habebat vero duas
filias. Maiorē maioris lya: minorē ve-
ro appellabatur rachel. Sed lya lippis
erat oculis: rachel decora facie et venusto
aspectu: qm diligēs iacob ait. Seruiā
tibi pro rachel filia tua minore. septē
annis. Rñdit laban. Melius ē ut tibi
eam dem q; alteri viro. Mane apud
me. Seruiuit ergo iacob pro rachel se-
ptem annis: et videbant̃ illi pauci dies
pre amoris magnitudine. Dixitq;
ad laban. Da michi uxore meā. quia
iam temp⁹ repletū est ut ingrediar ad
illā. Qui vocatis multis amicis tur-
bis ad diuinū. fecit nuptias: et vespere
lyam filiā suā introduxit ad eū: dans
ancillā filiē zephā noīe. Ad quā cū
ex more iacob fuisset ingressus. facto
mane vidit lyam: et dixit ad socer su-
um. Quid ē qd facere voluisti? Mōne
pro rachel seruiui tibi? qre imposuisti
michi? Rñdit laban. Non est in loco
nostro consuetudinis: ut minores ante
tradant⁹ ad nuptias. Imple ebdoma-
dam diez hui⁹ copule: et hanc q; dabo
tibi. pro opere quo seruitur⁹ es michi
septē ānis alijs. Adquieuit placito:
et ebdomada tñsacta rachel duxit uxo-
rem. Cui pater seruā balam tradiderat.
Tandēq; potit⁹ optatis nuptijs. amo-
rem sequentis priorī pretulit: seruiens
apud eū septem annis alijs. Videns
autē domin⁹ qd despiceret lyam. apertit
vulvā ei⁹: sorore sterili pmanēte. Que
cōceptū genuit filiū: vocauitq; nomē
eius ruben dicens. Vidit dñs humili-
tatem meā. Nunc amabit me vir me-
us. Rursūq; cōcepit: et peperit filiū et ait.
Quā vidit me dñs haberi cōtemptū:
dedit etiā istū michi. Vocauitq; nomē

Despici
me
sta lya
ser qre
lyam
posuisti

ei⁹ symeon. Concepitq; terci⁹ ⁊ genuit
aliū filiū: dixitq; Nunc q; copulabit
michi maritus meus: eo q; peperim ei
tres filios. Et idcirco appellauit nomē
ei⁹ leui. Quarto concepit: ⁊ pepit filiū
et ait. Modo cōfitebor dño. Et ob hoc
uocauit eū iudam. Cessauitq; parere.

Quens autē rachel. quod **C. xxx.**
insecūda esset. inuidit sorori sue:
et ait marito suo. Da michi liberos:
alioquin moriar. Cui irat⁹ respōdit
iacob. Sum pro deo ego sum. qui pri-
uauit te fructu ventris tui? At illa. ha-
beo inquit famulā balam: ingredere
ad illam ut pariat sup gēua mea: ⁊
habeā ex illa filios. Deditq; illi balā
in cōiugiū. Que ingressa ad se viro:
concepit ⁊ peperit filiū. Dixitq; rachel.
Iudicauit michi domin⁹: ⁊ exaudiuit
vocē meā dāns michi filiū. Et idcirco
appellauit nomen eius dan. Rursūq;
bala concipiens pepit alter: pro quo
ait rachel. Compauit me dñs cū sorore
mea: ⁊ inualui. Vocauitq; eum ne-
ptalim. Senties lya q; parere desisset:
zelphā ancillā suā marito tradi-
dit. Qua post conceptum edente filiū
dixit. Felicitas. Et idcirco uocauit no-
men eius gad. Pepit q; zelpha alter:
dixitq; lya. Hoc pro beatitudine mea.
Beata quippe me dicēt omnes mulie-
res. Propterea appellauit eū aser. Egres-
sus autē ruben tpe messis triticee i agri
repiit mandragoras: quas matri lye
detulit. Dixitq; rachel. Da michi partē
de mandragoris filij tui. Illa rēdit.
Parū ne tibi uidet q; priueris mari-
tum michi: nisi etiā mandragoras
filij mei tuleris? Ait rachel. Dormiat
tecū hac nocte pro mandragoris filij
tui. Redeuntq; ad uesperam iacob de
agro: egressa ē in occursum ei⁹ lya. et ait.

Ad me inquit intrabis: quia mercede
conduxi te pro mādragoris filij mei.
Dormiuitq; cū ea nocte illa: et exaudi-
uit deus p̄ces eius. Concepitq; et pepit
filiū quintū. ⁊ ait. Dedit de⁹ mercedē
michi. quia dedi ancillā meā viro
meo. Appellauitq; nomen ei⁹ ysachar.
Rursū lya concipiens pepit sextū filiū.
⁊ ait. Ditauit me de⁹ dote bona. Et etiā
hac vice mecū erit maritus me⁹: eo q;
genuerim. ei sex filios. Et idcirco appel-
lauit nomē eius zabulon. Post quē
pepit filiā noīe dinā. Recordatusq;
dñs rachelis. exaudiuit eam: et apuit
vulū eius: que concipit et pepit filiū
dicens. Abstulit deus opprobriū meū.
Et uocauit nomē illius ioseph dicens.
Addat michi dñs alterū. Nato autē
ioseph: dixit iacob sororo suo. Dimittē
te me. ut reuertar in patriā meā et ad
terrā meā. Da michi uxores et liberos
meos p quibz seruiui tibi. ut abeam.
Tu uero nosti seruitutē qua seruiui tibi.
Ait ei laban. Inueniā graciā in con-
spedu tuo. Experiēto didici. qā bene-
dixerit michi deus ppter te. Constitue
mercedem tuā quā deu tibi. At ille
rēdit. Tu nosti quō seruiui tibi: et
quāta in manibz meis fuerit possessio
tua. Modicū habuisti atq; uenire ad
te. et nūc diues effectus es: benedixitq;
tibi deus ad introitū meū. Iustū ē igit
ut aliquādo pūdeā domui mee. Dixit
q; laban. Quid tibi dabo? At ille ait.
Nichil uolo: sed si feceris qd postulo:
iterū pascam ⁊ custodiam pecora tua.
Dira omnes greges tuos. et separa
rundas oues varias ⁊ sparso vellere:
et qd cūq; fuluū ⁊ maculosū variūq;
fuerit. tam in ouibz q; in capris. erit
merces mea. Respōdebitq; michi cras
iusticia mea. quando placiti tempus

aduenerit corā te: et oīa que nō fuerūt
 varia ⁊ maculosa ⁊ fulua. tam ī quibz
 q̄ in capris. furti me arguēt. Dixitq;
 laban. Gratū habeo qđ prīs. Et sepa-
 rauit ī die illa capras. ⁊ oues ⁊ hircos.
 ⁊ arietes. varios ⁊ maculosos. Cunctū
 autē gregē unicolorē. id ē albi ⁊ nigri
 uelletis. tradidit ī manu filiorū suorū:
 et posuit spaciū itineris inter se ⁊ gene-
 riuū diei: qui pascebat reliquos greges
 ei⁹. Tollens ergo iacob uirgas popu-
 leas uirides. ⁊ amigdalinas. ⁊ ex pla-
 tanis ex parte decorauit eas. Detra-
 hitq; corticibz. ī hijs q̄ spoliata fuerāt.
 rando: apparuit illa ues que integra
 fuerūt. uiridia pmanerūt: atq; ī hūc
 modū color effect⁹ ē varius. Posuitq;
 eas ī canalibz. ubi effundebat aqua:
 ut cū uenisset greges ad bibendū. ante
 oculos haberēt uirgas: et ī aspectu earū
 conciperent. Factūq; est ut in ipso calore
 coitus. oues intuerent uirgas: ⁊ pare-
 rent maculosa ⁊ varia. et diuerso colo-
 re resperla. Diuisitq; gregem iacob: et
 posuit uirgas ī canalibz ante oculos
 arietū. Erāt autē alba et nigra queq;
 laban: cetera uero iacob. separatis in-
 ter se gregibz. Igit̄ q̄ndo pmo tempore
 ascendebant oues ponebat iacob uir-
 gas ī canalibz aquarū. ante oculos
 arietū ⁊ ouiuū. ut in earū contemplatione
 conciperent: q̄ndo uero serotina admissu-
 ra erat. ⁊ concept⁹ egerent: nō ponebat
 eas. Factaq; sunt ea q̄ erant serotina.
 laban: et que primi temporis. iacob.
 Deditusq; est homo ultra modum: ⁊
 habuit greges multos. ancillas ⁊ ser-
 uos. camelos et alinos. **C. xxxi.**

Postq; autē audiuit uerba filiorū
 laban dicentiū. tulit iacob oīa
 que fuerūt prīs nrī. et de illius facultate
 ditatus. fact⁹ ē indit⁹: anīaduertit q̄

faciem laban. qđ non esset erga se sicut
 heri et nudius tertius: maxime dicente
 sibi dño reuerrere ī terrā patrū tuorū.
 et ad generationē tuā erog; tecū: misit
 et uocauit rachel et lyam ī agrū ubi
 pascebat greges: dixitq; eis. Video fa-
 ciem prīs uestri: qđ nō sit erga me sicut
 heri et nudius tertius. Deus autē prīs
 mei fuit mecū: et ipse nostis qđ totis ui-
 ribz meis seruiēim patri uestro. Sed ⁊
 pater uester circūuenit me. et mutauit
 mercedem meā decem vicibz: et tamen
 non dimisit eū deus ut noceret michi.
 Si quādo dixit varie erunt mercedes
 tue. pariebāt omnes oues varios fer⁹:
 q̄ndo uero e contrario ait. alba queq;
 accipies pro mercede: omnes greges
 alba peperūt. Tulitq; deus substantiā
 patris uestri: ⁊ dedit michi. Postq; enī
 cept⁹ ouiuū temp⁹ aduenerat. leuaui
 oculos meos: ⁊ uidi ī somnis ascenden-
 tes mares sup feminas. varios ⁊ ma-
 culosos ⁊ diuīsos colores. Dixitq; ange-
 lus dñi ad me ī somnis. Iacob. Et
 ego rñdi. Assū. Qui ait. leua oculos
 tuos. ⁊ uide uniuersos maculos ascen-
 dentes sup feminas. varios maculosos
 atq; resperlos. Vidi enī oīa q̄ fecit tibi
 laban. Ego sū de⁹ bethel. ubi unxisti
 lapidem: et uotū uouisti michi. Nunc
 ergo surge ⁊ egredere de terra hac: reuer-
 tens ī terrā natiuitatis tue. Rñderūtq;
 rachel ⁊ lyā. Nūquid habem⁹ residui
 quicq; ī facultatibz. ⁊ hereditate dom⁹
 patris nrī? Nōne q̄si alienas reputa-
 uit nos. et uendidit: comedim⁹ preciū
 nostrū? Sed deus tulit opes prīs nrī:
 et eas tradidit nobis ac filijs nostris.
 Unde omnia que pcepit tibi dñs fac.
 Surrexit autē iacob: ⁊ impositis liberis
 ac coniugibz suis sup camelos abiit:
 tulitq; omnē substantiā suā ⁊ greges.

et quidquid in melopotamia acquisierat:
pergens ad ysaac primum suum in terra cha-
naan. Eo tempore ierat laban ad tradenda
ques: et Rachel furata est ydola patris
sui. Moxque iacob confiteri sororo suo
quod fugeretur. Cumque abisset tam ipse quam omnia
que iuris sui erant: et amne transmissio
pergeret contra montem galaad: nuncia-
tum est laban die tertio quod fugeretur iacob.
Qui assumptis fratribus suis. persecutus est
eum diebus septem: et comprehendit eum in
monte galaad. Viditque in somnis di-
centem sibi dominum. Cave ne quicquam aspe-
loquaris contra iacob. Namque iacob
extenderat in monte tabernaculum. Cumque
ille persecutus fuisset eum cum fratribus suis:
in eodem monte galaad fixit tentorium.
Et dixit ad iacob. Quare ita egisti: ut
clam me abigeres filias meas quasi
captivas gladio? Cur ignorare me
fugere voluisti nec indicare michi: ut
prosequerer te cum gaudio et canticis. et
timpanis et citharis? Non es passus
ut oscularetur filios meos et filias. Stul-
te operatus es. Et nunc quid valeat ma-
nus mea reddere tibi malum: sed de pre-
sentibus tui. Hec dixit michi. Cave ne loquaris
contra iacob quicquam durius. Esto. Ad
tuos ire cupiebas: et desiderio erat tibi
domus presentibus. Cur furatus es deos meos?
Respondit iacob. Quod inscio te profectus
sum: timui ne violenti auferres filias
tuas. Quod autem furti me arguis:
apud quemcumque inueneris deos tuos:
necetur coram fratribus nostris. Scrutare:
quidquid tuorum apud me inueneris au-
fer. Hec dicens ignorabat quod Rachel fura-
ta esset ydola. Ingressus itaque laban
tabernaculum iacob et lye et utriusque fa-
mule. non inuenit. Cumque intrasset tento-
rium Rachelis: illa festinans abscondit
ydola subter stramenta cameli et sedit

desuper: scrutatusque omne tentorium et nichil
inuenienti. ait. Ne irascatur dominus meus
quod coram te assurgere nequeo: quia iuxta
consuetudinem feminarum nunc accidit michi.
Sic delusa sollicitudo querentis est. Ti-
mensque iacob. cum iurgio ait. Quam ob-
culpam meam et ob quod peccatum meum sic
exarsisti post me. et scrutatus es omnem
suppellectilem meam? Quid inuenisti de
cuncta substantia domus tue? Donec
hic coram fratribus meis. et fratribus tuis:
et iudicent inter me et te. Quodcirco viginti
annis fui tecum: oves tue et capre. Steri-
les non fuerunt. arietes gregis tui non
comedi: nec captum a bestia ostendi tibi.
Ego damnum omne reddebam. Quidquid
furti prebatur a me exigebas: die noctumque
estu urgebar et gelu: fugietaque somnus
ab oculis meis. Sicque per viginti an-
nos in domo tua seruavi tibi: quatuordecim
pro filiabus: et sex pro gregibus tuis.
Immutasti quod mercedem meam decem vicibus.
Misit deus primum meum abraham. et timor
ysaac affuisset michi: forsitan modo
nudum me dimisisses. Afflictionem meam
et laborem manuum mearum respexit dominus:
et arguit te huiusmodi. Respondit ei laban. Filie
mee et filij. et greges tui et omnia que tenuisti.
mea sunt. Quid possum facere filiis et
nepotibus meis? Veni ergo et ineamus
fedus: ut sit testimonium inter me et te.
Tulit itaque iacob lapidem: et erexit illum
in titulum. Dixitque fratribus suis. Afferte
lapides. Qui congregantes fecerunt tu-
mulum: comederuntque super eum. Quem voca-
uit laban tumulum testis: et iacob acer-
uum testimonij: uterque iuxta proprietatem
lingue sue. Dixitque laban. Tumulus
iste testis erit inter me et te hodie. Et id-
circo appellatum est nomen eius galaad.
Quod est tumulus testis. Et adiecit laban.
Intueatur et iudicet dominus inter nos quando

recesserim⁹ a nobis: si afflixeris filias meas: et si introduxeris alias uxores sup eas. Nullus enim⁹ nostri testis est absq; deo: qui p̄sens respicit. Dixit q; rursus ad iacob. En tumul⁹ hic et lapis quē erēgi inter me et te testis erit. Tumul⁹ inq̄m iste et lapis sint in testimoniū: si aut ego transiero illum. pergens ad te: aut tu p̄terieris. malū michi cogitās. Deus abraham et deus nachor iudicet inter nos: deus patris eorū. Iurauit ergo iacob per timorem patris sui ysaac: immolatisq; victimis in monte vocauit fratres suos ut ederent panē. Qui cū comedissent manserunt ibi. Laban vero de nocte surgens. osculat⁹ est filios et filias suas: et benedixit illis: reuersusq; est in locum suū. Iacob autē abiit in itinere. **C. xxxii.** Quo ceperat: fuerūtq; ei obuiā angeli dei. Quos cum vidisset ait. Castra dei sunt hec. Et appellauit nomē loci illi⁹ manaim: id ē castra. Misit autem et nuncios ante se ad elau fratrem suū. in terra seyr. in regione edom: p̄cepitq; eis dicens. Sic loquimini dñō meo elau. Hec dicit frater tuus iacob. Apud laban pegrinat⁹ sum: et fui usq; i p̄sentē diem. Habeo boues. et asinos et oves. et seruos et ancillas: mittoq; nūc legationem ad dñm meū: ut inueniā gratiam i oculo tuo. Reuersiq; sūt nūci ad iacob dicentes. Venimus ad elau fratrem tuū: et ecce p̄perat in occursum tuū cū quadringētis viris. Timuit iacob valde: et p̄terit⁹ diuisit pplm qui secū erat: greges q; et oves. et boues et camelos. i duas turmas dicens. Si venerit elau ad unā turmā et percussit eā: alia turma q̄ reliqua est saluabit. Dixitq; iacob. Deus patris mei abraham et de⁹ patris mei ysaac. dñe qui dixisti michi.

reuertere i terrā tuā et i locū natiuitatis tue. et benefaciā tibi: minor sum cū di⁹ miserationibz tuis. et veritate tua quā replesti seruo tuo. In baculo meo cūsiui iordanē istū: et nūc cū duabz turmis regredior. Erue me de manu fr̄is mei elau. quia valde eū timeo: ne forte veniens percutiat matrem cū filiis. Tu locutus es q̄ būfaceres michi: et dilatares semen meū sicut arenā maris. que pre multitudine numerari nō potest. Cūq; dormisset ibi nocte illa. separauit de hīs que habebat munera elau fratri suo: capras ducentas hircos viginti oves durētas et arietes viginti: camelos feras cū pullis suis triginta: vacas q̄draginta et thauros viginti. asinas viginti: et pullos earū decē. Et misit per manus suorū suorū. singulos seorsū greges: dixitq; pueris suis. Antecedite me: et sit spaciū inter gregem et gregē. Et p̄cepit priori dicens. Si obuium habueris fr̄m meū elau. et interrogauerit te. cui⁹ es aut quo vadis aut cui⁹ sunt ista que sequeris: respōdebis. Seruū tuū iacob. Munera misit dñs suo elau: ipse quoq; post nos venit. Similiter dedit mandata sc̄do et tercio. et cūdi⁹ qui sequebant greges. Dicens. Ipsi⁹dem verbis loquimini ad elau cū inueneritis eū: et addetis. Ipse q; seru⁹ tu⁹ iacob. iter nr̄m insequit. Dixit enī. Placabo illū muneribz que p̄cedunt: et postea videbo illū. Forſitan p̄piciabitur michi. Precesserūt itaq; munera ante eū: ipse vero mansit nocte illa in castris. Cūq; mature surrexisset tulit duas uxores suas. et totidem famlas cū undecim filiis: et transiuit vadū iacob. Transiuitq; omnibz que ad se pertinebant. mansit solus: et ecce vir luctabat cū eo usq; mane. Qui cū videt

q̄ eū sup̄are non posset: tetigit neruū
femoris ei⁹: et statim emarcuit. Dixit
q; ad eū. Dimitte me. Nam enī ascēdit
aurora. Rēdit. Non dimittā te: nisi
bēdixeris michi. Ait ergo. Quod est
nomē tibi? Rēpōdit. Iacob. At ille:
nequaquā inquit iacob appellabit nō-
men tuū: sed israhel. Quā si contra deū
fortis fuisti: quāto magis contra hoīes
p̄ualebis? Interrogauit eū iacob. Dic
michi. quo appellaris nōie. Rēpōdit.
Cur queris nomen meū qđ est mira-
bile? Et bēdixit ei in eodem loco. Vo-
cauitq; iacob nomē loci illi⁹ phanuel.
dicens. Vidi dñm facie ad faciem: et
salua facta est anima mea. Ortusq; ē
ei statim sol: postq; transgressus ē pha-
nuel. Ipse uēo claudicabat pede. Quā-
obcausam non comedunt neruū filij
israhel. qui emarcuit in femore iacob
usq; in p̄sentē diē: eo qđ tetigerit neruū
femoris ei⁹: et obstupuit. **C. xxxm.**

Eleuans autē iacob oculos. uidit
uenientē elau: et cū eo q̄dringen-
tos viros. Diuisitq; filios lye. et rachel
ambarūq; famulas: et posuit utramq;
ancillam. et liberos earū in principio:
lyam uero et filios eius in scđo loco:
rachel autē et ioseph nouissimos. Et
ipse p̄grediens adorauit pronus in
terrā septies: donec appropinq̄ret fratrē
eius. Currans itaq; elau obuiā fratrē
suo. amplexat⁹ ē eū: stringensq; collū
eius. et osculans fleuit: leuansq; oculos
uidit mulieres et paruulos earū. et ait.
Quid sibi uolunt isti: et si ad te p̄tine-
ant? Rēdit. Paruuli sunt: quos do-
nauit michi deus seruo tuo. Et appro-
pinquātes ancille et filij earū incurua-
ti sunt. Accessit q; lya cū pueris suis:
et cū similiter adorassent: ceterum ioseph
et rachel adorauerūt. Dixitq; elau. Que

nam sunt iste turme quas obuiā ha-
bui? Rēdit. Ut inuenirē graciā corā
dño meo. At ille ait. Habeo plurima
frater mi: sunt tua tibi. Dixitq; iacob.
Noli ita obsecro: sed si inueni graciā
in oculis tuis. accipe munusculū de
manibz meis. Sic enī uidi facie tuā:
q̄si uiderim vultū dei. Esto michi pro-
picius: et suscipe bēdictionē quā attu-
li tibi: et quā donauit michi de⁹. tribu-
ens oīa. Vix fratre cōpellente suscipiēs
ait. Gradiamur simul. etoq; socius
itineris tui. Dixitq; iacob. Nosti dñe
mi qđ paruulos habēā ceteros. et oues
et boues fetas mecū: quas si plus in
ambulando fecero laborare. morient⁹
una die cundi greges. Precedat dñs
me⁹ ante seruū suū: et ego sequar pau-
latim uestigia ei⁹ sicut uidero paru-
los meos posse: donec ueniā ad dñm
meū in seyr. Rēdit elau. Oro te: ut de
p̄p̄o qui mecū est. saltē socij remaneāt
vie tue. Non ē inquit necesse: hoc uno
tantū indigeo: ut inueniā graciā in
cōspectu tuo dñe mi. Reuersus ē itaq;
illo diē elau itinere quo uenerat ī seyr.
Et iacob uenit in sochor: ubi edificata
domo et fixis tentorijs. appellauit no-
men loci illius sochor id ē tabernacūla.
Transiuitq; ī salem urbem sichimorū.
que ē in terra chanaan. postq; reuersus
est de mesopotamia syrie. et habitauit
iuxta oppidū: enitq; partē agri ī qua
fixerat tabernacūla. a filijs emor patris
sichem centū agnis: et eredo ibi altari.
inuocauit sup̄ illud fortissimū deū isrl.

Egressa ē autē dina **C. xxxm.**
filia lye. ut uideret mulieres regi-
onis illi⁹: quā cū uidisset sichem filiū
emor euehi. princeps terre illi⁹. adama-
uit eam. et rapuit: et dormiuit cū illa.
vi opprimēs uirginē. Et cōglutinata

est anima ei⁹ cū ea: tristēq; delinuit
blanditijs: et pergens ad emor prēm
suū. accipe inquit michi puellā hanc
dūgem. Quod cū audisset iacob: ab-
sentibus filijs et in pastu pecorū occu-
patis siluit donec redirēt. Egresso au-
tem emor patre sichei. ut loqueretur ad
iacob. ecce filij eius veniebāt de agro:
auditoq; qd acciderat. irati sunt valde.
eo qd fedam rem opatus esset in isrl: et
violata filia iacob. rem illicitā perpe-
trasset. Locutus est itaq; emor ad eos.
Sichei filij mei adhesit anima. filie
vestre. Date eam illi uxorem: et iunga-
mus vicissim nubia. Filias vestras
tradite nobis: et filias nras accipite:
et habitare nobiscū. Terra in potestate
vestra est: exercete. negociamini. et possi-
dete eam. Sed et sichei ad prēm et ad
fratres ei⁹ ait. Inueniā graciā coram
vobis: et quēcūq; statueris dabo. Au-
gere dotem. et munera postulare: et liben-
ter tribuā qd petieritis: tantū date mi-
chi puellā hanc uxore. Responderūt filij
iacob. sichei et patri eius in dolo: seu-
entes et ob stuprū sororis. Non possu-
mus facere qd petitis: nec dare sorore
nostrā homini incircūciso: qd illicitū
et nephariū est apud nos. Sed in hoc
ualebim⁹ federari. Si volueritis esse fideles
nostri: et circūcidat⁹ i vobis oīs mascu-
lini sexus: tunc dabim⁹. et accipiemus
mutuo filias vras ac nras. et habita-
bim⁹ vobiscū: erimusq; vn⁹ ppl^s. Si
autē circūcidi nolueritis: tollem⁹ filiā
nostrā et recedem⁹. Placuit oblato eorū
emor et sichei filio ei⁹: nec distulit ado-
lescens quin statim qd petebat⁹ repletet.
Amabat enī puellā valde: et erat in-
dutus i omni domo patris sui. Ingressi-
q; portam urbis locuti sunt ad pplm.
Viri isti pacifici sūt: et volūt habitare

nobiscū. Negocient⁹ in terra et exerceāt
eam: que spaciola et lata cultoribz in-
diger. Filias eorū accipiem⁹ uxores: et
nras illis dabim⁹. Vnū ē quo differēt
tantū bonū. Si circūcidam⁹ masculos
nostros. ritum gentis imitātes: et li-
stancia eorū et pecora et cuncta q possidet.
nostra erūt. Tantū i hoc acquiescam⁹:
et habitātes siml. vnū efficiam⁹ pplm.
Assensiq; sūt omnes. cūdis circūcisis
maribz. Et ecce die tercio qndo quissi-
mus vulnerū dolor est. arreptis duo
filij iacob. simeon et leui frēs dīne gla-
dijs. ingressi sunt urbem confidenter:
interfectisq; omnibz masculis. emor et
sichei parit⁹ necauerūt: tollentes dīnā
de domo sichei. sorore suā. Quibus
egressis. irruerūt sup occisos ceteri filij
iacob. et depopulati sunt urbem i vici-
onem stupri: oues eorū et armenta. et
asinos. cunctaq; vastantes que in do-
mibz et i agris erant: paruulos q; eorū
et uxores duxerūt captiuas. Quibus
perpetratis audacter: iacob dixit ad
simeon et leui. Turbastis me: et odio-
sum fecistis me chananeis et pherezeis
habitatoribz terre hui⁹. Mos pauci su-
mus: illi cōgregari poterunt me: et dele-
bor ego et dom⁹ mea. Rūderūt. Nūqđ
ut sorto abuti debuere sorore nostra:
nterea locut⁹ est deus ad **C xxxv.**
Iacob. Surge. et ascēde bethel. et habita
ibi: facq; altare dño q apparuit tibi:
quādo fugiebas elau frēm tuū. Iacob
vero conuocata omni domo sua ait.
Abicite deos alienos qui i medio vři
sūt. et mūdaminī: ac mutare vestimen-
ta vra. Surgite et ascendam⁹ in bethel.
ut faciam⁹ ibi altare dño. qui exaudi-
uit me i die tribulatiōis mee: et soci⁹
fuit itineris mei. Dederūt ergo ei omēs
deos alienos quos habebāt: et in aure

que erāt in auribz eoz. At ille infodit eos subter therebintū: q̄ est post urbem sichem. Cumq; profecti essent. terror dei inuasit om̄es per circuitū ciuitates. et non sūt ausi p̄sequi recedentes. Venit igit̄ iacob luzam. que ē in terra chanaan cognom̄eto bethel: ip̄e ⁊ oīs p̄plus cū eo. Edificauitq; ibi altare: ⁊ appellauit nomē loci illi⁹. domus dei. Q̄bi enī apparuit ei deus: cū fugeret frat̄e suū. Eodem tpe mortua est debbora nutrit̄e rebecca: ⁊ sepulta est ad radices bethel subter quercū: vocatūq; est nomē loci illi⁹ quercus flet⁹. Apparuit autē it̄ez de⁹ iacob. postq; reūsus ē de mesopotamia syrie. ⁊ uenit in bethel: benedixitq; ei dicens. Non uocaberis ultra iacob: sed israhel erit nomē tuū. Et appellauit eū isrl. Dixitq; ei. Ego de⁹ om̄i potēs. Cresce ⁊ multiplicare: gentes ⁊ populi nationū eē te erunt. Reges de lumbis tuis egredient̄: terrāq; quā dedi abraham et ysaac. dabo tibi et semini tuo post te. Et recessit ab eo. Ille uero erexit titulū lapideū. i loco quo locut⁹ fuerat ei de⁹: libans sup eū libamina. ⁊ effundens oleū: uocansq; nomē loci illius bethel. Egressus autē inde. uenit uerno tpe ad terrā q̄ ducit effrachani. In qua cū parturiret rachel: ob difficultatē parus p̄clitari cepit. Dixitq; ei obstetr̄e. Noli timere: quia ⁊ hūc habebis filiū. Egrediente autē anima pre dolore. ⁊ imminēte iam morte. uocauit nomē filij sui benmoni: id est filius doloris mei. Pater uero appellauit eū beiamin: id est fili⁹ dextere. Mortua ē ergo rachel ⁊ sepulta est in uia que ducit effrachā: hec est bethleem. Erexitq; iacob titulū sup sepulcrū eius. Q̄sic est titul⁹ mom̄eti rachel. usq; i p̄sentē diē. Egressus inde. fixit tabnac̄m trans turrē gregis.

Cūq; habitaret in illa regione: abiit ruben. ⁊ dormiuit cū bala concubina patris sui. Quod illū minime latuit. Erant autē filij iacob duodecim. Filij lye: primogenitus ruben. ⁊ simeon. et leui. iudas ⁊ ysachar. ⁊ zabulon. Filij rachel: ioseph et beniamin. Filij bale ancille rachelis: dan ⁊ neptalim. Filij zelphe ancille lye: gad ⁊ aser. Q̄ij sunt filij iacob: qui nati sunt ei in mesopotamia syrie. Venit etiā ad ysaac patrem suū in mambre ciuitatem arbee. hec ē ebron: i qua pegrinat⁹ est abraham et ysaac. Et completi sunt dies ysaac centū octogita ānoy: d̄suptusq; etate mortuus est. ⁊ appositus est p̄lo suo. senex et plenus dies: ⁊ sepelierunt eum esau et iacob filij sui. **C. xxxvi.**

Hec autē sunt generationes esau: ipse ē edom. Esau accepit uxore de filiabus chanaan. ada filiā elom ethel: ⁊ oolibama filiā ane filie sebeon enei. Basemath q; filiam ysmathel sororem nabai oth. Depit autē ada eliphaz. Bethsamath genuit rahuel. Oolibama genuit iheus. et ihelon. et chore. Q̄ij filij esau. qui nati sunt ei in terra chanaan. Tulit autē esau uxores suas et filios ⁊ filias. ⁊ om̄e aīam dom⁹ sue. ⁊ substantiā ⁊ pecora: ⁊ cūda que habere poterat i terra chanaan. ⁊ abiit in alterā regionē: recessitq; a fratre suo iacob. Diuites enī erant valde: ⁊ siml habitare non poterāt: nec sustinebat eos terra pegrinatōis eoz pre multitudine gregū. Habitauiť esau i mōte seyr: ip̄e est edom. Q̄ee autē sūt generationes esau pri⁹ edom in monte seyr: et hec noīa filioy eius. Eliphaz filius ada: uxoris esau. Rahuel q; filius basemath uxoris eius. Suerūtq; eliphaz filij: theman. om̄ar. sephua. ⁊ gathan.

et cenez. et chore. Erat autē thamma concubina eliphaz filij elau. quē peperit ei amalech. Qui sunt filij ade uxoris elau. filij autē rahuel. naath et zara. seumma et meza. Qui filij basemath uxoris elau. Isti quoque erant filij oolibama filie ane filij sebeon uxoris elau. quos genuit ei. iheus et ihelon. et chore. Qui duces filiorum elau. filij eliphaz primogeniti elau. dux theman. dux omar. dux sephua. dux cenez. dux chore. dux gathan. dux amalech. Qui filij eliphaz in terra edom: et hi filij ade. Qui quoque filij rahuel. filij elau. Dux naath. dux zara. dux seumma. dux meza. Qui autem duces rahuel. in terra edom. Isti filij basemath. uxoris elau. Qui autem filij oolibama. uxoris elau. Dux iheus. dux ihelon. dux chore. Qui duces oolibama filie ane. uxoris elau. Isti sunt filij elau. et hi duces eorum: ipse est edom. Isti sunt filij seyr horrei habitatoris terre. lothan. et sobal. et sebeon. et anan. et dison. et eser. et disan. Qui duces horrei filij seyr: in terra edom. Facti sunt autē filij lothan. horrei et enan. Erat autē soror lothan. thamma. Et isti filij sobal. aluhan et maneech. et ebal. sephi et onan. Et hi filij sebeon: archia et anan. Iste ē anan. qui inuenit aquas calidas in solitudine: cum pasceret asinas sebeon patris sui. Habuitque filium disan: et filiam oolibama. Et isti filij disan: amdam et ielban. et iethran et charan. Qui quoque filij eser. balaamman. et zeuan. et achan. Habuit autē filios disan: hus. et aran. Qui duces horreorum. Dux lothan. dux sobal. dux eselon. dux anan. dux dison. dux eser. dux disan. Isti duces horreorum: qui imprauerunt in terra seyr. Reges autē qui regnauerunt in terra edom. antequam haberent regem filij israel:

fuerunt hi. Balach filius beor: nomenque urbis eius denaba. Mortuus est autē balach: et regnauit pro eo iobab filius zare de bosra. Cumque mortuus esset iobab: regnauit pro eo husan. de terra themanorum. Hoc quoque mortuo: regnauit pro eo adad filius hadadi. qui percussit madian in regione moab: et nomen urbis eius auith. Cumque mortuus esset adad: regnauit pro eo semla de maserecha. Hoc quoque mortuo: regnauit pro eo saul de flumine rooboth. Cumque et hic obisset: successit in regnum balanan filius achobor. Isto quoque mortuo regnauit pro eo adad: nomenque urbis eius phau. Et appellabat uxor eius meezabel filia matreth: filie mizaab. Hec ergo nomina ducum elau. in cognationibus. et locis. et uocabulis suis. dux thamma. dux aluha. dux ietheth. dux oolibama. dux elad. dux phinon. dux cenez. dux theman. dux mabsar. dux magdihel. dux hirā. Qui duces edom habitantes in terra imperij sui: ipse est elau pater ydumeorum. Habituauit autē iacob in terra chanaan. in qua pater suus peregrinatus est: et hee sunt generationes eius. **C. xxxviii.**

Ioseph cum sexagesim esset annorum: pascebat gregem cum fratribus suis. adhuc puer. Et erat cum filiis hale et zelphę uxoris patris sui. accusauitque fratres suos apud præuocimine pessimo. Israel autē diligebat ioseph super omnes filios suos: eo quod in senectute genuisset eum. fecitque ei tunicam polimitā. Videntes autē fratres eius. quod a patre plus cunctis filiis amaretur. oderant eum: nec poterant ei quicquam pacifice loqui. Accidit quoque. ut visum somnium referret fratribus suis: quod causa maioris odij seminariū fuit. Dixitque ioseph fratribus suis. Audite somnium meum quod vidi. Putabam nos colligere

manipulos in agro: et quasi consurgere
manipulum meum et stare: utrosque mani-
pulos circumstantes adorare manipu-
lum meum. Considerunt fratres eius. Numquid rex
noster eris: aut interficiamur ditioni tue?
Hec ergo causa somniorum atque sermo-
num: inuidie et odii fomitem ministra-
uit. Aliud quod vidit somnium: quod narravit
fratribus ait. Vidi per somnium: quasi solem
et lunam et stellas undecim adorare me.
Quod cum patri suo et fratribus retulisset: in-
crepauit eum pater suus et dixit. Quid
sibi vult hoc somnium quod vidisti? Num
ego et mater tua et fratres tui adorabimus
te super terram? Inuidebant ei igitur fratres sui.
Pater vero rem tacite considerabat. Cumque
fratres illi in pascendis gregibus prius
morarentur in sicheem: dixit ad eum israel.
Fratres tui pascunt oves in sichimis:
veni mittam te ad eos. Quo respondente
presto sum: ait. Vade et vide si cuncta
prospera sint erga fratres tuos et pecora:
et renuncia michi quid agat. Missus
de valle hebron: venit in sicheem. Inue-
nitque eum vir errantem in agro: et interro-
gauit quid quereretur. At ille respondit. Fratres
meos quero. Indica michi ubi pascant
greges. Dixitque ei vir. Recesserunt de lo-
co isto. Audiuimus autem eos dicentes. Pa-
mus in dothaim. Perrexit itaque ioseph
post fratres suos: et inuenit eos in dothaim.
Qui cum vidisset eum procul: antequam acce-
deret ad eos rogauerunt illum occidere:
et mutuo loquebantur. Ecce somniator
venit. Venite occidamus eum: et mittamus
in cisternam veterem: dicemusque fera pesti-
ma deuorauit eum: et tunc apparebit quod
illi profuerint somnia sua. Audiens au-
tem hec ruben nitebatur liberare eum de
manibus eorum: et dicebat. Non interfici-
amus animam eius: nec effundamus sangui-
nem: sed picite eum in cisternam veterem que

est in solitudine: manusque vestras suate
innoxias. Hoc autem dicebat volens
eripere eum de manibus eorum: et reddere patri
suo. Confestim igitur ut peruenit ad fratres
suos: nudauerunt eum tunica talari et po-
linita: miseruntque eum in cisternam veterem:
que non habebat aquam. Et sedentes
ut comederent panem: viderunt ysmaheli-
tas viatores venire de galaad: et came-
los eorum portantes aromata et resinam et
staden in egiptum. Dixit ergo iudas
fratribus suis. Quid nobis prodest si
occiderimus fratrem nostrum: et celauimus sangui-
nem ipsius? Melius est ut veniatur
ysmahelitis: et manus nostre non polluantur.
Frater enim et caro nostra est. Acquieuerunt
fratres sermonibus illi: et preteritis madi-
anitis negociatoribus: retrahentes eum de
cisterna vendiderunt eum ysmahelitis vi-
ginti argenteis: qui duxerunt eum in egiptum.
Reuersusque ruben ad cisternam non inue-
nit puerum: et scissis vestibus pergens ad
fratres suos ait. Puer non comparet:
et ego quid ibo? Tulerunt autem tunicam eius
et in sanguinem hedi quem occiderat tinxer-
unt: mittentes qui ferrent ad patrem et
diceret. Hanc inuenimus: vide utrum tuni-
ca filii tui sit an non. Quam cum cognouisset
pater ait. Tunica filii mei est. Fera
pestima comedit eum: bestia deuorauit
ioseph. Scissisque vestibus indutus est cilic-
io: lugens filium suum multo tempore. Congre-
gatis autem cunctis liberis eius ut leniret
doloris patris: noluit consolationem accipe-
re ait. Descendam ad filium meum lugens
in infernum. Et illo perseverante in fle-
ru: madianite vendiderunt ioseph in
egypto pharaonis eunucho pharaonis
magistromilitum. **C. xxxviii.**

Eodem tempore descendens iudas
a fratribus suis: diuertit ad virum
odollamiten nomine hiram: viditque ibi

filiam hoīs chananei. vocabulo. sue.
Et accepta uxore ingressus ē ad eam.
Que concepit et peperit filiū: et vocavit
nomē eius her. Rursūq; concepto fetu.
natū filiū vocavit onan. Terciū q; pe.
perit: quē appellavit sela. Quo nato:
parere ultra cessavit. Dedit autē iudas
uxorē primogenito suo her noīe tha.
mar. fuit quoq; her p̄mogenit⁹ iude.
nequā in aspectu dñi: et ideo ab eo occi.
sus est. Dixit ergo iudas ad onan fi.
liū suū. Ingredere ad uxorē fr̄is tui. et
sociare illi: ut suscites semen fr̄is tui.
Ille sciēs nō sibi nasci filios. introiens
ad uxorē fr̄is sui. semen fūdetat ī terrā:
ne liberi fr̄is noīe nascerent. Et idcirco
percussit eū dñs: eo q̄ rem detestabilem
facēt. Quāobrem dixit iudas thamar.
nuruī sue. Esto vidua in domo patris
tui: donec crescat sela filius meus. Ti.
mebat enī: ne et ipse moreretur sicut fr̄s
eius. Que abiit: et habitavit in domo
patris sui. Evolutis autē multis an.
nis: mortua ē sue. uxor iude. Qui post
ludū. solacōne suscepta ascēdebat ad
tonsores ouīū suarū: ipse et hiras opi.
lio gregis odollamita in thannas.
Nunciatūq; ē thamar. q̄ soror illius
ascenderet ī thannas: ad tondendas
oves. Que depositis viduitatis vesti.
bus. assūpsit tristitū: et mutato habi.
tu sedit ī biuio itineris qd ducit tham.
nam. eo q̄ crevisset sela. et non eū acce.
pisset maritū. Quā cū vidisset iudas:
suspiciat⁹ ē esse meretricē. Q̄puerat enī
vultū suū ne agnosceret. Ingrediensq;
ad eā. ait. Dimitte me ut coram tecū.
Nesciebat enī q̄ nurus sua esset. Qua
rūdente. quid dabis michi ut fruāris
ocubitu meo. dixit. Mittam tibi hedū
de gregibz. Rursūq; illa dicente. pariar
quod vis. si dederis michi arrabonē

donec mittas quod polliceris: ait iu.
das. Quid tibi vis p̄ arrabone dari?
Rēdit. Amulū tuū. et armillā. et bacu.
lum quē manu tenes. Ad unū igitur
coitū miher cepit. et surgēs abiit: depo.
sitoq; habitu quē sūperat: induta est
viduitatis vestibz. Misit autē iudas
hedū per pastore suū odollamiten: ut
reciperet pignus qd dederat miheri. Qui
cū nō inuenisset eā: interrogavit hoīes
loci illius. Vbi est mulier que sedebat
in biuio? Rēdentibz cunctis non fuit
in loco isto meretricē: reūsus ē ad iudā
et dixit ei. Non inueni eā. Sed et hoīes
loci illi⁹ dixerūt michi: nūq; sedisse ibi
scortū. Ait iudas. Habeat sibi. Certe
mendaci⁹ arguere nos nō potest. Ego
misi hedū quē p̄miserā. Et tu nō inue.
nistī eam. Ecce autē post tres menses
nūciauerūt iude dicentes. Fornicata
est thamar nurus tua: et videtur uter⁹
illi⁹ intumescere. Dixitq; iudas. Pro.
ducite eam ut comburat. Que cū du.
ceretur ad penam. Misit ad socer suū
dicens. De viro cui⁹ hec sunt. concepi.
Cognosce cui⁹ sit amulus. et armilla
et baculus. Qui agnitis muneribz ait.
Iustior me ē: quia nō tradidi eā sela
filio meo. Attamē ultra nō cognouit
eam. Instante autē partu. apparuerūt
gemini in utero: atq; in ipā effusione
infantiū un⁹ ptulit manū: ī qua ob.
stetricē ligavit corcinū dicens. Iste egre.
diēt prior. Illo vero retrahēte manū:
egressus ē alter. Dixitq; miher. Quare
diuisa ē p̄pter te maceria? Et ob hanc
causam vocavit nomen eius phares.
Postea egressus ē frater ei⁹. in cui⁹ ma.
nu erat corcinū: quē appellavit zaram.
gitur ioseph ductus est **C. xxxviii.**
in egiptū: emiq; eū phutifar eunuch⁹
pharaonis. princeps exercitus sui. vir

egipti⁹ de manu ysinahelitar⁹: a quib⁹
pductus erat. fuitq³ dñs cū eo: et erat
uir i cūdis prope agens. Habitauitq³
in domo dñi sui: qui optime nouerat
dñm esse cū eo: et oīa que gereret ab eo
dirigi i manu illi⁹. Inuenitq³ ioseph
graciā coram dño suo: et ministrabat
ei. A quo ppositus omnib⁹ governa-
bat credita sibi domū: et uniuersa que
ei tradita fuerāt. Benedixitq³ dñs do-
mū egipti ppter ioseph: et multiplica-
uit tam i edibus q³ in agris cundam
ei⁹ substantiā. Nec quicq³ aliud noue-
rat: nisi panē quo uescebat. Erat autē
ioseph pulchra facie: et decorus aspectu.
Post multos itaq³ dies. iniecit dñs
oculos suos in ioseph: et ait. Dormi
mecū. Qui nequaquā acquiescens ope-
ri netherio: dixit ad eā. Ecce dñs meus
omnib⁹ michi traditis. ignorat qd
habeat in domo sua: nec quicq³ ē qd
non sit in mea potestate. uel nō tradi-
derit michi: preter te que uxor eius es.
Quō ergo possū hpc malū facē: et pecca-
re i dñm meū? Quiuscemodi uerbis per
singulos dies loquebat⁹: et mulier mo-
lesta erat adolescenti: et ille recusabat
stuprū. Accidit autē quadā die ut in-
traret ioseph domū: et operis quippiā
absq³ arbitris faceret: et illa apphensa
lacinia uestimenti eius diceret. Dormi
mecū. Qui relicto i manu eius pallio.
fugit: et egressus ē foras. Cūq³ uidisset
mulier uestem in manib⁹ suis: et se esse
contemptam: uocauit ad se hoīes dom⁹
sue: et ait ad eos. En introduxit uirū
hebreū: ut illuderet nobis. Ingressus
est ad me: ut coiret mecū. Cūq³ ego
succlamassem. et audisset uocem meā:
reliquit palliū qd tenebam: et fugit fo-
ras. In argumentū ergo fidei. recentū
palliū ostendit marito reuertenti domū.

et ait. Ingressus ē ad me seru⁹ hebreus.
quē adduxisti: ut illudēt michi. Cūq³
audisset me clamare: reliquit palliū
qd tenebam. et fugit foras. Quis audi-
tis dñs. et nimis credulus uerbis con-
iugis. iratus est valde: tradiditq³ io-
seph in carcerem ubi uindi regis custo-
diebant⁹: et erat ibi clausus. fuit autē
dñs cū ioseph et misertus est illi⁹: et de-
dit ei gradiā in cōspectu principis car-
ceris. Qui tradidit in manu illi⁹ uni-
uersos uindos qui i custodia tenebāt⁹:
et quidq³ fiebat. sub ipso erat: nec no-
uerat aliquid. cūdis ei creditis. Dñs
enī erat cū illo: et oīa opa ei⁹ dirigebat.

His itaq³ gestis: accidit ut **C. xl.**
peccaret duo eunuchi. pincerna
regis egipti et pistor. dño suo. Gratul-
q³ contra eos pharao. nam alter pin-
cernis pperat. alter pistorib⁹: misit eos
in carcerem principis militū. in quo
erat uindus et ioseph. At custos carce-
ris tradidit eos ioseph: q³ et ministra-
bat eis. Aliqñtūlpis fluxerat: et illi
in custodia tenebant⁹. Viderūtq³ ambo
somnia nocte una: iuxta interpretatio-
nem congruā sibi. Ad quos cū intro-
isset ioseph mane et uidisset eos tristes:
sciscitatur⁹ ē dicens. Cur tristior ē hodie
solito facies uestra? Qui responderūt.
Somnia uidim⁹: et non est qui inter-
pretetur nobis. Dixitq³ ad eos ioseph.
Nūquid nō dei ē interpretatio? Referte
michi quid uideritis. Narrauit prior
ppositus pincernar⁹. Somniū suū. Vi-
debam coram me uitam in qua erant
tres ppagines crescere paulatim i gem-
mas: et post flores uuas maturescere:
calicemq³ pharaonis in manu mea.
Tuli ergo uuas et expressi i calicem quē
tenebam: et tradidi poculū pharaoni.
Respondit ioseph. Nec est interpretatio

Somniū. Tres propagines. tres adhuc
dies sunt. post quos recordabit pharao
ministrū tuū. et restituet te in gra-
dum pristinū: dabitq; ei calicē iuxta
officiū tuū: sicut ante facere consueueras.
Tantū memēto mei cū tibi bene fuerit:
et facies mecum misericordiam ut suggeras
pharaoni ut educat me de isto carcere
quā furtim sublatu sum de terra he-
breorū: et hic innocens in lacū missus
sum. Videns pistor magister. qd pru-
denter somniū dissoluisset. ait. Et ego
vidi somniū. qd tria canistra farine
haberem sup caput meū: et in uno ca-
nistro qd erat excelsius. portare me pu-
tabam omnes cibos qui sūt arte pisto-
ria: auelq; comedere ex eo. Respondit
ioseph. Hec ē interpretatio somniū. Tri-
a canistra. tres adhuc dies sunt post
quos auferet pharao caput tuum: ac
suspendet te in cruce: et lacerabūt volu-
cres carnes tuas. Exinde dies tercius
nataliciū pharaonis erat. Qui faciens
grande diuinū pueris suis recordat⁹
est inter epulas magistri pincernarū. et
pistorū principis: restituitq; alter i locū
suū. ut porrigēt ei poculū. alter suspen-
dit in patibulo: ut cōditoris veritas
probaret. Et tamē succedentibz prosperis:
prophet⁹ pincernarū oblit⁹ ē interpretis sui.

Post duos annos vidit **C. xli.**
pharao somniū. Putabat se sta-
re sup flumiū: de quo ascendebāt septē
boues pulcre et crasse nimis: et pasce-
bant in locis palustribz. Alię q; septē
emergebāt de flumine sede confectę
macie: et pascebant i ipsa amnis ripa:
i locis uberrimis virētibz: deuorauerūt
q; eas quaz mira species. et habitudo
corporū erat. Exprophet⁹ pharao rursū
dormiuit: et vidit alter somniū. Septē
spice pullulabāt in culmo uno. plene

atq; formosę: alię q; totidē spice tenu-
es. et percussę vredine oriebant: deuoran-
tes omnē priorū pulcritudinē. Euigi-
lans pharao post quietē et facto mane
pauore perterrit⁹ misit ad omnes cōiedo-
res egipti. cūctosq; sapientes: et accersi-
tis narrauit somniū: nec erat q inter-
pretaret. Tunc demū reminiscens ma-
gister pincernarū ait. Confiteor peccatū
meū. Iratus rex seruis suis. me et ma-
gistrū pistorū retrudi iussit in carcerem
principis militū: ubi una nocte uterq;
vidim⁹ somniū: p̄sagū futurorū. Erat
ibi puer hebreus. eiusdē ducis militū
famul⁹: cui narrantes somnia. audi-
uim⁹ quiddā postea rei p̄bauit euent⁹.
Ego enī reddid⁹ sum officio meo: et ille
suspensus ē in cruce. Protin⁹ ad regis
impiū. eductū de carcere ioseph toton-
derunt: ac veste murata obtulerunt ei.
Cui ille ait. Vidi somnia. nec est qui
edisserat: que audiui te sapientissime
conicere. Rēdit ioseph. Absq; me deus
rēdebit p̄spera pharaoni. Narrauit
ergo pharao que viderat. Putabam
me stare sup ripam fluminis: et septē
boues de amne conscendere. pulcras
nimis et obelis carnibz: que in pastu
paludis vireda carpebāt. Et ecce hās
sequebant alię septem boues intantū
deformes et macilentę: ut nūq; tales i
terra egipti viderim. Qui deuoratis et
consumptis prioribz. nullū saturitatis
dedē uestigiū: sed simili macie et squa-
lore torpebāt. Euigilās. rursus sopore
depressus vidi somniū. Septē spice
pullulabāt in culmo uno. plene atq;
pulcerrime. Alię q; septem tenues et per-
cussę vredine. oriebant et stipula: que
priorū pulcritudinem deuorauerunt.
Narraui cōditoribz somniū: et nemo ē
qui edisserat. Rēdit ioseph. Somniū

regis. unū est. Que facturus est deus ostendit pharaoni. Septē boues pulcre. ⁊ septem spice plene. septē uertatis anni sunt: eandēq; vim somnū cōprehendunt. Septē q; boues tennes atq; macilente que ascenderunt post eas. ⁊ septem spice tennes. ⁊ uento urente percussē. septem anni venturi sunt fami: qui hoc ordine cōplebūtur. Ecce septē anni uenient fertilitatis magne ī uniuersa terra egipti: quos sequētur septē anni alij tante sterilitatis: ut obliuioni tradatur cuncta retro abundantia. Consumptura ē enī fames omnē terrā: et uertatis magnitudinem p̄ditura est inopie magnitudo. Qd autē uidi: si scō. ad eandē rem p̄tinentis somnium. firmitatis indicium ē: eo q; fiat sermo dei. ⁊ uelocius impleat. Nūc ergo provideat rex uirū sapientē ⁊ industriū et p̄ficiat eū terre egipti: q; cōstituat p̄positos p̄ cūctas regiones. ⁊ quintā partem fructuū. per septē annos fertilitatis qui iam nūc futuri sunt. cōgreget in horrea: ⁊ omne frumentū sub pharaonis potestate condatur: fueritq; in urbibz. ⁊ p̄paret future septē annorū fami. que opp̄lura est egiptū: et non cōsumet terra inopia. Placuit pharaoni cōsiliū: ⁊ cunctis ministris ei⁹. Locutusq; ē ad eos. Num inuenire potim⁹ talen uirū qui spiritu dei plenus sit? Dixit ergo ad ioseph. Quia ostendit tibi deus oīa que locutus es. nūquid sapientiorē et cōsimilē tui inuenire poterō? Tu eris sup domū nrā: et ad cui⁹ oris impiū cund⁹ p̄pls obediet. Vno tantū regni solio p̄cedam te. Dixitq; rurū pharao ad ioseph. Ecce cōstitui te sup uniuersam terram egipti. Tulitq; anulū de manu sua ⁊ dedit eū in manu eius: uestiuitq; eū stolam bislinā:

et collo torquem auream circūposuit. fecitq; eū ascendere sup currū suū scō clamāte p̄cone: ut omnes coram eo genu flecterent: et p̄positū esse scirent uniuersē terre egipti. Dixit quoq; rex egipti ad ioseph. Ego sum pharao. Absq; tuo impio nō mouebit quisq; manū aut pedem in omni terra egipti. Veritq; nomē illius: et uocauit eum lingua egiptiaca. saluatorem mūdi. Deditq; illi uxore: assenech filiā phutifarī sacerdotis eliopoleos. Egressus ē itaq; ioseph ad terrā egipti. Triginta annorū erat. quādo stetit in conspectu regis pharaonis. et circūiuit omnes regiones egipti. Venitq; fertilitas septem annorū: ⁊ in manipulos redacte segetes cōgregare sunt in horrea egipti. Omnis etiā frugū abundātia. in singulis urbibz condita ē. Tantaq; fuit abundātia tritici. ut arene maris cōequaretur: et copia mensurā excederet. Natiq; sūt ioseph filij duo anteq; ueniret fames: quos peperit ei assenech. filia phutifarī sacerdotis eliopoleos. Vocauitq; nomen primogeniti manasses. dicens. Obliuisce me fecit deus oīm laborū meorū: ⁊ domus patris mei. Nomen q; scōi appellauit effraim dicens. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Agit transactis septē uertatis annis qui fuerant in egipto: ceperunt uenire septē anni inopie. quos p̄dixerat ioseph: et in uniuerso orbe fames p̄ualuit. In cuncta etiā terra egipti. fames erat. Qua esuriēte: clamauit p̄pls ad pharaonē. alimenta petens. Quibus ille rēdit. Ire ad ioseph: et qdqd ip̄e uobis dixerit facite. Crescet autē cotidie fames ī omni terra: aperuitq; ioseph uniuersa horrea: et uendebat egiptijs. Nam ⁊ illos opp̄lserat fames.

Omnesque puincie veniebant in egiptum. ut emerent escas: et malum inopie parent. **A**udientis autem iacob quod **C. xlv.** **A**limenta venderetur in egipto: dixit filiis suis. Quare negligitis? Audimus quod triticum veniatur in egipto. Descendite. et emite nobis necessaria. ut possumus vivere: et non consumamur inopia. Descendentes igitur fratres ioseph decem. ut emerent frumenta in egipto. beniamin domum. retento a iacob: qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere quicquam patiantur mali: ingressi sunt terram egipti: cum alijs qui pergebant ad emendum. Erat autem fames in terra chanaan: et ioseph erat princeps in terra egipti: atque ad eius mutum frumenta populus vendebant. Cumque adorassent eum fratres sui. et agnouisset eos: quasi ad alienos durius loquebatur. interrogans eos. Unde venistis? Qui responderunt. de terra chanaan: ut emamus victui necessaria. Et tamen fratres ipse cognoscens: non est cognitus ab eis. Recordatusque somniorum qui aliquando viderat: ait ad eos. Exploratores estis: ut videatis infirmiora terre venistis. Qui dixerunt. Non est ita domine: sed serui tui venerunt ut emerent cibos. Omnes filij unius viri sumus. Pacifici venimus: nec quicquam famuli tui machinantur mali. Quibus ille respondit. Aliter est. Immunita terre huius considerare venistis. At illi dixerunt. Duodecim inquit fratres serui tui sumus: filij viri unius in terra chanaan. Minimum cum patre nostro est: alius non est super. Hoc est autem quod locutus sum. Exploratores estis. Nam nunc exprimentum vestri capiam. Per salutem pharaonis non egrediemini hinc: donec veniat frater vester minimus. Mittite ex vobis unum et adducat eum: vos autem eritis in vinculis. donec probentur que dixistis: verum vera an falsa

sint. Alioquin per salutem pharaonis. exploratores estis. Tradidit ergo illos custodie. tribus diebus. Die autem tercio eductis de carcere ait. Facite que dixerit et vivetis. Deum enim timeo. Si pacifici estis. frater vester unus ligetur in carcere: vos autem abite. et ferte frumenta quam emistis in domos vestras: et fratrem vestrum minimum ad me adducite: ut possum vestros probare sermones. et non moriamini. fecerunt ut dixerat: et locuti sunt ad invicem. Merito hec patimur. quia peccavimus in fratrem nostrum. videntes angustias anime illius dum depricaret nos. et non audivimus: idcirco venit super nos ista tribulatio. Et quibus intus ruben ait. Numquid non dixi vobis. nolite peccare in puerum: et non audistis me? En sanguis eius requirit. Nesciebant enim quod intelligeret ioseph: eo quod per interpretem loqueretur ad eos. Avertitque se parumper. et fleuit: et reuersus locutus est ad eos: collensque simonem. et ligans illis presentibus. Iussitque ministris ut impleant saccos eorum tritico: et reponeret pecunias singulorum in sacculis suis. Datis supra cibarijs in via. Qui fecerunt ita. At illi portantes frumenta in asinis suis perfecti sunt. Appropinquans unus sacco. ut daret iumento pabulum in dispensario. extempletur pecunia in ore sacculi: dixit fratribus suis. Reddita est michi pecunia. En habet in sacco. Et obstupescit turbatusque. mutuo dixerunt. Quid nam est hoc quod fecit nobis deus? Veneruntque ad iacob patrem suum in terra chanaan: et narrauerunt ei omnia que accidissent sibi dicentes. Locutus est nobis dominus terre dure: et putauit nos exploratores esse puincie. Cui respondimus. Pacifici sumus: nec ullas molimur invidias. Duodecim fratres uno patre geniti sumus: unus non est super: minimum cum patre

nro est in terra chanaan. Qui ait nobis. Sic probabo qd pacifici sitis. fratrem vestrum unum dimittite apud me: et cibaria domibus vestris necessaria sumite. et abite. fratremq; vestrum minimum adducite ad me. ut sciam qd non sitis exploratores: et istum qui tenet in vinculis recipere possitis: ac deinceps qd vultis emendi habeatis licentiam. Quis dixit. cum frumenta effunderet. singuli repererunt in ore saccorum ligatas pecunias: ceterisq; similis omnibus. Dixit pater iacob. Absq; liberis me esse fecistis. Ioseph non est super: simeon tenet in vinculis. et beniamin auferetis. In me hec omnia mala reciderunt. Cui respondit ruben. Duos filios meos interfice: si non reduxero illum tibi. Trade illum in manu mea: et ego eum tibi restitui. At ille. non descendet inquit filius meus vobiscum. frater eius mortuus est: et ipse solus remansit. Si quid ei aduersitatis acciderit in terra ad quam pergitis: deducetis canos meos cum dolore ad inferos. **Capitulum xlm.**

Interim fames omnem terram vehementer premebat: consumptisq; cibis quos egipto detulerat dixit iacob ad filios suos. Reuertimini: et emite nobis paulillum escarum. Respondit iudas. Denunciavit nobis vir ille sub attestatione iurandi. dicens. Non videbitis faciem meam: nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum. Si ergo vis eum mittere vobiscum per genus pariter et eum tibi necessaria: si autem non vis: non ibimus. Vir enim ut sepe diximus. denunciavit nobis dicens. Non videbitis faciem meam absq; fratre vestro minimo. Dixit eis israel. In mea hoc fecistis miseriam: ut indicaretis ei et alium habere vos fratrem. At illi responderunt. Interrogavit nos homo per ordinem nostram progeniem: si pater

viueret: si haberemus fratrem. Et nos respondimus ei consequenter: iuxta id quod fuerat scriptum. Numquid scire poteramus qd dicturus esset: adducite fratrem vestrum vobiscum. Iudas q; dixit patri suo. Mittere puerum meum ut perficiamus et possimus vivere: ne moriamur nos et paruuli nostri. Ego suscipio puerum: de manu mea regre illum. Nisi reduxero et reddidero eum tibi: ero peccati reus in te omni tempore. Si non intercessisset dilatio: iam vice altera venissemus. Igitur israel pater eorum dixit ad eos. Si sit necesse est. facite qd vultis. Sumite de optimis terre fructibus in vasis vestris et deferre viro munera: modicum resine et mellis. et scoracis et stades. et thebinti. et amigdalarum. Pecuniamq; duplicem ferte vobiscum: et illam quam inuenistis in sacculis reportate: ne forte errore factum sit. Sed et fratrem vestrum tollite: et ite ad virum. Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem: et remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet in vinculis: et hunc beniamin. Ego autem quasi orabar. absq; liberis ero. Tulerunt ergo viri munera et pecuniam duplicem et beniamin: descenderuntq; in egiptum: et steterunt coram ioseph. Quos cum ille vidisset et beniamin similis. precepit dispensatori domus sue dicens. Introduc viros domum: et occide victimas. et instrue diuinum: qui hodie mecum sunt comesturi in meridie. fecit ille qd sibi fuerat imperatum: et introduxit viros domum. Ipsiq; ceteri dixerunt mutuo. Propter pecuniam quam retulimus prius in sacculis nostris. introducti sumus: ut deuoluat in nos calumniam. et violenter subiciat seruituti: et nos et asinos nostros. Quamobrem. in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem. locuti sunt. Oramus domine ut audias nos. Nam ante descendimus. ut ememus escam:

quibus emptis. cum venissemus ad dinter-
 forium. apuimus saccos nostros. et inueni-
 mus pecuniam in ore saccorum: quam nunc
 eodem pondere reportauimus. Sed et
 aliud attulimus argentum: ut etiam quod
 nobis necessaria sunt. Non est in nostra
 conscientia: quis posuit eam in marsu-
 pijs nostris. At ille respondit. Pax vobiscum:
 nolite timere. Deus vester et deus patris
 vestri. dedit vobis thesauros in saccis
 vestris. Nam pecuniam quam dedisti
 michi: probatam ego habeo. Eduxitque
 ad eos simeon. Et introductis domum
 attulit aquam: et lauerunt pedes suos:
 deditque pabulum asinis eorum. Illi vero
 parabant munera: donec ingrederetur
 ioseph meridie. Audierant enim quod ibi
 comesturi essent panem. Igitur ingressus
 est ioseph domum suam: obtuleruntque ei
 munera. tenentes in manibus suis: et ado-
 rauerunt proni in terram. At ille clementer
 resalutatis eis: interrogauit eos dicens.
 Sanusne est pater vester senex: de quo
 dixeratis michi? Adhuc vivit? Qui
 responderunt. Solpes est. seruus tuus pater
 noster. Adhuc vivit. Et incuruati ad-
 orauerunt eum. Attollens autem ioseph
 oculos: vidit beniamin fratrem suum uteri-
 num. et ait. Iste est frater vester paruulus:
 de quo dixeratis michi? Et rursus. Deus
 inquit misereatur tui fili mi. Festinauit
 que in domum. quia commota fuerat viscera
 eius super fratre suo: et erupiebant lacrimae:
 et introiens cubiculum fleuit. Rursusque
 lota facie egressus. continuauit se: et ait.
 Ponite panes. Quibus apposis. seorsum
 ioseph. et seorsum fratribus. egyptijs
 quoque qui uescebantur simul seorsum: illi-
 citum est enim egyptijs comedere cum hebreis.
 et pharianum putant huiusmodi conui-
 uium: sederunt coram eo. primogenitus iuxta
 primogenita sua. et minimus iuxta etatem

sua. Et mirabantur nimis: superis parti-
 bus quas ab eo acceperant. Maiorque
 pars venit beniamin: ita ut quique patribus
 recederet. Biberuntque: et inebriati sunt cum eo.
Precepit autem ioseph **C. xliiii.**
 dispensatori domus sue. dicens.
 Imple saccos eorum frumento quantum
 possunt capere: et pone pecuniam singulorum
 in summitate sacci. Ciphum autem meum
 argenteum. et precium quod dedit tritici: pone
 in ore sacci iunioris. factumque est ita. Et
 orto mane. dimissi sunt cum asinis suis.
 Namque urbem egerant: et precesserant pau-
 lulum. Tunc ioseph accessit dispensatore
 domus ait. Surge inquit et persequere viros:
 et apprehensis dicito. Quare reddidistis
 malum pro bono? Ciphus quem furati
 estis: ipse est in quo bibit dominus meus? et in
 quo augurari solet. Pessimam rem
 fecistis. fecit ille ut iusserat: et apprehen-
 sis per ordinem locutus est. Qui responderunt.
 Quare sic loquitur dominus noster: ut serui
 tui tantum flagitium commiserint? Pecuni-
 am quam inuenimus in summitate saccorum.
 reportauimus ad te de terra chanaan.
 Et quomodo consequens est. ut furati simus
 de domo domini tui aurum uel argentum?
 Apud quemcumque fuerit inuentum fuerit
 tuorum quod quis moriatur: et nos erimus
 serui domini tui. Qui dixit eis. Sicut iuxta
 vestram sententiam. Apud quemcumque fuit
 inuentum. ipse sit seruus meus: vos autem
 eritis innoxii. Itaque festinato deponen-
 tes in terram saccos: apuerunt singuli.
 Quos scrutatus. incipiens a maiore
 usque ad minimum: inuenit ciphum in
 sacco beniamin. At illi scissis vestibus.
 oneratisque rursus asinis. reuersi sunt in
 opidum: primusque iudas cum fratribus. in-
 gressus est ad ioseph. Necdum enim de loco
 abierat. Omnesque ante eum pariter in terram
 corruerunt. Quibus ille ait. Cur sic agere

voluistis? An ignoratis quod non sit
similis mei in auguriandi scientia? Cui
iudas. Quid ridebimus inquit domino
meo. uel quid loquimur: aut iuste pote-
rimus obtendere? Deus inuenit iniquita-
tem seruatorum tuorum. Tu omnes serui sumus
domini mei: et nos et apud quem inuentus
est caphis. Respondit ioseph. Absit a me:
ut sic agam. Qui furatus est caphis ipse
sit seruus meus: vos autem abite liberi
ad pream uestrum. Accedens autem prius
iudas. confidenter ait. Pro domine audi
me: ut loquatur seruus tuus uerbum in auribus
tuis: et ne irascaris famulo tuo. Tu es
enim post pharaonem dominus meus. Interro-
gasti prius seruos tuos habetis pream
aut fratrem: et nos respondimus tibi domino meo.
Est nobis pater senex: et puer paruulus
qui in senectute illius natus est. cuius uterum
frater est mortuus: et ipsum solum habet
mater sua: pater uero tenere diligit eum.
Dixistiq; seruis tuis. Adducite eum ad
me: et ponam oculos meos super illum.
Suggestim tibi domino meo: non potest
puer relinquere pream suam. Si enim illum di-
miserit morietur. Et dixisti seruis tuis.
Nisi uenerit frater uester minimus uobiscum:
non uidebitis amplius faciem meam. Cum
ergo ascendissem ad famulum tuum pa-
trem nostrum: narraui ei omnia que lo-
cutus est dominus meus. Et dixit pater noster.
Reuertimini: et emite nobis paruos tritici.
Cui diximus. Non possumus ire. Si frater
noster minimus descenderit uobiscum. per-
ficiscemur similes: alioquin illo absente.
non audemus uidere faciem uiri. At ille
respondit. Vos scitis quod duos filios
genuerit michi uxor mea. Egressus est
unus et dixistis bestia deuorauit eum:
et hucusque non compareret. Si tuleritis et
istum et aliquid ei in uia contigerit: deduce-
tis canos meos cum merore ad inferos.

Igitur si intrauero ad seruum tuum pream
nostram et puer defuerit: cum anima illius et
huius anima dependeat. uidebitque eum non
esse nobiscum. morietur: et deducet famuli
tui canos eius cum dolore ad inferos.
Ego proprie seruus tuus sum: qui in mea
hunc recepi fidem. et spondendi diceres. Nisi
reduxero eum: peccati reus ero in pream meam
omni tempore. Manebo itaque seruus tuus
pro puero in ministerio domini mei: et puer
ascendat cum fratribus suis. Non enim
possum redire ad pream absente puero:
ne calamitatis que oppressura est pream
meum. testis assistam. **C. xlv.**

Non se poterat ultra cohibere io-
seph. multis coram astantibus: unde
precepit ut egredereantur cuncti foras: et nullus
intereffet alienus agnitioni mutue. Ele-
uauitque uocem cum fletu: quam audierunt
egyptii omnesque domus pharaonis: et
dixit fratribus suis. Ego sum ioseph. Ad-
huc pater meus uiuit? Non poterant
respondere fratribus: nimio terrore perterriti. Ad
quos ille clementer: accedite inquit ad me.
Et cum appropinquasset prope: ego sum ait
ioseph frater uester: quem uendidistis in
egyptum. Nolite pauere: neque uobis dux
esse uideatur quod uendidistis me in his
regionibus. Pro salute enim uestra misit
me deus ante uos in egyptum. Sienniū
est enim quod cepit fames esse in terra: et ad-
huc quique anni restant. quibus nec arari
poterit nec meti. Preueniitque me deus
ut reuermi super terram: et elcas ad ui-
uendum habere possitis. Non uero consi-
lio sed dei uoluntate huc missus sum:
qui fecit me quasi pream pharaonis. et do-
minum uniuersae domus eius: ac principem
in omni terra egypti. Festinate et ascen-
dite ad pream meam: et dicetis ei. Hec
mandat filius tuus ioseph. Deus fecit
me dominum uniuersae terre egypti. Descende

ad me ne morearis: et habitabis in terra
 iessen. Et isque iuxta me. tu et filij tui. et fi-
 lij filiorum tuorum: oves tue. et armenta
 tua. et uniuersa que possides: ibique te
 pascam. Adhuc enim quinque anni resi-
 dui sunt famis: ne et tu pereas. et omnis
 domus tua: et omnia que possides. Et
 oculi vestri. et oculi fratris mei beniamin vi-
 dent: quod os meum loquatur ad vos. Mun-
 dicate patri meo uniuersam gloriam meam:
 et cuncta que vidistis in egipto. Festi-
 nate: et adducite eum ad me. Cumque
 amplexatus recidisset in collum beniamin
 frater sui fleuit: illo quoque silite fletu silite
 super collum eius. Osculatusque est ioseph
 omnes fratres suos: et plorauit super singu-
 los. Post que: auli sunt loqui ad eum.
 Auditumque est et celebri sermone vulgatum
 in aula regis: uenerunt fratres ioseph. Et
 gauisus est pharao: atque omnis familia
 eius. Dixitque ad ioseph: ut imperaret
 fratribus suis dicens. Onerantes iumenta
 ite in terram chanaan. et tollite inde primum
 vestrum et cognationem. et uenite ad me:
 et ego dabo uobis omnia bona egipti. ut
 comedatis medullam terre. Precipe etiam
 ut tollant plaustra de terra egipti: ad
 subuentionem paruulorum suorum ac coniugum.
 Et dicto. Tollite primum vestrum. et perate
 quanto citius uenietes: nec dimittatis quicquam
 de suppellectili uestra: quia omnes opes egi-
 pti uestrę erunt. Feceruntque filij israel: ut eis
 mandatum fuerat. Quibus dedit ioseph
 plaustra. secundum pharaonis imperium: et
 cibaria in itinere. Singulis quoque preteriti
 iussit binas stolas: beniamin uero de-
 dit. necentis argenteos. cum quique stolis
 optimis: tantundem pecunie et uestium
 mittens patri suo: addens eis asinos
 decem. qui subueherent eum omnibus diui-
 tijs egipti: et totidem asinas triticum in
 itinere. panesque portantes. Dimisit ergo

fratres suos: et proficiscentibus ait. Ne irasca-
 mini in uia. Qui ascendentes ex egipto.
 uenerunt in terram chanaan ad primum suum
 iacob: et nuntiauerunt ei dicens. Ioseph
 filius tuus uiuit: et ipse dominatur in omni
 terra egipti. Quo audito iacob. quasi de
 graui somno euigilans. tamen non
 credebat eis: illi e contra referebant omnem
 ordinem rei. Cumque uidisset plaustra et
 uniuersa que miserat: reuixit spiritus
 eius. et ait. Sufficit michi si adhuc io-
 seph filius meus uiuit: uadam et uide-
 bo illum antequam moriar. **C. xlii.**

Profectusque israel cum omnibus que habe-
 bat. uenit ad puteum iuramenti:
 et mandatis ibi uictimis deo patri sui
 ysaac. audiuit eum per uisionem nocte uo-
 cantem se: et dicentem sibi. Iacob iacob.
 Cui respondit. Ecce assum. Ait illi deus. Ego
 sum fortissimus deus patris tui. Noli ti-
 mere: sed descende in egiptum: quia in gen-
 tem magnam faciam te ibi. Ego descendam
 tecum illuc: et ego inde adducam te reuer-
 tem. Ioseph quoque ponet manus suas super
 oculos tuos. Surrexit iacob mane a
 puteo iuramenti: tuleruntque eum filij cum
 paruulis et uxoribus suis. in plaustris
 que miserat pharao ad portandum
 senem: et omnia que possiderat in terra
 chanaan. Venitque in egiptum cum omni
 semine suo: filij eius et nepotes: filie et
 cuncta simul progenies. Hec sunt autem
 nomina filiorum israel. qui ingressi sunt in egi-
 ptum: ipse cum liberis suis. Primogenitus
 ruben. filij ruben: enoch et phallu. et
 esrom et charmi. filij simeon: iamubel.
 et iamin. et ahod. et iachin. et saber. et
 saul filius chananitidis. filij leui: ger-
 son. et caath. et merari. filij iuda: her.
 et onan. et sela. et phares. et zara. Mortui
 sunt autem her et onan in terra chana-
 an. Manque sunt filij phares: esrom et

amul. filij ysachar: thola et phua. et iobab. et seuron. filij zabulon: sareth. et thelon. et ioalel. filij iye. quos genuit in melopotamia syrie: cum dina filia sua. Omnes anime filiorum eius et filiarum trigintatres. filij gad: sephon. et aggi. et suphi. et elebon. et sumi. et beri. et arodi. et areli. filij aser: iemma. et iesua. et iesui. et beria. sara quoque soror eorum. filij beria: heber et melchiel. filij zelphe. quam dedit laban iye filie sue: et hos genuit iacob. sedecim aetas. filij rachel uxoris iacob: ioseph et beniamin. Maioresque sunt ioseph filij in terra egypti: quos genuit ei assenech filia phutisaris sacerdotis eliopoleos. manasses. et effraim. filij beniamin: hela. et bechor. et asbel. et gera. et naaman. et iechri. et rumenon et osim. et ared. filij rachel quos genuit iacob: omnes anime quatuordecim. filij dan: usan. filij neptalim: iasiel. et gumi. et ieser. et salem. filij hale. quam dedit laban rachel filie sue: et hos genuit iacob: omnes anime septem. Cunctaque aetas que ingressae sunt cum iacob in egyptum: et egressae sunt de fenore illius. absque uxoribus filiorum eius: sexaginta sex. filij autem ioseph. qui nati sunt ei in terra egypti: anime due. Omnes anime domus iacob. que ingressae sunt in egyptum: fuere septuaginta. Misit autem iacob iudam ante se ad ioseph in egyptum. ut nuntiaret ei: et ille occurreret in iessen. Quo cum puenisset iuncto ioseph curru suo. ascendit obviam patri ad eundem locum: vidensque eum. irruit super collum eius: et inter amplexus fleuit. Dixitque pater ad ioseph. Nam letus moriar quia vidi faciem tuam: et superstitem te relinquo. Et ille locutus est ad fratres suos: et ad omnem domum patris sui. Ascendat et nuntiabo pharaoni: dicamque ei. Fratres

mei et domus patris mei qui erant in terra chanaan. venerunt ad me: et sunt viri pastores ovium: curamque habent alendorum gregum. Pecora sua. et armenta et omnia que habere potuerunt. adduxerunt secum. Cumque vocavit eos. et dixit. quid est opus vestrum: respondebitis. Viri pastores sumus servi tui. ab infantia nostra usque in presentem: et nos et patres nostri. Hec autem dicetis. ut habitare possitis in terra iessen: quia detestantur egyptii omnes pastores ovium. Ingressus ergo ioseph: nuntiavit pharaoni dicens. Pater meus et fratres. oves eorum et armenta. et cuncta que possident. venerunt de terra chanaan: et ecce consistunt in terra iessen. Et fratres quoque fratrum suorum quinque viros. constituit coram rege. Quos ille interrogavit. Quid habetis operis? Responderunt. Pastores ovium sumus servi tui: et nos et patres nostri. Ad peregrinandum in terram tuam venimus: quoniam non est herba gregibus servorum tuorum. ingravescente fame in terra chanaan. Petimusque ut esse nos iubeas servos tuos in terra iessen. Dixit itaque rex ad ioseph. Pater tuus et fratres tui venerunt ad te. Terra egypti in conspectu tuo est: in optimo loco fac eos habitare: et trade eis terram iessen. Quod si noster in eis esse viros industrios: constitue illos magistros pecorum meorum. Post hec introduxit ioseph patrem suum ad regem: et statuit eum coram eo. Qui benedicens illi: et interrogatus ab eo. quot sunt dies annorum vite tue: respondit. Dies peregrinationis vite mee centum triginta annorum sunt. parvi et mali: et non pueniunt usque ad dies patrum meorum quibus peregrinati sunt. Et benedicto rege. egressus est foras. Ioseph vero patri et fratribus suis dedit possessionem in egipto in optimo terre solo ramesses. ut prepat pharaon: et alebat eos. omnemque domum patris

sui. prebens cibaria singulis. In toto
enī orbe panis deerat: et oppresserat fa-
mes terrā: maxime egipti et chanaan.
Et quibz omnē pecuniā congregauit pro
venditione frumētī: et intulit eā in era-
rium regis. Cūq; defecisset emptoribz
p̄ciū: uenit cuncta egipt⁹ ad ioseph di-
cens. Da nobis panes. Quare mori-
mur corā te. deficiente pecunia? Quibz
ille rēdit. Adducite pecora ur̄a: et dabo
uobis pro eis cibos. si p̄ciū non ha-
beris. Que cū adduxisset dedit eis ali-
menta pro equis et ouibus et bobus
et alinis: sustentauitq; eos illo anno
pro cōmutatione pecorū. Venerunt q̄
anno scđo: et dixerūt ei. Non celamus
dñō nr̄o q̄ deficiente pecunia. pecora
simul defecerūt: nec clam te ē: q̄ absq;
liberis corporibz et terra nichil habem⁹.
Cur ergo morientē te uidente? Et nos
et terra nr̄a tui erim⁹. Eme nos ī serui-
tutem regiā. et prebe semina: ne pereūte
cultore redigatur terra in solitudinē.
Emī itē ioseph omnē terram egipti:
uendētibz singulis possessiones suas
pre magnitudine famis. Subiecitq;
eam pharaoni. et cūctos p̄p̄os eius a
nouissimis terminis egipti usq; ad extre-
mos fines ei⁹ p̄ter terrā sacerdotū que
a rege tradita fuerat eis: quibz et statu-
ta cibaria ex horreis publicis p̄beantē:
et idcirco non sunt compulsi uendere
possessiones suas. Dixit ergo ioseph
ad p̄p̄os. En ut cernitis et uos et terrā
ur̄am pharao possidet. Accipite semi-
na et serite agros: ut fruges habē possi-
tis. Quintam partē regi dabitis: quatuor
reliquas p̄mitto uobis ī seuentē. et in
cibum familijs et liberis uestris. Qui
rēderūt. Salus nr̄a in manu tua est.
Respiciat nos tantū dñs noster: et leti
seruiem⁹ regi. Ex eo tpe usq; ī presentē

diem in uniuersa terra egipti regibus
quīta pars soluitur: et factū est q̄si in
legen. absq; terra sacerdotali: q̄ libera
ab hac additione fuit. Abitauit ergo
isrl in egipto. id ē in terra iessen et posse-
dit eam: audusq; est et multiplicat⁹ ni-
mis: et uixit in ea decē et septem annis.
Factiq; sunt omēs dies uite illi⁹ centū
quadragesimū septem annorū. Cūq; appo-
pinq̄re cerneret diē mortis ei⁹. uocauit
filiū suū ioseph: et dixit ad eū. Si inue-
ni grām in cōspēdu tuo. pone manū
tuā sub femore meo. et facies michi mi-
sericordiā et ueritatē: ut non sepelias
me ī egipto. sed dormiā cū patribz meis:
et auferas me de terra hac. cōdasq; me
in sepulcro maiorū. Cui rēdit ioseph.
Ego faciā quod iussisti. Et ille: iura
ergo inq̄t michi. Duo iurante: adora-
uit isrl dñm. uersus ad lectuli caput.

His itaq; transactis **C. xlviii.**
nūciatū est ioseph: q̄ egrotaret
pater suus. Qui assumptis duobus
filijs manasse et effraim: ire perrexit.
Diditūq; est seni. Ecce filius tuus io-
seph uenit ad te. Qui confortatus se-
dit in lectulo. Et ingresso ad se ioseph
ait. Deus omnipotens apparuit michi
in luza. que est in terra chanaan: bene-
dixitq; michi. et ait. Ego te augebo et
multiplicabo: et faciā te ī turbas p̄p̄orū.
Daboq; tibi terrā hanc. et semini tuo
post te: ī possessionē sempiternā. Duo
ergo filij tui qui nati sunt tibi in terra
egipti. anteq; huc uenire ad te mei erūt
effraim et manasses: sicut simeon et ru-
ben reputabūtur michi. Reliquos au-
tem quos genueris post eos tui erūt:
et nōie fratū suorū uocabūtur ī posses-
sionibz suis. Michi enī q̄ndo ueniebā
de mesopotamia. mortua ē rachel in
terra chanaan: in ipso itinere. Eratq;

vernū ips. Et ingrediebatur effratam. et
sepeliuit eā iuxta viam effrathe: quā alio
noīe vocabatur bethleem. Videns autē
filios eius. dixit ad eū. Qui sunt isti?
Respondit. Filij mei sunt: quos donauit
michi dñs in hoc loco. Adduc inquit
eos ad me: ut benedicam illis. Oculi
enī isrl̄ caligabāt pre nimia senectute:
et clare videre nō poterat. Applicatosq;
ad se deosculatus. et circūplexus: dixit
ad filiū suū. Non sū fraudatus aspectu
tuo: insup ostendit michi deus semen
tuū. Cumq; tulisset eos ioseph de gre-
mio pr̄is. adorauit pronus in terram:
et posuit effratim ad dexterā suā id ē ad
sinistrā isrl̄: manassen uero in sinistra
sua ad dexterā scilicet pr̄is: applicuitq;
ambos ad eū. Qui extendens manū
dexterā. posuit sup caput effratim mi-
noris fr̄is: sinistram autē super caput
manasse. qui maior natus erat: conu-
tans manus. Responditq; iacob filios
ioseph: et ait. De⁹ in cui⁹ aspectu ambu-
lauerūt patres mei abraham et ysaac:
deus q̄ pascit me ab adolescentia mea
usq; in p̄sentem diē: angelus qui eruit
me de cunctis malis. benedicat pueris
istis: et inuocetur sup eos nomē meū.
noīa q; pr̄m meorū abraham et ysaac:
et crescant in multitudine sup terram.
Videns autē ioseph qd posuisset pater
suus dexteram manū sup caput effra-
tim: grauit̄ accepit. Et apprehensam
manū pr̄is. leuare conatus ē. de capi-
te effratim: et transſerre super caput ma-
nasse. Dixitq; ad pr̄m. Non ita conue-
nit pater: quā hic est p̄mogenit⁹. Donec
manū dexterā sup caput ei⁹. Qui reu-
ens ait. Scio fili mi scio. Et iste quip-
pe erit in p̄p̄os. et multiplicabit: sed frat̄
ei⁹ minor maior erit illo: et semen illi⁹
crescet in gentes. Benedixitq; eis in tpe

illo dicens. In te benedicetur isrl̄: atq;
dicit. Faciat tibi de⁹ sicut effratim et si-
cut manasse. Constituitq; effratim ante
manassen. Et ait ad ioseph filiū suū.
En ego morior: et erit de⁹ vobiscū: et re-
ducat vos ad terrā pr̄m v̄rorū. Do tibi
partē unā terrā fr̄es tuos: quā tuli de
manu amorrei in gladio et arcu meo.

Vocauit autem iacob **C. xlix.**
filios suos: et ait eis. Congrega-
mini: ut annūciam que ventura sunt
vobis in diebus nouissimis. Congrega-
mini et audite filij iacob: audite isrl̄
pr̄m v̄rū. Ruben primogenit⁹ meus.
Tu fortitudo mea: et principiū doloris
mei. Prius in domis: maior in imperio.
Effusus es sicut aqua. Non crescas:
quā ascendisti cubile pr̄is tui: et ma-
culasti strātū ei⁹. Simeon et leui fr̄es:
vasa iniquitatis bellantia. In consiliū
eorū non veniat anima mea: et in cetu
illoꝝ nō sit gloria mea: quā in furore
suo occiderūt virū: et in voluntate sua
suffoderunt murū. Maledictus furor
eorū quā p̄tinax: et indignatō eorū quā
dura. Diuidam eos in iacob: et disp̄gā
eos in isrl̄. Iuda: te laudabūt fr̄es tui.
Manus tue in ceruicibus inimicorū
tuorū: adorabūt te filij pr̄is tui. Catu-
lus leonis iuda. Ad predam fili mi
ascendisti: reſcens accubisti ut leo:
et q̄si leona. Quis suscitabit eū? Non
auferet sceptrū de iuda: et dux de femo-
re ei⁹: donec veniat qui mittendus ē:
et ip̄e erit rep̄datō gentiū. Ligans ad
vineam pullum suū: et ad vitem o fili
mi asinam suā. Lauabit in vino sto-
lam suā: et in sanguine uue palliū suū.
Pulchriores sūt oculi ei⁹ vino: et dentes
eius lacte candidiores. Zabulon in
litore maris habitabit: et in statione
nauium: p̄tingens usq; ad sydonem.

Ysachar asinus fortis: accubans inter terminos. Vidit requiem quod esset bona: et terram quod optima: et supposuit humerum suum ad portandum: factusque est tributus seruiens. Dan iudicabit populum suum: sicut et alia tribus in israel. Sicut dan coluber in via: cecastes in semita: mordens ungulas equi: ut cadat ascensor eius retro. Salutare tuum expectabo domine. Gad accinctus preliabitur ante eum: et ipse accingetur retro. Aser pinguis panis eius: et prebebit delicias regibus. Neptalim ceruus emissus: et datus eloquia pulchritudinis. Sicut accrescit ioseph: filius accrescens et decorus aspectu. Filie discurrebant super murum: sed respauerunt eum: et iurgati sunt: inuideruntque illi habentes iacula. Sedit in forti arcus eius: et dissoluta sunt vincula brachiorum: et manuum illius: per manus potentis iacob. Unde pastor egressus est: lapis israel. Deus patris tui erit adiutor tuus: et omnipotens benedicet tibi benedictionibus celi desuper: benedictionibus abissi iacentis deorsum: benedictionibus uberum et uulue. Benedictiones patris tui: confortare sunt benedictionibus patris eius: donec veniret desiderium collum eternorum. Fiant in capite ioseph et in vertice nazarei: inter fratres suos. Benjamin lupus rapax: mane comedet predam: et vespere diuidet spolia. Omnes hi in tribubus israel duodecim. Nec locutus est eis pater suus: benedixitque singulis benedictionibus propriis: et precepit eis dicens. Ego congregor ad populum meum. Sepeliteme cum patribus meis in spelunca duplici: que est in agro ephron etheo: contra mambram in terra chanaan: quam emit abraham cum agro: ab ephron etheo in possessionem sepulchri. Ubi sepeliretur eum: et saram uxorem eius. Ubi sepultus est ysaac: cum rebecca coniuge sua. Ubi et

lya condita iacet. Finiuitque mandatis quibus filios instruebat: collegit pedes suos super lectulum et obiit: appositusque est ad populum suum. **C. l.**

Quod cernens ioseph: ruit super faciem patris: flens et osculans eum: precepitque suis suis medicis: ut aromatibus condirent prauum. Quibus iussa repleta: transierunt quadraginta dies. Iste quippe mos erat radauerum conditorum. Fleuitque eum egiptus septuaginta diebus. Et repleto plandus tempore: locutus est ioseph ad familiam pharaonis. Si inueni gratiam in conspectu vestro: loquimini in auribus pharaonis: eo quod pater meus adiurauerit me: dicens. In monumento meo quod fodi michi in terra chanaan: sepelies me. Ascendam igitur et sepeliarum prauum meum: ac reuertar. Dixitque ei pharaon. Ascende et sepeli patrem tuum: sicut adiuratus es. Quo ascendente: ierunt cum eo omnes senes domus pharaonis: cunctique maiores natu terre egipti: domus ioseph cum fratribus suis absque paruulis: et gregibus atque armentis: que dereliquerunt in terra iessen. Habuit quoque in comitatu currus et equites et facta est turba non modica: veneruntque ad aream adad: que sita est transiordanem: ubi celebrantes eequias plandus magno: atque vehemeter: impleuerunt septem dies. Quando cum uidissent habitatores terre chanaan: dixerunt. Plandus magnus est iste egiptius. Et idcirco vocatum est nomen loci illius: plandus egipti. Fecerunt ergo filii iacob sicut preceperat eis: et portantes eum in terram chanaan: sepelierunt eum in spelunca duplici: quam emerat abraham cum agro in possessionem sepulchri: ab ephron etheo: contra faciem mambram. Reuersusque est ioseph in egiptum cum fratribus suis et omni

comitatu: sepulto pre. Duo mortuo:
timētes frēs ei⁹. et mutuo colloquētes.
ne forte memor sit iniurię quā passus
est. et reddat nobis omne malū qđ feci-
mus: mandauerūt ei. Pater tuus pre-
pit nobis anteq; morerē: ut hec verba
tibi dicerem⁹. Obsecro ut obliuiscaris
sceleris fratru tuorū: et pccī atq; malicie
quā exercuerūt in te. Nos q; oramus:
ut seruo dei patri tuo dimittas iniqui-
tatem hanc. Quibus auditis fleuit io-
seph: venerūtq; ad eū frēs sui. et promi-
adorantes in terrā dixerunt. Serui tui
sum⁹. Quibz ille rēdit. Nolite timere.
Num dei possum⁹ resistere volūtatī?
Vos cogitastis de me malū. sed deus
uertit illud in bonū: ut exaltaret me si-
cut in p̄sentia; cernitis: et saluos facēt
multos p̄pos. Nolite timere. Ego pa-
scam vos: et paruulos v̄ros. Consola-
tusq; ē eos. et blande. et leuiter ē locutus:
et habitauit in egipto cū omni domo
p̄ris sui. Vixitq; centūdecem annis. et
vidit effraim filios usq; ad terciā ge-
nerationē. filij q; machir filij manas-
se. nati sunt ī gētibz ioseph. Quibz
rūsadis: locutus ē fratribz suis. Post
mortem meam deus visitabit vos: et
ascendē vos faciet de terra ista. ad ter-
ram quā iurauit abraham. ysaac. et
iacob. Cūq; adiurasset eos atq; dixisset.
deus visitabit vos. asportate ossa
mea vobiscū de loco isto: mortuus est.
repletis centūdecem vite sue annis: et
conditus aromatibz. repositus est in
loculo in egipto. *Incipit liber
exodus. Caplm primum.*

Hec sūt nomīa filiorū isrl:
qui ingressi sunt in egi-
ptū cū iacob. Singuli
cum domibz suis intro-
ierunt. Ruben. simeon.

leui. iudas. ysachar. zabulon. et benia-
min: dan et neptalim. gad et aser. Erāt
igit omēs anime eorū qui egressi sunt
de femore iacob. septuagita. Ioseph
autem in egipto erat. Duo mortuo et
vniuersis fratribz ei⁹ omniq; cognati-
one sua: filij isrl creuerunt. et q̄si germi-
nantes multiplicati sunt: ac roborati
nimis impleuerūt terrā. Surrexit inte-
rea rex nouus super egiptū: qui igno-
rabat ioseph. Et ait ad pplm suū. Ecce
ppls filiorū isrl multus. et fortior nobis
est. Venite sapientē opprimam⁹ eū. ne
forte multiplicet: et si ingruerit cōtra
nos bellū. addatur inimicis nostris:
repugnansq; nobis. egrediat de terra.
Preposuit itaq; eis magistros operū:
ut affligerent eos oneribz. Edificauē-
runtq; urbes tabernaculorū pharaoni.
phiton. et ramesses. Quantoq; oppri-
mebant eos: tantomagis multiplica-
bantur. et crescebant. Viderantq; filios
isrl egiptij. et affligebant illudentes et
inuidentes eis: atq; ad amaritudinē
pducebāt vitam eorū opibz duris luti
et lateris: omniq; famlatu quo ī tere
opibz pmebant. Dixit autē rex egipti
obstetricibz hebreorū: quarū una voca-
batur sephora. altera phua: p̄cipiens
eis. Quādo obstetricabitis hebreas. et
partus tempus adueniet: si masculus
fuerit interficite eū: si femina reseruate.
Timuerūt autē obstetrices deū: et non
fecerūt iuxta p̄ceptum regis egipti: sed
conseruabāt mares. Quibz accessitis
ad se rex ait. Quid nam ē hoc qđ facē
volūstis: ut pueros seruaretis? Que
rēderūt. Non sunt hebreę sicut egiptie
m̄lieres. Ipse enī obstetricandi habent
sciendā: et prius q; veniam⁹ ad eas
pariūt. Bene ergo fecit dñs obstetrici-
bus: et creuit pls: confortatusq; ē nimis.

Et quia timuerunt obstetrices deum: edificauit eis domos. Precepit ergo pharao omni populo suo dicens. Quidquid masculini sexus natum fuerit in flumen proicite: quidquid feminini reseruate.

Egressus est post hec vir de **C**n. domo leui et accepit uxorem scirpis sue: que concepit et peperit filium: et uidens eum elegantem. abscondit tribus mensibus. Cumque iam celare non posset. supposita fisciellam scirpeam. et liniuit eam bitumine ac pice: posuitque intus infantulum. et exposuit eum in carento ripae fluminis: stante procul sorore eius et considerate euentum rei. Ecce autem descendebat filia pharaonis ut lauaretur in flumine: et puellae eius gradiebantur per crepidinem aluei. Que cum uidisset fisciellam in papirione. misit unam e famularibus suis: et allatam apertis cernensque in ea paruulum vagientem: misera eius ait. De infantibus hebreorum est hic. Cui soror pueri: uis inquit ut uadam. et uoce tibi misere hebrearum. que nutrire possit infantulum. Respondit. Vade. Percepit puella: et uocauit matrem suam. Ad quam locuta filia pharaonis: accipe ait puerum istum. et nutrum michi: ego dabo tibi mercedem tuam. Suscepit mulier et nutriuit puerum: adultumque tradidit filiae pharaonis. Quem illa adoptauit in locum filii: uocauitque nomen eius moyses. dicens: quia de aqua tuli eum. In diebus illis postquam creuerat moyses egressus est ad fratres suos: uiditque afflictionem eorum: et uirum egyptium percutientem quendam de hebreis fratribus suis. Cumque aspexisset hunc atque illum. et nullum adesse uidisset: percussu egyptium abscondit sabulo. Et egressus die altero. conspexit duos hebreos rixantes: dixitque ei qui faciebat iniuriam. Quare percutis proximum tuum? Qui respondit. Quis

constituit te principem et iudicem super nos? Num occidere me tu uis. sicut heri occidisti egyptium? Timuit moyses et ait. Quomodo palam factum est uerbum istud? Audiuitque pharao uerbum istud: et querebat occidere moysen. Qui fugiens de aspectu eius. moratus est in terra madian: et sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti madian septem filie. que uenerant ad hauriendam aquam: et impletis ranalibus. ad aquam cupiebant greges patris sui. Supuenere pastores: et receperunt eas. Surrexitque moyses: et defensis puellis ad aquam oues earum. Que cum reuertissent ad ierem patrem suum: dixit ad eas. Cur uelocius uenistis solito? Dixerunt. Vir egyptius liberauit nos de manu pastorum. Insup et hausit aquam nobiscum: potumque dedit ouibus. At ille: ubi est inquit? Quare dimisistis hominem? uocare eum ut comedat panem. Iurauit ergo moyses quod habitaret cum eo. Accepitque sephorā filiam eius uxorem: que peperit ei filium: quem uocauit gersandis. Aduena fui in terra aliena. Alter uero peperit: quem uocauit eliezer. dicens. Deus enim patris mei adiutor meus: et eripuit me de manu pharaonis. Post multum uero temporis mortuus est rex egypti. Et ingemiscientes filii israel propter opera. uociferati sunt. Ascenditque clamor eorum ad deum ab operibus: et audiuit gemitum eorum: ac recordatus est federis quod pepigit cum abraham. ysaac. et iacob. Et respexit dominus filios israel: et cognouit eos.

Moyses autem pascebat oues **C. m.** ierem sorori sui. sacerdotis madian. Cumque minasset gregem ad interiora deserti: uenit ad montem dei oreb. Apparuitque ei dominus in flamma ignis de medio rubi: et uidebat quod rubus arderet. et non combureretur. Dixit ergo

moyses. Vadam et videbo visionem hanc magnam: quare non comburatur rubus. Cernens autem dominus quod properaret ad videndum: vocavit eum de medio rubi. et ait. Moyses moyses. Qui respondit. Assu. At ille: non appropies inquit hic. Solue calciamentum de pedibus tuis. Locum enim in quo stas. terra sancta est. Et ait. Ego sum deus patris tui: deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. Abscondit moyses faciem suam. Non enim audebat aspicere contra deum. Cui ait dominus. Vidi afflictionem populi mei in egipto: et clamorem eius audivi: propter duriciam eorum qui presumunt opibus. Et sciens dolorem eius. descendi ut liberem eum de manibus egiptiorum: et educam de terra illa: in terram bonam et spaciosam. in terram que fluit lacte et melle: ad loca chananei. et ethei. et amorrei. et pherezei. et euei. et iebusei. Clamor ergo filiorum israel venit ad me: vidique afflictionem eorum. qua ab egiptiis opprimuntur. Sed veni et mittam te ad pharaonem: ut educas populum meum filios israel. de egipto. Dixitque moyses ad deum. Quis sum ego. ut vadam ad pharaonem: et educam filios israel. de egipto? Cui dixit ei. Ego ero tecum: et hoc habebis signum quod miseri te. Cum eduixeris populum meum de egipto: immolabis deo super montem istum. Ait moyses ad deum. Ecce ego vadam ad filios israel: et dicam eis. Deus patrum vestrorum misit me ad vos. Si dixerit michi quod est nomen eius: quid dicam eis? Dixit dominus ad moysen. Ego sum qui sum. Ait. Sic dices filiis israel. Cui est: misit me ad vos. Dixitque iterum deus ad moysen. Hec dices filiis israel. Dominus deus patrum vestrorum. deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. misit me ad vos. Hoc nomen michi est in eternum: et hoc memoriale meum in generatione et generatione.

vade et congrega seniores israel: et dices ad eos. Dominus deus patrum vestrorum apparuit michi: deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. dicens. Visitans visitavi vos. et vidi omnia que acciderunt vobis in egipto: et dixi ut educam vos de afflictione egipti. in terram chananei. et ethei. et amorrei. et pherezei. et euei. et iebusei. ad terram fluentem lacte et melle: et audient vocem tuam. Ingredierisque tu. et seniores israel. ad regem egipti: et dices ad eum. Dominus deus hebreorum vocavit nos. Quibuscumque viam tuam dices in solitudine: ut immolem domino deo vestro. Sed ego scio quod non dimittet vos rex egipti ut eatis: nisi per manum validam. Extendamque manum meam et percutiam egiptum in cunctis mirabilibus meis. non facturus sum in medio eorum: post hoc dimittet vos: daboque gratiam populo huic coram egiptiis. Et cum egredimini. non exibitis vacui: sed postulat mulier a vicina sua. et ab hospita sua: vasa argentea et aurea. ac vestes. ponetisque eas super filios et filias vestras: et spoliabitis egiptum. **Cum.**

Respondens moyses. ait. Non credent michi: neque audient vocem meam: sed dicent. non apparuit tibi dominus. Dixit ergo ad eum. Quid est quod tenes in manu tua? Respondit. Virga. Dixitque dominus. Proice eam in terram. Proiecit: et versa est in colubrum: ita ut fugeretur moyses. Dixitque dominus. Extende manum tuam: et apprehende caudam eius. Extendit. et tenuit: versaque est in virgam. Ut credant inquit quod apparuerit tibi deus patrum tuorum: deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. Dixitque dominus rursum. Mitte manum tuam in sinum tuum. Quam cum misisset in sinum: protulit leprosam ad instar nivis. Retrahe ait manum tuam in sinum tuum. Retraxit. et protulit iterum: et erat similis carni

relique. Si non crediderunt inquit tibi. neq; audierint sermonem signi portis: credent verbo signi sequentis. Quod si nec duobus quidem hijs signis crediderunt. neq; audierint vocem tuam: sume aquam fluminis et effunde eam super aridam: et quid quid hauseris de flumine. vertet in sanguinem. Ait moyses. Obsecro domine non sum eloquens ab heri et nudius tertius: et ex quo locutus es ad servum tuum: impeditioris et tardioris lingue sum. Dixit dominus ad eum. Quis fecit os hominis. aut quis fabricatus est mutum et surdum. videntem et cecum? Nonne ego? Perge igitur et ego ero in ore tuo: doceboq; te quid loquaris. At ille. obsecro inquit domine: mitte quem missurus es. Iratus dominus in moysen ait. Aaron frater tuus levites. scio quod eloquens sit. Ecce ipse egredietur in occursum tuum: videntemq; te letabitur corde. Loquere ad eum. et pone verba mea in ore eius: et ego ero in ore tuo et in ore illius: et ostendam vobis quid agere debeatis. Et ipse loquetur pro te ad populum. et erit os tuum: tu autem eris ei in hijs que ad deum pertinent. Virgam quoque hanc sume in manu tua: in qua facturus es signa. Abiit moyses: et reuersus est ad ietro socrum suum. Dixitq; ei. Vade et reuertar ad fratres meos in egiptum: ut videam si adhuc viuunt. Cui ait ietro. Vade in pace. Dixit ergo dominus ad moysen in madian. Vade et reuertere in egiptum. Mortui enim sunt omnes qui querebant animam tuam. Tulit ergo moyses uxorem suam et filios suos. et imposuit eos super asinum: reuersusq; est in egiptum. portans virgam dei in manu sua. Dixitq; ei dominus reuertenti in egiptum. Vide: ut omnia ostenta que posui in manu tua facias coram pharaone. Ego indurabo cor eius: et non dimittet populum. Dixitq; ad eum. Nec

dixit dominus. Filius meus primogenitus israel. Dixi tibi. Dimitte filium meum ut seruiat michi: et noluisti dimittere eum. Ecce ego interficiam filium tuum primogenitum. Cumq; esset in itinere in diuisorio. occurrit ei dominus: et volebat occidere eum. Tulit illico sephora acutissimam petram: et circumcidit prepucium filij sui. Tetigitq; pedes eius. et ait. Sponsus sanguinum tu michi es. Et dimisit eum postq; dixerat. Sponsus sanguinum tu michi es: ob circumcisionem. Dixit autem dominus ad aaron. Vade in occursum moysi in desertum. Qui precepit obuiam ei in monte dei: et osculatus est eum. Marrauitq; moyses aaron omnia verba domini: pro quibus miserat eum: et signa que mandauerat. Veneruntq; simul et congregauerunt cunctos seniores filiorum israel: locutusq; est aaron omnia verba que dixerat dominus ad moysen: et fecit signa coram populo: et credidit populus. Audieruntq; quod visitasset dominus filios israel. et quod respexisset afflictionem illorum: et prout adorauerunt. **C. v.**

Post hec ingressi sunt moyses et aaron: et dixerunt pharaoni. Nec dicit dominus deus israel. Dimitte populum meum: ut sacrificet michi in deserto. At ille respondit. Quis est dominus. ut audiam vocem eius: et dimittam israel? Nescio dominum: et israel non dimittam. Dixeruntq; Deus hebreorum vocauit nos. ut eam viam triu diebus in solitudinem: et sacrificamus domino deo nostro. ne forte accidat nobis pestis aut gladius. Ait ad eos rex egipti. Quare moyses et aaron sollicitatis populum ab opibus suis? Ire ad onera vestra. Dixitq; pharao. Multus est populus terre. Videtis quod turba succreuerit: quantomagis si dederitis eis requiem ab opibus? Precepit ergo in die illo prefectis operum. et rectoribus

populi. dicens. Nequaquam ultra dabitur paleas populo ad conficiendos lateres sicut prius: sed ipsi vadant. et colligant stipulas: et mensuram laterum quam prius faciebant. imponetis super eos. nec minuetis quicquam. Vacant enim: et idcirco vociferantur. dicentes. Eam et sacrificemus deo nostro. Opprimantur opibus. et repleant ea: ut non acquiescant verbis mendacibus. Igitur egressi prefecti operum et reatores. ad populum dixerunt. Sic dicit pharaon. Non do vobis paleas. Ite et colligite sicubi inuenire poteritis: nec minuet quicquam de ope vestro. Dispersusque est populus in omnem terram egypti: ad colligendas paleas. Prefecti quoque operum. instabant dicentes. Complete opus vestrum cotidie: ut prius facere solebatis quando dabatur vobis palee. Flagellati quoque sunt qui preerant opibus filiorum israel: ab reatoribus pharaonis dicentibus. Quare non implestis mensuram laterum sicut prius: nec heri nec hodie? Venerunt quoque propositi filiorum israel: et vociferati sunt ad pharaonem dicentes. Cur ita agis contra servos tuos? Palee non dantur nobis: et lateres sibiliter imperantur. En famuli tui flagellis redimur: et iniuste agitur contra populum tuum. Qui ait. Vacatis otio: et idcirco dicitis. Eam et sacrificemus domino. Ite ergo et operamini. Palee non dabuntur vobis: et reddetis consuetum numerum laterum. Videbant quoque se propositi filiorum israel in malum: eo quod diceret eis non minuetur quicquam opis de lateribus per singulos dies. Occurrerunt quoque moysi et aaron qui stabant readuerso. egredientes a pharaone: et dixerunt ad eos. Videat dominus et iudicet: quoniam feceris fecisti odorem nostrum coram pharaone et servis eius: et perbussisti ei gladium ut occideret nos. Reversusque est moyses ad dominum. et ait.

Domine: cur afflixisti populum istum? Quare misisti me? Et eo enim quo ingressus sum ad pharaonem ut loquerer ex nomine tuo. afflixisti populum istum: et non liberaisti eos.

Dixitque dominus ad moysen. **C. vi.** Nunc videbis que facturus sum pharaoni. Per manum enim forte dimittet eos: et in manu robusta eiciet illos de terra sua. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Ego dominus. qui apparui abraham. ysaac. et iacob. in deo omnipotente: et nomen meum adonay non indicavi eis. Depigraque sedus cum eis ut darem eis terram chanaan: terram peregrinationis eorum. in qua fuerunt aduene. Ego audiui gemitum filiorum israel quo egyptii opprimerunt eos: et recordatus sum pacti mei. Ideo dic filiis israel. Ego dominus. qui educaui vos de ergastulo egyptiorum. et eruiam de seruitute. ac redimam in brachio excelso et iudiciis magnis: et assumam vos michi in populum: et ero vester deus. Et scietis quia ego sum dominus deus vester. qui educaui vos de ergastulo egyptiorum: et induxi vos in terram. super quam leuaui manum meam. ut darem eam abraham. ysaac. et iacob: dabamque illam possidendam vobis. ego dominus. Narravit ergo moyses omnia filiis israel: qui non acquieuerunt ei: propter angustiam spiritus. et opus durissimum. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Ingredere et loquere ad pharaonem regem egypti: ut dimittat filios israel de terra sua. Respondit moyses coram domino. Ecce filii israel non audiunt me. Et quomodo audiet pharaon. presertim cum incircumcisus sim labiis? Locutusque est dominus ad moysen et aaron: et dedit mandatum ad filios israel et ad pharaonem regem egypti: ut educeret filios israel de terra egypti. Isti sunt principes domorum per familias suas. filii ruben primogeniti israel:

emoch et phallu. elrom et charmi. Hec
 cognationes ruben. Filij simeon: ia-
 muel. et iamin. et aod. et lachim. et soer.
 et saul filij chananitis. Hec pgenies
 simeon. Et hec nomina filiorum leui. per co-
 gnationes suas: gerson. et caath. et me-
 rari. Anni autem vite leui fuerunt centum-
 triginta septem. Filij gerson. lobui et se-
 mei per cognationes suas. Filij caath:
 amram et ysuar et hebron et oziel. An-
 ni quoque vite caath centum triginta tres.
 Filij merari: mooli et musi. Hec co-
 gnationes leui. per familias suas. Ac-
 cepit autem amram uxorem iothabeth
 patruelis suam: que peperit ei aaron. et
 moysen et mariam. Fueruntque anni vite
 amram centum triginta septem. Filij
 quoque ysuar: chore et napheg. et zechri.
 Filij quoque oziel: misael et elisaphan et
 sechri. Accepit autem aaron uxorem elisa-
 beth filiam aminadab. sororem naalon:
 que peperit ei nadab. et abiu. et eleazar.
 et ythamar. Filij quoque chore: aser. et
 helchana et abiasab. Hec sunt cogna-
 tiones choritarum. At vero eleazar filius
 aaron accepit uxorem de filiabus phutiel:
 que peperit ei phinees. Qui sunt princi-
 pes familiarum leuitarum per cognationes
 suas. Iste est aaron et moyses: quibus
 precepit dominus ut educerent filios israel de ter-
 ra egypti per turmas suas. Qui sunt qui
 locuti sunt ad pharaonem regem egypti: ut
 educant filios israel de egipto. Iste est moy-
 ses et aaron: in die qua locutus est dominus
 ad moysen in terra egypti. Et locutus
 est dominus ad moysen dicens. Ego domi-
 nus. Loquere ad pharaonem regem egi-
 pti. omnia que loquor tibi. Et ait moyses
 coram domino. En in circuitibus labijs suis.
 Quomodo audiet me pharaon? **C. vn.**

Dixitque dominus ad moysen. Ecce consti-
 tui te deum pharaonis: et aaron

frater tuus erit propheta tuus. Tu loque-
 ris ei omnia que mando tibi: et ille lo-
 quetur ad pharaonem: ut dimittat
 filios israel de terra sua. Sed ego indu-
 rabo cor eius. et multiplicabo signa
 et ostenta mea in terra egypti: et non au-
 diet vos. Inmittamque manum meam super
 egiptum et educam exercitum meum. et populum
 meum filios israel de terra egypti. per indicia
 maxima. Et sciet egipti. quia ego sum
 dominus. qui extendi manum meam super
 egiptum: et educaui filios israel de medio
 eorum. Fecit itaque moyses et aaron: sicut
 preceperat eis dominus. ita egerunt. Erat autem
 moyses octoginta annorum. et aaron
 octoginta trium: quando locuti sunt ad
 pharaonem. Dixitque dominus ad moysen
 et aaron. Cum dixerit vobis pharaon.
 ostendite nobis signa: dices ad aaron.
 Tolle virgam tuam. et pice eam coram
 pharaone: ac vertatur in colubrum.
 Ingressi itaque moyses et aaron ad pha-
 raonem: fecerunt sicut preceperat dominus.
 Tulitque aaron virgam coram pharaone
 et seruis eius: que versa est in colubrum.
 Vocauit autem pharaon sapientes et ma-
 leficos: et fecerunt etiam ipsi per incantationes
 egyptiacas et archana quedam similiter.
 Proieceruntque singuli virgas suas: que
 verse sunt in dracones. Sed deuora-
 uit virga aaron. virgas eorum. Indu-
 ratumque est cor pharaonis: et non audiuit
 eos sicut preceperat dominus. Dixit autem dominus
 ad moysen. Ingrauatum est cor phara-
 onis: et non vult dimittere populum. Vade
 ad eum mane. Ecce egredietur ad aquas.
 Et stabis in occursum eius super ripam
 fluminis: et virgam que conuersa est in
 draconem. tolles in manu tua: dicesque
 ad eum. Dominus deus hebreorum misit me
 ad te dicens. Dimitte populum meum ut sa-
 crificet michi in deserto: et usque ad presens.

audire me noluit. Hec igitur dicit
 dñs. In hoc scies qđ sum dñs. Ecce per-
 cutiā virga que ī manu mea ē aquā
 flumīs: et vertetur ī sanguinē. Pisces
 quoq; qui sunt in fluuio morientur:
 et cōputrescent aque: et affligentur egi-
 pti. bibētes aquā fluminis. Dixit q;
 dñs ad moysen. Dic ad aaron. Tolle
 virgam tuā. et extende manū tuā sup
 aquas egipti. et sup fluuios eorū. et ri-
 uos et paludes. et omēs lacus aquarū.
 ut vertant ī sanguinē: et sit cruor in
 omni terra egipti tam in ligneis vasis
 quam in saxeis. feceruntq; moyses et
 aaron: sicut p̄ceperat dñs. Et eleuās
 virgam. percussit aquā fluminis corā
 pharaone et seruis eius: que versa est
 in sanguinem: et pisces qui erant in
 fluuio. mortui sunt. Computruitq;
 fluuius: et non poterāt egiptij bibere
 aquā fluminis: et fuit sanguis ī tota
 terra egipti. feceruntq; silit̄ malefici
 egiptiorū ī incantacionibz suis. Et in-
 duratū ē cor pharaonis: nec audiuit
 eos sicut p̄ceperat dñs. Avertitq; se. et
 ingressus est domū suā: nec apposuit
 cor eciām hac vice. sfecerūt autem o-
 mnes egiptij p̄ circuitū flumīs aquā
 ut biberent. Non enī poterant bibere
 aquā flumīs. Impletq; sunt septem
 dies: postq; percussit dñs fluuiū. **C. viii.**

Dixit quoq; dñs ad moysen. In-
 gredere ad pharaonē: et dices ad
 eū. Hec dicit dñs. Dimitte pplm meū:
 ut sacrificet michi. Si autē nolueris
 dimittere. ecce ego percutiam omnes ter-
 minos tuos ranis. et ebulliet fluuius
 ranas: q̄ ascendet et ingredient domū
 tuā et cubiculū lectulī tui et super strātū
 tuū. et in domos seruorū tuorū. et ī pplm
 tuū. et in furnos tuos: et in reliquias
 ciborū tuorū. et ad te et ad pplm tuū et

ad omnes seruos tuos intrabūt rane.
 Dixitq; dominus ad moysen. Dic ad
 aaron. Extende manū tuam sup flu-
 uios et sup riuos et paludes: et educ
 ranas sup terrā egipti. Et extendit aa-
 ron manū super aquas egipti et ascen-
 derūt rane opuerūtq; terrā egipti. fece-
 rūt autē et malefici p̄ incantaciones suas
 silit̄: eduxerūtq; ranas sup terrā egi-
 pti. Vocauit autē pharao moysen et
 aaron: et dixit eis. Orate dñm ut au-
 ferat ranas a me et a pplō meo: et di-
 mittā pplm ut sacrificet dño. Dixitq;
 moyses ad pharaonē. Constitue michi
 qñdo deprec̄ pro te. et pro seruis tuis.
 et pro pplō tuo: ut abigant̄ rane a te.
 et a domo tua et a seruis tuis. et a pplō
 tuo: et tantū in fluuio remaneant.
 Qui rēdit. Cras. At ille iuxta inquit
 verbū tuū faciā. ut scias quoniā non
 est sicut dñs deus noster: et recedent ra-
 ne a te. et a domo tua. et a seruis tuis.
 et a pplō tuo: et tantū in fluuio rema-
 nebūt. Egressiq; sūt moyses et aaron
 a pharaone: et clamauit moyses ad
 dñm pro spōsione ranarū: quā adixe-
 rat pharaoni. fecitq; dñs iuxta ver-
 bum moysi: et mortue sunt rane de do-
 mibz. et de villis et de agris. Cōgrega-
 uerūtq; eas in immentos aggeres: et
 cōputruit terra. Videns autē pharao
 qđ data esset requies. ingrauauit cor
 suū: et nō audiuit eos sicut p̄ceperat
 dñs. Dixitq; dñs ad moysen. Loquē
 ad aaron. Extende virgā tuā et p̄cute
 puluerem terre: et sint scinifes in uni-
 uersa terra egipti. feceruntq; ita. Et ex-
 tendit aaron manū. virgam tenens.
 percussitq; puluerē terre: et facti sunt sci-
 nifes in hominibz et ī iumentis. Om-
 nis puluis terre versus est in scinifes.
 per totam terrā egipti. fecerūtq; silit̄

malefici in cantationibus suis. ut educerent scinifes: et non potuerunt. Erantque scinifes tam in hominibus quam in iumentis. Et dixerunt malefici ad pharaonem. Digito dei est hic. Induratum est cor pharaonis: et non audiuit eos: sicut preceperat dominus. Dixit quoque dominus ad moysen. Consurge diluculo: et sta coram pharaone. Egredietur enim ad aquas. Et dices ad eum. Hec dicit dominus. Dimitte populum meum: ut sacrificet michi. Quod si non dimiseris eum: ecce ego mittam in te. et in seruos tuos. et in populum tuum. et in domos tuas. omne genus muscarum: et implebuntur omnes domus egyptiorum. muscis diuisi generis: et uniuersa terra in qua fuerint. Faciamque mirabilem in die illa terram iessen. in qua populus meus est ut non sint ibi musce: et scias quoniam ego dominus in medio terre: ponamque diuisionem inter populum meum et populum tuum. Cras erit signum istud. Fecitque dominus ita. Et venit musca grauissima in domos pharaonis et seruorum eius. et in omnem terram egypti: corruptaque est terra ab huiusmodi muscis. Vocauitque pharaon moysen et aaron: et ait eis. Ite: et sacrificate deo vestro in terra hac. Et ait moyses. Non potest ita fieri. Abominationes enim egyptiorum immolabimus domino deo vestro. Quod si mactauerimus ea que colunt egypti coram eis: lapidibus nos obruet. Viam trium dierum pergemus in solitudine: et sacrificabimus domino deo vestro sicut precepit nobis. Dixitque pharaon. Ego dimittam vos. ut sacrificetis domino deo vestro in deserto: veruntamen longius ne abeat. Rogate pro me. Et ait moyses. Egredius a te orabo dominum: et recedet musca a pharaone. et a seruis suis. et a populo eius cras. Veruntamen

noli ultra fallere: ut non dimittas populum sacrificare domino. Egrediusque moyses a pharaone. orauit dominum. Qui fecit iuxta verbum illius: et abstulit muscas a pharaone. et a suis suis. et a populo eius. Non superfluit nec una quidem. Et ingratum est cor pharaonis: ita ut nec hac quidem vice dimitteret populum. **C. ix.** **D**ixit autem dominus ad moysen. Ingrede ad pharaonem: et loquere ad eum. Hec dicit dominus deus hebreorum. Dimitte populum meum: ut sacrificet michi. Quod si adhuc reuocaris et retines eos: ecce manus mea erit super agros tuos. et super equos et asinos et camelos. et oues et boues: pestis valde grauis. Et faciet dominus mirabile inter possessiones israel et possessiones egyptiorum: ut nihil omnino pereat ex hijs que pertinent ad filios israel. Constituitque dominus tempus dicens. Cras faciet dominus verbum istud in terra. Fecit ergo dominus verbum hoc altera die: et mortua sunt omnia animalia egyptiorum. De animalibus vero filiorum israel nichil omnino perijt. Et misit pharaon ad videndum: nec erat quicquam mortuum de hijs que possidebat israel. Ingrauatumque est cor pharaonis: et non dimisit populum. Et dixit dominus ad moysen et aaron. Tollite plenas manus cineris de camino: et spergat illud moyses in celum coram pharaone: sitque puluis super omnem terram egypti. Erunt enim in hominibus. et iumentis ulcera et vesice turgentes: in uniuersa terra egypti. Tuleruntque cinerem de camino. et steterunt coram pharaone: et spergit illud moyses in celum. Factaque sunt ulcera vesicarum turgentium in hominibus et iumentis: nec poterant malefici stare coram moysen propter vulnera que in illis erant: et in omni terra egypti. Indurauitque dominus cor pharaonis: et non

audiuit eos sicut locutus est dominus ad moysen. Dixit quoque dominus ad moysen. Mente consurge. et sta coram pharaone: et dices ad eum. Hec dicit dominus deus hebreorum. Dimitte populum meum: ut sacrificet michi: quia in hac vice mittam omnes plagas meas super eum: et super seruos tuos. et super populum tuum: ut scias quod non sit similis mei in omni terra. Nunc enim extendens manum: percutiam te et populum tuum peste: prohibitisque de terra. Quodcirco autem posui te ut ostendam in te fortitudinem meam: et narretur nomen meum in omni terra. Adhuc retines populum meum: et non vis eum dimittere? En pluit cras hac ipsa hora grandinem multum nimis: qualis non fuit in egipto a die qua fundata est: usque in presentis tempore. Mitte ergo iam nunc: et congrega iumenta tua. et omnia que habes in agro. Homines enim et iumenta. et uniuersa que inuenta fuerint foris: nec congregata de agris: cecideruntque super ea grando: morietur. Qui timuit uerbum domini de seruis pharaonis: fecit confugere seruos suos et iumenta in domos: qui autem neglexit sermonem domini: dimisit seruos suos et iumenta in agris. Et dixit dominus ad moysen. Extende manum tuam in celum: ut fiat grando in uniuersa terra egipti: super homines et super iumenta. et super omnem herbam agri. in terra egipti. Extenditque moyses uirgam in celum: et dominus dedit tonitrua et grandinem ac discurrentia fulgura super terram. Pluitque dominus grandinem super terram egipti: et grando et ignis. mixta pariter ferebatur. Tantumque fuit magnitudinis: quanta ante nunquam apparuit in uniuersa terra egipti ex quo gens illa condita est. Et percussit grando in omni terra egipti cuncta que fuerunt in

agris: ab homine usque ad iumentum. Cunctaque herbam agri percussit grando: et omne lignum regionis confregit. Tantum in terra iesset ubi erant filii israel: grando non cecidit. Misitque pharaon: et uocauit moysen et aaron: dicens ad eos. Peccaui etiam nunc. Dominus iustus: et ego et populus meus impij. Orate dominum: ut desinant tonitrua dei et grando: ut dimittam uos. et nequaquam hic ultra maneatis. Ait moyses. Cum egressus fuero de urbe: extendam palmas meas ad dominum: et cessabunt tonitrua. et grando non erit: ut scias quia dominus est terra. Noui autem: quod et tu et serui tui necdum timeatis dominum deum. Linum ergo et ordeum lesum est: eo quod ordeum esset uirens. et linum iam folliculos germinaret. Triticum autem et far non sunt lesa: quia serotina erant. Egressusque moyses a pharaone ex urbe: tetendit manus ad dominum: et cessauerunt tonitrua et grando: nec ultra stillauit pluuia super terram. Videns autem pharaon quod cessasset pluuia et grando et tonitrua auxit peccatum: et ingratum est ei nimis: nec dimisit israel: sicut preceperat dominus per manum moysi.

Et dixit dominus ad moysen. **C. x.** Ingredere ad pharaonem. Ego enim induravi cor eius. et seruos illius: ut faciam signa mea hec in eo: et narres in auribus filij tui et nepotum tuorum: quotiens obtulerim egiptios et signa fecerim in eis: et sciant quia ego dominus. Introierunt ergo moyses et aaron ad pharaonem: et dixerunt ei. Hec dicit dominus deus hebreorum. Usquequo non vis subici michi? Dimitte populum meum: ut sacrificet michi. Sin autem resistis. et non vis dimittere eum: ecce ego inducam cras locustam in fines tuos. que operiet superficiem terre. ne quicquam eius appareat: sed

comedatur quod residuum fuerit gran-
dini. Corrodet enim omnia ligna que
germinant in agris: et implebunt domos
tuas: et fuoris tuos: et omnium egyptiorum:
quantum non viderunt patres tui et au-
re quo orti sunt super terram usque in presen-
tem diem. Avertitque se: et egressus est a
pharaone. Dixerunt autem servi phara-
onis ad eum. Usquequo pariemur hoc
scandalum? Dimitte homines. ut sacri-
ficient domino deo suo. Nonne vides quod
perierit egiptus? Revertanturque moy-
sen et aaron ad pharaonem. Qui dixit
eis. Ite: sacrificate domino deo vestro. Qui
nam sunt qui ituri sunt? Ait moyses.
Cum paruulis nostris et senioribus per-
gemus: cum filiis et filiabus. cum quibus et
armentis. Est enim sollemnitas domini dei
nostri. Et respondit pharao. Sic dominus
sit vobiscum. Quomodo ego dimittam
vos et paruulos vestros: cui dubium
est quod pessime cogitatis? Non fiat
ita: sed ite tantum viri et sacrificate domino.
Hoc enim et ipsi petistis. Statimque cecidi-
sunt de conspectu pharaonis. Dixit
autem dominus ad moysen. Extende manum
tuam super terram egypti ad locustam:
ut descendat super terram: et deuoret
omnem herbam que residua fuerit gran-
dini. Et extendit moyses virgam super
terram egypti: et dominus induxit ventum
urentem tota illa die et nocte. Et mane
facto: ventus urens leuauit locustas.
Qui ascenderunt super uniuersam terram
egypti: et sederunt in cunctis finibus egypti-
orum innumerabiles: quales ante
illud tempus non fuerant nec postea
future sunt. Operueruntque uniuersam sup-
ficiem terre: vastantes omnia. Deuo-
rata est igitur herba terre: et quidquid
promouit in arboribus fuit quasi gradus dimi-
serat. Nichil quoque omnino virens

relictum est in lignis. et in herbis terre:
in cuncta egipto. Quamobrem. festinus
pharao vocauit moysen et aaron: et
dixit eis. Peccaui in domino deum vestrum.
et in vos. Sed nunc dimittite peccatum
michi. etiam hac vice: et rogate dominum
deum vestrum: ut auferat a me mortem
istam. Egressusque est moyses de conspectu
pharaonis: et orauit dominum. Qui flare
fecit ventum ab occidente vehementissi-
mum: et arreptam locustam proiecit in mare
rubrum. Non remansit ne una quidem:
in cunctis finibus egypti. Et indurauit
dominus cor pharaonis: nec dimisit filios
israel. Dixit autem dominus ad moysen. Ex-
tende manum tuam in celum: et sint tenebre
super terram egypti. tam dense ut palpari
queant. Extenditque moyses manum
in celum: et facte sunt tenebre horribiles
in uniuersa terra egypti. Tribus diebus
nemo vidit fratrem suum: nec mouit se
de loco in quo erat. Ubiqueque autem ha-
bitabant filii israel. lux erat. Vocauitque
pharao moysen et aaron: et dixit eis.
Ite sacrificate domino. Quae tantum
vestre et armenta remaneant: paruuli
vestri erant vobiscum. Ait moyses. Hosti-
as quoque etolocautas dabis nobis:
que offeram domino deo nostro. Cuncti
greges pergent vobiscum. Non remane-
bit ex eis ungula que necessaria sunt in
cultum domini dei nostri: praesertim cum ignorem
quid debeat immolari: donec ad ipsum
locum perueniam. Indurauit autem dominus
cor pharaonis: et noluit dimittere eos.
Dixitque pharao ad moysen. Recede a
me: et caue ne ultra videas faciem meam.
Quotumque die apparueris michi morie-
ris. Respondit moyses. Ita fiat ut locutus
es. Non videbo ultra faciem tuam. **C. xi.**
Et dixit dominus ad moysen. Adhuc
una plaga tangam pharaonem

et egiptū: et post hec dimittet vos. et e-
ire cōpelleret. Dices ergo omni plebi: ut
postulet vir ab amico suo et mulier a
vicina sua vasa argētea et aurea et ve-
stem. Dabit autem dñs gratiā p̄plo
suo corā egiptiis. Fuitq; moyses vir
magn⁹ valde ī terra egipti. corā seruis
pharaonis et omni p̄plo. Et ait. Hec di-
xit dñs. Media nocte ingrediar ī egi-
ptum: et moriet̄ omne p̄mogeitum ī ter-
ra egiptiorū a p̄mogeito pharaonis
q̄ sedet ī solio ei⁹. usq; ad p̄mogeitum
ancille q̄ ē ad molā: et oīa p̄mogeita
iumentorū. Eritq; clamor magnus in
uniūsa t̄ra egipti: q̄lis nec ante fuit:
nec postea futurus ē. Apud omnes au-
tem filios isrl nō mutiet canis. ab ho-
mine usq; ad pec⁹: ut sciatis quanto
miraclo diuidat dñs egiptios. et isrl.
Descendentq; omnes fui cui isti ad me: et
adorabūt me dicentes. Egrede te: et
omnis p̄pls q̄ subiectus ē tibi. Post hec
egredient̄. Et egiuit a pharaone. irat⁹
nimis. Dixit autem dñs ad moysen.
Non audiet vos pharao: ut mīta si-
gna sūt in t̄ra egipti. Moyses autem
et aaron fecerūt omnia signa et ostenta
que scripta sunt. corā pharaone: et in-
durauit domin⁹ cor pharaonis: nec
dimisit filios isrl de terra sua. **E. xii.**

Dixit quoq; domin⁹ ad moysen
et aaron. in terra egipti. Mensis
iste vobis principiū mensū: p̄m⁹ erit
in mensibz anni. Loq̄mini ad uniuersū
retū filiorū israhel: et dicite eis. De
cima die mēsis hui⁹. tollat unusquisq;
agnū. per familias et domos suas.
Sinautem minor est numer⁹. ut suffi-
cere possit ad velsendū agnū: assumet
vicinū suū qui cōiunctus ē domui ei⁹:
iuxta numer⁹ aiarum que sufficere pos-
sint ad esum agni. Erit autem agnū

absq; macula: masculus anniculus.
Iuxta quē ritum tolletis et hedum: et
seruabitis eū usq; ad quartādecimam
diem mēsis hui⁹. Immolabitq; eum
uniūsa multitudo filiorū isrl ad vespē-
ram: et sumēt de sanguine eius. ac po-
nent sup utrūq; postem: et in suplimi-
naribz domorū ī quibz comedent illū.
Et edēt carnes nocte illa assas igni: et
azimos panes cū laducis agrestibus.
Non comedetis ex eo crudū quid nec
codū aqua: sed assum tantū igni. Ca-
put cū pedibus eius et intestinis vora-
bitis: nec remanebit quicq; ex eo usq;
mane. Si qd̄ residuū fuit. igne cōbu-
retis. Sic autem comedetis illum. Re-
nes vestros accigetis: et calciamēta ha-
bebitis ī pedibus. tenētes baculos ī ma-
nibus: et comedetis festinātes. Est enī
phase: id ē transit⁹ domini. Et transi-
bo p̄ t̄rā egipti nocte illa: percutiāq;
omne p̄mogenitū in terra egipti. ab
homine usq; ad pecus: et ī cūctis dijs
egipti. faciā iudicia ego dñs. Erit au-
tem sanguis vobis in signū in edibz
in quibz eritis: et videbo sanguinē ac
transibo vos: nec erit ī vobis plaga
disperdens. quādo percussero t̄rā egi-
pti. Habebitis autem hūc diem ī mo-
nimentū: et celebrabitis eā solemnem
dño in generationibz vris. cultu sem-
piterno. Septē diebz azima comede-
tis. In die primo nō erit fermentum in
domibz vestris. Quicūq; comederit fer-
mentū. peribit aīa illa de israhel: a pri-
mo die usq; ad diem septimum. Dies
prima erit sancta ac sollemnis: et dies
septima. eadem festiuitate venerabilis.
Nichil operis facietis in eis. receptis
hīs q̄ ad velsendū p̄tinent: et observa-
bitis azima. In eadē enī ipsa die edu-
cam exercitum vestrū de terra egipti: et

*Nota consue-
tudo in
lendo agni*

phase i. tran-

custodietis diē istum in generationes
vestras. ritu perpetuo. Primo mense
quartadecima diē mēsis ad vesp̄: co-
medetis azima: usq; ad diē vicesimā
primam eiusdē mēsis ad vesp̄rā. Se-
ptem diebz fermentatū non inuenietur
ī domibz vestris. Qui comedit fermen-
tatū. peribit aīa eius de cetū isrl: tam de
aduenis q̄ de indigenis terre. Om̄e fer-
mentatū nō comedetis. In cūctis ha-
bitaculis vestris edetis azima. Voca-
uit autē moyses om̄es seniores filioz
israhel: et dixit ad eos. Ite tollētes ani-
mal pec familias vestras: et immola-
te phase. Fasciculūq; ylopi tigate ī san-
guine qui est in limine: et aspergite eē
eo supliminare et utrūq; postē. Null⁹
vestrū egrediat̄ ostiū domus sue. usq;
mane. Transibit enī domin⁹ pcutiens
egiptios. Cumq; vidit sanguinem ī
supliminari et in utrūq; postē tūscen-
det ostiū dom⁹: et non sinet pcutorē
ingredi domos vestras. et ledē. Custo-
di v̄bū istud: legitimū tibi et filiis tuis
usq; in eternū. Cumq; introieritis trā
quam domin⁹ deus datur⁹ est vobis.
ut pollicitus ē: obseruabitis cerimonias
istas. Et cū dixerint vobis filij v̄ri.
que ē ista religio: dicitis eis. Vidima
transitus dñi est: quādo transiuit sup
domos filioz isrl ī egipto: pcutiens
egiptios. et domos nostras liberans.
Incuruatusq; p̄ps adorauit. Et egres-
si filij israhel: fecerūt sicut p̄ceperat dñs
moysi. et aaron. Factū ē autē ī noctis
medio. percussit dñs om̄e primogeni-
tum in terra egipti: a p̄mogenito pha-
raonis qui in solio eius sedebat. usq;
ad p̄mogenitū captiue. que erat ī car-
cere: et om̄e p̄mogenitū iumentorum.
Surrexitq; pharao nocte et om̄es ser-
uī eius. cunctaq; egiptus: et ortus est

clamor magn⁹ ī egipto. Neq; enī erat
domus ī qua non iacēt mortu⁹. Vo-
catisq; pharao moysē et aaron nocte.
ait. Surgite: egredimini a populo meo
vos et filij isrl. Ite et immolate dñō. si-
cut dicitis. Ques v̄ras et armēta assu-
mite ut petieratis: et abeūtes benedici-
te michi. Urgebātq; egiptij p̄ps de ter-
ra egipte velociter. dicētes. Om̄es mori-
emur. Tulit igit̄ p̄ps conspersam fari-
nam anteq; fermentaret: et ligans ī pal-
lijs posuit super humeros suos. fece-
runtq; filij isrl. sicut p̄ceperat dñs mo-
ysi: et petierūt ab egiptijs vasa argen-
tea et aurea vesteq; plurimā. Dñs au-
tem dedit gratiā p̄ps corā egiptijs. ut
comodarent eis: et spoliauerūt egipti-
os. Profectiq; sunt filij isrl de ramasse
in sothot secēta fere milia p̄ditū viro-
rum: absq; paruulis et infieribz. Sed
et vulg⁹ promiscuū innumerabile as-
cendit cū eis: ques et armēta. et animā-
tia diūsi generis m̄ta nimis. Coxerūt-
q; farinā quā dudū de egipto cōspec-
sam tulerāt: et fecerūt subcinericios pa-
nes azimos. Neq; enī poterat fermen-
tari. cogitibz egipte egiptijs. et nullā fa-
cere sinētibz moram: nec pulmenti
quicq; occurrerat p̄parare. Habitatio
autem filioz isrl qua māserūt ī egipto.
fuit quadrigentorūtingenta ānorum.
Quibus expletis: eadem die egressus
est om̄is exercit⁹ domini de terra egipti.
Istā obsequabilis domini: quādo
eduxit eos de terra egipti. Hanc obser-
uare debent om̄es filij isrl. in generati-
onibz suis. Dixitq; dñs ad moysen et
aaron. Hec ē religio phase. Om̄is ali-
enigena non comedet eē eo. Om̄is au-
tem leuis empticius circūcidet: et sic co-
medet. Aduena et mercenarius non
edet eē eo. In vna domo comedet: nec

effereis de carnibus eius foras: nec os illius confringeris. Omnis ceterus filiorum israel faciet illud. Quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniā et facere phase domini: circumcidet prius omne masculinū eius: et tunc rite celebrabit: eritque sicut indigena terre. Si quis autem circumcissus non fuit: non vescetur ex eo. Eadem lex erit indigene: et colono qui peregrinat apud vos. feceruntque omnes filii israel sicut precepit dominus moysi et aaron: et eadem die eduxit dominus filios israel de terra egypti per turmas suas. **C. xiii.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Sanctifica michi omne primogenitū quod aperit vulvā in filiis israel: tam de hominibus quam de iumentis. Mea sunt enim omnia. Et ait moyses ad populum. Memoretur dies huius in qua egressi estis de egipto et de domo servitutis: quoniam in manu forti eduxit vos dominus de loco isto: ut non comedatis fermentatū panem. Hodie egredimini mense novae fugue. Cumque introduxerit te dominus in terrā chananei et ethel et amorrei et euei et iebusei: quā iuravit patribus tuis ut daret tibi terrā fluentē lacte et melle: celebrabitis hunc morem sacrorum mense isto. Septē diebus vesceris azimis: et in die septimo erit solemnitas domini. Azima comedetis septē diebus. Non apparebit apud te aliquid fermentatū: nec in cūctis finibus tuis. Narrabisque filio tuo in die illo dicens. Hoc est quod fecit michi dominus: quando egressus sum de egipto. Et erit quasi signū in manu tua: et quasi monumentū ante oculos tuos: et ut lex domini semper sit in ore tuo. In manu enim forti eduxit te dominus de egipto: ut custodias huiusmodi cultū statuto tempore a diebus in dies. Cumque introduxerit te dominus in terrā chananei.

sicut iuravit tibi et patribus tuis: et dederit tibi eā: separabis omne quod aperit vulvā domino: et quod primitivū est in precoribus tuis. Quicquid habueris masculini sexus: consecrabis domino. Primogenitū asini mutabis oue: quod si non redemeris: interficies. Omne autē primogenitum hominis de filiis tuis: prius redimes. Cumque interrogaverit te filius tuus: cras: dicens: quid est hoc: respondebis ei. In manu forti eduxit nos dominus de terra egypti: de domo servitutis. Nam cum induratus esset pharaon: et nollet nos dimittere occidit dominus omne primogenitū in terra egypti: a primogenito hominis usque ad primogenitū iumentorum. Quodcirco immolo domino omne quod aperit vulvā masculini sexus: et omnia primogēta filiorum meorum redimo. Erat igitur quasi signū in manu tua: et quasi appendix quid ob recordationē ante oculos tuos: eo quod in manu forti eduxit vos dominus de egipto. Igitur cum emisisset pharaon populum: non eos duxit dominus per viā terre philistinim: quā vicina ē: reputans ne forte periret eū: si videret adversū se bella consurgere: et reverteretur in egiptū: sed circumduxit per viā deserti: quē ē iuxta mare rubrū. Et armati ascenderunt filii israel de terra egypti. Tulit quoque moyses ossa ioseph secū: eo quod adiurasset filios israel dicens. Visitabit vos deus: efferte ossa mea hinc vobiscum. Profectique de sochot castrametati sunt in ethan: in extremis finibus solitudinis. Dominus autem predebat eos: ad ostendendā viā: per diem in columna nubis: et per noctē in columna ignis: ut dux esset itineris utroque tempore. Namque defuit columna nubis per diem: nec columna ignis per noctem: corā populo. **L**ocutus est autē dominus ad **C. xiii.**

moysen. dicens. Loquere filiis israel. Reuer-
si castrametentur regione phiairoth:
que est inter magdalum et mare. con-
tra beelsephon. In conspectu eius ca-
stra ponetis super mare. Didurusque est
pharao. super filiis israel. Coartati sunt
in terra: condusit eos desertum. Et indura-
bo cor eius. ac persequetur vos: et glori-
ficabor in pharaone. et in omni exercitu
eius: scientque egyptii. quia ego sum do-
minus. feceruntque ita. Et nuntiatus est
regi egyptiorum: quod fugisset populus. Immu-
tatusque est cor pharaonis. et serui eius
super populum: et dixerunt. Quid volui-
mus facere: ut dimitteremus israel ne serui-
ret nobis? Invenit ergo currum: et omnem
populum suum assumpsit secum. Tulitque se-
centes currus electos. et quicquid in egi-
pto currum fuit: et duces totius exercitus.
Induravitque dominus cor pharaonis
regis egypti: et persecutus est filios israel.
At illi egressi erant in manu excelsa. Cum-
que persequerentur egyptii vestigia precedentium:
repererunt eos in castris super mare.
Omnis equitatus et currus pharaonis.
et universus exercitus. erat in phiairoth
contra beelsephon. Cumque appropinquas-
set pharao. levantes filii israel oculos. vi-
derunt egyptios post se: et timuerunt val-
de. Clamaveruntque ad dominum: et dixe-
runt ad moysen. Forsitan non erant se-
pulcra in egipto: ideo tulisti nos ut mo-
reremur in solitudine. Quid hoc facere vo-
luisti: ut educes nos ex egipto? Nonne
iste est sermo quem loquebamur ad te in egi-
pto. dicentes: recede a nobis. ut servia-
mus egyptiis? Multo enim melius est ser-
uire eis: quam mori in solitudine. Et ait
moyses ad populum. Nolite timere. Sta-
te et videte magnalia domini: que facturus
est hodie. Egyptios enim quos nunc vide-
tis. nequaquam ultra videbitis: usque in

sempiternum. Dominus pugnabit pro
vobis: et vos tacebitis. Dixitque dominus
ad moysen. Quid clamas ad me? Lo-
quere filiis israel: ut proficiantur. Tu
autem eleva virgam tuam et extendere manum
tuam super mare. et divide illud: ut gra-
diantur filii israel in medio mari per siccum.
Ego autem indurabo cor egyptiorum ut
persequantur vos: et glorificabor in pha-
raone. et in omni exercitu eius. et in cur-
ribus et in equitibus illius. Et sciet egi-
ptii quia ego sum dominus: cum glorificatus
fuero in pharaone. et in curribus atque
in equitibus eius. Tollensque se angelus
domini qui predebat castra israel. abiit
post eos: et cum eo pariter columna nu-
bis porta dimittens: post tergum stetit. in-
ter castra egyptiorum et castra israel. Et erat
nubes tenebrosa. et illuminans noctem:
ita ut ad se invicem toto noctis tempore. acce-
dere non valerent. Cumque extendisset moy-
ses manum super mare. abstulit illud do-
minus. flante vento vehementi et venti
tota nocte: et vertit in siccum. Divisusque
est aqua: et ingressi sunt filii israel per me-
dium siccis maris. Erat enim aqua qua-
si murus. a dextra eorum et leva. Perse-
quentesque egyptii ingressi sunt post eos:
et omnis equitatus pharaonis. currus
eius et equites per medium maris. Quandoque
advenerat vigilia matutina: et ecce re-
spiciens dominus super castra egyptiorum per
columnam ignis et nubis: interfecit ex-
ercitum eorum. et subvertit rotas currum: fe-
rebanturque in profundum. Dixeruntque egyptii.
Fugiamus israel: quia dominus pugnat
pro eis contra nos. Et ait dominus ad
moysen. Extendere manum tuam super mare:
ut revertatur aqua ad egyptios. super
currus et equites eorum. Cumque extendisset
moyses manum contra mare: reusum
est primo diluvio ad primum locum.

sfugientibusque egiptijs occurrerunt aque: et inuoluit eos dñs ī medijs flubz. Reuerseq; sunt aque: et operuerūt currens et equites cūdi exercitus pharaonis. qui sequētes ingressi fuerāt mare: nec unus quidē supfuit ex eis. Filij autē isrl. pregerūt p mediū siccū maris: et aque eis erāt quasi pro muro. a dextris et a sinistris. Liberauitq; domin⁹ ī die illo isrl. de manu egiptiorū: et viderunt egiptios mortuos sup litus maris: et manū magnā quam exercuerat dñs cōtra eos. Timuitq; ppls dñm: et crediderūt dño. et moyū suū ei⁹. **C. xv.**

Tunc recinuit moyses et filij isrl. carmen hoc dño: et dixerūt. Cantemus domino. Glorioso enī magnificatus est: equū et ascensorem deiecit in mare. sfortitudo mea et laus mea domin⁹: et factus est michi in salutē. Iste deus meus et glorificabo eū. deus patris mei: et exaltabo eū. Domin⁹ quasi vir pugnator. omnipotens nomen ei⁹: currens pharaonis. et exercitū eius perierit ī mare. Eledi principes ei⁹ submersi sunt ī mari rubro: abissi operuerūt eos: descenderūt in pfundū quasi lapid. Dextera tua dñe magnificata ē in fortitudine: dextera tua dñe percussit inimicum: et ī multitudine glorie tue deposuisti adūsarios meos. Misisti iram tuā. que deuorauit eos sicut stipulā: et in spiritu furoris tui cōgregate sunt aque. Stetit unda fluens: congregate sūt abissi in medio mari. Dixit inimicus. Persequar et cōprehendā: diuidā spolia: implebit aīa mea. Euaginabo gladiū meū: interficiet eos man⁹ mea. Flauit spirit⁹ tu⁹. et operuit eos mare: submersi sūt quasi plūbū ī aquis uehemētibz. Quis sis tui ī fortibz dñe? Quis sis tui magnific⁹ ī sanctitate:

tribilis atq; laudabilis. et faciēs mirabilia? Et tendisti manū tuā: et deuorauit eos ira. Dux fuisti in misericordia tua: ppls quē redemisti. Et portasti eū in fortitudine tua: ad habitaculū sanctū tuū. Ascenderūt ppli et irati sūt: dolores obtinuerūt habitatores philistīm. Tunc cōturbati sunt principes edom: robustos moab obtinuit tremor: obriguerūt omnes habitatores chanaan. Iruat super eos formido et pavor in magnitudine brachij tui. Stant immobiles quasi lapis. donec pteaseat ppls tuus dñe: donec pteaseat populus tu⁹ iste quē possedisti. Introduces eos. et plantabis in monte hereditatis tue: firmissimo habitaculo tuo qd operatus es domine. Sanctuarium tuū domine: qd firmauerūt man⁹ tue. Dñs regnabit in eternum et ultra. Ingressus ē enī eques pharao cū curribz et equitibz eius in mare: et reduxit sup eos domin⁹ aquas maris. Filij autē isrl. ambulauerūt p siccū: in medio ei⁹. Sumpsit ergo maria ppterilla. soror aaron. timpanū ī manu sua: egresseq; sunt omnes mulieres post eā cū timpanis et choris: quibus pcebat dñs. Cantem⁹ dño. Glorioso enī magnificatus est: equū et ascensorem eius deiecit in mare. Tulit autē moyses isrl. de mari rubro: et egressi sunt in desertum sur. Ambulauerūtq; tribz diebz per solitudinē: et nō inueniebāt aquā. Et uenerunt in marath: nec poterant bibere aquas de marath. eo qd essent amare. Unde et congruū loco nomē imposuit: uocans illū marath id ē amaritudinē. Et murmurauit ppls ad moysen dñs. Quid bibem⁹? At ille clamauit ad dñm. Qui ostendit ei lignum: qd cū misisset ī aquas. in dulcedinem

verse sunt. Ibi constituit ei precepta atque
iudicia: et ibi temptavit eum dicens. Si
audieris vocem domini dei tui. et quod rectum
est coram eo feceris. et obedieris manda-
tis eius. custodierisque omnia precepta illius:
cunctum langorem quem posui in egipto non
inducam super te. Ego enim sum dominus
deus saluator. Venerunt autem in helim
filii israel: ubi erant duodecim fontes
aquarum et septuaginta palme: et ca-
strametati sunt iuxta aquas.

Profectique de helim venit omnis
multitudo filiorum israel in desertum
syn. quod est inter helim et sinai. quinta
C. xv prima die mensis secundi postquam egressi
sunt de terra egipti. Et murmuravit omnis
congregatio filiorum israel contra moysen et
aaron in solitudine. Dixeruntque filii
israel ad eos. Quinam mortui essemus per
manum domini in terra egipti: quando sedebamus
super ollas carnium. et comedebamus panem
in saturitate. Cur induxistis nos in de-
sertum istud: ut occideretis omnem multi-
tudinem fame? Dixit autem dominus ad moy-
sen. Ecce ego pluviam vobis panes de celo.
Egrediantur populi et colligant quantum sufficiunt
per singulos dies: ut tempore eum. utrum
ambulet in lege mea. an non. Die au-
tem sexto pariet quod inferant: et sit du-
plum quam colligere solebat per singu-
los dies. Dixeruntque moyses et aaron
ad omnes filios israel. Vespere scietis quod
dominus eduxerit vos de terra egipti: et
mane videbitis gloriam domini. Au-
divi enim murmur vestrum contra dominum.
Nos vero quid sumus: quia inusitastis
contra nos? Et ait moyses. Dabit vo-
bis dominus vespere carnes edere. et mane
panes in saturitate: eo quod audierit mur-
murationes vestras quibus murmu-
rati estis contra eum. Nos enim quid sumus?
Nec contra nos est murmur vestrum:

sed contra dominum. Dixit quoque mo-
yses ad aaron. Dic uniuse congregationi
filiorum israel. Accedite coram domino.
Audiuit enim murmur vestrum. Cumque lo-
queretur aaron ad omnem cetum filiorum
israel: respexerunt ad solitudinem. Et ecce
gloria domini apparuit in nube. Locutus
est autem dominus ad moysen dicens. Au-
divi murmurationes filiorum israel. Lo-
quere ad eos. Vespere comedetis carnes:
et mane saturabimini panibus: scietisque
quod ego sum dominus deus vester. Factum
est ergo vespere et ascendens coturnix co-
operuit castra: mane quoque ros iacuit
per circuitum castrorum. Cumque operuisset su-
perficiem terre: apparuit in solitudine
minutum. et quasi pilotulum in solitu-
dinem pruine super terram. Quod cum vi-
dissent filii israel: dixerunt ad invicem.
Manhu? Quod significat. Quid est
hoc? Ignorabant enim quid esset. Quibus
ait moyses. Iste est panis quem dominus de-
dit vobis ad vescendum. Hic est sermo
quem precepit vobis dominus. Colligat unus-
quisque ex eo quantum sufficit. ad vescendum:
gomor per singula capita. Juxta nume-
rum animarum vestrarum quantum habitant in ta-
bernaculo: sic colligatis. Feceruntque ita filii
israel: et collegerunt. alius plus alius mi-
nus: et mensi sunt ad mensuram gomor.
Nec qui plus collegerat. habuit ampli-
us: nec qui minus paraveat. repperit minus:
sed singuli iuxta id quod edere poterant
congregaverunt. Dixitque moyses ad eos.
Nullus relinquat ex eo in mane. Qui
non audierunt eum: sed dimiserunt quidam
ex eis usque mane: et scatere cepit umibus.
atque computruit. Et iratus est contra eos
moyses. Colligebant autem mane. sin-
guli: quantum sufficere poterat ad vescu-
dum. Cumque intaluisset sol: liquefiebat.
In die autem sexta. collegerunt cibos

duplices: id est duo gomor per singu-
 los homines. Venerunt autem omnes prin-
 cipes multitudinis: et narrauerunt mo-
 ysi. Qui ait eis. Hoc est quod locutus
 est dominus. Requies sabbati. sanctifi-
 cata est domino. Eras quodcumque op-
 randum est. facite: et que coquenda sunt
 coquite. Quidquid autem reliquum fuerit.
 reponite usque in mane. feceruntque ita
 ut preceperat moyses. et non contempsit:
 neque unius inuentus est in eo. Dixitque mo-
 yses. Comedite illud hodie. quia sab-
 batum est domino: non inueniet hodie in
 agro. Sex diebus colligite: in die au-
 tem septimo sabbatum est domino: idcir-
 co non inueniet venitque septima dies: et
 egressi de populo ut colligerent. non inue-
 nerunt. Dixit autem dominus ad moysen.
 Usquequo non vultis custodire manda-
 ta mea: et legem meam? Videte quod dominus
 dederit vobis sabbatum: et propter hoc
 tribuit vobis die sexta cibos duplices.
 Maneat unusquisque apud semetipsum:
 et nullus egrediat de loco suo. die septi-
 mo: et sabbatizabit populus die septimo.
 Appellavitque dominus israel. nomen eius man.
 Quod erat quasi semen coriandri albi:
 gustusque eius quasi simile cum melle.
 Dixit autem moyses. Iste est sermo quem
 precepit dominus. Imple gomor de eo.
 et custodiat in futuras retro generati-
 ones: ut nouerint panem. quo alui vos
 in solitudine: quando educti estis de
 terra egypti. Dixitque moyses ad aaron.
 Sume vas unum: et mitte ibi man.
 quantum potest capere gomor. et repo-
 ne coram domino ad seruandum in gene-
 rationes vestras: sicut precepit domi-
 nus moysi. Posuitque illud aaron in
 tabernaculo seruandum. filii autem
 israel comederunt man quadragin-
 ta annis: donec venirent in terram

habitabilem. Hoc cibo alii sunt usque-
 quo tangerent fines terre chanaan. Go-
 mor autem decima pars est ephi. **C. xviii.**

Igitur profecta omnis multitudo filiorum
 israel de deserto syn: per mansiones suas.
 iuxta sermonem domini: castrametati
 sunt in raphidim: ubi non erat aqua
 ad bibendum populo. Qui iurgatus contra
 moysen. ait. Da nobis aquam ut bibe-
 mus. Quibus respondit moyses. Quid
 iurgamini contra me? Cur temptatis
 dominum? Situit ergo ibi populus pro a-
 que penuria: et murmurauit contra
 moysen dicens. Cur fecisti nos egre de
 egipto: ut occideres nos et liberos no-
 stros ac iumenta nostra? Clamauit autem
 moyses ad dominum dicens. Quid faci-
 am populo huic? Adhuc paululum: et la-
 pidabit me. Et ait dominus ad moy-
 sen. Antecede populum: et sume tecum de
 senioribus israel: et virgam quam percussisti
 fluvium tolle in manu tua. et vade. Ego
 stabo ibi coram te. supra petram oreb:
 percutiesque petram: et exibit ex ea aqua.
 ut bibat populus. fecit ita moyses co-
 ram senioribus israel. Et vocauit nomen
 loci illius temptatio. propter iurgium filiorum
 israel: et quia temptauerunt dominum di-
 centes. Est ne deus in nobis an non?
 Venit autem amelech: et pugnabat con-
 tra filios israel in raphidim. Dixitque
 moyses ad iosue. Elige viros: et egres-
 sus pugna contra amelech et as. Ego
 stabo in vertice collis: habens virgam
 dei in manu mea. fecit iosue ut locu-
 tus erat moyses: et pugnavit contra a-
 melech. Moyses autem et aaron et hur.
 ascenderunt super verticem collis. Cumque le-
 uaret moyses manum. vincebat israel.
 Sin autem paululum remansisset: superabat
 amelech. Man autem moysi erant gra-
 ues. Sumentes igitur lapides posuerunt

subter eū. in quo sedit: aaron autem ⁊
hur. sustentabāt man⁹ eius ex utraq;
parte. Et factū est ut man⁹ illius non
lassaret: usq; ad occasum solis. Iu-
gavitq; iosue amelech et populū eius.
in ore gladij. Dixit autem dominus
ad moysen. Scribe hoc ob monimen-
tum in libro: ⁊ trade auribz iosue. De-
lebo enī memoriā amelech sub celo.
Edificauitq; moyses altare: ⁊ vocauit
nomen eius. dominus exaltatio mea.
dicens. Quia manus solius domini.
et bellum dei erit contra amelech: a ge-
neratione in generationem. **C. xvm.**

Qumq; audisset iethro sacerdos
madian. cognat⁹ moysi. omnia
que fecerat domin⁹ moysi. ⁊ isrl popu-
lo suo. ⁊ quod eduxisset domin⁹ isrl de
egypto: tulit sephoram uxorem moysi
quā remiserat. et duos filios ei⁹: quo-
rum unus vocabat⁹ gerlan. dicente pa-
tre. aduena fui ī terra aliena: alter vero
eliezer. deus enī ait prīs mei. adiutor
meus: et eruit me de gladio phara-
onis. Venit ergo iethro cognatus mo-
ysi. et filij eius. et uxor eius. ad moysen
in desertū. ubi erat castrametat⁹ iuxta
montē dei: et mandauit moysi dicens.
Ego iethro cognatus tuus. venio ad
te. et uxor tua. ⁊ duo filij tui cō ea. Qui
egressus in occursum cognati sui ad-
rauit: ⁊ osculatus est eum. Salutaue-
runtq; se mutuo verbis pacificis. Cūq;
intrasset tabernaculū: narrauit moy-
ses cognato suo cūcta q̄ fecerat domi-
nus pharaoni ⁊ egiptijs ppter israhel:
unūsumq; laborem qui accidisset ei⁹
in itinere: et q̄ liberauerat eos domin⁹.
Ieratusq; est iethro sup omnibz bonis.
que fecerat domin⁹ isrl: eo q̄ eruisset
eū de manu egiptiorū. Et ait. Bñdixit⁹
domin⁹ qui liberauit vos de manu

egiptiorū. ⁊ de manu pharaonis: qui
eruit pplm suū de manu egipti. Nunc
cognoui quia magn⁹ domin⁹ super
omnes deos: eo q̄ suple egerit cōtra eos.
Obtulit ergo iethro cognatus moysi.
olococausta et hōstias dño: ueneruntq;
aaron. ⁊ omnes seniores filiorū israhel:
ut comederent panē cū eo coram dño.
Altera autē die sedit moyses ut iudi-
icaret pplm: qui assistebat moysi a ma-
ne usq; ad uesperā. Quod cū uidisset
cognatus eius. omnia scilicet que age-
bat in pplō. ait. Quid ē quod facis in
plebe? Cur solus sedes: et omnis ppl⁹
prestolatur de mane usq; ad uesperā?
Cui respōdit moyses. Venit ad me po-
pulus: querens sententiā dei. Cūq; ac-
ciderit eis aliq̄ disceptatio ueniūt ad
me ut iudicem inter eos: et ostendam
precepta dei et leges eius. At ille: non
bonā inquit rem facis. Stulto labore
consumeris: et tu ⁊ ppl⁹ iste qui tecum
ē. Ultra vires tuas ē negociū. Solus
illud nō poteris sustinē: sed audi ūba
mea atq; consilia: et erit domin⁹ tecū.
Esto tu pplō in hijs que ad deū p̄tinēt
ut referas q̄ dicūtur ad eū: ostendasq;
pplō ceremonias. ⁊ ritū colendi. viāq;
per quā ingredi debeant: et opus qd̄
facere. Prouide autē de omī plebe vi-
ros sapientes et timētes deum ī quibz
sit veritas. et qui oderint auariciā: et
constitue ex eis tribunos ⁊ cēturiones.
⁊ quinq;genarios. ⁊ decanos: q̄ iudicēt
pplm omī tpe. Quidq; autē mai⁹ fuit
referāt ad te: et ipi minora tantūmō in-
dicēt: leuiusq; sit tibi. partito ī alios o-
nere. Si hoc feceris. implebis imperiū
dñi: ⁊ p̄cepta ei⁹ poteris sustinere: ⁊ oīs
hic ppl⁹ reuertet⁹ ad loca sua cum pace.
Quibz auditis. moyses: fecit oīa que
ille suggesserat. Et elis viris strenuis

de cuncto isrl constituit eos principes
ppli. tribunos. et centuriones. et quin-
quagenarios et decanos: qui iudica-
rent plebē domini omni tempore. Quid-
quid autem grauius erat referebant
ad eum: faciliora tantummodo iudi-
cantes. Dimisitq; cognatum suū: qui
reuersus abiit ī terram suam. **C. XIX.**

Mense tercio egressionis isrl de ter-
ra egipti: ī die hac uenerūt ī soli-
tudine synai. Nā pfecti de raphidim
et peruenientes usq; in desertū synai. ca-
strametati sunt in eodē loco: ibiq; isrl
fixit tēoria regione montis. Moyses
autē ascendit in montem ad deū. Vo-
cauitq; eū dominus de monte et ait.
Hec dices domui iacob: et amūciabis
filios isrl. Vos ipsi uidistis q̄ fecerim
egiptijs: quomō porrauerim uos su-
per alas aquilarū: et assumpseri michi.
Si ergo audieritis uocē meā. et custo-
dieritis pactum meū: eritis michi in re-
gnū sacerdotale: et gens sancta. Hec
sunt uerba que loqueris ad filios isrl.
Venit moyses: et cōuocatis maioribz
nati ppli. reposuit omnes sermones q̄s
mādauerat domin⁹. Responditq; oīs
populus simul. Cūq; locutus est
domin⁹. faciem⁹. Cūq; retulisset moy-
ses uerba populi ad dominū: ait ei do-
minus. Nā nūc ueniā ad te ī caligi-
ne nubis: ut audiat me pplis loquen-
tem ad te: et credat tibi in ppetuū. Nūc
auit ergo moyses uerba ppli ad dñm.
Qui dixit ei. Vade ad pplm. et sanctifi-
ca illos hodie et cras: lauetq; uestimen-
ta sua: et sint parati in diem terciū. In
die enī tercio descendet dominus corā
omni plebe super mōtem synai. Consti-
tuesq; terminos pplō per circuitū: et di-
ces ad eos. Cauete ne ascēdaris ī mon-
tem: nec tangatis fines illius. Omnis

qui tetigerit montē morte moriet. Ma-
nus nō tangēt eū: sed lapidibz oppri-
metur: aut cōfodiet iaculis. Siue iu-
mentū fuerit siue homo. nō uiuet. Cū
reperit clangere bucina: tunc ascendāt
in mōtē. Descenditq; moyses de mon-
te ad pplm: et sanctificauit eū. Cūq; la-
uissent uestimēta sua: ait: ad eos. Esto-
re parati in diē terciū: et ne appropin-
quetis uxoribz uestris. Namq; aduene-
rat tercius dies. et mane inclaruerat:
et ecce ceperūt audiri tonitrua. ac mira-
re fulgura: et uubes densissima operi-
re montē. Clangorq; bucinę uehemen-
tius pstrepebat: et timuit pplis qui erat
in castris. Cūq; eduxisset eos moyses ī
occursum dei de loco castrorū: steterūt
ad radices mōtis. Totus autē mons
synai fumigabat: eo q̄ descendisset do-
min⁹ sup eum in igne: et ascenderet fu-
mus ex eo quasi de fornace. Eratq; oīs
mōs terribilis: et sonitus bucinę pau-
latim crescebat in maius: et prolixius
tendebat. Moyses loq̄bat: et domin⁹
respondebat ei. Descenditq; domin⁹
sup mōtem synai ī ipso nōtis uertice:
et uocauit moysen ī tacumen ei⁹. Quo-
rum ascendisset: dixit ad eum. Descen-
de et cōtestare pplm: ne forte velit trans-
cendere terminos ad uidendū dñm:
et pereat ex eis plurima multitudo. Sa-
cerdotes quoq; qui accedūt ad domi-
num sanctificent: ne percuriat eos. Di-
xitq; moyses ad dominū. Nō poterit
vulgus ascendere in mōtem synai. Tu
enī testificatus es: et iussisti dices. Po-
ne terminos circa montē: et sanctifica
illū. Cui ait domin⁹. Vade descende:
ascendēsq; tu et aaron tecum. Sacerdo-
tes autem et pplis non transeant termi-
nos: nec ascendāt ad dominū: ne for-
te interficiat illos. Descenditq; moyses

ad pplm: et omnia narrauit eis. **C. xx.**

Locutusque est dominus cunctos sermones hos. Ego sum dominus deus tuus. qui eduxi te de terra egypti: de domo seruitutis. Non habebis deos alienos coram me. Non facies tibi sculptile: neque omnem similitudinem que est in celo desuper. et que in terra deorsum: nec eorum que sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea neque coles. Ego sum dominus deus tuus: fortis zelotes: visitans iniquitatem patrum in filiis. in tertia et quarta generatione eorum qui oderunt me: et faciens misericordiam in milia hijs qui diligunt me. et custodiunt precepta mea. Non assumes nomen domini dei tui in vanum. Non enim habebit insonitum dominus eum: qui assumpserit nomen domini dei sui frustra. Memento ut diem sabbati sanctifices. Sex diebus operaberis: et facies omnia opera tua. Septimo autem die sabbatum domini dei tui est. Non facies omne opus in eo: tu et filius tuus et filia tua. seruus tuus et ancilla tua. iumentum tuum et aduena: qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit deus celum et terram et mare et omnia que in eis sunt: et requieuit in die septimo. Idcirco benedixit dominus diei sabbati: et sanctificauit eum. Honora patrem tuum et matrem tuam: ut sis longeuus super terram quam dominus deus tuus dabit tibi. Non occides. Non mechaberis. Non furtum facies. Non loquaris contra proximum tuum falsum testimonium. Non concupisces domum proximi. Nec desiderabis uxorem eius: non seruum non ancillam non bouem non asinum: nec omnia que illius sunt. Cunctus autem populus audiebat voces: et lampades. et sonitum buccine. montesque fumantem: et perterriti ac pauore concussi steterunt procul: dicentes moysi. Loquere tu nobis: et audiemus. Non loquatur nobis

dominus: ne forte moriamur. Et ait moyses ad populum. Nolite timere. Ut enim probaret uos uenit deus: et ut terror illius esset in uobis: et non peccaretis. Stetitque populus de longe: moyses autem accessit ad caliginem in qua erat deus. Dixitque preterea dominus ad moysen. Hec dices filiis israel. Vos uidistis quod de celo locutus sum uobis. Non facietis deos argenteos: nec deos aureos facietis uobis. Altare de terra facietis michi: et offeretis super eo olocausta et pacifica uera. oues uestras et boues: in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei. Veni ad te: et benedicam tibi. Quod si altare lapideum feceris michi: non edificabis illud de sedis lapidibus. Si enim leuaueris cultum tuum super eo. polluetur. Non ascendes per gradus ad altare meum: ne reueletur turpitudine tua. **C. xxi.**

Hec sunt iudicia que propones eis. Si emeris seruum hebreum. Sex annis seruiet tibi: in septimo egredietur liber gratis. Cum quali veste intrauerit: cum tali egeat. Si habes uxorem: et uxor egredietur simul. Si autem dominus dederit illi uxorem: et peperit filios et filias: mulier et liberi eius erunt domini sui: ipse uero egebit cum vestitu suo. Quod si dixerit seruus. Diligo dominum meum et uxorem ac liberos. non egrediar liber: offerat eum dominus dominus. et applicabit ad ostium et postes: perforabitque aurem eius subula. et erit ei seruus in seculum. Si quis uenerit filiam suam in famulam: non egredietur sicut ancille egredere consueuerunt. Si displicuerit oculis domini sui cui tradita fuerit dimittet eam: populo autem alieno uendidi non habebit potestatem. si spreuerit eam. Si autem filio suo desponderit eam: iuxta morem filiarum faciet illi. Quod si alteram ei acceperit.

providet puelle nuptias ⁊ vestimen-
ta: et precium pudicie non negabit. Si
tria ista non fecerit: egredietur gratis
absque pecunia. Qui percussit hominem
volens occidere: morte morietur. Qui
autem non est insidiatus: sed deus illum
tradiderit in manus eius: constitua tibi
locum in quo fugere debeat. Si quis per
industriam occiderit proximum suum: et per
insidias: ab altari meo evelles eum ut
moriatur. Qui percussit patrem suum aut
matrem: morte morietur. Qui maledixerit
patri suo vel matri: morte morietur. Qui
furatus fuit hominem: et vendiderit eum:
comitatus noxæ morte morietur. Si rixati
fuerint viri et percussit alter proximum
suum lapide vel pugno: et ille mortuus
non fuit sed iacuerit in lectulo: si surrexe-
rit et ambulaverit foris super baculum
suum: innocens erit qui percussit: ita ta-
men ut operas eius: et impensas in me-
dicos restituat. Qui percussit fratri suum
vel ancillam virga et mortuus fuerit in
manibus eius: criminis reus erit. Si
autem uno die vel duobus supervixerit: non
subiacebit pene: quia pecunia illius est.
Si rixati fuerint viri: et percussit quis
mulierem pregnantem ⁊ abortivum quidem
fecerit: sed ipsa vixerit: subiacebit da-
mino quantum maritus mulieris experietur:
et arbitri iudicaverint. Si autem mors
eius fuit subsequuta: reddet animam pro
anima. Oculum pro oculo: dentem pro dente: ma-
num pro manu: pedem pro pede: aduersionem
pro aduersione: vulnere pro vulnere: livorem
pro livore. Si percussit quisquam
oculum servi sui aut ancille: ⁊ luscus eos
fecerit: dimittet eos liberos pro oculo
quem eruit. Dentemque si percussit suum vel
ancille sue: similiter dimittet eos liberos.
Si bos cornu percussit virum: aut mulierem
et mortuus fuerit: lapidibus obruetur: et

non comedent carnes eius: dominusque bo-
vis innocens erit. Quod si bos cornu-
peta fuit ab heri: et nudius tertius: et con-
testati sunt dominum eius: nec recluserit domi-
nus eum: occideritque virum aut mulierem:
et bos lapidibus obruetur: ⁊ dominum eius
occidet. Quod si precium fuit ei impositum:
dabit pro anima sua: quidquid fuerit postu-
latus. Filiumque ⁊ filiam: si cornu percussit:
simili sententia subiacet. Si servum ancil-
lamque invaserit: triginta solidos argenti
domino dabit: bos vero lapidibus oppri-
metur. Si quis aperuerit cisternam et fo-
derit: et non operuerit eam: recideritque bos
aut asinus in eam: reddet dominus cisterne pre-
cium iumentorum: quod autem mortuum est: ipsum
erit. Si bos alienus bovem alterius vulne-
raverit: et ille mortuus fuerit: vendent bo-
vem vivum et dividet pretium: cadaver au-
tem mortui: inter se dispartient. Si au-
tem sciebat quod bos corrupta esset ab he-
ri et nudius tertius et non custodiivit eum
dominus suus: reddet bovem pro bove:
et cadaver integrum accipiet. **C. xxii.**

Si quis furatus fuit bovem aut ovem:
et occiderit vel vendiderit: quique
boves pro uno bove restituet: ⁊ quatuor
oves pro una ove. Si effringens fur
domum sue suffodiens fuit inveniendus: et ac-
cepto vulnere mortuus fuerit: percussor non
erit reus sanguinis. Quod si orto sole hoc
fecerit: homicidium perpetravit: et ipse mori-
rietur. Si non habuerit quod pro furto
reddat: ipse vendabit. Si inveniendus fuit
apud eum quod furatus est vivens: siue bos
siue asinus: siue ovis: duplum restituet.
Si leserit quisquam agrum vel vineam et di-
miserit iumentum suum ut depascatur aliena:
quidquid optimum habuerit in agro suo
vel in vinea pro damni estimatione re-
stituet. Si egressus ignis invenietur spi-
cas: ⁊ comprehenderit aceruos frugum

sive stantes segates in agris: reddet damnum qui ignem succenderit. Si quis commendauerit amico pecuniā aut vas in custodiā: et ab eo qui susceperat furto ablata fuerit: si inuenit fur duplū reddet. Si later fur: dñs dom⁹ applicabitur ad deos: et iurabit qd non extendit manū in rem pximi sui ad perpetranda fraudē tam in boue. qm in asino. et oue. ac uestimēto: et quiddā damnum inferre potest. Ad deos utriusq; causa pueniet: et si illi iudicauerit: duplū restituet pximo suo. Si quis commendauerit pximo suo bouem. asinū. ouem. et omne iumentum ad custodiā: et mortuū fuit ac debilitatū. uel captum ab hostibz nullusq; hoc uiderit: iusiurandū erit in medio qd non extendit manum ad rem pximi sui: suscipietq; domin⁹ iuramentū. et ille reddere non rogetur. Quod si furto ablatū fuit: restituet damnum domino. Si comestū a bestia: deferat ad eum quod occisū est: et non restituet. Qui a proximo suo quicq; horū mutuo postulauerit. et debilitatum aut mortuū fuerit dño nō p'sente: reddere compelletur. Quod si in p'sentia dñs fuit. non restituet: maxime si conductū uenerat pro mercede operis sui. Si seduxerit quis uiginem. necdū despōsacā. dormietq; cū ea: dotabit eam. et habebit eā uxorem. Si pater uirginis dare noluit: reddet pecuniā iuxta modū dotis. quā uigines accipere consueuerūt. Maleficos non patieris uiuere. Qui coierit cum iumento: morte moriā. Qui immolat dijs occidet: p'ter dño soli. Aduenam non contristabis: neq; affliges eū. Aduene enī et ipi fuistis i terra egipti. Vidue et pupillo nō nocebitis. Si leseris eos. uociferabūtur ad me. et ego

audia clamorem eorū: et indignabitur furor meus. percutiaq; uos gladio: et erūt uxores uestre uidue. et filij ur̄i pupilli. Si pecuniā mutuā dederis p'plo meo pauperi qui habitat tecū: non urgebis eū quasi rector: nec usuris opprimes. Si pign⁹ a pximo tuo acceperis uestimētū: ante solis occasum reddes ei. Ip̄m enī ē solū quo opat̄ indumentū carnis eius: nec habet aliud in quo dormiat. Si clamauit ad me et audia cū: quia misericors sum. Dis non detrahes: et principi p'pli tui non maledices. Decimas et p'micias tuas non tardabis offerre. Primogenitū filiorū tuorū dabis michi. De bobz q; et ouibz. similiter facies. Septē diebz sit cū matre sua: die octaua reddes eū michi. Viri sancti eritis michi. Carnē que a bestijs fuerit p'gustata nō comedis: sed proicietis canibz. **C. xxm.**

Non suscipies uocē mendacij: nec iuges manū tuā ut pro impio dicas falsum testimoniū. Nō seq̄ris turbā ad faciendū malū: nec i iudicioplinioy atq̄scēs sentēcie. ut a uero deues. Pauperis q; nō misereberis i iudicio. Si occurreris boui inimici tui. aut asino arātī: redit ad eum. Si uideris asinū. odiētis te. iacere sub onere nō p'transibis: sed subleuabis cū eo. Non declinabis in iudiciū pauperis. Mendaciū fugies. Insonitē et iustū nō occides: quia aduersor impiū. Nec accipies munera. q̄ etiā ececat prudētes: et subūtūt uerba iustorū. Peregrino molestus nō eris. Scis enī aduenarū animas. quia et ipi peregrini fuistis in terra egipti. Sex ānis seminabis terrā tuā: et cōgregabis fruges eius. Anno autē septimo dimittes eā et requiescere facies: ut comedāt pauperes p'pli tui:

et quidquid reliquum fuit edat bestie agri. Ita facies in vinea. et in oliueto tuo. Sex diebus operaberis: septima die cessabis. ut requiescat bos et asinus tuus: et refrigeretur filius ancille tue. et advena. Omnia que dixi vobis custodite: et per nomen regum deorum non iurabitis: neque audietur ex ore vestro. Tribus vicibus per singulos annos. michi festa celebrabitis. Solemnitatem quoque azimorum custodietis. Septem diebus comedetis azima sicut precepi tibi tempore mensis novorum: quando egressus es de egipto. Non apparebis in conspectu meo vacuus. Et solemnitatem mensis primitivorum operis tui: quicunque seminaueris in agro: solemnitatem quoque in exitu anni: quando congregaveris omnes fruges tuas de agro. Ter in anno apparebit omne masculinum tuum coram domino deo tuo. Non immolabis super fenum sanguinem victimae tue: nec remanebit adipe solemnitatis mee usque mane. Primitias frugum terre tue deferes in domum domini dei tui. Non coques edum in lacte matris sue. Ecce ego mittam angelum meum. qui praecedat te et custodiat in via: et introducat in locum quem praeparavi. Observa cum et audi vocem eius. nec contemnendum putes: quia non dimittet cum peccaveris: et est nomen meum in illo. Quod si audieris vocem eius. et feceris omnia que loquor inimicus ero inimicis tuis: et affligam affligentes te. Praecedetque te angelus meus: et introducet te. ad amorreum et etheum et pherezeum. chanaanemque et eueum et iebuseum: quos ego conteram. Non adorabis deos eorum: nec coles eos. Non facies opera eorum: sed destrues eos: et continges statuas eorum. Servi etis domino deo vestro: ut benedicam panibus tuis. et aquis: et auferam infirmitatem de medio tui. Non erit

insecunda nec sterilis terra tua. Numerus dierum tuorum implebo. Terrorem meum mittam in praecursum tuum: et occidam omnem populum ad quem ingrederis. Cunctorumque inimicorum tuorum coram te terga vertam: emittens scabones prius quam fugabunt eueum. et chanaanem. et etheum: antequam introeas. Non eiciam eos a facie tua anno uno. ne terra in solitudinem redigatur: et crescant contra te bestie. Pavlatim repellam eos de conspectu tuo: donec augearis. et possideas terram. Non autem terminos tuos a mari rubro usque ad mare palestinorum: et a deserto usque ad fluvium. Tradam in manibus vestris habitatores terre: et eiciam eos de conspectu vestro. Non inibitis cum eis fedus: nec cum diis eorum. Non habitent in terra tua: ne forte peccare te faciant in me si fuissetis diis eorum: quod tibi certe est in scandalum. **C. xxiii.**

Moyse quoque dixit. Ascende ad dominum. tu et aaron. nadab et abiu. et septuaginta senes ex israel: et adorabis percul. Solusque moyses ascendet ad dominum: et illi non appropinquabunt: nec populus ascendet cum eo. Venit ergo moyses: et narrauit plebi omnia verba domini atque iudicia. Responditque omnis populus. una voce. Omnia verba domini que locutus est. faciemus. Scripsit autem moyses universos sermones domini: et mane confurgens edificavit altare domino ad radices montis: et duodecim titulos. per duodecim tribus israel. Misitque iuvenes de filiis israel et obtulerunt olocausta: immolaveruntque victimas pacificas domino. vitulos duodecim. Tulit itaque moyses dimidiam partem sanguinis et misit in crateras: prae autem residuum fudit super altare. Assumensque volumine federis. legit audire populo. Qui dixerunt. Omnia que locutus est dominus faciemus: et erimus.

obediētes. Ille vero sumptū sanguinē
resperlit ī pplm. Et ait. Hic ē sanguis
federis qđ pepigit dñs vobiscū: super
cunctis sermonibz hīs. Ascenderūtq;
moyses et aaron. nadab et abiu. et se-
ptuaginta de senioribus isrl: et vide-
runt deū isrl. Sub pedibz eius quasi
opus lapidis saphirini: et quasi celū
rū serenū est. Fleuērūt sup eos qui paul
recesserāt de filiis isrl. misit manū suā.
Viderūtq; deū: et comederunt ac bibe-
runt. Dixit autē domin⁹ ad moysen.
Ascende ad me in montē. et esto ibi: da-
boq; tibi duas tabulas lapideas et le-
gem ac mādāta que scripsi: ut doceas
filios isrl. Surrexerūt moyses. et iohue
minister ei⁹: ascēdēsq; moyses ī mōtē
dei. senioribz ait. Expectate hic: donec
reūtā ad vos. Habebis aaron et hur
vobiscū: si quid natū fuit questionis
referetis ad eos. Cūq; ascendisset moy-
ses. operuit nubes montē: et habitauit
gloria dñi sup synai regens illū nube
se diebz. Septimo autē die. vocauit
eum dñs de medio caliginis. Erat au-
tem species glorie domini quasi ignis
ardens super verticem montis: in con-
spectu filiorū israhel. Ingressusq; mo-
yses medium nebule. ascendit ī mon-
tem: et fuit ibi quadraginta diebus. et
quadraginta noctibus. **C. xxv.**

Locutusq; ē dñs ad moysen dicens.
Loqre filiis isrl: ut tollāt michi
pmicias. Ab omni hīe qui offert ultro-
neus. accipietis eas. Hec sunt autem
que accipere debetis. Aurū et argētū
et es. et iacintū et purpurā. corcumq;
bistindū et bistum. et pilos caprarū.
et pelles arietū rubricatas. pellesq; ia-
cintinas. et ligna sethim: oleū ad lu-
minaria cōcinnāda: aromata in un-
guentum et thymiamata boni odoris:

lapides onichinos et gemmas ad or-
nandū ephr et rāonale. sfacietq; mi-
chi sādvariū. et habitabo ī medio eorū.
iuxta omnē similitudinē tabernaculi
quod ostendā tibi: et omnium vasorū ī
cultū eius. Sicq; facietis illud. Archā
de lignis sethim compigite: cui⁹ longi-
tudo habeat duos et semis cubitos. la-
titudine cubitū et dimidiū. altitudo cu-
bitū similē ac semissem: et deaurabis
eam auro mundissimo intus et foris.
sfacietq; supra. coronā aureā p circui-
tum: et quatuor circulos aureos. quos
pones p qtuor arche angulos. Duo
circuli sint in latere uno: et duo ī alte-
ro. sfacies q; vedes de lignis sethim. et
operies eos auro. Introducesq; p circu-
los. qui sunt in arche lateribz: ut por-
retur in eis. Qui semp erūt in circulis:
nec unq; extrahentur ab eis. Ponetq;
in archa testificationē quā dabo tibi.
sfacies et ppiatoriū de auro mūdissi-
mo. Duos cubitos et dimidium tene-
bit longitudo eius: et cubitū ac semis-
sem latitudo. Duos q; cherubin aure-
os et pductiles facies ex utraq; parte
oraculi. Cherubin un⁹ sit ī latē uno: et
alter ī altero. Utūq; latus ppiato-
rii regāt expādētes alas. et operientes
oraculū: respiciantq; se mutuo. versis
vultibus in ppiatoriū. quo operiēda
est archa: ī qua ponēs testimoniū qđ
dabo tibi. Unde ppiā et loquar ad
te: supra ppiatorio scilicet. ac medio
duorū cherubin qui erūt super archam
testimoniū. cuncta que mādabo per te
filiis isrl. sfacies et mensam de lignis
sethim. habentē duos cubitos longi-
tudinis. et ī latitudine cubitū. et ī al-
titudine cubitū ac semissem: et inaura-
bis eam auro purissimo. sfacietq; illi
labiū aureum p circuitū: et ipi labio

coronā intrasilem altam quatuor di-
gitis: et sup illā alteram coronā aure-
olam. Quatuor quoq; circulos aure-
os parabis: et pones eos in quatuor
angulis eiusdem mēse. p singulos pe-
des. Subter coronā erūt circuli aurei.
ut mittātur uedes p eos: et possit men-
sa portari. Ipsos quoq; uedes facies de
lignis sethim. et circūdabis auro: ad
subuehendam mēsam. Parabis et aceta-
bula. ac phialas. thuribula et ciathps.
in quibz offerenda sunt libamina. et
auro purissimo: et pones sup mēsam
panes propositionis in conspectu meo
semp. Facies et candelabrū ductile de
auro mūdissimo: hastile eius. et cala-
mos sciphs et sperulas. ac lilia et ipso
procedētia. Sex calami egrediētur de
lateribz: tres ex uno latere: et tres ex alte-
ro. Tres sciphi quasi in nucis modū
p calamos singulos. speruleq; simul
et lilia: et tres similis sciphi instar nu-
cis i calamo altero: speruleq; simul et
lilia. Hoc erit op⁹ sex calamoy: q pro-
ducendi sunt de hastili. In ipso autē
candelabro erūt quatuor sciphi in nu-
cis modū: speruleq; p singulos et lilia.
Et sperula sub duobz calamis p tria
loca: qui simul sex sūt. procedētes de
hastili uno. Et sperule igit et calami ex
ipso: erunt uniusa ductilia et auro pu-
rissimo. Facies et lucnas septem: et po-
nes eas sup candelabrū. ut luceāt ex adū-
so. Emūctoria q; et ubi ea que emūda
sunt extingūantur: fiat de auro purissi-
mo. Omne pōd⁹ candelabri cū uniusa
vasis suis. habebit talentum auri pu-
rissimi. Inspice et fac secūdū exemplar
qd tibi i mōte mōstratū est. **C. xxvi.**

Tabernaculum uero ita facies. De-
cem cortinas de bisso retorta. et
iacinto ac purpura. corcoq; bistinto

uariatas ope plumario facies. Lon-
gitudō cortine unius habebit uiginti-
octo cubitos: latitudo qtuor cubitorū
erit. Unius mensure fient uniusa ten-
toria. Quinq; cortine sibi iungentur mu-
tuo: et alie quinq; neq; simili coherēbūt.
Ansulas iacindinas in lateribus ac
lūmitatibz facies cortinae: ut possint
in uicē copulari. Quinquagenas ansu-
las cortina habebit in utraq; pte ita
insectas. ut ansa contra ansam ueni-
at: et altera alteri possit aptari. Facies
et quinquaginta circulos aureos. qui-
bus cortinae uela iungenda sunt: ut
unū tabernaculū fiat. Facies et saga-
cilina undeci: ad operiendū tectū ta-
bernaculi. longitudō sagi unius habebit
triginta cubitos: et latitudo qtuor.
Equa erit mensura sagoy omi. Et qui-
bus quinq; iunges seorsum. et sex sibi
mutuo copulabis: ita ut sex tū sagum
in fronte tecti duplices. Facies et qui-
quaginta ansas in ora sagi unius. ut
cōiūgi cū altero queat: et quinquaginta
ansas in ora sagi alterius. ut cū altero
copulet. Facies et quinquaginta fibu-
las entas. quibz iungant anse: ut unū
ex omibz opimentū fiat. Quod au-
tem supfuit in sagis que parātur tecto.
id est unū sagū qd ampli⁹ est: et medi-
etate eius opies tabernaculi postero-
ra: et cubitus ex una pte pendeat. et al-
ter ex altera. qui plus est in sagoy lon-
gitudine: utrūq; latus tabernaculi pro-
tegens. Facies et opimentū aliud tecto
de pellibz arietū rubricatis: et sup hoc
rursum aliud opimentū de iacindinis
pellibus. Facies et tabulas stantes ta-
bernaculi de lignis sethim: q singule de-
nos cubitos in longitudine habeāt:
et in latitudine singulos ac semissem.
In lateribus tabule. due in castrature

fient: quibus tabula alteri tabule cōne-
 statur. Atq; i hūc modū cūde tabule
 parabūtur. Quas viginti erūt i latere
 meridiano qd̄ vergit ad austrū: quibus
 quadraginta bases argēteas fundes:
 ut bine bases singulis tabulis p̄ du-
 os angulos subiciant. In latere q̄ se-
 cundo tabernaculi qd̄ vergit ad aqui-
 lonē. viginti tabule erūt: quadragin-
 ta habentes bases argēteas. Bine ba-
 ses singulis tabulis supponētur. Ad
 occidentalem vero plagā tabernaculi
 facies sex tabulas: et rursum alias duas.
 q̄ in angulis erigantur post tergū taber-
 naci. Erūtq; sibi cōiūcte a deorsū usq;
 ad sursum: et una omnes compago re-
 tinebit. Duabus quoq; tabulis que in
 angulis ponēde sunt: similis iūctura
 euabit. Et erūt similes tabule octo: bases
 earū argēteae sedeci: duabus basibus p̄ unā
 tabulā supputatis. Facies et vedes de
 lignis sethim quinq; ad cōtinendas ta-
 bulas. in uno latere tabernaculi. et qui-
 nq; alios in altero: et eiusdē numeri ad
 occidentālē plagā: qui mittentur p̄ me-
 dias tabulas: a summo. usq; ad summū.
 Ipsasq; tabulas deaurabis: et fundes
 in eis anulos aureos per quos vedes
 tabulata cōtineant: quos operies lami-
 nis aureis. Et eriges tabernaculū: iux-
 ta exemplar qd̄ tibi in mōte mōstratū
 est. Facies et velū de iacinto et purpu-
 ra. coccoq; bistincto. et bisso retorta. o-
 pere plumario. et pulchra varietate con-
 textū: quod appendes ante quatuor co-
 lumnas de lignis sethim: q̄ ipse: qui-
 dem deaurate erūt. et habebūt capita
 aurea. et bases argēteas. Inseretur au-
 tem velū per circulos: intra qd̄ pones
 archam testimonij: et quo sanduariū.
 et sanduarij sanduaria diuident. Pones
 et p̄iciatoriū sup archam testimonij.

in sancta sanctorū: mensamq; extra ve-
 lum: et cōtra mēsam cādelabrū in latē
 tabernaculi meridiano. Mensa enim
 stabit i pte aquilonis. Facies et tento-
 riū in introitu tabernaculi. De iacinto
 et purpura. coccoq; bistincto. et bisso
 retorta opere plumario: et quinq; colu-
 mnas deaurabis lignorū sethim. ante
 quas ducetur tentoriū: quas erunt ca-
 pita aurea. et bases enee. **C. xxvii.**

Facies et altare de lignis sethim.
 quod habebit quinq; cubitos in
 longitudine: et totidē in latitudine id
 est quadrū: et tres cubitos in altitudi-
 ne. Cornua autē p̄ quatuor angulos
 ee ipso erūt: et operies illud ere. Faciesq;
 in usus eius lebetes ad suscipiendos
 cineres: et forcipes. atq; fuscūlas. et
 igniū receptacula. Omnia vasa ee ere fa-
 bricabis. Craticlamq; in modū reti
 eneam: p̄ cui⁹ quatuor angulos erūt
 quatuor anuli enei. quos pones sub
 arulā altaris. Erūtq; craticla usq; ad
 altaris mediū. Facies et vedes altaris
 de lignis sethim duos. quos operies
 laminis eneis. et induces p̄ circulos:
 eruntq; ee utroq; latere altaris ad por-
 tandū. Non solidū sed inane et caui
 intrinsecus facies illud: sicut tibi in
 monte mōstratū est. Facies et atrium
 tabernaculi: in cui⁹ australi plaga con-
 tra meridiē: erūt tentoria de bisso retor-
 ta. Centū cubitos unū latus tenebit i
 longitudine: et columnas viginti cū
 basibus totidē eneis: que capita cū rela-
 turis suis habebūt argētea. Similiter
 et in latere aquilonis. per longū erunt
 tentoria centum cubitorū: colonne vi-
 ginti. et bases enee eiusdē numeri: et ca-
 pita earū cū relaturis suis argētea. In
 latitudine vero atrij qd̄ respicit ad oc-
 cidentē erūt tentoria per quinquaginta

cubitos: et columnę decem basesq; totidem. In ea quoq; atrij latitudine que respicit ad orientē quinquaginta cubiti erūt: in quibz quindēcim. cubitoꝝ tentoria lateri uno deputabuntur columnęq; tres. et bases totidē: et i latere altero erūt tentoria cubitos obtinētia quindēcim. columnę tres. et bases totidem. In introitu vero atrij. fiet tentoriū. cubitoꝝ viginti. et iacinto et purpura. corcoq; bistinto et bisso retorta: opę plumario. Columnas habebit quatuor: cū basibz totidē. Omnes columnę atrij p circuitū. vestite erūt argenteis laminis: capitibz argenteis: et basibz eneas. In lōgitudine occupabit atriū cubitos centū: in latitudine quinquaginta. Altitudo quinq; cubitorū erit: fietq; de bisso retorta: et habebit bases eneas. Cūcta vasa tabernaculi i omnes usus et ceremonias. tam paxillos eiꝝ q; atrij. et ere facies. Precipe filiis isrl. ut afferant tibi oleum de arboribz oliuaz purissimū. pilonq; contusū: ut ardeat lucerna semp. in tabernaculo testimoniū reetra velum quod oppansū est testimonio: et collocabūt eā aaron et filij eiꝝ. ut usq; mane luceat corā dño. Perpetuus erit cultꝝ per successiones eorum corā filiis israhel. **C. xxviii.**

Applica quoq; ad te aaron frā tuū cū filiis suis de medio filioꝝ isrl. ut sacerdotio fungantur michi aaron. nadab. et abiu. eleazar. et ythamar: faciesq; vestem sandā. aaron fratri tuo in glām et decorē. Et loqueris cūctis sapientibz corde. quos repleui spiritu prudētie: ut faciāt vestes aarō fratri tuo i glām et decorē: quibus sanctificatꝝ ministret michi. Hęc autē erūt vestimēta que facient. Rationale et suphumeralē: tunicā et lineā stridā:

cidarim. et balthēū. facient fratri tuo aaron. et filijs eius vestimēta sanda: ut sacerdotio fungant michi. Accipientq; aurum et iacintū et purpuram. corcoq; bistintum et bissum. facient autē suphumeralē de auro et iacinto et purpura corcoq; bistinto et bisso retorta: opere polimito. Duas oras iunctas habebit in utroq; latere summatū: ut i unū redeant. Ipsa quoq; tectura et cūcta operis varietas erit et auro et iacinto et purpura: corcoq; bistinto et bisso retorta. Sumesq; duos lapides onichinos. et sculpes in eis nomina filioꝝ isrl. scē nomina in lapide uno. et scē reliqua i altero. iuxta ordinē natiuitatis eorū. Opere sculptoris. et relatura gemmarij. sculpes eos nominibz filioꝝ isrl. inclusos auro atq; circumdatos: et pones in utroq; latere suphumeralis. memoriale filijs isrl. Portabitq; aaron nomina eorū corā dño sup utrūq; humerū: ob recordationem. facies et uncinos et auro: et duas catenulas auri purissimi sibi inuicem coherentes: quas inferes uncinis. Rationale quoq; iudicij facies opere polimito iuxta tecturā superhumeralis: et auro iacinto. et purpura. corcoq; bistinto et bisso retorta. Quadrangulū erit et duplex. Mensuram palmi habebit. tam in longitudine q; in latitudine: ponesq; in eo quatuor ordines lapidū. In primo versu erit lapis sardius. et thopasius et smaragdus. In secūdo carbundis et saphir et iaspis. In tercio. ligurius achates. et amethystus. In quarto crisolitus onichin et berillus. Inclusi auro erūt p ordines suos: habebūtq; nomina filioꝝ isrl. Duodecim nominibz relabuntur. singuli lapides nominibus

singulorum: per duodecim tribus. facies
in rationali catenas sibi invicem coheren-
tes: ex auro purissimo. et duos anu-
los aureos quos pones in utraq; ra-
tionalis summitate: catenasq; aureas
iunges anulis qui sunt in margini-
bus eius: et ipsarum catenarum extrema duo-
bus copulabis uncinis in utroq; la-
tere superhumeralis quod rationale re-
spicit. facies et duos anulos aureos.
quos pones in summitatibus rationalis.
et in horis que e regione sunt superhu-
meralis: et posteriora eius aspiciunt:
necnon et alios duos anulos aure-
os. qui ponendi sunt in utroq; latere
superhumeralis deorsum. quod respicit
contra faciem iuncture inferioris. ut ap-
pareri possit cum superhumerali. et strin-
gat rationale anulis suis cum anulis
superhumeralis. vitta iacinctina: ut
maneat iunctura fabrefacta. et a se invicem
rationale et superhumeralis nequeant
separari. Portabitq; aaron nomina filiorum
israel in rationali iudicii super pectus su-
um. quando ingredietur sanctuarium:
memoriale coram domino in eternum. Pones
autem in rationali iudicii. doctrinam
et veritatem. que erunt in pectore aaron
quando ingredietur coram domino: et gesta-
bit iudicium filiorum israel in pectore suo. in
conspectu domini semper. facies et tunicam su-
perhumeralis totam iacinctinam: in cuius
medio supra. erit capitulum. et ora per gy-
rum eius textilis. sicut fieri solet in ex-
tremis vestium partibus: ne facile rum-
pat. Deorsum vero ad pedes eiusdem
tunicæ per circuitum quasi malapunica
facies. ex iacinto et purpura. et cocco
bisindo. et bisso retorta. mixtis in me-
dio tintinabulis: ita ut tintinabulum sit
aureum et malapunicum: rursusq; tintin-
nabulum. aliud aureum et malapunicum.

Et vestiet ea aaron in officio ministe-
rii: ut audiat sonitus quando in-
greditur et egreditur sanctuarium. in conspectu
domini: et non moriatur. facies et laminam
de auro purissimo: in qua sculpes ope
relatoris sanctum domino. Ligabis
q; eam vitta iacinctina: et erit super thya-
ram imminens fronti pontificis. Por-
tabitq; aaron iniquitates eorum. que
obtulerunt et sanctificaverunt filii isra-
hel: in cunctis muneribus et donariis
suis. Erat autem lamina semper in fronte
eius: ut placatus sit ei dominus. Stringetq;
tunicam bysso: et thyraram byssinam faci-
es et baltheum ope plumarii. Porro fi-
liis aaron tunicas lineas parabis. et
baltheos. ac thyras in gloriam et deco-
rem: vestietq; hiis omnibus aaron fra-
trem tuum. et filios eius cum eo et cun-
ctorum consecrabis manus: sanctificabisq;
illos. ut sacerdotio fungantur michi.
facies et feminalia linea ut operiant
carnem turpitudinis sue. a renibus usq;
ad femora: et utentur eis aaron et fi-
lij eius quando ingredientur tabernaculum
testimonij. vel quando appropinquat
ad altare ut ministrent in sanctuario:
ne iniquitatis rei moriantur. Legitti-
mum sempiternum erit aaron: et se-
mini eius post eum. **C. xxix.**

Sed et hoc facies: ut michi in sacerdo-
tio consecrentur. Tolle vitulum de ar-
mento. et arietes duos immaculatos:
panesq; azimos. et crustulam absq; fer-
mento. quam conspersa sint oleo: lagana q;
azima. oleo lita. De simila triticea
cuncta facies: et posita in canistro offeres:
vitulum autem et duos arietes. et aaron ac
filios eius applicabis ad ostium taberna-
culi testimonij. Cumq; laveris patrem cum
filiis suis aqua. indues aaron vesti-
mentis suis idest linea et tunica. et

sup humerali. et rationali quod con-
stringes balthreo: et pones thyaram
in capite eius. et laminā sandam sup
thyaram. et oleum unctionis fundes
sup caput eius: atq; hoc ritu consecra-
bitur. Filios quoq; illius applicabis
et indues tunicis lineis: cingesq; bal-
theo. aaron scilicet et liberos eius. et im-
pones eis mitras: eruntq; sacerdotes mi-
hi religione perpetua. Postq; iniciave-
ris man⁹ eor⁹: applicabis et vitulū co-
ram tabernaculo testimonij. Imponet-
q; aaron et filij eius man⁹ sup caput
illius. et madabis eū in conspectu dñi:
iuxta ostiū tabernaculi testimonij: sum-
ptumq; de sanguine vituli. pones sup
cornua altaris digito tuo: reliquum
autē sanguinē fundes iuxta basim ei⁹.
Sumes et adipē totū q̄ operit intesti-
na. et reticulū iecoris. ac duos renes. et
adipē q̄ sup eos ē et offeres incensum
sup altare: carnes vero vituli et coriū
et feniū combures foris extra castra: eo
qđ pro peccō sit. Unū q; arietē sumes.
sup cuius caput ponent aaron et filij
eius manus: quē cū madaveris: tol-
les de sanguine ei⁹ et fundes circa alta-
re: ipm autem arietē secabis in frusta:
lotaq; intestina ei⁹ et pedes pones sup
corillas carnes. et sup caput illius: et
offeres totū arietē ī incensū super alta-
re. Oblatio est dño: odor suavissimus
victime dñi. Tolles quoq; arietē alte-
rum: sup cuius caput aaron et filij ei⁹
ponent manus. Quē cum immolaue-
ris. sumes de sanguine eius. et pones
sup effermū auricle dextere aaron et fi-
lior⁹ eius. et super pollices manus eor⁹
ac pedis dextri: fundesq; sanguinē sup
altare p circuitū. Cūq; tuleris de san-
guine q̄ est sup altare. et de oleo uncti-
onis: asperges aaron et vestes eius.

filios et vestimenta eorū. Consecratisq;
ip̄is et vestibz. tolles adipē de arietē.
et caudam et aruinā que opit vitalia.
ac reticulū iecoris. et duos renes atq;
adipem q̄ sup eos ē. armūq; dextrū eo
quod sit aries cōsecrationis: corāq;
panis unius. crustulam conspersam
oleo. laganū de canistro azimorum
quod positū est ī cōspectu dñi: ponesq;
om̄ia super manus aaron et filiorū
eius. et sanctificabis eos. eleuans corā
domino. Suscipiesq; uniusa de mani-
bus eor⁹ et incendes sup altare in olo-
caustū: odorem suavissimū in cōspectu
dñi: quia oblatio ei⁹ est. Sumes quoq;
pectusculū de arietē quo iniciat⁹ est aa-
ron: sanctificabisq; illud eleuatū corā
dño: et ceder in partē tuā. Sanctifica-
bisq; et pectusculū cōsecratū et armum
quē de arietē separasti. quo iniciat⁹ est
aaron et filij eius: cedentq; in partem
aaron et filior⁹ eius iure perpetuo a filiis
israhel: quia primitiua sūt et inicia de
victimis eor⁹ pacificis que offerūt dño.
Vestem autē sandam qua utetur aa-
ron. habebūt filij eius post eum. ut un-
gant in ea: et cōsecrentur manus eor⁹.
Septē diebz utetur illa qui pontifex p
eo fuerit constitutus de filiis eius: et q̄
ingrediet tabernaculum testimonij ut
ministret in sanctuario. Arietem autē
cōsecrationis tolles: et coques car-
nes eius ī loco sancto: quibz vescetur
aaron et filij eius. Panes quoq; qui
sunt ī canistro. in vestibulo tabernaculi
testimonij comedent. ut sit placabile
sacrificiū: et sanctificent offerentiū ma-
nus. alienigena non vescetur ex eis:
quia sancti sunt. Quod si remanserit
de carnibus cōsecratis siue de panibz
usq; mane: combures reliquias igni
nō comedentur: quia sanctificata sūt.

Omnia que precipio tibi facies super aaron et filijs eius. Septem diebus consecrabis manus eorum: et vitulum pro peccato offeres per singulos dies ad expiandum. Mundaabisque altare cum immolaueris expiationis hostiam: et unges illud in sanctificationem. Septem diebus expiabis altare et sanctificabis: et erit sanctum sanctorum. Omnis qui tetigerit illud: sanctificabitur. Hoc est quod facies in altari. Agnos amictos duos per singulos dies iugiter unum aquum mane et alterum vespere: decimam partem simile consperse oleo rufo: quod habeat mensuram quartam partem hin: et unum ad libandum eiusdem mensure in agno uno. Alterum vero aquum offeres ad vespere: iuxta ritum matutine oblationis: et iuxta ea que diximus in odorem suavitatis. Sacrificium domino deo est oblatione perpetua in generationes vestras: ad ostium tabernaculi testimonium coram domino: ubi constituam ut loquar ad te. Ubique precipiam filiis israel: et sanctificabitur altare in gloria mea. Sanctificabo et tabernaculum testimonium cum altari: et aaron cum filiis suis: ut sacerdotio fungantur michi. Et habitabo in medio filiorum israel: eroque eis deus: et scient quia ego dominus deus eorum qui eduxi eos de terra egypti: ut manerem inter illos: ego dominus deus istorum. **C. xxx.**

Facies quoque altare ad adolendum thymiana de lignis sethim: habens cubitum longitudinis: et alterum latitudinis: et quadrangulum: et duos cubitos in altitudine. Cornua ex ipso procedent: restiesque illud auro purissimum: et craticulam eius quam parietes per circuitum et cornua. Faciesque ei coronam aureolam per gyrum: et duos annulos aureos sub corona per singula latera: ut

mittantur in eos vides: et altare portetur. Ipsos quoque vides facies de lignis sethim: et inaurabis. Ponesque altare contra velum quod ante archam pendet testimonium: coram propitiatorio quo tegitur testimonium: ubi loquar tibi: et adolebit incensum super eo aaron: suave fragrans. Mane quando componet lucernas: intendet illud: et quando collocat eas ad vespere uret thymiana sempiternum coram domino in generationes vestras. Non offeretis super eo thymiana compositionis alterius: nec oblationem et victimam: nec liba libabitis. Et deprecabitur aaron super cornua eius semel per annum: in sanguine quod oblatum est pro peccato: et placabit super eo in generationibus vestris. Sanctum sanctorum erit domino. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Quando tuleris summa filiorum israel iuxta numerum dabit singuli pretium pro animabus suis domino: et non erit plaga in eis cum fuerint recensiti. Hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen: dimidium sicle iuxta mensuram templi. Sicle viginti obolos habet. Media pars sicle offeretur domino. Qui habet in numero a viginti annis et supra dabit pretium. Divites non addet ad medium sicle: et pauper nichil minuet. Susceptamque pecuniam que collata est a filiis israel: trades in usum tabernaculi testimonium: ut sit monimentum eorum coram domino: et propicietur animabus eorum. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Facies et labium eneum cum basi sua ad lauandum: ponesque illud inter tabernaculum testimonium et altare. Et missa aqua lavabunt in ea aaron et filij eius manus suas ac pedes: quando ingressuri sunt tabernaculum testimonium: et quando accessuri sunt ad altare: ut

offerant in eo thymiana dñs : ne forte moriant. Legittimū sempiternū erit ipi et semini eius. p. successiones. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Sume tibi aromata. prime mirre et electe quingentos sidos. et cinamomi medium idest ducentosquingenta sidos : calami similiter ducentosquingenta sidos. cassie aut quingentos sidos in pondere sanduarij. oleū de oliueis mensuram hin. faciesq; unctionis oleum sanctum. ungetum compositum ope unguentarij. et unges eē eo tabernaculum testimonij. et archam testamenti. mensamq; cum vasis suis. candelabrum et utensilia eius altaria thymiamatis et olocausti. et universā suppellectilem que ad cultum eorum ptinet : sanctificabisq; omnia. et erunt sancta sanctorum. Qui tetigerit ea sanctificabit. Aaron et filios eius unges : sanctificabisq; eos ut sacerdotio fungantur michi. filiis quoq; isrl dices. Hoc oleum unctionis sanctū erit michi in generationes vestras. Caro hominis nō unget eē eo : iuxta compositionē eius non facietis aliud quia sanctificatū est : et sanctum erit vobis. Homo quicumq; tale composuerit. et dederit eē eo alieno : exterminabitur de populo suo. Dixitq; dñs ad moysen. Sume tibi aromata. Stacten. et onicham. galbanum boni odoris. et thus lucidissimū : equalis ponderis erūt omnia. faciesq; thymiana cōpositū ope unguentarij mixtū diligēter. et purū : et sādificatōne dignissimū. Cūq; in tenuissimū pulverem universa contuderis pones eē eo coram tabernaculo testimonij : in quo loco apparebo tibi. Sanctū sanctorum erit vobis thymiana. Talem compositionem non facietis in usus

vros : quia sanctū ē dñs. Homo quicumq; fecerit simile ut odore illius pefruatur : peribit de populo suo. **C. xxxi.**

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Ecce vocavi beseleel eē nomine filiū huri filij hur de tribu iuda : et implevi eum spiritu dei. sapientia et intelligentia et scientia : in omni opere. ad recognoscendum quicquid fabrefieri potest eē auro et argento et ere. marmore. et gemmis. et diversitate lignorum. Dediq; ei sorcū oliab filium archisamech de tribu dan. Et in corde omnis eruditi posui sapientiam. ut faciant cuncta que p̄cepi tibi : tabernaculum federis. et archam testimonij et p̄piciatoriū qd sup eam est : et cuncta vasa tabernaculi. mensamq; et vasa eius. candelabrum purissimū cū vasis suis : et altaria thymiamatis et olocausti. et oia vasa eorū : labiū cum basi sua : vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti et filijs eius ut fungant officio suo in sacris : oleum unctionis. et thymiana aromatū in sanduario. Omnia que p̄cepi tibi facient. Et locutus ē dñs ad moysen dicens. Loquere filiis israhel : et dices ad eos. Videte ut sabbatū meum custodiatis : quia signū ē inter me et vos in generationibus vestris : ut sciatis quia ego dñs q̄ sanctifico vos. Custodite sabbatū meū. Sanctum enī est vobis. Qui polluerit illud : morte morietur. Qui fecerit opus i eo : pibit anima illius de medio populi sui. Sex diebus facietis opus : in die septimo sabbatum est : requies sancta domino. Omnis qui fecerit opus in hac die. morietur. Custodiant filij israhel sabbatum : et celebrent illud in generationibus suis. Pactum est sempiternū inter me et filios israhel : signūq; p̄petuum.

Sex enim diebus dominus fecit celū
et terram: et in septimo ab omni ope-
re cessauit. Deditq; dñs moysi com-
pletis huiusmodi sermonibus i mon-
te synai: duas tablas testimoniū lapi-
deas: scriptas digito dei. **C. xxxii**

Videns autē p̃plus q̃ moram fa-
ceret moyses descendendi de mon-
te: congregatus aduersus aarō dixit.
Surge: fac nobis deos qui nos pre-
cedant. Moysi enī viro huic qui nos
eduxit de terra egipti: ignoram⁹ quid
acciderit. Dixitq; ad eos aaron. Tol-
lite in aures aureas: de vxorū filiorū
q; et filiarū vestrarū auribus: et afferte ad
me. Fecit p̃plus que iusserat: deferens
inaures ad aaron. Quas cum ille ac-
cepisset formauit opere fusorio: et fecit
ex eis vitulum conflatilem. Dixerūtq;
Ij sunt dñi tui israel: qui te eduxerunt
de terra egipti. Quod cum vidisset aa-
ron edificauit altare corā eo: et preco-
nis voce clamauit dicens. Cras sole-
mnitas dñi ē. Surge tēteq; mane ob-
tulerūt olocausta et hostias pacificas:
et sedit p̃plus manducare et bibere: et
surrexerunt ludere. Locutus est autem
dñs ad moysen dicens. Vade descende:
peccauit p̃plus tuus quē eduxisti de ter-
ra egipti. Recesserūt cito de via quam
ostendisti eis. Fecerūtq; sibi vitulum
conflatilem et adorauerunt: atq; im-
molantes ei hostias dixerūt. Ij sunt
dñi tui israel: qui te eduxerunt de ter-
ra egipti. Rursusq; ait dominus ad
moysen. Cerno q̃ p̃plus iste dñre cer-
uicis sit. Dimitte me ut irascā furor
meus contra eos et deleā eos: faciāq;
te in gentem magnam. Moyses autē
orabat dñm deum suum dicens. Cur
dñe irascit⁹ furor tuus contra p̃plm tu-
um: quem eduxisti de terra egipti: in

fortitudine magna et in manu robu-
sta? Ne queso dicāt egiptij: rallide edu-
xit eos: ut interficeret i mōtibz: et dele-
ret e terra. Quiescat ira tua: et esto placa-
bilis sup nequitia p̃pli tui. Recordare
abraham et ysaac et isrl seruoꝝ tuoꝝ:
quibus iurasti per te metipsum dicens.
Multiplicabo semen vestrum sicut stel-
las celi: et uniuersam terram hanc de
qua locutus sum dabo semini vestro:
et possidebitis eam semp. Placatusq;
est dñs: ne faceret malum quod locu-
tus fuerat aduersus p̃plm suū. Et reuer-
sus est moyses de mōte: portans du-
as tabulas testimoniū in manu sua.
Scriptas utraq; parte: et factas opere
dñi. Scriptura quoq; dei erat sculpta
in tabulis. Audiens autem iosue tu-
multū p̃pli vociferantis: dixit ad moy-
sen. Ululatus pugne audit⁹ in castris.
Qui respōdit. Non est clamor adhor-
tantiū ad pugnam: neq; vociferatio
compellentū ad fugam: sed vocē can-
tantium ego audio. Cūq; appropin-
quasset ad castra vidit vitulū et cho-
ros: iratusq; valde p̃iecit de manu ta-
bular: et cōstregit eas ad radicē mon-
tis. Accipiensq; vitulum quē fecerant:
cōbussit et contriuit usq; ad puluerem:
quem sparsit in aquam: et dedit ex ea
potū filijs isrl. Dixitq; moyses ad aa-
ron. Quid tibi fecit hic p̃plus: ut indu-
ceres super eum peccatū maximū? Cui
ille respōdit. Ne indignet⁹ dñs meus.
Tu enī nosti p̃plm istum q̃ pronus sit
ad malū. Dixerunt michi. Fac nobis
deos qui nos precedant. Quic enim
moysi qui nos eduxit de terra egipti:
nescimus quid acciderit. Quibz ego
dixi. Quis vestrū habet aur⁹? Tulerūt
et dederūt michi: et p̃ieci illud i ignē:
egressusq; est hic vitulus. Vidēs ergo

moyses pplm quod esset nudat: spo-
liauerat enim eū aaron ppter ignomi-
niam sordis. et inter hostes nudū con-
stituerat: et stans in porta castrorum
ait. Si quis ē dñi iūgat michi. Con-
gregatiq; sunt ad eum omēs filij leui.
Quibus ait. Hec dicit dñs deus isrl.
Donat vir gladiū sup femur suum.
Ite et redite de porta usq; ad portam
per medium castror; et occidite unus-
quisq; fratrem suū et amicum et primum
suum. fecerūtq; filij leui iuxta sermo-
nem moysi: ceciderūtq; in die illo qua-
si triginta milia hominū. Et ait
moyses. Consecratis manus vestras
hodie dño. unusquisq; in filio et i fra-
tre suo: ut detur vobis benedictio. Sta-
do autē altero die locutus est moyses
ad pplm. Peccastis peccatū maximū.
Ascendā ad dñm: si quo modo eum
quiuero deprecari p scelere vestro. Reuer-
susq; ad dñm ait. Obsecro dñe. pecca-
uit pplus iste peccatū maximū: fecerūt
q; sibi deos aureos. Aut dimitte eis
hanc noxam: aut si non vis: dele me
de libro tuo quem scripsisti. Cui rñdit
dñs. Qui peccauerit michi: delebo eū
de libro meo. Tu autē vade: et duc pplm
istū quo locut⁹ sum tibi. Angelus au-
tem meus pcedet te. Ego autē i die vlti-
onis visitabo et hoc peccatū eor;. Per-
cussit autē dominus pplm pro reatu
vituli: quē fecerat aaron. **C. xxxiii.**

Locutusq; est dñs ad moysen di-
cens. Vade et ascēde de loco isto:
tu et pplus tuus quem eduxisti de terra
egipti. i terram quā iuravi abraham
ysaac. et iacob. dicens semini tuo dabo
eam: et mittā pcursores tuos angelum.
ut eiceam chananeū et amorreum. et
etheum et pherezeum. et eueum et iebu-
seum: et intres in terram fluentē lacte et

melle. Non enī ascendam tecū: quia
pplus dure ceruicis est: ne forte disper-
dam te i via. Audiensq; pplus sermo-
nem hūc pessimū luxit: et nullus egro-
re indutus est cultu suo. Dixitq; dñs
ad moysen. Loquere filiis isrl. Popu-
lus dure ceruicis es: senel ascendam i
medio tui et delebo te. Quam nūc depo-
ne ornatū tuum: ut sciam quid faciā
tibi. Deposuerunt ergo filij isrl. orna-
tum suū a mōte oreb. Moyses quoq;
tollēs tabernaculū. tetendit extra castra
procul: vocauitq; nomē eius taberna-
culum federis. Et omīs pplus qui ha-
bebat aliquā questionem. egredietat
ad tabernaculum federis extra castra.
Cūq; egredieretur moyses ad taberna-
culum surgebat uniuersa plebs. et sta-
bat unusquisq; i ostio papilionis sui:
aspiciebatq; tergū moysi donec ingre-
deretur territorium. Ingresso autē illo
tabernaculum federis. descendebat co-
lumna nubis et stabat ad ostium: lo-
quebaturq; dñs cum moyse: cuncti-
bus uniuersis q; colūna nubis staret
ad ostiū tabernaculi. Stabantq; ipi
et adorabant p fores tabernaculorū
suor;. Loquebatur autē dñs ad moy-
sen facie ad facie. sicut solet loqui ho-
mo ad amicum suū. Cumq; ille reuerte-
ret in castra: minister eius iosue filius
num puer nō recedebat de tabernaculo.
Dixit autē moyses ad deum precipis
ut educam pplm istum. et nō indicas
michi quem missurus sis mecum: pre-
sertim cū dixeris. noui te ex nomine: et
inuenisti gratiā corā me. Si ergo in-
ueni gratiā in conspectu tuo: ostende
michi facie tuā. ut sciam te: et inueniā
gratiā ante oculos tuos. Respice pplm
tuum gentem hanc. Dixitq; deus. Sta-
cies mea pcedet te. et requiem dabo tibi.

Et ait moyses. Si non tuipse prece-
das: ne educas nos de loco isto. In
quo enim scire poterimus ego et populus
tuus inuenisse nos gratiam in conspectu
tuo. nisi ambulaueris nobiscum: ut glo-
rificemur ab omnibus populis qui habitant
super terram. Dixit autem dominus ad moy-
sen. Et verbum istud quod locutus es
faciam. Inuenisti enim gratiam coram
me: et tempus noui te nomine. Qui ait.
Ostende michi gloriam tuam. Respondit.
Ego ostendam omne bonum tibi: et
vocabor in nomine domini coram te: et mi-
sererebor tui voluero: et clemens ero in quem
michi placuerit. Rursusque ait. Non pote-
ris videre faciem meam. Non enim videbit me
homo et uiuet. Et iterum. Ecce inquit est
locus apud me: et stabis supra petram.
Cumque transibit gloria mea. ponam te
in foramine petre: et protegam deextera
mea donec transeam. Tollamque manu me-
am: et videbis posteriora mea: faciem au-
tem meam videre non poteris. *Capitulum xxxm.*

At deinceps preside ait tibi duas ta-
bulas lapideas instar priorum: et
scribam super eas uerba que habuerunt tabule
quas fregisti. Esto paratus mane. ut
ascendas statim in montem synai: sta-
bisque mecum super verticem montis. Nullus
ascendat tecum: nec videatur quispiam
per totum montem: boues quoque et
oues non pascantur e contra. Cecidit
ergo duas tabulas lapideas. quales
antea fuerant: et de nocte consurgens
ascendit in montem synai. sicut prece-
perat ei dominus: portans secum duas ta-
bulas. Cumque descendisset dominus per nubem:
stetit moyses cum eo. inuocans nomen
domini. Quo transeunte coram eo ait. Do-
minator domine deus. misericors et
clemens. patiens et misere misericordie.
et uerus: qui custodis misericordiam

in milia. qui auferes iniquitatem et sce-
lera atque peccata. nullusque apud te per
se innocens est: qui reddis iniquitatem
patrum filiis ac nepotibus in tertia et
quarta progenie. Festinusque moyses
curuatus est pronus in terram: et ado-
rans ait. Si inueni gratiam in conspectu
tuo domine: obsecro ut gradiaris no-
biscum: populus enim dure ceruicis est:
ut auferas iniquitates nostras atque
peccata. nosque possideas. Respondit
dominus. Ego inibo pactum uidentibus
cunctis: signa faciam. que nunquam uisa
sunt super terram: nec in ullis gentibus:
ut cernat populus iste in cuius es medio
opus domini terribile quod faturus sum.
Observa cuncta que hodie mandavi
tibi. Ego ipse etiam ante faciem tuam.
amorreum et chananeum et etheum:
pherezium quoque et eueum et iebuseum.
Caue ne unquam cum habitatoribus
terre illius iungas amicitias. que tibi
sint in ruina: sed et aras earum destrue.
et confringe statuas: lucosque succide.
Noli adorare deum alienum. Dominus.
zelotes nomen eius: deus est emulatoz.
Nee in eas pactum cum hominibus illarum
regionum: ne cum fornicari fuerint cum diis
suis. et adorauerunt simulacra eorum:
uoret te quispiam. ut comedas de im-
molatis. Nec uxorem de filiabus eorum. ac-
cipies filijs tuis: ne postquam ipse fuerint
fornicate: fornicari faciant in deos su-
os filios tuos. Deos conflatiles non
facies tibi. Solemnitatem azimorum
custodies. Septem diebus uesceris azi-
mis: sicut precepi tibi. in tempore mensis
nouorum. Mense enim ueni temporis
egressus es de egipto. Omne quod apertum
uuluum generis masculini. meum erit.
De cunctis animantibus. tam de bobus
quam de ouibus meum erit. Primogenitum

asini redimes oue. Si autem nec pre-
tium pro eo dederis: occidet. Primoge-
nitum filiorum tuorum redimes: nec appa-
rebis in conspectu meo vacuus. Sex diebus
operaberis: die septimo cessabis arare
et metere. Solemnitatem ebdomadarum
facies tibi: in primitiis frugum messis
tue triticee: et solemnitatem: quando
redeunte anni tempore cuncta condunt.
Tribus temporibus anni apparebit om-
ne masculinum tuum: in conspectu omni-
potentis domini dei israel. Cum enim tule-
ro gentes a facie tua: et dilatauero ter-
minos tuos: nullus insidiabitur terre
tue: ascendente te: et apparente in con-
spectu domini dei tui: ter in anno. Non im-
molabis super fermento sanguinem hostie
mee: neque relidebit mane de victimis
solemnitatis phase. Primitias frugum
terre tue offeres in domo domini dei tui. Non
roques ledum in lacte matris sue. Di-
xitque dominus ad moysen. Scribe tibi
verba hec: quibus et tecum et cum israel
pepigi fedus. Fuit ergo ibi cum domino
moyses quadraginta dies: et quadra-
ginta noctes: panem non comedit: et
aquam non bibit: et scripsit in tabulis
verba federis decem. Cumque descenderet
moyses de monte synai: tenebat duas
tabulas lapideas testimonij: et igno-
rabat quod cornuta esset facies sua: recon-
sortio sermonis domini. Videntes autem
aaron et filij israel: cornutam moysi
faciem: timuerunt prope accedere. Vocatusque
ab eo reuersi sunt: cum aaron quoque prin-
cipes synagoge. Et postquam locutus est
ad eos: venerunt ad eum etiam omnes
filij israel. Quibus precepit cuncta que
audierat a domino in monte synai. Imple-
ritque sermonibus: posuit velamen super
faciem suam. Quod ingressus ad dominum
et loquens cum eo: aufereret donec eiret:

et tunc loquebatur ad filios israel omnia
que sibi fuerant imperata. Qui vide-
bant faciem egredientis moysi ille cor-
nuta: sed operiebatur rursus ille faciem suam:
si quando loquebatur ad eos. **Capitulum xxxv.**
igitur congregata omni turba: filiorum
israel. Dixit ad eos. Hec sunt que ius-
sit dominus fieri. Sex diebus facietis o-
pus. Septimus dies erit vobis sanctus:
sabbatum et requies domini. Qui fecerit o-
pus in eo: occidetur. Non succenderis
ignem in omnibus habitaculis vestris
per diem sabbati. Et ait moyses ad o-
mnem cateruam filiorum israel. Hec est
sermo quem precepit dominus dicens. Sepa-
rate apud vos primitias domino. Omnis
voluntarius et pro animo offerat eas
domino. Aurum et argentum: et es-
sencia iacintum et purpuram: corcumque bistinctum
et byssum: pilos caprarum: pellesque arie-
rum rubricatas et iacintinas: ligna
serchim: et oleum ad luminaria conci-
nanda: et ut conficiatur unguentum et
thymiana suauissimum: lapides onich-
inos et gemmas: ad ornatum superhu-
meralis et rationalis. Quisquis viri
sapientis est: veniat et faciat quod domi-
nus imperauit: tabernaculum: scilicet et
tectum eius atque opimentum: anulos et
tabulata cum uestibus: parillos et bases:
archam et uestes: propitiatorium: et velum
quod ante illud appendit: mensam cum
uestibus: et vasis: et positionis panibus:
candelabrum ad luminaria sustentanda:
vasa illius et lucernas: et oleum ad
nutrimenta ignium: altare thymiamatis
et uestes: et oleum unctionis et thymiana
et aromata: tentorium ad ostium taber-
naculi: altare olocausti et craticulam
eius etiam cum uestibus et vasis suis:
labrum et bases eius: cortinas atque cum
columnis et basibus: tentorium in foribus

11.
vestibuli. paxillos tabernaculi et attri-
cum funiculis suis: vestimenta quoque
usus est in ministerio sanctuarii: vestes
aaron pontificis ac filiorum eius: ut sa-
cerdotio fungantur michi. Egrediaque
omnis multitudo filiorum israel. de con-
spectu moysi: obtulerunt mente promptis-
sima atque deuota. primitias domino. ad
faciendum opus tabernaculi testimonium.
Quicquid ad cultum et ad vestes sanctas
necessarium erat. viri cum mulieribus prebue-
runt: armillas. et in aures. anulos et
degetalia. Omne vas aureum in do-
naria domini separatim est. Si quis habe-
bat iacintum et purpuram. corcumque
bistindum. bissum. et pilos caprarum.
pelles arietum rubricatas et iacindinas.
argenti et auri. etiamque metalla obtulerunt
domino: lignaque sethim in varios usus.
Sed et mulieres dode que neuerat de-
derunt. iacintum. purpuram. et verniculum
ac bissum. et pilos caprarum: sponte pro-
pria cuncta tribuentes. Principes vero
obtulerunt lapides onichinos et gem-
mas ad superhumeralia et rationale:
aromataque et oleum ad luminaria con-
firmanda: et ad parandum unguentum.
ac thymiana odoris suauissimi com-
ponendum. Omnes viri et mulieres
mente deuota obtulerunt donaria: ut
fierent opera que iusserat dominus per manum
moysi. Cuncti filii israel. voluntaria
domino dedicauerunt. Dixitque moyses
ad filios israel. Ecce vocauit dominus ex
nomine beselehel filium huri. filium hur. de
tribu iuda: impleuitque eum spiritu dei.
sapientia. et intelligentia et scientia. et
omni doctrina: ad recogitandum et
faciendum opus in auro et argento
et ere et ferro. sculpendisque lapidibus.
et opere carpentario. Quicquid fabre
adinueniri potest: dedit in corde eius.

Ooliab quoque filium achisamech. de
tribu dan. Ambos erudiuit sapientia:
ut faciant opera abietarii polimitarii ac
plumarii de iacinto et purpura. corco-
que bistindo et bisso et tegeant omnia: ac
noua queque reperiant. **C. xxxvi.**

Fecit ergo beseleel. et ooliab. et o-
mnis vir sapiens. quibus dedit dominus
sapientiam et intellectum. ut scirent fabre
operari que in usu sanctuarii necessa-
ria sunt: et que precepit dominus. Cumque vo-
casset eos moyses et omnem eruditum
virum. cui dederat dominus sapientiam. et
qui sponte sua obtulerunt se ad facien-
dum opus: tradidit eis omnia dona-
ria filiorum israel. Qui cum instarent
operi cotidie: mane vota plus offere-
bat. Unde artifices venire compulsi.
dixerunt moysi. Plus offert plus quam
necessarium est. Iussit ergo moyses. pre-
conis voce cantari. Nec vir nec mulier
quicquam offerat ultra in opere sanctuarii.
Sicque cessatum est a muneribus offe-
rendis. eo quod oblata sufficerent et super-
abundarent. feceruntque omnes corde
sapientes ad replendum opus taberna-
culi cortinas decem. de bisso retorta et
iacinto et purpura. corcoque bistindo:
ope vario. et arte polimita. Quarum
vna habebat in longitudine viginti-
octo cubitos: et in latitudine quatuor.
vna mensura erat omnium cortinarum. Con-
iunxitque cortinas quicque alteram alteri:
et alias quicque sibi inuicem coplauit.
fecit et ansas iacindinas in ora cor-
tine uniusque ex utroque latere. et in ora cor-
tine alterius similiter: ut contra se in-
uicem venirent anse: et mutuo iunge-
rentur. Unde et quinquaginta fudit
circulos aureos. qui morderent corti-
narum ansas: et fieret unum tabernaculum.
fecit et saga undecim. de pilis caprarum.

ad opiendū tectum tabernaculi. Unum sagum ī longitudine habebat cubitos triginta: et in latitudine cubitos quatuor. Unius mēsure erāt omīa saga. Quorū quīq; iūxit seorsum: et sex alia separatim. Fecitq; ansas quīquaginta in ora sagi unius: et quīquaginta in ora sagi alterius ut sibi inuicē iungerētur: et fibulas eneas quīquaginta quībz nederetur tectum: ut unū palliū eē omībz sagis fieret. Fecit et optoriū tabernaculi de pellibus arietū rubricatis: aliudq; desup velamē de pellibus iacintinis. Fecit et tabulas tabernaculi de lignis sethim stātes. Decē cubitorum erat longitudo tabule unius: et unū ac semis cubitū latitudo retinebat. Bine in castrature erant per singulas tabulas: ut altera alteri iungeret. Sic fecit ī omībz tabernaculi tabulis. Et quibus viginti ad plagā meridianā erāt contra austrū: cū quadraginta basibz argenteis. Due bases sub una tabula ponebantur eē utraq; parte angulorū: ubi in castrature laterum in angulis terminātur. Ad plagā q; tabernaculi que respicit ad aquilonē fecit viginti tabulas cum quadraginta basibus argenteis: duas bases p singulas tabulas. Cōtra occidentē vero idēst ad eam partem tabernaculi que mare respicit: fecit sex tabulas: et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro que iūde erant a deorsum usq; sursum: et in unam compagem pariter ferebantur. Ita fecit eē utraq; parte p angulos: ut octo essent simul tabule: et haberent bases argenteas sexdecim: binas scilicet bases sub singulis tabulis. Fecit et vedes de lignis sethim quīq; ad cōtinendas tabulas unius lateris tabernaculi: et quīq; alios ad alterius

lateris coaptandas tabulas: et tetra ps. quīq; alios vedes ad occidentālē plagā tabernaculi cōtra mare. Fecit quoq; vedem alium: qui per medias tabulas ab angulo usq; ad angulū prueniret. Ipā autē tabulata deauravit: fusis basibz earum argenteis. Et circulos eorum fecit aureos: per quos vedes induci possent: quos et ipos laminis aureis opuit. Fecit et velum de iacinto et purpura: verniculo ac bisso retorta ope polimitario variū atq; distindum: et quatuor columnas de lignis sethim: quas cum capitibz deauravit: fusis basibus earū argenteis. Fecit et tentoriū ī introitu tabernaculi eē iacinto: purpura verniculo: bisso q; retorta ope plumarij: et columnas quīq; cum capitibus suis quas operuit auro: basesq; earum fudit eneas: et operuit auro. **Cxxxvii.**

Fecit autem beſeleel. et archam de lignis sethim. habentem duos semis cubitos in longitudine: et cubitum ac semis in latitudine: altitudo q; unius cubiti fuit et dimidij. Vestiuic q; eam auro purissimo intus et foris. Et fecit illi coronā auream per gyrū. conflans quatuor anulos aureos p quatuor angulos ei⁹: duos anulos in latere uno: et duos ī altero. Vedes quoq; fecit de lignis sethim: q; vestiuit auro: et quos misit ī anulos qui erant in lateribz arche ad portandū eam. Fecit et ppiatoriū idēst oraculū de auro mundissimo. duorū cubitorū et dimidij in longitudine: et cubiti ac semis in latitudine. Duos etiam cherubim ex auro ductili quos posuit eē utraq; parte ppiatoriū: cherub unum in summitate unius partis et cherub alterum in summitate partis alterius

Duos cherubin in singulis summitatibus propitiatorij: extendentes alas. et regentes propitiatoriū: seqz mutuo et illud respicientes. fecit et mensam de lignis sethim. in longitudine duorum cubitorum. et in latitudine unius cubiti: que habebat in altitudine cubitum ac semissem. Circumdeditq; eā auro mundissimo: et fecit illi labium aureum per gyrū: ipsiq; labio coronam auream. interasilem quatuor digitorū: et super eandem. alteram coronā auream. Infudit et quatuor circulos aureos. quos posuit in quatuor angulos per singulos pedes mense contra coronam: misitq; in eos vedes ut possit mensa portari: ipsosq; vedes. fecit de lignis sethim. et circumdedit eos auro. Et vasa ad diversos usus mense. acerbula. fialas. et sciatos et thuribula ex auro puro: in quibus offerenda sunt libamina. fecit et candelabrum ductile. de auro mundissimo. De cuius vete: calami. sciphi. speruleq; ac lilia procedebant: sex in utroq; latere. Tres calami ex parte una: et tres ex altera. Tres sciphi in nucis modū per calamos singulos. speruleq; simul et lilia: et tres sciphi in star nucis in calamo altero. speruleq; simul et lilia. Equum erat opus sex calamorum: qui procedebāt de stipite candelabri. In ipso autē vete erāt quatuor sciphi in nucis modū. speruleq; per singulos et lilia: et sperule sub duobus calamis per loca tria: qui simul sex fiunt calami. procedentes de vete uno. Et sperule igitur et calami ex ipso erāt: universa ductilia ex auro purissimo. fecit et lucernas septem cum emittentibus suis. et vasa ubi ea que emunda sunt extinguantur: de auro mundissimo. Talem auri appendebat candelabrum

cum omnibus vasibus suis. fecit et altare thymiamatis de lignis sethim. per quadrum singulos habens cubitos et in altitudine duos: e cuius angulis procedebant cornua: vestivitq; illud auro purissimo. cum craticla ac parietibus. et cornibus. fecitq; ei coronā aureolam per gyrū: et duos anulos aureos sub corona per singula latera: ut mittatur in eos vedes. et possit altare portari. Ipsos autem vedes fecit de lignis sethim: et opuit laminis aureis. Composuit et oleū ad sanctificationis unguentū: et thymiamata de aromatibus mundissimis. ope pignetarij. **C. xxxviii.**

Fecit et altareolocaufti de lignis sethim. quinque cubitorum per quadrum. Et trium in altitudine: cuius cornua de angulis procedebant: opuitq; illud laminis eneis. Et in usus eius paravit ex ere vasa diversa: lebetes. forcipes. fuscinulas. uncinos. et ignium receptacula. Craticlamq; eius in modum retis fecit eneam: et subter eā in altaris medio arulā fuscis quatuor anulis per totidem reciaculi sumitates: ad immittendos vedes ad portandū. Quos et ipsos fecit de lignis sethim et opuit laminis eneis: induxitq; in circulos qui in lateribus altaris eminebāt. Ipsum autem altare non erat solidum. sed cavū. et tabulatis: et intus vacuū. fecit et labrum eneū cum basi sua: de speculis mulierū que recubabāt in ostio tabernaculi. fecit et atrium. in cuius australi plaga erant tentoria de bisso retorta cubitorum centū: columine eneę viginti cum basibus suis. Capita columnarū et tota opis relatura argentea. Equę ad septentrionalem plagā. tentoria columine baselq; et capita columnarum eiusdem mēsure et opis ac

metalli erāt. In ea vero plaga que ad occidentē respicit fuerūt tētoria cubitoꝝ quinquaginta. columne decem cum basibꝫ suis enee: et capita columnarꝫ. et tota op̄is relatura argētea. Porro cōtra orientem quinquaginta cubitoꝝ parauit tētoria. e quibus quindēcū cubitos columnarum triū cū basibus suis unum tenebat latus: et in parte altera. quā inter utraq; introitum tabernaculi fecit. quindēcū eque cubitoꝝ erant tētoria: columneq; tres et bases totidem. Cuncta atrij tētoria bisus retorta reuerat. Bases columnarum fuere enee: capita autē earū cū cunctis relaturis suis argentea: sed et ip̄as columnas atrij uestiuit argento. Et in introitu eius ope plumario fecit tētorium. e iacinto. purpura. vermiculo ac bisso retorta. quod habebat viginti cubitos in longitudine: altitudo vero quinq; cubitoꝝ erat. iuxta mensuram quā cuncta atrij tētoria habebāt. Columne autem in ingressu fuere quatuor. cum basibus eneis: capitaq; earum et relature argenteę. Paxillos quoq; tabernaculi et atrij p̄ gyrū. fecit eneos. Hec sunt instrumēta tabernaculi testimoniꝝ. que enumerata sunt iuxta preceptum moysi in cērimonijs leuitarꝫ p̄ manū ythamar filij aarō sacerdotis. que beſeleel filius huri filij hur de tribu iuda domino per moysen iubente compleuerat: iuncto sibi socio ooliab filio archisamech de tribu dan: q̄ et ip̄e artifex lignorū egregius fuit. et polimitari⁹. atq; plumari⁹. e iacinto. purpura. vermiculo et bisso. Minne aurum qđ expensum est in opere sanduarij. et quod oblatum est i donarijs viginti et nouem talentorꝫ fuit. et septingētoꝝ triginta siclorꝫ: ad mēsurā sanduarij.

Oblatum est autem ab hīs q̄ transierunt ad numerum. a viginti annis et supra: de sexcentis tribus milibus et quingentis quinquaginta armatorū. Fecerunt p̄terea centū talenta argenti: e quibꝫ conflata sūt bases sanduarij. et introitus ubi velum pendet. Centū bases factę sunt de talentis centum: singulis talentis per bases singulas supputatis. De mille autē septingentis et septuagintaquinq; fecit capita columnarum: quas et ip̄as uestiuit argēto. Eris quoq; oblata sūt talenta septuaginta duo milia. et quingēti supra sicli: e quibus fuse sunt bases in introitu tabernaculi testimoniꝝ. et altare eneam cum craticula sua. omniaq; vasa que ad usum eius pertinent: et bases atrij. tam in circuitu q̄ i ingressu eius: et paxilli tabernaculi atq; atrij p̄ gyrū. **C. xxix.**

Oe iacinto vero et purpura. vermiculo ac bisso. fecit vestes. quibus induerēt aaron. quādo ministrabat in sanctis: sicut precepit dominus moysi. Fecit igitur superhumercle de auro. iacinto et purpura. coccoq; bisso iacinto et bisso retorta: ope polimitario. Inciditq; brachias aureas. et extenuauit in fila ut possent torqueri cū porū colorum subteguine: duasq; oras sibi inuicem copulatas in utroq; latere summitatum. et baltheum e eisdē coloribus: sicut preceperat dominus moysi. Parauit et duos lapides onichinos astridos et inclusos auro: et sculptos arte gemaria nominibus filiorū israel. Scē nomina in lapide uno. et scē in altero: iuxta ordinem natiuitatis eorum. Posuitq; eos in lateribꝫ superhumercalis. in monumentum filiorum israel: sicut preceperat

dñs moysi. fecit et rationale ope po-
 limito. iuxta opus superhumeralis. et
 auro. iacinto. purpura corcoq; bil-
 tinto et bisso retorta: quadrangulū.
 duplex. mensure palmi: et posuit in
 eo gemmarum ordines quatuor. In
 primo versu erat sardius. topazius
 smaragdus: in secundo carbunculus
 saphirus. iaspis: in tercio. ligurius.
 achates. amethystus: in quarto. crisoli-
 tus. onichinus. et berillus: circumdati
 et inclusi auro p ordines suos. Ip̄iq;
 lapides duodecim. sculpti erāt nomi-
 nibus duodecim tribuū isrl: singuli
 p̄ nomina singulorum. fecerunt in
 rationali et catenulas sibi inuicem co-
 herentes de auro purissimo: et duos
 uncinos. totidemq; anulos aureos.
 Porro anulos posuerūt in utroq; la-
 tere rationalis et quibz penderēt due
 catene auree: quas inseruerūt uncinis
 qui in superhumeralis angulis emine-
 bant. Nec et ante et retro ita duruēbāt
 sibi: ut superhumeralis et rationale
 mutuo nederentur. Stricta ad balthēū
 et anulis fortius copulata. quos iun-
 gebat vitta iacintina. ne laxa fluerēt
 et a se inuicē mouerentur: sicut p̄cepit
 dñs moysi. fecerunt quoq; tunicam
 superhumeralis totam iacintinam.
 et capitū in superiori parte contra
 medium. oramq; per gyrū capitij
 textilem: deorsum autē ad pedes ma-
 lapunica et iacinto purpura. vermi-
 culo ac bisso retorta: et tinnuabula
 de auro purissimo. que posuerūt inter
 malagranata in egerena parte tunice
 p̄ gyrū: tinnuabulum autē aureū
 et malumpunicum: quibus ornatus
 incedebat pontifex quādo ministerio
 fungebatur. sicut p̄cepit dominus
 moysi. fecerūt et tunicas bissimas ope

textile aaron et filijs eius et mitras cū
 coronulis suis et bisso: feminalia q;
 linea bissima: cingulum vero de bisso
 retorta. iacinto. purpura. ac vermicu-
 lo. distinctū arte plumaria. sicut pre-
 ceperat dominus moysi. fecerunt et
 laminam sacre venerationis de auro
 purissimo: scripseruntq; in ea opere
 gemmario sanctum domini: et strin-
 xerunt eam cū mitra vitta iacintina.
 sicut preceperit dñs moysi. Perfectū
 est igitur omne opus tabernaculi et testi-
 monij. feceruntq; filij isrl cuncta
 que preceperat dominus moysi: et ob-
 tulerūt tabernaculum. et tectum. et uni-
 versā supellectilem: anulos. tabulas.
 vedes. columnas. ac bases. operoriū
 de pellibz arietum. rubricatis. et aliud
 operimentum de iacintinis pellibz:
 velum. archam. vedes. p̄ciatorum.
 mensam cum vasis suis. et p̄positionis
 panibz. candelabrum. lucernas. et uten-
 silia earum cū oleo: altare aureum. et
 unguentum. et thymiana et aromati-
 bus: et tentorium in introitu taberna-
 culi. altare etneum. retiaculum. vedes.
 et vasa eius omnia: labrum cum basi
 sua. tentoria atrij. et columnas cum
 basibus suis: tentorium in introitu a-
 trij. funiculosq; illi et paxillos. Nichil
 et vasis defuit: que in ministeriū taber-
 naculi et in tectū fedis iussa sunt fieri.
 Vestes q; quibus sacerdotes utunt̄ in
 sanctuario. aaron scilicet et filij eius.
 obtulerūt filij israhel: sicut preceperat
 dominus. Que postq; moyses cuncta
 vidit completa: benedixit eis. **C. xl.**

Locutusq; ē dominus ad moysen di-
 cens. Mense p̄mo p̄ma die men-
 sis eriges tabernaculum testimonij: et
 pones in eo archam. Dimittesq; ante
 illam velum: et illata mensa. pones

sup eam que rite precepta sunt. Candelabrum stabit cum lucernis suis. et altare aureum: in quo adolebit incensum coram archa testimonij. Tentorium in introitu tabernaculi testimonij pones: et ante illud altare olocausti. Labrum inter altare et tabernaculum: quod implebis aqua. Circundabisque arcum tentorium: et ingressum eius. Et assumpto unctionis oleo unges tabernaculum cum vasis suis ut sanctificent: altare olocausti et omnia vasa eius: labrum cum basi sua. Omnia unctionis oleo consecrabis: ut sint sancta sanctorum. Applicabisque aaron et filios eius ad fores tabernaculi testimonij: et lotos aqua indues sanctis vestibus. ut ministrent michi: et unctio eorum in sacerdotium sempiternum proficiat. Fecitque moyses omnia que preceperat dominus. Igitur mense primo anni secundi. prima die mensis. collatum est tabernaculum. Erigitque moyses illud et posuit tabulas. ac bases et pedes: statuitque columnas. et expandit tectum super tabernaculum: imposito desuper opimento. sicut dominus imperauerat. Posuit et testimonium in archa. subditis infra rotas: et oraculum desuper. Cumque intulisset archam in tabernaculum testimonij: appendit ante eam velum ut repleret dominum iussione. Posuit et mensam in tabernaculo testimonij ad plagam septentrionalem contra velum: ordinatis coram. propositionis panibus: sicut preceperat dominus moysi. Posuit et candelabrum in tabernaculo testimonij regione meridie. in parte australi: locatis per ordinem lucernis iuxta preceptum domini. Posuit et altare aureum sub tecto testimonij contra velum: et adoleuit super eo incensum aromaticum: sicut iussit dominus moysi. Posuit et tentorium in introitu tabernaculi testimonij. et altare olocausti

in vestibulo testimonij: offerens in eo olocaustum et sacrificia ut dominus imperauerat. Labrumque statuit inter tabernaculum testimonij et altare implens illud aqua: laueruntque in eo moyses et aaron ac filij eius manus suas ac pedes. cum ingrederentur tectum federis. et accederent ad altare: sicut preceperat dominus moysi. Erigit et arcum per gyrum tabernaculi et altaris: ducto in introitu eius tentorio. Postque omnia perfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonij: et gloria domini impleuit illud. Nec poterat moyses ingredi tectum federis: nube operiente omnia. et maiestate domini comprehensum: quia cuncta nubes opererat. Si quando nubes tabernaculum deferret: proficiscebant filij israel. per turmas suas. Si pendebat desuper: manebant in eodem loco. Nubes quippe dominum incubabat per diem tabernaculo. et ignis in nocte: videntibus cunctis populis israel per cunctas mansiones suas.

Incipit liber leuitici. C. primus.

Uocavit autem moyses: et locutus est ei dominus de tabernaculo testimonij dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Homo qui obtulerit ex vobis hostiam domino. de pecoribus id est de bobus et ovibus offerens victimas: si olocaustum fuerit eius oblatio ac de armento: masculum immolatum offeret ad ostium tabernaculi testimonij. ad placandum sibi dominum. Ponetque super caput hostie manus. et acceptabilis erit: atque in expiationem eius proficiet. Immolabitque vitulum coram domino: et offeret filij aaron sacerdotes sanguinem eius. fundentes per altaris circuitum: quod est ante ostium tabernaculi.

Detractaq; pelle hostie. artus i frustra
 concident: et subiciant i altari ignem.
 Stue lignor; ante composita. ⁊ mēbra
 que sunt cetera desup ordinātes. caput
 videlicet et cuncta que adherent iecori.
 intestinis et pedibus lotis aqua: ado-
 lebitq; ea sacerdos super altare in olo-
 caustū et suauem odorem dño. Quod
 si de pecoribus oblatio ē. de ouib; siue
 de capris olocaustū: agnū anniculū
 et absq; macula offeret: immolabitq;
 ad lat⁹ altaris qđ respicit ad aquilo-
 nem. corā dño. Sanguinē vero illius
 fundet sup altare filij aarō. p circuitū:
 diuidentq; mēbra. caput et omnia que
 adherent iecori: et imponēt sup ligna.
 quib; subiciendus ē ignis. Intestina
 vero et pedes lauabūt aqua: ⁊ oblata
 omnia adolebit sacerdos super altare i
 olocaustū et odorem suauissimū dño.
 Si autē de avibus olocausti oblatio
 fuerit dño. de turturibus et pullis co-
 lumbe: offeret eā sacerdos ad altare. ⁊
 retorto ad collū capite: ac rupto vul-
 neris loco. decurrere faciet sanguinē
 sup crepidinem altaris: vesiculā vero
 gutturis et plumas. proiciet ppe alta-
 re ad orientālē plagā. in loco in quo
 cineres effundi solent. Confringetq;
 ascillas eius. et non secabit: neq; ferro
 diuidet eam: et adolebit super altare.
 lignis igne supposito. Olocaustū ē: et
 oblatio suauissimū odoris dño. **C. 11.**

Anima nū obtulerit oblationem
 sacrificij domino: simila erit eius
 oblatio. Fundetq; sup eam oleum et
 ponet thus: ac deferet ad filios aarō
 sacerdotis. Quor; unus tollet pugillū
 plenū simile et olei ac totum thus: et
 ponet memoriale sup altare. i odore
 suauissimū dño. Quod autē reliquū
 fuerit de sacrificio erit aaron et filiorū

eius: sandū sandorū de oblationib; dñi.
 Cum autē obtuleris sacrificium
 cotū i cibano de simila. panes scilicet
 absq; fermento cōspersos oleo. et lagna
 azima oleo lita: si oblatio tua fue-
 rit de sartagine. simile consperse oleo
 et absq; fermento: diuides eā minutatim.
 et fundes sup eam oleū. Sin autem. de
 craticula fuerit sacrificiū: eque simila
 oleo cōspersetur: quā offerens dño.
 trades manibus sacerdotis. Qui cum
 obtulerit eā. tollet memoriale de sacri-
 ficio: et adolebit super altare in odore
 suauitatis domino. Quicquid autem
 reliquum est. erit aaron et filior; eius:
 sandum sandor; de oblationib; dñi.
 Omnis oblatio que offertur domino
 absq; fermento fiet: nec quicq; fermenti
 ac mellis adolebitur in sacrificio dñi.
 Primitias tantū eorum offeretis ac
 munera: sup altare vero nō imponent
 in odore suauitatis. Quicquid obtu-
 leris sacrificij. sale cōdies: nec auferes
 sal federis dei tui de sacrificio tuo. In
 omī oblatione offeres sal. Si autē ob-
 tuleris munus pmitias frugū tuarū
 dño. de spiciis adhuc virētib;: correbis
 eas igni. ⁊ confringes i more farris. et
 sic offeres pmitias tuas dño: fundens
 sup ea oleū et thus imponens. quia
 oblatio dñi ē. De qua adolebit sacer-
 dos in memoriā muneris. partem
 farris fradi. ⁊ olei: ac totū thus. **C. 12.**

Quod si hostia pacificor; fuerit ei⁹
 oblatio. et de bobus voluerit
 offerre: marē siue feminā immaculatā
 offeret corā dño. Ponetq; manū sup
 caput. vidime sue: que immolabitur
 in introitu tabernaculi testimonij. Fun-
 dentq; filij aarō sacerdotis. Sanguinem
 p altaris circuitū: et offerent de hostia
 pacificor; in oblationē dño adipem

qui opit vitalia. et quicquid pingue-
dinis est intrinsec⁹. duos renes cum
adipe quo teguntur ilia. et reticulum
iecoris cū renunculis: adolebuntq; ea
super altare in olocaustū lignis igne
supposito in oblationē suauissimū o-
doris dño. Si vero de quibz fuerit ei⁹
oblatio et pacificorū hostia: siue mas-
culū obtulerit siue feminā: immacula-
ta erūt omnia. Si agnū obtulerit corā
domino. ponet manū suā sup caput
vidime sue: q̄ immolabit in vestibulo
tabernaculi testimonij. Fundētq; filij
aaron sanguinem eius per circuitum
altaris: et offerent de pacificorū hostia
sacrificiū dño. adipem et caudā totā
cum renibz et pinguedinē que operit
ventrem atq; uniuersa vitalia. et utrū-
q; renunculū cum adipe qui est iuxta
ilia. reticulūq; iecoris cum renunculis:
et adolebit ea sacerdos super altare in
pabulū ignis et oblationis dñi. Si
capra fuerit ei⁹ oblatio. et obtulerit eā
dño: ponet manū suā sup caput eius:
immolabitq; eam i introitu taberna-
culi testimonij. Et fundent filij aaron
sanguinē eius per altaris circuitum:
tollentq; eē ea i partū ignis dominici.
adipem qui opit ventrem. et qui tegit
uniuersa vitalia. duos renuculos cū
reticulo quod est sup eos iuxta ilia. et
aruinam iecoris cū renunculis: ado-
lebitq; ea super altare sacerdos. in ali-
moniam ignis et suauissimū odoris.
Omnis adeps domini erit iure ppe-
tuo. in generationibus et cunctis ha-
bitaculis vestris: nec sanguinem nec
adipem omnino comedetis. **C. iii.**

Locutusq; est dñs ad moysen di-
cens. Loqre filiis israel. Anima
que peccauerit per ignorantiam. et de
uniuersis mandatis domini q̄ prepit

ut nō fierent quippiā fecerit: si sacerdos
qui unctus est peccauerit. delinquere
faciens pplm: offeret pro peccato suo
vitulū immaculatū dño. Et adducet
illum ad ostiū tabernaculi testimonij.
coram dño: ponetq; manum super
caput ei⁹: et immolabit eum domino.
Mauriet quoq; de sanguine vituli: in-
ferens illum i tabernaculū testimonij.
Cūq; intinxerit digitū in sanguinem
asperget eum septies corā dño: contra
velum sanduarij. Ponetq; de eodem
sanguine super cornua altaris thymi-
amatis gratissimi dño: qđ est in taber-
naculo testimonij. Omne aut reliquū
sanguinē fundet in basim altaris olo-
causti. i introitu tabernaculi. Et adipē
vituli offeret pro peccato: tam eū qui
vitalia opit. q̄ omnia que intrinsecus
sunt. duos renuculos et reticulū qđ
est supra eos iuxta ilia. et adipem ie-
coris cum renunculis. sicut offertur de
vitulo hostie pacificorū: et adolebit ea
super altare olocausti. Vellem vero ⁊
omnes carnes. cū capite et pedibus et
intestinis ⁊ fimo ⁊ reliquo corpore effe-
ret extra castra in locū mundū. ut cine-
res effundi solent: incendetq; ea sup li-
gnorū struē: que in loco effusorū cinerū
crenabuntur. Quod si omnis turba
filiorū israel ignorauerit. et p impietiam
fecerit qđ contra mandatum domini est.
et postea intellexerit peccatum suum:
offeret p peccato suo vitulū. Adducet
q; eum ad ostiū tabernaculi: ⁊ ponent
seniores ppli manus super caput eius
coram dño. Immolatoq; vitulo in
cōspectu dñi. inferet sacerdos q̄ unctus
est de sanguine eius i tabernaculū testi-
monij: tincto digito aspergens septies
cōtra velū. Ponetq; de eodē sanguine
in cornibz altaris: qđ est coram dño.

in tabernaculo testimonij. Reliquum autē sanguinem fundet iuxta basim altaris olocaustorū: quod est in ostio tabernaculi testimonij. Omneq; eius adipem tollet. et adolebit super altare. sic faciens et de hoc vitulo quomodo fecit et prius: et rogāte p̄ eis sacerdote propicius erit eis dñs. Ipsum autem vitulū efferet extra castra atq; cōburet sicut et priore vitulū: q̄a est p̄ peccato multitudinis. Si peccaverit princeps et fecerit unū e pluribz p̄ ignorantia quod domini lege prohibet. et postea intellexerit peccatū suū: offeret hostiā coram dño. hircum de capris immaculatum: ponetq; manum suam sup caput eius. Cumq; immolauerit eum in loco ubi solet madari olocaustum coram dño. quia p̄ peccato ē: tingeret sacerdos digitum in sanguine hostie pro peccato. tangens cornua altaris olocausti. et reliquū fundēs ad basim eius: adipē vero adolebit supra sicut in victimis pacificorū fieri solet. Rogabitq; p̄ eo sacerdos et pro peccato ei⁹: et dimittetur ei. Quod si peccaverit anima per ignorantiam de p̄p̄o terre ut faciat quicq; de hīs que dñi lege prohibent. atq; delinquat. et cognoverit peccatum suum. offeret capram immaculatam: ponetq; manus super caput hostie que pro peccato est: et immolabit eam ī loco olocausti. Tolle q; sacerdos de sanguine ī digito suo: et tangens cornua altaris olocausti. reliquū fundet ad basim ei⁹. Omne autē adipē auferens sicut auferri solet de victimis pacificorū adolebit super altare ī odorem suavitatis domino: rogabitq; pro eo: et dimittet ei. Sin autem de pecoribus obulerit victimā pro peccato quē scilicet immaculatā:

ponet manum sup caput eius: et immolabit eam in loco ubi solent cedi olocaustorū hostie. Sumetq; sacerdos de sanguine ei⁹ digito suo: et tangēs cornua altaris olocausti. reliquum fundet ad basim eius. Omne quoq; adipē auferēs. sicut auferri solet adeps arietis q̄ immolat p̄ pacificis cremabit sup altare incensū dñi: rogabitq; pro eo et p̄ p̄ccō ei⁹: et dimittet ei. **C. v.**

Si peccaverit anima et audierit vocē iurantis testisq; fuerit qd̄ ip̄e vidit aut conscius est: nisi indicaverit. portabit iniquitatem suā. Anima que tetigerit aliqd̄ immundū. siue qd̄ occisum a bestia est. aut p̄ se mortuū. aut qd̄libet aliud reptile et oblita fuerit immundicie sue. rea est et deliquit: et si tetigerit quicq; de immundicia hominis iuxta omnem impuritatem qua pollui solet oblitaq; cognoverit postea: subiacebit delicto. Anima q̄ iuraverit et ptulerit labijs suis ut vel male quid faceret vel bene et non fecerit. et idipm iuramento et emone firmaverit. oblitaq; postea intellexerit delictū suū: agat penitentia pro peccato et offerat de gregibus agnam siue capram: orabitq; pro eo sacerdos et pro peccatis eius. Sin autem non potuerit offerre pecus. offerat duos turtures vel duos pullos columbarū dño: unū pro p̄ccō et alterū in olocaustum: dabitq; eos sacerdoti. Qui primū offerens pro peccato retorquet caput eius ad pennulas. ita ut collo adhereat et nō penitus abrumpat: et asperget de sanguine eius parietem altaris. Quicquid aut reliquū fuerit faciet distillari ad fundamentum eius: quia pro peccato est. Alterū vero in olocaustū adolebit ut fieri solet: rogabitq; pro eo sacerdos

et pro peccato eius: et dimittet ei. Quod si non quiverit man⁹ ei⁹ duos offerre turtures. aut duos pullos columbarum: offeret pro peccato suo simile partem ephy. decimam. Non mittet in ea oleum nec thuris aliquid imponet. quia pro peccato est: tradetque eam sacerdoti: qui plenum ex ea pugillum hauriens cremabit super altare in monumentum eius. qui obtulerit. rogans pro illo et episcopus: reliqua vero partem ipse habebit in munere. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Anima si prevaricatus ceremonias per errorem. in hijs que domino sunt sanctificata peccaverit: offeret pro delicto suo arietem immaculatum de gregibus. qui enim potest duobus siclis iuxta pondus sanctuarii: ipsumque quod intulit damni restituet et quintam partem ponet supra tradens sacerdoti: qui rogabit pro eo offerens arietem: et dimittet ei. Anima que peccaverit per ignorantiam feceritque unum ex hijs que domini lege prohibentur. et peccati rea. intellexerit iniquitatem suam. offeret arietem immaculatum de gregibus sacerdoti iuxta mensuram estimationemque peccati: qui orabit pro eo quia nesciens fecerit: et dimittet ei. quia per errorem deliquit in domino. **Ca. vi.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Anima que peccaverit. et contempto domino negaverit proximo suo depositum quod fidei eius creditum fuerat. uel vi aliquid extorserit. aut calumniam fecerit siue rem perditam inuenerit et inficians insuper perierit. et quolibet aliud. ex pluribus fecerit in quibus solent peccare homines: conuicta delicti reddet omnia que per fraudem voluit obtinere integra: et quintam insuper partem domino cui damnum intulerat. Pro peccato autem suo offeret arietem

immaculatum de grege: et dabit eum sacerdoti iuxta estimationem mensuramque delicti: qui rogabit pro eo coram domino. et dimittetur illi pro singulis que faciendo peccauit. Locutusque est dominus ad moysen. dicens. Precipe aaron et filiis eius. Hec est lex obocausti. Cremabitur in altari tota nocte usque mane. Ignis ex eodem altari erit. Vestietur tunica sacerdos. et feminalibus lineis: tolletque cineres quos vorans ignis egressus est: et ponens iuxta altare. spoliabitur perhibis vestimentis: indutusque alijs effret eos extra castra: et in loco mundissimo usque ad fauillam consumi faciet. Ignis autem in altari semper ardebit: quem nutriet sacerdos. subiciens ligna mane. per singulos dies: et imposito obocausto desuper. adipem adolebit pacificorum. Ignis est iste perpetuus: qui nunquam deficiet in altari. Hec est lex sacrificij et libamentorum que offerent filij aaron coram domino et coram altari. Tolle sacerdos pugillum simile que conspersa est oleo. et totum thus. quod super similitudinem est: adolebitque illud in altari in monumentum odoris suauissimi domino. Reliqua autem partem simile comedit aaron cum filiis suis absque fermento et comedit in loco sanctuarii tabernaculi. Ideo autem non fermentabitur: quia pars eius in domino offertur incensum. Sanctum sanctorum erit: sicut pro peccato atque delicto. Mares tantum stirpis aaron. comedent illud. Legitimum ac sempiternum erit in generationibus vestris de sacrificijs domini. Omnis qui tetigerit illa sanctificabitur. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Hec est oblatio aaron et filiorum eius quam offerre debent domino in die unctionis sue. Decimam partem ephy offerent

simile in sacrificio sempiterno. Medium eius mane et medium eius vespere: quod in sartagine oleo conspersa friget. Offeret autem eam calidam in odorem suauissimum domino sacerdos qui iure patri successerit: et tota cremabitur in altari. Omne enim sacrificium sacerdotum igne consumetur: nec quisquam comedit ex eo. Locutus est autem dominus ad moysen dicens. Loquere aaron et filiis eius. Ista est lex hostie pro peccato. Qui loco ubi offertur olocautum: immolabitur coram domino. Sanctum sanctorum est. Sacerdos qui offert comedit eam in loco sancto: in atrio tabernaculi. Quicquid tetigerit carnes eius sanctificabitur. Si de sanguine illius vestis fuerit aspersa lauabitur in loco sancto. Vas autem fictile in quo cocta est confringetur: et si vas earum fuerit deficiabitur: et lauabitur aqua. Omnis masculus de genere sacerdotali vescetur de carnibus eius: quia sanctum sanctorum est. Hostia enim que creditur pro peccato: cuius sanguis infertur in tabernaculum testimonium ad recipiendum in sanctuario non comeditur: sed comburetur igni. **C. vii.**

Hec est quoque lex hostie pro delicto. Sancta sanctorum est. Idcirco ubi immolabitur olocautum: mactabitur et uictimam pro delicto. Sanguis eius per gyrum altaris fundetur. Offerent ex ea caudam et adipem qui opit vitalia: duos retunculos et pinguedinem que iuxta ilia est: reticulumque iecoris cum retunculis: et adolebit ea sacerdos super altare. Incensum est domini pro delicto. Omnis masculus de sacerdotali genere in loco sancto vescetur huius carnibus: quia sanctum sanctorum est. Sicut pro peccato offertur hostia: ita et pro delicto. Vnusque hostie lex una erit. Ad sacerdotem

qui eam obtulerit pertinebit. Sacerdos qui offert olocautum victimam: habebit pellem eius. Et omne sacrificium simile quod coquitur in clibano: et quicquid in craticula vel in sartagine paratur eius erit sacerdotis: a quo offertur: siue oleo conspersa siue arida fuerit. Cunctis filiis aaron mensura equa per singulos diuidetur. Hec est lex hostie pacificorum: que offertur domino. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit: offerent panes absque fermento: conspersos oleo et lagana azima uncta oleo rothamque similam et colliridas: olei admixtione conspersas: panes quoque fermentatos cum hostia gratiarum que immolatur pro pacificis: ex quibus unus per primitias offertur domino: et erit sacerdotis qui fundet hostie sanguinem. Cuius carnes eadem comedent die: nec remanebit ex eis quicquam usque mane. Si voto vel sponte quispiam obtulerit hostiam: eadem similiter edetur die. Sed et si quid in crastinum remanserit: vesci licitum est. Quicquid autem tertius inuenerit dies ignis absumet. Si quis de carnibus victimae pacificorum die tertio comederit: irrita fiet eius oblatio nec proderit offerenti: quin potius quaecumque animal se edulio contaminauerit per uariationis rea erit. Caro que aliquid tetigerit immundum non comeditur: sed comburetur igni. Qui fuerit immundus vescetur ex ea. Anima polluta que edet de carnibus hostie pacificorum que oblata est domino prohibet de populis suis: et que tetigerit immundiciam hominis vel iumentum siue omnis rei que pollueri potest: et comederit de huiusmodi carnibus: interibit de populo suo. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. Adipem ouis et bouis et

rapre non comedetis. Adipem cadaueris mortuini et ei⁹ animalis quod a bestia captum ē. habebitis ī varios usus. Si quis adipē qui offerri debet ī incensum domini comederit: pibit de populo suo. Sanguinem quoq; omnis animalis non sumetis in cibo: tam de ouibz q̄ de pecoribz. Omnis anima que ederit sanguinem: peribit de populis suis. Locutusq; ē dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel dices. Qui offert victimā pacificorū dñō: offerat simul et sacrificium id est libamenta eius. Tenebit manibz adipem hostie: et pedusculū. Cūq; ambo oblata domino consecrauerit tradent sacerdoti: qui adolebit adipem super altare: pedusculum autē erit aaron et filiorū eius. Armus quoq; dexter de pacificorum hostijs cedit in pmitias sacerdotis. Qui obtulerit sanguinem et adipem filiorū aaron: ipse habebit et armū dextrū in portione sua. Pedusculum enī eleuationis et armū separationis tuli a filiis israel de hostijs eorū pacificis: et dedi aaron sacerdoti et filiis ei⁹ lege ppetua ab omni ppo israel. Hec est unctio aaron et filiorum eius in ceremonijs dñi: die quo obtulit eos moyses ut sacerdotio fungerentur: et que pcepit eis dari dominus a filiis israel religione ppetua. in generationibz suis. Ista est lex olocausti et sacrificij pro peccato atq; delicto: et p consecratione et pacificorū victimis quā constituit dñs moysi ī mōte synai: quādo mandauit filiis israel ut offerrent oblationes suas domino ī deserto synai. **C. viii.**

Locutusq; ē dominus ad moysen dicens. Tolle aaron cum filiis suis. vestes eorū et unctionis oleum: vitulū p pccō. duos arietes canistū

cum azimīs: et congregabis omnem cerum ad ostiū tabernaculi. Ifecit moyses ut dominus imperarat: cōgregataq; omni turba ante fores tabernaculi ait. Iste est sermo quē iussit dominus fieri. Statimq; obtulit aaron et filios eius. Cūq; lauisset eos. vestiuīt pontificem subucula lineā. arcingēs eum baltheo. et induēs eum tunica iacinctina: et desup humerale imposuit: quod attingens cingulo aptauit rationali in quo erat doctrina et veritas. Cidari quoq; tegit caput: et sup eam contra frontem posuit laminam aureā consecratā in sandificatione: sicut pceperat ei dominus. Tulit et unctionis oleū: quo liniuit tabernaculum cum omni suppellectili sua. Cūq; sandificās aspersisset altare septem vicibz unxit illud et omnia vasa eius: labrumq; cū basi sua sandificauit oleo. Quod fundens super caput aaron: unxit eū et consecrauit. Filios q; ei⁹ oblatos consecrauit: vestiuītq; tunicis lineis et cinxit baltheis: imposuitq; mitras ut iussit dñs. Obtulit et vitulum p peccato. Cūq; sup caput ei⁹ posuisset aaron et filij eius manus suas. immolauit eum hauriens sanguinem: et tincto digito tetigit cornua altaris per gyrū. Quo repleto et sandificato: fudit reliquum sanguinē ad fundamenta ei⁹. Adipem vero qui erat super vitalia et reticulum iecoris duosq; renunculos cum aruimulis suis adoleuit super altare: vitulū cū pelle et carnibz et fimo cremans extra castra: sicut preceperat dominus. Obtulit et arietem in olocaustum. Super cuius caput cū imposuissent aaron et filij eius man⁹ suas immolauit eum: et fudit sanguinem eius p circuitū altaris. Ip̄m q; arietē

in frustra concidens. caput eius et arē
et adipem adoleuit igni: lotis prius
intestinis et pedibus. Totumq; simul
arietē incendit super altare eo qd esset
olocautum suauissimi odoris dñi:
sicut p̄ceperat ei. Obtulit et arietē scdm
in consecrationē sacerdotū: posuerunt
q; super caput eius aaron et filij eius
manus suas. Quem cū immolasset
moyses: sumens de sanguine. tetigit
extremū auricule dextre aarō. et pollicē
manus eius dextre: similiter et pedis.
Obtulit et filios aarō. Cūq; de san-
guine arietis immolati tetigisset extre-
mum auricule singulorū dextre. et pol-
lices manus ac dextri pedis: reliquū
fudit super altare per circuitum. Adi-
pem vero et caudam. om̄emq; pingue-
dinem que operit intestina: reticulum
q; iecoris et duos renes cū adipibus
suis et armo dextro separauit. Tollens
autem de canistro azimorum quod
erat coram dñi panes absq; fermento.
et colliridā aspersam oleo laganum
q; posuit super adipēs et arnu dextri:
tradens simul omnia aaron et filiis
eius. Qui postq; leuauerunt ea coram
dñi. rursum suscepta de manibz eorū
adoleuit super altare olocauti: eo qd
consecrationis esset oblatio in odore
suauitatis sacrificij dñi. Tulitq; pedus-
culum eleuans illud corā domino de
ariete cōsecrationis in partem suam:
sicut p̄ceperat ei dominus. Assumens
q; unguentum. et sanguinem qui erat
in altari aspersit super aaron et vesti-
menta ei⁹: et super filios illius ac vestes
eorū. Cūq; sanctificasset eos in vestitu
suo: p̄cepit eis dicens. Coquite carnes
ante fores tabernaculi: et ibi comedite
 eas. Panes quoq; cōsecrationis edi-
te q̄ positi sunt i canistro: sicut p̄cepit

michi deus dicens. Aaron et filij eius
comedēt eos. Quicqd aut reliquū fue-
rit de carne et panibz. ignis absumet.
De ostio quoq; tabernaculi nō exibitis
septē diebus: usq; ad diem quo imple-
bitur temp⁹ cōsecrationis vestre. Septē
enim diebus finitur consecratio sicut
impresens factū ē: ut ritus sacrificij
compleretur. Die ac nocte manebitis
i tabernaculo: obsequantes custodias dñi
ne moriamini. Sic enī michi p̄ceptū
ē. fecerūtq; aarō et filij ei⁹ cuncta que
locut⁹ est dñs per manu moysi. **C. ix.**

Facto autem octauo die vocauit
moyses aaron et filios eius ac
maiores natu israhel: dixitq; ad aarō.
Tolle de armento vitulū pro peccato.
et arietē in olocautū. utrumq; imma-
culatum: et offer illos corā domino:
et ad filios israhel loqueris. Tollite
hircum pro peccato et vitulum atq; a-
gnum anniculum et sine macula in
olocautum: bouem et arietem p̄ paci-
ficis. et immolate eos coram domino:
in sacrificio singulorū similam cōspe-
sam oleo offerentes. Hodie enim dñs
apparebit vobis. Tulerūt ergo cuncta
que iusserat moyses ad ostiū taberna-
culi: ubi cū omnis multitudo astaret
ait moyses. Iste est sermo quē precepit
dñs: facite et apparebit vobis gloria
eius. Et dixit ad aaron. Accede ad al-
tare: et immola pro peccato tuo. Offer
olocautum: et deprecare pro te et pro
populo. Cūq; mactaueris hostiam
populi: ora pro eis: sicut p̄cepit dñs.
Statimq; aaron accedens ad altare
immolauit vitulum pro peccato suo:
cuius sanguinē obtulerunt ei filij sui.
In quo tingens digitū tetigit cornua
altaris: et fudit residuū ad basim ei⁹.
Adipemq; et renunculos ac reticulū

iecoris que sunt pro peccato adoleuit
sup altare: sicut preceperat dominus
moysi. Carnes vero et pellē eius extra
castra combussit igni. Immolauit ⁊
olocauit victimā. Obtulerūtq; ei filij
sui sanguinem eius: quē fudit p alta-
ris circuitū. Ipam etiā hostiā i frustra
concisam cū capite et membris singu-
lis obtulerunt: que omnia sup altare
cremauit igni: lotis aqua prius inte-
stinis et pedibus. Et pro peccato ppli
offerens. mactauit hircum: expiatorq;
altari fecit olocautū. addens in sacri-
ficio libamenta. que pariter offerūtur
et adolens ea super altare: absq; ceri-
monijs olocauti matutini. Immo-
lauit et bouem atq; arietem hostias
pacificas populi. Obtuleruntq; ei filij
sui sanguinē quē fudit super altare in
circuitu: adipem aut bouis. et caudā
arietis renunculosq; cū adipibz suis
et reticulū iecoris posuerūt sup pectora.
Cūq; cremati essent adipēs sup altare:
pectora eorū ⁊ artus dextros separauit
aaron eleuans coram dño: sicut pre-
ceperat moyses. Et extendens manū
ad pplm benedixit ei: sicq; completis
hostijs pro peccato ⁊ olocautis ⁊ pa-
cificis. descendit. Ingressi aut moyses
et aaron in tabernaculū testimoniū et
deinceps egressi: benedixerunt populo.
Apparuitq; gloria dñi omni multitu-
dini: et ecce egressus ignis a domino
deuorauit olocautū et adipēs: q; erāt
sup altare. Quod cū uidisset turbe: lau-
dauerūt dñm ruētes i facies suas. **C. x.**

Areptisq; nadab ⁊ abiu filij aarō
thuribulis suis imposuerunt i-
guem et incensum desuper offerētes co-
ram domino ignē alienū: quod eis
preceptum non erat. Egressusq; ignis
a domino deuorauit eos: ⁊ mortui sūt

corā dño. Dixitq; moyses ad aaron.
Hoc est qđ locutus est dñs. Sandifi-
cabor in hñs qui appropinquant mi-
hi: et in conspectu omnis ppli glorifi-
cabor. Quod audiens tacuit aaron.
Moratis autē moyses. mysahēle et e-
lisaphan. filijs oziel patruī aarō: ait
ad eos. Ite et tollite fratres vestros de
cōspectu sanctuarij: et asportate extra
castra. Confestimq; p gentes tulerunt
eos sicut iacebant uestitos lineis tuni-
cis: et elecerunt foras ut sibi fuerat ini-
peratum. Locutusq; ē moyses ad aarō
et ad eleazar ⁊ ythamar filios ei⁹. Ca-
pita uestra nolite nudare. et uestimēta
nolite scindere. ne forte moriamini: ⁊
sup omnem cetum oriat̃ indignatio.
Fratres uestri et omnis domus israel
plangāt incendiū qđ dñs suscitauit:
uos aut non egrediemini fores taber-
naculi: alioquin pibitis. Oleū quippe
sanctę unctionis est sup uos. Qui fece-
runt omnia iuxta preceptū moysi. Di-
xitq; dñs ad aaron. Vinū et omne
qđ inebriare potest nō bibetis. tu ⁊ filij
tui quādo intrabitis in tabernaculū
testimoniū ne moriamini quia prece-
ptum sempiternum est i generationes
uestras: et ut habeatis scientiā discer-
nendi. inter sanctū et prophanū. inter
pollutū et mundum: doceatisq; filios
israel omnia legitima mea q̃ locutus
est dñs ad eos per manū moysi. Locu-
tusq; est moyses ad aaron: et ad elea-
zar et ythamar filios eius. qui erant
residui. Tollite sacrificiū qđ remansit
de oblatione domini ⁊ comedite illud
absq; fermēto iuxta altare: q̃a sanctū
sanctorū est. Comedetis aut i loco san-
cto qđ datū est tibi et filijs tuis. De ob-
lationibus domini: sicut preceptum
ē michi. Pedusculū quoq; qđ oblatū

est. et armū qui separatus est edetis in loco mundissimo tu et filij tui: et filie tue tecū. Tibi enī ac liberis tuis reposita sunt de hostijs salutaribus filiorū israel: eo qd armū et pedus et adipēs qui cremātur in altari. eleuauerūt coram dñō: et ptineāt ad te. et ad filios tuos. lege ppetua: sicut pcepit dominus. Inter hec hircum qui oblat⁹ fuerat pro peccato cum quereretur moyses cūctum reperit: iratusq; contra eleazar. et ythamar filios aaron qui remanserāt ait. Cur non comedistis hostiā p peccato in loco sancto. que sancta sanctorum est. et data vobis ut portetis iniquitatem multitudinis et rogetis pro ea in conspectu domini: pserim cum de sanguine illius nō sit illatū intra sancta. et comedere debueratis eam in sanduario sicut pceptum est michi. Respondit aaron. Oblata est hodie victima pro peccato et odorauit corā dñō: michi autē accidit qd vides. Quomō potui comedere eā: aut placere dñō i ceremonijs mēte lugubri. Quod cū audisset moyses: recepit satisfactionem. **C. xi.**

Locutus est dñs ad moysen. et aaron dicens. Dicite filiis israel. Custodite omnia que scripsi vobis: ut sim deus vester. Nec sunt animalia q comedere debetis de cunctis animantibus terre. Omne qd habet diuisam ungulam et ruminat in pecoribz comedetis. Quicquid aut ruminat et habet ungulam sed nō diuidit eā. sicut camelus et cetera. nō comedetis illud: et inter immunda reputabitis. Cicon grillus qui ruminat ungulamq; nō diuidit immundus est: lepus quoq; nam et ipe ruminat sed ungulam nō diuidit: et sus que cū ungulam diuidat non ruminat: horū carribz non

vescimini. Nec cadauera contingetis quia immunda sunt vobis. Nec etiā sunt que gignūtur in aquis: et velsi licitum est. Omne quod habet pennulas et squamas tam in mari q; in fluminibus et stagnis comedetis. Quicquid autē pennulas et squamas nō habet eoz que in aquis mouentur et viuūt abominabile vobis reecrandū q; erit. Carnes eoz non comedetis: et morticina vitabitis. Euuda que non habent pennulas et squamas i aquis polluta erunt. Nec sunt q de auibus comedere nō debetis: et vitanda sunt vobis. Aquilam. et griphū. et alietū et miluum. ac vulturem iuxta genus suum: et omne coruini generis. in similitudinem suam: strucionē. et noduā. et lacum et accipitrē iuxta gen⁹ suum: bubonē et merguliū. et ibin. et cignū et onocrotalū. et prophirionem. herodionem. et caradrion iuxta genus suum: upupam quoq; et vespertilionē. Omne de volucribus quod graditur sup quatuor pedes abominabile erit vobis. Quicquid autē ambulat quidem sup quatuor pedes sed habet longiora retro crura p que salit super terram. comedere debetis: ut est brucus in genere suo. et atthacus atq; ophiomachus. atq; locusta: singula iuxta genus suū. Quicquid aut ē volucribus. quatuor tantum habet pedes reecrabile erit vobis: et quicūq; morticina eorum tetigerit polluetur. et erit immundus usq; ad vespē: et si necesse fuerit ut portet quippiā horū mortuū lauabit vestimenta sua. et immundus erit usq; ad occasum solis. Omne animal quod habet quidem ungulam sed nō diuidit eam. nec ruminat. immundum erit: et quicquid tetigerit illud

contaminabit. Quod ambulat super manus et cunctis animantibus que incedunt quadrupedia: immundum erit. Qui tetigerit morticina eorum polluetur usque ad vespertum: et qui portauerit huiusmodi cadauera lauabit vestimenta sua. et immundus erit usque ad vespertum: quia omnia hec immunda sunt vobis. Nec quoque inter polluta reputabuntur de hijs que mouentur in terra: mustela et mus et cocodrillus. singula iuxta genus suum: migale cameleon. et stellio. et lacerta et calpa: omnia hec immunda sunt. Qui tetigerit morticina eorum immundus erit usque ad vespertum: et super quem ceciderit quicquid de morticinis eorum polluetur. Tam vas ligneum et vestimentum. quam pelles. et cilicia. et in quocumque sit opus tingentur aqua. et polluta erunt usque ad vespertum: et sic postea mundabuntur. Vas autem fictile in quo horum quicquid intro ceciderit polluetur: et ideo frangendum est. Omnis cibus quem comedetis si fusa fuerit super eum aqua immundus erit: et omne liquens quod bibitur de uniuerso vase immundum erit. Et quicquid de morticinis huiusmodi ceciderit super illud immundum erit: siue clibanum. siue cistipedes destruent. et immundi erunt. Fontes vero et cisterne. et omnis aquarum congregatio munda erit. Qui mortuum eorum tetigerit polluetur. Si ceciderit super sementem non polluet eam: si autem quispiam aqua sementem perfuderit. et postea morticinum tacta fuerit: illico polluetur. Si mortuum fuerit animal quod licet vobis comedere: quod cadauer eius tetigerit immundus erit usque ad vespertum. Et qui comederit ex eo quippiam siue portauerit. lauabit vestimenta sua: et immundus erit usque ad vespertum. Omne

quod reptat super terram abominabile erit: nec assumet in cibum. Quicquid super pedes quadrupes gradiatur. et multos habet pedes siue per humum trahit non comedetis: quia abominabile est. Nolite contaminare animas vestras: nec tangatis quicquid eorum ne immundi sitis. Ego sum dominus deus vestre. Sancti estote: quia ego sanctus sum. ne pollutatis animas vestras in omni reptili quod mouetur super terram. Ego enim sum dominus qui eduxi vos de terra egypti: ut essem vobis in deum. Sancti eritis: quia ego sanctus sum. Ista est lex animantium ac volucrum et omnis anime viventis que mouetur in aqua. et reptat in terra: ut differentias noueritis mundi et immundi: et ut sciatis quid comedere et respicere debeatis. **C. XII.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Mulier si suscepto semine pepererit masculum immunda erit septem diebus iuxta dies separationis menstrue: et die octavo circumcidet infantulus: ipsa vero triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis sue. Omne sanctum non tanget: nec ingredietur in sanctorum donec impleantur dies purificationis sue. Si autem feminam pepererit immunda erit duabus hebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui: et sexaginta sex diebus manebit in sanguine purificationis sue. Cumque repleti fuerint dies purificationis sue pro filio siue pro filia deferet agnium anniculum in oblationem et pullum columbe. siue turtorem pro peccato ad ostium tabernaculi testimonium et tradet sacerdoti: qui offeret illa coram domino. et orabit pro ea: et sic mundabit a profluuium sanguinis sui. Ista est lex parturientis

masculū et feminā. Quod si nō inue-
nerit manus eius nec potuerit offerre
agnū. sumet duos turtures uel duos
pillos columbarū: unū in olocaustū
et alter pro peccato. Orabitq; pro ea
sacerdos et sic mundabitur. **C. xiii.**

Locutusq; est dñs ad moysen et
aaron dicens. Homo in cuius
cute et carne ortus fuerit diuersus co-
lor siue pustula. aut lucens quippiā
id ē plaga lepre: adducetur ad aarō
sacerdotē. uel ad unūquemlibet filiorū
eius. Qui cum uiderit lepram ī cute. et
pilos ī album mutatos colorē. ipam
q; speciē lepre humiliorem cute et car-
ne reliqua: plaga lepre ē. et ad arbitri-
um eius separabit. Sin autem lucēs
candor fuerit in cute. nec humilior car-
ne reliqua: et pili coloris pristini: re-
cludet eum sacerdos septem diebus. et
considerabit die septimo. Et siquidem
lepra ultra nō creuerit. nec transierit in
cute pores terminos: rursum recludet
eum septem diebus alijs: et die septimo
contemplabitur. Si obscurior fuerit
lepra et non creuerit in cute mundabit
eā qā scabies ē: lauabitq; homo vesti-
menta sua. et mundus erit. Quod si
postq; a sacerdote uisus ē et redditus
est mūdicie iter: lepra creuerit adducet
ad eum: et immūdicie condemnabit.
Plaga lepre si fuerit ī homine addu-
cetur ad sacerdotem: et uidebit eum.
Cumq; color albus in cute fuerit. et ca-
pillorū mutauerit aspectum. ipa quoq;
caro uiua apparuerit: lepra uetustissi-
ma iudicabit. atq; inlicita cuti. Con-
taminabit itaq; eum sacerdos. et nō
recludet: quia pspicue immūdicie est.
Sin aut effloruerit discurrens lepra ī
cute. et operuerit omnē carnē a capite
usq; ad pedes. quicquid sub aspectu

oculorū cadit: cōsiderabit eū sacerdos.
et teneri lepra mundissima iudicabit.
eo qd omnis in candorem uersa sit: et
idcirco homo mundus erit. Quando
vero caro uiuēs in eo apparuerit. tunc
sacerdotis iudicio polluet: et inter im-
mundos reputabit. Caro enim uiua
si lepra aspergitur: immūda ē. Quod
si rursum uersa fuerit in alborem et to-
tum hominē opuerit: considerabit eū
sacerdos. et mundū esse decernet. Caro
autem et cutis ī qua ulcus natum est
et sanatū. et in loco ulceris cicatrix al-
ba apparuerit siue subrufa: adducetur
homo ad sacerdotem. Qui cū uiderit
locū lepre humiliorem carne reliqua.
et pilos uersos in candorem: cōtami-
nabit eum. Plaga enim lepre orta ē
in ulcere. Quod si pilus coloris ē pri-
stini et cicatrix subobscura. et uicina
carne non est humilior: recludet eum
septem diebus. Et siquidem creuerit.
adiudicabit eum lepre: sin aut steterit
in loco suo. ulcers est cicatrix: et homo
mūdus erit. Caro autem et cutis quā
ignis egulserit. et sanata albam siue
rufam habuerit cicatricem: cōsiderabit
eam sacerdos. Et ecce uersa est in albo-
rem. et locus eius reliqua cute ē humi-
lior: contaminabit eum: quia plage
lepre in cicatrice orta ē. Quod si pilorū
color nō fuerit immutatus. nec humi-
lior plaga carne reliqua. et ipsa lepre
species fuerit subobscura: recludet eū
septem diebus: et die septimo contem-
plabitur. Si creuerit in cute lepra conta-
minabit eum: sin aut in loco suo can-
dor steterit non satis clarus. plaga
combustionis est et idcirco mūdabit.
quia cicatrix est combusture. Vir siue
mulier in cuius capite uel barba ge-
minauerit lepra: uidebit eos sacerdos.

Et si quidē humilior fuerit lor⁹ carne reliqua. et capillus flau⁹. solitoq; subtilior: contaminabit eos: quia lepra capitis ac barbe est. Si autē uiderit locū macule equalē vicine carni. et capillū nigrū: recludet eos septē diebus: et die septimo intuebitur. Si nō creuerit macula. et capillus sui coloris ē. et locus plage carni relique equalis: radetur homo absq; loco maculę: et recludet septem diebus alijs. Si die septimo uisa fuerit steterit plaga i loco suo. nec humilior carne reliqua. mūdabit eū: lotisq; uestibz suis mundus erit. Si autē post emundationem. rursus creuerit macula in cute. nō queret amplius utrū capill⁹ in flauū colorē sit conmutatus: quia aperte immūsus est. Porro si steterit macula. et capilli nigri fuerint: nouerit hominē sanatum esse: et cōfidenter eū pronunciet mūdū. Vir siue mulier in cuius cute candor apparuerit: intuebit eos sacerdos. Si deprehenderit subobscurū alborē lucere in cute: sciat nō esse leprā. sed maculā coloris candidi: et hominē mundum. Vir de cui⁹ capite capilli fluūt. calu⁹ et mūdus est. Et si a fronte ceciderint pili: recaluafter et mūdus ē. Si autē in caluicio siue i recaluatione albus uel rufus color fuerit eortus. et hoc sacerdos uiderit: condemnabit eum. haut dubie lepre: que orta est in caluicio. Quicūq; ergo maculatus fuerit lepra. et separatus est ad arbitriū sacerdotis: habebit uestimenta dissuta caput nudum. os ueste cōtectum: contaminatum ac sordidum se clamabit. Omni tempore quo leprosus est et immūsus: solus habitabit extra castra. uestis lanea siue linea. que lepram habuerit in stamine atq; subtermine

aut certe pellis uel quicquid ex pelle confectum est: si alba uel rufa macula fuerit infecta. lepra reputabit: ostendetq; sacerdoti. Qui considerata recludet septem diebus: et die septimo rursus aspiciēs. si deprehenderit creuisse. lepra perseverans est: pollutum iudicabit uestimentū. et omne in quo fuerit inuenta: et idcirco comburetur flammis. Quod si eā uiderit nō creuisse. p̄cipiet et lauabunt id in quo lepra est: recludetq; illud septem diebus alijs. Et tū uiderit faciem quidem pristinam nō reuersam nec tamen creuisse lepram: immūsum iudicabit et igne cōburet: eo q̄ infusa sit in superficie uestimenti uel per totū lepra. Si autē obscurior fuerit locus lepre postq; uestis est lota: abrūpet eū et a solido diuidet. Quod si ultra apparuerit in hīs locis q̄ pri⁹ immaculata erant: lepra volatilis et uaga debet igne comburi. Si cessauerit. lauabit aqua ea q̄ pura sit scdō: et mūda erūt. Ista ē lex lepre uestimenti lanei et linei. staminis atq; subterminis. omnisq; suppellectilis pellicee: quō mūdari debeat uel staminari. **C. xiii.**

Locusq; est dominus ad moysen dicens. **Hic** est ritus leprosi quando mundatus est. Adducetur ad sacerdotem. Qui egressus de castris. cum inuenerit lepram esse mundatā. p̄cipiet ei qui purificat. ut offerat duos passerēs uiuos pro se quos uesti licitū ē: et lignū cedrinū. uermiculū q; et ysopum. Et unum ex passeribus immolari iubebit in uase fictili super aquas uiuentes: aliū autem uiuum cum ligno cedrino et cocco et ysopo. tinget i sanguine passeris immolari. quo asperget illum qui mundandus ē septies. ut iure purgetur: et dimittet

passerē vīnū ut in agrū auolet. Cumq;
laueit homo vestimenta sua. radet
omnes pilos corporis. et lauabitur a-
qua. purificatusq; ingreditur castra:
ita dumtaxat ut maneat extra taber-
naculum suū septem diebus: et die se-
ptima radet capillos capitis. barbā
q; et supercilia. ac totius corporis pilos.
Et lotis rursum vestibz et corpore. die
octauo assumet duos agnos imma-
culatos. et quē anniculā absq; ma-
cula: et tres decimas simile i sacrificiū
que conspersa sit oleo: et seorsum olei
sextariū. Cumq; sacerdos purificans
homīnē statuerit eū et hec omnia corā
dño in ostio tabernaculi testimoniū:
tollet agnū et offeret eum pro delicto
oleiq; sextariū. Et oblatis ante dñm
omībz. immolabit agnū ubi solet
immolari hostia p pccō et olocraustū:
id est in loco sancto. Sicut enim pro
peccato: ita et pro delicto. ad sacerdotē
p̄tinet hostia. Sancta sanctorum est.
Assumēsq; sacerdos de sanguine ho-
stie que immolata ē pro delicto ponet
sup̄ extremū auriculę dextre eius qui
mūdatur. et sup̄ pollices manus dex-
tre et pedis: et de olei sextario mittet in
manū suā sinistram tingerq; digi-
tum dextrū in eo: et asperget corā dño
septies. Quod aut reliquū ē olei i leua
manu. fundet super extremū auriculę
dextre eius qui mūdatur. et super pol-
lices manus ac pedis dextri: et super
sanguinem qui effusus ē pro delicto:
et sup̄ caput eius. Rogabitq; pro eo
coram dño: et faciet sacrificium pro
peccato. Tunc immolabit olocraustū:
et ponet illud in altari cum libamētis
suis: et homo rite mūdabit. Quod si
pauper est. et nō potest manus eius
inuenire que dicta sūt: p delicto sumet

agnū ad oblationem. ut roget pro
eo sacerdos. decimamq; partē simile.
cōspersē oleo in sacrificiū. et olei sexta-
rium. duosq; turtures siue duos pul-
los columbe: quorū unus sit pro pccō.
et alter in olocraustū: offeretq; ea die
octauo purificationis sue sacerdoti ad
ostium tabernaculi testimoniū coram
dño. Qui suscipiēs agnū p delicto.
et sextariū olei. leuabit simul: immo-
latoq; agno. de sanguine eius ponet
super extremū auriculę dextre eius qui
mūdatur: et sup̄ pollices manus ei⁹
ac pedis dextri. Olei vero partē mittet
in manū suā sinistram: in quo tin-
gens digitum dextre manus asperget
septies coram dño tangerq; extremū
dextre auriculę illius qui mūdatur.
et pollices manus ac pedis dextri: in
loco sanguinis qui effusus ē p delicto.
Reliquā autē partem olei que est in si-
nistra manu. mittet sup̄ caput purifi-
cati ut placet pro eo dñm: et turturem
siue pullum columbe offeret: unum
pro delicto. et alterū in olocraustū cū
libamentis suis. Hoc est sacrificium
leprosi. qui habere non potest omnia
in emundationē suā. Locutusq; ē dñs
ad moysen et aaron dicens. Cumq;
ingressi fueritis terram chanaan. quā
ego dabo vobis in possessionē: si fue-
rit plaga lepre in edibus: ibit cuius ē
domus nunciāns sacerdoti. et dicet.
Quasi plaga lepre videtur michi esse
in domo mea. At ille precipiet ut effe-
rantur vniuersa de domo priusq; in-
grediatur eam. et videat utrū leprosa
sit: ne immunda fiant omnia q̄ in do-
mo sunt. Intrabitq; postea ut conside-
ret lepram domus: et cum viderit in
parietibz illius q̄si vailliculas pallore
siue rubore deformes. et humiliores

superficie reliqua: egrediet ostium domus
et statim claudet illam septem diebus:
reuersusque die septimo considerabit eam.
Si inuenerit creuisse lepram iubebit erui
lapides in quibus lepra est: et proiciet
eos extra ciuitatem in locum immundum:
domum autem ipsam radi intrinsecus per
circuitum. et spargi puluere rasurae extra
urbem in locum immundum: lapidesque alios
reponi pro hijs qui ablati fuerant. et
luto alio liniri domum. Sim autem post
quam erui sunt lapides. et puluis elatus.
et alia terra lita ingressus sacerdos vi-
derit reuersam lepram. et parietes re-
spersos maculis: lepra est pleuerans.
et immunda domus. Quam statim de-
struet: et lapides eius ac ligna atque uni-
uersum puluere proiciet extra opidum in
locum immundum. Qui intrauerit do-
mum quando clausa est immundus
erit usque ad uesperum: et qui dormierit
in ea et comederit quippiam lauabit
uestimenta sua. Quod si introiens sa-
cerdos uiderit lepram non creuisse in do-
mo postquam de nouo lita fuerit: purifica-
bit eam reddita sanitate. Et in purifi-
catione eius sumet duos passeris lignum
que cedrinum et uermiculum atque yso-
pum: et immolato uno passere in uase fictili
super aquas uiuas. tollet lignum cedi-
num. et yso-
pum et roccum. et passerem
uiuum. et tinget omnia in sanguine pas-
seris immolati atque in aquis uiuentibus
et asperget domum septies: purificabit
que eam tam in sanguine passeris quam in
aquis uiuentibus. et in passere uiuo.
lignoque cedrino et yso-
po. atque uermi-
culo. Cumque dimiserit passerem auola-
re in agrum libere: orabit pro domo et
iure mundabitur. Ista est lex omnis
lepre et prussure. lepre uestium et domorum.
cicatricis et erumpentium papularum:

lucetis macule et in varias species colori-
bus immutatis: ut possit sciri quo tem-
porum mundum quod uel immundum sit. **C. xv.**

Locutusque est dominus ad moy-
sen et aaron dicens. Loquimini
filij israel: et dicite eis. Vir qui patitur
fluxum seminis. immundus erit: et tunc
iudicabitur huic uicio subiaceret: cum per
singula membra adhaerit carni eius.
atque concreuerit fedus humor. Omne
stratum in quo dormierit immundum
erit: et ubicumque sederit. Si quis hominum
tetigerit lectum eius lauabit uestimenta
sua: et ipse lotus aqua immundus erit
usque ad uesperum. Si sederit ubi ille sede-
rat: et ipse lauabit uestimenta sua: et
lotus aqua immundus erit usque ad
uesperum. Qui tetigerit carnem eius la-
uabit uestimenta sua: et ipse lotus aqua
immundus erit usque ad uesperum. Si
saluam huiusmodi homo iecerit super
eum qui mundus est lauabit uestimen-
ta sua: et lotus aqua immundus erit
usque ad uesperum. Sagma super quod
sederit immundum erit: et quicquid sub
eo fuerit qui fluxum seminis patitur
pollutum erit usque ad uesperum. Qui por-
tauerit horum aliquid lauabit uesti-
menta sua: et ipse lotus aqua immun-
dus erit usque ad uesperum. Omnis quem
tetigerit qui talis est non locis ante
manibus. lauabit uestimenta sua: et
lotus aqua immundus erit usque ad
uesperum. Vas fictile quod tetigerit
confringetur: vas autem ligneum la-
uabitur aqua. Si sanatus fuerit qui
huiusmodi sustinet passionem nume-
rabit septem dies post emundationem
sui: et lotis uestibus. et toto corpore in
aquis uiuentibus erit mundus. Die autem
octauo sumet duos turtures aut duos
pillos columbe: et ueniet in conspectu

domini ad ostiū tabernaculi testimo-
nii: dabitq; eos sacerdoti. Qui faciet
unū pro peccato. et alterū i olocaustū:
rogabitq; pro eo corā dñō ut emūdet
a fluxu seminis sui. Vir de quo egre-
ditur semen coitus. lauabit aqua o-
mne corpus suum: et immundus erit
usq; ad vespertū. Vestem et pellem quā
habuerit lauabit aqua: et immunda
erit usq; ad vespertū. Mulier cum qua
coierit lauabit aqua: et immunda erit
usq; ad vespertū. Mulier que redeunte
mense patit fluxū sanguinis: septem
diebz separabit. Omnis q; tetigerit eam.
immundus erit usq; ad vespertū: et locus
in quo dormierit uel sederit diebz sepa-
rationis sue. polluetur. Qui tetigerit
lectum suū. lauabit vestimenta sua: et
ipse lotus aqua immundus erit usq;
ad vespertum. Omne vas super quod
illa sederit. quisquis attigerit lauabit
vestimenta sua: et ipse lotus aqua pol-
lutus erit usq; ad vespertū. Si coierit
cū ea vir tempore sāguinis mensua-
lis immundus erit septem diebz: et omne
stratū in quo dormierit polluet. Mu-
lier que patitur mēsis diebus fluxum
sanguinis non in tēpore menstruāli.
uel q; post menstruū sāguinē fluere nō
cessat: q; diu subiacer huic passioni
immunda erit: q; si sit i tēpore mensua-
li. Omne stratū in quo dormierit: et vas
in quo sederit. pollutū erit. Quicumq;
tetigerit eam lauabit vestimenta sua:
et ipse lotus aqua immundus erit usq;
ad vespertū. Si steterit sanguis et fluere
cessauerit. numerabit septē dies purifi-
cationis sue: et die octauo offeret pro
se sacerdoti duos turtures aut duos
pullos columbarū ad ostiū tabernaculi
testimonii: qui unū faciet pro peccato.
et alter i olocaustum: rogabitq; pro

ea corā dñō: et pro fluxu immūdicie
eius. Docebitis ergo filios israhel ut
caueāt immūdias: et non moriantē
i sordibz suis cū polluerit tabernaculū
meū: qd est inter eos. Ista est lex eius
qui patit fluxum seminis. et q; polluit
coitus: et que mensuribz tēporibus sepa-
ratur uel que iugi fluit sanguine: et
hominis q; dormierit cū ea. **C. xvi.**

Locutusq; ē dñs ad moysen post
mortem duorū filiorum aaron:
quādo offerentes ignē alienū interfe-
cti sunt. Et pcepit ei dicens. Loquere ad
aaron fratrem tuū. ne omni tempore
ingrediatur sanduariū. quod ē intra
velum coram ppiatorio quo tegitur
archa. ut nō moriatur. quia in nube
apparebo sup oraculū: nisi hec ante
fecerit. Vitulum pro peccato offeret: et
arietem in olocaustum. Tunica linea
vestietur: feminalibus lineis verenda
relabit. Accinget zona linea: cidarim
lineam imponet capiti. Hec enī vesti-
menta sunt sancta: quibus cunctis cū
lotus fuerit induetur. Suscipietq; ab
uniuersa mltitudine filiorū isrl duos
hircos pro peccato: et unum arietem
in olocaustū. Cumq; obtulerit vitulū
et orauerit p se et pro domo sua. du-
os hircos stare faciet coram domino
i ostio tabernaculi testimonii: mittēs
q; sup utrūq; sortem. unā domino. et
alteram capro emissario: cuius egierit
sortis dñō. offeret illū pro peccato: cuius
aut in caprū emissarium. statuet eum
vinū corā dñō. ut fundat preces super
eum: et emittat eū in solitudinē. Hys
rite celebratis. offeret vitulū: et rogans
pro se et p domo sua immolabit eū.
Assumptoq; thuribulo quod de prunis
altaris impleuerit. et hauriens manu
compositum thymiana in incensum:

ultra velū intrabit in sancta. ut positis
 sup ignem aromatibus nebula eorū
 et vapor operiat oraculū qđ est super
 testimoniū: et nō moriatur. **Tollet** qđ
 de sanguine vituli: et asperget digito
 septies contra p̄piciatoriū ad orientē.
Cumq; madauerit hircū pro peccato
 ppli. inferet sanguinē eius intra velū
 sicut p̄ceptum est de sanguine vituli:
 ut aspergat e regione oraculi. ⁊ epiet
 sanctuariū ab immūdijs filiorū isrl:
 et a p̄uaricationibus eorū. cunctisq;
 peccatis. **Iuxta** hūc ritum faciet in ta-
 bernaculo testimoniū qđ fixū est inter
 eos: i medio sortiuū habitationis eorū.
Nullus hominum sit in tabernaculo
 quādo p̄r̄fex sanctuariū ingredit̄. ut
 roget pro se et pro domo sua. et pro
 uniuerso cetū isrl: donec egrediatur ta-
 bernaculum. **Cū** aut̄ egerit ad altare
 qđ corā dño est oret pro se: ⁊ lūptum
 sanguinem vituli atq; hirci fundat
 sup cornua eius p̄ girum: aspergensq;
 digito septies. epiet et s̄ctificet illud
 ab immūdijs filiorū israhel. **Postq;**
 emundauerit sanctuariū. et taberna-
 culum. et altare. tunc offerat hircum
 uiuentē: et posita utraq; manu super
 caput eius cōfiteatur omēs iniquita-
 tes filiorū isrl. et uniuersa delicta atq;
 peccata eorū: que imp̄rans capiti eius
 emittet illū per hominē paratum in
 desertū. **Cūq;** portauerit hircus omēs
 iniquitates eorū in terrā solitariam.
 et dimissus fuerit i deserto. reuertetur
 aaron in tabernaculum testimoniū: et
 depositis vestibz quibus prius indu-
 tus erat cum intraret sanctuariū. reli-
 ctisq; ibi. lauabit carnem suā in loco
 sancto: indueturq; vestibus suis. **Et**
 postq; egressus obtulerit olocrustū
 suum ac plebis rogabit tam pro se

qđ pro pplō: et adipem qui oblatus ē
 pro peccatis adolebit sup altare. **Ille**
 vero qui dimiserit caprū emissarium
 lauabit vestimēta sua et corp⁹ aqua:
 et sic ingreditur in castra. **Vitulum**
 aut̄ et hircū qui p̄ peccato fuerant im-
 molati et quorū sanguis illatus est i
 sanctuariū ut epiatio compleretur.
 asportabunt foras castra ⁊ cōburent
 igni tam pelles qđ carnes eorū ac simū:
 et quicūq; cōbussit ea. lauabit vesti-
 menta sua. et carnē aqua: et sic ingre-
 dietur castra. **Eritq;** vobis hoc legiti-
 mum sempiternū. **Mense** autē septio
 decima die mensis. affligetis animas
 v̄ras: nullūq; opus facietis siue indi-
 gena siue advena qui peregrinantur
 inter vos. **In** hac die epiatio erit v̄ri
 atq; mūdatio: ab omnibus peccatis
 vestris corā dño mūdabimini. **Sab-**
batū enī requiectionis est: et affligetis
 animas vestras religione perpetua.
Epiabit autē sacerdos qui und⁹ fu-
 erit: et cuius manus initiate sunt ut
 sacerdotio fungat̄ pro patre suo. **In-**
dueturq; stola linea ⁊ vestibus s̄ctis:
 et epiabit sanctuariū et tabernacu-
 lum testimoniū atq; altare: sacerdos
 qđ et uniuersum populum. **Eritq;** hoc
 vobis legitimū sempiternū: ut oretis
 pro filiis isrl. et pro cunctis peccatis e-
 orum semel in anno. **Fecit** igitur si-
 cut p̄ceperat domin⁹ moysi. **C. xvii.**
Et locutus est dñs ad moysen di-
 cens. **Loquere** aaron et filiis ei⁹
 et cunctis filiis isrl: dices ad eos. **Iste**
 est sermo quē mandauit dñs dicens.
Homō quilibet de domo israhel. si
 occiderit bouē aut ouē. siue capram
 in castris uel extra castra. et non obtu-
 lerit ad ostium tabernaculi oblatio-
 nē dño: sanguinis reus erit. **Quasi** si

sanguinem fuderit: sic pibit de medio
 ppli sui. Ideo sacerdoti offerre debent
 filij israel hostias suas quas occidunt
 in agro ut sanctificentur domino ante
 ostium tabernaculi testimonij: et immo-
 lent eas hostias pacificas domino. Fun-
 detq; sacerdos sanguinem sup altare
 domini ad ostium tabernaculi testimo-
 nij: et adolebit adipem in odore suavi-
 tatis domino: et nequaquam ultra immola-
 bunt hostias suas demonibus cum quibus
 fornicati sunt. Legitimum sempiternum
 erit illis et posteris eorum. Et ad ipsos
 dices. Homo de filiis israel et de ad-
 uenitis qui peregrinantur apud vos qui
 obtulerit olocaustum siue victimam
 et ad ostium tabernaculi testimonij non
 adduxerit eam ut offeratur domino:
 interficit de populo suo. Homo quilibet
 de domo israel et de aduenitis qui pre-
 grinantur inter vos si comederit san-
 guinem obfirmabo faciem meam contra
 animam illius et disperdam eam de
 populo suo: quia anima carnis in san-
 guine est: et ego dedi illud vobis. ut sup
 altare in eo repietis pro animabus vestris:
 et sanguis pro anime piaculo sit. Ad-
 circo dixi filiis israel. Omnis anima
 et vobis non comedit sanguinem: nec
 et aduenitis qui peregrinantur apud vos.
 Homo quicumque de filiis israel et de
 aduenitis qui peregrinantur apud vos si
 venatione atq; aucupio cepit feram
 uel auem quibus vesci licitum est: fundat
 sanguinem et opiat illud terra. Anima
 enim omnis carnis in sanguine est. Unde
 dixi filiis israel. Sanguinem uniuscuius
 carnis non comedetis: quia anima
 carnis in sanguine est: et quicumque com-
 ederit illud interficit. Anima que com-
 ederit morticinum vel captum a bestia-
 ta de indigenis quibus de aduenitis lauabit

vestimenta sua et semetipsum aqua: et
 contaminatus erit usque ad vespertum: et
 hic ordine mundus fiet. Quod si non
 lauerit vestimenta sua vel corpus: por-
 tabit iniquitatem suam. **C. xviii**

Locutusque est dominus ad moy-
 sen dicens. Loquere filiis israel:
 et dices ad eos. Ego sum dominus deus
 vester. Juxta consuetudinem terre egypti
 in qua habitastis non facietis: et iuxta
 morem regionis chanaan ad quam
 ego introductus sum vos non ageris:
 nec in legitimis eorum ambulabitis. Sa-
 cietis iudicia mea et precepta mea ser-
 uabitis: et ambulabitis in eis. Ego
 dominus deus vester. Custodite leges
 meas atque iudicia: que faciens homo
 uiuet in eis. Ego dominus deus vester.
 Omnis homo ad proximam sanguinis
 sui non accedet ut reuellet turpitudinem
 eius. Ego dominus. Turpitudinem patris
 tui et turpitudinem matris tue non disco-
 opies. Mater tua est: non reuelabis
 turpitudinem eius. Turpitudinem uxoris
 patris tui non disco opies. Turpitudi-
 nem patris tui est. Turpitudinem sororis
 tue et patre siue et matre que domi uel
 foris genita est non reuelabis. Turpi-
 tudinem filie filij tui uel neptis et filia
 non reuelabis: quia turpitudinis tua est.
 Turpitudinem filie uxoris patris tui
 quam peperit patri tuo et est soror tua:
 non reuelabis. Turpitudinem sororis
 patris tui non disco opies: quia caro
 est patris tui. Turpitudinem sororis
 matris tue non reuelabis: eo quod caro
 sit matris tue. Turpitudinem patris tui
 non reuelabis: nec accedes ad uxorem
 eius: que tibi affinitate coniungit. Tur-
 pitudinem nurus tue non reuelabis quia
 uxor filij tui est: nec disco operies igno-
 miniam eius. Et uxorem fratris sui

nullus accipiat. Turpitudinē uxoris fratris tui nō reuelabis: quia turpitudō fratris tui est. Turpitudinē uxoris tue et filie eius nō reuelabis. Filiam filij eius. et filiā filie illius non sumes ut reueles ignominia ei⁹: quia caro illius sunt: et talis coitus incestus est. Sororem uxoris tue in pelicatū illi⁹ non accipies: nec reuelabis turpitudinem eius adhuc illa uiuente. Ad mulierem que patit̃ menstrua nō accedes: nec reuelabis feditatē eius. Cum uxore p̃ximi tui non coibis: nec seminis cōmixtione maculaberis. De semine tuo nō dabis ut cōsecratur ydolo moloch: nec pollues nomen dei tui. Ego dñs. Cum masculo non cōmisceris coitu femineo: quia abominatio est. Cū omni pecore nō coibis: nec maculaberis cū eo. Mulier non succumbet iumento nec miscebitur ei: quia scelus est. Nec polluamini i omibz hīs quibus cōaminate sūt uniuerse gētes quas ego eiciam ante conspectū uestrum: et quibus polluta est terra cui⁹ ego scelera uisitato: ut euomat habitatores suos. Custodite legitima mea atq; iudicia: ut nō faciatis eē omibz abominationibus istis tam indigena quā colonus qui pegrinantur apud uos. Omnes enī reprobationes istas fecerūt acrole terre q̃ fuerūt ante uos: et polluerūt eā. Cauete ergo ne et uos siliū euomat cū paria feceritis: sicut euomuit gentē q̃ fuit ante uos. Omnis aīa q̃ fecerit de abominationibz hīs quippiā: peribit de medio ppli sui. Custodite mandata mea. Nolite facere q̃ fecerunt hī q̃ fuerunt ante uos: et ne polluamini in eis. Ego dominus de⁹ uester. **C. xix.**

Locutus ē dominus ad moysen dicens. Loquere ad omnem cetū

filiorū israel: et dices ad eos. Sancti estote: quia ego sanctus sum domin⁹ deus uester. Unusquisq; patrem suū et matrem suā timeat. Sabbata mea custodite. Ego dñs de⁹ uester. Nolite conuerti ad ydola: nec deos efflatiles facietis uobis. Ego dñs deus uester. Si immolaueritis hostiam pacificorū dño ut sit placabilis: eo die quo fuerit immolata comedetis eam: et die altero. Quicquid aut̃ residuum fuerit i die terciū: igne comburetis. Si quis post biduū comederit eē ea profanus erit et impietatis reus: portabitq; iniquitatem suam quia sanctū domini polluit: et pibit anima illi⁹ de populo suo. Cumq; messueris segetes terre tue nō condeberis usq; ad solum sup̃ficiē terre: nec remanentes spicas colliges: neq; in uinea tua racemos et grana decidencia congregabis: sed paupibz et pegrinis carpenda dimittes. Ego dominus de⁹ uester. Non facietis furum: nec mētēmini: nec decipiet unusquisq; proximū suum. Non piurabis in nomine meo: nec pollues nomen dei tui. Ego dñs. Nō facies calumniam proximo tuo: nec ui opprimes eū. Nō morabitur opus mercatarij tui apud te usq; mane. Non maledices surdo: nec coram ceco pones offendiculum: sed timebis dñm deū tuū: quia ego sum dominus. Nō facies quod iniquū est: nec iniuste iudicabis. Nō consideres psonam paupis: nec honores uultui potentis. Iuste proximo tuo iudica. Nec eris criminator: nec susurro in populis. Non stabis contra sanguinē proximī tui. Ego dñs. Nō oderis fratrem tuum in corde tuo: sed publice argue eū: ne habeas sup̃ illo peccatum. Non queras ultionem: nec

memor etis iniurie ciuium tuorum. Diliges amicum tuum sicut teipsum. Ego dominus. Leges meas custodite. Iumentum tuum non facies coire cum alterius generis animantibus. Agrum tuum non seres diuerso semine. Vestem quam ex duobus texta est non indueris. Homo si dormierit cum muliere coitu seminis que sit ancilla etiam nobilis. et tamen pretio non redempta nec libertate donata: uapulabunt ambo et non morientur: quia non fuit libera. Pro delicto autem suo offeret domino ad ostium tabernaculi testimonium arietem: orabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius coram domino et repropitiabitur ei: dimitteturque peccatum. Quando ingressi fueritis terram. et plantaueritis in ea ligna pomifera: auferetis primum fructum eorum. Poma que germinant immunda erunt uobis: nec edetis ex eis. Quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur: laudabilis domino. Quinto autem anno comedetis fructus: congregantes poma que proferunt. Ego dominus deus uester. Non comedetis carnem cum sanguine. Non augurabimini: nec obsecrabitur somnia. Neque in rotundum attondebitis comam: nec radetis barbam. Et super mortuo non incidetis carnes uestras: neque figuras aliquas aut signata facietis uobis. Ego dominus. Ne prostituas filiam tuam: ne contaminetur terra et impleatur piaculo. Sabbata mea custodite: et sanctuarium meum metuite. Ego dominus. Non declinetis ad magos: nec ab ariolis aliquid sciscitemini: ut polluamini per eos. Ego dominus deus uester. Coram cano capite consurge: et honora personam senis: et time dominum deum tuum. Ego sum dominus. Si habitauerit advena in terra uestra. et moratur

fuerit inter uos. non reprobetis ei: sed sit inter uos quasi indigena: et diligetis eum quasi uosmetipsos. Fuistis enim et uos aduene in terra egypti. Ego dominus deus uester. Nolite facere iniquum aliquid in iudicio: in regula. in pondere. in mensura. Statere iusta. et equa sint pondera: iustus modius: equusque sextarius. Ego dominus deus uester: qui eduxi uos de terra egypti. Custodite omnia precepta mea et uniuersa iudicabit et facite ea. Ego dominus. **C. xx.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Nec loqueris filiis israel. Homo de filiis israel et de aduenis qui habitant in israel: si quis dederit de semine suo ydolo moloch. morte moriatur. Populus terre lapidabit eum: et ego ponam faciem meam contra illum. Succidamque eum de medio populi sui: eo quod dederit de semine suo moloch. et contaminauerit sanctuarium meum. ac polluerit nomen sanctum meum. quod si negligens populus terre et quasi paruipendens imperium meum. dimiserit hominem qui dedit de semine suo moloch. nec uoluerit eum occidere: ponam faciem meam super hominem illum et cognationem eius. Succidamque et ipsum et omnes qui consenserunt ei. ut fornicaretur cum moloch de medio populi sui. Anima que declinauerit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis: ponam faciem meam contra eam: et interficiam illam de medio populi sui. Sanctificamini et estote sancti: quia ego sanctus sum dominus deus uester. Custodite precepta mea: et facite ea. Ego dominus qui sanctifico uos. Qui maledixerit patri suo aut matri: morte moriatur. Patri matrisque qui maledixerit: sanguis eius sit super eum. Si mechatur quis fuerit cum uxore alterius. et adulterium petrauerit cum coniuge

proximi sui: morte morientur et mechus
et adultera. Qui dormierit cum nouerca
sua et reuelauerit ignominiam patris
sui: morte moriantur ambo. Sanguis
eorum sit super eos. Si quis dormierit cum
nuru sua uterque moriatur: quia scelus
operati sunt. Sanguis eorum sit super eos.
Qui dormierit cum masculo coitu femi-
neo: uterque operatus est nefas: morte
moriatur. Sit sanguis eorum super eos.
Qui supra uxorem filiam duxerit matrem
eius: scelus operatus est. Vnus ardebit
cum eis: nec permanebit tantum nefas in me-
dio vestri. Qui cum iumento et pecore
coierit: morte moriatur: pecus quoque occidite.
Mulier que succubuerit cuilibet iumen-
to: simul interficietur cum eo. Sanguis
eorum sit super eos. Qui acceperit sororem
suam filiam patris sui vel filiam matris
sue et uiderit turpitudinem eius: illaque
conspexerit fratris ignominiam: nefariam
rem operati sunt. Occidentur in conspe-
ctu populi: eo quod turpitudinem suam mutuo
reuelauerint: et portabunt iniquitatem
suam. Qui coierit cum muliere in fluxu
menstruo et reuelauerit turpitudinem
eius: ipsaque aperuerit fontem sanguinis
sui: interficientur ambo de medio populi
sui. Turpitudinem matertere et amite
tue non disceopies. Qui hoc fecerit i-
gnominiam carnis sue nudauit: por-
tabunt ambo iniquitatem suam. Qui
coierit cum uxore patris sui vel auunculi
sui et reuelauerit ignominiam cognati-
onis sue: portabunt ambo peccatum suum.
Absque liberis morientur. Qui duxerit
uxorem fratris sui rem facit illicitam:
turpitudinem fratris sui reuelauit: abs-
que filiis erit. Custodite leges meas at-
que iudicia et facite ea: ne et vos euo-
mat terra quam intraturi estis et habi-
taturi. Nolite ambulare in legitimis

nationum: quas ego repulsurus sum ante
vos. Omnia enim hec fecerunt: et abomi-
natus sum eas. Vobis autem loquor.
Possidete terram eorum quam dabo vobis in
hereditatem: terram fluentem lacte et melle.
Ego dominus deus vester: qui separavi vos
a ceteris populis. Separate ergo et vos
iumentum mundum ab immundo: et auem
mundam ab immunda. Ne polluatis
animas vestras in pecore et auibus
et cunctis que moventur in terra: et que
vobis ostendi esse polluta. Eritis san-
cti michi: quia sanctus ego sum dominus: et
separavi vos a ceteris populis ut essetis
mei. Vir siue mulier in quibus phitonice
vel diuinationis fuerit spiritus: morte
moriantur: lapidibus obruent eos.
Sanguis eorum sit super illos. **C. XXI.**

Dixit quoque dominus ad moysen. Lo-
quere ad sacerdotes filios aaron:
et dices ad eos. Ne drammine sacer-
dos in mortibus civium suorum: nisi tantum
in consanguineis ac propinquis: id est
super patrem et matrem et filium et filiam:
fratrem quoque et sororem virginem:
que non est nupta viro: sed nec in prin-
cipe populi sui contaminabitur. Nec
radent caput nec barbam: neque in carni-
bus suis facient incisuras. Sancti erunt
deo suo: et non polluent nomen eius. In-
censum enim domini et panes dei sui offerunt:
et ideo sancti erunt. Scortum et vile pro-
stibulum non ducet uxorem: nec eam
que repudiata est a marito: quia con-
secratus est deo suo: et panes propo-
sitionis offert. Sit ergo sanctus: quia et ego
sanctus sum dominus qui sanctifico vos.
Sacerdotis filia si deprehensa fuerit
in stupro: et violauerit nomen patris
sui: flammis reuretur. Pontifex id est
sacerdos maximus inter fratres suos:
super cuius caput fustum est unctionis

oleum. et cuius manus in sacerdotio
 consecrate sunt. Vestitusque est sanctis
 vestibus: caput suum non discooperiet. vesti-
 menta non scindet: et ad omnem mortuum
 non ingreditur omnino. Super pre quoque
 suo et matre non contaminabitur: nec
 egredietur de sanctis ne polluat san-
 ctuarii domini: quia oleum sancte unctionis
 dei sui super eum est. Ego dominus. Virgine
 ducet uxorem. Vidua autem et repudiata
 et sordida atque meretricem non accipiet
 sed puellam de populo suo: ne dimisceat
 stirpem generis sui vulgo gentis sue:
 quia ego dominus qui sanctifico eum.
 Locutusque est dominus ad moysen dicens.
 Loquere ad aaron. Homo de semine
 tuo per familias qui habuerit maculam
 non offeret panes deo suo: nec accedet
 ad ministerium eius. Si cecus fuerit. si
 claudus. si uel paruo uel grandi et torto
 naso: si fracto pede si manu. si gibbus.
 si lippus. si albuginem habens in oculo.
 si iugem scabiem. si impetiginem in cor-
 pore. uel herniosus: omnis qui habuerit
 maculam de semine aaron sacerdotis.
 non accedet offerre hostias domino nec pa-
 nes deo suo. Vescetur tamen panibus
 qui offeruntur in sanctuario: ita distaxat.
 ut intra velum non ingrediat: nec ac-
 cedat ad altare qui maculam habet:
 et contaminare non debet sanctuarii
 meum. Ego dominus qui sanctifico eos.
C. xxii Locutus est ergo moyses ad aaron et
 ad filios eius et ad omnem israel.
 cuncta que sibi fuerant imperata.

Locutusque est dominus ad moysen
 dicens. Loquere ad aaron et ad
 filios eius. ut caueant ab hijs que conse-
 crata sunt filiis israel: et non contaminent
 nomen sanctificatorum michi. que ipsi
 offerunt. Ego dominus. Dic ad eos: et ad
 posteros eorum. Omnis homo qui accesserit

de stirpe uestra ad ea que consecrata
 sunt. et que obtulerunt filii israel domino
 in quo est immundicia: peribit coram
 domino. Ego sum dominus. Homo de
 semine aaron qui fuerit leprosus aut
 patiens fluxum seminis. non vescetur
 de hijs que sanctificata sunt michi: donec
 sanetur. Qui tetigerit immundum super
 mortuo. et ex quo egreditur semen quasi
 coitus. et qui tangit reptile et quodlibet
 immundum cuius tactus est sordidus.
 immundus erit usque ad vespere: et
 non vescetur hijs que sanctificata sunt: sed
 cum lauerit carnem suam aqua et occube-
 rit sol. tunc mundatus vescetur de san-
 ctificationis. quia tibi illi est. Morticinum
 et captum a bestia non comedent: nec
 polluentur in eis. Ego sum dominus. Custo-
 diant precepta mea. ut non subiaceant
 peccato: et moriantur in sanctuario cum
 polluerint illud. Ego dominus: qui
 sanctifico eos. Omnis alienigena non
 comedet de sanctificationis. Inquilinus
 sacerdotis et mercennarius non vescetur
 ex eis. Quis autem sacerdos emerit. et
 qui uernaculus domus eius fuerit: hijs com-
 edent ex eis. Si filia sacerdotis cuiuslibet
 ex populo nupta fuerit: de hijs que san-
 ctificata sunt. et de primitiis non vescetur.
 Sima autem uidua uel repudiata et absque
 liberis reuera fuerit ad domum patris
 sui: sicut puella consueuerat. aliter tibi
 patris sui. Omnis alienigena com-
 edendi ex eis non habet potestatem. Qui
 comederit de sanctificationis per ignoran-
 tiam. addet quintam partem cum eo
 quod comedit. et dabit sacerdoti in sanctu-
 arium: nec contaminabunt sanctifi-
 cata filiorum israel que offeruntur domino:
 ne forte sustineant iniquitatem delicti
 sui. cum sanctificata comederint. Ego
 dominus: qui sanctifico eos. Locutusque

est dñs ad moysen dicens. Loquere ad aarō et filios eius. et ad omnes filios isrl. dicesq; ad eos. Homo de domo israhel et de aduentis q̄ habitāt apud vos. qui obtulerit oblationem suam uel vota soluens uel sponte offerens: quicquid illud obtulerit i olocaustū dñi ut offeratur p̄ vos: masculus immaculatus erit ex bubus ex ouibus et ex capris. Si maculam habuerit non offeretis: neq; erit acceptabile. Homo qui obtulerit victimā pacificorū dñō. uel vota soluens uel sponte offerens tam de bubus q̄ de ouibz: immaculatum offeret ut acceptabile sit. Omnis macula non erit in eo. Si cecū fuerit. si fractū. si cicatricem habens. si papulas aut scabiem. aut impetiginē. non offeretis ea domino: nec adolebitis ex eis sup altare dñi. Bouem et ouē aure et cauda amputatis uoluntarie offerre potes: votum autem ex hīs solui non potest. Omne animal qd uel cōtritis uel tunsis uel sedis. ablatiq; testiculis est non offeretis dñō: et in terra uestra hoc omnino ne faciatis. De manu alienigene nō offeretis panes deo vō. et quicquid aliud dare uoluerit. quia corrupta et maculata sunt omnia: nō suscipietis ea. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Bos. ouis. et capra cū genita fuerint. septem diebz erunt sub ubere matris sue: die aut octauo et deinceps offerri poterūt dñō. Siue illa bos siue ouis non immolabunt una die cū fetibz suis. Si immolaueritis hostiam pro gratiarū actione dñō ut possit esse placabilis: eodē die comedetis eam. Non remanebit quicq; in mane alteri diei. Ego dñs. Custodite mandata mea: et facite ea. Ego dominus. Ne polluat is nomen meum

sanctū: ut sanctificet in medio filiorū isrl. Ego dominus. qui sanctifico vos: et eduxi de terra egipti. ut essem uobis in deum. Ego dominus. **C. xxm.**

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loquere filiis israhel: et dices ad eos. Hec sunt ferie domini: q̄s uocabitis sanctas. Sex diebus facietis opus: dies septim⁹ quia sabbati requies est. uocabitur sanct⁹. Omne opus non facietis in eo. Sabbatum domini est in cunctis habitationibz uestris. Hec sunt ergo ferie dñi sancte: q̄s celebrare debetis tēporibus suis. Mense primo quarta decima die mensis ad uesperum phase dñi est: et quinta decima die mensis huius sollemnitas azimorū domini est. Septem diebus azima comedetis. Dies primus erit uobis celeberrimus. sanctusq;. Omne opus seruale non facietis in eo: sed offeretis sacrificium i igne dñō. septem diebus. Dies autē septim⁹ erit celebrior et sanctior: nullūq; seruale opus facietis in eo. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israhel: et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram quā ego dabo uobis et messueritis segetem: feretis manipulos spicarum primitias messis uestrae ad sacerdotem. Qui eleuabit fasciculū coram domino ut acceptabile sit pro uobis altero die sabbati: et sanctificabit illū. Atq; in eodem die quo manipulus consecratur. cedetur agnus immaculatus amniculus in olocaustum dñi: et libamenta offerent cum eo due decime simile consperse oleo in incensum domini odoreq; suauissimū: liba quoq; uini. quarta pars hin. Panē et polentam et pulres non comedetis ex segete: usq; ad diem qua offeratis

re ea deo vestro. Preceptum est sempiternum in generationibus. cunctisque habitaculis vestris. Numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo obtulistis manipulum primitiarum septem ebdomadas plenas usque ad alteram diem repletionis ebdomade septime id est quinquaginta dies: et sic offeretis sacrificium novum domino. ex omnibus habitaculis vestris. panes primitiarum duos de duabus decimis simile fermentate: quos coque- tis in primitias domini. Offeretisque cum panibus septem agnos immaculatos anniculos. et vitulum de armento unum. et arietes duos: et erunt in obocaustum cum libamentis suis in odore suavissimi domini. Facietis et hircum pro peccato: duosque agnos anniculos hostias pacificorum. Cumque eleverit eos sacerdos cum panibus primitiarum coram domino: cedent in usum eius. Et vocabitis hunc diem celeberrimum atque sanctissimum. Omne opus servile non facietis in eo. Legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis et generationibus vestris. Postquam autem messueritis segetem terre vestre non secabitis eam usque ad solum: nec remanentes spicas colligetis: sed pauperibus et peregrinis dimittetis eas. Ego sum dominus deus vester. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. mense septimo prima die mensis erit vobis sabbatum memori- ale clangentibus tubis: et vocabitur sanctum. Omne opus servile non facietis in eo: et offeretis obocaustum domino. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Decimo die mensis huius septimi dies repletionum erit celeberrimus. et vo- cabitur sanctus: affligetisque animas vestras in eo: et offeretis obocaustum domino. Omne opus servile non facietis

in tempore diei huius quia dies propitia- tionis est: ut propicietur vobis dominus deus vester. Omnis anima que afflicta non fuerit die hac peribit de populo suo: et que operis quippiam fecerit: delebo eam de populo suo. nichil ergo operis fa- cietis in eo. Legitimum sempiternum erit vobis in cunctis generationibus et ha- bitationibus vestris. Sabbatum requie- tionis est: et affligetis animas vestras. Die nono mensis septimi. a vespere usque ad vespertum celebrabitis sabbata vestra. Et locus est dominus ad moy- sen dicens. Loquere filiis israel. A quintodecimo die mensis huius septimi erunt ferie tabernaculorum septem diebus domino. Dies primus vocabitur ce- leberrimus atque sanctissimus. Omne opus servile non facietis in eo: et septem diebus offeretis obocausta domino. Dies quoque octavus erit celeberrimus atque sanctissimus: et offeretis obocaustum domino. Est enim ceterus atque collecte. Omne opus servile non facietis in eo. Hec sunt ferie domini quas vocabitis celeberrimas atque sanctissimas: offeretisque in eis oblationes domino. obocausta et libamenta iuxta ritum uniuscuiusque diei: receptis sabbatis domini donis- que vestris. et que offeretis ex voto vel que sponte tribuitis domino. A quintodecimo ergo die mensis septimi quando con- gregaveritis omnes fructus terre vestre celebrabitis ferias domini septem diebus. Die primo et die octavo erit sabbatum: id est requies. Sumetisque vobis die pri- mo fructus arboris pulcherrime spatula- que palmarum et ramos ligni den- sarum frondium. et salices de torrente. et letabimini coram domino deo vestro: celebrabitisque sollemnitatem eius septem diebus per annum. Legitimum sempiternum

erit in generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis et habitabitis in umbraculis septem diebus. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis: ut discant posteri vestri quod in tabernaculis habitare fecerit filios israel cum educere eos de terra egypti. Ego dominus deus vester. Locutusque est moyses super solemnitatibus domini ad filios israel. **C. xxiii.**

Et locutus est dominus ad moysen dicens. Precipe filiis israel: ut offerant tibi oleum de oliuis purissimum ac lucidum ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij. in tabernaculo federeis. Ponetque eas aaron a vespere usque in mane coram domino: cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris. Super candelabrum mundissimum ponentur semper in conspectu domini. Accipies quoque similia et coques ex ea duodecim panes: qui singuli habebunt duas decimas. Quorum senos altiusculis super mensam purissimam coram domino statues et pones super eos thus lucidissimum: ut sit panis in monumentum oblationis domino. Per singula sabbata mutabuntur coram domino. suscepti a filiis israel federe sempiterno: eruntque aaron et filiorum eius ut comedant eos in loco sancto: quia sanctum sanctorum est de sacrificijs domini iure perpetuo. Ecce autem egressus filius mulieris israelitidis quem pepererat de viro egyptio inter filios israel: iurgatus est in castris cum viro israelite. Cumque blasphemasset nomen domini: et maledixisset ei: adductus est ad moysen. Vocabat autem mater eius salumith filia dabri: de tribu dan. Miseruntque eum in carcerem: donec noscent quid iuberet dominus. Qui locutus est ad moysen dicens. Educ blasphemum extra castra: et ponant omnes qui audierunt manum suam super caput

eius: et lapidet eum populus universus: et ad filios israel loqueris. Homo qui maledixerit deo suo portabit peccatum suum: et qui blasphemaverit nomen domini morte moriatur. Lapidibus opprimet eum omnis multitudo populi. Siue ille civis seu peregrinus fuerit: qui blasphemaverit nomen domini morte moriatur. Qui percussit et occiderit hominem: morte moriatur. Qui percussit animal reddat vicarium: id est animam pro anima. Qui irrogaverit maculam cuilibet civium suorum: sicut fecit: sic fiet ei. Fracturam pro fractura: oculum pro oculo: dentem pro dente restituet. Qualem inflixerit maculam: tale sustinere cogetur. Qui percussit iumentum: reddat aliud. Qui percussit hominem: punietur. Equum iudicium sit inter vos: siue peregrinus siue civis peccaverit: quia ego sum dominus deus vester. Locutusque est moyses ad filios israel: et eduxerunt eum qui blasphemaverat extra castra: ac lapidibus oppresserunt. feceruntque filii israel: sicut preceperat dominus moysi. **C. xxv.**

Locutusque est dominus ad moysen in monte synai dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Quando ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis: sabbatizet sabbatum domino. Sex annis seres agrum tuum: et sex annis putabis vineam tuam: colligesque fructus eius. Septimo autem anno sabbatum erit terre: requietionis domini. Agrum non seres: et vineam non putabis. Que sponte gignet humum non metes: et quas primitias tuarum non colliges quasi vindemiam. Annus enim requietionis terre est. Sed erunt vobis in cibum: tibi et seruo tuo: ancille et mercenario tuo: et advene qui peregrinatur apud te. Quinctis tuis et pecoribus omnia que

nascuntur prebunt cibum. Numerabis quoque tibi septem ebdomadas annorum. id est septies septem. que simul faciunt quadraginta novem. et clanges buccina mense septimo decima die mensis purificationis tpe in universa terra vestra. Sanctificabilis quoque annus quinquagesimus: et vocabitis remissionem cunctis habitatoribus terre tue. Ipse est enim iubilus. Revertentur homo ad possessionem suam: et unusquisque rediet ad familiam pristinam: quia iubilus est et quinquagesimus annus. Non sereis atque metetis: sponse in agro nascencia. et primitias vindemie non colligetis ob sanctificationem iubilus: sed statim ablata comedetis. Anno iubilus redierunt omnes ad possessiones suas. Quando vendes quippiam civi tuo. vel emes ab eo. ne contristes fratrem tuum: sed iuxta numerum annorum iubilus emes ab eo: et iuxta supputationem frugum vender tibi. Quanto plus anni remanserint post iubilum. tanto crescet et pretium: quanto minus temporis numeraveris: tanto minoris et emptio constabit. Tempus enim frugum vender tibi. Nolite affligere contribules vestros: sed timeat unusquisque deum suum: quia ego dominus deus vester. Facite precepta mea. et iudicia custodite. et implete ea ut habitare possitis in terra absque ullo pauore. et gignat vobis humus fructus suos quibus vescimini usque ad saturitatem: nullius impetum formidantes. Quod si dixeritis quid comedemus anno septimo si non seuerimus neque collegerimus fruges nostras: dabo benedictionem meam vobis anno septimo. et faciet fructus trium annorum: sereis quoque anno octavo. et comedetis veteres fruges usque ad nonum annum. Donec nova nascantur edetis vetera. Terra quoque

non veniet impetum quia mea est: et vos advene et coloni mei estis. Unde cuncta regio possessionis vestre sub redemptionis conditione vendetur. Si attenuatus frater tuus vendiderit possessionem suam. et voluerit propinquus eius: potest redimere quod ille vendiderat. Sin autem non habuerit proximum. et ipse proprium ad redimendum potuerit invenire: computabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit. et quod reliquum est reddat emptori: si quoque recipiet possessionem suam. Quod si non invenerit manus eius ut reddat pretium: habebit emptor quod emerat usque ad annum iubilum. In ipso enim omnis venditio redit ad dominum. et ad possessorem pristinum. Qui vendiderit domum intra urbis muros: habebit licentiam redimendi donec unus impleatur annus. Si non redemerit et anni circulus fuerit evolutus: emptor possidebit eam. et posterius eius impetum: et redimi non poterit et iam in iubilum. Sin autem in villa fuerit domus que muros non habet: agrorum iure vendetur. Si ante redempta non fuerit: in iubilum revertetur ad dominum. Edes levitarum que in urbibus sunt: semper possent redimi. Si redempte non fuerint. in iubilum revertentur ad dominos: quia domus urbium levitarum pro possessionibus sunt inter filios israel. Suburbana autem eorum non venient: quia possessio sempiterna est. Si attenuatus fuerit frater tuus et infirmus manu. et susceperis eum quasi advenam et peregrinum et vixerit tecum: ne accipias usuras ab eo: nec amplius quam dedisti. Time deum tuum: ut vivere possit frater tuus apud te. Pecuniam tuam non dabis ei ad usuram: et frugum superabundantiam non reges. Ego dominus deus vester

qui eduxi vos de terra egipti. ut darem vobis terram chanaan: et essem vester deus. Si paupere compulsus vendiderit se tibi frater tuus: non eum opprimes seruitute famulorum: sed quasi mercenarius et colonus erit. Usque ad annum iubileum opabitur apud te: et postea egreddietur cum liberis suis: et reuertetur ad cognationem et ad possessionem patrum suorum. Mei enim serui sunt: et ego eduxi eos de terra egipti. Non venient conditione eorum. Me affligas cum per potentiam: sed metuito deum tuum. Serui et ancilla sint vobis de nationibus que in circuitu vestro sunt. et de aduenis que peregrinantur apud vos: vel que ex hijs nati fuerint in terra vestra. Hos habebitis famulos: et hereditario iure transmittitis ad posteros: ac possidebitis in eternum. fratres autem vestros filios israel. ne opprimatis per potentiam. Si inualuerit apud vos manus aduene atque peregrini. et attenuatus frater tuus vendiderit se ei. aut cuiusque de stirpe eius: post venditionem potest redimi. Qui voluerit ex fratribus suis redimet eum: et patruus et patruelis. et consanguineus. et affinis. Si autem et ipse potuerit. redimet se. supputatis dumtaxat annis a tempore venditionis sue usque in annum iubileum: et pecunia qua venditus fuerat iuxta annorum numerum. et rationem mercenarii supputata. Si plures fuerint anni qui remanent usque ad iubileum. secundum hos reddet et precium: si pauci. ponet rationem cum eo iuxta annorum numerum: et reddet emptori quod reliquum est. annorum quibus ante fuerint mercedibus imputatis. Non affliget eum violenter in conspectu tuo. Quod si per hec redimi non potuerit: anno iubeo egreddietur cum liberis suis. Mei enim

sunt filii israel: quos eduxi de terra egipti. Ego dominus deus vester. **C. xxvi.**

Non facietis vobis ydolum et sculptile: nec titulos erigetis: nec insigne lapide ponetis in terra vestra ut adoretis eum. Ego enim sum dominus deus vester. Custodite sabbata mea: et pauete ad sanctuarium meum. Ego dominus. Si in preceptis meis ambulaueritis et mandata mea custodieritis et feceritis ea: dabo vobis pluuias temporibus suis. Et terra gignet germen suum: et pomis arbores replebuntur. Apprehendet messum trituram vindemiam et vindemia occupabit sementem: et comedetis panem vestrum in saturitate: et absque pauore habitabitis in terra vestra. Dabo pacem in finibus vestris: dormietis. et non erit qui exterreat. Auferam malas bestias: et gladius non transibit terminos vestros. Persequimini inimicos vestros: et corruent coram vobis. Persequentur quique de vestris centum alienos: et centum de vobis decem milia. Cadent inimici vestri gladio in conspectu vestro. Respiciam vos et crescere faciam: multiplicabimini: et firmabo pactum meum vobiscum. Comedetis vetustissima veterum: et vetera nouis superuenientibus proiecit. Domum tabernaculum meum in medio vestri: et non abiciet vos anima mea. Ambulabo inter vos. et ero vester deus: vosque eritis populus meus. Ego dominus deus vester. qui eduxi vos de terra egipti: ne seruiretis eis: et que confregi cathenas ceruicium vestrarum ut incederetis eredi. Quod si non audieritis me. nec feceritis omnia mandata mea si spreueritis leges meas et iudicia mea contempseritis ut non faciatis ea que a me constituta sunt: et ad iratum perducatis pactum meum: ego quoque

hec faciā vobis. Visitabo vos velociter in egestate et ardore qui conficiat oculos vestros: et consumat animas vestras. Frustra seretis sementem: que ab hostibus deuorabit. Ponam faciē meam contra vos: et corruetis coram hostibus vris: et subiciemini hijs qui oderunt vos. Fugietis nemine persequente. Sin autem nec sic obedieritis michi: addam correptiones vestras septuplum propter peccata vestra: et conteram superbiam duritię vestre. Dabo vobis telum desuper sicut ferrum: et terram eneā. Consumetur in cassū labor vester: nō proferet terra germen: nec arbores poma prebebūt. Si ambulaueritis eē aduerso michi: nec voueritis audire me: addam plagas vestras usque in septuplum propter peccata vestra. Emittāque in vos bestias agri que consumant vos et pecora vestra: et ad paucitatem cuncta redigāt. Desertęque fient vię vestre. Quod si nec sic voueritis recipere disciplinam sed ambulaueritis eē aduerso michi: ego quoque contra vos aduersus incedā et percutiā vos septies propter peccata vestra: inducamque super vos gladiū ultorē federis mei. Cūque confugeritis in vrbes mittā pestilentiam in medio vestri: et trademini in manibus hostiū postque confregero baculū panis vestri: ita ut decē mulieres in vno clibano coquant panes et reddant eos ad pondus: et comedetis et non saturabimini. Sin autem nec per hec audieritis me: sed ambulaueritis contra me: et ego incedam aduersus vos in furore contrario: et corripiam vos septē plagis propter peccata vĩa: ita ut comedatis carnes filiorum vestrorum: et filiarū vĩa. Destruam excelsa vĩa: et simulacra cōstingā. Cadetis inter

ruinas ydolorum vĩa: et abominabitur vos anima mea: in tantum ut vrbes vĩa redigam in solitudinē: et deserta faciā sanduaria vestra: nec recipiā ultra odorem suauissimū. disperdamque terram vĩa: et stupebūt super ea inimici vři cū habitatores illi fuerit. Vos autem dispergam in gentes: et euaginabo post vos gladium: eritque terra vestra deserta: et ciuitates dirute. Tunc placebūt terre sabbata sua cunctis diebus solitudinis sue: quando fueritis in terra hostili. Sabatizabit et requiescet in sabbatis solitudinis sue: eo quod non requieuerit in sabbatis vĩa: quando habitabatis in ea. Et si de vobis remanserint dabo pauperē in cordibus eorū: in regionibus hostiū. Terrebit eos sonitus folij volantis: et ita fugient quasi gladium. Cadent nullo sequente: et corruent singuli super fratres suos: quasi bella fugientes. Nemo vři inimicis audebit resistere. Peribitis in gentes: et hostilis vos ira consumet. Quod si et de hijs aliqui remanserint tabescent in iniquitatibus suis in terra inimicorum suorum: et propter peccata patrum suorum et sua affligentur: donec confiteantur iniquitates suas et maiorū suorum quibus preuaricati sunt in me: et ambulauerūt eē aduerso michi: ambulabo igitur et ego contra eos: et inducam illos in terrā hostilem donec erubescat in circumcisa mens eorū. Tunc orabūt pro impietatibus suis: et recordabor federis mei: quod pepigi cū iacob et ysaac: et abrahā. Terreque memor ero: quā cū relicta fuerit ab eis complacabit sibi in sabbatis suis: paciens solitudinem propter illos. Ipsi vero rogabūt pro peccatis suis: eo quod abiecerunt iudicia mea et leges meas

despexerint. Attamen etiā cū essent in terra hostili-nō perit⁹ abieci eos: neq; sic despexi ut consumerent: et irritum facerem pactū meū cū eis. Ego enim sū dñs deus eorū: ⁊ recordabor federis mei pristini: quādo eduxi eos de ita egipti in cōspectu gentiū ut essent deus eorū. Ego dominus deus. Nec sunt iudicia atq; precepta et leges quas dedit dñs inter se ⁊ inter filios israhel in monte synai: per manum moysi. **C. xxviii.**

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loquere filiis israhel: ⁊ dices ad eos. Homo qui votū fecerit et spoponderit deo animā suā: sub estimatione dabit preciū. Si fuerit masculus a vicesimo āno usq; ad sexagesimū ānū dabit quinquaginta siclos argenti ad mensurā sanctuarij: si mulier: triginta. A quinto autem anno usq; ad vicesimū masculus dabit viginti siclos: femina decē. Ab uno mense usq; ad annum quintū p masculo dabunt quinq; sicli: pro femina tres. Sexagenari⁹ et ultra masculus dabit quindecī siclos: femina decē. Si paup fuerit ⁊ estimationem reddere nō valebit: stabit corā sacerdote: ⁊ quantum ille estimauerit et viderit eū posse reddere: tantū dabit. Animal autem qd immolari potest dño si quis vouerit sanctū erit et mutari nō poterit: id est nec meli⁹ malo: nec pei⁹ bono. Quod si mutauerit: et ipm qd mutatū est. et illud pro quo mutatū est consecratū erit dño. Animal immūdum qd immolari dño nō potest si quis vouerit adducetur āte sacerdote: qd diiudicās utrum bonū an malū sit. statuet precium. Quod si dare voluerit is qui offert. addet supra estimationē quintā partem. Homo si vouerit domū suā

et sanctificauerit dño: considerabit eā sacerdos utrum bona an mala sit: et iuxta pretiū qd ab eo fuerit constitutū vendabitur. Sin aut ille qui vouerat voluerit redimere eā dabit quintā partem estimationis supra: ⁊ habebit domū. Quod si agrum possessionis sue vouerit et consecrauerit domino: iuxta mensuram senectis estimabit precium. Si triginta modijs ordeī fertur terra: quinquaginta siclis vendetur argenti. Si statim ab āno incipientis iubilēi vouerit agrum: quāto valere potest. tanto estimabitur. Sin aut post aliquātum temporis: supputabit sacerdos pecuniā iuxta annos qui reliqui sunt numerū usq; ad iubilēum: et detrahatur eē precio. Quod si voluerit redimere agrū ille qd vouerat. addet quintā partē estimate pecunie: et possidebit eam. Sin autē voluerit redimere. sed alteri cuiuslibet fuerit vendatus. ultra eū qui vouerat redimere nō poterit: quia cū iubilēi venerit dies sanctificatus erit domino: ⁊ possessio cōsecrata ad ius pertinet sacerdotum. Si ager empt⁹ est ⁊ nō de possessione maioris sanctificatus fuerit dño: supputabit sacerdos iuxta annorum numerū usq; ad iubilēū precium: ⁊ dabit ille qd vouerat eum domino. In iubilēo autem reuertetur ad priorem dominum qd vendiderat eum: ⁊ habuerat in sorte possessionis sue. Omnis estimatio siclo sanctuarij ponderabitur. Si elus viginti obulos habet. Primogenita qd ad deum pertinet nemo sanctificare poterit et vouere. Siue bos siue quis fuerit: dñi sūt. Quod si immūdū est animal. redimet qui obtulit iuxta estimationem suam: et addet quintā partem precij. Si redimere noluerit

vendet alteri: quātocūq; fuerit āte esti-
 matū. Omne qđ dñō cōsecrat siue ho-
 mo fuerit siue animal. siue ager non
 veniet: nec redimī poterit quicquid se-
 mel fuerit cōsecratū. Sanctū sanctorū
 erit dñō. Et oīs cōsecratio q̄ offert ab
 homine nō redimetur: sed morte mori-
 etur. Omnes decimie tē siue de pomis
 arborum siue de frugibz dñi sūt: et illi
 sanctificant. Si q̄s aut voluerit redi-
 mēre decimas suas: addet quītā par-
 tem earz oīm decimarz. Boues et oves
 et capre q̄ sub pastoris virga trāsēūt:
 quicquid decimū venerit sanctificabit
 dñō. Nō eligetur nec bonū nec malū:
 nec altero cōmutabit. Si q̄s mutaue-
 rit: et qđ mutatū ē: et p quo mutatū est
 sanctificabit dñō: et nō redimet. Hec sūt
 pcepta q̄ mādauit dñs moysi ad fili-
 os israel: in monte synai. *Exple leu-
 tic. Incipit liber numeri c. i.*

Autulusq; est domi-
 nus ad moysen in
 deserto synai i taber-
 nacle federis: pma
 die mensis secundi
 āno altero egressio-
 nis eorū ex egipto dicens. Tollite sum-
 mam vniuersę congregationis filiorz
 israel p cognationes et domos suas.
 et nomina singulor: quicquid sexus
 ē masculini a vicesimo āno et supra.
 oīm viroz fortū ex israel: et numera-
 bitis eas p turmas suas tu et aaron.
 Eruntq; vobiscum principes tribū
 ac domoz i cognationibz suis: quoz
 ista sunt nomina. De tribu ruben: ely-
 sur filius sedeur. De tribu symeon: sa-
 lamihel filius surisaddai. De tribu iu-
 da: naason filius aminadab. De
 tribu isachar: nathanael filius suar.
 De tribu zabulon: eliab filius helon.

filiorz aut ioseph de tribu ephraim:
 elisama fili⁹ ammiud. De tribu ma-
 nasse: gamalihel fili⁹ phadassur. De
 tribu beniamin: abidan filius gede-
 onis. De tribu dan: abiezer fili⁹ ami-
 saddai. De tribu aser: ptegiel filius o-
 chran. De tribu gad: eliasaph filius
 duel. De tribu neptalim: ahira fili⁹ e-
 nan. Hii nobilissimi p̄cipēs m̄ritudi-
 nis p tribus et cognationes suas. et
 capita exercitus israel: quos tulerūt
 moyses et aaron cum oīm vulgi mul-
 titudine: et congregauerūt primo die
 mensis scđi recensentes eos p cognati-
 ones et domos ac familias. et capita
 et nomina singulor: a vicesimo āno
 et supra: sicut preceperat domin⁹ moy-
 si. Numeratiq; sunt in deserto synai de
 ruben primogenito israelis per gene-
 rationes et familias ac domos suas.
 et nomina capitum singulor: omne
 qđ sexus ē masculini a vicesimo āno
 et supra procedentium ad bellū: qua-
 draginta sex milia quingēti. De filiis
 symeon per generationes et familias
 ac domos cognationū suar recensiti
 sunt per nomina et capita singulorū.
 omne quod sexus est masculini a vice-
 simo āno et supra. procedentium ad
 bellum: quinquaginta nouem milia
 trecenti. De filiis gad p generationes
 et familias ac domos cognationum
 suarū. recensiti sunt per nomina sin-
 gulorū a viginti ānis et supra omēs
 qui ad bella procederent: qđraginta
 quinq; milia sexcēti quingēti. De
 filiis iuda p generationes et familias.
 ac domos cognationū suar p nomi-
 na singulorum a vicesimo āno et su-
 pra. omēs qui poterant ad bella pro-
 cedere recensiti sunt: septuaginta quā-
 or milia sexcenti. De filiis isachar per

generationes et familias ac domos
cognitionū suarū p nomina singlorū
a vicesimo anno ⁊ supra omnes qui
ad bella pcederent recensiti sunt: quin-
quaginta quatuor milia. qdringenti.
De filiis zabulon per generationes et
familias ac domos cognitionū su-
arum recensiti sunt p nomina singu-
lorū a vicesimo āno et supra. omnes q̄
poterant ad bella procedere: quinquā-
ginta septem milia. quadringenti. De
filiis ioseph filiorū ephraim per gene-
rationes ⁊ familias ac domos cognā-
tionū suarū recensiti sunt per nomina
singulorū a vicesimo āno et supra. o-
mnes qui poterāt ad bella procedere:
quadraginta milia quingenti. Por-
ro filiorū manasse p generationes et
familias ac domos cognitionū sua-
rum recensiti sunt p nomina singlorū
a viginti ānis et supra. omnes q̄ pote-
rant ad bella procedere: triginta duo
milia ducenti. De filiis beniamin per
generationes et familias ac domos
cognitionū suarū recensiti sunt nomi-
nibus singulorū a vicesimo āno et su-
pra. omnes qui poterant ad bella proce-
dere: triginta quinq; milia qdringenti.
De filiis dan p generationes et fami-
lias ac domos cognitionum suarū
recensiti sunt nominibz singulorum
a vicesimo āno ⁊ supra omnes q̄ pote-
rant ad bella pcedere: sexaginta duo
milia septingenti. De filiis aser per ge-
nerationes et familias ac domos co-
gnationū suarū recensiti sūt p nomina
singulorū a vicesimo anno ⁊ supra o-
mnes qui poterant ad bella procedere:
quadraginta milia et mille quingenti.
De filiis neptalim p generationes et
familias ac domos cognitionū sua-
rum recensiti sunt nominibz singlorū

a vicesimo āno ⁊ supra omnes q̄ pote-
rant ad bella procedere: quinquaginta
tria milia quadringenti. Qui sūt quos
numerauerūt moyses et aarō et duo-
decim principes israhel. singulos p
domos cognitionū suarū: fuerūtq; o-
mnis numerus filiorū israhel p domos
et familias suas a vicesimo anno et
supra qui poterant ad bella pcedere:
secenta tria milia virorū quingenti
quinquaginta. Leuite aut in tribubz fa-
miliarū suarū nō sunt numerati cū eis.
Locutusq; est dñs ad moysen dicens.
Tribum leui noli numerare: neq; po-
nes summā eorū cū filiis israhel: sed
constitue eos sup tabernaculū testimo-
nij. Cuncta vasa eius et quicquid ad
cerimonias pertinet ipi portabunt: ta-
bernaculum et omnia utensilia eius: ⁊
erunt in ministerio ac p girū taberna-
culi metabūtur. Cū pficiendū fuerit
deponent leuite tabernaculū: cū castra
metanda erigent. Quisquis externorū
acceserit occidetur. Metabuntur aut
castra filij israhel. unusquisq; per tur-
mas ⁊ cuneos atq; exercitū suū: porro
leuite p girū tabernaculi figēt tentoria
ne fiat indignatio sup multitudinē fili-
orū isrl: et recubabūt i custodijs taber-
naculi testimonij. Fecerūt ergo filij isrl
iuxta oīa q̄ pceperat dñs moysi. **C. 11.**
Locutusq; est dñs ad moysen et
aarō dicēs. Singuli per turmas
signa atq; vexilla et domos cognatio-
num suarū castra metabūtur filiorū
israhel: per girum tabernaculi federis.
Ad orientē iudas figet tētoria per tur-
mas exercitū suū: eritq; princeps filiorū
eius naalon filius aminadab: ⁊ oīs
de stirpe eius summa pugnārium se-
ptuaginta quatuor milia secentorum.
Iuxta eum castra metati sunt de tribu

isachar. quorum princeps fuit nathanael filius suar: et omnis numerus pugnatorum eius quinquaginta quatuor milia quadringenti. In tribu zabulon princeps fuit heliab filius helon: omnesque de stirpe eius exercitus pugnantium quinquaginta septem milia quadringenti. Uniusque qui in castris iude adnumerati sunt. fuerunt centum octoginta sex milia quadringenti: et per turmas suas primi egredientur. In castris filiorum ruben ad meridiana plagam erit princeps elisur filius sedeur: et cunctus exercitus pugnantium eius qui numerati sunt quadraginta sex milia quingenti. Iuxta eum castra metati sunt de tribu symeon. quorum princeps fuit salamihel filius surisaddai: et cunctus exercitus eius pugnantium qui numerati sunt quinquaginta novem milia trecenti. In tribu gad princeps fuit eliasaph filius duel: et cunctus exercitus pugnantium eius qui numerati sunt quadraginta quinque milia sexcenti quinquaginta. Omnes qui recensiti sunt in castris ruben. ceterum quinquaginta milia et mille quadringenti quinquaginta: per turmas suas in secundo loco proficiantur. Levabitur autem tabernaculum testimonij per officia levitarum et turmas eorum. Quomodo erigetur: ita et deponetur. Singuli per loca et ordines suos proficiantur. Ad occidentalem plagam erunt castra filiorum ephraim: quorum princeps fuit helisama filius ammiud. Cunctus exercitus pugnantium eius qui numerati sunt: quadraginta milia quingenti. Et cum eis tribus filiorum manasse. quorum princeps fuit gamaliel filius phadassur: cunctusque exercitus pugnantium eius qui numerati sunt. triginta duo milia ducenti. In tribu filiorum beniamin princeps

fuit abidan filius gedeonis: et cunctus exercitus pugnantium eius qui recensiti sunt: triginta quinque milia quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris ephraim centum octo milia centum: per turmas suas tercii proficiantur. Ad aquilonis partem castra metati sunt filii dan: quorum princeps fuit abiezzer filius amisaddai. Cunctus exercitus pugnantium eius qui numerati sunt: sexaginta duo milia septingenti. Iuxta eum fixere tentoria de tribu aser: quorum princeps fuit phegiel filius ochran. Cunctus exercitus pugnantium eius qui numerati sunt: quadraginta milia et mille quingenti. De tribu filiorum neptalim princeps fuit ahira filius eman. Cunctus exercitus pugnantium eius quinquaginta tria milia quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris dan. fuerunt centum quinquaginta septem milia sexcenti: et novissimi proficiantur. Hic numerus filiorum israel per domos cognationum suarum et turmas divisi exercitus: sexcenta tria milia quingenti quinquaginta. Leuite autem non sunt numerati inter filios israel. Sic enim preceperat dominus moysi. Feceruntque filii israel iuxta omnia que mandaverat dominus. Castra metati sunt per turmas suas. et predicti per familias ac domos patrum suorum. **C. m.**
Hec sunt generationes aaron et moysi in die qua locutus est dominus ad moysen in monte synai: et hec nomina filiorum aaron. Primogenitus eius nadab: deinde abiu. et eleazar. et ythamar. Hec nomina filiorum aaron sacerdotum qui uncti sunt: et quorum replete et consecrate manent ut sacerdotio fungantur. Mortui sunt enim nadab et abiu cum offerrent ignem alienum in conspectu domini in deserto synai absque

liberis: fundiq; sūt sacerdotio eleazar
et ithamar corā aaron patre suo. Lo-
cutusq; ē dñs ad moysen dicens. Appli-
ca tribum leui. et fac stare ī conspectu
aaron sacerdotis ut ministrent ei et eg-
cubent et obsequēt quicquid ad cultū
p̄tinet mltitudinis corā tabernaculo
testimoniū: ut custodiāt vasa taberna-
culi. seruientes ī ministerio ei⁹. Dabis
q; dono leuitas aaron et filijs eius
quibz traditi sūt a filijs israhel: aarō
aut et filios eius constitues sup cultū
sacerdotij. Eternum q; ad ministrādū
acceserit. morietur. Locutusq; est dñs
ad moysen dicens. Ego tuli leuitas a
filijs israhel pro omī primogenito q;
aperit vuluam in filijs israhel: erunt
q; leuite mei. Meum est enī omīe p̄mo-
genitum. Sequo p̄cussi p̄mogenitos
in terra egipti: sanctificauī michi quic-
quid primū nascit in isrl. Ab hōmine
usq; ad pecus mei sunt. Ego dñs. Lo-
cutusq; est dñs ad moysen in deserto
synai dicens. Numera filios leui p̄ do-
mos patrū suorū et familias: omnem
masculū ab uno mense et supra. Nu-
merauit moyses ut preceperat dñs: et
inuenti sūt filij leui per nomina sua. ger-
son. et caath. et merari. Filij gerson:
lebnī et semei. Filij caath: amram. et
iessaar. hebron. et oziel. Filij merari:
mooli. et muli. De gerson fuere fami-
lie due. lebnitica et semeitica. quarum
numerat⁹ est p̄pls sexus masculini ab
uno mense et supra: septē milia quin-
gentorū. Hii post tabernaculū meta-
buntur ad occidentem sub principe
eliasaph filio lael: et habebūt eecubias
in tabernaculo federis. ipm tabernacu-
lum et opimentum eius. tentoriū qd
trahitur ante fores tedi federis et cor-
tinas atrij: tentoriū q; qd appenditur

in introitu atrij tabernaculi. et quicquid
ad ritum altaris p̄tinet: fures taber-
naci et omnia utensilia eius. Cogna-
tio chaath habebit p̄plos. amramitas
et iessaaritas et hebronitas. et ozielitas.
Hec sunt familie caathitarū. recensite
per nomina sua: omnes generis mas-
culini ab uno mense et supra. octo mi-
lia sexcenti: habebūt eecubias sanctu-
arij. et castra metabuntur ad meridia-
nam plagam. Princepsq; eorum erit
eliasaph filij oziel: et custodiēt archā
mensamq; et candelabrum. altaria et
vasa sanctuarij in quibz ministratur
et velū. cunctaq; huiusmodi supelle-
tilē. Princeps autē principū leuitarū
eleazar filij aaron sacerdotis erit sup
eecubiores custodie sanctuarij. At re-
ro de merari erūt populi moolite et mu-
lite recensiti p̄ nomina sua: omnes ge-
neris masculini ab uno mense et supra.
sex milia ducenti. Princeps eorū suriel
filius abiaiel: in plaga septentriona-
li castra metabuntur. Erunt sub custo-
dia eorum tabule tabernaculi et vedes
et columnae ac bases earū. et omnia q;
ad cultum huiusmodi p̄tinet: colu-
mnēq; atrij per circuitum cum basibus
suis: et paxilli cū fumibz. Castra meta-
buntur ante tabernaculum federis id
est ad orientālē plagā. moyses et aa-
ron cū filijs suis: habentes custodiam
sanctuarij in medio filiorum israhel.
Quisquis alien⁹ accesserit. morietur.
Omnes leuite quos numerauerunt
moyses et aarō iuxta preceptum dñi
per familias suas in genere masculino
a mense uno et supra: fuerunt viginti-
duo milia. Et ait dominus ad moy-
sen. Numera p̄mogenitos sexus mas-
culini de filijs isrl ab uno mense et su-
pra: et habebis summā eorū. Tolleq;

leuitas michi: p omni primogenito
filiorū israhel. Ego sum domin⁹. Et
pecora eorū pro uniuersis primogeni-
tis pecorū filiorū israhel. Recensuit mo-
yses sicut p̄ceperat dñs p̄mogenitos
filiorū israhel: et fuerunt masculi per
nomina sua a mense uno ⁊ supra vi-
ginti duo milia ducenti septuaginta-
tres. Locutusq; ē dñs ad moysen. Tol-
le leuitas pro p̄mogenitis filiorū isrl ⁊
pecora leuitarū pro pecoribz eorū: erūt
q; leuite mei. Ego sum dñs. In p̄cio
autem ducentorū septuaginta triū qui
excedunt numerū leuitarū: de primoge-
nitis filiorū israhel accipies quinq; si-
clos p singula capita: ad mensuram
sanctuarij. Siclus habet viginti obo-
los. Dabisq; pecuniā aaron et filijs
eius: precium eorū qui supra sunt. Tu-
lit igit moyses pecuniā eorū qui fuerāt
amplius et quos redemerat a leuitis
pro primogenitis filiorū israhel mil-
le trecentorum sexagintaquinq; siclo-
rum iuxta pondus sanctuarij: et dedit
eam aaron ⁊ filijs eius iuxta verbum
quod preceperat sibi dominus. **C. m.**

Locutusq; est dñs ad moysen et
aaron dicens. Tolle summam
filiorū caath de medio leuitarū p domos
et familias suas a tricesimo anno et
supra usq; ad quinquagesimū ānū:
om̄ qui ingrediūtur ut stent et mini-
strent in tabernaculo federis. Hic ē cul-
tus filiorū caath. Tabernaculū federis
et sanctum sanctorū ingredient̄ aarō
et filij eius quando mouenda sūt ca-
stra: et deponent velum quod pendet
ante fores: inuoluētq; eo archam testi-
monij: et opient rursū velamine ia-
cintinarū pellum: et extendētq; desuper
pallium totum iacintinū: et inducēt
vedes. Mensam quoq; p̄positionis

inuoluent iacintino pallio: ⁊ ponēt
cum ea thuribula et mortariola. cia-
thos et cratheras ad liba fundenda.
Panes semp in ea erunt. Et extendētq;
desuper palliū corcineū quod rursū
opient velamento iacintinarū pellū:
et inducent vedes. Sument et palliū
iacintinū quo opient candelabrum
cum lucernis et forcipibz suis: ⁊ emun-
datorijs. et rūdis vasis olei que ad con-
cinnandas lucernas necessaria sunt:
et sup omnia ponent opimentū iac-
intinarū pellū: et inducent vedes. Nec-
non et altare aureum inuoluēt iac-
intino vestimento: et extendent desuper
opimentum iacintinarū pellum: in-
ducentq; vedes. Omnia vasa quibus
ministratur in sanctuario inuoluent
iacintino pallio: et extendent desuper
opimentum iacintinarū pellū: indu-
centq; vedes. Sed ⁊ altare mundabūt
cinere: et inuoluent illud purpureo ve-
stimento: ponentq; cum eo oīa vasa
quibz in ministerio eius vtuntur: id ē
ignium receptacula fuscinas ac tri-
dentes uncinos et batilla. Cuncta va-
sa altaris opient simul velamine ia-
cintinarū pellum: et inducent vedes.
Cunq; inuoluerint aaron ⁊ filij eius
sanctuariū et omnia vasa eius i com-
mone castrorū: tunc intrabunt filij
caath ut portent inuoluta: ⁊ non tan-
gant vasa sanctuarij ne moriantur.
Ista sunt onera filiorū caath in taber-
naculo federis super quos erit eleazar
filius aaron sacerdotis: ad cuius per-
tinet curam oleum ad concinnādas
lucernas et compositionis incensum
et sacrificium qd semp offertur et oleū
unctionis et quicquid ad cultū taber-
naculi pertinet: om̄q; vasorum que
in sanctuario sunt. Locutusq; est dñs

ad moysen et aaron dicens. Nolite perdere populum caath de medio leuitarum: sed hoc facite eis ut uiuant: et non moriantur si tetigerint sancta sanctorum. Aaron et filij eius intrabunt: ipsique disponent opera singulorum: et diuidet quid portare quis debeat. Alij nulla curiositate videant que sunt in sanctuario priusque inuoluantur: alioquin morientur. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Tolle summam etiam filiorum gerson per domos ac familias et cognationes suas a triginta annis et supra usque ad annos quinquaginta. Nume- ra omnes qui ingrediuntur et ministrant in tabernaculo federis. Hoc est officium familie gersonitarum: ut portent cortinas tabernaculi et tectum federis. opimentum aliud. et super omnia uelamen iacintinum: tentoriumque quod pendet in introitu tabernaculi federis. cortinas atque uelum in introitu quod est ante tabernaculum. Omnia que ad altare pertinet funiculos et uasa ministerij iubente aaron et filiis eius portabunt filij gerson: et scient singuli cui debeant operi mandari. Hic est cultus familie gersonitarum in tabernaculo federis. Eruntque sub manu ithamar filij aaron sacerdotis. Filios quoque merari per familias et domos patrum suorum recensebis a triginta annis et supra usque ad annos quinquaginta: omnes qui ingrediuntur ad officium ministerij sui et cultum federis testimonij. Hec sunt onera eorum. Portabunt tabulas tabernaculi et pedes eius. columnas et bases earum: columnas quoque atque per circuitum cum basibus et paxillis et funibus suis. Omnia uasa et suppellectilem ad numerum accipient: sicque portabunt. Hoc est officium familie meraritarum et ministerium in

tabernaculo federis: eruntque sub manu ithamar filij aaron sacerdotis. Recensuerunt igitur moyses et aaron et principes synagoge filios caath per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum. omnes qui ingrediuntur ad ministerium tabernaculi federis: et inuenti sunt duo milia septingenti quinquaginta. Hic est numerus populi caath: qui intrant tabernaculum federis. Hos numerauit moyses et aaron iuxta sermonem domini per manum moysi. Numerati sunt et filij gerson per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad quinquagesimum annum omnes qui ingrediuntur ut ministrent in tabernaculo federis: et inuenti sunt duo milia secenti triginta. Hic est populus gersonitarum: quos numerauerunt moyses et aaron iuxta uerbum domini. Numerati sunt et filij merari per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad replendos ritus tabernaculi federis: et inuenti sunt tria milia ducenti. Hic est numerus filiorum merari: quos recensuerunt moyses et aaron iuxta imperium domini per manum moysi. Omnes qui recensiti sunt de leuitis et quos fecit ad nomen moyses et aaron et princeps israel per cognationes et domos patrum suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum ingredientes ad ministerium tabernaculi et onera portanda: fuerunt simul octo milia quingenti octoginta. Iuxta uerbum domini recensuit eos moyses unusquisque iuxta officium et onera sua: sicut preceperat dominus. **C. v.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Precipe filiis israel:

ut eiciant de castris omnē leprosum
et qui semine fluit pollutusq; est super
mortuo. Tam masculum q; feminam
eicite de castris: ne contaminent ea cū
habitauerint vobiscum. Feceruntq;
ita filij isrl: et eiecerunt eos extra castra
sicut locut⁹ erat dñs moysi. Locutus
q; ē dñs ad moysen dicens. Loquere
ad filios isrl. Vir siue mulier cum fece-
rint ex omnibus peccatis que solent ho-
minibus accidere. et per negligentiam
transgressi fuerint mandatū dñi atq;
deliquerint cōfitebunt peccatum suū: et
reddent ipm caput quitamq; partem
desup ei in quē peccauerint. Si autē
non fuerit qm recipiat dabunt dño et
erit sacerdotis: recepto ariete q̄ offertur
pro expiatione ut sit placabilis hostia.
Omnes quoq; primitie quas offerēt
filij israhel ad sacerdotē ptinēt: et quic-
quid in sanctuariū offertur a singulis.
et traditur manibz sacerdotis ipsius
erit. Locutus ē dñs ad moysen dicens.
Loquere ad filios israhel: et dices ad
eos. Vir cuius uxor errauerit. maritū
q; contemnit dormierit cum altero
viro. et hoc maritus deprehendere nō
quiverit sed latet adulteriū. et testibus
argui nō potest. quia nō est inuenta
in stupro: si spiritus zelotipie cōcita-
uerit virum contra uxorem suam que
uel polluta ē uel falsa suspitione appe-
titur. adducet eam ad sacerdotem: et
offeret oblationem pro illa decimam
partē sati farine ordeacee. Non fundet
sup eam oleum nec imponent thus.
quia sacrificium zelotipie est: et obla-
tio inuestigans adulteriū. Offeret
igitur eam sacerdos et statuet coram
dño: assumetq; aquam sandā in vase
fidili: et pauxillum terre de pavimēto
tabernaculi mittet in eā. Cūq; steterit

mulier in conspectu dñi discooperiet
caput eius: et ponet sup manus illius
sacrificium recordationis et oblationē
zelotipie. Ipse autem tenebit aquas a-
marissimas. i quas cum execratione
maledicta congescit: adiurabitq; eā
et dicet. Si nō dormiuit vir alienus
tecum. et si nō polluta es deserto mariti
thoro: non te nocebūt aque iste ama-
rissime in q̄s maledicta cōgessi. Si
autē declinasti a viro tuo atq; polluta
es. et concubisti cum altero: hys ma-
ledictionibz subiacebis. Det te dñs in
maledictionē exemplumq; cūctorum
in populo suo. Putrescere faciat femur tu-
um: et tumens uterus dirumpat. In-
grediantur aque maledicte in ventrē
tuum: et utero tumescente putrescat fe-
mur. Et respondebit mulier. Amen. a-
men. Scribetq; sacerdos i libello ista
maledicta: et delebit ea aquis amaris-
simis in quas maledicta congescit: et
dabit ei bibere. Quas cum rehauerit.
tollet sacerdos de manu eius sacrifici-
um zelotipie. et eleuabit illud coram
domino imponetq; illud super altare:
ita dumtaxat ut prius pugillum sa-
crificij tollat de eo quod offertur et in-
cendat sup altare: et sic potum det mu-
lieri aquas amarissimas. Quas cū
biberit. si polluta est et contempto viro
adulteri rea. ptransibunt eam aque
maledictionis. et inflato ventre cōpu-
rescat femur: eritq; mulier i maledicti-
onem et in exemplū omni populo. Quod
si polluta non fuerit erit innoxia: et fa-
riet liberos. Ista est lex zelotipie. Si de-
clinauerit mulier a viro suo et si pollu-
ta fuerit: maritusq; zelotipie spiritu
concitatus adduxerit eam in cōspectu
domini. et fecerit ei sacerdos iuxta oīa
que scripta sunt. maritus absq; culpa

erit: et illa recipiet iniquitatem suam. **C. vi.**

Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel: et dices ad eos. Vir siue mulier cum fecerint votum ut sanctificentur: et se voluerint domino consecrare: a vino et omne quod inebriare potest abstinerebunt. Acetum et vino et quolibet alia potione: et quicquid de uia exprimitur non bibent: uvas recentes siccassque non comedent: cunctis diebus quibus et voto domino consecrantur: quicquid et vinea esse potest ab uua passa usque ad acinum non comedit. Omni tempore separationis sue nouacula non transibit per caput eius: usque ad completum diem quo domino consecratur sanctus erit: crescente celsitudine capitis eius. Omni tempore consecrationis sue super mortuum non ingredietur: nec super patris quidem et matris et fratris sororisque funere contaminabitur: quia consecratio dei sui super caput eius est. Omnibus diebus separationis sue sanctus erit domino. Si autem mortuus fuerit subito quispiam coram eo: polluet caput consecrationis eius: quod cadet ilico et in eadem die purificationis sue: et rursum septima. In octaua autem die offeret duos turtures uel duos pullos colombe sacerdoti in introitu federis testimonij: facietque sacerdos unum pro peccato: et alterum in obocaustum: et deprecabitur pro eo quia peccauit super mortuo: sanctificabitque caput eius in die illo: et consecrabit domino dies separationis illius: offerens agnum anniculum pro peccato: ita tamen ut dies priores irriti fiant: quoniam polluta est sanctificatio eius. Ista est lex consecrationis. Cum dies quos et voto decreuerat complebuntur: adducet eum ad ostium tabernaculi federis: ut offerat oblationem eius: domino agnum anniculum

immaculatum in obocaustum: et ouem anniculum immaculatum pro peccato: et arietem immaculatum hostiam pacificam: canistrumque panum azimorum qui conspersi sunt oleo: et lagana absque fermento unda oleo ac libamina singulorum: quod offeret sacerdos coram domino: et faciet tam pro peccato quam in obocaustum. Arietem uero immolabit hostiam pacificam domino: offerens simul canistrum azimorum: et libamenta que et more debent. Tunc cadetur nazareus ante ostium tabernaculi federis celsitudinis consecrationis sue: tolletque capillos eius et ponet super ignem qui est suppositus sacrificio pacificorum: et armenum cunctum arietis: totamque absque fermento undam de canistro: et lagana azimorum unum: et tradet in manibus nazarei postquam rasum fuerit caput eius: susceptaque rursum ab eo eleuabit in conspectu domini: et sanctificata sacerdotis erunt: sicut pedunculum quod separari iussu est et fenuit. Post hec potest bibere nazareus uinum. Ista est lex nazarei cum uouerit oblationem suam domino tempore consecrationis sue: exceptis hijs que inuenit manus eius. Iuxta quod mente deuouerat: ita faciet ad perfectionem sanctificationis sue. Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere aaron et filiis eius. Sic benedicetis filiis israel: et dicitis eis. Benedicat tibi dominus: et custodiat te. Ostendat dominus faciem suam tibi: et misereatur tui. Conuertat dominus uultum suum ad te: et det tibi pacem. Inuocabunt nomen meum super filios israel: et ego benedicam eis. **C. vii.**

Factum est autem in die qua compleuit moyses tabernaculum et erexit illud: unxitque et sanctificauit cum omnibus uasis suis altare similiter et omnia uasa eius: obtulerunt principes israel et capita familiarum: qui

erant per singulas tribus prefeti eorum
qui numerati fuerant munera coram
dño. sex plaustra recta cum duodecim
bubus. Unum plaustrum obtulere duo
duces. et unum bouem singuli: obtulerunt
q; ea in conspectu tabernaculi. Rursum aut
dñs ad moysen. Suscipe ab eis ut ser-
uiant in ministerio tabernaculi: et tra-
des ea leuitis iuxta ordinem ministerij
sui. Itaq; cum suscepisset moyses plau-
stra et boues: tradidit eos leuitis. Duo
plaustra et quatuor boues dedit filijs
gerson. iuxta id quod habebant neces-
sarium: quatuor alia plaustra et octo
boues dedit filijs merari secundum officia
et cultum suum. sub manu ithamar
filij aarō sacerdotis. filijs aut caath
non dedit plaustra et boues: quia in
sanctuario seruiunt. et onera proprijs por-
tant humeris. Igitur obtulerunt duces
in dedicationem altaris. die qua unctum
est oblationem suam ante altare. Dixit
q; dñs ad moysen. Singuli duces per
singulos dies offerant munera in de-
dicationem altaris. Primo die obtu-
lit oblationem suam naason filius aminadab
de tribu iuda: fueruntq; in ea acetabulum
argenteum. pondus centumtriginta
sictorum. fiala argentea habens
septuaginta sictos iuxta pondus san-
ctuarij. utrumq; plenum similia consper-
sa oleo in sacrificium: mortariolum
ex decem sictis auris plenum incenso: bo-
uem de armento et arietem et agnum
anniculum in olocaustum hircumq; pro
peccato: et in sacrificio pacificorum bo-
ues duos. arietes quinque. hircos quin-
que: agnos anniculos quinque. Hec est ob-
latio naason filij aminadab. Secundo
die obtulit nathanael filius suar dux
de tribu isachar. acetabulum argenteum
appendens centumtriginta sictos. fialam

argenteam habentem septuaginta sictos
iuxta pondus sanctuarij. utrumq; ple-
num similia consperisa oleo in sacrificium:
mortariolum aurum habens decem si-
ctos plenum incenso: bouem de armento
et arietem. et agnum anniculum in olo-
caustum hircumq; pro peccato: et in sa-
crificio pacificorum boues duos. arie-
tes quinque. hircos quinque: agnos ani-
culos quinque. Hec fuit oblatio natha-
nael filij suar. Tercio die princeps fili-
orum zabulon heliab filius helon ob-
tulit acetabulum argenteum appendens
centumtriginta sictos. fialam argen-
team habentem septuaginta sictos ad
pondus sanctuarij. utrumq; plenum si-
milia consperisa oleo in sacrificium: mor-
tariolum aureum appendens decem
sictos plenum incenso: bouem de armen-
to et arietem. et agnum anniculum in
olocaustum hircumq; pro peccato: et
in sacrificio pacificorum boues duos. arie-
tes quinque. hircos quinque: agnos an-
niculos quinque. Hec est oblatio heliab
filij helon. Die quarto princeps filio-
rum ruben elisur filius sedeur. obtulit
acetabulum argenteum appendens cen-
tumtriginta sictos. fialam argenteam
habentem septuaginta sictos ad pon-
dus sanctuarij. utrumq; plenum simi-
la consperisa oleo in sacrificium: mor-
tariolum aureum appendens decem
sictos plenum incenso: bouem et arie-
tem et agnum anniculum in olocaustum.
Hircumq; pro peccato: et in sacrificio
pacificorum boues duos. arietes quinque.
hircos quinque: agnos anniculos quinque.
Hec fuit oblatio elisur. filij sedeur. Die
quinto princeps filiorum simeon sala-
miel filius surisaddei. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtrig-
inta sictos. fialam argenteam habentem

septuaginta siclos ad pondus sandu-
arij. utrumq; plenū simila conspersa
oleo in sacrificium: mortariolū aure-
um appendens decem siclos plenum
incenso: bouem de armento et arietem.
et agnū anniculum in olocaustum.
hircumq; pro peccato: et in hostias
pacifcorū boues duos. arietes quinq;
hircos quinq;: agnos anniculos quinq;
q;. Hec fuit oblatio salamiel filij suri-
saddai. Die sexto princeps filiorū gad
heliasaph fili⁹ duel. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta siclos. fialam argenteā habentē
septuaginta siclos ad pond⁹ sandu-
arij. utrumq; plenum simila consper-
sa oleo in sacrificium: mortariolum
aureum appendens decē siclos plenū
incenso: bouem de armento ⁊ arietem.
et agnū anniculū in olocaustum. hirc-
cumq; pro peccato: et in hostias paci-
ficorum boues duos. arietes quinq; hirc-
cos quinq;: agnos anniculos quinq;
q;. Hec fuit oblatio heliasaph. filij duel.
Die septimo princeps ephraim. elisa-
ma filius ammiud. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta siclos. fialam argenteā habentē
septuaginta siclos ad pond⁹ san-
duarij. utrumq; plenū simila cōspersa
oleo in sacrificium: mortariolū aure-
um appendens decē siclos plenū incen-
so: bouem de armento ⁊ arietē et agnū
anniculum in olocaustum. hircumq;
pro peccato: ⁊ in hostias pacifcorū bo-
ues duos. arietes quinq; hircos quinq;
q;: agnos anniculos quinq;. Hec fuit
oblatio elisama. filij ammiud. Die o-
ctauo princeps filiorū manasse gama-
liel filius phadassur. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta siclos. fialā argenteā habentē

septuaginta siclos ad pondus sandu-
arij. utrumq; plenū simila conspersa
oleo in sacrificium: mortariolū aureū
appendens decem siclos plenū incenso:
bouem de armento. ⁊ arietem. ⁊ agnū
anniculum in olocaustum. hircumq;
pro peccato: et in hostias pacifcorū bo-
ues duos. arietes quinq; hircos quinq;
q;: agnos anniculos quinq;. Hec fuit
oblatio gamaliel filij phadassur. Die
nono princeps filiorū beniamin abi-
dan filius gedeonis. obtulit acetabu-
lum argenteū appendens centūtrigin-
ta siclos. fialam argenteam habentē
septuaginta siclos ad pond⁹ sandu-
arij. utrumq; plenum simila cōspersa
oleo in sacrificium: mortariolum au-
reum appendens decē siclos plenum
incenso: bouem de armento. ⁊ arietē. ⁊
agnū anniculum in olocaustum. hirc-
cumq; pro peccato: ⁊ in hostias paci-
ficorū boues duos. arietes quinq; hirc-
cos quinq;: agnos anniculos quinq;
q;. Hec fuit oblatio abidan filij gedeonis.
Die decimo princeps filiorū dan. abie-
zer filius amisaddai. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta siclos. fialam argenteā habentē
septuaginta siclos ad pondus sandu-
arij. utrumq; plenum simila cōspersa
oleo in sacrificium: mortariolum au-
reum appendens decem siclos plenum
incenso: bouem de armento ⁊ arietem.
et agnū anniculum in olocaustum.
hircūq; p peccato: ⁊ in hostias pacifcorū
boues duos. arietes quinq; hircos
quinq;: agnos anniculos quinq;. Hec fu-
it oblato abiezer filij amisaddai. Die
undecio princeps filiorū aser phagathel
filius ochran. obtulit acetabulum ar-
genteum appendens centumtriginta
siclos. fialam argenteam habentem

71.
septuaginta siclos ad pond⁹ sandu-
arij. utrumq; plenū simila conspersa
oleo in sacrificium: mortariolum au-
reum appendens decem siclos plenū
incenso: bouem de armento. ⁊ arietem.
et agnū anniculum ī olocaustum.
hircumq; pro peccato: et in hostias pa-
cificorum boues duos. arietes quinq;
hircos quinq;: agnos āniculos quinq;
q;. Hec fuit oblatio phagahel filij och-
ran. Die duodecimo princeps filiorū
neptalim ahira filius henan. obtulit
acetabulum argenteū appendens cen-
tumtriginta siclos. fialam argenteā
habentē septuaginta siclos ad pondus
sanduarij. utrumq; plenū simila con-
spersa oleo in sacrificium: mortariolū
aureum appendēs decem siclos plenū
incenso: bouem de armento. et arietē.
et agnū anniculū ī olocaustum hircū
q; pro peccato: ⁊ in hostias pacifi-
corum boues duos. arietes quinq; hircos
quinq;: agnos āniculos quinq;
q;. Hec fuit oblatio ahira filij henan. Hec
in dedicatione altaris oblata sunt a
principibz israel in die qua cōsecratū
est: acetabula argētea duodecim. fiale
argenteę duodecim. ita ut centumtri-
ginta argenti siclos haberet unum a-
cetabulum. et septuaginta siclos una
fiala. id est in cōmune vasorū omniū
eę argenteo. sidi duo milia q̄dringenti
pōdere sanduarij: mortariola aurea
duodecim plena incenso. denos siclos
appendentia pondere sanduarij. id est
simul auri sidi centumtriginti: boues
de armento in olocaustum duodecim.
arietes duodecim. agni anniculi duo-
decim ⁊ libamenta eorum: hirci duo-
decim. pro peccato: in hostias pacifico-
rum boues viginti quatuor. arietes se-
ginta. hirci segaginta. agni anniculi

segaginta. Hec oblata sunt in dedica-
tione altaris. quādo undū ē. Cūq;
ingrederetur moyses tabernaculū fede-
ris ut consuleret oraculum: audiebat
vocem loquentis ad se de p̄piciatorio.
qd erat sup archā testimoniū inter du-
os cherubin: unde ⁊ loquebat ei. **C. viii.**

Locutus ē dñs ad moysen. dicens.
Loquere aarō: et dices ad eum.
Cum posueris septem lucernas: cande-
labrum in australi parte erigat. Hoc
igitur precipere ut lucerne contra boreā
eregione respiciant ad mensam panū
propositionis: contra eam partē quā
candelabrum respicit lucere debebunt.
fecitq; aarō: ⁊ imposuit lucernas su-
per candelabrū ut p̄ceperat dominus
moysi. Hec autem erat factura cande-
labri: eę auro ductili tam medius sti-
pes q̄ cuncta que eę utroq; calamorū
latere nascebantur. Juxta exemplū qd
ostendit dñs moysi: ita operatus est
candelabrum. Et locutus est domin⁹
ad moysen dicens. Tolle leuitas eę me-
dio filiorum israel: et purificabis eos
iuxta hunc ritum. Aspergant aqua
lustrationis: ⁊ radant omnes pilos
carnis sue. Cūq; lauerint vestimēta
sua et mundati fuerint: tollant bouē
de armentis ⁊ libamentum ei⁹. similā
oleo conspersa: bouem aut alterum de
armento tu accipies p peccato: ⁊ appli-
cabis leuitas coram tabernaculo fede-
ris. cōuocata omī multitudine filiorū
israel. Cūq; leuite fuerint corā dño
ponent filij israel manus suas super
eos: et offeret aaron leuitas mun⁹ in
conspectu domini a filiis israel: ut
seruiant in ministerio eius. Leuite q;
ponent manus suas super capita bo-
um: e quibus unum facies pro pecca-
to. ⁊ alterum in olocaustum domini:

ut deprecetis p̄ eis. Statuesq; leuitas in conspectu aaron et filiorum eius ⁊ consecrabis oblatos domino: ac separabis de medio filiorum israel ut sint mei: ⁊ postea ingrediantur tabernaculum federis. ut seruiant michi. Sicq; purificabis et cōsecrabis eos in oblationem domini: quoniam dono donati sunt michi a filiis israel. Pro primogenitis q̄ aperuunt omnem vuluā in israel accepi eos. Mea sunt enī omnia primogenita filiorū israel: tam ex h̄minibus q̄ ex iumentis. Ex die quo percussi omnē primogenitum in terra egipti. sanctificauī eos michi: et tuli leuitas pro cūctis primogenitis filiorū israel. tradidiq; eos dono aaron et filiis eius de medio ppli. ut seruiāt michi pro israel in tabernaculo federis: et orent pro eis ne sit in pplō plaga. si ausi fuerint accedere ad sanctuarium. feceruntq; moyses et aaron et omnis multitudo filiorū israel sup leuitis q̄ p̄ceperat dñs moysi: purificatiq; sunt et lauerunt uestimenta sua. Eleuauit q; eos aarō in conspectu dñi ⁊ orauit pro eis: ut purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculū federis corā aaron ⁊ filiis eius. Sicut p̄ceperat dominus moysi de leuitis: ita factum est. Locutus ē dominus ad moysen dicens. Hec est lex leuitarū: A viginti quinq; annis et supra ingredient: ut ministrent in tabernaculo federis. Cūq; quinquagesimum annum etatis impleuerint seruire cessabunt: eruntq; ministri fratrum suorum in tabernaculo federis. ut custodiāt que sibi fuerit commendata: opera autē ipsa non faciant. Sic dispones leuitis in custodijs suis. **C. ix.**

Locutus est dñs ad moysen in deserto synai. anno secūdo postq;

egressi sūt de terra egipti. mense primo dicens. Faciant filij israel phase in tempore suo. quartadecima die mensis huius ad vespertam: iuxta omnes ceremonias ⁊ iustificationes ei⁹. Precepitq; moyses filiis israel: ut facerēt phase. Qui fecerunt tempore suo quartadecima die mensis ad vespertam in monte synai: iuxta omnia que mandauerat dñs moysi fecerūt filij israel. Ecce autem quidam immundi super anima h̄minis. qui nō poterant facere phase in die illo: accedētes ad moysen et aaron. dixerunt eis. Immundi sum⁹ super anima h̄minis: quare fraudamur ut nō valeamus offerre oblationem dño. in tempore suo inter filios israel? Quibus respondit moyses. State: ut consulam quid precipiat dominus de vobis. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. Homo qui fuerit immundus super anima. siue in via procul in gente vestra. faciat phase domino in mense scđo quartadecima die mensis ad vespertam: cum azimis et lactucis agrestibus comedent illud. Non relinquet ex eo quippiam usq; mane. et os ei⁹ nō cōfringent: omnē ritū phase obseruabunt. Si quis autē ⁊ mundus est ⁊ in itinere nō fuit. ⁊ tamen nō fecit phase. exterminabit anima illa de populis suis: quia sacrificium domino nō obtulit tempore suo. Peccatū suū ip̄e portabit. Peregrinus quoq; et aduentus si fuerint apud vos: faciet phase domino iuxta ceremonias ⁊ iustificationes suas. Preceptum idem erat apud vos tā aduentus q̄ indigene. Agit die qua erectum est tabernaculum operuit illud nubes. Vespere autē sup tentoriū erat quasi species ignis usq;

ad mane. Sic fiebat iugiter. Per diē
 opiebat illud nubes: et per noctem q̄si
 species ignis. Cūq; ablata fuisset nu-
 bes que tabernaculum ptegebat. tūc
 proficiscēbātur filij israhel: et i loco ubi
 stetit nubes. ibi castrametabantur.
 Ad imperiū dñi proficiscēbant: et ad
 imperium illius figebāt tabernaculū.
 Cūctis diebus quibus stabat nubes
 super tabernaculū manebāt in eodem
 loco: et si euenisset ut multo tēpore ma-
 neret sup illud. erant filij isrl in recubi-
 is dñi: et non proficiscēbātur q̄tquot
 diebus fuisset nubes super tabernacu-
 lum. Ad imperiū dñi erigebāt tentori-
 a: et ad imperiū illius deponebāt. Si
 fuisset nubes a vespere usq; ad mane.
 et statim dilucto tabernaculū reliquisset
 proficiscēbātur: et si post diem et no-
 ctem recessisset. dissipabāt tentoria. Si
 vero biduo aut uno mēse uel longio-
 ri tempore fuisset sup tabernaculum.
 manebāt filij israhel in eodem loco. et
 nō proficiscēbant: statim autem ut re-
 cessisset mouebāt castra. Per verbum
 dñi figebāt tētoria. et p verbū illi⁹ pro-
 ficiscēbātur: erātq; i recubiis dñi iuxta
 imperium eius per manū moysi. **C. x.**

Locutus ē dñs ad moysen dicens.
 Fac tibi duas tubas argentas
 ductiles: q̄bz cōuocare possis multitu-
 dinē quādo mouenda sūt castra. Cūq;
 increpueris tubis: cōgregabūt ad te o-
 mnīs turba ad ostium tabernaculi fe-
 deris. Si semel clangeris: venient ad
 te principes et capita multitudinis isra-
 hel. Si autem prolixior atq; concisus
 clangor increpuerit: mouebūt castra
 primi qui sunt ad orientālē plagam.
 In secūdo aut sonitu et pari ululatu
 tube leuabūt tentoria qui habitāt ad
 meridiem: et iuxta hūc modū reliquū

faciant ululantibz tubis in p̄fessione.
 Quādo autem congregādus est p̄p̄s.
 simplex tubarū clangor erit: et nō concī-
 se ululabunt. Filij aut aaron sacerdo-
 tis clangent tubis: eritq; h̄c legitimū
 sempiternū in generationibz vris. Si
 egeritis ad bellum de terra vestra. con-
 tra hostes q̄ dimicant aduersum vos.
 clangeris ululantibz tubis: et erit re-
 cordatio vestri coram dño deo vestro:
 ut etiamini de manibz inimicorū v̄ro-
 rum. Si quādo habebitis epulū et dies
 festos et kalendas. canetis tubis super
 olocaustis et pacificis victimis: ut sint
 vobis in recordationē dei vestri. Ego
 dñs deus vester. Anno secundo men-
 se sc̄do. vicesima die mensis. eleuata ē
 nubes de tabernaculo federis. Profe-
 diq; sunt filij israhel per turmas suas
 de deserto synai: et recubuit nubes in
 solitudine pharan. Mouerūtq; castra
 primi iuxta imperiū dñi i manu moy-
 si. filij iuda p turmas suas: quorum
 princeps erat naalon fili⁹ amminadab.
 In tribu filiorū isachar fuit prin-
 cept nathanael filius suar: in tribu za-
 bulon erat princeps eliab filius elon.
 Deposituq; est tabernaculum: quod
 portātes egressi sunt filij gerson et me-
 rari. Profediq; sunt et filij ruben p tur-
 mas et ordinem suum: quorū princeps
 erat elisur filius sedeur. In tribu autē
 filiorū symeon princeps fuit salamiel
 filius surisaddai: porro in tribu gad
 erat princeps eliasaph fili⁹ duel. Pro-
 fediq; sunt et caachite: portantes san-
 ctuarium. Tam diu tabernaculū por-
 tabatur: donec venirent ad credionis
 locum. Mouerunt castra et filij ephra-
 im per turmas suas: in quorū exercitu
 princeps erat elisama fili⁹ amminud.
 In tribu aut filiorū manasse princeps

fuit gamaliel filius phadassur: et in tribu beniamin erat dux abidan filius gedeonis. Nouissimi castrorum omnium profecti sunt filii dan per turmas suas: in quorum exercitu princeps fuit abiezer filius ammisaddai. In tribu autem filiorum aser erat princeps phagathel filius othran: et in tribu filiorum neptalim princeps fuit ahira filius henan. Hec sunt castra et profectioes filiorum israel per turmas suas quando egrediebantur. Dixitque moyses otah filio rahuel madianiti cognato suo. Proficiscimur ad locum quem dominus daturus est nobis: veni nobiscum ut beneficiamus tibi: quia dominus bona promisit israeli. Cui ille respondit. Non uadam tecum: sed reuertar in terram meam in qua natus sum. Et ille: noli inquit nos relinquere. Tu enim nosti in quibus locis per desertum castra ponere debeamus: et eris ductor noster. Cumque nobiscum ueneris: quicquid optimum fuerit ex opibus quas nobis traditurus est dominus dabimus tibi. Profecti sunt ergo de monte domini viam trium dierum: archaque federis domini predebat eos per dies tres: providens castrorum locum. Subes quoque domini super eos erat per diem cum incederent. Cumque eleuaretur archa: dicebat moyses. Surge domine et dissipentur inimici tui: et fugiant qui oderunt te a facie tua. Cum autem deponeret: aiebat. Reverte domine ad multitudinem exercitus israel. **C. xi**

Interea ortum est murmur populi: quasi dolentium pro labore contra dominum. Quod cum audisset iratus est: et accensus in eos ignis domini deuorauit extremam castrorum partem. Cumque clamasset populus ad moysen: orauit moyses ad dominum: et absorptus est ignis. Vocauitque nomen loci illius incensio: eo quod successus

fuiſſet contra eos ignis domini. Vulgus quippe promiſcuū quod aſcenderat cum eis: flagrauit deſiderio carniū ſedens et ſletis: iundis ſibi pariter filiis iſrael: ait. Quis dabit nobis ad veſcendum carnes? Recordamur piſciū quos comedebamus in egipto gratis: in mentē nobis veniunt cucumeres: et pepones: porrique: et cepe: et allia. Anima noſtra arida eſt: nichil aliud reſpiciunt oculi noſtri niſi man. Erat autē man quaſi ſemē coriandri coloris bdellij. Circuibatque populus: et colligens illud frangebatur mola ſive terebat in mortario: coquēs in olla et faciēs ex eo torulas ſaporis ſiſi panis oleati. Cumque deſcenderet nocte ſuper caſtra ros: deſcendebat pariter et man. Audiuit ergo moyses ſlentem populum per familias: ſingulos per oſtia tentorii ſui. Iratusque eſt furor domini valde: ſed et moyſi intolleranda res viſa eſt: et ait ad dominum. Cur afflixisti ſeruum tuum? Quare non inuenio gratiam coram te? Et cur impoſuiſti pondus uniuerſi populi huius ſuper me? Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem uel genui eam: ut dicas michi porta eos in ſinu tuo ſicut portare ſolet nutrix infantulum: et defer in terram pro qua iuraſti patribus eorum? Unde michi carnes: ut dem tante multitudinī? Silent contra me dicentes: da nobis carnes ut comedamus. Non poſſum ſolus ſuſtinere omnem hunc populum: quia grauis michi ē. Similiter tibi uidetur: obſecro ut interficias me: et inueniam gratiam in oculis tuis: ne tantis afficiar malis. Et dixit dominus ad moysen. Congrega michi ſeptuaginta viros de ſenibus iſrael: quos tu noſti quod ſenes populi ſint ac magiſtri: et duces eos ad oſtiū

tabernaculi federis. facielq; ibi stare te-
cum ut descendam et loquar tibi: et au-
feram de spiritu tuo tradamq; eis. ut
sustinent tecum onus populi. et non tu
solus graueris. Populo quoq; dices.
Sanctificamini. Cras comedetis car-
nes. Ego enim audiui vos dicere. Quis
dabit nobis escas carniū? Bene nobis
erat in egipto. Ut det vobis dominus
carnes et comedatis. non uno die nec
duobus vel quinq; aut decem. nec vigin-
ti quidē. sed usq; ad mensem dierum:
donec egeat per nares vestras et vertatur
in nauisiam: eo qd repuleritis dñm q
in medio vestri est. et fleueritis corā eo
dicentes quare egressi sumus ex egipto
ut perirem in solitudine? Et ait mo-
yses. Sexcenta milia peditum huius
populi sūt. Et tu dicis dabo eis esum car-
nium mense integro? Nunquid ouium
et bouum multitudo cedetur. ut possit
sufficere ad cibum: vel omnes pisces
maris in unū congregabūtur ut eos
faciant? Cui respōdit dñs. Nunquid
manus dñi inualida est? Jam nunc
videbis: utrum meus sermo ope com-
pleatur. Venit igit moyses et narra-
uit populo verba dñi. congregans septu-
aginta viros de senibz israhel: quos
stare fecit circa tabernaculum. Descen-
ditq; dñs p nubem et locutus ē ad eū:
auferens de spiritu qui erat in moyse:
et dāns septuaginta viris. Cūq; re-
quieuisset in eis spiritus pphetauerūt:
nec ultra cessauerūt. Remanserāt autē
in castris duo viri. quorū unus voca-
batur heldad. et alter medad. sup quos
requieuit spiritus: nam et ipi descripti
fuerant: et non egerant ad tabernacu-
lum. Cūq; pphetarent in castris: cu-
rrent puer et nuntiānt moyli dicens.
Heldad et medad pphetant in castris.

Statim iosue fili⁹ nūn minister moy-
si. et electus e pluribz ait. Domine mi
moyses prohibe eos. At ille: quid in-
quit emularis pro me? Quis tribuat
ut omnis populus pphetet: et det eis dñs
spiritum suum? Reuersusq; ē moyses
et maiores natu israhel i castra. Ven-
tus autem egrediens a dño arceptas
transmare coturnices detulit et dimisit
in castra. inire quātum uno die con-
fici potest ex omni parte castrorum per
circuitum: volabantq; in aere duobus
cubitis altitudine sup terrā. Surgens
ergo populus toto die illo et nocte ac
die altero. congregauerunt coturnicū.
qui parum decem choros: et siccauerūt.
eas p girum castrorū. Adhuc carnes
erant in dentibz eorū. nec defecerat hu-
iusmodi cibus: et ecce furor dñi con-
citatus in populū. percussit eū plaga
magna nimis. Vocatusq; est ille lo-
cus sepulchra concupiscentie: ibi enī sepe-
lierunt populū q desiderauerat. Egres-
si autem de sepulchris concupiscentie
venerūt i aseroth: et māserūt ibi. **C. xii.**
Locutusq; est maria et aarō cōtra
moysen ppter uxore ei⁹ ethiopis-
tam: et dixerunt. Num p solū moysen
locutus est dominus? Nonne et nobis
similiter ē locutus? Quod cū audisset
dominus. iratus est. Erat enim moy-
ses vir mitissimus super omnes ho-
mines qui morabātur in terra. Sta-
tim locutus est ad eum et ad aaron. et
maria. Egredimini vos tantum tres
ad tabernaculū federis. Cūq; fuisset
egressi descendit dominus in columna
nubis: et stetit in introitu tabernaculi
vocans aaron et mariam. Qui cum
issent dixit ad eos. Audite sermones
meos. Si qis fuerit inter vos prophe-
ta domini i uisione apparebo ei: uel per

somnium loquar ad illum. At non talis seruus meus moyses: qui in omni domo mea fidelissimus est. Bre enim ad os loquor ei. Palam. et non per enigmata et figuras dominum videt. Quare ergo non timuistis detrahere seruo meo moysi? Iratusque contra eos abiit. Mues quoque recessit que erat super tabernaculum. Et ecce maria apparuit candens lepra quasi nix. Cumque respexisset eam aaron et vidisset perfusam lepra: ait ad moysen. Obsecro domine mine imponas nobis hoc peccatum quod stulte commisimus: ne fiat hec quasi mortua: et ut abortiuum quod proicitur de vulua matris sue. Ecce iam medicum carnis eius deuoratum est a lepra. Clamauitque moyses ad dominum dicens. Deus obsecro sana eam. Cui respondit dominus. Si pater eius spussit in faciem illius: nonne debuerat saltem septem diebus rubore suffundi? Separet septem diebus extra castra: et postea reuocabitur. Exclusa est itaque maria extra castra septem diebus: et populus non est motus de loco illo. donec reuocata est maria. **C. xm.**

Profectusque est populus de aseroth: fixis tentorijs in deserto pharan. Ibi quoque locutus est dominus ad moysen dicens. Mitte viros qui considerent terram chanaan quam daturus sum filiis israel: singulos de singulis tribubus ex principibus. Fecit moyses quod dominus imperarat: de deserto pharan mittens principes viros: quorum ista sunt nomina. De tribu ruben semmua filium zechur: de tribu simeon saphat filium uri: de tribu iuda chaleb filium iephone: de tribu isachar igal filium ioseph: de tribu ephraim osee filium nun: de tribu beniamin phalti filium raphu. De tribu zabulon gedihel filium sodi: de tribu ioseph scepri

manasse gaddi filium susi: de tribu dan amihel filium gemalli: de tribu aser sechor filium michael: de tribu neptalim naabi filium bapli: de tribu gad guhel filium machi. Hec sunt nomina virorum quos misit moyses ad considerandam terram: vocauitque osee filium nun iosue. Misit ergo eos moyses ad considerandam terram chanaan: et dixit ad eos. Ascendite per meridianam plagam. Cumque veneritis ad montes considerate terram qualis sit: et populum qui habitator est eius. utrum fortis sit an infirmus: pauci numero an plures: ipsa terra bona an mala: urbes quales. murate an absque muris: humus pinguis an sterilis. nemorosa an absque arboribus. Confortamini. et afferre nobis de fructibus terre. Erat autem tempus quando iam precoque vire vici possunt. Cumque ascendissent explorauerunt itam a deserto syn usque ad rob intrantibus emath. Ascenderunt quoque ad meridiem et venerunt in hebron ubi erant achiman et silai et dolmai filij enach: nam hebron septem annis ante thanim urbem egypti condita est. Pergentesque usque ad torrentem botri absciderunt palmitem cum vicia sua que portauerunt in veste duo viri. De malis quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt. qui appellatus est nehelescol id est torrentis botri eo quod botrum portassent inde filij israel. Reuersique exploratores ire post quadraginta dies omni regione circumita venerunt ad moysen et aaron et ad omnem cetum filiorum israel in desertum pharan quod est in cades. Locuti quoque eis et omni multitudini ostenderunt fructus terre et narrauerunt dicentes. Venimus in terram ad quam misistis nos. que reuera fluit

lacte et melle. ut ex hijs fructibz cognos-
 sci potest: sed cultores fortissimos ha-
 bet. et urbes grandes atq; muratas.
 Stirpem enach vidim⁹ ibi. Amalech
 habitat in meridie. etheus et iebuseus
 et amorreus in montanis. Canane⁹
 vero moratur iuxta mare. et circa flu-
 entia iordanis. Inter hec caleb compes-
 cens murmur populi qui oriebatur
 contra moysen ait. Ascendamus ⁊ pos-
 sideamus terram: quoniā poterimus
 obtinere eam. Alij vero qui fuerant cū
 eo dicebant. Nequaquā ad hunc pplm
 valeamus ascendere: quia fortior no-
 bis est. Detraherūtq; terre quā inspe-
 rant apud filios israhel. dicentes. Ter-
 ra quā lustrauim⁹ deuorat habitato-
 res suos. Popul⁹ quē aspexim⁹ pce-
 stature ē. Ibi vidim⁹ mōstra quedam
 filiorū enach de genere gigāteō: quibz
 comparati q̄si locuste videbant. **C. xiii.**
 gigitur vociferās oīs turba fleuit nocte
 illa: ⁊ murmurati sūt contra moysen et
 aaron cūdi filij israhel dicētes. Vtinā
 mortui essemus ī egipto ⁊ non in hac
 vasta solitudine. Vtinam preamur.
 et non inducat nos dominus ī terrā
 istam: ne cadamus gladio. ⁊ uxores
 ac liberi nostri ducātur captiui. Non-
 ne melius ē reuerti in egiptū? Dixerūt
 q; alter ad alter. Constituam⁹ nobis
 ducem. ⁊ reuertamur ī egiptum. Quo
 audito moyses ⁊ aaron ceciderūt pro-
 ni in terram coram oīi multitudine
 filiorū israhel. At vero iosue fili⁹ nun.
 et caleb filius iephone. qui ⁊ ipi lustra-
 uerant terram. sciderunt vestimenta
 sua: ⁊ ad omnē multitudinē filiorum
 israhel locuti sunt. Terra quā circui-
 uimus valde bona est. Si ꝑpicius fuerit
 dñs inducet nos in eam: et tradat hu-
 mum lacte et melle manantē. Nolite

rebelles esse contra dominū. neq; time-
 atis pplm terre huius: quia sicut panē
 ita eos possumus deuorare. Recessit
 ab eis omne presidium: dñs nobiscū ē.
 nolite metuere. Cūq; clamaret oīs
 multitudo ⁊ lapidibz eos vellet oppri-
 mere: apparuit gloria domini super
 rectum federis. cūdis videncibus filiis
 israhel. Et dixit dñs ad moysen. U-
 quequo detrahet michi populus iste?
 Quousq; non crederet michi ī oīibz
 signis q̄ feci corā eis? Sferiam igitur
 eos pestilentia. atq; consumā: te autē
 faciam principem sup gentē magnā
 et fortiolem q̄ hec est. Et ait moyses
 ad dominum. Ut audiant egiptij de
 quorū medio eduxisti populū istum. ⁊
 habitatores terre huius q̄ audierunt
 quod tu domine in populo isto sis. ⁊
 facie videaris ad faciem: ⁊ nubes tua
 protegat illos. ⁊ in columna nubis
 precedas eos per diem. ⁊ in columna
 ignis per noctē. quod occideris tantā
 multitudinem quasi unū hominem.
 et dicant. Non poterat introducere
 populū in terram pro qua iurauerat:
 idcirco occidit eos in solitudine. Ma-
 gnificetur ergo fortitudo domini sicut
 iurasti dicēs. Domin⁹ patiens ⁊ mul-
 te misericordie. auferens iniquitatem
 et scelera. nullumq; innoxium derelin-
 quens: qui visitas peccata patrū in fi-
 lios in terciā ⁊ quartā generationē:
 dimitte obsecro peccatum populi tui
 huius scdm magnitudinem misericō-
 tue: sicut ꝑpicius fuisti egredientibus
 de egipto usq; ad locum istū. Dixitq;
 domin⁹. Dimisi iuxta verbū tuum vi-
 uo ego: et implebitur gloria domini
 uniuersa terra. Attamen omnes homi-
 nes qui viderunt maiestatem meam et
 signa q̄ feci in egipto et in solitudine.

et temptauerunt me iam p̄ decem vices
nec obedierunt voci mee. nō videbūt
terram pro qua iuravi patribus eorū:
nec quisq; eē illis qui detraxit michi
intuebitur eam. Seruū meū chaleb q̄
plenus alio spiritu secut⁹ est me indu-
cam in terram hanc quā circūiit. et
semen eius possidebit eam: quoniam
amalechites ⁊ chananeus habitāt in
vallibus. Cras mouete castra: ⁊ reuer-
timini in solitudinē p̄ viam maris ru-
bri. Locutusq; ē dñs ad moysen ⁊ aa-
ron dicens. Usquequo multitudo hec
pessima murmurat contra me? Que-
relas filiorū israhel audiui. Dic ergo
eis. Huius ego ait dominus: sicut lo-
cuti estis audiente me. sic faciā vobis.
In solitudine hac iacebunt cadauera
vestra. Omnes qui numerati estis a
viginti ānis ⁊ supra. ⁊ murmurastis
contra me. non intrabitis terram sup̄
quā leuavi manū meam ut habitare
vos facerem: preter chaleb filiū iephō-
ne. ⁊ iosue filiū nun. paruulos autē
vestros de quibz dixistis quod prede
hostibus forent introducam: ut vide-
ant terram que vobis displicuit: v̄ra
cadauera iacebūt in solitudine. Filij
vestri erunt vagi in deserto ānis qua-
draginta: ⁊ portabunt fornicationē
vestram. donec consumerūt cadauera
patrū in deserto: iuxta numerū q̄dra-
ginta dierū quibus considerastis terrā.
Ann⁹ pro die imputabitur. Et qua-
draginta ānis recipietis iniquitates
vestras: ⁊ scietis ultionem meā. Quo-
niam sicut locut⁹ sum. ita faciā omī
multitudinī huic pessime. que consur-
rexit aduersum me: in solitudine hac
deficiet ⁊ morietur. Agitur omēs viri
quos miserat moyses ad cōtemplan-
dam terram. ⁊ qui reuersi murmurare

fecerant contra eū omne multitudinē.
Detrahentes terre qd̄ esset mala: mor-
tui sunt atq; percussiq; in conspectu do-
mini. Josue autē filius nun ⁊ chaleb
filius iephōne vixerunt eē omnibus
qui preterant ad considerandā terrā.
Locutusq; est moyses uniuersa verba
hec ad omnes filios israhel: et luxit
popul⁹ nimis. Et ecce mane primo
surgentes. ascenderūt verticem mōtis
atq; dixerunt. Parati sum⁹ ascendere
ad locum de quo dominus locutus
est: quia peccauimus. Quibus moy-
ses. Cur inquit transgredimini verbū
dñi. quod vobis non redet in prospe-
rum? Nolite ascendere. non enim est
dñs vobiscum: ne corruatis corā in-
imicis vestris. Amalechites ⁊ chanane-
us ante vos sunt quorū gladio corru-
etis: eo q̄ nolueritis acquiescere dño:
nec erit dominus vobiscū. At illi con-
tenebrati. ascenderūt in verticem mon-
tis. Archa autem testamenti domini
et moyses non recesserūt de castris. De-
scenditq; amalechites ⁊ chananeus q̄
habitabāt ī mōte: et percutiens eos atq;
cōcidēs. p̄secut⁹ ē eos usq; herna. **Cxv.**

Locutus est domin⁹ ad moysen
dicens. Loquere ad filios isrl. ⁊
dices ad eos. Cum ingressi fueritis ter-
ram habitationis vestre quā ego dabo
vobis. ⁊ feceritis oblationē domino
in olocautum. aut victimam pacifi-
cam vota soluētes. uel sponte offerētes
munera. aut in solemnitatibz v̄ris a-
dolentes odorem suauitatis dño: de
bubus siue de quibz offeret quicumq;
immolauerit victimam: sacrificiū sile
decimam partem ephī cōspectam oleo.
quod mensurā habebit quartā partē
hinc: et vinum ad liba fundenda eius-
dem mensure dabit in olocautū siue

in victimam. Per agnos singulos et arietes erit sacrificium simile duarum decimarum. que aspersa sit oleo tercie partis hin: et vinum ad libamentum tercie partis eiusdem mensure offeret in odorem suavitatis domino. Quando vero de bubus feceris olocraustum aut hostiam ut impleas votum vel pacificas victimas: dabis per singulos boues simile tres decimas consperse oleo. quod habeat medium mensure hin: et vinum ad liba fundenda eiusdem mensure in oblationem suauissimi odoris domino. Sic facietis per singulos boues et arietes et agnos. et edos: tam indigene quam peregrini eodem ritu offerent sacrificia. Unum preceptum erit atque iudicium tam vobis quam aduenis terre. Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. et dices ad eos. Cum veneritis in terram quam dabo vobis. et comederitis de panibus regionis illius: separabitis primitias domino de cibis vestris. Sicut de areis primitias separabitis: ita et de pulmentis dabis primitias domino. Quod si per ignorantiam preterieritis quicquam horum que locutus est dominus ad moysen. et mandauit per eum ad vos. a die qua cepit iubere et ultra. oblitaque fuerit facere multitudo: offeret vitulum de armento olocraustum in odorem suauissimi domino. et sacrificium eius ac liba ut ceremonie postulant. hircumque pro peccato: et rogabit sacerdos pro omni multitudine filiorum israel et dimittetur eis. quoniam non sponte peccauerunt nichilominus offerentes incensum domino pro se et pro peccato atque errore suo. et dimittetur vniuersae plebi filiorum israel. et aduenis qui peregrinantur inter vos: quoniam culpa est omnis populi per ignorantiam. Quod si anima una nesciens

peccauerit. offeret capram amiculum pro peccato suo: et deprecabitur pro ea. sacerdos quod inscia peccauerit coram domino: impetrabitque ei veniam. et dimittet illi. Tam indigenis quam aduenis una lex erit omnium qui peccauerit ignorantes. Anima vero que per superbiam aliquid commiserit. siue ciuis sit ille siue peregrinus: quoniam aduersus dominum rebellis fuit. peribit de populo suo. Verbum enim domini contempsit. et preceptum illius fecit irritum: idcirco delebitur et portabit iniquitatem suam. Factum est autem cum essent filii israel in solitudine. et inuenissent hominem colligentem ligna in die sabbati: obrulerunt eum moysi et aaron et vniuersae multitudini. Qui recluserunt eum in carcerem. nescientes quid super eo facere deberet. Dixitque dominus ad moysen. Morte moriatur homo iste: obruat eum lapidibus omnis turba extra castra. Cumque educessent eum foras obruerunt eum lapidibus: et mortuus est. sicut preceperat dominus. Dixit quoque dominus ad moysen. Loquere filiis israel et dices ad eos. Ut faciant sibi fimbrias per angulos palliorum. ponentes in eis vitas iacintinas. Quas cum viderint recordentur omnium mandatorum domini. nec sequantur cogitationes suas et oculos per res varias fornicantes: sed magis memores preceptorum domini: faciant ea: sintque sancti deo suo. Ego dominus deus vester. qui eduxi vos de terra egypti: ut essem deus vester. **C. xvi.**

Ecce autem chore filius ysaar filii chaath. filii leui. et dathan. atque abiran filii eliab. Non quoque filius pheleth de filiis ruben surrexerunt contra moysen: aliique filiorum israel ducem quinquaginta viri proceres synagoge. et qui tempore concilii per nomina

vocabantur. Cumq; stetissent aduersū moysen et aaron dixerunt. Sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorū est. et in ipīs est dñs. Cur eleuamini super pplm dñi? Quod cum audisset moyses cecidit pronus ī faciē: locut⁹ q; ad chore et ad omnē multitudinē. Mane inquit notum faciet dñs qui ad se pertineant. et sanctos applicabit sibi: et quos elegerit appropinquabūt ei. Hoc igit facite. Tollat unusquisq; thuribula sua tu chore et omne conciliū tuū. et hausto cras igne ponite desuper thymiana corā dñō: et quencunq; elegerit. ipse erit sanctus. Multū erigimini filij leui. Dixitq; rursum ad chore. Audite filij leui. Num parū vobis est qd separauit vos deus israhel ab omni p̃plo: et iunxit sibi ut seruiretis ei in cultu tabernaculi: et staretis corā frequentia populi et ministraretis ei? Idcirco ad se fecit accedere te et omnes fratres tuos filios leui. ut vobis etiā sacerdotiū vendicaretis. et omnis glob⁹ tuus stet contra dñm? Quid est enim aaron ut murmuretis contra eū? Nihil ergo moyses ut vocaret dathan et abiran filios eliab. Qui responderūt. Non venimus. Nunquid parum est tibi quod eduxisti nos de terra egipti que lacte et melle manabat ut occideres in deserto: nisi et dominatus fueris nostri? Reuera induxisti nos ī terram que fluit riuus lactis et mellis: et dedisti nobis possessiones agrorū et vinearū. An et oculos nostros vis erueres? Non venimus. Iratusq; moyses valde. Ait ad dñm. Ne respicias sacrificia eorū. Tu scis quod nec asellū quidem unquā acceperim ab eis. nec afflixerim quempiam eorū. Dixitq; ad chore. Tu et omnis congregatio tua stete

seorsum coram dñō. et aaron die crastino separatim. Tollite singuli thuribula vestra. et ponite super ea incendiū offerentes dñō ducta quinquaginta thuribula: aaron quoq; teneat thuribulum suū. Quod cū fecissent stantibus moysē et aaron. et coacti fuissent aduersum eos omnē multitudinē ad ostium tabernaculi: apparuit cunctis gloria dñi. Locutusq; dominus ad moysen et aaron ait. Separamini de medio congregationis huius: ut eos repente disperdam. Qui ceciderūt proni in faciem. atq; dixerunt. Fortissime deus spirituum uniuerse carnis. num uno peccante contra omnes tua ira desuuet? Et ait dominus ad moysen. Precipe uniuerso populo ut separat a tabernaculis chore et dathan et abiran. Surrexitq; moyses et abiit ad dathan et abiran: et sequentibz eū senioribus israhel dixit ad turbam. Recedite a tabernaculis impiorū: et nolite tangere qd ad eos p̃tinet. ne inuoluamini in peccatis eorum. Cumq; recessissent a tentorijs eorum p̃ circuitum. dathan et abiran egressi stabant in introitu papilionū suarum. cū vxoribus et liberis. omniq; frequentia. Et ait moyses. In hoc scietis quod dominus miserit me: ut facerem uniuersa que cecinitis. et non ex p̃prio ea corde protulerim. Si consueta hominū morte interierint. et uisitauerit eos plaga qua et ceteri uisitari solent: nō misit me dñs. Sinaut nouam rem fecerit dominus. ut aperiens terra os suum deglutiat eos et omnia que ad illos pertinent. descendentq; uiuentes in infernū: scietis qd blasphemauerint dominū. Confestim igitur ut cessauit loqui disrupta est terra sub pedibz eorū: et aperiens os suū

deuorauit illos cū tabernaculis suis. et uniuersa substantia eorū. Descenderūt q; uiui in infernū aperti humo: et perierunt de medio multitudinis. At uero omnis israel qui stabat p̄ girū fugit a clamore pereuntū dicens. Ne forte et nos ita deglutiat. Sed et ignis egressus a dñō iniecit durētos quinquaginta uiros q̄ offerebāt incensū.

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Precipe eleazaro filio aaron sacerdoti ut tollat thuribula que iacent in incendio. et ignem huc illucq; dispergat: quoniam sanctificata sunt in mortibz peccatorū: producatq; ea in laminas. et affigat altari. eo q̄ oblatum sit in eis incensum dñō et sanctificata sint: ut remāat ea pro signo et monimēto filij israel. Tulit ergo eleazar sacerdos thuribula enea in quibz obtulerant hī quos incendium deuorauit. et produxit ea i laminas affigēs altari. ut haberent postea filij israel quibz commonerent: ne quis accedat alienigena et qui nō est de semine aaron. ad offerendū incensum dñō: ne patiatur sicut passus est chore. et omnis congregatio ei⁹ loquēte dñō ad moysen. Murmurauit autē omnis multitudo filiorū israel sequenti die cōtra moysen et aaron dicens. Vos interfecistis pplm dñi. Cūq; oriretur sedicio et tumultus incesceret. moyses et aaron fugerunt ad tabernaculū federis. Quod postq; ingressi sunt operuit nubes: et aparuit gloria dñi. Dixitq; dominus ad moysen. Recedite de medio huius multitudinis: et iam nunc delebo eos. Cūq; iacerent in terra dixit moyses ad aarō. Tolle thuribulum. et hausto igne de altari mitte incensū desuper. pergens cito ad populū: ut

roges pro eis. Nam enim egressa ē ira a domino. et plaga deseuit. Quod cū fecisset aaron. et cucurisset ad mediā multitudinē quā iam vastabat incendium obculit thymiamā: et stans int̄ mortuos ac uiuētes pro pplō deprecatus est: et plaga cessauit. Fuerūt autē qui percussi sunt quatuordecim milia hominū et septingenti: absq; hīs qui perierant in sedicione chore. Reuersus q; ē aaron ad moysen ad ostiū tabernaculi federis. postq; quicuit interitus.

Exm Et locutus ē dñs ad moysen dicens. Loquere ad filios israel. et accipe ab eis uirgas singulas p̄ cognationes suas a cunctis principibz tribuū uirgas duodecim: et uniusquisq; nomē super scribes uirge sue. Nomen autē aaron erit in tribu leui: et una uirga cunctas eorū familias continebit: ponesq; eas in tabernaculo federis corā testimonio ubi loquar ad te. Quē ex hīs elegero germinabit uirga eius: et rohibebo a me querimonias filiorū israel. quibus contra uos murmurant. Locutusq; est moyses ad filios israel: et dederunt ei omnes principes uirgas per singulas tribus. Fuerunt q; uirge duodecim absq; uirga aarō. Quas cum posuisset moyses coram domino in tabernaculo testimonij: sequenti die regress⁹ inuenit germinasse uirgā aaron in domo leui. et turgentibus gemmis eruperant flores: qui folijs dilatatis in amigdalas deformati sunt. Proculit ergo moyses omnes uirgas de conspectu dñi ad cunctos filios israel: uiderūtq; receperunt singuli uirgas suas. Dixitq; dominus ad moysen. Refer uirgam aaron i tabernaculū testimonij. ut seruetur ibi i signū rebellium filiorū israel: et quiescāt

querele eorum a me ne moriantur. fecitque moyses sicut preceperat dominus. Dixerunt autem filii israel ad moysen. Ecce consumpti sumus: omnes peribimus. Quicunque accedit ad tabernaculum domini morietur. Num usque ad interfectionem cuncti delicti sumus?

Dixitque dominus ad aaron. *C. xviii.* Tu et filii tui et domus patris tui tecum portabitis iniquitatem sanctuarii: et tu et filii tui simul sustinebitis peccata sacerdotum vestrorum. Sed et fratres tuos de tribu leui et sceptrum patris tui sume tecum: prestoque sint et ministrent tibi. Tu autem et filii tui ministrabitis in tabernaculo testimonij. Ecubabuntque leuite ad precepta tua et ad cuncta opera tabernaculi: ita dumtaxat ut ad vasa sanctuarii et altare non accedant ne et illi moriantur et vos pereatis simul. Sint autem tecum et ecubent in custodiis tabernaculi et in omnibus ceremonijs eius: alienigena non miscebitur vobis. Ecubate in custodia sanctuarii et in ministerio altaris: ne oriat indignatio super filios israel. Ego dedi vobis fratres vestros leuitas de medio filiorum israel: et tradidi donum domino ut seruiant in ministerijs tabernaculi eius. Tu autem et filii tui custodite sacerdotium vestrum: et omnia que ad cultum altaris pertinent et intra velum sunt per sacerdotes amministrabuntur. Si quis exterius accesserit occidetur. Locutus est dominus ad aaron. Ecce dedi tibi custodiam primitiarum mearum. Omnia que sanctificantur a filiis israel tibi tradidi et filiis tuis pro officio sacerdotali legitima sempiterna. Nec ergo accipies de hijs que sanctificantur et oblata sunt domino. Omnis oblatio et sacrificium et quicquid pro peccato atque delicto redditur michi et cedit in sancta sanctorum:

tuum erit et filiorum tuorum. In sanctuario comedes illud. Mares tantum edent ex eo: quia consecratum est tibi. Primitias autem quas vouerint et obrulerint filii israel tibi dedi et filiis tuis ac filiabus tuis iure perpetuo. Qui mundus est in domo tua vescetur eis. Omne medullam olei et vini ac frumenti quicquid offerunt primitiarum domino tibi dedi. Vniuersa feugum initia que gignit humus et domino deportantur: cedent in usus tuos. Qui mundus est in domo tua vescetur eis. Omne quod ex voto reddiderint filii israel tuum erit. Quicquid primum erumpit ex vulua cuncte carnis quam offerunt domino siue ex hominibus siue de pecoribus fuerit tuum iuris erit: ita dumtaxat ut pro hominis primogenito premium accipies: et omne animal quod immundum est redimi facias: cuius redemptio erit post unum mensem: sedis argenti quinq; pondere sanctuarii. Siclus viginti obolos habet. Primogenitum autem bouis et ovis et capre non facies redimi: quia sanctificate sunt domino. Sanguinem tantum eorum fundes super altare: et adipem adolebis in suauissimum odorem domino. Carnes vero in usum tuum cedent: sicut pedunculum consecratum et armus dexter tue erunt. Omnes primitias sanctuarii quas offerunt filii israel domino tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iure perpetuo. Pactum salis est sempiternum coram domino tibi ac filiis tuis. Dixitque dominus ad aaron. In terra eorum nichil possidebitis: nec habebitis partem inter eos. Ego pars et hereditas tua in medio filiorum israel. Filijs autem leui dedi omnes decimas israelitis in possessionem pro ministerio quo seruiunt michi in tabernaculo federis: ut non accedant ultra

filij israel ad tabernaculum. nec committant peccatū mortiferū: solis filiis leui michi in tabernaculo seruientibus et portantibus peccata populi: legitimū sempiternū erit in generationibus uestris. Nichil aliud possidebunt decimarum oblatione contenti: quas i usus eorum et necessaria separauī. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Precipe leuitis atq; denuncia. Cū acceperitis a filiis israel decimas quas dedi uobis: primitias earum offerte dño. id est decimam partē decime: ut reputetur uobis in oblationē primitiuorum: tam de areis q̄ de torcularibus et uniuersis quorum accipitis primitias offerte dño. et date ea aaron sacerdoti. Omnia que offeritis ex decimis. et in donaria domini separabitis: optima et electa erūt. Dicesq; ad eos. Si p̄clara et meliora queq; obruleritis ex decimis. reputabitur uobis q̄si de area et torculari dederitis primitias: et comeditis eas i omnibus locis ur̄is. tam uos q̄ familie ur̄e: q̄a precium ē p̄ ministerio quo seruitis i tabernaculo testimonij: et nō peccabitis super hoc. egregia uobis et pingua reseruantes: ne polluatis oblationes filiorum israel. et moriamini. **C. XIX.**

Locutusq; est dominus ad moysen et aaron dicens. Q̄sta ē religio uictime quā constituit dñs. Precipe filiis israel. ut adducant ad te vacca rufam etatis integre in qua nulla sit macula. nec portauerit iugū: tradetisq; eam eleazaro sacerdoti. Qui eductam extra castra immolabit in conspectu omnium: et tinguēs digitum in sanguine eius. asperget contra fores tabernaculi septem uicibus: comburetq; eā cunctis uidentibus: tam pelle et carnibus eius q̄ sanguine et fimo flamme traditis.

Lignum quoq; cedrinum et yscopum roccumq; his tinctū sacerdos mittet i flammam. que vaccam uorat. Et tūc demū lotis uestibz et corpore suo. egredietur in castra: commaculatusq; erit usq; ad uesperam. Sed et ille qui combusserit eam lauabit uestimenta sua et corpus. et immundus erit usq; ad uesperam. Colliget aut uir mundus cineres vacce. et effundet eos extra castra in loco purissimo: ut sint multitudini filiorum israel in custodiam et in aquā asperisionis: quia pro peccato vacca combusta est. Cūq; lauerit q̄ vacce portauerat cineres uestimenta sua: immundus erit usq; ad uesperum. Habebunt hpc filij israel et aduene q̄ habitant inter eos sanctū iure ppetuo. Qui tetigerit cadauer hominis et ppter hoc septem diebz fuerit immundus. asperget ex hac aqua die tercio et septimo: et sic mundabitur. Si die tercio aspersus non fuerit: septimo nō poterit emundari. Omnis qui tetigerit humane anime morticinum. et aspersus hac commixione nō fuerit. polluet tabernaculum domini: et peribit ex israel. Quia aqua expiationis nō est aspersus immundus erit: et manebit spurcicia eius super eum. Q̄sta est lex hominis q̄ moritur in tabernaculo. Omnes q̄ ingrediuntur tentoriū illius. et uniuersa uasa que ibi sunt polluta erunt septem diebus. Uas quod nō habuerit opculū nec ligaturam desuper. immundū erit. Si quis in agro tetigerit cadauer occisi hominis. aut p se mortui. siue os illius uel sepulcrū: immundū erit septem diebus. Tollenit de cineribz combustionis atq; peccati. et mittet aquas uiuas super eos in uas: in quibus cū homo mundus tinxerit yscopū. asperget eo

omne tentoriū ⁊ cunctam suppellectile-
et homines huiusmodi contagione
pollutos: atq; hpc modo mundus lu-
strabit immūduū tercio ⁊ septimo die.
epiatusq; die septimo lauabit et se et
vestimēta sua: ⁊ immundus erit usq;
ad vespēram. Si quis hoc ritu nō fue-
rit epiat⁹. peribit anima illius de me-
dio ecclesie: quia sanduariū dñi pollu-
it: ⁊ nō est aqua lustrationis aspersus.
Erit hpc preceptū legitimū sempiternū.
Ipse quoq; qui aspergit aquas. laua-
bit vestimenta sua. Omnis qui tetige-
rit aquas epiationis: immundus erit
usq; ad vespēram. Quicquid tetigerit
immundus. immūduū faciet: ⁊ ani-
ma que hpcū quippiam tetigerit. im-
munda erit usq; ad vespērum. **C. xx**

Ueneruntq; filij israhel et omnis
multitudo in desertum sui mense
primō. ⁊ mansit ppls in cades. Mortu-
aq; ē ibi maria: ⁊ sepulta in eodem lo-
co. Cūq; indigeret aqua popul⁹ con-
uenerunt aduersum moysen et aarō:
et uersi in seditionē dixerūt. Utinam
perissemus inter fratres nostros corā
domino. Cur eduxistis ecclesiā dñi in
solitudinem: ut ⁊ nos ⁊ nrā iumenta
moriāmur? Quare nos fecisti ascen-
dere de egipto. ⁊ adduxistis ad locum
istū pessimum qui seri nō potest: q̄ nec
ficū gignit. nec uineas nec mala gra-
nata: insup ⁊ aquam nō habet ad bi-
bendū. Ingressusq; moyses ⁊ aaron
dimissa multitudo in tabernaculū
federis. corruerunt proni in terram: cla-
maueruntq; ad dominū atq; dixerunt.
Domine deus audi clamorē populi
huius. ⁊ aperi eis thesaurū tuū fontē
aque uiue: ut satiati cesset murmura-
tio eorū. Et apparuit gloria dñi super
eos. Locutusq; ē dominus ad moysen

dicens. Tolle virgam et congrega po-
pulum tu ⁊ aarō frater tuus. ⁊ loqui-
mini ad petrā coram eis: ⁊ illa dabit
aquas. Cūq; eduxeris aquā de petra.
bibet omīs multitudo ⁊ iumenta eius.
Tulit igit moyses virgam qui erat in
conspectu dñi sicut preceperat ei. cōgre-
gata multitudo are petram: dixitq;
eis. Audite rebelles ⁊ increduli. Sumi
de petra hac uobis aquā poterimus
eicere. Cūq; eleuasset moyses manū
percutiens virga bis silicem. egressę sūt
aque largissime: ita ut popul⁹ biberet
et iumēta. Dixitq; domin⁹ ad moysen
et aaron. Quia nō credidistis michi
ut sanctificaretis me coram filiis isrl:
non introducetis hps populos in ter-
ram quā dabo eis. Hec ē aqua contra-
ditionis. ubi iurgati sunt filij israhel
contra dñm: ⁊ sanctificat⁹ est i eis. Mis-
sit interea nūcios moyses de cades ad
regem edom. qui dicerent. Hec mādat
frater tuus israhel. Nosti omnē labo-
rem qui apprehendit nos. quomodo
descenderit patres nrī in egiptū. ⁊ habi-
tauerim⁹ ibi multo tempore: afflixerit
q; nos egiptij ⁊ patres nostros: ⁊ quo-
modo clamauerim⁹ ad dñm et exau-
dierit nos. miseritq; angelū qui edu-
xerit nos de egipto. Ecce in urbe cades
que ē in p̄tenuis finibz tuis positi: ob-
secramus ut nobis transire liceat per
terram tuā. Non ibimus p̄ agros nec
per uineas: nō bibemus aquas de pu-
teis tuis: sed gradiemur viā publica.
nec ad dexteram nec ad sinistram decli-
nantes: donec transeamus terminos
tuos. Cui respōdit edom. Non transi-
bis per me. Alioquin armat⁹ occurrā
tibi. Dixeruntq; filij israhel. Per tritā
gradiemur viā: ⁊ si biberim⁹ aquas
tuas nos et pecora nostra. dabimus

quod iustum est. Nulla erit in precio
 difficultas: tantū velociter transeam⁹.
 At ille respōdit. Nō transibitis. Sta-
 timq; egressus est obuius cū infinita
 multitudine ⁊ manu forti: nec voluit
 acquiescere deprecanti. ut concederet
 transitū p fines suos. Quāobrem di-
 uertit ab eo israhel. Cūq; castra mo-
 uissent de cades. venerūt in montē or-
 qui est in finibz terre edom: ubi locut⁹
 est domin⁹ ad moysen dicens. Pergat
 inquit aaron ad ppos suos. Nō enī
 intrabit terram quā dedi filiis israhel:
 eo quod incredulus fuerit ori meo ad
 aquas contradictionis. Tolle aaron
 et filium ei⁹ cū eo: ⁊ duces eos in mon-
 tem or. Cūq; nudaueris patrem ueste
 sua. indues ea eleazarum filiū eius: ⁊
 aarō colligetur. et morietur ibi. fecit
 moyses ut pceperat dñs: ⁊ ascenderūt
 in montem or corā omī multitudine.
 Cūq; aaron spoliasset uestibz suis:
 induit eis eleazarū filium eius. Illo
 mortuo in montis supilio: descendit
 cū eleazaro. Omnis aut multitudo vidēs
 occubuisse aarō: fleuit sup eo triginta
 diebz p cūctas familias suas. **C. xxi.**
Quod cum audisset chanane⁹ reg
 arad. qui habitabat ad meridiē.
 venisse scilicet isrl per eploratorū viā.
 pugnavit contra illū: et victor egress⁹.
 duxit eē eo predā. At israhel voto se do-
 mino obligans ait. Si tradideris po-
 pulū istum in manu mea: delebo vrbes
 eius. Exaudiuitq; dñs preces israhel.
 et tradidit chananeū: quē ille interfecit
 subuersis urbibz eius: et vocavit no-
 men loci illius orma. id est anathema.
 Profecti sunt aut et de monte or. p vi-
 am q ducit ad mare rubrū: ut circū-
 rent terrā edom. Et tedere cepit popu-
 lum itineris ac laboris: locutusq; circa

dominum ⁊ moysen ait. Cur eduxisti
 nos de egipto: ut moriēmur ī solitu-
 dine? Deest panis: nō sunt aque: ani-
 ma nostra iam nauscat super cibo isto
 leuissimo. Quāobrem misit dñs in
 pplū ignitos serpentes: ad quoz pla-
 gas ⁊ mortes plurimorū venerūt ad
 moysen atq; dixerunt. Peccauimus:
 quia locuti sumus contra dominū et
 te. Ora ut tollat a nobis serpentes.
 Orauit moyses pro populo. Et locu-
 tus est domin⁹ ad eū. Fac serpentem
 eneum: ⁊ pone eum pro signo. Qui per-
 cussus aspexerit eum uiuet. fecit ergo
 moyses serpentem eneū: et posuit eum
 pro signo. Quē cū percussī aspicerent:
 sanabātur. Profectiq; filij israhel: ca-
 strametati sunt in oboth. Vnde egressi
 fixere tentoria ī ieraharim ī solitudine
 que respicit moab. cōtra orientalem
 plagam: ⁊ inde mouentes venerūt ad
 torrentem zaretā. Quē relinquentes
 castrametati sunt contra arnon. que
 est in deserto. et prominet in finibus
 amorrei. Siquidem arnon terminus
 est moab: diuidēs moabitas et amor-
 reos. Vnde dicitur in libro bellorum
 dñi. Sicut fecit in mari rubro: sic faci-
 et in torrentibus arnon. Scopuli tor-
 rentium inclinati sunt ut requiescerēt
 in aaron: et recumberent in finibz mo-
 abitarū. Ex eo loco apparuit puteus:
 super quo locutus ē dñs ad moysen.
 Congrega populū: et dabo ei aquam.
 Tūc cecinit israhel carmē istud. Ascen-
 dat puteus concinebār: puteus quē fo-
 derunt principes: et parauerunt duces
 multitudinis. in datore legis ⁊ in ba-
 culis suis. De solitudine: mathana.
 De mathana: nabalitel. De nabalitel:
 in bamoth. Bamoth vallis est ī regio-
 ne moab. ī vertice fassga: et qd respicit

contra desertū. Misit autē isrl nūcios
ad seon regem amorreorū dicēs. Obse-
ro ut transire michi liceat per terram
tuam. Non declinabimus in agros
et vineas: non bibemus aquas ex pu-
teis. Via regia egradiemur: donec
transeamus terminos tuos. Qui con-
cedere noluit ut transiret israhel per fi-
nes suos: quin potius exercitu congre-
gato egressus est obuiā in desertum et
venit in iasa: pugnavitq; contra eum.
A quo percussus est in ore gladij: et pos-
sessa ē terra eius ab arnon usq; ieboc
et filios ammon: quia forti presidio
tenebantur termini ammonitarū. Tulit
ergo israhel omnes civitates eius: et
habitavit in urbibus amorrei: i ezebon
scilicet et viculis eius. Urbs ezebon fu-
it regis seon amorrei. qui pugnavit
contra regem moab: et tulit omnem
terram que dirionis illius fuerat usq;
arnon. Idcirco dicitur in proverbio.
Venite in ezebon: edificetur et constru-
atur civitas seon. Ignis egressus ē de
ezebon. flamma de opido seon: et devo-
ravit ar moabitay. et habitatores ex-
cessorū arnon. He tibi moab: peristi
popule chamos. Dedit filios eius in
fugā: et filias in captivitātē regi amor-
reorum seon. Iugum iporū disperit
ab ezebon usq; dibon: lassi puerunt
in ioppe usq; medaba. Habitavit ita-
q; israhel i terra amorrei. Misitq; moy-
ses qui exploraret iazer: cuius ceperūt
viculos. et possederūt habitatores. Ver-
teruntq; se et ascenderunt per viam ba-
san: et occurrit eis og rex basan cum o-
mni populo suo pugnatur⁹ in edrai. Di-
xitq; dñs ad moysen. Ne timeas eū:
quia in manu tua tradidi illum et o-
mnem populum ac terram eius: faciesq;
illi sicut fecisti seon regi amorreorum

habitatori ezebon. Percusserūt igitur
et hunc cum filijs suis. universumq;
populum eius usq; ad internicionē: et pos-
sederūt terrā illi⁹. Profectiq; castrame-
tati sūt i campetribz moab: ubi trans
iordanen ihericho sita est. **C. xxii.**

Uidens autē balac filius sephor o-
mnia q̄ fecerat israhel amorreo:
et q̄ perimissent eum moabite. et im-
petum eius ferre nō possent: dixit ad
maiores natu madian. Ita delebit
hic populos omnes qui in nr̄is finibz
commorantur: quomodo solet bos
herbas usq; ad radices carpere. Ipse e-
rat eo tempore rex in moab. Misit er-
go nuncios ad balaam filium beor
ariolum. qui habitabat super flumen
terre filiorū ammon: ut vocarent eū et
dicerent. Ecce egressus est populus ex
egypto qui operuit superficiem terre sedens
contra me. Veni igitur et maledic po-
pulo huic quia fortior me est: si quo
modo possim percutere et eicere eū de ter-
ra mea. Nō enim quod benedictus sit cui
benedixeris: et maledictus in quē male-
dicta congesseris. Perreperuntq; senio-
res moab et maiores natu madian:
habentes divinationis precū in ma-
nibz. Cumq; venissent ad balaam. et
narrassent ei omnia verba balac: ille
respondit. Manete hic nocte: et respon-
debo quicquid michi dixerit dominus.
Manentibz illis apud balaam: venit
deus et ait ad eum. Quid sibi volunt
homines isti apud te? Respondit. Ba-
lac filius sephor rex moabitarū misit
ad me dicens. Ecce popul⁹ qui egres-
sus est de egipto operuit superficiem ter-
re: veni et maledic ei: si quo modo pos-
sim pugnans abigere eum. Dixitq;
deus ad balaam. Noli ire cū eis neq;
maledicas populo. quia benedictus ē.

Qui mane consurgens. dixit ad principes. Ite in terrā vram: quia prohibuit me deus venire vobiscū. Reuersi principes dixerūt ad balac. Soluit balaam venire nobiscum. Rursum ille multo plures et nobiliores q̃ ante miserat misit. Qui cum venissent ad balaam. dixerunt. Sic dicit balac fili⁹ sephre. Accunderis venire ad me. Paratus sum honorare te: et quicquid volueris dare. Veni et maledic p̃p̃lo isti. Respondit balaam. Si dederit michi balac plenā donum suā argenti et auri. nō potero inmutare verbum dñi dei mei: ut vel plus vel minus loquar. Obsecro ut hic maneatis etiam hac nocte: et scire queam quid michi rursum respōdeat dominus. Venit ergo deus ad balaam nocte: et ait ei. Si vocare te venerint homines isti. surge et vade cum eis: ita duntaxat. quod precepro tibi facias. Surrexit balaam mane: et strata asina profectus est cum eis: et iratus est deus. Stetitq; angelus domini in via contra balaam qui sedebat asine: et duos puros habebat secum. Cernens asina angelū stantē in via euaginato gladio: auertit se de itinere. et ibat per agrum. Quā cum verberaret balaam et vellet ad semitam reducere: stetit angelus in angustiis duarū materiārum quibz vinee cingebantur. Quē videns asina iunxit se parieti: et attriuit sedentis pedem. At ille iterum verberabat: et nichilominus angelus ad locum angustum transiens. ubi nec ad dexteram nec ad sinistram poterat deviari: obui⁹ stetit. Cūq; vidisset asina stantem angelum: concidit sub pedibus sedentis. Qui iratus vehementius cedebat fuste latera eius. Aperuitq; dñs os asine: et locuta est. Quid feci tibi?

Cur percutis me ecce iam itio? Respondit balaam. Quia commeruisti: et illustrasti michi. Et tinā haberem gladiū ut te percuterem. Dixit asina. Nonne animal tuū sum. cui semp sedere cōsuesti: usq; i presentem diē? Dic quid simile unquā fecerim tibi. At ille ait. Nunq̃. Protinus aperuit dominus oculos balaam: et vidit angelum stantem in via euaginato gladio: adorauitq; eū pronus in terram. Cui angelus. Cur inquit itio verberas asinā tuā? Ego veni ut aduersarer tibi: quia peruersa est via tua. michiq; contraria. Et nisi asina declinasset de via dans locum resistenti: te occidisseni. et illa viueret. Dixit balaam. Peccaui: nescies q̃ tu stares contra me. Et nūc si displicet tibi ut vadam. reuertar. Ait angel⁹. Vade cum istis: et caue ne aliud quā p̃cepro tibi loquaris. Quia igitur cū principibus. Quod cum audisset balac: egressus est in occursum ei⁹ in opido moabitārum quod situm est in extremis finibz arnon. Dixitq; ad balaam. Mihi nuncios ut vocarent te. Cur nō statim venisti ad me? An quia mercedē aduentui tuo reddere nequeo? Cui ille respondit. Ecce assum. Nunquid loqui potero aliud nisi quod deus posuerit in ore meo? Perreperunt ergo simul: et venerunt in urbem que in extremis regionis eius finibus erat. Cūq; occidisset balac boues et oves: misit ad balaam et principes qui cum eo erant munera. Mane autem facto. duxit eum ad recessa baal: et intuitus est extremam partem populi. *Ex. xxm.*

Dixitq; balaam ad balac. Edifica michi hic septem aras: et paratotidem vitulos: eiusdemq; numeri arietes. Cūq; fecisset iuxta sermonem

balaam: imposuerunt simul vitulum
et arietem super arā. Dixitq; balaā ad
balac. Sta paulisper iuxta olocautū
tūū donec vadam. si forte occurrat mi-
chi dominus: et quodcūq; impreaue-
rit loquar tibi. Cūq; abisset velociter
occurrat illi deus. Locutusq; ad eum ba-
laam. septem inquit aras crexi: et im-
posui vitulum et arietē desuper. Dñs
autem posuit verbū in ore eius. et ait.
Reuertere ad balac: et hec loqueris. Re-
uersus inuenit stantem balac iuxta o-
locautum suum et omnes principes
moabitay: assumptaq; parabola sua
dixit. De aran adduxit me balac reg
moabitay: de montibz orientis. Ve-
ni inquit et maledic iacob: propterea et de-
testare israhel. Quomō maledicam:
cui non maledixit deus? Qua ratione
detester: quē dominus nō detestatur?
De summis silicibz videbo eum: et de
collibus considerabo illum. Popul⁹
solus habitabit: et inter gētes nō repu-
rabitur. Quis dinumerare possit pul-
uerē iacob. et nosse numer⁹ stirpis isra-
hel? Moriatur anima mea morte iu-
storum: et fiant nouissima mea horū
similia. Dixitq; balac ad balaā. Quid
est hoc quod agis? Ut malediceret
inimicis meis vocaui te. et tu contra-
rio benedicis eis? Cui ille respondit.
Num aliud possum loqui: nisi quod
iussit dñs? Dixit ergo balac. Veni
mecum in alterum locū. unde partem
israhel videas. et totum videre nō pos-
sis: inde maledicto ei. Cūq; duxisset
eum in locum sublimem sup verticem
montis phasga. edificauit balaam se-
ptem aras: et impositis supra. vitu-
lo atq; ariete: dixit ad balac. Sta hic
iuxta olocautum tuū: donec ego ob-
uius pergā. Cui cū dñs occurrisset:

posuissetq; verbū i ore eius ait. Reuer-
tere ad balac: et hec loqueris ei. Reuer-
sus inuenit eū stantem iuxta olocau-
tum suū: et principes moabitay cum
eo. Ad quē balac. Quid inquit locut⁹
est dominus? At ille assumpta para-
bola sua ait. Sta balac et ausculta: au-
di fili sephor. Non est deus quasi ho-
mo ut mentiatur: nec ut filius homi-
nis ut mutet. Dixit ergo et nō faciet:
locutus est et non implebit. Ad bene-
dicendum adductus sum: benedictio-
nem prohibere non valeo. Non ē ydo-
lum in iacob: nec videtur simulacrū
in israhel. Dominus deus eius cū eo
est: et clangor victoriae regis in illo. De-
us eduxit illum de egipto: cuius forti-
tudo similis est rinocerontis. Non est
augurium in iacob: nec diuinitio in
israhel. Temporibz suis dicetur iacob
et israhel. quid operat⁹ sit deus. Ecce
populus ut leena consurget: et quasi
leo erigetur. Non accubabit donec de-
uoret predam: et occisor⁹ sanguinem
bibat. Dixitq; balac ad balaam. Nec
maledicas ei nec benedicas. Et ille.
Mōne ait dixi tibi: q̄ quicquid michi
deus impraret hoc facerem? Et ait ba-
lac ad eum. Veni et ducam te ad ali-
um locum: si forte placeat deo ut inde
maledicas eis. Cūq; duxisset eū super
verticem montis phogor qui respicit
solitudinē: dixit ei balaā. Edifica mi-
chi hic septē aras: et para totidē vitulos:
eiusdemq; numeri arietes. Fecit balac
ut balaā dixerat: imposuitq; vitulos
et arietes p singlas aras. **C. xiii.**

Quinq; vidisset balaā quod pla-
ceret domino ut benediceret isra-
heli. nequaquā abiit ut ante perregerat
ut augurium quæreretur. sed dirigens
contra desertū vultum suū. et eleuans

oculos vidit israel in tentorijs com-
morantem per tribus suas: et irruente
in se spiritu dei. assumpta parabola a-
it. Dixit balaam fili⁹ beor: dixit homo
cui obturatus est oculus: dixit auditor
sermonū dei qui visionē omnipotentis
intuitus est: qui cadit. et sic apertuntur
oculi eius. Quam pulchra tabernacula
tua iacob. et tentoria tua israel: ut val-
les nemorose. ut horti iuxta fluuios
irrigui: ut tabernacula que fixit dñs:
quasi cedi ppter aquas. Fluet aqua
de situla ei⁹: et semen illius erit i aquas
multas. Tolleitur ppter agag rex ei⁹: et
auferetur regnū illius. Deus eduxit il-
lum de egipto: cuius fortitudo similis
est rinocerotis. Deorabūt gentes ho-
stes illius: ossaq; eorū confingent: et
perforabunt sagittis. Accubans domi-
uit ut leo: et quasi lecta quā suscitare
nullus audebit. Qui benedixerit tibi
erit ipe benedictus: qui maledixerit in
maledictione reputabit. Iratusq; ba-
lac cōtra balaam: complois manibz
ait. Ad maledicendum inimicis meis
uocaui te. quibz e contrario tercio bene-
dixisti. Reuerrere ad locū tuum. Dece-
ueram quidē magnifice honorare te:
sed dominus puauit te hpnore dispo-
sito. Respondit balaam ad balac. Non-
ne nuncijs tuis quos misisti ad me
dixi. si dederit michi balac plenam do-
mum suam argenti et auri. nō potero
preterire sermonem dñi dei mei. ut uel
boni quid uel mali proferam ex corde
meo: sed quicquid dñs dixerit. hoc lo-
quar. Veruntamen pgens ad pplm
meum. dabo consiliū: quid ppls tuus
huic ppls faciet extremo tēpore. Sum-
pta igit parabola. rursum ait. Dixit
balaam filius beor: dixit homo cuius
obturatus est oculus: dixit auditor

sermonū dei. qui nouit doctrinā altissi-
mi. et uisiones omnipotentis uidet: qui
cadens aptos habet oculos. Videbo
eum sed nō modo: intuebor illum: sed
non prope. Orietur stella ex iacob. et
cōsurgit uirga de israel: et percutiet du-
ces moab. vastabitq; omnes filios
sech: et erit ydumia possessio eius. Prece-
ditas seir cedit inimicis suis: israel
vero fortiter aget. De iacob erit q̄ do-
minetur: et perdat reliquias ciuitatis.
Cūq; uidisset amalech: assumens pa-
rabolam ait. Principiū gentiū ama-
lech: cuius extrema pidentur. Vidit q;
cineum: et assumpta parabola ait. Ro-
bustum quidem ē habitaculū tuū: sed
si in petra posueris nidum tuū. et fueris
electus de stirpe cū quā diu poteris per-
manere. Assur enim capiet te. Assum-
ptaq; parabola. iterum locutus ē. Ne-
quis uidetur ē. quādo ista faciet deus.
Venient i triceribz de yralia. superabūt
assirios. vastabuntq; hebreos: et ad
extremū etiā ipi pibunt. Surrexitq; ba-
laam et reuersus ē in locū suū: balac q;
uīa qua uenerat rediit. **C. xxv.**

Morabatur aut eo tempore isrl in
sechim: et fornicatus est ppls cū
filiabz moab. que uocauerūt eos ad
sacrificia sua. At illi comederūt: et ado-
rauerunt deos earum. Iniciatusq; est
israel beelsegor. Et iratus dominus
ait ad moysen. Tolle cūctos principes
populi. et suspende eas contra solem in
patibulis: ut auertatur furor me⁹ ab
isrl. Dixitq; moyses ad iudices israel.
Occidat unusquisq; proximos suos.
qui iniciati sunt beelsegor. Et ecce unus
de filijs israel intrauit coram fratri-
bus suis ad scortum madianiten. ui-
dente moysen et omni turba filiorum
israel: qui flebāt ante fores tabernaculi.

Quod cū vidisset sinees fili⁹ eleazari
fili⁹ aaron sacerdotis . surrexit de me-
dio multitudinis: ⁊ arrepto pugione
ingressus est post virum israhelitem in
lupanar: et pfodit ambos simul virū
scilicet et mulierem ī locis genitalibz.
Cessauitq; plaga a filijs isrl: et occisi
sunt viginti⁹ milia hominū. Di-
xitq; dñs ad moysen. Sinees fili⁹ elea-
zari fili⁹ aaron sacerdotis auertit irā
meam a filijs israhel: quia zelo meo
commotus est contra eos: ut non ipe
deletē filios israhel ī zelo meo. Qdārcō
loquere ad eos. Ecce dō ei pacem fede-
ris mei: ⁊ erit tam ipi q; semini eius pa-
ctum sacerdotij sempiternū: quia zela-
tus est pro deo suo. ⁊ reppiauit scelus fi-
liorum israhel. Erat aut nomen viri
israhelite q; occisus ē cū madianitide
zambri fili⁹ salu: dux de cognatione
et tribu symeonis. Porro mulier ma-
dianitis que pariter interfecit ē voca-
batur rozbi: filia sur principis nobilis-
simi madianitarum. Locutusq; est do-
min⁹ ad moysen dicens. Hostes vos
sentiant madianite ⁊ percutite eos: qā
et ipsi hostiliter egerunt contra vos.
et decipere insidijs per ydolum pho-
gor: et rozbi filiam ducis madian so-
rorem suam: que percussa est in die pla-
ge pro sacrilegio phogor. **C. xxvi.**

Postq; noxi⁹ sanguis effusus ē:
dixit dñs ad moysen ⁊ eleazar
filium aaron sacerdotem. Numerate
omne summam filiorū israhel a vigin-
ti annis et supra p domos et cognā-
tiones suas: cunctos qui possunt ad
bella procedere. Locuti sunt itaq; moy-
ses et eleazar sacerdos in campstribz
moab super iordanem contra ihericho
ad eos qui erant a viginti annis et
supra sicut dñs imperarat: quorū ē iste

numerus. Ruben: primogenit⁹ israhel.
Qui⁹ filius enoch . a quo familia e-
nochitarū: ⁊ phallu . a quo familia phal-
litarum: et esrom . a quo familia es-
romitarū: ⁊ charmi . a quo familia char-
mitarum. Hec sunt familie de stirpe
ruben: quarū numerus inuentus est
quadraginta tria milia ⁊ septingenti
triginta. Silius phallu eliab: hui⁹ fili⁹
namuhel ⁊ dathan et abiron. Isti sūt
dathan et abiron . principes ppli q; sur-
reperunt contra moysen ⁊ aaron in se-
ditione chore . quādo aduersus dñm
rebellauerūt: et apriens ira os suū de-
uorauit chore morientibz plurimis:
quando combussit ignis ducentos
quingenta viros. Et factū ē gran-
de miraculum: ut chore percunte fili⁹
illi⁹ nō perirent. Sili⁹ symeon p cognā-
tiones suas . namuhel ab hpc familia
namuhelitarū: iamin ab hpc familia
iaminitarum: iachin . ab hpc familia
iachinitarum: zare . ab hpc familia
zareitarum: saul . ab hpc familia sau-
litarum. Hec sunt familie de stirpe sy-
meon: quarū omnis numerus fuit vi-
ginti duū milia ducentorū. Sili⁹ gad
p cognationes suas: sephon . ab hpc
familia sephonitarū: aggi . ab hpc fa-
milia aggitay: suni . ab hpc familia su-
nitarum: ozni . ab hpc familia ozni-
tarum: her . ab hpc familia heritarum:
arod . a quo familia aroditarum: ari-
hel . ab hpc familia arihelitarum. Iste
sunt familie gad: quarum omnis nu-
merus fuit qdraginta milia quingenti-
torum. Sili⁹ iuda . her ⁊ onan: qui am-
bo mortui sunt in terra chanaan. Sili-
eruntq; filij iuda p cognationes suas:
sela a quo familia selaitarū: phares .
a quo familia pharesitarum: zare . a
quo familia zareitarū. Porro filijs

phares : esrom . a quo familia esromitarum : ⁊ amul . a quo familia amulitarum . Iste sunt familie iuda : quarū omnis numerus fuit septuaginta sex milia quingentorum . Filij ysachar p cognationes suas : thpla . a quo familia tholaitarū : phua . a quo familia phuaitarum : iasub . a quo familia iasubitarū : semran . a quo familia semranitarū . Hec sunt cognationes ysachar : quarum numer⁹ fuit sexaginta quatuor milia trecentorū . Filij zabulon per cognationes suas : sared . a quo familia sareditarum : belon . a quo familia belonitarū : ialel . a quo familia ialelitarum . Hec sūt cognationes zabulon : quarum numerus fuit sexaginta milia quingentorum . Filij ioseph per cognationes suas manasse et ephraim . De manasse or⁹ ē machir : a quo familia machiritarū . Machir genuit galaad : a quo familia galaaditarū . Galaad habuit filios iezer : a quo familia iezeritarū : ⁊ elech . a quo familia elechitarum : ⁊ asriel . a quo familia asrielitarū : et sechem . a quo familia sechemitarū : et semida . a quo familia semidaitarum : ⁊ epher . a quo familia epheritarum . Fuit autem epher pater salphaad : q̄ filios nō habebat sed tantum filias quarū ista sunt nomina : maala . ⁊ noa . ⁊ egla . et melcha . et therfa . Hec sūt familie manasse : ⁊ numerus earū quinquaginta duo milia septingentorū . Filij aut ephraim per cognationes suas fuerūt hii . Suthala . a quo familia suthalaitarū : becher . a quo familia becheritarū : reben . a quo familia rebenitarum . Porro filius suthala fuit heran : a quo familia heranitarum . Hec sunt cognationes filiorū ephraim : quarū numer⁹ fuit triginta

duo milia quingentorū . Iste sunt filij ioseph per familias suas . Filij beniamin in cognationibz suis : bale . a quo familia baleitarum : azbel . a quo familia azbelitarū : achiram . a quo familia achiramitarum : supham . a quo familia suphamitarū : upham . a quo familia uphamitarū . Filij bale : hered et noeman . De hered familia hereditarū : De noeman familia noemanitarū . Hii sunt filij beniamin p cognationes suas : quorum numerus quadraginta quinque milia sexcentorum . Filij dan p cognationes suas : suban . a quo familia subanitarū . Hec cognationes dan per familias suas . Omnes fuere subanite : quorū numer⁹ erat sexaginta quatuor milia quingentorū . Filij aser per cognationes suas : iemua . a quo familia iemuitarū : iessui . a quo familia iessuitarum : brie . a quo familia brieitarū . Filij brie haber . a quo familia haberitarum : et melchihel . a quo familia melchihelitarū . Nomen autem filie aser fuit sara . Hec cognationes filiorum aser : et numerus eorū quinquaginta tria milia . quadringentorū . Filij neptalim per cognationes suas : iessihel . a quo familia iessihelitarum : gumi . a quo familia gunitarū : iaser . a quo familia iaseritarum : sellen . a quo familia sellenitarum . Hec sunt cognationes filiorum neptalim per familias suas : quorum numerus quadraginta quinque milia . quadringentorum . Ista est summa filiorū israhel qui recensiti sunt . sexcenta milia . ⁊ mille . septingenti triginta . Locutusq; est domin⁹ ad moysen dicens . Istis diuidetur terra iuxta numerum vocabulorum in possessiones suas . Pluribz maiorem partem dabis . et paucioribz

minore: singulis sicut nunc recensiti
sunt tradetur possessio: ita duntaxat:
ut sors terram tribubus diuidat et fami-
liis. Quicquid sorte contigerit: hoc
uel plures accipiant uel pauciores. Hic
quoque est numerus filiorum leui per fami-
lias suas. Gerson. a quo familia ger-
sonitarum: caath. a quo familia caathi-
tarum: merari. a quo familia merari-
tarum. Hec sunt familie leui. Familia
lobni. familia hebron. familia mo-
li. familia mus. familia chori. At ue-
ro caath. genuit amram: qui habuit
uxorem iochabeth filiam leui. que na-
ta est ei in egipto. Hec genuit viro suo
amram filios aaron et moysen: et ma-
riam sororem eorum. De aaron orti sunt
nadab et abiu et eleazar et ithamar:
quorum nadab et abiu mortui sunt. cum
obtulissent ignem alienum coram domino.
Fueruntque omnes qui numerati sunt
viginti tria milia generis masculini
ab uno mense et supra: qui non sunt
recensiti inter filios israel: nec eis cum
ceteris data possessio est. Hic est numerus
filiorum israel. qui descripti sunt a moy-
se et eleazaro sacerdote in campetribus
moab supra iordanem contra ihericho:
inter quos nullus fuit eorum qui ante
numerati sunt a moyse et aaron in de-
serto synai. Predixerat enim dominus
quod omnes moreretur in solitudine. Nul-
lusque remansit ex eis: nisi chaleb filius ie-
phone. et iosue filius nun. **C. xxviii.**

Accesserunt autem filie salphaad. filij
ephraim. filij galaad. filij machir.
filij manasse. qui fuit filius ioseph. quarum
sunt nomina. malaa. et noa. et egla.
et melcha. et thesa. Steteruntque coram moy-
se et eleazaro sacerdote et cunctis prin-
cipibus populi ad ostium tabernaculi
federis. atque dixerunt. Pater noster

mortuus est in deserto: nec fuit in sedi-
tione quam concitata est contra dominum sub
chore: sed in peccato suo mortuus est.
Hic non habuit mares filios. Cur tol-
litur nomen illius de familia sua: quia
non habet filium? Date nobis posses-
sionem inter cognatos patris nostri. Re-
tulitque moyses causam earum ad iudi-
cium domini. Qui dixit ad eum. Iustam
rem postulant filie salphaad. Da eis
possessionem inter cognatos patris sui:
et ei in hereditate succedant. Ad filios
autem israel loqueris hec. Homo cum
mortuus fuerit absque filio. ad filiam
eius transibit hereditas: si filiam non
habuerit: habebit successores fratres su-
os. Quod si et fratres non fuerint: da-
bitis hereditatem fratribus patris eius.
Sin autem nec patres habuerit: dabitur
hereditas hijs qui ei proximi sunt. Erit
que hoc filiis israel sanctum lege perpetua:
sicut precepit dominus moyse. Dixit
quoque dominus ad moysen. Ascende
in montem istum abarim: et contempla-
re inde terram quam daturus sum filiis
israel. Cumque uideris eam. ibis et tu
ad populum tuum sicut iuit frater tuus
aaron: quia offendistis me in deserto
sin in contradictione multitudinis: nec
sanctificare me uoluistis coram ea su-
per aquas. Hec sunt aque contradic-
tionis in cades deserti sin. Cui respondit
moyses. Prouideat dominus deus spi-
rituum omnis carnis hominem qui
sit super multitudinem hanc: et possit eg-
re et intrare ante eos. et educere eos uel
introducere: ne sit populus domini sicut
oues absque pastore. Dixitque dominus ad
eum. Tolle iosue filium nun virum in
quo est spiritus dei: et pone manum tuam
super eum. Qui stabit coram eleazaro
sacerdote et omni multitudine: et dabis

ei precepta cunctis videntibus. et partem glorie tue: ut audiat eum omnis synagoga filiorum israel. Pro hoc si quid agendum erit. eleazar sacerdos consulat dominum. Ad verbum eius egredietur et ingredietur. ipse et omnes filii israel cum eo: et cetera multitudo. Fecit moyses ut preceperat dominus. Cumque tulisset iosue. Statuit eum coram eleazaro sacerdote et omni frequentia populi: et impositis capiti eius manibus. cuncta replicavit que mandauerat dominus.

C. xxviii.

Dixit quoque dominus ad moysen. Precepe filiis israel: et dices ad eos. Oblationem meam et panes. et incensum odoris suavisissimi offerete per tempora sua. Hec sunt sacrificia que offerre debetis. Agnos anniculos immaculatos duos quotidie in olocaustum sempiternum: unum offeretis mane. et alterum ad vespertinum: decimam partem ephi simile. que conspersa sit oleo purissimo. et habeat quartam partem hin. Olocaustum iunge est quod obtulistis in monte synai in odorem suavisissimum incensi domini. Et libabitis vini quartam partem hin per agnos singulos in sanctuario domini: alterumque agnum similiter offeretis ad vespertinam iuxta omnem ritum sacrificij matutini et libamentorum eius oblationem suavisissimi odoris domino. Die autem sabbati offeretis duos agnos anniculos immaculatos. et duas decimas simile oleo consperse in sacrificio: et liba que rite funduntur per singula sabbata in olocausto sempiterno. In kalendis autem id est in mensium recordijs offeretis olocaustum domino. vitulos de armento duos. arietem unum. agnos anniculos septem immaculatos: et tres decimas simile oleo consperse in sacrificio per singulos vitulos: et duas

decimas simile oleo consperse per singulos arietes: et decimam decime simile et oleo in sacrificio per agnos singulos. Olocaustum suavisissimi odoris atque incensi est domino. Libamenta autem vini que per singulas fundenda sunt victimas. ista erunt. Media pars hin per singulos vitulos: tertia per arietem: quarta per agnum. Hoc erit olocaustum per omnes menses: qui sibi anno vertente succedunt. Hircus quoque offeretur domino pro peccatis in olocaustum sempiternum cum libamentis suis. Mense autem primo. quartadecima die mensis phase domini erit: et quintadecima die sollemnitas. Septem diebus vespent asinis: quarum dies prima venerabilis et sancta erit. Omne opus servile non facietis in ea. Offeretisque in incensum olocaustum domino vitulos de armento duos. arietem unum. agnos anniculos immaculatos septem: et sacrificia singulorum et similia que conspersa sit oleo: tres decimas per singulos vitulos. et duas decimas per arietem. et decimam decime per agnos singulos. id est per septem agnos: et hircum pro peccato unum ut repleatur pro vobis: preter olocaustum matutinum quod semper offeretis: ita facietis per singulos dies septem dierum in fomitem ignis et in odorem suavisissimum domino: quod surget de olocausto et de libationibus singulorum. Dies quoque septimus celebramus et sanctus erit vobis. Omne opus servile non facietis in eo. Dies etiam primitiarum quando offeretis novas fruges domino repletis ebdomadibus: venerabilis et sancta erit. Omne opus servile non facietis in ea. Offeretisque olocaustum in odorem suavisissimum domino. vitulos de armento duos. arietem unum. agnos anniculos

immaculatos septē: atq; in sacrificijs
eorū simile oleo consperse tres decimas
per singulos vitulos. p arietes duas.
per agnos decimā decime q̄ simul sunt
agni septem: hircū quoq; qui mada-
tur p expiationē. p̄ter olocaustū sempi-
ternū ⁊ liba ei⁹. Immaculata offeretis o-
mnia cū libationibz suis. **C. xxix.**

Quod etiam septimū prima dies
venerabilis et sancta erit vobis.
Omne opus servile nō facietis in ea.
quia dies clangoris ē et tubarū. Offe-
retisq; olocaustū i odore suavissimū
dño. vitulum de armento unū ⁊ arietē
unum. ⁊ agnos anniculos immacula-
tos septem: et in sacrificijs eorū simile
oleo cōspere tres decimas p singulos
vitulos. duas decimas p arietē unam
decimā per agnū qui simul sunt agni
septem: ⁊ hircum p peccato q̄ offertur
in expiationē ppli preter olocaustum
kalendarū cū sacrificijs suis. ⁊ olocau-
stum sempiternū cū libationibz solitis.
Hisdem ceremonijs offeretis i odore
suavissimum incensum dño. Decima
quoq; dies mensis huius septimū erit
vobis sancta atq; venerabilis: ⁊ affli-
getis animas vras. Omne opus ser-
vile non facietis in ea. Offeretisq; olo-
caustum dño in odorem suavissimū.
vitulū de armento unū. arietē unum. a-
gnos anniculos immaculatos septē:
et in sacrificijs eorum simile oleo con-
spere tres decimas p singulos vitulos.
duas decimas p arietem. decimā deci-
me per agnos singulos q̄ simul sunt
septem agni. et hircum pro peccato:
absq; hīs que offerri p delicto solent
in expiationē ⁊ in olocaustum sempi-
ternum in sacrificio ⁊ libaminibz eorū.
Quintadecima vero die mensis septimū
que vobis sancta erit atq; venerabilis:

omne opus servile nō facietis in ea:
sed celebrabitis sollemnitatē dñi
septem diebz. Offeretisq; olocaustū in
odorem suavissimū dño vitulos de
armento tredecim arietes duos. agnos
anniculos immaculatos quatuorde-
cim: et in libamentis eorū. simile oleo
cōspere tres decimas p vitulos singu-
los qui simul vituli tredecim. et
duas decimas arietī uno. id ē simul
arietibz duobus ⁊ decimam decime a-
gnis singulis q̄ simul sunt agni qua-
tuordecim: ⁊ hircum p peccato absq;
olocausto sempiterno. ⁊ sacrificio ⁊ li-
bamine eius. In die altero offeres vi-
tulos de armento duodecim. arietes
duos. agnos anniculos immaculatos
quatuordecim: sacrificiaq; ⁊ libamina
singulorū p vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos
rite celebrabis: ⁊ hircum pro peccato
absq; olocausto sempiterno sacrificia
q; eius ⁊ libamine. Die tercio offeres
vitulos undecim. arietes duos. agnos
anniculos immaculatos quatuorde-
cim: sacrificiaq; ⁊ libamina singulorū
per vitulos et arietes ⁊ agnos rite ce-
lebrabis: ⁊ hircum pro peccato absq;
olocausto sempiterno. sacrificioq; et
libamine eius. Die quarto offeres vi-
tulos decem. arietes duos. agnos an-
niculos immaculatos quatuordecim:
sacrificiaq; et libamina singulorum
per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite ce-
lebrabis: et hircū p peccato absq; olo-
causto sempiterno sacrificioq; eius et
libamine. Die quinto offeres vitulos
novem. arietes duos. agnos annicu-
los immaculatos quatuordecim: sa-
crificiaq; et libamina singulorū per vi-
tulos et arietes et agnos rite celebra-
bis: et hircum pro peccato absq; olo-
causto sempiterno sacrificioq; eius et

libamine. Die septo offeres vitulos octo. arietes duos. agnos anniculos immaculatos quatuordecim: sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircum pro peccato absque olocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine. Die septimo offeres vitulos septem et arietes duos agnos anniculos immaculatos quatuordecim: sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircum pro peccato absque olocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine. Die octavo qui est celeberrimus. omne opus seculi non facietis offerentes olocaustum in odorem suauissimum domino vitulum unum arietem unum. agnos anniculos immaculatos septem: sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis. et hircum pro peccato absque olocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine. **N**ec offeretis domino in sollemnitatibus vestris: preter vota et oblationes spontaneas in olocausto. in sacrificio in libamine et in hostiis pacificis.

C. xxx.

Narrauitque moyses filiis israel omnia que ei dominus imperarat: et locutus est ad principes tribuum filiorum israel. Iste est sermo quem precepit dominus. Si quis virorum votum domino vouerit. aut se constrinxerit iuramento: non faciet irritum verbum suum: sed omne quod promisit implebit. Mulier si quippiam vouerit et se constrinxerit iuramento que est in domo patris sui. et in etate adhuc puellari: si cognouerit pater votum quod pollicita est. et iuramentum quo obligauit animam suam et tacuerit: voti rea erit. Quicquid pollicita est et iurauit. opere implebit. Sima autem statim

ut audierit contradixerit pater: et vota et iuramenta eius irrita erunt: nec obnoxia tenebitur sponsioni eo quod contradixerit pater. Si maritum habuerit et vouerit aliquid et semel de ore eius verbum egrediens. animam eius obligauerit iuramento: quo die audierit vir et non contradixerit. voti rea erit: reddetque quodcumque promiserat. Sima autem audies statim contradixerit et irritas fecerit pollicitationes eius. verbaque quibus obstrinxerat animam suam: propicius erit ei dominus. Vidua et repudiata quicquid vouerint reddent. Uxor in domo viri cum se voto constrinxerit et iuramento: si audierit vir et tacuerit nec contradixerit sponsioni: reddet quodcumque promiserat. Sima autem exemplo contradixerit: non tenebitur promissionis rea quia maritus contradixit: et dominus ei propicius erit. Si vouerit et iuramento se obstrinxerit ut per ieiunium vel ceterarum rerum abstinentiam affligat animam suam: in arbitrio viri erit si faciat siue non faciat. Quod si audieris vir tacuerit et in altera die distulerit sententiam: quicquid vouerat atque promiserat reddet: quia statim ut audiuit tacuit. Sima autem contradixerit postquam rescivit: portabit ipse iniquitatem eius. Iste sunt leges quas constituit dominus moysi inter virum et uxorem: inter patrem et filiam quam in puellari adhuc etate est: vel que manet in parentis domo. **C. xxxi.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Viscere prius filios israel de madianitis: et sic colligeris ad populum tuum. Statimque moyses armate inquit et vobis viros ad pugnam: qui possint ultionem domini expetere de madianitis. Mille viri de singulis tribubus eligantur ex israel:

qui mittant ad bellū. Dederūtq; mille-
nos de singulis tribubz id est duode-
cim milia expeditor ad pugna: quos
misit moyses cū phinees filio eleaza-
ri sacerdotis: vasaq; sancta et tubas ad
clangendū tradidit ei. Cūq; pugna-
sent cōtra madianitas atq; vicissent.
omnes mares occiderūt et reges eorū
eui et reem. et sur. et ur. et rebe quinq;
principes gentis: balaam quoq; filiū
beor interfecerūt gladio: reperūtq; mu-
lieres eorū et paruulos omniaq; peco-
ra et cūctam suppellectilem. Quicquid
habere potuerant depopulati sunt: tā
urbes q; viculos. et castella flamma
consumpsit. Et tulerunt predā et vni-
uersa que reperāt tam ex hominibz q;
ex iumentis: et conduxerūt ad moysen
eleazarū sacerdotem et ad omnē mul-
titudinem filiorū israel. Reliqua autē
utensilia portauerūt ad castra in cam-
pestribz moab: iuxta iordanem contra
ihericho. Egressi sunt autē moyses et
eleazar sacerdos et omnes principes
synagoge i occursum eorum extra ca-
stra. Gratulq; moyses principibz exer-
citus tribunis et centurionibus q; vene-
rant de bello ait. Cur feminas reser-
uastis? Nonne iste sunt qui deceperūt
filios israel ad suggestionē balaam.
et preuaticari fecerūt vos in dño super
peccato phogor unde et percussus est po-
pulus? Ergo cūctas interficite. Quic-
quid est generis masculini etiā in par-
uulis. et mulieres que nouerūt viros i
coitu iugulate: puellas autē et omnes
feminas virgines reseruate vobis: et
manete extra castra septē diebus. Qui
occiderit hominē. uel occisum tetigerit:
lustrabit die tercio et septimo. Et de o-
mnī predā siue vestimentū fuerit siue
vas et aliquid in utensilia paratū de

caprarū pellibus et pilis et ligno repia-
bitur. Eleazar quoq; sacerdos ad vi-
ros exercitus qui pugnauerāt sic locu-
tus est. Hoc ē preceptū legis: qd man-
dauit deus moysi. Aurū et argentum et
es et ferrum et plumbū et stannū et o-
mne quod potest transire p flammā.
igne purgabitur: quicquid autē ignē
nō potest sustinere. aqua repiationis
sanctificabitur: et lauabitis vestimēta
vestra die septimo. et purificati postea
castra intrabitis. Dixit quoq; domi-
nus ad moysen. Tollite summam eo-
rum que capta sunt ab homine usq;
ad pecus tu et eleazar sacerdos. et prin-
cipes vulgi: diuidesq; ex equo predā
inter eos qui pugnauerunt et egressi
sunt ad bellū et inter omnē reliquam
multitudinē: et separabis partē domi-
no ab hīs qui pugnauerūt et fuerunt
in bello unam animā de quingentis
tam ex hominibz q; ex bobus et asinis
et ouibz: et dabis eam eleazaro sacerdo-
ti: quia primitie domini sunt. Ex me-
dia quoq; parte filiorū israel accipies
quingagesimū caput hominū et bouū
et asinorū et omnium cunctorūq; animan-
tium: et dabis ea leuitis qui recubant
in custodijs tabernaculi dñi. fecerunt
q; moyses et eleazar sicut preceperat
dominus. Fuit autem predā quā exer-
citus reperat. omnium seeceta septuagita
quinq; milia: bouū septuaginta duo
milia. asinorū sexaginta milia et mil-
le: anime hominū sexus femine q; nō
cognouerāt viros. triginta duo milia.
Dataq; ē media pars hīs qui in pre-
lio fuerāt. omnium trecenta triginta septē
milia quingente. e quibus in partem
domini suppucate sunt oues seecente
septuagintaquinq; et de bobus trigin-
ta sex milibz boues septuagita et duo:

de asinis triginta milibus quingentis.
 asini sexaginta unus. De animabus
 hominum sedecim milibus cesserunt in par-
 tem domini triginta due anime. Tradidit
 quoque moyses numerum primitiarum domini elea-
 zar sacerdoti sicut fuerat ei imperatum
 ex media parte filiorum israel: quam sepa-
 rauerat hijs qui in prelio fuerant. De
 media vero parte que contigerat reli-
 que multitudini id est de omnibus trecentis
 triginta septem milibus quingentis.
 et de bobus triginta sex milibus. et de a-
 sinis triginta milibus quingentis. et de
 hominibus sedecim milibus tulit moyses
 quinquagesimum caput: et dedit leuitis
 qui excubabant in tabernaculo domini: si-
 cut preceperat dominus. Cumque accessissent
 principes exercitus ad moysen et tribu-
 ni centurionesque dixerunt. Nos tui
 recensuimus numerum pugnatorem quos
 habuimus sub manu nostra: et ne unus qui-
 dem defuit. Obstant causam offerimus in
 donarijs domini singuli quod in preda auri
 potuimus inuenire periscelides et armil-
 las anulos et depectalia ac mureculas:
 ut deprecemur pro nobis dominum. Susce-
 peruntque moyses et eleazar sacerdos
 omne aurum in diuersis speciebus pondus
 sedecim milia septingentos quinquaginta
 siclos: a tribunis et centurionibus.
 Unusquisque enim quod in preda rapue-
 rat suum erat. Et susceptum intulerunt in
 tabernaculum testimonij: in monumentum
 filiorum israel coram domino. **C. xxxii.**

Filij autem ruben et gad habebant pec-
 cora multa: et erat illis in iumen-
 tis infinita substantia. Cumque uidis-
 sent iazer et galaad aptas animali-
 bus alendis terras: venerunt ad moy-
 sen et ad eleazarum sacerdotem et princi-
 pes multitudinis: atque dixerunt. Astha-
 roth et dibon et iazer et nemra eseton

et eleale et saban et nebo et beon terra
 quam percussit dominus in conspectu filiorum
 israel: regionis uberrime est ad pastum
 animalium: et nos serui tui habemus iu-
 menta plurima: precamurque si inueni-
 mus gratiam coram te. ut des nobis
 famulis tuis eam in possessionem nec
 facias nos transire iordanem quibus
 respondit moyses. Nunquid scattes
 vestri ibunt ad pugnam: et vos hic sede-
 bitis? Cur subuertitis mentes filiorum
 israel: ne transire audeant in locum
 quem eis daturus est dominus? Nonne ita
 egerunt patres vestri: quando misit de ca-
 desbarne ad explorandam terram? Cumque
 uenissent usque ad uallem botri lustra-
 ta omni regione subuerterunt cor filio-
 rum israel ut non intraret fines quos
 eis dominus dedit: qui iratus iurauit dicens.
 Si uidebunt homines qui ascenderunt ex
 egipto a viginti annis et supra terram
 quam sub iuramento pollicitus sum a-
 braham ysaac et iacob: et noluerunt se-
 qui me propter caleph filium iephone cene-
 zeum et iosue filium nun. Isti impleue-
 runt voluntatem meam. Iratusque dominus
 aduersum israhel circumduxit eum per de-
 sertum quadraginta annis: donec con-
 sumeretur uniuersa generatio que fece-
 rat malum in conspectu eius. Et ecce inquit
 vos surrexistis pro patribus uestris incre-
 menta et alumni hominum peccatorum:
 ut augetis furor domini contra israel.
 Quod si nolueritis sequi eum in solitu-
 dine populum derelinquet: et uos causa-
 eritis necis omnium. At illi prope acceden-
 tes dixerunt. Cautas omnium fabrica-
 bimus et stabula iumentorum. parui-
 lisque quoque nostris urbes munitas: nos
 autem ipsi armati et accincti progenus
 ad prelium ante filios israel: donec in-
 troducamus eos ad loca sua. Paruuli

nostri et quicquid habere possumus e-
runt in urbibus muratis propter habita-
torum insidias. Non reuertemur in do-
mos nostras usque dum possideant filii
israhel hereditatem suam: nec quicquam que-
rimus trans iordanem: quia iam habe-
mus possessionem nostram in orientali
eius plaga. Quibus moyses ait. Si fa-
citis quod promittitis expediti pergi-
te coram domino ad pugnam: et omnis vir bel-
lator armatus iordanem transeat: donec
subuertat dominus inimicos suos:
et subiciatur ei omnis terra: tunc eritis
inculpabiles apud deum et apud isra-
hel: et obtinebitis regiones quas vul-
tis coram domino. Sin autem quod dicatis non fe-
ceritis: nulli dubium est quin peccetis in
deum: et scitote quoniam peccatum vestrum appre-
hendet vos. Edificate ergo urbes par-
uulis vestris et caulas et stabula omni-
bus ac iumentis: et quod polliciti estis
implete. Dixeruntque filii gad et ruben
ad moysen. Serui tui sumus. Faciemus
quod iubet dominus noster. Paruulos nostros
et mulieres et pecora ac iumenta relin-
quemus in urbibus galaad: nos autem
famuli tui omnes expediti pergemus ad
bellum sicut tu domine loqueris. Precepit
ergo moyses eleazaro sacerdote et io-
sue filio nun et principibus familiarum
tribus israhel: et dixit ad eos. Si trans-
ierint filii gad et filii ruben vobiscum
iordanem omnes armati ad bellum coram
domino: et vobis fuerit terra subiecta:
dare eis galaad in possessionem. Sin au-
tem noluerint transire vobiscum in ter-
ram chanaan: inter vos habitandi ac-
cipiant loca. Responderuntque filii gad
et filii ruben. Sicut locutus est dominus ser-
uis suis ita faciemus. Ipsi armati per-
gemus coram domino in terram chanaan: et
possessionem iam suscepisse nos confitemur

trans iordanem. Dedit itaque moyses
filii gad et ruben et dimidie tribui
manasse filii ioseph regnum seon regis
amorreorum et regnum og regis basan: et ter-
ram eorum cum urbibus suis per circu-
itum. Igitur egerunt filii gad dibon
et astharoth et arcoer et roth et sopham
et iazer iectaa et bethneimra et betharan
urbes munitas: et caulas pecoribus
suis. Filii vero ruben edificauerunt ele-
bon et eleale et cariathaim et nabo et ba-
almeon uersis nominibus: sabama quoque:
imponentes uocabula urbibus quas
egerunt. Porro filii machir filii ma-
nasse preterierunt in galaad: et uastau-
erunt eam interfecero amorreos habitato-
re eius. Dedit ergo moyses terram ga-
laad machir filio manasse: qui habi-
tauit in ea. Iair autem filius manasse
abiit et occupauit uicos eius: quos
appellauit auothiair id est uillas iair.
Moabe quoque perrexit et apprehendit
canath cum uiculis suis: uocauitque
eam ex nomine suo nobe. **C. xxxm.**

Hec sunt mansiones filiorum isra-
hel qui egressi sunt de egipto per
turmas suas in manu moysi et aaron:
quas descripsit moyses iuxta castrorum
loca que domini iussione mutabant. Pro-
fecti igitur de ramesse mense primo
quintadecima die mensis primi: fece-
runt altera die phase filii israhel in ma-
nu recessa uidentibus cunctis egiptiis: et
sepelientibus primogenitos quos per-
cusserat dominus. Nam et in diebus eo-
rum egerat ultionem. Castrametati
sunt in socoth: de socoth uenerunt
in etham que est in extremis finibus
solitudinis. Unde egressi uenerunt con-
tra phiairoth que respicit belsephon:
et castrametati sunt ante magdalum.
Profectique de phiairoth transierunt per

mediū mare ī solitudinē: et ambulantes tribus diebus p̄ desertū etiam castrametati sunt ī mara. Profectiq; de mara venerunt in helim ubi erant duodecim fontes aquarū ⁊ palme septuaginta: ibiq; castrametati sunt. Sed ⁊ inde egressi: fixerūt tētoria sup mare rubrū. Profectiq; de mari rubro castrametati sunt in deserto synai: unde egressi venerunt in deptha. Profectiq; de deptha castrametati sunt in halus egressiq; de halus · raphidim fixere tentoria: ubi populo defuit aqua ad bibendū. Profectiq; de raphidim: castrametati sunt in deserto synai. Sed et de solitudine synai egressi: venerūt ad sepulcra concupiscentie: profectiq; de sepulcristis concupiscentie castrametati sunt ī asseroth: et de asseroth venerūt in rethma. Profectiq; de rethma castrametati sunt in reuonphares: unde egressi venerūt ī lebna. De lebna castrametati sunt ī rella: egressiq; de rella venerunt ī ceelacha. Unde profecti castrametati sunt in monte sepher: egressi de monte sepher venerunt in arada. Unde proficiscētes castrametati sunt ī maceloth: profectiq; de maceloth: venerunt in taath. De taath castrametati sūt in thare: unde egressi fixere tentoria ī metcha ⁊ de metcha castrametati sunt in elmona: profectiq; de elmona venerūt ī moseroth. Et de moseroth castrametati sunt in baneiachan: profectiq; de baneiachan venerunt in montem gadgad. Unde profecti castrametati sūt ī iethebatha: et de iethebatha venerūt in ebrona. Egressiq; de ebrona castrametati sunt in asiongaber: inde profecti venerunt in desertum syn. Hec est cades. Egressiq; de cades castrametati sūt ī mōte or: in extremis finibz ire edom. Ascenditq;

aaron sacerdos in mōtem or iubente domino: ⁊ ibi mortuus est anno quadagesimo egressionis filiorū israel eē egipto mense quinto p̄mo die mensis cū esset annorū centumvigintiū. Audiuitq; chananeus rex arad · q̄ habitabat ad meridiem: ī terrā chanaan venisse filios isrl. Et profecti de monte or castrametati sūt in salmona: unde egressi venerunt in phimon. Profectiq; de phimon castrametati sunt in oboth: ⁊ de oboth venerūt ī ieabarim q̄ ē ī finibz moabitay. Profectiq; de ieabarim fixere tentoria in dibongad: unde egressi castrametati sunt in elmon deblathaim. Egressiq; de elmon deblathaim venerunt ad montes abarim contra nabo: profectiq; de montibus abarim transierūt ad campestria moab sup iordanem contra iherich. Ibiq; castrametati sūt de bethsimon usq; ad bethsathim in planioribz locis moabitay: ubi locutus ē domin⁹ ad moyses. Precipe filiis israel: ⁊ dic ad eos. Quando transieritis iordanem intrantes terram chanaan · disperdite cūctos habitatores terre illius: cōstringite vitulos ⁊ statuas comminuite atq; omnia excelsa vastate: mundantes terram et habitantes in ea. Ego enim dedi vobis illam in possessionem: quā diuidetis vobis sorte. Pluribus dabitis latiore: ⁊ paucioribus angustiore. Singulis ut sors reciderit: ita tribuetur hereditas. Per tribus ⁊ familias possessio diuidetur. Sinautem nolueritis interficere habitatores terre: qui remanserint: erunt vobis quasi clavi in oculis et lancee in lateribz et aduersabuntur vobis in terram habitationis vestre: et quicquid illis cogitaueram facere vobis faciā. **C. xxxiii.**

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Precipe filiis israel: et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram chanaan: et in possessione vobis sorte ceciderit: hijs finibus terminabitur. Pars meridiana incipiet a solitudine syn que est iuxta edom: et habebit terminos contra orientem mare salissimum: qui circuibunt australem plagam per ascensum scorpionis: ita ut trans eant in setina et pueniant ad meridiem usque ad cadelbarne: unde egredientur confinia ad villam nomine adar et tendent usque asemona. Ibitque per gyrum terminus ab asemona usque ad torrentem egypti: et magni maris litore finietur. Plaga autem occidentalis a mari magno incipiet: et ipso fine claudet. Porro ad septentrionalem plagam a mari magno terminus incipiet puenientes usque ad montem altissimum: a quo venient in emath usque ad terminos sedad: ibuntque confinia usque ad ebronam et villam henan. Ibi erunt termini in parte aquilonis. Inde metabuntur fines contra orientalem plagam de villa henan usque sephama: et de sephama descendunt termini in reblatha contra fontem daphnim. Inde puenient contra orientem ad mare tenereth et tendet usque iordanem: et ad ultimum salissimum claudetur mari. Hanc habebitis terram per fines suos in circuitu. Precepitque moyses filiis israel dicens. Hec erit terra quam possidebitis sorte: et quam iussit dominus dari novem tribubus et dimidie tribui. Tribus enim filiorum ruben per familias suas et tribus filiorum gad iuxta cognationum numerum: media quoque tribus manasse id est due senis tribus acceperunt partem suam trans iordanem contra ihericho ad orientalem plagam.

Et ait dominus ad moysen. Hec sunt nomina virorum qui terram dividant vobis. Eleazar sacerdos et iosue filius nun: et singuli principes de tribubus singulis quorum ista sunt vocabula. De tribu iuda: caleph filius iephone. De tribu symeon: samuel filius amiud. De tribu beniamin: heliad filius chaelon. De tribu filiorum dan: borci filius iogli. Filiorum ioseph de tribu manasse: hanan filius ephot. De tribu ephraim: ramuel filius sephian. De tribu zabulon: helisaphan filius pharnath. De tribu ysachar: dux phaltiel filius ozan. De tribu aser: abiud filius salomi. De tribu neptalim: phedahel filius amiud. Ipsi sunt quibus preceperat dominus ut divideret filijs israel terram chanaan.

Hec quoque locutus est dominus **C. xxxv.** ad moysen in campis moab supra iordanem contra ihericho. Precipe filiis israel ut dent leuitis de possessionibus suis urbes ad habitandum et suburbana earum per circuitum: ut ipsi in oppidis maneat: et suburbana sint pecoribus ac iumentis: que a muris civitatum forinsecus per circuitum mille passuum spacio tendentur. Contra orientem duo milia erunt cubiti: et contra meridiem similiter erunt duo milia. Ad mare quoque quod respicit occidentem eadem mensura erit: et septentrionalis plaga equali termino finietur. Eruntque urbes in medio: et foris suburbana. De ipsis autem oppidis que leuitis dabitur. Sex erunt in fugitivorum auxilia separata: ut fugiat ad ea qui fuderit sanguinem: et exceptis hijs alia quadraginta duo oppida: id est simul quadraginta duo cum suburbanis suis. Ipsaeque urbes que dabuntur de possessionibus filiorum israel: ab hijs qui plus habent

plures auferent: et qui minus pauciores. Singuli iuxta mensuram hereditatis sue dabunt oppida leuitis. Ait dominus ad moysen. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Quando transgressi fueritis iordanem in terram chanaan. decernite quod urbes esse debeant in presidia fugitiuorum. qui nolentes sanguinem fuderint: in quibus cum fuerit profugus. cognatus occisi eum occidere non poterit: donec stet in conspectu multitudinis. et causa illi iudicetur. De ipsis autem urbibus que ad fugitiuorum subsidia separant tres erunt trans iordanem et tres in terra chanaan. tam filiis israel quam aduenis atque peregrinis: ut confugiat ad eas. qui nolens sanguinem fuderit. Si quis ferro percusserit et mortuus fuerit qui percussus est. reus erit homicidii: et ipse morietur. Si lapidem iecerit et idus occubuerit: similiter punietur. Si ligno percussus interierit: percussoris sanguine vindicabitur. Propinquus occisi homicidam interficiet: statim ut apprehenderit eum percutiet. Si per odium quis hominem impulerit uel iecerit quippiam in eum per insidias: aut cum esset inimicus manu percusserit et ille mortuus fuerit: percussor homicidii reus erit. Cognatus occisi statim ut inuenierit eum iugulabit. Quod si fortuito et absque odio et inimicitijs quicquam horum fecerit. et hoc audiente populo fuerit comprobatum. atque inter percussorem et propinquum sanguinis queestio ventilata: liberabitur innocens de ultoris manu. et reducetur per sententiam in urbem ad quam confugerat: manebitque ibi donec sacerdos magnus qui oleo sancto unctus est moriatur. Si interfector extra fines urbium que regulibus deputate sunt fuerit inuentus et percussus ab eo qui ultor est sanguinis: absque noxa

erit qui eum occiderit. Debuerat enim profugus usque ad mortem pontificis in urbe residere. Postquam autem ille obierit: homicida reuertetur in terram suam. Hec sempiterna erunt et legitima. in cunctis habitationibus vestris. Homicida sub testibus punietur. Ad unius testimonium nullus condemnabitur. Non accipietis pretium ab eo qui reus est sanguinis: statim et ipse morietur. Exules et profugi ante mortem pontificis nullomodo in urbes suas reuerti poterunt ne polluantis terram habitationis vestre quam insonitum reuore maculat: nec aliter expiari potest nisi per eius sanguinem. qui alterius sanguinem fuderit: ita emundabitur vestra possessio me amovente vobiscum. Ego enim sum dominus: qui habito inter filios israel. **C. xxxiii.**

Accesserunt autem et principes familiarum galaad filii machir filii manasse de stirpe filiorum ioseph: locuti sunt moysi coram principibus israel atque dixerunt. Tibi domino nostro precepit dominus ut terram sorte divideres filiis israel: et ut filiabus salphaad fratris nostri dares possessionem debitam patri: quas si alterius tribus homines uxores acceperint sequetur possessio sua et translata ad alium tribum de vestra hereditate minuetur: atque ita fiet ut cum iubileus id est quinquagesimus annus remissionis advenierit confundatur sortium distributio et aliorum possessio ad alios transeat. Respondit moyses filiis israel: et domino precipiente ait. Ecce tribus filiorum ioseph locuta est: et hec lex super filiabus salphaad a domino promulgata est. Substant quibus volunt tantum ut sue tribus hominibus: ne commisceatur possessio filiorum israel de tribu in tribum. Omnes enim viri ducent uxores de tribu

et cognatione sua. et cuncte femine de eadem tribu maritos accipient: ut hereditas permaneat in familiis nec sibi misceantur tribus: sed ita maneant ut a domino separate sunt. feceruntque filie salphaad ut sibi fuerat imperatum. et nupsierunt malaa et thesa et eglā et melcha et noa filiis patris sui de familia manasse qui fuit filius ioseph: et possessio que illis fuerat attributa mansit in tribu et familia patris earum. Hec sunt mandata atque iudicia que mandavit dominus per manum moysi ad filios israel in campis moab supra iordanem contra ihericho.

Explicit lib. vñ. Incipit liber Deuteronomij Caplm pñm

Et sunt verba que locutus est moyses ad omnem israel trans iordanem in solitudine campis. contra mare rubrum: inter pharan et thophel et laban et aseroth. Vbi auri est plurimum. undecim diebus de ore per viam montis seir usque cadelbarne. Quadragesimo anno undecimo mense prima die mensis locutus est moyses ad filios israel omnia que preceperat illi dominus. ut diceret eis: postquam percussit seon regem amorreorum. qui habitavit in elebon: et og regem basan qui mansit in aseroth et in edrai trans iordanem in terra moab. Cepitque moyses explanare legem et dicere. Dominus deus noster locutus est ad nos in ore dicens. Sufficit vobis quod in hoc monte mansistis. Revertimini et venite ad montem amorreorum et ad cetera que ei proxima sunt campis atque montana et humiliora loca contra meridiem et iuxta litus maris: terram chananeorum et libani usque ad flumen magnū

euphratem. Et inquit tradidi vobis. Ingredimini et possidete eam: super qua iuravit dominus patribus vestris abraham ysaac et iacob: ut daret illam eis et semini eorum post eos. Dixique vobis illo in tempore. Non possum solus sustinere vos quia dominus deus noster multiplicavit vos: et estis hodie sicut stelle celi plurimae. Dominus deus patrum vestrorum addat ad hunc numerum multa milia: et benedicat vobis sicut locutus est. Non valeo solus negotia vestra sustinere et pondus et iurgia. Date ergo vobis viros sapientes et graves quorum conversatio sit probata in tribubus vestris: ut ponam eos vobis principes. Tunc respondistis michi. Bona res est quam vis facere. Tulique de tribubus vestris viros sapientes et nobiles et constitui eos principes tribunos et centuriones et quinquagenarios ac decanos qui docerent vos singula: preceperique eis dicens. Audite illos: et quod iustum est iudicate. Siue civis sit ille siue peregrinus: nulla erit distantia personarum. Ita parvum audietis ut magnū: nec accipietis rivum personam: quia dei iudicium est. Quod si difficile vobis visum aliquid fuerit referte ad me: et ego audiam. Preceperique omnia que facere deberetis. Profectique de ore transivimus per heremum terribilem et maximam solitudinem quam vidistis per viam montis amorrei: sicut preceperat dominus deus noster nobis. Cumque venissemus in cadelbarne dixi vobis. Venistis ad montem amorrei: quem dominus deus noster daturus est vobis. Vide terram quam dominus deus tuus dabit tibi. Ascende et posside eam: sicut locutus est dominus deus noster patribus tuis. Noli timere: nec quicquam paucas. Et accessistis ad me omnes atque dixistis. Mittamus

viros q̄ cōsiderent terrā: et renūciarent
per quod iter debeamus ascendere: et
ad quas p̄gere ciuitates. Cūq; michi
sermo placuisset: misi eē vobis duode-
cim viros singulos de tribubus suis.
Qui cum p̄gressi essent et ascendissent in
montana: venerūt usq; ad vallem bo-
tri: et considerata terra: sumentes de
scutibus eius ut ostenderēt ubertatem
attulerūt ad nos: atq; dixerūt. Bona
est terra quā dñs deus noster daturus
est nobis. Et nolūstis ascendere: sed
increduli ad s̄monem dei nostri mur-
murastis in tabernaculis vestris: atq;
dixistis. Vdit nos dñs: et idcirco edu-
xit nos de terra egipti ut traderet nos
in manu amorrei atq; deleret. Quo a-
scendemus? Nūc t̄ terruerunt cor no-
strum dicentes. Maxima multitudo
est: et nobis statura procerior. Urbes
magne et ad celū usq; munite. Filios
eniachim vidimus ibi. Et dixi vobis
nolite metuere: nec timeatis eos. Do-
minus deus qui ductor ē noster: pro
vobis ip̄e pugnabit: sicut fecit in egi-
pto cunctis videntibus: et in solitudine
ip̄i vidistis. Portauit te dñs de⁹ riuus
ut solet homo gestare paruulū filium
suū in omni via p̄ quā ambulasti: do-
nec veniretis ad locū istum. Et nec sic
quidem credidistis domino deo vestro
qui p̄cessit vos in via et metatus est
locum in quo tentoria figere deberetis:
nocte ostendens vobis iter p̄ ignem: et
die p̄ columnā nubis. Cūq; audisset
dñs vocem sermonū v̄rōr: iratus iu-
rauit et ait. Non videbit quispiā de
hominib; generationis hui⁹ pessime
terram bonā quā sub iuramento polli-
citus sū p̄ribus vestris: preter caleph
filiū iephone. Ip̄e enim videbit eam:
et ip̄i dabo terrā quā calcauit et filijs

rius: quia secut⁹ est dñm. Nec mirāda
indignatio ī p̄lm: cum michi quoq;
iratus deus p̄pter vos dixerit. Nec tu
ingredieris illuc: sed iosue filius nun-
nister tu⁹ ip̄e intrabit p̄ te. Nunc eg-
hortare et roborare: et ip̄e sorte terrā diui-
det isrl̄i. Paruuli vestri de quib; dixi-
stis q̄ captiui ducerentur et filij qui h̄-
die boni ac mali ignorant distantia
ip̄i ingredientur: et ip̄is dabo terram
et possidebūt eam: vos aut reuertimini
et abite ī solitudine p̄ viam maris
rubri. Et respondistis michi. Pecca-
uimus dño. Ascendemus et pugnabi-
mus: sicut precepit dñs deus noster.
Cūq; instructi armis p̄geretis ī mon-
tan: ait michi dñs. Dic ad eos. Noli-
te ascendere neq; pugnatis. Nō enī sū
vobiscum: ne cadatis coram inimicis
vestris. Locut⁹ sum et nō audistis: sed
aduersantes imperio dñi et tumentes
superbia ascendistis in montē. Itaq;
egressus amorreus q̄ habitabat ī mon-
tibus et obuiam veniens p̄secutus est
vos sicut solent apes persequi: et reci-
dit de seir usq; horma. Cūq; reuersi
ploraretis corā dño nō audiuit vos:
nec voci v̄re voluit acquiescere. **Bedi-**
stis ergo ī cadesbarne misro tēpore.

Profectiq; inde venimus in solitu-
dinem q̄ ducit ad mare rubrū
sicut michi dixerat dominus: et circui-
uimus montem seir longo tempore.
Dixitq; dñs ad me. Sufficit vobis
circuire montem istū: ite contra aqui-
lonem: et populo precipe dicens. Trans-
ibitis per terminos fratrum vestrorū
filiorū esau qui habitant in seir: et time-
bunt vos. Videte ergo diligenter ne
moueamini contra eos. Neq; cum
dabo vobis de terra eorū quantum
potest vni⁹ pedis calcare uestigium:

quia in possessionē esau dedi montē seir. Libos emetis ab eis pecunia. et comedetis: aquā emptam haurietis et biberis. Dñs deus tu⁹ benedixit tibi in omni opere manuum tuarū. Non it̃ iter tuum: quomodo transieris solitudinem hanc magnā p̃ quadraginta annos. habitans tecū dñs deus tuus: et nichil tibi defuit. Cūq; transissemus fratres ñros filios esau qui habitabāt in seir per viam campestrē de helath et de aliongaber: venimus ad iter qđ ducit in desertū moab. Dixitq; dominus ad me. Non pugnes cōtra moabitas: nec incas aduersus eos preliū. Non enī dabo tibi quicq; de terra eorū: quia filijs loth tradidi ar in possessionem. Enim prīmū fuerūt habitatores eius: p̃pls magnus et validus et tam recessus ut de enachim stirpe quasi gigantes crederent: et essent similes filiorū enachim. Deniq; moabite appellant eos tuum. In seir aut̃ prius habitauerunt h̃rim: quibz repulsis atq; deletis habitauerunt filij esau sicut fecit israel in terra possessionis sue quā dedit illi domin⁹. Surgentes ergo ut transiremus torrentē zareth: venimus ad eum. Tempus aut̃ quo ambulauimus de cadesbarte usq; ad transitum zareth triginta et octo añorū fuit: donec consumeretur om̃is congregatio h̃minū bellatorū de castris sicut iurauerat dominus: cuius manus fuit aduersus eos ut interirent de castrorū medio. Postq; aut̃ uniuersi ceciderūt pugnatōres: locutus ē dñs ad me dicens. Tu transibis hodie terminos moab urbem nomine ar: et accedes ī vicinia filiorū āmon. Caue ne pugnes cōtra eos: nec mouearis ad preliū. Nō enī dabo tibi de terra filiorū āmon: quia

filijs loth dedi eā in possessionē. Terra gigantum reputata est: et in ip̃a olim habitauerūt gigantes. quos ammonite vocant zozomim populus magnus et multus et procre longitudinis sicut enachim quos deleuit dñs a facie eorum. et fecit illos habitare pro cis: sicut fecerat filijs esau q̃ habitant in seir deletis horreos. et terram eorū illis tradens: quā possident usq; in presens. Eueos quoq; q̃ habitabant ī aserim usq; gazam rapadores repulerunt eos: et habitauerunt pro illis. Surgite et transite torrentem arnon. Ecce tradidi ī manu tua seon regem elebon amorreū et terram eius: incipe possidere: et committe aduersus eum prelium. Hodie incipiā mittere terrorem atq; formidīnē tuā in p̃plos q̃ habitant sub om̃i celo: ut audito nomine tuo paueant. et in morem parturitium contremiscant: et dolore teneant. Misit ergo nuncios de solitudine cadesmoch ad seon regem elebon verbis pacificis dicens. Transibimus p̃ terram tuam: publica gradiemur via. Non declinabimus neq; ad dextram neq; ad sinistram: alimenta precio vende nobis ut vescamur: aquā pecunia tribue et sic bibemus. Tantū ē ut nobis concedas transitum: sicut fecerūt filij esau qui habitant in seir. et moabite qui habitant in ar. donec veniamus ad iordanem: et transiam⁹ ad terram quā dominus deus noster daturus est nobis. Soluitq; seon rex elebon dare nobis transitum quia indurauerat dominus deus tuus spiritū eius: et obfirmauerat cor illius ut ita traderetur in manus tuas: sicut nūc vides. Dixitq; domin⁹ ad me. Ecce cepi tibi

tradere seon. et terrā ei⁹: incipe possidere
eam. Egressusq; est seon obuiā nobis
cū omni pplo suo ad preliū in iassa: ⁊
tradidit eum dñs deus noster nobis:
percussimusq; eum cū filiis suis et omni
populo suo: cūctasq; urbes in tempore
illo cepimus interfecitq; habitatoribz
earū viris ac mulieribus et paruulis.
Non reliquimus in eis quicq; absq;
iumentis que ī partem venire p̄dantiū:
et spolijs urbium quas cepimus ab
aroer q̄ est sup ripam torrentis arnon
oppido. quod in valle situm est usq;
galaad. Nō fuit vicus et ciuitas que
nostras effugeret man⁹. Omnes tradi-
dit dñs de⁹ noster nobis: absq; terra
filiorū āmon ad quā nō accessimus ⁊
cūctis q̄ adiacent torrenti ieboc: ⁊ urbi-
bus motanis vniūsq; locis a q̄bus
nos prohibuit dñs de⁹ noster.

Cm. itaq; conuersi ascendim⁹ per iter basan.
Egressusq; est og rex basan in occur-
sum nobis in populo suo ad bellan-
dum in edrai: dixitq; dñs ad me. Me-
timeas eum: quia in manu tua tradi-
tus est cū omni pplo ac terra sua. facies
q; ei sicut fecisti seon regi amorreorū. q̄
habitauit in elebon. Tradidit ergo do-
minus de⁹ noster ī manibus nostris
etiam og regem basan et vniuersum
pplm eius: percussimusq; eos usq; ad
internitionem: vastantes cunctas ciui-
tates illius vno tempore. Non fuit
oppidum qd nos effugeret. Sexagin-
ta urbes: omnē regionē argob regni
og in basan. Cunde urbes erant mu-
nite muris altissimis portisq; et vedi-
bus: absq; oppidis innumeris q̄ non
habebant muros. Et deleuimus eos
sicut feceram⁹ seon regi elebon disper-
dentes omnē ciuitatem virosq; ac mu-
lieres et paruulos: iumenta autem et

spolia urbium diripuimus. Tulim⁹
q; illo in tempore terrā de manu duorū
regum amorreorū qui erant trans ior-
danem a torrente arnon usq; ad mon-
tem hermon quē sydonij sarion vocāt
et amorrei sanir: omnes ciuitates que
sunt in planicie. et vniuersam ter-
ram galaad ⁊ basan usq; ad selcha. ⁊
edrai ciuitates regni og ī basan. So-
lus quippe og rex basan restiterat de
stirpe gigantum. Monstratur lectus
eius ferreus qui est ī rabath filiorum
ammon: nouē cubitos habens longi-
tudinis: ⁊ q̄tuor latitudinis ad men-
suram cubiti virilis manus. Terrāq;
possedimus tempore illo ab aroer q̄
est sup ripā torrentis arnon: usq; ad
mediam partem montis galaad. Et
ciuitates illi⁹ dedi ruben et gad: reliq;
autem partem galaad et omnē basan
regni og tradidi medie tribui manas-
se omnē regionem argob. Cunda ba-
san vocatur terra gigantum. Qair filius
manasse possedit omnē regionem ar-
gob usq; ad iunios gessuri ⁊ macha-
ti. Vocauitq; eē nomine suo basan
auothiair id est villas iair: usq; ī pre-
sentem diem. Machir quoq; dedi ga-
laad: et tribubus ruben et gad dedi de
terra galaad usq; ad torrentem arnon
medium torrentis et finium usq; ad
torrentem ieboc qui est terminus filio-
rum āmon: et planiciem solitudinis
atq; iordanem ⁊ iunios cenereth usq;
ad mare deserti qd est salissimū ad
radices montis phasga cōtra orientē.
Precepim⁹ vobis ī tempore illo dices.
Dominus de⁹ vester dat vobis terrā
hanc in hereditatem: expediti p̄cedite
fratres vestros filios israhel omnes
viri robusti absq; vxoribus ⁊ paru-
lis atq; iumentis. Nō enim q̄ plura

habeatis pecora et in urbibus remanere
debent quas tradidi vobis: donec
requiem tribuat dominus fratribus ve-
stris sicut vobis tribuit: et possideant
etiam ipsi terram: quam daturus est eis
trans iordanem: tunc reuertetur unus-
quisque in possessionem suam quam dedi vo-
bis. Iosue quoque in tempore illo precepi
dicens. Oculi tui viderunt que fecit dominus
deus noster duobus hijs regibus: sic fa-
ciet omnibus regibus ad quem transiturus
es. Ne timeas eos. Dominus enim deus
vester pugnabit pro vobis. Precatus
que sum dominum in tempore illo dicens. Do-
mine deus tu repisti ostendere seruo tuo
magnitudinem tuam manuumque fortissimam.
Necque enim est alius deus vel in celo vel
in terra qui possit facere opera tua: et
comparari fortitudini tue. Transibo
igitur et videbo terram hanc optimam
trans iordanem: et morem istum gregium
et libanum. Gratulusque est dominus michi pro-
pter vos nec exaudivit me. Sed dixit
michi. Sufficit tibi: nequaquam ultra lo-
quaris de hac re ad me. Ascende ca-
munem phasge: et oculos tuos circumfer
ad occidentem et ad aquilonem austrum
que et orientem et aspice. Nec enim transi-
bis iordanem istum. Precipe iosue et
corroboram eum atque conforta: quia ipse
precedet populum istum: et dividet eis ter-
ram quam visurus es. Massimusque in
valle contra phanum phagoz. **Capitulum.**

Et nunc israel audi precepta et
iudicia que ego doceo te ut facias
ea vivas: et ingrediens possideas terram
quam dominus deus patrum vestrorum da-
turus est vobis. Non addetis ad ver-
bum quod vobis loquor: nec aufere-
tis ex eo. Custodite mandata domini
dei vestri que ego precipio vobis. Oculi
vestri viderunt omnia que fecit dominus

contra belphegor: quomodo contriuit
omnes cultores eius de medio vestri.
Vos autem qui adheretis domino deo vestro
vivitis univerti: usque in presentem diem.
Scitis quod docuerim vos precepta atque
iusticias sicut mandavit michi domi-
nus deus meus: sic facitis ea in terra
quam possessuri estis: et observabitis et
implebitis opere. Hec est enim vestra
sapientia et intellectus coram populo: ut
audientes universi precepta hec dicant.
En populus sapiens et intelligens gens
magna. Nec est alia natio tam gradis
que habeat deos appropinquantes
sibi: sicut deus noster adest iudis ob-
secrationibus nostris. Que est enim alia
gens sic indita ut habeat ceremonias
iustaque iudicia: et univsam legem quam
ego proponam hodie ante oculos vestros?
Custodi igitur tenetipsum et animam
tuam sollicite. Ne obliviscaris verbo-
rum que viderunt oculi tui: et ne recidat
de corde tuo cunctis diebus vite tue. Do-
cebis ea filios ac nepotes tuos: diem
in quo stetit coram domino deo tuo in
ore: quando dominus locutus est michi
dicens. Congrega ad me populum ut au-
diant sermones meos: et discant timere
me omni tempore quo vivunt in terra:
doceantque filios suos. Et accessistis
ad radices montis qui ardebat usque
ad celum: eratque in eo tenebre et nubes
et caligo. Locutusque est dominus ad vos
de medio ignis. Vocavi verborum eius
audistis: et formam penitus non vidi-
stis. Et ostendit nobis padum suum
quod precepit ut faceretur: et decem ver-
ba que scripsit in duabus tabulis lapi-
dis. Michique mandavit in illo tempore
ut docerem vos ceremonias et iudicia:
que facere deberetis in terra quam possessuri
estis. Custodite igitur sollicite animas

vras. Non vidistis aliquam similitudinem
 in die qua locutus est vobis dominus
 in ore de medio ignis: ne forte decepti
 faciatis vobis sculptam similitu-
 dinem aut ymaginem masculi vel femi-
 ne: similitudinem omnium iumentorum
 que sunt super terram vel avium sub celo
 volantium: atque reptilium que moventur
 in terra: siue piscium qui sub terra mo-
 rantur in aquis: ne forte oculis eleva-
 tis ad celum videas solem et lunam et
 omnia astra celi: et errore deceptus ad-
 res ea et colas: que creavit dominus deus
 tuus in ministerium cultus gentibus que
 sub celo sunt. Vos autem tulit dominus et e-
 duxit de fornace ferrea egypti: ut habe-
 ret populum hereditarium sicut est in pre-
 senti die. Gratulusque est dominus contra me
 propter sermones vestros et iuravit:
 ut non transirem iordanem: nec ingre-
 derer terram optimam quam daturus est
 vobis. Ecce morior in hac humo: non
 transibo iordanem vos transibitis et
 possidebitis terram egregiam. Cave ne-
 quando obliviscaris pacti domini dei tui:
 quod pepigit tecum: et facias tibi scul-
 ptam similitudinem eorum que fieri dominus
 prohibuit. Quia dominus deus tuus ignis
 consumens est: deus emulatoz. Si ge-
 nueritis filios ac nepotes: et morati
 fueritis in terra: deceptique feceritis vobis
 aliquam similitudinem patrones malum
 coram domino deo vestro: ut eum ad ira-
 cundiam provocetis: testes inuoco ho-
 die celum et terram: cito perituros vos
 esse de terra: quam transito iordane pos-
 sessuri estis. Non habitabitis in ea lon-
 go tempore: sed delebit vos dominus
 atque disperget in omnes gentes: et rema-
 nebitis pauci in nationibus ad quas
 vos dudurus est dominus. Ibi que servietis
 diis qui hominum manu fabricati sunt.

ligno et lapidi qui non vident: nec au-
 diunt non comedunt non odorantur. Cum-
 que quesieris ibi dominum deum tuum inveni-
 es eum: si tamen toto corde quesieris: et
 tota tribulatione anime tue postquam te
 invenerint omnia que predicta sunt. Non
 ultimo autem tempore reverteris ad do-
 minum deum tuum et audies vocem eius:
 quia deus misericors dominus deus tuus
 est. Non dimittet te nec omnino dele-
 bit: neque obliviscetur pacti in quo iura-
 vit patribus tuis. Interroga de diebus
 antiquis qui fuerunt ante te: et die quo
 creavit deus hominem super terram a
 summo celi usque ad summum eius: si
 facta est aliquando huiusmodi res:
 aut unquam cognitum est ut audiret populus
 vocem domini loquentis de medio ignis:
 sicut tu audisti et vixisti: si fecit deus ut
 ingrederetur et tolleretur tibi gens de medio
 nationum per temptationes signa atque
 portenta per pugnam et robustam manum
 extentumque brachium et horribiles visio-
 nes: iuxta omnia que fecit pro nobis
 dominus deus noster in egypto videntibus
 oculis tuis: ut scires quoniam dominus ipse
 est deus: et non est alius preter unum. De
 celo te fecit audire vocem suam ut do-
 ceret te: et in terra ostendit tibi ignem suum
 maximum: et audisti verba illius de
 medio ignis quia dilexit patres tuos
 et elegit seminem eorum post eos. Eduxitque
 te procedens in virtute sua magna ex e-
 gypto ut deleteret nationes maximas et
 fortiores te in introitu tuo: et introdu-
 ceret te daretque tibi terram earum in posses-
 sionem: sicut cernis in presenti die. Sci-
 to ergo hodie et cogitato in corde tuo
 quod dominus ipse est deus in celo sursum:
 et in terra deorsum: et non sit alius. Cu-
 stodi precepta eius atque mandata que
 ego precipio tibi ut bene sit tibi: et filiis

tuis post te: et permaneas multo tempore super terram quam dominus deus tuus daturus est tibi. Tunc separavit moyses tres ciuitates trans iordanem ad orientalem plagam ut confugiat ad eas qui occiderit nolens proximum suum nec fuerit sibi inimicus ante unum et alterum diem: et ad harum aliquam urbium possit euadere: bosor in solitudine que sita est in terra campestris de tribu ruben: et ramoth in galaad que est in tribu gad: et golam in basan que est in tribu manasse. Ista est lex quam proposuit moyses coram filiis israel: et hec testimonia et ceremonie atque iudicia que locutus est ad filios israel. quando egressi sunt de egipto trans iordanem in ualle circa phanum phogor in terra seon regis amorrei qui habitauit in esebon quem percussit moyses. Filii quoque israel egressi ex egipto possederunt terram eius et terram regis basan duorum regum amorreorum qui erant trans iordanem ad solis ortum ab aroer que sita est super ripam torrentis arnon usque ad montem sanir qui est et hermon omnem planiciem trans iordanem ad orientalem plagam usque ad mare solitudinis et usque ad radices montis phalga. **C. V.**

Uocauitque moyses omnem israel: et dixit ad eum. Audi israel ceremonias atque iudicia: que ego loquor in auribus uestris hodie. Discite ea: et opere complete. Dominus deus noster pepigit nobiscum fedus in ore. Non cum patribus nostris inijt pactum sed nobiscum: qui in presentiam sumus et uiuimus. Facie ad faciem locutus est nobis in monte de medio ignis. Ego sequester et medius fui inter dominum et uos in tempore illo: ut annuntiarem uobis uerba eius. Timuistis enim ignem: et

non ascendistis in montem. Et ait. Ego dominus deus tuus: qui eduxi te de terra egipti de domo seruitutis. Non habebis deos alienos in conspectu meo. Non facies tibi sculptile nec similitudinem omnium que in celo sunt desuper et que in terra deorsum: et que uersantur in aquis sub terra. Non adorabis ea: et non coles. Ego enim sum dominus deus tuus. Deus emulatores reddens iniquitatem patrum super filios in tertiam et quartam generationem hijs qui oderunt me: et faciens misericordiam in multa milia diligentibus me et custodientibus precepta mea. Non usurpabis nomen domini dei tui frustra: quia non erit impunitus qui super re uana nomen eius assumpserit. Obserua diem sabbati ut sanctifices eum: sicut precepit tibi dominus deus tuus. Sex diebus operaberis: et facies omnia opera tua. Septimus dies sabbati est: id est requies domini dei tui. Non facies in eo quicquam operis tui et filius tuus et filia seruus et ancilla: bos et asinus et omne iumentum tuum et peregrinus qui est intra portas tuas: ut requiescat seruus et ancilla tua sicut et tu. Memento quod et ipse serueris in egipto: et eduxerit te inde dominus deus tuus in manu forti et brachio extenso. Quapropter precepit tibi ut obseruares diem sabbati. Non ora patrem tuum et matrem sicut precepit tibi dominus deus tuus: ut longo uiuas tempore: et bene sit tibi in terra quam dominus deus tuus daturus est tibi. Non occides: neque mechaberis: furumque non facies: nec loqueris contra proximum tuum falsum testimonium. Non concupisces uxorem proximi tui: non donum non agrum non seruum non ancillam non bouem non asinum: et uniuersa que illius sunt. Hec uerba locutus

est dominus. ad omnē multitudinem
vestrā in monte de medio ignis. et nu-
bis. et caliginis voce magna nichil
addens amplius: et scripsit ea in duabus
tabulis lapideis quas tradidit michi.
Vos autē postq̃ audistis vocē de me-
dio tenebrarū et montem ardere vidi-
stis accessistis ad me omēs principes
tribuū et maiores natu: atq; dixistis.
Ecce ostendit nobis dñs deus noster
maiestatē et magnitudinē suā. Vocē
enim eius audiui⁹ de medio ignis:
et probauimus hodie q̃ loquente deo
cum homine vixerit homo. Cur ergo
moriemur: et deuorabit nos ignis
hic maximus? Si enim audierimus
ultra vocem dñi dei nostri moriemur.
Quid est omnis caro ut audiat vocē
dei uiuentis qui de medio ignis loqui-
tur sicut nos audiui⁹: et possit vi-
uere? Tu magis accede et audi cuncta
que dixerit dñs deus noster tibi: loque-
risq; ad nos: et nos audientes facie-
mus ea. Quod cum audisset dñs ait
ad me. Audiui vocē verborū populi huius
que locuti sunt tibi. Bene oīa sunt lo-
cuti. Quis det talem eos habere mentē
ut timeāt me et custodiāt uniuersa mā-
data mea in omni tempore: ut bene sit eis
et filiis eorū in sempiternū? Vade et dic
eis. Recutimini in tentoria v̄ra. Tu vero
hic sta mecum: et loquar tibi omnia
mandata mea et ceremonias atq; iu-
dicia que docebis eos ut faciant ea in
terā quā dabo illis in possessionem. Cu-
stodite igitur et facite que p̄cepit domi-
nus deus nobis. Non declinabitis
neq; ad dextrā neq; ad sinistram: sed
per viam quā p̄cepit domin⁹ deus
vester ambulabitis: ut uiuatis et be-
ne sit nobis et protendantur dies vestri
in terra possessionis vestre. **C. vi.**

Hec sunt p̄cepta et ceremonie atq;
iudicia que mandauit dñs de⁹
vester ut docerem vos et faciatis ea in
terra ad quā transgredimini possiden-
dam: ut timeas dñm deum tuū et custo-
dias omnia mandata et p̄cepta eius
que ego precipio tibi et filiis ac nepoti-
bus tuis cunctis diebus vite tue: ut pro-
longentur dies tui. Audi israel et ob-
serua ut facias q̃ p̄cepit tibi dñs et
bene sit tibi et multipliceris amplius:
sicut pollicitus ē dñs deus patrū tuorū
tibi terrā lacte et melle manantē. Au-
di israel. Dominus deus noster de⁹
unus est. Diliges dñm deum tuū ex
toto corde tuo: et ex tota anima tua: et
ex tota fortitudine tua. Eruntq; uerba
hec que ego p̄cipio tibi hodie in corde
tuo: et narrabis ea filiis tuis et medita-
beris sedens in domo tua et ambulās
in itinere dormiens atq; consurgens:
et ligabis ea quasi signum in manu
tua: erūtq; et mouebūtur inter oculos
tuos: scribesq; ea in limine et postijs
domus tue. Cumq; introduxerit te do-
minus de⁹ tuus in terrā p̄ qua iurauit
patribus tuis abraham ysaac et iacob et
dederit tibi ciuitates magnas et opti-
mas quas non edificasti. domos ple-
nas cundarū opū quas nō extruxisti.
cisternas quas nō effodisti. vinea et
oliveta que non plantasti. et comede-
ris et saturatus fueris: caue diligenter
ne obliuiscaris dñm qui eduxit te de ter-
ra egipti. de domo seruitutis. Dñm
deū tuū timebis et illi soli serues: ac
per nomen illius iurabis. Non ibitis
post deos alienos cundarū gentiū q̃
in circuitu vestro sunt: quoniam deus
emulator dñs deus tuus in medio tui:
nequando irascatur furor dñi dei tui
contra te: et auferat te de superficie terre.

Non temptabis dñm deum tuū: sicut temptasti i loco temptationis. Custodi precepta dñi dei tui ac testimonia ⁊ ceremonias quas p̄cepit tibi: ⁊ fac qđ placitum est et bonū in conspectu dñi ut bene sit tibi: et ingressus possideas terram optimam de qua iurauit dñs patribz tuis ut deleter om̄es inimicos tuos corā te sicut locut⁹ ē. Cū interrogauerit te filius tuus cras dicens quid sibi volūt testimonia hec ⁊ ceremonie atq; iudicia que p̄cepit dñs de⁹ noster nobis: dices ei. Serui eram⁹ pharaonis in egipto: ⁊ eduxit nos dñs de egipto in manu forti: fecitq; signa atq; prodigia magna ⁊ pessima in egipto cōtra pharaonē ⁊ omnē domū illius in conspectu nostro: et eduxit nos inde ut introductis daret terrā sup qua iurauit patribz nr̄is. Precepitq; nobis dñs ut faciamus om̄ia legitima hec: et timeamus dñm deū nostrum ut bene sit nobis cunctis diebus vite nostre sicut ē hodie. Er̄itq; nostri misericors: si custodierimus et fecerimus om̄ia p̄cepta eius coram domino deo nostro sicut mandauit nobis. **C. vii.**

Qum vero introduxerit te dominus deus tuus in terrā quā possessurus ingredieris. ⁊ deleuerit gentes multas coram te etheum et gergezeum et amorreum chananeū et pherezeum et eueum et iebuseum septē gentes multo maioris numeri q̄ tu es ⁊ robustiores te: tradideritq; eas dñs deus tuus tibi: percutiesq; eas usq; ad interitionem. Non inibis cū eis sedus nec misereberis earū: neq; sociabis cū eis cōiugia. Filiam tuā non dabis filio eius: nec filiam illius accipies filio tuo: quia seducet filium tuum ne sequatur me ⁊ ut magis euat dijs alienis. Irasceq;

furoz dñi: et delebit te cito. Quin potius hec facietis eis. Aras eoz subuertite: ⁊ confringite statuas. Lucosq; succidite: ⁊ sculptilia comburite: quia p̄ps sanctus es domino deo tuo. Te elegit dñs deus tuus: ut sis ei populus peculiaris de cunctis p̄lis qui sunt sup terram. Nō quia cūctas gentes numero vincebatis vobis iunctus ē dominus et elegit vos cū om̄ibz sitis p̄lis pauciores: sed quia dilexit vos dominus: ⁊ custodiuit iuramentum qđ iurauit patribz vestris. Eduxitq; vos i manu forti et redemit de domo seruitutis: de manu pharaonis regis egipti: ⁊ scies quia dñs deus tuus ip̄e ē deus fortis et fidelis. custodiens pactū ⁊ misericordiam diligentibus se ⁊ hijs qui custodiunt precepta eius in mille generationes: et reddens odientibus se statim. ita ut disperdat eos et ultra nō differat protinus eis restituēs qđ merent. Custodi ergo precepta et ceremonias atq; iudicia: que ego mandabo tibi hodie ut facias. Si postq; audieris hec iudicia custodieris ea et feceris. custodiet et dominus deus tuus tibi pactum ⁊ misericordiam quā iurauit patribz tuis et diliget te ⁊ multiplicabit: benedicetq; fructui ventris tui. ⁊ fructui terre tue. frumento tuo atq; vindemie. oleo et armentis gregibus ouīū tuarū super terram: pro qua iurauit patribz tuis ut daret eā tibi. Benedictus eris inter omnes p̄pos. Non erit apud te sterilis utriusq; sexus: tam in h̄minibus q̄ in gregibus tuis. Auferet dñs a te omnē languorem: ⁊ infirmitates egipti pessimas quas nouisti nō inferet tibi sed cunctis hostibus tuis. Deuorabis omnes p̄pos quas dominus deus tuus daturus ē tibi. Nō parceret

eis oculus tuus: nec euies dijs eorū: ne
 sint in ruīnam tuā. Si dixeris ī corde
 tuo plures sūt gentes iste q̄ ego. quo-
 modo potero delere eas: noli metuerē
 sed recordare. que fecerit dñs de⁹ tuus
 pharaoni et cunctis egiptijs plagas
 maximas quas uiderunt oculi tui et
 signa atq; portenta manūq; robustā
 et extēdū brachiū: ut educeret te domi-
 nus deus tuus. Sic faciet cunctis po-
 pulis quos metuis. Insup et scabro-
 nes mitter dñs de⁹ tuus in eos: donec
 deleat omēs atq; disperdat qui te fuge-
 rint et latere poterint. Non timebis
 eos: quia dñs deus tuus in medio tui
 est deus magnus et terribilis. Ipse con-
 sumet nationes has in conspectu tuo
 paulatim atq; per partes. Nō poteris
 eas delere pariter: ne forte multiplicen-
 tur contra te bestie terre. Dabitq; eos
 dominus deus tuus in cōspectu tuo:
 et interficiet illos donec penitus dele-
 antur. Tradetq; reges eorū in manus
 tuas: et disperdes nomina eorū sub ce-
 lo. Nullus poterit resistere tibi: donec
 conteras eos. Sculptilia eorum igne
 combures. Nō concupisces argentū
 et aurū de quibus facta sunt: neq; as-
 sumes ex eis tibi quicq; ne offendas.
 propterea quia abominatio est dñi
 dei tui: nec inferes quippiā ex ydolo in
 domū tuā: ne fias anathema sicut et il-
 lud ē. Quali spuraciā detestaberis: et ue-
 lud inq̄namentū ac sordes abomina-
 tioni habebis: q̄a anathema ē. **¶ Om-**

ne mandatū qd̄ ego precipio
 tibi hodie caue diligenter ut fa-
 cias ut possitis uiuere et multiplicemini:
 ingressiq; possideatis terram pro
 qua iurauit dñs patribz uestris. Et re-
 cordaberis cuncti itineris per quod ad-
 duxit te dñs deus tuus quadraginta

annis p̄ desertum ut affligeret te atq;
 temptaret: et nota fierent que in tuo a-
 nimo uersabantur: utrum custodires
 mandata illius an non. Afflixit te pe-
 nuria: et dedit tibi cibum manna quē
 ignorabas tu et patres tui ut ostenderet
 tibi qd̄ nō in solo pane uiuit homo:
 sed in omni uerbo qd̄ egreditur de ore
 domini. Vestimentū tuū quo operie-
 baris nequaquā uetustate defecit: et pes
 tuus non ē subtritus. En quadrage-
 simus annus est: ut recogites in corde
 tuo: quia sicut erudit filiū suū homo
 sic dñs deus tuus erudit te. ut custo-
 dias mandata dñi dei tui et ambules
 in ujs eius: et timeas eū. Dñs enim
 deus tuus introducet te in terram bo-
 nam. terram riuorū aquarūq; et fontiu-
 um: ī cuius campis et montibz erum-
 punt fluuiorū abissi: terram frumenti
 ordeī ac uinearū in qua ficus et mala-
 granata et oliueta nascuntur: terram
 olei ac mellis ubi absq; ulla penuria
 comedes panem tuū et rerum omniū
 abundantia p̄fueris: cuius lapides
 ferrum sunt. et de montibus eius eris
 metalla foduntur. ut cum comederis
 et satiatus fueris benedicas domino
 deo tuo pro terra optima quā dedit ti-
 bi. Obserua et caue nequando obliui-
 scaris dñi dei tui. et negligas mādata
 eius atq; iudicia et cerimonias quas
 ego p̄cipio tibi hodie: ne postq; come-
 deris et saturatus fueris. domos pulcras
 edificaueris et habitaueris in eis: ha-
 buerisq; armenta et oues greges. argen-
 ti et auri cunctaq; rerū copiam. eleue-
 tur cor tuū et non reminiscaris domi-
 ni dei tui. qui eduxit te de terra egipti
 de domo seruitutis et ductor tuus fuit ī
 solitudine magna atq; terribili ī qua
 erat serpens flatu adurens et scorpio

ac dipsas et nulle omnino aque: qui eduxit riuos de petra durissima et abauit te manna in solitudine quod nescierunt patres tui. Et postquam afflixit ac probauit ad extremum misertus est tui: ne diceret in corde tuo fortitudo mea et robur manus mee hec michi omnia presterunt: sed recorderis domini dei tui. quia ipse vires tibi prebuerit ut impleeret pactum suum super quo iurauit patribus tuis sicut presens indicat dies. Sin autem oblitus domini dei tui secutus fueris deos alienos coluerisque illos et adoraueris: ecce nunc predicabo tibi quia omnino dispereas. Sicut gentes quas deleuit dominus in introitu tuo: ita et vos peribitis si inobedientes fueritis voci domini dei vestri. **C. ix**

Audi israel. Tu transgredieris hodie iordanem ut possideas nationes maximas et fortiores te ciuitates ingentes et ad celum usque muratas: populum magnum atque sublimem. filios enim nachim quos ipse vidisti et audisti: quibus nullus potest se aduerso resistere. Scies ergo hodie quia dominus deus tuus ipse transibit ante te ignis deuorans atque consumens: qui conterat eos et deleat atque disperdat ante faciem tuam velociter: sicut locutus est tibi. Ne dicas in corde tuo cum deleuerit eos dominus deus tuus in conspectu tuo. propter iusticiam meam introduxit me dominus ut terram hanc possiderem: cum propter impietates suas iste deleat sint nationes. Neque enim propter iusticias tuas et equitatem cordis tui ingredieris ut possideas terras earum: sed quia ille egerunt impie introeunte te deleat sunt: et ut compleret verbum suum dominus quod sub iuramento pollicitus est patribus tuis abraham ysaac et iacob. Scito ergo quia non propter iusticias tuas dominus deus tuus dederit

tibi terram hanc optimam in possessionem: cum durissime ceruicis sis populus. Memento et ne obliuiscaris quomodo ad iracundiam prouocaueris dominum deum tuum in solitudine: et ex eo die quo egressus es ex egipto usque ad locum istum. Semper aduersum dominum contendisti. Nam et in ore prouocasti eum: et iratus delet te voluit quando ascendi in montem ut acciperem duas tabulas lapideas pacti quod pepigit vobiscum deus. Et perseueraui in monte quadraginta diebus ac noctibus: panem non comedens et aquam non bibens. Deditque michi dominus duas tabulas lapideas scriptas digito dei: et continentes omnia verba que vobis locutus est in monte de medio ignis quando contio populi congregata est. Cumque transissent quadraginta dies et totidem noctes dedit michi dominus duas tabulas lapideas. tabulas federis: dixitque michi. Surge et descende hinc cito: quia populus tuus quem eduxisti de egipto deseruerunt velociter viam quam demonstrasti eis: feceruntque sibi conflatile. Rursumque ait dominus ad me. Cerno quia populus iste dure ceruicis sit. Dimitte me ut conteram eum: et deleam nomen eius sub celo: et constituam te super gentem que hac maior et fortior sit. Cumque de monte ardente descenderem et duas tabulas federis utraq; tenerem manu. vidissemque peccasse vos domino deo vestro et fecisse vobis vitulum conflatilem ac deseruisse velociter viam eius quam vobis ostenderat: proieci tabulas de manibus meis confregique eas in conspectu vestro. Et procidi ante dominum sicut prius quadraginta diebus et noctibus panem non comedens et aquam non bibens propter omnia peccata vestra que gessistis contra

dñm: et eū ad iracundiā prouocastis. Timui enī indignationē et iram illius: qua aduersum vos cōcitatus delere vos voluit. Et exaudiuit me dñs etiam hac vice. Aduersum aaron quoq; vehementer iratus voluit eum contemere: et pro illo similiter deprecatus sum. Peccatū autē vñm qđ feceratis id est vitulū accipiens igne combussit: et in frustra cōminuens omninoq; in puluerem redigens proieci in torrentē qui de mōte descendit. In incendio quoq; et in temptatione. et in sepulcris concupiscentie prouocastis dñm: et quādo misit vos de cadesbarne dicens ascende et possidete terrā quā dedi vobis: et contempsistis imperiū dñi dei vestri et non credidistis ei: neq; vocem eius audire nolulistis: sed semper fuistis rebelles a die qua nosse vos cepi. Et iacui coram dño quadraginta diebus ac noctibz quibus eū suppliciter deprecabar ne deleat vos ut fuerat comminatus: et orans dixi. Dñe deus ne disperdas pplm tuū et hereditatem tuā quā redemisti in magnitudine tua: quos eduxisti de egipto in manu forti. Recordare seruiq; tuorū abrahā ysaac et iacob. Ne aspicias duriciā populi huius et impietatem atq; peccatum: ne forte dicāt habitatores terre de qua eduxisti nos nō poterat dñs introducere eos: in terrā quā pollicitus ē eis. et oderat illos. idcirco eduxit ut interficeret illos in solitudine: qđ sūt ppls tuus et hereditas tua quos eduxisti in fortitudine tua magna et in brachio tuo exten-
to.

In tempore illo dixit dñs ad me. **Ex**

Fac tibi duas tabulas lapideas sicut priores fuerunt et ascende ad me in montem: faciesq; archam ligneam et scribam in tabulis verba que fuerūt

in hijs quas ante confregisti: ponetq; eas in archa. Feci igitur archam de lignis sethim. Cūq; dolassem duas tabulas lapideas instar priorū: ascendi in montē habens eas in manibus. Scripsitq; in tabulis iuxta id qđ prius scripserat verba decem que locutus ē dñs ad vos in mōte de medio ignis quādo ppls cōgregatus est: et dedit eas michi. Reuersusq; de monte descendit: et posui tabulas in archam quā fecerā: que hucusq; ibi sunt sicut michi prępit dñs. Filij autē israel castra mouerunt ex beroth filiorū iathan in moshura ubi aaron mortuus et sepultus ē: pro quo sacerdotio fundus est filius eius eleazar. Unde venerūt in gadgad: de quo loco pfecti castrametati sūt in iethabatha in tra aquarū atq; torrentiū. Eo tēpore separavi tribu leui ut portaret archam federis domini: et staret corā eo in ministerio ac benediceret in nomine illius usq; in presentē diem. Quāobrem nō habuit leui partem neq; possessionem cū fratribz suis: quia ipse dñs possessio eius est: sicut promisit ei dñs deus tuus. Ego autē steti in monte sicut prius quadraginta diebus ac noctibus: exaudiuitq; me dñs etiā hac vice: et te perdere noluit. Dixitq; michi. Vade et precede pplm ut ingrediat et possideat terram quā iuravi pribus eorum: ut traderem eis. Et nūc israel quid dñs deus tuus petit a te. nisi ut timeas dñm deū tuū et ambules in vñs eius et diligas eū: ac seruias domino deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua custodiasq; mandata dñi et ceremonias eius quas ego hodie pcepto tibi ut bene sit tibi. En dñi dei tui celum ē et celū celi terra et omnia que in ea sunt et tamen patribz tuis

conglutinator dñs et amavit eos:
elegitq; semen eorū post eos id est vos
de cunctis gentibz sicut hodie compro-
batur. Circūcidite igit̃ p̃puciū cordis
vestri ⁊ ceruicem vram non induretis
amplius: quia dñs deus vester ip̃e est
deus deorū et dñs dñantium de⁹ ma-
gnus et potens ⁊ terribilis: qui p̃sonā
nō accipit nec munera. s̃ faciet iudiciū
pupillo et vidue: amat peregrinum: ⁊
dat ei victum atq; vestitū. Et vos ergo
amate peregrinos: quia ⁊ ip̃i fuistis
aduenie in terra egipti. Dominum de-
um tuū timebis: et ei soli seruiēs. Ip̃i
adherebis: iurabisq; ī nomine illius.
Ip̃se est laus tua et deus tuus: qui fe-
cit tibi hec magnalia et terribilia que
viderūt oculi tui. **Cx** In septuaginta ani-
mabus descenderunt patres tui in egi-
ptum: et ecce nunc multiplicauit te do-
minus deus tuus sicut astra celi.

Hma itaq; dñm deū tuū: et obser-
ua precepta eius et cerimonias
iudicia atq; mandata omni tempore.
Cognoscite hodie que ignorant filij
vestri: qui non viderūt disciplinā dñi
dei vestri: magnalia eius et robustam
manū extētumq; brachium: signa ⁊
opera que fecit in medio egipti: phara-
oni regi et uniuersę terre eius: om̃iq; ex-
ercitui egiptiorum et equis ac curribz.
quomodo operuerit eos aque maris
rubri: cum vos p̃sequerent̃ ⁊ deleuerit
eos dñs usq; in p̃sentē diem: vobisq;
que fecerit in solitudine: donec venire-
tis ad hūc locū: ⁊ dathan atq; abiron
filij eliab qui fuit filius ruben: quos
aperto ore suo terra absorbit cū domi-
bus ⁊ tabernaculis ⁊ uniuersa substan-
tia eorū quā habebat in medio israhel:
oculi vestri viderunt om̃ia opera dñi
magna q̃ fecit: ut custodiat̃ uniuersa

mādata illi⁹ q̃ ego hodie p̃cipio vobis
et possitis introire ⁊ possidere terram
ad quā ingredimini: multoq; in ea
viuatis tempore quā sub iuramento
pollicitus est dñs patribz vestris et se-
mini eorū lacte et melle manantē. Ter-
ra aut̃ ad quā ingredieris possidendā:
non est sicut terra egipti de qua egiisti
ubi iacto semine ī ortos morem aque
ducuntur irrigue: sed montuosa est ⁊
rampetris: de celo exspectans pluuias:
quā dñs deus tuus semp̃ inuilit ⁊ ocu-
li illius ī ea sunt a principio añi usq;
ad finē ei⁹. Si ergo obedieritis māda-
tis meis que ego hodie p̃cipio vobis:
ut diligatis dñm deū vestrū: ⁊ seruiatis
ei in toto corde ṽro et ī tota anima re-
stra: dabit pluuiā terre ṽre tēporaneā
et serotinam ut colligatis frumētum
et vinū et oleum ferū ex agris ad pa-
scenda iumenta: ut ⁊ ip̃i comedatis ac
saturemini. Cauete ne forte decipiat̃
cor ṽrū et recedatis a dño: seruiatisq;
dijs alienis ⁊ adoretis eos: iratusq;
dñs claudat celum ⁊ pluuie nō descen-
dant: nec terra det germen suū: precat̃
q; velociter de terra optima quā domi-
nus daturus ē vobis. Ponite hec ver-
ba mea in cordibus ⁊ in animis ṽris:
et suspendite ea p̃ signo in manibus:
et inter oculos vestros collocare. Do-
cite filios vestros: ut illa meditentur.
Quando sederis in domo tua et am-
bulaueris ī via: ⁊ accubueris atq; sur-
regeris scribes ea super postes ⁊ ianuas
domus tue: ut multiplicent̃ dies tui
et filiorū tuorū in terra: quā iurauit do-
min⁹ patribz tuis: ut daret eis q̃dū
imminet celum terre. Si enī custodie-
ritis mādata que ego p̃cipio vobis:
et feceritis ea ut diligatis dñm deum
vestrum et ambuletis ī om̃ibus vijs

eius adherentes ei: disperdet dñs omnipotens omnes gentes istas ante faciē vram: et possidebitis eas q̄ maiores et fortiores vobis sunt. Omnis locus quē calcaverit pes vester: vester erit. A deserto et libano et flumine magno eufrate usq; ad mare occidentale: erunt termini vři. Nullus stabit cōtra vos. Terrorem vři et formidinē dabit dñs deus vester sup omnē terrā quā calcaturū estis: sicut locut⁹ ē vobis. En propono in conspectu vřo hodie benedictionem et maledictionē: benedictionem si obedieritis mandatis dñi dei vestri que ego hodie p̄cipio vobis: maledictionem si nō obedieritis mādatīs dñi dei vestri. sed si recesseritis de via quā ego nūc ostendo vobis: et ambulaveritis post deos alienos quos ignoratis. Cum introduxerit te dñs de⁹ tuus in terram ad quā pergis habitandam: pones benedictionē sup montem garizim: maledictionē sup mōtem hebal: qui sunt trans iordanem post viam q̄ pergit ad solis occubitū. i. terra chanaanei qui habitat in campēstris contra galgalam que ē iuxta vallem tendentem et intrantem p̄cul. Vos autē transibitis iordanem ut possideatis terrā quā dñs de⁹ vester datur⁹ ē vobis: et habeatis ac possideatis illā. Videte ergo ut impleatis ceremonias atq; iudicia q̄ ego hodie ponā in aspectu vřo. **C. xii.**

Hec sunt p̄cepta atq; iudicia que facere debetis in terra quā dñs deus patrum tuorū daturus ē tibi: ut possideas eam cūctis diebus quibus sup humū gradieris. Subvertite oīa loca in quibus coluerūt gentes quas possessuri estis deos suos: sup mōtes excellos et colles et subter omnē lignū frondosum. Dissipate aras eorum et

confringite statuas: lucos igne comburite et ydola comminuite: disperdite nomina earū de locis illis. Nō facietis ita dñs deo vřo: sed ad locū quē elegerit dñs deus vester de cūctis tribubus vestris ut ponat nomen suū ibi et habitet in eo venietis et offeretis in loco illo olocausta et victimas vras. Decimas et p̄mitias manuū vestrarū: et vota atq; donaria p̄mogenita boum et ovium: et comedetis ibi i conspectu domini dei vestri. ac letabimini i cunctis ad que miseritis manū vos et domus vře in quibz benedixit vobis dñs de⁹ vester. Non facietis ibi que nos hic facimus hodie: singuli qđ sibi rectum videtur. Neq; enī usq; in presens tempus venistis ad requiē et possessionem quā dñs deus vester daturus ē vobis. Transibitis iordanem et habitabitis in tra quā dñs de⁹ vester datur⁹ ē vobis: ut requiescatis a cunctis hostibz p̄ circuitum: et absq; ullo timore habitetis in loco quem elegerit dominus deus vester: ut sit nomen eius in eo. Illuc omnia que p̄cipio conferetis: olocausta et hostias ac decimas et p̄mitias manuū vřarū: et quicquid p̄cipuum est in muneribus que vovistis dñō. Ibi epulabimini corā dñō deo vřo vos et filij et filie vestre. famuli et famule. atq; leuites qui in vestris urbibus commorant. Neq; enim habet aliam partem et possessionē inter vos. Cave ne offeras olocausta tua i omni loco quē videris: sed in eo quē elegerit dñs in una tribuū tuarū offeres hostias et facies quecumq; p̄cipio tibi. Sin autē comedere volueris et te esus carniū delectaverit. occide et comede iuxta benedictionē domini dei tui quā dedit tibi in urbibus tuis: sive immundum

fuerit hoc est maculatum et debile. siue mundum hoc est integrum et sine macula quod offerri licet sicut capream et ceruum comedes: absque esu dumtaxat sanguinis quem super terram quasi aquam effundes. Non poteris comedere in oppidis tuis. Decimam frumenti et vini et olei tui. primo genita arumentorum et pecorum et omnia que uoueris et sponte offerre uolueris et primitias manuum tuarum: sed coram domino deo tuo comedes ea in loco quem elegerit dominus deus tuus. tu et filius tuus et filia et seruus et famula atque leuiticus qui manet in urbibus tuis: et letaberis et reficeris coram domino deo tuo in iudiciis ad que extenderis manum tuam. Caue ne derelinquas leuitem in omni tempore quo uersaris in terra. Quando dilatauerit dominus deus tuus terminos tuos sicut locutus est tibi. et uolueris uesci carnibus quas desiderat anima tua: locus autem quem elegerit dominus deus tuus ut sit nomen eius ibi si procul fuerit occides de armentis et pecoribus que habueris sicut precepit tibi: et comedes in oppidis tuis ut tibi placet. Sicut comedit capream et ceruum ita uesceris eis: et mundus et immundus in comune uelcentur: hoc solum caue ne sanguinem comedas. Sanguis enim eorum pro anima est: et idcirco non debes animam comedere cum carnibus: sed super terram fundes quasi aquam. ut bene sit tibi et filiis tuis post te: cum feceris quod placet in conspectu domini. Que autem sanctificaueris et uoueris domino tolles et uenies ad locum quem elegerit dominus: et offeres oblationes tuas carnem et sanguinem super altare domini dei tui. Sanguinem hostiarum fundes in altari: carnibus autem ipse uesceris. Obserua et audi omnia que ego precipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post te in sempiternum:

cum feceris quod bonum est et placitum in conspectu domini dei tui. Quando disperdidit dominus deus tuus ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas et possederis eas atque habitaueris in terra earum: caue ne imiteris eas postquam te fuerint introeunte subuersae: et requiras ceremonias earum dicens. Sicut coluerunt gentes iste deos suos. ita et ego colam. Non facies similiter domino deo tuo. Omnes enim abominationes quas auersatur dominus fecerunt dijs suis offerentes filios et filias: et comburentes eas igni. Non precipio tibi hoc tantum facito domino: nec addas quicquam nec minuas.

Si surrexerit in medio tui **C. xiii.** propheta. aut qui somnium uidisse se dicat et praedixerit signum atque portentum et euenerit quod locutus est: et dixerit tibi. eamus et sequamur deos alienos quos ignoras et seruiamus eis: non audies uerba prophete illius aut somniatoris. quia temptat uos dominus deus uester: ut palam fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et in tota anima uestra. Dominum deum uestrum sequimini et ipsum timeate: et mandata illius custodite: et audite uocem eius. Ipsi eueritis: et ipsi adhaerebitis. Propheta autem ille aut fidor somniorum interficietur quia locutus est ut uos auerteret a domino deo uestro qui eduxit uos de terra egypti et redemit uos de domo seruitutis: ut errare te faceret de uia quam tibi precepit dominus deus tuus: et auferes malum de medio tui. Si tibi uoluerit persuadere frater tuus filius matris tue aut filius tuus uel filia siue uxor que est in sinu tuo aut amicus quem diligis ut animam tuam clam dicens. eamus et seruiamus dijs alienis quos ignoras tu et patres tui iudicatis in circuitu gentium

que iuxta uel procul sūt ab initio usq;
ad finem terre: non acquiescas ei nec
audias neq; parcat ei oculus tuus. ut
misereris et occultes eum: sed statim
interficiēs. Sit primū man⁹ tua super
eū: et post te omīs ppls mittat manū.
Lapidibus obrutus necabit: quia vo-
luit te abstrahere a dño deo tuo qui
eduxit te de terra egypti de domo serui-
tutis: ut ⁊ omīs israel audiens time-
at. et nequaq; ultra faciat quippiā hu-
ius rei simile. Si audieris in una ur-
bium tuarū quas dñs de⁹ tuus dabit
tibi ad habitandū dicentes aliquos.
egressi sunt filij belial de medio tui et
auerterūt habitatores urbis tue atq;
dixerunt. eamus et seruiamus dñs a-
lienus quos ignoratis: quere solcite.
et diligenter rei ueritate perspecta si in-
ueneris certū esse quod dicitur. et abo-
minationem hāc opere perpetrā. Sta-
tim pcuties habitatores urbis illius
in ore gladij: ⁊ delebis eam. omīaq;
que in illa sunt usq; ad pecora. Quic-
quid etiā suppellectilis fuerit cōgrega-
bis in medio platearū eius. et cum ipa
ciuitate succendes: ita ut uniuersa con-
sumas dño deo tuo: et sit tumultus
semperternus. Nō edificabit āplius: ⁊
nō adhibebit de illo anathemate quic-
q; i manu tua: ut auertat dñs ab ira
furoris sui ⁊ misereatur tui: multiplicet
q; te sicut iurauit p̄ribus tuis quādo
audieris uocem dñi dei tui. custodiēs
omnia precepta eius que ego p̄cipio
tibi hodie: ut facias quod placitum
est in conspectu domini dei tui. **C. xiii**

Filij estote dñi dei uestri. Nō uos
incidētis. nec facietis caluiciū
super mortuos: qm̄ ppls sanctus es dñs
deus tuus: et te elegit ut sis ei in pplm̄ pe-
culiarem de cunctis gentibz que sunt

super terrā. Ne comedatis que immun-
da sunt. Hoc est animal qđ comedere
debetis: bouem ⁊ ouem et capram cer-
uum et caprā. bubalum tragelaphū
pigargum origen camelopardulum.
Omne animal qđ in duas partes fin-
dit ungulam ⁊ ruminat comedetis:
de his autē que rumināt et ungulam
non fundūt hec comedere nō debetis:
camelum leporem cyrogeillū. Quia
ruminant ⁊ non diuidūt ungulam:
mūda erunt uobis. Sus quoq; qm̄
diuidit ungulam et nō ruminat: im-
mūda erit. Carnibz eorū nō uescemini:
et cadauera nō tangetis. Nec comede-
tis ex omībus q̄ morantur in aquis.
Que habent pennulas et squamas
comedite: que absq; pennulis ⁊ squa-
mis sunt ne comedatis quia immun-
da sunt. Omnes aues mūdas come-
dite. Immūdas ne comedatis. aquila
scilicet et gryphem. ⁊ alietū ixon ⁊
vulturem ac miluū iuxta genus suū
et omne conuini generis: et strutionē
ac noctuā ⁊ lacum atq; accipitrē iuxta
genus suū: herodiū ac cignū et ibin
ac mergulū porphyrionē ⁊ nidicoracē
onocrotalū ⁊ caradriū singula in ge-
nere suo: upupam quoq; et uespertili-
onem: et omne qđ reptat et pennulas
habet immundū erit et nō comedetur.
Omne quod mūdū ē comedite. Quic-
quid autē morticinum ē: ne uescamini
ex eo. Peregrino qui intra portas tuas
est da ut comedat aut uende ei quia tu
ppls sanct⁹ dñi dei tui es. Nō roques
ludum in lacte matris sue. Decimam
partem separabis de cunctis fructibus
tuis qui nascunt in terra per ānos sin-
gulos. et comedes in cōspectu dñi dei
tui in loco quē elegerit ut in eo nomen
illius inuocetur: decimam frumenti

tui et vini et olei et primogenita de armentis et ouibus tuis: ut discas timere dominum deum tuum omni tempore. Cum autem longior fuerit via et locus quem elegerit dominus deus tuus tibi benedixerit nec poteris ad eum hec cuncta portare: vendes omnia et in pretium rediges portabisque manu tua et perficies ad locum quem elegerit dominus deus tuus: et emes ex eadem pecunia quicquid tibi placuerit siue ex armentis siue ex ouibus. Vinum quoque et siccum et omne quod desiderat anima tua: et comedes coram domino deo tuo: et epulaberis tu et domus tua et leuita qui intra portas tuas est. Caue ne derelinquas eum: quia non habet aliam partem in possessione tua. Anno tercio separabis aliam decimam ex omnibus que nascuntur tibi eo tempore et repones intra ianuas tuas: venietque leuitus qui aliam non habet partem nec possessionem tecum et peregrinus ac pupillus et vidua qui intra portas tuas sunt et comedent et saturabuntur: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum que feceris. **CXV.**

Septimo anno facies remissionem: que hoc ordine celebrabitur. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo repetere non poterit: quia annus remissionis est domini. A peregrino et advena exiget: civem et proximum repetendi non habes potestatem. Et omnino indigens et mendiculus non erit inter vos: ut benedicat tibi dominus deus tuus in terra quam traditurus est tibi in possessionem: si tamen audieris vocem domini dei tui et custodieris omnia que iussit et que ego hodie precipio tibi: benedicet tibi ut pollicitus est. Generabis gentibus multis: et ipse a nullo accipies mutuum. Dominaberis nationibus plurimis:

et tui nemo dominabitur. Si unus de fratribus tuis qui moratur intra portas civitatis tue in terra quam dominus deus tuus daturus est tibi ad pauperem devenit: non obdurabis cor tuum nec contrahes manum sed aperies eam pauperi: et dabis mutuum quo cum indigere perspexeris. Caue ne forte subrepat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo appropinquat septimus annus remissionis: et avertas oculos a paupere fratre tuo nolens ei quod postulat mutuum commodare ne clamet contra te ad dominum et fiat tibi in peccatum: sed dabis ei. Nec ages quippiam callide in eius necessitatibus subleuandis: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore et in cunctis ad quam manum miseris. Non decerunt pauperes in terra habitationis tue: idcirco ego precipio tibi ut aperies manum fratri tuo egeno et pauperi: qui tecum versatur in terra. Cum tibi venditus fuerit frater tuus hebreus aut hebreia et sex annis servierit tibi: in septimo anno dimittes eum liberum. Et quem libertate donaveris nequaquam vacuum abire patieris: sed dabis viaticum de gregibus et de area et rotulari tuo quibus dominus deus tuus benedixerit tibi. Memento quod et ipse servieris in terra egypti et liberaverit te dominus deus tuus: et idcirco ego nunc precipio tibi. Si autem dixerit nolo egredi eo quod diligat te et domum tuam et bene sibi apud te esse sentiat: assumes subulam et perforabis aurem eius in ianua domus tue et erit tibi usque in eternum. Ancille quoque similiter facies. Non avertes ab eis oculos tuos quando dimiseris eos liberos: qui iuxta mercedem mercenarii per sex annos servierunt tibi: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus

que agis. De primogenitis quæ nascuntur
in armentis et ouibus tuis quicquid
est sexus masculini sanctificabis domino
deo tuo. Non operaberis in primogeni-
to bouis: et non tondebis primogenita
ouium. In conspectu domini dei tui com-
edes ea per annos singulos in loco quem
elegerit dominus tuus et domus tua. Si autem
habuerit maculam et uel claudum fuerit
uel tecum: aut in aliqua parte deforme
uel debile non immolabitur domino deo tuo:
sed intra portas urbis tue comedes il-
lud. Tam mundus quam immundus similiter
resciet eis quasi caprea et ceruus. Hoc so-
lum obseruabis ut sanguinem eorum non com-
edas: sed effundas in terram quasi aquam.

Obserua mensem nouarum frugum et uertit primum temporis
ut facias pascha domino deo tuo: quoniam
in isto mense eduxit te dominus deus tuus
de egipto nocte. Immolabisque pascha
domino deo tuo de quibus et de bubus
in loco quem elegerit dominus deus tuus: ut ha-
bitet nomen eius ibi. Non comedes in eo
panem fermentatum. Septem diebus com-
edes absque fermento afflictionis panem:
quoniam in pauore egressus es de egipto: ut
memineris diei egressionis tue de egi-
pto omnibus diebus uite tue. Non appa-
rebit fermentatum in omnibus terminis
tuis septem diebus: et non remanebit de
carnibus eius quod immolatum est uespere.
in die primo mane. Non poteris im-
molare pascha in qualibet urbiu tuarum
quas dominus deus tuus daturus est tibi:
sed in loco quem elegerit dominus deus
tuus ut habitet nomen eius ibi. Im-
molabis pascha uespere ad solis occa-
sum quando egressus es de egipto: et co-
ques et comedes in loco quem elegerit dominus
deus tuus: manesque surgens uades in taber-
naculum tuum. Septem diebus comedes azima:

et in die septima quia collecta est dominum
dei tui non facies opus. Septem ebdo-
mas numerabis tibi ab ea die qua
falce in segetem miseris et celebrabis
diem festum ebdomadarum domino deo
tuo. Oblationem spontaneam manuum tue
quam offeres iuxta benedictionem domini dei
tui: et epulaberis coram domino deo tuo tu et
filius tuus et filia tua et seruus tuus et
ancilla tua et leuites qui sunt intra portas
tuas: et aduenia ac pupillus et uidua
qui morantur uobiscum in loco quem elege-
rit dominus deus tuus ut habitet no-
men eius ibi: et recordaberis quoniam
seruus fuisti in egipto: custodiesque ac
facies que precepta sunt. Solemnitatem
quoque tabernaculorum celebrabis per se-
ptem dies quando collegeris de area
et torculari fruges tuas: et epulaberis
in festiuitate tua tu et filius tuus et filia
et seruus tuus et ancilla: leuites quoque
et aduenia: et pupillus et uidua qui intra
portas tuas sunt. Septem diebus do-
mino deo tuo festa celebrabis in loco
quem elegerit dominus: benedicetque tibi
dominus deus tuus in cunctis frugibus
tuis et in omni opere manuum tuarum: et in
leticia. Tribus vicibus per annum appare-
bit omne masculinum tuum in conspectu domini
dei tui in loco quem elegerit: in solemnitate a-
zimorum: et in solemnitate ebdomadarum: et in
solemnitate tabernaculorum. Non appare-
bit ante dominum uacuus: sed offeret
unusquisque secundum quod habuerit iuxta be-
nedictionem domini dei sui quam dederit
ei. Iudices et magistros constitues in o-
mnibus portis tuis quas dominus deus tuus
dederit tibi per singulas tribus tuas ut
iudicent populum iusto iudicio: nec in
alteram partem declinent. Non accipies
personam nec munera: quia munera
cececant oculos sapientium: et mutant

verba iustorum. Iuste quod iustum est
persequeris: ut viuas et possideas terram
quam dominus deus tuus dederit tibi.

Non plantabis lucum. et omnem ar- **Exm.**
borem iuxta altare domini dei tui: nec
facies tibi atque constitues statuam: que
odit dominus deus tuus.

Non immolabis domino deo tuo bo-
uem et ovem in quo est macula.
aut quippiam vitium: quia abominatio
est domino deo tuo. Cumque reperti fuerint
apud te intra unam portarum tuarum quas
dominus deus tuus dabit tibi vir aut mu-
lier qui faciant malum in conspectu do-
mini dei tui et transgrediatur pactum
illius. ut vadant et seruiant diis alie-
nis et adorent eos solem et lunam et omnem
militiam celi quam non precepi et hoc tibi
fuerit nuntiatum: audientemque inquisieris
diligenter. et verum esse repereris. et abo-
minatio facta est in israel: educes virum ac
mulierem quam rem sceleratissimam pettarunt
ad portas civitatis tue. et lapidibus
obruentur. In ore duorum aut trium te-
stium peribit qui interficiet. Nemo occi-
datur: uno contra se dicente testimonium.
Manus testium prima interficiet eum:
et manus reliqui populi extrema mitteret:
ut auferas malum de medio sui. Si dif-
ficile et ambiguum apud te iudicium
esse perspexeris inter sanguinem et sanguinem.
causam et causam. lepram et non lepram. et iudi-
cium intra portas tuas videris verba vari-
ari: surge et ascende ad locum quem elegerit
dominus deus tuus: veniesque ad sacerdo-
tes leuitici generis et ad iudicem quem fuerit
illo tempore. queresque ab eis. quem indicabunt
tibi iudicij veritatem: et facies quod-
cumque dixerint. quem presunt loco quem ele-
gerit dominus et docuerit te iuxta legem eius.
sequerisque sententiam eorum: nec declinabis
ad dexteram neque ad sinistram. Qui autem

superbierit nolens obedire sacerdotis
imperio qui eo tempore ministrat domino
deo tuo ex decreto iudicis: morietur ip-
se ille. et auferes malum de israel: cunctusque
populus audientis timebit ut nullus dein-
ceps intumescat superbia. Cum ingressus
fueris terram quam dominus deus tuus dabit
tibi. et possideris eam habitauerisque in illa
et dixeris constituam super me regem sicut
habent omnes per circuitum nationes: eum
constitues quem dominus deus tuus elegerit
de numero fratrum tuorum. Non poteris
alterius gentis hominem regem facere: qui
non sit frater tuus. Cumque fuerit consti-
tutus. non multiplicabit sibi equos nec
reducat populum in egiptum equitatum nume-
ro subleuatus: prefectum cum dominus prece-
rit vobis ut nequaquam amplius per eandem
viam reuertamini. Non habebit uxores
plurimas quam illiciant animum eius: neque
argenti et auri immensa pondera. Post-
quam autem sederit in solio regni sui describet
sibi deuteronomium legis huius in volu-
mine. accipies exemplar a sacerdotibus
leuitice tribus et habebit secum: legetque
illud omnibus diebus vite sue ut discat
timere dominum deum suum. et custodire verba
et ceremonias eius quam in lege precepta
sunt. Nec eleuet cor eius in superbia super fratres
suos: neque declinet in partem dexteram vel
sinistram: ut longo tempore regnet ipse et
filius eius super israel. **C. xvm.**

Non habebunt sacerdotes et leuite
et omnes qui de eadem tribu sunt
partem et hereditatem cum reliquo israel:
quia sacrificia domini et oblationes eius
comedent. Et nichil aliud accipiet de
possessione fratrum suorum. Dominus enim ipse est
hereditas eorum: sicut locutus est illis. Hoc
erit iudicium sacerdotum a populo et ab hijs
qui offerunt victimas: siue bouem siue ovem
immolauerit dabunt sacerdoti armum

ac ventriculū: primitias frumenti vini
et olei et lanarū partē eē ouīū tonsione.
Ip̄m enī elegit dñs deus tu⁹ de cunctis
tribubz tuis: ut stet et ministret nomi-
ni dñi dei tui ip̄e et filij ei⁹ ī sempiternū.
Si egerit leuitēs eē una urbū tuarū eē
ouīū isrl in qua habitat et voluerit ve-
nire desiderās locū quē elegerit domi-
nus: ministrabit ī nomine dñi dei sui
sicut omēs fratres ei⁹ leuite q̄ stabunt
eo tempore corā dño. Partē ciborū
eandē accipiet quā et ceteri: excepto eo
quod ī urbe sua eē paterna ei successio-
ne debet. Quādo ingressus fueris terrā
quā dñs deus tuus dabit tibi caue
ne imitari velis abominaciones illa-
rum gentiū: nec inueniat in te qui lu-
stret filiū suū aut filiā ducēs per ignem
aut q̄ ariolos sciscitetur aut obseuet
somnia atq; auguria: ne sit malefic⁹
ne incātor: ne phitones consulat nec
diuinos: et querat a mortuis veritatē.
Omnia enī hec abominat dñs: et pro-
pter istiusmodi scelera delebit eos in
introitu tuo. Perfect⁹ eris et absq; ma-
cula: cū dño deo tuo. Gentes iste qua-
rum possidebis terrā augures et diui-
nos audiūt: tu aut a dño deo tuo ali-
ter institut⁹ es. Prophetā de gente tua
et de fratribus tuis sicut me suscitabit
tibi dñs de⁹ tuus: ip̄m audies ut peti-
sti a dño deo tuo ī oreb quādo contio
congregata ē atq; dixisti. Ultra non
audia vocem dñi dei mei: et ignē hūc
maximū amplius nō videbo ne mori-
ar. Et ait dñs michi. Bene omnia sūt
locuti. Prophetam suscitabo eis de me-
dio fratru suorū similem tui: et ponā ve-
ba mea ī ore eius: loqueturq; ad eos
omnia que prepero illi. Qui aut verba
eius q̄ loquetur ī nomine meo audi-
re noluerit: ego ultor existā. Prophetā

aut qui arrogantia deprauatus vo-
luerit loqui in nomine meo q̄ ego nō
prepi illi ut diceret: aut eē nomine ali-
enorū deorū: interficiet. Quod si tacita
rogitatione respōderis: quomodo pos-
sum intelligere verbū qd dñs non est
locutus: hoc habebis signū. Quod in
nomine dñi ppheta ille pdixerit et nō
euenierit: hoc dñs nō ē locutus: sed per
tumorem animi sui propheta confin-
xit: et idcirco non timebis eū. **CXIX.**

Cum disperdiderit dñs deus tuus
gentes quas tibi traditurus est
terrā: et possideris eā habitauerisq; ī ur-
bibus ei⁹ et in edibz: tres ciuitates sepa-
rabis tibi ī medio terre quā dñs deus
tuus dabit tibi ī possessionē sternens
diligenter viā: et in tres equaliter par-
tes totā terre tue provinciā diuides: ut
habeat e vicino q̄ propter homicidiū
profugus est quo possit euadere. Hec
erit lex homicide fugientis: cuius vita
seruāda ē. Qui percussit proximū suū
nesciens: et q̄ heri et nudius tertius nullū
contra eū odiū habuisse cōprobat sed
abisse cum eo simpliciter in siluā ad li-
gua cedenda: et ī succisione lignorū secu-
ris fugerit manu ferrumq; lapsum de
manubrio amicū ei⁹ percussit et occi-
derit: hic ad unā supradictarū urbū
confugiet et uiuet: ne forsitan proxim⁹
eius cuius effusus ē sanguis dolore
stimulatus psequatur et apprehendat
eum si longior via fuerit: et percutiat a-
nimam ei⁹ q̄ nō est reus mortis: quia
nullū extra eum q̄ occisus ē odiū p̄us
habuisse monstratur. Idcirco p̄cipio
tibi ut tres ciuitates equalis intra se
spaciū diuidas. Cum aut dilatauerit
dñs de⁹ tuus inimicos tuos sicut iura-
uit p̄ribz tuis et dederit tibi cundā ter-
ram quā eis pollicitus est: si tamen

custodieris madata ei⁹ ⁊ feceris que hodie p̄cipio tibi ut diligas dñm deū tuum ⁊ abules ī vñs ei⁹ om̄i tēpore: addes tibi tres alias ciuitates ⁊ supradidas triū urbium nūm̄ duplicabis: ut nō effundat sanguis innoxius in medio t̄re quā dñs de⁹ tuus dabit tibi possidendā. ne sis sāguinis reus. Si quis aut̄ odio habēs proximū. insidiatus fuerit vite ei⁹ surgensq; p̄cusserit illū et mortu⁹ fuerit fugeritq; ad unā de supradidis urbibz: mittet seniores ciuitatis illi⁹ ⁊ accipiet cū de loco effugij tradentq; ī manu proximī cui⁹ sanguis effusus ē: ⁊ moriet̄. Nō misereberis ei⁹: ⁊ auferes noxiū sāguinē de isrl: ut bene sit tibi. Nō assumes ⁊ transferes finios proximī tui quos fixerūt p̄ores ī possessione tua: quā dñs deus tuus dabit tibi ī t̄ra quā acceperis possidendam. Nō stabit testis unus cōtra aliquē quicquid illud peccati ⁊ facinoris fuerit: sed ī ore duorū aut triū testiuū stabit om̄e verbū. Si steterit testis mēdax cōtra hominē accusans eū p̄uaricationis: stabūt ābo quorū causa ē ante dñm ī cōsp̄ctu sacerdotū ⁊ iudicū q̄ fuerint ī diebz illis. Cūq; diligentissime p̄scrutātes inuenerit falsū testē dixisse cōtra fr̄em suū mendaciū: reddent ei sicut fecit suo facere cogitauit. et auferes malū de medio tui: ut audientes ceteri timorem habeāt ⁊ nequaquā talia audeant facere. Nō misereberis ei⁹: sed animam pro anima. oculū pro oculo. dentem pro dente. manū pro manu: pedem pro pede reiges. **C. xx**

Si reueris ad bellū cōtra hostes tuos. ⁊ uideris equitat⁹ ⁊ currus. ⁊ maiore q̄ tu habeas aduersarij exercitus multitudinē: nō timebis eos quā dñs deus tuus tecū ē q̄ eduxit te de terra egip̄ti.

Appropinquāte aut̄ iā p̄elio stabit sacerdos ante acie: ⁊ sic loquet̄ ad pplm. Audi isrl. Vos hodie cōtra inimicos v̄ros pugnā cōmittitis: non pertimescat cor v̄rū. Nolite metuere nolite cedere nec formidetis eos: quā dñs deus uester ī medio v̄ri ē: ⁊ pro vobis cōtra aduersarios dimicabit ut eruat vos de p̄iculo. Duces q; p̄ singulas turmas audire exercitu proclamabūt. Quis est homo q̄ edificauit domū nouā: et nō dedicauit eā? Vadat ⁊ reuertatur ī domū suā: ne forte moriat̄ ī bello et ali⁹ dedit eā. Quis ē homo q̄ plantauit vineā: et necdū fecit eā esse communē de qua v̄sci om̄ibz liceat? Vadat et reuertat̄ ī domū suā: ne forte moriat̄ ī bello et ali⁹ homo ei⁹ fungatur officio. Quis ē homo q̄ despōdit uxorem ⁊ nō accepit eā? Vadat ⁊ reuertat̄ ī domū suā: ne forte moriat̄ ī bello et alius homo accipiat eā. Vñs dictis addet reliq; ⁊ loquet̄ ad pplm. Quis est homo formidolosus ⁊ corde pauidus? Vadat ⁊ reuertat̄ ī domū suā: ne pauere faciat corda fecerū suorū. sicut ipse timore p̄terit⁹ ē. Cūq; siluerit duces exercitus et finē loquēdi fecerint: unusquisq; suos ad bellū cuneos p̄parabit. Si quādo accesseris ad repugnandā ciuitatē: offeres ei p̄mū pacē. Si receperit ⁊ aperuerit tibi portas: cūctus ppl̄s qui ī ea ē saluabit̄. et erit tibi sub tributo. Sin aut̄ fedus inire noluerit et reperint cōtra te bellū oppugnabis eā. Cūq; tradiderit dñs de⁹ tuus illā ī manu tua: p̄cuties om̄e qd ī ea generis masculini ē ī ore gladij absq; mulieribz ⁊ infantibz iumentis ⁊ ceteris q̄ ī ciuitate sūt. Om̄e p̄edā exercitui diuides: ⁊ comedes de spolijs hostiū tuorū q̄ dñs de⁹ tuus dederit tibi. Sic

facies cūdis ciuitatibz q̄ a te p̄cul val-
de sunt: et nō sūt de hīs urbibz quas
ī possessionē acceptur⁹ es. De hīs autē
ciuitatibz q̄ dabunt tibi nullū omnino
p̄mittes uiuere sed interficies ī ore gla-
di: etheum uidelicet ⁊ amorreū ⁊ chana-
neum pherezeū ⁊ rueum ⁊ iebuseū sicut
p̄cepit tibi dñs de⁹ tuus: ne forte doce-
ant vos facere cūdas abominaciones
quas ip̄i operati sūt dñs suis. et pece-
tis in dñm deū v̄rm. Quando obsederis
ciuitatē m̄stro tēpore ⁊ munitionibus
circundederis ut repugnes eā. nō succi-
des arbores de q̄bz uelci potest: nec se-
curibz p̄ circuitū debes vastare regionē
qm̄ lignū est ⁊ nō h̄mo: nec potest bel-
lantiū extra te augere numer⁹. Si qua
autē ligna nō sūt pomifera sed agresti-
a et in ceteros apta usus: succide et ex-
trahue machinas donec capias ciuita-
tem que contra te dimicat. **C. xxi.**

Quādo inuentū fuerit in terra quā
dñs de⁹ tu⁹ datur⁹ ē tibi h̄mini⁹
cadente oculi: ⁊ ignorabit redis re⁹: e-
gredientē maiores natu et iudices tui
⁊ metientē a loco cadaveris. singlas p̄
circuitū spacia ciuitatū: ⁊ quā vicini-
orem ceteris esse p̄spexerint. seniores ciui-
tatis illi⁹ tollēt vitulā de armento que
nō traxit iugū. nec terrā scidit vomere.
et ducent eā ad vallē asperā atq; saxo-
sam q̄ nunq̄ arata ē. nec sementē rece-
pit: ⁊ redent in ea ceruices vitule. Acce-
dentq; sacerdotes filij leui quos elegerit
dñs de⁹ tu⁹ ut ministrēt ei ⁊ benedicāt
in nomine ei⁹. ⁊ ad verbū eorū om̄ne ne-
gotiū pendet ⁊ quicquid mūdū uel im-
mūdū ē iudicet: ⁊ ueniet maiores na-
tu ciuitatis illi⁹ ad interfecū lauabūt
q; man⁹ suas sup vitulam q̄ in valle
p̄cussa ē: ⁊ dicent. Manus n̄re nō effu-
derūt sāguinē hūc: nec oculi uiderunt.

Propitius esto p̄plo tuo isrl̄ quē rede-
misti dñe: ⁊ nō reputes sāguinē inno-
centē in medio p̄pli tui isrl̄. Et auferet
ab eis reatus sāguinis: tu autē alien⁹
eris ab innocentis cruore q̄ fusus ē cū
feceris qd̄ p̄cepit dñs. Si egressus fue-
ris ad pugnā extra inimicos tuos et
tradiderit eos dñs de⁹ tu⁹ ī manu tua
captiuosq; duxeris: ⁊ uideris ī numero
captiuorū mulierē pulcrā ⁊ adamaue-
ris eā uoluerisq; habere uxorem: intro-
duces eā ī domū tuā. Que radet resariē
et circuncidet ungues. ⁊ deponet uestē
in qua capta ē: sedensq; ī domo tua fle-
bit p̄rem ⁊ matrē suā uno mense: ⁊ po-
stea intrabis ad eā. dormiesq; cū illa:
et erit uxor tua. Si autē postea nō sede-
rit aīo tuo. dimittes eā liberā: nec uide-
re poteris pecuniā nec opprimere p̄ potē-
tiam: q̄a humiliasti eā. Si habuerit h̄-
mo uxores duas unā dilectā et alterā
odiosā genueritq; ex eis liberos et fue-
rit fili⁹ odiose p̄mogenit⁹ uolueritq;
substantiā inter filios suos diuidere:
nō poterit filiū dilectē facere p̄mogeni-
tum et p̄ferre filio odiose: sed filiū odi-
ose agnoscat p̄mogenitū dabitq; ei de
hīs q̄ habuerit cūda duplicia. Iste ē
enī principiū liberos ei⁹: et hūc debent
p̄mogenita. Si genuerit h̄mo filiū
rōtumacē ⁊ proteruū q̄ nō audierit pa-
tris ac m̄ris impiū. ⁊ roherit⁹ obedi-
re cōtempserit: apprehendet eū ⁊ ducet
eū ad seniores ciuitatis illi⁹ ⁊ ad por-
tam iudicij: dicentq; ad eos. Fili⁹ no-
ster iste p̄teruus et otumax ē: monita
n̄ra audire cōtemnit. cōmellationibz
vacat ⁊ luxurie atq; cōuiujs: lapidi-
bus eū obruet p̄pls ciuitatis ⁊ moriet⁹
ut auferatis malū de medio v̄ri: ⁊ o-
mnis isrl̄ audies p̄mescat. Quando
peccauerit homo qd̄ morte p̄ledendū

est: et adiudicatus morti appensus fu-
erit in patibulo: non permanebit cadauer
ei⁹ in ligno: sed in eadē die sepeliet⁹: quā ma-
ledict⁹ a deo ē q̄ pendet in ligno: et nequa-
q̄ contaminabis terrā tuā quā dñs de⁹
tuus dederit tibi in possessionē. **C. xxii.**

Non videbis bouē et ouem fratris
tui errantē et preteribis: sed redu-
ces fratri tuo: etiam si non ē propinquus
frater tu⁹ nec nosti eū. Duces in domū
tuam: et erūt apud te q̄dñ querat ea
frater tuus et recipiat. Similiter facies
de asino et de vestimēto: et de omni re
fratris tui q̄ perierit: si inueneris eā ne
negligas q̄si alienā. Si videris asinū
fratris tui: aut bouē recidisse in viā: non
despicias sed subleuabis cū eo. Non in-
duetur mulier veste virili: nec vir utet⁹
veste feminea. Abominabilis etiam a-
pud deū est q̄ facit hoc. Si ambulās
per viā: in arbore uel in terra nidū auis
inuenieris et matrem pullis uel ouis de-
super incubantē: non tenebis eā cū filiis
sed abire patieris captos tenēs filios:
ut bene sit tibi et longo uiuas tempore.
Cum edificaueris domū nouā facies
murū recti per circuitum ne effundat san-
guis in domo tua: et sis re⁹ labente alio:
et in p̄ces ruente. Non seres vineā tuā
altero semine: ne et semētis quā seuiſti
et que nascunt⁹ ex vinea pariter sancti-
ficent⁹. Non arabis in boue simul et asi-
no. Non indueris vestimēto q̄ ex la-
na linorq; cōteget⁹ ē. Suniculos in fim-
bris facies per quatuor angulos pallij
tui quo operieris. Si duxerit vir uxore
et postea odio habuerit eā quesieritq;
occasiones q̄bz dimittat eā obiciens
ei nomen pessimū: et dixerit uxore hanc
accepi et ingressus ad eam non inueni
virginē: tollent eā pater et mater eius
et ferent secū signa virginitatis ei⁹ ad

seniores urbis q̄ in porta sunt: et dicet
pater. Filiā meā dedi huic uxore: quā
quia odit imponit ei nomen pessimū
ut dicat non inueni filiā tuā virginē:
et ecce hec sūt signa virginitatis filie
mee. Separent vestimentū corā senio-
ribz ciuitatis: apprehendantq; senes ur-
bis illius virū et verberabūt illū: con-
demnantes insup centū siclos argenti
quos dabit p̄ri puelle: quā diffama-
uit nomen pessimū sup virginē isrl:
habebitq; eā uxore et non poterit dimit-
tere omnibus diebz uite sue. Quod si
uerū est qd obicit et non est in puella in-
uenta virginitas: eicient eā extra fores
dom⁹ p̄ris sui et lapidibz obruent viri
ciuitatis illius et moriet⁹ quoniā fecit
nephas in israhel ut fornicaret in domo
patris sui: et auferes malū de medio
tui. Si dormierit vir cū uxore alterius
uterq; morientur id ē adulter et adul-
tera: et auferes malū de isrl. Si puellā
virginē desponderit vir et inuenerit eā
aliquis in ciuitate et concubuerit cum
ea: reduces utrūq; ad portā ciuitatis il-
lius et lapidibz obruentur: puella quā
non clamauit cum esset in ciuitate: vir
quia humiliavit uxore proximī sui:
et auferes malū de medio tui. Si autē
in agro repererit vir puellā q̄ desposi-
ta est et apprehendēs concubuerit cum ea
ipse morietur solus: puella nichil pa-
rietur nec ē rea mortis: quā sicut latro
rōsurgit contra fratrem suum et occidit
animā eius ita et puella pressa ē. So-
la erat in agro: clamauit et null⁹ affu-
it q̄ liberaret eā. Si inuenerit vir puel-
lam virginē que non habet sp̄sum
et apprehendēs concubuerit cū illa et
res ad iudiciū uenerit: dabit qui dor-
muit cum ea patri puelle centūquin-
quaginta siclos argenti: et habebit eā

uxorē q̄a humiliavit illā. Nō poterit
dimittere eam cunctis diebus vite sue.

Non accipiet homo uxore. **C. xxm.**

Rem patris sui: nec revelabit opri-
mentū ei⁹. Non intrabit eunuchus at-
tictis uel amputatis testiculis ⁊ absci-
so ueretro ecclesiā dñi. Nō ingredietur
manser hoc ē de scorto natus in eccle-
siam dñi usq; ad decimā generationē.
Ammonites ⁊ moabites etiā post de-
cimā generationē nō intrabunt ec-
clesiam dñi in eternū: quia noluerūt
vobis occurrere cū pane ⁊ aqua ī via
quando egressi estis de egipto: et quia
conduxerūt contra te balaam filiū beor
de mesopotamia sirie ut malediceret
tibi: ⁊ noluit dñs deus tuus audire
balaam: uertitq; maledictionē eius in
benedictionē tuā eo qd diligeret te. Nō
facies cū eis pacē: nec queras eis bona
cunctis diebus vite tue in sempiternum.
Nō abominaberis ydumē q̄a frater
tuus est: nec egiptiū q̄a advena fuisti
in terra ei⁹. Qui nati fuerint ex eis scia
generatione intrabunt in ecclesiā dñi.
Quādo egressus fueris adūsus hostes
tuos in pugnā: custodies te ab omni
re mala. Si fuerit inter vos homo q̄
in nocturno sit pollut⁹ somnio egre-
diēt⁹ extra castra: ⁊ nō reuertet⁹ priusq;
ad uesp̄ā lauetur aqua: ⁊ post solis
occasum regredietur ī castra. Habebis
locum extra castra ad quē egrediariis
ad requisita nature: gerens paxillū in
baltheo. Cumq; sederis fodies per circu-
itum. ⁊ egesta humo operies quo rele-
uatus es. Dñs enī deus tuus ambu-
lat in medio castrorū ut eruat te ⁊ tra-
dat tibi inimicos tuos: ut sint castra
tua sancta et nichil ī eis appareat fedi-
tatis: ne derelinquat te. Nō trades suū
dñō suo q̄ ad te defugerit. Habitabit

tecum in loco qui ei placuerit: ⁊ ī una
urbī tuarū requiescet: ne cōtristes eū.
Nō erit meretrīx de filiabus isrl: nec scor-
rator de filiis isrl. Nō offeres mercedē
prostituli: nec preciū canis in domo
dñi dei tui quicquid illud ē qd uouerit
q̄a abominatio ē utrūq; apud dñm
deū tuū. Non fenerabis fratri tuo ad
usurā pecuniā nec fruges nec quālibet
aliā rem: sed alieno. Fratri autem tuo
absq; usura: id quo indiget cōmoda-
bis: ut benedicat tibi dñs de⁹ tuus in
omni opre tuo in terra ad quā ingredi-
eris possidendā. Cū uotū uoueris dñō
deo tuo nō tardabis reddere q̄a requi-
ret illud dñs de⁹ tuus: ⁊ si moratus
fueris reputabit⁹ tibi ī peccatū. Si no-
lueris polliceri: absq; peccato eris. Quā-
dū aut semel egressum ē de labijs tuis ob-
seruabis ⁊ facies sicut promissisti dñō
deo tuo: ⁊ p̄pria uoluntate et ore tuo
locutus es. Ingressus uineā proximi
tui comede uuas quātū tibi placuerit:
fores aut ne efferas tecū. Si intraueris
segetē amici tui frāges spicas ⁊ manu
steres: falce aut nō metes. **C. xxm.**

Si acceperit homo uxorē ⁊ habu-
erit eam ⁊ non inuenerit gratiā
ante oculos eius p̄pter aliquā fedita-
tem: scribet libellum repudiij et dabit
in manu illius: ⁊ dimittet eā de domo
sua. Cumq; egressa alter; maritū duxe-
rit et ille quoq; oderit eam dederitq; ei
libellum repudiij ⁊ dimiserit de domo
sua uel certe mortuus fuerit: non pote-
rit prior maritus recipere eam ī uxorē
quia polluta ē ⁊ abominabilis facta
est coram domino: ne peccare facias
terrā tuam quā dñs deus tuus tradi-
derit tibi possidendā. Cum acceperit
homo nup uxorē nō procedet ad bellū
nec ei quippiā necessitatis iniungetur

publice: sed vacabit absq; culpa domui sue: ut uno anno letetur cū uxore sua. Non accipies loco pignoris inferiorem et superiorem molam: quā animā suam apposuit tibi. Si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem suū de filiis israel: et uendito eo acceperit pretiū interficiet: et auferes malū de medio tui. Obserua diligenter ne incurras plagam lepre: sed facies quēcūq; docuerit te sacerdotes leuitici generis iuxta id qd̄ precepit eis: et imple sollicitate. Memento te que fecerit dñs de⁹ uester marie in uia cum egrederemini de egipto. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā quā debet tibi: non ingredieris domū eius ut pignus auferas: sed stabis foris et ille tibi proferet qd̄ habuerit. Si autē pauper ē: non pignabit apud te pignus sed statim reddes ei ante solis occasum: ut dormiens i vestimēto suo benedicat tibi: et habeas iusticiā corā dño deo tuo. Non negabis mercedem indigentis et pauperis fratris tui: siue aduene q̄ tecū morat̄ in terra et intra portas tuas est: sed eadem die reddes ei pretiū laboris sui ante solis occasū: quia pauper ē et ex eo sustentat animā suā: ne clamet contra te ad dñm et reputetur tibi i peccatū. Non occident patres pro filiis nec filij p̄ patribus: sed unusquisq; pro peccato suo morietur. Non pervertes iudiciū aduene et pupilli: nec auferes pignoris loco uidue vestimētum. Memento qd̄ seruieris in egipto: et eruerit te dñs de⁹ tuus inde. Idcirco precipio tibi ut facias hāc rē. Quādo messueris segetem i agro tuo: et oblit⁹ manipulū reliqueris: nō reuerteris ut tollas illū: sed adueniā et pupillum et uiduam auferre poteris: ut benedicat tibi dñs deus tu⁹ in omni opere manū

tuarū. Si fruges collegeris oliuarū: quicquid remanserit in arboribz nō reuerteris ut colligas: sed relinques aduene pupillo ac uidue. Si vindemaueris vineam tuam: non colliges remanētes racemos: sed cedent i usus aduene pupilli ac uidue. Memento qd̄ et tu seruieris i egipto: et idcirco precipio tibi ut facias hāc rem. **C. xxxv.** Si fuerit causa inter aliquos et interpellauerit iudicis: quē iustū esse p̄spexerint illi iusticie palmam dabunt: quē impiū condemnabūt impietatis. Si autē eum q̄ peccauit dignū uiderint plagis: prosterne et coram se faciant verberari. Pro mensura peccati erunt et plagarū modus: ita dumtaxat ut quadragenariū numerū nō excedant: ne fere laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus. Non ligabis os bouis terentis in area fruges tuas. Quādo habitauerint fratres simul et unus ex eis absq; liberis mortuus fuerit: uxor defuncti non nubet alteri sed accipiet eam frater eius et suscitabit semen fratris sui: et primogenitū ex ea filium nomine illius appellabit ut nō deleatur nomen ex israel. Si autē noluerit accipere uxore fratris sui q̄ ex lege debet: perget mulier ad portā ciuitatis ut interpellabit maiores natu: dicet qz. Non uult frater viri mei suscitare semen fratris sui in israel: nec me in coniugiū sumere. Statimq; accersiet eum faciet: et interrogabūt. Si responderit nolo eam uxorem accipere: accedet mulier ad eū coram senioribus: et tollet calciamentū de pede ei⁹ spuerq; in faciē eius et dicet. Sic fiet homini qui non edificat domū fratris sui. Et uocabit nomen illius i israel domus discalciati. Si habuerit inter se iurgium

7.
virū duo et unus contra alterū rixari
reperit: volensq; vxor alterius eruere
virū suū de manu fortioris. miseriq;
manum et apprehenderit verenda eius:
absides manū illius. ne flecteris sup
eam ulla misericordia. Non habebis
in sacculo diuersa pondera maius &
minus: nec erit in domo tua modius
maior & minor. Pondus habebis iu
stum et verū: & modi⁹ equalis & verus
erit tibi: ut multo vniās tempore super
terrā quā dñs deus tuus dederit tibi.
Abominat̃ enim dñs eum qui facit
hec: & aduersat̃ omnē iniusticiā. Me
mento que fecerit tibi amalech in via
quādo egredietaris ex egipto: quoniam
occurrit tibi & egerunt agminis tui
qui lassi residebant ceciderit. quādo tu
eras fame et labore confectus: & non
timuerit deū. Cum ergo dominus de
us tuus dederit tibi requiē. et subiecerit
cūctas p̃ circuitū nationes in ita quā
tibi pollicit⁹ ē: delebis nomē ei⁹ sub ce
lo. Caue ne obliuiscaris. **C. xxvi.**
Quonq; intraueris terrā quā domi
nus deus tuus tibi daturus est
possidendā et obtinueris eam. atq; ha
bitaueris i illa: tolles de cūctis frugibz
tuis primitias et pones in cartallo
pergesq; ad locum quē dñs deus tuus
elegerit ut ibi inuocetur nomen eius:
accedesq; ad sacerdotē qui fuerit i die
bus illis et dices ad eū. Profiteor ho
die corā domino deo tuo: q̃ ingressus
sum i terrā pro qua iurauit patribus
nostris ut daret eam nobis. Suscipi
ensq; sacerdos cartallū de manu tua
ponet ante altare domini dei tui: & lo
queris in conspectu dñi dei tui. Virus
persequebat̃ prem meū: q̃ descendebat
in egiptum et ibi peregrinatus est in
paucissimo numero: creuitq; i gentem

magnā ac robustam & infinite multi
tudinis. Afflixeruntq; nos egiptij et
persecuti sunt imponentes onera gra
uissima: & clamauimus ad dñm deū
patrū nostrorū qui exaudiuit nos et
respexit humilitatē nostrā & laborem
atq; angustia: et eduxit nos de egipto
in manu forti et brachio recto. in in
genti pauore. in signis atq; portentis:
et introduxit ad locū istū: et tradidit
nobis terrā lacte et melle manantem.
Et idcirco nūc offero primitias frugū
terre: quā dominus dedit michi. Et di
mittes eas i conspectu dñi dei tui: et a
dorato dño deo tuo epulaberis i omi
bus bonis que dominus deus tuus
dedit tibi et domui tue: tu et leuites
et aduena qui tecū est. Quādo comple
ueris decimā cūctaz frugū tuaz. anno
decimarū tercio: dabis leuite & aduene
& pupillo & vidue ut comedant intra
 portas tuas & saturent: loquerisq; in
 conspectu dñi dei tui. Attuli quod san
ctificatū est de domo mea et dedi illud
leuite et aduene & pupillo ac vidue si
cut iussisti michi. Nō p̃ceui mādata
tua: nec sum oblitus imperij. Nō com
edi ex eis in ludu meo: nec separavi ea
in qualibet immundicia: nec egeperi ex
hīs quicq; in re funebri. Obediui voci
domini dei mei: & feci omnia sicut p̃cepi
sti michi. Respice de sanctuario tuo et
de excelso celorū habitaculo: & benedic
populo tuo isrl. & ite quā dedisti nobis
sicut iurasti patribz nostris: terre lacte
et melle mananti. Hodie dominus
deus tuus p̃cepit tibi ut facias māda
ta hec atq; iudicia: ut custodias & im
pleas ex toto corde tuo & ex tota aīa tu
a. Dominū elegisti hodie ut sit tibi de
us & ambules in vijs eius: ut custodi
as cērimōnias illius et mādata atq;

iudicia: et obedias eius imperio. Et
dñs elegit te hodie ut sis ei populus
peculiaris sicut locutus est tibi ⁊ custo-
dias omnia precepta illius: ⁊ faciet te
excellentiorē cūctis gentibz quas creavit
in laudem et nomen et gloriam suā:
ut sis populus sanctus domini dei
tui sicut locutus est. **Cxxxvii.**

Precepit autē moyses et seniores
populo israhel dicentes. Custo-
dite omne mandatum quod precipio
vobis hodie. Cūq; transieritis iorda-
nem in terrā quā dñs deus tuus dabit
tibi: eriges ingentes lapides et calce
leuigabis eos ut possis in eis scribere
om̃ia verba legis hui⁹ iordane trans-
misso: ut introeas terrā quā dñs deus
tuus dabit tibi: terram lacte et melle
manantem sicut iurauit patribz tuis.
Quādo ergo transieritis iordanem eri-
gite lapides quos ego hodie precipio
vobis in monte hebal: et leuigabis
eos calce ⁊ edificabis ibi altare domi-
no deo tuo de lapidibz quos ferrum
non tetigit: et de saxis informibus et
impolitis: et offeres sup eo olocausa
domino deo tuo ⁊ immolabis hostias
pacificas: comedesq; ibi ⁊ epulaberis
corā domino deo tuo. Et scribes super
lapides om̃ia verba legis huius pla-
ne et lucide. Dixeruntq; moyses et sa-
cerdotes leuitici generis ad om̃e isra-
helem. Attende et audi israhel. Hodie
factus es populus domini dei tui. Au-
dis vocem eius: et facies mandata
atq; iusticias quas ego precipio tibi.
Precepitq; moyses populo in die illo
dicens. Ijz stabunt ad benedicendum
dño super montem garrizim iordane
transmisso: symeon leui iudas ysachar
ioseph et beniamin. Et e regione isti
stabunt ad maledicendum in monte

hebal: ruben gad et aser zabulon dan
et neptalim. Et pronūciabunt leuite:
dicentq; ad omnes viros israhel excel-
sa voce. Maledid⁹ homo q̃ facit scul-
ptile ⁊ conflatile abominationē dñi:
opus manuū artificū: ponetq; illud
in abscondito. Et respondebit omnis
populus: ⁊ dicet amen. Maledidus
qui non honorat patrē suum et matrē.
Et dicet om̃s populus amen. Male-
didus qui trāstret terminos proximī
sui. Et dicet om̃s popul⁹ amen. Ma-
ledidus qui errare facit tecum ī itinere.
Et dicet omnis pplus amen. Maledi-
dus qui percutit iudiciū aduene pupil-
li et vidue. Et dicet omnis populus a-
men. Maledidus qui dormit cū uxore
patris sui: et reuelat opertimentū lectu-
li ei⁹. Et dicet om̃s pplus amen. Ma-
ledidus qui dormit cū om̃i iumento.
Et dicet om̃s populus amen. Male-
didus qui dormit cū sorore sua filia
patris sui uel mris sue. Et dicet om̃s
pplus amen. Maledidus q̃ dormit cū
soccu sua. Et dicet om̃s ppl⁹ amē. Ma-
ledidus qui clam percutit proximū
suum. Et dicet omnis populus amē.
Maledidus q̃ accipit munera: ut per-
curiat animā sanguinis innocentis.
Et dicet omnis populus amen. Ma-
ledidus qui non permanet in sermo-
nibz legis huius: nec eos opere perficit.
Et dicet om̃s ppl⁹ amen. **C. xxxviii.**

Si autem audieris vocem domi-
ni dei tui ut facias atq; custodi-
as om̃ia mādata eius que ego preci-
pio tibi hodie: faciet te dominus deus
tuus excellentiorē cūctis gentibus que
versant in terra. Venientq; sup te vni-
uerse benedictiones iste et apprehendent
te: si tamen p̃cepta eius audieris. Be-
nedidus tu in ciuitate: ⁊ benedidus in

agro. Benedictus fructus ventris tui et fructus terre tue: fructusque iumentorum tuorum greges armentorum tuorum et caule omnium tuarum. Benedicta horrea tua: et benedicta reliquie tue. Benedictus eris ingrediens et egrediens. Dabit dominus inimicos tuos qui consurgent aduersum te corruentes in conspectu tuo. Per viam unam venient contra te: et per septem fugiet a facie tua. Emittere dominus benedictionem super cellaria tua et super omnia opera manuum tuarum: benedicetque tibi in terra quam acceperis. Suscitabit te dominus sibi in populum sanctum sicut iurauit tibi: si custodieris mandata domini dei tui et ambulaueris in uisibus eius. Videbuntque omnes terrarum populi quod nomen domini inuocatum sit super te: et timebunt te. Abundare te faciet dominus omnibus bonis: fructu uteri tui et fructu iumentorum tuorum fructu terre tue quam iurauit dominus patribus tuis ut daret tibi. Aperiet dominus thesaurum suum optimum celum: ut tribuat pluuiam terre tue in tempore suo. Benedicetque cunctis operibus manuum tuarum: et fecerabis gentibus multis: et ipse a nullo fenus accipies. Constituet te dominus deus tuus in caput et non in caudam: et eris semper supra et non subter: si tamen audieris mandata domini dei tui que ego precipio tibi hodie et custodieris et feceris: ac non declinaueris ab eis nec ad dextram nec ad sinistram: nec secutus fueris deos alienos neque colueris eos. Quod si audire nolueris uocem domini dei tui ut custodias et facias omnia mandata eius et ceremonias quas ego precipio tibi hodie: venient super te omnes maledictiones iste et apprehendent te. Maledictus eris in ciuitate: maledictus in agro. Maledictum horreum tuum: et maledicta reliquie tue. Maledictus fructus

ventris tui et fructus terre tue: arma bouum tuorum et greges omnium tuarum. Maledictus eris ingrediens: et maledictus egrediens. Mittere dominus super te famem et esuriam et increpationem in omnia opera tua que tu facies: donec conterat te et perdat velociter propter adinventiones tuas pessimas in quibus reliquisti me. Adiungat tibi dominus pestilentiam: donec consumat te de terra ad quam ingrederis possidendam. Percutiat te dominus egestate et febre et frigore ardore et estu et aere corrupto ac rubigine: et persequatur donec pereas. Sit celum quod supra te est eneum: et terra quam calcas ferrea. Det dominus ymbrem terre tue puluerem: et de celo descendat super te cinis donec conteraris. Tradat te dominus corruentem ante hostes tuos: et per unam viam egrediaris extra eos: et per septem fugias: et dispergaris per omnia regna terre. Sitque cadaver tuum in escam cunctis uolantibus celi et bestijs terre: et non sit qui abigat. Percutiat te dominus ulcere egypti: et partem corporis per quam stercora digerunt: scabie quoque et pruriginem: ita ut curari nequeas. Percutiat te dominus amentia et cecitate ac furore mentis: et palpes in meridie sicut palpare solet cecus in tenebris: et non dirigas vias tuas. Omni tempore calumnia sustineas: et opprimaris uolentia nec habeas qui liberet te. Exorem accipias et alius dormiat cum ea. Domum edifices: et non habitas in ea. Plantes uinam: et non uindames eam. Bos tuus immoletur coram te: et non comedas ex eo. Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo: et non reddatur tibi. Oues tue dentur inimicis tuis: et non sit qui te adiuet. Filij tui et filie tue tradantur alteri populo uidentibus oculis tuis

et deficientibus ad conspectū eorū rota
die: et nō sit fortitudo ī manu tua. Fru-
ctus tē tue et omnes labores tuos com-
edat populus quē ignoras: et sis semper
calumniā sustinēs. et oppressus cūctis
diebus: et stupens ad terrōrē eorū que
videbunt oculi tui. Percutiat te dñs
ulcere pessimo in genibz et in suris: sa-
nariq; nō possis a planta pedis usq;
ad verticē tuū. Ducetq; te dominus et
regem tuū quē cōstitues sup te ī gentē
quā ignoras tu et patres tui: et seruis
ibi dijs alienis ligno et lapidi: et eris
perditus in prouēbiū ac fabulā omni-
bus populis ad quos te introduxerit
dominus. Sementem mulcrā iacies
in terrā et modicū cōgregabis: quia
locuste deuorabūt omnia. Vineā plan-
tabis et fodies et vinū non bibes nec
colliges ex ea quippiam: quā vastabit
veruibus. Oliuas habebis in omnibus
terminis tuis et nō ungeris oleo: quia
defluent et deperibunt. Filios genera-
bis et filias et non fueris eis: quoniam
ducent in captiuitatē. Omnes arbore-
tuas et fruges terre tue rubigo consumet.
Aduentia q̄ tecū uersat ī terra ascendet
sup te eritq; sublimior: tu autē descendes
et eris inferior. Ipse fenerabit tibi: et tu
non fenerabis ei. Ipse erit in caput: et
tu eris in caudam. Et uenient sup te o-
mnes maledictiones iste. et psequētes
apprehendent te donec intercas: quia nō
audisti uocē domini dei tui: nec euasti
mādata eius et ceremonias quas pre-
cepit tibi. Et erūt in te signa atq; pro-
digia et in semine tuo usq; in sempitē-
num: eo q̄ serueris domino deo tuo
in gaudio cordisq; leticia ppter rerum
omniū abundāciā. Serues inimico
tuo quē immittet tibi dñs in fame et
siti et nuditate et omni penuria: et ponet

ingū ferreū super ceruicē tuā donec te
conterat. Adducet dñs sup te gentem
de longinquo et de recrementis terre fini-
bus in similitudinē aquile volantis
cum impetu cuius linguā intelligere
non possis: gentem procerissimā que
non deferat seni nec misereat paruuli:
et deuoret fructum iumentorū tuorū ac
fruges terre tue. donec intercas: et non
relinquat tibi triticum uinū et oleum
armenta bouum et greges ouium donec
te disperdat et conterat in cūctis urbibus
tuis: et destruuntur muri tui firmi atq;
sublimes. ī quibz habebas fiduciam
in omni terra tua. Obsideberis intra
portas tuas in omni terra tua quā da-
bit tibi dñs deus tuus: et comedes fru-
ctum uteri tui et carnes filiorū tuorū et
filiarū tuarū quas dederit tibi dominus
deus tuus. ī angustia et vastitate qua
opprimet te hostis tuus. Homo deli-
cat⁹ in te et luxuriosus valde inuidebit
fratri suo et uxori q̄ cubat in sinu suo
ne det eis de carnibus filiorū suorū
quas comeder: eo q̄ nichil aliud habe-
at in obsidione et penuria qua vasta-
uerunt te inimici tui intra omnes portas
tuas. Tenuera mīser et delicata q̄ supra
terram ingredi non valebat nec pedis
uestigiū figere ppter molliciem et tene-
ritudinem nimiam: inuidebit viro suo
quī cubat in sinu eius super filij et filie
carnibus et illuue secundinarū q̄ egredi-
untur de medio feminū eius: et super
liberis qui eadem hora nati sūt. Com-
edent enī eos clam propter rerū omni-
um penuriam: in obsidione et vasti-
tate qua opprimit te inimicus tuus
intra portas tuas. Nisi custodieris et
feceris omnia uerba legis huius que
scripta sunt in hoc volumine. et timu-
eris nomen eius gloriosū et terribile

hoc est dominū deum tuū: augebit dominus plagas tuas. et plagas seminis tui plagas magnas et pseuerates infirmitates pessimas et perueas: et conuertet in te omnes afflictiones egipti quas timuisti et adhererunt tibi. Insuper et uniuersos languores et plagas que non sunt scripte in volumine legis huius inducet dominus super te: donec te conterat. Et remanebitis pauci numero qui prius eratis sicut astra celi pre multitudine: quoniam non audisti uocem domini dei tui. Et sicut ante letatus est dominus super uos. bene uobis faciens uosque multiplicans: sic letabitur disperdens uos atque subuertens: ut auferamini de terra ad quam ingredieris possidendam. Disperget te dominus in omnes populos a summitate terre usque ad terminos eius: et serues ibi dijs alienis quos et tu ignoras et patres tui lignis et lapidibus. In gentibus quoque illis non quiesces: neque erit requies uel regio pedis tui. Dabit enim tibi dominus ibi cor pauidum et deficientes oculos. et animam consumptam merore: et erit uita tua quasi pendens ante te. Timebis nocte et die: et non credes uite tue. Mane dices quis michi det uespertum: et uespere quis michi det mane. propter cordis tui formidinem qua terreberis et propter ea que tuis uidebis oculis. Reducet te dominus classibus in egiptum per uiam de qua dixit tibi ut eam amplius non uideres. Ibi ueneris inimicis tuis in seruos et ancillas: et non erit qui euat. **C. xxxix.**

Hec sunt uerba federis quod precepit dominus moysi ut feriret cum filiis israel in terra moab: propter illud fedus quod cum eis pepigit in ore. Vocauitque moyses omnem israel: et dixit ad eos. Vos uidistis uniuersa que fecit

dominus coram uobis in terra egipti pharaoni et omnibus seruis eius uniuersaque terre illius: temptationes magnas quas uiderunt oculi tui: signa illa potentiaque ingentia: et non dedit uobis dominus cor intelligentis et oculos uidentes: et aures que possint audire usque in presentem diem. Adduxit uos quadraginta annis per desertum: non sunt attrita uestimenta uestra: nec calciamenta pedum uestrorum uerustate consumpta sunt. Panem non comedistis uinum et licet non bibistis: ut sciretis quia ipse est dominus deus uester. Et uenistis ad hunc locum: egressusque est seon rex eiebon et og rex basan occurrentes uobis ad pugnam. et percussimus eos et tulimus terram eorum: ac tradidimus possidendam ruben et gad et dimidie tribui manasse. Custodite ergo uerba pacti huius et implete ea: ut intelligatis uniuersa que facitis. Vos statis hodie cuncti coram domino deo uestro. principes uestri et tribus ac maiores natu atque doctores omnis populus israel liberi et uxores uestre et aduenie que tecum morantur in castris exceptis lignorum resoribus. et hijs que comportant aquas: ut transeas in federe domini dei tui. et in iureiurando quod hodie dominus deus tuus prout tecum: ut suscitaret te sibi in populum et ipse sit dominus deus tuus sicut locutus est tibi. et sicut iurauit patribus tuis abraham ysaac et iacob. Nec uobis solus ego hoc fedus feci et hec iuramenta confirmo: sed cunctis presentibus et absentibus. Vos enim nostis quomodo habitauerimus in terra egipti. et quomodo transierimus per medium nationum: quas transeuntes uidistis abominationes et sordes id est ydola eorum lignum et lapidem argentum

et aurū que colebāt. Ne forte sit inter
vos vir aut mulier familia aut tribus
cuius cor auersum ē hodie a domino
deo vō ut vadat et seruiat dijs illarū
gentiū: et sit inter vos radix germinās
fel et amaritudinem. Cumq; audierit
verba iuramenti huius benedicat sibi
in corde suo dicens pax erit michi. et
ambulabo ī prauitate cordis mei: et
assumat ebria sitientē et dominus nō
ignoscat ei: sed tunc q̄ maxime furor
eius fumet et zelus contra hominem
illum. et sedeant sup eum omnia male-
dicta q̄ scripta sunt ī hōc volumine: et
deleat dominus nomen ei⁹ sub celo et
consumat eū in perditione eē om̄ibus
tribubz israel: iuxta maledictiones q̄
in libro legis huius ac federis otinē-
tur. Dicetq; sequens generatio et filij
qui nascentur deinceps. et peregrini qui
de longe venerūt vidētes plagas terre
illi⁹ et infirmitates quibz eā afflixerit
domin⁹ sulphure et solis ardore com-
burens ita ut ultra non seratur nec vi-
rens quippiā germinet ī exemplū sub-
uersionis zodomē et gomorre adame
et seboim quas subuertit dñs in ira
et in furore suo: et dicent om̄es gentes.
Quare sic fecit dñs terre hui⁹? Que ē
hec ira furoris eius immensa? Et re-
spondebūt. Quia dereliquerunt pactum
dñi qd pepigit cū patribz eorū quādo
eduxit eos de terra egipti et seruiuerunt
dijs alienis. et adorauerūt eos quos
nesciebant et quibus nō fuerunt attri-
buit: idcirco iratus est furor dñi cōtra
terram istā ut induceret sup eā om̄ia
maledicta que ī hōc volumine scripta
sunt: et eiecit eos de terra sua in ira et
in furore et in indignatione maxima.
proiecitq; in terrā alienam sicut hodie
comprobat. Abscondita a dño deo

nostro que manifesta sunt nobis et fi-
lijs nostris usq; ī sempiternum: ut fa-
ciamus vniūsa legis hui⁹. **Cxxx**
Qum ergo venerint sup te omnes
sermōnes isti benedictio siue ma-
ledictio quā posui ī conspectu tuo. et
ductus penitudine cordis tui ī vniuer-
sis gentibz in quas disperxerit te dñs
deus tuus et reuersus fueris ad eum. et
obedieris eius imperijs sicut ego hodie
p̄cipio tibi cum filijs tuis ī toto corde
tuo et in tota anima tua: reducet te do-
minus deus tuus de captiuitate tua
ac miserebit tui: et rursum cōgregabit
te de cunctis pplis in quos te ante dis-
persit. Si ad cardines celi fueris dissi-
patus inde te retrahet dominus deus
tuus: et assumet atq; introducet in ter-
ram quā possiderunt patres tui et obti-
nebis eam: et benedicens tibi maioris
numeri te esse faciet q̄ fuerunt patres
tui. Circumcidet dominus deus tu⁹ cor
tuū et cor seminis tui: ut diligas do-
minū deum tuū eē toto corde tuo et in
tota aīa tua: ut possis uiuere. Omnes
autē maledictiones has cōuertet sup
inimicos tuos: et eos qui oderunt te et
p̄sequūtur. Tu autē reuerteris et audi-
es vocē domini dei tui faciesq; vniūsa
mandata que ego p̄cipio tibi hodie: et
abundare te faciet dñs deus tuus in
cunctis opribz manū tuarū in sobo-
le uteri tui et in fructu iumentorū tuorū:
in vbertate terre tue et in rerū omniū
largitate. Reuertetur enī dñs ut gau-
deat sup te in omnibz bonis sicut ga-
uisus ē in patribz tuis: si tamen au-
dieris vocem dñi dei tui et custodieris
precepta eius et ceremonias que ī hac
lege conscripta sunt: et reuertaris ad
dñm deum tuū in toto corde tuo et in
tota anima tua. Mandatū hōc quod

ego precipio tibi hodie nō supra te est
neq; procul positum nec in celo situm
ut possis dicere quis nostrū valet ad
celum ascendere ut deferat illud ad nos
ut audiam⁹ atq; opere compleamus:
neq; trās mare positū ut causeris et di-
ras quis e nobis poterit mare trāsfe-
rare ⁊ illud ad nos usq; deferre ut pos-
simus audire et facere qđ preceptum
est: sed iuxta te est sermo valde in ore
tuo ⁊ i corde tuo ut facias illū. Consi-
dera qđ hodie proposueri in cōspectu tuo
vitam et bonū et contrario mortem
et malū: ut diligas dñm deum tuum
et ambules in vjs eius et custodias
mandata illius ⁊ ceremonias atq; iu-
dicia ⁊ viuas: atq; multiplicet te bene-
dicatq; tibi in terra ad quā ingredieris
possidendā. Si aut auersum fuerit cor
tuū et audire nolueris atq; errore dece-
ptus adoraueris deos alienos ⁊ serui-
eris eis: predico tibi hodie qđ pereas:
⁊ paruo tēpore moreris i terra ad quā
iordane trāsmisso ingredieris possiden-
dā. Testes inuoco hodie celū et terrā qđ
proposuerim vobis vitam ⁊ bonum:
benedictionē ⁊ maledictionē. Elige er-
go vitam ut et tu viuas et semen tuū:
diligas dñm deū tuum atq; obediās
voci eius: ⁊ illi adhereas. Ipse est enim
vita tua et longitudo dierū tuorū: ut
habites in terra pro qua iurauit domi-
nus patribus tuis abraham ysaac et
iacob ut daret eam illis. **C. xxxi.**

Abijt quoq; moyses ⁊ locutus est
omnia verba hec ad unūsum
israhel: et dixit ad eos. Centūviginti
annorū sum hodie: non possum ultra
egredi et ingredi: presertim cū et dñs
dixerit michi non transibis iordanem
istū. Dominus ergo de⁹ tuus trāsibit
ante te. Ipse delebit omnes gentes has

in conspectu tuo: ⁊ possidebis eas. Et
iosue iste transibit ante te: sicut locut⁹
est dominus. Facietq; dominus eis si-
cut fecit seon et og regibz amorreorū
et terre eorū: delebitq; eos. Cum ergo et
hps tradiderit vobis similiter: facietis
eis sicut p̄cepi vobis. Viriliter agite: ⁊
confortamini. Nolite timere: ne pau-
atis ad conspectum eorū quia domin⁹
deus tuus ipse est ductor tuus: et non
dimittet nec derelinquet te. Vocauitq;
moyses iosue: et dixit ei coram omni
israhel. Confortare: et esto robustus.
Tu enim introduces populum istum
in terram quā daturum se patribus
eorum iurauit dñs: et tu eam diuides
sorte. Et dominus qui ductor est vester
ipse erit tecum: nō dimittet nec derelin-
quet te. Noli timere nec paueas. Scri-
psit itaq; moyses legem hanc ⁊ tradi-
dit eam sacerdotibz filiis leui qui por-
tabant archam federis dñi: et cunctis
senioribz israhel. Precepitq; eis dicens.
Post septem ānos remissionis in so-
lemnitate tabernaculorū conuenientibz
cunctis re israhel ut appareant in con-
spectu domini dei tui in loco quē elege-
rit dñs: leges verba legis huius corā
omni israhel: audientibz eis ⁊ in unū
omni p̄plo congregato: tam viris q̄
mulieribus paruulis et aduenis qui
sunt intra portas tuas: ut audientes
discant et timeant dñm deum vrm: ⁊
custodiant impleantq; omnes lino-
nes legis hui⁹. Filij quoq; eorū q̄ nūc
ignorāt: ut audire possint ⁊ timeant
dñm deū suū cunctis diebz q̄bz versan-
tur i terra: ad quā vos iordane trāsmis-
so p̄gitis obtinendā. Et ait dñs ad
moysen. Ecce prope sunt dies mortis
tue. Voca iosue: ⁊ stete in tabernaculo
testimoniū ut p̄cipiā ei. Abierunt ergo

moyses et iosue et steterunt in tabernaculo testimonij: apparuitque dominus ibi in columna nubis que stetit in introitu tabernaculi: dixitque dominus ad moysen. Ecce tu dormies cum patribus tuis: et populus iste resurgens fornicabit post deos alienos in terra ad quam ingreditur et habitabit in ea: ibi derelinquet me et irritum faciet fedus quod pepigi cum eo. Et irascetur furor meus contra eum in die illo: et derelinquam eum et abscondam faciem meam ab eo: et erit in devoratione. Invenient enim omnia mala et afflictiones: ita ut dicat in illa die. Vere quia non est deus mecum inveniunt me hec mala. Ego autem abscondam et relabo faciem meam in die illo propter omnia mala que fecit: quia secutus est deos alienos. Nunc itaque scribite vobis canticum istud et docete filios israel ut memoriter teneant et ore decantent: et sit michi canticum istud pro testimonio inter filios israel. Introducam enim eum in terram pro qua iuravi patribus eius lacte et melle manantem. Cumque comederint et saturati crassique fuerint auertentur ad deos alienos et seruient eis: detrahentque michi et irritum facient pactum meum. Postquam inveniunt eum mala multa et afflictiones: respondet ei canticum istud pro testimonio: quod nulla delebit oblivio ex ore seminis tui. Scio enim cogitationes eius: que facturus sit: hoc die antequam introducam eum in terram quam ei pollicitus sum. Scripsit quoque moyses canticum: et docuit filios israel. Precepitque dominus iosue filio nuni: et ait. Confortare: et esto robustus. Tu enim introduces filios israel in terram quam pollicitus sum: et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit moyses verba legis huius in volumine atque complevit: precepit

leuitis qui portabant archam federis domini dicens. Tollite librum istum et ponite eum in latere arche federis domini dei vestri: ut sit ibi contra te in testimonium. Ego enim scio contumeliam tuam: et cervicem tuam durissimam. Adhuc vivente me et ingrediете vobiscum semper contumeliose egistis contra dominum: quanto magis cum mortuus fuero? Congregate ad me omnes maiores natu per tribus vestras atque doctores: et loquar audientibus eis sermones istos: et inuocabo contra eos celum et terram. Non enim quod post mortem meam inique ageris: et declinabitis cito de via quam precepi vobis: et occurrent vobis mala in extremo tempore quando feceritis malum in conspectu domini ut irritetis eum per opera manuum vestrarum. Locutus est ergo moyses audiente universo cetero israel verba carminis huius: et ad finem usque complevit. **C. xxxii.**

Audite celi que loquor: audiat terra verba oris mei. Concre scat in pluvia doctrina mea: fluat ut ros eloquiū meū. Quasi ymber super herbam et quasi stille super gramina: quia nomen domini inuocabo. Date magnificentiam deo nostro: dei perfecta sunt opera: et omnes vię eius iudicia. Deus fidelis et absque ulla iniquitate: iustus et rectus. Peccaverunt ei: non filij eius in sordibus. Generatio prava atque perversa: hecine reddis domino populo stulte et insipientis? Numquid non ipse est pater tuus qui possedit te: et fecit et creavit te? Memoro dierum antiquorum: cogita generationes singulas. Interroga patrem tuum et annuntiabit tibi: maiores tuos et dicent tibi. Quando dividebat altissimus gentes: quando separabat filios adam: Constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum israel. Pars autem domini

populus eius: iacob funiculus hereditatis eius. Inuenit eum in terra deserta: in loco horrores et vaste solitudinis. Circumduxit eum et docuit: et custodiuit quasi pupillam oculi sui. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos: et super eos volitans. Sepandit alas suas et assumpsit eum: atque portauit in humeris suis. Dominus solus dux eius fuit: et non erat cum eo deus alienus. Constituit eum super recessam terram: ut comederet fructus agrorum. Ut suggeret mel de petra: oleumque de saxo durissimo. Butirum de armento et lac de quibus: cum adipe agnorum et arietum filiorum basan. Et hircos cum medulla tritici: et sanguinem uine biberent meracissimum. Incrassatus est dilectus et recalcitrauit: incrassatus impiguatus dilatatus. Dereliquit deum factorem suum: et recessit a deo salutari suo. Prouocauerunt eum in dijs alienis: et in abominationibus ad iracundiam concitauerunt. Immolauerunt demonijs et non deo: dijs quos ignorabant. Noni recitantesque uenerunt: quos non coluerunt patres eorum. Deum qui te genuit dereliquisti: et oblitus es domini creatoris tui. Vidit dominus et ad iracundiam concitatus est: quia prouocauerunt eum filij sui et filie. Et ait abscondam faciem meam ab eis: et considerabo nouissima eorum. Generatio enim peruersa est: et infideles filij. Ipsi me prouocauerunt in eo qui non erat deus: et irritauerunt in uanitatibus suis. Et ego prouocabo eos in eo qui non est populus: et in gente stulta irritabo illos. Ignis succensus est in furore meo: et ardebit usque ad infernum nouissima. Deuorabitque terram cum genuine suo: et montium fundamenta oburet. Congregabo super eos mala: et sagittas meas complebo

in eis. Consumment fame: et deuorabunt eos aues molu amarissimo. Dentes bestiarum immittam in eos: cum furore trahentium super terram atque serpentium. Foris vastabit eos gladius et intus pauper inueniem similis ac uirginem ladentem cum homine senile. Et dixi. ubi nam sunt? cessare faciam eum hominibus memoriam eorum. Sed propter iram inimicorum distuli: ne forte superbirent hostes eorum. Et dicerent manus nostra recessa: et non dominus fecit hec omnia. Bonus absque consilio est et sine prudentia. utinam saperent et intelligerent: ac nouissima prouiderent. Quomodo persequeretur unus mille: et duo fugarent decem milia? Nonne ideo quia deus suus uendidit eos: et dominus condusit illos? Non enim est deus noster ut deus eorum: et inimici nostri sunt iudices. De uinea zodomorum uinea eorum: et de suburbanis gomorre. Uua eorum uua fellis: et botrus amarissimus. Fel draconum uinum eorum: et uenenum aspidum insanabile. Nonne hec condita sunt apud me: et signata in thesauris meis? Mea est ultio et ego retribuam eis in tempore: ut labatur pes eorum. Iuxta est dies perditionis: et adesse festinant tempora. Iudicabit dominus populum suum: et in seruis suis miserebitur. Videbit quod infirmata sit manus: et clausi quoque defecerunt: residuique consumpti sunt. Et dicent ubi sunt dii eorum: in quibus habebant fiduciam. De quorum uictimis comederant adipem: et biberant uinum libaminum. Surgant et opitulentur uobis: et in necessitate uos protegant. Videte quod ego sim solus: et non sit alius deus propter me. Ego occidam et ego uiuere faciam: percutiam et ego sanabo: et non est qui de manu mea possit eruere. Leuabo ad celum manum meam: et dicam uiuo ego

in eternū. Si acutero ut fulgur gladiū
meū: et accipuerit iudiciū manus mea.
Reddam ultionē hostibz meis: et hijs
qui oderunt me retribuā. Inebriabo
sagittas meas sanguine: et gladius
meus deuorabit carnes. De cruore oc-
cisorz: et de captiuitate nudati inimico-
rum capitis. Laudate gentes populū
eius: quia sanguinē secutorū suorū ul-
risceatur. Et vindictā retribuet ī hostes
eorz: et propitius erit terre populi sui. Ve-
nit ergo moyses et locutus est omnia
verba cantici huius in auribus ppli:
ipse et iosue filius nun. Compleuitq;
omnes sermones istos. loquens ad u-
niuersum israhel: et dixit ad eos. Ponite
corda uestra ī omnia uerba mea. que
ego testifico: uobis hodie: ut mande-
tis ea filijs uris custodire et facere et im-
plere omnia q̄ scripta sūt ī uolumine
legis huius: quia nō in cassum prece-
pta sunt uobis: sed ut singuli in eis
uiuerent: que facientes lōgo tempore
pseueretis ī terra ad quā iordane trās-
misso ingredimini possidendā. Locu-
tusq; est dominus ad moysen in eadē
die dicens. Ascende in montem istum
abarim id ē transitū. in montē nebo
qui est in terra moab cōtra ihericho: et
uide terram chanaan quā ego tradam
filijs israhel obtinendā: et morere in
monte. Quē conscenderis iungeris po-
pulis tuis. sicut mortuus est aaron
frater tuus in monte hore et appositus
populis suis: quā p̄uaricati estis con-
tra me in medio filiorum israhel ad a-
quas contradictionis in caues deser-
ti syri: et nō sanctificastis me inter filios
israhel. Econtra uidebis eam: et nō in-
gredieris ī eā: quā ego dabo filijs isrl.

Et est benedictio **C. xxxm.**
Hqua benedixit moyses homo dei

filijs israhel ante mortem suā. Et ait.
Dominus de syna uenit: et de seir or-
tus est nobis. Apparuit de monte pha-
ran: et tū eo sandorū milia. In deetra
ei⁹ ignea legē dilexit populos. Omnes
sancti ī manu illius sunt: et qui appro-
pinqnant pedibz eius. accipient de do-
ctrina illius. Legem p̄cepit nobis mo-
yses: hereditatem multitudinis iacob.
Erit apud rectissimū regē: congregatis
principibz populi cum tribubz israhel.
Viuat ruben et nō moriatur: et sit par-
uus in numero. Hec ē iude benedictio.
Audi domine uocē iude: et ad popu-
lum suū introduce eum. Manus eius
pugnabunt pro eo: et adiutor illius
contra aduersarios eius erit. Leui q̄
ait. Perfectio tua et doctrina tua a ui-
ro sancto tuo quē probasti ī temptati-
one: et iudicasti ad aquas contradicti-
onis. Qui dixit patri suo et matri sue
nescio uos: et fratribz suis ignoro il-
los: et nescierūt filios suos. Qui custo-
dierunt eloquiū tuum. et pactum tuū
seruauerunt: iudicia tua o iacob: et le-
gem tuam o israhel. Poneat thymia-
ma in furore tuo: et olocrasta super
altare tuum. Benedic domine fortitu-
dini eius: et opera manuū illius susci-
pe. Percute dorsa inimicorū ei⁹: et qui
oderūt eum nō consurgant. Et benia-
min ait. Amantissimus dñi habita-
bit confidenter: in eo quasi in thalamo
tota die morabit: et inter humeros il-
lius requiescet. Ioseph quoq; ait. De
benedictione domini terra eius: de po-
mis celi et rore atq; abisso subiacente.
De pomis fructuum solis ac lune: de
vertice antiquorū montiū: de pomis
collium eternorū: et de feugibus terre
et de plenitudine eius. Benedictio illi-
us qui apparuit in rubo ueniat super

caput ioseph: et super verticem naza-
rei inter fratres suos. Quasi primo-
geniti thauri pulcritudo eius: cornua
rinocerotis cornua illius. In ip[s]is ven-
tilabit gentes usq[ue] ad terminos terre.
Hec sunt multitudines ephraim: et
hec milia manasse. Et zabulon ait.
Letare zabulon in exitu tuo: et ysachar
in tabernaculis tuis: populos voca-
bunt ad montem: ibi immolabunt
victimas iusticie. Qui inundationem
maris quasi lac surgent: et thesauros
absconditus arenarum. Et gad ait.
Benedictus in latitudine gad. Quasi
leo requieuit: cepitq[ue] brachium et verti-
cem. Et vidit principatum suum q[uod]
in parte sua doctor esset repositus: qui
fuit cum principibus populi et fecit
iusticias domini: et iudicium suum
cum israhel. Dan quoq[ue] ait. Dan ca-
tulus leonis: fluet largiter de basan.
Et neptali dixit. Neptalim abundan-
tia perfeuetur: et plenus erit benedicti-
onibus domini. Mare et meridiem
possidebit. Aser quoq[ue] ait. Benedi-
ctus in filiis aser. Sit placens fratri-
bus suis: et inunguat in oleo pedem
suum. Ferrum et es calciamentum e-
ius. Sicut dies iuuentutis tue ita et
senectus tua. Non est alius ut deus
rectissimus. Ascensor celi auxiliator
tuus. Magnificencia eius discurrent
nubes: habitaculu[m] ei[us] sursum et subter
brachia sempiterna. Eiciet a facie tua
inimicum: dicetq[ue] coterere. Habitabit
isrl[us] cōfidenter et solus. Ocul[us] iacob in
terra feumēti et vini: reliq[ue] caligabunt
rore. Beatus tu israhel. Quis similis
tui. popule qui saluaris in domino?
Scutum auxili[us] tui: et gladius glorie
tue. Negabunt te inimici tui: et tu eo-
rum colla calcabis. **Cxxxiii.**

Ascendit ergo moyses de campe-
stribus moab sup[er] montem ne-
bo in verticem phasga contra iheri-
cho: ostenditq[ue] ei dominus omnem
terram galaad usq[ue] dan. et uniuersum
neptalim terraq[ue] ephraim et manasse
et omnem terram usq[ue] ad mare nouis-
simum. et australem partem et latitu-
dinem campi ihericho ciuitatis palma-
rum usq[ue] segor. Dixitq[ue] dominus ad
eum. Hec est terra pro qua iuravi a-
braham ysaac et iacob dicens. Semi-
ni tuo dabo eam. Vidisti eam oculis
tuis: et non transibis ad illam. Mor-
tuusq[ue] est ibi moyses seruus domini
in terra moab iubente domino: et sepe-
liuit eum in valle terre moab contra
phogor: et non cognouit homo se-
pulcrum eius usq[ue] in presentem diem.
Moyles centu[m] et viginti annoru[m] erat
quādo mortu[us] ē. Non caligauit ocul[us]
ei[us]: nec dentes illi[us] moti sunt. Fleuerūt
q[ue] eum filij israhel in campestribus
moab triginta diebus: et completi sunt
dies pland[us] lugentium moysi. Jo-
sue vero filius nū[n] repletus est spiritu
sapientie: quia moyses posuit super
eum manus suas. Et obedierunt ei
filij israhel: feceruntq[ue] sicut precepit
dominus moysi. Et non surrexit pro-
pheta ultra i[n] israhel sicut moyses quē
nosset dominus a facie ad faciem in
omnibus signis atq[ue] portentis que
per eum misit ut faceret in terra egipti
pharaoni et omnibus seruis eius u-
niuersaq[ue] terre illi[us]: et cunctam manu[m]
robustam magnaq[ue] mirabilia que
fecit moyses coram uniuerso israhel.

**Explicit liber deuterono-
my Incipit prologus in**

librum iosue.

Tandem finito p̄catheuco
moyli velud gr̄adi fenore
liberati ad ihsūm filiū
naue manū mittim⁹ quē
hebrei iosue hēnum id ē iosue filiū nun
uocāt: et ad iudicū librū quē sopthim
appellāt: ad ruth q̄ et hester q̄s ihsūe
nominibus efferunt. Monemusq; le-
ctorem ut siluā hebraicorū nominū.
et distinctiones per mēbra diuīas di-
ligens scriptura cōseruet: ne et noster
labor et illius studiū pereat. Et ut in
p̄mis qd̄ sepe testat⁹ sum sciat me nō
in reprehensionē veterū noua cedere
sicut amici mei cōminātur: sed p̄ uili
portione offerre līgue mee hominibz
q̄s tamē nr̄a delectāt: ut p̄ grecorū exa-
ploys q̄ et sumptu et labore maxio in-
digēt. editionē nr̄am habeāt. Et sicubi
ī antiquorū voluminū lectione du-
bitarint: hec illis cōferēs inueniant
qd̄ requirunt. Maxime cū apud latinos
tot sint exemplaria quot codices: et u-
nusquisq; p̄ arbitrio suo vel addiderit
uel subtraxerit q̄ ei uisū est: et utiq; nō
possit rerū esse qd̄ dissonat. Unde cesser
arcuato vulnere cōtra nos insurgere
scorpius. et sanctū op⁹ uenenata carpe-
re līgua desistat: uel suscipiēs si placet
uel decimēs si displicet: meminertq;
illoz uersuū. Os tuū abundauit ma-
licia. et līgua tua cōtinabat dolos. Be-
dēs adūsus fratrem tuū loq̄baris: et
adūsus filiū matris tue ponebas scan-
dalū: hec fecisti et tacuī. Existimasti in-
ique q̄ ero tui filis. arguā te et statuā
illa d̄tra faciē tuā. Que enī audientis
uel legētis utilitas ē nos laborādo su-
dare. et alios detrahendo laborare:
dolere iudeos q̄ calumniandi eis et

irridendi cristianos sit oblata occa-
sio: et ecclesie homines id despiciere
ymmo lacerare unde aduersarij torq̄-
antur. Quod si uetus eis tantū inter-
pretatio placet. q̄ et michi nō displicet
et nichil extra recipiēdū putāt: cur ea q̄
sub asteriscis et obelis uel addita sunt
uel āputata legūt et negliūt. Quare
danielē iuxta theodotionis trāslationē
ecclesie susceperūt. Cur originē mirāt
et eusebiū p̄aphili: cūctas editiones si-
militer differētes. Aut q̄ fuit stulticia:
postq; uera dixerit p̄ferre q̄ falsa sunt.
Unde aut in nouo testamēto p̄bare
poterūt assumpta testimonia: q̄ ī libris
ueteribz nō habentur. Nec dicim⁹: ne
omnino calūniantibz tacere uideam⁹.
Ceterū post sancte paule dormitionē
cui⁹ uita uirtutis exemplū est. et hos
libros quos eustochio uirginī cristi
negare nō potui. decreuim⁹ dū spirit⁹
hos regit artus. p̄phetarū explanatio-
nē incubere. et omīssum iam diu opus
quodam post liminio repretere: preser-
tim cū et ammirabilis sanctusq; uir
pammachius hoc idē litteris flagitet:
et nos ad patriā festinātes. mortiferos
lyrenarū car⁹ surda debeam⁹ aure tūlire.

Explicit prologus Incipit lib. iosue.

Et factum ē post mor-
tem moyli serui dñi. C. 1.
ut loqueret⁹ dñs ad
iosue filiū nun mi-
nistrem moyli: et di-
ceret ei. Moyses ser-
uus meus mortuus est. Surge et trāsi
iordanē istū tu et omīs p̄pls tecum: in
terrā quā ego dabo filiis isrl. Omne
locū quē calcauerit uestigiū pedis ur̄i
uobis tradā: sicut locut⁹ sum moyli.
A deserto et libano usq; ad fluiuium
magnum eufraten: omīs terra etheorū

usque ad mare magnum contra solis occa-
sum erit in vultu vestro. Nullus poterit
vobis resistere cunctis diebus vite vestre.
Sicut fui cum moyse ero et tecum: non di-
mittam nec derelinquam te. Confortare
et esto robustus. Tu enim forte divides
populo huic terram: pro qua iuravi pa-
tribus tuis ut traderem eam illis. Confor-
tare igitur et esto robustus valde: ut
custodias et facias omnem legem quam
precepit tibi moyses servus meus. Ne
declines ab ea ad dexteram vel ad sini-
stram: ut intelligas cuncta que agis. Non
recedat volumen legis huius ab ore
tuo: sed meditaberis in eo diebus ac
notibus: ut custodias et facias omnia
que scripta sunt in eo. Tunc diriges
viam tuam: et intelliges eam. Ecce precipio
tibi: confortare et esto robustus. Noli
metuere et noli timere: quoniam tecum
est dominus deus tuus in omnibus ad quemcumque
preperis. Precepitque iosue principibus
populi dicens. Transite per medium castrorum:
et imperate populo et dicite. Preparare
vobis cibaria: quoniam post diem tertium
transibitis iordanem: et intrabitis ad
possidendam terram quam dominus deus noster
daturus est vobis. Rubenitis quoque et
gaditis et dimidie tribui manasse a-
it. Memoretur sermonis quem precepit vo-
bis moyses famulus domini dicens. Dominus
deus vester dedit vobis requiem et om-
nem terram. uxores vestre et filii ac iumen-
ta manebunt in terra: quam tradidit vo-
bis moyses transiordanem. Vos autem
transite armati ante fratres vestros omnes
fortes manu et pugnate pro eis donec
det requiem dominus fratribus vestris sicut
et vobis dedit: et possideant ipsi quoque terram
quam dominus deus vester daturus est eis:
et sic reuertimini in terram possessionis
vestre et habitabitis in ea quam vobis dedit

moyses famulus domini transiordanem
contra solis ortum. Responderuntque
ad iosue: atque dixerunt. Omnia que pre-
cepisti nobis faciemus: et quocumque mi-
seris ibimus. Sicut obediimus in cun-
ctis moyse ita obediemus et tibi: tantum
sit dominus deus tecum sicut fuit cum moyse.
Qui contradixerit ori tuo et non obedie-
rit cunctis sermonibus que preperis ei: mori-
atur. Tu tantum confortare: et viriliter age. **¶**
Misit igitur iosue filius nun de se-
thim duos viros exploratores
abscondite: et dixit eis. Ite et considera-
te terram: urbemque ihericho. Qui pergen-
tes ingressi sunt domum mulieris me-
reticis nomine raab: et quieverunt
apud eam. Nuntiatumque est regi ihe-
richo: et dictum. Ecce viri ingressi sunt
huc per noctem de filiis israel: ut explo-
rarent terram. Misitque rex ihericho ad
raab meretricem dicens. Educ viros
qui venerunt ad te: et ingressi sunt do-
mum tuam. Exploratores quippe sunt:
et omnem terram considerare venerunt.
Tollensque mulier viros abscondit: et
ait. Nescio: venerunt ad me: sed nescie-
bam unde essent. Cumque porta clau-
deretur in tenebris: et illi pariter egerunt:
nescio quo abierunt. Persequimini
cito: et comprehendite eos. Ipsa autem
fecit ascendere viros in solarium domus
sue: operuitque eos stipula lini que ibi erat.
Ipsi autem qui missi fuerant secuti sunt
eos per viam que ducit ad vadum ior-
danis: illisque egressis statim porta clau-
sa est. Nec dum obdormierat que latebat:
et ecce mulier ascendit ad eos: et ait.
Nescio quid dominus tradiderit vobis terram.
Etenim irruit in nos terror vester: et elan-
guerunt omnes habitatores terre. Au-
divimus quod siccaverit dominus aquas ma-
ris rubri ad vestrum introitum quando

egressi estis ex egipto: et quod feceritis duobus amorreorum regibus qui erant trans iordanem seon et og quos interfecistis. Et hec audientes primum et elanguit cor nostrum: nec remansit in nobis spiritus ad introitum vestrum. Dominus enim deus vester ipse est deus in celo sursum: et in terra deorsum. Nunc ergo iurate michi per dominum ut quomodo ego misericordiam feci vobiscum ita et vos faciatis cum domo patris mei: detisque michi verum signum ut salvetis patrem meum et matrem fratres ac sorores meas. et omnia que illorum sunt: et eruat animas nostras a morte. Qui responderunt ei. Anima nostra sit pro vobis in mortem si tamen non prodideris nos. Cumque tradiderit nobis dominus terram: faciemus in te misericordiam et veritatem. Demisit ergo eos per funem de fenestra. Domus enim eius habebat muro. Dixitque ad eos. Ad montana conscendite ne forte occurrat vobis revertentes: ibique latitate tribus diebus donec redeat: et sic ibitis per viam vestram. Qui dixerunt ad eam. Innoxii erimus a iuramento hoc quo adiurasti nos si ingrediens nobis terram signum fuerit funiculus iste corcineus et ligaveris eum in fenestra per quam dimisisti nos: et patrem tuum ac matrem fratresque et omnem cognationem tuam congregaveris in domum tuam. Qui hostium domus tue egressus fuerit: reus sibi erit. Sanguis ipsius erit in caput eius: et nos erimus alieni. Cunctorum autem sanguis qui tecum in domo fuerint redundabit in caput nostrum: si eos aliquis tetigerit. Quod si nos prodere volueris et sermonem istum proficere in medium: erimus mundi ab hoc iuramento quo adiurasti nos. Et illa respondit. Sicut locuti estis ita fiat.

Dimittensque eos ut pergerent: appedit funiculum corcineum in fenestra. Illi vero ambulantes pervenerunt ad montana: et manserunt ibi tres dies donec reverteretur qui fuerat persecutus. Querentes enim per omnem viam non repeterunt eos. Quibus urbem ingressis reversi sunt et descenderunt exploratores de monte: et transmissi iordane venerunt ad iosue filium num: narraueruntque ei omnia que acciderant sibi: atque dixerunt. Tradidit dominus omnem terram hanc in manus nostras: et timore prostrati sunt cuncti habitatores eius. **C. m.** Igitur iosue de nocte consurgens movit castra: egredientesque de sethim venerunt ad iordanem ipse et omnes filii israel: et morari sunt ibi per tres dies. Quibus evolutis transierunt precones per castrorum medium: et clamare ceperunt. Quando videritis archam federis domini dei vestri et sacerdotes stirpis levitice portantes eam vos quoque consurgite et sequimini precedentes: sitque inter vos et archam spatium cubitorum duum milium ut paulo videre possitis et nosse per quam viam ingrediamini quia prius non ambulastis per eam: et caute ne appropinquetis ad archam. Dixitque iosue ad populum. Sanctificamini: cras enim faciet dominus inter vos mirabilia. Et ait ad sacerdotes. Tollite archam federis: et praecedite populum. Qui iussa complentes tulerunt: et ambulaverunt ante eos. Dixitque dominus ad iosue. Hodie incipiam exaltare te coram omni israel: ut sciant quod sicut cum moysse fui: ita et tecum sum. Tu autem princeps sacerdotibus qui portant archam federis: et dic eis. Cum ingressi fueritis partem aque iordanis: stete in ea. Dixitque iosue ad filios israel. Accedite huc: et audite verbum domini dei vestri. Et rursum

in hoc inquit scietis qd dominus deus
 uiuens in medio uestri est: et disperdet
 in conspectu uestro chanaanem et ethe-
 um eueum et pherezeum gergeseum quo-
 q; et iebuseum et amorreum. Ecce archa
 federis domini omnis terre antecedit uos
 per iordanem. Parate duodecim uiros
 de duodecim tribubus israel: singulos
 per singulas tribus. Et cum posuerint
 uestigia pedum suorum sacerdotes qui
 portant archam federis domini dei uni-
 uerse terre in aquis iordanis: aque q
 inferiores sunt decurrent atq; deficient:
 que autem desuper ueniunt in una mo-
 le consistent. Igitur egressus est populus
 de tabernaculis suis ut transiret iorda-
 nem: et sacerdotes qui portabant archam
 federis pergebant ante eum. Ingressisq;
 eis iordanem et pedibus eorum in parte
 aque tinctis: iordanis autem ripas aluei
 sui tempore messis impleuerat: steterunt
 aque descendentes in loco uno: et ad
 instar montis intumescerent appa-
 rebant procul ab urbe que uocatur edom
 usq; ad locum sarthan: que autem inferio-
 res erant in mare solitudinis quod nunc uo-
 catur mortuum descenderunt usquequo
 omnino deficerent. Populus autem
 incedebat contra iordanem et sacerdotes
 qui portabant archam federis domini
 stabant super siccum humum in me-
 dio iordanis accendi: omnisq; populus
 per arenam alueum transibat. **C. iii.**

Quibus transgressis: dixit dominus ad
 iosue. Elige duodecim uiros
 singulos per singulas tribus: et precipue
 eis ut tollant de medio iordanis alueo
 ubi steterunt pedes sacerdotum duode-
 cim durissimos lapides: quos pone-
 tis in loco castrorum ubi fixeritis hac no-
 de tentoria. Vocauitq; iosue duode-
 cim uiros quos elegerat de filiis israel

singulos de singulis tribubus: et ait
 ad eos. Ite ante archam domini dei
 uestri ad iordanis medium: et portate
 inde singuli singulos lapides in hu-
 meris uestris iuxta numerum filiorum israel:
 ut sit signum inter uos. Et quando inter-
 rogauerint uos filii uestri cras dicentes
 quid sibi uolunt isti lapides: respon-
 debitis eis. Defecerunt aque iordanis
 ante archam federis domini cum transiret
 eum: idcirco positi sunt lapides isti in
 monumentum filiorum israel usq; in eter-
 num. fecerunt ergo filii israel sicut precepit
 eis iosue portantes de medio iordanis
 alueo duodecim lapides ut dominus ei im-
 perarat iuxta numerum filiorum israel
 usq; in locum in quo castrametati sunt:
 ibiq; posuerunt eos. Alios quoq; duo-
 decim lapides posuit iosue in medio
 iordanis alueo ubi steterunt sacerdotes
 qui portabant archam federis domini: et sunt
 ibi usq; in presentem diem. Sacerdotes
 autem qui portabant archam stabant in
 iordanis medio donec omnia comple-
 rentur que iosue ut loqueretur ad populum
 preceperat dominus: ut dixerat ei moyses.
 festinauitq; populus et transiuit. Cumq;
 transissent omnes transiuit et archa
 domini: sacerdotes quoq; pergebant ante
 populum. Filii quoq; ruben et gad et
 dimidia tribus manasse precedebant
 fratres suos filios israel sicut eis prece-
 perat moyses: et quadraginta pugnatu-
 rum milia per turmas et cuneos ince-
 debant per plana atq; campestria urbis
 ihericho. In illo die magnificauit do-
 minus iosue coram omni israel: ut timeretur
 eum sicut timuerant moysen dum adhuc
 uiueret. Dixitq; ad eum. Precipe sacerdo-
 tibus qui portant archam federis: ut
 ascendant de iordane. Qui precepit eis
 dicens. Ascendite de iordane. Cumq;

ascendissent portantes archam federis
domini et sicca humum calcare cepis-
sent. reuerse sunt aque in alueum suum:
et fluebant sicut ante consueuerant. Po-
pulus autem ascendit de iordane decimo
die mensis primi: et castrametati sunt
in galgalis contra orientalem plagam
urbis iericho. Duodecim quoque lapi-
des quos de iordanis alueo sumptis-
rant posuit iosue in galgalis: et dixit
ad filios israel. Quando interrogauerint
filij vestri cras patres suos et dixerint
eis quid sibi voluit lapides isti: doce-
bitis eos atque dicetis. Per arentem al-
ueum transiuit israel iordanem istum siccan-
te domino deo nostro aquas eius in conspe-
ctu nostro donec transiremus sicut fecerat
prius in mari rubro quod siccauit donec
transiremus: ut discant omnes terrarum populi
fortissimam manum domini: ut et vos ti-
meatis dominum deum vestrum omni tempore. *C. v.*

Postquam ergo audierunt omnes reges
amorreorum qui habitabant trans
iordanem ad occidentalem plagam et
cuncti reges chanaan qui per vicina pos-
sidebant magni maris lora. quod siccaisset
dominus fluentia iordanis coram filiis israel
donec transiret: dissolutum est cor eorum
et non remansit in eis spiritus: timentium
introitum filiorum israel. Eo tempore ait
dominus ad iosue. Fac tibi cultros lapide-
os: et circucide secundo filios israel.
Fecit quoque quod iusserat dominus: et
circucidit filios israel in colle puerorum.
Hec autem causa est secunde circucisionis.
Omnis populus qui egressus est de egipto
generis masculini uniuersi bellatores
viri mortui sunt in deserto per longissi-
mos vias circueuntium qui omnes circucisi
erant: populus autem qui natus est in deserto
per quadraginta annos itineris la-
tissime solitudinis incircucisus fuit

donec consummerentur qui non audierunt
vocem domini: et quibus ante iurauerat ut
ostenderet eis terram lacte et melle ma-
nantem. Horum filij in locum successerunt
patrum: et circucisi sunt a iosue qui sicut
nati fuerant in puericio erant: nec eos in
via aliquis circuciderat. Postquam autem
omnes circucisi sunt: manserunt in eodem
castrorum loco donec sanarentur. Dixitque
dominus ad iosue. Hodie abstuli obpro-
brium egipti a vobis. Vocatumque est
nomen loci illius galgala usque in presen-
tem diem. Manseruntque filij israel in gal-
galis: et fecerunt phasem quattordecima
die mensis ad vespertum in campestribus
iericho: et comederunt de frugibus terre
die altero azimos panes et polentaui
eiusdem anni. Defecitque manna postquam com-
ederunt de frugibus terre: nec vli sunt
ultra cibum illo filij israel: sed comede-
runt de frugibus presentis anni terre cha-
naan. Cum autem esset iosue in agro
urbis iericho leuaui oculos: et vidit
virum stantem contra se euaginatam tenentem
gladium: perrexitque ad eum et ait. Mo-
ster es. an aduersarius es? Qui respondit.
Nequaquam: sed sum princeps exercitus
domini: et nunc venio. Cecidit iosue prius
in terram: et adorans ait. Quid dominus meus
loquitur ad seculum suum? Solue inquit
calciamentum tuum de pedibus tuis.
Locus enim in quo stas sanctus est. Fecit
quoque iosue: ut sibi fuerat imperatum. *C. vi.*

Iericho autem clausa erat atque munita
timore filiorum israel: et nullus au-
debat urbem ingredi vel egressi. Dixit
quoque dominus ad iosue. Ecce dedi in ma-
nus tuas iericho et regem eius: omnesque
fortes viros. Circuite urbem cuncti bella-
tores semel per diem. Sic facietis sex
diebus. Septimo autem die sacerdotes
tolleant septem bucinas quas usus est

in iubileo: et præcedent archam federis. Septiesq; circuibitis ciuitatē: et sacerdotes clangēt bucinis. Cūq; insonuerit vox tube longior atq; concisior: et in auribus uestris increpauerit cōclamabit omnis popul⁹ uociferatione maxima: et muri fundit⁹ corruēt ciuitatis: ingredienturq; singuli per locū contra quē steterint. Vocauit ergo iosue fili⁹ mun sacerdotes: et dixit ad eos. Tollite archam federis. Et septem alijs sacerdotes tollant septem iubileoꝝ bucinas: et incedāt ante archam domini. Ad pplm quoq; ait. Ite: et circuite ciuitatē armati præcedentes archam domini. Cūq; iosue uerba finisset et septem sacerdotes septem bucinis clangerent ante archam federis dñi: omīs q; ppls præcederet armati exercitus: reliquum vulgus archam sequebat⁹ ac bucinis omnia cōcrepabant. Preceperat aut iosue ppls dicens. Non clamabitis: nec audiet⁹ uox uestra neq; ull⁹ sermo ex ore uestro egredietur: donec ueniat dies in quo dicam uobis. Clamate et uociferamini. Circumuit ergo archa dñi ciuitatē semel per diem: et reuersa in castra mansit ibi. Igīt iosue de nocte consurgente tulerunt sacerdotes archam dñi: et septē ex eis septē bucinas quarū in iubileo usus est: prædebātq; archā domini ambulātes atq; clangentes: et armatus popul⁹ ibat ante eos: vulgus aut reliquū sequebatur archā: et bucinis psonabat. Circue-rūtq; ciuitatem scdo die semel: et reuersi sunt in castra. Sic fecerūt sex diebz. Die aut septimo diluculo cōsurgētes: circue-runt urbem sicut dispositū erat septies. Cūq; septimo circuitu clangerēt bucinis sacerdotes: dixit iosue ad omnem isrl. Vociferamini. Tradidit

enim uobis dñs ciuitatē. Sitq; ciuitas hec anathema et omnia que in ea sūt dño. Sola raab meretrix uiuat: cum uniuersis que cū ea in domo sūt. Abscondit enī nuntios quos direximus. Vos aut caute ne de hijs que pcepta sūt uobis quippiā cōtingatis et sitis puaricationis rei: et omnia castra isrl sub pto sint atq; turbenē. Quicquid aut auri aut argenti fuerit et uasorū eneorū ac ferri dño consecratur: repositum in thesauris eius. Igīt omni populo uociferante et clangentibz tubis postq; i aures multitudinis uox sonitusq; increpuit muri ilico corruerunt: et ascendit unusquisq; p locū qui extra se erat. Leperūtq; ciuitatē: et interfecerunt omnia que erant in ea a uiro usq; ad mulierem: ab infante usq; ad senem. Boues quoq; et oues et alinos i ore gladij percusserunt. Duobz aut uiris qui exploratores missi fuerāt dixit iosue. Ingredimini domū mulieris meretricis et pducite eā et omnia que illi⁹ sūt: sicut illi iuramento firmastis. Ingredīq; iuuenes eduxerūt: raab et parentes ei⁹: fratres quoq; et cūdam suppellectilē ac cognationē illi⁹: et extra castra isrl manere fecerūt. Urbē aut et omnia q̄ inuenta sūt in ea succenderūt absq; auro et argento et uasis eneis ac ferro: que in erariū dñi consecrarunt. Raab uero meretricem et domum patris ei⁹ et omnia que habebat fecit iosue uiuere: et habitauerūt in medio isrl usq; i p̄sentem diē: eo q̄ absconderit nūcios quos miserat ut explorarent iericho. In tempore illo imprecatus est iosue dicens. Maledictus uir corā domino: qui suscitauerit et edificauerit ciuitatē iericho. In primogenito suo fundamenta illius iaciat: et in nouissimo

liberorum ponat portas eius. fuit ergo dominus cum iosue: et nomen eius pulgatum est in omni terra. **C. vn**

Filij autem israel preuaricati sunt mandatum: et usurpauerunt de anathemate. Nam acher filius charni filij zabdi filij zare de tribu iuda tulit aliquid de anathemate. Iratusq; est dominus contra filios israel. Cumq; mitteret iosue de iericho viros contra hay que est iuxta bethauen ad orientalem plagam oppidi bethel: dixit eis. Ascendite: et explorate terram. Qui precepta complentes explorauerunt hay. Et reuersi dixerunt ei. Non ascendat omnis populus: sed duo vel tria milia viros pergant et deleant civitatem. Quare omnis populus frustra vegabit contra hostes paucissimos. Ascenderunt ergo tria milia pugnatorum. Qui statim terga vertentes percussi sunt a viris urbis hay: et corruerunt ex eis triginta et sex homines. Persecutiq; sunt eos aduersarii de porta usq; ad sabarim: et ceciderunt per prona fugientes. Pertinuitq; cor populi: et ad instar aque liquefactum est. Iosue vero scidit vestimenta sua: et prius cecidit in terram coram archa domini usq; ad vesperam: tam ipse qm omnes senes israel. Miseruntq; puluerem super capita sua: et dixit iosue. Vheu domine deus. Quid voluisti traducere populum istum iordanem fluvium: ut traderes nos in manus amortei et perderes. Utinam ut cepimus mansissemus trans iordanem. Nam domine deus quid dicam: videns israhellem hostibus suis terga vertentem. Audient chananei et omnes habitatores terre: et pariter conglobati circumdabunt nos: atq; delebunt nomen nostrum de terra. Et quid facies magno nomini tuo. Dixitq; dominus ad iosue. Surge:

tur iaces prius in terra. Peccavit israel et preuaricatus est pactum meum: tuleruntq; de anathemate et furati sunt atq; mentiti: et absconderunt inter vasa sua. Nec poterit israhel stare ante hostes suos: eosq; fugiet: quia pollutus est anathemate. Non ero ultra vobiscum: donec conteratis eum qui huius sceleris reus est. Surge sanctifica populum: et dic eis. Sanctificamini in crastinum. Nec enim dicit dominus deus israel. Anathema in medio tuo est israel. Non poteris stare coram hostibus tuis: donec deleatur ex te qui contaminatus est hoc scelere. Accedetq; mane singuli per tribus vestras: et quaecumq; tribum fors inuenierit. accedet per cognationes suas et cognatio per domos domusq; per viros: et quicumq; ille in hoc facinore fuerit deprehensus. comburetur igni cum omni substantia sua: quoniam preuaricatus est pactum domini: et fecit nequias in israel. Surges itaq; iosue mane. Applicavit israel per tribus suas: et inuenta est tribus iuda. Que cum iuxta familias suas esset oblata: inuenta est familia zare. Illam quoq; per domos offerens reperit zabdi: cuius domum in singulos diuidens viros inuenit acham filium charni filij zabdi filij zare de tribu iuda. Et ait iosue ad acham. Fili mi da gloriam domino deo israel et confitere: atq; indica michi quid feceris ne abscondas. Respondit q; acham iosue: et dixit ei. Vere ego peccaui domino deo israel: et sic et sic feci. Vidi enim inter spolia pallium corcineum valde bonum et ducentos siclos argenti regulamq; auream quinquaginta siclorum: et concupiscens abstuli et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei: argentumq; fossa humo operui. Misit ergo iosue ministros: qui curretes

ad tabernaculū illius repererūt cūda
abscondita in eodē loco: et argentum
simul. Auferentesq; de tētorio tulerūt
ea ad iosue et ad omnes filios israel:
proieceruntq; ante dominū. Tollens
itaq; iosue archan filium zare-argen-
tumq; et palliū et auream regulam. fi-
lios quoq; et filias eius. boues et as-
nos et oues ipm; tabernaculū et cū-
dam supelledilem et omnis israel cū
eo: duxerunt eos ad uallem achpr: ubi
dixit iosue. Quia turbasti nos: eetur-
bet te dominus i die hac. Lapidauit
q; eum omnis isrl: et cūda que illius
erant igne cōsumpta sūt. Congrega-
ueruntq; sup eum aceruū magnū la-
pidum: qui permanēt usq; in presen-
tem diem. Et auersus ē furor domini
ab eis. Vocatumq; est nomen loci il-
li⁹ uallis achpr usq; hodie. **C. viii.**

Dixit autē dominus ad iosue. Me-
timeas. neq; formides. Tolle te-
cum omnem multitudinē pugnator:
et consurgens ascende in oppidū hay.
Ecce tradidi in manum tuam regem
eius et populū: urbemq; et terrā. Isaci-
elq; urbi hay et regi eius: sicut fecisti ie-
richo et regi illi⁹. Predā uero et omnia
animantia diripietis uobis. Donec
insidias urbi post eā. Surrexitq; io-
sue et omnis exercitus bellator: cum eo:
ut ascenderēt in hay. Et electa triginta
milia uiroz fortū milit nocte: prece-
pitq; eis dicens. Ponite insidias post
ciuitatem. Nec longius recedatis: et
eritis omnes parati. Ego autē et reli-
qua multitudo que mecum est ascen-
demus eē aduerso cōtra urbem. Cūq;
exierint cōtra nos sicut ante fecimus
fugiemus: et terga uertem⁹ donec per-
sequentes ab urbe ptrahant longius.
Putabant enī nos fugere sicut prius.

Nobis ergo fugientibus et illis perse-
quentibz. consurgetis de insidijs et ua-
stabitis ciuitatē: tradetq; eā domin⁹
deus uester in manus uestras. Cūq;
reperitis succendite eam: et sic omnia
facietis ut iussi. Dimisitq; eos et perre-
xerunt ad locum insidiar: sederuntq;
inter bethel et hay ad occidentālē pla-
gam urbis hay. Iosue autem nocte
illa in medio mansit ppi. Surgensq;
diluculo recensuit socios: et ascendit
cum senioribus in fronte exercit⁹: ual-
latus auxilio pgnator. Cūq; uenis-
sent et ascendissent eē aduerso ciuitatis
steterūt ad septentrionalem urbis pla-
gam: inter quā et eos uallis erat me-
dia. Quinq; autem milia uiros elege-
rat et posuerat in insidijs inter betha-
uen et hay eē occidentali parte eiusdē
ciuitatis: omnis uero reliquus exercit⁹
ad aquilonem aciem dirigebat: ita ut
nouissimi multitudinis occidentalem
plagam urbis attingerēt. Abiit ergo
iosue nocte illa: et stetit i uallis medio.
Quod cum uidisset rex hay festinauit
mane: et egressus est cū omni exercitu
ciuitatis direxitq; aciem cōtra desertū:
ignorans q; post tergum laterent in-
sidie. Iosue uero et omnis israel res-
serunt loco: simulātes metū et fugien-
tes per solitudinis uiam. At illi uoci-
ferātes pariter et se mutuo corroborātes:
psecuti sūt eos. Cūq; recessissent a ci-
uitate: et ne unus quidē in urbe hay
et bethel remansisset qui nō persequere-
tur israel sicut eruperāt aperta op-
pida relinquentes: dixit dominus ad
iosue. Leua clipeum qui in manu tua
est contra urbem hay: quoniam tibi
tradā eam. Cūq; eleuassent clipeum
eē aduerso ciuitatis insidie q; latebāt
surrexerunt confestim: et pergentes ad

ciuitatem reperit: et succenderunt eam. Viri autem ciuitatis qui persequerantur iosue respicientes et videntes fumum urbis ad celum usque ascendere. non potuerunt ultra huc illucque diffugere: praesertim cum hi qui simulauerant fugam et tendebant ad solitudinem: contra persequentes fortissime restitissent. Vidensque iosue et omnis israel quod capta esset ciuitas et fumus urbis ascenderet: reuersus percussit viros hay. Siquidem et illi qui reperant et succenderant ciuitatem: egressi ex urbe contra suos: medios hostium ferire ceperunt. Cum ergo ex utraque parte aduersarii cederent ita ut nullus de tanta multitudine saluaretur: regem quoque urbis hay apprehendere viuente: et obtulerunt iosue. Igitur omnibus infectis qui israhelam ad desertum tendentes fuerant persecuti: et in eodem loco gladio corruentibus: reuersi filii israel percusserunt ciuitatem. Erant autem qui in eodem die conciderant a viro usque ad mulierem: duodecim milia hominum omnis urbis hay. Iosue vero non contraxit manum quam in sublime porreperat tenens clipeum: donec interficerent omnes habitatores hay. Iumenta autem et predam ciuitatis diuiserunt sibi filii israel: sicut preceperat dominus iosue. Qui succendit urbem: et fecit eam tumultum sempiternum. Regem quoque eius suspexit in patibulo usque ad vesperam et solis occasum: precepitque iosue et deposuerunt cadaver eius de cruce: perieruntque in ipso introitu ciuitatis congesto super eum magno aceruo lapidum qui permanet usque in presentem diem. Tunc edificauit iosue altare domino deo israel in monte hebal: sicut preceperat moyses famulus domini filiis israel et scriptum est in volumine

legis moysi: altare de lapidibus impositis quos ferrum non tetigit: et obtulit super eo holocaustum domino: immolauitque pacificas victimas. Et scripsit iosue super lapides deuteronomium legis moysi: quod ille digesserat coram filiis israel. Omnis autem populus et omnes maiores natu: ducesque ac iudices stabant ex utraque parte archae in conspectu sacerdotum qui portabant archam federis domini: ut aduenia ita et indigena. Media pars eorum iuxta montem garizim et media iuxta montem hebal: sicut preceperat moyses famulus domini. Et primum quidem benedixit populo israel: post haec legit omnia verba benedictionis et maledictionis et cuncta que scripta fuerant in legis volumine. Nichil ex hiis que moyses iusserat reliquit intactum: sed uniuersa replicauit coram omni multitudine israel mulieribus ac paruulis et aduenis qui inter eos morabantur. **C. ix**

Quibus auditis: cuncti reges transiordanem qui versabantur in montanis et campestribus et maritimis ac litore magni maris hi quoque qui habitabant iuxta libanum etheus et amorreus chananeus pherezeus et eueus et iebuseus congregati sunt pariter: ut pugnarent contra iosue et israel uno animo eademque sententia. At hi qui habitabant in gabaon: audientes cuncta que fecerat iosue iericho et hay: et callide cogitantes tulerunt sibi cibaria: saccos veteres asinis imponentes et utres vinarios scissos atque consutos calamentaque praeantiqua que ad iudicium vetustatis putacis consuta erant: induti veteribus vestimentis: panes quoque quos portabant ob viaticum duri erant et in frustra comminuti. Perreperuntque ad iosue qui tunc morabatur in castris

galgale et dixerunt ei atque simul omni
israheli. De terra longinqua venimus:
pacem vobiscum facere cupientes. Respon-
deruntque viri israel ad eos: atque dixerunt.
Nec forte in terra que nobis sorte debet
habiteris: et non possumus fedus inire
vobiscum. At illi ad iosue: serui inquit
tui sumus. Quibus iosue ait. Qui
nam estis vos: aut unde venistis? Re-
sponderunt de terra longinqua valde
venerunt serui tui: in nomine domini dei tui.
Audiuimus enim famam potentie eius: cun-
cta que fecit in egipto et duobus regibus
amorreorum qui fuerunt trans iordanem
seon regi esebon et og regi basan qui
erant in astaroth: dixeruntque nobis senio-
res et omnes habitatores terre nostre.
Tollite in manibus cibaria ob longis-
simam viam: et occurrite eis et dicite.
Serui vestri sumus: fedus inite nobiscum.
Et panes quando egressi sumus de do-
mibus nostris: ut veniremus ad vos cali-
dos sumus: nunc siccifaci sunt: et
vetustate nimia comminanti. Vires
vini novos impleuimus: nunc rupti sunt
et soluti. Vestes et calciamenta quibus
induimur et que habemus in pedibus
ob longitudinem longioris viae trita sunt:
et pene consumpta. Susceperunt igitur
de cibariis eorum: et os domini non interea-
gauerunt. Fecitque iosue cum eis pacem:
et inito federe pollicitus est ut non occi-
derentur. Principes quoque multitudi-
nis iurauerunt eis. Post dies autem tres
initi federis audierunt quod in vicino ha-
bitarent: et inter eos futuri essent. Mo-
ueruntque castra filii israel: et venerunt in
ciuitates eorum die tercio: quarum hec vo-
cabula sunt: gabaon et raphira et be-
roth et cariathiarim. Et non percusse-
runt eos: eo quod iurassent eis principes
multitudinis in nomine domini dei israel.

Murmurauit itaque omne vulgus contra
principes israel. Qui responderunt eis.
Iurauimus eis in nomine domini dei israel:
et idcirco non possumus eos contingere.
Sed hoc faciemus eis. Reseruent quidem
et uiuant ne contra nos ira domini concite-
tur si peierauerimus: sed sic uiuant: ut in
vltus vniuersae multitudinis ligna ce-
dant aquasque comportent. Quibus
hec loquentibus vocauit gabaonitas
iosue: et dixit eis. Cur nos decipere frau-
de voluistis: ut diceretis percul valde
habitamus a vobis cum in medio nostri
simus? Itaque sub maledictione eritis: et
non deficiet de stirpe vestra ligna cedens
aquasque comportans in domum dei mei.
Qui responderunt. Nunciatum est nobis
seruis tuis que promississet dominus deus tu-
us moysi seruo suo: ut traderet vobis
omnem terram: et disperderet cunctos ha-
bitatores eius. Timuimus igitur valde et
providimus animabus nostris vestro
terrore compulsi: et hoc consilium inuimus.
Nunc autem in manu tua sumus: quod
tibi bonum et rectum videtur fac no-
bis. Fecit ergo iosue ut dixerat: et libe-
rauit eos de manibus filiorum israel: ut
non occiderentur. Decevitque in illo die
eos esse in ministerio cuncti populi et al-
taris domini cedentes ligna et aquas
comportantes: usque in presens tempus
in loco quem dominus elegisset. **C. x.**

Que cum audisset adonisedech rex
iherusalē quod scilicet cepisset iosue
hay et subuerisset eam: sicut enim fecerat
iericho et regi eius sic fecit hay et regi
illius: et quod transfugissent gabaonites ad
israhel et essent federati eorum: timuit val-
de. Urbs enim magna erat gabaon et
una ciuitatum regaliū: et maior oppido
hay: omnesque bellatores eius fortissimi.
Misit ergo adonisedech rex iherusalē

ad oham regē hebron et ad pharan regem ierimoth: ad iaphie quoq; regem lachis et ad dabit regē eglon dicens. Ad me ascendite et ferte p̄sidiū ut repugnemus gabaon: quare transfugerit ad iosue ⁊ ad filios isrl. Congregati igit̃ ascenderūt quinq; reges amorreorū: rex iherusalē rex hebron rex ierimoth rex lachis rex eglon simul cū exercitibus suis: ⁊ castra metati sūt circa gabaon oppugnantes eam. Inhabitatores aut̃ gabaon urbis obsesse miserūt ad iosue qui tūc morabatur in castris apud galgalā: et dixerūt ei. Ne retrahas manus tuas ab auxilio seruoꝝ tuorum. Ascende cito et libera nos: ferq; p̄sidiū. Conuenerūt enī aduersum nos om̃es reges amorreorū: q̃ habitāt in mōtanis. Ascenditq; iosue de galgalis et om̃is exercit⁹ beliatorū cum eo viri fortissimi. Dixitq; dñs ad iosue. Ne timeas eos. In manus enim tuas tradidi illos. Null⁹ enim ex eis tibi resistere poterit. Inruit itaq; iosue sup̃ eos repente. Tota nocte ascendens de galgalis. Et conturbauit eos dñs a facie israhel: contriuitq; plaga magna in gabaon. ac persecut⁹ est eos per viam ascensus bethoron: et percussit usq; azecha et maceda. Cūq; fugerent filios israhel et essent in descensu bethoron: dñs misit sup̃ eos lapides magnos de celo usq; ad azecha. Et mortui sunt multo plures lapidibus grādinis: q̃ quos gladio percussērāt filij israhel. Tunc locut⁹ est iosue dñō in die qua tradidit amoreum in conspectu filioꝝ israhel: dixitq; corā eis. Sol contra gabaon ne mouearis: et luna contra uallem aialon. Steterūtq; sol et luna: donec ulcisceret se gens de inimicis suis. Mōne scriptū

est hoc in libro iustorū: Stetit itaq; sol in medio celi: et non festinauit occumbere spacio unius diei. Non fuit ante et postea tam longa dies obediēte dñō voci hoīs: et pugnāte pro israhel. Reuersusq; est iosue cū om̃i isrl in castra galgale. Fugerāt enī quinq; reges: et se absconderāt in spelunca urbis maceda. Nunciatūq; est iosue q̃ inuenti essent quinq; reges: latētes in spelunca urbis maceda. Qui precepit socijs et ait. Voluite laxa ingētia ad os spelunce. et ponite viros industrios qui clausos custodiant. Vos aut̃ nolite stare: sed psequimini hostes: ⁊ reteneos quosq; fugientū cedite. Ne dimittatis eos urbū suarum intrare p̄sidia: quos tradidit dñs deus in manus vestras. Celis ergo adūsarijs plaga magna ⁊ usq; ad internecionē pene consumptis: hī qui israhel effugere potuerunt ingressi sunt ciuitates munitas. Reuersusq; est om̃is exercit⁹ ad iosue in maceda ubi tunc erant castra: sani ⁊ integro numero. Nullusq; cōtra filios isrl mutire ausus est. Precepitq; iosue dicens. Aperite os spelunce: et pducite ad me quinq; reges qui in ea latitāt. Fecerūtq; ministri ut sibi fuerat imperatū: et adduxerūt ad eum quinq; reges de spelunca: regem iherusalem regem hebron regem ierimoth regē lachis regem eglon. Cūq; educti essent ad eū vocauit om̃es viros israhel: et ait ad principes exercit⁹ qui secum erāt. Ite et ponite pedes sup̃ colla regū istorū. Qui cū percreissent et subiedorū colla pedibus calcarēt: rursum ait ad eos. Nolite timere nec paueatis: confortamini et estote robusti. Sic enim faciet dñs cūdis hostibus vestris: aduersum quos dimicabitis.

Percussitq; iosue ⁊ interfecit eos: atq; suspendit sup quinq; stipites: fuerunt q; suspensi usq; ad vespē. Cumq; decumberet sol pcepit socijs ut deponerent eos de patibulis: qui depositos proiecerūt in speluncā in qua latuerāt: et posuerūt super os eius saxa ingentia que pmanent usq; in presens. Eodem die macedā quoq; cepit iosue et percussit in ore gladij: regēq; illius interfecit: ⁊ omnes habitatores ei⁹. Nō dimisit in ea saltem paruas reliquias. Fecitq; regi maceda: sicut fecerat regi iericho. Transiuit cū omni isrl de maceda in lebna et pugnabat otea eam: quā tradidit dñs cum rege suo ī manus israhel. Percusserūtq; urbē in ore gladij: et omnes habitatores ei⁹. Nō dimiserunt in ea ullas reliquias. Feceruntq; regi lebna: sicut fecerant regi iericho. De lebna transiuit in lachis cū omni israhel: et exercitū per girum disposito oppugnabat eā: tradiditq; dñs lachis in manus filiorū isrl et cepit eā de altero: atq; percussit in ore gladij omnēq; animā que fuerat in ea sicut fecerat lebna. Eo tēpore ascendit iram rex gazer ut auxiliaret lachis: quē percussit iosue cū omni ppo eius usq; ad internecionē. Transiuitq; de lachis ī eglon: et circūdedit atq; repugnauit eā in eadē die: percussitq; in ore gladij omnes animas que erāt in ea iuxta omnia que fecerat lachis. Ascendit quoq; cū omni isrl de eglon ī ebron et pugnavit otea eā: cepitq; et percussit in ore gladij: regē quoq; eius ⁊ omnia oppida regionis illius uniuersasq; animas que in ea fuerant commorante. Nō reliquit ī ea ullas reliquias. Sicut fecerat eglon sic fecit et ebron: cuncta que in ea reperit consumēs gladio.

Unde reuersus in dabit cepit eā atq; vastauit: regē quoq; eius atq; omnia per circuitū oppida percussit in ore gladij. Nō dimisit in ea ullas reliquias. Sicut fecerat ebron ⁊ lebna ⁊ regibus ear: sic fecit dabit et regi illi⁹. Percussit itaq; iosue omnem terrā montanā et meridianā atq; campestre: et asedoth cū regibus suis. Nō dimisit in ea ullas reliquias: sed omne qd spirare poterat interfecit sicut preceperat ei domin⁹ deus israhel: a cades barne usq; ad gazam. Omne terram gosen usq; gabaon uniuersosq; reges et regiones eorū uno impetu cepit atq; vastauit. Dominus enī deus isrl pugnavit p eo. Reuersusq; est cū omni israhel ad locum castrorū in galgala. **C. XI.**

Que cū audisset iabin rex asor misit ad iobab regem madon et ad regem saneron atq; ad regē asclaph: ad reges q; aquilonis qui habitabāt in montanis et in planicie otea meridiem ceteroth: in campestribus quoq; et regionibus dor iuxta mare: chananeum quoq; ab oriente et occidente ⁊ amorreū atq; etheum ac pherezeum ⁊ ihebuseū in montanis: euē quoq; qui habitabat ad radices hermon in terra masphe. Egressiq; sūt omnes cū turmis suis: pps multus nimis sicut arena que est in litore maris: equi quoq; et currus immense multitudinis. Conuenerūtq; omnes reges isti in unū ad aquas meron: ut pugnarent cōtra isrl. Dixitq; dñs ad iosue. Ne timeas eos. Cras enī hac eadē hora ego tradā omnes istos vulnerādos in cōspectu israhel. Equos eorū subneruabis: et curre igne combures. Venitq; iosue ⁊ omnis exercit⁹ eius cū eo aduersus illos ad aquas meron subito: ⁊ irruerunt

Iue.

sup eos: tradiditq; illos dñs in manus israhel. Qui percusserunt eos et persecuti sūt usq; ad sydonem magnā et aquas massereph: campūq; malspē qui est ad orientalem illius partē. Itaq; percussit omēs: ut nullas dimitteret ex eis reliquias. fecitq; sicut p̄ceperat ei dñs. Equos eorū subneruauit: curusq; combussit igni. Reuersusq; statim cepit asor: et regē eius percussit gladio. Asor enim antiquit̄ inter omnia regna hec principatū tenebat. Percussitq; omnes animas que ibidē morabatur. Nō dimisit in ea ullas reliquias sed usq; ad internecionē uniuersa vastauit: ipamq; urbē peremit incendio: et omēs per circuitū ciuitates. Reges quoq; earū cepit percussit atq; deleuit: sicut p̄ceperat ei moyses famulus dñi. Absq; urbibz qui erāt in collibus et in cumulibz sive ceteras succendit isrl: unā tantū asor munitissimā flāma cōsumpsit. Omneq; predā istarū urbium ac iumenta diuiserūt sibi filij israhel: cūctis hominibz interfecit. Sicut p̄ceperat dñs moysi seruo suo: ita p̄cepit moyses iosue: et ille uniuersa compleuit. Nō preterijt de uniuersis mandatis: nec unū quidē verbū qd iusserat dñs moysi. Cepit itaq; iosue omnem terrā montanā et meridianā terrāq; gosen et planiciē et occidentalem plagam montemq; israhel et campestria eius et partē montis que ascendit seir usq; baalgath per planiciē libani subter montem hermon: omnes reges eorū cepit percussit et occidit. Multo tempore pugnauit iosue contra reges istos. Non fuit ciuitas que se nō traderet filiis isrl: preter eueum qui habitabat in gabaon. Omēs enim bellando cepit. Domini enī sentētia fuerat:

ut indurarent corda eorū et pugnaret contra isrl et caderēt et non mererentur ullā clementiā: ac perirēt sicut p̄ceperat dñs moysi. In tēpore illo venit iosue et interfecit enachim de montanis ebron et dabir et anab et de omni monte iuda et israhel: urbēq; eorū deleuit. Nō reliquit ullū de stirpe enachim in terra filiorū isrl: absq; ciuitatibz gaza et geth et azoto in quibus solū relictī sūt. Cepit ergo iosue omnem terrā sicut locutus est dñs ad moysen: et tradidit eam in possessionē filiis isrl secundum partes et tribus suas: quicūq; terra a preliis. Ij sunt reges quos percusserunt filij isrl et possederūt terrā eorū trans iordanem ad solis ortum: a torrente arnon usq; ad montem hermon: et omnem orientalem plagā que respicit solitudinē. Seon rex amorreorū qui habitauit in esebon dominat̄ est ab aroer que sita est sup ripā torrentis arnon: et medie partis i ualle dimidieq; galaad usq; ad torrentem iabor: qui est terminus filiorū ammon: et a solitudine usq; ad mare teneroth contra orientē: et usq; ad mare deserti qd est mare salissimum: ad orientalem plagā per uia que ducit bechsimoth et ab australi parte q̄ subiaret asedoth. Phasga terminus og regis basan de reliquijs raphaim qui habitauit in astaroth et in edrai: et dominat̄ est i mōte hermon et in salacha atq; i uniuersa basan usq; ad terminos gessuri et machati et dimidie partis galaad iunios seon regis esebon. Moyses famul⁹ dñi et filij isrl percusserūt eos: tradiditq; terrā eorū moyses in possessionem rubenitis et gaditis et dimidie tribui manasse. **C. xii.**

Hij sunt reges terre quos percussit iosue et filij israhel tras iordanem

ad occidentalem plagā abaalgad in campo libani usq; ad montē libani: cuius pars ascendit in seir. Tradidit q; eam iosue in possessionē tribubus isrl singulis partes suas. tam ī montanis q; in planis atq; cāpestribz. In aseroth et in solitudine ac in meridie: etheus fuit ⁊ amorreus chananeus et pterezeus eueus et iebuise. Regē iericho unus. Regē hay que est ex latere bethel unus. Regē iherusalē un⁹. Regē ebron unus. Regē iherimoth un⁹. Regē lachis unus. Regē eglon un⁹. Regē gazer unus. Regē debir un⁹. Regē gader un⁹. Regē herma unus. Regē hereth un⁹. Regē lebna unus. Regē odollam un⁹. Regē maceda unus. Regē bethel un⁹. Regē raphna un⁹. Regē ofer unus. Regē affec unus. Regē saron un⁹. Regē madan unus. Regē asor unus. Regē sameron un⁹. Regē araph unus. Regē thenach un⁹. Regē mageddo un⁹. Regē edes un⁹. Regē iachanen carmeli un⁹. Regē dor et puincie dor unus. Regē gentiū galgal un⁹. Regē thesa un⁹. Omnes reges triginta un⁹. **C. xiii** iosue vero senex prouedeq; etatis erat: et dixit dñs ad eū. Seruisti et longeuus es terraq; latissima derelicta est q; necdum sorte diuisa est: ⁊ omnis uidelicet galilea philistīm ⁊ uniuersa gessuri a fluuio turbido qui irrigat egiptū usq; ad terminos accaron extra aquilonem: terra chanaan que in quinq; regulos philistīm diuidit. gazeos et azotos ascalonitas getheos ⁊ accaronitas. Ad meridiem uero sunt euehi omnis terra chanaan ⁊ maara sidoniorum usq; afeca. ⁊ terminos amorrei eiusq; cōfinia: libani quoq; regio contra orientem abaalgad sub monte hermon donec ingrediaris emath. omnium qui habitabant in monte a

libano usq; ad aquas massephpt uniuersiq; sidonij: ego sum qui delebo eos a facie filiorū isrl. Veniat ergo in partē hereditatis isrl sicut p̄cepi tibi. Et nūc diuide terrā in possessionē nouē tribubus ⁊ dimidiē tribui manasse: cū quaruhen ⁊ gad possiderūt terrā quā tradidit eis. moyses famul⁹ domini. transfluenta iordanis ad orientālē plagā. ab arcer que sita est in ripa torrentis arnon. ⁊ in uallis medio: uniuersaq; cāpestria medaba usq; dibon. et cunctas ciuitates seon regis amorrei. qui regnauit in elebon usq; ad terminos filiorū ammon: ⁊ galaad ad finem gessuri et machati et omnē montem hermon et uniuersam basan usq; salacha. omne regnū og in basan qui regnauit ī asstaroth ⁊ edrai ip̄e fuit de reliquijs raphaim: percussitq; eos moyses atq; deleuit. Noluerūtq; disperdere filij isrl gessuri et machati: et habitauerunt in medio isrl usq; in p̄sentem diē. Tribui autē leui nō dedit possessionem. sed sacrificia et uictime dñi dei israhel ip̄a est eius hereditas. sicut locut⁹ est illi. Dedit ergo moyses possessionem tribui filiorū ruben iuxta cognationes suas. fuitq; terminus eorū ab arcer que sita est in ripa torrentis arnon. et in ualle eiusdem torrentis media. uniuersam planiciem que ducit medaba et elebon. cūctosq; uiculos earū qui sūt in campestribus: dibon quoq; et abamothbaal et oppidū baalmaon ⁊ gelsa et cedimoth et mephet. et cariatthaim et sabama ⁊ sarathasar. in mōte cōuallis bethfagoz et asedoth phalga et bethaisimoth omnes urbes campestres. uniuersaq; regna seon regis amorrei. qui regnauit ī elebon. quē percussit moyses cū principibz madian:

eueū et recen et sur et ur et rebee duces
 seon habitatores terre: et balaam filiū
 beor ariolū occiderūt filij israel gladio
 cū ceteris infestis: factusq; est termin⁹
 filiorū ruben iordanis fluius. hec est
 possessio rubenitarū per cognationes
 suas urbium et viculorū. Deditq; moyses
 tribui gad et filijs eius per cognatio-
 nes suas possessionē. cui⁹ hec diuisio
 est. Termin⁹ gazer et omnes ciuitates
 galaad et dimidiā partem terre filiorū
 ammon. usq; ad arcer que est contra
 rabba. et ab esebon usq; ad ramoth.
 malsphe et bathanim et amanaim usq;
 ad terminos dabir. In valle quoq;
 betharan et bethnembra et socoth et
 saphon reliq; partē regni seon regis
 esebon. Qui⁹ quoq; finis iordanis ē
 usq; ad extremā partē maris chenereth.
 trās iordanem ad orientalem plagā.
 Hec est possessio filiorū gad p familias
 suas et ciuitates et ville earum. Dedit
 q; dimidiē tribui manasse filijsq; eius
 iuxta cognationes suas possessionē.
 cui⁹ hoc principiū est. Amanaïm. u-
 niuersam basan et cūda regna og re-
 gis basan. omesq; vicos ahir qui sūt
 in basan sexaginta oppida. et dimidi-
 am partē galaad et astaroth et edray
 urbes regni og i basan. filijs machir
 filij manasse dimidiē parti filiorum
 machir iuxta cognationes suas. Hāc
 possessionē diuisit moyses in campe-
 stribus moab trans iordanem cōtra
 iericho ad orientālē plagam. Tribui
 aut leui nō dedit possessionem: quo-
 niam dominus deus israel ipse est
 possessio ei⁹. ut locutus ē illi. **C. xiii.**

Hec est quod possederūt filij israel
 in terra chanaan. quā dederūt
 eis eleazar sacerdos et iosue fili⁹ num-
 et principes familiarū per tribus israel.

forte omnia diuidentes sicut p̄ceperat
 dñs in manu moysi. nouem tribubz
 et dimidiē tribui. Duabus etiā tribubz
 et dimidiē dederat moyses trans ior-
 danem possessionem absq; leuitis. qui
 nichil terre acceperūt inter fratres suos:
 sed in eos successerant locū filij iosueph.
 in duas diuisi tribus manasse et effra-
 im. Nec acceperūt leuite aliam in terra
 partē nisi urbes ad habitandū. et sub
 urbana earū ad alenda iumenta et peco-
 ra sua. Sicut p̄ceperat dñs moysi. ita
 fecerunt filij israel et diuiserūt terram.
 Accesserūt itaq; filij iuda ad iosue in
 galgala: locutusq; ē ad eū caleph fili⁹
 ieephne zenezzeus. Moysi quid locutus
 sit dñs ad moysen hominē dei de me
 et te in cadesbarne. Quadraginta an-
 norum eram quādo misit me moyses
 famulus dñi de cadesbarne ut consi-
 derare terrā: nunciauiq; ei qd michi ve-
 rum uidebatur. Fratres aut mei qui
 ascenderāt mecum dissoluerūt cor ppli: et
 nichilominus ego secutus sum dñm
 deum meum. Iurauitq; moyses in
 die illo dicens. Terra quā calcavit pes
 tuus erit possessio tua et filiorū tuorū
 in eternū: quia secutus es dñm deum tuū.
 Concessit ergo dñs uitam michi sicut
 pollicit⁹ est usq; in p̄sentem diē. Qua-
 draginta et quinque anni sunt ex quo
 locutus ē dñs uerbum istud ad moy-
 sen. quando ambulabat israel per so-
 litudinem: hodie octogintaquinque an-
 norū sum sic ualens ut eo ualebā tpe.
 quādo ad explorādū missus sū: illius
 in me tēporis fortitudo usq; hodie p̄-
 seuerat. tam ad bellandū q̄ ad gradi-
 endum. Da ergo michi motem istum
 quē pollicitus ē dominus te quoq; au-
 diente. i quo enachim sūt et urbes ma-
 gne atq; munite: si forte sit dominus

meū et potuero delere eos. sicut pro-
misi michi. Benedixitq; ei iosue ⁊ tra-
didit ei ebron i possessionē: atq; ex eo
fuit ebron caleph filio iephone rene-
zeo usq; in p̄sentem diem: quia secus
est dominum deum israhel. Nomen
ebron antea vocabatur cariatharbe.
Adam maxim⁹ ibi inter enachim su⁹
est: et terra cessauit a prelijs. **C. xv.**
Egitur soror filiorū iude per cognationes
suas ista fuit: a timino edom usq; ad
desertū syn contra meridiem. ⁊ usq; ad
extremā partē australis plage. Iniciū
eius a summitate maris salissimī. et
a lingua eius que respicit meridiē: e-
grediturq; otea ascensum scorpionis
et p̄transit in syna. ascenditq; in cadel-
barne. et puenit in esrom. ascendens
ad daram. et circūes cariathaa atq;
inde p̄transiens in asenona. et per-
ueniens ad torrentē egipti. eruntq; ter-
mini eius mare magnū. Hic erit finis
meridiane plage. Ab oriēte uero erit
iniciū mare salissimum usq; ad extre-
ma iordanis. et ea que respiciunt ad
aquilonē a lingua maris usq; ad e-
undem iordanis fluiūm: ascenditq;
terminus in bethagla. et transit ab a-
quilone in betharaba. ascendens ad
lapidem boem filij ruben. et tendens
usq; ad finios deberea. de ualle achor
contra aquilonē respiciens galgala.
q̄ est ex adūso ascensionis adomim
ab australi parte torrentis. transitq;
aqua que uocatur fons solis. ⁊ erūt
egitus ei⁹ ad fontē rogel: ascenditq; p̄
conuallem filij ennon ex latere iebusei
ad meridiē. hec est iherusalē. et inde se-
erigens ad uerticē mōtis qui est otea
ieheannon ad occidentē. in summitate
uallis raphaim contra aquilonē: p̄-
transitq; a uertice mōtis usq; ad fontē

aque nepthoa. et puenit usq; ad uicos
montis ephron: inclinaturq; in bala
que est cariathiarim. id est urbs silua-
rum: et circuit de bala cōtra occidentē
usq; ad mōtem seir: transitq; iuxta la-
tus montis iarim ad aquilonem in
chellon ⁊ descendit in bethsames. tran-
sitq; in thamina ⁊ puenit contra aqui-
lonē partis accaron ex latere: inclina-
turq; secrona et trāsit montem baala.
puenitq; in gebneel. et magni maris
cōtra occidentē sine concludit. Hic sūt
termini filiorū iuda per circuitū in co-
gnationibns suis. Caleph uero filio
iephone dedit partē in medio filiorū
iuda sicut p̄ceperat ei dñs. cariatharbe
patris enach ip̄a est ebron: delevitq;
ex ea caleph tres filios enach. selsai et
hayman ⁊ thplmai de stirpe enach: atq;
inde cōscendēs uenit ad habitatores da-
bir q̄ pri⁹ uocabat cariathsepher. id est
ciuitas litterarū. Dixitq; caleph. Qui
p̄cussit cariathsepher. ⁊ reperit eā dabo
ei axam filiā meā uxorem. Cepitq; eā
orphonihel filius renez frater caleph iu-
nior: deditq; ei axam filiā suā uxorem.
Qui cū p̄geret simul suauit ei uir eius
ut peteret a patre suo agrū: suspirauit
q; ut sedebat i asino. Cui caleph quid
habet inquit? At illa respondit. Da
michi benedictionē. Terrā australem
et arentē dediti michi. iuge ⁊ irriguā.
Dedit itaq; ei caleph irriguū superius
et inferius. Hec est possessio tribus fili-
orum iuda per cognationes suas: erāt
q; ciuitates ab extremis partibz filioz
iuda. iuxta terminos edom a meridiē.
cabsael et eder ⁊ iagur et cina ⁊ dimo-
na ⁊ adada et cedez ⁊ asor et iethan zif
⁊ telē et baloth asor noua ⁊ carioth iel-
rom hec ē assoromā same ⁊ meloda et
aser gadda et assemoth et bethseleth et

asersual et bersabee et baziothra et aba-
la et hum esem et heltholad et eul et
zarma et sicelech et medemena et sensen-
na lebaoth et selim et ahem rānor: o-
mnes ciuitates uiginti nouem et uille
earum. In cāpestribus uero estaol et
sarea et asena et azone et engannim
et thaphua et enaym et ierimoth et adu-
lam socho et azecha et sarim et adi-
thaym et gedera et giderothaym: urbes
quatuordecim et uille earum. Banan et
adasa et magdalgad delean et mase-
pha et iedel lachis et baschat et eglon
tebbon et leemas et cethis et gideroth
et bethdagon et neama et maceda: ci-
uitates sedecim et uille earum. Labana et
ether et asan iepta et esna et nesib et re-
yla et achzib et maresa: ciuitates nouē
et uille earum. Accaron cum uicis et uillu-
lis suis. Ab accaron usque ad mare o-
mnia que uergunt ad azotum et uicu-
los eius. Azotus cum uicis et uillulis
suis gasa cum uicis et uillulis suis usque
ad torrentem egypti et mare magnū
terminus eius et in monte samir et ier-
thee et sochoth et edenna cariathse-
na hec est dabit: anab et hithemo et
anym gosen et olon et gulo: ciuitates
undecim et uille earum. Arab et roma et
esaa et ianum et bethasua et asca ath-
macha et chariatharbe hec est ebron
et sior: ciuitates nouem et uille earum.
Maon et chennel et ziph et loche iefra-
hel et iucadam et zano et accaym ga-
baa et thamna: ciuitates decē et uille
earum. Alul et bethsor et ihedor mareth et
bethanath et helthecen: ciuitates sex et
uille earum. Cariathbaal hec est chari-
atharim urbs siluarum et arebba: ciuita-
tes due et uille earum. In deserto betha-
raba meddyn et sachia et nebsan: ciui-
tates salis et engaddi ciuitates sex et

uille earum. Fuit simul centū quīdecim.
Iebuseum autē habitorem iherusalē
nō potuerūt filij iuda delere: habitauit
que iebuseus cum filiis iuda in iherusa-
lem usque in presentem diem. **C. xvi.**

Cecidit quoque sors filiorum ioseph
ab iordane extra iericho et aquas
eius ab oriente solitudo que ascendit
de iericho ad montē bethel et egreditur
de bethel luzam: transiitque terminū archi-
atharoth et descendit ad occidentem
iuxta terminū iefleti usque ad terminos
betheron inferioris et gazer: finiumque
regiones eius mari magno. possede-
runtque filij ioseph manasses et ephra-
im. Et factus est terminus filiorum effra-
im per cognationes suas: et possessio eo-
rum extra orientē ataroth addar usque
bethoron superiorem: egrediunturque con-
finia in mare. Machmetath uero aqui-
lonē respicit et circuit terminos contra
orientem in thanatelo: et pertransit a
torrente iandoe. Descenditque de iandoe in
atharoth et noaratha et puenit in ie-
richo: egrediturque ad iordanem de taphua
pertransitque contra mare in uallē harundi-
neti: suntque egressus eius in mare sal-
tissimū. Hec est possessio tribus filiorum
ephraim per familias suas: urbesque
seperate sunt filijs ephraim in medio
possessionis filiorum manasse et uille earum.
Et nō interfecerūt filij ephraim chanane-
um qui habitabat in gazer: habita-
uitque chananeus in medio ephraim
usque in diē hanc tributarius. **C. xvii.**

Cecidit autē sors tribui manasse.
Ipse enim est primogenitus io-
seph. machir primogenito manasse
patri galaad qui fuit uir pugnator: ha-
buitque possessionem galaad et basan et
reliquis filijs manasse iuxta famili-
as suas. filijs abyezer et filijs helech

et filijs helihel et filijs sychem et filijs epher et filijs semida. Isti sunt filij manasse. Filij ioseph mares p cognationes suas. Salphaac vero filio epher filij galaad filij machir filij manasse non erant filij sed sole filie: quarum ista sunt nomina. mahala et noba et egla et melcha et tefsa. Veneruntque in conspectu eleazari sacerdotis et iosue filij nuni et principum dicentes: dominus precepit per manum moysi ut daret nobis possessio in medio fratrum nostrorum: deditque iuxta imperium domini possessionem in medio fratrum patris eorum. et reciderunt funiculi manasse decem abique terra galaad et basan trans iordanem. Filie enim manasse possederunt hereditatem in medio filiorum eius. Terra autem galaad recidit in sortem filiorum manasse qui reliqui erant. fuitque terminus manasse ab aser machinata qui respicit sychem. et egreditur ad degetam iuxta habitatores fontis thaphue. Item in sorte manasse reciderat terra thaphue. que est iuxta finibus manasse filiorum ephraim. Descenditque terminus vallis harundine: tum in meridie torrentis civitatum ephraim. que in medio sunt urbium manasse. Terminus manasse ab aquilone torrentis et exitus eius pergit ad mare: ita ut possessio ephraim sit ab austro et ab aquilone manasse. et utraque claudat mare: et coniungantur sibi in tribu aser ab aquilone et in tribu ysachar ab oriente. fuitque hereditas manasse in ysachar et in aser. berlan et viculi eius. et iebbilaan cum viculis suis. et habitatores dor cum oppidis suis. habitatores quoque endor cum viculis suis: similiterque habitatores thenath cum viculis suis. et habitatores mageddo cum viculis suis. et tertia pars orbis

nopheth. Nec potuerunt filij manasse has civitates subvertere. sed cepit chananeus habitare in terra sua. Postquam autem convaluerunt filij israel subiecerunt chananeos et fecerunt sibi tributarios. nec interfecerunt eos. Locutique sunt filij iosue ad iosue et dixerunt. Quare dedisti michi terram in possessionem sortis et funiculi unius: cum sum tante multitudinis. et benedixit michi dominus. Ad quos iosue ait. Si populus multus es ascende in siluam et succide tibi spacia in terra pherezei et raphaim: quia angusta est tibi possessio montis ephraim. Cui responderunt filij iosue. Non poterimus ad montana conscendere. cum ferreis curribus utantur chananei qui habitant in terra campestris: in qua siti sunt berlan cum viculis suis et iezeahel media possidens valem. Dixitque iosue ad domum iosue et ephraim et manasse. Populus multus es et magne fortitudinis. non habes sortem unam sed transibis ad montem. et succides tibi atque purgabis ad habitandum spacia: et poteris ultra procedere cum subverteris chananeum quem dicis ferreos habere currus et esse fortissimum. **C. xviii.**

Congregatique sunt omnes filij israel in sylo. ibique fixerunt tabernaculum testimonij: et fuit eis terra subiecta. Remanserant autem filiorum israel septem tribus. que nec dum acceperant possessiones suas. Ad quos iosue ait. Usque quo marcebit ignavia. et non intratis ad possidendam terram. quam dominus deus patrum vestrorum dedit vobis. Eligite de singulis tribubus ternos viros. ut mittam eos et peregrinant atque circueant terram. et describant eam iuxta finem unius cuiusque multitudinis: referantque ad me quod descripserint. Dividite vobis terram in septem

partes: iudas sit in terminis suis ab australi plaga. et domus ioseph ab aquilone: media inter hos terram in septem partes describite: et huc venietis ad me. ut coram domino deo vestro mittam vobis hic sortem: quia non est inter vos pars leuitarum. sed sacerdotium domini est eorum hereditas. Hanc autem et ruben et dimidia tribus manasse iam acceperant possessiones suas. trans iordanem ad orientalem plagam. quas dedit eis moyses famulus domini. Cumque surrexissent viri ut pergerent ad describendam terram. precepit eis iosue dicens. Circuite terram et describite eam. ac revertimini ad me ut hic coram domino deo vestro in sylo mittam vobis sortem. Itaque perreperunt et lustrantes eam in septem partes diviserunt. scribentes in volumine: reverterique sunt ad iosue in castra sylo. Qui misit sortes coram domino in sylo: divisitque terram filiis israel in septem partes. Et ascendit soror prima filiorum beniamin per familias suas. ut possiderent terram inter filios iuda et filios ioseph. Fuitque terminus eorum contra aquilonem a iordane pergens iuxta latus iericho septentrionalis plage. et inde contra occidentem ad montana conscendens. et perueniens ad solitudinem bethaven. atque pertransiens iuxta lusam ad meridiem ipsa est bethel: descenditque in atharoth addar in montem qui est ad meridiem bethpron inferioris. et inclinatur circuiens contra mare ad meridiem montis qui respicit bethoron contra affricum. Suntque egressus eius in cariathbaal. que vocatur et cariathiarim urbem filiorum iuda. Hec est plaga contra mare ad occidentem. A meridie autem ex parte cariathiarim egreditur terminus contra mare. et pervenit usque ad fontem aquarum

nepthoa. Descenditque in partem montis qui respicit vallem filiorum emmon. et est contra septentrionalem plagam in extrema parte vallis raphaim: descenditque in iehennon id est vallis emmon. iuxta latus iebusei ad austrum. et pervenit ad fontem rogel transiens ad aquilonem. et egrediens ad ensenes id est fontem solis: et pertransit ad usque tumulos qui sunt in regione ascensus ad omnium: descenditque ad habruboen id est lapidem boen filii ruben. et pertransit ex latere aquilonis ad campestria: descenditque in planiciem et pertransit contra aquilonem bethagla: suntque egressus eius contra linguam maris salissimam ab aquilone in fine iordanis. ad australem plagam qui est terminus illius ab oriente. Hec est possessio filiorum beniamin per terminos suos in circuitu et familias suas. Fueruntque civitates eius iericho et bethagla et vallis casis betharaba et samaraim et bethel et avim et affara et offora villa hemona et offni et gabee: civitates duodecim et ville earum. Gabaon et ramath et beroth et melphe raphara et amosa et reccin iarephel et tharela et sela heleph et iebus que est iherusalem. gabaad et cariath: civitates quatuordecim et ville earum. Sunt omnes civitates vigintiseptem. Hec est possessio filiorum beniamin iuxta familias suas. **C. XIX.** **E**t egressa est soror secunda filiorum symeon per cognationes suas: fuitque hereditas eorum in medio possessionis filiorum iuda. berlabee et sabee et molada et aserua baala et asen et bethplad bethulama et siceleg et beth marchaboth et aserua et beth lephaboth et sarohen: civitates tredecim et ville earum. Ayn et remmon et athar et asan: civitates quatuor

et ville earū. Omnes viculi p̄ circuitum
urbium istarum usq; ad balaad bera-
meth extra australem plagā. Fuerūtq;
omnes ciuitates decem et septē. Hec est
hereditas filiorū symeon iuxta pos-
siones suas in possessione ⁊ funiculo
filiorū iuda quia maior erat: et idcirco
filij symeon possederūt in medio heredi-
tatis ei⁹. Ceciditq; sors tertia filiorū za-
bulon p̄ cognationes suas: ⁊ factus ē
termin⁹ possessionis filiorū zabulon
usq; sarith. Ascenditq; de mari et me-
dalaa. et puenit in debbaseth usq; ad
torretem qui est contra iecoonan. et re-
uertitur de sarith cōtra orientem in finē
sicelech thabor et egreditur ad daberet:
ascenditq; contra iasie. et inde pertrans-
it usq; ad orientalem plagā gethefer et
thachasin. et egredit in remmon am-
phar et noa. et circuit ad aquilonem
et nathon. Suntq; egressus ei⁹ vallis
ieptahel ⁊ catgethet naalol et semron ⁊
iedaba ⁊ bethleem: ciuitates duodecim
et ville earū. Hec est hereditas tribus filio-
rum zabulon p̄ cognationes suas:
urbes et viculi earū. Machar egressa ē
sors quarta p̄ cognationes suas:
fuitq; eius hereditas iezechel et casa-
loth et sunem ⁊ affraim ⁊ senon ⁊ na-
arath et rabboth et resien haemes et
rameth et hengani ⁊ henadde et beth-
feles: et puenit terminus eius usq; tha-
bor et seelima ⁊ bethsemes: erantq; egi-
tus eius iordanis ciuitates sedecim et
ville earū. Hec est possessio filiorum
machar p̄ cognationes suas: urbes
et viculi earū. Ceciditq; sors quinta tri-
bui filiorū aser p̄ cognationes suas:
fuitq; terminus eorū alchat ⁊ cali et be-
then et axab et elmelech et amaad et
messal. et puenit usq; ad carmelū ma-
ris et syor et labanath: ac reuertit extra

orientem bethdagon. et pertransit usq;
zabulon et vallem ieptael cōtra aquil-
lonem in bethemeth et neiel: egreditur
q; ad leuam cabul et artan et roob et
amon et chana usq; ad sydonem ma-
gnam: reuertiturq; in orina usq; ad
ciuitatem munitissimā tyrum et usq;
osam: erūtq; egius eius in mare de fu-
niculo arziba et āma et afeg et roob:
ciuitates viginidue et ville earū. Hec
est possessio filiorū aser p̄ cognatio-
nes suas: urbesq; et viculi earū. Filiorū
neptalim sexta pars cecidit p̄ familias
suas: et cepit finitus de beleb et belon
sannanim. et adamī que est neceb et
iebnahel. usq; lecum: et egressus eorū us-
q; ad iordanem: reuertiturq; terminus
contra occidentē et azauoth thabor.
atq; inde egreditur i uerua et pertrans-
it in zabulon extra meridiē ⁊ i aser con-
tra occidentem. et in iuda ad iordanem
contra ortum solis ciuitates munitis-
sime: assedim ser ⁊ ammad et rechath
et cenereth ⁊ edema et arama asor et ce-
des ⁊ edrai nasor ⁊ ieron et magdibel
horem et bethanath et bethsemes: ciui-
tates decē et nouem et ville earū. Hec
est possessio tribus filiorū neptalim p̄
cognitiones suas: urbes et viculi earū.
Tribui filiorū dan p̄ familias suas
egressa est sors septima: et fuit termin⁹
possessionis ei⁹ saraa et hestaul ⁊ hair
semes. id est ciuitas solis: selebin et a-
hialon ⁊ iethela belon ⁊ themna ⁊ ach-
ron helcheten iebton et baalad iud et
bane et barath et iechreimon atq; iher-
con ⁊ arechon. cū finis q̄ respicit iop-
pen ⁊ ipso fine cōcluditur. Ascenderūtq;
filij dan et pugnaverūt extra lesem. ce-
peruntq; eam. et percusserūt eam in ore
gladij. et possiderūt ⁊ habitauerūt in
ea: vocātes nomen eius lesem dan eg-

nomine dan patris sui. Hec est possessio tribus filiorum dan per cognationes suas. urbes et viculi earum. Cumque compleret sorte terram diuidere singulis per tribus suas. Dederunt filii israel possessionem iosue filio nuni in medio sui iuxta preceptum domini. urbem quam postulauit tannathsaraa in monte ephraim. Et edificauit ciuitatem. habitauitque in ea. Hec sunt possessiones quas sorte diuiserunt eleazar sacerdos et iosue filius nuni et principes familiarum ac tribuum filiorum israel in sylo. coram domino ad hostium tabernaculi testimonium: partitumque sunt terra. **C. xx.**

Et locutus est dominus ad iosue dicens. Loquere filiis israel et dic eis. Separate urbes fugitiuorum. de quibus locutus sum ad uos per manum moysi: ut confugiat ad eas quicumque animam percussit nescius. et possit euadere iram proximi. qui ultor est sanguinis. cum ad unam harum confugerit ciuitatum: habitetque ante portam ciuitatis. et loquatur senioribus urbis illius. ea que se comprobent innocentem: sicque suscipiant eum. et dabunt ei locum ad habitandum. Cumque ultor sanguinis eum fuerit persecutus non tradent in manus eius. quia ignorans percussit proximum eius. nec ante biduum triduumue eius probat inimicus. Et habitabit in ciuitate illa donec stet ante iudicium causam reddendum facti sui: et morietur sacerdos magnus qui fuerit in illo tempore. Tunc reuertetur homicida et ingredietur ciuitatem et domum suam de qua fugerat. Decreueruntque sedes in galilea montis neptalim. et sychem in monte ephraim. et cariatharbe ipsa est ebron in monte iuda: et trans iordanem contra orientalem plagam iericho statuerunt bosor que

sita est in campetri solitudine de tribu ruben. et ramoth galaad de tribu gad. et gaulon in basan de tribu manasse. Hec ciuitates constitute sunt iudis filiis israel et aduenis qui habitabant inter eos. ut fugeret ad eas qui animam nescius percussisset: et non moreretur in manu proximi. effusum sanguinem vindicare cupientis: donec staret ante populum repositurus causam suam. **C. xxi.**

Accesseruntque principes familiarum leui ad eleazar sacerdotem. et iosue filium nuni: et ad duces cognationum per singulas tribus filiorum israel: locuti sunt ad eos in sylo terre chanaan atque dixerunt. Dominus precepit per manum moysi ut darent nobis urbes ad habitandum et suburbana earum ad alenda iumenta. Dederuntque filii israel de possessionibus suis iuxta imperium domini. ciuitates et suburbana earum. Egrediaque est sors in familiam caath filiorum aaron sacerdotis de tribu iuda. et symeon et beniamin ciuitates tredecim: et reliquis filiorum caath id est leuitis qui supererant. de tribubus ephraim et dan et dimidie tribus manasse ciuitates decem. Porro filius gerson egressa est sors ut acciperent de tribubus ysachar et aser et neptalim. dimidiaque tribu manasse in basan. ciuitates numero tredecim. Et filius merari per cognationes suas de tribubus ruben et gad et zabulon urbes duodecim. Dederuntque filii israel leuitis ciuitates et suburbana earum. sicut precepit dominus per manum moysi: singulis sorte tribuentes. De tribubus filiorum iuda et symeon dedit iosue ciuitates quarum ista sunt nomina. filius aaron per familias caath leuitici generis. prima enim sors illis egressa est: cariatharbe patris enach qui uocat ebron in monte

iuda . et suburbana eius per circuitū .
 Agros vero et villas ei⁹ dedit caleph
 filio iephone ad possidendū . Dedit et-
 go filiis aaron sacerdotis hebron con-
 fugiū ciuitatem ac suburbana eius . et
 lobnam cum suburbanis suis . et iether
 et isthimon et helon et dabir et ain et
 iethan et bethsames cum suburbanis
 suis ciuitates nouem . De tribubz ut di-
 ctum est duabus . De tribu aut filioz
 beniamin gabaon et gabae et anatoth
 et almon . cū suburbanis suis ciuita-
 tes quatuor : omnes simul ciuitates fi-
 liorum aaron sacerdotis tredecim cū
 suburbanis suis . Reliquis vero per fa-
 milias filioz caath leuitici generis hec
 est data possessio . De tribu ephraim
 urbes confugij sichem cū suburbanis
 suis in monte ephraim . et gazer et ieb-
 sam et bethoron cū suburbanis suis
 ciuitates quatuor . De tribu quoq; dan
 helteco et gabathon et haialon et geth-
 remmon cū suburbanis suis ciuitates
 quatuor . Porro de dimidia tribu ma-
 nasse tanath et gethremmon cū subur-
 banis suis ciuitates due . Omnes ciui-
 tates decē et suburbana earū date sūt
 filiis caath inferioris gradus . Filiis
 quoq; gerson leuitici generis dedit de
 dimidia tribu manasse confugij ciui-
 tates . gaulon in basan et bosram cū
 suburbanis suis ciuitates duas . Por-
 ro de tribu ysachar celion et dabreth
 et iaramoth et engannim cū suburba-
 nis suis ciuitates quatuor . De tribu
 aut aser masan et abdon et elrath et
 roob cum suburbanis suis ciuitates
 quatuor . De tribu quoq; neptalim ci-
 uitates confugij cedez in galilea et a-
 mothdor et carthari cū suburbanis
 suis ciuitates tres . Omnes urbes fa-
 miliarū gerson tredecī cū suburbanis

suis . Filiis aut merari leuitis inferio-
 ris gradus per familias suas . data
 est de tribu zabulon iecnal et cartha
 et damna et naalol ciuitates quatuor
 cū suburbanis suis . De tribu gad ciui-
 tates confugij ramoth i galaad . et ma-
 naim et elebon et iazer ciuitates qua-
 tuor cū suburbanis suis . De tribu ru-
 ben ultra iordanen contra iericho ciui-
 tates refugij . bosor i solitudine misor
 et iazer et iethson et mapha ciuitates
 quatuor cū suburbanis suis . Omnes
 urbes filioz merari per familias et co-
 gnationes suas duodecim . Itaq; ciui-
 tates unius leuitay i medio possessio-
 nis filioz isrl . fuerūt quadraginta octo
 cū suburbanis suis singule per fami-
 lias distribut⁹ . Deditq; dñs de⁹ israh-
 eli omnem terrā quam tradidit se patri-
 bus eorum iurauerat : et possederunt
 illam atq; habitauerūt in ea . Dataq;
 est ab eo pax in omnes per circuitum
 nationes . nullusq; eis hostiū resistere
 ausus est : sed cūdi in eoz ditionem re-
 dacti sunt . Ne unū quidem verbū qđ
 illis prestitur⁹ se esse pmiserat irritū fu-
 ir . sed rebz repleta sūt omnia . **C . xxii .**

Eodem tēpore vocauit iosue rube-
 nitas et gad ditas . et dimidiam
 tribū manasse . dixitq; ad eos . fecistis
 omnia que precepit vobis moyses fa-
 mulus dñi . michi qđ in omibz obedi-
 stis . nec reliquistis scattes vestros lon-
 go tempore usq; i presentē diem . custo-
 dientes imperium dñi dei vestri . Quia
 igitur dedit dñs deus vester fratribus
 vestris quietem et pacem sicut pollicit⁹
 est : reuertimini et ite in tabernacū vřa
 et in terram possessionis . quā tradidit
 vobis moyses famulus domini trās
 iordanen : ita dimittat . ut custodiā-
 tis attente . et opere cōpleatis mādātū

et legem quam pręcepit vobis moyses
famulus dñi: ut diligatis dñm deum
vestrum et abuletis in omnibus vñs
ei⁹. et obseruetis mādāta illi⁹. Adhe-
reatisq; ei ac seruiatis in omni corde
et in omni anima vestra. Benedixitq;
eis iosue et dimisit eos. Qui reuēsi sunt
in tabernacula sua. Dimidie autē tri-
bui manasse possessionem moyses de-
derat i balan: et idcirco medie que su-
perstuit dedit iosue sortē inter ceteros
fratres suos. trans iordanem ad occi-
dentalē ei⁹ plagā. Cūq; dimitteret
eos i tabernaculo suo et benedixisset eis.
dixit ad eos. In multa substantia atq;
diuicijs reuertimini ad sedes vñas. cū
argēto et auro ere ac ferro et veste mul-
tiplici. Diuidite predā hostium cū fra-
tribus vestris. Reuersiq; sūt et abierūt
filij ruben et filij gad. et dimidia tribus
manasse a filijs israhel. de sylo que si-
ta est i chanaan: ut intrarent galaad
terram possessionis sue. quā obtinue-
rant iuxta imperiū dñi in manu moy-
si. Cūq; venissent ad cumulos iorda-
nis in terra chanaan: edificauerunt
iuxta iordanem altare infinite magni-
tudinis. Quod cū audissent filij isrl. et
ad eos certi nūcij detulissent edificasse
filios ruben et gad et dimidie tribus
manasse altare. in terra chanaan sup
iordanis cumulos contra filios isrl:
conuenerūt omnes in sylo. ut ascende-
rent et dimicarent otea eos. Et interim
miserūt ad illos in terrā galaad phi-
nees filium eleazari sacerdotem. et decē
principes cū eo singulos de singulis
tribubz. Qui venerūt ad filios ruben
et gad et dimidie tribus manasse in
terram galaad: dixerūtq; ad eos. Hęc
mandat omnis ppls dñi. Que est ista
transgressio? Cur reliquistis dñm deū

israhel edificantes altare sacrilegū. et
a cultu illius recedentes? An parum
vobis est qd peccastis in beelphegor: et
usq; in presentem diem macula huius
sceleris in vobis pmanet. multiq; de
ppla correuerūt? Et vos hodie reliqui-
stis dñm: et cras i uniuersum isrl ira ei⁹
deseruet. Quid si putatis immūdā esse
terram possessionis vestre. trāsire ad ter-
ram in qua tabernaculū dñi est. et ha-
bitate inter nos: tantum ut a dño et a
nostro cōsortio nō recedatis. edificato
altari pter altare dñi dei nostri. Non-
ne achan filius zare preterijt manda-
tum dñi: et sup omnē pplm israhel ira
eius incubuit? Et ille erat vn⁹ homo:
atq; utinā solus perisset in scelere suo.
Respondērūtq; filij ruben et gad et di-
midie trib⁹ manasse principibz lega-
tionis isrl. Fortissim⁹ deus dominus
ipse nouit. et israhel simul intelligit: si
puaricationis animo hęc altare con-
struximus. non custodiat nos sed pu-
niat nos in pñenti. Et si ea mente feci-
mus ut olocausta et sacrificium. et pa-
cificas victimas sup eo imponderem⁹.
ipse querat et iudicet: et nō ea magis
cogitatione atq; tractatu. ut dicerem⁹
cras dicent filij vestri filijs nr̄is. Quid
vobis et dño deo israhel? Terminum
posuit dñs inter nos et vos o filij ru-
ben et filij gad iordanem fluiū: et id-
circo partem nō habetis in domino.
et per hanc occasionē auertent filij ve-
stri filios nr̄os a timore dñi. Putaui-
mus itaq; melius et diximus. Etru-
amus nobis altare nō in olocausta
neq; ad victimas offerendas. sed in
testimoniū inter nos et vos. et sobolē
nostram vestraq; progeniem ut serui-
amus dño: et iuris nostri sit offerre
et olocausta et victimas et pacificas

hostias: et nequaquam dicant cras filij
vestri filij nostri. non est vobis pars
in domino. Quod si voluerint dicere. Re-
spondebunt eis. Ecce altare domini quod fece-
runt patres nostri. non in olocausta
neque in sacrificium sed in testimonium
nostrum ac vestrum. Absit a nobis hoc
scelus ut recedamus a domino et eius ve-
stigia relinquamus. extructo altari ad
olocausta et sacrificia et victimas offe-
rendas: propter altare domini dei nostri quod
extructum est ante tabernaculum eius.
Quibus auditis phinees sacerdos et
principes legationis israel qui erant cum
re placati sunt: et verba filiorum ruben
et gad et dimidie tribus manasse liben-
tissime suscepit. Dixitque phinees filius
eleazari sacerdos ad eos. Nunc scimus
quod nobiscum sit dominus. quoniam alieni
estis a preuaricatione hac: et liberaatis
filios israel de manu domini. Reversusque
est cum principibus a filiis ruben et gad
de terra galaad finium chanaan ad
filios israel: et retulit eis. Placuitque
sermo cunctis audientibus. Et laudaue-
runt deum filij israel: et nequaquam ultra dixe-
runt ut ascenderent contra eos atque pu-
gnarent. et deleteret terram possessionis
eorum. Vocaueruntque filij ruben et filij
gad altare quod extruxerant testimonium
nunc. quod dominus ipse sit deus. **C. xxiii**

Revoluto autem multo tempore post-
quam pacem dederat dominus israeli. sub-
iedis in gyro nationibus universis:
et iosue iam longeuo et presenilis eta-
tis: vocauit iosue omnem israhel. ma-
ioresque natu et principes ac duces et ma-
gistros: dixitque ad eos. Ego senex et
progressioris etatis sum: vosque cerni-
tis omnia que fecerit dominus deus vester cun-
dis per circuitum nationibus. quomodo
pro vobis ipse pugnauerit. Et nunc

quam vobis sorte diuisit omnem terram. ab
orientali parte iordanis usque ad mare
magnum. multaque ad huc supersunt na-
tiones: dominus deus vester disperdet eas
et auferet a facie vestra. et possidebitis
terram sicut vobis pollicitus est. Tan-
tum confortamini et estote solliciti ut
custodiatis cuncta que scripta sunt in
volumine legis moysi: et non dedinetis
ab eis nec ad dextram neque ad sinistram:
ne postquam intraueritis ad gentes que
inter vos future sunt. iuretis in nomi-
ne deorum earum et seruiatis eis et adore-
tis illos sed adheretis domino deo vestro.
quod fecistis usque in diem hanc. Et tunc
auferet dominus deus in conspectu vestro gen-
tes magnas et robustissimas: et nullus
vobis resistere poterit. Unus e vobis
persequetur hostium mille viros: quia
dominus deus vester pro vobis ipse
pugnabit sicut pollicitus est: hoc tan-
tum diligentissime preauete ut diliga-
tis dominum deum vestrum. Quod si volueritis
gentium harum que inter vos habitant
erroribus adherere. et cum eis miscere con-
nubia atque amicitias copulare: iam
tunc scitote quod dominus deus vester non eas
deleat ante faciem vestram. sed sint vo-
bis in foueam ac laqueum et offendi-
culum et latere vestro. et ludes in oculis
vris: donec vos auferat atque disper-
dat de terra hac optima quam tradidit
vobis. Ego hodie ingrediar viam
universae terre. et toto animo cognosce-
tis quod de omnibus verbis que se dominus
prestitus vobis esse pollicitus est. unum
non preterierit incassum. Sicut ergo im-
pleuit opere quod promissit et prospera
cuncta venerunt: sic adducet super vos
quicquid malorum comminatus est. donec
vos auferat atque disperdat de terra hac
optima quam tradidit vobis: eo quod

preterieritis pactum domini dei vestri
quod pepigit vobiscum. et serueritis
dñs alienis et adoraueritis eos. Cito
atq; velociter consurget in vos furor
domini: et auferentini ab hac terra opti-
ma quā tradidit vobis. **C. xxiii**

Congregauitq; iosue omnes tribz
israhel i sychem. et vocauit ma-
iores natu ac principes et iudices et
magistros. Reteruntq; in conspectu dñi:
et ad pplm sic locutus est. Hec dicit do-
minus deus isrl. Transfluuuū habita-
uerunt patres vestri ab initio. thare pa-
ter abrahā et nachor: serueruntq; dñs
alienis. Tuli ego patrem vestrū abra-
ham de mesopotamie finibus. et ad-
duxi eū in terra chanaan: multiplica-
uiq; semen ei⁹ et dedi ei ysaac. illiq; rur-
sum dedi iacob et esau quibz esau de-
di montem seir ad possidendū: iacob
vero et filij eius descenderūt in egiptū.
Misitq; moysen et aaron. et percussit egi-
ptum multis signis atq; portentis: e-
duxiq; vos et patres vros de egipto
et venistis ad mare: persecutiq; sunt egi-
ptij patres vestros cū curribz et equita-
tu usq; ad mare rubrū. Clamauerunt
aut ad dñm filij isrl: qui posuit tene-
bras inter vos et egiptios. et adduxit
super eos mare et operuit eos. Vide-
runt oculi vestri cuncta que in egipto
fecerim. et habitastis i solitudine mul-
to tempore: et introduxi vos in terrā
amorreū qui habitabat trans iorda-
nem. Cūq; pugnaret ostra vos. tradi-
di eos in manus vras: et possedistis
terram eorū atq; interfecistis eos. Sur-
regit aut balach fili⁹ sephor rex moab.
et pugnavit ostra israhelē. Misitq;
et vocauit balaam filiū beor ut male-
diceret vobis: et ego nolui audire eū.
sed e contrario per illū benedixi vobis:

et liberaui vos de manu eius. Transi-
istisq; iordanem et venistis ad iericho:
pugnaueruntq; contra vos viri ciuita-
tis eius. amorreus et pherezeus et cha-
naneus et etheus et gergeseus et eueus
et ihebuseus: et tradidi illos in man⁹
vestras. misitq; ante vos scabrones
et eieci eos de locis suis. duos reges
amorreorū. nō in gladio et i arcu tuo:
dedi q; vobis terram in qua non labo-
rastis. et urbes quas non edificastis.
ut habitaretis in eis: vineas et olive-
ta que nō plāstis. Nunc ergo time-
te dñm et seruite ei pfecto corde atq; ve-
rissimo: et auferete deos quibz seruerūt
patres vestri in mesopotamia et in e-
gipto: ac seruite dño. Simautē malū
vobis videtur ut dño seruiatis. optio
vobis datur. Eligite hodie quod pla-
cet. cui seruire potissimum debeatis: u-
trum dñs quibus seruerunt patres ve-
stri in mesopotamia. an dñs amorre-
orum in quorū terra habitatis. Ego
aut et domus mea seruiemus domino.
Responditq; ppl⁹ et ait. Absit a nobis
ut relinquam⁹ dñm. et seruiam⁹ dñs
alienis. Dominus de⁹ noster ipse edu-
xit nos et p̄res nostros de terra egipti.
et de domo seruitutis: fecitq; videntibz
nobis signa ingētia: et custodiuit nos
in omni via per quam ambulauim⁹.
et in cūctis pplis per quos transiuim⁹:
et eiecit uniuersas gentes. amorreum
habitatoreni terre quā nos intrauim⁹.
Seruiemus igit dño: quia ipse est de⁹
noster. Dixitq; iosue ad pplm. Nō po-
teritis seruire dño: deus enim sādus et
fortis emulator est. nec ignoscet sceleri-
bus vestris atq; peccatis. Si dimiseri-
tis dñm et serueritis dñs alienis: con-
uerter se et affliget vos atq; subuertet.
postq; vobis prestiterit bona. Dixitq;

populus ad iosue nequaquam ita ut loqueretur: sed domino seruiemus. Et iosue ad populum testes inquit vos estis: quia ipsi elegeritis vobis dominum ut seruiatis ei. Responderuntque testes. Nunc ergo auferre deos alienos de medio vestri: et inclinare corda vestra ad dominum deum israel. Dixitque populus ad iosue. Domino deo nostro seruiemus: et obediennes erimus preceptis eius. Percussit ergo iosue in die illo fedus: et proposuit populo precepta atque iudicia in sychem. Scripsit quoque omnia verba hec in volumine legis domini: et tulit lapidem pergrandem: posuitque eum subter quercum que erat in sanctuario domini: et dixit ad omnem populum. En lapis iste erit vobis in testimonium: quod audieritis omnia verba domini que locutus est vobis: ne forte postea negare velitis et mentiri domino deo vestro. Dimisitque populum singulos in possessionem suam. Et post hec mortuus est iosue filius nun seruus domini: centum decem annorum: sepelieruntque eum in finibus possessionis sue in thamnathsare: que sita est in monte ephraim: a septentrionali parte montis gaas. Seruiuntque israel domino cunctis diebus iosue et seniorum: qui longo vixerant tempore post iosue: et qui nouerant omnia opera domini que fecerat in israel. Omnia quoque iosue que tulerant filii israel de egipto: sepelierunt in sychem in parte agri que emerat iacob a filiis emmor patris sychem centum nouellis ouibus: et fuit in possessionem filiorum iosue. Eleazar quoque filius aaron mortuus est: et sepelierunt eum in gabaath phinees filii eius: que data est ei in monte ephraim.

Incipit liber septimus id est iudicum. Capitulū primum.

Post mortem iosue confuluerunt filii israel dominum dicentes. Quis ascendet ante nos contra chananeum: et erit dux bellorum? dixitque dominus. Iudas ascendet. Ecce tradidi terram in manu eius. Et ait iudas symeon fratri suo.

Ascende mecum in sortem meam: et pugna contra chananeum: ut et ego pergam tecum in sorte tua. Et abiit cum eo symeon. Ascenditque iudas: et tradidit dominus chananeum ac pherezeum in manus eorum: et percusserunt in bezech decem milia virorum. Inueneruntque adonibezech: et in bezech: et pugnaverunt contra eum: ac percusserunt chananeum et pherezeum. Fugit autem adonibezech: quem persecuti comprehenderunt: celis summitatibus manuum eius ac pedum. Dixitque adonibezech. Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum summitatibus colligebant sub mensa mea ciborum reliquias: sicut feci ita reddidit michi deus. Adduxeruntque eum in iherusalem: et ibi mortuus est. Oppugnantes ergo filii iuda iherusalem repererunt eam: et percusserunt in ore gladii: tradentes eam incendio civitatem. Et postea descendentes pugnaverunt contra chananeum qui habitabat in montanis: et ad meridiem in campis. Pergensque iudas contra chananeum qui habitabat in hebron: cuius nomen fuit antiquitus cariatharbe: percussit ysai et hayman et tholmai: atque inde profectus abiit ad habitatores dabit: cuius nomen vetus erat cariathsepher id est civitas litterarum. Dixitque caleph. Qui percussit cariathsepher et vastauerit eam: dabo ei axam filiam meam uxorem. Cumque cepisset eam othoniel filius cenez frater caleph minor: dedit

ei axam filiā suā coniugem. Quā pergentem in itinere monuit vir suus ut peteret a patre suo agrū. Que cū suspīrasset sedens in asino dixit ei caleph. Quid habes? At illa respondit. Da michi benedictionē: quia terrā arcentē dediti michi. Da et irriguā aquis. Dedit ergo ei caleph irriguū superius et irriguū inferius. Filij autē cinei cognati moysi ascenderūt de ciuitate palmarum cū filiis iuda. in desertū sortis ei⁹ quod est ad meridiē arath: et habitauerunt cū eo. Abijt autē iudas cū symeone fratre suo: et percusserūt simul chananeum qui habitabat in sephat. et interfecerunt eū. Vocatūq; est nomen urbis horma id est anathema. Cepitq; iudas gazam cum finibus suis: et aschalonē atq; accaron cum terminis suis. Fuitq; dñs cum iuda et mōtana possedit. Nec potuit delere habitatores uallis: quia falcatis curribus habundabāt. Dederūtq; caleph hebron sicut dixerat moyses: qui deleuit ex ea res filios enach. Ihebuseum autē habitatorem iherusalem non deleuerūt filij beniamin: habitauitq; ihebuseus cū filiis beniamin in iherusalē usq; in presentem diem. Domus quoq; ioseph ascendit in bethel: fuitq; dñs cum eis nam cum obsiderēt urbem que prius luzā vocabatur. uiderūt hominē egredientem de ciuitate: dixerūtq; ad eum. Ostende nobis introitū ciuitatis: et faciemus tecū misericordiā. Qui cum ostendisset eis prouenerunt urbem in ore gladij: hominē autē illū et omniē cognitionē ei⁹ dimiserūt. Qui dimissus abiijt in terrā ethim: et edificauit ibi ciuitatem. Vocauitq; eā luzam: que ita appellatur usq; in presentem diē. Manasses quoq; non deleuit bethsan et

chanach cū uiculis suis et habitatores dor. et ieblaam et maieddo cū uiculis suis: cepitq; chananeus habitare cum eis. Postq; autem confortatus est isrl fecit eos tributarios: et delere noluit. Ephraim etiā non interfecit chananeum qui habitabat in gazer: sed habitauit cū eo. Zabulon nō deleuit habitatores tethron et naalon: sed habitauit chananeus in medio eius: factusq; est ei tributarius. Aser quoq; nō deleuit habitatores accho et sydonis alab et achazib et amma et aphech et roob: habitauitq; in medio chananei habitatoris illius terre: nec interfecit eum. Neptalim quoq; nō deleuit habitatores bethsemes et bethanath: et habitauit inter chananeū habitatorem terre: fuerūtq; ei bethsemita et bethanite tributarij. Artauitq; amorre⁹ filios dan ī mōte: nec dedit eis locum ut ad planiora descenderēt: habitauitq; ī mōte hares qd interpretat⁹ testatio ī hailon et salabim. Et aggrauata est manus domus ioseph: factusq; est ei tributarius. Fuit autē termin⁹ amorrei ab ascensu scorpionis petra et superiora loca. **En.**

Ascenditq; angelus dñi de galgala ad locum fluentiū et ait. Eduxi uos de egipto. et introduxi in terram pro qua iuravi patrib⁹ uestris: et pollicitus sum ut nō facerem irritū pactū meum uobiscum in sempiternum: ita dumtaxat ut non feriretis fedus cum habitatoribus terre hui⁹. et aras eorū subuerteretis: et nolulistis audire uocē meam. Cur hoc fecistis? Quamobrem nolui delere eos a facie uestra: ut habeatis hostes. et dñi eorū sint uobis in ruīnam. Cūq; loqueretur angelus dñi hec uerba ad omnes filios israhel: eleuaueruntq; uocem suam et fleuerunt.

Et vocatū est nomē loci illius flentiū
 sue lacrimarū: immolauerūtq; ibi ho-
 stias dñō. Dimisit ergo iosue pplm: et
 abierūt filij israhel unusquisq; in pos-
 sessionem suā. ut obtinerent eam: serui-
 eruntq; dñō cunctis diebz eius et senio-
 rum. qui longo post eum vixerūt tpe. et
 nouerant omnia opera dñi que fecerat
 cū israhel. Mortuus est aut iosue fili⁹
 mun famul⁹ dñi centum et decē anno-
 rum: et sepelierunt eū in finibz posselli-
 onis sue in thamnathsare in monte
 ephraim. a septentrionali plaga mon-
 tis gaas. Omnisq; illa generatio con-
 gregata est ad patres suos: et surrexe-
 runt alij qui nō nouerūt dñm: et opa
 que fecerat cū israhel. fecerūtq; filij isrl
 malū in conspectu dñi. et seruiērūt ba-
 alim: ac dimiserūt dñm deum patrū
 suorū. qui eduxerat eos de terra egipti:
 et secuti sūt deos alienos. deos quoq;
 populorū qui habitabāt in circuitu e-
 orum. et adorauerūt eos: et ad iracun-
 diam cōcitauerunt dñm. dimittentes
 eum et seruiētes baal et astaroth. Ira-
 tusq; dñs contra israhel tradidit eos
 in manus diripientiū: qui ceperūt eos
 et vendiderūt hostibus qui habitabāt
 per greū: nec potuerūt resistere aduer-
 sarijs suis: sed quocūq; pergere volu-
 issent. man⁹ dñi super eos erat sicut lo-
 cutus est et iurauit eis: et vehementer
 afflicti sunt. Suscitauitq; dñs iudices
 qui liberarent eos de vastantiū mani-
 bus: sed nec eos audire voluerunt. for-
 nicantes cū dñis alienis et adorātes
 eos. Cito deseruerūt viā per quam in-
 gressi fuerant patres eorū: et audientes
 mandata domini. omnia fecere contra-
 ria. Cūq; dñs iudices suscitarēt. in di-
 ebus eorū fledebatur misericordia: et au-
 diebat afflictorū gemitus. et liberabat

eos de cede vastantiū. Postq; autem
 mortu⁹ esset iudex. reuertebant⁹ et multo
 faciebāt maiora quā fecerant patres
 eorū: sequētes deos alienos. seruiētes
 eis et adorantes illos. Nō dimiserūt
 adinventiones suas: et viā durissi-
 mam per quā ambulare consueuerāt.
 Iratusq; est furor dñi in israhel et ait.
 Quia irritū fecit gens ista pactū meū
 quod pepigeram cū patribus eorū. et
 vocem meā audire contempsit: et ego
 non delebo gētes quas dimisit iosue
 et mortuus est: ut in ipsis reperiar isrl
 utrum custodiant viā dñi: et ambulēt
 in ea. sicut custodierūt patres eorū an
 non. **Dimisit ergo dominus omnes**
has nationes: et cito subuertere nolu-
it. nec tradidit in manibz iosue.

Hec sunt gentes quas dñs dereli-
 quit ut erudiret in eis israhelē.
 et omnes qui nō nouerāt bella chana-
 neorum: et postea discerent filij eorum
 certare cū hostibus. et habere consuetu-
 dinem preliandi. quinq; latrapas phi-
 listinorum omnēq; chananeū et sydo-
 niū atq; eucum. qui habitabat i mon-
 te libano de monte baalhermon usq;
 ad introitū emath. Dimisitq; eos ut
 in ipsis reperiretur israhelē: utrū audi-
 rent mandata dñi que preperat patri-
 bus eorū per manū moysi an nō. Ita-
 q; filij israhel habitauerunt in medio
 chananei et ethei et amorrei et pherezei
 et euei et iebusei: et duxerunt uxores fi-
 lias eorū. ipiq; filias suas filijs eorum
 tradiderūt: et seruiērunt dñs eorū. fece-
 runtq; malū in conspectu dñi: et obli-
 ti sunt dei sui seruiētes baalim et astha-
 roth. Iratusq; dñs cōtra isrl tradidit
 eos in man⁹ chusan rafathaim regis
 mesopotamie: seruiērūtq; ei octo ānis.
 Et clamauerunt ad dominum: qui

suscitauit eis saluatorem et liberauit eos. Othoniel uidelicet filium cenez fratrem caleph minorem: fuitque in eo spiritus domini et iudicauit israel. Egressusque est ad pugnam: et tradidit dominus in manus eius chusaimrafathaim regem sirie: et oppressit eum. Quieuitque terra quadraginta annis: et mortuus est othoniel filius cenez. Addiderunt autem filii israel facere malum in conspectu domini: qui confortauit aduersum eos eglon regem moab: quia fecerunt malum in conspectu eius. Et copulauit ei filios ammon et amelech: abijtque et percussit israel: atque possedit urbem palmarum. Seruieruntque filii israel eglon regi moab decem et octo annis: et postea clamauerunt ad dominum. Qui suscitauit eis saluatorem uocabulo aoth inditum filium gera filii iemini: qui utraq; manu pro dextera utebatur. Miseruntque filii israel per illum munera eglon regi moab. Qui fecit sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palme manus: et accinctus est eo subter sagum in dextro femore. Obtulitque munera eglon regi moab. Erat autem eglon crassus nimis. Cumque obtulisset ei munera persecutus est socios qui cum eo uenerant: et reuersus de galgalis ubi erant ydola dixit ad regem. Verbum secretum habeo ad te o rex. Et ille imperauit silentium. Egressusque omnibus qui circa eum erant ingressus est aoth ad eum. Sedebat autem in estiuo cenaculo solus. Dixitque. Verbum dei habeo ad te. Qui statim surrexit de throno. Exeditque aoth sinistram manum et tulit sicam de dextro femore suo: infixitque in uentrem eius tam valide ut capulus sequeretur ferrum in vulnere: ac pinguisimo adipi stringeretur. Nec eduxit gladium sed ita ut

percussisset reliquit in corpore: statimque per secreta nature alui stercore proruperunt. Aoth autem clausis diligentissime hostijs cenaculi et obfirmatis: per posticam egressus est. Seruique regis ingressi uiderunt clausas fores cenaculi: atque dixerunt. Forsitan purgat aluum in estiuo cubiculo. Expedantesque diu donec erubescerent et uidentes quod nullus aperiret: tulerunt clauem: et aperientes inuenerunt dominum suum in terra iacentem mortuum. Aoth autem dum illi turbarentur effugit: et pertransiit locum ydolorum unde reuersus fuerat. Venitque in seyrath et statim insouit bucina in monte ephraim: descenderuntque cum eo filii israel ipso in fronte gradiēte. Qui dixit ad eos. Sequimini me. Tradidit enim dominus inimicos nostros moabitas in manus nostras. Descenderuntque post eum et occupauerunt rada iordanis que transmittunt in moab: et non dimiserunt transire quemque: sed percusserunt moabitas in tempore illo circiter decem milia omnes robustos et fortes viros. Nullus eorum euadere potuit. Humiliatusque est moab in die illo sub manu israel: et quieuit terra octoginta annis a filiis. Post hunc fuit samgar filius anath: qui percussit de philistinim sexcentos viros uiginti annis. Et ipse quoque defecit israel. **C. m.**

Addideruntque filii israel facere malum in conspectu domini post mortem aoth: et tradidit illos dominus in manus iabin regis chanaan qui regnauit in alor habuitque ducem exercitus sui nomine sissaram. Ipse autem habitabat in aroseth gentium. Clamaueruntque filii israel ad dominum. Non gentes enim habebat falcatos curtus: et per viginti annos vehementer oppresserat eos. Erat autem debora prophetes uxor lapidoth que iudicabat populum in illo tempore: et sedebat

sub palma que nomine illi⁹ vocabatur. inter rama et bethel i monte ephraim: ascendebarq; ad eam filij israhel in omne iudiciu. Que misit et vocavit barach filiu abinoem de cedis neptalim: dixitq; ad eum. Precepit tibi dñs deus isrl. Vade descende: et duc exercitum in montem thabor: tollesq; tecum decem milia pugnatoru de filiis neptalim ⁊ de filiis zabulon. Ego autē adducam ad te in loco torrentis cyson sisaram principē exercit⁹ iabin et currus eius atq; omnē multitudinē: et tradā eos in manu tua. Dixitq; ad eam barach. Si venis mecū vadā: si nolueris venire mecum nō pergā. Que dixit ad eum. Quidē tecū: sed i hac vice victoria non reputabitur tibi: quia in manu mulieris tradetur sisara. Surrexit itaq; debbora et perrexit cum barach in cedis. Qui accitis zabulon et neptalim ascendit cū decē milibus pugnatorū: habens debborā in comitatu suo. Aber autē cine⁹ recesserat quondam a ceteris cineis fratribus suis filiis obab cognati moysi et tetēderat tabernacula usq; ad vallē que vocatur setimim: ⁊ erat iuxta cedis. Nūciatumq; est sisare qd ascendisset barach fili⁹ abinoem i montē thabor. Et congregavit nongentos falcatos currus: et omnem exercitū de aroseth gentiū ad torrentem cyson. Dixitq; debbora ad barach. Surge: hec est enim dies in qua tradidit dñs sisarā in manus tuas. En ipse ductor est tuus. Descendit itaq; barach de montē thabor: et decē milia pugnatoru cum eo. Perterritusq; dñs sisaram et omnes curr⁹ eius universamq; multitudinē in ore gladii ad conspectū barach: intantū ut sisara de curru desiliens pedibus fugeret: et

barach psequeretur fugiētes currus et exercitū usq; ad aroseth gentium: et omnis hostiū multitudo usq; ad interitionem caderet. Sisara autē fugiens peruenit ad tentoriū iahel uxoris aber cyni. Erat autē pax inter iabin regem asor et domū aber cyni. Egressa igit iahel in occursum sisare dixit ad eum. Intra ad me dñe mī: ne timeas. Qui ingressus tabernaculū eius et opertus ab ea pallio: dixit ad eā. Da michi obsecro paululū aque: quia sitio valde. Que aperuit utrem lactis et dedit ei bibere: et operuit illū. Dixitq; sisara ad eam. Sta ante hostiū tabernaculi: et cū venerit aliquis interrogās te. ⁊ dicēs nunquid hic est aliquis: respondebis. Nullus est. Tulit itaq; iahel uxor aber clauum tabernaculi assumens pariter et malleū: et ingressa abscondite et cū silentio posuit sup tempus capitis ei⁹ clauum percussitq; malleo defixit in cerebrū usq; ad terrā: qui soporē mortis forians defecit et mortuus est. Et ecce barach sequens sisarā veniebat: egressaq; iahel in occursum eius dixit ei. Veni: et ostendam tibi virum quem queris. Qui cū intrasset ad eā. vidit sisaram iacentem mortuū: et clauum infixum i tempore eius. Humiliavit ergo de⁹ in die illo iabin regem chanaan corā filiis israhel: qui crescebat quotidiē et forti manu opprimebat iabin regem chanaan donec delecent eū. **C. v.**

Occinerūtq; debbora et barach filius abinoem in die illo dicētes. Qui sponte obtulistis de israhel animas vestras ad periculum: benedicite dño. Audite reges: auribus percipite principes. Ego sum qui dño canam: psallam dño deo israhel. Domine cū egredis de seir. ⁊ transires per regiones

edom. terra mota est: reliq; ac nubes
 distillauerunt aquis. Montes fluxerunt
 a facie dñi: et synai a facie dñi dei isrl.
 In diebus samgar filij anath in die-
 bus iahel quieuerunt semite: et qui in-
 grediebatur p eas ambulauerunt per
 calles deuotos. Cessauerunt fortes in isrl:
 et quieuerunt donec surgeret debhora.
 surgeret mater in israhel. Noua bella
 elegit dñs: et portas hostium ipe sub-
 uertit. Clipeus et hasta si apparuerunt
 in quadraginta milibus israhel. Cor
 meū diligit principes isrl. Qui ppria
 voluntate obtulistis uos discrimini
 benedicite dño: qui ascenditis sup ni-
 tentes asinas: et sedetis sup iudiciū.
 et ambulatis in uia loquimini. Ubi
 collisi sunt currus et hostiū suffocatus
 est exercitus: ibi narrētur iusticie dñi:
 clementie fortis isrl. Tūc descendit ppls
 domini ad portas: et obtinuit princi-
 patū. Surge surge debhora surge: lo-
 quere canticum. Surge barach: et ap-
 prehende captiuos tuos fili abinoem.
 Saluate sūt reliquie ppli. Dominus
 in foribus dimicauit: ex ephraim de-
 leuit eos in amalech: et post eū ex ben-
 iamin in ppos tuos o amalech. De
 machir principes descenderunt: et de
 zabulon qui exercitum duceret ad bel-
 landum. Dures ysachar fuere tū deb-
 hora: barach uestigia sunt secuti: qui
 quasi in preceptis ac baratrū se discrimi-
 ni dedit. Diuiso contra se ruben: ma-
 gnanimorū reperta cōtentio est. Qua-
 re habitas inter duos timidos: ut au-
 dias sibilos gregū? Diuiso contra se
 ruben: magnanimorū reperta cōtentio
 est. Galaad trās iordanem quiescebat:
 et dan uacabat nauibus. Aser habi-
 tabat i litore maris: et in portibus mo-
 rabatur. Zabulon uero et neptalini

obtulerunt animas suas morti in re-
 gione morome. Venerunt reges et pu-
 gnauerunt: pugnaverunt reges chana-
 an i chanan iuxta aquas mageddon:
 et tamē nichil tulere predātes. De celo
 dimicātū est contra eos: stelle manen-
 tes in ordine et cursu suo aduersus si-
 saram pugnaverunt. Torrens cison
 traxit cadauera eorū: torrens cadumim
 torrens cison. Conculca anima mea
 robustos. Ungule equorū ceciderunt:
 fugientibus impetu. et per preceptis ru-
 entibus fortissimis hostiū. Maledicite
 terre merorū dixit angelus dñi: maledi-
 cite habitatoribus eius: quia non uene-
 runt ad auxiliū dñi et adiutoriū fortis-
 simorū eius. Benedicta inter mulieres
 iahel uxor aler cinei: et benedicta in ta-
 bernaculo. Aquā peteti lac dedit: et in
 phiala principū obtulit butirum. Si-
 nistram manū misit ad clauum: et de-
 xtram ad fabrorū malleos. percussitq;
 sisarā querens in capite vulneri locū:
 et tūpus valide perforās. Inter pedes
 eius ruit: defecit et mortuus est uolue-
 batur ante pedes eius: et iacebat ega-
 nimis et miserabilis. Per fenestram re-
 spiciens ululabat mater eius: et de ce-
 naculo loquebatur. Cur moratur re-
 gredi currus ei? quare tardauerunt pe-
 des quadrigarū illius? Una sapienti-
 or ceteris uxoribus eius hec socru uerba
 respondit. Forsitan nunc diuidit spo-
 lia et pulcherrima feminarū eligitur ei.
 Vestes diuersorū colorū sisare tradun-
 tur i predā: et suppellex varia ad ornan-
 da colla cōgeritur. Sic pereant omnes
 inimici tui dñe: q; autē diligūt te sicut
 sol i ortu suo splendet ita rutilent. Qui-
 euit terra per quadraginta ānos. **C. vi.**

Fecerunt aut filij israhel malum in
 conspectu dñi: qui tradidit illos

in manu madian septem annis: et oppressi sunt valde ab eis. feceruntque sibi antra et speluncas in montibus: et munitionissima ad repugnandum loca. Cumque fuisset israel ascendebat madian et amalech et ceteri orientalium nationum: et apud eos figentes tectoria. sicut erant in herbis cuncta vastabant usque ad introitum gaze. nichilque omnino ad vitam pertinentis relinquebant in israel: non oves non boues non asinos. Ipsi enim et universi greges eorum veniebant cum tabernaculis suis: et instar locustarum universa complebant. innumera multitudo hominum et camelorum. quicquid tetigerant devastantes. Humiliatusque est israel valde in conspectu madian. Et clamavit ad dominum postulans auxilium contra madianitas. Qui misit ad eos virum prophetam: et locutus est. Hec dicit dominus deus israel. Ego feci vos consurgere de egipto et eduxi vos de domo servitutis: et liberaui de manu egiptiorum et omnium inimicorum qui affligebant vos. Eiecique eos ad introitum vestrum: et tradidi vobis terram eorum: et dixi. Ego dominus deus vester. Ne timeatis deos amorum eorum in quorum terra habitatis. Et nolulistis audire vocem meam. Venit autem angelus domini et sedit sub quercu qui erat in efra: et pertinebat ad iocaz patrem familie ezdri. Cumque gedeon filius eius egrederetur atque purgaret fumentum in turculari ut fugeret madian: apparuit ei angelus domini et ait. Dominus tecum virorum fortissime. Dixitque ei gedeon. Obsecro domine mihi si dominus nobiscum est. cur ergo apprehenderunt nos hec omnia? Ubi sunt mirabilia eius que narraverunt patres nostri: atque dixerunt de egipto eduxit nos dominus? Nunc autem dereliquit nos dominus: et tradidit in

manu madian. Responditque ad eum dominus. et ait. Vade in hac fortitudine tua: et liberabis israel de manu madian. Scito quod miserum te. Qui respondens ait. Obsecro domine mihi in quo liberabo israel? Ecce familia mea infima est in manasse: et ego minimus in domo patris mei. Dixitque ei dominus. Ego ero tecum: et percutes madian quasi unum virum. Et ille: si inveni inquit gratiam coram te da michi signum quod tu sis qui loqueris ad me: nec recedas hinc donec reuertar ad te portans sacrificium et offerens tibi. Qui respondit. Ego prestolabor adventum tuum. Ingressus est itaque gedeon et coxit hedum et de farine modio azimas panes: carnesque ponens in canistro et ius carnum mittens in ollam. tulit omnia sub quercu: et obtulit ei. Cui dixit angelus domini. Tolle carnes et azimos panes et pone super petram illam: et ius desuper funde. Cumque fecisset ita. extendit angelus domini summitatem virge quam tenebat in manu et tetigit carnes et azimos panes: ascenditque ignis de petra et carnes azimosque panes consumpsit: angelus autem domini evanuit ex oculis eius. Videntemque gedeon quod esset angelus domini ait. Ihehu mihi domine deus: quia vidi angelum domini facie ad faciem. Dixitque ei dominus. Pax tecum. Ne timeas: non morieris. Edificavit ergo ibi gedeon altare domino: vocavitque illud domini pax usque in presentem diem. Cumque adhuc esset in efra que est familie ezdri: nocte illa dixit dominus ad eum. Tolle thaurum patris tui et alterum thaurum annorum septem. destruesque aram baal que est patris tui. et neminem quod circa aram est succide: et edificabis altare domino deo tuo in summitate petre huius super quam ante sacrificium posuisti:

tollesq; thaurū scdm ⁊ offeres olocau-
tum sup struem lignorū que de nemore
succideris. Assumptis ergo gedeon
decē viris de seruis suis. fecit sicut pre-
reperat ei dñs. Timens aut domum
patris sui et homines illius ciuitatis
per diem noluit facere: sed omnia nocte
compleuit. Cumq; surrexissent viri op-
pidi eius mane. viderunt destructam
aram baal lucūq; succisum: ⁊ thaurū
alterum impositū sup altare. qđ tunc
edificatū erat: dixeruntq; ad inuicem.
Quis hoc fecit? Cumq; perquireret au-
dorem facti: didum est. Gedeon fili-
us ioas fecit hec omnia. Et dixerunt
ad ioas. Produc filiū tuū huc ut mo-
riatur: quia destruxit arā baal: et suc-
cidit nemus. Quibus ille respondit.
Nūquid ultores estis baal. ut pugne-
tis pro eo? Qui aduersarius est eius
moriatur: anteq; lux crastina veniat.
Si deus est: vindicet se de eo qui suffo-
dit aram eius. Et illo die vocatus est
gedeon iherobaal: eo qđ dixisset ioas
ulciscat se de eo baal. qui suffodit al-
tare ei⁹. Ergo omnis madian et ama-
lech ⁊ orientales ppli congregati sunt
simul: et transeuntes iordanem castra-
metati sunt in valle iezebel. Spirit⁹
aut dñi induit gedeon: qui clangens
bucina cōuocauit domū abiezer ut se-
queretur se. Misitq; nūcios in uniuersū
manassen: qui et ipse secutus est
eum. Et alios nūcios in aser et zabu-
lon ⁊ neptalim: qui occurrerunt ei. Di-
xitq; gedeon ad dñm. Si saluū facis
per manū meā pplm israhel sicut locu-
tus es: ponā hoc vellus lane in area.
Si ros in solo vellere fuerit et in omni
terra siccitas. sciam qđ per manū meā
sicut locut⁹ es liberabis isrl. factumq;
est ita. Et de nocte cōsurgens: epresso

vellere concami rore impleuit. Dixitq;
rursus ad dñm. Ne irascatur furor tu-
us cōtra me: si adhuc semel temptaue-
ro signū querēs in vellere. oro ut solū
vellus siccum sit: et omnis terra rore
madens. fecitq; dominus nocte illa
ut postulauerat: et fuit siccitas in so-
lo vellere: et ros in omni terra. **C. vii.**
gitur iherobaal qui et gedeon de nocte
cōsurgens et omnis pplus cū eo venit
ad fontem qui vocatur arad. Erant
aut castra madian in valle ad septen-
trionalem plagā collis⁹ excelsi. Dixitq;
dñs ad gedeon. Mult⁹ tecū est pplus:
nec tradetur madian in man⁹ eius: ne
gloriet cōtra me israhel et dicat meis
viribus liberatus sum. Loquere ad po-
pulum: et cunctis audientib⁹ predica.
Qui formidolosus et timid⁹ est reuer-
tatur. Reverserūtq; de monte galaad:
et reuersi sūt ex pple viginti duo milia
viroꝝ: et tantū decē milia remanserūt.
Dixitq; dñs ad gedeon. Adhuc ppls
multus est. Duc eos ad aquas et ibi
probabo illos: et de quo dixerō tibi ut
tecū vadat ipse pergat quē ire prohibu-
ero reuertatur. Cumq; descendisset ppls
ad aquas: dixit dñs ad gedeon. Qui
manu ⁊ lingua lambuerint aquas si-
cut solent canes lambere seperabis eos
seorsum: qui aut curuatis genibus bi-
berint in altera parte erūt. Fuit itaq;
numerus eorū qui manu ad os proi-
ciente lambuerūt aquas trecenti viri:
omnis autē reliqua multitudo. flego
poplite biberat. Et ait dñs ad gedeon.
In trecentis viris qui lambuerūt aquas
liberabo vos. ⁊ tradam in manu tua
madian: omnis aut reliqua multitudo
reuertatur in locum suum. Sumptis
itaq; pro numero cibarijs et tubis: o-
mnem reliquam multitudinem abire

precepit ad tabernacula sua: et ipse cum trecentis viris se certamini dedit. Castra autem madian erant subter in valle. Eadem nocte dixit dominus ad eum. Surge et descende in castra: quia tradidi eos in manu tua. Sin autem solus ire formidas: descendat tecum phara puer tuus. Et cum audieris quid loquantur tunc confortabuntur manus tue: et securior ad hostium castra descendes. Descendit ergo ipse et phara puer eius in partem castrorum: ubi erant armatorum vigilie. Madian autem et amalech et omnes orientales populi fusi iacebant in valle ut locustarum multitudo: camelus autem innumerabiles erat sicut harena que iacet in litore maris. Cumque venisset gedeon narrabat aliquis somnium proximo suo: et in hunc modum referebat quod viderat. Vidi somnium: et videbatur michi quasi subtrinitius panis ex ore deo voluit: et in castra madian descendere. Cumque peruenisset ad tabernaculum percussit illud atque subvertit: et terre funditus coequavit. Respondit is cui loquebatur. Non est hoc aliud: nisi gladius gedionis filii ioas viri israelite. Tradidit enim dominus in manu eius madian: et omnia castra eius. Cumque audisset gedeon somnium et interpretationem eius adoravit: et reversus est ad castra israel et ait. Surgite: tradidit enim dominus in manu nostras castra madian. Divisitque trecentos viros in tres partes: et dedit tubas in manibus eorum: lagenasque vacuas ac lapides in medio lagenarum. Et dixit ad eos. Quod me facere videritis hec facite. Ingrederis partem castrorum: et quod fecero sectamini. Quando personaverit tuba in manu mea: vos quoque per castra circuitum clangite et proclamate domino et gedioni.

Ingressusque est gedeon et trecenti viri qui erant cum eo in partem castrorum incipientibus vigiliis nodis medie: et custodibus suscitatis ceperunt bucinis clangere: et complodere inter se lagenas. Cumque per circuitum castrorum in tribus personarent locis: et ydrias confregissent: tenuerunt sinistris manibus lampades: et dextris sonantes tubas: clamaveruntque gladium domini et gedionis: stantes singuli in loco suo: per circuitum castrorum hostilium. Omnia itaque castra turbata sunt: et vociferantes ululantesque fugerunt. Et nichilominus insistebant trecenti viri bucinis personantes. Immisitque dominus gladium in omnibus castris: et mutua se cede truncabant fugientes usque ad bethseca et crepidinem abel meula in thebbath. Conclamantes autem viri israel de neptali et aser et omni manasse persequerentur madian. Et dedit dominus victoriam populo israel in die illa. Misitque gedeon nuncios in omnem montem ephraim dicentes. Descendite in occursum madian: et occupate aquas usque bethbera atque iordanem. Clamavitque omnis ephraim: et preoccupavit aquas atque iordanem usque bethbera. Apprehensosque duos viros madian oreb et zeb: interfecit oreb in petra oreb: zeb vero in turculari zeb. Et persecuti sunt madian: capita oreb et zeb portantes ad gedeon trans fluenta iordanis. **C. viii.**

Dixeruntque ad eum viri ephraim. Quid est hoc quod facere voluisti: ut non nos vocares cum ad pugnam pergeres contra madian? Surgentes fortiter: et prope vinum inferentes. Quibus ille respondit. Quid enim tale facere potui: quale vos fecistis? Nonne melior est racemus ephraim vindemijs abiezer? In manus vestras dominus tradidit principes madian oreb et zeb. Quid

rale facere potui : quale vos fecistis ?
Quod cū locutus esset : requieuit spī-
tus eorū quo timebant cōtra eū. Cūq;
venisset gedeon ad iordanem transiit
eum cū trecentis viris qui secū erāt : et
pre lassitudine fugientes psequi non
poterāt. Dixitq; ad viros soccoth. Da-
te obsecro panes p̄p̄lo qui mecum est
quia valde defecerūt : ut possim⁹ perse-
qui zebee et salmana reges madian.
Responderunt principes soccoth. For-
sitan palme manuum zebee ⁊ salma-
na in manu tua sūt : et idcirco postu-
las ut dem⁹ exercitui tuo panes. Qui-
bus ille ait. Cum ergo tradiderit dñs
zebee et salmana i manus meas : con-
teram carnes vestras cū spinis tribu-
lisq; deserti. Et inde conscendens venit
in phanuel : locutusq; ē ad viros loci
illius similia. Cui et illi responderunt
sicut responderant viri soccoth. Dixit
itaq; eis. Cum reuersus fuero vidor i
pace destruam turrē hāc. Zebee au-
tem et salmana requiescebāt cū omni
exercitu suo. Quindēcim enī milia viri
remanerant ex omnibz turmis orien-
talium populorū : celsis centumviginti
milibz bellatorū ⁊ educentiū gladiū.
Ascendensq; gedeon per viam eorum
qui in tabernaculis morabātur ad o-
rientalē partē nobe et iebaa percus-
sit castra hostium qui securi erant et
nichil aduersi suspicabātur : fugerūtq;
zebee et salmana : quos psequens ge-
deon comprehendit turbato omni exer-
citu eorū. Reuertensq; de bello ante solis
ortū apprehēdit puerū de viris soccoth.
interrogauitq; eū nomina principum
et seniorū soccoth : et descripsit septua-
gintaseptē viros. venitq; ad soccoth :
et dixit eis. En zebee et salmana super
quibus reprobrastis michi dicentes

forſitan manus zebee et salmana in
manibz tuis sunt : et idcirco postulas
ut demus viris qui laſſi sunt et defece-
runt panes. Tulit ergo ſeniores ciui-
tatis et ſpinas deſerti ac tribulos : et
continuit cū eis atq; comminuit viros
ſoccoth. Turrim quoq; phanuel ſub-
uertit. occiſis habitatoribus ciuitatis.
Dixitq; ad zebee ⁊ ſalmana. Quales
fuerūt viri quos occidiſtis in thabor ?
Qui reſponderūt. Similes tui : et vn⁹
ex eis quaſi fili⁹ regis. Quibus ille re-
ſpōdit. ſtantes mei fuerūt : filij matris
mee. Viuit dñs : quia ſi ſeruallētis eos
nō vos occiderē. Dixitq; iether primo-
genito ſuo. Surge ⁊ interfice eos. Qui
non eduxit gladiū. Timebat enī : quia
adhuc puer erat. Dixeruntq; zebee et
ſalmana. Tu ſurge ⁊ irruē in nos : qā
iuxta etatem robur eſt hominis. Sur-
rexit gedeon et interfecit zebee et ſalma-
na : et tulit ornamenta ac bullas qui-
bus colla regaliū camelorū decorari
ſolent. Dixeruntq; omnes viri iſrahel
ad gedeon. Dominare noſtri tu et fili-
us tuus et filius filij tui : qui a liberaſti
nos de manu madian. Quibus ille ait.
Non dñabor veſtri : nec dominabit̃
in vos fili⁹ meus : ſed dominabit̃ dñs.
Dixitq; ad eos. Vnā petitiōne poſtu-
lo a vobis. Date michi in aures ex pre-
da veſtra. In aures enī aureas yſma-
helite habere cōſueuerant. Qui reſpon-
derunt. Libentiſſime dabim⁹. Sepan-
dentesq; ſup terrā palliū proiecerūt in
eo in aures de preda : et fuit pond⁹ po-
ſtularū inaurium mille ſeptingēti
auri ſicli. abſq; ornamentis et monili-
bus ⁊ veſte purpurea quibz reges ma-
dian uti ſoliti erant : et præter torques
aureas camelorū. ſfecitq; ex eo gedeon
ephod : et poſuit illud in ciuitate ſua

ephra. Fornicatusque est omnis israel in eo: et factum est gedeon et omni domui eius in ruinam. Humiliatus est autem madian coram filiis israel nec potuerunt ultra ceruices eleuare: sed quieuit terra per quadraginta annos quibus gedeon preuit. Abijt itaque ierobaal filius ioas et habitauit in domo sua: habuitque septuaginta filios qui egressi sunt de femore eius: eo quod plures haberet uxores. Concubina autem illius quam habebat in sicheim genuit ei filium nomine abimelech. Mortuusque est gedeon filius ioas in senectute bona: et sepultus est in sepulcro ioas patris sui in ephra de familia ezdri. Postquam autem mortuus est gedeon auersi sunt filii israel: et fornicati sunt in baalim. Percusseruntque cum baal fedus ut esset eis in deum: nec recordati sunt domini dei sui qui eruit eos de manibus inimicorum suorum omnium per circuitum: nec fecerunt misericordiam cum domo ierobaal gedeon iuxta omnia bona que fecerat israeli. **C. ix.**

Abijt autem abimelech filius ierobaal in sicheim ad fratres matris sue: et locutus est ad eos et ad omnem congregationem domus patris matrisque sue dicens. Loquimini ad omnes viros sicheim. Quid vobis est melius: ut dominentur vbi septuaginta viri omnes filii ierobaal: an ut dominetur vobis unus vir? Simulque considerate: quia os vestrum et caro vestra sum. Locutusque sunt fratres matris eius de eo ad omnes viros sicheim uniuersos sermones istos: et inclinauerunt cor eorum post abimelech dicentes. Frater noster est. Dederuntque illi septuaginta pondera argenti de phano baalberith. Qui conduxit sibi ex ea viros indopes et vagos: secuti que sunt eum. Et venit in domum patris sui

ephra: et occidit fratres suos filios ierobaal septuaginta viros super lapidem unum. Remansitque ioathan filius ierobaal minimus: et absconditus est. Congregati sunt autem omnes viri sicheim et uniuerse familie urbis mello: abieruntque et constituerunt regem abimelech iuxta quercum que stabat in sicheim. Quod cum nuntiatum esset ioathan iuit et stetit in vertice montis garizim: eleuataque voce clamauit et dixit. Audite me viri sicheim: ita ut audiat vos dominus. Querunt ligna ut ungerent super se regem. Dixeruntque oliue. Impera nobis. Que respondit. Nunquid possum deserere pinguedinem meam qua et dii utuntur et homines: et venire ut inter ligna promouear? Dixeruntque ligna ad arborem ficum. Veni: et super nos regnum accipe. Que respondit eis. Nunquid possum deserere dulcedinem meum fructusque suauissimos: et ire ut inter cetera ligna promouear? Locutaque sunt ligna ad vitem. Veni et impera nobis. Que respondit eis. Nunquid possum deserere vinum meum quod letificat deum et homines: et inter ligna cetera commoueri? Dixeruntque omnia ligna ad ramum. Veni et impera super nos. Que respondit eis. Si vere me regem vobis constitutis venite et sub umbra mea requiescite: si autem non vultis: egrediatur ignis de ramis et deuoret cedros libani. Nunc igitur si recte et absque peccato constitutis super vos regem abimelech et bene egistis cum ierobaal et cum domo eius: et reddidistis vicem beneficiis eius qui pugnavit pro vobis et animam suam dedit periculis: ut erueret vos de manu madian: qui nunc surregistis contra domum patris mei et interfecistis filios eius septuaginta viros super unum

lapidem: et constituitis regem abimelech filium ancille eius super habitatores sicheim eo quod frater uester sit: si ergo rede et absque uicio egistis cum ierobaal et domo eius. hodie letemini in abimelech et ille letetur in uobis. Sima autem peruersa: egrediatur ignis ex eo et consumat habitatores sicheim et oppidum mello: egrediaturque ignis de uiris sicheim et de oppido mello et deuoret abimelech. Que cum dixisset fugit et abiit in bera: habitauitque ibi ob metum abimelech fratris sui. Regnauit itaque abimelech super israel tribus annis. Misitque dominus spiritum pessimum inter abimelech et habitatores sicheim: qui ceperunt eum detestari: et scelus infestationis septuaginta filiorum ierobaal et effusionem sanguinis eorum confere in abimelech fratrem suum: et in ceteros sicheimorum principes qui eum adiunxerant. Posueruntque insidias aduersum eum in summitate montium: et dum illi prestolabatur aduentum exercebant latrocinia: agentes preda de pretereuntibus. Nuntiatusque est abimelech. Venit autem gaal filius obed cum fratribus suis: et transiit in sicheimam. Ad cuius aduentum eredi habitatores sicheim egressi sunt in agros vastantes vineas unasque calcantes: et factis cantantium choris ingressi sunt phanum dei sui: et inter epulas et pocula maledicebant abimelech clamante gaal filio obed. Quis est iste abimelech et que est sicheim ut seruiamus ei? Nunquid non est filius ierobaal? Et constituit principem zebul seruum suum super viros emorpatis sicheim. Cur ergo seruiamus ei? Vrina daret aliquis populum istum sub manu mea: ut auferrem de medio abimelech. Dictusque est abimelech. Congrega exercitus multitudinem et veni. Zebul

enim princeps ciuitatis auditis sermonibus gaal filii obed iratus est valde: et misit clam ad abimelech nuncios dicens. Ecce gaal filius obed venit in sicheimam cum fratribus suis: et oppugnat aduersum te ciuitatem. Surge itaque nocte cum populo qui tecum est et latita in agro: et primo mane oriente sole irruet super ciuitatem. Illo autem egrediente aduersum te cum populo suo: fac ei quod potueris. Surrexit itaque abimelech cum omni exercitu suo nocte: et tetendit insidias iuxta sicheimam in quatuor locis. Egressusque est gaal filius obed: et stetit in introitu porte ciuitatis. Surrexit autem abimelech: et omnis exercitus cum eo de insidiarum loco. Cumque uidisset populum gaal: dixit ad zebul. Ecce de montibus multitudo descendit. Cui ille respondit. Umbras montium vides quasi capita hominum: et hoc errore deciperis. Rursumque gaal ait. Ecce populus de umbilico terre descendit: et unus cuneus venit per viam que respicit quercum. Cui dixit zebul. Ubi est nunc os tuum quo loquebaris: quis est abimelech ut seruiamus ei? Nonne hic est populus quem despiciebas? Egredere et pugna contra eum. Abiit ergo gaal expectante sicheimorum populo et pugnavit contra abimelech: qui persecutus est eum fugientem in urbem compulit. Cecideruntque ex parte eius plurimi usque ad portam ciuitatis: et abimelech sedit in ruma. Zebul autem gaal et socios eius repulit de urbe: nec in ea passus est commorari. Sequenti ergo die egressus est populus in campum: quod cum nuntiatum esset abimelech tulit exercitum suum et diuisit in tres turmas: tendens insidias in agris. Vidensque quod egredereetur populus de ciuitate surrexit et irruit in eo cum cuneo suo oppugnans et obsidens ciuitatem: due

aut turme palātes per cāpum adūsa-
rios persequēbātur. Porro abimelech
omni die illo oppugnabat urbē: quā ce-
pit interfecit habitatoribz ei⁹: ipsa q̄
destruita ita ut sal i ea dispergeret. Qu-
cū audissent qui habitabant in turre
sichimorū: ingressi sunt phanū dei sui
berith ubi fedus cū eo pepigerant et ex
eo locus nomē acceperat: qui erat mu-
nitus valde. Abimelech quoq; audi-
ens viros turris sichimorū pariter con-
globatos ascendit in montem selmon
cū omni populo suo: et arrepta securi pre-
cidit arboris ramū impositūq; ferens
humero dixit ad socios. Quod me vi-
distis facere cito facite. Igit̄ cerratim
ramos de arboribus p̄cidentes seque-
bantur ducem. Qui circumdātes presi-
dium succenderūt: atq; ita factū est ut
fumo et igne mille hominū necarent̄
viri pariter et mulieres habitatorū turris
sichem. Abimelech aut̄ inde p̄ficiens
venit ad oppidū thebes: qd̄ circumdāns
obsidebat exercitu. Erat aut̄ turris ex-
cellsa in media ciuitate: ad quā confu-
gerant simul viri ac mulieres et om̄es
principes ciuitatis clausa firmissime
ianua: et sup̄ turris tectū stātes p̄ pro-
pugnacū. Accēssq; abimelech iuxta
turrem pugnabat fortiter: et appropin-
quans hostio ignē supponere nitēbāt.
Et ecce una mulier fragmen mole de-
super iacens illisit capiti abimelech:
et confregit cerebrū eius. Qui vocauit
cito armigerū suū: et ait ad eū. Euagi-
na gladiū tuū et percutite me: ne forte di-
catur q̄ a femina interfecit me. Qui
iussa p̄ficiens interfecit eū. Illoq; mor-
tuo om̄es qui cū eo erant de israhel: re-
uersi sunt in sedes suas: et reddidit de-
us malū quod fecerat abimelech con-
tra patrem suū interfecit septuaginta

fratribz suis. Sichimitis q̄ qd̄ opera-
ti erant retributū est: et venit super eos
maledictio ioathan filij ierobaal. **C. x.**

Post abimelech surrexit dux i isra-
hel thola filius phua patris abi-
melech vir de isachar qui habitauit i
sanir montis ephraim: et iudicauit is-
rahel viginti et tribz ānis: mortuusq;
est ac sepultus in sanir. Quic̄ successit
iair galaadites qui iudicauit israhel
per viginti et duos annos: habēs tri-
ginta filios sedētes sup̄ triginta pullos
asinarū et principes triginta ciuitatū:
que ex nomine ei⁹ sūt appellate auroch-
iair id est oppida iair usq; in p̄sentem
diem in terra galaad. Mortuusq; est
iair: ac sepult⁹ in loco cui est vocabu-
lum camon. Filij aut̄ isrl̄ peccatis ve-
teribus iungentes noua fecerūt malū
in cōspectu dñi: et seruierūt ydolis ba-
alim et astharoth et dijs sirie ac sidonij
et moab et filiorū āmon et philistim:
dimiserūtq; dñm et nō coluerunt eum.
Contra quos iratus tradidit eos in
manus philistim et filiorum āmon:
afflictq; sunt et vehementer oppressi p̄
annos decem et octo. om̄es qui habi-
tabant trans iordanem in terra amor-
rei que est in galaad. intantū ut filij
āmon iordane transmissio vastarent
iudā et bēiamin et ephraim. Afflictus
q; est isrl̄ nimis. Et clamantes ad do-
minum dixerūt. Peccauimus tibi: q̄a
derelinquimus dñm deū nostrū et serui-
uimus baalim. Quibz locut⁹ est dñs.
Nunquid nō egiptij et amorrei filijq;
ammon et philistim sidonij quoq; et
amalech et chanaan oppresserunt vos:
et clamastis ad me et erui vos de ma-
nu eorū? Et tamen reliquistis me: et co-
luistis deos alienos. Idcirco nō addā
ut ultra vos liberem. Ite et inuocate

deos quos elegistis. Ipsi vos liberet in tempore angustie. Dixeruntque filii israel ad dñm. Peccauim⁹: redde tu nobis quicquid placet tibi: tantū nūc libera nos. Que dicentes omnia de finibus suis alienos: deorū ydola proiecerunt: et seruiērūt dño deo: qui doluit sup miseris eorū. Itaq; filii ammon cōclamantes in galaad fixere tōria: contra quos congregati filii israel in maspha castrametati sunt. Dixeruntque principes galaad singuli ad proximos suos. Qui primus ē nobis cōtra filios ammon reperit dimicare: erit dux populi galaad. **C. XI.**

Fuit itaq; illo in tempore iepthe galaadites vir fortissimus atq; puginator filius mulieris meretricis: qui nat⁹ est de galaad. Habuit autē galaad uxorem de qua suscepit filios: qui postq; creuerant eiecerūt iepthe dicentes. Meres in domo patris nrī esse nō poteris: quia de adultera matre nat⁹ es. Quos ille fugiens atq; deuitans habitauit in terra thob. Congregatiq; sunt ad eū viri inopes et latrocinantes: et quasi principē sequebatur. In illis diebus pugnabāt filii āmon contra isrl: quibz acriter instantibus: perregerūt maiores natu de galaad ut tollerent in auxiliū suū iepthe de terra thob. Dixerūtq; ad eum. Veni et esto princeps noster: et pugna cōtra filios ammon. Quibz ille respondit. Nōne vos estis qui odistis me et eiecistis de domo prīs me: et nūc venistis ad me necessitate cōpuli. Dixerūtq; principes galaad ad iepthe. Quid hāc igitur causam nūc ad te venim⁹ ut proficiscaris nobiscū: et pugnes cōtra filios āmon: sisq; dux omnium qui habitant in galaad. Iepthe quoq; dixit eis. Si vere

venistis ad me ut pugnem pro vobis contra filios āmon: tradideritq; eos dñs in man⁹ meas: ego ero vester princeps. Qui responderūt ei. Dominus qui hec audit ipse mediator ac testis est: q; nostra pmissa faciam⁹. Abiit itaq; iepthe cū principibz galaad: fecitq; eū omnis ppls principē suū. Locutusq; est iepthe omnes sermones suos coram dño in maspha. Et misit nūcios ad regē filiorū ammon: qui ē psona sua dicerent. Quid michi et tibi est qā venisti contra me ut vastares terram meam? Quibus ille respondit. Quia tulit israel terrā meam quādo ascendit de egipto: a finibus arnon usq; iaboc atq; iordanem. Nunc ergo cū pace redde michi eam. Per quos rursum mandauit iepthe: et imperauit eis ut dicerēt regi ammon. Hec dicit iepthe. Nō tulit israel terrā moab nec terrā filiorū āmon: sed quādo de egipto conscenderunt ambulauit per solitudinē usq; ad mare rubrū: et venit in cades. Misitq; nūcios ad regem edom dicens. Dimitte me ut trāseam terram tuam. Qui noluit acquiescere precibus eius. Misit quoq; ad regem moab: qui et ipse transitū prebere cōtempnit. Misit itaq; i cades: et circūiuit eū latere terrā edom et terrā moab. Venitq; ad oriētalem plagā terre moab: et castrametat⁹ est trans arnon nec voluit intrare terminos moab. Arnon quippe confinium est terre moab. Misit itaq; israel nuncios ad leon regē amorreorū qui habitabat in esebon: et dixerūt ei. Dimitte ut transeam per terram tuā usq; ad fluuiū. Qui et ipse israel verba despiciens nō dimisit eum transire per terminos suos: sed infinita multitudine congregata egressus est cōtra eum

in iassa: et fortiter resistebat. Tradiditque eum dominus in manu israel cum omni exercitu suo et percussit eum: et possedit omnem terram amorrei habitatoris regionis illius et universos fines eius de arnon usque iabor: et de solitudine usque ad iordanem. Dominus ergo deus israel subvertit amorreum pugnante contra illum populo suo israel. Et tu nunc vis possidere terram eius? Nonne ea que possedit chamus deus tuus tibi iure debetur? Que autem dominus deus noster victor obtinuit: in nostram cedent possessionem. Nisi forte melior es balac filio sephor rege moab: aut docere potes quod iurgat? sit contra israel et pugnaverit contra eum quando habitavit in esebon et viculis eius: et in aroer et villis illius: uel in cunctis ciuitatibus iuxta iordanem per trecentos annos? Quare tanto tempore nichil super hac repetitione temptastis? Igitur non ego pecco in te: sed tu contra me male agis: indices michi bella non iusta. Iudicet dominus arbiter huius diei inter israel et inter filios ammon. Soluitque acquiescere rex filiorum ammon uerbis iepthe que per nuncios mandauerat. Factus est ergo super iepthe spiritus domini: et circueus galaad et manasse maspha quoque galaad: et inde transiens ad filios ammon votum uouit domino dicens. Si tradideris filios ammon in manus meas: quicumque primus fuerit egressus de foribus domus mee: michique occurrerit reuertenti cum pace a filiis ammon: eum olocaustum offeram domino. Transiitque iepthe ad filios ammon ut pugnaret contra eos: quos tradidit dominus in manus eius: percussitque ab aroer usque dum uenias in memith viginti ciuitates: et usque ad abel que est vineis cuncta plaga magna nimis:

humiliatique sunt filii ammon a filiis israel. Reuertenti autem iepthe in maspha domum suam occurrerit ei unigenita filia cum tympanis et choris. Non enim habebat alios liberos. Qua uisa: scidit uerimenta sua et ait. Iesu me filia mihi: recepisti me: et ipsa decepta es. Aperui enim os meum ad dominum: et aliud facere non potero. Cui ille respondit. Pater mihi si aperuisti os tuum ad dominum: fac michi quodcumque polliceris es: concessa tibi ultione atque uictoria de hostibus tuis. Dixitque ad patrem. Hoc solum michi presta quod deprecor. Dimitte me ut duobus mensibus circueam montes: et plagam uirginitatem meam cum sodalibus meis. Cui ille respondit. Vade. Et dimisit eam duobus mensibus. Cuique abisset cum sociis et sodalibus suis: flebat uirginitatem suam in montibus. Expletisque duobus mensibus reuersa est ad patrem suum: et fecit ei sicut uouerat. Que ignorabat uirum. Exinde mos increuit in israel et consuetudo seruata est: ut post anni circulum conueniant in unum filie israel et plangent filiam iepthe galaadite diebus quatuor. **C. xii.** **E**cce autem in ephraim orta est seditio. Nam transeuntes contra aquilonem: dixerunt ad iepthe. Quare uadens ad pugnam contra filios ammon uocare nos uoluisti: ut pergeremus tecum? Igitur incendemus domum tuam. Quibus ille respondit. Disceptatio erat michi et populo meo contra filios ammon uehementis: uosque uocaui ut preberetis michi auxilium: et facere nolulistis. Determinans posui animam meam in manibus meis: transiitque ad filios ammon: et tradidit eos dominus in manus meas. Quid comerui: ut aduersum me consurgatis in prelium? Vocatis itaque ad se cunctis

uiris de galaad pugnabat contra ephraim. Percusseruntque uiri galaad ephraim: quia dixerat fugitiu⁹ est galaad de ephraim et habitat in medio ephraim et manasse. Occupauerunt galaadite uada iordanis per que ephraim reuersurus erat. Cumque uenisset ad ea de ephraim numero fugiens: atque dixisset obsecro ut me transire permittas: dicebant ei galaadite. Numquid ephrateus es? Duo dicente non sum: interrogabant eum. Dic ergo sebboloth: quod interpretatur spica. Qui respondit thebboloth: eadem littera spicam exprimere non valens: statimque apprehensum iugulabant in ipso iordanis transitu. Et ceciderunt in illo tempore de ephraim quadraginta duo milia. Quod dicitur itaque iephthe galaadites israel sex annis: et mortuus est ac sepultus in ciuitate sua galaad. Post hunc iudicauit israel abessan de bethleem: qui habuit triginta filios et totidem filias. Quas emittens foras maritis dedit: et eiusdem numeri filijs suis accepit uxores: introducens in domum suam. Qui septem annis iudicauit israel: mortuusque est ac sepultus in bethleem. Cui successit ahialon zabulonites: et iudicauit israel decem annis: mortuusque est ac sepultus in zabulon. Post hunc iudicauit israel abdon filius hellel pharatonites qui habuit quadraginta filios et triginta ex eis nepotes ascendentes super septuaginta pullos asinarum: et iudicauit israel octo annis: mortuusque est ac sepultus in pharaton terre ephraim in monte amalech.

Rursumque filij israel fecerunt malum in conspectu domini: qui tradidit eos in manus philistinorum quadraginta annis. **E**rat autem quidam uir de saraa **Exm.**

et de stirpe dan nomine manue habens uxorem sterilem: cui apparuit angelus domini: et dixit ad eam. Sterilis es et absque liberis: sed concipies et paries filium. Caue ergo ne bibas uinum ac siceram nec immundum quicquid comedas: quia concipies et paries filium: cuius non tangeat caput nouacula. Erit enim nazareus dei ab infantia sua et ex matris utero: et ipse incipiet liberare israel de manu philistinorum. Que cum uenisset ad maritum suum: dixit ei. Vir dei uenit ad me habens vultum angelicum: terribilis nimis. Que cum interrogassem quis esset et unde uenisset et quo nomine uocaretur noluit michi dicere: sed hoc respondit. Ecce concipies et paries filium. Caue ne uinum bibas nec siceram: et ne aliquo uescaris immundo. Erit enim puer nazareus ab infantia sua et ex utero matris sue: usque ad diem mortis sue. Orauit itaque manue dominum et ait. Obsecro domine ut uir dei quem misisti ueniat iterum: et doceat nos quid nos debeamus facere de puero qui nasciturus est. Exaudivitque dominus deprecationem manue: et apparuit rursum angelus domini uxori eius sedenti in agro. Manue autem maritus eius non erat cum ea. Que cum uidisset angelum festinauit et cucurrit ad uirum suum: nuntiavitque ei dicens. Ecce apparuit michi uir quem ante uideram. Qui surrexit et secutus est uxorem suam: ueniensque ad uirum dixit ei. Tu es qui locutus es mulieris? Et ille respondit. Ego sum. Cui manue. Quando inquit sermo tuus fuerit expletus: quid uis ut faciat puer aut a quo se obseruare debebit? Dixitque angelus domini ad manue. Ab omnibus que locutus sum uxori tue abstineat se: et quicquid ex uinea nascitur non comedat: uinum et siceram non bibat: nullo

vestatur immundo. et qđ ei p̄cepti imple-
at atq; custodiat. Dixit itaq; manue
ad angelū dñi. Obsecro te ut acquies-
cas precib; meis: et faciam⁹ tibi hēdū
de capris. Cui respōdit angelus. Si
me cogis nō comedā panes tuos: si
aut vis olocastū facere offer illud do-
mīno. Et nesciebat manue qđ angel⁹
dñi esset. Dixitq; ad eū. Qđ est tibi no-
men: ut si hīc tu⁹ fuerit explet⁹ hono-
remus te? Cui ille respōdit. Cur que-
ris nomē meū qđ est mirabile? Tulit
itaq; manue hēdum de capris et liba-
menta: et posuit sup petra offerēs dño
qui facit mirabilia. Ipse aut et uxor
eius intuebant. Cūq; ascenderet flam-
ma altaris in celū: angel⁹ dñi pariter
in flāma ascendit. Qđ cū vidisset ma-
nue ⁊ uxor ei⁹. proni ceciderūt in terrā:
et ultra eis non apparuit angel⁹ dñi.
Statimq; intellegit manue angelum
dñi esse: et dixit ad uxore suā. Mor-
temur: quia vidim⁹ dñm. Cui re-
spōdit mulier. Si dñs nos uellet occi-
dere. de manib; nr̄is olocastū et liba-
menta non suscepisset: nec ostendisset
nobis hec omnia: neq; ea q̄ sunt veni-
tura dixisset. peperit itaq; filium: et
vocauit nomē eius samson. Creuitq;
puer et benedixit ei dominus: cepitq;
spiritus domini esse cum eo in castis
dan: in terra saraa ⁊ esthaol. **C. xiii**
Descendit ergo samson i thānatha:
vidensq; ibi mulierē de fili-
abus philistīm ascendit et nūciauit
patri suo et matri sue dicēs. Vidi mu-
lierem in thānatha de filiab; philisti-
nōy: quā queso ut michi accipiatis u-
xorem. Cui dixerūt pater et mater sua.
Nūquid nō est mulier i filiab; fratru
tuorū et in omni p̄plo tuo: q̄a vis accipe-
re uxore de philistīm qui intercūsi

sunt? Dixitq; samson ad p̄rem suum.
Hāc michi accipe quia placuit oculis
meis. Parētes aut ei⁹ nesciebāt q̄ res
a dño fieret: et queteret occasione circa
philistīm. Eo enī tpe dñabantur phi-
listīm israheli. Descendit itaq; samson
cū p̄re suo ⁊ matre in thānatha. Cūq;
uenissent ad vineas oppidi apparuit
catulus leonis sauis et rugiens: et oc-
currit ei. Ireuit aut spirit⁹ dñi in sam-
son: et dilacerauit leonē quasi hēdum
in frustra decerperet nichil omnino ha-
bens i manu: et hīc p̄ri et matri noluit
indicare. Descenditq; et locut⁹ est mu-
lieri que placuerat oculis ei⁹. Et post
aliquot dies reuertens ut acciperet eā:
declinauit ut uideret cadauer leonis.
Et ecce examen apum in ore leonis e-
rat: ac fau⁹ mellis. Quē cū sumpsisset
in manib; comedeat i uia: ueniensq;
ad p̄rem suū et matrē dedit eis partē
qui et ipsi comederūt: nec tamē eis uo-
luit indicare q̄ mel de corpore leonis
assumpserat. Descendit itaq; pater ei⁹
ad mulierem: et fecit filio suo samson
coniuiū. Sic enim iuvenes facere con-
sueuerāt. Cū ergo ciues loci illi⁹ uidis-
sent eū dederūt ei sodales triginta qui
essent cū eo. Quib; locut⁹ est samson.
Propōnā uobis questionis proble-
ma: qđ si solueritis michi intra septē
dies coniuiū dabo uobis triginta syn-
dones et totidē tunicas. Sin autē nō
potueritis soluere: uos dabitis michi
triginta syndones ⁊ eiusdē numeri tu-
nicas. Qui respōderunt ei. Propone
problema ut audiamus. Dixitq; eis.
De comedēte reuiit cib;: et de forti egres-
sa est dulcedo. Nec potuerūt p̄ tres di-
es propositionē soluere. Cūq; adesset
dies septim⁹: dixerūt ad uxore samson.
Glādire viro tuo: et suade ei ut indicet

tibi quid significet problema. Quod si facere nolueris: incendem te et domum patris tui. An idcirco vocastis nos ad nuptias ut spoliaretis. Que fundebat apud samson lacrimas: et querebatur dicens. Audisti me et non diligis: idcirco problema quod proposuisti filiis populi mei non vis michi exponere. At ille respondit. Patri meo et matri nolui dicere: et tibi indicare potero. Septem igitur diebus conuiuij fletat ante eum: tandemque die septimo cum ei esset molesta reposuit. Que statim indicauit ciuibz suis. Et ille dixerunt ei die septimo ante solis occubitum. Quid dulcius melle: et quid fortius leone? Qui ait ad eos. Si non arassetis in vincula mea: non inuenissetis propositionem meam. Irruit itaque in eum spiritus domini: descenditque a scalonem et percussit ibi triginta viros: quorum ablatas vestes dedit hijs qui problema soluerant. Iratusque nimis ascendit in domum patris sui: uxor autem eius accepit maritum unum de amicis eius et puerum. **CXV.**

Post aliquantum autem temporis cum dies triticee messis instarent uenit samson inuisere uolens uxorem suam: et attulit ei hedum de capris. Cumque cubiculum eius solito uellet intrare: prohibuit illum pater illius dicens. Putaui quod odisses eam: et ideo tradidi illam amico tuo. Sed habet sororem quam iunior et pulchrior illa est: sit tibi pro ea uxor. Cui samson respondit. Ab hac die non erit culpa in me contra philisteos. Faciam enim uobis mala. Perrexitque et cepit trecentas vulpes: caudasque earum uinxit ad caudas et faeces ligauit in medio: quas igne succendens dimisit ut huc illucque discurrerent. Que statim preceperunt in segetes philistinorum. Quibus succensis et coportate iam fruges et adhuc stantes in

stipula concremate sunt: intantum ut vineas quoque et oliueta flamma consumeret. Dixeruntque philistini. Quis fecit hac rem? Quibus dictum est. Samson gener thaminathi: quia tulit uxorem eius et alteri tradidit hec operaturus est. Ascenderuntque philistini: et corroborerunt tam mulierem quam patrem eius. Quibus ait samson. Licet hec feceritis tamen adhuc ego uobis expetam ultionem: et tunc quiescam. Percussitque eos ingenti plaga: ita ut stupentes suram femori imponerent. Et descendens habitauit in spelunca petre etham. Igitur ascendentes philistini in terram iuda castrametati sunt in loco qui postea uocatur lecthi id est maxilla: ubi eorum fusus est exercitus. Dixeruntque ad eos de tribu iuda. Cur ascendistis aduersum nos? Qui responderunt. Ut ligemus samson uenimus: et reddamus ei que in nos operaturus est. Descenderunt ergo tria milia uirorum de iuda ad specum silicis etham. Dixeruntque ad samson. Nescis quod philistini imparent nobis? Quare hoc facere uoluisti? Quibus ille ait. Sicut fecerunt michi: sic feci eis. Ligare inquit te uenimus: et tradere in manus philistinorum. Quibus samson iurata ait et spondete michi: quod non occidatis me. Dixerunt. Non te occidemus: sed uinctum trademus. Ligaueruntque eum duobus nouis funibus: et tulerunt eum de petra etham. Qui cum uenisset ad locum maxille et philistini uociferantes occurrissent ei irruit spiritus domini in eum: et sicut solet ad odorem ignis ligna consumi: ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt et soluta. Inuentamque maxillam id est mandibulam asini que iacebat accipiens: interfecit in ea mille viros et ait. In maxilla asini in mandibula pulli asinarum deleui eos: et percussi mille viros. Cumque hec uerba canens complexer: proiecit

mandibulā de manu : et vocauit no-
men loci illi⁹ ramathlechi : qđ inpre-
tatur eleuatio maxille. Sitiēsq; valde
clamauit ad dñm et ait. Tu dedisti in
manu serui tui salutē hāc maximam
atq; victoriā : et en siti morior : incidāq;
in man⁹ circūcisor. Aperuit itaq; dñs
molarē dentē in maxilla asini : et egres-
se sūt ex eo aque. Quibz haustis reso-
cillauit spiritū : et vires recepit. Idcirco
appellatum est nomen loci illius inuo-
cantis fons de maxilla : usq; in p̄sen-
tem diem. Iudicauitq; israhel in die-
bus philistini viginti ānis. **C. xvi.**

Abiit quoq; i gazam et vidit ibi
mulierē meretricē : ingressusq; est
ad eā. Qđ cū audisset philistini et per-
crebuisset apud eos : intrasse urbem
samson : circūderūt eū politis i porta
ciuitatis custodibz : et ibi tota nocte cū
silentio prestolātes ut facto mane ree-
untem occiderēt. Dormiuit autē sam-
son usq; ad mediū noctis : et inde con-
surgēs ap̄hendit ābas porte fores cū
postibz suis et sera : impositasq; hūme-
ris suis portauit ad verticē mōtis qui
respicit hebron. Post hec amauit mu-
lierē q̄ habitauit in valle soreth : et vo-
cabat̄ dalila. Venerūtq; ad eā p̄cipes
philistinor atq; dixerūt. Decipe eū et
disce ab illo in quo habeat tantā for-
titudinē : et quomō eū superare valea-
mus et vinctū affligere. Qđ si feceris :
dabim⁹ tibi singli mille argētos. Lo-
cuta ē ergo dalila ad sāson. Dic michi
obsecro in quo sit tua maxima fortitu-
do : et qđ sit quo ligat⁹ erūpere neque-
as. Cui respōdit samson. Si septem
neruiceis funibz necdū siccis et adhuc
humētibz ligat⁹ fuero : infirm⁹ ero ut
ceteri hōmines. Attulerūtq; ad eā satta-
re philistinor septem funes ut dixerat :

quibus vinxit eū latētibz apud se in-
sidijs : et in cubiculo finē rei repectātibz.
Clamauitq; ad eū. Philistini super te
samson. Qui rupit vincta quomodo
si rūpat quis filiū de stupa tortū sputa-
mine cū odorē ignis acceperit : et nō est
cognitū in quo esset fortitudo eius. Di-
xitq; ad eū dalila. Ecce illulisti michi :
et fallum locut⁹ es. Bātē nunc indi-
ca michi quo ligari debeas. Cui ille re-
spōdit. Si ligat⁹ fuero nouis funibz
qui nūq; fuerūt in opere : infirm⁹ ero et
alior hōminū similis. Quibus rurū
dalila vinxit eū : et clamauit philistini
sup te samson : in cubiculo insidijs pre-
paratis. Qui ita rupit vinctula : quasi
fila telar. Dixitq; dalila rurū ad eū.
Usquequo decipis me et fallū loque-
ris ? Ostende de quo vinciri debeas.
Cui respōdit samson. Si inquit septē
crines capitis mei cū licio plegueris et
clauū hīs circūligatū terre fixeris : in-
firm⁹ ero. Qđ cū fecisset dalila : dixit ad
eū. Philistini super te sāson. Qui cōsur-
gens de somno retraxit clauū cū crini-
bus et licio. Dixitq; ad eū dalila. Quo-
modo dicis q̄ amas me cū anim⁹ tu⁹
nō sit mecū ? Per tres vices mēit⁹ es
michi : et noluisti dicere in quo sit ma-
xima fortitudo tua. Cūq; molesta ei
esset et p̄ multos dies iugiter adhereret.
spaciū ad quietē nō tribuēs : defecit a-
nima ei⁹ et ad mortē usq; lassata ē. Tūc
aperiens veritatem rei dixit ad eā. scētū
nūq; ascendit sup caput meū : quia na-
zareus id est cōsecrat⁹ dñō sum de vte-
ro m̄ris mee. Si calū fuerit caput me-
um recedat a me fortitudo mea et defi-
ciā : eroq; sicut ceteri hōmines. Vidēsq;
illa q̄ cōfessus ei esset omnem animū
suū : misit ad p̄cipes philistinor ac
mādauit. Ascendite adhuc semel : q̄a

nunc michi aperuit cor suum. Qui ascendit: assumpta pecunia quam promiserat. At illa dormire eum fecit super genua sua: et in sinu suo reclinare caput. Vocavitque consorem et rasis septem crines eius: et cepit abigere eum et a se repellere. Stetit enim de eo fortitudo discessit. Dixitque philistinum super te israhon. Qui de summo consurgens dixit in animo suo. Egrediar sicut ante feci et me executi: nesciens quod recessisset ab eo dominus. Quem cum apprehendisset philistinum statim eruerunt oculos eius: et duxerunt gazam vindictam cathenis: et clausum in carcere molere fecerunt. Quamque capilli eius renasci ceperunt: et principes philistinorum conveniunt in unum ut immolarent hostias magnificas dagon deo suo et epularentur dicentes: tradidit deus noster inimicum nostrum israhon in manus nostras. Quod etiam populus videns laudabat deum suum: eademque dicebat. Tradidit deus noster adversarium nostrum in manus nostras: quod deleuit terram nostram: et occidit plurimos. Letantesque per convivium sumptis iam epulis preceperunt ut vocaretur israhon: et ante eos luderet. Qui adductus de carcere ludebat ante eos: feceruntque eum stare inter duas columnas. Qui dixit puero regem gressus suos. Dimitte me ut tangam columnas quibus omnis imminet domus: et reclinet super eas et paululum requiescat. Domus autem erat plena virorum ac mulierum: et erant ibi omnes principes philistinorum: ac de tecto et solaris circiter tria milia utriusque sexus spectabant ludentem israhon. At ille invocato domino ait. Domine deus meus memeto mei: et redde michi nunc fortitudinem pristinam deus meus ut ulciscar me de hostibus meis: et per amissionem duorum luminum unam ultionem recipiam. Et apprehentes ambas columnas quibus innitebatur domus: alteramque eam dextera et alteram leva tenens ait. Gloria

animam meam cum philistinum. Concussusque fortiter columnis cecidit domus super omnes principes et ceteram multitudinem que ibi erat. Multoque plures interfecit moriens: quam ante vivus occideret. Descendentes autem fratres eius et universa cognatio tulerunt corpus eius: et sepelierunt inter saraa et estahol in sepulcro patris sui manue: iudicavitque israhel viginti annis. **C. xviii.**

Eratque eo tempore vir quidam de monte ephraim nomine micheas: qui dixit matri sue. Millescentum argenteos quos separaveras et super quibus me audire iuraveras ecce ego habeo: et apud me sunt. Cui illa respondit. Benedixit filius meus domino. Reddidit ergo eos matri sue: quod dixerat ei. Consecravi et novi hoc argentum domino: ut de manu mea suscipiat filius meus et faciat sculptile atque conflatile: et nunc tradidit illud tibi. Reddidit igitur eos matri sue. Quem tulit ducentos argenteos et dedit eos argentario: ut faceret ex eis sculptile atque conflatile quod fuit in domo michee. Qui ediculam quam in ea deo separavit: et fecit ephod thetaphim id est vestem sacerdotalem et ydola. Implevitque unus filiorum suorum manum: et factus est ei sacerdos. In diebus illis non erat rex in israel: sed unusquisque quod sibi rectum videbatur hoc faciebat. Fuit quoque in tempore illo alter adulescens de bethleem iuda ex cognatione eius eratque ipse levites et habitabat ibi. Egressusque de civitate bethleem: peregrinari voluit ubicumque sibi commodum repperisset. Cumque venisset in montem ephraim iter faciens et dedinasset parumper in domo michee: interrogatus est ab eo unde venisset. Qui respondit. Levita sum de bethleem iuda: et vado ut habitem ubi potero et utile michi esse prospexero. Mane apud me inquit et esto michi parus ac sacerdos: daboque tibi per annos singulos decem argenteos

ac vestē duplicē: et quod ad viduū sūt neces-
saria. Accevit et mansit apud hominē:
fuitque illi quasi unus de filiis. Implevitque
micha manum eius: et habuit puerum
sacerdotem apud se: nunc scio dicens
quod bene faciet michi deus. habenti le-
uitici generis sacerdotem. **C. xym.**

In diebus illis non erat rex in israel: et tribus dan
querabat possessionē sibi ut habitaret in
ea. Usque ad illū enim diē inter ceteras tri-
bus sortē non acceperat. Misērūt ergo fi-
lij dan stirpis et familie sue quique viros
fortissimos de saraa et esthaol: ut ex-
plorarent terrā et diligenter inspicerēt.
Dixerūtque eis. Ite et considerate terrā. Qui
cū pergerēs venisset in montē ephraim
et intrasset domū miche: requieverūt
ibi. Et agnoscētes vocē adolescentis le-
uite. uterqueque illius diuisorio: dixerūt ad
eū. Quis te huc adduxit? Quid hic a-
gis? Quā ob causā huc venire volui-
sti? Qui respōdit eis. Hec et hec prestitit
michi michas: et me mercede cōduxit ut
sim ei sacerdos. Rogauerūtque eū ut cō-
suleret dñm: et scire posset an prospero iti-
nere pgerēt. et res haberet affectū. Qui re-
spōdit eis. Ite cū pace. Dñs respicit vi-
am vram: et iter quo pgeritis. Euntes
igitur quique viri venerūt laici: viderūtque
populum habitantē in ea absque ullo timore
iuxta cōsuetudinē sydoniorū: securi et
quieti nullo eis penitus resistēte magna-
rūque opur: et pulchrum a sydone atque a cūdis
hominibus separatū. Reversique ad fratres su-
os in saraa et esthaol: et quod egisset sci-
ficatantibus respōderūt. Surgite et ascēda-
mus ad eos. Vidimus enim terrā valde
opulentā et ubertē. Nolite negligere: noli-
te cessare. Eam et possideamus eā: nullus
erit labor. Intrabimus ad securos in regi-
onē latissimā: tradetque nobis dñs lo-
cū in quo nullius rei est penuria eorum que

gignuntur in terra. Profecti igitur sūt de
cognatione dan de saraa et esthaol secuti
viri accincti armis bellicis: ascēderuntque
māserūt in chariathiarim iude: quod locus
est eo tempore castrorum dan nomē accepit. et est
post tergum chariathiarim. Unde trāsie-
rūt in montē ephraim. Cūque venisset ad
domū miche: dixerūt quique viri quod prius
missi fuerāt ad cōsiderandā terrā laici
ceteris fratribus suis. Nolitis quod in domibus
istis sit ephod et thetaphim et sculptile
atque cōflatile? Videte quid vobis pla-
ceat. Et cū paululū declinasset ingressi
sūt domū adolescentis leuite quod erat in do-
mo miche: salutauerūtque eū verbis pa-
cificis: secuti autem viri ita ut erāt arma-
ti stabāt ante ostiū. At illi qui ingressi
fuerāt domū iuuenis sculptile et ephod
et thetaphim atque cōflatile tollere nite-
bātur: et sacerdos stabat ante ostiū: secū-
tis viris fortissimis haut paulo respēda-
tibus. Tulerūt igitur quod intrauerāt sculptile
epthod et ydola atque cōflatile. Quibus di-
xit sacerdos. Quid facitis? Cui respon-
derūt. Tace et pone digitū super os tuū:
venique nobiscū: ut habeamus te primum ac
sacerdotē. Quid tibi melius est ut sis sacer-
dos in domo unius viri: an in una tribu
et familia in israel? Quod cū audisset ac-
quieuit leuiticus eorum: et tulit ephod et
ydola ac sculptile et profectus est cū eis. Qui
cū pgerēt et ante se ire fecissent paruulos
ac iumenta et omne quod erat preciosū iā a
domo miche esset pulchrum: viri qui habitāt
in edibus miche cōclamantes secuti sūt:
et post tergum clamare ceperūt. Qui cū re-
spexissent dixerūt ad michā. Quid tibi
vis? Cur clamas? Qui respōdit. De-
os meos quos michi feci tulistis et sacer-
dotē et omnia quod habeo: et dicitis quid ti-
bi est? Dixerūtque ei filij dan. Cave ne
ultra loquaris ad nos: et veniat ad

te viri animo concitati: et ipse cum omni domo tua perias. Et sic repto itinere prexerunt. Vides autem micha quod fortiores se essent: reversus est in domum suam. Secuti autem viri tulerunt sacerdotem et quem supradiximus: veneruntque in lais ad populum quiescentem atque secum: et percusserunt eos in ore gladii. Urbemque incendio tradiderunt nullo penitus ferere presidium: eo quod populus habitaret a sydone et cum nullo hominum haberet quicquam societatis ac negotii. Erat autem civitas sita in regione roob quam rursum extructes habitauerunt in ea vocato nomine civitatis dan iuxta vocabulum patris sui quem genuerat israel qui prius lais dicebatur. Posueruntque sibi sculptile: et ionathan filium gersan filii moysi ac filios eius sacerdotes in tribu dan: usque ad diem captivitatis sue. Mansitque apud eos ydolum miche omni tempore quo fuit domus dei in sylo. In diebus illis non erat rex in israel. **C. XIX**

Fuit quidam vir leuitas habitans in latere montis ephraim. qui accepit uxorem de bethleem iuda. Que reliquit eum et reversa est in domum patris sui bethleem: mansitque apud eum quatuor mensibus. Secutusque est eam vir suus volensque reconciliari ei atque blandiri et secum reducere: habens in comitatu puerum et duos asinos. Que suscepit eum: et introduxit in domum patris sui. Quando cum audisset socer eius eumque vidisset occurrit ei letus: et amplectens est hominem. Mansitque gener in domo soceri tribus diebus comedens cum eo et bibens familiariter: die autem quarto de nocte consurgens proficisci voluit. Quem tenuit socer: et ait ad eum. Gusta prius pusillum panis et conforta stomachum: et sic proficisceris. Bederuntque simul: ac comederunt et biberunt. Dixitque pater puellae ad generum suum. Queso te: ut hodie hic maneas pariterque

letemur. At ille consurgens cepit velle proficisci. Et nichilominus obnixus eum socer tenuit: et apud se fecit manere. Mane autem facto parabat leuitas iter. Cui socer rursum. Obsecro inquit ut paululum tibi capias: et assumptis viribus donec incrementum dies. postea proficiscaris. Comederunt ergo simul: surrexeruntque adulescentes ut properet cum uxore sua et puero. Cui rursum locutus est socer. Considera quod dies ad occasum declinior sit: et propinquat ad vespertum. Mane apud me etiam hodie et duc letum diem: et cras proficisceris ut vadas in domum tuam. Soluit gener acquiescere sermonibus eius: sed statim pregit et venit contra iebus que altero nomine vocatur iherusalem: ducens secum duos asinos onustos et concubinam. Quamque aderat iuxta iebus et dies mutabatur in noctem. Dixitque puer ad dominum suum. Veni obsecro declinemus ad urbem iebuseorum: et maneamus in ea. Cui respondit dominus. Non ingrediar oppidum gentis alienae quam non est de filiis israel: sed transibo usque gabaa et cum illuc pervenero manebimus in ea: aut certe in urbe rama. Transierunt ergo iebus et ceptum carpebant iter: occubueruntque eis sol iuxta gabaa quam est in tribu beniamin: diuturnumque ad eam ut manerent ibi. Quo cum intrassent sedebant in platea civitatis: et nullus eos recipere voluit hospitio. Et ecce apparuit homo senex reuerens de agro et de opere suo vespertinus: quem et ipse de nocte erat ephraim: et peregrinus habitabat in gabaa. Homines autem regionis illius erant filii iemini. Eleuatisque oculis vidit senex sedentem hominem cum sarcinulis suis in platea civitatis: et dixit ad eum. Unde venis: et quo vadis? Qui respondit ei. Profecti sumus de bethleem iuda: et pergitimus ad locum nostrum quem est in latere montis ephraim unde ieramus bethleem. Et nunc

vadim⁹ ad domū dei: nullusq; sub te-
dū suū nos vult recipere. habentes pa-
leas ⁊ fenū in asinorū pabulū: ⁊ panē
ac vinū ī meos et ācille tue usus ⁊ pu-
eri q̄ meū ē. Nulla re indigent⁹ nisi ho-
spitio. Cui respōdit seneg. Pax tecū sit.
Ego p̄bebo om̄ia q̄ necessaria sūt: tan-
tū q̄so ne in platea maneas. Introdu-
xitq; eū in domū suā: ⁊ pabulū asinīs
p̄buit: ac postq; lauerūt pedes suos re-
cepit eos in diuinū. Illis epulatibz et
post laborē itineris cibo ⁊ potu reficē-
tibz corpora: venerūt viri ciuitatis illi⁹
filij belial id ē absq; iugo: ⁊ circūdātes
domū senis fores pulsare ceperūt cla-
mātes ad dñm dom⁹ atq; dicētes. E-
duc virū q̄ ingressus est domū tuā: ut
abutamur eo. Egressusq; ē ad eos se-
neg ⁊ ait. Nolite fces nolite facere ma-
lū hoc: q̄a ingressus ē homo hospitū
meū: ⁊ cessate ab hac stulticia. Habeo
filia virgine: ⁊ hic homo habet cōcubi-
nā: educā eas ad vos ut humilietis e-
as ⁊ vram libidinē cōpleatis: tantū ob-
secro ne scel⁹ hoc cōtra naturā optemi-
ni ī virū. Molebāt acq̄escere limonibz
illi⁹. Qd̄ cernēs homo adduxit ad eos
cōcubinā suā: ⁊ eis tradidit illudendā.
Quā cū tota nocte abusi esset: dimise-
rūt eā mane. At mlier recedētibz tene-
bris venit ad ostiū dom⁹ ubi mane-
bat dñs suus: ⁊ ibi corruit. Mane fa-
cto surrexit homo et aperuit ostiū ut ce-
ptā repletet viā: ⁊ ecce cōcubina ei⁹ iace-
bat āte ostiū sparsis ī limine manibz.
Cui ille putās eā quiescere loquebat.
Surge ut abulem⁹. Quā nichil respō-
dēte intelligēs q̄ erat mortua: tulit eā
et imposuit asino: reūsusq; ē ī domū su-
am. Quā cū esset ingressus arripuit
gladiū: ⁊ cadaver uxoris cū ossibz suis
in duodeci partes ac scussa cides misit

in om̄es tminos isrl. Qd̄ cū vidissent
singli cōclamabāt. Nūq; res talis fa-
cta ē in israhel ex eo die quo ascēderunt
patres nostri de egipto usq; ī presens
tempus. Ferte sententiam: et in comu-
ne decernite quid facto op⁹ sit. **C. xx.**

Egressi itaq; sūt om̄es filij isrl ⁊
pariter cōgregati q̄si vir vn⁹ de
dan usq; berlabee ⁊ terra galaad ad do-
minū ī maspha: om̄es q; āguli p̄p̄orū
et cūde tribz isrl in ecclesiā p̄p̄i dei cōue-
nerūt q̄dringēta milia peditū pugna-
torū. Nec latuit filios beniamin: q̄ ascē-
dissent filij isrl in maspha. Interrogatus
q; leuita marie⁹ mulieris infēde: quo-
modo tantū scel⁹ p̄petratū esset respōdit.
Venī ī gabaa beniamin cū uxore mea:
illucq; dūci. Et ecce homines ciuitatis
illi⁹ circūdederūt nocte domū ī qua ma-
nebā volētes me occidere: ⁊ uxore meā
incredibili furore libidinis uegātes: de-
niq; mortua ē. Quā arceptā in frustra
concidi: misiq; partes ī om̄es tminos
possessionis vr̄e: q̄a nūq; tantū nefas et
tā grāde piaculū factū ē in isrl. Adestis
om̄es filij isrl: decernite qd̄ facere debe-
atis. Stās q; om̄is p̄p̄s et q̄si vn⁹ ho-
minis limone respōdit. Nō recedem⁹
in tabernaculo nr̄a: nec suā quisquā in-
trabit domū: sed hoc extra gabaa in cō-
mune faciem⁹. Decē viri eligāt e centū
ex om̄ibz tribubz isrl et cētū de mille et
mille de decē milibus ut cōportet exer-
citū cibaria: ⁊ possim⁹ pugnare extra
gabaa beniamin: ⁊ reddere ei p̄ scelere
qd̄ meret. Conuenitq; vniūsus isrl ad
ciuitatē q̄si homo vn⁹ eadē mēte vno
q; cōsilio: ⁊ miserūt nūcios ad om̄em
tribū beniamin q̄ dicerēt. Cur tantū ne-
fas ī vobis repertū ē? Tradite homines
de gabaa q̄ hoc flagitiū p̄petrarūt ut
morianr̄: et auferat malū de isrl. Qui

noluerūt fratru suoz filioz isrl audire
mādatū: sed ex cūctis urbibus q̄ fortis
sue erāt cōuenerūt ī gabaa ut illis fer-
rēt auxiliū: et contra unūq̄ p̄p̄m israhel
dimicarēt. Inuentiq; sūt vigintiūq;
milia de beniamin eductiū gladiū
preter habitatores gabaa q̄ septigenti
erant viri fortissimi ita sinistra ut de-
extra p̄liantes: et sic fundis lapides ad
certū iaciētes ut capillū q̄ possēt percutere:
et nequaquā ī alterā partē intus lapi-
dis deferret. Virorū q̄ isrl absq; filiis
beniamin inuenta sūt quadrigēta mi-
lia eductiū gladios et paratorū ad
pugnā: qui surgētes uenerūt ī domū
dei h̄c ē ī silo: cōsulerūtq; dñm atq;
dixerūt. Quis erit ī exercitu nrō prin-
ceps certaminis contra filios bēiamin?
Quibz respondit dñs. Iudas sit dux
uester. Statimq; filij isrl surgētes ma-
ne castrametati sūt iuxta gabaa: et in-
de p̄cedētes ad pugnā contra bēiamin.
urbē oppugnare ceperūt. Egrediūq; filij
beniamin de gabaa: occiderūt de filiis
isrl die illo vigintiduo milia virorum.
Rursū filij isrl et fortitudine et numero
cōfidētes ī eodē loco ī quo pri⁹ cer-
tauerūt acie direxerūt: ita tamē ut pri⁹
ascenderēt et fierēt corā dño usq; ad no-
ctem: cōsulerētq; eū et dicerēt. Debeo ul-
tra p̄cedere ad dimicandū contra filios
beniamin fr̄es meos an non? Quibz
ille respōdit. Ascendite ad eos: et inite
certaminē. Cūq; filij isrl altera die cōtra
filios beniamin ad p̄liū p̄cessissent: e-
ruperūt filij bēiamin de portis gabaa:
et occurrētes eis tāta ī illos rede bacha-
ti sūt. ut decē et octo milia viroz edu-
cētiū gladiū p̄sternerent. Quāobrem
om̄es filij isrl uenerūt ī domū dei: et
sedētes flebāt corā dño. Ieiunauerūt
q; die autem illo usq; ad uesperam:

et obtulerunt ei olotaustra atq; pacifi-
cas victimas: et super statu suo inter-
rogauerūt. Eo tempore ibi erāt archa fe-
deris dñi: et phinees fili⁹ eleazari filij
aaron preposit⁹ dom⁹. Cōsulerunt
igit dñm atq; dixerūt. Egredere ultra debe-
mus ad pugnā contra filios beniamin
fratres nros an quiescere? Quibz ait
dñs. Ascendite. Cras enī tradā eos ī
man⁹ ur̄as. Posuerūtq; filij isrl insidi-
as p̄ circuitū urbis gabaa: et tertia uice
sicut senel et bis contra bēiamin exercitū
produxerūt. Sed et filij beniamin au-
dacter eruperūt de ciuitate: et fugientes
adūlarios lōgius p̄secuti sunt: ita ut
vulnerarēt ex eis sicut primo die et secu-
do: et cederēt p̄ duas semitas uertentes
terga quas una ferebat ī bethel et al-
tera ī gabaa: atq; p̄sternerent trigēta
circiter viros. Putauerūt enī solito eos
more cedere. Qui fugā arte simulātes
inierūt cōsiliū ut abstraherēt eos de ci-
uitate: et q̄si fugientes ad supradictas
semitas p̄ducerēt. Om̄es itaq; filij isrl
surgentes de sedibz suis tetenderūt aci-
em ī loco q̄ uocat̄ baalchamar: insi-
die q; que circa urbē erāt paulatim se
aperire ceperūt et ab occidentali urbis
parte p̄cedere. Sed et alia decē milia
viroz de unūso isrl habitatores urbis
ad certamina p̄uocabāt: ingratatū
q; ē bellū cōtra filios beniamin: et non
intellegerūt qd ex om̄i parte illis instaret
interit⁹. Percussitq; eos dñs ī cōspatu
filioz isrl: et interfecerūt ex illis ī illo die
vigintiūq; milia et centū viros om̄es
bellatores et eductes gladium. Filij
aut beniamin cum se inferiores esse ui-
dissent ceperūt fugere. Quī ceciderūt filij
isrl dederunt eis ad fugiendū locū: ut
ad p̄paratas insidias deuenirēt quas
iuxta urbem posuerāt. Qui cum repēte

de latibulis surrexissent et beniamin
terga ceteris daret: ingressi sunt civitatem
et percusserunt eam in ore gladii. Signum
autem dederunt filii israel hijs quos in insi-
dijs collocaverant: et postquam urbem cepis-
sent ignem accenderent: ut ascendente in
altum fumo captam urbem demonstraret.
Quod cum cernerent filii israel in ipso certami-
ne positi. putaverunt enim filii benia-
min eos fugere et instantius persequen-
bantur. ceteris de exercitu eorum triginta vi-
ris: et viderunt quasi columnam fumii de
civitate ascendere: beniamin quoque re-
spiciens retro cum captam cernerent civita-
tem et flamas in sublime ferri: qui pri-
us simulaverant fugam. versa facie for-
tus resistebat. Quod cum vidissent filii
beniamin in fugam versi sunt: et ad viam
deserti ire ceperunt: illuc quoque eos ad-
versarii persequentibus. Sed et hijs qui
urbem succenderant occurrerunt eis: atque
ita factum est ut ex utraque parte ab hosti-
bus cederent: nec erat ulla requies mori-
entium. Ceciderunt atque prostrati sunt ad
orientalem plagam urbis gabaam. fue-
runt autem qui in eodem loco interfecit sunt
decem et octo milia viros: omnes robu-
stissimi pugnatore. Quod cum vidis-
sent qui remanserant de beniamin fuge-
runt in solitudinem: et pergebant ad petram
cuius vocabulum est remmon. In illa quoque
fuga palantes et in diversa tendentes
occiderunt quoque milia viros. Et cum
ultra tenderet persecuti sunt eos: et inter-
fecerunt etiam alia duo milia. Et sic fa-
ctum est ut omnes qui ceciderant de benia-
min in diversis locis esset viginti quoque
milia pugnatore ad bella promptis-
simi. Remanserunt itaque de omni numero
beniamin qui evadere potuerunt et fu-
gere in solitudinem sexcenti viri: sederuntque
in petra remmon mensibus quatuor.

li. 74
Regressi autem filii israel omnes reliquias ci-
vitatibus a viris usque ad iumenta gladio
percusserunt: civitatesque urbes et viros benia-
min vorax flamma consumpsit. **C. XXI.**
Iuraverunt quoque filii israel in maspha: et
dixerunt. Nullus nostrum dabit filijs
beniamin de filiabus suis uxorem. Ve-
neruntque omnes ad domum dei in sylo: et
in conspectu eius sedentes usque ad vespere-
ram levaverunt vocem: et magno plu-
latu ceperunt flere dicentes. Quare domine
deus israel factum est hoc malum in popu-
lo tuo: ut hodie una tribus auferretur
ex nobis? Altera autem die diluculo con-
surgentes evertunt altare: obtulerunt
que ibi oblocusta et pacificas victimas:
et dixerunt. Quis non ascendit in exerci-
tum domini de universis tribubus israel?
Grandienti iuramento se constrinxerant
cum essent in maspha. interfici eos qui
defuissent: dudumque penitentia filii isra-
hel super facti suo beniamin ceperunt di-
cere. Ablata est tribus una de israel. Un-
de uxores accipient? Omnes enim in co-
mune iuravimus non duros nos
hijs filias nostras. Idcirco dixerunt.
Quis est de universis tribubus israel
qui non ascendit ad dominum in mas-
pha? Et ecce inveni sunt habitatores
iabis galaad in illo exercitu non fuisse.
Eo quoque tempore cum essent in sylo
nullus ex eis ibi repertus est. Miserunt
itaque decem milia viros robustissimos:
et preceperunt eis. Ite et percutite habita-
tores iabis galaad in ore gladii. tam
uxores quam parvulos eorum: et hoc erit
quod observare debetis. Omne ge-
neris masculini et mulieres que cognov-
erunt viros interficite: virgines relin-
cite. Invenite sunt de iabis galaad qua-
dringente virgines que nescierunt viri
eorum: et adduxerant eas ad castra

in sylo in terrā chanaan. Miseruntq;
nūcios ad filios bēiamin qui erāt in
petra rāmon: et p̄ceperūt eis ut eos sus-
ciperēt ī pace. Venerūtq; filij bēiamin
in illo tempore: et date sūt eis uxores de
filiabz iabis galaad: alias aut non
reppererūt quas simili modo traderent.
Uniuersusq; isrl̄ valde doluit: et egit
penitentiā sup̄ interfedione unius tribz
eē isrl̄: dixerūtq; maiores natu. Quid
faciemus reliquis qui nō acceperunt
uxores? Omnes in bēiamin femine
conciderunt: et magna nobis cura in-
gentiq; studio providendum est: ne
una tribz deleatur eē isrl̄. Filias enim
nostras eis dare nō possum⁹ cōstricti
iuramento et maledictione qua dixi-
mus: maledict⁹ qui dederit de filiabz
suis uxorem bēiamin. Ceperūtq; con-
siliū: atq; dixerūt. Ecce solēnitās dñi
est in sylo annūaria: que sita est ad
septentrionē urbis bethel: ad orienta-
lem plagā viē que de bethel tendit ad
sychemā et ad meridiem oppidi lebona.
Preceperūtq; filiis bēiamin atq; di-
xerūt. Ite: et latitate in vineis. Cumq;
videritis filias sylo ad ducendos tho-
ros eē more p̄cedere: reite repente de vi-
neis et rapite eē eis singuli uxores sin-
gulas: et pergite in terram bēiamin.
Cumq; venerint patres earū ac fratres et
aduersū vos queri ceperint atq; iurga-
ri: dicam⁹ eis. Misereamini eorū. Nō enī
rapuerūt eas iure bellatū atq; victorū:
sed rogantibz ut acciperēt nō dedistis:
et a vrā parte p̄cān ē. fecerūtq; filij bē-
iamin ut sibi fuerat imperatū: et iuxta
numerū suū rapuerūt sibi de hīs que
ducebāt thoros uxores singulas: abi-
eruntq; in possessionē suā edificantes
urbes et habitātes in eis. Filij quoq;
israhel reuēsi sunt p̄ tribus et familias

in tabernacula sua. In diebus illis nō
erat rex in israhel: sed unusquisq; qd̄ si-
bi rectum videbatur hoc faciebat. *Scpt̄
liber ruth. Incipit lib⁹ Ruth. 1us*

In diebus unius iudicis quādo iudi-
ces preerant facta est fames in terra. A-
biit ergo homo de bethleem iuda: ut
peregrinaretur in regione moabitide:
cū uxore sua ac duobz liberis. Ipse vo-
cabat̄ elimelech et uxor eius noemī: et
duo filij alter naalon et alter chelion:
effeatei de bethleem iuda. Ingressiq; re-
gionem moabitidem morabatur ibi.
Et mortu⁹ est elimelech maritus noe-
mī: remāsitq; ip̄a cū filiis. Qui accepe-
runt uxores moabitidas: quarū una
vocabat̄ orpha: alteraq; ruth. Man-
serūtq; ibi decem annis: et ambo mor-
tui sunt naalon videlicet et chelion: re-
mansitq; mulier orbata duobz liberis
ac marito. Et surrexit ut in patriā per-
geret cum utraq; nuru sua de regione
moabitide. Audierat enī qd̄ respexisset
dñs pplm suū et dedisset eis escas. E-
gressa est itaq; de loco peregrinationis
sue cū utraq; nuru: et iam in viā reuer-
tendi posita in terrā iuda: dixit ad eas.
Ite in domū matris vestre. Faciat vo-
biscū dñs misericordiā: sicut fecisti cū
mortuis et mecū. Det vobis inuenire
requiē in domibz virorū quos sortitu-
re estis. Et osculata est eas. Que eleua-
ta voce flere ceperūt et dicere. Tecū pere-
gimus ad pplm tuum. Quibz illa respō-
dit. Reuertimini filie mī. Cur venitis
mecū? Num ultra habebō filios in ute-
ro meo: ut viros eē me sperare possitis?
Reuertimini filie mī et abite. Nam enī
senectute confecta sum: nec apta vincu-
lo coniugali. Etia si possem hac nocte
cōcipere et parere filios: si eos rep̄tare
velitis donec crescat et ānos pubertatis

impleat: ante ceteris vetule q̄ nubatis.
 Nolite queso filie mi: quia vestra angustia magis me premittit: et egressa est manus dñi cōtra me. Eleuata igitur voce rursū flere ceperūt. Orpha oclata est socru ac reūsa: ruth adhesit socru sue. Cui dixit noemi. En reuersa est cognata tua ad pplm suū et ad deos suos: vade cū ea. Que respōdit. Ne aduerseris michi: ut relinquā te et abeam. Quocūq; perregeris pergā: et ubi morata fueris et ego pariter morabor. Populus tu⁹ ppls meus: et deus tuus de⁹ meus. Que te terra suscepit morientē in ea moriar: ibiq; locū accipiā sepulture. Hec michi faciat deus et hec addat: si non sola mors mea te separauerit. Videns ergo noemi qd obstinato ruth animo decreuisset secū peregre aduersari noluit: nec ad suos ultra reditum persuadere. Profectq; sunt simul: et venerunt in bethleem. Quibz urbem ingressis veloc apud cūdos fama precebruit: dicebātq; mulieres. Hec est illa noemi. Quibz ait. Ne vocetis me noemi id est pulcrā: sed vocate me mara id est amarā: q̄a amaritudine valde repleuit me omnipotens. Egressa sū plena: et vacuā reduxit me dñs. Cur ergo vocatis me noemi quam dominus humiliavit: et afflixit omnipotens? Venit ergo noemi cum ruth moabitide nuru sua de terra peregrinationis sue: ac reuersa est in bethleē quādo primum ordea metebantur. **C. 11.**

Erat aut viro elimelech sanguineus. homo potens et magnarū opū nomie booz. Dixitq; ruth moabitide ad socru suā. Si iubes vadā in agrū et colligā spicas q̄ fugerint man⁹ metentiū: ubicūq; clementis in me pauperrimas familias repperero gratiā. Cui illa

respondit. Vade filia mi. Abiit itaq; et colligebat spicas post terga metentiū. Accidit aut ut ager ille haberet dominū nomine booz: q̄ erat de cognatione elimelech. Et ecce ipse veniebat de bethleem: dixitq; messoribz. Domin⁹ vobiscum. Qui responderūt ei. Benedicat tibi dñs. Dixitq; booz iuueni q̄ messoribus preerat. Cui⁹ est hec puella? Cui respondit. Hec est moabitide q̄ venit cū noemi de regione moabitide: et rogauit ut spicas colligeret remanentes. sequēs messorū vestigia. Et de mane usq; nūc stat in agro: et nec ad momentū quidem domum reuersa est. Et ait booz ad ruth. Audi filia. Ne vadas in alterū agrū ad colligendū nec recedas ab hoc loco: sed iungere puellis meis: et ubi messuerint sequere. Mandauī etiā pueris meis ut nemo molestus sit tibi: sed etiam si sitieris vade ad sarcinulas et bibe aquas de quibz et pueri mei bibūt. Que cadens in faciem suā et adorās sup terram. Dixit ad eū. Unde hoc michi ut inuenirem gratiā ante oculos tuos: et nosse me dignareris peregrinā mulierem? Cui ille respondit. Munciata sunt michi omnia que feceris socru tue post mortem viri tui: et qd reliqueris parentes tuos et terrā in qua nata es: et veneris ad pplm quē antea nesciebas. Reddat tibi dñs pro opere tuo: et plenā mercedē recipias a dño deo isrl ad quē venisti: et sub cui⁹ cōfugisti alas. Que ait. Inueni gratiā apud oculos tuos dñe mi: qui cōsolatus es me et locutus es ad cor ancille tue: que nō sum similis vni⁹ puellarū tuarū. Dixitq; ad eā booz. Quando hpra vescendi fuerit veni huc et comede panem: et intinge bucellam tuam in aceto. Sedit itaq; ad

messorū latus et congeffit potentiam sibi: comeditq; et saturata est: et tulit reliquias. Atq; inde surrexit: ut spicas ex more colligeret. Precepit autē booz pueris suis dicens. Etiam si vobiscū metere voluerit ne prohibeatis eā: et de vris quoq; manipulis proicite de industria et remanere pmitte ut absq; rubore colligat: et colligentem nemo corripiat. Collegit ergo in agro usq; ad vespertinam: et que collegerat virga cedens et egredientis inuenit ordeī quasi ephī mēsurā id est tres modios: quos portans reuersa est in ciuitatē et ostendit socruī suę. Insup; protulit et dedit ei de reliquijs cū sibi suo quo saturata fuerat. Dixitq; ei socrus sua. Vbi hodie collegisti? Et ubi fecisti opus? Sit benedictus qui misertus est tui. Indicauitq; ei apud quem esset operata: et nomen dixit viri qd booz vocaretur. Cui respondit noemi. Benedictus sit a dño: quoniam eandem gratiam quā prebuerat uiuis seruauit et mortuis. Rursumq; ait. Propinquus noster ē homo. Et ruth hoc quoq; inquit precepit michi: ut tamdiu messorib; ei iungerer donec omnes segetes meterentur. Cui dixit socrus. Melius est filia mi ut cum puellis ei egas ad metendum: ne in alieno agro quispiam resistat tibi. Quidā est itaq; puellis booz: et tādū cū eis messuit donec ordeā et triticum in horrejs conderentur. **C. m.**

Postq; autē reuersa est ad socrum suam: audiuit ab ea. Filia mi queram tibi requiem: et prouidebo ut bene sit tibi. Booz iste cuius puellis in agro iuncta es propinquus noster est: et hac nocte aream ordeī ventilat. Leuare igitur et ungere: et induere cultoribus uestimētis: et descende in areā.

Non te videat homo: donec esum potumq; finierit. Quando autē ierit ad dormiendū: nota locū in quo dormiat. Veniesq; et discooperies palliū quo operitur a parte pedum: et proicies te et ibi iacebis. Ipse autē dicet tibi quid agere debeas. Que respōdit. Quicquid preceperis faciam. Descenditq; in aream: et fecit omnia que sibi imperauerat socrus. Cūq; comedisset booz et bibisset: et factus esset hilarior: issetq; ad dormiendū iuxta acetuū manipulorum venit abscondite: et discooperito a pedib; eius pallio se proiecit. Et ecce nocte iam media repauiit homo et conturbatus est: uiditq; mulierē iacentem ad pedes suos et ait illi. Que es? Illaq; respondit. Ego sum ruth ancilla tua. Expande palliū tuū sup; famulam tuā: quia propinquus es. Et ille. benedicta inquit es a dño filia: et priorem misericordiam posteriori superasti: quia non es secuta iuuenes pauperes siue diuites. Noli ergo metuerē: sed quicquid dixeris michi faciā tibi. Scit enī omnis popul⁹ qui habitat intra portas urbis mee mulierem te esse virtutis. Nec abnuo me propinquū: sed ē alius me propinquior. Quiesce hac nocte: et facto mane: si te voluerit propinquitatis iure retinere bene res acta est: sin autem ille noluerit: ego te absq; ulla dubitatione suscipiam. uiuit domin⁹. Dormi usq; mane. Dormiuit itaq; ad pedes eius usq; ad noctis abscellum. Surrexit itaq; ateq; homines se cognoscerent mutuo: et dixit booz. Caue ne quis nouerit qd huc ueneris. Et rursum: expande inquit palliū tuū quo operiris: et tene utraq; manu. Qua extendēte et tenente: mēsus est sex modios ordeī et posuit super eā.

Que portans ingressa est ciuitatē: et
 venit ad socerū suū. Que dixit ei. Quid
 egisti filia? Narrauitq; ei omnia q̄ sibi
 fecisset homo. Et ait. Ecce seget modios
 ordeī dedit michi: et ait: nolo vacuā te
 reuerti ad socerū tuam. Dixitq; noemi.
 Specta filia donec videam⁹ quē res ex-
 itū habeat. Neq; enī cessabit homo:
 nisi cōpleuerit qd̄ locutus est. *Capitulum.*

Ascendit ergo booz ad portam: et
 sedit ibi. Cūq; uidisset p̄pinquū
 preterire de quo prius sermo habitus
 est: dixit ad eū. Declina paulisper: et se-
 de hic: vocās eū nomine suo. Qui di-
 uertit et sedit. Tollēs aut booz decem
 viros de senioribz ciuitatis dixit ad e-
 os. Sedete hic. Quibus residētibz lo-
 cut⁹ est ad p̄pinquū. Partē agel fciis
 nr̄i elimelech vender noemi q̄ reūsa est
 de regione moabitide: qd̄ audire te vo-
 luit et tibi dicere corā r̄ictis sedētibz
 et maioribz natu de p̄plo meo. Si vis
 possidere iure p̄pinquitatis eue et pos-
 sidente: si aut displicet tibi. hōcipm̄ indi-
 ca michi ut sciā qd̄ facere debeā. Null⁹
 enī est p̄pinqu⁹ excepto te q̄ prior es: et
 me qui scōs sū. At ille respōdit. Ego
 agrū emā. Cui dixit booz. Quādo eme-
 ris agrū de manu mlieris. ruth q; mo-
 abitide q̄ uxor defuncti fuit debes acci-
 pere: ut suscites nomē p̄pinqui tui in hē-
 reditate sua. Qui respōdit. Cedo iure
 propinquitatis. Neq; enī posteritatē
 familie mee delere debeo. Tu meo utere
 priuilegio: quo me libēter tacere p̄fite-
 or. Hic aut erit mos antiquit⁹ in isra-
 hel inter p̄pinqu⁹: ut si quādo alter al-
 teri suo iure cedebat. ut esset firma con-
 cessio soluebat homo calciamentum
 suum: et dabat propinquo suo. Hoc
 erat testimonium cessionis in isrl. Di-
 xit ergo propinquo suo booz. Tolle

calciamentū. Quō statim soluit de pede
 suo. At ille maioribz natu et uniuerso
 p̄plo testis vos inquit estis hodie qd̄
 possederim omnia q̄ fuerūt elimelech et
 chelion et maalon tradenti noemi: et
 ruth moabitide uxore maalon in cō-
 iugiū sumpserim ut suscitē nomē de-
 functi in hereditate sua: ne vocabulū
 ei⁹ de familia sua ac fratribz et p̄plo
 deleatur. Vos inquā hui⁹ rei testes e-
 stis. Respondit om̄s p̄pls qui erat in
 porta: et maiores natu. Nos testes su-
 mus. Faciat dñs hāc mulierē q̄ ingre-
 dit domū tuā sicut rachel et lyam que
 edificauerūt domū isrl: ut sit exemplū
 virtutis in effrata et habeat celebre no-
 men in bethleem. Fiatq; dom⁹ tua si-
 cut domus phares que thamar pepe-
 rit iude: de semine qd̄ tibi dederit dñs
 ex hac puella. Tulit itaq; booz ruth et
 accepit uxorem: ingressusq; est ad eā:
 dedit illi dñs ut cōciperet et pareret fili-
 um. Dixerūtq; mlieres ad noemi. Be-
 nedidit dñs qui nō ē passus ut defice-
 ret successor familie tue: et vocarcē no-
 men ei⁹ in isrl: et habearis q̄ cōsoleatur a-
 nimā tuā et emutiet senectutē. De nuru
 enī tua nat⁹ ē q̄ te diligit: et melior est:
 quam si septem haberes fili-
 os. Susceptumq; noemi puerum po-
 suit in sinu suo: et nutricis ac gerule
 fūgebatur officio. Vicine aut mulie-
 res congratulantes ei et dicentes nat⁹
 est filius noemi: vocauerunt nomen
 eius obed. Hic est pater ysai patris da-
 uid. Hec sunt generationes phares.
 Phares genuit esrom. Esrom genuit
 aram: aram genuit aminadab. A-
 minadab genuit naason: naason ge-
 nuit salmon. Salmon genuit booz:
 booz genuit obed. Obed genuit ysai:
 ysai genuit dauid.

Incipit prologus in libros regum. ierw.

Viginti et duas litteras esse apud hebreos. Syrorum quoque lingua et chaldeorum testatur. Quod hebrei magna ex parte definitis est. Nam et ipsi viginti duo elementa habent: eodem sono. sed diuisis caracteribus. Samaritani etiam putathucum moysi totidem litteris scripturatur: figuris tantum et apicibus discrepantes. Tertiusque est helodra scriba legisque doctor. post captam iherosolimam. et in stauracione templi sub zoro babel. alias litteras reperisse. quibus nunc utimur: cum ad illud usque tempus. idem samaritanorum et hebreorum caracteres fuerint. In libro quoque numerorum. hec eadem supputatio. sicut leuitarum ac sacerdotum censu. mystice ostenditur: et nomen domini tetragrammaton. in quibusdam grecis voluminibus. usque hodie. antiquis exemplis litteris inuenimus. Sed et psalmi. xxxvi. et c. et cxi. et cxi. et cxi. quique diuerso scribantur metro: tamen eiusdem numeri reperiuntur alphabeto. Et iheremie lamentaciones. et oratio eius. salomons quoque in fine pueria. ab eo loco in quo ait. Mulierem forte quis inueniet: eisdem alphabetis uel inacionibus supputantur. Porro quinque littere duplices apud hebreos sunt. raph. mem. nun. phe. sade. Aliter enim scribuntur per has: principia medietatesque uerborum: aliter fines. Unde et quinque a pleisque libri duplices estimantur. samuel. malachym. dabreiamin. helodras. iheremias cum cyroth. id est lamentacionibus suis. Quod igitur viginti duo elementa sunt. per quod scribimus hebraice omne quod loquimur. et eorum inuicem uox humana prophetat: ita viginti duo volumina supputantur. quibus quasi litteris et reordibus. in dei

doctrina tenet adhuc et latens. uiri iusti erudit in facia. Primus apud eos liber. uocatur bresith: quem nos genesis dicimus. Secundus ellesmoth: qui exodus appellatur. Tercius uagecra: id est leuiticus. Quartus uagedaber: quem numerus uocamus. Quintus elleaddabarim: qui deuteronomium pernotat. Hi sunt quinque libri moysi: quos prius thorach id est legem appellant. Secundum prophetarum ordinem faciunt: et incipiunt a ihu filio naue: qui apud illos iohue bennum dicitur. Deinde subsequitur sophthym id est iudicum liber: et in eundem compingunt ruth. quia in diebus iudicum: facta est narrata historia. Tercius sequitur samuel: quem nos regum primum et secundum dicimus. Quartus malachim id est regum: qui tertio et quarto regum uolumine continetur. Meliusque est multo malachi id est regum: quoniam malacoth id est regum dicitur. Non enim multarum gentium describit regna: sed unius israelitici populi. qui tribus duodecim continet. Quintus est ysaias. Sextus iheremias. Septimus ezechiel. Octauus. liber duodecim prophetarum: qui apud illos uocatur thareasra. Tercius ordo: agiographa possidet. Et primus liber incipit ab iob. Secundus a dauid: quem quinque incisionibus. et uno psalmo uoluit prophetare. Tercius est salomon. tres libros habens: pueria. qui illi parabolas id est masloth appellant: quare ecclesiasten id est coeleth: qui est canticum canticorum. quem titulo syrachym pernotat. Sextus est daniel. Septimus dabreiamin id est uerba dicitur: quod significatius reuicon totius diuine historie possumus appellare: qui liber apud nos. paralipomenon primum et secundum inscribitur. Octauus helodras: qui et ipse similiter apud grecos et latinos in duos

libros diuinus ē. Nomus hester. Atq;
ita fuit piter veteris legis libri viginti-
duo: id ē moysi quinq; et pharao octo:
agio graphoy nouē. Quamq; nōnulli
ruth. et ciuoth inter agio grapha scrip-
tū. et hps libros i suo putet numero
supputandos: ac p hoc esse prisce legis
libros viginti quatuor quos sub nume-
ro viginti quatuor seruior. apocalipsis
iohis inducit. adorantes agnū. et co-
ronas suas pstratis vultibz offerētes.
Stantibz corā qtuor aialibz oculatis
ante et retro id est in pteritū et in futurū
respiciētibz. et indefessa voce clamāti-
bus. sanctus. scs. scs. dñs deus omni-
potens. qui erat. et qui est. et qui vterur
est. Hic plogus scripturarū quasi ga-
leatū principū. omibz libris quos de
hebreo vtim⁹ i latinū cōuenire potest:
ut scire valeam⁹ quicquid extra hos est.
inter apocrapha ē ponendū. Agitur
sapia q vulgo salomois inscribit. et
ihu filij sirach lib. et iudith. et thobias.
et pastor nō sūt i canone. Machabeorū
pmū libru. hebraicu repri. Scōs grec⁹
ē: qd ē ipa phrasē phari potest. Que
cū ita se habeat: obsecro te lector. ne la-
borem meū reprehensionē estimes anti-
quorū. In tēplo dei. offert unusquisq;
qd potest. Alij aux et argentū et lapi-
des piosos: alij bislū et purpuram et
corcū offerūt et iacindū. Nobiscū bene
agitur: si obtulerim⁹ pelles et caprarū
pilos. Et tamē apls cōtempnibilia
nra magis necessaria iudicat. Unde
et tota illa tabernaculi pulchritudo. et
p singlas species ecclie pntis. futureq;
distinco pllibz regit et alicis: ardore
q; solis. et iniuriā ymbriū. ea q viliō-
ra sūt. phibet. Lege ergo pmū samuel.

et malachim meū. Meū inquā meū.
Quicquid enī crebrius vertendo. et emen-
dando sollicitius. et didici⁹ et tenui⁹:
nēm ē. Et cū intellegis qd antea nescie-
bas. ul interceptū me estimato si grat⁹
es: ul parasteti si ingrat⁹: quāq;
michi omīno scius nō sim. mutasse
me quippiā de hebraica veritate. Certe
si incredulus es. lege grecos codices et
latinos. et dfer cū hīs opusculis q nup
emēdaui⁹: et ubicūq; discrepare inter
se videris. interroga quēlibet hebreorū.
cui magis accomodare debeas fidem:
et si nostra firmauerit. puto qd eū nō
estimes diēdorem: ut i eodē loco meū
silitet diuinari. Sed et vos famulas
xpī rogo q dñi discubētis piosissima
fidei mirra unguis caput. q nequaquā
saluatore queritis i sepulchro. quibz
iā ad prān xpc ascēdit: ut extra latran-
tes canes. qui aduersū me rabido ore
desēuūt. et circueūt ciuitatē. atq; in eo
se doctos arbitrant si alijs detrahāt:
orationum vrā; clipeos opponatis.
Ego sciens humilitatē meā. illi⁹ semp
sententiē recordabor. Dixi custodiam
vias meas: ut nō delinquā i lingua
mea. Posui ori meo custodiā: cū con-
sisteret peccator adūsū me. Obmutui
et humiliat⁹ sū: et filii de bonis.

Incipit pm⁹ liber regū capitulū pmū

Fuit vir unus de ra-
machim sophim.
de mōte ephraim:
et nomē ei⁹ helcha-
na. filius iheroba.
filij heli. filij thau.
filij suph. efraeus: et habuit duas ux-
ores: nomē unī anna: et nomen scde
fennea. Fuerūtq; fennee filij: anne

autē nō erāt libetī. Et ascendebat vir ille de ciuitate sua statutis diebus: ut adoraret et sacrificaret dñō exercitū in sylo. Erant autē ibi duo filij heli. osni et finees: sacerdotes dñi. Venit ergo dies et imolauit helchana. Deditq; feneenne uxori sue et cūctis filijs eius et filiabus partes. Anne autem dedit partē unā tristis. quia annam diligebat. Dñs autē cōduserat vuluā ei⁹. Affligebat quoq; eā euula eius. et vehemēter angēbat: intantū ut reprobraret qd dñs cōduserat vuluā eius. Sicq; faciebat p singlos ānos. cūq; redeūte tpe ascēderat ad replū dñi: et sic puorabat eā. Porro illa flebat: et nō capiebat cibū. Dixit q; ei helchana vir suus. Anna cur fles. et qre nō comedis: et quā obre affligit cor tuū? Nūquid nō ego melior tibi sū quā decē filij? Surrexit autem anna: postq; comederat et biberat in sylo. Et hely sacerdote sedēte sup sellā ante postes dom⁹ dñi. cū esset anna amaro animo. orauit ad dñm flēs largiter: et votū vouit dicens. Dñe exercitū si respiciēs uidēs afflictōnem famule tue. et recordar⁹ mei fueris nec oblitus ancille tue. Dederisq; serue tue sexū virilē. Dabo eū dñō omnibz diebz uite eius: et nouadā nō ascendet sup caput eius. Factū est autē cū illa mltiplicaret pces corā dñō: ut hely obseruaret os eius. Porro anna loquebat in corde suo. tantūq; labia eius mouebant: et vox peritus nō audiebatur. Estimauit ergo eam hely temulentā: dixitq; ei. Usq; quo ebria eris? Digē paulisp vinū quo mades. Respondēs anna. nequaq; inqit dñe mi. Nā mulier infelix nimis ego sum: vinūq; et

omne qd inebriare potest non bibi. sed effudi animā meā in cōspcū dñi. Ne reputes ancillā tuā qsi unā de filiabus belial. quia ex multitudine doloris et meroris mei locuta sū usq; i presens. Tunc hely ait ei. Vade in pace. et deus isrl det tibi pñonem tuā quā rogasti eū. At illa dixit. Vtinā inueniat ancilla tua graciā i oculis tuis. Et abiit mulier i viā suā et comedit: vultusq; illi⁹ nō sūt āplius in diuersa mutati. Et surrexerunt mane. et adorauerunt coram dñō: reuersiq; sūt et venerūt in domū suā ramatha. Cognouit autē helchana annā uxore suā: et recordar⁹ est ei⁹ dñs. Et factū ē post circulū diez. cōcepit anna et peperit filiū. vocauitq; nomē eius samuel: eo qd a dñō postulasset eū. Ascēdit autē vir ei⁹ helchana et oīs dom⁹ ei⁹. ut imolaret dñō hostiā solennē. et votū suū: et anna nō ascendit. Dixit enī viro suo. Non vadam donec ablatur infans: et ducā eū ut appareat ante cōspcū dñi. et maneat ibi iugit. Et ait ei helchana vir suus. Fac quod bonū tibi videtur: et mane donec ablates eū pcorq; ut impleat dñs verbū tuū. Mansit ergo mulier et lactauit filiū suū: donec amoueret eū a lacte. Et adduxit eū secū postq; ablatauerat in vitulis tribz et tribz modijs farine et āphora vini: et adduxit eū ad domū dñi in sylo. Puer autem erat adhuc infantulus. Et imolauerunt vitulū. et obtulerūt puerū hely. Et ait anna. Obsecro mi dñe. viuūt aīa tua dñe. Ego sum illa mulier que steti corā te hīc. orās dñm pro puero isto. Oraui: et dedit michi dñs pñonem meā quā postulauī eū. Idcirco et ego

comodauit eū dñō: cūctis diebz quibz
fuit accommodat⁹ dñō. Et adorauerūt
ibi dñm. Et adorauit anna ⁊ ait. **C**n-
sultauit cor meū in dñō: et exal-
tatu est cornu meū in deo meo.
Dilatatu ē os meū sup inimicos me-
os: quia letata sū in salutarī tuo. Nō
est scūs ut ē dñs. neq; enī ē alius extra
te: ⁊ nō est fortis sicut deus noster. No-
lite multiplicare loqui sublimia: glo-
riantes. Recedāt vetera de ore uestro.
quia deus scienciāz domin⁹ est. et ipsi
pparant cogitationes. Arcus forciū
supat⁹ ē: et infirmī accindī sūt robore.
Saturati p̄us p panibz se locauerūt.
et famelici saturati sūt. Donec sterilis
peperit plurimos. et que multos ha-
bebat filios infirmata est. Dñs mor-
tificat ⁊ uiuificat. reducit ad inferos ⁊
reducit. Dñs pauperem facit ⁊ ditat:
humiliat ⁊ subleuat. Suscitāt de pul-
uere egenū. et de stercore eleuat paupe-
rem: ut sedeat cū principibus: ⁊ solū
gl̄e teneat. Dñi enī sūt cardines terre.
et posuit sup eos orbem. Pedes scōz
suoz seruabit. ⁊ impij in tenebris con-
tinebunt: quia non in fortitudine sua
roborabit vir. Dñm formidabūt ad-
uersarij ei⁹: ⁊ sup ip̄os i celis tonabit.
Dñs iudicabit fines terre. et dabit im-
perium regi suo. et sublimabit cornu
xp̄i sui. Et abiit helchana i ramatha.
in domū suā. Puer autē erat minister
in consp̄u dñi: ante faciem hely sacer-
dotis. Porro filij hely. filij belial. nesci-
entes dñm. neq; officiū sacerdotū ad
populū: sed q̄cūq; imolasset victimā.
ueniebat puer sacerdotis dū roquerent
carnes. et habebat fuscūlā tidentē
in manu sua: ⁊ mittebat eā in lebetem

uel in caldariā. aut in ollam siue in
cacabū: et om̄e qd leuabat fuscūlā:
tollebat sacerdos sibi. Sic faciebant
unūso isrl̄i. ueniētū in sylo. Etiam
antēq; adolerent adipē ueniebat puer
sacerdotis: ⁊ dicebat immolauit. Da
michi carnē: ut coquā sacerdoti. Non
enī accipiam a te carnem coctam. sed
crudā. Dicebatq; illi imolans. Inten-
datur p̄mū iuxta morē hodie adeps:
et tolle tibi quancūq; desiderat aīa
tua. Qui rīdens aiebat ei. Nequaq;
Nūc enī dabis: alioquin tollā uī. Erat
ergo peccatum pueroy grande nimis
coram dñō: quia detrahebāt homines
sacrificō dñi. Samuel autē ministra-
bat aī facie dñi puer accind⁹ ephor-
lineo. Et tunicā paruā faciebat ei ma-
ter sua: quam afferebat statutis diebz
ascendens cum uiro suo: ut imolaret
hostiā solennem ⁊ uotū suū. Et bene-
dixit hely helchane ⁊ uxori eius. Dixit
q; ei. Reddat tibi dñs semen de muliere
hac: pro fenore qd commodasti dñō. Et
abierūt i locū suū. Visitauit ergo dñs
annā et cōcepit: ⁊ peperit tres filios et
duas filias. Et magnificatus ē puer
samuel apud dñm. Hely autem erat
senex valde. et audiuit om̄ia que faci-
ebāt filij sui unūso isrl̄i: et quomodo
dormiebat cū mulieribz q̄ obseruabāt
ad hostiū tabernaculi: ⁊ dixit eis. Qua-
re facitis res huiusmodi quas ego
audio res pessimas ab om̄i pplo? No-
lite filij mei. Non enī est bona fama
quā ego audio: ut transgredi faciatis
p̄p̄m dñi. Si peccauerit uir i uīz. pla-
rari ei potest deus. si autem in domino
peccauerit uir. quis orabit pro eo? Et
nō audierunt uocem patris sui: quia

voluit dñs occidere eos. Puer autem samuel pfectebat atq; crecebat: et placebat tam deo q; hominibus. Venit autē vir dei ad hely: et ait ad eū. Hec dicit dñs. Numquid nō apte reuelatus sum domui patris tui cū esset ī egipto in domo pharaonis: et elegi eū ex omnibus tribubz isrl nūchi ī sacerdotem: ut ascenderet ad altare meū: et adoleret michi incensum: et portaret ephrit corā me: et dedi domui prīs tui omnia de sacrificijs filiorz isrl. Quare talce abieciſtis vīdīmā meā: et munera mea: q̄ p̄cepi ut offerrent ī templo: et magis honorasti filios tuos q; me: ut comederetis p̄micias oīs sacrificij isrl p̄li mei: p̄tēa ait dñs deus isrl. Loquens locut⁹ sū: ut dom⁹ tua et dom⁹ prīs tui ministraret ī cōsp̄cū meo: usq; ī sempiternū. Nūc autē dicit dñs. Absit hoc a me. Sed q̄cūq; honorificauit me glificabo eū: qui autē contempnūt me erūt ignobiles. Ecce dies veniūt: et p̄sīdam brachiū tuū: et brachiū dom⁹ patris tui: ut nō sit senex ī domo tua. Et videbis emulum tuū ī tēplo ī uniuersis prosp̄is isrl: et nō erit senex ī domo tua omnibz diebz. Verūtamē nō auferā vīz penitus ex te ab altari meo: sed ut deficiant oculi tui: et tabescat aīa tua: et pars magna dom⁹ tue moriet⁹ cū ad virilem etatē venerit. Hoc autē erit tibi signū qđ v̄tūz ē duobz filiis tuis ophny et finees. In die uno morient⁹ ambo. Et suscitabo nūchi sacerdotem: fidēlē qui iuxta cor meū et animā meā faciet: et edificabo ei domū fidēlē: et ambulabit coram xp̄o meo cūctis diebz. S̄furuz ē autē: ut quicūq; remanserit ī domo tua veniat ut oretur pro eo: et

offerat nūmū argenteum et coram panis. dicatq;. Dimitte me obsecro ad unā partem sacerdotalem: ut comedā buccellam panis. **C m.**

Puer autem samuel ministrabat dño corā hely: et sermo dñi erat p̄ciosus. In diebz illis non erat visio manifesta. Factū ē ergo in die quadā hely iacebat in lectulo suo: et oculi eius caligauerāt: nec poterat vidē lucernā dei anteq; extingueret. Samuel autē dormiebat ī tēplo dñi: ubi erat archa dei. Et vocauit domin⁹ samuel. Qui respondens ait. Ecce ego. Et cucurrit ad hely: et dixit. Ecce ego. Vocasti enī me. Qui dixit. Non vocaui te fili. Reuertere et dormi. Et abiit et dormiuit. Et adiecit dñs rurſū vocare samuel. Consurgensq; samuel abiit ad hely: et dixit. Ecce ego: quia vocasti me. Qui r̄ndit. Nō vocaui te fili mī. Reuertere et dormi. Porro samuel nec dū sc̄ictat dñm: neq; reuelat⁹ fuerat ei sermo dñi. Et adiecit dñs: et vocauit adhuc samuel sc̄io. Qui dsurgēs abiit ad hely: et ait. Ecce ego: quia vocasti me. Intellexit ergo hely quia dñs vocaret puey: et ait ad samuel. Vade et dormi: et si deinceps vocauit te dices. Loquere domine: quia audit seruus tuus. Abiit ergo samuel: et dormiuit in loco suo. Et venit dñs et stetit: et vocauit sicut vocauerat sc̄io. Samuel samuel. Et ait samuel. Loquere dñe: quia audit seruus tuus. Et dixit dñs ad samuel. Ecce ego facio v̄bū ī isrl: qđ quicūq; audierit tinniet ante aures eius. In die illa suscitabo aduersū hely omnia q̄ locut⁹ sū sup domū eius. Incipiā et cōplebo. Predixi enī ei qđ iudicaturus

essem domū ei⁹ in eternū ppter iniquitatem: eo qd nouerat indigne agē filios suos. et non corripuerit eos. Idcirco iurauit domui hely: qd nō expiet iniquitas dom⁹ eius uictimīs et munerib⁹ usq; in eternū. Dormiuit autē samuel usq; mane: aperuitq; hostia domus dñi. Et samuel timebat indicare uisionē hely. Vocauit ergo hely samuelem. et dixit. Samuel fili mi. Qui rādens ait. Presto sū. Et interrogauit eū. Quis est hmo quē locut⁹ est dñs ad te? Ero te. ne relaueris me. Hec faciat tibi deus et hec addat: si abscondis a me hmonē ex omnib⁹ uerbis que dicta sunt tibi. Indicauit itaq; ei samuel uniuersos sermones: et nō abscondit ab eo. Et ille respondit. Dñs est. Quod bonū est i oculis suis faciat. Creuit autē samuel et dñs erat cū eo: et nō cecidit ex omnib⁹ uerbis eius in terrā. Et cognouit uniuersus israhel a dan usq; bethabee: qd fidelis samuel ppheta esset dñi. Et addidit dñs ut appareret in sylo: quoniā reuelat⁹ fuerat domin⁹ samueli i sylo iuxta uerbum domini. et euenit sermo samuelis uniuerso israheli. **C. m**

Et factū est i dieb⁹ illis: ouenerūt philistīm in pugnā. Egressus est naq; isrl obuiā philistīm in pliu: et castra metatus est iuxta lapidē ad iutorij. Porro philistīm uenerunt in affec: et instruxerunt aciem contra isrl. Iūcto autē certamine terga uertit isrl philistas: et cesa sūt in illo certamine passim per agros q̄si quatuor milia uiroz. Et reuersus est plus ad castra. Dixerūtq; maiores natu de isrl. Quare percussit nos dñs hodie coram philistīm? Afferamus ad nos de sylo

archā federis dñi. et ueniat in mediū nr̄: ut saluet nos de manu inimicor⁹ nr̄or⁹. Misit ergo plus in sylo: et tulerunt inde archā federis dñi exercitū sedentis sup cherubin. Erātq; duo filij hely cū archa federis dñi oshy et finees. Cūq; uenisset archa federis dñi i castra. uociferat⁹ ē omīs isrl clamore gādi: et plorauit ita. Et audierūt philistīm uocē clamoris: dixerūtq; Que nā hec est uox clamoris magni in castris hebreor⁹? Et cognouerunt qd archa dñi uenisset in castra. Timuerūtq; philistīm dicētes. Venit deus i castra. Et ingaueerūt dicētes. De nob. Nō enī fuit tanta exaltatō heri et nudius tertius? De nobis. Quis nos saluabit de manu deor⁹ sublimiū istor⁹? Hī sunt dñi: qui percusserūt egip̄tū omni plaga i deserto. Confortamini et estote uiri philistīm: ne seruiatis hebreis sicut et illi seruerunt nobis. Confortamini et bellate. Pugnauerūt ergo philistīm et celsus est isrl: et fugit unusquisq; in tabernaculū suū. Et facta est plaga magna nimis. et ceciderūt de isrl triginta milia peditū. et archa dei capta ē. Duo quoq; filij hely mortui sūt oshy et finees. Currens autē uir de beniamin ex acie uenit in sylo in die illa: cissa ueste. et cōsp̄sus puluē caput. Cūq; ille uenisset: hely sedebat sup sellā extra uia expeditas. Erat autē cor ei⁹ paues pro archa dñi. Vir autē ille postq; ingressus est nūciauit urbi: et ululauit omīs ciuitas. Et audiuit hely sonitū clamoris: dixitq; Quis ē hic sonitus tumultus hui⁹? At ille festinauit et uenit: et nūciauit hely. Hely autē erat nonaginta et octo annor⁹. et ocli eius caligauerāt. et uidere non

132.
poterat. Et dixit ad hely. Ego sum qui
veni de philo: et ego qui de acie fugi ho-
die. Cui ille ait. Quid actum est fili mi?
Respondens autem ille qui nuntiabat. fugit
inquit israel coram philistinim: et ruina
magna facta est in populo. Insup et duo
filij tui mortui sunt ophuy et finees: et
archa dei capta est. Cumq; ille novisset
archam dei cecidit de sella retrorsum iuxta
hostium: et fractis cervicibus mortuus est.
Senex enim erat vir et grandævus: et ipse
iudicavit israel quadraginta annis. Mors
autem eius uxor finees pregnantis erat: uir-
naq; partui. Et audito nuncio qd ca-
pta esset archa dei: et mortuus esset socer
suus et uir suus: incurruavit se et peperit.
Irruerant enim in eam dolores subiti. In
ipso autem momento mortis eius dixerunt
ei qd stabat circa eam. Ne timeas: quia
filium peperisti. Que non respondit eis: neq;
animaduertit. Et vocavit puer ycha-
boud. dicens. Translata est gloria domini de
israel: quia capta est archa dei. Et pro
socero suo et pro puero suo ait. Translata est
gloria ab israel: eo qd capta esset archa dei.
Philistinim autem tulerunt archam
dei: et asportauerunt eam a lapide
adiutorij in azon. Tuleruntq; philisti-
nim archam dei: et intulerunt eam in templum
dagon: et statuerunt eam iuxta dagon.
Cumq; surrexissent dilucto azonij altera
die: ecce dagon iacebat prius in terra
ante archam domini. Et tulerunt dagon: et
restituerunt eum in locum suum. Kursiq; ma-
ne die altera resurgentes: inuenerunt
dagon iacentem super faciem suam in terra
coram archa domini. Capud autem dagon
et due palme manuum eius absce erant
super limen: porro dagon solus nudus
remanserat in loco suo. Propter hanc

causam non calcant sacerdotes dagon et
omnes qui ingrediuntur templum eius super
limen dagon in azon: usq; in hodiernum
diem. Agguata est autem manus domini super
azonios: et demolitus est eos. Et percussit
in secretiore parte nationum azonum et fines
eius: et ebullierunt ville et agri in medio
regionis illius et nate sunt mures: et
facta est confusio mortis magne in ciui-
tate. Videntes autem viri azonij huius
modi plagam dixerunt. Non maneat
archa dei israel apud nos: quoniam dura est
manus eius super nos et super dagon deum
nostrum. Et mittentes congregauerunt omnes
sarrapas philistinorum ad se: et dixerunt.
Quid faciemus de archa dei israel? Respon-
deruntq; gethei. Circumducatur archa dei
israel. Et circumduxerunt archam dei israel.
Illis autem circumducentibus eam. fiebat
manus domini dei per singulas ciuitates in-
fectionis magne nimis: et percutiebat
uiros uniuersumq; urbem a puero usq;
ad maiorem: et computrescebant promi-
nentes cetates eorum. Queruntq; gethei soli-
tium: et fecerunt sibi sedes pelliceas. Misce-
runt ergo archam domini in accharon. Cumq;
uenisset archa domini dei in accharon: ex-
clamauerunt accharonites dicentes. Ad-
duxerunt ad nos archam dei israel: ut inter-
ficiat nos et populum nostrum. Miserunt itaq;
et congregauerunt omnes sarrapas phili-
stinorum. Qui dixerunt. Dimittite archam
dei israel et reuertatur in locum suum: ut non
interficiat nos cum populo nostro. fiebat enim
pauor mortis in singulis urbibus: et
guissima manus domini dei. Viri quoq; qd
mortui non fuerant percutiebantur in secreti-
ore parte nationum: et ascendebat ululatus
uniuscuiusq; ciuitatis in celum. **M**isit ergo archa domini in regione

philistinorum septē mensibz. Et post hec
 vocauerūt philistini sacerdotes et di-
 uinos dicētes. Quid faciem⁹ de archa
 dei? Indicate nobis: quō remittam⁹
 eā in locū suū. Qui dixerūt. Si remit-
 tis archā dei israel nolite dimittere eā
 vacuā: sed qđ debetis ei reddere p peccō-
 et tūc curabimini: et scietis quare nō
 recedat manus ei⁹ a vobis. Qui dixe-
 runt. Quid est quod p delicto reddere
 debeam⁹ eis? Rēderuntq; illi. Juxta
 numes puinciarū philistinorum quinq;
 anos aureos facietis. et quinq; mures
 aureos: quia plaga una fuit omnibz
 vobis et sarcapis vris. Facietisq; sili-
 tudines anorū vrorū. et silitudines mu-
 riū q̄ demoliti sūt terrā. et dabitis deo
 israel gloriā: si forte reuertat manū suā
 a vobis. et a dijs vris ⁊ a terra vestra.
 Quare grauaris corda vra sicut aggr-
 uauit egipt⁹ et pharao cor suū? Mo-
 ne postq; percussus ē tūc dimisit eos et
 abierunt. Nunc ergo arripite ⁊ facite
 plaustrū nouū unū: ⁊ duas vaccas fe-
 ras q̄bz nō est impositū iugū iungite
 in plaustro. et recludite vitulos earū
 domi. Tollatisq; archā dñi et ponetis
 in plaustro: ⁊ vasa aurea q̄ resoluistis
 ei p delicto ponetis in capsellā ad lat⁹
 eius. ⁊ dimitte eā ut vadat: et aspici-
 eris. Et siquidem p viam finitū suorū
 ascendit terra bethsames ipse fecit nobis
 hoc malū grande. sin autē minime:
 sciam⁹ quia nequaquā man⁹ ei⁹ tetigit
 nos. sed casu accidit. fecerūt ergo illi
 hoc modū: et tollentes duas vaccas
 q̄ ladabāt vitulos iūxerūt ad plaustrū:
 vitulosq; earū recluserūt domi. Et po-
 suerunt archam dei sup plaustrū: et ca-
 psellam que habebat mures aureos ⁊
 silitudinē anorū. Ibāt autē indiredū
 vacce per viā que ducit bethsames: et

inire uno gradiebant⁹ p̄gates et mu-
 gientes: et nō declinabāt neq; ad dex-
 tram neq; ad sinistram. Sed et sarcapē
 philistinū sequentē usq; ad terminos
 bethsames. Porro bethsamite meretār
 ritū in valle. Et eleuantes oculos su-
 os viderunt archā: et gauidi sūt tū vi-
 dissent. Et plaustrū venit ī agrū iosue
 bethsamite: et stetit ibi. Erat autē ibi
 lapis magnus. Et considerūt ligna
 plaustri: vaccasq; imposuerūt sup ea
 holocaustū dñi. Ioseph autē deposue-
 runt archā dei. et capsellā q̄ erat iuxta
 eā in qua erāt vasa aurea: ⁊ posuerūt
 sup lapidē grandem. Viri autē bethsa-
 mite. obtulerūt holocausta: et imola-
 uerūt victimas ī die illa domino. Et
 quinq; sarcapē philistinorum viderūt: et
 reuersi sūt in acharon in die illa. Qui
 sūt autē anni aurei quos reddiderunt
 philistinū p delicto dñi. Azor⁹ unū.
 gaza unū. aschalon unū. geth unum.
 acharon unū: et mures aureos scđm
 numes urbū philistinū quinq; puin-
 ciarū: ab urbe murata usq; ad villam
 que erat absq; muro: et usq; ad abel
 magnū. sup quē posuerūt archā dñi:
 que erat usq; in illa die in agro iosue
 bethsamitis. Percussit autē dñs de
 viris bethsamitibz eo quod vidissent
 archā dñi: ⁊ percussit de populo septuaginta
 viros ⁊ quinquaginta milia plebis. Iu-
 xitq; populus eo qđ dñs percussisset plebē
 plaga magna. Et dixerūt viri bethsa-
 mite. Quis poterit stare ī cōspetu dñi
 dei sancti hui⁹? Et ad quē ascendet a
 nobis? Miserūtq; nūcios ad habita-
 tores cariathiarim dicētes. Reduxe-
 runt philistinū archā dñi: descendite
 et reducite eam ad vos. **C. vii**

Uenerūt ergo viri cariathiarim et
 reduxerūt archā dñi: ⁊ intulerūt

eam in domū aminadab in gabaa.
Eleazarū autē filiū ei⁹ sādificauerūt:
ut custodiret archam dñi. Et factū est.
ex qua die mansit archa dñi in caria-
thiarim: multiplicati sunt dies. Erat
quippe iā ann⁹ vicesim⁹. Et requieuit
omnis dom⁹ isrl post dñm. Ait autē
samuel ad unūsam domū isrl dicens.
Si in toto corde vō reuertim⁹ ad dñm
auferte deos alienos de medio vestrū
baalim et astaroct: et pparate corda
vra dño. et seruite ei soli: et eruet vos
de manu philistim. Abstulerūt ergo
filij isrl baalim ⁊ astaroct: ⁊ seruierūt
dño soli. Dixit autē samuel. Congre-
gate unūsu isrl in masphar: ut oran
pro vobis dñm. Et cōuenerūt i mas-
phar. Hauserūtq; aquā ⁊ effuderunt
in conspectu dñi: ⁊ ieiunauerūt in die
illa et dixerūt. Tibi peccauim⁹ dñe. Qu-
dicauitq; samuel filios isrl i masphar.
Et audierunt philistim qd cōgregati
esset filij isrl in masphar. et ascenderūt
sarrape philistinorū ad isrl. Quod cū
audisset filij isrl: rñuerūt a facie phi-
listinorū. Dixerūtq; ad samuelem. Ne-
cesses p nobis clamare ad dñm deū
nrū: ut saluet nos de manu philisti-
norū. Tulit autē samuel agnū lactentē
unū: ⁊ obtulit illū holocaustū integꝝ
dño. Et clamauit samuel ad dñm p
isrl. et exaudiuit eū domin⁹. Factū est
autem cū samuel offerret holocaustū
philisteos inire bellū cōtra isrl. Qnto-
nuit autē dñs fragore magno in die
illa sup philistim ⁊ evertit eos: et celi
sunt a filijs isrl. Egredisq; viri isrl de
masphar persecuti sunt philisteos. et
perusserūt eos usq; ad locū q̄ erat sber
bethchar. Tulit autem samuel lapidē
unū ⁊ posuit eū inter masphar: ⁊ inter
seu. et vocauit nomē loci illius: lapis

adiutorij. Dixitq; Quisq; auxiliat⁹
est nobis dñs. Et humiliati sunt phi-
listim. nec apposuerunt ultra ut veni-
rent in terminos isrl. Facta ē itaq; ma-
nus dñi super philisteos cūdis diebz
samuelis. et redde sunt urbes quas
tulerat philistim ab isrl isrl. ab ach-
ron usq; geth. et terminos suos. Libera-
uitq; isrl de manu philistinorū: eratq;
pax inter isrl ⁊ amorreū. Iudicabat q;
samuel isrl cūdis diebz vite sue: ⁊ ibat
p singlos ānos circūiens bethel et gal-
gala ⁊ masphar: ⁊ iudicabat israhelē
in supradictis locis. Reuertebaturq; in
ramatha. ibi enim erat domus eius:
et ibi iudicabat israhelē. Edificauit
etiam ibi altare domino. **C. Vm**

Factū ē autē cū senuisset samuel:
Aposuit filios suos iudices isrl.
Fuitq; nomen filij eius primogeniti
iohel. et nomen secundi abyā: iudicū
in bethabee. Et nō ābulauerūt filij illi⁹
in vjs ei⁹. sed declinauerūt post aua-
ritia acceperūtq; munera: et puererūt
iudiciū. Cōgregati ergo uniuersi ma-
iores natu isrl venerūt ad samuelem in
ramatha: dixerūtq; ei. Ecce tu senuisti:
⁊ filij tui non ambulant in vjs tuis.
Constitu nobis regē ut iudicet nos:
sicut et unūse habet nationes. Displi-
cuitq; sermo in oculis samuelis. eo qd
dixisset. da nobis regē ut iudicet nos.
Et orauit samuel ad dñm. Dixit au-
tem dñs ad samuelem. Audi vocē ppli:
i omib⁹ q̄ locūt tibi. Nō enī abiecerūt
te sed me: ne regnē sup eos. Quia oīa
opera sua q̄ fecerunt a die q̄ eduxi eos
de egipto usq; ad diem hanc sicut dere-
liquerūt me et fuerūt dñs alienis: sic
faciūt etiam tibi. Nūc ergo vocē eorū
audi. Verūtamen drestare eos: et p̄dic
eis ius regis qui regnatur⁹ est sup eos.

Dixit itaq; samuel oīa verba dñi ad
pplm qui petierat a se regē. et ait. Hoc
erit ius regis. qui imperatur⁹ est vob.
filios vros tollet et ponet in curribz
suis. facietq; sibi equites et p̄cursores
q̄drigay suay: et constituet sibi tribunos
et cēturiones. et aratores agrorū suorū
et messorēs segetū. et fabros aruorū et
curruū suorū. filias q; vras faciet sibi
unguentarias. et focarias. et panificas.
Agros q; vros et vineas et oliueta o-
ptima tollet: et dabit suis suis. Sed et
segetes vestras et vineas reddidit addē-
timabit. ut det eunuchis et famulis suis.
Seruos etiā vros et ancillas. et iuvenes
optimos et alinos auferet: et ponet in
ope suo. Greges q; vros addētimabit.
vosq; eritis ei serui. Et clamabitis in
die illa a facie regis vri quē elegistis
vobis. et nō exaudiet vos dñs in die
illa: quia pristinis vobis regē. Noluit
autē ppls audire vocem samuelis. sed
dixerūt. Nequaquā. Rex enī erit sup nos
et erim⁹ nos q; sicut omēs gētes. et iu-
dicabit nos rex nr. et egrediet an nos.
et pugnabit bella nrā p nobis. Et au-
diuit samuel oīa verba ppli: et locutus
est ea in aurib⁹ dñi. Dixit autē dñs
ad samuelem. Audi vocē eorū: et constituē
sup eos regē. Et ait samuel ad viros
isrl. Vadat unusquisq; in ciuitatē suā.

Et erat vir de beniamin nomine **C. ix**
cis. filius abiel. filius seor. filius bechor.
filius sarath. filius aphia. filius viri iemini
fortis robore. Et erat ei filius vocabulo
saul. electus et bonus: et nō erat vir de
filijs isrl melior illo. Ab humeris et sur-
sum. eminebat sup omne pplm. Perie-
rant autē asine cis prīs saul. Et dixit
cis ad saul filiū suū. Tolle tecū unū de
pueris: et cōsurgēs vade et q̄re asinas.
Qui cū transissent p montē ephraim

et p terrā salisa et nō inueniūt: cūscierūt
etiā per terrā salim et nō erāt. sed et per
terrā iemini: et minime reperūt. Cū au-
tem veniūt in terrā suph: dixit saul ad
puerū qui erat cū eo. Veni et reuertamur.
ne forte dimiserit pater meus asinas: et
solicatus sit p nobis. Qui ait ei. Ecce
vir dei est in ciuitate hac vir nobilis.
omne qd loquit: sine ambiguitate verit.
Nunc ergo eam⁹ illuc: si forte indicet
nobis de via nrā ppter quā venimus.
Dixitq; saul ad puerū suū. Ecce ibim⁹.
Quid ferem⁹ ad vñs dei? Panis defecit
in sistracis nrīs. et sportulā nō habē-
mus ut deu⁹ hominī dei: nec quicq;
aliud. Rursum puer rēdit sauli et ait.
Ecce inuenta est in manu mea q̄tra ps
stacis argenti: deuus hominī dei. ut
indiceret nobis viā nrā. Olim in isrl
sic loq̄bat unusquisq; vadēs cōsulare
deū. Venite et eamus ad videntē. Qui
enī ppls dicitur hodie: vocabat olim
videns. Et dixit saul ad puerū suū.
Optim⁹ homo tu⁹. Veni eam⁹. Et ierūt
in ciuitatē: in q̄ erat vir dei. Cūq; ascen-
derent diuū ciuitatis inueniūt puellas
egredientes ad hauriendam aquā: et
dixerūt eis. Num hic est videns? Que
rēdentes dixerūt illis. Hic ē. Ecce ante
te. Festina nūc. Hodie enī venit i ciui-
tatē: quia sacrificiū est hodie ppli in ex-
celso. Ingreddētes urbē statim inuenietis
eū: anteq; ascēdat excelsū ad vascendū.
Neq; enī comessur⁹ est ppls donec ille
veniat. quia ipse bñdiceret hostie: et dein-
reps comēdēt qui vocati sūt. Nūc ergo
cōscendite: quia hodie reperietis eū. Et
ascēderūt in ciuitatē. Cūq; ābularēt in
medio urbis. apparuit samuel egredi-
ens obuiam eis: ut ascenderet i excelsū.
Dñs autē reuelauit auriculā samu-
elis: an unā diē qm veniret saul dicens.

Hac ipsa hora quae nunc est. cras mittam
virum ad te de terra beniamin: et unges
eum ducem super populum meum israel. Et salua-
bit populum meum de manu philistinorum:
quia respexi populum meum. Venit enim clamor
eorum ad me. Cumque aspexisset samuel
saulem: dominus dixit ei. Ecce vir quem dixera-
m tibi. Iste dominabitur populo meo. Accessit
autem saul ad samuelem in medio porte
et ait. Iudica oro michi: ubi est domus
videtis? Et respondit samuel sauli dicens.
Ego sum vides. Ascende ante me in
excelsum ut comedas mecum hodie et di-
mittam te mane: et omnia que sunt in corde
tuo indicabo tibi. et de aliis quas
nudius tertius perdidisti: ne sollicitus sis.
quia inuente sunt. Et cuius erunt optima
queque israel? Nonne tibi et omni domui
patris tui? Respondens autem saul ait. Numquid
non fili? iemini ego sum de minima
tribu israel. et cognatio mea nouissima
inter omnes familias de tribu benya-
min. Quare ergo locutus es michi ser-
monem istum? Assumens itaque samuel
saulem et puerum eius. introduxit eos in
tabernaculum: et dedit eis locum in capite eorum
quem fuerat inuitati. Erant enim quasi triginta
viri. Dixitque samuel cocco. Da partem
quam dedi tibi: et precepi ut reponeres seor-
sum apud te. Leuauit autem cocco ar-
mum: et posuit ante saulem. Dixitque sa-
muel. Ecce quod remansit: pone ante te
et comede: quia de industria seruatum
est tibi quando populum vocavi. Et come-
dit saul cum samuele in die illa. Et de-
scenderunt de excelsu in opidum. et locutus
est cum saule in solario: strauitque saul
in solario et dormiuit. Cumque mane
surrexissent et iam dies lucebat: vocauit
samuel saulem in solario dicens. Sur-
ge ut dimittam te. Et surrexit saul. Egre-
ssique sunt ambo: ipse videlicet et samuel.

Cumque descendissent in extrema parte ciuita-
tis: samuel dixit ad saulem. Dic puero:
ut antecedar nos et nunciet. Tu autem
absiste paulisper: ut indicem tibi verbum domini.
Tulit autem samuel lenticulam **Cx**
olei. et effudit super caput eius: et
desolatus est eum et ait. Ecce unxit te dominus
super hereditatem suam in principem: et libera-
bis populum suum de manibus inimicorum eius
quem in circuitu eius sunt. Et hoc tibi signum:
quia unxit te deus in principem. Cumque
abieris hodie a me: inuenies duos vi-
ros iuxta sepulchrum Rachel in finibus ben-
yamini in meridie: dicentque tibi. Inueni-
te sunt alime ad quas ieras perquirendas:
et intermissis per tuas alime sollicitus
est pro vobis. et dicit. Quid faciam de filio
meo? Cumque abieris inde. et ultra transi-
eris et veneris ad quercum thabor. inue-
nient te tres viri ascendentes ad deum in
bethel: unus portans tres hedos. et alius
tres tortas panis: et alius portans la-
genam vini. Cumque te salutauerint dabunt
tibi duos panes: et accipies de manu
eorum. Post hec venies in colle domini: ubi
est statio philistinorum. Et cum ingressus
fueris ibi urbem. obuium habebis gregem
prophetarum descendentiū de excelsu: et
ante eos psalterium et tympanum et tibiam
et citharam. ipsique prophetantes: et insiliet
in te spiritus domini et prophetabis cum eis: et mu-
taberis in virum alium. Quando ergo eue-
nerint signa hec omnia tibi. fac quecumque
inuenierit manus tua: quia dominus est tecum.
Et descendes ante me in galgala. Ego
quippe descendam ad te: ut offeras obla-
tionem et imoles victimas pacificas.
Septem diebus expectabis donec veniam
ad te: et ostendam tibi que facias. Itaque
cum auerisset humerum suum ut abiret a
samuele. immutauit ei deus cor aliud.
et uenerunt omnia signa hec in die illa.

Veneruntque ad p̄dictū collē: et ecce cū
 neus p̄pharū obui⁹ ei. Et insiluit super
 eū spūs dñi: et p̄phavit in medio eorū.
 Videntes autē omēs qui novērāt eū
 heri et nudius tertius q̄ esset cū p̄phis.
 et p̄pharet: dixerūt ad invicē. Que nā
 res accidit filio n̄s? Nū et saul inter
 prophetas? R̄nditq; alius ad alterū
 dicens. Et n̄s p̄r ei⁹. Propterea versū ē
 in puerbiū. Nū et saul inter p̄phas?
 Cessavit autē p̄phare: et venit ad ecel-
 sum. Dixitq; pater saul ad eū ⁊ ad
 puerū ei⁹. Quo abistis? Qui r̄nderunt.
 Querē asinas. Quas cū nō repissē?
 venim⁹ ad samuelē. Et dixit ei pater
 suus. Indica michi. quid dixerit tibi
 samuel. Et ait saul ad patrem suū. In-
 dicavit nobis quia invene essent asi-
 ne. De sermone autē regni nō indica-
 vit ei: quē locut⁹ fuerat ei samuel. Et
 convocavit samuel pplm ad dñm in
 masphat: et ait ad filios isrl. Hec di-
 cit dñs deus isrl. Ego eduxi isrl de egi-
 pto. et erui vos de manu egiptiorū: et
 de manu om̄i regū q̄ affligebāt vos.
 Vos autē hodie p̄cistis dñm deū
 v̄rm: q̄ solus saluabit vos de univ̄sis
 malis ⁊ tribulacōnibz v̄ris. et dixistis.
 Nequaquē: sed regem cōstitue sup nos.
 Nūc ergo state corā dño p̄ tribz v̄ras
 et per familias. Et applicavit samuel
 omēs tribz isrl: ⁊ cecidit sors sup tribū
 benyamin. Et applicavit tribū benya-
 min et cognationes ei⁹. et cecidit super
 cognationē metri: et pervenit usq; ad
 saul filiū n̄s. Quēserūt ergo eū: et nō
 est inventus illic. Et cōsuluerunt post
 hec dñm: vñz nam ventur⁹ esset illuc.
 R̄nditq; dñs. Ecce abscondit⁹ est domū.
 Lucurrerūt itaq; ⁊ rulerūt eū inde. Stetit
 q; in medio ppli: et altior fuit univ̄so
 populo ab humero et sursum. Et ait

samuel ad om̄nem pplm. Certe videtis
 quē elegit dñs. qm̄ non sit filius illi in
 om̄ni pplō. Et clamavit om̄s pplus. et
 ait. Vivat rex. Locut⁹ est autē samuel
 legē regni ad pplm. et scripsit in libro
 ⁊ reposuit corā dño. Et dimisit samu-
 el om̄nē pplm singulos in domū suā.
 Sed et saul abiit in domū suā in ga-
 baath. Et abiit cū eo p̄s exercit⁹. quorū
 tetigerat deus corda. Filij vero belial
 dixerūt. Nū saluare nos poterit iste?
 Et despererūt eū. et nō attulerūt ei mu-
 nera. Ille vero dissimulabat se audire
 Et factū est q̄si post mēsem. **C. xi.**
 Ascendit naas amonites et pug-
 nare cepit adversū yabes galaad. Dixe-
 runtq; omēs viri yabes ad naas. Ha-
 beto nos federatos: ⁊ serviem⁹ tibi. Et
 r̄ndit ad eos naas amonites. In hoc
 faciā vobiscū fedus: ut erua om̄i v̄rm
 oculos dextros: ponamq; vos oppro-
 briū in univ̄so isrl. Et dixerūt ad eū
 seniores iabes. Cōcede nobis septē dies.
 ut mittamus nūcios ad univ̄sos ter-
 minos isrl: ⁊ si nō fuerit qui defendat
 nos egrediemur ad te. Venerūt ergo
 nūcij in gabaath saulis: ⁊ locuti sunt
 ūba hec audiente pplō. Et levavit om̄s
 ppl̄s vocē suā ⁊ fleuit. Et ecce saul veni-
 erat sequēs boues de agro et ait. Quid
 habet ppl̄s q̄ plorat? Et narraverūt
 ei verba viroz iabes. Et insiluit spūs
 dñi in saul cū audisset hec ūba: ⁊ irat⁹
 est furor ei⁹ nimis. Et assumēs utrūq;
 bouē. cōcidit in frustra: misitq; i omēs
 terminos isrl p̄ manū nūcioz dicens.
 Quicūq; nō egerit. et secutus fuit saul
 ⁊ samuel: sic fiet vobz ei⁹. Quasi ergo
 timor dñi pplm. ⁊ egressi sūt quasi viri
 un⁹: et recensuit eos in bezech. Fuerūt
 q; filioz isrl trecenta milia: viroz autē
 iuda. triginta milia. Et dixerūt nūcij

qui venerāt. Sic dicetis viris qui sūt
in iabes galaad. Cras erit vobis salus:
cū incaluerit sol. Venerūt ergo nūcī ⁊
nūciauerūt viris iabes. Qui letati sūt
et dixerūt. Mane eēbim⁹ ad vos ⁊ fa-
rietis nobis omne qđ placuit vobis. Et
factū ē cū dies crastin⁹ venisset. constituit
saul pplm in tres partes. Et ingressus
est media castra in vigilia matutina.
⁊ percussit amon usq; dū incalēscēt dies.
Reliqui autē dispsi sūt: ita ut nō relin-
querent in eis duo pariter. Et ait ppls
ad samuelem. Quis est iste qđ dixit. saul
nō regnabit sup nos? Date viros et
interficiem⁹ eos. Et ait saul. Nō occi-
detur quisquā in die hac. quia hodie
fecit dñs salutem in isrl. Dixit autē sa-
muel ad pplm. Venite et eam⁹ in gal-
gala ⁊ innouem⁹ ibi regnū. Et prēit
ois ppls i galgala. ⁊ fecerūt ibi regem
saul. coram domino in galgala. Et
immolauerūt ibi victimas pacificas
coram domino. Et letatus est ibi saul
et cuncti viri israhel nimis. **C. xii.**

Dixit autē samuel ad unūsq; isrl.
Ecce audiuī vocem vram iuxta
oīa qđ locuti estis ad me. et cōstitui sup
vos regē. Et nūc rex gradit⁹ ante vos.
Ego autē serui ⁊ incanui. Porro filij
mei vobiscū sūt. Itaq; cōuersat⁹ corā
vobis ab adolescentia mea usq; ad hāc
diē: ecce p̄sto sū. loq̄mini de me corā
dño et corā xp̄o ei⁹: vñz bouē cuiusq;ui
tuleri aut alimū. si quēquā calūniat⁹
sū. si opp̄ssi aliquē. si de manu cui⁹ quā
mun⁹ accepi. et cōtemnā illud hodie
restituāq; vobis. Et dixerūt. Nō es ca-
lumniatus nos. neq; oppressisti. neq;
tulisti de manu alicui⁹ quippiā. Dixit
q; ad eos. Testis est dñs adūsum vos
⁊ testis xp̄s eius in die hac. quia non
inuenieritis in manu mea quippiam.

Et dixerunt. Testis. Et ait samuel ad
pplm. Dñs qui fecit moysen et aaron.
⁊ eduxit prēs nros de terra egipti adest.
Nūc ergo stete ut iudicō contendā ad-
uersū vos corā dño. de omnibz mise-
ricordijs dñi. quas fecit vobiscū et cū
p̄ribz vris. quō iacob ingressus est in
egiptū. et clamauerūt patres vestri ad
dñm. et misit dñs moysen et aaron. ⁊
eduxit prēs vros de egipto. et colloca-
uit eos in loco hpc. Qui obliti sūt dñm
dei sui. ⁊ tradidit eos in manu sycare
magistri milicie asor et in manu phi-
listinor. et i manu regis moab. et pu-
gnauerunt aduersū eos. Postea autē
clamauerūt ad dñm. ⁊ dixerūt. Pecca-
uim⁹. quia deliquim⁹ dñm. et seruim⁹
baalim ⁊ astaroth. Nūc ergo erue nos
de manu inimicor nror. ⁊ seruiemus
tibi. Et misit dñs ierobaal et badan. ⁊
sampion. et barach. ⁊ yephte. ⁊ samuel.
et eruit vos de manu inimicor vestror
per circuitū. et habitastis confidenter.
Videntes autē qđ naas rex filior amō
venisset aduersum vos. dixistis michi
nequaq; sed rex impabit nob. cū dñs
deus vester regnaret in vobis. Nūc ergo
p̄sto est rex v̄r. quē elegistis et petistis.
Ecce dedit vobis dñs regē. Si tūmūtis
dñm et seruietis ei ⁊ audieritis vocē
ei⁹. et nō reasperaueritis os dñi. eritis
et vos et rex qui imperat vob sequētes
dñm deū nr̄m. Si autē nō audieritis
vocē dñi. sed reasperaueritis sermones
ei⁹. erit man⁹ dñi sup vos et sup prēs
vros. Sed et nūc stete. et videte rem
istā grandē. quā factur⁹ est domin⁹
in cōspectu v̄ro. Nūquid nō messis tri-
tici est hodie? Inuocabo dñm ⁊ dabit
voces et pluias. et scietis ⁊ videbitis
quia grande feceritis vobis malū in
cōspectu dñi. p̄tentes sup vos regem.

Et clamauit samuel ad dñm. et dedit
 dñs voces et pluias in illa die. Et ti-
 nuit omnis ppls nimis dominũ. et
 samuelem. Et dixit unũsus ppls ad
 samuelem. Ora pro suis tuis ad dñm
 deũ tuũ. ut nō moriam̃. Addidimus
 enĩ uniuersis peccatis nr̃is malum. ut
 pterem⁹ nobis regē. Dixit autē samu-
 el ad pplm. Nolite timere. Vos fecistis
 unũsũ malũ hoc. Verũtamen nolite
 recedere a tergo dñi. sed seruite dño in
 omni corde vřo. ⁊ nolite declinare post
 vana q̃ nō pderũt vob̃. neq; erũt vos.
 quia vana sunt. ⁊ nō derelinquet dñs
 pplm suum. ppter nomen suũ magnũ.
 q̃a iurauit dñs facere vos sibi pplm.
 Absit autē a me hoc peccatũ in dño.
 ut cesset orare p vobis. ⁊ docebo vos
 viã rectã et bonã. Igit̃ timete dñm. et
 seruite ei in veritate. ⁊ ex toto corde vřo.
 Vidistis enĩ magnifica que in vobis
 gesserit dñs. Quod si pseueraueritis in
 malicia ⁊ vos ⁊ rex vř pariter pibitis.

Filius unius anni erat **C. xiii**
 Saul cũ regnare cepisset. duobus
 autē annis regnauit sup isrl̃. Et elegit
 sibi saul tria milia de isrl̃. Et erant cũ
 saul duo milia i machinas et i mōre
 bethel. mille autem cũ yonathã in ga-
 baa beniamin. Porro ceteri ppli remi-
 sit unũquẽq; in tabernacula sua. Et p-
 cussit yonathas stationẽ philistinor̃
 que erat in gabaa. Quod cũ audisset
 philistiĩm. saul reciñt buccina in om-
 ni terra dicens. Audiãt hebrei. Et uni-
 ũsus isrl̃ audiuit huiusmodi famã.
 percussit saul stationẽ philistinor̃. Et
 erexit se isrl̃ aduersus philistiĩm. Cla-
 mauit ergo ppls post saul i galgala.
 ⁊ philistiĩm congregati sũt ad pliandũ
 contra isrl̃. triginta milia curruũ. ⁊ sex
 milia equitum. et reliquũ vulg⁹ sicut

harena q̃ est in litore maris plurima.
 Et ascendentes castrametati sũt i machi-
 nas. ad orientem bethauen. Quod cũ
 uidissent viri isrl̃ se in arco positos. a-
 flidus enĩ erat ppls. et absconderũt se in
 speluncis ⁊ in abdinis. in petris quoq;
 et in antris et in cisternis. Hebrei autē
 tũserũt iordanẽ. terrã gad et galaad.
 Cũq; adhuc esset saul in galgala. uni-
 uersus ppls pteritus est qui sequebat̃
 eũ. Et expectauit iuxta placitũ samue-
 lis septẽ diebus. et non venit samuel
 in galgala. Dilapsusq; est ppls ab eo.
 Ait ergo saul. Afferte michi holocau-
 stum ⁊ pacifica. Et obtulit holocaustũ.
 Cũq; compleisset offerens holocaustũ.
 ecce samuel veniebat. Et egressus ē saul
 obuiã ei. ut salutarer eũ. Locutusq; est
 ad eũ samuel. Quid fecisti? Respondit
 saul. Quia vidi q̃ ppls dilaberetur a
 me. et tu non veneras iuxta placitos
 dies. porro philistiĩm congregati fue-
 rant in machinas. dixi. Nũc descēdẽt
 philistiĩm ad me in galgala. ⁊ facien-
 dũ nō placavi. Necessitate cõpulsus.
 obtuli holocaustum dño. Dixitq; sa-
 muel ad saul. Saulte egisti. nec custo-
 disti mādãta dñi dei tui que p̃cepi tibi.
 Quod si nō fecisses. iã nunc p̃parasset
 dñs regnũ tuũ sup isrl̃. in sempiternũ.
 Sed nequaq; regnũ tuũ ultra d̃surget.
 Quesiuit dñs sibi vir̃ iuxta cor suũ. et
 p̃cepit ei dñs ut eẽt dux sup pplm suũ.
 eo q̃ non seruaueris que precepit dñs.
 Samuel autem surrexit. et ascendit de
 galgalis. in gabaa beniamin. Et reli-
 qui ppli ascenderunt post saul. obuiã
 p̃plo. qui repugnabãt eos. venientes
 de galgala i gabaa in colle bẽyamin.
 Et recensuit saul pplm q̃ inueni fuerãt
 cũ eo. quasi sexcentos viros. et saul et
 yonathas filius eius. populusq; qui

inuentus fuerat cū eis. erat in gabaa beniamin. Porro philistini cōfederāt in machinas. Et egressi sūt ad p̄liandum de castris philistinorū tres cunei. Unus cuneus pergebat contra viam ephraim. ad terrā saul. Porro alius ingrediebatur p̄ viā betpron. Tercius autē verterat se ad iter terminū in terra sabaa. imminētis vallis seboyim extra desertū. Porro faber ferrarius nō inueniebāt in omni terra isrl. Cauerāt enī philistini. ne forte facerēt hebrei gladium aut lanceā. Descendebat ergo oīs israhel ad philistiim. ut acueret unusquisq; vomerem suū et ligonem et securim et tridentē et sarculū. Geruse itaq; erāt acies vomerū et ligonū et tridentū et securū. usq; ad stimulū corrigendū. Cumq; venisset dies prelij. non est inuentus ensis et lācea in manu totius populi qui erat cum saul et yonathas filij eius. excepto saul et yonathas filio ei⁹. Egressa ē autem stacio philistinū. ut transenderet in machinas. **Cxxm.**

Et accidit in q̄dam die. ut diceret yonathas filius saul ad adolescentem armigerū suū. Veni et tūseam⁹ ad stationem philistinorū. q̄ est trans locū illū. Patri autē suo hoc ipm non indicauit. Porro saul morabatur in extrema parte gabaa. sub malo gnato q̄ erat in agro gabaa. Et erat p̄ps cū eo q̄si seccetorū viroꝝ. Et achias filius architob fratris ychabod filij phinees. qui ortus fuerat ex hely sacerdote dñi in sylo. portabat ephod. Sed et p̄plus ignorabat quo illet yonathas. Erāt autē inter ascensus. per quos nitebāt yonathas tūlire ad stationes philistinorū. eminentes petre ex utraq; parte. et q̄si in modū dentū. scopuli hinc inde praecepti. Nomen unū boles. et nomē

alteri sene. Unus scopulus p̄minens ad aquilonem et aduerso machinas. et alter ad meridiē cōtra gabaa. Dixit autē yonathas ad adolescentem armigerū suū. Veni transeamus ad stationem incircumcisorū h̄p̄. si forte faciat dñs p̄ nobis. quia non est dño difficile saluare uel ī mltis uel ī paucis. Dixitq; ei armiger suus. Fac omnia q̄ placeant animo tuo. Perge quo cupis. et ero tecū ubicūq; uolueris. Et ait yonathas. Ecce nos transimus ad viros istos. Cūq; apparuerim⁹ eis. si taliter locuti fuerit ad nos. manete donec ueniam⁹ ad uos. stant⁹ in loco nr̄o. nec ascendam⁹ ad eos. Si autem dixerint ascendite ad nos. ascendam⁹ ad eos. quia tradidit eos dñs ī manibz nr̄is. Hoc erit nobis signū. Apparuit igit̄ uterq; stationi philistinorū. Dixerūtq; philistiim. En hebrei egrediunt̄ de cauernis. in quibz absconditi fuerāt. Et locuti sunt viri de statione ad yonathan et ad armigerū eius. Dixeruntq;. Ascendite ad nos. et ostendem⁹ uobis rem. Et ait yonathas ad armigerū suū. Ascendamus. Sequere me. Tradidit enī dñs eos in manus isrl. Ascendit autē yonathas. manibz et pedibz reptans. et armiger ei⁹ post eū. Et cū uidissent faciē yonathae. Itaq; alij caderāt ante yonathan. alios armiger ei⁹ interficiebat. sequēs eum. Et facta ē plaga p̄ma. q̄m percussit yonathas et armiger eius. q̄si uiginti viroꝝ. in media parte iugeris. q̄m par bouū in die arare consueuit. Et factū est miraculū in castris et per agros. Sed et oīs p̄ps stationis eoꝝ qui erāt ad predandū obstupuit. et turbata sunt castra. Et accidit q̄si miraculū a deo. Et respperūt speculatores saul qui erāt in gabaa beniamin.

Et ecce multitudo prostrata: et huc illucque
diffugiens. Et ait saul populo qui erat cum
eo. Requiritur et videte. quis abierit ex
nobis. Cumque requisissent. repertum est
non adesse yonathan. et armigerum eius.
Et ait saul ad archiam. Applica archam
domini. Erat enim ibi archa domini in die illa.
cum filiis israel. Cumque loqueretur saul ad sa-
cerdotem. tumultus magnus exortus est in
castris philistinorum. Crescebatque paula-
tim. et clarius resonabat. Et ait saul
ad sacerdotem. Contrahere manum tuam.
Condamnavit ergo saul et omnes populus
qui erat cum eo. et venerunt usque ad locum
certaminis. Et ecce usus fuerat gladii
uniuscuiusque ad proximum suum. et ceciderunt
magna nimis. Sed et hebrei qui fuerant
cum philistinorum heri et nudius tertius.
Ascenderantque cum eis in castris. et reversi
sunt ut essent cum israel. et qui erant cum saul
et yonathas. Omnes quoque israelite
qui se absconderant in monte ephraim.
audientes quod fugissent philistei. socia-
verunt se cum suis in plinio. Et erat cum saul
quasi viginti milia virorum. et salvavit
dominus deus israel in die illa. Pugna autem
peruenit usque ad bethaven. Et viri israel
sociati sunt sibi in die illa. Adiuravit
autem saul populum dicens. Maledictus vir
qui comederit panem usque ad vespam.
donec ulciscar de inimicis meis. Et non
madducavit universus populus panem.
Omneque terre vulgus venit in saltum. in
quo erat mel super faciem agri. Ingressus
est itaque populus saltum et apparuit fluens
mel. nullusque applicuit manum ad os
suum. Timebat enim populus iuramentum.
Porro yonathas non audierat. cum ad-
iuraret pater eius populum. Et crediditque sumi-
tate virgule quam habebat in manu. et
intinxit in fauicem mellis. Et commisit
manum suam ad os suum. et illuminati

sunt oculi eius. Evidensque unus de populo
ait. Iure iurando constrinxit pater tuus
populum. dicens. Maledictus vir qui come-
derit panem hodie. Defecerat autem populus.
Dixitque yonathas. Turbavit propter me
terram. Vidistis ipsi quia illuminati sunt
oculi mei. eo quod gustaverim paululum
de melle isto. Quantomagis si come-
disset populus de panis inimicorum suorum. quam
reperit. Nonne maior plaga facta fuisset
in philistinorum? Percusserunt ergo in die
illa philisteos. a machinis usque in ba-
ylon. Defatigatus est autem populus nimis.
et usus ad panem. tulit oves et boues. et
vitulos. et mactaverunt in terra. Come-
ditque populus cum sanguine. Mundaaverunt
autem sauli dicentes. quod populus peccasset
domino. comedens cum sanguine. Qui ait.
Prevaricati estis. Soluite ad me iura-
mentum. nunc saxum grande. Et dixit saul. Dis-
gamini in vulgus. et dicite eis ut ad-
ducant ad me unusquisque bovem suum
et arietem. et occidite super istud. et vesci-
mini. et non peccabitis domino. comedentes
cum sanguine. Adduxit itaque omnis
populus unusquisque bovem in manu sua
usque ad noctem. et occiderunt ibi. Edifi-
cavit autem saul altare domino. Tuncque
primum cepit edificare altare domino. Et
dixit saul. Irevamur super philisteos
nocte. et vastemus eos usque dum illucescat
mane. nec relinquamus eis virum. Dixit-
que populus. Domine quod bonum tibi videtur
in oculis tuis fac. Et ait sacerdos. Acce-
damus huc ad deum. Et consuluit saul
dominum dicens. Num persequar philistinum
si trades eos in manu israel? Et non
respondit ei in die illa. Dixitque saul. Appli-
cate huc unguis angulos populi. et sci-
tote et videte per quem acciderit hoc populum
hodie. Vivit dominus salvator israel. quia
si per yonathan filium meum factum est. absque

39.
retraditione morietur. Ad quod nullus
contradixit ei de omni populo. Et ait ad
universum israel. Separamini vos in partem
unam. et ego cum yonatha filio meo ero in
parte altera. Responditque populus ad saul. Quod
bonum tibi videtur in oculis tuis fac. Et
dixit ad dominum deum israel. Domine deus israel
da iudicium. quod est quod non responderis suum
tuo hodie. Si in me aut in yonatha
filio meo est iniquitas hec da ostensio-
nem. Aut si hec iniquitas est in populo
tuo da sanctitatem. Et deprehensus est
yonathas et saul. populus autem egreditur. Et
ait saul. Mittite sortem inter me. et inter
yonathan filium meum. Et captus est
yonathas. Dixit autem saul ad yona-
than. Iudica michi quod feceris. Et in-
dicavit ei yonathas. et ait. Gustans
gustavi in summitate virge que erat in
manu mea. paululum mellis. et ecce ego
moriatur. Et ait saul. Quod faciat michi
deus. et hec addat. quia morte mori-
eris yonatha. Dixitque populus ad saul.
Ergo ne yonathas morietur. qui fecit
salutem hanc magnam in israel. Hoc
nephthas est. Vivit dominus. si ceciderit ca-
pillus de capite eius in terram. quia cum deo
operatus est hodie. Liberavit ergo populus
yonathan. ut non moreretur. Recessitque
saul. nec persecutus est philistinum. Porro
philistinum abierunt in loca sua. Et saul
confirmato regno super israel. pugnabat per
circumitum adversum omnes inimicos eius.
contra moab et filius amon. et edom.
et reges soba et philisteos. et quocumque
se venterat. superabat. Congregatusque ex-
ercitu percussit amalech. et eruit israel de
manu vastatorum eius. Fuerunt autem filii
saul. yonathas. et iesui. et melchisua. et
nomina duarum filiarum eius. nomen primogeni-
te merob. et nomen minoris michol.
et nomen uxoris saul achinoem. filia

132.
achinoas. Et nomen principis milicie
eius abner filius ner. patruelis saul. Por-
ro is fuit pater saul. et ner pater abner
filius abiel. Erat autem bellum potens
adversum philisteos. omnibus diebus saul.
Nam quicumque viderat saul virum fortem
et aptum ad plium. sociabat eum sibi. **C. xv.**
Et dixit samuel ad saul. Me mi-
sit dominus. ut ungerem te in regem
super populum eius israel. Nunc ergo audi vocem
domini. Hec dicit dominus exercituum. Recensui
quicumque fecit amalech israel. Quomodo
restitit ei in via cum ascenderet de egipto.
Nunc ergo vade et percutere amalech. et de-
molire universa eius. Non parcas ei. et non
concupiscas ex rebus ipsius aliquid. sed
interfice a viro usque ad mulierem. et par-
vulum atque lactentem. bovem et ovem.
camelum et asinum. Precepit itaque saul
populo. et recensuit eos quasi agnos. du-
centa milia predictum. et decem milia viros
iuda. Cumque venisset saul usque ad civita-
tem amalech. tetendit insidias in tor-
rente. Dixitque saul cuneo. Abite. recedi-
te. atque discedite ab amalech. ne forte
involuet te cum eo. Tu enim fecisti miseri-
cordiam cum omnibus filiis israel. cum ascenderet
de egipto. Et recessit cuneus de medio
amalech. Percussitque saul amalech
ab euila. donec veniat ad sur. que est
regione egipti. Et apprehendit agag
regem amalech. vivum. Omne autem
vulgus interfecit in ore gladii. Et pe-
percit saul et populus agag. et optimis
gregibus ovium et armentorum. et vestibus. et
arietibus. et uniuersis que pulchra erant.
nec voluerunt despere ea. Quicquid ergo
vile fuit et reprobum. hoc demoliti sunt.
Factum est autem verbum domini ad samuelem.
Dicens. Penitet me quod constituerim saul
regem. quia dereliquit me. et verba mea
opere non implevit. Contristatusque est

samuel. et clamauit ad dominū tota nocte. Cūq; denotē surrexisset samuel ut iret ad saul mane. nūciatū ē samu-
eli eo qd venisset saul in carmelū. et ere-
xisset sibi fornice trūphalē. et reuersus
fuisse. descēdissetq; i galgala. Venit
ergo samuel ad saul. et saul offerebat
olocautū dñō. de mīcijs predarū que
attulerat ex amalech. Et cū venisset sa-
muel ad saul. dixit ei saul. Bñdictus
tu domino. Impleui verbum domini.
Dixitq; samuel. Et q̄ est hec vox gregū
que resonat i auribz meis. et armentorū
quā ego audio? Et ait saul. De ama-
lech adduxerūt ea. Deperit enī plūs
melioribz ouibz et armentis. ut imo-
larent dñō deo tuo. reliqua vero occi-
dimus. Ait autē samuel ad saul. Si-
ne me et indicabo tibi que locutus sit
dñs ad me nocte. Dixitq; ei. Loquere.
Et ait samuel. Nōne cū paruul⁹ esses
in oculis tuis. caput in tribubz israhel
factus es? Unxitq; te dñs in regē sup
isrl. et misit te dñs in viā et ait. Vade
et interfice peccatores amalech. et pugna-
bis contra eos usq; ad intermicionem
eorū. Quare ergo nō audisti vocē dñi.
sed uersus ad p̄dam es. et fecisti malū
in oculis dñi. Et ait saul ad samuelē.
Immo audiui vocem dñi. et ābulauī
in via p̄ quā misit me dñs. et adduxi
agag regē amalech. et amalech inter-
feci. Tulit autem de p̄da plūs oues et
boues. p̄micias eorū que resā sunt. ut
immolet dñō deo suo i galgalis. Et
ait samuel. Numqd̄ uult dominus
olocautū aut victimas. et nō potius
ut obediāt uocē dñi? Melior est enim
obediētia q̄ victimē. et auscultare ma-
gis q̄ offerre adipē arietū. qm̄ quasi
pccm̄ ariolandi est repugnare. et qua-
si scelus ydolatrie. nolle acquiescere. Pro

eo ergo qd abieciisti simonē dñi. abiecit
te domin⁹ ne sis rex. Dixitq; saul ad
samuelē. Peccaui. quia p̄uaricat⁹ sū
sermonē dñi. et uerba tua. timēs pplm̄.
et obediens uocē eorū. Sed nūc porta
q̄so pccm̄ meū. et reuertere mecum ut ad-
orem dominū. Et ait samuel ad saul.
Nō reuertar tecū. quia piecisti simonē
dñi. et piecit te dñs. ne sis rex super isrl.
Et cōuersus est samuel ut abiret. Ille
autem apprehendit sūmitatē pallij eius.
que et scissa est. Et ait samuel ad eum.
Scidit dñs regnum isrl a te hodie. et
tradidit illud proximo tuo meliori te.
Porro triūphator in isrl non parceret.
et penitentie non flectet. Neq; enī ho-
mo est. ut agat penitentiā. At ille ait.
Peccaui. Sed nūc honora me coram
senioribz ppli mei. et coram isrl. et reuer-
tere mecum ut adorē dñm deū tuum. Re-
uersus ergo samuel. secut⁹ est saulem.
Et adorauit saul dñm. Dixitq; samu-
el. Adducite ad me agag regem ama-
lech. Et oblatus est ei agag pingui-
mus tremens. Et dixit agag. Siccine
separat amara mors. Et ait samuel.
Sicut fecit absq; liberis milites gladi-
us tuus. sic absq; liberis erit inter mu-
lires mater tua. Et in fusta conscidit
eū samuel. corā domino in galgalis.
Abijt autē samuel in ramatha. saul
uero ascendit in domū suā in gabaa.
Et non uidit samuel ultra saul. usq;
ad diem mortis sue. Verūamen luge-
bat samuel saul. qm̄ dñm perirebat qd
cōstituisset regem saul super isrl. **Cxvi**

Dixitq; dominus ad samuelem.
Usquequo tu luges saul. cum
ego piecerim eū ne regnet sup isrl. Im-
ple cornu tuū oleo. et ueni ut mittā te
ad ysaai bethleanitē. Prouidi enim in
filijs eius michi regem. Et ait samuel.

Quō vadā? Audiet enī saul. et interficiet me. Et ait dñs. Vitulum de armento tolles ī manu tua. ⁊ dices. Ad immolandū domino veni. Et vocabis ysai ad vidimā. Et ego ostendā tibi qđ facias. ⁊ unges quemcūq; mōstrauero tibi. Fecit ergo samuel sicut locutus est ei dñs. Venitq; ī bethleem. Et admirati sūt seniores ciuitatis. occurrentes ei. Dixeruntq;. Pacificus ne ingressus tu? Et ait. Pacific⁹. Ad immolandū dño veni. Sandificamini. et venite mecū ut immolē. Sandificauit ergo ysai. ⁊ filios ei⁹. ⁊ vocauit eos ad sacrificiū. Cūq; ingressi esset. vidit eliab et ait. Nū corā dño est xps ei⁹? Dixit dñs ad samuelem. Ne respicias vultū eius. neq; altitudinem stature eius. qm̄ abieci eum. nec iuxta intuitū hōis ego iudico. Homo enī videt ea q̄ parent. dñs autē intuet cor. Et vocauit ysai aminadab. ⁊ adduxit eū corā samuele. Qui dixit. Nec hūc elegit dominus. Adduxit autē ysai sāmā. de quo ait. Ecīā hūc nō elegit dñs. Adduxit itaq; ysai septē filios suos corā samuele. Et ait samuel ad ysai. Nō elegit dominus ex istis. Dixeruntq; samuel ad ysai. Nūquid iam cōpleti sūt filij? Qui respōdit. Adhuc reliquus ē paruulus. et pascit oues. Et ait samuel ad ysai. Mitte. et adduc eū. Nec enim discubemus. prius q̄ hūc ille veniat. Misit ergo et adduxit eū. Erat autem rufus et pulcher aspectu. decoraq; facie. Et ait dñs surge ⁊ unge eū. ipse est enī. Tulit ergo samuel cornu olei. et unxit eum in medio fratru eius. Et direct⁹ ē sps dñi a die illa ī dauid. et deinceps. Surgensq; samuel abiit in ramatha. Spūs autē dñi recessit a saul. ⁊ exagitabat eū sps nequā a dño. Dixeruntq;

hui saul ad eū. Ecce spūs dñi mal⁹ exagitat te. Iubeat dñs nr rex. et hui tui qui corā te sūt. quicquid hōian scientem psallere cithara. ut quādo arripuerit te sps dñi malus. psallat manu sua. et leuius feras. Et ait saul ad seruos suos. Prouidete ergo michi aliquem bene psallentē. ⁊ adducite eum ad me. Et rīdēns vn⁹ de pueris. ait. Ecce vidi filium ysai bethleemitem. scientem psallere. et fortissimū robore. et virum bellicosū. et prudentē in verbis. et pulchrum virū. et dñs est cum eo. Misit ergo saul nūcios ad ysai. dicens. Mitte ad me dauid filiū tuum. qui est in pascuis. Tulit itaq; ysai asinū plenū panibz. ⁊ lagenā vini. ⁊ hēdū de capris unū. et misit p̄ manū dauid filij sui sauli. Et venit dauid ad saul. et stetit coram eo. At ille dilexit eum nimis. ⁊ factus est eius armiger. Misitq; saul ad ysai dicens. Stet dauid in conspectu meo. Inuenit enī grām ī oculis meis. Igitur quādo cūq; spūs dñi malus arripierat saul. dauid tollebat citharā et pcutiebat manu sua. et refocillabat saul. ⁊ leuius habebat. Recedebat enī ab eo spiritus malus. **Ex vii.**

Congregantes autem philistiim agmina sua ī preliū. cōuenerūt in socoth iude. et castrametati sūt inter socoth ⁊ azecha. ī finibz domū. Porro saul et viri isrl. cōgregati venerunt in ualle theribinti. et direxerūt aciem ad pugnandū contra philistiim. Et philistiim stabāt sup montē ex p̄te hac. et isrl stabat super montē ex altera parte. vallibz erat inter eos. Et egressus ē vir spurcius de castris philistiinorū. noīe goliath de geth. altitudis sex cubitoz et palmo. et cassis creta super caput ei⁹. et lorica hamata induebatur. Porro

pondus lorice ei⁹ quinq; milia fidorū
eris erat. et ocreas ereas habebat in cu-
ribus. ⁊ clipe⁹ ereus tegebat humeros
eius. Hastile autē haste ei⁹. erat quasi
lucidatōriū tēctū. Ipsum autē ferrum
haste eius secētos fidos habebat ferri.
Et armiger ei⁹ antecedebat eū. Stāsq;
clamabat aduersum phalangas isrl.
et dicebat eis. Quare venistis parati
ad plū? Nūquid ego nō sū philisteus
⁊ vos fui saul? Eligite ex vobis virū.
et descendat ad singulare certamē. Si
quiverit pugnare mecum et pūsserit
me. erimus vobis fui. Si autem ego
pualvero ⁊ pūssero eū. vos fui eritis.
et fūietis nobis. Et aiebat philisteus.
Ego reprobraui agnūibz isrl hodie.
Date michi virum. ⁊ ineat singulare
certamen meū. Audiens autē saul ⁊
omnes isrlite sermones philistei huius-
modi. Stupbāt ⁊ metuebant nimis.
Dauid autē erat fili⁹ viri ephraim de
quo supra dictū est. de bethleem iuda
cui nomē erat ysai. qui habebat octo
filios. et erat vir in diebz saul. senex ⁊
grandeuus inter viros. Abierūt autē
tres filij ei⁹ maiores. post saul in plū.
Et noīa triū filiorū eius qui preerūt
ad bellū. heliab primogenitus. ⁊ scōs
aminadab. terci⁹ q; sāma. Dauid au-
tem erat minim⁹. Tribz ergo maioribz
secutis saulem. abiit dauid ⁊ reuersus
ē a saul. ut pasceret gregē patris sui in
bethleem. Procedebat vero philisteus
mane et vespē. et stabat quadraginta
diebz. Dixit autē ysai ad dauid filiū
suū. Accipe fratribz tuis ephi polenta
et decem panes istos. et curre in castra
ad fratres tuos. et decē formellas casei.
has deferēs ad tribunū. Et fratres tuos
visitabis si recte agāt. et cū quibz ordi-
nati sūt disce. Saul autē ⁊ illi. ⁊ omnes

filij isrl in valle thecebini pugnabāt
aduersum philistīm. Surrexit itaq;
dauid mane et cōmēdauit gregē custo-
di. et onustus abiit sicut preceperat ei
ysai. Et venit ad locum magala ⁊ ad
exercitū. qui egressus ad pugnam vo-
niferatus erat in certamine. Direxerat
enī acie isrl. sed et philistīm ex adūso
fuerāt parati. Dereliquēs ergo dauid
vasa q̄ attulerat sub manu custodis
ad sarcinas. cucurrit ad locū certami-
nis. ⁊ interrogabat si oīa recte agerent
erga fratres suos. Cumq; adhuc ille
loqueret eis. apparuit vir ille spurius
ascendens goliath noīe. philisteus de
geth. de castris philistinor. Et loquen-
te eo hec eadem verba. audiuit dauid.
Omnes autē isrlite cū vidisset virum
fugerūt a facie eius. timentes eū valde.
Et dixit unusquispiam de isrl. Num
vidisti virum hūc q̄ ascendit? Ad ex-
probrādū enī isrl ascendit. Virū ergo
qui pūsserit eum. dabit rex diuitijs
magnis. et filiā suā dabit ei. ⁊ domū
p̄ris eius faciet absq; tributo ī isrl. Et
ait dauid ad viros qui stabāt secum
dicēs. Quid dabit viro qui pūsserit
philistē hūc. et tulerit obprobriū de
isrl? Quis est enī hic philiste⁹ incircū-
cisus. qui reprobrauit acie dei viuen-
tis? Referebat autem ei plūs eundem
sermonē dicēs. Nec dabunt viro. qui
pūsserit eū. Quod cū audisset heliab
frater eius maior loquente eo cū alijs.
iratus est contra dauid et ait. Quare
venisti. et quare dereliquisti paululas
oves illas in deserto? Ego noui sup-
biā tuā ⁊ nequiciā cordis tui. quia ut
videres plū descendisti. et dixit dauid.
Quid feci? Nūquid nō verbū est? Et
declinauit paululum ab eo ad alium.
Dixitq; eundem sermonē. Et rēdit ei

plus verbū sicut prius. Audita sunt
autem verba que locutus est dauid. et
annūciata in cōspēdu saul. Ad quē
cū fuisset adductus. locutus est ei. Nō
cōcidat cor cuiusquā in eo. Ego tuus
tuus vadā. et pugnabo adūsus phi-
listeū. Et ait saul ad dauid. Nō uales
resistē philisteo isti. Nec pugnare ad-
uersus eū quia puer es. Uic autē uir
bellator est ab adolecētia sua. Dixitq;
dauid ad saul. Nascebat seruus tuus
prius sui gregē. et ueniebat leo uel uersus.
et tollebat arietem de medio gregis. et
persequēbar eos et percutiebā. eruebamq;
de ore eorū. Et illi cōsurgebāt adūsū
me. et apprehendebā mentū eorū. et suffo-
cabam interficiēbāq; eos. Nā et leonē
et uersum interfeci ego tuus tuus. Erit
igit et philisteus hīc incircūcisus q̄si
unus ex eis. Nūc vadā et auferam
opprobriū p̄li. Quoniā quis est iste
philisteus incircūcisus. qui ausus est
maledicere exercitui dei uiuētis? Et ait
dauid. Dñs qui eripuit me de manu
leonis et de manu uersi. ip̄e me liberabit
de manu philistei hui⁹. Dixit autem
saul ad dauid. Vade et dñs tecū sit. Et
induit saul dauid uestimētis suis. et
imposuit galeā ereā sup caput eius. et
restituit eū lorica. Accin⁹ ergo dauid
gladio ei⁹ sup uestē suā. cepit rēptare
si armatus posset incedere. Nō enim
habebat cōsuetudinē. Dixitq; dauid
ad saul. Nō possum sic incedere. quia
non usū habeo. et deposuit ea. Et tulit
baculū suū quē semp habebat i mani-
bus. et elegit sibi quinq; limpidissimos
lapides de torrente. et misit eos in perā
pastoralē quā habebat secū. et fundā
manu tulit. et percussit adūsū philisteū.
Ibat autē philiste⁹ incedens et appro-
pinquans adūsū dauid. et aringer

ei⁹ ante eū. Cūq; inspeisset eū philiste⁹
et uidisset dauid. desepit eum. Erat
autē adolescēs rufus. et pulcer aspectu.
Et dixit philiste⁹ ad dauid. Nūquid
ego canis sū. q̄ tu uenis ad me cū ba-
culo? Et maledixit philisteus dauid.
in dñs suis. Dixitq; ad dauid. Veni
ad me. et dabo carnes tuas uolatilibz
celi et bestiis terre. Dixit autē dauid ad
philisteū. Tu uenis ad me cū gladio. et
hasta. et clipeo. ego autē uenio ad te i
noīe dñi exercituum dei agminū isrl.
quibz reprobrasti hodie. et dabit te do-
minus in manu mea. et percutiam te. et
auferā caput tuū a te. Et dabo cadue-
ra castrorū philistiim hodie uolatilibz
celi. et bestiis terre. ut sciat omnis terra
quia est dñs de⁹ in isrl. et nouerit uni-
uersa ecclia hec. quia non in gladio
nec in hasta saluat dñs. Ip̄ius enim
est bellū. et tradet uos i manus nr̄as.
Cū ergo surrexisset philiste⁹. et ueniret
et appropinquaret cōtra dauid. festina-
uit dauid et occurrit ad pugnā egad-
uerso philistei. Et misit manū suā in
perā. tulitq; unū lapidē et funda iecit.
et circūdūcēs percussit eū in fronte. et in-
fixus est lapis in fronte eius. et cecidit
in faciem suā super terrā. Preualuitq;
dauid adūsū philisteū in funda et
lapide. percussitq; philisteū interfecit.
Cūq; gladium nō haberet in manu
dauid. cucurrit et stetit sup philisteum.
et tulit gladium eius et eduxit eum de
uagina sua et interfecit eū. p̄ciditq; ca-
put eius. Videntes autē philistiim q̄
mortuus esset fortissim⁹ eorū. fugerūt.
Et cōsurgentes uiri isrl et iuda uocife-
rati sunt. et p̄secuti sūt philisteos. usq;
dū ueniret in uallem et usq; ad portas
accharon. Ceciderūtq; uulnerati de phi-
listiim in uia sarim et usq; ad geth. et

usq; ad accharon. Et reuerentes filij
israhel. postq; psecuti sunt philisteos.
Inuaserunt castra eor. Assumēs autē
dauid caput philistei: attulit illud in
iherlm. arma uero ei⁹ posuit in tabna-
culo suo. Eo autē tpe quo uiderat saul
dauid egrediētem contra philisteū: ait
ad abner principem militie sue. De q
hirpe descendit hic adolescēs? Dixitq;
abner. Viuit anima tua rex. si noui.
Et ait rex. Interroga tu cui⁹ filius sit
iste puer. Cumq; regressus esset dauid
percutso philisteo. tulit eum abner. et
introduxit corā saule caput philistei
hūten i manu. Et ait ad eū saul. De
q pgenie es. o adolescens? Dixitq; da-
uid. fili⁹ fui tui ysaï berthleemite ego sū.
Et factū est cū complisset **C. xvm**
loqui ad saul. anima yonathe
conglutinata est aīe dauid. et dilexit
eū yonathas qsi animā suā. Tulitq;
eū saul in die illa. et nō concessit ei ut
reuerteret in domū patris sui. Inierunt
autē dauid et yonathas fedus. Dilige-
bat enī eū qsi animā suā. Nā repolia-
uit se yonathas tunica q erat indutus.
et dedit eā dauid: et reliqua uestimēta
sua. usq; ad gladiū et arcū suū. et usq;
ad balteū. Egrediebāt q; dauid ad oīa
quecūq; misisset eū saul: et prudēter se
agebat. Posuitq; eū saul super viros
belli. et acceptus erat in oculis unūsi
ppli. maximeq; in conspectu famulor
saul. Porro cū reuerteret percutso phi-
listeo dauid: et ferret caput ei⁹ i iherlm.
egresse sunt mulieres de unūsis urbibz
isrl. cantātes. chorosq; ducētes i occur-
sum saul regis. in nīpanis leticie et in
lustris. et pīnebāt mulieres: ludētes atq;
dicētes. Percussit saul mille. et dauid
decē milia. Irat⁹ est autē saul nimis.
et displicuit in oculis eius iste sermo.

Dixitq;. Dederūt dauid decem milia:
et michi mille dederūt. Quid ei super-
est nisi solum regnū? Non ergo rectis
oculis saul aspiciebat dauid. a die illa
et deinceps. Post diem autē alteram
inuasit spūs dei mal⁹ saul: et pphabat
in medio domus sue. Dauid autem
psallebat manu sua: sicut p singulos
dies. Tenebatq; saul lanceā et misit eā:
putās q; obigē posset dauid cū pariete.
Et declinauit dauid a facie eius scōo.
Et timuit saul dauid: eo q; esset dñs
cū eo. et a se recessisset. Amouit ergo eū
saul a se: et fecit eū tribunū super mille
viros. Et egrediebāt et intrabat in cō-
spectu ppli. In omnibz quoq; uijs suis
dauid prudenter agebat: et dñs erat
cū eo. Vidit itaq; saul q; prudens esset
nimis: et cepit cauere eū. Omnis autē
isrl et iuda diligebat dauid. Ipse autē
ingrediebatur et egrediebāt ante eos.
Dixitq; saul ad dauid. Ecce filia mea
maior merob. ipsam dabo tibi uxore:
tantūmodo esto vir fortis. et preliare
bella dñi. Saul autē reputabat dicēs.
Nō sit manus mea in eo: sed sit super
eum manus philistinor. Ait autem
dauid ad saul. Quis ego sum. aut q
est uita mea. aut cognatio patris mei i
isrl. ut fiā gener regis. Factū ē autem
temp⁹ cū deberet dari merob filia saul
dauid: data est hadriel molathite uxor.
Dilexit autē dauid michol filiā saul
alteram. Et nūciatū est saul. et placuit
ei. Dixitq; saul. Dabo eā illi. ut fiat ei
in scādalu: et sit sup eū man⁹ philisti-
nor. Dixitq; saul ad dauid. In dua-
bus rebus gener meus eris hodie. Et
mādauit saul suis suis. Loquimini
ad dauid clam me: dicentes. Ecce pla-
ces regi: et omnes serui eius diligunt
te. Nūc ergo esto gener regis. Et locuti

sunt tui saul i auribus dauid: omnia
 verba hec. Et ait dauid. Non par vide-
 vobis: generum esse regis? Ego autem
 sum pauper vir: et tenuis. Et renuntiave-
 runt servi saul dicentes. Quinque modi
 verba locutus est dauid. Dixit autem
 saul. Sic loquimini ad dauid. Non
 habet rex sponsalia necesse: nisi tantum
 tantum pueria philistinorum: ut fiat ultio
 de inimicis regis. Porro saul cogita-
 bat dauid tradere in manus philisti-
 norum. Cumque renuntiassent tui eius
 dauid: verba que dixerat saul: placuit
 sermo in oculis dauid: ut fieret gener
 regis. Et post paucos dies surgens da-
 uid: abiit in archaron cum viris qui
 sub eo erant: et percussit eos philistinum du-
 centos viros: et attulit eorum pueria et
 annumeravit ea regi: ut esset gener eius.
 Dedit itaque saul ei: michol filiam suam
 uxorem. Et vidit saul: et intellexit quod
 dominus esset cum dauid. Michol autem filia
 saul: diligebat eum. Et saul magis cepit
 timere dauid. Factusque est saul inimicus
 dauid: cunctis diebus. Et egressi sunt
 principes philistinorum. A principio
 autem egressionis eorum: prudenter se gererat
 dauid: quam omnes viri saul: et celebre
 factum est nomen eius nimis. **C. XIX.**
Locutus est autem saul ad yonathan
 filium suum: et ad omnes suos
 suos: ut occiderent dauid. Porro yona-
 thas filius saul: diligebat dauid valde.
 Et indicavit yonathas dauid dicens.
 Querit saul pater meus occidere te. Qua-
 propter obsequia te quiesce mane: et manebis
 clam et absconderis. Ego autem egredies
 stabo iuxta patrem meum in agro ubicumque
 fuerit: et ego loquar de te ad patrem meum:
 et quicumque videro: nuntiabo tibi. Locutus
 est ergo yonathas de dauid bona: ad
 saul patrem suum. Dixitque ad eum. Ne

pecces regi in servum tuum dauid: quia non
 peccavit tibi: et opera eius bona sunt
 tibi valde: et posuit animam suam in ma-
 nu tua et percussit philisteum: et fecit dominus
 salutem magnam universo israeli. Vidisti:
 et letatus es. Quare ergo peccas in san-
 guine innoxio: interficiens dauid qui
 est absque culpa? Quod cum audisset saul:
 placatus voce yonathas iuravit. Vivit
 dominus: quia non occidet. Vocavit itaque
 yonathas dauid: et indicavit ei omnia
 verba hec. Et introduxit yonathas dauid
 ad saul: et fuit ante eum: sicut fuerat heri
 et nudius tertius. Motus est autem rursum
 bellum: et egressus dauid pugnavit ad-
 versum philistinum: percussitque eos pla-
 ga magna: et egerunt a facie eius. Et
 factus est spiritus domini malus in saul. Sedebat
 autem in domo sua: et tenebat lanceam.
 Porro dauid psallebat in manu sua.
 Misitque est saul conficere dauid lancea
 in pariete. Et declinavit dauid a facie
 saul. Lancea autem casso vulnere plata
 est in pariete: et dauid fugit: et saluus
 est nocte illa. Misit ergo saul satellites
 suos nocte in domum dauid: ut custo-
 dirent eum: et interficeretur mane. Quod
 cum annuntiavisset dauid michol uxorem
 sua dicens: nisi salvaveris te nocte hac:
 eras mortuus: deposuit eum per fenestram.
 Porro ille abiit et aufugit: atque salva-
 tus est. Tulit autem michol statuam:
 et posuit eam super lectum: et pellem pilosam
 caprarum posuit ad caput eius: et operuit
 eam vestimentis. Misit autem saul appa-
 ritores: qui raperent dauid: et responsum
 est quod egrotaret. Rursumque misit saul
 nuntios ut viderent dauid dicens. Afferte
 eum ad me in lecto: ut occidam. Cumque
 venissent nuntii: inventum est simulacrum
 super lectum: et pelles caprarum ad caput
 eius. Dixitque saul ad michol. Quare

sic illulisti michi: et dimisisti inimicū
meū ut fugeret. Et respondit nichol
ad saul. Quia ipse locutus est michi
dicens. Dimitte me: alioquin interficiā
te. Dauid autē fugiēs saluat⁹ est. Et
venit ad samuel in ramatha: et nūcia-
uit ei oīa que fecerat sibi saul. Et abie-
runt ipse et samuel: et morati sunt in
nayoth. Nūciatum est autem sauli a
dicētibz. Ecce dauid in nayoth i rama-
tha. Misit ergo saul lictores ut raperēt
dauid. Qui cū vidisset cuneū ppharū
uaticinātium. et samuel stantem sup
eos: factus est etiā spūs dñi in illis. et
prophetare ceperūt etiā ipi. Quod cū
nūciatū esset sauli: misit et alios nūci-
os. Prophetauerūt autem et illi. Et
rursū misit saul tercios nuncios: qui
et ipsi pphauerūt. Et iratus iracūdia
saul abiit etiā ipse in ramatha: et venit
usq; ad cisternā magnā q̄ est i socoth.
Et interrogauit et dixit. In quo loco
sūt samuel et dauid? Diditq; ē ei. Ecce
in nayoth sunt in ramatha. Et abiit
in nayoth in ramatha. Et factus est
etiā sup eū spūs dñi. et ambulauit
ingrediēs: et pphabat usq; dū veniret.
in nayoth in ramatha. Et repoliavit
etiā ipse se vestimētis suis et pphauit
cū ceteris corā samuele: et cecinit nudus
tota die illa et nocte. Unde et exiuit p-
uerbiū. Nū et saul inter pphas? **Cxx.**

Fugit autē dauid de nayoth. que
est in ramatha: remiēsque locutus
est coram yonathā. Quid feci? Que ē
iniquitas mea. et quod peccā meū in
patrem tuū: quia querit animā meā?
Qui dixit ei. Absit a te: non morieris.
Neq; enim faciet pater meus quicq;
grāde uel paruū: nisi pri⁹ indicauerit
michi. Hunc ergo relauit a me pater
meus sermonē tantūmodo. Nequaq;

enī erit istud. Et iurauit rursū dauid.
Et ille ait. Scit profecto pater tu⁹ q̄ in-
ueni graciā i oculis tuis. et dicit. Mesci-
at hoc yonathas: ne forte tristet. Qui-
inmo uiuit dñs et uiuit anima tua:
q̄a uno tantū ut ita dicā gradu ego
morlq; diuidimur. Et ait yonathas
ad dauid. Quodcumq; dixerit michi
anima tua. faciam tibi. Dixit autem
dauid ad yonathā. Ecce kalēde sūt
crastino: et ego ex more sedere soleo iu-
sta regem ad rescedum. Dimitte ergo
me ut abscondar in agro: usq; ad ves-
peram diei terciē. Si respiciēs requisi-
erit me pater tuus: rīdebis ei. Rogauit
me dauid ut iret celeriter in bethleem
ciuitatē suā: quia uictime solēnes ibi
sūt uniuersis cōtribulibz suis. Si dixit
bene: pax erit seruo tuo. Si autē fuerit
irat⁹: scito quia cōpleta est malicia ei⁹.
Fac ergo misericordiam in seruū tuū: quia
fedus dñi me famulū tuū tecum inire
fecisti. Si autē ē iniquitas aliqua in
me. tu me interfice: et ad patrem tuū ne
introducas me. Et ait yonathas. Ab-
sit hoc a me. Neq; enī fieri potest: ut si
certe cognouero cōpletā esse patris mei
maliciā cōtra te. nō annūciam tibi. Re-
sponditq; dauid ad yonathā. Quis
renūciabit michi. si quid forte rīderit
tibi pater tuus dure de me? Et ait yona-
thas ad dauid. Veni et egrediam⁹ foras
in agrū. Cūq; exisset ab eo in agrū: ait
yonathas ad dauid. Dñe deus isrl si
inuestigauero sententiā patris mei crasti-
no uel perendie et aliqd boni fuerit sup
dauid. et nō statim misero ad te et notū
tibi fecero: hec faciat de⁹ yonathas et hec
augeat. Si autem pseuerauit patris
mei malicia aduersū te: reuelabo aurē
tuā et dimittā te ut uadas in pace: et sit
dñs tecū sicut fuit cū patre meo. Et si

uixero. facies michi misericordias domini. si uero mortuus fuero: non auferes misericordiam tuam a domo mea usque in sempiternum. Aut si non fecero. quando eradicauerit dominus inimicos dauid unumquemque de terra: auferat yonatham de domo sua: et requirat dominus de manu inimicorum dauid. Depigit ergo yonathas fedus cum domo dauid. Et addidit yonathas delectare dauid: eo quod diligere illum. Sicut enim animam suam ita diligebat eum. Dixitque ad eum yonathas. Cras kalende sunt: et requireris. Requiritur enim sessio tua usque praedie. Descendes ergo festinus et uenies in locum ubi relatus es: in die quando opari licet: et sedebis iuxta lapidem. cui nomen est ezel. Et ego tres sagittas mittam iuxta eum: et iaciam quasi exerceas me ad signum. Mittam quoque et puerum: dicens ei. Vade et affer michi sagittas. Si dixerit puero. ecce sagitte intra te sunt tolle eas: tu ueni ad me quia pax tibi est et nichil est mali: uiuit dominus. Si autem sic locutus fuero puero. ecce sagitte ultra te sunt: uade in pace quia dimisit te dominus. De uerbo autem quod locuti fuimus ego et tu: sit dominus inter me et te usque in sempiternum. Absconditus est ergo dauid in agro: et uenerunt kalende: et sedit rex ad comedendum panem. Cumque sedisset rex super cathedram suam secundum consuetudinem. quae erat iuxta parietem: surrexit yonathas: et sedit abnece latere saul. uacuuusque apparuit locus dauid. et non est locutus saul quicquam in die illa. Cogitabat enim quod forte euenisset ei. ut non esset mundus. nec purificatus. Cumque illuxisset dies secunda post kalendas: rursus apparuit uacuuus locus dauid. Dixitque saul ad yonathan filium suum. Cur non uenit filius ysaï nec heri nec hodie ad uiscendum?

Responditque yonathas sauli. Rogauit me obnixi ut iret in bethleem: et ait. Dimitte me: quoniam sacrificium solenne est in ciuitate mea. unus de fratribus meis accersuit me. Nunc ergo si inueni gratiam in oculis tuis: uadam cito et uidebo fratres meos. Obhaccusam. non uenit ad melani regis. Iratus autem saul aduersum yonathan: dixit ei. Fili miheris uirum ultro rapueris: nunquid ignoro quia diligis filium ysaï in confusionem tuam. et in confusionem ignominiosam matris tuae? Omnibus enim diebus quibus filius ysaï uixerit super terram: non stabiliaris tu neque regnum tuum. Itaque iam nunc mitte. et adduc eum ad me: quia filius mortis est. Respondens autem yonathas sauli patri suo ait. Quare morietur? Quid fecit? Et arripuit saul lanceam ut percuteret eum. Et intellexit yonathas: quod definitum esset a patre suo. ut interficeret dauid. Surrexit ergo yonathas a mela in ira furoris: et non comedit in die kalendarum secunda panem. Contristatus est enim super dauid: eo quod confudisset eum pater suus. Cumque illuxisset mane uenit yonathas in agrum iuxta placitum dauid: et puer paruulus cum eo. Et ait ad puerum suum. Vade et affer michi sagittas: quas ego iacio. Cumque puer cucurrisset: iecit aliam sagittam trans puerum. Venit itaque puer ad locum iaculi: quod miserat yonathas. Et clamauit yonathas post tergum pueri. et ait. Ecce ibi est sagitta: porro ultra te. Clamauitque ita yonathas post tergum pueri dicens. Festina velociter: ne steteris. Collegit autem puer yonathae sagittas: et attulit ad dominum suum: et quid ageretur penitus ignorabat. Tantummodo enim yonathas et dauid rem nouerant. Dedit ergo yonathas arma sua puero: et dixit ei. Vade et defer in ciuitatem. Cumque

abisset puer surrexit dauid de loco qui
 urgebat ad austrū: et cadens pronus
 ī terrā. adorauit tercio. Et osculātes se
 alterutrū. fleuerunt pariter. dauid autē
 āpli⁹. Dixit ergo yonathas ad dauid.
 Hade in pace. Quēcūq; iurauimus
 ambo in nomine domini. dicentes:
 domi⁹ sit inter me et te. et inter semen
 tuum ⁊ semen meum. usq; in sempiter-
 num. Et surrexit dauid et abiit: sed et
 yonathas ingressus ē ciuitatē. **C. xxi.**

Venit autē dauid in nobe. ad archi-
 melech sacerdotē. Et obstupuit
 archimelech. eo quod uenisset dauid. ⁊
 dixit ei. Quare tu solus: et nullus est
 tecum? Et ait dauid ad archimelech sa-
 cerdotem. Rex pcepit michi sermone-
 m. et dixit. Nemo sciat rem propter quā
 missus es a me: ⁊ cuiusmodi precepta
 tibi dederi. Nā et pueris meis cōdixi. ī
 illū et illū locū. Nūc ergo si qd habes
 ad manū. uel quicq; panes da michi:
 aut quicqd inuenis. Et rīdens sacer-
 dos ad dauid: ait illi. Nō habeo lai-
 ros panes ad manū: sed tantū panē
 sanctū. Si mūdī sunt pueri. maxime
 a mulieribz. māducet. Et rīdit dauid
 sacerdoti: et dixit ei. Et quidē si de milie-
 ribz agitur. cōtinuim⁹ nos ab heri et
 nudius tertio qm egrediebant: et fuerūt
 uasa puerorū sancta. Porro uia hec
 polluta est: sed et ipa hodie sanctifica-
 bitur in uasis. Dedit ergo ei sacerdos
 sanctificatū panem. Neq; enī erat ibi
 panis. nisi tantū panes ppositionis.
 qui sublati fuerāt a facie dñi: ut pone-
 rentur panes calidi. Erat autē ibi uir
 quidā de seruis saul. in die illa intus
 in tabernaculo domini: et nomen eius
 doech ydumeus: potentissim⁹ pastor
 saul. Hic pascebat mulas saul. Dixit
 autē dauid ad archimelech. Si habes

hic ad manū hastam aut gladiū da
 michi: quia gladiū meū ⁊ arma mea
 non tuli mecum. Sermo enim regis
 urgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic
 gladi⁹ goliath philistei. quē percussisti
 in ualle therebinti. est inuolut⁹ pallio
 post ephod. Si istum uis tollere. tolle.
 Neq; enī hic est alius absq; eo. Et ait
 dauid. Nō est huic alter similis. Da
 michi eū. Surrexit itaq; dauid. ⁊ fugit
 ī die illa a facie saul: ⁊ uenit ad achis
 regem geth. Dixerūtq; sui achis: cum
 uidissent dauid. Aliquid non iste est
 dauid rex terre? Nōne huic catabant
 per choros dicētes: percussit saul mille.
 ⁊ dauid decem milia? Posuit autem
 dauid sermones istos in corde suo: ⁊
 retinuit ualde a facie achis regis geth.
 Et mutauit os suū corā achis. et col-
 labebat inter manus eorū: et impinge-
 bat in hostia porte: defluebātq; salue
 eius in barbā. Et ait achis ad seruos
 suos. Vidistis hominem insanum:
 qre adduxistis eū ad me? An desunt
 nobis furiosi: qā introduxistis istum
 ut fureret me pſente? Dimittite illum
 hinc: ne ingrediat domū meā. **C. xxii.**

Abiit ergo dauid inde: et fugit in
 speluncā odollam. Quod cum
 audissent frēs ei⁹ et omīs dom⁹ pri⁹
 eius: descēderūt ad eū illuc. Et cōuene-
 runt ad eū omēs qui erāt in angustia
 cōstituti. et oppſi ere alieno et amaro
 aīo: et scūs est eorū princeps. Fuerūtq;
 cū eo qsi quadringenti uiri. Et pfectus
 est dauid inde in maphar: q est moab.
 Et dixit ad regē moab. Maneat oro
 pſ meus et mater mea uobiscū: donec
 sciam qd faciat michi de⁹. Et reliquit
 eos ante faciem regis moab. Manse-
 runtq; apud eū: cunctis diebz quibus
 dauid fuit ī pſidio. Dixitq; gad ppha

ad dauid. Noli manere in p[re]sidio. Pro-
ficiscere et vade in terram iuda. Et p[er]fectus
est dauid: et venit in saltum areth. Et
audivit saul q[uod] apparuisset dauid: et
viri qui erant cum eo. Saul autem cu[m]
maneret in gaba et esset in nemore q[uo]d
est in rama. hastam manu tenens. cunctiq[ue]
serui eius circumstarent eum: ait ad seruos
suos qui assistebat ei. Audite me nunc
filij iemini. Nunquid omnib[us] vobis
dabit fili[us] ysai agros et vineas et uni-
uersos vos faciet tribunos et cetero-
nes: q[ui]m coniurastis omnes aduersum
me. et non est qui michi renunciet maxi-
me tu et filius meus sedus iunxerit tu
filio ysai? Non est qui vice mea doleat
re vobis. nec qui annunciet michi: eo
q[uod] suscitauerit filius meus seruum meum
aduersum me insidiatorem michi usq[ue]
hodie. Respondens autem doech ydumeus
qui assistebat. et erat primus inter suos
saul: vidi inquit filium ysai in nobe.
apud achimelech filium achitob sacer-
dotem. Qui consuluit p[ro] eo d[omi]n[u]m: et ci-
baria dedit ei. Sed et gladium goliath
philistei dedit illi. Misit ergo rex ad ac-
cerisendum achimelech sacerdotem filium
achitob: et omnem domum patris eius
sacerdotum qui erant in nobe. Qui uniu-
ersi venerunt ad regem. Et ait saul ad archi-
melech. Audi fili achitob. Qui respondit.
Presto sum domine. Dixitq[ue] ad eum
saul. Quare coniurastis aduersum me
tu et fili[us] ysai. et dedisti ei panes et gla-
dium. et consuluisti p[ro] eo d[omi]n[u]m: ut
surgeret aduersum me insidiator usq[ue]
hodie p[er]manens? Respondensq[ue] achimelech
regi ait. Et quis in omnib[us] seruis tuis
sicut dauid fidelis et gener regis et p[ro]p[ri]us
ad impium tuum: et gloriosus in domo tua?
Num hodie cepi consulere p[ro] eo d[omi]n[u]m?
Absit hoc a me. Ne suspicet rex aduersum

eu[m] suum rem huiusmodi: in uniuersa
domo patris mei. Non enim sciuit eu[m] tuus
quicq[ue] super hoc negotio: uel modicum
uel grande. Dixitq[ue] rex. Morte moriens
achimelech: tu et omnes domus patris tui. Et
ait rex emissarijs q[ui] circumstabat eum. Co-
uertimini: et interficite sacerdotes d[omi]ni.
Non manus eor[um] cum dauid est: scientes
q[uod] fugisset et non indicauerunt michi.
Soluerunt autem serui regis extendere
manus suas in sacerdotes d[omi]ni. Et ait
rex ad doech. Conuertere tu: et irruere in
sacerdotes domini. Conuersusq[ue] doech
ydumeus irruit in sacerdotes: et trucidauit
in die illa octogintaquinque viros vesti-
tos ephrat lineo. Mobe autem ciuitatem
sacerdotum percussit in ore gladii: viros
et mulieres et paruulos et lactantes. boue-
q[ue] et asinum et ouem in ore gladii. Eua-
dens autem unus. fili[us] achimelech filij
achitob cui[us] nomen erat abyatar. fugit
ad dauid: et annuntiavit ei q[uod] occidisset
saul sacerdotes d[omi]ni. Et ait dauid ad
abyatar. Sciebas enim in die illa: quod
tu ibi esset doech ydumeus. paulo dubio
annuntiaret sauli. Ego sum reus omniu[m]
animar[um] patris tui. Mane mecum: ne timeas.
Si quis querit animam meam queret et animam
tuam. mecumq[ue] seruaberis. **C. xxiii.**

Et annuntiauerunt dauid dicentes.
Ecce philistinim oppugnant ceila:
et diripiunt areas. Consuluit ergo dauid
domin[u]m dicens. Num vadam et percussam
philisteos istos? Et ait dominus ad
dauid. Vade et percutes philisteos: et
saluabis ceila[m]. Et dixerunt viri qui
erant cum dauid ad eum. Ecce nos hic in
iudea consistentes timemus: quanto
magis si ierimus in ceila[m] aduersum
agmina philistinorum? Rursum ergo
dauid consuluit d[omi]n[u]m. Qui respondens
ait ei. Surge et vade in ceila[m]. Ego enim

tradā philisteos in manu tua. Abiit ergo dauid et viri ei⁹ in ceila: et pugna-
uit aduersum philisteos. Et abegit in-
menta eorū et percussit eos plaga ma-
gna: et saluauit dauid habitatores
ceile. Porro eo tempore quo fugiebat
abiatar filius achimelech ad dauid
in ceilam: ephot secū habēs descenderat.
Nūciatū est autē saul: quod venisset
dauid i ceilam. Et ait saul. Tradidit
eū dñs in manus meas. conclususq;
est introgressus urbem: in qua porte
et sere sūt. Et pcepit saul omī ppo: ut
ad pugnam descenderet in ceilam. et
obsideret dauid et viros eius. Quod
cū recisset dauid quia ppararet ei saul
clā malū: dixit ad abiatar sacerdotē.
Applica ephpt. Et ait dauid. Domine
deus isrl audiuit famā tuus tuus qd
disponat saul venire ad ceilā: ut euer-
tat urbem ppter me. Si tradēt me viri
ceile in manus eius: et si descēdet saul
sicut audiuit seruus tuus: dñe de⁹ isrl
indica seruo tuo. Et ait dñs. Descēdet.
Dixitq; rursum dauid. Si tradēt me
viri ceile. et viros qui sūt mecū in ma-
nus saul? Et dixit domin⁹. Tradent.
Surrexit ergo dauid et viri eius quasi
secenti: et egressi de ceila huc atq; illuc
vagabant incerti. Nūciatūq; est saul
quod fugisset dauid de ceila et saluat⁹
esset: quamobrem dissimulauit exire.
Morabatur autē dauid in deserto in
locis firmissimis: mansitq; in monte
solitudinis ziph in mōte opaco. Que-
rebat eū tamen saul cūctis diebz: et nō
tradidit eū dñs in man⁹ ei⁹. Et vidit
dauid qd egressus esset saul: ut quereretur
aiam ei⁹. Porro dauid erat in deserto
ziph i silua. Et surrexit yonathas fili⁹
saul et abiit ad dauid in siluam: et cō-
fortauit manus eius in deo. Dixitq; ei.

Ne timeas. Neq; enim inueniet te ma-
nus saul patris mei. Et tu regnabis
sup isrl: et ego ero tibi scds. Sed et saul
pr meus scit hpc. Percussit ergo uterq;
fedus corā dño. Mansitq; dauid in
silua: yonathas autem reuersus est in
domū suam. Ascenderūt autē ziphei
ad saul in gabaa dicentes. Nōne ecce
dauid latitat apud nos i locis tutissi-
mis silue i colle achille. q est ad dextē
deserti? Nūc ergo sicut desiderauit aīa
tua ut descenderes descende: nrm autē
erit ut tradamus eū in manus regis.
Dixitq; saul. Bñdidi vos a domino:
quia voluistis vicem meā. Abite ergo
oro et diligentius pparate. et curiosius
agite: et cōsiderate locū ubi sit pes ei⁹:
uel quis viderit eū ibi ubi dixistis. Re-
cogitat enim de me: qd callide insidiet
ei. Cōsiderate et videte omīa latibula
eius in quibz absconditur: et reuertimini
ad me ad rem certā. ut vadā vobiscū.
Quod si etiā in terram se obstruxerit:
persecutabor eū in cūctis milibz iuda.
At illi surgentes abierūt in ziph ante
saul. Dauid autē et viri eius erant in
deserto maon in cāpestribz. ad dextē
iesumuth. Quic ergo saul et socij ei⁹ ad
querendū eū. Et nūciatum est dauid:
statimq; descendit ad petrā et versabat
in deserto maon. Quod cum audisset
saul: psecut⁹ est dauid i deserto maon.
Et ibat saul et viri eius ad lat⁹ mōtis
ex parte una: dauid autē et viri ei⁹ erāt
in latere mōtis ex parte altera. Porro
dauid desperabat se posse euadere a facie
saul. Itaq; saul et viri eius in modū
corone cingebant dauid et viros eius:
ut caperent eos. Et nuntius venit ad
saul dicens. Festina et veni: quoniā
insuderunt se philistim super terram.
Reuersus est ergo saul desistens psequi

dauid: et preiit in occurſu philistinorum. Propter hoc vocauerunt locum illum petram diuidentem. **C. xxiii.**

Ascendit ergo dauid inde: et habitauit in locis tutissimis engaddi. Cumque reſuſ eſſet ſaul poſtque perſecutus eſt philiſteos: nunciauerunt ei dicentes. Ecce dauid in deſerto eſt engaddi. Aſſumens ergo ſaul milia electorum viro- rum ex omni iſrael: perrexit ad inueſtigandum dauid et viros eius: etiam ſuper abruptiſſimas petras que ſolis ibicibus peruie ſunt. Et venit ad caulas quum non ſe offerret vianti: eratque ibi ſpelunca: quam ingreſſus eſt ſaul ut purgaret ventrem. Porro dauid et viri eius in interiore parte ſpelunce latebant. Et dixerunt ſibi dauid ad eum. Ecce dies de qua locutus eſt dominus ad te: ego tradam tibi inimicum tuum ut facias ei ſicut placuerit in oculis tuis. Surrexit ergo dauid: et preiit oram clamidis ſaul ſilenter. Poſt hec percussit cor ſuum dauid: eo quod abſciſiſſet oram clamidis ſaul. Dixitque ad viros ſuos. Propitius ſit michi dominus ne faciam hanc rem domino meo xpo domini ut mittam manum meam in eum: quia xps domini eſt. Venit dominus: quia niſi dominus percuſſerit eum: aut dies eius venerit ut moriatur: aut deſcendens in predium perierit: propitius michi ſit dominus ut non mittam manum meam in xpm domini. Et conſtegit dauid viros ſuos ſermonibus iſtis: et non promiſit eos ut conſurgeret in ſaul. Porro ſaul eurgens de ſpelunca: pergebat repto itinere. Surrexit autem dauid poſt eum: et egreſſus de ſpelunca clamauit poſt ſequum ſaul dicens. Domine mihi reſ. Et reſpexit ſaul poſt ſe: et inclinans ſe dauid: proſtratus in terram adorauit. Dixitque ad ſaul. Quare audis verba hominis loquentium: dauid quod malum aduſum te? Ecce hodie

viderunt oculi tui: quod tradiderit te dominus in manu mea in ſpelunca: et cogitavi ut occiderem te: ſed peperit tibi oculus meus. Dixi enim. Non extendam manum meam in dominum meum: quia xps domini eſt. Quin potius pater mihi vide et cognoſce oram clamidis tue in manu mea: quomodo cum precidere ſummitatem clamidis tue: nolui extendere manum meam in te. Animaduerte et vide: quum non eſt in manu mea malum neque iniquitas: neque peccaui in te. Tu autem inſidiaris anime mee: ut auferas eam. Iudicet dominus inter me et te et ulciſcatur me dominus ex te: manus autem mea non ſit in te ſicut dicitur in proverbio antiquo. Ab impijs egrediet impietas. Manus ergo mea non ſit in te. Quem perſequeris rex iſrael quem perſequeris? Canem mortuum perſequeris: et pulicem unum. Sit dominus iudex et iudicet inter me et te: et videat et iudicet cauſam meam: et eruat me de manu tua. Cum autem conpleſſet dauid loquens ſermones humiſcemodi ad ſaul: dixit ſaul. Numquid vox hec tua eſt fili mi dauid? et leuauit ſaul vocem ſuam: et fleuit: dixitque ad dauid. Juſtior tu es quam ego. Tu enim tribuiſti michi bona: ego autem reddidi tibi mala. Et tu indicavi michi hodie que feceris michi bona: quod tradiderit me dominus in manu tua: et non occideris me. Quis enim cum inuenerit inimicum ſuum dimittet eum in via bona? Sed dominus reddat tibi viciffitudinem hanc: pro eo quod hodie operatus es in me. Et nunc quia ſcio quod certiffime regnaturus ſis et habiturus in manu tua regnum iſrael: iura michi in domino ne deleas ſemem meum poſt me: neque auferas nomen meum de domo patris mei. Et iurauit dauid ſauli. Abiit ergo ſaul in domum ſuum: et dauid et viri eius aſcenderunt ad tutiora loca.

Mortuus est autē samuel: **C. xxv**
et cōgregatus est uniuersus isrl
et planxerūt eū nimis: et sepelierūt eū ī
domo sua ī ramatha. Cōsurgensq;
dauid: descendit ī desertum pharan.
Erat autē vir quīspiam ī solitudine
maon. et possessio eius ī carmelo: et
homo ille magnus nimis: erantq; ei
oues tria milia et mille capre. Et acci-
dit ut tonderetur grex eius ī carmelo.
Nomen autē viri illius erat nabal: et
nomē uxoris ei⁹ abigail. Eratq; mu-
lier illa prudētissima. et speciosa. Por-
ro vir ei⁹ durus et pessim⁹: et malicio-
sus. Erat autē de genere caleph. Cum
autē audisset dauid ī deserto qd ton-
deret nabal gregē suū: misit decē iuue-
nes et dixit eis. Ascendite ī carmelū:
et uenietis ad nabal et salutabitis eū.
et noīe meo pacifice: et sic dicetis. Sit
fratribz meis et tibi pax. et domui tue
pax: et omībz quecūq; habes sit pax.
Audiui qd tonderent pastores tui gre-
ges tuos qui erant nobiscū ī deserto.
Nūq; eis molesti fuim⁹: nec aliqñdo
defuit eis quicq; de grege omī tpe quo
fuerunt nobiscū ī carmelo. Interroga
pueros tuos: et indicabūt tibi. Nunc
ergo inueniāt pueri tui graciā ī oculis
tuis. In die enī bona uenimus ad te.
Quicūq; inuenerit man⁹ tua da seruis
tuis: et filio tuo dauid. Cūq; uenisset
pueri dauid. locuti sūt ad nabal omīa
uerba hec et nomine dauid: et siluerūt.
Rēdēs autē nabal pueris dauid. ait.
Quis est dauid et quis est filius ysai?
Hodie increuerūt serui: q fugiūt dñs
suos. Tollā ergo panes meos et aqs
meas et carnes pecorū q occidi tonsorī-
bus meis: et dabo uiris quos nescio
unde sunt. Regressi sunt autem pueri
dauid per uia suā: et reuersi reuerunt.

et annūciauerunt ei omnia uerba que
dixerat nabal. Tunc ait dauid pueris
suis. Accingatur unusquisq; gladio
suo. Et accīndi sunt singuli gladijs
suis. Accīndusq; est et dauid ense suo:
et secuti sunt dauid qsi quadringenti
uiri. Porro ducē remāserūt ad sarcī-
nas. Abigail autē uxori nabal. nūcia-
uit unus de pueris suis dicens. Ecce
dauid misit nūcios de deserto ut bene-
dicerent dño nrō: et auersatus est eos.
Homines isti boni satis fuerūt nobis
et non molesti: nec quicq; aliquando
perijt omni tpe quo fuim⁹ conuersati
cum eis ī deserto. p muro erant nobis
tam ī nocte qm ī die omībz diebus
quibus pauius apud eos greges.
Quāobrem cōsidera et recogita quid
facias: quoniā completa est malicia
adūsum virū tuū et aduersum domū
tuā: et ipse filius est belial. ita ut nemo
possit ei loq. Festinauit igit abigail.
et tulit ducentos panes. et duos utres
uini et quinq; arietes rotos et quinq;
sata polente: et centum ligaturas ue-
passe. et ducentas massas caricarū. et
posuit super asinos: dixitq; pueris suis.
Pecedite me: et ecce ego post tergum
sequar uos. Viro autē suo nabal nō
indicauit. Cū ergo ascēdisset asinū et
descenderet ad radicem mōtis: dauid
et uiri eius descendeāt ī occurū ei⁹.
Quibus et illa cucurrit. Et ait dauid.
Vere frustra seruauī omnia que hui⁹
erant ī deserto: et nō perijt quicq; de
cunctis q ad eū ptinebant: et reddidit
michi malū pro bono. Nec faciat dñs
inimicis dauid et hec addat: si reliqro
de omībz que ad eum pertinent usq;
mane mingētem ad parietē. Cū autē
uidisset abigail dauid festinauit et de-
scendit de asino: et pōdīt corā dauid

sup faciem suā ⁊ adorauit super terrā:
et cecidit ad pedes eius. et dixit. Quia me
sit domine mi hec iniquitas. Loquar
obsecro ancilla tua in auribus tuis: et
audi uerba famule tue. Ne ponat oro
dñs meus rex cor suū super uirū istum
iniquū nabal. quoniam scdm nomē suū
stult⁹ ē: et ē stulticia cū eo. Ego autem
ancilla tua nō uidi pueros tuos dñe
mī. quos misisti. Nunc ergo dñe mī
uīuit dominus et uīuit anima tua q̄
prohibuit te ne uenires in sanguinē:
⁊ saluauit manū tuā tibi. Et nūc fiat
sicut nabal inimici tui: ⁊ qui querunt
dñō meo. malū. Quapropter suscipe
benedictionē hāc quā attulit ancilla
tua tibi domino meo: ⁊ da pueris qui
secunt te dñm meū. Aufer iniquitatē
famule tue. Faciens enim faciet dñs
tibi dñō meo domū fidelē: quia plia
dñi dñe mī tu pliaris. Malicia ergo
nō inueniatur in te: omnibz diebz uite
tue. Si enī surrexerit aliquādo homo
psequens te uel q̄rens animā tuā: erit
anima domini mei custodita quasi ī
fasciculo uiuentiū apud dñm deū tuū.
Porro inimicorum tuorum anima
rotabitur. q̄si ī impetu ⁊ circulo funde.
Cū ergo fecerit tibi dñs domino meo
omnia hec que locut⁹ est bona de te: ⁊
constituerit te ducē sup isrl: nō erit tibi
hoc in singultū et in scrupulū cordis
domino meo q̄ effuderis sanguinem
innocētiū: aut ipse te ultus fueris. Et cū
benefecerit dñs dñō meo. recordaberis
ancille tue: et tu bñfacies ei. Et ait da-
uid ad abigail. Benedictus dominus
de⁹ isrl qui misit te hodie in occursum
meum: et benedictū eloquium tuū: et
benedicta tu que prohibuisti me hodie
ne irem ad sanguinem ⁊ ulciscer me
manu mea. Alioquin uīuit domin⁹

deus israhel. qui prohibuit me ne ma-
lum facerem tibi: nisi cito uenisses in
occursum michi. non remansisset nabal
usq; ad lucem matutinam mingens
ad parietem. Suscepit ergo dauid de
manu ei⁹. oīa que attulerat ei: dixitq;
ei. Vade pacifice in domum tuā. Ecce
audiui uocem tuā: et honorauī faciem
tuā. Venit autē abigail ad nabal. Et
ecce erat ei cōuiuiū in domo ei⁹ quasi
cōuiuiū regis: et cor nabal iocūdum.
Erat enim ebrius nimis: ⁊ non indi-
cauit ei uerbum pusillum aut grande-
usq; mane. Diluculo autē cū digessis-
set uinū nabal: indicauit ei uxor sua
uerba hec. Et mortuū est cor ei⁹ intrin-
secus: ⁊ factus est quasi lapis. Cumq;
pertransissent decē dies: percussit domin⁹
nabal et mortuus est. Quō cū audisset
dauid mortuum esse nabal. ait. Bene-
dictus dñs qui iudicauit causam op-
probrii mei de manu nabal: et seruū
suum custodiuit a malo: ⁊ maliciam
nabal reddidit domin⁹ in caput eius.
Misit ergo dauid et locut⁹ est ad abi-
gail: ut sumeret eā sibi in uxorem. Et
uenerūt pueri dauid ad abigail in car-
melum: ⁊ locuti sunt ad eam dicentes.
Dauid misit nos ad te: ut accipiat
te sibi ī uxore. Que cōsurgēs adorauit
prona in terrā: ⁊ ait. Ecce famula tua
sit in ancillā: ut lauet pedes seruatorum
dñi mei. Et festinauit ⁊ surrexit abiga-
il et ascēdit sup asinū: ⁊ quinq; puellę
ierunt cum ea pedissequę ei⁹. Et secuta
ē nūcios dauid: ⁊ facta ē illi uxor. Sed
et achinoem accepit dauid de israhel:
et fuit utraq; uxor ei⁹. Saul autē dedit
michol filiā suā uxorem dauid. falchī
filio lais: q̄ erat de gallim. **C. XXV.**

Et uenerūt zipheī ad saul ī gabaa.
dicentes. Ecce dauid absconditus

est in colle achille: q̄ est exaduerso solitudinis. Et surrexit saul et descendit in desertū ziph. et cū eo tria milia viroy de electis isrl: ut quærerent dauid in deserto ziph. Et castrametat⁹ ē saul i gabaa achille: que erat exaduerso solitudinis i via. Dauid autē habitabat in deserto. Videns autē q̄ venisset saul post se in desertū: misit exploratores ⁊ didicit q̄ illuc venisset certissime. Et surrexit dauid clā: et venit ad locū ubi erat saul. Cūq; uidisset locū in quo dormiebat saul et abner fili⁹ ner principē milicie eius. et saulem dormientē in tentorio et reliquū vulgus per circuitū eius: ait dauid ad achimelech ethum ⁊ abisai filiū sarvie fratrem ioab dicens. Quis descendet mecum ad saul i castra? Dixitq; abisai. Ego descendā tecū. Venerunt ergo dauid et abisai ad pplm nocte: ⁊ inuenerūt saul iacētē et dormientē in tentorio. et hastā fixam in terra ad caput ei⁹: abner autē ⁊ pplm dormiētes i circuitu ei⁹. Dixitq; abisai ad dauid. Conducat de⁹ inimicū tuum hodie in manus tuas. Nūc ergo perfodiā eum lancea in terra semel: et scdō opus nō erit. Et dixit dauid ad abisai. Ne interficias eū. Quis enī extendet manū suam in xpm dñi: et innocēs erit? Et dixit dauid. Vivit dñs: quia nisi dñs percussit eū aut dies eius venerit ut moriat⁹. aut in plū descendens perierit: propicius michi sit dñs ne extendam manū meā i xpm dñi. Nūc igit⁹ tolle hastā q̄ est ad caput eius et ciphum aque: et abeamus. Tulit igitur dauid hastā ⁊ ciphū aque qui erat ad caput eius: et abierūt. Et nō erat quisq; qui videret et intelligeret et euigilaret: sed omēs dormiebāt: quia sopor domini irruerat sup eos. Cūq; trāssisset dauid

exaduerso. et stecisset in vertice montis delonge et esset grāde interuallū inter eos: clamauit dauid ad populum et ad abner filiū ner dicens. Nonne rñdebis abner? Et rñdēs abner ait. Quis es tu qui clamas: ⁊ inquietas regem? Et ait dauid ad abner. Nūquid non vir tu es? et quis alius similis tui in isrl? Quare ergo non custodisti dñm tuū regem? Ingressus est enī vnus de turba: ut interficeret regē dñm tuū. Nō est bonū hoc quid fecisti. Vivit dñs quoniam filij mortis estis vos: quia non custodistis dñm vestrū xpm dñi. Nunc ergo vide ubi sit hasta regis: ⁊ ubi sit ciphus aque qui ēat ad caput eius. Cognouit autem saul vocem dauid: et dixit. Nūquid vox hec tua fili mi dauid? Et ait dauid. Vox mea dñe mi rex. Et ait. Quāobcausā dñs me⁹ psequit⁹ seruū suū? Quid feci: aut quod est malū in manu mea? Nunc ergo audi oro dñe mi rex vba serui tui. Si dñs incitat te aduersum me: odoret sacrificiū. Si autē filij hominū: maledidi sunt in conspectu dñi qui elecerūt me hodie ut nō habitem in hereditate dñi. dicētes: vade serui dñs alienis. Et nūc nō effundatur sanguis meus in terra corā dño: quia egressus ē rex isrl ut quereret pulicem vnū sicut psequit⁹ perdis i montibz. Et ait saul. Peccaui. Reverte fili mi dauid. Nequaquā enim ultra tibi maleficiā. eo q̄ p̄iosa fuit aīa mea in oculis tuis hodie. Apparet enim quod stulte egerim: et ignorauerim multa nimis. Et rñdēs dauid ait. Ecce hasta regis: trāseat vnus de pueris regis et tollat eam. Dominus autē retribuet unicuiq; scdm iusticiā suā et fidē. Tradidit enī te dñs hodie in manū meā: et nolui extendere manū

mea in xpm dñi. Et sicut magnificata
est anima tua hodie in oculis meis: sic
magnificetur anima mea in oculis
domini: et liberet me de omni angustia.
Ait ergo saul ad dauid. Benedictus
tu fili mi dauid. Et quidem faciens fa-
cies: et potens poteris. **C. xxviii.**

Abit autem dauid in via suam:
et saul reuersus est in locum suum.
Et ait dauid in corde suo. Aliquando
incida una die in manu saul. Nonne
melius est ut fugiam: et saluet in terra
philistinorum: ut desperet saul: cesserq;
me querere in cunctis finibus israel? Fugiam
ergo manus eius. Et surrexit dauid:
et abiit ipse et secuti viri cum eo ad achis
filium machi regem geth. Et habitauit
dauid cum achis in geth: ipse et viri eius: et
domus eius et due uxores eius. achinoem
israhelitis: et abigail uxor nabal car-
meli. Et nunciatum est saul quod fugisset
dauid in geth: et non addidit ultra
querere eum. Dixit autem dauid ad achis.
Si inueni gratiam in oculis tuis: detur
mihi locus in una urbium regionis
huius ut habitem ibi. Cur enim manet
seruus tuus in ciuitate regis tecum? Dedit
itaque ei achis in die illa siclech. Propter
quam causam facta est siclech regum
iuda: usque in diem hanc. Fuit autem
numerus dierum quibus habitauit dauid
in regione philistinorum quatuor mensium.
Et ascendit dauid et viri eius: et agebant pre-
das de gesuri: et de gezre: et de amalechitis.
Ipsi enim pagi habitabant in terra anti-
quitus: euntibus sur usque ad terram egypti.
Et percutiebat dauid omnem terram illorum
nec reliquebat viuentem virum et mulierem:
tollensque oves et boues et asinos et ca-
melos et vestes reuertebatur: et veniebat
ad achis. Dicebat autem ei achis. In
quem irruistis hodie? Respondit dauid.

Contra meridiem iude et contra meridiem
hieramel: et contra meridiem ceni. Virum
et mulierem non uiuificabat dauid: nec
adducebat in geth dicens: ne forte lo-
quantur aduersum nos. Hec fecit dauid:
et hoc erat decretum illi omnibus diebus
quibus habitauit in regione philistinorum.
Credidit ergo achis dauid dicens. Multa
mala operatur est contra populum suum israel.
Erit igitur mihi seruus sempiternus.

Adu est autem in diebus **C. xxviii.**
illis: congregauerunt philistinim
agmina sua ut pararent ad bellum
contra israel. Dixitque achis ad dauid.
Sciens nunc scito: quoniam mecum egredieris
in castris: tu et viri tui. Dixitque dauid
ad achis. Nunc scies quod facturus est seruus
tuus. Et ait achis ad dauid. Et ego
custodem capitis mei ponam te cunctis
diebus. Samuel autem mortuus est
planxitque eum omnis israel: et sepelierunt
eum in ramatha urbe sua. Et saul abstu-
lit magos et arifolos de terra: et inter-
fecit eos qui phitones habebant in uentre.
Congregati sunt philistinim: et uenerunt
et castrametati sunt in suna. Congrega-
uit autem et saul uniuersum israel: et uenit
in gelboe. Et uidit saul castra philisti-
im et timuit: et cepauit cor eius nimis.
Consultuitque dominum: et non respondit ei neque per
somnia neque per sacerdotes neque per propheta-
tas. Dixitque saul seruis suis. Querite
mihi mulierem habentem phitoneum:
et uadam ad eam et sciscitabor per illam. Et
dixerunt serui eius ad eum. Est mulier phito-
nem habens in endor. Mutauit ergo
habitum suum: uestitusque est alijs vestimen-
tis: et abiit ipse et duo viri cum eo: uene-
runtque ad mulierem nocte: et ait illi. Di-
uina mihi in phitone: et suscita mi-
hi quem dixeris tibi. Et ait mulier ad
eum. Ecce tu nosti quanta fecerit saul: et

quomodo eraserit magos et ariolos de terra. Quare ergo insidiaris anime mee ut occidas? Et iuravit ei saul in domino dicens. Vivit dominus: quia non eveniet tibi quicquam mali propter hanc rem. Dixitque ei mulier. Quae suscitabo tibi? Qui ait. Samuelē suscita michi. Cum autem vidisset mulier samuelē. exclamavit voce magna: et dixit ad saul. Quare imposuisti michi? Tu es enim saul. Dixitque ei rex. Noli timere. Quid vidisti? Et ait mulier ad saul. Deos vidi ascendentes de terra. Dixitque ei. Qualis est forma eorum? Que ait. Vir senex ascendit: et ipse amictus est pallio. Et intellexit saul quod samuel esset: et inclinavit se super faciem suā in terra: et adoravit. Dixit autem samuel ad saul. Quare inquietasti me ut suscitarer? Et ait saul. Coartor nimis. Si quidem philistinum pugnāt adversum me: et deus recessit a me: et exaudire me noluit neque in manu prophetarum neque per somnia. Vocavi ergo te: ut ostendes michi quid faciam. Et ait samuel. Quid interrogas me cum dominus recesserit a te: et transierit ad emulū tuū? Faciet enim tibi dominus sicut locutus est in manu mea: et scindet regnū tuū de manu tua: et dabit illud proximo tuo david: quia non obedisti voci domini: neque fecisti irā furoris eius in amalech. Idcirco quod pateris fecit tibi dominus hodie: et dabit dominus etiam israel tecū in manu philistinum. Eras autem tu et filij tui mecum eritis: sed et castra israel tradet dominus in manus philistinum. Statimque saul cecidit porrectus in terrā. Eximuerat enim verba samuelis et robur non erat in eo: quia non comederat panem tota die illa. Ingressa est itaque mulier illa ad saul. Conturbatus enim erat valde. Dixitque ad eum. Ecce obediuit ancilla tua voci tue: et posui animam meā

in manu mea: et audiui sermones tuos quos locutus es ad me. Nunc igitur audi et tu vocē ancille tue: et ponam coram te buccellā panis ut comedens convalescas: et possis iter agere. Qui remisit et ait. Non comedam. Coegerunt autem eū servi sui et mulier: et tandem audita voce eorum surrexit de terra: et sedit super lectū. Mulier autē illa habebat vitulū pascualē in domo: et festinavit et occidit eum. Tollerensque farinam misuit eam et coxit azimam: et posuit ante saul et ante servos eius. Qui cum comedisissent surrexerunt: et ambulaverunt per totam noctem illam. **C. xxix.**

Congregata sunt ergo agmina philistinum universa agmina in aphec. Sed et israel castrametatus est super fontem qui erat in israhel. Et satrapae quidem philistinum incedebant in circuitibus et milibus: david autē et viri eius erant in novissimo agmine cum achis. Dixeruntque principes philistinum ad achis. Quid sibi volunt hebrei isti? Et ait achis ad principes philistinum. Numquid ignoratis david quod fuit servus saul regis israel? et est apud me multis diebus vel annis? Et non inveni in eo quicquam ex die qua transiit ad me: usque ad diem hanc. Irati sunt autem adversus eū principes philistinum: et dixerunt ei. Revertatur vir et sedeat in loco suo in quo constituisti eū: et non descendat nobiscum in praelium: ne fiat nobis adversarius cum praelio reperimus. Quomodo enim aliter poterit placare dominum suum: nisi in capitibus nostris? Numne iste est david cui cantabatur in choris dicentes percussit saul in milibus suis: et david in decem milibus suis? Vocavit ergo achis david: et ait ei. Vivit dominus quia redus es et bonus in conspectu meo: et regius tuus et introitus tuus tecum est in castris.

39

Et nō inueni in te quicq; mali. eē die
qua venisti ad me usq; in diem hanc:
sed sarrapis nō places. Reverte ergo ⁊
vade in pace: et nō offendas oculos
sarraparū philistīm. Dixitq; dauid
ad achis. Quid enī feci: et quid inue-
nisti in me seruo tuo a die qua fui i cō-
spectu tuo usq; in diem hanc. ut non
veniā et pugnam cōtra inimicos dñi
mei regis? Rēdens autē achis. locut⁹
est ad dauid. Scio quia bonus es tu
in oculis meis sicut angelus dei: sed
principes philistinorū dixerunt. Non
ascendet nobiscū in plium. Igitur cō-
surge mane tu et serui dñi tui q̄ venerūt
tecū: et cū denode surrexeritis et reperit
dilucescere pergite. Surrexit itaq; deno-
de dauid ipse et viri ei⁹: ut pficerent
mane ⁊ reuertentē ad terrā philistīm.
Philistīm autē ascenderunt i ierahel.

Uniq; venissent dauid. **Cxxx.**
Et viri eius in sicelech die terciā:
amalechite impetum fecerunt ex parte
australi in sicelech: et percusserāt sicelech
et incendebant eam igni. Et captiuas
duxerūt mulieres ex ea a minimo usq;
ad magnū: et nō interfecerūt quemq;
sed secū duxerūt et pgebant itinere suo.
Cū ergo venisset dauid et viri eius ad
ciuitatē et inuenissent eam succensam
igni ⁊ uxores suas et filios suos ⁊ fili-
as ductas esse captiuas: leuauerunt
dauid et pplus qui erat cum eo voces
suas: et planxerūt donec deficerent in
eis lacrimae. Siquidem et duae uxores
dauid captiue ductae fuerant: achinoē
ierahelites. et abigail uxor nabal car-
meli. Et contristatus est dauid valde.
Volebat enī eū pplus lapidare: quia
amara erat anima vniuscuiusq; viri
sup filiis suis et filiabus. Confortatus
est autem dauid i dño deo suo: et ait

ad abiathar sacerdotē filiū achimelech.
Applica ad me ephod. Et applicauit
abiathar ephod ad dauid: et cōsuluir
dauid dñm dicēs. Persequar latrūcu-
los hos et comprehendā eos an non?
Dixitq; ei domin⁹. Persequere: absq;
dubio enī comprehendēs eos: et excucies
pdam. Abiit ergo dauid. ipse ⁊ sexcenti
virī qui erant cū eo et venerūt usq; ad
torrentē besor: et lassī quidā sstiterūt.
Persecutus est autē dauid. ipse et qua-
dringēti virī cum eo: sstiterāt enim
ducenti: qui lassī transire nō poterant
torrentem besor. Et inuenerunt virum
egiptiū in agro: et adduxerūt eum ad
dauid. Dederūtq; ei panē ut comederet
et biberet aquā: sed et fragmen masse
cariacay et duas ligaturas vinepasse.
Qui cum comedisset reuersus est spūs
ei⁹: et refocillat⁹ est. Nō enī comederat
panē neq; biberat aquā: tribz diebus
et tribz noctibus. Dixit itaq; ei dauid.
Cuius es tu uel unde: et quo pergis?
Qui ait. Puer egipci⁹ ego sum: cuius
virī amalechite. Dereliquit autem me
dñs meus: quia egrotare cepi nudius-
tercius. Siquidem nos erupimus ad
austrālē plagā cerethi. et contra iudā
et ad meridiē caleph: ⁊ sicelech succēdi-
mus igni. Dixitq; ei dauid. Potes me
ducere ad istū cuneum? Qui ait. Iura
michi per deū. quod non occidas me.
et non tradas me in manus dñi mei:
⁊ ego ducā te ad cuneū istum. Et iura-
uit ei dauid. Qui cum duxisset eū: ecce
illi discubebant super faciem vniuersae
terre. comedentes et bibentes et q̄si festū
celebrantes diē. p cūcta pda ⁊ spolijs
q̄ reperāt de terra philistīm: ⁊ de terra
iuda. Et percussit eos dauid a vespā us-
q; ad vespam alteri⁹ diei: et nō euasit
ex eis quisq; nisi tantū quadringenti

uiri adoleſcentes q̄ aſcenderāt camelos
et fugerant. Eruit ergo dauid omnia
q̄ tulerant amalechite: ⁊ duas uxores
ſuas eruit. Nec deſuit quiſq; a paru
uſq; ad magnū tam de filiis quam de
filiabz ⁊ de ſpolijs: ⁊ quecūq; rapuerāt
omnia reduxit dauid: ⁊ tulit uniuſos
greges ⁊ armēta ⁊ minauit ante faciē
ſuam. Dixerūtq; Nec eſt preda dauid.
Venit autē dauid ad ducētos viros
qui laſſi ſubſtiterāt nec ſequi poterant
dauid: ⁊ reſidere eos iuſſerat ī torrente
beſor. Qui egreſſi ſunt obuiā dauid: et
p̄ſo q̄ erat cū eo. Accedēs autē dauid
ad populū: ſalutauit eos pacifice. Re
ſpondentq; oīs vir pſſimus ⁊ iniquus
de uiris q̄ erant cū dauid dixit. Quia
non uenerūt nobiſcū nō dabimus ei
quicq; de p̄da quā eciimus: ſed ſuffici
at unicuiq; uxor ſua ⁊ filij: quos cum
acceperint: recedāt. Dixit autē dauid.
Nō ſic facietis fratres mei de hijs que
tradidit nobis dñs et cuſtodiuit noſ:
et dedit laticulos qui erupant ad
ueſum uos in man⁹ noſtras: nec au
diēt uos quiſq; ſup ſimone hpc. Equa
enī pars erit deſcendentis ad prelium
et remanētis ad ſarcinas: et ſimiliter
diuident. Et factū eſt hoc ex die illa et
deinceps conſtitutū et p̄ſinitū et quali
legē in iſrl: uſq; in diē hanc. Venit ergo
dauid in ſicelech: et miſit dona de p̄da
ſenioribus iuda proximis ſuis dicēs.
Accipite benedictionē de p̄da hoſtium
dñi. Uij⁹ qui erant in bechel: et qui in
ramoth ad meridien: ⁊ qui in gether:
et qui in aroer ⁊ qui in ſephamot: et q̄
in eſthama ⁊ qui in rachal ⁊ q̄ ī urbibz
iherameli: et qui in urbibz tem: et q̄ in
rama: et q̄ ī lacu aſan: et qui ī athach:
et q̄ ī ebron: ⁊ reliq; q̄ erāt ī hijs locis
ī q̄bz cōmorat⁹ fuerat dauid et uiri ei⁹.

Philistiim autē pugna. **C. xxxi**
bant aduerſū iſrl. Et fugerūt vi
ri iſrl ante faciē philistiim: ⁊ ceciderunt
inſecti ī mōte gelboe. Irruerūtq; phili
stium ī ſaul ⁊ ī filios eius: et percusserūt
yonathan: ⁊ aminadab: et melchisue
filios ſaul: totūq; pōdus p̄li⁹ uerſū ē ī
ſaul. Et cōsecuti ſūt eū uiri ſagittarij:
⁊ uulnerat⁹ ē rehementer a ſagittarijs.
Dixitq; ſaul ad armiger⁹ ſuū. Euagi
na gladiū tuū et interfice me: ne forte
ueniant incircūcūſi iſti ⁊ interficiāt me
illudētēs michi. Et noluit armiger ei⁹:
fuerat enī nimio terrore p̄teritus. Ar
ripuit itaq; ſaul gladiū ſuū: et irruit
ſup eū. Quod cū uidiſſet armiger ei⁹
uidelicet qd mortuus eſſet ſaul: irruit
eciā ipe ſup gladiū ſuū ⁊ mortuus eſt
cum eo. Mortuus eſt ergo ſaul et tres
filij eius et armiger illius: et uniuerſi
uiri eius in die illa pariter. Videntes
autē filij iſrl qui erant trans uallem ⁊
trans iordanem quod fugiſſent uiri
iſrlite: et qd mortu⁹ eſſet ſaul ⁊ tres filij
eius: reliquerūt ciuitates ſuas et fuge
runt. Venerūtq; philistiim: ⁊ habita
uerunt ibi. Facta autē die altera uene
runt philistiim ut repoliaret inſectos:
⁊ inuenerūt ſaul ⁊ tres filios ei⁹ iacētē
in monte gelboe. Et preciderūt caput
ſaul et repolauerūt eū armis: et miſe
runt in terrā philistinorū p̄ circuitum:
ut annūciaret in templo ydolorū et in
p̄lis. Et poſuerūt arma eius in tēplo
aſtaroth: corpus uero ei⁹ ſuſpenderūt
in muro bechſan. Quod cū uidiſſent
habitatores iabes galaad quecumq;
fecerāt philistiim ſaul: ſurrexerūt oīs
uiri fortiffimi ⁊ ābulauerūt tota nocte
et tulerunt cadauera ſaul et cadauera
filiorū ei⁹ de muro bechſan. Venerūtq;
uiri iabes galaad: et combuſſerūt ea

igni et tulerunt ossa eorum et sepelierunt
in nemore iabes: et ieiunauerunt septem
diebus. *Septim^{us} p^{ri}m^{us} regū inci
pit lib^{er} regum secundus c^{ap}itulum*

Factum ē autē postq^{uam}
mortuus est saul ut
dauid reuertetur a
cede amalech: et ma
neret in sicel^{is} duas
dies. Qu die autem
tercio apparuit homo ueniēs de castris
saul veste cōscissa: et puluere cōspersus
caput. Et ut uenit ad dauid cecidit sup
faciem suam: et adorauit. Dixitq^{ue} ad
eū dauid. Vnde uenis? Qui ait ad eū.
De castris israhel fugi. Et dixit ad eū
dauid. Quod est uerbū quod factum
ē? Indica michi. Qui ait. Fugit p^{ro}p^{ri}us
ex p^{ro}p^{ri}is: et n^{ost}ri corruētes e p^{ro}p^{ri}o mortui
sunt: sed et saul et ionathas filius ei^{us}
interierūt. Dixitq^{ue} dauid ad adolescentē
qui nūciabat ei. Vnde scis quia mor
tuus est saul et ionathas filius ei^{us}?
Ait adolescens qui nūciabat ei. Casu
ueni i mōtan gelboe: et saul incubabat
sup hastam suā: porro curru^s et eq^{ui}tes
appropinquabāt ei: et cōu^{er}sus post
tergū suū: uidensq^{ue} me uocauit. Cui cū
respōdissem assum: dixit michi. Quis
nā es tu? Et aio ad eū. Amalechites
ego sum. Et locut^{us} est michi. Sta sup
me: et interfice me qm̄ tenet me agustie:
et adhuc tota aīa mea i me ē. Stasq^{ue}
sup eū: occidi illū. Scietam enī quod
uiuere nō poterat post ruinā. Et tuli
diadema quod erat in capite ei^{us}: et
armillā de brachio illi^{us}: et attuli ad te
dominū meū huc. Apphēdens autē
dauid uestimenta sua scidit: omnesq^{ue}
uiri q^{ui} erāt cū eo: et plauerūt et fleuerūt
et ieiunauerūt usq^{ue} ad uesperam super
saul et sup ionathan filiū ei^{us} et sup

p^{ro}p^{ri}um dñi: et sup domū isrl: eo q^{uod} corru
isset gladio. Dixitq^{ue} dauid ad iuuenē
q^{ui} nūciauerat ei. Vnde es tu? Qui rēdit.
Filius hominis aduene amalechite
ego sū. Et ait ad eū dauid. Quare nō
timuisti mittē manū tuā: ut occideres
x^pm dñi? Vocāsq^{ue} dauid unū de pu
eris suis ait. Accendens irruē in eum.
Qui percussit illū: et mortu^{us} est. Et ait
ad eū dauid. Sanguis tu^{us} sup caput
tuū. Quis enī tuū locutum est adūsum
te dicens: ego interfeci x^pm dñi. Plāxit
autē dauid plandū huiusmodi sup
saul et sup ionathan filiū ei^{us}: et p^{re}
cepit ut docerent filios iuda plandum
sicut scriptū est in libro iustorū. Et ait.
Cōsidera isrl p^{ro} hīs q^{ui} mortui sūt: sup
excella tua uulnerati. Inditi isrl super
montes tuos infedi sūt. Quomodo
cecidērunt fortes? Nolite ānūciare in
geth: neq^{ue} ānūciētis in cōpitis ascalo
nis: ne forte letetur filie philistīm: ne
exultet filie incircūcisorū. Mōtes gelboe
nec ros nec pluuia: ueniāt super uos.
Neq^{ue} sint agri p^{ro}miciay: q^{uia} ibi abied^{us}
est clipeus fortium: clipeus saul quasi
nō esset undus oleo a sanguine inter
fectorum ab adipe fortium. Sagitta
ionathe nūq^{uam} rediit retrorsum: et gla
dius saul nō ē reu^{er}sus inanis. Saul
et ionathas amabiles et decori ualde
i uita sua: i morte q^{ue} nō sūt diuisi. Aq^{ui}
lis uelociore^s: leonib^{us} fortiores. Filie
israhel sup saul flere qui uestiebat uos
roccino in delicijs: qui prebebat orna
menta aurea cultui uestro. Quomodo
cecidērunt fortes in prelio? Ionathas
in excellis tuis occisus ē. Doleo super
te frater mi ionatha decore nimis: et
amabiles sup amorē mulierū. Sicut
mater unicū amat filiū suū: ita ego
te diligebam. Quomodo ceciderunt

robusti: et petierūt arma bellica. **C. 11.**
 gūtur post hec consuluit dauid dñm
 dicens. Num ascenda in unā de ciuita-
 tibus iuda? Et ait dñs ad eū. Ascende.
 Dixitq; dauid. Quo ascenda? Et rēdit
 ei. In hebron. Ascendit ergo dauid et
 due uxores ei⁹ achinoem ierahelites
 et abigail uxor nabal carmeli: sed et
 viros qui erant cū eo duxit dauid sin-
 gulos cū domo sua: et manserunt in
 opidis hebron. Venerūtq; viri iuda
 et unxerūt ibi dauid: ut regnaret super
 domū iuda. Et nūciatū est dauid: qd
 viri iabes galaad sepelisset saul. Misit
 ergo dauid nūcios ad viros iabes ga-
 laad: dixitq; ad eos. Benedicti vos a
 dño q̄ fecistis misericordiam hanc cū dño
 vro saul: et sepelisset eū. Et nūc retribu-
 et quidem vobis dñs misericordiā et
 veritatem: et ego reddā graciā eo qd fe-
 cistis verbū istud. Confortent manus
 vestre: et estote filij fortitudinis. licet enī
 mortuus sit dñs vester saul: tamē me
 unxit domus iuda in regē sibi. Abner
 autē filius ner princeps exercitus saul
 tulit hisboseth filiū saul. et circūduxit
 eū per castra: regemq; constituit super
 galaad et super iessuri et sup ierahel
 et super ephraim. et super beniamin et
 super isrl̄ vniuersum. Quadraginta
 annorū erat hisboseth filius saul cum
 regnare cepisset sup isrl̄: et duobz ānis
 regnavit. Sola autem domus iuda
 sequebat̄ dauid. Et fuit numer⁹ dierū
 quos cōmorat⁹ est dauid impans in
 hebron sup domū iuda: septem ānorū
 et sex mensiū. Egressusq; est abner fili⁹
 ner et pueri hisboseth filij saul de castris
 in gabaon: porro ioab filius sarne
 et pueri dauid egressi sūt. et occurrerūt
 eis iuxta piscinā gabaon. Et cū i unū
 cōuenissent: regione sederūt hī i una

parte piscine: et illi ex alterā. Dixitq; ab-
 ner ad ioab. Surgent pueri: et ludāt
 corā nobis. Et rēdit ioab. Surgent.
 Surrexerūt ergo et transierūt numero
 duodeci de beniamin ex parte hisboseth
 filij saul: et duodecim de pueris dauid.
 Apprehensq; unusquisq; capite cōpa-
 ris sui defixit gladiū in latus cōtrarij:
 et ceciderūt simul. Vocatūq; est nomē
 loci illius. ager robustorū in gabaon.
 Et ortū est bellū durū satis in die illa:
 fugatusq; est abner et viri isrl̄ a pueris
 dauid. Erant autē ibi tres filij sarne:
 ioab et abisai et asahel. Porro asahel
 cursor velocissimus fuit: quasi vnus
 ex capreis que morant̄ i siluis. Perse-
 quebatur autem asahel abner: et non
 declinauit: ad dexterā suā ad sinistrā
 omittēs persequi abner. Respexit itaq;
 abner post tergum suū. et ait. Tu ne es
 asahel? Qui rēdit. Ego sum. Dixitq;
 ei abner. Vade ad dexteram suā ad
 sinistrā et apprehende unū de adolescen-
 tibus: et tolle tibi spolia eius. Noluit
 autē asahel omittere: quin orgeret eū.
 Rursusq; locutus ē abner ad asahel.
 Recede et noli me sequi: ne forte compel-
 lar confodere te in terrā: et leuare non
 potero faciē meā ad ioab fratrem tuū.
 Qui audire cōtempnit: et noluit decli-
 nare. Percussit ergo eum abner aūsa
 hasta in inguine et transdixit: et mor-
 tuus est in eodem loco. Omnesq; qui
 transibant p locū illū in quo ceciderat
 asahel et mortu⁹ erat subsistebāt. Per-
 sequentibz autē ioab et abisai fugien-
 tem abner: sol occubuit. Et venerunt
 usq; ad collē aque duct⁹: q̄ ē eadūso
 vallis et itineris deserti i gabaon. Con-
 gregatiq; sūt filij beniamin ad abner:
 et conglobati in unū tuncū. steterūt i
 summitate tumuli vni⁹. Et reclamauit

abner ad ioab: et ait. Nūc usq; ad inter-
 mitionem tuus mucro desuet? An
 ignoras qd periculosa sit desperatio?
 usquequo non dicis ppro ut omittat
 persequi frēs suos? Et ait ioab. Vniuit
 dñs: si locut⁹ fuisses mane: recessisset
 pplus persequēs fratrem suū. Insonuit
 ergo ioab bucina ⁊ stetit omnis exerci-
 tus: nec psecuti sunt ultra isrl: neq; in-
 iere certamen. Abner autē et viri eius
 abierūt per cāpestria moab tota nocte
 illa ⁊ transierūt iordanem: et lustrata
 omni beithron venerūt ad castra. Porro
 ioab reuersus omissio abner cōgrega-
 uit omnē pplm: et defuerunt de pucis
 dauid: decē ⁊ nouē viri excepto asabele.
 Serui autē dauid pculserūt de beniamin
 et de viris qd erāt cū abner: trecentos sexa-
 ginta: qui et mortui sunt. Tuleruntq;
 asahel: ⁊ sepelierūt eū in sepulcro pñs
 sui in bethleem. Et ambulauerūt tota
 nocte ioab et viri qui erant cum eo: et
 in ipso crepusculo puenerūt in hebron.

Fada ē ergo longa oratio: **C. m.**
 Inter domū dauid et inter domū
 saulis: dauid proficiēs et semp seipso
 robustior: domus autē saul decrescēs
 coridie. Natiq; sūt filij dauid i hebron.
 fuitq; primogenit⁹ ei⁹ amon de achin-
 oem israelite: ⁊ post eū cheleab de abi-
 gail uxore nabal carmeli. Porro terci⁹
 absolon: fili⁹ maacha filie tholomai
 regis gessur. Quartus autē adonias
 filius agith: et quint⁹ saphatias fili⁹
 abithal. Sextus quoq; iheraam: de
 eglā uxore dauid. Vñ nati sūt dauid
 in hebron. Cum ergo esset preliū inter
 domū saul et domū dauid: abner fili⁹
 ner regebat domū saul. fuerat autem
 sauli concubina nomen respā: filia
 archia: ingressusq; est ad eā abner. Di-
 xitq; isboeth ad abner. Quā ingress⁹

es ad concubinam patris mei? Qui
 iratus nimis propter verba isboeth:
 ait. Nunqd caput canis ego sum ad-
 uersum iudā hodie: qd fecerī misericordiam
 super domū saul patris tui: et sup frēs
 et proximos eius: ⁊ non tradidi te in
 manu dauid: et tu requisisti in me qd
 argueres p muliere hodie? Hec faciat
 deus abner: et hec addat ei: nisi quō
 iurauit dñs dauid sic faciā cum eo ut
 trāsferat regnū de domo saul: et eleuet
 tronus dauid super isrl ⁊ super iudā
 a dan usq; bethabee. Et nō potuit rñdere
 ei quicq;: qā metuetat illū. Misit ergo
 abner nuncios ad dauid in hebron
 pro se dicēs. Quis ē terra? et ut loque-
 rentur. Fac mecū amicitias ⁊ erit ma-
 nus mea tecū: et reducā ad te uniuersū
 isrl. Qui ait optime. Ego faciā tecum
 amicitias: sed unā rem pro a te dicēs.
 Nō videbis faciē meā: anteq; adduxe-
 ris michi michol filiā saul: et sic venies
 ⁊ videbis me. Misit autē dauid nūcio⁹
 ad hisboeth filiū saul dicens. Redde
 uxorem meā michol: quam despondi
 michi centū ppuis philistīm. Misit
 ergo hisboeth: ⁊ tulit eam a viro suo
 falchiel filio lais. Sequebaturq; eam
 vir suus plorās usq; baurim: ⁊ dixit
 ad eū abner. Vade et reuertere. Qui re-
 uersus ē. Sermonem qd intulit abner
 ad seniores isrl dicēs. Tā heri qd nudi-
 usterius qrebatis dauid ut regnaret
 sup vos. Nūc ergo facite: qm domin⁹
 locut⁹ est ad dauid dicens. In manu
 serui mei dauid saluabo pplm meum
 israhel: de manu philistīm et omium
 inimicorū eius. Locutus ē autē abner
 etiam ad beniamin. Et abiit ut loqrēt
 ad dauid i hebron omnia qd placuerāt
 isrl et uniuerso beniamin: venitq; ad
 dauid in hebron cū viginti viris. Et

fecit dauid abner et uiris eius qui venerant cum eo diuinum. Et dixit abner ad dauid. Surgam ut congregem ad te dominum meum regem omnem israel et ineam tecum fedus: et impes omnibus sicut desiderat anima tua. Cum ergo deduxisset dauid abner: et ille esset in pace: statim pueri dauid et ioab venerunt relictis latronibus cum preda magna nimis. Abner autem non erat cum dauid in hebron: quia iam dimiserat eum et profectus fuerat in pace: et ioab et omnis exercitus qui erat cum eo: postea venerant. Nunciatum est itaque ioab a narratibus. Venit abner filius ner ad regem: et dimisit eum et abiit in pace. Et ingressus est ioab ad regem et ait. Quid fecisti? Ecce venit abner ad te. Quare dimisisti eum et abiit et recessit? Ignoras abner filium ner qui ad hoc venit ad te ut deciperet te: et sciret exitum tuum et introitum tuum: et nosset omnia que agis? Egredius itaque ioab a dauid misit nuncios post abner: et reduxit eum a cisterna sira ignorante dauid. Cumque redisset abner in hebron seorsum abduxit eum ioab ad medium porte ut loqueretur ei in dolo: et percussit illum ibi in inguine et mortuus est: in ulsionem sanguinis asahel fratris eius. Quod cum audisset dauid rem iam gestam: ait. Mundus ego sum et regnum meum apud deum usque in sempiternum a sanguine abner filii ner: et veniat super caput ioab: et super omnem domum patris eius: nec deficiat de domo ioab fluxus seminis sustinens et leprosus: et tenes fusum: et cadens gladio et indigens pane. Igitur ioab et abisai frater eius interfecerunt abner: eo quod occidisset asahel fratrem eorum in gabaon in platea. Dixit autem dauid ad ioab: et ad omnem populum qui erat cum eo. Scindite vestimenta vestra et accingimini saccis: et plangite ante

effugas abner. Porro rex dauid sequebatur feretrum. Cumque sepelissent abner in hebron leuauit rex dauid vocem suam: et fleuit super tumulum abner. Fleuit autem et omnis populus. Plangensque rex et lugens abner: ait. Nequaquam ut mori solent ignaui: mortuus es abner. Manus tue ligatae non sunt et pedes tui non sunt compedibus aggregati: sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis sic corruisti. Congenuinasque omnis populus: fleuit super eum. Cumque venisset uniuersa multitudo cibum capere cum dauid clara adhuc die: iurauit dauid dicens. Nec faciat michi deus et hoc addat: si ante occasum solis gustauero panem uel aliud quicquam. Omnisque populus audiuit: et placuerunt eis cuncta que fecit rex in conspectu omnis populi. Et cognouit omne vulgus et uniuersus israel in die illa: quoniam non actum fuisset a rege ut occideretur abner filius ner. Dixit quoque rex ad seruos suos. Num ignoratis quoniam princeps et maximus cecidit hodie in israel? Ego autem adhuc delicatus et undus rex. Porro uiri isti filii sarne duri michi sunt. Retribuat dominus facienti malum iuxta maliciam suam. **Capitulum III.**

Audiuit autem hysbosech filius saul quod cecidisset abner in hebron et dissolute sunt manus eius: omnesque israel perturbatus est. Duo autem uiri principes latronum erant filio saul: nomen unum banaa et nomen alteri rechab filii reimon berothite de filiis beniamin. Siquidem et beroth reputata est in beniamin. Et fugerunt berothite in gethaim: fueruntque ibi aduenie usque ad tempus illud. Erat autem ionathas filio saul filius debilis pedibus. Quinquennis enim fuit quando venit nuntius de saul et ionathas ex israel. Tollens itaque eum nutrix sua fugit. Cumque festinaet ut fugeret cecidit:

et claudus effusus est: habuitque vocabulum
miphibosech. Venientes igitur filii rem-
mon herothite rechab et banaa ingressi
sunt feruente die domum hithosech. Qui
dormiebat super fratrem suum meridie: et
ostiaria domus purgas nitidum obdor-
mavit. Ingressi sunt autem domum laten-
ter assumptes spicas tritici: et percusserunt
eum in inguine rechab et banaa frater
eius: et fugerunt. Cum autem ingressi fuissent
domum ille dormiebat super lectum suum
in conclavi: et percussiones interfecerunt
eum. Sublatoque capite eius abierunt per
viam deserti tota nocte: et attulerunt caput
hithosech ad david in hebron. Dixerunt
que ad regem. Ecce caput hithosech filii
saul inimici tui qui querebat animam tuam:
et dedit dominus domino nostro regi ultionem
hodie: de saul et de semine eius. Respondens
autem david rechab et banaa fratri eius
filij remmon herothite: dixit ad eos.
Vivit dominus qui eruit animam meam de omni
angustia: quoniam cum ego annuntiarem michi
et dixerat mortuus est saul qui putabat
se prospera nunciare tenui et occidi eum in
hicelech: cui oportebat me mercedem dare
pro nuncio. Quanto magis nunc cum
homines impij interfecerunt vires innoxios in
domo sua super lectum suum non queram san-
guinem eius de manu vestra: et auferam vos
de ira. Precepit itaque david pueris suis:
et interfecerunt eos: praecideruntque manus et pedes
eorum suspendentes eos super piscinam in hebron.
Caput autem hithosech tulerunt: et sepelie-
runt in sepulcro abner in hebron. **C. V**

Et venerunt universi tribus israel ad
david in hebron dicentes. Ecce
nos os tuum et caro tua sumus. Sed et
heri et nudius tertius cum esset saul rex
super nos: tu eras educens et reduces israel.
Dixit autem dominus ad te. Tu pascis populum
meum israel: et tu eris dux super israel.

Venerunt quoque et seniores israel ad regem:
et percussit cum eis rex david fedus in
hebron coram domino: unxeruntque david
in regem super israel. Filius triginta annorum
erat david cum regnare cepisset: et qua-
draginta annis regnavit. In hebron
regnavit super iudam septem annis: et
sex mensibus: in iherusalem autem regnavit
triginta tribus annis super omne israel et
iudam. Et abiit rex et omnes viri qui erant
cum eo in iherusalem ad iebuseum habitatore
terre. Dictumque est david ab eis. Non
ingredieris huc nisi abstuleris recos et
claudos dicentes. Non ingredietur david
huc. Cepit autem david arcam syon:
hec est civitas david. Proposuerat enim
david in die illa primum qui percussisset
iebuseum: et tetigisset domum fistulas: et
abstulisset recos et claudos odientes
animam david. Idcirco dicitur in psalmo.
Cecus et claudus non intrabunt in templum.
Habituavit autem david in arce syon et
vocavit eam civitatem david: et edificavit
per girum a mello et intrinsecus. Et egredi-
ebatur proficiens atque succrescens: et
dominus deus exercituum erat cum eo. Misit
quoque hiram rex tyri nuncios ad david et li-
gna cedrina: et artifices lignorum: artifi-
cesque lapideum ad parietes: et edifica-
runt domum david. Et cognovit david
quoniam confirmasset eum dominus regem super israel:
et quoniam exaltasset regnum eius super populum
suum israel. Accepit ergo david adhuc
concubinas et uxores de iherusalem: postquam
venerat de hebron. Manque sunt david
et alij filij et filie: et hec nomina eorum qui
nati sunt ei in iherusalem. Samua et sobab:
et nathan: et salomon: et ibaar: et he-
lisua: et nepheg: et raphia: et helisama:
et helida: et heliselech. Audierunt ergo phi-
listim quod unxissent david in regem super
israel: et ascenderunt universi ut querebant david.

Quod cū audisset dauid: descendit in
 presidium. Philistini autem venientes
 diffusi sunt in valle raphaim. Et cō-
 sultuit dauid dñm dicens. Si ascenda
 ad philistinim. et si dabis eos i manu
 mea? Et dixit dñs ad dauid. Ascende:
 q̄a tradens dabo philistinim in manu
 tua. Venit ergo dauid ad baalphara-
 sim: et percussit eos ibi et dixit. Diuisit
 dñs inimicos meos corā me: sicut di-
 uidunt aque. Propterea vocatū ē no-
 men loci illi⁹ baalpharasim. Et reliq̄-
 runt ibi sculptilia sua: q̄ tulit dauid et
 viri ei⁹. Et addiderunt adhuc philisti-
 nim ut ascenderent: et diffusi sūt i valle
 raphaim. Cōsultuit autē dauid dñm.
 Si ascenda cōtra philisteos: et tradas
 eos in manus meas? Qui rēdit. Nō
 ascendas cōtra eos sed gira post tergū
 eorū: et venies ad eos ex aduerso p̄torū.
 Et cū audieris sonitū clamoris gra-
 diētis i cacumīe p̄torū: tūc inibis p̄liū:
 q̄a tūc egrediet dñs āte faciē tuā: ut p̄-
 cutiat castra philistinim. Fecit itaq; da-
 uid sicut p̄cepit ei dñs: et percussit phili-
 stinim de gabaa usq; dū venias gezer.
C. vi. Congregauit autē rursum
 dauid omnes electos ex isrl triginti
 milia. Surrexitq; dauid et abiit et
 uniuersus p̄plus qui erat cū eo de viris
 iuda ut adducerent archam dei: super
 quā inuocatū est nomē dñi exercitū
 sedētis i cherubin sup eā. Et imposue-
 runt archam dei super plaustrū nouū.
 Tulerūtq; eam de domo aminadab:
 qui erat in gabaa. Oza autē et haio
 filij aminadab minabant plaustrū
 nouū. Cūq; tulisset eam de domo ami-
 nadab qui erat in gabaa. custodiens
 archam dei. haio p̄cedebat archā dei:
 dauid autē et omnis isrl iudebat corā
 domino: in omibz lignis fabrefactis

et citharis. et liris. et tympanis. et sistris.
 et cimbalis. Postq; autē venerunt ad
 aream nachoz extendit oza manū ad
 archā dei et tenuit eā: qm calcitrabāt
 boues et declinauerūt eā. Iratusq; est
 indignatione dñs oza oza: et percussit
 eū super temeritate: q̄ mortuus est ibi:
 iuxta archam dei. Cōtristatus ē autē
 dauid eo q̄ percussisset dñs ozam: et
 vocatū est nomen loci illius percussio
 oza usq; i diē hāc. Et cōtinuit dauid
 dñm i diē illa dicens. Quō ingreditur
 ad me archa dñi? Et noluit diuertere
 ad se archam dñi in ciuitatem dauid:
 sed diuertit eam in domū obededom
 gethei. Et habitauit archa dñi i domo
 obededom gethei tribus mensibus: et
 benedixit dñs obededom. et omne do-
 mum eius. Nūciatūq; est regi dauid:
 q̄ bñdixisset dñs obededom et omnia
 eius ppter archam dei. Dixitq; dauid.
 Ibo: et reducā archam cū benedictione
 in domū meam. Abiit ergo dauid: et
 adduxit archā dei de domo obededom
 in ciuitatem dauid cū gaudio. et erāt
 cū dauid septē chori: et vīdima vituli.
 Cūq; trāscendissent q̄ portabāt archā
 dñi sex passus immolabāt bouem et
 ouem et arietē: et dauid percutiebat in
 organis: et saltabat coris viribz ante
 dominū. Porro dauid erat accinctus
 ephor lineo: et dauid et omnis domus
 israhel ducebant archam testamenti
 dñi i iubilo et i clangore bucine. Cūq;
 intrasset archa dñi in ciuitatē dauid:
 michol filia saul p̄spiciēs per fenestrā
 vidit regē dauid sibi salientē atq; salientē
 corā dño: et despectū eū i corde suo. Et in-
 troduxerūt archā dñi: et imposuerūt eā
 i loco suo i medio tabernaculi qd teterat
 ei dauid: et obtulit dauid olo-
 causta coram dño et pacifica. Cumq;

compleveret offerens olocausta et pacifica:
benedixit populo in nomine domini exercituum. Et
partitus est multitudo universi israel
tam viro quam mulieri singulis colligenda
panis una: et affatura bubale carnis
una: et simila frigida oleo. Et abiit omnis
populus: unusquisque in domum suam. Reversusque
est david: ut benediceret domui sue: et
egressa michol filia saul in occursum
david. ait. Quam gloriosus fuit hodie rex
israel discopulans se ante ancillas
servorum suorum: et nudatus est quasi si nuderet
unus de scuris. Dixitque david ad mi-
chol. Vivit dominus: quia ludam ante dominum quam
elegit me potius quam pream tuum et quam omnem
domum eius: et precepit michi ut essem dux
super populum domini in israel. Et ludam et vilior fiat
plus quam sanctus sum: et ero humilis in oculis
meis: et cum ancillis de quibus locuta es
gloriosior apparebo. Igitur michol filie saul
non est natus filius: usque in diem mortis sue.

Factum est autem cum sedisset rex in domo sua: et dominus dedisset
ei requiem undique ab universis inimicis
suis: dixit ad nathan prophetam. Vides
ne quod ego habitem in domo cedrina: et
archa dei posita sit in medio pellium?
Dixitque nathan ad regem. Domine quod
est in corde tuo vade fac: quia dominus tecum
est. Factum est autem in illa nocte: et ecce
sermo domini ad nathan dicens. Vade
et loquere ad servum meum david. Hec
dicit dominus. Numquid tu edificabis
michi domum ad habitandum: neque enim
habitavi in domo ex die illa qua eduxi
israel de terra egypti usque in diem hanc: sed
ambulabam in tabernaculo et in tentorio
per cuncta loca que transivi cum omnibus filiis
israel. Numquid loquens locutus sum ad
unam de tribubus israel: cui precepi ut pasceret
populum meum israel: dicens. Quare non edifi-
casti michi domum cedrinam? Et nunc

hec dices servo meo david. Hec dicit
dominus exercituum. Ego tuli te de pascuis
sequentem greges ut esses dux super po-
pulum meum israel: et fui tecum in omnibus
ubicumque ambulasti: et interfeci universos
inimicos tuos a facie tua: fecique tibi
nomen grande iuxta nomen magnorum
qui sunt in terra. Et ponam locum populo
meo israel et plantabo eum et habitabo cum
eo: et non turbabitur amplius: nec addet filius
iniquitatis ut affligat eum sicut prius:
ex die qua constitui iudices super populum
meum israel. Et regem dabo tibi ab omnibus
inimicis tuis: predicetque tibi dominus: quod
faciat tibi dominus domum. Cumque completi
fuerint dies tui et dormieris cum patribus
tuis: suscitabo seminem tuum post te: quod
egredietur de utero tuo: et firmabo regnum
eius. Ipse edificabit domum nomini
meo: et stabiliam thronum regni eius usque
in sempiternum. Ego ero ei in patrem: et
ipse erit michi in filium. Qui si inique
aliquid gesserit: arguam eum in virga vi-
rorum: et in plagis filiorum hominum.
Misericordiam autem meam non auferam ab
eo: sicut abstuli a saul: quem amovi a
facie mea. Et fidelis erit domus tua:
et regnum tuum usque in eternum ante faciem
meam: et thronus tuus erit firmus inquitur.
Secundum omnia verba hec: et iuxta universam
visionem istam: sic locutus est nathan
ad david. Ingressus est autem rex david
et sedit coram domino: et dixit. Quis ego
sum domine deus et que domus mea: quia
adduxisti me hucusque? Sed et hoc pa-
rum visum est in conspectu tuo domine deus:
nisi loquereris etiam de domo servi tui
in longinquum. Ista est enim lex ab adamo domine
deus. Quid ergo addere poterit adhuc
david ut loquatur ad te? Tu enim sanctus
servum tuum domine deus. Propter verbum
tuum et secundum cor tuum fecisti omnia

magnalia hec: ita ut notū faceres ser-
uo tuo. Quidcirco magnificatus es dñe
deus: quia nō est similis tui: neq; ē de⁹
terra te ī omībz q̄ audiuimus auribz
nr̄is. Que est autē ut ppls tu⁹ isrl̄ gens
in terra ppter qm̄ iuit de⁹ ut redimeret
eā sibi in pplm̄ et poneret sibi nomen:
facētq; eis magnalia et horribilia sup
terrā. a facie ppli tui quē redimisti tibi
ex egipto. gentē ⁊ deū ei⁹: sfirmasti enī
tibi pplm̄ tuū isrl̄ in pplm̄ sempiternū:
et tu dñe deus factus eis in deū. Nunc
ergo dñe deus verbum quod locutus
es sup serū tuū ⁊ sup domū ei⁹ suscita
ī sempiternū: et fac sicut locutus es ut
magnificet nomen tuū usq; in sempiternū. atq; dicat. Dñs de⁹ exercitū
deus super isrl̄: et domus serui tui da-
uid erit. stabilita coram dño: quia tu
dñe exercitū deus isrl̄ reuelasti aurem
serui tui dicens. domū edificabo tibi:
propterea inuenit tuus tuus cor suū
ut oraret te oratione hac. Nunc ergo
dñe deus tu es deus: et verba tua erūt
vera. Locut⁹ es enī ad serū tuū bona
hec. Incipe ergo et benedic domū serui
tui ut sit ī sempiternū corā te. q̄a tu dñe
de⁹ locutus es: bñdictione tua bñdicet
domus serui tui ī sempiternū. **C. Vm.**

Adū est autem post hec percussit
dauid philistīm ⁊ humiliavit
eos: et tulit dauid frenū tributi de ma-
nu philistīm: et percussit moab et men-
sus ē eos funiculo roequās terre. Men-
sus est autē duos funiculos: unū ad
occidendum. et unū ad viuificandum.
factus ē moab dauid seruiens sub tri-
buto. Et percussit dauid adadazer filiū
roob regē soba: quando profectus est
ut dominaret sup flumen eufraten. Et
captis dauid ex pte ei⁹ milleseptingēis
equitibus. et viginti milibus peditū:

submeruauit om̄es iugales currum.
Dereliquit autē ex eis centū curr⁹. Ve-
nit quoq; siria damasci: p̄sidiū ferret
adadazer regi soba: et percussit dauid
de siria vigintiduo milia viroy: et po-
suit dauid p̄sidiū in siria damasci:
factaq; est siria dauid seruiens sub tri-
buto. Seruauitq; dñs dauid ī om̄ibz
ad quēcūq; profectus ē. Et tulit dauid
arma aurea q̄ habebāt serui adadazer:
et derulit ea in iherlm̄. Et de berthe. et de
beroch ciuitatibus adadazer tulit rex
dauid es multum nimis: de quo fecit
salomon om̄ia vasa erea in tēplo. et
mare eneū et columnas et altare. Au-
diuit autē thpu rex emath q̄ percussisset
dauid om̄e robur adadazer. Et misit
thpu ioram filiū suū ad regē dauid ut
salutaret eū cōgratulans: et gratias
ageret eo q̄ repugnasset adadazer ⁊ per-
cussisset eum. Hostis quippe erat thpu
adadazer. Et in manu eius erāt vasa
aurea et vasa argentea et vasa erea: q̄
et ipsa sanctificauit rex dauid dño cū
argento ⁊ auro que sanctificauerat de
vniuersis gentibus quas subegerat de
siria ⁊ moab ⁊ filiis ammon et phili-
stīm et amalech: ⁊ de manubijs adade-
zer filij roob regis soba. fecit quoq; si-
bi dauid nomen cum reuertere capta
siria ī valle saluar: celsis decem et octo
milibus et in gebelē ad viginti tria
milia: et posuit ī ydumea custodes: sta-
tuitq; p̄sidiū. Et facta ē vniuersa
ydumea seruiens dauid: ⁊ seruauit dñs
dauid ī om̄ibz ad quēcūq; p̄fectus est.
Et regnauit dauid super omnem isrl̄:
faciebat quoq; dauid iudiciū et iusti-
ciam om̄i pplō suo. Joab autē filius
saruie erat sup exercitū: porro iosaphat
filius achilud erat a commentarijs: et
sadoch fili⁹ achitob ⁊ achimelech fili⁹

abiathar erant sacerdotes: et saraias
scriba banaias autem filius ioiade
super chereti et seleti. Filij autē dauid
sacerdotes erāt. **E**t dixit dauid. Putas
ne ē aliquis q̄ remaserit de domo saul.
ut faciā cū eo misericordiā ppter ionathan?
Erat autem de domo saul
seruus noīe siba. Quē cū vocas-
set rex ad se: dixit ei. Tu ne es siba? Et
ille respondit. Ego sum seruus tuus. Et
ait rex. Nūquid superest aliquis de do-
mo saul. ut faciā cū eo misericordiam
dei? Dixitq; siba regi. Superest filius
ionathe debilis pedibus. Ubi inquit
est? Et siba ad regē. Ecce ait in domo
ē machir filij amihel in lodabar. Cū
autem venisset miphibosech fili⁹ iona-
the filij saul ad dauid: corruit in facie
suā ⁊ adorauit. Dixitq; dauid. Miphi-
bosedech. Qui rēdit. Assum seruus tuus.
Et ait ei dauid. Ne timeas. q̄a faciens
faciā i te misericordiam propter ionathan
prēm tuū: et restituā tibi omnes agros
saul patris tui: et tu comedes panem
in mensa mea semp. Qui adorans eū
dixit. Quis ego sum seruus tuus: qm̄
resperisti sup canem mortuū similem
mei? Vocauit itaq; rex siba puer saul:
et dixit ei. Omnia quēcūq; fuerūt saul ⁊
unūsam domū eius dedi filio dñi tui.
Opore igit ei terrā tu et filij tui et serui
tui: ⁊ inferes filio dñi tui cibos ut ala-
tur. Miphibosedech autē filius dñi tui
comedet semp panem sup mensā meā.
Erāt autē sibe quīdecī filij: et viginti
fui. Dixitq; siba ad regē. Sicut iussisti
dñe mi rex seruo tuo: sic faciet seru⁹ tu⁹.
Et miphibosedech comedet sup mēsam
meam: quasi unus de filiis regis. Ha-
bebat autē miphibosedech filiū paruulū
noīe micha. Omnis vero cognatio do-
mus sibe. euētat miphibosedech. Porro

miphibosedech habitabat in iherusalem.
quia de mensa regis iugiter uesceba-
tur: et erat claudus utroq; pede. **C. x.**
Factū ē autē post hec. ut moreretur
rex filioꝝ ammon: et regnauit
anon fili⁹ eius pro eo. Dixitq; dauid.
faciā misericordiam cū anon filio naas:
sicut fecit pater ei⁹ mecū misericordiā.
Misit ergo dauid consolans eum per
seruos suos sup patris interitū. Cum
autē venissent serui dauid i terrā filioꝝ
āmon: dixerūt principes filioꝝ āmon
ad anon dñm suū. Putas q̄ propi-
tū honorem prīs tui miserit dauid ad te
cōsolatores: ⁊ nō ideo ut te inuestiga-
ret et exploraret ciuitatē. et euerteret eā.
misit dauid seruos suos ad te? Tulit
itaq; anon suos dauid. rasitq; dimi-
diam partem barbe eorū: et p̄scidit uestes
eorū medias usq; ad nates: et dimisit
eos. Quod cum nūciatū esset dauid:
misit in occursum eorū. Erant enī viri
cōfusi turpiter valde. Et mandauit eis
dauid. Manete in ihericho donec cre-
scar barba uestra: et tunc reuertimini.
Videntes autē filij ammon. q̄ iniuriā
fecissent dauid: miserūt et cōduxerunt
mercede sirū roob. ⁊ sirū soba viginti
milia peditū: et a rege maacha mille
uiros: et ab histob decē milia virorū.
Quod cū audisset dauid: misit ioab
et omnē exercitū bellatorū. Egressi sunt
ergo filij āmon: et direxerūt acie ante
ipm introitū porte. Sirus autē soba ⁊
roob et histob et maacha. seorsū erāt i
campo. Videns ergo ioab q̄ paratū
esset aduersum se prelium. et exaduerso et
post tergū: elegit sibi ex omnibus electis
isrl et instruxit acie cōtra sirū: reliquā
autē partē ppli tradidit abisai frī suo.
Qui direxit acie aduersū filios āmon.
Et ait ioab. Si pualuerint aduersum

me siri-eris michi i adiutoriū: si autē filij ammon preualuerint aduersum te- auxiliabor tibi. Esto vir fortis: et pugnemus p p̃lo ñro et ciuitate dei ñri. Dñs autē faciet quod bonū est i conspectu suo. Inijt itaq; ioab et p̃ls qui erat cū eo certamen cōtra siros: q̃ statim fugerūt a facie eius. Filij autē ammon videntes quod fugissent siri- fugerunt et ipsi a facie abisai: et ingressi sunt ciuitatem. Reuersusq; est ioab a filiis ammon: et venit iherlm. Vidētes igitur filij ammon quoniā siros cepauit et qm̃ corruissent corā isrl: cōgregati sūt pariter. Misitq; adadezer et eduxit siros qui erant trās flumiū: et adduxit eos exercitum. Sobach autē magister milicie adadezer erat princeps eorum. Quod cū nūciatū esset dauid cōtraxit omne israhel et trās iordanē: venitq; i helā. Et direxerūt acie siri egadūso dauid: et pugnaverūt cōtra isrl. Fugeruntq; siri a facie isrl: et occidit dauid de siris septingētos currus et quadraginta milia equitū: et sobach principē milicie percussit: qui statim mortuus ē. Videntes autē unūsi reges qui erant i p̃sidio adadezer se victos ab israhel: repauerūt et fugerūt quinquaginta et octo milia corā isrl. Et fecerūt pacē cū israhel- et seruerūt eis: timuerūtq; siri auxilium prebere filiis ammon. **C. xi**

Factū est autē vertente āno- eo tpe quo solent reges ad bella p̃cedē misit dauid ioab- et seruos suos cū eo- et unūsi isrl: et vastauerūt filios amō et obsederūt rabba. Dauid autem remansit in iherlm. Dum hec agerentur accidit quadā die ut surgēt dauid de stratu suo post meridiē: et deambularet i solario dom⁹ regie. Viditq; mulierem se lauante egaduerso sup solariū

suū. Erat autem mulier pulcra valde. Misit ergo rex: et requisivit que esset mulier. Nūciatūq; ē ei: q̃ ip̃a esset bech- sabee filia helā vxor vrie ethei. Missis itaq; dauid nūcijs: tulit eā. Que cū ingressa esset ad illū: dormiuit cū ea. Statimq; scificata ē ab immūdia sua: et reuersa est domum suā concepto feru. Mittēsq; nūciauit dauid: et ait. Cōcepi. Misit autem dauid ad ioab- dicens. Mitte ad me vriam etheum. Misitq; ioab vriam ad dauid. Et venit vrias ad dauid. Quesiuitq; dauid q̃ redegeret ioab et p̃lus: et quomō amministraret bellū. Et dixit dauid ad vriam. Vade in domū tuā: et laua pedes tuos. Et egressus ē vrias de domo regis: secutusq; ē eū cibus regius. Dormiuit autē vrias ante portā domus regie cū alijs seruis dñi sui: et nō descendit ad domum suam. Nūciatūq; est dauid a dicentibus. Nō iuit vrias i domum suam. Et ait dauid ad vriam. Nunquid nō de via lōginqua venisti? Quare non descendisti in domū tuā? Et ait vrias ad dauid. Archa dei et isrl et iuda habitant i papilionibz- et dñs meus ioab et serui dñi mei sup faciem terre manent: et ego ingrediar domū meam ut comedam et bibam et dormiam cum vxore mea. Per salutem tuā- et per salutem anime tue- non faciam rem hanc. Ait ergo dauid ad vriam. mane hic etiā hodie: et reas dimittā te. Mansit vrias in iherlm in die illa et altera: et vocauit eū dauid ut comederet corā se et biberet: et inebriauit eū. Qui egressus vespere- dormiuit in stratu suo- cū seruis dñi sui: et in domum suam non descendit. Factum est ergo mane: et scripsit dauid eplam ad ioab- misitq; per manū vrie scribens i epla.

Donite uria egaduso belli ubi fortissi-
mum est preliu: et derelinquite eu: ut
puellus intereat. Igitur cum ioab obsideret
urbem. posuit uria in loco ubi sciebat
viros esse fortissimos: egressique viri de
ciuitate bellabant aduersum ioab. et ceci-
derunt de populo serui dauid: et mortuus
est etiam urias etheus. Misit itaque ioab
et nuntiavit dauid omnia verba filii:
precepitque nuncio dicens. Cum compleueris
uniuersos sermones belli ad regem. si eu
videris indignari et dixerit. quare ac-
cessistis ad murum ut preliarimini: an
ignorabatis quod multa desuper ex muro
rela mittantur: quis percussit abimelech
filium iheroboam. Nonne mulier misit
super eum fragmen mole. de muro. et
iniecit eu in thebes: quare iuxta murum
accessistis. dices. Sciam seruus tuus urias
etheus occubuit. Abiit ergo nuntius:
et venit et narrauit dauid omnia que ei prece-
rat ioab: et dixit nuntius ad dauid.
Preualuerunt aduersum nos viri: et egressi
sunt ad nos in agrum. Nos autem facto
improptu persecuti eos sumus usque ad porta
ciuitatis: et direxerunt iacula sagittarum
ad suos suos ex muro desuper: mortui-
que sunt de seruis regis. Quin etiam seruus
tuus urias etheus mortuus est. Et dixit da-
uid ad nuntium. Hec dices ioab. Non te
frangat ista res. Varius enim euentus est
belli: et nunc habet et nunc illum consumit gla-
dius. Consortia bellatores tuos aduersus
urbem. ut destruas eam: et exhortare eos.
Audiuit autem uxor urie quod mortuus esset
urias vir suus: et plaxit eu. Transacto-
que luctu misit dauid et introduxit eam in
domum suam: et facta est ei uxor: peperitque
ei filium. Et displicuit verbum hoc quod
fecerat dauid coram domino. **C. xii.**

Misit ergo dominus nathan ad dauid.
Qui cum venisset ad eum: dixit ei.

Responde michi iudicium. Duo viri
erant in ciuitate una: unus diues: et
alter pauper. Diues habebat oues et
boves plurimos valde: pauper autem
nichil habebat omnino preter ouem
unam paruulam quam emerat et nutrierat:
et que creuerat apud eu. cum filiis eius:
simul de pane illius comedens et de
calice eius bibens. et in sinu illius dor-
mientis: eratque illi sicut filia. Cum autem
peregrinus quidam venisset ad diuitem:
parcens ille sumere de quibus et de bobus
suis ut exhiberet conuiuium peregrino illi
qui venerat ad se. tulit ouem viri pauperis
et parauit cibos homini qui venerat
ad se. Iratus autem indignatione da-
uid aduersus hominem illum nimis: dixit
ad nathan. Quia dicit dominus: quoniam filius
mortis est vir qui fecit hoc. Quod reddet
in quadruplum: eo quod fecerit verbum
istud. et non pepercerit. Dixit autem na-
than ad dauid. Tu es ille vir: qui fecisti
hanc rem. Hec dicit dominus deus israel. Ego
unxi te in regem super israel. et ego erui te. de
manu saul. et dedi tibi domum domini tui
et uxores domini tui. in sinu tuo: dedi-
que tibi domum israel et iuda: et si parua sunt ista.
adiciam tibi multa maiora. Quare ergo
contempsisti verbum domini: ut faceres malum
in conspectu meo? Uriam etheum percussisti
gladio: et uxorem illius accepisti in
uxorem tibi et iniecisti eu gladio filiorum
ammon. Quamobrem non recedet a te
gladius de domo tua usque in sempiter-
num: eo quod despexeris me: et tuleris uxorem
urie ethei ut esset uxor tua. Itaque hec
dicit dominus. Ecce ego suscitabo super
te malum. de domo tua: et tollam uxores
tuas in oculis tuis et dabo proximo
tuo: et dormiet cum uxoribus tuis in ocu-
lis solis huius. Tu enim fecisti abscondi-
te: ego autem faciam verbum istud in conspectu

omnis israel: et in conspectu solis huius.
Et dixit dauid ad nathan. Peccaui do-
minum. Dixitque nathan ad dauid. Do-
minus quoque transiit peccatum tuum. Non
moriemur. Veritatem enim blasphemam
fecisti inimicos: nomen domini propter verbum
hoc: filius qui natus est tibi morte mo-
rietur. Et reversus est nathan in domum
suam. Percussitque dominus parvulum quem pe-
perit uxor urie dauid: et desperatus est.
Deprecatusque est dauid dominum pro parvulo:
et ieiunavit dauid ieiunio: et ingressus
seorsum iacuit super terram. Venierunt
autem seniores domus eius: cogentes eum
ut surgeret de terra. Qui noluit: nec co-
medit cum eis cibum. Accidit autem die
septima ut moreretur infans: circumieruntque
servi dauid nunciare ei quod mortuus esset
parvulus. Dixerunt enim. Ecce cum parvulus
adhuc viveret loquebantur ad eum: et non
audiebat vocem nostram: quantomagis
si dixerimus: mortuus est puer se affli-
get. Cum ergo dauid audisset servos
suos mulieres: intellexit quod mortuus
esset infans. Dixitque ad suos suos.
Aliquid mortuus est puer? Qui ride-
runt ei. Mortuus est. Surrexit ergo da-
uid de terra: et lotus undusque est. Cumque
mutasset vestem ingressus est domum
domini et adoravit: et venit in domum suam.
petiitque ut ponerent ei panem: et come-
dit. Dixerunt autem ei servi sui. Quis est
homo quem fecisti: propter infantem cum ad-
huc viveret ieiunasti et flebas: mortuo
autem puero surrexisti: et comedisti panem.
Qui ait. Propter infantem dum adhuc
viveret ieiunavi et fleui. Dicebam enim.
Quis enim scit si forte donet eum michi do-
minus: et vivat infans? Nunc autem
quia mortuus est: quare ieiunavi? Aliquid
potero revocare eum amplius? Ego va-
dam magis ad eum: ille vero non revertetur

ad me. Et consolatus est dauid bethsabee
uxorem suam: ingressusque ad eam dormiuit
cum ea. Que genuit filium: et vocavit no-
men eius salomon: et dominus dilexit eum. Mi-
sitque eum in manu nathan prophete: et vocavit
nomen eius amabilis domino: eo quod
diligere eum dominus. Igitur pugnabat
ioab contra rabbath filium ammon: et
repugnabat urbem regiam. Misitque
ioab nuncios ad dauid dicens. Dimi-
cavi adversum rabbath: et capienda est
urbs aquarum. Nunc igitur congrega
reliquam partem populi et obside civita-
tem et cape eam: ne cum a me vastata
fuerit urbs: nomini meo ascribat victoria.
Congregavit itaque dauid omnem
populum et profectus est adversum rabbath.
Cumque dimicasset: cepit eam. Et tulit
diadema melchion de capite eius pon-
do auri talentum habens gemmas precio-
sissimas: et impositum est super caput da-
vid. Sed et predam civitatis asportavit
multam valde: populum quoque eius adducens
ferravit: et circumiegit super eos ferrata
carpenta. Dimisitque cultres: et transduxit
in timore laterum. Sic fecit universis civi-
tatibus filiorum ammon. Et reversus
est dauid et omnis exercitus in iherusalem. **Cxiii**

Factum est autem post hec ut absalon
filius dauid sororem speciosissimam
vocabulo thamar ad amaret ammon
filius dauid: et deperiret in ea valde: ita ut
propter amorem eius egrotaret: quia cum
esset virgo difficile ei videbatur: ut quip-
piam inhoneste ageret cum ea. Erat au-
tem ammon amicus nomine ionadab
filius semmaa fratris dauid: vir prudens
valde. Qui dixit ad eum. Quare sic atte-
nuaris made fili regis per singulos di-
es? Cur non indicas michi? Dixitque
ei ammon. Thamar sororem fratris
mei absalon amo. Cui respondit ionadab.

Cuba sup lectū tuū et languorē simu-
la: cūq; uenerit pater tuus ut uisitet te:
dic ei. Veniat oro thamar soror mea
ut det michi cibū et faciat pulmētum:
ut comedam de manu eius. Accubuit
itaq; ammon: et quasi egrotare cepit.
Cūq; uenisset rex ad uisitandū eū: ait
ammon ad regē. Veniat obsecro tha-
mar soror mea ut faciat i oculis meis
duas sorbiciunculas: et cibū paratū
capiā de manu ei⁹. Misit ergo dauid
ad thamar domū dicens. Veni in do-
mum ammon fratris tui: et fac ei pul-
mentum. Venitq; thamar in domū
ammon fratris sui: ille autem iacebat.
Que tollens farinā cōmiscuit et lique-
faciens in oculis eius: coxit sorbiciun-
culas: tollensq; qd coxerat effudit: et po-
suit corā eo: et noluit comedere. Dixit
q; āmon. Eicte uniuersos a me. Cūq;
eiecisset omnes: dixit āmon ad thamar.
Infer cibū in cōclau: ut uescar de ma-
nu tua. Tulit ergo thamar sorbiciuncu-
las quas fecerat: et intulit ad āmon
fratrem suū in cōclau. Cūq; obtulisset
ei cibū: apprehendit eā et ait. Veni cuba
mecū soror mea. Que respōdit ei. Mo-
li frater mi noli opprimere me: neq; etiā
hoc phas ē i isrl. Moli facere stulticiā
hanc. Ego etiā ferre non potero oppro-
brium meū: et tu eris quasi unus de in-
sipientibus in isrl: quā potius loqre
ad regē: et nō negabit me tibi. Noluit
autē ammon acquiescere p̄ribus eius:
sed p̄ualens uiribus: oppressit eā: et cu-
bavit cum ea. Et eosam eam habuit
odio magno nimis: ita ut mai⁹ esset
odiū quo oderat eā: amore quo ante
dilexerat. Dixitq; ei āmon. Surge et
vade. Que rōdit. Maius ē hoc malū
quod nūc agis aduersum me q; quod
ante fecisti: repellens me. Et noluit

audire eam: sed uocato puero qui mi-
nistrabat ei: dixit. Eice hāc a me foras:
et claude hostiū post eā. Que induta
erat talarī tunica: huiusmodi enim
filie regis uirgines vestibibus utebātur.
Eiecit itaq; eā minister illius foras:
clausitq; fores post eā. Que aspergens
cinerē capiti suo: scissa talarī tunica:
impositisq; manibus sup caput suū:
ibat ingrediens et clamās. Dixit autē
ei absalon frater suus. Nunquid am-
mon frater tuus concubuit tecū? Sed
nūc soror tace: frater tu⁹ ē. Neq; afflige
cor tuū p̄ hac re. Misit itaq; thamar
et abscens: in domo absalon fratris
sui. Cū autem audisset rex dauid ūba
hec cōtristatus ē valde: et noluit con-
tristari spiritū āmon filij sui quoniā
diligebat eū: quia primogenitus erat
ei. Porro nō ē locut⁹ absalon ad am-
mon nec malū nec bonū. Uiderat enī
absalon ammon: eo q; uiolasset tha-
mar sororem suā. Factū est autē post
tempus biennij: ut tonderentur oues
absalon i balasor: q̄ est iuxta effraim.
Et uocauit absalō omnes filios regis:
uenitq; ad regē: et ait ad eū. Ecce ton-
dentur oues huius tui: ueniat oro rex cū
seruis suis ad seruū suum. Dixitq; rex
ad absalō. Moli fili mi: noli rogare
ut ueniamus omnes: et grauemus te.
Cū autē rogeret eū et noluisset ire: bene-
dixit ei. Et ait absalon ad dauid. Si
nō uis venire: ueniat obsecro nobiscū
saltē āmon frater me⁹. Dixitq; ad eū
rex. Non est necesse ut uadat tecū. Co-
egit itaq; absalon eū: et dimisit cū eo
āmon: et uniuersos filios regis. fece-
ratq; absalon cōuiuiū: q̄si cōuiuium
regis. Preceperat autē absalon pueris
suis dicens. Obseruate cū temulentus
fuerit ammon uino: et dixerō uobis.

percutite eū et interficite: nolite timere. Ego enī sum qui precipio vobis. Roboramini: et estote viri fortes. fecerūt ergo pueri absalō adūsū ammon: sicut p̄ceperat eis absalon. Surgentesq; omnes filij regis: ascenderūt singuli mulas suas et fugerunt. Cūq; adhuc pergerent in itinere: fama peruenit ad dauid dicens. Percussit absalon omnes filios regis: et nō remansit ex eis saltē vn⁹. Surrexit itaq; rex dauid. et scidit vestimenta sua et cecidit super terram: et omnes serui illius qui assisteāt ei. sciderūt vestimenta sua. Rēdens autē ionadab fili⁹ semmaa fratris dauid dixit. Ne estimet dñs meus rex qd omnes pueri regis occisi sunt. Ammon solus mortuus ē: quī in odio absalō erat posit⁹ ex die qua opp̄ssit thamar sororē eius. Nunc ergo ne ponat dñs me⁹ rex sup cor suū verbū istud dicens: omnes filij regis occisi sūt: quī ammon solus mortu⁹ ē. Fugit autē absalon. Et eleuauit puer speculator oculos suos et asperxit: et ecce p̄p̄s multus veniebat per iter deuīū ex latere montis. Dixit autē ionadab ad regē. Ecce filij regis assunt: iuxta verbū suū cui. sic factum est. Cūq; cessasset loqui: apparuerunt et filij regis. Et intrantes leuauerunt vocē suū: et fleuerūt. Sed et rex et omnes sui ei⁹ fleuerūt ploratu magno nimis. Porro absalon fugiens abiit ad tholomai filiū amīur regē gessur. Iuxit ergo dauid filiū suū amon multis diebus. Absalō autē cū fugisset et venisset in gessur fuit ibi tribus annis: cessauitq; rex dauid psequi absalō: eo qd cōsolatus esset sup amon interitū. **C. xiii.**

Intelligens autē ioab fili⁹ saruie qd cor regis versū esset ad absalō: misit thecua et tulit inde mulierē sapientem:

dixitq; ad eam. Iugere te simula. et induere veste lugubri: et ne unguais oleo: ut sis q̄si mulier iā plurimo tpe lugēs mortuū. Et ingredieris ad regem: et loqueris ad eū sermones huiusmodi. Posuit autē ioab ūba i ore ei⁹. Itaq; cū ingressa fuisset mulier thecuites ad regē cecidit corā eo sup terrā: et adorauit et dixit. Serua me rex. Et ait ad eā rex. Quid cause habes? Que respōdit. Oheu mulier vidua ego sū. Mortuus ē enī vir me⁹. et acille tue erāt duo filij: q̄ rixati sunt adūsū se i agro nullusq; erat q̄ eos prohibere posset: et percussit alter alterū et interfecit eū. Et ecce cōsurgens vniuersa cognatio. aduersum ancillā tuā. dicit. Trade eū qui percussit fratrem suū ut occidamus eū pro aīa fratris sui quē interfecit. et deleamus heredem: et querūt extinguere scintillā meā que relicta est: ut nō superlit vīro meo nomen et reliquie super terrā. Et ait rex ad mulierē. Vade i domū tuā: et ego iubebo p te. Dixitq; mulier thecuites ad regē. Quia me dñe mī rex sit iniquitas et in domo prīs mei: rex autē et thronus ei⁹. sit innocens. Et ait rex. Qui cōtradixit tibi adduc eū ad me: et ultra non addet ut tangat te. Que ait. Recordetur rex dñi dei sui ut non multiplicetur proximi sanguinis ad ulciscendū: et nequaquā interficiāt filiū meū. Qui ait. Quia dñs: quia non cadet de capillis filij tui sup terrā. Dixit ergo mulier. Loquatur acilla tua ad dñm meū regem verbū. Et ait. Loquere. Dixitq; mulier. Quare cogitasti huiusmodi rem cōtra p̄p̄m dñi: et locutus est rex verbū istud ut peccet. et non reducat eiedū suū? Omnes morimur: et quasi aque dilabimur in terrā que non reuertuntur. Nec vult deus perire

animā: sed retractat cogitans ne penitus preat qui abiectus est. Nunc igitur veni ut loquar ad dñm meū regē. verbum hoc: presente ppo. Et dixit. Ancilla tua. Loquar ad regē: si quo modo faciat rex verbū ancille sue. Et audiuit rex ut liberaret ancillā suā. de manu omnium qui volebant. de hereditate dñi delere me: et filiū meū simul. Dicat ergo ancilla tua: ut fiat verbū dñi mei regis. sicut sacrificiū. Sicut enī angel⁹ dñi. sic ē dñs me⁹ rex: ut nec bñdictio ne nec maledictio ne moueat. Unde et dñs deus tuus est tecū. Et rñdens rex dixit ad mulierē. Ne abscondas a me verbum: quod te interrogo. Dixitq; ei mulier. Loquere domine mi rex. Et ait rex. Nunquid manus ioab tecum est in omnibus istis? Rñdit mulier et ait. Per salutē anime tue. dñe mi rex: nec ad sinistra nec ad dexterā est ex omnibus hīs que locutus ē dñs meus rex. Seruus enim tuus ioab ipse precepit michi: et ipse posuit in os ancille tue. omnia verba hec: ut verterē figurā sermonis huius. Seruus enī tuus ioab precepit istud. Tu autē domine mi rex sapiēs es. sicut habet sapientiā angel⁹ dei: ut intelligas omnia sup terrā. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbum tuū. Vade ergo et reuoca puerū absalon. Cadensq; ioab sup faciē suā in terrā adorauit: et benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie intellexit seru⁹ tuus. quia inueni gratiā i oculis tuis domine mi rex. Fecisti enī sermonē domine mi rex serui tui. Surrexit ergo ioab et abiit in gessur: et adduxit absalon in iherlm. Dixit autē rex. Reuertatur i domum suā: et faciē meā non videat. Reuersus est itaq; absalon in domū suā: et faciē regis non vidit: porro sicut

absalon. vir nō erat pulcher in omni isrl: et decorus nimis. A vestigio pedis usq; ad verticē: non erat i eo vlla macula. Et quādo tōdebat capillū. semel autē in anno tōdebat. q̄a graua bat eū celaries: ponderabat capillos capitis sui ductis siclis pōdere publico. Nati sunt autē absalon filij tres: et filia una noīe thamar elegātis forme. Mansitq; absalon in iherlm duobus annis: et faciē regis non vidit. Misit itaq; ad ioab: ut mitteret eū ad regem. Qui noluit venire ad eum. Cūq; secūdo misisset. et ille nolisset venire ad eū: dixit seruis suis. Scitis agrum ioab iuxta agrū meū: habentē messem ordi. Ite igit: et succēdite eū igni. Succenderūt ergo serui absalon segetē igni. Et venientes serui ioab scissis vestibus suis dixerunt. Succenderūt serui absalon partē agrū igni. Surrexitq; ioab et venit ad absalon in domū eius: et dixit. Quare succēderūt serui tui segetē meā igni? Et rñdit absalon ad ioab. Misi ad te obsecrās ut venires ad me et mitterē te ad regē: et dicerēs ei. Quare veni de gessur? Melius michi erat ibi esse. Obsecro ergo ut videā faciē regis. Quod si maior ē iniquitatis mee interficiat me. Ingressus itaq; ioab ad regem: nūciauit ei omnia. Vocatusq; est absalon et intrauit ad regem: et adorauit super faciē terre coram eo. Osculatusq; est rex absalon. **C. xv** igitur post hec fecit sibi absalon currus et equites: et quinquēginta viros q̄ prederent eū. Et mane cōsurgens absalon stabat iuxta introitū porte in via: et omne virū qui habebat negotium ut veniret ad regis iudiciū vocabat absalon ad se: et dicebat. De qua ciuitate es tu? Qui rñdens aiebat. Eē una

tribu israel ego sum seruus tuus. Rñdebatq; ei absalon. Videntur michi sermones tui boni et iusti: sed nō est qui te audiat cōstitutus a rege. Dicebatq; absalon. Quis me cōstituatur iudicem sup terrā. ut ad me veniant omnes q̄ habent negociū et iuste iudicent. Sed cū accēderet ad eū hōmo ut salutarer illū. extendebat manū suā et apprehendens osculabatur eū. faciebatq; hoc omni israel. venienti ad iudiciū ut audiret a rege. et sollicitabat corda virorū israel. Post quadraginta autē ānos dixit absalon ad regem dauid. Vadam et reddā vota mea que voui dñō in hebron. Quēs enī vouit seru⁹ tuus cū esset i gessur sirie dicens. Si reduxit me domin⁹ i iherlm: sacrificabo dñō. Dixitq; ei rex dauid. Vade i pace. Et surrexit: et abiit in hebron. Misit autē absalon exploratores i vniuersas tribus israel dicens. Statū ut audieritis clangorem bucinę dicite. Regnabit absalon in hebron. Porro cum absalon ierūt ducētī viri de iherlm vocati: eūtes simplici corde: et causam penit⁹ ignorantes. Accersuit q; absalon architofel gilōitem cōsiliariū dauid: de ciuitate sua gilo. Cūq; immolaret victimas facta est cōiuratio valida: p̄pulusq; concurrens augebatur cū absalon. Venit igitur nūcius ad dauid dicens. Toto corde vniuersus israel sequitur absalon. Et ait dauid seruis suis: qui erant cū eo i iherlm. Surgite. sfugiamus: neq; enī erit nobis effugiū a facie absalon. sfestinate egredi: ne forte veniens occupet nos et impleat sup nos ruinā: et percutiat ciuitatem in ore gladij. Dixeruntq; serui regis ad eū. Omnia q̄cūq; p̄ceperit dñs noster rex libenter equequimur serui tui. Egressus est ergo rex et

vniuersa domus eius pedibus suis. Et reliquit rex decē mulieres cōcubinas: ad custodiendā domū. Egressusq; rex et omnis israel pedibz suis stetit procul a domo: et vniūsi serui ei⁹ ābulabāt iuxta eū: et legiones cerethi et phelethi. et omnes gethei pugnatores validi sexcenti viri q̄ secuti eū fuerant de geth pedites precedebant regē. Dixit autē rex ad ethai getheū. Cur venis nobiscū? Reuertere et habita cū rege: q̄a peregrinus es. et egressus es de loco tuo. heri venisti: et hodie cōpelleris nobiscū egredi. Ego autē vadam quo iturus sum. Revertere et redue tecum frēs tuos: et dñs faciat tecū misericordiam et veritatē: q̄a ostēdisti graciā et fidē. Et rñdit ethai regi dicens. Viuit dñs et viuit dñs meus rex: quā in quocūq; loco fueris dñe mi rex siue i morte siue i vitā. ibi erit seruus tuus. Et ait dauid ethai. Veni et transi. Et transiit ethai getheus et rex et omnes viri qui cū eo erāt: et reliqua multitudo. Vniuersq; flebant voce magna: et vniuersus p̄pulus transibat. Rex q; transgredebatur torrentem redon: et cunctus p̄pulus incedebat contra viā oliue que respicit ad desertū. Venit autē et sadoch sacerdos et vniūsi leuite cū eo portātes archā federis dei: et deposuerūt archā federis dei. Et ascendit abiathar: donec repletus esset omnis p̄pulus q̄ egressus fuerat de ciuitate. Et dixit rex ad sadoch. Reporta archā dei in urbem. Si inuenero graciā in oculis dñi reducet me et ostendet michi eam. et tabernaculū suū: si autē dixerit michi: non places presto sum: faciat quod bonū est corā se. Et dixit rex ad sadoch sacerdotem. Quidens reuētere i ciuitatem in pace. et archimaas filius tu⁹ et ionathan fili⁹ abiathar duo filij vestri sint vobiscū.

Ecce ego abscondar in campestribus de-
ferti: donec veniat sermo a vobis indi-
cans michi. Reportauerunt ergo sadoch
et abiathar archā dei in iherusalē: et
manserunt ibi. Porro dauid ascende-
bat diuinum oliuay scandens et flens
nudis pedibus incedens: et aperto ca-
pite. Sed et oīs ppls q̄ erat cū eo: opto
capite ascendebat plorans. Nūciatū
est autē dauid: q̄ architofel esset in con-
iuratione cū absalon. Dixitq; dauid.
Infatua queso dñe consiliū architofel.
Cūq; ascēderet dauid sūmitatē mōtis
in quo adoraturus erat dñm: ecce oc-
currit ei chusi arachites scissa veste et cer-
ra pleno capite. Et dixit ei dauid. Si
venis mecū eris michi oneri: si autē i ci-
uitatem reuertaris et dixeris absalon.
seruus tuus sum regē patere me uiuere.
sicut fui seruus patris tui: sic ero seruus
tuus: dissipabis cōsiliū architofel. Ha-
bes autē tecū sadoch et abiathar sacer-
dotes: et omne verbū quodcūq; audie-
ris i domo regis: indicabis sadoch
et abiathar sacerdotibz. Sūt enī cū eis
duo filij eorū achimaas filius sadoch
et ionathan fili⁹ abiathar: et mitteris
p̄ eos ad me omne verbū qd̄ audieritis.
Veniente ergo chusai amico dauid i ci-
uitatem. Absalon quoq; ingressus ē
iherusalem: et architofel cū eo. **CXVI.**

Quinq; dauid transisset paululū
montis verticem: apparuit siba
puer miphibosech i occursum eius cū
duobz asinis: q̄ onerati erant ducētis
panibz: et centū alligaturis uuepasse.
et centū massis palatarū: et duobus
utribz vini. Et dixit rex sibe. Quid sibi
volunt hec? Rēditq; siba. Dñe nū rex.
Asini domesticis regis ut sedeant: et
panes et palare ad vscendum pueris
tuis: vinū autē ut bibat si q̄s defecerit

in deserto. Et ait rex. Vbi est filius dñi
tui? Rēditq; siba regi. Remāsit in ihe-
rusalem dices. Hodie restituet michi
dom⁹ isrl regnū patris mei. Et ait rex
sibe. Tua sunt oīa que fuerūt miphibo-
sech. Dixitq; siba. Oro ut inueniā gra-
tiam coram te domine mi rex. Venit
ergo rex dauid usq; bahurim. Et ecce
egrediebatur inde vir de cognatione
dom⁹ saul nomine semei filius gera:
procedebatq; egrediēs: et maledicebat
mittebatq; lapides cōtra dauid: et con-
tra uniuersos suos regis dauid. Omīs
autē ppls et uniuersi bellatores: a dextro
et a sinistro latere regis incedebāt. Ita
autē loquebatur semei cū malediceret
regi. Egrede. egredere vir sanguinū:
et vir belial. Reddidit tibi dñs uniuersū
sanguinē domus saul: qm̄ inuastisti
regnū pro eo: et dedit dñs regnum in
manu absalon filij tui: et ecce premūt
te mala tua quoniā vir sanguinū es.
Dixit autem abisai filius sarine regi.
Quare maledicit canis hic moritur⁹
dño meo regi? Adā et amputabo
caput eius. Et ait rex. Quid michi et
vobis est filij sarine? Dimitte eum ut
maledicat. Domin⁹ enī precepit ei ut
malediceret dauid. Et q̄s est q̄ audeat
dicere q̄re sic fecerit? Et ait rex abisai
et uniuersis seruis suis. Ecce fili⁹ me⁹ q̄
egressus ē de utero meo: querit animā
meā: quātomagis hic filius gemini
maledicit michi. Dimittite eū ut ma-
ledicat iuxta preceptū dñi: si forte respi-
ciat dñs afflictionem meā: et reddat
michi dñs bonū p̄ maledictione hac
die hodierna. Ambulabat itaq; dauid
et socij eius per viam cū eo: semei autē
per iugū montis ex latere cōtra illum
gradiebatur maledicens: et mittens
lapides aduersum eū: terrāq; spargēs.

Venit itaq; rex dauid et uniuersus populus cum eo lassus: et refocillati sunt ibi. Absalon autem et omnis populus eius ingressi sunt iherusalem: sed et achitofel cum eo. Cum autem venisset chusai arachites amicus dauid ad absalon: locutus est ad eum. Salue rex: salue rex. Ad quem absalon. Hec est inquit gratia tua ad amicum tuum? Quare non iuisti cum amico tuo? Responditq; chusai ad absalom. Nequaquam: quia illius ero quem elegit dominus et omnis hic populus: et uniuersus israel: et cum eo manebo. Sed ut et hoc inferam: cui ego seruitur? sum? Nonne filio regis? Sicut parui patri tuo: ita parebo et tibi. Dixit autem absalon ad achitofel. Inite consilium: quid agere debeamus? Et ait achitofel ad absalon. Ingredere ad concubinas patris tui: quas dimisit ad custodiendam domum: ut cum audierit omnis israel: quod sedaueris patrem tuum: roboretur tecum manus eorum. Perreuerunt ergo absalom tabernaculum in solario: ingressusq; est ad concubinas patris sui: coram uniuerso israel. Consilium autem achitofel: quod dabat in diebus illis: quasi si quis consulere dñm. Sic erat omne consilium achitofel: et cum esset cum dauid et cum esset cum absalom.

Dixit ergo achitofel ad **C. XVII.** absalon. Eligam michi duodecim milia viros: et consurgens persequar dauid hac nocte: et irruens super eum quippe qui lassus est et solutis manibus: percutiam eum. Cumq; fugerit omnis populus qui cum eo est percutiam regem desolatū: et reducam uniuersum populum: quomodo unus homo reuerti solet. Unum enim virum tu queris: et omnis populus erit in pace. Placuitq; sermo ei? absalon: et cunctis maioribus natu israel. Ait autem absalon. Vocate chusai arachitem: et audiamus quid etiam ipse dicat. Cumq; venisset chusai ad absalom.

ait absalom ad eum. Quiusmodi sermonem locutus est achitofel. Facere debemus an non? Quod das consilium? Et dixit chusai ad absalom. Non est bonum hoc consilium: quod dedit achitofel hac vice. Et rursum intulit chusai. Tu nosti patrem tuum et viros qui cum eo sunt esse fortissimos et amaro animo: veluti si ursula raptis catulis in saltu seuiat. Sed et pater tuus vir bellator est: nec morabitur cum populo. Forsitan nunc latitat in foueis aut in uno quo voluerit loco: et cum reciderit unus quilibet in principio: audiet quicumq; audierit: et dicet. Facta est plaga in populo: qui sequebatur absalom. Et fortissimus ipse: cuius cor est quasi leonis: pauore soluetur? Scit enim omnis populus israel forte esse patrem tuum: et robustos omnes qui cum eo sunt. Sed hoc michi videtur rectum esse consilium. Congregetur ad te uniuersus populus israel a dan usque bethabee: quasi arena maris innumerabilis et tu eris in medio eorum: et irruemus super eum in quocumq; loco inuentus fuerit: et operiemus eum sicut cadere solet ros super terram: et non relinquent de viris qui cum eo sunt: nec unum quidem. Quod si urbem aliquam fuit ingressus: circumdabit omnis israel: ciuitati illi funes: et trahemus eam in torrentem: ut non reperiamur nec calculus quidem ex ea. Dixitq; absalon et omnes viri israel. Melius est consilium chusai arachite consilio achitofel. Domini autem nutu dissipatum est consilium achitofel utile: ut induceret dominus super absalom malum. Et ait chusai sadoch et abiathar sacerdotibus. Hoc et hoc modo consilium dedit achitofel absalon et senioribus israel: et ego tale et tale dedi consilium. Nunc ergo mittite cito: et nunciate dauid dicentes. Ne moreris nocte hac in campetribus deserti: sed absque dilatione transgredere:

ne forte absorbeatur rex: et omnis populus
 qui cum eo est. Ionathas autem et achimaas
 stabant iuxta fontem rogel. Abiit ancilla
 et nuntiavit eis: et illi profecti sunt. ut refer-
 rent ad regem david nuntium. Non enim po-
 terant videri: aut introire civitatem. Vi-
 dit autem eos quidam puer: et indicavit
 absalom. Illi vero citato gradu ingressi
 sunt domum cuiusdam viri in bahuri.
 qui habebat puteum in vestibulo suo:
 et descenderunt in eum. Tulit autem mulier
 et repandit velamen super os putei. quasi
 siccas tepsanas: et sic latuit res. Cumque
 venissent servi absalon in domum ad
 mulierem dixerunt. Ubi est achimaas et io-
 nathas? Et respondit eis mulier. Transierunt
 festinanter: gustata paululum aqua. At hi
 qui querebant: cum non reperissent. reversi sunt in
 iherusalem. Cumque abissent ascenderunt illi de
 puteo: et pergentes nuntiaverunt regi da-
 vid et dixerunt. Surgite et transite cito flu-
 vium: quoniam huiusmodi dedit consilium.
 contra vos architofel. Surrexit ergo da-
 vid et omnis populus qui cum eo erat: et transierunt
 iordanem donec diluisceret antequam de-
 nudaretur verbum: et nec unus quidem
 residuus fuit qui non transiret fluvium.
 Porro architofel. videns quod non fuisset
 factum consilium suum: stravit asinum suum: sur-
 rexitque et abiit in domum suam et in civita-
 tem suam: et disposita domo sua suspen-
 dio interijt et sepultus est in sepulcro
 patris sui. David autem venit in castra:
 et absalom transijt iordanem: ipse et omnes
 viri israel cum eo. Amasa vero consti-
 tuit absalon pro ioab super exercitum.
 Amasa autem erat filius viri qui vocabatur
 ichra de israel: qui ingressus est ad
 abigail filiam naas sororem sarine que
 fuit mater ioab. Et castrametatus est
 israel cum absalon in terra galaad. Cumque
 venisset david in castra sobi filius naas

de rabbath filiorum ammon: et machir
 filius ammiel de lodabar: et berzellai
 galaadites de rogelim. obtulerunt ei
 stratoria et tapecia et vasa fictilia: fru-
 mentum et ordeum et farinam et polentam
 et fabam et lentem et fruxum cicer et mel et hu-
 tum. oves et pingues vitulos: dederuntque
 david et populo qui cum eo erat
 ad vescendum. Suspicati enim sunt populum
 fame et siti fatigari in deserto. **C. XVIII.**
 Tunc considerato david populo suo. consti-
 tuit super eos tribunos et centuriones:
 et dedit populo tertiam partem sub manu
 ioab. et tertiam partem sub manu abisai
 filii sarine fratris ioab: et tertiam partem
 sub manu ethai qui erat de geth. Dixitque
 rex ad populum. Egrediar et ego vobiscum.
 Et respondit populus. Non rebus. Siue enim fu-
 gerimus non magno opere ad eos de
 nobis pertinebit: siue media pars re-
 siderit et nobis non satis curabunt: quia
 tu unus solus pro decem milibus compu-
 taris. Melius est igitur ut sis nobis in
 urbe presidio. Ad quos rex ait. Quod
 vobis videtur rectum hoc faciam. Stetit er-
 go rex iuxta portam. Egrediebaturque
 populus per turmas suas: centeni et millem.
 Et precepit rex ioab et abisai et ethai
 dicens. Servate michi puerum absalon.
 Et omnis populus audiebat precipientem regem
 cunctis principibus pro absalon. Itaque
 egressus est populus in campum contra israel.
 et factum est prelium in saltu ephraim. Et
 celsus est ibi populus israel ab exercitu david:
 factaque est plaga magna in die illa vi-
 ginti milium. Fuit autem ibi prelium disper-
 sum. super faciem omnis terre: et multo plures
 erant quos saltus consumpserat de populo
 quam hi quos vocaverat gladius in
 die illa. Accidit autem ut occurreret ab-
 salon servis david: sedens mulo. Cumque
 ingressus fuisset mulier ibi iter cidentem

quercū et magnā adheſit caput eius quercū: et illo ſuſpeſo inter celū et terrā. mulus cui inſederat petraſiuit. Vidit autē hoc quiſpiā: et nūciauit ioab dicens. Vidi abſalon pendere de quercu. Et ait ioab viro q̄ nūciauerat ei. Si vidisti quare nō cōfodisti eū cū terra: et ego dedissem tibi decē argenti ſidos et unū balthēū. Qui dixit ad ioab. Si appenderes in manibz meis mille argenteos: nequaquā mitterē manū meā in filiū regis. Audiētibz enī nobis prēpit rex tibi et abisai et ethai dicēs. Custodite michi puerum abſalon. Sed et si fecissem cōtra animā meam audacter nequaquā hoc regē latere potuiſſet: et tu ſtares readūſo. Et ait ioab. Nō ſicut tu viſ. Sed aggrediar eū corā te. Tulit ergo ioab tres lanceas in manu ſua. et inſeſcit eas in corde abſalon. Cumq; adhuc palpitaret herēs i quercu: cucurrerunt decē iuvenes armigeri ioab: et percutiētes interfecerūt eū. Cecinit autē ioab bucina et retinuit p̄p̄m. ne perſequeret fugientē iſrl: volēs parcere multitudini. Et tulerūt abſalon. et prēcērūt eū in ſaltu in foueā grandē: et cōportauerunt ſup eū acervū lapidū magnū nimis. Omnis autē iſrl fugit i tabernacula ſua. Porro abſalon ereperat ſibi cū adhuc viueret titulū: qui eſt i valle regis. Dixerat enī. Nō habeo filiū: et hoc erit monumentū noīs mei. Vocauitq; titulū noīe ſuo: et appellat man⁹ abſalon uſq; ad hāc diē. Achimaas autē fili⁹ ſadoch ait. Currā et nūciabo regi: quia iudiciū fecerit ei deus de manu inimicorū eius. Ad quē ioab dixit. Nō eris nūcius i hac diē: ſed nūciabis in alia. Hodie nolo te nūciare. Filius enī regis eſt mortu⁹. Et ait ioab chui. Vade: et nūcia regi q̄ vidisti. Adrauit

chui ioab: et cucurrit. Kurſus autem achimaas fili⁹ ſadoch dixit ad ioab. Quid impedit ſi etiam ego curro poſt chui? Dixitq; ei ioab. Quid viſ currere fili mi? Veni huc non eris boni nūcij baſulus. Qui rēdit. Quid enī ſi cucurrero? Et ait ei. Curre. Currēs ergo achimaas per viā compēdiū trāſiuit chui. David autem ſedebat inter duas portas. Speculator vero q̄ erat in faſtigio porte. ſuper murū eleuans oculos vidit hōiem currentē ſolū: et exclamans indicauit regi. Dixitq; rex. Si ſolus eſt: bon⁹ ē nūcius i ore eius. Properāte autē illo et accedente p̄p̄s. vidit ſpeculator hōiē alter currentem: et vociferās i culmine ait. Apparet michi alter hōmo: currens ſolus. Dixitq; rex. Et iſte bonus ē nūcius. Speculator autē cōtemplor ait. Curſum p̄oris: quaſi curſum achimaas. fili⁹ ſadoch. Et ait rex. Vir bonus eſt. et nūcium portans bonū venit. Clamans autē achimaas dixit ad regē. Salue rex. Et adorans regem coram eo pronus in terrā ait. Bñdictus dñs deus tuus: qui cōcluſit hōiēs qui leuauerūt man⁹ ſuas contra dñm meū regē. Et ait rex. Eſt ne pax puero abſalon? Dixitq; achimaas. vidi tumultū magnū cū mitteret ioab ſeruus tuus o rex me ſeruū tuum: nescio aliud. Ad quē rex: tranſi ait et ſta hic. Cumq; ille trāſiſſet et ſtaret: apparuit chui. Et veniens ait. Bonū apporto nūciū dñe mi rex. Iudicauit enī pro te dominus hodie: de manu omnium qui ſurrexerūt cōtra te. Dixit autem rex ad chui. Eſt ne pax puero abſalon? Cui reſpōdens chui: ſtant inquit ſicut puer inimici dñi mei regis: et uniuſi qui cōſurgūt adūſus eū in malū. Cōtriſtatus itaq;

rex ascendit tenaculū porte ⁊ fleuit: et sic loq̄bat̄ vadēs. Fili mi absalō: absalō fili mi. Quis michi tribuat ut ego moriar p̄ te? Absalō fili mi: fili mi absalō.

Nunciatum est autē ioab **C. XIX** quod rex fletet ⁊ lugeret filiū suū. et versa est victoria in luctū in die illa omni p̄plo. Audiuit enī p̄plus in die illa dīcī: dolet rex sup filio suo. Et declinavit p̄pls in die illa ingredi ciuitatem: quō declinare solet p̄plus versus et fugiens de prelio. Porro rex operuit caput suū: et clamabat voce magna. Fili mi absalon: absalon fili mi. Ingressus ergo ioab ad regē in domum dīxit. Cōfudisti hōdie vultus omnīū seruorū tuorū qui saluā fecerūt animā tuā ⁊ animā filiorū tuorū ⁊ filiarū tuarū. et animā vxorū tuarū et animā cōcubinarum tuarū. Diligis odientes te: et odio habes diligentes te. Et ostendisti hōdie. quia nō curas de ducib⁹ tuis. et de seruis tuis: et vere cognoui modo. quia si absalō uiueret et omnes nos occubuissamus: nūc placeret tibi. Nūc igit̄ surge et prode: et alloquēs satisfac seruis tuis. Quid enī tibi p̄ dominum: quod si nō egeris nec unus quidē remansurus sit tecū nocte hac: et peius erit hoc tibi q̄ omnia mala que uenerūt sup te. ab adoleſcētia tua usq; i presēs. Surrexit ergo rex: et sedit in porta. Et omni p̄plo nūciatū est: q̄ rex sederet in porta. Venitq; uniuersa multitudo corā rege: isrl̄ autē fugit in tabernacula sua. Unius quoq; p̄pls certabat in cunctis tribub⁹ isrl̄ dicens. Rex liberauit nos de manu inimicorū nostrorū: ip̄e saluauit nos. de manu philistinorū: et nūc fugit de terra p̄pter absalō. Absalon autē quē unxiimus sup nos. mortu⁹ ē i bello. Et quequo

sileris: et nō reducat̄is regē? Et cōsiliū toti⁹ isrl̄ uenit ad regē. Rex uero dauid misit ad sadoch ⁊ abiathar sacerdotes dicens. Loquimini ad maiores natu iuda. dicens. Cur uenitis nouissimi ad reducendū regē in domū suā? Sermo autē omnis isrl̄ peruenerat ad regem in domo eius: q̄a dixerat rex. Hec dicitis ad p̄plm. Fratres mei uos: os meū et caro mea uos. Quare nouissimi reducat̄is regem? Et amase dicit. Nōne os meū es et caro mea? Hec faciat michi deus ⁊ hec addat: si nō magister milicie fueris corā me omni tpe pro ioab. Et inclinauit cor omnium uiroz iuda quasi uiri unū. Miserūtq; ad regē dicens. Reuertere tu: ⁊ omnes serui tui. Et reſusus ē rex. Et uenit usq; iordanem. Et omnis iuda uenit usq; in galgala ut occurreret regi: ⁊ trāduceret eū iordanē. Festinauit autē semei filius gera filij iemini de bahurim: et descendit cū uiris iuda in occurſū regis dauid cū mille uiris de beniamin: et siba puer de domo saul et quindēcim filij eius ac uiginti serui erāt cū eo. Et irrumpentes iordanem ante regē trāserunt uada: ut trāducerēt domū regis: et facerent iuxta iussione eius. Semei autē filius gera prostratus corā rege cū iam trāsisset iordanem: dixit ad eū. Ne reputes michi dñe mi iniquitatē: neq; memineris iniuriarū serui tui in die qua egressus es domine mi rex de iherusalē: neq; ponas regē in corde tuo. Agnosco enī seruus tu⁹ peccatū meū: et idcirco hōdie p̄mus ueni de omni domo ioseph: descendiq; in occurſum dñi mei regis. Respondēs uero abisai filius sarie dīxit. Nūquid pro hīs uerbis nō occidet semei. qui maledixit xp̄o dñi? Et ait dauid. Quid michi ⁊

vobis filij sarine: Cur efficiamini mi-
chi hodie in sathan? Ergo ne hodie
interficetur vir in isrl? An ignoro ho-
die me factum regē sup isrl? Et ait rex
simei. Nō morieris. Iuravitq; ei. Mi-
phiboseth q; fili⁹ saul. descendit i occur-
sum regis illotis pedibus et intonsa
barba: vestesq; suas nō lauerat a die
qua egressus fuerat rex: usq; ad diem
reuerſionis ei⁹ i pace. Cūq; occurrisset
regi: dixit ei rex. Quare nō venisti me-
cum miphiboseth? Et rīdens ait. Dñe
mī rex: seru⁹ me⁹ cōtemplit me. Dixiq;
ei ego famul⁹ tu⁹ ut sterneret michi asi-
num: et ascendens abire cū rege. Clau-
dus enī sum seru⁹ tu⁹. Insuper et accu-
savit me seruū tuū: ad te dñm meum
regē. Tu autē dñe mī rex sicut angelus
dei es: fac quod placitū est tibi. Neq;
enī fuit domus patris mei: nisi morti
obnoxia dño meo regi: tu autē posu-
isti me seruū tuū. inter cōuiuas mensę
tue. Quid ergo habeo iuste q̄rele: aut
quid possū ultra vociferari ad regem?
Ait ergo ei rex. Quid ultra loqueris?
Fixū est quod locutus sum. Tu et siba
diuidite possessiones. Rīditq; miphib-
oseth regi. Ecīā cūcta accipiat: postq;
reūsus ē dñs me⁹ rex pacifice in domū
suā. Berzellai q; galaadites senex val-
de descendēs de rogelim trāsduxit regē
iordanē: parat⁹ ecīā ultra fluvium p̄se-
qui eū. Erat autē berzellai galaadites
senex valde id est octogenarius: et ip̄e
p̄buit alimenta regi. cū moraretur in
castris. fuit quippe vir diues nimis.
Dixit itaq; rex ad berzellai. Veni me-
cum: ut requiescas securus i iherlm. Et
ait berzellai ad regē. Quod sunt dies
annorū vite mee: ut ascendā cū rege in
iherlm? Octogenari⁹ sum hodie. Nū-
quid viget sensus mei. ad discernedū

suave aut amarū: aut delectare potest
seruū tuū cibus aut potus vel audire
possum ultra vocē cantorū atq; cāta-
tricum? Quare seru⁹ tu⁹ sit oneri dño
meo regi? Paululū predā famul⁹ tu⁹
ab iordane tecum. Nunc indigeo hac
vicissitudine. sed obsecro ut reūtā eu⁹
tu⁹. et moriar i ciuitate mea: ⁊ sepeliar
iuxta sepulcrū pr̄is mei. ⁊ matris mee.
Est autē seru⁹ tu⁹ chamaam ip̄e vadat
tecū dñe mī rex: et fac ei quicquid tibi
bonū videtur. Dixit itaq; ei rex. Necū
trāseat chamaam: et ego faciā ei quic-
quid tibi placuerit: et omne qd petieris
a me impetrabis. Cūq; transisset uni-
uersus pplus et rex iordanem restitit: et
osculatus est rex berzellai et benedixit
ei: et ille reuersus ē i locū suū. Trāsiuit
ergo rex in galgalam: ⁊ chamaam cū
eo. Omnis autē pplus iuda trāsduxe-
rat regē: ⁊ media tantū pars affuerat
de p̄plo isrl. Itaq; omēs viri isrl. cōcur-
rentes ad regem: dixerunt ei. Quare te
furati sūt fcs n̄ri viri iuda. et trāsduxe-
runt regē ⁊ domū ei⁹ iordanem. omēsq;
viros dauid cum eo? Et rīdit omnis
vir iuda. ad viros israhel. Quia mi-
chi prior ē rex. Cur irasceris sup hac
re? Nunquid comedim⁹ aliquid ex re-
ge: aut munera nobis data sunt? Et
rīdit vir isrl ad viros iuda: et ait. De-
cem partibz maior ego sū apud regē:
magisq; ad me p̄inet dauid q; ad te.
Cur fecisti michi iniuriā: et nō michi
nūciatū ē priori ut reducerē regē meū?
Duri⁹ autē rīderūt viri iuda. viris isrl.
Accidit q; ut ibi esset vir **C. xx.**
belial. nomine seba fili⁹ bochri.
vir iemine⁹: ⁊ tecinit bucina ⁊ ait. Nō
ē nobis pars i dauid: neq; hereditas
i filio ysai. Reūtare in tabernacula tua
isrl. Et separatus est omis isrl a dauid.

secutusque est seba filiū bochri: viri autē iūda adhaeruerunt regi suo a iordane usque iherusalem. Cūque venisset rex in domū suā in iherusalem tulit decē mulieres concubinas quas dereliquerat ad custodiendā domū: et tradidit eas in custodiā alimenta eis prebens. Et nō ē ingressus ad eas: sed erant clausae usque ad diē mortis suae in viduitate viuentes. Dixit autem rex amase. Conuoca michi omnes viros iūda in diem terciū: et tu adesto p̄sens. Abiit ergo amasa. ut conuocaret iūdā: et moratus est extra palaciū quod ei cōstituerat rex. Ait autē dauid ad abisai. Nunc magis afflicturus est nos seba fili⁹ bochri. quam absalon. Tolle ergo seruos dñi tui et persequere eū: ne forte inueniat ciuitates munitas et effugiat nos. Egressi sunt ergo cū eo viri ioab: cerethi quoque et felethi et omnes robusti eiecerūt de iherusalem. ad persequendum seba filiū bochri. Cūque illi essent iuxta lapidē grandē. q̄ est in gabaon: amasa veniens occurrit eis. Porro ioab uestitus erat tunica strida. ad mensuram habitus sui: et desuper accinctus gladio pendente usque ad ilia in vagina: q̄ fabricatus leui motu egredi poterat et percutere. Dixit itaque ioab ad amasā. Salue mihi frater. Et tenuit manu dextra mentū amase: quasi osculans eum. Porro amasa nō obseruauit gladiū. quē habebat ioab. Qui percussit eū in latere: et effudit intestina ei⁹ in terram. et mortuus est: nec secundum vulnus apposuit. Ioab autē et abisai frat ei⁹. persecuti sunt seba filiū bochri. Interea quidā viri cū steterissent iuxta cadauer amase de socijs ioab. dixerunt. Ecce q̄ esse voluit p̄ ioab comes dauid. Amasa autē cōspersus sanguine. iacebat in mediā via. Vidit hoc quidā vir q̄

subsisteret omnis p̄p̄s ad videndū eū: et amouit amasā de via in agrū: operuitque eū uestimēto. ne subsisteret transiētes p̄pter eū. Amoto ergo illo de via transibat omnis vir sequēs ioab: ad persequendū seba filiū bochri. Porro ille transierat p̄ omnes tribus isrl̄ usque in abelam et in bethmachā: omnesque viri electi cōgregati fuerant ad eū. Venerunt itaque et oppugnabant eum in abela et in bethmachā: et circūdederūt munitionibz ciuitatē: et obfessa ē urbs. Omnis autē turba que erat cū ioab. moliebatur destruere muros. Et exclamauit mulier sapiens de ciuitate. Audite audite: dicite ioab: appropinqua huc et loquar tecum. Qui cū accessisset ad eam: ait illi. Tu es ioab? Et ille respondit. Ego. Ad quem sic locuta est. Audi sermones ancille tue. Qui rēdit. Audio. Rursusque illa: sermo inquit dicebat in veteri puerbio. Qui interrogant interrogent in abela: et sic p̄ficebant. Nōne ego sum q̄ rēdeo veritatē in isrl̄: et tu queris subvertere ciuitatē: et euertere matrem isrl̄? Quas precipitas hereditatē dñi? Rēdensque ioab ait. Absit. absit hoc a me: nō p̄cipito. neque demolior. Nō se sic habet res. Sed homo de monte effraim seba filius bochri cognomine: leuauit manū suā cōtra regem dauid. Tradite illū solū: et recedemus a ciuitate. Et ait mulier ad ioab. Ecce caput eius mittetur ad te per viam. Ingressa ē ergo ad omnē p̄p̄m: et locuta est eis sapienter. Qui abscisū caput seba filij bochri p̄tulerūt ad ioab. Et ille cecinit tubā: et recesserūt ab urbe unusquisque in tabernacula sua. Ioab autē reuersus est iherusalem ad regē. Fuit ergo ioab sup̄ omnē exercitū isrl̄: banaias autē filius ioiade sup̄ ceretheos et

feleth eos: aduram vero super tributa:
porro iosaphat fili⁹ ahilud. a comen-
tarijs. Siba autē scriba: sadoch vero
et abiathar sacerdotes: hira autē iha-
rites erat sacerdos dauid. **C. xxi.**

Fada est q; famies in diebz dauid
tribz annis iugiter. Et cōsuluīt
dauid oraculū dñi: dixitq; dominus.
Propter saul et domū sanguinū: qā
occidit gabaonitas. Vocatis ergo ga-
baonitis reg: dixit ad eos. Porro ga-
baonite non sunt de filijs isrl: sed reli-
quie amorreor. filij quippe isrl iura-
uerant eis: et voluit saul percutere eos
zelo quasi pro filijs isrl et iuda. Dixit
ergo dauid ad gabaonitas. Quid fa-
ciam vobis: et qd erit vrm piaculū ut
benedictis hereditati dñi? Dixerūtq;
ei gabaonite. Nō ē nobis sup argen-
to ⁊ auro questio: sed contra saul ⁊ contra
domū ei⁹: neq; volumus ut interficia-
tur homo de israhel. Ad quos reg ait.
Quid ergo vultis ut faciam vobis?
Qui dixerūt regi. Virū q; attinuit nos
et oppressit inique ita delere debemus:
ut nec vn⁹ quidē residuus sit de stirpe
eius in cūdis finibus isrl. Dentur no-
bis septē viri de filijs ei⁹: ut crucifiga-
mus eos dño in gabaā saul quondā
electi dñi. Et ait reg. Ego dabo. Peper-
cūtq; reg miphiboseth filio ionathe fi-
lij saul. ppter iurandū: quod fuerat
inter dauid et ionathan filiū saul. Tu-
lit itaq; reg duos filios resp̄ha filie a-
hia. quos peperit saul armom: et mi-
phiboseth et quinq; filios michol filie
saul quos genuerat hadrieli filio ber-
zellai qui fuit de molathi: ⁊ dedit eos
in manus gabaonitar: qui crucifixe-
runt eos in monte corā dño. Et recide-
runt hī septem simul occisi in diebus
messis prime: incipiente messione ordeī.

Tollens autē resp̄ha filia ahia ciliū
substravit sibi supra petram ab initio
messis. donec stillaret aqua super eos
de celo: et nō dimisit aues lacerare eos
per diē: neq; bestias p noctē. Et nūcia-
ta sunt dauid que fecerat resp̄ha filia
ahia cōcubina saul. Et abiit dauid et
tulit ossa saul. et ossa ionathe filij eius
a viris iabes galaad qui furati fuerāt
ea de platea bethsan. in qua suspende-
rant eos philistim cum interfecissent
saul i gelboe: et asportauit inde ossa
saul. ⁊ ossa ionathe filij ei⁹: et colligen-
tes ossa eor q; affixi fuerant. sepelierūt
ea cū ossibz saul. ⁊ ionathe filij eius: i
terra beniamin in latere sepulcri ris pa-
tris saul. fecerūtq; omnia q; p̄ceperat
reg: et repropitiatus est deus terre post
hec. factū est autē rursum preliū phi-
listinorum aduersum isrl: ⁊ descendit
dauid et serui eius cū eo: et pugnabāt
contra philistim. Deficiente autē dauid.
ielbi de nob. q; fuit de genere arafa cui⁹
ferrū haste treccas uncias appendebat.
et accinctus erat cūse nouo. n̄sus ē per-
cutere dauid: presidioq; ei fuit abisai
filius sarine: et percussum philisteum
interfecit. Tunc iurauerunt viri dauid
dicentes. Nam nō egredieris nobiscū i
bellū: ne extinguas lucernam isrl. Se-
cundum quoq; fuit bellū in gob: contra
philisteos. Tunc percussit sobochai de
usathi. zaph de stirpe arafa. de gene-
re gigantum. Tercium quoq; fuit bellū i
gob contra philisteos: in quo percussit
adeodatus filius saltus polimitari⁹
bertheanites goliath getheum: cuius
hastile haste erat q̄si liciatoriū regentiū.
Quartū bellū fuit in geth: in quo vir
fuit recessus qui senos in manibz p̄di-
busq; habebat digitos id est viginti
et quatuor: et erat de origine arafa: ⁊

blasphemauit isrl. Percussit autem eū
ionathas fili⁹ sammaa fratris dauid.
Ijij quatuor nati sunt de arafa i geth:
et ceciderūt i manu dauid ⁊ seruoꝝ ei⁹.

Locutus est autē dauid **C. xxn.**
dñō verba carminis huius: in
die q̄ liberauit eū dominus de manu
omniū inimicorū suorū: et de manu
saul. Et ait. Dñs petra mea. et robur
meū: et saluator meus. Deus dñs for-
tis meus: sperabo in eū. Scutū meū et
cornu salutis mee: eluator me⁹. ⁊ refu-
gium meū. saluator meus: de iniqui-
tate liberabis me. Laudabilē inuoca-
bo dñm: et ab inimicis meis saluus
ero. Quia circūdederūt me cōtitiones
mortis: torrentes belial terruerunt me.
ssunes inferi circūdederūt me: preuenie-
runt me laquei mortis. In tribulatio-
ne mea inuocabo dñm: ⁊ ad deū meū
clamabo. Et exaudiet de templo san-
cto suo vocē meā: ⁊ clamor me⁹ veniet
ad aures eius. Cōmota ē ⁊ cōtremuit
terra: fundamēta mōtiū cōcussa sunt
et cōquassata: quō irat⁹ est eis. Ascen-
dit fumus de naribz eius: et ignis de
ore ei⁹ vorauit: carbones succensi sūt
ab eo. Et inclinauit celos et descendit:
et caligo sub pedibz eius. Et ascendit
sup cherubin et volauit: et lapsus est
sup pennas venti. Et posuit tenebras
i circuitu suo latibulū: crebras aquas
de nubibz celoz. Pre fulgore i cōspectu
ei⁹ nubes: succensi sūt carbones ignis.
Tonabit de celo dñs: ⁊ recessus dabit
vocē suā. Misit sagittas suas et dissipa-
uit eos: fulgura et consumpsit eos.
Et apparuerunt effusiones maris: et
reuelata sunt fundamenta orbis. ab
inceptione domini: ab inspiratione
spiritus furoris eius. Misit de celo. et
assumpsit me: et traxit me de aquis

multis. Liberauit me ab inimico meo
potentissimo: et ab hijs q̄ oderant me:
quō robustiores me erant. Preuenit
me in die afflictionis mee: ⁊ factus est
dñs firmamētum meū. Et eduxit me
i latitudinē: liberauit me q̄a cōplacui
ei. Retribuet michi dñs scdm iusticiā
meā: ⁊ scdm mūdiciā manū meā
reddet michi. Quia custodiui vi-
as domini: et nō egi impie a deo meo.
Omnia enī iudicia ei⁹ i cōspectu meo:
et p̄cepta eius nō amoui a me. Et ero
perfectus corā eo: et custodiā me ab ini-
quitate mea. Et restituet michi domi-
nus scdm iusticiā meā: et scdm mūdi-
ciā manū meā i cōspectu oculoz
suorum. Cū sādō sādus eris: et cū ro-
busto perfectus. Cū electo electus eris: et
cū puero subuenteris. Et pplm paupe-
rem saluū facies: oculisq; tuis excelsos
humiliabis. Quia tu lucerna mea do-
mine: et tu dñe illuminabis tenebras
meas. In te enī currā accinctus: in deo
meo transiliā mur. Deus immacula-
ta via ei⁹: eloquiū dñi igne examina-
tum: scutū ē omniū speratiū i se. Quis
est deus preter dñm: et quis de⁹ fortis
preter dñm nr̄m? Deus q̄ accinxit me
fortitudine: ⁊ cōplanauit perfectā viā
meā. Coequans pedes meos ceruis. et
super excelsa mea statuens me. Docēs
manus meas ad preliū: et cōponens
quali arcū creū brachia mea. Dediti
michi clipeū salutis tue: ⁊ māsueto
mea multiplicauit me. Dilatabis gres-
sus meos subtus me: et non deficient
calfi mei. Persequar inimicos meos.
et cōteram: et nō cōuertar donec cōsu-
mam eos. Cōsumā eos et confringā
ut nō cōsurgant: cadent sub pedibus
meis. Accinxisti me fortitudine ad pli-
um: incuruasti resistentes michi sub?

me. Inimicos meos dedisti michi dorsum: odiētes me: et disperdā eos. Clamabunt et nō erit q̄ saluet: ad dñm: et nō exaudiuit eos. Delebo eos ut puluerem terre: quasi lutum platearū comminuam eos atq; confringā. Saluabis me a contradictionibus ppli mei: custodies me in caput gentiū. Populus quē ignoro seruiet michi: filij alieni resistēt michi: auditu auris obediēt michi. Filij alieni defluerūt: et contrahentur in angustijs suis. Vniuit dñs et benedictus de⁹ me⁹: et exaltabit de⁹ fortis salutis mee. Deus qui das vindictas michi: et deiciis populos sub me. Qui educis me ab inimicis meis: et a resistētibz michi eleuas me: a viro iniquo liberabis me: p̄pterea cōfitebor tibi dñe in gentibz: et nomini tuo cātabo. Magnificātis salutem regis sui: et facienti misericordiam cristo suo dauid et semini ei⁹ in sempiternū. **C. xxiii.**

Hec autē sunt uerba nouissima: q̄ dixit dauid filius ysai. Dixit vir cui cōstitutū ē de xp̄o dei iacob: egregi⁹ psaltes isrl. Spiritus dñi locut⁹ ē per me: et sermo ei⁹ per linguā meā. Dixit. Deus israhel michi locut⁹ ē: fortis isrl. Dominator hoīm iustus: et dñator i timore dei. Sicut lux aurore oriēte sole mane absq; nubibz rutilat: et sicut pluuijs germinat herba de terra. Nec tanta ē dom⁹ mea apud deū: ut pactū eternū intiret mecū: firmū in omnibz atq; munitū. Cuncta enī salus mea et omnis voluntas: nec est quicq; ex ea quod non germinet. Preuaricatores autē quasi spine euellētur uniuersi: que nō tollunt manibz. Et si quis tangere uoluerit eas: armabit ferro et ligno Lanciato: igneq; succense cōburentur usq; ad nichilum. Nec noīa fortium

dauid. Dauid sedens in cathedra: sapientissimus princeps inter res. Ipse ē quasi tenerim⁹ ligni uermiculus: q̄ odīngētos interfecit impetu uno. Post hunc eleazar filius patru eius: ab eo inter res fortes q̄ erāt cū dauid: quādo reprobrauerūt philistim et cōgregati sunt illuc in preliū. Cūq; ascendissent filij isrl: ipse stetit et percussit philisteos: donec deficeret manus ei⁹: et obrigesceret cū gladio. Fecitq; dñs salutem magnam in die illa: et plius qui fugerat reuersus est ad res⁹ spolia detrahēda. Et post hunc sammaā filius agge de arari. Et cōgregati sunt philistim in statione. Erat quippe ibi ager lente plenus. Cūq; fugisset plius a facie philistim stetit ille in medio agri et tuitus est eū. Percussitq; philisteos: et fecit dominus salutē magnā. Necnō et ante descenderant res qui erant principes inter triginta: et uenerāt tpe messis ad dauid i speluncā odollā. Castra autē philistinorū erāt posita i ualle gigantum: et dauid erat in presidio: porro stacio philistinorū tūc erat in bethleem. Desiderauit ergo dauid et ait. Si q̄s michi daret potū aque de cisterna: q̄ est in bethleem: iuxta portā. Iruprūt ergo res fortes castra philistinorū: et hauserūt aquā de cisterna bethleem: q̄ erat iuxta portā: et attulerūt ad dauid. At ille noluit bibere: sed libauit illam dñō dicens. Propicius sit michi dñs: ne faciā hoc. Nū sanguinē hominū istorū q̄ profecti sunt: et animarū periculum bibā? Noluit ergo bibere. Nec fecerūt res robustissimi. Abisai quoq; frater ioab fili⁹ sarine: princeps erat de tribz. Ipse ē qui leuauit hastā suā: contra trecentos quos interfecit: notatus i tribz: et inter res nobilior: eratq;

eorum princeps: sed usque ad tres primos
non peruenierat. Et banaias filius ioiade
vir fortissimus: magnorum operum de cap-
seel. Ipse percussit duos leones moab:
et ipse descendit et percussit leonem in media
cisterna in diebus nivis. Ipse quoque inter-
fecit virum egyptium: virum dignum spectaculo:
habentem in manu hastam. Itaque cum descen-
disset ad eum in virga: inextorsit hastam
de manu egyptii: et interfecit eum hasta
sua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et
ipse nominatus inter tres robustos: qui
erant inter triginta nobiliores: verum-
tamen usque ad tres non pervenerat. Fecit
quoque eum sibi david auricularium a secreto.
Asahel frater ioab: inter triginta. Elea-
nan filius patruus eius de bethleem. Sam-
ma de arari. Eliaha de arodi. Uziel
de phalti. Uria filius acce de thecua.
Abieser de anathoth. Mobonnai de
usathi. Selmon ahoites. Macharai
netopharites. Eleph filius baana:
et ipse netopharites. Itai filius ribai:
de gebeeth filiorum beniamin. Banai
pharathonites. Ueldai de torrente gaas.
Albialbon archites. Azmaueh de
beromi. Eliaba de salboni. Filij iasen:
ionathan senima de orodi. Iaiam
filius sarar arothites. Eliseh filius
aalbai filij maachai. Ueliam filius
architofel gelonites. Esrai de carmelo.
Sfarai de arbi. Ugaal filius nathan de
soba. Bonni de gaddi. Selech de am-
moni. Maarai berothites armiger io-
ab filij sarine. Uira iherites. Gareb et
ipse iherites. Urias etheus. Omnes
triginta septem. **C. xxiii.**

Et addidit furor domini irasci contra
israhel: commovitque david in eis
dicentem ad ioab. Vade numera israel et
iudam. Dixitque rex ad ioab principem
exercitus sui. Perambula omnes tribus

israel a dan usque ad berlabee: et numera-
te populum: ut sciam numerum eius. Dixitque
ioab regi. Adaugeat dominus deus tuus
ad populum tuum quantum nunc est: iterumque
multiplicet in conspectu domini mei regis. Sed
quid sibi dominus meus rex vult in re
huiusmodi? Obtinuit autem sermo re-
gis verba ioab: et principum exercitus.
Egressusque est ioab et principes militum
a facie regis: ut numerarent populum israel.
Cumque pertransissent iordanem: venerunt
in aroer ad dexteram urbis que est in valle
gad: et per iazer transierunt in galaad:
et in terram inferiorem hordoni: et venerunt in
dan siluestria. Circueuntesque iuxta sy-
donem transierunt prope menia tyri et
omnem terram euei et chananei: venerunt
que ad meridiem iuda in berlabee: et lustra-
ta universa terra: affuerunt post novem
menses et viginti dies in iherusalem. Dedit
ergo ioab numerum descriptionis populi
regi. Et inuenta sunt de israel octingenta
milia virorum fortium que educerent gladium:
et de iuda quingenta milia pugnatorum.
Percussit autem cor david eum postquam
numeratus est populus. Et dixit david ad
dominum. Peccaui valde in hoc facto: sed
precor domine ut transferas iniquitatem ser-
ui tui quia stulte regi nimis. Surrexit
itaque david mane: et sermo domini factus
est ad gad prophetam et videntem david
dicens. Vade et loquere ad david. Hec
dixit dominus. Trium tibi datur optio: elige
unum quod volueris ex hijs: ut faciam ti-
bi. Cumque venisset gad ad david: narra-
vit ei dicens. Aut septem annis veniet
tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus
fugies aduersarios tuos et illi te perse-
quentur: aut certe tribus diebus erit pesti-
lencia in terra tua. Nunc ergo delibera:
et vide quem respondeam ei qui me misit ser-
monem. Dixit autem david ad gad.

Incipit liber regū 3° C. 1°

Coartor nimis: sed meli⁹ ē ut incidā
in manus dñi: multe enī misericordie
eius sunt: quam in manibz hominū.
Immisitq; dñs pestilentia i isrl: de ma-
ne usq; ad tempus cōstitutū: et mortui
sūt ex p̄plo a dan usq; bethabee septua-
ginta milia virorum. Cūq; egeret dñs
manū suā angelus dei sup iherlm ut
disperderet eā: misertus est dñs super
afflictione: et ait angelo pcutienti po-
pulum. Sufficit nūc: cōtine manum
tuā. Erat autē āgelus dñi iuxta areā
areuna ihebusei. Dixitq; dauid ad do-
minum: cū vidisset angelum redētem
p̄lm. Ego sum qui peccaui et ego ini-
que egi: isti q̄ oues sunt quid fecerūt?
Hec autē obsecro man⁹ tua cōtra me: et
cōtra domū patris mei. Venit autē gad
propheta ad dauid i die illa: et dixit ei.
Ascende et cōstitue altare dño: in area
areuna ihebusei. Et ascendit dauid
iuxta monē gad: quē p̄ceperat ei dñs.
Cōspiciensq; areuna animaduertit regē
et fuos ei⁹ trāsire ad se: et egressus ado-
rauit regem prono vultu i terrā et ait.
Quod cause ē ut veniat dñs me⁹ rex
ad suū suū? Cui dauid ait. Ut emā a
te areā: et edificē altare dño: et cesset infe-
stio q̄ grassat i p̄plo. Et ait areuna ad
dauid. Accipiat et offerat dñs me⁹ rex:
sicut placet ei. Habes boues i olorau-
rum: et plaustrū et iuga bouū in usum
lignorū. Nā dedit areuna regi. Dixit
q; areuna ad regē. Dñs de⁹ tu⁹ suscipi-
at votū tuū. Cui rādes rex ait. Nequa-
q; ut vis sed emā p̄cio a te: et nō offerā
dño deo meo olocausta gr̄uita. Erat
ergo dauid areā et boues argēti siclis
quingenta: et edificauit ibi dauid
altare domino: et obrulit olocausta et
pacifica. Et repropiciatus est domin⁹
terre: et cohibita est plaga ab israhel.

Et rex dauid senueat:
habebatq; etatis plu-
rimos dies. Cumq;
operiret vestibus nō
calefiebat. Dixerunt
ergo ei sui sui. Que-
ramus dño nostro regi adolescentulā
virginem: et stet corā rege: et foueat eū
dormiatq; i sinu suo: et calefaciat do-
minum nr̄m regem. Quæserūt igitur
adolescentulā speciosam in omnibus
finibus isrl: et inuenerūt abisac sumā-
mitan: et adduxerunt eā ad regē. Erat
autē puella pulchra nimis: dormiebat
q; cum rege: et ministrabat ei: rex vero
nō cognouit eā. Adonias autē filius
agith eleuabat dicens. Ego regnabo.
Fecitq; sibi currus et eq̄tes: et quinquā-
ginta viros qui current ante eū. Nec
corripuit eum pater suus aliquando
dicens. Quare hoc fecisti? Erat autē et
ipse pulcher valde: secundus natu post
absalon. Et sermo eius cū ioab filio
sacrie: et cum abiathar sacerdote: qui
adiuuebāt partes adonie. Sadoch
vero sacerdos: et banaias fili⁹ ioiade
et nathan propheta et semei et cerethi
et selethi: et omne robur exercit⁹ dauid
nō erat cū adonia. Immolatis ergo
adonias arietibz et vitulis et uniuersis
pinguibus iuxta lapidē zoelth q̄ erat
vicinus fonti rogel: vocauit uniuersos
fratres suos filios regis: et omnes vi-
ros iuda seruos regis: nathan autem
prophetam et banaiam et robustos
quosq; et salomonē fratrē suū nō vo-
cauit. Dixit itaq; nathan ad bethabee
matrem salomonis. Num audisti qd
regnauerit adonias fili⁹ agith et dñs
noster dauid hoc ignorat? Nūc ergo
veni accipe consilium a me: et salua

animā tuā filiūq; tuū salomonis. Vade et ingredere ad regē dauid: et dic ei. Mōne tu domine mi regē iurasti michi ancille tue dicens: qd salomon filiū tuū regnabit post me: et ipse sedebit i solio meo. Quare ergo regnat adonias? Et adhuc ibi te loquēte cū rege ego veniam post te: et cōplebo sermones tuos. Ingressa ē itaq; bethsabee ad regē in cubiculo. Rex autē seruauerat nimis: et abisac sumamitis ministrabat ei. Inclinauit se bethsabee: et adorauit regē. Ad quā rex: qd tibi inquit vis? Que rīdens ait. Dñe mi tu iurasti p dñm deū tuū ancille tue: salomon filius tuū regnabit post me et ipse sedebit i solio meo: et ecce nūc adonias regnat: te domine mi regē ignorante. Mandauit boues et pinguis queq; et arietes plurimos: et vocauit omnes filios regis: abiathar q; sacerdotē: et ioab principē milicie: salomonē autē seruū tuū non vocauit. Verūtamen dñe mi regē in te oculi respiciunt totius isrl: ut indices eis quis sedere debeat in solio tuo dñe mi regē post te. Erig; cū dormierit dñs meus rex cū patrib; suis: erimus ego et filius meus salomon peccatores. Adhuc illa loquēte cū rege: nathan ppha venit. Et nūciauerūt regi dīcēs. Ad est nathan ppheta. Cūq; introisset in cōspectu regis et adorasset eū prius in terram: dixit nathan. Dñe mi regē tu dixisti: adonias regnet post me: et ipse sedeat super thronum meum. Quia descendit hodie: et immolauit boues et pinguis et arietes plurimos: et vocauit uniuersos filios regis et pncipes. Abiathar q; sacerdotē: illisq; uescentibus et bibentibus corā eo: et dicentibus uiuat rex adonias: me seruū tuum: et sadoch sacerdotē et banaiā filiū ioiade

et famulū tuū salomonē nō vocauit. Nunquid a dñō meo rege egūit hoc verbū: et michi nō indicasti seruo tuo: quis sessurus esset super thronum dñi mei regis post eū? Et rīdit rex dauid dicens. Vocate ad me bethsabee. Que cū fuisset ingressa corā rege: et stetisset ante eū: iurauit rex et ait. Viuit dñs q̄ eruit animā de omni angustia: q̄a sicut iuraui tibi p dñm deū isrl dicens salomon filius tuū regnabit post me: et ipse sedebit sup soliu meū pro me: sic faciā hodie. Sūmissoq; bethsabee in terram vultu: adorauit regem dicens. Viuat dominus me⁹ rex dauid: in eternū. Dixitq; rex dauid. Vocate michi sadoch sacerdotē: et nathan ppham: et banaiā filiū ioiade. Qui cū ingressi fuissent corā rege: dixit ad eos. Tollite vobiscū seruos dñi vestri: et imponite salomonē filiū meū sup mulā meā: et ducite eū in gion: et unguat eū ibi sadoch sacerdos et nathan ppha i regē super isrl. Et canetis bucina: atq; dicitis. Viuat rex salomon. Et ascendetis post eū et venietis in iherlm: et sedebit super soliu meū: et ipse regnabit p me illiq; pncipiā: ut sit dux sup isrl et sup iudā. Et rīdit banaias filius ioiade regi dicens. Amen. Sic loquat dñs deus dñi mei regis. Quō fuit dñs cū dñō meo rege: sic sit cū salomone: et sublimius faciat soliu ei⁹: a solio dñi mei regis dauid. Descēdit ergo sadoch sacerdos et nathā ppha et banaias filiū ioiade: et cerethi et selethi et imposuerūt salomonē sup mulā regis dauid: et adduxerūt eū i gion. Sūpsitq; sadoch sacerdos cornu olei de tabernaculo: et unxit salomonē: et cecinerūt bucina: et dixit ois ppls. Viuat rex salomon. Et ascendit uniuersa multitudo post eū

et populus canentiū tibijs et letantiū
gaudio magno: et insonuit terra a
clamore eorū. Audiuit autē adonias:
et omnes q̄ inuitati fuerant ab eo. Quāq;
diuiniū finitū ēat. Sed et ioab audita
voce tube. ait. Quid sibi vult clamor
ciuitatis tumultuantis? Adhuc illo
loquente: ionathan filius abiathar
sacerdotis venit. Cui dixit adonias.
Ingredere q̄a vir fortis es: et bona nūci-
ans. Rēditq; ionathan adonie. Ne-
quaq;. Dñs enī noster rex dauid regē
constituit salomonē: misitq; cū eo sa-
doch sacerdotē et nathan pphetam. et
banaiā filiū ioiade. et ceteri et seletiri:
et imposuerūt eū sup mulā regis. Un-
xeruntq; eū sadoch sacerdos et nathā
propheta regē in gion: et ascenderunt
inde letātes: et insonuit ciuitas. Hec ē
vox quam audistis. Sed et salomon
sedet sup soliu regni: et ingressi serui re-
gis benedixerunt dño nro regi dauid
dicētes. Amplificet de⁹ nomē salomo-
nis sup nomē tuū: et magnificet thro-
num eius sup thronū tuū. Et adora-
uit rex i lectulo suo: insup et hec locut⁹
est. Benedictus dñs deus isrl: q̄ dedit
hodie sedentē in solio meo videntibus
oculis meis. Territi sunt ergo et surrexe-
runt omnes q̄ inuitati fuerant ab ado-
nia: et iuit unusquisq; in viam suam.
Adonias autē timens salomonē sur-
rexit et abiit in tabernaculū dñi: tenuit
q; cornu altaris. Et nūciauerūt salo-
moni dicentes. Ecce adonias timens
regē salomonē tenet cornu altaris di-
cens. Iuret michi rex salomon hodie:
quod nō interficiat seruū suū gladio.
Dixitq; salomon. Si fuerit vir bonus
nō cadet ne unus quidē capillus eius
in terrā: si autē malū inuentū fuerit i
eo. morietur. Misit ergo rex salomon

et eduxit eū ab altari: et ingressus ado-
rauit regē salomonē. Dixitq; ei salo-
mon. Vade in domū tuam. **C. 11.**

Appropinquauerūt autē dies dauid
ut moreret: pcepitq; salomoni
filio suo dicēs. Ecce ego ingredior viā
vniūse ire. Cōfortare et esto vir fortis:
et observa ut custodias mandata dñi
dei tui. ut ambules in vijs ei⁹. et custo-
dias cērimonias eius et pcepta eius et
iudicia et testimonia. sicut scriptū ē in
lege moysi: ut intelligas vniuersa que
facis. et quocūq; te venteris: ut cōfirmet
dñs fūones suos: quos locut⁹ ē do-
minus de me dicens. Si custodierint
filij tui vias meas. et ambulauerint co-
ram me in veritate. in omni corde suo.
et in omni anima sua: nō auferet tibi
vir de solio isrl. Tu q; nosti que fecerit
michi ioab fili⁹ sarine. q̄ fecit duobz
principibz exercit⁹ isrl. abner filio ner
et amasa filio icther. quos occidit et
effudit sanguinē belli i pace: et posuit
crurē predij i baltheo suo q̄ erat circa
lumbos eius: et in calciamento suo qd
erat in pedibz eius. Facies ergo iuxta
sapientiam tuā: et nō deduces rāuiciem
eius pacifice ad inferos. Sed et filijs
herzellai galaaditis reddes gratiam:
eruntq; comedētes in mēla tua. Occur-
rerunt enī michi: quādo fugiebā a fa-
cie absalon fratris tui. Vates quoq;
apud te semei filiū gera filij iemini de
bauri: q̄ maledixit michi maledictio-
ne pessima quādo ibā ad castra. Sed
quia descendit michi in occursum cū
transirem iordanē et iuraui ei p dñm
dicēs nō te interficiā gladio: tu noli pa-
ti eū esse in noxiū. Vir autē sapiēs es
ut scias que facies ei: deducesq; rānos
eius cū sanguine ad inferos. Dormi-
uit igit dauid cū patribz suis: et sepult⁹

est in ciuitate dauid. Dies autē quibz regnauit dauid super isrl: q̄draginta anni sunt. In hebron regnauit septē ānis: i iherl'm viginti tribus. Salomō autē sedit super thronū dauid patris sui: et firmatū ē regnū eius nimis. Et ingressus est adonias filius agith ad bethsabee matrē salomonis. Que dixit ei. Pacificus ne ē ingressus tuus? Qui rēdit. Pacificus. Addiditq; sermo michi est ad te. Cui ait. Loq̄re. Et ille: tu inq̄t nosti q̄a meū erat regnū: et me proposuerat oīs isrl sibi i regē: sed tūc latum ē regnū et factū ē fratri mei. Ad dñō enī cōstitutū est ei. Nūc ergo petitionem unā precor a te: ne cōfundas faciē meā. Que dixit ad eū. Loq̄re. Et ille ait. Precor ut dicas salomoni regi: neq; enī negare tibi quicq; potest: ut det michi abisac sunamitē uxorem. Et ait bethsabee. Bene ego loquar p te regi. Venit ergo bethsabee ad regem salomonē: ut loqueret ei pro adonia. Et surrexit rex i occursum ei⁹ adorauitq; eam: et sedit sup thronū suū. Positūq; est thronus matri regis: q̄ sedit ad dexterā eius: dixitq; ei. Petitionem unā paruulā ego deprecor a te: ne cōfundas faciē meā. Et dixit ei rex. Pete mater mea. Neq; enī fas ē: ut auertā faciē tuā. Que ait. Det abisac sunamitis adonie fratri tuo uxore. Rēditq; rex salomon: et dixit matri sue. Quare postulas abisac sunamitē adonie? Postula ei et regnū. Ipse est enī frater me⁹ maior me: et habet abiathar sacerdotem: et ioab filiū sarine. Iurauit itaq; rex salomon p dñm dicens. Hec faciat michi deus: et hec addat: quia contra animā suā locutus ē adonias verbū hoc. Et nunc uiuit dñs qui firmauit me et collocauit me super soliu dauid

patris mei: et qui fecit michi domum sicut locutus ē: q̄a hodie occidet adonias. Misitq; rex salomon p manū banaie filij ioiade: qui interfecit eū et mortuus est. Abiathar q; sacerdoti dixit rex. Vade in anathot ad agrū tuū. Et quidē uir mortis es: sed hodie te nō interficiā: quia portasti archā dñi corā dauid patri meo: et sustinuisti laborem in omnibz in quibz laborauit pater me⁹. Eiecit ergo salomon abiathar ut nō esset sacerdos dñi: ut imple-retur sermo dñi: quē locutus est super domū heli in silo. Venit autē nūcius ad salomonē q̄ ioab declinasset post adoniam: et post salomonē nō declinasset. Fugit ergo ioab i tabernaculū dñi: et apprehēdit cornu altaris. Nūcia-tumq; est regi salomoni q̄ fugisset ioab in tabernaculū dñi: et esset iuxta altare. Misitq; salomon banaia filiū ioiade dicens. Vade interfice eū. Et uenit banaias ad tabernaculū dñi: et dixit ei. Hec dicit rex. Egrede. Qui ait. Nō egrediar sed hic moriar. Remūciauit banaias regi sermonē dicens. Hec locutus ē ioab: et hec locutus ē michi. Dixitq; ei rex. Fac sicut locutus ē: et interfice eū et sepeli: et amoue bis sanguinē innocentem q̄ effusus est a ioab: a me et a domo patris mei: et reddat dñs sanguinem eius sup caput ei⁹: quia interfecit duos viros iustos melioresq; se: et occidit eos gladio patre meo dauid ignorante: abnece filiū ner principem milicie isrl: et amasā filiū gether principem exercit⁹ iuda. Et reuertetur sanguis illorū in caput ioab et i caput seminis eius in sempiternū: dauid autē et semini eius et domui et throno illi⁹ sit pax usq; i eternū a dño. Ascendit itaq; banaias filius ioiade et aggressus eum

interfecit: sepultusque est in domo sua in deserto. Et constituit rex banaianum filium ioiade pro eo super exercitum: et sadoch sacerdotem posuit pro abiathar. Misit quoque rex et vocavit semei: dixitque ei. Edifica tibi domum in iherusalem et habita ibi: et non egredieris inde huc atque illuc. Quacumque autem die egressus fueris et transieris torrentem cedron: scito te interficiendum. Sanguis tuus erit super caput tuum. Dixitque semei regi. Bonum est quod domino meo regi: sic faciet servus tuus. Habitavit itaque semei in iherusalem diebus multis. Factum est autem post annos tres: ut fugerent servi semei ad achis filium maacha regem geth. Nunciatusque est semei quod servi eius essent in geth. Et surrexit semei et stravit asinum suum: iunxitque ad achis in geth ad requirendum servos suos: et adduxit eos de geth. Nunciatum est autem regi salomoni quod esset semei in geth de iherusalem: et redisset. Et mittens vocavit eum: dixitque illi. Nonne testificatus sum tibi per dominum: et predixi tibi: quacumque die egressus fueris huc et illuc: scito te esse moriturum? Et respondisti michi. Bonum est quod audiui. Quare ergo non custodisti iuramentum domini: et preceptum quod preceperam tibi? Dixitque rex ad semei. Tu nosti omne malum tuum tibi conscium est cor tuum: quod fecisti dauid patri meo. Reddidit dominus malitiam tuam in caput tuum: et rex salomon benedixit: et thronus dauid erit stabilis coram domino usque in sempiternum. Iussit itaque rex banaie filio ioiade: quod aggressus percussit eum et mortuus est. **C m.**

Confirmatum est igitur regnum in manu salomonis: et affinitate coniunctus est pharaoni regi egypti. Accepit namque filiam eius: et adduxit in civitatem dauid: donec compleret edificans

domum suam: et domum domini et murum iherusalem per circuitum. Attamen populus immolabat in excelsis. Non enim edificatum erat templum nomini domini: usque in diem illum. Dilexit autem salomon dominum ambulans in preceptis dauid patris sui: excepto quod in excelsis immolabat: et accendebat thymiama. Abijt itaque in gabaon: ut immolaret ibi. Illud quippe erat excelsum maximum. Mille hostias in olocaustum obtulit salomon super altare illud in gabaon. Apparuit autem dominus salomoni per somnium nocte: dicens. Postula quod vis: ut dem tibi. Et ait salomon. Tu fecisti cum servo tuo dauid patre meo misericordiam magnam: sicut ambulavit in conspectu tuo in veritate et iusticia et recto corde tecum. Custodisti ei misericordiam tuam grandem: et dedisti ei filium sedentem super thronum sicut est hodie. Et nunc domine deus tu regnare fecisti servum tuum: per dauid patrem meo. Ego autem sum puer paruulus: et ignorans egressum et introitum meum: et servus tuus in medio est populi quem elegisti: populi infiniti: qui enumerari et supputari non potest pro multitudo. Dabis ergo servo tuo cor docile ut populum tuum iudicare possit: et discernere inter bonum et malum. Quis enim poterit iudicare populum istum: populum tuum hunc multum? Placuit ergo domino coram domino: quod salomon postulasset huiusmodi rem. Et dixit dominus salomoni. Quia postulasti verbum hoc: et non petisti tibi divites multos: nec divitias aut auras inimicorum tuorum: sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum iudicium: ecce feci tibi secundum sermones tuos. Et dedi tibi cor sapiens et intelligens: intantum: ut nullus ante te similis tui fuerit: nec post te surrecturus sit. Sed et hec que non postulasti dedi tibi divitias scilicet

et gloriā: ut nemo fuerit similis tui in regibus cunctis retro diebus. Si autē ambulaueris in vijs meis. et custodieris precepta mea. et mandata mea. sicut ambulauit pater tuus: longos faciā dies tuos. Igitur euigilauit salomon: et intellexit quod esset somnium. Cumq; venisset iherosolim. stetit corā archa federis dñi: et obtulit olocausta. et fecit victimas pacificas: et grande conuiuium. uniuersis famulis suis. Tūc uenerūt due mulieres meretrices ad regē: steterūtq; corā eo. Quarū una ait. Obsecro mi dñe: ego et mulier hec habitabamus in domo una: et peperī apud eā in cubiculo. Tercia autē die postq; ego peperī: peperit et hec: et eram⁹ similis: nullusq; alius nobiscū in domo. exceptis nobis duabus. Mortuus ē autē fili⁹ mulieris hui⁹ nocte. Dormiēs quippe oppressit eū. Et cōsurgens in tempeste noctis silentio. tulit filiū meū de latere meo ancille tue dormiētis. et collocauit in sinu suo: suū autē filiū qui erat mortuus. posuit in sinu meo. Cumq; surrexissem mane ut dare lac filio meo: apparuit mortu⁹. Quē diligētius intueēs clara luce: deprehēdi nō esse meū quē genueram. Responditq; altera mulier. Nō est ita ut dicis: sed fili⁹ tu⁹ mortuus ē: meus autē uiuit. Contrario illa dicebat. Mentiris. Fili⁹ quippe me⁹ uiuit: et filius tu⁹ mortuus est. Atq; in hūc modū cōtendebāt corā rege. Tūc rex ait. Afferte michi gladiū. Cumq; attulissent gladiū coram rege: diuidite inquit infantē uiuū in duas partes: et date dimidiā partem uni. et dimidiā partē alteri. Dixit autē mulier cui⁹ fili⁹ erat uiu⁹ ad regē: cōmota sunt quippe viscera ei⁹ super filio suo. Obsecro dñe date illi infantē uiuū: et nolite inficere

eū. Contrario illa dicebat. Nec michi nec tibi sit: sed diuidatur. Rēdit rex. et ait. Date huic infantē uiuū: et nō occidatur. Hec est autē mater eius. Audiuit itaq; omnis isrl iudiciū quod iudicasset rex: et timuerūt regē uidēs sapientiā dei esse in eo ad faciendū iudiciū.

Erat autem rex salomon **C. III.** regnans sup omnem isrl: et hī principes quos habebat. Azarias filius sadoch sacerdotis: helioreph et ahia filij sēla scribe. Iosaphat filius ahilud a commentarijs. Banaias filius ioiade sup exercitum. Sadoch autē et abiatthar sacerdotes: azarias filius nathan sup eos qui assistebant regi. Sabud filius nathan sacerdos: amicus regis: et ahisar ppositus domus: et adoniram filius abda sup tributa. Habebat autē salomon duodeci prefatos sup omnē isrl: q̄ prebebāt annuam regi et domui ei⁹. Per singulos enī menses in anno singuli necessaria ministrabāt. Et hec nomina eorum. Benhur in monte effraim. Bendecar in maces. et in salehim. et in bethsames. et in helon et in bethanan. Benesed in araboth. Ipsi⁹ enī erat sochor: et oīs terra epher. Benabinadab. cui⁹ omīs nephador: thaphet filiā salomonis habebat uxore. Bana filius ahilud regebat thanach. et magedo et uniuersā bethsan. que est iuxta sarchana subter ierahel: a bethsan usq; abelmeula e regione iecnaan. Bengaber in ramoth galaad. habebat auothiar filij manasse in galaad. Ipse preerat in omni regione argob. que est in basan: sexaginta ciuitatibz magnis atq; muratis q̄ habebāt seras creas. Ahinadab filius addo preerat in manaim. Achimaas in neptalim. Sed et ipse habebat

basemath filiā salomonis i coniugio.
 Baana filius hufi in aser et i baloth.
 Josaphat filius pharue in ysachar.
 Semei filius hela i beniamin. Habet
 fili⁹ furi i terra galaad. et in terra seon
 regis amorrei et og regis basan: sup
 omnia que erant i illa terra. Iuda et
 isrl innumerabiles sicut arena maris
 in multitudine: comedentes ⁊ bibentes
 atq; letātes. Salomon autē erat i di-
 cione sua habēs omnia regna secū a
 flumine terre philistim usq; ad termi-
 num egipti: offerētum sibi munera ⁊
 seruientū ei cūctis diebz vite ei⁹. Erat
 autē cibus salomonis p dies singlos
 triginta chori simile et sexagita chori
 farine: decem boues pingues ⁊ viginti
 boues pascuales. et centū arietes: ecce-
 pta uenacione ceruorū caprearū atq; bu-
 balorū ⁊ auū altiliū. Ipse enī obtinebat
 omnē regionē q̄ erat trans flumē q̄si
 a thapsa usq; ad gazam. et cunctos re-
 ges illarū regionū: et habebat pacē re
 omni parte in circuitu. Habebatq;
 iuda ⁊ israhel absq; timore ullo unus-
 quisq; sub vite sua et sibi ficu sua. a dan
 usq; berlabee: cūctis diebz salomonis.
 Et habebat salomon quadraginta
 milia psepia equorū curiliū ⁊ duodeci
 milia equestriū: nutriebatq; eos supra-
 dicti regis pfecti: sed et necessaria mēse
 regis salomonis cū ingēti cura prebe-
 bant in tpe suo. Ordeū quoq; et pale-
 as equorū ⁊ iumentorū deferebant i lo-
 cum ubi erat rex: iuxta cōstitutum sibi.
 Dedit q; deus sapientiā salomoni et
 prudentiā multā nimis et latitudinē
 cordis q̄si arenā q̄ est i litore maris: ⁊
 pcedebat sapiētia salomonis sapiētiā
 omnium oriētalium ⁊ egiptiorū: ⁊ erat sa-
 pientior cūctis hominibz. Sapientior
 ethau ezraite. et heman. et calchal. et

dorda. filijs maol: et erat notatus in
 uniuersis gētibz p circuitū. Locutus ē
 q; salomon tria milia parabolas: et
 fuerunt carmina eius quinq; milia. Et
 disputauit sup lignis a cedro que est
 in libano usq; ad isopū q̄ egredit de
 pariete: et disseuit de iumentis et volu-
 cribus ⁊ reptilibus ⁊ piscibz. Et uenie-
 bant de cūctis pplis ad audiēdā sapi-
 entiam salomonis: et ab uniuersis re-
 gibus terre. qui audiebāt sapiētiā ei⁹.

Misit q; hiram rex tiri seruos **C. V.**
 suos ad salomonē. Audiuit
 enī q̄ ipm uixissent regē sup isrl p pa-
 tre ei⁹: quia amicus fuerat hiram da-
 uid omni tpe. Misit autē salomon
 ad hiram dicens. Tu scis uolūtatem
 dauid patris mei: et quia nō poterat
 edificare domum nomini dñi dei sui
 propter bella imminētia per circuitū:
 donec daret dñs eos sub uestigio pe-
 dum eius. Nūc autē requiē dedit de⁹
 meus michi p circuitū: et nō ē sathau
 neq; occurfus mal⁹: quāobrem cogi-
 to edificare templum nomini dñi dei
 mei sicut locutus est dauid patri meo
 dicens. Filius tu⁹ quē dabo p te sup
 solū tuū: ipse edificabit domū nomi-
 ni meo. Precipe igit ut pcedāt michi
 serui tui cedros de libano: et serui mei
 sint cū suis tuis: mercedē autē seruorū
 tuorū dabo tibi quācūq; petieris. Scis
 enī quō nō est i populo meo uir: q̄ noue-
 rit ligna cedere sicut sydoni. Cū ergo
 audisset hiram uerba salomonis. le-
 tatus ē ualde: et ait. Benedict⁹ dñs de⁹
 hodie: q̄ dedit dauid filiū sapientissi-
 mum super pplm hūc plurimū. Et mi-
 sit hiram ad salomonē dicens. Audi-
 ui quēcūq; mādaſti michi. Ego faciā
 omnē uolūtate tuā: i lignis cedrinis
 et abiegnis. Serui mei deponēt ea de

libano ad mare. et ego cōponā ea ī ra-
ribus ī mari. usq; ad locū quē signifi-
caueris michi. ⁊ applicabo ea ibi. et tu
tolles ea. Prebebisq; necessaria michi:
ut detur tibus domui mee. Itaq; hi-
ram dabat salomoni ligna cedrina.
et ligna abiegna: iuxta omnē volun-
tatem eius. Salomon autē prebebat
hiram viginti milia choros tritici in
tribum domui eius: et viginti choros
purissimi olei. Nec tribuebat salomō
hiram per singulos annos. Dedit q;
dñs sapientiā salomoni sicut locut⁹
ē ei: et erat pax inter hīrā et salomonē:
et prouiderūt ambo fedus. Elegitq; rex
salomō oparios de omni isrl: ⁊ erat
indiditio triginta milia viros. Mitte-
batq; eos ī libanū. decē milia p mēses
singulos vicissim: ita ut duobz men-
sibus essent ī domibz suis. Et adoni-
ram erat super huiusmodi indiditio-
nem. Fuerunt itaq; salomoni septua-
ginta milia eos qui onera portabāt:
⁊ octoginta milia latomoz in mōte:
absq; ppositis q; perant singulis operi-
bus numero triū miliū et trecentoz p-
pientū p-
lo et hīs q; faciebant opus.
Precepitq; rex ut tollerēt lapides gran-
des lapides p-
ciosos in fundamentū
templi et quadrarēt eos: quos dola-
uerunt camentarij salomonis ⁊ cemen-
tarij hiram. Porro biblij pparauerūt
ligna et lapides. ad edificandā domū.
Adū ē ergo qdringētesimo. **C. VI**
et octogesimo anno egressioni⁹
filioz isrl de terra egipti ī āno quarto
mense zio ipse ē mēsis scdis regni salo-
monis sup isrl: edificare cepit domū
dño. Domus autē quā edificabat rex
salomon dño habebat sexaginta cu-
bitos ī lōgitudine: et viginti cubitos
in latitudine: et triginta cubitos in

altitudine. Et portic⁹ erat ante replū
viginti cubitorū longitudinis iuxta
mensurā latitudinis templi: et habe-
bat decē cubitos latitudinis ante faci-
em templi: fecitq; in templo fenestras
obliquas. Et edificauit sup parietem
templi tabulata p girū in parietibus
dom⁹ p circuitū templi et oraculi: et fe-
cit latera in circuitu. Tabulatū quod
subter erat quinq; cubitos habebat la-
titudinis: et mediū tabulatū. sex cubi-
torum latitudinis: et terciū tabulatū
septē habēs cubitos latitudinis. Tra-
bes autē posuit in domo p circuitū fo-
rinsecus: ut non hererēt muris templi.
Domus autē cū edificaret. de lapidi-
bus doliatis atq; pfectis edificata est:
et malle⁹ et securis ⁊ omne ferramentū
nō sunt audita in domo cū edificaret.
Ostiū lateris mediū in pariete erat do-
mus dextre: et p eandem ascēdebāt in
mediū cenaculū: ⁊ a medio ī terciū. Et
edificauit domū: et consummauit eam.
Regit q; domū laquearibz cedrinis: ⁊
edificauit tabulatū sup omnē domū
quinq; cubitis altitudinis: et operuit
domū lignis cedrinis. Et factus ē ser-
mo dñi ad salomonē dicens. Domus
hec quā edificas. si amblaueris ī pre-
ceptis meis. ⁊ iudicia mea feceris. ⁊ cu-
stodieris oīa mādāta mea gradiens
per ea: firmabo sermōnē meū tibi quē
locutus sum ad dauid patrem tuū. et
habitabo ī medio filioz isrl: et nō de-
relinquā p-
mū israhel. Agit edificauit salomon domū: et consummauit
eā. Et edificauit parietes dom⁹ intrin-
secus tabulatis cedrinis a paui-
mento domus usq; ad summitatē parietū. ⁊
usq; ad laqaria: ⁊ opuit lignis cedri-
nis intrinsecus: ⁊ rexit pauimentū do-
mus tabulis abiegnis. Edificauitq;

viginti cubitorum ad posteriorem partem templi. tabulata cedrina a pavimento usque ad superiora: et fecit interiorem domum oraculi in sanctum sanctorum. Porro quadraginta cubitorum erat ipsum templum per foribus oraculi: et cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur habens tornaturas et iunduras suas fabrefactas: et relaturas eminentes. Omnia cedrinis tabulis vestiebantur: nec omnino lapis apparere poterat in pariete. Oraculum autem in medio domus in interiori parte fecerat: ut poneret ibi archam federis domini. Porro oraculum habebat viginti cubitos longitudinis et viginti cubitos latitudinis et viginti cubitos altitudinis: et operuit illud atque vestiuit auro purissimo. Sed et altare vestiuit cedro. Domum quoque ante oraculum operuit auro purissimo: et affixit laminas clavus aureis. Nichilque erat in templo: quod non auro tegeretur. Sed et totum altare oraculi tegit auro. Et fecit in oraculo duo cherubin de lignis oliuarum: decem cubitos altitudinis. Quinque cubitorum ala cherub una: et quinque cubitorum ala cherub altera: id est decem cubitos habentes. a summitate ale usque ad ale alterius summitatem. Decem quoque cubitorum erat cherub sedes in mensura parietis: et opus unum erat in duobus cherubin: id est altitudinem habebat unus cherub decem cubitos et similiter cherub sedes. Posuitque cherubin in medio templi interioris. Et sedebant autem alas suas cherubin: et tangebant ala una parietem et ala cherub sedis tangebant parietem alterum: ala autem altere in media parte templi se invicem contingebant. Tegit quoque cherubin auro. Et omnes parietes templi per circuitum sculpsit variis relaturis et tornis. Et fecit in eis cherubin et palmas et

piduras varias: quasi prominentes de pariete et egredientes. Sed et pavementum domus tegit auro intrinsecus et extrinsecus. Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum: posteaque angulorum quinque: et duo ostia de lignis oliuarum. Et sculpsit in eis picturam cherubin et palmarum species. et anaglifas valde prominentia et tegit ea auro: et operuit tam cherubin quam palmas et cetera auro. Fecitque in introitu templi postes de lignis oliuarum quadrangulatos. et duo ostia de lignis abiegnis extrinsecus: et utrumque ostium duplex erat: et se invicem tenens aperiebatur. Et sculpsit cherubin et palmas et relaturas valde eminentes: operuitque omnia laminis aureis. ope quadro ad regulam. Et edificavit atrium interius. tribus ordinibus lapidum politorum: et uno ordine lignorum cedri.

Anno quarto fundata est **C. vii.** domus domini in mense zio: et in anno undecimo mense ebul. ipse est mensis octavus. perfecta est domus in omni opere suo. et in universis utensilibus: edificavitque eam annis septem. Domum autem suam edificavit salomon tredecim annis: et ad perfectum usque perduxit. Edificavit quoque domum saltem libani centum cubitorum longitudinis. et quinquaginta cubitorum latitudinis. et triginta cubitorum altitudinis: et quatuor deambulatoria inter columnas cedrinas. Ligna quippe cedrina reciderat in columnas: et tabularis cedrinis vestiuit totam cameram: que quadragintaque columnis sustentabatur. Unus autem ordo habebat columnas quindecim contra se invicem positas: et e regione se respicientes equali spacio inter columnas: et super columnas quadrangulata ligna in cunctis equalia. Et porticum columnarum fecit quinquaginta

cubitorū lōgitudinis. et triginta cubi-
torum latitudinis: et alterā porticū in
faciē maioris porticus: et columnas
et epistilia sup columnas fecit. Porti-
cum q; solij in qua tribunal est fecit: et
eregit lignis cedrinis a pavimēto usq;
ad summitatē: et domūcula ī qua sede-
batur ad iudicandū. erat ī medio por-
ticu simili opē. Domū quoq; fecit filie
pharaonis quā uxore duxerat salo-
mon: tali opere quali et hanc porticū.
Omnia lapidibz p̄ciolis. q; ad normā
quandā atq; mensurā tam intrinsec⁹
q; extrinsecus serrati erāt: a fundamēto
usq; ad sūmitatē parietū: et intrinsec⁹
usq; ad atrium maius. Fundamēta
autē de lapidibz p̄ciolis lapidibz ma-
gnis. decē siue octo cubitorū: et desuper
lapides p̄ciosi equalis mesure secti
erant: similiterq; de cedro. Et atrium
maius rotundū triū ordinū de lapidi-
bus sectis: et unū ordinis. de dolata
cedro: necnō et in atrio. dom⁹ dñi inte-
riori et in porticu dom⁹. Misitq; rex sa-
lomon. et tulit hīrā de tyro filiū mulie-
ris vidue de tribu neptalim patre tyrio
artificē etariū: et plenū sapiētia intelli-
gentia et doctrina. ad faciendū omne
opus ēē ere. Qui cū venisset ad regem
salomonē fecit omne opus ei⁹: et fin-
xit duas columnas ereas decē et octo
cubitorū altitudinis columnā unā: et
linea duodeci cubitorū ambiebat co-
lumnā utramq;. Duo quoq; capitel-
la fecit que ponerent sup capita colu-
mnarū fusilia ēē ere: quicq; cubitorū al-
titudinis capitellū unū. et quicq; cubi-
torum altitudinis capitellū alterū: et
quasi ī modū retis et catenarū sibi in-
uicem miro opē cōtēptay. Utroq; capi-
tellum columnarū fusile erat. Septe-
na versuū retiacula in capitello uno:

et septena retiacula in capitello altero.
Et p̄fecit columnas: et duos ordines
per circuitū retiaculorū singulorū: ut te-
gerent capitella q; erāt sup summitatē
maiorū granatorū. Eodem modo fecit
et capitello sc̄do. Capitella autē q; erāt
sup capita columnarū quasi opē lilij
fabricata erāt in porticu. quatuor cu-
bitorū: et rursus alia capitella ī sum-
mitate columnarū desuper iuxta men-
suram columnę cōtra retiacula. Ma-
iorum granatorū autē ducēti ordines
erāt: ī circuitu capitelli sc̄di. Et statuit
duas columnas ī porticu tēpli. Cūq;
statuisset columnam dexterā: vocavit
eam nomē iachim. Similiter eregit co-
lumnā sc̄dam: et vocavit nomē eius
booz. Et sup capita columnarū opus
ī modū lilij posuit: p̄fectūq; est opus
columnarū. Fecit q; mare fusile decem
cubitorū a labio usq; ad labiū: rotun-
dum ī circuitu. Quinq; cubitorū alti-
tudo eius: et reticula triginta cubitorū
cūgebāt illud p̄ circuitū: et sculptura
subter labiū circuibat illud decē cubitis
ambies mare. Duo ordines sculptu-
rarum histriatarū erāt fusiles: et stabāt
sup duodeci boues. Et quibz tres respi-
ciant ad aquilonē et tres ad occiden-
tem. et tres ad meridiē. et tres ad orien-
tem: et mare sup eos desuper erat: quorū
posteriora uniusa intrinsecus latita-
bant. Grossitudo autē litteris triū un-
ciarum erat: labiumq; ei⁹ quasi labi-
um calicis et foliū repandi lilij. Duo
milia batos capiebat: et tria milia me-
tretas. Et fecit bases decē eneas. q̄tuor
cubitorū lōgitudinis. bases singulas:
et q̄tuor cubitorū latitudis et triū cubi-
torum altitudinis: et ipm opus basū
intrasile erat. Et sculpture inter iūctu-
ras: et int̄ coronulas et plectas. leones

et boues. et cherubin: et in iuncturis simili-
liter desuper. Et subter leones et boues
quasi lora esse dependencia: et quatuor
rote per bases singulas et axes erant: et per
quatuor partes quasi humeruli subter lute-
rem fusiles: contra se invicem respectantes.
Usque quoque luteris intrinsecus erat in capi-
tis summitate: et quod forinsecus appare-
bat unius cubiti erat totum rotundum: pa-
riterque habebat unum cubitum et dimidium.
In angulis autem columnarum varie ce-
lature erant: et media intercolumnia
quadrata non rotunda. Quatuor quoque ro-
te que per quatuor angulos basis erant:
coherebant sibi subter basim. Una ro-
ta habebat altitudinis cubitum et semis.
Tales autem rote erant: quales solent in
curru fieri. Et axes earum et radii: et catti
et modioli: omnia fusilia. Nam et hume-
ruli illi quatuor per singulos angulos
basis unius: et ipsa basi fusiles et con-
iuncti erant. In summitate autem basis
erat quedam rotunditas unius et dimidii
cubiti: ita fabrefacta ut luter desuper pos-
set imponi: habens celaturas suas va-
riasque sculpturas et semetipsa. Scul-
psit quoque in tabularis illis que erant esse
et in angulis cherubin et leones: et pal-
mas: quasi in similitudinem hominis stan-
tis: ut non celata sed apposita per circui-
tum viderentur. In hunc modum fecit de-
cem bases: fusura una et mensura: scul-
pturaque consimili. Fecit quoque decem luter-
es. Quadraginta batos capiebat
luter unus: eratque quatuor cubitorum. Sin-
gulosque luter-
es per singulas id est decem
bases posuit: et constituit decem bases:
quique ad dexteram partem templi et quique
ad sinistram: mare autem posuit ad dexte-
ram partem templi contra orientem ad me-
ridiem. Fecit ergo hiram lebetes et scu-
teas et amulas: et perfecit omne opus

regis salomonis in templo domini: colu-
mnas duas: et funiculos capitellorum
super capita columnarum et malograna-
ta quadringenta in duobus retiaculis:
duos versus malorum granatorum in retia-
culis singulis ad operiendos funicu-
los capitellorum que erant super capita colu-
mnarum: et bases decem et luter-
es decem super bases: et mare unum: et boues duo-
decim subter mare: et lebetes et scutras
et amulas. Omnia vasa que fecit hi-
ram regi salomoni in domo domini: de
auriscalco erant. In campestri regione
iordanis fudit ea rex in argillosa ter-
ra: inter sochor et sarchan. Et posuit
salomon omnia vasa in domo domini.
Propter multitudinem autem nimiam non
erat pondus eris. Fecitque salomoni omnia
vasa in domo domini: altare aureum: et
mensam super quam ponerentur panes
propositionis aurea: et candelabra
aurea quique ad dexteram et quique ad
sinistram: contra oraculum esse auro puro:
et quasi lilij flores: et lucernas desuper
aureas: et forficines aureas: et ydrias:
et fuscinulas: et fialas: et mortariola:
et thuribula de auro purissimo: et car-
dines ostiorum domus interioris sancti
sanctorum: et ostiorum domus templi esse auro
erant. Et perfecit omne opus quod fa-
ciebat salomon in domo domini: et intu-
lit que sanctificauerat dauid pater suus
argentum et aurum et vasa: reposuitque
in thesauris domus domini. **C. viii.**

Tunc congregati sunt omnes ma-
iores natu israel cum principibus tri-
bunum et duces familiarum filiarum israel ad
regem salomonem in iherusalem: ut deferrent
archam federis domini de civitate dauid
id est de syon. Conuenitque ad regem salo-
monem universus israel in mense betha-
nim in solenni die: ipse est mensis septimus.

Veneruntque cum senes de israel: et tulerunt archam sacerdotibus: et portauerunt archam domini et tabernaculum federis: et omnia vasa sanctuarii que erant in tabernaculo: et ferebant ea sacerdotes et leuite. Rex autem salomon et omnis multitudo israel que conuenerat ad eum gradiebatur cum illo ante archam: et immolabant oues et boues absque estimatione et numero. Et intulerunt sacerdotes archam federis domini in locum suum in oraculum templi in sanctum sanctorum: subter alas cherubin. Siquidem cherubin expandebant alas super locum archae: et protegebant archam: et pedes eius desuper. Cumque eminerent pedes et apparerent lumbi foris sanctuarii ante oraculum: non apparebant ultra extrinsecus: qui et fuerunt ibi usque in presentem diem. In archa autem non erat aliud nisi due tabule lapidee quas posuerat in ea moyses in ore: quando precipit dominus fedus cum filiis israel: cum egredierentur de terra egypti. Factum est autem cum egressi essent sacerdotes de sanctuario: nebula impleuit domum domini: et non poterant sacerdotes stare: et ministrare propter nebulam. Impleuerat enim gloria domini domum domini. Tunc ait salomon. Dominus dixit ut habitaret in nebula. Edificans edificavi domum et habitaculum tuum: firmissimum solium tuum in sempiternum. Conuertitque rex faciem suam: et benedixit omni ecclesie in israel. Omnis enim ecclesia israel stabat. Et ait salomon. Benedictus dominus deus israel: qui locutus est ore suo ad dauid patrem meum: et in manibus eius perfecit dicens. A die qua eduxi populum meum israel de egipto: non elegi ciuitatem de uniuersis tribubus israel ut edificaret domum: et esset nomen meum ibi: sed elegi dauid: ut esset super populum meum israel. Voluitque dauid pater meus edificare domum

nomini domini dei israel: et ait dominus ad dauid patrem meum. Quod cogitasti in corde tuo edificare domum nomini meo: benefecisti hoc ipsum mihi tradens. Verumtamen tu non edificabis michi domum: sed filius tuus qui egredietur de retribus tuis: ipse edificabit domum nomini meo. Confirmauit dominus sermonem suum quem locutus est: stetitque per dauid patrem meo: et sedi super thronum israel sicut locutus est dominus: et edificavi domum nomini domini dei israel: et constitui ibi locum archae in qua fedus domini est: quod percussit cum patribus nostris: quando egressi sunt de terra egypti. Stetit autem salomon ante altare domini in conspectu ecclesie israel: et expandit manus suas in celum et ait. Domine deus israel non est similis tui deus in celo desuper: et super terram deorsum: qui custodis pactum et misericordiam seruis tuis qui ambulat coram te in toto corde suo: qui custodisti seruo tuo dauid patri meo quem locutus es ei. Ore locutus es et manibus perfecisti: ut hec dies probaret. Nunc igitur domine deus israel: conserua famulo tuo dauid patri meo quem locutus es ei dicens. Non auferet de te vir coram me: qui sedeat super thronum israel: ita tamen si custodierint filii tui viam suam: ut ambulet coram me: sicut tu ambulasti in conspectu meo. Et nunc domine deus israel: firmentur uerba tua: quem locutus es seruo tuo dauid patri meo. Ergo ne putandum est quod uere deus habitet super terram? Si enim celum et celi celos te capere non possunt: quanto magis domus hec quam edificavi. Sed respice ad orationem serui tui: et ad preces eius domine deus meus. Audi ymnum et orationem quam seruus tuus orat coram te hodie: ut sint oculi tui aperti super domum hanc nocte ac die: super domum de qua dixisti erit nomen meum ibi: ut exaudias orationem quam orat in loco isto ad te

seruus tuus: ut exaudias deprecationem
serui tui et populi tui israel: quodcumque orauerit
in loco isto: et exaudies in loco habitacu-
culi tui in celo: et cum exaudieris propitius
eris. Si peccauerit homo in proximum
suum et habuerit aliquod iuramentum
quo teneatur astrictus: et venerit propter iu-
ramentum coram altari tuo in domum tuam:
tu exaudies in celo et facies: et iudicabis
seruos tuos: condemnans impium: et red-
dens viam suam super caput eius: iustificansque
iustum: et retribuens ei secundum iusticiam suam.
Si fugerit populus tuus israel inimicos suos
quia peccaturus est tibi: et agentes peni-
tentiam et confitentes nomini tuo: vene-
rint et adorauerint et deprecati te fuerint
in domo hac exaudi in celo: et dimitte
peccatum populi tui israel: et reduces eos in ter-
ram quam dedisti patribus eorum. Si clau-
sum fuerit celum et non pluerit propter pecca-
ta eorum: et orantes in loco isto penitentiam
egerint nomini tuo et a peccatis suis
conuersi fuerint propter afflictionem suam: ex-
audi eos in celo et dimitte peccata ser-
uorum tuorum et populi tui israel: et ostende eis
viam bonam per quam ambulent: et da plu-
uiam super terram: quam dedisti populo tuo in
possessionem. Si famēs si oborta fuerit in
terra aut pestilentia aut corruptus aer:
aut erugo: aut locusta uel rubigo: et af-
fixerit eum inimicus eius portas obsides:
omnis plaga: uniuersa infirmitas: run-
da deuotatio et imprecatio que acciderit
omni homini de populo tuo israel: si quis
cognouerit plagam cordis sui: et repa-
derit manus suas in domo hac: tu exau-
dies in celo in loco habitationis tue: et
repropitiaberis: et facies ut des unicui-
que secundum omnes vias suas: sicut videris
cor eius: quia tu nosti solus cor omnium
filiorum hominum: ut timeant te cunctis diebus
quibus viuunt super faciem terre: quam dedisti

patribus nostris. Quisuper et alienigena
qui non est de populo tuo israel cum venerit de
terra longinqua propter nomen tuum: audi-
etur enim nomen tuum magnum et manus
tua fortis: et brachium tuum egerint ubique:
cum venerit ergo et orauit in hoc loco: tu
exaudies in celo in firmamento habitacu-
culi tui: et facies omnia per quibus inuoca-
uerit te alienigena ut discant uniuersi
populi terrarum nomen tuum timere sicut populus
tuus israel: et probet quia nomen tuum inuo-
catum est super domum hanc quam edificauimus.
Si egressus fuerit populus tuus ad bellum
contra inimicos suos per viam quocumque
miseris eos: orabunt te contra viam ciuita-
tis: quam elegisti: et contra domum quam
edificauimus nomini tuo: et exaudies in
celo orationes eorum et preces eorum: et faci-
es iudicium eorum. Quod si peccauerit ti-
bi: non est enim homo qui non peccet: et ira-
tus tradideris eos inimicis suis: et ca-
ptiuum ducti fuerint in terram inimicorum longe
uel prope: et egerint penitentiam in corde
suo in loco captiuitatis: et conuersi de-
precati te fuerint in captiuitate sua di-
centes: peccauimus: inique egimus: im-
pie gessimus: et reuersi fuerint ad te in uni-
uerso corde suo: et tota anima sua in
terra inimicorum suorum ad quam captiuum
ducti fuerint: et orauerint te contra viam
terre sue quam dedisti patribus eorum: et ci-
uitatis quam elegisti: et reple quod edifi-
cauimus nomini tuo: exaudies in celo in fir-
mamento solij tui: orationes eorum et preces
eorum: et facies iudicium eorum et propitiaberis
populo tuo qui peccauit tibi: et omnibus ini-
quitatibus eorum quibus peruariati sunt in te:
et dabis misericordiam coram eis: quod eos ca-
ptiuos habuerint ut misereantur eis. Po-
pulus enim tuus est: et hereditas tua
quos eduuxisti de terra egypti: de medio
fornacis ferree: ut sint oculi tui aperti

ad deprecationē seruī tui et populi tui israel:
 et exaudies eos in uniuersis per quibus in-
 uocauerint te. Tu enim separasti eos tibi
 in hereditatē de uniuersis populis terre: si-
 cut locutus es per moysen seruū tuū:
 quādo eduxisti patres nōs de egipto
 dñe de⁹. Factū ē autē cū cōpleret salo-
 mon orans dñm omnē orationē et
 deprecationē hāc: surrexit de cōspectu al-
 taris dñi. Vtrūq; enī genu in terrā fixe-
 rat: et man⁹ expāderat ad celū. Stetit
 ergo et bñdixit omni ecclesie israel: uoce
 magna dicens. Bñdictus dñs q̄ dedit
 requiē populo suo israel: iuxta oīa que lo-
 cutus ē. Nō cecidit ne un⁹ quidē fimo-
 re omībz bonis q̄ locut⁹ est per moysen
 seruū suū. Sit dñs de⁹ noster nobiscū
 sicut fuit cum patribz nris. nō derelin-
 quens nos neq; proiciēs: sed inclinet
 corda nra ad se. ut ambulem⁹ in uni-
 uersis uīs ei⁹. et custodiam⁹ mādata
 eius. et cērimōnias et iudicia quēcūq;
 mādauit patribz nris: et sint fīmones
 mei isti quibz deprecatus sum corā dño
 appropinquātes corā dño deo nro. die
 ac nocte: ut faciat iudiciū seruo suo et
 populo suo israel. per singulos dies: et sciāt
 omēs populi terre q̄a dñs ipse ē de⁹. et nō
 est ultra absq; eo: sit q̄ cor nrm pfectū
 cū dño deo nro: ut ambulem⁹ in decre-
 tis ei⁹ et custodiam⁹ mādata ei⁹. sicut
 et hodie. Igitur rex et oīs israel cū eo im-
 molabāt uictimas corā dño. Mada-
 uitq; salomō hostias pacificas quas
 immolauit dño: bouū uiginti duomi-
 lia et ouīū centū uiginti milia. Et dedi-
 cauerunt templū dñi rex et filij israel. In
 die illa sādificauit rex mediū atrij. qd̄
 erat ante domū dñi. fecit quippe olo-
 caustū ibi et sacrificiū et adipē pacifico-
 rum: quā altare ereū qd̄ erat corā dño
 min⁹ erat: et capē nō poterat olocaustū.

et sacrificiū et adipē pacificorū. fecit
 ergo salomon ī tpe illo festiuitatē cele-
 brem. et oīs israel cū eo multitudo magna
 ab introitu emath usq; ad riuū egipti
 corā dño deo nro septē diebz et septē di-
 ebz. id est quatuordecim diebz: et in die
 octauo dimisit populos. Qui bñdicētes
 regi pfecti sūt ī tabernaculo suo: letātes
 et alacriq; corde sup omībz bonis q̄ fece-
 rat dñs dauid suo suo et israel populo suo.

Factū est autē cū perfecisset **C. ix.**
 salomō edificari dom⁹ dñi et edi-
 ficiū regis. et omne quod optauerat
 et uoluerat facere: apparuit ei dñs se-
 cundo sicut apparuerat ei in gabaon.
 Dixitq; dñs ad eū. Exaudiui oratio-
 nem tuā et deprecationē tuā: quā depra-
 tus es corā me. Sādificauī domū
 hāc quā edificasti. ut ponere nomen
 meū ibi ī sempiternū: et erūt oculi mei
 et cor meū ibi cūctis diebz. Tu q; si am-
 bulaueris corā me sicut ambulauit pa-
 ter tu⁹ in simplicitate cordis. et in equi-
 tate et feceris oīa que p̄cepi tibi et iudi-
 cia mea seruaueris et legitima mea: po-
 nam thronū regni tui super israel in sem-
 piternū sicut locut⁹ sum dauid patri
 tuo dicens: nō auferet uir de genere tuo
 de solio israel. Si autē auersione auer-
 fueritis uos et filij uestri nō sequentes
 me. nec custodientes mādata mea. et
 cērimōnias quas proposui uobis: sed
 abieritis et colueritis deos alienos et
 adoraueritis eos. auferam israel de su-
 perficie terre quā dedi eis: et templū qd̄
 sādificauī nomini meo piciā a cōspe-
 ctu meo: eritq; israel in prouēbiū et ī fabu-
 lam cūctis populis: et dom⁹ hēc erit ī exem-
 plum. Omnis q̄ tūserit per eā stupēbit:
 et sibilabit et dicet. Quare fecit dñs sic
 terre huic et domui huic? Et rīdebūt.
 Quia dereliquerunt dñm deū suū qui

eduxit patres eorum de terra egypti. et secuti sunt deos alienos et coluerunt eos et adorauerunt eos: idcirco induxit dominus super eos omne malum hoc. Expletis autem annis viginti postquam edificauerat salomon duas domos id est domum domini et domum regis. hiram rege tyri prebente salomoni ligna cedrina et abiegna et aurum iuxta omne quod opus habuerat: tunc dedit salomoni hiram viginti opida in terra galilee. Et egressus est hiram de tyro. ut videret opida que dederat ei salomon: et non placuerunt ei. Et ait. Quicquid sunt civitates quas dedisti michi frater? Et appellavit eas terram thabul usque in diem hunc. Misit ergo hiram ad regem salomonem centum viginti talenta auri. Nec est summa repelatarum quam obtulit salomon rex ad edificandum domum domini et domum suam et mello. et murum iherusalem: et eser et mageddo et gazer. Pharaon rex egypti ascendit. et cepit gazer succenditque eam igni: et chananeum qui habitabat in civitate interfecit: et dedit eam in dotem filie sue uxori salomonis. Edificavit ergo salomoni gazer. et bethoron inferiorem. et baalath. et palmiram in terra solitudinis: et omnes viros qui ad se pertinebant. et erant absque muro muniunt: et civitates curruum. et civitates equitum et quodcumque ei placuit. ut edificaret in iherusalem et in libano. et in omni terra potestatis sue. Unius summi qui remanserant. de amorreis et de etheis et pherezeis. et eueis et iebuseis. qui non sunt de filiis israel: horum filios qui remanserant in terra quos scilicet non potuerant filii israel exterminare fecit salomoni tributarios. usque in diem hunc. De filiis autem israel non constituit salomon servire quemquam: sed erant viri bellatores et ministri ei et principes et duces et perfecti

curruum et equorum. Erant autem principes super omnia opera salomonis positi quingenti quinquaginta: qui habebant subiectum populum. et statutis operibus imperabant. Filia autem pharaonis ascendit de civitate david in domum suam: quam edificaverat ei salomoni. Tunc edificavit mello. Offerretur quoque salomoni tribus vicibus per annos singulos olocausta et pacificas victimas super altare quod edificaverat domino: et adolebat thymiana coram domino. Perfectumque est templum. Classen quoque fecit rex salomon in asion gaber que est iuxta aylam in litore maris rubri: in terra ydumee. Misitque hiram in classe illa suos suos viros nauticos et gnaros maris. cum suis salomonis: qui cum venissent in ophir: sumptum inde aurum quadringentorum viginti talentorum detulerunt ad regem salomonem. **C. X**

Sed et regina saba audita fama salomonis in nomine domini: venit temptare eum in enigmatibus. Et ingressa iherusalem multo cum comitatu et divitiis. camelis portantibus aromata et aux infinitum nimis et gemmas preciosas venit ad regem salomonem: et locuta est ei universa que habebat in corde suo. Et docuit eam salomon omnia verba que proposuit. Non fuit homo qui regem posset latere: et non responderet ei. Videns autem regina saba omnem sapientiam salomonis et domum quam edificaverat et cibos mese ei. et habitacula servorum et ordines ministrantium vestesque eorum et pincernas. et olocausta que offerebat in domo domini non habebat ultra spiritum: dixitque ad regem. Verus est sermo quem audiui in terra mea super sermonibus tuis et super sapientia tua: et non credebam narratibus michi. donec ipsa veni et vidi oculis meis: et probavi quod media pars michi

nūciata nō fuerit. Maior est sapiētia
et opera tua: q̄ rumor quem audiui.
Beati viri tui et beati serui tui hī qui
stant corā te semp: et audiūt sapiētiā
tuā. Sit dñs deus tu⁹ benedictus cui
cōplacuiſti: ⁊ posuit te sup thronū isrl
eo quod dilegerit dñs isrl in sempiter-
num: et cōstituit te regē ut faceres iudi-
cium ⁊ iusticiam. Dedit ergo regi cen-
tumviginti talenta auri: et aromata
multa nimis: et gēnas p̄ciosas. Non
sūt allata ultra aromata tam multa:
quam ea q̄ dedit regina saba regi salo-
moni. Sed ⁊ classis hiram que porta-
bat aur⁹ de ophir: attulit ex ophir li-
gna thijna multa nimis: et gemmas
p̄ciosas. Fecitq; rex de lignis thijnis
fulcra dom⁹ dñi et dom⁹ regine: et ci-
tharas lirasq; cantoribz. Nō sunt al-
lata huiusmodi ligna thijna: neq;
uisa usq; in presentē diē. Rex autē salo-
mon dedit regine saba oīa que voluit
et petiuit ab eo: exceptis hīs que ultro
obtulerat ei munere regio. Que reūsa
ē: ⁊ abiit ī terrā suā cū suis suis. Erat
autē pond⁹ auri quod offerebat salo-
moni per annos singulos. Secutorum
sexaginta sex talentorū auri: excepto eo
quod offerebat viri q̄ super uedigalia
erāt et negotiatores. vniuersiq; scuta
vendētes: et omnes reges arabie ducē-
q; terre. Fecit q; rex salomon ducenta
scuta de auro purissimo. Sexcentos
auri siclos dedit ī laminas scuti un⁹:
et trecentas p̄ltas ex auro p̄bato. Tre-
centq; mine auri: unā p̄ltā restiebāt.
Posuitq; eas rex ī domo salus liba-
ni. Fecit etiā rex salomon thronū de
ebore grandē: ⁊ restiuit eū auro fuluo
nimis: q̄ habebat sex grad⁹. Et sum-
mitas throni rotūda erat ī parte poste-
riori: et due manus hinc atque inde

tenentes sedile: et duo leones stabant
iuxta manus singulas: ⁊ duodecim
leunculi stantes sup sex gradus hinc
atq; inde. Nō est factū tale opus ī uni-
uersis regnis. Sed et oīa vasa de qui-
bus potabat rex salomō erāt aurea:
et unūsa suppellex dom⁹ salt⁹ libani
de auro purissimo. Nō erat argentū
nec alicui⁹ p̄ci⁹ putabāt in diebz salo-
monis: quia classis regis p mare cū
classe hiram semel per tres annos ibat
in tharlis: deferēs inde aurū et argen-
tum: et dentes elephantorū ⁊ simias et
pauos. Magnificat⁹ est ergo rex salo-
mon sup omes reges terre diuitijs et
sapiētia: et unūsa terra desiderabat
vultū salomonis: ut audiret sapien-
tiam eius quā dederat de⁹ ī corde ei⁹:
et singuli deferebant ei munera: vasa
argentea et aurea: vestes et arma belli-
ca: aromata q; et equos et mulos per
annos singulos. Cōgregauitq; salo-
mon currus et equites et facti sunt ei
millequadringenti curr⁹ et duodecim
milia equitū: ⁊ disposuit eos p ciuita-
tes munitas: ⁊ cū rege in iherlm. Fecit
q; ut tanta esset abundantia argenti
in iherlm quāta et lapidū: et cedrorū
p̄buit multitudine: quasi sicomoros
que nascunt in campeltribz. Et educe-
bantur equi salomoni de egipto ⁊ de
choa. Negotiatores enī regis emebāt
de choa: et statuto precio perducebāt.
Egredebāt autē quadriga ex egipto
sexcentis siclis argenti: et equus cētum
quingenta. Atq; in hūc modū cūcti
reges ethiorū ⁊ sirie equos venūdabāt.

Rex autē salomō amauit **C. xi.**
mulieres alienigenas multas:
filiā q; pharaonis: et moabitidas ⁊
ammonitidas. ydumcas et sydonias
et cetheas: de gentibz sup quibz dixit

dñs filiis isrl. Non ingrediemini ad eas: neq; de illis ingredient ad vras. Certissime enī auertent corda vra: ut sequamini deos ear. Hīs itaq; copulatus ē salomon ardentissimo amore. fuerūtq; ei uxores q̄si regine septingente: et concubine trecente. Et auerterūt mulieres cor ei⁹. Cūq; iam esset senex deprauatū ē cor eius p mulieres ut sequeretur deos alienos: nec erat cor ei⁹ perfectum cū dño deo suo sicut cor dauid pri⁹ ei⁹: sed colebat salomon ashtarthen deam sydonior: et chamos deū moabitarū et moloch ydolū ammonitarū. fecitq; salomō quod nō placerat corā dño: et nō adimpleuit ut sequeretur dñm sicut dauid pater eius. Tūc edificauit salomō fanū chamos ydolo moab in monte q̄ est cōtra iherusalem: et moloch ydolo filiorū ammon. Atq; i hūc modū fecit vniuersis vxoribz suis alienigenis: q̄ adolebāt thura et immolabant dijs suis. Igīt iratus ē dñs salomoni: quod auersa esset mens ei⁹ a dño deo isrl q̄ apparuerat ei scdō: et preceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos: et nō custodiuit q̄ mandauit ei dñs. Dixit itaq; dñs salomoni. Quia habuisti hoc apud te et non custodisti pactū meū ⁊ pcepta mea q̄ mādauī tibi: dirūpens scindam regnū tuū: ⁊ dabo illud vxo tuo: verū tamen in diebz tuis nō faciā propter dauid patre tuū. De manu filij tui scindā illud: nec totū regnū auferam sed tribū vnā dabo filio tuo: propter dauid seruū meū et iherlm quam elegi. Suscitauit autē dñs adūsariū salomoni adad ydumeū de semine regio: qui erat i edom. Cū enī esset dauid in ydumea ⁊ ascēdisset ioab princeps milicie ad sepeliendū eos qui fuerant

infedi: et occidisset omne masculinū i ydumea: sex enī mensibz ibi moratus est ioab: et oīs isrl donec interimeret omne masculinū in ydumea: fugit adad ipse et viri ydumei de seruis pri⁹ ei⁹ cū eo: ut ingrederetur egiptū. Erat autem adad puer paruul⁹. Cūq; surrexissent de madian: venerūt in pharan. Tulerūtq; secū viros de pharan: et introierūt egiptū: ad pharaonē regē egipti. Qui dedit ei domū: et cibos cōstituit: et terram delegauit. Et inuenit adad gratiā corā pharaone valde: instantū ut daret ei vxorē sororē vxoris sue germanā tathies regine. Genuitq; ei soror tathies genebath filiū: et nutritū ē tathies i domo pharaonis. Eratq; genebath habitans apud pharaonem cū filijs ei⁹. Cūq; audisset adad in egipto dormisse dauid cū patribus suis: et mortuū esse ioab principē milicie: dixit pharaoni. Dimitte me: ut vadā in terrā meā. Dixitq; ei pharaon. Qua enī re apud me indiges: ut querās ire ad terrā tuā? At ille respondit. Nulla. Sed obsecro te: ut dimittas me. Suscitauit quoq; ei de⁹ adūsarium rason filiū eliadan qui fugerat adadezer regē soba dñm suū: et cōgregauit cōtra eū viros ⁊ factus est princeps latronū cū inficeret eos dauid: abierūtq; damascū et habitauerūt ibi: ⁊ cōstituerūt eū regē i damasco: eratq; adūsari⁹ isrl cūctis diebz salomonis. Et hoc est malū adad ⁊ odiū contra isrl: regnauitq; in siria. Iheroboam q; fili⁹ nabath euphrateus de sareda: filius salomonis cui⁹ mater erat nomine eua mulier vidua: leuauit manū cōtra regē. Et hec causa rebellionis aduersus eū: quia salomon edificauit mello: ⁊ coequauit voraginem

ciuitatis dauid patris sui. Erat autē
 iheroboā uir fortis et potens. Vidēsq;
 salomon adoleſcentē bone indolis ⁊
 industriū cōstituerat eū pfectū super tri-
 buta uniuſe dom⁹ ioseph. Factum est
 igit̃ in tpe illo ut iheroboā egredere de
 iherlm: ⁊ inueneret eū ahias ſilonites
 propheta in uia opert⁹ pallio nouo.
 Erāt autē duo tantū i agro. Apphen-
 densq; ahias pallium suū nouū quo
 coopert⁹ erat scidit in duodecim par-
 tes: et ait ad iheroboā. Tolle tibi decē
 scissuras. Nec enī dicit dñs deus isra-
 hel. Ego scindā regnū de manu salo-
 monis: et dabo tibi decē tribus. Por-
 ro una tribus remanebit ei ppter ſuū
 meū dauid: ⁊ iherlm ciuitatē quā elegi
 re omnibz tribubz isrl: eo qd dereliq̃rit
 me: et adorauit aſtharchem deam sy-
 donior: et chamos deū moab: et mo-
 loch deū filior: ammon: et nō ambu-
 lauerit in ujs meis ut faceret iusticiā
 corā me: et pcepta mea et iudicia ſicut
 dauid pater ei⁹. Nec auferā omne re-
 gnū de manu ei⁹: ſed ducē ponā eū
 cūdis diebz uite ſue ppter dauid ſeruū
 meū quē elegi: q̃ cuſtodiuit mādata
 mea ⁊ pcepta mea. Auferā autē regnū
 de manu filij ei⁹ ⁊ dabo tibi decē tribus:
 filio autē ei⁹ dabo tribū vnā: ut rema-
 neat lucerna dauid ſuo meo cūdis die-
 bus corā me in iherlm ciuitate quam
 elegi: ut eſſet nomē meū ibi. Te autē af-
 ſumam: et regnabis ſup oīa q̃ deſide-
 rat anima tua: et iſq; rex ſuper isrl. Si
 igit̃ audieris oīa que precepero tibi et
 ambulaueris in ujs meis: ⁊ feceris qd
 rectū eſt corā me cuſtodies mandata
 mea et pcepta mea: ſicut fecit dauid ſer-
 uus me⁹ ero tecū: et edificabo tibi do-
 mum fideli: quō edificauit dauid do-
 mum et tradā tibi isrl: et affligā ſemen

dauid ſup hoc: uerū tamen nō cūdis
 diebz. Voluit ergo ſalomon interfice-
 re iheroboam. Qui ſurrexit et affugit
 in egiptū ad ſeſar regē egipti: ⁊ fuit in
 egipto uſq; ad mortē ſalomonis. Re-
 liquū autē uerbor: ſalomonis et oīa
 que fecit et ſapientia ei⁹: ecce uniuſa
 ſcripta ſunt in libro uerbor: dierū ſalo-
 monis. Dies autē quos regnauit ſa-
 lomon in iherlm ſuper omne isrl: qua-
 draginta anni ſunt. Dormiuitq; ſa-
 lomon cū patribz ſuis: et ſepult⁹ eſt i
 ciuitate dauid patris ſui: regnauitq;
 roboam filius ei⁹ pro eo. **C. XII**

Uenit autē roboā in ſichem. Illuc
 enī cōgregatus erat oīs popul⁹
 isrl ad cōſtituendū eū regem. At uero
 iheroboam filius nabath cū adhuc
 eſſet in egipto profugus a facie ſalo-
 monis regis: audita morte ei⁹ reuer-
 ſus eſt de egipto. Miſerūtq; ⁊ uocauē-
 runt eū. Venit ergo iheroboā et oīs
 multitudo isrl: et locuti ſunt ad roboā
 dicentes. Pater nūc duriffimū iugū
 impoſuit nobis: tu itaq; nunc immi-
 nue paululū de imperio patris tui du-
 riſſimo et de iugo gūiffimo qd impo-
 ſuit nobis: et ſeruiemus tibi. Qui ait
 eis. Hec uſq; ad terciū diem: et reuertē-
 ni ad me. Cūq; abiſſet p̃p̃s: inijt cōſi-
 lium rex roboam cum ſenioribz: qui
 aſſiſtebāt corā ſalomone patre ei⁹
 cū adhuc uiueret: et ait. Quod datis
 cōſiliū ut rēdeam p̃p̃o? Qui dixerunt
 ei. Si hodie obdieris p̃p̃o huic: et ſer-
 uieris et petitioni eor: ceſſeris: locutus-
 q; fueris ad eos uerba lenia: erūt tibi
 ſui cūdis diebz. Qui dereliquit cōſiliū
 ſeruum quod dederāt ei: et adhibuit
 adoleſcentes qui nutriti fuerant cū eo ⁊
 aſſiſtebant illi: dixitq; ad eos. Quod
 michi datis cōſiliū ut rēdeam p̃p̃o

huic. qui dixerūt mihi leui⁹ fac iugū
quod imposuit pater tu⁹ super nos.
Et dixerūt ei iuvenes q̄ nutriti fuerant
cū eo. Sic loquere p̄lo huic: qui locu-
ti sunt ad te dicēs. Pater tu⁹ aggra-
uauit iugū nr̄m: tu releua nos. Sic
loq̄ris ad eos. Minimus digīt⁹ me⁹
grossior est dorso p̄ris mei. Et nūc pa-
ter meus posuit sup̄ vos iugū graue:
ego autē addā super iugū vrm̄. Pater
me⁹ cecidit vos flagellis: ego autē ce-
dam vos scorpionibz. Venit ergo ihe-
roboam. ⁊ oīs p̄ls ad roboā. die ter-
cia: sicut locut⁹ fuerat rex dicēs. reuer-
mini ad me die tertia. Rnditq; rex po-
pulo dura. derelicto cōsilio seniorū qđ
ei dederāt: ⁊ locut⁹ est eis scđm cōsiliū
iuuenū dicens. Pater me⁹ agguauit
iugū vrm̄: ego autē addam iugo v̄ro.
Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego
autē cedā vos scorpionibz. Et nō acq̄-
uit rex p̄lo quō auersat⁹ fuerat eum
dñs: ut suscitarer verbū suū qđ locut⁹
fuerat ī manu abie syonite ad ihero-
boam filiū nabach. Videns itaq; po-
pulus quod nolisset eos audire rex:
rñdit ei dicens. Que nobis pars ī da-
uid. uel que hereditas ī filio ysaī? Va-
de in tabernacula tua isrl̄. Nūc uide do-
mum tuā dauid. Et abiit isrl̄ ī taberna-
cula sua. Sup̄ filios autē isrl̄. quicūq;
habitabāt in ciuitatibz iuda. regna-
uit roboā. Misit ergo rex roboā adu-
ram q̄ erat super tributa: et lapidauit
eū oīs isrl̄: et mortu⁹ est. Porro rex ro-
boam festinus ascendit currū et fugit
in iherlm̄: recessitq; isrl̄ a domo dauid
usq; ī presentē diē. Factū est autē cū au-
disset oīs isrl̄ quod reūsus esset ihero-
boam miserūt et vocauerūt eū congre-
gato retu: et cōstituerūt eū regem super
omnē isrl̄: nec secut⁹ ē quisquā domū

dauid p̄ter tribū iuda solam. Venit
autē roboā iherlm̄ ⁊ congregauit uni-
uersam domū iuda et tribū beniamin
centū octoginta milia electorū viroꝝ et
bellatorū: ut pugnaret contra domū
isrl̄: et reducerent regnū roboam filio
salomonis. Factū est autē sermo dñi
ad semelā virū dei dicēs. Loquere ad
roboā filiū salomonis regē iuda. ⁊ ad
omnē domū iuda ⁊ beniamin et reli-
quos de p̄lo dicēs. Nec dicit domin⁹.
Nō ascendetis: nec bellabitis contra
fratres v̄ros filios isrl̄. Reuertatur vir ī
domū suā. A me enī factū ē verbū hoc.
Audierūt sermonē dñi: ⁊ reuersi sunt
de itinere sicut eis preceperat dñs. Edi-
ficauit autē iheroboā sychem ī mōre
effraim: ⁊ habitauit ibi. Et egressus in-
de edificauit phanuel. Dixitq; iherobo-
am ī corde suo. Nūc reuertetur regnū ad
domū dauid. si ascenderit p̄ls iste ut
faciat sacrificia in domo dñi ī iherlm̄:
et conuerteret cor p̄li huic⁹ ad dñm suū
roboam regē iuda: interficiēntq; me ⁊
reuerterent ad eū. Et ex cogitato cōsilio
fecit duos vitulos aureos: ⁊ dixit eis.
Nolite ultra ascendere iherlm̄. Ecce dii
tui isrl̄: qui te eduxerunt de terra egipti.
Posuitq; unū ī bethel. ⁊ alterū in dan:
et factū est verbū hoc in peccatū. Qbat
enī p̄ls ad adorandū vitulū usq; in
dan. Et fecit phana ī eccelsis: et sacer-
dotes de extrēmis p̄li qui nō erāt de
filijs leui. Constituitq; diē solēnem in
mese octauo. quīta decima die mēsis:
ī similitudinē solēnitatis q̄ celebrabat
ī iuda. Et ascendēs altare similiter fe-
cit ī bethel: ut imolaret vitulis quos
fabricatus fuerat. Cōstituitq; ī bethel
sacerdotes extrēos q̄ fecerat: et ascendit
super altare quod extruxerat in bethel:
quīta decima die mēsis octauī quē

finxerat de corde suo. Et fecit sollemni-
tatem filijs israhel: et ascendit super al-
tare ut adoleret incensum. **C. xiii.**

Et ecce vir dei venit de iuda in ser-
mone dñi in bethel iheroboam
stante sup altare: et thus iaciente. Et
exclamauit cōtra altare i sermone dñi.
et ait. Altare altare: hec dicit dñs. Ec-
ce filius nascei domui dauid iosias
nomine: et immolabit sup te sacerdo-
tes recessorū q̄ nūc i te thura succēdūt:
et ossa hominū sup te incendet. Dedit
q̄ in illa die signū dicens. Hoc erit si-
gnum quod locut⁹ est dñs. Ecce alta-
re scindet: et effundet cinis qui in eo ē.
Cūq; audisset rex sermonem hoīs dei
quē inclamauerat cōtra altare i bethel:
extendit manū suam de altari dicens.
Apprehendite eū. Et ceauit man⁹ eius
quā extenderat cōtra eū: nec valuit re-
trahere eā ad se. Altare q̄ scissum est:
et effusus ē cinis de altari: iuxta signū
quod p̄dixerat vir dei in sermone dñi.
Et ait rex ad virū dei. Deprecare faciē
dñi dei tui et ora p me: ut restituatur
man⁹ mea michi. Trauit vir dei faciē
em dñi: et reuersa ē man⁹ regis ad eū:
et facta est sicut prius fuerat. Locut⁹ ē
autē rex ad virū dei. Veni mecū domū
ut prādeas: et dabo tibi munera. Re-
sponditq; vir dei ad regē. Si dederis
michi mediā partē dom⁹ tue nō veni-
am tecū: nec comedā panē neq; bibā
aquā in loco isto. Sic enī mandatū
est michi i sermone dñi p̄cipietis. Nō
comedes panē neq; bibes aquā: nec
reuerteris p viā qua venisti. Abiit ergo
per aliā viam: et nō ē reuersus per iter
quo venerat in bethel: pphetes autem
quidā senex habitabat i bethel: ad quē
venerūt filij sui: et narrauerūt ei oīa o-
pera q̄ fecerat vir dei illa die in bethel.

Et verba q̄ locut⁹ fuerat ad regē nar-
rauerūt patri suo. Et dixit eis pater eo-
rum. Per quā viā abiit? Ostenderunt
ei filij sui viā per quā abierat vir dei q̄
venerat de iuda. Et ait filijs suis. Ster-
nite michi asinū. Qui cū strauissent:
ascendit et abiit post virū dei: et inue-
nit eū sedentē sub terebintū. Et ait
illi. Tu ne es vir dei qui venisti de iuda?
Rēdit ille. Ego sū. Dixitq; ad eū. Ve-
ni mecū domū: ut comedas panē. Qui
ait. Nō possū reuerri neq; venire tecū:
nec comedā panē nec bibā aquā i lo-
co isto: q̄a locut⁹ est dñs ad me i sermo-
ne dñi dicens. Nō comedes panē et nō
bibes aquā ibi: nec reuerteris p viam
qua ieris. Qui ait illi. Et ego ppheta
sum similis tui: et angelus locut⁹ ē mi-
chi i sermone dñi dicens. Reduc eū tecū
i domū tuā: ut comedat panē et bibat
aquā. Refellit eū: et reduxit secū. Come-
dit ergo panē i domo eius: et bibit a-
quam. Cūq; sederet ad mensā: factus
est sermo dñi ad pphetam q̄ reduxerat
eū. Et exclamauit ad virū dei q̄ vene-
rat de iuda dicens. Hec dicit dñs. Quia
nō obediēs fuisti ori dñi: et nō custodi-
sti mandatū quod precepit tibi dñs de-
us tu⁹ et reūsus es et comedisti panē
et bibisti aquā i loco i quo p̄cepit tibi.
ne comederes panē neq; biberes aquā:
nō inferet cadaver tuū i sepulcrū patrum
tuorū. Cūq; comedisset et bibisset: strauit
asinum suū ppheta quē reduxerat.
Qui cū abisset inuenit eū leo in viā: et
occidit: et erat cadaver ei⁹ p̄iectū i itine-
re. Asinus autē stabat iuxta illū: et leo
stabat iuxta cadaver. Et ecce viri tūse-
vntes viderūt cadaver p̄iectū i viā: et
leonē statim iuxta cadaver. Et venerūt
et divulgauerūt i ciuitatē: i qua pphe-
tes ille senex habitabat. Quod cum

audisset propheta ille qui reduxerat eū de via ait. Vir dei ē qui inobediēs fuit ori domini: et tradidit eū dñs leonī. et cōstregit eū: et occidit iuxta verbū domini qđ locut⁹ ē ei. Dixitq; ad filios suos. Sternite michi asinū. Qui cū strauissent et ille abisset: inuenit cadauer eius p̄iectū in via: et asinū et leonē stantes iuxta cadauer. Non comedit leo de cadauere: nec lesit asinū. Tulit ergo pph̄es cadauer viri dei et posuit illud super asinū: et reūsus intulit ī ciuitatē pph̄e senis ut plangeret eū: et posuit cadauer ei⁹ ī sepulcro suo. Et plangerūt eū: heu heu mī frater. Cūq; plangissent eū: dixit ad filios suos. Cum mortuus fuero sepelite me ī sepulcro ī quo vir dei sepult⁹ ē: iuxta ossa ei⁹ ponite ossa mea. Profecto enī veniet sermo quē p̄dixit in sermone dñi contra altāre quod ē ī bethel: et contra oīa ph̄ana reccellorū que sūt ī urbibz samarie. Post recta hec nō ē reūsus iheroboam de via sua p̄ssima: sed ecōtrario fecit de nouissimis p̄lis sacerdotes reccellorū. Quicūq; volebat implebat manū suam. et fiebat sacerdos reccellorū. Et p̄pter hāc causam peccauit dom⁹ iheroboā. et euersa ē: et deleta de sup̄stie t̄re. **C. xiii.**

In tempore illo egrotauit abia filius iheroboā. Dixitq; iheroboam uxori sue. Surge et cōmuta habitū ne cognoscaris quod sis uxor iheroboam: et vade ī sylo ubi ē ahias p̄ph̄a qui locutus est michi qđ regnatur⁹ essem super p̄lm hūc. Tolle quoq; ī manu tua decē panes et crustulam et vas mellis: et vade ad illū. Ip̄e enim indicabit tibi: quid euentus sit puero huic. Fecit ut dixerat uxor iheroboā. et cōsurgens abiit ī sylo: et venit ī domū ahie. At ille non poterat uidere: quia caligauerūt ocli ei⁹

p̄ senectute. Dixit autē dñs ad ahiam. Ecce uxor iheroboam ingredit⁹ ut cōsulat te sup filio tuo quia egrotat. Nec et hec loqueris ei. Cū ergo illa intraret et dissimularet se esse que erat: audiuit ahias sonitū pedum eius introeuntis per ostium: et ait. Ingredere uxor iheroboam. Quare aliā te esse simulas? Ego autem missus sum ad te durus nūcius. Vade et dic iheroboā. Nec dicit dñs deus isrl. Quia exaltaui te de medio p̄li et dedi te ducē sup p̄lm meum isrl. et scidi regnū domus dauid et dedi illud tibi. et non fuisti sicut seru⁹ meus dauid qui custodiuit mandata mea. et secutus est me ī toto corde suo faciens quod placitū esset in cōspectu meo: sed opatus es male sup omnes qui fuerūt ante te. et fecisti tibi deos alios et cōflatiles. ut me ad iracundiā prouocares: me autē p̄iecisti post corpus tuū: id circo ecce ego inducā mala sup domū iheroboā. et p̄cutiā de iheroboam. mīngētem ad parietē et clausum et nouissimū in isrl: et mūdabo reliquias dom⁹ iheroboā sicut mūdari solet finis usq; ad p̄ux. Qui mortui fuerūt de iheroboā ī ciuitate comedent eos canes: qui autē mortui fuerūt in agro vorabunt eos aues reli: q̄a dñs locut⁹ est. Tu igit⁹ surge et vade ī domū tuam: et ī ip̄o introitu pedum tuarum ī urbem moriet⁹ puer: et planget eum om̄is isrl et sepeliet. Ip̄e enim solus inferet de iheroboam ī sepulcrū: quia ī uentus est sup eo sermo bon⁹ a dño deo isrl ī domo iheroboam. Constituet autem sibi dñs regem sup israhel: qui p̄cutiet domū iheroboā ī hac die. et ī hoc tempe: et p̄cutiet dñs deus israhel: sicut moueri solet harundo ī aqua. Et euellet isrl de terra bona

hac quā uedit patribus eorū: et uenit-
labit eos transflumē: quia fecerūt sibi
lucos ut irritarēt dñm. Et tradet dñs
deus isrl' ppter peccata iheroboam: qui
peccauit et peccare fecit isrl'. Surrexit
itaq; uxor iheroboam. et abiit: et ue-
nit ī tharlsa. Cūq; illa ingrederet limen
dom⁹. puer mortuus est: et sepelierunt
eum et planxit eū omnis isrl'. iuxta ser-
monem dñi quē locut⁹ ē in manu ser-
uī sui ahie pphē. Reliqua autē uerborū
iheroboā quomō pugnauerit. et quo-
modo regnauerit. ecce scripta sunt in
libro uerborū dierū regū isrl'. dies autē
quibus regnauit iheroboā: uiginti duo
anni sunt. Et dormiuit iheroboā cum
patribz suis: regnauitq; nadab filius
eius pro eo. Porro roboam filius sa-
lomonis regnauit in iuda. Quadra-
ginta et uini⁹ anni erat roboam cū
regnare cepisset: decē et septē annis re-
gnauit in iherlm ciuitate quam elegit
dñs ut poneret nomē suū ibi ex omni-
bus tribubz isrl'. Nomen autē matris
eius naama amanites. Et fecit iudas
malū coram dño: ⁊ irritauerunt eum
sup omībz que fecerāt patres eorum
in peccatis suis que peccauerūt. Edifi-
cauerūt enī ⁊ ipī sibi aras ⁊ statuas ⁊
lucos super omnē collem excelsū ⁊ sub-
ter omnem arborē frondosam. sed et
effeminati fuerūt ī ira: fecerūtq; omnes
abholationes gentiū: quas attriuit
dñs ante faciem filiorū isrl'. In quinto
autem anno regni roboam ascendit
sefac rex egipti in iherlm: et tulit thesau-
ros domus dñi ⁊ thesauros regios et
omnēsa diripuit: scuta quoq; aurea
que fecerat salomon pro quibus fecit
rex roboam scuta erea: et tradidit ea in
manu ducum scutariorū. ⁊ eorum qui
recubabant ante ostium dom⁹ regis.

Cumq; ingrederetur rex in domū dñi
portabant ea qui preeundi habebant
officiū: et postea reportabant ad arma-
mentariū scutariorū. Reliqua autē ser-
monum roboam et omnia que fecit:
ecce scripta sunt in libro sermonū die-
rum regū iuda. Fuitq; bellū int̄ robo-
am et iheroboā. cūdis diebus. Dormi-
uitq; roboam cum patribz suis: et se-
pultus est cū eis ī ciuitate dauid. Mo-
men autē mris ei⁹ naama amanites.
Et requauit abia fili⁹ ei⁹ p eo. **C. xv.**

gitur i octauodecimo anno regni iheroboam filij nabath. regnauit abya sup iudam. Tribus annis regnauit i iherusalem. Nomen matris ei⁹ maacha filia abessalon: ambulauitq; i omibz pctatis pris sui que fecerat ante eum: nec erat cor eius pfectum cum dno deo suo sicut cor dauid patris eius. Sed propter dauid dedit ei dñs deus suus lucernam in iherusalem ut suscitaret filiū eius post eum. et statueret iherlm: eo quod fecisset dauid rectum in oculis dñi: et non declinasset ab omnibus que pceperat ei cunctis diebz uite sue: excepto sermone urie ethel. at tamē bellum fuit inter abyam et iheroboā omni tempore uite eius. Reliqua autem sermonū abyre. et omnia q̄ fecit: nonne hec scripta sunt i libro verborū dierum regū iuda? fuitq; plū inter abyam et inter iheroboam. Et dormiuit abya cum patribus suis: et sepelierunt eum in ciuitate dauid: regnauitq; asa fili⁹ eius p eo. In anno ergo uicesimo iheroboā regis israhel. regnauit asa reg iuda: 40 quadraginta 1 uno anno regnauit in iherusalem. Nomen matris eius maacha. filia abessalō. 1 fecit asa rectum ante conspectū dñi sicut dauid pater ei⁹: 1 abstulit effeminatos de ira:

purgauitque uniuersas sordes ydolorum que fecerant patres eius. Insuper et machani matrem suam amouit ne esset princeps in sacris priapi. et in loco eius quem consecrauerat: subuertitque specum eius. et confregit simulacrum turpissimum: et combussit in torrente cedron. Eccelesia autem non abstulit. Verumtamen cor asa perfectum erat cum domino deo suo cunctis diebus suis: et intulit ea que sanctificauerat pater suus et uouerat in domum domini: argentum et aurum et uasa. Bellum autem erat inter asa et baasa regem israel: cunctis diebus eorum. Ascendit quoque baasa rex israel in iudam. et edificauit rama: ut non posset quispiam egredi uel ingredi de parte asa regis iude. Tollens itaque asa omne argentum et aurum quod remanserat in thesauris domus domini et in thesauris domus regie. dedit illud in manus seruum suum: et misit ad benadab filium tabrenim filij ezion regem sirie qui habitabat in damasco dicens. sedus est inter me et te et inter patrem meum et patrem tuum: ideo misi tibi munera argentum et aurum: et peto ut uenias. et irritum facias sedus quod habes cum baasa rege israel. et recedat a me. Acquiesces benadab regi asa misit principes exercitus sui in ciuitates israel: et percusserunt ahion et dan et abel. domum maacha. et uniuersam ceneroth. omnem scilicet terram neptalim. Quod cum audisset baasa intermisit edificare rama: et reuersus est in tersa. Rex autem asa nuntium misit in omnem iudam dicens. Nemo sit recusatus. Et tulerunt lapides de rama et ligna eius quibus edificauerat baasa: et extruxit de eis rex asa gabaa beniamin. et mapha. Reliqua autem omniu sermonum asa et uniuerse fortitudinis eius et cuncta que fecit et

ciuitates quas extruxit: nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda? Verumtamen in tempore senectutis sue doluit pedes: et dormiuit cum patribus suis et sepultus est cum eis in ciuitate dauid patris sui: regnauitque iosephat filius eius pro eo. Nadab uero filius iheroboam regnauit super israel anno secundo asa regis iuda: regnauitque super israel duobus annis: et fecit quod malum est in conspectu domini: et ambulauit in uisibus patris sui et in peccatis eius. quibus peccare fecit israel. Insidiatus est autem ei baasa filius ahie de domo ysachar: et percussit eum in gebbethon que est urbs philistinorum. Siquidem nadab et omnes israel obsidebant gebbethon. Interfecit ergo illum baasa in anno tercio asa regis iuda: et regnauit pro eo. Cumque regnasset: percussit omnem domum iheroboam. Non dimisit nec unam quidem animam de semine eius donec deleter eum: iuxta uerbum domini quod locutus fuerat in manu serui sui ahie silonitis. propter peccata iheroboam que peccauerat et quibus peccare fecerat israel: et propter delictum quo irritauerat dominum deum israel. Reliqua autem sermonum nadab et omnia que operatus est: nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum israel? fuitque bellum inter asa et baasa regem israel: cunctis diebus eorum. Anno tercio asa regis iuda regnauit baasa filius ahie super omnem israel in tersa uiginti quatuor annis: et fecit malum coram domino: ambulauitque in uisibus iheroboam. et in peccatis eius quibus peccare fecit israel. **C. xvi.**

Factus est autem sermo domini ad iehu filium anani contra baasa dicens. Pro eo quod exaltasti te de puluere. et posuisti te ducem super populum meum israel. tu autem ambulasti in uia iheroboam. et

peccare fecisti populum meum israel ut me iri-
tares in peccatis eorum: ecce ego demerā
posteriora baasa . et posteriora domus
eius: et faciam domum tuam: sicut domum
iheroboam filij nabath. Qui mortuus
fuerit de baasa in ciuitate comedent eum
canes: et qui mortuus fuerit ex eo in re-
gione: comedet eum volucres celi. Re-
liqua autem sermonum baasa . et quaecumque
fecit et plura eius: nonne hec scripta sunt
in libro verborum dierum regum israel? Dor-
muit ergo baasa cum patribus suis se-
pultusque est in thelsa: et regnauit hela
filius eius pro eo. Cum autem in manu
iehu filij anani prophetę verbum domini factum
esset contra baasa . et contra domum
eius . et contra omne malum quod fecerat
coram domino ad irritandum eum in opibus
manuum suarum . ut fieret sicut domus ihe-
roboam: ob hanc causam occidit eum.
Iste est iehu filium anani prophetę. Anno
vicesimo septimo asa regis iuda regnauit
hela filius baasa super israel in thelsa duo-
bus annis: et rebellauit contra eum
seruus suus zambri dux medie partis
equitum. Erat autem hela in thelsa bibens
et temulentus: in domo arsa prefecit
thelsa. Irreuerens ergo zambri percussit et
occidit eum anno vicesimo septimo
asa regis iuda: et regnauit pro eo. Cumque
regnasset et sedisset super solium eius per-
cussit omnem domum baasa et non dere-
liquit ex ea mingentem ad parietem:
et propinquos et amicos eius. Deleuitque
zambri omnem domum baasa iuxta ver-
bum domini quod locutus fuerat . ad baa-
sa in manu iehu prophetę propter uniuersa pec-
cata baasa . et peccata hela filij eius:
qui peccauerunt . et peccare fecerunt israel . pro-
uocantes dominum deum israel in vanitatibus
suis. Reliqua autem sermonum hela .
et omnia que fecit: nonne hec scripta

sunt in libro verborum dierum regum israel?
Anno vicesimo septimo . asa regis iu-
da regnauit zambri septem diebus in
thelsa. Porro exercitus obsidebat geb-
bethon urbem philistinorum. Cumque au-
disset rebellasse zambri et occidisse re-
gem: fecit sibi regem omnis israel ambri
qui erat princeps militie super israel
in die illa in castris. Ascendit ergo am-
bri et omnis israel cum eo de gebbethon:
et obsidebant thelsa. Videns autem
zambri quod repugnanda esset ciuitas
ingressus est palatium et succendit se cum
domo regia: et mortuus est in peccatis
suis que peccauerat faciens malum
coram domino: et ambulans in via ihero-
boam . et in peccato eius quod fecit pec-
care israel. Reliqua autem sermonum
zambri et insidiarum eius et tyrannidis:
nonne hec scripta sunt in libro verborum
dierum regum israel? Tunc diuisus est populus
israel in duas partes. Media pars
populi sequebatur thebni filium gineth ut
constitueret eum regem: et media pars
amri. Prevaluit autem populus qui erat
cum amri populo qui sequebatur thebni
filium gineth: mortuusque est thebni et re-
gnauit amri. Anno vicesimo primo
asa regis iuda regnauit amri super israel
duodecim annis. In thelsa regnauit
sex annis: emitque montem samarie a so-
mer duobus talentis argenti et edifi-
cauit eum: et vocauit nomen ciuitatis
quam extruxerat nomine somer: id est
montem domini vel montem samarie. Fecit
autem amri malum in conspectu domini:
et operatus est nequiter super omnes qui
fuerunt ante eum. Ambulauitque in o-
mni via iheroboam filij nabath et in
peccatis eius . quibus peccare fecerat isra-
el: ut irritaret dominum deum israel in vani-
tatibus suis. Reliqua autem sermonum

amri. et plia eius que gessit: nōne hec scripta sunt in libro verborū dīez regū israhel? Dormiuitq; amri cū patribz suis: et sepult⁹ est ī samaria: regnauit q; achab filius eius p eo. Achab vero filius amri regnauit sup israhel. āno tricesimoodauo asa regis iuda. Et regnauit achab filius amri sup isrl in samaria. viginti et duobz annis. Et fecit achab filius amri malū ī conspectu dñi: sup omnes qui fuerūt ante eū. Nec suffecit ei ut ambularet ī peccatis iheroboam filij nabath: insup duxit uxorem iezabel filiam merbaal regis sidonior. Et abiit et seruauit baal. et adorauit eū: et posuit aram baal in templo baal. quod edificauerat in samaria: et plantauit lucū. Et addidit achab in ope suo irritans dñm deum israhel: sup omnes reges isrl qui fuerūt ante eum. In diebus eius: edificauit ahiel de bethel ihericho. In abiram primitiuo suo fundauit eam: et in segub nouissimo suo posuit portas eius: iuxta verbum domini quod locutus fuerat in manu iosue filij nun. **C. xvm.**

Et dixit helias thesbites de habitationibz galaad ad achab. Viuit dñs deus isrl in cuius conspectu sto: si erit annis hīs ros et pluuia nisi iuxta oris mei verba. Et factum ē verbū dñi ad eū dicens. Recede hinc et vade contra orientem: et abscondere in torrente carith qui est contra iordanē et ibi de torrente bibes: coruisq; precepi ut pascant te ibi. Abiit ergo: et fecit iuxta verbum domini. Cumq; abisset: sedit in torrente carith qui ē contra iordanem. Corui q; deferebant ei panem et carnes mane: similiter panem et carnes vespere: et bibebat de torrente. Post dies autē aliquātos siccatus ē torrent:

nō enim pluerat sup terram. Factus est ergo seruo dñi ad eū dicens. Surge et vade in sarcpta sidonior: et manebis ibi. Precepi enim ibi mulieri vidue ut pascat te. Surrexit: et abiit in sarcpta sidoniorum. Cumq; venisset ad portā ciuitatis apparuit ei mulier vidua colligens ligna: et vocauit eam: dixitq; ei. Da michi paululum aque in vase ut bibam. Cumq; illa pgeret ut afferret: clamauit post tergum eius dicens. Affer michi obsecro et buccellā panis in manu tua. Que respondit. Viuit dñs deus tuus: quia nō habeo panem nisi quantū pugillus capere potest farine ī ydria: et paululū olei in lechito. En colligo duo ligna: ut ingrediar et faciam illud michi et filio meo: ut comedam⁹ et moriamur. Ad quam helias ait. Noli timere: sed vade et fac sicut dixisti. Verūtamen michi primum fac de ipa farinula subcineritium panem paruulū. et affer ad me: tibi autē et filio tuo facies postea. Prec autē dixit dñs deus isrl. Ydria farine non deficiet: nec lechitus olei minuet: usq; in diem in qua dñs daturus est pluuiam sup faciem terre. Que abiit: et fecit iuxta verbum helie. Et comedit ipe et illa et domus eius: et ex illa die ydria farine nō defecit et lechitus olei non est imminutus. iuxta verbū dñi quod locutus fuerat in manu helie. Factum est autem post verba hec. egrotauit filius mulieris matrifamilias: et erat languor fortissimus ita ut nō remaneret in eo alitus. Dixit ergo ad heliam. Quid michi et tibi vir dei? Ingressus es ad me ut rememorarentur iniquitates mee: et interficeres filium meū. Et ait ad eam helias. Da michi filium tuum. Tulitq; eum de sinu eius

et portauit in renaculū ubi ipse mane-
bat: et posuit super lectulū suū: et cla-
mauit ad dñm et dixit. Domine deus
meus. etiam ne viduā apud quam
ego ut cunq; sustentor afflixisti: inifi-
ceres filium eius? Et respandit se atq;
mensus ē sup puerum tribus vicibz: et
clamauit ad dñm et ait. Domine deus
meus: reuertatur obsecro anima pue-
ri huius in viscera eius. Et reaudiuit
dñs vocem helie: et reuersa est anima
pueri intra eū: et reuixit. Tulitq; helias
puerum et deposuit eum de renaculo
in inferiorem domum: et tradidit ma-
tri sue: et ait illi. En uiuit filius tuus.
Dixitq; mulier ad heliam. Nunc in
isto cognoui quoniā uir dei es tu: et
uerbū dñi i ore tuo uerū est. **C. xviii.**

Post dies multos. factum est uer-
bum dñi ad heliam. in anno ter-
cio dicens. Vade et ostende te achab:
ut dem pluuiam super faciem terre. Quir
ergo helias ut ostenderet se achab. Erat
autem fames uehemens in samaria.
Vocauitq; achab abdiam dispensa-
torem domus sue. Abdias autē time-
bat dñm deum ualde. Nam cū inter-
ficeret iezabel pphas dñi tulit ille cen-
tum pphas et abscondit eos quinquagenos
et quinquagenos in speluncis: et
pauit eos pane et aqua. Dixit ergo ach-
ab ad abdiam. Vade in terram ad
uniuersos fontes aquarū et in cunctas
ualles: si forte possimus inuenire her-
bam et saluare equos et mulos: et nō
penitus iuncta intereant. Diuiserunt
q; sibi regiones: ut circuiret eas. Ach-
ab ibat p uiam unam: et abdias p
uiam alterā seorsū. Cūq; esset abdias
in uia: helias occurrit ei. Qui cum co-
gnouisset eum: cecidit sup faciem suā
et ait. Num tu es dñe mi helias? Cui

ille respondit. Ego. Et dixit. Vade et
dic dño tuo. Adest helias. Et ille: qd
peccaui inquit quoniā trades me ser-
uum tuum. in manu achab ut inter-
ficiat me? Viuit dñs deus tuus: quia
non est gens aut regnū. in quo non
miserit dñs meus te requirens. Et re-
spondentibz cunctis nō est hic: adiu-
rauit regna singula et gētes. eo qd mi-
nime reperiretis. Et nunc dicis michi:
vade et dic dño tuo adest helias? Cū-
q; recessero a te spiritus dñi asportabit
te in locum quē ego ignoro: et ingres-
sus nuntiabo achab: et nō inueniens
te interficiet me. Seruus autem tuus
timet dñm ab infantia sua. Numquid
nō indicatū est tibi dño meo quid fe-
cerim cum interficeret iezabel pphetas
dñi: qd absconderim de pphetis dñi cen-
tum uiros quinquagenos et quinquagenos
in speluncis et pauierim eos pa-
ne et aqua? Et nunc tu dicis vade et
dic domino tuo adest helias: ut inter-
ficiat me? Et dixit helias. Viuit dñs
exercituum ante cuius vultū sto: quia
hodie apparebo ei. Abijt ergo abdias
in occursum achab: indicauitq; ei. Ve-
nitq; achab in occursum helie: et cum
uidisset eum ait. Tu ne es ille: qui con-
turbas isrl? Et ille ait. Non ego tur-
bauī israhel sed tu et domus patris tui: qd
dereliquistis mādata dñi et secuti estis
baalim. Verū tamen nūc mitte et con-
grega ad me unūsum israhel i mon-
te carneli: et pphas baal qdringentos
quinquaginta. pphasq; iutorū qua-
dringentos: qui comedunt de mensa
iezabel. Misit achab ad omnes filios
israhel: et cōgregauit pphetas i mon-
te carneli. Accedēs autē helias ad o-
mnem pplm isrl ait. Usquequo clau-
dicatis i duas partes? Si dominus

est deus sequimini eum: si autē baal: sequimini illū. Et nō respōdit ei p̄pl̄s verbum. Et ait rursus helias ad p̄pl̄m. Ego remansi p̄pheta dñi solus: p̄ph̄e autē baal quadringenti et quinquaginta. prophetaq; luorū quadringenti viri sunt. Dantur nobis duo boues: et illi eligāt sibi bouē unū ⁊ in frustra credentes ponāt sup ligna: ignem autē non supponant. Et ego faciam bouē alterum et imponam sup ligna: ignē autē nō supponā. Inuocate nomina deorū vestrorū: ⁊ ego inuocabo nomen dei mei: et deus q̄ exaudierit p̄ ignem ip̄e sit deus. Respondens om̄is p̄pl̄s. ait. Prima p̄positio quā locut⁹ ē helias. Dixit ergo helias p̄ph̄etis baal. Eligite vobis bouē unum ⁊ facite primū quia vos plures estis: ⁊ inuocate nomina deorū vrorū: ignēq; nō supponatis. Qui cū tulissent bouē quē dederat eis fecerunt: et inuocabant nomen baal demane usq; ad meridiē dicentes. Baal exaudi nos. Et non erat vox: neq; qui responderet. Transiiebātq; altare quod fecerāt. Cūq; esset iam meridiēs: illudebat illis helias dicens. Clamate voce maiore. Deus enī est: et forsitan loquitur. aut in diuersorio est. aut in itinere: aut certe dormit: ut exiret. Clamabāt ergo voce magna: ⁊ incidebāt se iuxta ritū suū cultreis et lanceolis. donec perfunderentur sanguine. Postq; autem trāsīt meridiēs. ⁊ illis prophetantibus. venerat tempus quo sacrificium offerri solet: nec audiebatur vox neq; aliquis respondebat nec attendebat orātes: dixit helias om̄i p̄plo. Venite ad me. Et accedente ad se populo curauit altare dñi quod destructum fuerat: et tulit duodecim lapides iuxta num̄erū tribuū filiorum iacob ad quē

factus est sermo dñi dicens. israel erit nomen tuū: ⁊ edificauit de lapidibz altare in nomine dñi. fecitq; aqueductū quasi p̄ duas arationes i circuitu altaris: et composuit ligna. diuisitq; per membra bouem et posuit super ligna: ⁊ ait. Implete quatuor ydrias aqua: et fundite sup olocautū et super ligna. Rursumq; dixit. Eciam secundo hoc facite. Qui cum fecissent scđo. ait. Eciam tercio idip̄m facite. feceruntq; tercio: ⁊ currebant aque circum altare: et fossa aqueductus repleta est. Cūq; iam temp⁹ esset ut offerret olocautū: accedens helias propheta ait. Dñe deus abraham et ysaac et israel. ostende hodie quia tu es deus israel ⁊ ego seruus tuus: et iuxta preceptū tuum feci omnia verba hec. Exaudi me dñe exaudi me: ut discat populus iste. quia tu es dñs deus: et tu conuincisti cor eorū iter. Cecidit autē ignis dñi ⁊ vorauit olocautum et ligna ⁊ lapides: puluerem quoq; et aquā que erat in aqueductu lambens. Quod cum vidisset om̄is populus: cecidit in faciem suā et ait. Dominus ip̄e est deus: dñs ip̄e est deus. Dixitq; helias ad eos. Apprehendite p̄ph̄as baal: ⁊ ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cū ap̄hendisset: duxit eos helias ad torrentem sylon: et interfecit eos ibi. Et ait helias ad achab. Ascende comede et bibe: quia sonus m̄ste pluuię ē. Ascendit achab. ut comederet et biberet: helias autem ascendit in verticē carmeli ⁊ prius in terram posuit faciem suā inter genua sua: et dixit ad puerum suū. Ascende: ⁊ prospice cōtra mare. Qui cum ascendisset et contemplatus esset ait. Non est quicq;. Et rursus ait illi. Reuertere septem vicibus. In septima autē vice

ecce nubecula parua quasi vestigiū homi-
nis ascendebat de mari. Qui ait. Ascen-
de: et dic achab. Iunge currū tuum et
descende: ne occupet te pluuia. Cūq; se-
verteret huc atq; illuc: ecce celī contene-
brati sūt. et nubes et ventus: et facta ē
pluuia grādis. Ascendēs itaq; achab
abiit ī ierabel: et man⁹ dñi facta ē sup
heliā: accūdisq; lumbis currebat ante
achab donec veniret ī ierabel. **CXIX.**

Nunciauit autem achab ihezabel.
Omnia que fecerat helias: et quo-
modo occidisset uniuersos pphetas
baal gladio. Misitq; ihezabel nunciū
ad heliam dicens. Hec michi faciant
dñi. et hec addant: nisi hac hora tras
posuero animam tuā sicut animam
unius ex illis. Tinnuit ergo helias et
surgens abiit quocunq; eum ferebat
voluntas: venitq; in berlabee iuda. et
dimisit ibi puerum suum: et perrexit in
desertū viam unius diei. Cūq; venis-
set et sederet subter unam iuniperum:
petiuit anime sue ut moreretur. Et ait.
Sufficit michi dñe: tolle animā meā.
Neq; enim melior sum quam patres
mei. Proiecitq; se: et obdormiuit ī um-
bra iuniperi. Et ecce angel⁹ dñi tetigit
eum: et dixit illi. Surge comede. Respe-
xit: et ecce ad caput suū subcineritius
panis et vas aque. Comedit ergo et bi-
bit: et rursum obdormiuit. Reuersusq;
est angelus domini scdō et tetigit eū:
dixitq; illi. Surge comede. Grandis
enim tibi restat via. Qui cū surrexisset
comedit et bibit: et ambulauit in for-
titudine tibi illi⁹ quadraginta diebz
et quadraginta noctibz usq; ad mon-
tem dei oreb. Cūq; venisset illuc: man-
sit in spelunca. Et ecce sermo domini
ad eum: dixitq; illi. Quid hic agis he-
lias? At ille respōdit. Zelo zelatus sū

pro dño deo exercitū: quia derelique-
runt pactum dñi filij israhel. Altaria
tua destruxerūt. et pphas tuas occiderūt
gladio: et derelictus sum ego solus: et
querūt animā meā. ut auferant eam.
Et ait ei. Egredere: et sta in monte corā
dño. Et ecce dominus transijt: et spiri-
tus grādis et fortis. subuertēs mōtes:
et conterens petras ante dñm. Nō in
spiritu dñs. Et post spiritū cōmotio.
Nō in commotione dñs. Et post cō-
motionē ignis. Nō in igne dñs. Et
post ignē sibilus aure tenuis. Quod
cum audisset helias opuit vultū suū
pallio: et egressus stetit ī ostio spelun-
ce: et ecce vox ad eum dicens. Quid hic
agis helias? Et ille respondit. Zelo ze-
latus sum pro dño deo exercitū: quia
dereliquerunt pactum tuū filij israhel.
Altaria tua destruxerunt et pphetas
tuos occiderunt gladio: et derelictus
sum ego solus: et querunt animam
meam ut auferāt eam. Et ait dñs ad
eum. Hade et reuertere ī viam tuam.
per desertū in damascū. Cūq; peruene-
ris illuc. unges asahel regem sup syri-
am: et iehu filiū namī unges regem
sup israhel: heliseum autē filiū saphat
qui est de abelmaula unges ppham
pro te. Et erit quicūq; fugerit gladiū
asahel occidet eum iehu: et quicūq;
fugerit gladiū iehu interficiet eum he-
liseus. Et derelinquā michi in israhel
septem milia virorū quorū genua nō
sunt in curuata ante baal: et omne os
quod nō adorauerit eum osculans
manum. Profectus ergo inde helias
reperit heliseum filium saphat arantē
in duodecim iugis boum: et ipse ī duo-
decim iugis boum arantibz vn⁹ erat.
Cūq; venisset helias ad eū: misit pal-
lium suū sup eum. Qui statim relinquit

bobus cucurrerit post heliā. Et ait. Osu-
lor oro te patrem meū et matrē meā :
et sic sequar te. Dixitq; ei. Vade et re-
uerrere. Quod enim meū erat feci tibi.
Reuersus autē ab eo tulit par boum
et madauit illud : et in aratro boum
coxit carnes : et dedit populo et come-
derūt. Consurgensq; abiit et secutus
est heliam : et ministrabat ei. **C. xx.**

Porro benadab rex sirie cōgrega-
uit omnem exercitum suū . et tri-
gintaduos reges secum . et equos et
cursos : et ascendens pugnabat cōtra
samariā : et obsidebat eam. Mittens
q; nuncios ad achab regem israhel
in ciuitatē ait. Hec dicit benadab. Ar-
gentum tuū et aurum tuū meum ē : et
uxores tue et filij tui optimi mei sunt.
Responditq; rex isrl. Iuxta verbū tuū
dñe mi rex : tuus sū ego et omnia mea.
Reuertētesq; nuncij dixerunt. Hec dicit
benadab q̄ misit nos ad te. Argētum
tuū et aurum tuum et uxores tuas et
filios tuos dabis michi. Cras igitur
hac eadem hora mittam seruos meos
ad te : et scrutabūtur domū tuā et domū
seruorū tuorum : et omne qd eis placue-
rit ponent in manibz suis et auferent.
Vocauit autē rex israhel omnes senio-
res terre . et ait. Animaduertite et vide-
te : quā insidietur nobis. Misit enī ad
me pro uxoribus meis et filijs et pro
argento et auro : et non abnuī. Dixe-
runtq; omnes maiores natu et uniuersus
plus ad eum. Non audias : neq;
acquiescas illi. Responditq; nuncijs
benadab. Dicite dño meo regi. Omnia
propter que misisti ad me seruū tuū
in initio faciā : hanc autem rem facere
nō possum. Reuersiq; nūcij : retulerūt
ei. Qui remisit et ait. Hec faciāt michi
dñi et hec addant : si suffecerit puluis

samarie pugillis omnis populi qui
sequitur me. Et respōdens rex isrl ait.
Dicite ei. Ne gloriē accinctus . eque
ut distinctus. Factum est autem cum
audisset benadab verbū istud bibeat
ip̄e et reges in umbraculis : et ait suis.
Circundate ciuitatem. Et circun-
dederunt eam. Et ecce propheta unus
accedens ad achab regem israhel ait
ei. Hec dicit dñs. Certe uidisti omnē
multitudinem hanc nimā. Ecce ego
tradam eam in manum tuam hodie :
ut scias quia ego sū dñs. Et ait ach-
ab. Per quem? Dixitq; ei. Hec dicit do-
minus. Per pedissequos principum
prouinciarū. Et ait. Quis incipiet pre-
liari? Et ille dixit. Tu. Recensuit ergo
pueros principum prouinciarum : et
reperit numerū ducētorū trigintaduorū.
Et recensuit post eos populū omnes fili-
os israhel septem milia : et egressi sunt
meridie. Benadab autē bibeat tenu-
lentus in umbraculo suo : et reges tri-
gintaduo cū eo qui ad auxilium ei⁹
uenerāt. Egressi sunt autē pueri prin-
cipum prouinciarū i prima fronte. Mi-
sit itaq; benadab : qui nunciauerunt
ei dicētes. Viri egressi sūt de samaria.
At ille ait. Siue p pace ueniūt appre-
hendite eos uiuos : siue ut preliantur
uiuos eos capite. Egressi sūt ergo pue-
ri principum prouinciarū : ac reliquis
exercit⁹ sequebat. Et percussit unusquis-
q; uirum qui contra se ueniebat : fuge-
runtq; sirii : et persecut⁹ est eos israhel.
Fugit quoq; benadab rex sirie i equo
cū equitibus suis. Necnon egressus
rex israhel percussit equos et cursos : et
percussit siria plaga magna nimis.
Accedens autem propheta ad regem
israhel dixit ei. Vade et confortare : et
scito . et uide quid facias. Sequenti enī

39
anno. rex sirie ascendet cōtra te. Serui
vero regis sirie dixerūt ei. Dñi mōtūm
sunt dñi eorum: ideo supauerunt nos.
Sed melius est ut pugnemus contra
eos in campestribus: et obtinebimus
eos. Tu ergo verbū hoc fac. Amoue
reges singulos ab exercitu tuo: et pone
principes p̄ eis: et instaure numerum
militum qui ceciderūt de tuis et equos
scdm equos pristinos: et currus scdm
currus quos ante habuisti. et pugna-
bimus contra eos in campestribus: et
videbis quod obtinebimus eos. Cre-
didit consilio eorū: et fecit ita. Igitur
postq̄ ann⁹ transierat recensuit bena-
dab siros et ascendit ī affec: ut pugna-
ret contra israhel. Porro filij israhel
recensiti sūt et acceptis cibarijs profe-
di ē aduerso: castraq; metati sūt con-
tra eos q̄si duo parui greges caprarū:
sirī autē repleuerūt terram. Et accedens
unus vir dei dixit ad regē israhel. Hec
dicit dñs. Quia dixerūt sirī deus mon-
tium est dñs. et nō est deus vallium:
dabo omnē multitudinē hāc grandē
in manu tua: et scietis quia ego sum
dñs. Dirigebantq; septem diebus ēē
adūso hīj atq; illi acies: septima autē
die commissum est bellū. Percusserūt
q; filij israhel de sirīs centū milia pedi-
tum in die una. Fugerunt autem sirī
qui remanserunt in affec in ciuitatem:
et cecidit murus super viginti septem
milia hominū qui remāserant. Por-
ro benadab fugiēs ingressus ē ciuitatē
in cubiculum quod erat intra cubicu-
lum: dixerūtq; ei serui sui. Ecce audim⁹
qđ reges domus israhel clemētes sint.
Ponam⁹ itaq; saccos ī lumbis nrīs
et funiculos in capitibus nostris: et
egrediamur ad regē israhel: forsitan
saluabit animas nrās. Accinxerunt

175
saccis lumbos suos et posuerūt funi-
culos in capitibz suis: ueneruntq; ad
regē israhel et dixerūt ei. Seruus tuus
benadab dicit. Quat oro te anima
mea. Et ille ait. Si ad huc uenit: fra-
ter meus est. Quod acceperūt viri pro
omine: et festinantes rapuerūt verbū
ē ore eius: atq; dixerūt. Frater tuus
benadab. Et dixit eis. Ite et adducite
eum ad me. Egressus est ergo ad eum
benadab: et leuauit eum in currū suū.
Qui dixit ei. Ciuitates quas tulit pa-
ter meus a patre tuo reddā: et plateas
fac tibi in damasco sicut fecit pater me-
us in samaria: et ego federat⁹ recedā
a te. Depigit ergo fedus: et dimisit eū.
Tunc vir quidam de filiis prophetarū
dixit ad socium suum ī sermone dñi.
Percute me. At ille noluit percutere.
Qui ait. Quia noluisti audire vocem
dñi: ecce recedes a me: et percutiet te leo.
Cumq; paululum recessisset ab eo: in-
uenit eum leo atq; percussit. Sed et al-
terum inueniens virū: dixit ad eum.
Percute me. Qui percussit eū: et vulne-
rauit. Abiit ergo propheta et occurrit
regi in via: et nuntauit asperione pul-
ueris os. et oculos suos. Cumq; rex
transisset: clamauit ad regem et ait.
Seruus tuus egressus est ad prelian-
dum conūmus: cūq; fugisset vir un⁹.
adduxit eū quidā ad me: et ait. Custodi
virū istū. Qui si lapsus fuerit erit
anima tua p̄ anima ei⁹: aut talentū
argenti appendes. Dum autē ego tur-
batus huc illucq; me uerterem: subito
non comparuit. Et ait rex israhel ad
eum. Hoc est iudiciū tuū: quod ipse
decreuisti. At ille statim absterxit puluerē
de facie sua: et cognouit eū rex isrl qđ
esset de prophetis. Qui ait ad eū. Hec
dicit dominus. Quia dimisisti virū

digitum morte de manu tua. erit anima tua pro anima eius: et populus tuus pro populo eius. Reuersus est igitur rex israel in domum suam. audire contemnens: et furibundus venit in samariam. **xxi**

Post verba autem hec tempore illo vinea erat naboth israelite qui erat in israel: iuxta palacium achab regis samarie. Locutus est ergo achab ad naboth dicens. Da michi vineam tuam ut faciam michi ortum oleum: quia vicina est et prope domum meam. Daboque tibi pro ea vineam meliorem: aut si commodius tibi putas argenti precium quantum digna est. Cui respondit naboth. Propitius michi sit dominus: ne dem hereditatem patrum meorum tibi. Venit ergo achab in domum suam. indignans et scendens super verbo quod locutus fuerat ad eum naboth israelites dicens: non dabo tibi hereditatem patrum meorum. Et proiciens se in lectulum suum auertit faciem suam ad parietem: et non comedit panem. Ingressa est autem ad eum iezabel uxor sua: dixitque ei. Quid est hoc unde anima tua contristata est. et quare non comedis panem? Qui respondit ei. Locutus sum naboth israelite et dixi ei. Da michi vineam tuam accepta pecunia: aut si tibi placet dabo tibi vineam meliorem pro ea. Et ille ait. Non dabo tibi vineam meam. Dixit ergo ad eum iezabel uxor eius. Grandis auctoritatis es: et bene regis regnum israel. Surge et comede panem: et equo animo esto. Ego dabo tibi vineam naboth israelite. Scripsit itaque litteras rege nomine achab. et signauit eas anulo eius: et misit ad maiores natu. et optimates qui erant in ciuitate eius: et habitabant cum naboth. Litterarum autem hec erat sententia. Predicite

ieiunium et sedere facite naboth inter primos populi: et submittite duos viros filios belial contra eum. et falsum testimonium dicant benedixit naboth deum et regem: et educite eum et lapidate. sicque moriatur. Fecerunt ergo ciues eius maiores natu et optimates qui habitabant cum eo in urbe sicut preceperat eis iezabel: et sicut scriptum erat in litteris quas miserat ad eos. Predicauerunt ieiunium: et sedere fecerunt naboth inter primos populi: et adductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos sedere contra eum. At illi scilicet ut viri diabolici. dixerunt contra eum testimonium coram multitudine. Benedixit naboth deum et regem. Quandoque eduxerunt eum extra ciuitatem: et lapidibus interfecerunt. Miseruntque ad iezabel dicentes. Lapidatus est naboth: et mortuus est. Factum est autem cum audisset iezabel lapidatum naboth et mortuum: locuta est ad achab. Surge posside vineam naboth israelite: quia noluit tibi acquiescere et dare eam accepta pecunia. Non enim uiuit naboth: sed mortuus est. Quod cum audisset achab mortuum uidelicet naboth: surrexit et descendebat in vineam naboth israelite ut possideret eam. Factus est igitur sermo domini ad heliam thesbiten dicens. Surge: descende in occursum achab regis israel: qui est in samaria. Ecce ad vineam naboth descendit: ut possideat eam. Et loqueris ad eum dicens. Hec dicit dominus deus. Occidisti: insuper et possidisti. Et post hec addes. Hec dicit dominus. In loco hoc in quo lixerunt canes sanguinem naboth: lambent quoque sanguinem tuum. Et ait achab ad heliam. Num inuenisti me inimicum tibi? Qui dixit. Inueni: eo quod uenundasti sis ut faceres

malum in conspectu dñi. Hec dicit dominus. Ecce ego inducā sup te malū. et demetā posteriora tua: et interficiā de achab mīngentem ad parietem: et clausum et ultimū in israhel. Et dabo domum tuam sicut domū iheroboā filij nabath. et sicut domū baasa filij ahia: quia egisti ut me ad iracundiā prouocares: et peccare fecisti isrl. Sed et de iezabel locutus ē dominus dicens. Canes comedent iezabel: i agro iēsrahel. Si mortuus fuerit achab in ciuitate comedēt eū canes: si autē mortu⁹ fuerit in agro: comedent eū volucres celi. Igit̃ non fuit alter talis sicut achab: q̃ uenundatus est ut faceret malū in conspectu dñi. Concitauit enī eum iezabel uxor sua: et abominabilis factus est. intantum ut sequeretur ydola que fecerāt amorrei: quos cōsumpsit dominus a facie filiorū israhel. Itaq; cum audisset achab sermones istos scidit uestimenta sua. et opuit cilicio carnem suam: ieiunauitq; ⁊ dormiuit in sacco: et ambulauit de millo capite. Et factus est sermo domini ad heliam thelbiten dicens. Nonne uidisti humiliatum achab coram me: quia igitur humiliatus est mei causa. nō inducā malū in dieb; eius: sed i dieb; filij sui inferam malū domui eius. **C. xxii.**

Transierunt igit̃ tres anni absq; bello inter siriam et israhel. In anno autem tercio descendit iosaphat rex iuda ad regem israhel. Dixitq; rex israhel ad seruos suos. Ignoratis q̃ nostra sit ramoth galaad. et negligimus tollere eam de manu regis sirie. Et ait ad iosaphat. Veniesne mecum ad preliandum in ramoth galaad. Dixitq; iosaphat ad regem isrl. Sicut ego sum: ita et tu. Populus meus et

populus tuus unum sunt: et equites mei equites tui. Dixitq; iosaphat ad regem israhel. Quere oro te hodie sermonem domini. Congregauit ergo rex israhel prophetas. quadringētos circiter uiros: et ait ad eos. Ire debet i ramoth galaad ad bellandum an quiescere. Qui rñderunt. Ascende: et dabit eam dominus i manu regis. Dixit autē iosaphat. Non est hic propheta dñi quispiam: ut interrogemus per eū. Et ait rex israhel ad iosaphat. Remansit uir unus per quē possumus interrogare dominū: sed ego odi eū. quia nō prophetat michi bonum sed malum: micheas filius iemla. Cui iosaphat ait. Ne loquaris ita rex. Vocauit ergo rex isrl eunuchū quendam: et dixit ei. Festina adducere micheam filium iemla. Rex autē isrl et iosaphat rex iuda sedebāt. unusquisq; in solio suo uestiri cultu regio i area iuxta ostium porte samarie: et unūsi prophete prophetabant in conspectu eorū. Fecit quoq; sibi sedechias filius chanaan cornua ferrea et ait. Hec dicit domin⁹. Hīs uentilabis siriam: donec deleas eam. Omēs q; prophete similiter prophetabant dicens. Ascende i ramoth galaad et uade prospere: et tradet dominus i manus regis. Muncius uero q̃ ierat ut vocaret micheam: locut⁹ est ad eū dicens. Ecce sermones prophetarum ore uno regi bona predicant. Sit ergo sermo tuus similis eorum: et loquere bona. Cui micheas ait. Viuit dominus: quia quodcunq; dixerit michi dominus hoc loquar. Venit itaq; ad regem: et ait illi rex. Michea: ire debemus in ramoth galaad ad preliandū an cessare. Cui ille rñdit. Ascende et uade prospere: et tradet

dñs ī manu regis. Dixit autē rex ad eū. Iterū atq; iterum adiuro te: ut nō loquaris michi nisi qđ verū est in nomine dñi. Et ille ait. Vidi cundū isrl dispersum in mōtibz: quasi oves non habentes pastore. Et ait dñs. Non habet isti dñm: reuertatur unusquisq; in domū suā in pace. Dixit ergo rex isrl ad iosaphat. Nunquid non dixi tibi quia nō pphat michi bonū: sed semp malū? Ille vero addens ait. Propter hoc audi sermonem dñi. Vidi dñm sedentē sup soliū suū: et omniū exercitū celi assistentem ei a dextris et a sinistris. Et ait dñs. Quis decipiet achab regē israhel ut ascendar: et cadat in ramoth galaad? Et dixit vn⁹ verba huiusce modi: et alius aliter. Egressus est autē spiritus: et stetit corā dño: et ait. Ego decipiam illū. Cui locut⁹ est dñs. In quo? Et ille ait. Egrediar: et ero spirīt⁹ mendax in ore om̃i ppharū eius. Et dixit dñs. Decipies et pualetis: egredere et fac ita. Nunc igitur ecce dedit dñs spirītū mendaciū in ore om̃i pphetarū tuorū qui hic sunt: et dñs locutus est cōtra te malū. Accessit autē sedechias filius chanaan: et percussit micheā in maxillā. et dixit. Ne ergo dimisit spiritus dñi: et locut⁹ est tibi? Et ait micheas. Visurus es ī die illa: quando ingredieris cubiculū intra cubiculum ut abscondaris. Et ait rex israhel. Tollite micheam et maneat apud ammon principē ciuitatis. et apud ioas filium amalech: et dicite eis. Hec dixit rex. Mittite virū istum in carcerem: et sustentate eum pane tribulationis et aqua angustie: donec reuertat in pace. Dixitq; micheas. Si reuersus fueris in pace: nō est locutus in me dñs. Et ait. Audite ppli om̃es. Ascendit itaq;

rex isrl et iosaphat rex iuda. ī ramoth galaad. Dixit itaq; rex israhel ad iosaphat. Sume arma et ingredere prelium: et induere vestibz tuis. Porro rex isrl mutauit habitū suū: et ingressus est bellū. Rex autem sirie p̃eperat principibz curruum triginta duobus dicens. Nō pugnabitis cōtra minore et maiore quemq;: nisi contra regem israhel solū. Cum ergo vidissent principes curruū iosaphat suspicati sunt qđ ipse esset rex israhel: et impetu facto pugnabant contra eū. Et exclamauit iosaphat. Intellexerūtq; principes curruum qđ non esset rex israhel: et cessauerunt ab eo. Unus autem quidam tetendit arcum. in incertum sagittam dirigit: et casu percussit regē israhel inter pulmonem et stomachū. At ille dixit aurige suo. Herte manū tuam. et eice me de exercitu: quia grauiter vulneratus sū. Commissū est ergo preliū in die illa. Et rex israhel stabat ī curru suo. contra siros: et mortuus ē vespere. Fluēbat autē sanguis plage ī sinum curru: et prece insonuit in uniuerso exercitu anteq; sol occumberet dicens. Unusquisq; reuertatur in ciuitatem et in terram suā. Mortuus est autē rex: et platus est in samariā. Sepelierūtq; regem in samaria: et lauerūt currū ei⁹ in piscina samarie et linxerunt canes sanguinē eius: et habenas lauerunt iuxta verbum dñi quod locut⁹ fuerat. Reliqua autē sermonum achab et uniuersa que fecit. et domus eburnea quā edificauit. cundarūq; urbium quas exstruxit: nonne hec scripta sūt ī libro verborū dierū regū israhel? Dormiuit ergo achab cū patribz suis: et regnauit ochozias filius ei⁹ pro eo. Josaphat vero filius asa regnare cepit super

iudam: anno quarto achab regis israel. Trigintaquinque annos erat cum regnare cepisset: et vigintiquinque annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius azuba: filia salai. Et ambulavit in omni via asae patris sui: et non declinavit ex ea. Fecitque quod rectum est in conspectu domini: verumtamen recessa non abstulit. Adhuc enim populus sacrificabat et adolebat incensum in recessis. Patremque habuit iosaphat cum rege israel. Reliqua autem verborum iosaphat et opera eius que gessit et prelia nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum iuda? Sed et reliquias effeminatorum qui remanserant in diebus asae patris eius abstulit de terra. Nec erat tunc rex constitutus in edom. Rex vero iosaphat fecerat classes in mari: que navigarent in ophir propter aurum: et ire non poterant: quia confracte sunt in asyongaber. Tunc autem ochozias filius achab ad iosaphat. Vade cum servis tuis in navibus. Et noluit iosaphat. Dormivitque iosaphat cum patribus suis: et sepultus est cum eis in civitate david patris sui: regnavitque ioram filius eius pro eo. Ochozias autem filius achab regnare reperat super israel in samaria anno septimodecimo iosaphat regis iuda: regnavitque super israel duobus annis. Et fecit malum in conspectu domini: et ambulavit in via patris sui et matris sue: et in via iheroboam filii nabath qui peccare fecit israel. Servivit quoque baal et adoravit eum: et irritavit dominum deum israel iuxta omnia que fecerat pater eius.

*Incipit liber
Regum quintus C. 1°.*

Revertitur est autem moab in israel: postquam mortuus est achab. Ceciditque ochozias per cancellos cenaculi sui: quod habebat in samaria et egrotavit: misitque nuncios dicentis ad eos. Ite consulite beelzebub deum acharon: utrum vivere queam de infirmitate mea hac. Angelus autem domini locutus est ad heliam thesbitem dicens. Surge et descende in occursum nuntiorum regis samarie: et dices ad eos. Numquid non est deus in israel: ut eatis ad consulendum beelzebub deum acharon? Quamobrem hec dicit dominus. De lectulo super quem ascendisti non descendes: sed morte morieris. Et abiit helias: reverterique sunt nuntii ad ochoziam. Qui dixit eis. Quare reverts estis? At illi responderunt ei. Vir occurrit nobis: et dixit ad nos. Ite revertimini ad regem qui misit vos: et dicitis ei. Hec dicit dominus. Numquid quia non erat deus in israel mittis ut consulatur beelzebub deum acharon? Idcirco de lectulo super quem ascendisti non descendes: sed morte morieris. Qui dixit eis. Cuius figure et habitus est vir ille qui occurrit vobis: et locutus est verba hec? At illi dixerunt. Vir pilosus: et zona pellicia accinctus remibus. Qui ait. Helias thesbites est. Misitque ad eum quinquagenarium principem: et quinquaginta qui erant sub eo. Qui ascendit ad eum: sedentique in vertice montis ait. Homo dei: rex precepit ut descendas. Respondensque helias. Dixit quinquagenario. Si homo dei sum: descendat ignis de celo et deuoret te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: et deuoravit eum: et quinquaginta qui erant

cū eo. Rursumq; misit ad eū principē
 quinquagenariū alterum: et quinquaginta
 cū eo. Qui locut⁹ est illi. Homo
 dei: hec dicit rex. Festina. Descende.
 Respondens helias ait. Si homo dei
 ego sum: descendat ignis de celo et de-
 uoret te et quinquaginta tuos. Descen-
 dit ergo ignis de celo: et deuorauit illū
 et quinquaginta eius. Iterum misit
 principē quinquagenariū tertium: et
 quinquaginta qui erant cū eo. Qui cū
 uenisset curuauit genua cōtra heliam:
 et precatus est eum et ait. Homo dei:
 noli despiciere animā meā. et animas
 seruorum tuorū qui mecum sunt. Ecce
 descendit ignis de celo et deuorauit du-
 os principes quinquagenarios p̄mo:
 et quinquagenos qui cum eis erant.
 Sed nunc obsecro ut miserearis ani-
 me mee. Locut⁹ est autē angelus dñi
 ad heliam dicens. Descende cum eo.
 Ne timeas. Surrexit igit et descendit
 cum eo ad regem: et locutus est ei. Hec
 dicit dñs. Quia misisti nuncios ad
 cōsulendū beelzebub deum acharon
 quasi nō esset deus in isrl a quo posses
 interrogare sermonem: ideo de lectulo
 sup quē ascendisti non descendes: sed
 morte morieris. Mortuus est autem
 iuxta sermonē dñi quē locut⁹ ē helias:
 et regnauit ioram frater eius pro eo:
 anno scđo ioram filij iosaphat regis
 iude. Non enī habebat filiū. Reliqua
 autem uerborum ochozie que opat⁹
 est. nonne hec scripta sunt in libro
 sermōnum dierum regū israhel? **C**u

Fadum est autem cū leuare uellet
 dñs heliam per turbīnē in celū:
 ibant helias et heliseus de galgalis.
 Dixitq; helias ad heliseum. Sede hic:
 quia dñs misit me usq; in bethel. Cui
 ait heliseus. Viuit dominus. et uiuit

anima tua: quia nō derelinquam te.
 Cumq; descendissent bethel: egressi sunt
 filij ppharū qui erant in bethel ad heli-
 seum: et dixerunt ei. Aliquid nosti:
 quia hodie dñs tollet dñm tuū a te?
 Qui rēdit. Et ego noui. Silere. Dixit
 autem helias ad heliseum. Sede hic:
 quia dñs misit me in ihericho. Et ille
 ait. Viuit dñs. et uiuit anima tua:
 quia nō derelinquā te. Cumq; uenissent
 ihericho: accesserunt filij pphetarū qui
 erant in ihericho ad heliseū: et dixerūt
 ei. Aliquid nosti: quia dñs hodie
 tollet dñm tuum a te? Et ait. Et ego
 noui. Silere. Dixit autem ei helias.
 Sede hic: quia dñs misit me usq; ad
 iordanem. Qui ait. Viuit dominus.
 et uiuit anima tua: quia non derelin-
 quam te. Ierunt igitur ambo pariter:
 et quinquaginta uiri de filiis ppharū
 secuti sunt eos. Qui et steterūt contra
 longe. Illi autem ambo stabant sup
 iordanem. Tulitq; helias palliū suū
 et inuoluit illud: et percussit aquas q̄
 diuise sunt i utraq; partē: et transie-
 runt ambo per siccū. Cumq; transissent:
 helias dixit ad heliseum. Postula qd̄
 uis: ut faciam tibi anteq; tollar a te.
 Dixitq; heliseus. Obsecro ut fiat i me
 duplex spiritus tuus. Qui respondit.
 Rem difficilem postulasti. At tamen
 si uideris me quādo tollar a te erit qd̄
 petisti: si autem non uideris. non erit.
 Cumq; pergerent et incedentes sermoci-
 narentur: ecce currus igneus et equi i-
 gnei diuiserunt utrumq;. Et ascendit
 helias p turbīnem in celum: heliseus
 autē uidebat: et clamabat. Pater mi:
 pater mi: currus israhel et auriga eius.
 Et nō uidit eū amplius. Apprehendit
 q; uestimenta sua: et scidit illa i duas
 partes. Et leuauit palliū helie quod

reciderat ei. Reuersusq; stetit sup ripā iordanis: et pallio helie qđ reciderat ei percussit aquas: et non sunt diuise. Et dixit. Vbi est deus helie etiā nūc? Percussitq; aquas: et diuise sunt huc atq; illuc: et transiit heliseus. Videntes autem filij pphetarū qui erāt ī ihericho decontra dixerunt. Requieuit spiritus helie super heliseum. Et uenientes in occursum eius adorauerūt eū proni in terram: dixerūtq; illi. Ecce cū seruis tuis sunt quinquaginta viri fortes: q̄ possunt ire: et querere dominū tuum: ne forte tulerit eum spiritus domini et proiecerit eum in unum montium aut in unā vallū. Qui ait. Nolite mittere. Coegeruntq; eum: donec acquiesceret et diceret. Mittere. Et miserūt quinquaginta viros. Qui cum quesissent tribz diebus: nō inuenerunt. Et reuersi sūt ad eum. At ille habitabat in ihericho: et dixit eis. Nunquid nō dixi vobis: nolite mittere? Dixerunt quoq; viri ciuitatis ad heliseum. Ecce habitatio ciuitatis huius optima est sicut tu ipse dñe prospicias: sed aque pessime sunt: et terra sterilis. At ille ait. Afferte michi vas nouum: et mittite in illud sal. Quod cū attulissent: egressus ad fontem aquarū misit in illum sal: et ait. Hec dicit dominus. Sanaui aquas has: et nō erit ultra in eis mors neq; sterilitas. Sanate sūt ergo aque usq; in diem hanc: iuxta verbū helisei qđ locutus est. Ascendit autem inde heliseus in bethel. Cūq; ascenderet p viā pueri parui egressi sunt de ciuitate: et illudebant ei dicētes. Ascende calue: ascende calue. Qui cū respexisset vidit eos: et maledixit eis ī nomine domini. Egressiq; sunt duo ursi: de saltu: et laterauerunt eē eis quadraginta duos

pueros. Abiit autē inde ī montē carneli: et inde reuersus ē in samariā. **C. m.** Ioram vero filius achab regnauit sup israel ī samaria: āno decimo octauo iosaphat regis iude. Regnauitq; duodecim annis: et fecit malum coram dño: sed non sicut pater suus et mater. Tulit enim statuas baal quas fecerat pater eius: ueruntamen in peccatis iheroboam filij nabath qui peccare fecit israel ad heli: nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutrebat pecora multa: et soluebat regi israel centum milia agnorum: et centū milia arietū cum uelleribz suis. Cūq; mortuus fuisset achab: preuaricatus est fedus qđ habebat cum rege israel. Egressus est igit rex ioram in die illa de samaria: et recensuit uniuersum israel: misitq; ad iosaphat regem iuda dicens. Rex moab recessit a me: ueni mecum contra eū ad preliū. Qui rēdit. Ascendā. Qui meus est tuus est: populus meus? populus tuus: et equi mei equi tui. Dixitq; Per quam viam ascendemus? At ille respondit. Per desertū ydumee. Perregerunt igit rex israel et rex iuda et rex edom: et circūierūt p viam septē dierū: nec erat aqua exercitui et iumentis que sequebantur eos. Dixitq; rex israel. Heu heu heu. Congregauit nōs dñs tres reges: ut traderet in manu moab. Et ait iosaphat. Est ne hic propheta dñi: ut deprecemur dñm p eum? Et respondit unus de seruis regis israel. Est hic heliseus filius saphat: qui fundebat aquam sup manus helie. Et ait iosaphat. Est apud eum sermo dñi? Descenditq; ad eum rex israel et iosaphat rex iuda: et rex edom. Dixit autem heliseus ad regem israel. Quid michi et tibi est? Vade

ad prophetas patris tui et matris tue. Et ait illi rex israel. Quare congregauit dominus tres reges hos ut traderet eos in manus moab? Dixitque ad eum heliseus. Huius dominus exercituum in cuius conspectu sto: quod si non uultu iosaphat regis iude erubescerem: non attendissem quidem te: nec respexissem. Nunc autem adducite michi psalterem. Cumque caneret psalteres: facta est super eum manus domini. Et ait. Hec dicit dominus. Facite alueum torrentis huius fossas et fossas. Hec enim dicit dominus. Non uidebitis uentum neque pluuiam: et alueus iste replebitur aquis: et biberis vos et familie vestre et iumenta uestra. Parumque est hoc in conspectu domini: insuper tradet etiam moab in manus nostras. Et percutietis omnem ciuitatem munitam et omnem urbem electam: et uniuersum lignum fructiferum succidetis cunctosque fontes aquarum obturabitis: et omnem agrum egregium operietis lapidibus. Factum est igitur mane quando sacrificium offerri solet: et ecce aque ueniebant per uiam edom. Et repleta est terra aquis. Uniuersti autem moabite audientes quod descendissent tres reges ut pugnarent aduersus eos conuocauerunt omnes qui accindi erant balthreo desuper: et steterunt in terminis primoque mane surgentes. et orto iam sole ex aduerso aquarum: uiderunt moabite contra aquas rubras quasi sanguinem: dixeruntque. Sanguis gladii est. Pugnauerunt reges contra se: et celi sunt mutui. Nunc perge ad predam moab. Perreperuntque in castra israel. Porro con surgens israel percussit moab: ac illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur qui uicerant. et percusserunt moab. et ciuitates destruxerunt: et omnem agrum

optimum mittentes singuli lapides repleuerunt: et uniuersos fontes aquarum obturauerunt: et omnia ligna fructifera succiderunt: ita ut muri tantum fictiles remanerent. Et circumdata est ciuitas a fundibularijs: et magna ex parte percussa. Quod cum uidisset rex moab preualuisse scilicet hostes tulit secum septingentos uiros educetes gladios ut irrumperent ad regem edom: et non potuerunt. Accipiensque filium suum primogenitum qui regnaturus erat pro eo obtulit olocustum super murum: et facta est indignatio magna in israel. Statimque recesserunt ab eo. et reuersi sunt in terram suam. **C. m.**

Mulier autem quedam de uxoribus prophetarum clamabat ad heliseum dicens. Seruus tuus uir meus mortuus est: et tu nosti quia seruus tuus fuit timens deum. Et ecce creditor uenit: ut tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Cui dixit heliseus. Quid uis ut faciam tibi? Dic michi. Quid habes in domo tua? At illa respondit. Non habeo ancilla tua quicquam in domo mea: nisi parum olei quo ungar. Cui ait. Hade. pete mutuo ab omnibus uicinis tuis uasa uacua non pauca: et ingredere et claude ostium tuum cum intrinsecus fueris tu et filij tui: et mitte inde in omnia uasa hec: et cum plena fuerint tolles. Quia itaque mulier: et clausit ostium super se et super filios suos. Illi offerebant uasa: et illa infundebat. Cumque plena fuissent uasa: dixit ad filium suum. Affer michi adhuc uas. Et ille respondit. Non habeo. Stetitque oleum. Venit autem illa et indicauit homini dei. Et ille. Hade inquit uende oleum et redde creditori tuo: tu autem et filij tui uiuite de reliquo. Facta est autem quedam

dies: et transibat heliseus per sunam civitatem. Erat autem ibi mulier magna: que tenuit eum ut comederet panem. Cumque frequenter inde transiret: diuertebat ad eam ut comederet panem. Que dixit ad virum suum. Animaduerto quod vir dei sanctus est iste: qui transit per nos frequenter. Faciamus ergo ei cenam paruum: et ponamus ei in eo lectulum et mensam et sellam et candelabrum: ut cum venerit ad nos maneat ibi. Facta est ergo dies quedam: et veniens diuertit in cenaculum: et requieuit ibi. Dixitque ad giezi puerum suum. Voca sunamitem istam. Qui cum vocasset eam. et illa steterisset coram eo: dixit ad puerum suum. Loquere ad eam. Ecce sedule in omnibus ministrasti nobis: quid vis ut faciam tibi? Nunquid habes negotium: et vis ut loquar regi siue principi militie? Que respondit. In medio populi mei habito. Et ait. Quid ergo vult ut faciam ei? Dixitque giezi. Me queras. Filium enim non habet: et vir eius senex est. Precepit itaque ut vocaret eam. Que cum vocata fuisset et steterisset ante ostium: dixit ad eam. In tempore isto in hac eadem hora si vita comes fuerit: habebis in utero filium. At illa. Noli queso domine mihi vir dei: noli mentiri ancille tue. Et concepit mulier: et peperit filium in tempore: et in hora eadem qua dixerat heliseus. Creuit autem puer: et cum esset quedam dies et egressus ille ad patrem suum ad melleores: ait patri suo. Caput meum doleo. At ille dixit puero. Tolle: et duc eum ad matrem suam. Qui cum tulisset et duxisset eum ad matrem suam: posuit eum illa super gremium suum usque ad meridiem: et mortuus est. Ascendit autem et collocavit eum super lectum hominis dei: et clausit

ostium. Et egressa vocavit virum suum. Et ait. Mitte mecum obsecro unum de pueris et asinam: ut ecurram usque ad hunc minum dei: et reuertar. Qui ait illi. Quamobrem causam vadis ad eum? Hodie non sunt kalende neque sabbatum. Que respondit. Vadam. Stravitque asinam: et precepit puero. Minima et propera: ne michi moram facias in eundo: et hoc age quod precipio tibi. Profecta est igitur: et venit ad virum dei in monte carmeli. Cumque vidisset eam vir dei decontra: ait ad giezi puerum suum. Ecce sunamitis illa. Vade ergo in occursum eius: et dic ei. Redene agitur circa te et circa virum tuum: et circa filium tuum? Que respondit. Rede. Cumque venisset ad virum dei in montem apprehendit pedes eius: et accessit giezi ut amoueret eam. Et ait homo dei. Dimitte illam. Anima enim eius in amaritudine est: et dominus relaxavit a me. et non indicavit michi. Que dixit illi. Nunquid petivi filium a domino meo? Nunquid non dixi tibi: ne illudas me? Et ille ait ad giezi. Accinge lumbos tuos: et tolle baculum meum in manu tua et vade. Si occurrerit tibi homo non salutes eum: et si salutaverit te quispiam non respondeas illi. Et pones baculum meum super faciem pueri. Porro mater pueri ait. Vivit dominus et vivit anima tua: non dimittam te. Surrexit ergo: et secutus est eam. Giezi autem precesserat ante eos: et posuerat baculum super faciem pueri: et non erat vox neque sensus. Reversusque est in occursum eius: et nuntiavit ei dicens. Non surrexit puer. Ingressus est ergo heliseus domum: et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. Ingressusque clausit ostium super se et super puerum: et oravit ad dominum. Et ascendit. et

incubuit super puerū: posuitq; os suū
sup os ei⁹ et oculos suos sup oculos
eius. et manus suas super man⁹ eius
et incuruauit se sup eū: et calefacta est
caro pueri. At ille reuersus. deambula-
bat i domo semel huc atq; illuc: et ascen-
dit et incubuit super eum. Et oscitauit
puer septies: aperuitq; oculos. Et ille
uocauit giesi: et dixit ei. Uoca sum-
miten hanc. Que uocata ingressa est
ad eū. Qui ait. Tolle filiū tuū. Venit
illa et corruit ad pedes eius: et adora-
uit super terram. Tulitq; filium suum.
et egressa est: et heliseus reuersus est in
galgala. **E**rat autem fames in terra:
et filij pphetarū habitabant coram eo.
Dixitq; unū de pueris suis. Pone ollā
grandem: et coque pulmentum filiis
prophetarū. Et egressus ē unus i agrū:
ut colligeret herbas agrestes. Inuenit
q; quasi uitem siluestrem: et collegit ex
ea colloquintidas agri et impleuit pal-
lium suū: et reuersus cōscidit in ollam
pulmenti. Nesciebat enim quid esset:
infuderunt igit socijs ut comederent.
Cūq; gustassent de codione: exclama-
uerunt dicentes. Moris in olla uir dei.
Et nō potuerūt comedere. At ille: affer-
te inquit farinā. Cūq; tulissent: misit
in ollam et ait. Infunde turbe ut come-
dant. Et nō fuit ampli⁹ quicq; ama-
ritudinis i olla. Vir aut quidā uenit
de balsalisa deferens uiro dei panes
pmitias: et uiginti panes ordeaceos:
et frumētum nouū i pra sua. At ille di-
xit. Da ppo ut comedat. Rēditq; ei mi-
nistet ei⁹. Quantū ē hoc ut apponam
coram centum uiris? Rursum ille: da
ait populo ut comedat. Hec enim di-
xit dominus. Comedent: et supererit.
Posuit itaq; coram eis. Qui comede-
runt: et supersuit iuxta uerbū dñi.

Naaman princeps militie regis
sirie erat uir magn⁹ apud domi-
num suum: et honoratus. Per illum
enī dedit dominus salutem sirie. Erat
autem uir fortis et diues: sed leprosus.
Porro de siria egressi fuerāt latrunculi:
et captiuam duxerant de terra israhel
puellā paruulā: que erat i obsequio
uxoris naaman. Que ait ad dñam
suam. Quinā fuisset dominus meus
ad pphetam qui est in samaria: profe-
do curasset eū a lepra quā habet. In-
gressus est itaq; naaman ad dñm su-
um: et nuntiavit ei dicens. Sic et sic
locuta est puella de terra israhel. Dixit
q; ei rex sirie. Hade: et mittā litteras
ad regem israhel. Qui cum profectus
esset et tulisset secum decem talenta ar-
genti et sex milia aureos. et decē muta-
toria uestimētorū: detulit litteras ad
regem israhel in hec uerba. Cum acce-
peris epistolam hanc: scito q; miserim
ad te naaman seruū meū ut cures eū
a lepra sua. Cūq; legisset rex israhel
litteras: scidit uestimenta et ait. Nun-
quid deus ego sum ut occidere possim
et uiuificare: quia iste misit ad me ut
curem hominē a lepra sua? Animad-
uertite et uidete: q; occasiones querat
aduersum me. Quod cum audisset
heliseus uir dei. scidisse uidelicet regē
israhel uestimenta sua: misit ad eum
dicens. Quare scidisti uestimēta tua?
Veniat ad me: et sciat esse pphetā in
israhel. Venit ergo naaman cū equis
et curribus: et stetit ad ostium domus
helisei. Misitq; ad eum heliseus nun-
tium dicens. Hade et lauare septies
in iordane: et recipiet sanitatem caro
tua atq; mūdaberis. Irat⁹ naaman.
recedebat dicens. Putabam q; egrede-
retur ad me et stans inuocaret nomē

dñi dei sui: et tangeret manu sua locū lepre: et curaret me. Nunquid nō meliores sunt abana et pharfar fluvij damasci omnibus aquis israel. ut lauer eis et munder. Cum ergo vertisset se et abiret indignans: accesserūt ad eū serui sui. et locuti sūt ei. Pater: et si rem grandē dixisset tibi ppheta. certe facere debueras. Quātomagis quia nunc dixit tibi lauare et mūdaberis. Descendit et lauit septies in iordane iuxta sermonem viri dei: et restituta ē caro eius sicut caro pueri parvuli: et mundatus est. Reversusq; ad virum dei cū univso comitatu suo: venit et stetit coram eo et ait. Vere scio qd non sit alius deus in univsa terra: nisi tantū in israel. Obsecro itaq; ut accipias benedictionem a seruo tuo. At ille respondit. Vivit dominus ante quē sto: quia non accipiā. Cūq; vim faceret: pruit nō acquieuit. Dixitq; naaman. Et vis. Sed obsecro cōcede michi seruo tuo: ut tollā onus duorum burdonū de tra. Nō enī faciet ultra servus tuus olocaustū aut victimā dñs alienis: nisi domino. Hoc aut solum est de quo depreceris dñm p seruo tuo: quādo ingredietur dñs meus templū remmō ut adoret. et illo innitente super manū meam. si adoravero in templo remmon. adorante eo in eodē loco: ut ignoscat michi dominus seruo tuo p hac re. Qui dixit ei. Vade in pace. Abiit ergo ab eo: electo tempore terre. Dixitq; giezi puer viri dei. Pepercit dñs meus naaman sro isti: ut nō acciperet ab eo q attulit. Vivit dominus quia currant post eum: et accipiam ab eo aliquid. Et secutus est giezi post tergum naaman. Quem cum vidisset ille currentē ad se: desiliit de curru i occursum eius

et ait. Redene sunt omnia. Et ille ait. Rede. Dñs meus misit me ad te dicēs. Modo venerūt ad me duo adolescentes de monte ephraim: et filij pphay. Da eis talentum argenti: et vestes mutatorias duplices. Dixitq; naaman. Melius ē ut accipias duo talenta. Et coegit eum: ligavitq; duo talenta argenti in duobus saccis. et duplicia vestimenta et imposuit duobus pueris suis: qui et portaverunt corā eo. Cūq; venisset iam vespri. tulit de manu eorū. et reposuit in domo: dimisitq; viros et abierunt: ipse autem ingressus stetit corā dño suo. Et dixit heliseus. Unde venis giezi. Qui respondit. Non iuit servus tuus quocūq;. At ille ait. Nōne cor meum in presenti erat: quando reversus est homo de curru suo in occursum tuū. Nunc igit accipisti argentū et accipisti vestes: ut emas oliveta. et vineas et oves et boues et servos et ancillas. Sed et lepra naaman adhaerebit tibi et semini tuo usq; i sempiternū. Et egressus ē qsi nix ab eo leprosus. **CVI.**

Oixerunt aut filij pphetay ad heliseum. Ecce locus in quo habitamus corā te: angustus est nobis. Eamus usq; ad iordanem et tollant singuli de silva materias singulas: ut edificemus nobis ibi locū ad habitandū. Qui dixit. Ite. Et ait vn⁹ ex illis. Veni ergo et tu cum servis tuis. Respondit. Ego veniam. Et abiit cum eis. Cūq; venissent ad iordanem: cedebāt ligna. Accidit autē: ut cū unus materiā succidisset. caderet ferrum securis i aquā. Edamavitq; ille et ait. Heu heu heu dñe mi: et hoc ipm mutuo acceperam. Dixit aut homo dei. Ubi cecidit. At ille monstravit ei locū. Prescivit ergo lignū: et misit illuc. Mataravitq; ferrum.

Et ait. Tolle. Qui extendit manum: et tulit illud. Rex autem sirie pugnabat contra israhel: consiliūq; iniecit cū suis suis dicens. In loco illo et illo ponam⁹ insidias. Misit itaq; vir dei ad regē israhel dicens. Caue ne transeas ī locū illū: quia ibi sirii ī insidijs sūt. Misit itaq; rex israhel ad locū quē dixerat ei vir dei et preoccupauit eū: et obseruauit se ibi nō semel neq; bis. Conturbatūq; est cor regis sirie pro hac re: et conuocatis seruis suis ait. Quare non indicatis michi quis p̄ditor mei sit apud regem israhel? Dixitq; unus seruorū eius. Nequaquā dñe mi rex: sed heliseus propheta qui est ī israhel indicat regi israhel omnia verba quęcumq; locutus fueris in conclauī tuo. Dixitq; eis. Ite et videte ubi sit: ut mittam et rapiā eū. Annunciauerūt ei dices. Ecce in dothaim. Misit ergo illuc equos et currus: et robur exercitus. Qui cū venisset nocte: circumdederūt ciuitatē. Consurgens autem diluculo minister viri dei egressus est: viditq; exercitum ī circuitu ciuitatis et equos et currus. Munciauitq; ei dicens heu heu domine mi quid faciem⁹? At ille respōdit. Noli timere. Plures enī nobiscū sunt: q̄ cū illis. Cūq; orasset heliseus ait. Dñe: aperi oculos huius ut videat. Et aperuit dñs oculos pueri: et vidit: et ecce mons plenus equorū et currū igneorum ī circuitu helisei. Hostes vero descendērunt ad eum. Porro heliseus orauit ad dominū dicens. Percute obsecro gentem hanc cecitate. Percussitq; eos dñs ne viderent: iuxta verbum helisei. Dixit autē ad eos heliseus. Non est hec via: nec ista est ciuitas. Sequimini me: et ostendam vobis virū quē queritis. Duxit ergo eos ī samariam.

Cūq; ingressi fuissent ī samariā: dixit heliseus. Domine: aperi oculos istorū ut videant. Aperuitq; dñs oculos eorū: et viderūt se esse ī medio samarie. Dixitq; rex israhel ad heliseū: cū vidisset eos. Nunquid percutiā eos pater mi? Et ille ait. Non percuties. Neq; enim cepisti eos gladio et arcu tuo: ut percutias. Sed pone panē et aquā coram eis: ut comedant et bibant: et vadant ad dominū suum. Appositaq; est eis ciborum magna p̄paratio. Et comederunt et biberūt: et dimisit eos: abierūtq; ad dñm suum. Et ultra nō venerūt latrones sirie ī terram israhel. Factū est autē post hec congregauit benadab rex sirie vniuersum exercitum suum: et ascendit et obsidebat samariā. Facta q; est fames magna ī samaria: et tā dñi obfessa ē donec remundaret caput asini octoginta argenteis: et quarta pars cabi stercoris columbarū quinq; argenteis. Cūq; rex israhel transiret p̄ murū: mulier quedā exclamauit ad eū dicens. Salua me dñe mi rex. Qui ait. Nō te saluet dominus. Unde te possū saluare? De area: uel de torculari? Dixitq; ad eā rex. Quid tibi vis? Que respondit. Mulier ista dixit michi. Da filiū tuū ut comedamus eū hodie: et filium meū comedemus cras. Coxiū ergo filium meū: et comedimus: dixitq; ei die altera. Da filiū tuū: ut comedam⁹ eum. Que abscondit filiū suū. Quod cum audisset rex scidit vestimēta sua: et transiebat p̄ murū. Viditq; omnis p̄p̄s cilicium quo vestitus erat ad carnem intrinsecus. Et ait rex. Hec michi faciat deus: et hec addat: si steterit caput helisei filij saphat sup ip̄m hodie. Heliseus autē sedebat ī domo sua: et senes sedebant cum eo. Premisit itaq;

virum: et anteq̃ ueniret nuntius: ille
dixit ad senes. Nunquid scitis q̃ mi-
serit filius homicide hic ut p̃scidatur
caput meum? Videte ergo: cū uenerit
nuntius. claudite ostiū: et nō sinatis
eū introire. Ecce enī sonitus pedū dñi
eius post eū est. Adhuc illo loquente
eis: apparuit nuntius qui ueniebat ad
eū. Et ait. Ecce tantū malū a dño est.
Quid ampli⁹ respicabo a dño? **C. vii.**

Dixit aut̃ heliseus. Audite uerbū
domini. Hec dicit dñs. In tem-
pore hoc cras. modius simile uno sta-
tere erit: et duo modij ordi statere uno
in porta samarie. Respondens unus
de duobz sup cuius manū rex incum-
bebat homini dei ait. Si dominus
fecerit etiam catharadas in celo: nun-
quid poterit esse qd loqueris? Qui ait.
Videbis oculis tuis: et inde nō come-
des. Quatuor ergo viri erant leprosi
iuxta introitum porte: qui dixerūt ad
inuicem. Quid hic esse uolum⁹ donec
moriāmur? Siue ingredi uoluerim⁹
ciuitatem fame moriemur: siue man-
serim⁹ hic moriendū nobis ē. Venite
ergo et transugiamus ad castra sirie.
Si pepercerint nobis uiuemus: si aut̃
occidere uoluerint: nichilomin⁹ mo-
riemur. Surrexerunt ergo uesp̃ri: ut
uenerent ad castra sirie. Cūq; uenissent
ad principium castrorū sirie: nullum
ibidem repererūt. Siquidē dominus
sonitum audiri fecerat in castris sirie.
curruū et equorū: et exercitus plurimi.
Dixeruntq; ad inuicem. Ecce mercede
cōduxit aduersum nos rex israhel re-
ges getheorū et egiptiorū: et uenerūt sup
nos. Surrexerunt ergo et fugerūt in te-
nebris: et dereliquerūt tentoria sua et e-
quos et asinos in castris: fugeruntq;
animas tantū suas saluare cupiētes.

Agit cū uenissent leprosi illi ad prin-
cipiū castrorū ingressi sunt unū taber-
naculū: et comederūt et biberūt. Tulerūt
q; inde argentū et aurum et uestes: et
abierunt et absconderunt. Et rursum
reuerſi sunt ad aliud tabernaculū: et
inde similiter auferentes absconderūt.
Dixeruntq; ad inuicem. Non recte fa-
cim⁹. Hec enim dies boni nuntij est.
Si tacuerim⁹ et noluerimus nūciare
usq; mane: sceleris arguemur. Venite
eamus: et nunciemus in aula regis.
Cūq; uenisset ad portam ciuitatis:
narrauerūt eis dicentes. Quin⁹ ad
castra sirie et nullū ibidem reperimus
homine: nisi equos et asinos alliga-
tos: et fixa tentoria. Ierunt ergo porta-
rij: et nunciauerunt in palacio regis
intrinsecus. Qui surrexit nocte: et ait
ad seruos suos. Dico uobis quid fe-
cerint nobis sirii. Sciunt quia fame
laboramus: et idcirco egressi sunt de
castris: et latitant ī agris dicētes. Cū
egressi fuerint de ciuitate capiē⁹ eos
uiuos: et tunc ciuitatē ingredi poterī-
mus. Respondit autem unus seruorū
eius. Tollamus quin⁹ equos qui re-
manſerunt in urbe: quia ipi tantum
sunt in uniuersa multitudine israhel.
alij enim consumpti sunt: et mittentes
explorare poterim⁹. Adduxerūt ergo
duos equos: misitq; rex in castra sirio-
rum dicens. Ite et uidete. Qui abierūt
post eos usq; ad iordanem. Ecce aut̃ o-
mnis uia plena erat uestibz et uasis: q̃
proiecerant sirii cum turbarent. Reuer-
siq; nūcij indicauerūt regi. Et egressus
p̃ps diripuit castra sirie: factusq; est
modius simile statere uno: et duo mo-
dij ordi statere uno: iuxta uerbū dñi.
Porro rex ducem illum in cui⁹ manu
incubuerat constituit ad portam: quem

conculcauit turba in introitu porte et mortu⁹ est: iuxta qđ locut⁹ fuerat vir dei quādo descenderat rex ad eum. factumq; ē scđm sermonē viri dei. quem dixerat regi quādo ait. duo modij ordi statere uno erūt. et modius simile statere uno hoc eodem tempore cras in porta samarie: quādo respōderat dux ille viro dei et dixerat. etiā si dñs fecerit cathartas in celo nunquid poterit fieri qđ loqueris: et dixit ei videbis oculis tuis. et inde nō comedes. Euenit ergo ei sicut pđictū erat: et cōculcauit eū ppls i porta: et mortu⁹ ē. **C. viii.**

Heliseus autē locutus est ad mlierem: cuius viuere fecerat filium dicens. Surge: vade tu et dom⁹ tua: et pegrinare ubicūq; repereris. Vocabit enī dñs famem: et veniet super terram septem ānis. Que surrexit et fecit iuxta verbū hpmnis dei: et vadens cū domo sua: pegrinata est in terra philistīm. diebz multis. Cūq; finiti essent anni septem: reuersa est mulier de terra philistīm. Et ingressa est: ut interpellaret regem p domo sua. et pro agris suis. Rex autē loquebat^r cū giezi puero viri dei dicens. Marra mīchi oīa magnalia q̄ fecit heliseus. Cūq; ille narraret regi quomō mortuū suscitasset: apparuit mlier cuius viuificauerat filium clamās ad regē pro domo sua et pro agris suis. Dixitq; giezi. Dñe mī rex hec ē mulier: et hic ē filius ei⁹ quē suscitauit heliseus. Et interrogauit rex mulierem. Que narrauit ei. Deditq; ei rex eunuchum unum dicens. Restitue ei omīa que sua sunt: et uniuersos redditus agrorū a die qua reliquit terrā usq; ad p̄sens. Venit quoq; heliseus damascum: et benadab rex sirie egrotabat. Nūciauerūtq; ei dicētes. Venit

vir dei huc. Et ait rex ad azahel. Tolle tecū munera et vade i occursum viri dei: et consule dñm p eum dicens. Si euadere potero de infirmitate mea hac? Quīt igit azahel in occursum ei⁹ habens secum munera et omīa bona damasci onera quadraginta camelorū. Cūq; stisset coram eo ait. Filius tuus benadab rex sirie misit me ad te dicens. Si sanari potero de infirmitate mea hac? Dixitq; ei heliseus. Vade dic ei. Sanaberis. Porro ostendit mīchi dominus: quia morte morietur. Stetitq; cum eo: et cōturbatus est usq; ad suffusionem vultus. Fleuitq; vir dei. Cui azahel ait. Quare dominus meus flet? At ille dixit. Quia scio q̄ factur⁹ sis filiis israhel mala. Ciuitates eorū munitas igne succendes: et iuuenes eorum interficies gladio: et paruulos eorū elides. et pregnantes diuides. Dixitq; azahel. Quid enī sū seruus tuus canis: ut faciam rem istam magnā? Et ait heliseus. Ostendit mīchi dominus te regem sirie fore. Qui cū recessisset ab heliseo: venit ad dominū suum. Qui ait ei. Quid tibi dixit heliseus? At ille respondit. Dixit mīchi: recipies sanitatē. Cūq; venisset dies altera. tulit stragulū et infudit aquā: et repādīt super faciē eius. Quo mortuo: regnauit azahel pro eo. Anno quīto iorā filij achab regis israhel regnauit iorā filius iosaphat rex iuda. Trīginta duorū ānorū erat cum regnare cepisset: et octo annis regnauit in iherusalē. Ambulauitq; in vīis regum israhel: sicut ambulauerat domus achab. Filia enī achab erat uxor eius. Et fecit qđ malū est in conspectu domini. Moluī autē dominus disperdere iudam ppter dauid seruū suum: sicut pmisserat ei ut

daret illi lucernā. et filiis eius cunctis diebus. In diebus eius recessit edom ne esset sub iuda: et constituit sibi regē. Venitq; iorā seira: et omnis exercitus cū eo. Et surrexit nocte: percussitq; ydumeos qui eum circumdederant. et principes cureuū. Populus autē fugit in tabernacula sua. Recessit ergo edom ne esset sub iuda: usq; ad diē hanc. Tunc recessit et lobna ī tēpore illo. Reliqua autē sermonū iorā et unūsa que fecit: nōne hec scripta sunt in libro verborū dierū regū iuda? Et dormiuit ioram cum patribus suis: sepultusq; ē cum eis ī ciuitate dauid: et regnauit ochozias fili⁹ eius pro eo. Anno duodecimo iorā filij achab regis isrl: regnauit ochozias filius ioram regis iude. Viginti duorū annorū erat ochozias cū regnare cepisset: et uno āno regnauit in iherlm. Nomen matris eius atalia filia amri regis isrl: et ambulauit in vīs domus achab: et fecit qđ malū est corā dño sicut dom⁹ achab. Gener enim domus achab fuit. Abijt q; cum ioram filio achab ad preliandū contra asahel regē sirie in ramoth galaad: et vulnerauerunt sirī ioram. Qui reuersus ē. ut curaretur ī ierusalem: quia vulnerauerūt eū sirī in ramoth pliantē cōtra asahel regem sirie. Porro ochozias filius ioram rex iuda descendit inuisere ioram filium achab in ierusalem: quia egrotabat ibi. **C. ix.**

Heliseus autē propheta vocauit unū de filiis prophetarū: et ait illi. Accinge lumbos tuos: et tolle lenticulā olei hanc in manu tua: et vade in ramoth galaad. Cūq; veneris illic: videbis iehu filium iosaphat filij namsi. Et ingressus suscitabis eum de medio fratrum suorū et introduces

in interi⁹ cubiculū: tenensq; lenticulā olei fundes super caput eius: et dices. Hec dicit dñs. Vnxi te regem sup israhel. Aperiesq; ostiū et fugies: et non ibi subsistes. Abijt ergo adolescens puer pphete in ramoth galaad: et ingressus est illic. Ecce autē principes exercitus sedebant. Et ait. Verbum michi ad te o princeps. Dixitq; iehu. Ad quē ex omīb; nobis? At ille dixit. Ad te o princeps. Et surrexit: et ingressus ē cubiculum. At ille fudit oleum super caput eius. Et ait. Hec dicit dominus deus israhel. Vnxi te regem sup pplm domini israhel: et percutes domū achab dñi tui. Et ulciscar sanguinē seruorū meorū pphetarū. et sanguinem omnium seruorū dñi de manu iezabel: perdam q; omnem domū achab. Et interficiam de domo achab mungentem ad parietem: et clausum et nouissimum in israhel. Et dabo domū achab sicut domū iheroboā filij nabath: et sicut domū baasa filij achia. Ihezabel q; comedent canes in agro ierusalem: nec erit qui sepeliat eam. Apuitq; ostium et fugit. Iehu autem ingressus est ad seruos dñi sui. Qui dixerūt ei. Retene sunt omnia? Quid venit insanus iste ad te? Qui ait eis. Nolitis hominem: et quid locutus sit? At illi responderūt falsum est: sed magis narra nobis. Qui ait eis. Hec et hec locutus ē michi. Et ait. Hec dicit dominus. Vnxi te regem sup israhel. Festinauerūt itaq; et unusquisq; tollens pallium suum posuerunt sub pedibus eius in similitudinem tribunalis: et cecinerūt tuba atq; dixerunt. Regnabit iehu. Coniurauit ergo iehu filius iosaphat filij namsi contra ioram. Porro ioram obsederat ramoth galaad. ipse et omēs

israhel cōtra asahel regē sirie: et reuer-
sus fuerat ut curaretur ī israhel ppter
vulnera: quia percusserant eum sirī pre-
liantē cōtra asahel regē sirie. Dixitq;
iehu. Si placet vobis nemo egredia-
tur profugus de ciuitate: ne vadat et
nūciet in israhel. Et ascendit: et pro-
fectus est ī israhel. Iorā enī egrotabat
ibi: et ochozias rex iuda descenderat
ad visitandū iorā. Igitur speculator
qui stabat sup turrīm israhel: vidit
globū iehu venientis. Et ait. Video
ego globū. Dixitq; ioram. Tolle cur-
rum: et mitte ī occursum eorū: et dicat
vadens. Redene sūt omnia? Abiit ergo
qui ascenderat currum in occursum eius.
Et ait. Hec dicit rex. Parata sunt o-
mnia? Dixitq; iehu. Quid tibi et paci?
Transi et sequere me. Nūciauit q; spe-
culator dicens. Venit nūcius ad eos: et
non reuertitur. Misit etiam currum
equorum scdm: venitq; ad eos: et ait.
Hec dicit rex. Nūquid pax est? Et ait
iehu. Quid tibi et paci? Transi et seque-
re me. Nūciauit autē speculator dicens.
Venit usq; ad eos: et non reuertitur.
Est autē incessus quasi incessus iehu
filij namsi. Preceps enī graditur. Et
ait ioram. Iungite currū. Iunxerūtq;
currū eius. Et egressus est iorā rex isrl
et ochozias rex iuda: singuli ī currīb;
suis. Egressiq; sunt ī occursum iehu.
et inuenerūt eum in agro naboth is-
rahelite. Cūq; vidisset ioram iehu:
dixit. Pax est iehu? At ille respondit.
Que pax? Adhuc fornicationes ieza-
bel matris tue. et beneficia eius mltā
vigent. Cōuertit aut ioram manum
suā: et fugiens ait ad ochoziam. In-
sidie ochozia. Porro iehu tēdit arcū
manu: et percussit iorā inter scapulas.
et egressa est sagitta p cor ei: statimq;

corruit in curru suo. Dixitq; iehu. ad
badacher ducem. Tolle proice eum in
agro naboth israhelice. Memini enī
quando ego et tu sedentes in curru se-
quebamur achab patrem huius: qd
dominus onus hoc leuauerit sup eū
dicens. Si nō p sanguine naboth. et pro
sanguine filiorū ei? quem vidi hēci ait
dñs: reddā tibi in agro isto dicit dñs.
Nūc ergo tolle et proice eum in agro:
iuxta verbū dñi. Ochozias autem rex
iuda videns hoc fugit per viam dom⁹
orti: persecutusq; est eū iehu: et ait. Etiā
hunc percutite in curru suo. Et percusse-
runt eū ī ascensu gaber: qui ē iuxta ieb-
laā. Qui fugit ī mageddo: et mortu⁹
est ibi. Et inposuerunt eum serui eius
super currum suum et tulerunt in ihe-
rusalem: sepelieruntq; in sepulcro cum
patrib; suis in ciuitate dauid. Anno
undecimo ioram filij achab regis isra-
hel regnavit ochozias super iudam:
venitq; iehu in israhel. Porro ieza-
bel introitu ei⁹ audito depinxit oculos su-
os stibio. et ornauit caput suū: et respe-
xit per fenestrā ingredientē iehu p por-
tam: et ait. Nūquid pax potest esse
zamai. q̄ interfecit dñm suū? Leuauit
q; iehu faciem suam ad fenestrā et ait.
Que est ista? Et inclinauerūt se ad eū
duo vel tres eunuchi: et dixerūt. Hec est
illa ieza-
bel. At ille dixit eis. Precipita-
te eam deorsum. Et p̄cipitauerūt eam.
Aspectusq; ē sanguine paries: et equo-
rum ungule cōculcauerūt eam. Cūq;
introgressus esset ut comederet biberet
q; ait. Ite et videte maledictam illam
et sepelite eam: quia filia regis ē. Cūq;
issent ut sepelirent eam: non inuenerūt
nisi caluariā et pedes et summas ma-
nus. Reuersiq; nūciauerūt ei. Et ait
iehu. Verbum dñi est: quem locutus est

per seruum suum heliam thesbitem di-
rens. In agro israhel comedent ca-
nes carnes iezabel. Et erunt carnes
iezabel sicut sterqus super faciem terre
in agro israhel: ita ut pretereuntes
dicant. Heccine est illa iezabel? **C**

Erant autem achab septuaginta
filij in samaria. Scripsit ergo
iehu litteras: et misit in samariam ad
optimates ciuitatis et ad maiores na-
tu et ad nutrices achab dicens. Sta-
tim ut acceperitis litteras has qui ha-
betis filios dñi vñ et currus et equos
et ciuitates firmas et arma: eligite me-
liore et eum qui vobis placuerit de filiis
domini vestri: et eum ponite super solium
patris sui: et pugnate pro domo dñi
vestri. Timuerunt illi vehementer: et di-
xerunt. Ecce duo reges non potuerunt
stare coram eo: et quomodo nos valebi-
mus resistere? Miserunt ergo propositi
domus et prefeti ciuitatis et maiores
natu et nutriti ad iehu dicentes. Ser-
ui tui sumus: quicquid iusseris faciemus:
nec constituemus nobis regem. Quicquid
tibi placeat fac. Rescripsit autem eis
litteras scdo dicens. Si mei estis et o-
beditis michi: tollite capita filiorum
dñi vestri: et venite ad me hac eadem
hora tras in israhel. Porro filij regis
septuaginta viri apud optimates ci-
uitatis nutriebantur. Cumque venissent
littere ad eos: tulerunt filios regis et
occiderunt septuaginta viros: et posue-
runt capita eorum in cophinis et miserunt
ad eum in israhel. Venit autem nuncius
ad eum: et indicauit ei dicens. Attulerunt
capita filiorum regis. Qui respondit.
Ponite ea ad duos acetuos iuxta in-
troitum porte usque mane. Cumque dilu-
xisset egressus est: et stans dixit ad omne
populum. Iusti estis. Si ego coniuravi

contra dñm meum et interfeci eum: quis
percussit omnes hos? Videte ergo nunc
quonia non recidit de sermonibus dñi
in terram quos locutus est dominus
super domum achab: et dñs fecit quod locu-
tus est in manu serui sui helie. Percus-
sit igitur iehu omnes qui reliqui erant de
domo achab in israhel: et uniuersos
optimates eius et notos et sacerdotes:
donec non remanerent ex eo reliquie.
Et surrexit: et venit in samariam. Cumque
venisset ad cameram pastorum in via:
inuenit fratres ochazie regis iuda: di-
xitque ad eos. Qui nam estis vos? Qui
responderunt. Fratres ochazie sumus:
et descendimus ad salutandos filios
regis: et filios regine. Qui ait. Compre-
hendite eos viuos. Quos cum compre-
hendissent viuos: iugulauerunt eos
in cisterna iuxta cameram quadraginta
duos viros: et non reliquit ex eis quen-
quam. Cumque abisset inde inuenit ionadab
filium rechab in occursum sibi: et bene-
dixit ei. Et ait iehu ad eum. Nunquid est
cor tuum rectum cum corde meo sicut
cor meum cum corde tuo? Et ait ionadab.
Est. Si est inquit: da manum tuam. Qui
dedit ei manum suam. At ille leuauit eum
ad se in currum: dixitque ad eum. Veni
mecum: et vide zelum meum pro dño.
Et impositum in cureu suo duxit in sa-
mariam. Et percussit omnes qui reliqui
fuerant de achab in samaria usque ad
vnum: iuxta verbum dñi quod locutus
est per heliam. Congregauit ergo iehu
omnem populum: et dixit ad eos. Achab
coluit baal parum: ego autem colam eum
amplius. Nunc igitur omnes pphe-
tas baal: et uniuersos seruos eius et
cundos sacerdotes ipsius vocate ad
me. Nullus sit qui non veniat. Sa-
crificium enim grande est michi baal.

Quicumque defuerit non uiuet. Porro iehu faciebat hoc insidiosè: ut disperderet cultores baal. Et dixit. Sanctificate diem solennè baal. Vocauitque et misit in uniuersos terminos isrl: et uenerunt cuncti serui baal. Non fuit residuus ne unus quidè: qui non ueniret. Et ingressi sunt templum baal. Et repleta est domus baal: a summo usque ad summum. Dixitque hijs qui preerant sup uestes. Proferte uestimenta uniuersis seruis baal. Et protulerunt eis uestes. Ingressusque iehu et ionadab fili⁹ rechab templum baal: ait cultoribus baal. Perquirite et uidete: ne quis forte uobiscum sit de seruis dñi: sed ut sint serui baal soli. Ingressi sunt igitur ut facerent uidimas et olocrasta: iehu autè pparauerat sibi foris octoginta uiros: et dixerat eis. Quicumque fugerit de hominibus hijs quos ego adduxero in manus uras: anima eius erit pro aia illi⁹. Factum est autem cum completum esset olocrastum: precepit iehu militibus et ducibus suis. Ingreddimini et percutite eos. Nullus euadat. Percusseruntque eos in ore gladii et proiecerunt milites et duces. Et ierunt in ciuitatem templi baal et protulerunt statuam de phano baal: et combusserunt et cominuerunt eam. Destruerunt quæ edem baal: et fecerunt pro ea lattrinas usque in diem hanc. Deleuit itaque iehu baal de isrl: uerutamen a pctis iheroboam filij nabath qui peccare fecit israhel non recessit: nec dereliquit vitulos aureos qui erant in bethel et in dan. Dixit autè dominus ad iehu. Quia studiose egisti quod rectum erat et placebat in oculis meis: et omnia que erant in corde meo fecisti contra domum achab: filij tui usque ad quartam generationem

sedebunt sup thronum isrl. Porro iehu non custodiuit ut ambularet in lege dñi dei isrl: in toto corde suo. Non enim recessit a peccatis iheroboam: qui peccare fecerat isrl. In diebus illis cepit dñs redere super israhel. Percussitque eos asahel in uniuersis finibus israhel: a iordane contra orientalem plagam: omnem terram galaad: et gad: et ruben: et manasse: ab aroer que est sup torrentem arnon et galaad et basan. Reliqua aut uerborum iehu et uniuersa que fecit et fortitudo eius: nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum israhel? Et dormiuit iehu cum patribus suis: sepe hieruntque cum in samaria: et regnauit ioachaz filius ei⁹ pro eo. Dies autem quos regnauit iehu super israhel uiginti et octo anni sunt in samaria. **C. XI.**

Atalia uero mater ochozie uidens mortuum filium suum: surrexit et interfecit omne semen regium. Tollens autè iosaba filia regis iorã: soror ochozie: ioas filium ochozie: furata est eum de medio filiorum regis qui interficiebantur: et nutrit eum in detriclinio: et abscondit eum a facie atalie ut non interficeretur: eratque cum ea sex annis clausa in domo dñi. Porro atalia regnauit super terram septem annis. Anno aut septimo misit ioiada et assumens cecuriones et milites introduxit ad se in templum dñi: perpigitque cum eis fedus. Et adiurans eos in domo dñi ostendit eis filium regis: et precepit illis dicens. Iste est sermo quem facere debetis. Tercia pars urum introeat sabbato: et obseruet ecubias domus regis. Tercia autè pars sit ad portam seyr: et tertia pars sit ad portam que est post habitaculum scutariorum: et custodietis ecubias domus messæ. Due uero partes e uobis omnes egredientes sabbato

custodiant eecubias domus domini circa regem: et vallabitis eum habentes arma in manibus vestris. Si quis autem ingressus fuerit septum templi: interficiatur. Et ita cum rege introeunte et egrediente. Et fecerunt centuriones iuxta omnia que preceperat eis ioiada sacerdos. Et assumptes singuli viros suos qui ingrediebantur sabbatum cum hijs qui egrediebantur e sabbato: venerunt ad ioiadam sacerdotem. Qui dedit eis hastas et arma regis dauid: que erant in domo domini. Et steterunt singuli habentes arma in manu sua a parte templi dextra usque ad partem sinistra altaris et edis circum regem. Produxitque filium regis: et posuit super eum diadema et testimonium: feceruntque eum regem et unxerunt: et plaudentes manu dixerunt. Vivat rex. Audivit autem atalia vocem populi currentis: et ingressa ad turbas in templum domini: vidit regem stantem super tribunal iuxta morem: et cantores et turbas prope eum: omnesque populum terre letantem et canentem tubis: et scidit vestimenta sua clamavitque. Coniuratio. coniuratio. Precepit autem ioiada centurionibus qui erant super exercitum: et ait eis. Educite eam extra septa templi: et quicumque eam secutus fuerit: feriatur gladio. Dixerat enim sacerdos: non occidatur in templo domini. Imposueruntque ei manus et impegerunt eam per viam introitus equorum iuxta palacium: et interfecta est ibi. Depigit ergo ioiada fedus inter deum et regem et inter populum: ut esset populus domini: et inter regem et populum. Ingressusque est omnis populus terre templum baal: et destruxerunt aras eius: et ymagines contriverunt valide: mathan quoque sacerdotem baal occiderunt coram altari. Et posuit sacerdos custodias in domo

domini: tulitque centuriones et chereti et pheleti legiones et omne populum terre: deduxeruntque regem de domo domini. Et venerunt per viam porte scutariorum in palacium: et sedit super thronum regum. Letatusque est omnis populus terre: et civitas conquieuit. Atalia autem occisa est gladio in domo regis: septemque annos erat ioas cum regnare cepisset. **CXII.**

Anno septimo iehu regnavit ioas. Quadraginta annis regnavit in iherusalē: nomen matris eius sebia de bersabee. fecitque ioas rectum coram domino: cunctis diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos: veruntamen excelsa non abstulit. Adhuc enim populus immolabat et adolebat in excelsis incensum. Dixitque ioas ad sacerdotes. Omne pecuniam sanctorum que illata fuerit in templum domini a pretereuntibus que offertur pro precio anime et quam sponte et arbitrio cordis sui inferunt in templum domini: accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum: et instaurent sartaeta domus si quid necessarium viderint instauratione. Agitur usque ad vicessimumtercium annum regis ioas: non instauraverunt sacerdotes sartaeta templi. Vocavitque rex ioas ioiadam pontificem et sacerdotes: dicens eis. Quare sartaeta non instauratis templis? Nolite ergo amplius accipere pecuniam iuxta ordinem vestrum: sed ad instaurationem templi reddite eam. Prohibitique sunt sacerdotes ultra accipere pecuniam a populo: et instaurare sartaeta domus. Et tulit ioiada pontifex gazophilacium unum: apertitque foramen de super: et posuit illud iuxta altare ad dextram ingredientium domum domini: mittebantque in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnem pecuniam que

deferrebat ad templū dñi. Cūq; videret
nimia pecuniā esse in gazophylatio.
ascendebat scriba regis et pontifex. ef-
fundebātq; et numerabāt pecuniam
que inueniebāt in domo dñi: et dabāt
eam iuxta numerū atq; mensuram in
manu eorum q̄ precrant cementarijs
domus dñi. Qui impendebāt eam in
fabris lignorū et in cementarijs hīs q̄
opabant in domo dñi. et sarcineta
faciebāt: et in hīs q̄ cedebant saxa. et
ut emerent ligna et lapides qui excide-
bantur: ita ut impleteretur instauratio
domus dñi in uniuersis q̄ indigebāt
expensa ad muniendā domū. Verun-
tamen nō fiebat ex eadē pecunia ydrie
templi dñi et fuscinule et thuribula et
tube et omne vas aurū et argentū: de
pecunia que inferebatur in templum
domini. Hijs enim qui faciebāt opus
dabāt: ut instauraretur templum dñi.
Et non fiebat ratio hīs hominibus
qui accipiebāt pecuniā ut distribuere
eam artificibz: sed in fide tractabāt eā.
Pecuniam vero pro delicto et pecuniā
pro peccatis. nō inferebant in templū
domini: quia sacerdotum erat. Tunc
ascendit asahel rex sirie et pugnabat
contra geth: cepitq; eā. Et direxit faciē
suā ut ascenderet in iherlm. Quāobrem
tulit ioas rex iuda omnia sanctificata
que cōsecrauerat iosaphat et ioram et
orhozias patres ei⁹ reges iuda. et que
ipse obtulerat. et uniuersum argentū
qd̄ inueniri potuit in thesauris tēpli
domini. et in palatio regis: misitq;
asaheli regi sirie: et recessit ab iherusalē.
Reliqua autē sermonū ioas et uniuersa
que fecit: nōne hec scripta sunt in libro
verborū dierū regū iuda? Surrexerūt
autē serui eius et conuenerūt inter se:
perculserūtq; ioas in domo mello in

descensu sela. iozachar namq; filius
semath et iozabach filius somer serui ei⁹
perculserūt eū: et mortuus ē. Et sepelireūt
eū cū p̄ribz suis in ciuitate dauid: regna-
uitq; amasias filius eius pro eo.

Anno vicesimo octo ioas filius ocho-
zie regis iude. regnauit ioachaz
filius iehu sup israel in samaria decem
et septem annis: et fecit malū coram
dño. Secutusq; est peccata iheroboā
filius nabath qui peccare fecit israel: et
nō declinauit ab eis. Iratusq; ē furor
domini contra israel: et tradidit eos
in manu asahel regis sirie et in manu
benadab filij asahel cunctis diebz. De-
precatus est autē ioachaz faciem dñi:
et audiuit eum dominus. Vidit enim
angustiā israel: quia attriuerat eos
rex sirie. Et dedit dominus saluatōrē
israel: et liberatus ē de manu regis
sirie: habitauerūtq; filij israel in taber-
naculis suis. sicut heri et nudius tertius.
Veruntamen nō recesserūt a peccatis
dom⁹ iheroboā qui peccare fecit isra-
hel: sed in ipis ambulauerūt. Siquidē
et lucus p̄mansit in samaria: et non
sunt derelicti ioachaz de populo nisi
quingenta equites: et decem currus
et decem milia peditū interfecerat enim
eos rex sirie: et redegerat quasi puluerē
in tritura aree. Reliqua autē sermonū
ioachaz et uniuersa que fecit et fortitu-
do eius: nōne hec scripta sunt in libro
sermonū dñi regū israel? Dormiuit
q; ioachaz cum patribz suis: et sepe-
lierunt eū in samaria: regnauitq; ioas
filius ei⁹ pro eo. **A**nno tricesimo septi-
mo ioas regis iuda regnauit ioas fi-
lius ioachaz sup israel in samaria
sedeci annis: et fecit qd̄ malū ē in conspe-
ctu domini. Non declinauit ab omibz
peccatis iheroboam filij nabath qui

peccare fecit israel: sed in ipso ambulauit. Reliqua autem sermonum ioas et uniuersa que fecit: et fortitudo eius quomodo pugnauerit contra amasiam regem iuda: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel? Et dormiuit ioas cum patribus suis: iheroboam autem sedit super solium eius. Porro ioas sepultus est in samaria cum regibus israel. Heliseus autem egrotabat infirmitate qua et mortuus est. Descenditque ad eum ioas rex israel: et flebat coram eo: dicebatque pater mihi: pater mihi: curus israel et auriga eius. Et ait illi heliseus. Asser arcum et sagittas. Cumque attulisset ad eum arcum et sagittas: dixit ad regem israel. Pone manum tuam super arcum. Et cum posuisset ille manum suam: supposuit heliseus manus suas manibus regis: et ait. Aperi fenestram orientalem. Cumque aperuisset: dixit heliseus iace sagittam. Et iecit. Et ait heliseus. Sagitta salutis domini: et sagitta salutis contra siriam. Percutiesque siriam in aphec: donec consumas eam. Et ait. Tolle sagittas. Qui cum tulisset: rursus dixit ei. Percute iaculo terram. Et cum percussisset tribus vicibus et stetisset: iratus est vir dei contra eum: et ait. Si percussisses quinquies aut septies siue septies: percussisses siriam usque ad consummationem. Nunc autem tribus vicibus percutes eam. Mortuus est ergo heliseus: et sepelierunt eum. Larriculi autem de moab uenerunt in terram in ipso anno. Quidam autem sepelientes hominem uiderunt larriculos: et proiecerunt cadaver in sepulchro helisei. Quod cum tetigisset ossa helisei reuixit homo: et stetit super pedes suos. Agitur asahel rex sirie afflixit israel: cunctis diebus ioachaz. Et misertus est dominus eorum: et reuersus est ad eos propter pactum suum quod habebat cum abraham et ysaac

et iacob: et noluit disperdere eos neque proicere prout usque in presentis tempore. Mortuus est autem asahel rex sirie: et regnauit benadab filius eius pro eo. Porro ioas filius ioachaz tulit urbes de manu benadab filii asahel quas tulerat de manu ioachaz patris sui: iure prelii. Tribus vicibus percussit eum ioas: et reddidit ciuitates israel. **C. xiii.**

In anno secundo ioas filii ioachaz regis israel: regnauit amasias filius ioas regis iuda uiginti quinque annorum erat cum regnare cepisset: uiginti autem et nouem annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius ioaden de iherusalem. Et fecit redum coram domino: uerumtamen non ut dauid pater eius. Iuxta omnia que fecit ioas pater suus fecit: nisi hoc tantum quod excelsa non abstulit. Adhuc enim ipse adolebat et immolabat incensum in excelsis. Cumque obtinisset regnum percussit seruos suos qui interfecerant regem patrem suum: filios autem eorum qui occiderant non occidit: iuxta quod scriptum est in libro legis moysi sicut precepit dominus dicens. Non morientur patres pro filiis neque filii pro patribus: sed unusquisque in peccato suo morietur. Ipse percussit edom in ualle salinarum decem milia: et apprehendit petram in phior: uocauitque nomen eius iezechel usque in presentem diem. Tunc misit amasias nuncios ad ioas filium ioachaz filii iehu regis israel: dicens. Veni et uideamus nos. Remisitque ioas rex israel ad amasiam regem iuda dicens. Carduus libani misit ad cedrum que est in libano: dicens. Da filiam tuam filio meo uxorem. Transtuleruntque bestie saltus que sunt in libano: et conculcauerunt carduum. Percutiens inualuisti super edom: et subleuauit te cor tuum. Contemnit

esto gloria: et sede in domo tua. Qua-
re puoras malū: ut cadas tu et iudas
tecū. Et nō acquieuit amasias. Ascen-
ditq; ioas rex israel: et viderūt se ipse
et amasias rex iuda in bethsames op-
pido iude. Percussus est iuda coram
isrl: et fugerūt unusquisq; in taberna-
cula sua. Amasia vero regē iuda filiū
ioas filij ophzie cepit ioas rex isrl in
bethsames: et adduxit eū in iherusalē.
Et interrupit murū iherusalē a porta
effraim usq; ad portam anguli. qua-
dringentis cubitis. Tulitq; omne aurū
et argentū et uniuersa vasa q̄ inuenta
sūt i domo dñi et in thesauris regis et
obsoles: et reuersus est in samariā. Re-
liqua aut verborū ioas q̄ fecit et fortitu-
do eius qua pugnavit cōtra amasiā
regem iuda. nōne hec scripta sunt in
libro sermonum dierū regum israel:
Dormiuitq; ioas cum patribus suis
et sepultus est in samaria cum regibz
israel: et regnavit iheroboam filius
eius pro eo. Vixit autem amasias fi-
lius ioas rex iuda. Postq; mortuus
est ioas filius ioachaz regis israel:
viginti quinque annis. Reliqua autem
sermonum amasie. nōne hec scripta
sunt in libro sermonū dierum regum
iuda. Factaq; est contra eū cōiuratio
in iherusalē: at ille fugit i lachis. Mi-
seruntq; post eū i lachis et interfecerūt
eum ibi: et asportauerunt in equis: se-
pultusq; est iherusalem cū p̄ribus suis
in ciuitate dauid. Tulit aut uniuersus
populus iude azariā annos natum
sedecim: et constituerunt eum regē pro
patre eius amasia. Ipse edificauit ahi-
lam: et restituit eā iude postq; domi-
uit rex cum patribus suis. Anno quin-
todecimo amasie filij ioas regis iuda
regnavit iheroboā filius ioas regis

isrl in samaria quadraginta et uno
anno: et fecit quod malum est coram
dño. Non recessit ab omnibus peccatis
iheroboā filij nabath: qui peccare fecit
israel. Ipse restituit terminos israel
ab introitu emath usq; ad mare soli-
tudinis: iuxta sermonem domini dei
israel quē locutus est per seruū suū
ionam filiū amathi pphetā: qui erat
de geth que est in opher. Vidit enim
dñs afflictionē israel amarā nimis:
et qd cōsumpti essent usq; ad clausos
carceris et eptenos: et nō esset q̄ auxi-
liaretur israel. Nec locutus est dñs
ut deleteret nomē israel de sub celo: sed
saluauit eos in manu iheroboam et
filij ioas. Reliqua aut sermonū ihero-
boam et uniuersa que fecit: et fortitudo
eius qua p̄liatus est. et quomō restitu-
it damascum et emath iude in israel.
nōne hec scripta sunt in libro sermo-
num dierū regū israel. Dormiuitq;
iheroboā cū p̄ribz suis regibz isrl: et re-
gnauit zacharias fili⁹ ei⁹ p eo. **C. xv.**

Anno vicesimo septimo iheroboā
regis isrl regnavit azarias fi-
lius amasie regis iuda. Sedeci annos
erat cum regnare cepisset: et quinquē-
raduobus annis regnavit in iherlm.
Nomen matris eius iecelia de iherlm.
Fecitq; qd erat placitū corā domīno.
iuxta omnia que fecit amasias pater
eius: veruntamen eecelsa nō ē demolit⁹.
Adhuc populus sacrificabat et ado-
lebat incensum in eecelsis. Percussit
autē dñs regem: et fuit leprosus usq;
in diem mortis sue: et habitabat i do-
mo libera seorsum. Ioathan vero fili⁹
regis gubernabat palaciū: et iudica-
bat populū terre. Reliqua autē sermo-
num azarie et uniuersa que fecit: nōne
hec scripta sunt in libro verborū dierū

regū iuda: Et dormiuit azarias cum patribz suis: sepelieturq; eū cū maioribz suis in ciuitate dauid: et regnauit ioathan filius eius pro eo. Anno tricesimo dauid azarie regis iude regnauit zacharias filius iheroboam super isrl in samaria sex mensibz: et fecit quod malum est coram dño sicut fecerant patres eius. Non recessit a peccatis iheroboam filij nabath: qui peccare fecit israhel. Coniurauit autē contra eum sellum filius iabes percussitq; eū palam et interfecit: regnauitq; p eo. Reliqua autē verborz zacharie nonne hec scripta sunt in libro sermonū dñi regū isrl? Iste est sermo domini quē locutus est ad iehu dicens. Filij tui usq; ad q̄rtam generationē. sedebūt de te sup thronū israhel. Factumq; est ita. Sellū filius iabes regnauit tricesimonono anno azarie regis iude. Regnauit autē uno mense in samaria. Et ascendit manahen filius gaddi de therla. venitq; samariam: et percussit sellum filiū iabes in samaria et interfecit eum: regnauitq; pro eo. Reliqua autē verborz sellū et coniuratio eius per quā tetendit insidias: nonne hec scripta sunt in libro sermonū dñi regū israhel? Tunc percussit manahen thapsam et omnes qui erant in ea: et terminos ei⁹ de therla. Noluerant enim apire ei. Et interfecit omnes pregnantēs eius: et scidit eas. Anno tricesimonono azarie regis iude regnauit manahen fili⁹ gaddi sup israhel decem annis in samaria: fecitq; quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboā filij nabath qui peccare fecit israhel: cūctis diebus ei⁹. Veniebat phul rex assiriorū in therla: et dabat manahen phul mille talenta argenti. ut esset ei in auxiliū

et firmaret regnū ei⁹. Indixitq; manahen argentū sup isrl cūctis potentibus et diuitibus ut daret regi assiriorum: quinquaginta siclos argenti p singulos. Reuersusq; est rex assiriorū: et non est moratus in therla. Reliqua autē sermonū manahen et vniuersa q̄ fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dñi regū israhel? Et dormiuit manahen cū patribz suis: regnauitq; phaceia filius ei⁹ pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iude regnauit phaceia filius manahen super isrl in samaria biennio: et fecit quod erat malū corā dño. Non recessit a peccatis iheroboā filij nabath: qui peccare fecit isrl. Coniurauit autē aduersus eum phacee filius romelie dux ei⁹. et percussit eum in samaria in turre domus regie iuxta argob et iuxta ariph. et cum eo quinquaginta viros de filiis galaaditarū et interfecit eum: regnauitq; pro eo. Reliqua autē sermonum phacee et vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonū dñi regū israhel? Anno quinquagesimo secūdo azarie regis iude. regnauit phacee filius romelie sup isrl i samaria vigin-ti annis: et fecit qd erat malū coram dño. Non recessit a peccatis iheroboā filij nabath: qui peccare fecit israhel. In diebus phacee regis israhel venit theglat phalassar rex assur. et cepit ahion. et abel domū maacha et iangoe et cedez et asor. et galaad et galileam et vniūsam terrā neptalim: et transtu-lit eos in assirios. Coniurauit autē et tetendit insidias osee fili⁹ hela contra phacee filiū romelie: et percussit eum et interfecit: regnauitq; p eo vicesimo-āno ionathan filij ozie. Reliqua autē sermonū phacee et vniuersa que fecit:

nōne hec scripta sunt in libro sermonū
 dierū regum israel: Anno secundo
 phacee filij romelie regis israel: regnavit
 ioathan filius ozie regis iuda. Viginti-
 quinque annos erat cū regnare cepisset:
 et sedecim annis regnavit in iherusalē.
 Non enim mēis ei⁹ iherusa: filia zadoch.
 fecitq; qd erat placitum coram dño.
 Iuxta omnia q̄ fecit ozias pater suus
 opat⁹ ē: verū tamen excelsa nō abstulit.
 Adhuc ppls immolabat et adolebat
 incensū i excelsis. Ipse edificavit portā
 dom⁹ domini sublimissimā. Reliqua
 autem sermonū ioathan et universa
 que fecit: nōne hec scripta sūt i libro
 verborū dierū regū iuda: In diebus illis
 cepit dñs mittere i iudam rasim regem
 sirie: et phacee filiū romelie. Et dormi-
 vit ioathan cū patribus suis sepultus
 q; est cū eis i civitate david p̄ris sui: et
 regnavit achaz filius ei⁹ p eo. **CXVI**
Anno decimo septimo phacee filij
 romelie: regnavit achaz filius ioa-
 than regis iuda. Viginti annos erat
 achaz cū regnare cepisset: et sedecim
 annis regnavit in iherlm. Non fecit qd
 erat placitum in conspectu domini dei
 sui sicut david pater ei⁹: sed ambulavit
 in via regum israel. Insup et filium
 suum cōsecravit transferens p̄ ignem
 secundū ydola gentiū: que dissipavit
 dominus corā filiis israel. Immolabat
 quoq; victimas et adolebat incensū
 in excelsis et i collibz: et sub omni ligno
 frondoso. Tūc ascendit rasim rex sirie:
 et phacee filius romelie rex israel: ad
 p̄liandū in iherusalē. Cūq; obsiderent
 achaz: non valuerunt superare eū. In
 tēpore illo restituit rasim rex sirie haylā
 sirie: et eiecit iudeos de hayla. Et ydu-
 mei et siri venerūt in haylam: et habita-
 verunt ibi usq; in diē hanc. Misit aut

achaz nuncios ad reglat phalassar re-
 gē assiriorū dicens. Servus tuus et fili⁹
 tuus ego sum. Ascende et saluū me fac
 de manu regis sirie et de manu regis
 israel: q̄ cōsurrexerunt aduersū me. Et cū
 collegisset argentū et aurū qd inueniri
 potuit in domo dñi: et in thesauris re-
 gis misit regi assiriorū munera: qui et
 acquieuit volūtati eius. Ascendit au-
 tem rex assiriorū i damascū et vastavit
 eam: et trāstulit habitatores eius cyre-
 nen: rasim aut interfecit. Perrexitq; rex
 achaz in occursum reglat phalassar
 regi assiriorū i damascū. Cūq; vidisset
 altare damasci: misit rex achaz ad u-
 riam sacerdotē exemplar ei⁹ et similitu-
 dinē iuxta omne opus eius. Estruxit
 q; urias sacerdos altare. Iuxta omnia
 que p̄ceperat rex achaz de damasco: ita
 fecit sacerdos urias donec veniret rex
 achaz de damasco. Cūq; venisset rex
 de damasco vidit altare et veneratus
 est illud: ascenditq; et immolavit olo-
 causta et sacrificiū suū: et libavit liba-
 mina et fudit sanguinem pacificorū que
 obtulerat sup altare. Porro altare e-
 reum qd erat coram dño transtulit de
 facie templi et de loco altaris et de loco
 templi domini: posuitq; illud ex latere
 altaris ad aquilonē. Precepit quoq;
 rex achaz urie sacerdoti dicens. Sup
 altare maius offer olocaustū maturi-
 num et sacrificiū vespertinū et olocau-
 stum regis et sacrificiū eius: et olocau-
 stum unius ppli terre et sacrificia eorū
 et libamina eorū: et omem sanguinē
 olocausti et uniusum sanguinē victi-
 me super illud effundes. Altare vero
 ereum erit paratū ad voluntatem meā.
 fecit igit urias sacerdos iuxta omnia
 que p̄ceperat rex achaz. Tulit aut rex
 achaz relatas bases et lutrem qui erat

desuper: et mare deposuit de bobz ereis
qui sustentabant illud: et posuit super
pauimentum stratum lapide. Musach
quoq; sabbati quod edificauerat in
templo et ingressum regis exterius con-
uertit in templum domini: propter regem
assiriorum. Reliqua autem verborum achaz
et omnia que fecit: nonne hec scripta sunt
in libro sermonum dierum regum iuda?
Dormiuitq; achaz cum patribus suis:
et sepultus est cum eis in ciuitate dauid: et re-
gnauit ezechias filius eius pro eo. **C. XVII**

Anno duodecimo achaz regis iuda
regnavit osee filius hela in sama-
ria super israel nouem annis: fecitq;
malum coram domino: sed non sicut
reges israel que ante eum fuerunt. Contra
hunc ascendit salmanasar rex assiri-
orum: et factus est ei osee seruus: redde-
batq; illi tributa. Cumq; deprehendisset
rex assiriorum osee quod rebellare niteretur
misisset nuncios ad sua regem egipti-
ne prestaret tributa regi assiriorum:
sicut singulis annis solitus erat: obse-
dit eum: et vinctum misit in carcerem:
peruagatusq; est omnem terram: et ascendens
samariam obsedit eam tribus annis.
Anno autem nono osee cepit rex assiri-
orum samariam: et transtulit israel in assi-
rios: posuitq; eos in haram et in abor-
iuxta flumen gozan in ciuitatibus me-
dorum. Factum est enim cum peccassent
filii israel domino deo suo que eduxerat
eos de terra egipti de manu pharaonis
regis egipti: coluerunt deos alienos:
et ambulauerunt iuxta ritum gentium
quos consumpserat dominus in conspectu
filiorum israel et regum israel: quia sicut
fecerant. Et irritauerunt filii israel ver-
bis non rectis dominum deum suum: et
edificauerunt sibi excelsa in rudis urbibus
suis a turri custodum usque ad ciuitatem

munitam. Feceruntq; sibi statuas et
lucos in omni colle sublimi: et subter
omne lignum nemorosum: et adolebant
ibi incensum super aras in morem gentium
quas transtulerat dominus a facie eorum.
Feceruntq; verba pessima irritantes do-
minum: et coluerunt immundicias de
quibus precepit eis dominus ne facerent verbum
hoc. Et testificatus est dominus in israel
et in iuda per manum omnium prophetarum
et videtur dicens. Reuertimini a viris
vestris pessimis: et custodite precepta
mea et ceremonias: iuxta omnem legem
quam precepi patribus vestris: et sicut
misi ad vos in manu seruorum meorum
prophetarum. Qui non audierunt: sed in-
durauerunt cervicem suam iuxta cervicem
patrum suorum qui noluerunt obedire
domino deo suo. Et abiecerunt legitima
eius: et pactum quod pepigit cum patribus
eorum et testificationes quibus testatus
est eos: secuti sunt: sunt vanitates et vane
egerunt: et secuti sunt gentes que erant
per circuitum eorum super quibus preceperat
dominus eis ut non facerent sicut et
ille faciebant. Et dereliquerunt omnia
precepta domini dei sui: feceruntq; sibi con-
flates duos vitulos et lucos: et ado-
rauerunt universam militiam celi. Ser-
uieruntq; baal: et consecrauerunt filios
suos et filias suas per ignem. Et diui-
nationi inserviebant et augurijs: et
tradiderunt se ut facerent malum coram
domino: et irritarent eum. Iratusq;
est dominus vehementer israeli: et abstulit
eos a conspectu suo: et non remansit
nisi tribus iuda tantummodo. Sed nec
ipse iuda custodiuit mandata domini dei
sui: verumtamen ambulavit in erroribus
israel: quos operatus fuerat. Proiecit
q; dominus omne semen israel et afflixit eos et
tradidit eos in manu diripientium: donec

proiceret eos a facie sua: et eo iam tpe quo scissus est israel a domo dauid: et constituerunt sibi regem iheroboam filium nabath. Separauit enim iheroboam israel a domino: et peccare eos fecit peccatum magnum. Et ambulauerunt filii israel in uniuersis peccatis iheroboam que fecerat: et non recesserunt ab eis usque quo dominus auferret israel a facie sua: sicut locutus fuerat in manu omnium seruatorum suorum prophetarum. Translatusque est israel de terra sua in assyrios usque in diem hanc. Adduxit autem rex assyriorum de babilone et de cutha et de abiach et de emath et de sepharuaïm: et collocauit eos in ciuitatibus samarie pro filiis israel. Qui possederunt samariam: et habitauerunt in urbibus eius. Cumque ibi habitare cepissent non timebant dominum et immisit eis dominus leones: qui interficiebant eos. Nunciatumque est regi assyriorum et dictum. Gentes quas transtulisti et habitare fecisti in ciuitatibus samarie ignorant legitimam dei terre: et immisit in eos dominus leones et ecce interficiunt eos: eo quod ignorent ritum dei terre. Precepit autem rex assyriorum dicens. Ducite illuc unum de sacerdotibus quos inde captiuos adduxistis: ut uadat et habitet cum eis: et doceat eos legitimam dei terre. Ugitur cum uenisset unus de sacerdotibus hijs qui captiui ducti fuerant de samaria habitauit in bethel: et docebat eos quomodo colerent dominum. Et unaqueque gens fabricata est deum suum. Posueruntque eos in fanis excelsis que fecerant samarite gens et gens in urbibus suis: in quibus habitabant viri enim babilonis fecerunt sochor benoth: viri autem cutheni fecerunt nergel: et viri de emath fecerunt asima. Porro euei fecerunt nebaaz et

thachaz hijs autem qui erant de sepharuaïm comburebant filios suos igni ad ramelech et anamelech dijs sepharuaïm: et nichilominus colebant dominum. Fecerunt autem sibi de nouissimis sacerdotibus excelsorum: et ponebant eos in fanis sublimibus. Et cum dominum colerent: dijs quoque suis seruebant iuxta consuetudinem gentium de quibus translati fuerant samariam. Usque in presentem diem morem sequuntur antiquum. Non timeant dominum: neque custodiunt ceremonias eius atque iudicia et legem et mandatum quod preceperat dominus filiis iacob quem cognominauit israel: et prouiderat cum eis pactum et mandauerat eis dicens. Nolite timere deos alienos et non adoretis eos neque colatis eos et non immoletis eis: sed dominum deum vestrum qui eduxi uos de terra egypti in fortitudine magna et in brachio extendito. Ipsi timeate et illum adorete: et ipsi immolare. Cerimonias quoque et iudicia et legem et mandatum quod scripsit uobis custodite ut faciatis cunctis diebus: et non timeatis deos alienos. Et pactum quod prouiderat uobiscum nolite obliuisci: nec colatis deos alienos sed dominum deum vestrum timeate: et ipse eruet uos de manu omnium inimicorum uestrorum. Illi uero non audierunt: sed iuxta consuetudinem suam pristinam pertrahant. Fuerunt igitur gentes iste timeantes quidem dominum: sed nichilominus et ydolis suis seruientes. Non filii eorum et nepotes sicut fecerunt patres sui ita faciunt: in presentem diem. **C. xviii.**

Anno tercio osee filij hela regis israel regnauit ezechias filius achaz regis iuda. Viginti quoque annorum erat cum regnare cepisset: et uiginti nouem annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius abisa filia zacharie. Fecitque

quod erat bonū corā dñō: iuxta oīa
que fecerat dauid pater eius. Ipse dissi-
pauit excelsa: et cōtrīuit statuas et suc-
cidit lucos: confregitq; serpentē ereum
quē fecerat moyses. Siquidē usq; ad
illud tempus filij israhel adolebāt ei
incensum. Vocauitq; nomē eius no-
hestan. Et in domino deo isrl sperauit.
Itaq; post eū nō fuit similis ei de cun-
ctis regibz iuda sed neq; i hīs qui āre
eum fuerunt: et ad hēsit domino: nō
recessit a vestigijs ei⁹: fecitq; mandata
eius q̃ p̃ceperat dominus moysi unde
et erat dñs cū eo: et in cunctis ad que
procedebat sapienter se agebat. Rebel-
lauit quoq; contra regem assiriorū: et
non seruiuit ei. Ipse percussit philisteos
usq; ad gazam: et omnes iminos eorū:
a turre custodiū usq; ad ciuitatem mu-
nitam. Anno quarto regis ezechie q̃
erat ānus septim⁹ osee filij hela regis
israhel: ascendit salmanasar rex assiri-
orum samariam: et oppugnauit eā
et cepit. Mā post ānos tres āno sexto
ezechie id ē nono āno osee regis isra-
hel capta est samaria: et transtulit rex
assiriorū israhel in assirios: collocauit
q; eos i ahyia et i aboz: fluuijs gozan
in ciuitatibz medorū: quia nō audierūt
uocem dñi dei sui: sed pretergressi sunt
pactū ei⁹. Omnia que p̃ceperat moyses
seru⁹ dñi nō audierūt neq; fecerūt. An-
no h̃rtodecimo regis ezechie ascendit
sennatherib rex assiriorum ad uniuersas
ciuitates iuda munitas: et cepit eas.
Tunc misit ezechias rex iude nuncios
ad regem assiriorum in lachis dicens.
Peccaui. Recede a me: et omne quod
imposueris michi ferā. Indixit itaq;
rex assiriorū ezechie regi iude trecenta ta-
lenta argenti et triginta talenta auri.
Deditq; ezechias omne argentū quod

reperit in domo domini: et
i thesauris regis. In tempore illo con-
fregit ezechias valuas tēpli dñi et la-
minas auri q̃s ipse affixerat: et dedit eas
regi assiriorū. Misit autē rex assiriorū
thartan et raplariis et raplacen de la-
chis ad regē ezechia cū manu valida
iherlm. Qui cum ascendissent uenerūt
iherusalem et steterūt iuxta aqueductū
piscine superioris que est in uia agei
fullonis: uocauerūtq; regē. Egressus
est autem ad eos eliahim fili⁹ elchie
p̃positus dom⁹ et sobna scriba et ioabe
fili⁹ asaph a comentarijs: dixitq; ad
eos raplaces. Loquimini ezechie. Hec
dicit rex magnus: rex assiriorū. Que ē
ista fiducia qua niteris? forsitan ini-
sti consilium: ut p̃pares te ad prelium.
In quo confidis: ut audeas rebellare?
An speras in baculo arundineo atq;
cōfracto egipto? Sup̃ quē incubuerit
homo: cōminut⁹ ingreditur manum
eius: et p̃forabit eam. Sic est pharao
rex egipti: omibz qui confidunt i se.
Quod si dixeritis michi i dño deo no-
stro habem⁹ fiduciā: nōne iste ē cuius
abstulit ezechias excelsa et altaria: et
p̃cepit iude et iherusalem āre altare
h̃c adorabitis in iherusalē? Nūc igit̃
transite ad dñm meū regem assiriorū:
et dabo uobis duo milia equorum: et
uidete an habere ualeatis ascensores
eorū. Et quomō potestis resistere ante
unum sarcapam de seruis dñi mei mi-
nimis? An fiduciam habes in egipto
propt̃ currus et equites? Nūquid sine
dñi uoluntate ascendi ad locū istum:
ut demoliret eū? Dominus dixit mi-
chi. Ascende ad terram hanc: et demoli-
re eam. Dixerunt autē eliahim filius
elchie et sobna scriba et ioabe raplaci.
Precamur ut loquaris nobis seruis

tuis siriace. siquidem intelligim⁹ hanc
linguā: et non loquaris nobis iudaice
audiente p̄p̄o: qui est super murum.
Rēditq; eis rapsaces dicēs. Nunquid
ad dñm tuū ⁊ ad te misit me dominus
meus ut loqueret sermones hps. et nō
potius ad viros qui sedent sup murū
ut comedant stercora sua: ⁊ bibant u-
rinam suā vobiscū? Stetit itaq; ra-
psaces: et exclamavit voce magna iu-
daice ⁊ ait. Audite verba regis magni:
regis assiriorū. Hec dicit rex. Nō vos
seducat ezechias. Nō enī poterit eruere
vos de manu mea. neq; fiduciā vobis
tribuat super dominū dicens. Eruens
liberabit nos domin⁹: et nō tradetur
ciuitas hec in manu regis assiriorum.
Nolite audire ezechiam. Hec enī dicit
rex assiriorū. Facite mecum qd vobis
est utile: et egredimini ad me. Et com-
edet unusquisq; de vinea sua. et de ficu
sua et bibetis aquas de cisternis vris:
donec veniā et transferam vos in frā
que similis est terre vestre. in terrā fru-
diferam et fertilem vini. terram panis
et vinearū. terram oliuarum et olei ac
mellis: ⁊ uiuetis ⁊ nō moriemini. No-
lite audire ezechiam qui vos decipit
dicens: dñs liberabit nos. Nunquid
liberauerunt dñi gentium terram suā
de manu regis assiriorū? Vbi est deus
emath et arphat? Vbi ē de⁹ sapharua-
im ana ⁊ aua? Nunquid liberauerūt
samariam de manu mea? Qui nam
illi sunt in vniuersis dñs terrarū qui
eruunt regionē suam de manu mea:
ut possit eruere dñs iherusalē de manu
mea? Tacuit itaq; p̄p̄s: et non rēdit
ei quicq;. Siquidem preceptum regis
acceperāt: ut nō responderent ei. Venitq;
eliachim fili⁹ helchie p̄positus domus
et sobna scriba et ioabz filius asaph a

commentarijs ad ezechia scillis vestibz:
⁊ nūciauerūt ei verba rapsacis. **C. xiv.**

Que cum audisset ezechias rex sci-
dit vestimenta sua. et opertus ē
sacco: ingressusq; est domū dñi: et mi-
sit eliachim p̄positum dom⁹ ⁊ sobnā
scribam. et senes de sacerdotibz optos
sacris ad ysaiam p̄phetā filiū amos.
Qui dixerūt. Hec dicit ezechias. Dies
tribulationis et increpationis ⁊ blas-
phemie dies iste. Venerunt filij usq;
ad partū: et vires nō habet parturiēs.
Si forte audiat dñs de⁹ tuis vniūsa
verba rapsacis quē misit rex assiriorū
dominus tuus ut reprobraret deum
viventem ⁊ argueret verbis q̄ audiuit
dñs deus tuus: et fac orationem pro
reliquis que repperit sunt. Venerunt er-
go serui regis ezechie ad ysaiā. Dixit
q; eis ysaias. Hec dicetis dño vestro.
Hec dicit dñs. Noli timere a facie ser-
monū quos audisti: quibz blasphe-
mauerunt pueri regis assiriorum me.
Ecce ego immittam ei spiritū et audi-
et nūciū. et reuertetur in terram suā:
et dñciam eū gladio i terra sua. Reuer-
sus est ergo rapsaces: ⁊ inuenit regem
assiriorum repugnantem sobnā. Au-
dierat enī qd recessisset de lachis. Cūq;
audisset de tharacha rege ethiopie di-
cētes. ecce egressus ē ut pugnet aduer-
sum te et iret contra eum: misit nūci⁹
ad ezechiam dicēs. Hec dicite ezechie
regi iuda. Non te seducat deus tuus
in quo habes fiduciā: neq; dicas. nō
tradetur iherusalem in manus regis
assiriorū. Tu enī ipse audisti que fecerūt
reges assiriorum vniuersis itis: quo-
modo vastauerūt eas. Num ergo so-
lus poteris liberari? Nunquid libera-
uerunt dñi gentiū singulos quos va-
stauerunt patres mei gozan videlicet

et aran et reſeph ⁊ filios eden. q̄ erant
in thelaſſar. Ubi eſt rex emath et rex
arphac ⁊ rex ciuitatis ſepharuaim a-
na et auas. Itaq; cū accepiſſet ezechias
litteras de manu nūciſſorum ⁊ legiſſet
eas: aſcendit in domū dñi et reſpandit
eas coram dño: et orauit in conſpectu
eius dicens. Domine de⁹ iſrahel q̄ ſedes
ſup cherubin tu es de⁹ ſolus regū om̄i-
um terre: tu feciſti celum et terrā. Inclina
aurem tuā et audi. Aperi dñe oculos
tuos ⁊ uide: ⁊ audi om̄ia uerba ſenna-
cherib: que miſit ut reprobraret nobis
deū uiuentem. Vere dñe diſſipauerunt
reges aſſiriorū gentes et terras om̄iū:
et miſerūt deos eorū in ignem. Non enī
erant dñi: ſed opa manūū hominum
ex ligno et lapide: et perdidērunt eos.
Nūc igitur dñe de⁹ noſter ſaluos nos
fac de manu eorū: ut ſciant oīa regna
terre q̄a tu es dñs deus ſol⁹. Miſit autē
ſaias fili⁹ amos ad ezechiam dicens.
Hec dicit domin⁹ deus iſrahel. Que de-
precatus es me ſup ſennacherib rege
aſſiriorū audiui. Iſte eſt ſermo quē lo-
cutus eſt dominus de eo. Spreuit te et
ſubſannauit te uirgo filia ſyon: poſt
tergum tuū caput mouit filia iheruſa-
lem. Cui reprobraſti: et quē blaſphe-
maſti. Contra quē exaltaſti uocē tuā:
et eleuaſti in excelsū oculos tuos. Con-
tra ſanctum iſrahel. Per manū ſuorū
tuorum reprobraſti domino: ⁊ dixiſti.
In multitudine curruum meorū aſcen-
di excelsa montiū in ſummitate libani:
et ſuccidi ſublimas cedros ei⁹: ⁊ electas
abietes illi⁹. Et ingreſſus ſū uſq; ad
terminos ei⁹: ⁊ ſaltum carmeli ei⁹ ego
ſuccidi. Et bibi aquas alienas. et ſic-
caui veſtigis pedum meorum om̄es
aquas clauſas. Nūquid nō audiſti
qd̄ ab initio fecerim. Ex diebz antiquis

plasmaui illud: ⁊ nūc adduxi. Erunt
q; in ruīnam colliū compugnantium
ciuitates munitē: ⁊ qui ſedent in eis hu-
miles manu. Contemuerūt ⁊ conſuſi
ſunt facti ſūt uelud ſemū agri. et uirens
herba redorū: que arefacta eſt anteq̄
ueneret ad maturitatem. Habitaculū
tuū et egreſſum tuū et introitū tuum ⁊
uiam tuā ego preſcui: ⁊ furorē tuum
contra me. Inſanui in me: ⁊ ſupbia tua
aſcendit in aures meas. Ponā itaq;
circulū in naribz tuis. et thāmū in labijs
tuis: et reducam te in uiam p̄ quā ue-
niſti. Tibi autē ezechia hoc erit ſignum.
Comede hoc āno que reppereris: in
ſecūdo autē āno que ſponte naſcūtur.
Porro in āno tercio ſeminate ⁊ metite:
plantate vineas et comedite fructum
earū. Et qd̄cūq; reliquū fuerit de domo
iuda mittet radicem deorſum: ⁊ faciet
fructū ſurſum. De iheruſalem quippe
egredientur reliquie: ⁊ qd̄ ſaluetur de
mōte ſyon. Zelus dñi exercitūū faciet
hoc. Quamobrem hec dicit dominus
de rege aſſiriorū. Non ingrediet urbē
hanc. nec mittet in eam ſagittam: nec
occupabit eam clipe⁹: nec circumdabit
eam munitio. Per uiam qua uenit re-
uertetur: ⁊ ciuitatem hanc nō ingredie-
tur dicit dominus: protegamq; urbē
hanc ⁊ ſaluabo eam. ppter me et ppter
dauīd ſeruū meū. factū eſt igit in nocte
illa uenit angel⁹ dñi: et percussit in caſtreis
aſſiriorum centum octogintaquinq;
milia. Cūq; diluculo ſurregiſſet uidit
om̄ia corpora mortuorū: et recedens
abiit. et reuerſus eſt ſennacherib rex aſ-
ſiriorum: et manſit in ninīue. Cūq;
adoraret in templo neſrach deū ſuum
atramelech ⁊ ſarasar fili⁹ ei⁹ percussit
eū gladio: fugerūtq; in terrā armeniorū: ⁊
regnauit aſaradon fili⁹ ei⁹ p̄ eo. **Cxx.**

In diebus illis egrotauit ezechias usque ad mortem: et venit ad eum ysaïas filius amos propheta: dixitque ei. Hec dicit dominus deus. Precepi domum tuam. Morieris enim tu: et non uiues. Qui conuertit faciem suam ad parietem: et adorauit dominum dicens. Obsecro domine: memento queso quomodo ambulauerim coram te in ueritate et in corde perfecto: et quod placitum est coram te fecerim. Fleuit itaque ezechias fletu magno: et antequam egrederetur ysaïas mediam partem attrixit: factus est sermo domini ad eum dicens. Reuertere: et dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam: uidi lacrimam tuam: et ecce sanauit te. Die tercio ascendes templum domini: et addam diebus tuis quindecim annos. Sed et de manu regis assyriorum liberabo te: et ciuitatem hanc: et protegam urbem istam propter me et propter dauid seruum meum. Dixitque ysaïas. Afferte massam ficorum. Quam cum attulissent et posuissent super ulcus eius curatus est. Dixerat autem ezechias ad ysaïam. Quod erit signum quia dominus me sanabit: et quia ascensus sum die tercia templum domini? Cui ait ysaïas. Hoc erit signum a domino: quod facturus sit dominus sermonem quem locutus est. Vis ut ascendat umbra decem lineis: aut ut reuertatur totidem gradibus? Et ait ezechias. Facile est umbram crescere decem lineis. Nec hoc uolo ut fiat: sed ut reuertatur retrorsum decem gradibus. Inuocauit itaque ysaïas propheta dominum: et reduxit umbram per lineas quibus iam descenderat in horologio achaz retrorsum decem gradibus. In tempore illo misit merodach baladan filius baladan regis babiloniorum litteras et munera ad ezechiam. Audierat enim quod egrotasset ezechias. Letatus

est autem in aduentu eorum ezechias: et ostendit eis domum aromatatum: et aurum et argentum et pigmenta varia: unguenta quoque: et domum uasorum suorum et omnia que habere poterat in thesauris suis. Non fuit quod non monstrasset eis ezechias in domo sua: et in omni potestate sua. Venit autem ysaïas propheta ad regem ezechiam: dixitque ei. Quid dixerunt uiri isti: aut unde uenerunt ad te? Cui ait ezechias. De terra longinqua uenerunt ad me: de babilone. At ille respondit. Quid uiderunt in domo tua? Ait ezechias. Omnia quecumque sunt in domo mea uiderunt. Nichil est enim quod non monstrauerim eis in thesauris meis. Dixit itaque ysaïas ezechie. Audi sermonem domini. Ecce dies ueniet: et auferentur omnia que sunt in domo tua: et que condiderunt patres tui usque in diem hanc in babilonem. Non remanebit quicquam: ait dominus. Sed et de filiis tuis qui egredientur ex te quos genera bis tollentur: et erunt eunuchi in palatio regis babilonis. Dixit ezechias ad ysaïam. Bonus sermo domini quem locutus es. Sit tantum pax et ueritas in diebus meis. Reliquum autem sermonum ezechie et omnis fortitudo eius: et quod fecerit piscinam et aqueductum: et introduxerit aquas in ciuitatem: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iude? **Domini** uero ezechias cum patribus suis: et regnauit manasses filius eius pro eo.

Duodecim annorum erat manasses cum regnare cepisset: et quinquagintaquinque annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius aphsiba. Fecitque malum in conspectu domini: iuxta ydola gentium quas deleuit dominus a facie filiorum israel. Conuersusque est et edificauit excelsa que dissipauerat

ezechias pater eius: et erexit aras baal
et fecit lucos sicut fecerat achab rex israel:
et adoravit omnem militiam celi et coluit
eam. Et destruxitq; aras in domo domini de
qua dixit dominus in iherusalem ponam nomen
meum: et destruxit altaria uniuscuiusque militie
celi in duobus atrijs templi domini. Et
traduxit filium suum per ignem: et aricola-
tus est et observavit auguria. et fecit
phitones. et aruspices multiplicavit:
ut faceret malum coram domino et irritaret
eum. Posuitq; ydolum luci quem fecerat
in templo domini: super quo locutus est dominus
ad dauid et ad salomonem filium eius.
In templo hoc et in iherusalem quam
elegi de cunctis tribubus israel ponam
nomen meum in sempiternum: et ultra non
faciam commoveri pedem israel de
terra quam dedi patribus eorum si custodie-
rint ope omnia que precepi eis: et uni-
versam legem quam mandavi eis servus
meus moyses. Illi vero non audierunt:
sed seducti sunt a manasse: ut facerent
malum super gentes quas attrivit dominus
a facie filiorum israel. Locutusq; est dominus
in manu servorum suorum prophetarum dicens.
Quia fecit manasses rex iuda abomi-
nationes istas pessimas super omnia
que fecerunt amorrei ante eum et peccare
fecit etiam iudam in immundicijs suis:
propterea hec dicit dominus deus israel.
Ecce ego inducam mala super iherusalem
et iuda: ut quicumq; audierit tinniant
ambe aures eius. Et extendam super
iherusalem funiculum samarie et pon-
dus domus achab: et delebo iherusalem
sicut deleri solent tabule. Delens verta-
et ducam crebrius filium super faciem
eius. Dimittam vero reliquias heredi-
tatis mee et tradam eas in manus ini-
micorum eius: eruntq; in vastitatem et
in rapinam cunctis adversarijs suis eo

quod fecerint malum coram me: et perse-
veraverunt irritantes me ex die qua
egressi sunt patres eorum ex egipto usq;
ad hanc diem. Insuper et sanguinem innoxium
fudit manasses multum nimis donec
impleretur iherusalem usq; ad os: abs-
q; peccatis suis quibus peccare fecit iu-
dam ut faceret malum coram domino. Reliquum
autem sermonum manasse et universa que
fecit: et peccatum eius quod peccavit: nonne
hec scripta sunt in libro finonum dierum
regum iuda? Dormivitq; manasses cum
patribus suis: et sepultus est in orto domus
sue in orto ozam: et regnavit amon
filius eius pro eo. Viginti duorum annorum
erat amon cum regnare cepisset: duobus
quoq; annis regnavit in iherusalem.
Nomen matris eius messallemeth filia
arus de ietheba. Fecitq; malum in conspe-
ctu domini sicut fecerat manasses pater ei-
us: et ambulavit in omni via per quam
ambulaverat pater eius. Servavitq;
immundicijs quibus serviebat pater
eius et adoravit eas: et dereliquit do-
minum deum patrum suorum: et non am-
bulavit in via domini. Teterunt
q; ei insidias servi sui: et interfecerunt re-
gem in domo sua. Percussit autem populus
terre omnes qui coniuraverant contra
regem amon: et constituerunt sibi regem
iosiam filium eius pro eo. Reliquum autem finonum
amon quod fecit: nonne hec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum iuda? Sepelierunt
q; eum in sepulcro suo in orto ozam: et re-
gnavit iosias filius eius pro eo. **C. xxii.**

Octo annorum erat iosias cum regna-
re cepisset: et trigintauno anno
regnavit in iherusalem. Nomen matris eius
yodida filia phadaia de belectat. Fecit
q; quod placitum erat coram domino:
et ambulavit per omnes vias dauid patris
sui. Non declinavit ad dexteram suam

ad sinistram. Anno autem octauode-
cimo regis iosie misit rex saphan filiū
assia filij mesulā scribā templi dñi: di-
cens ei. Vade ad helchiā sacerdotē ma-
gnū ut confletur pecuniā q̄ illata ē
in templū domini quā collegerūt ianu-
tores templi a p̄lo: deturq; fabris per
p̄positos domus domini. Qui et distri-
buāt eam hīs qui operantur i templo
dñi ad instauranda sarcinata templi-
tignarijs videlicet et camentarijs. et
hīs qui interrupta componunt: et ut
emantur ligna et lapides de lapidarijs
ad instaurandū templū domini.
Verūtamen nō supputetur eis argentū
qd accipiunt: sed in potestate habeāt
et in fide. Dixit aut helchias pontifex
ad saphan scribam. Librū legis repe-
ri in domo dñi. Deditq; helchias vo-
lumen saphan scribe: qui et legit illud.
Venit quoq; saphan scriba ad regē:
et renunciavit ei qd p̄ceperat: et ait. Con-
flauerunt serui tui pecuniā que reperta
est in domo dñi: et dederūt ut distribu-
eretur fabris ac p̄fectis op̄eū templi
dñi. Narravit quoq; saphan scriba
regi dicens. Librū dedit michi helchias
sacerdos. Quē cū legisset saphan corā
rege. et audisset rex verba libri legis
dñi scidit vestimenta sua: et precepit
helchie sacerdoti et ahicham filio sa-
phan et achobor filio mīcha et saphan
scribe. et asaiē seruo regis dicens. Ite
et cōsulte dominū sup me et sup p̄lo
et sup omni iuda. de verbis voluminis
istius quod inuentū est. Magna enī
ira domini succensa ē cōtra nos: quia
nō audierūt patres nostri verba libri
huius ut facerent omne quod scriptū
est nobis. Ierunt itaq; helchias sacer-
dos et ahicham et achobor et saphan
et asaiā ad oldam prophetem uxorem

sellū filij thecūe filij aras custodis vesti-
um que habitabat in iherlm i secunda:
locutiq; sunt ad eam. Et illa respōdit
eis. Hec dicit dominus deus israhel.
Dicite viro q̄ misit vos ad me. Hec
dicit dominus. Ecce ego adducā mala
sup locū istū et super habitatores eius
omnia verba legis que legit rex iuda:
quia dereliquerūt me et sacrificauerūt
dñs alienis irritantes me in cunctis
opibus manū suar. Et succendetur
indignatio mea in loco hoc: et non ex-
tinguetur. Regi autem iuda qui misit
vos ut cōsuleretis dominū sic dicetis.
Hec dicit dominus de⁹ israhel. Pro
eo quod audisti verba voluminis et
p̄teritum est cor tuum et humiliatus
es coram domino. auditis suonibz
contra locū istum et habitatores eius
quod videlicet fierent in stuporem et
in maledictū et scidisti vestimenta tua
et fleuisti coram me et ego audiui ait
dominus: idcirco colligam te ad pa-
tres tuos. et colligeris ad sepulcrum
tuum in pace: ut non videant oculi
tui omnia mala que introdudurus
sum super locum istum. **C. xxiii.**

Et renunciauerūt regi qd dixerat.
Qui misit: et cōgregati sunt ad
eum omnes senes iuda et iherusalem.
Ascenditq; rex templum domini. et o-
mnes viri iuda vniuersiq; qui habita-
bant in iherusalem cum eo sacerdotes
et prophete et omnis popul⁹ a paru-
o usq; ad magnum: legitq; cūdis audi-
entibus omnia verba libri federis qui
inuent⁹ est in domo domini. Stetitq;
rex super gradū et fedus percussit corā
domino: ut ambularet post dominū.
et custodirent precepta eius et testimo-
nia et ceterimonias in omni corde et in
tota anima: et suscitaret verba federis

huius que scripta erant in libro illo. Acquieuitq; ipse pado. Et precepit rex helchie pontifici et sacerdotibus secundi ordinis et ianitoribus ut proicerent de templo domini omnia vasa que facta fuerant baal et in luto et uniuerse militie celi: et combussit ea foris iherusalem in conualle cedron: et tulit puluerem eorum in bethel. Et deleuit auruspices quos posuerant reges iuda ad sacrificandum in excelsis per ciuitates iuda et in circuitu iherusalem: et eos qui adolebant incensum baal et soli et lune et duodecim signis et omni militie celi. Et effecit fecit lucum de domo domini foras iherusalem in conualle cedron et combussit eum ibi et redegit in puluerem: et proiecit super sepulcra vulgi. Destruxit quoque ediculas effeminatorum que erant in domo domini: pro quibus mulieres regebant quasi domunculas luti. Congregauitque omnes sacerdotes de ciuitatibus iuda: et contaminauit excelsa ubi sacrificabant sacerdotes de gabaa usque bethabee. Et destruxit aras portarum introitu ostij iose principis ciuitatis: quod erat ad sinistram porte ciuitatis. Veruntamen non ascendebar sacerdotes excelsorum ad altare domini in iherusalem: sed tantum comedebant azima in medio fratrum suorum. Contaminauit quoque iophet quod est in conualle filij ennon: ut nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem moloch. Abstulit quoque equos quos dederant reges iude soli in introitu templi domini iuxta cederam nathamelech eunuchi: qui erat in pharurim: currus autem solis combussit igni. Altaria quoque que erant super tecta centadi achaz: que fecerant reges iuda et altaria que fecerat manasses in duobus atrijs templi domini destruxit rex: et cucurrit

inde et dispersit cinerem eorum in torrente cedron. Excelsa quoque que erant in iherusalem ad dexteram partem montis offensionis que edificauerat salomon rex israel astaroth ydolo sydoniorum et chamos offensioni moab: et melchon abominationi filiorum ammon polluit rex: et contriuit statuas et succidit lucos: repleuitque loca eorum ossibus mortuorum. Insuper et altare quod erat in bethel et excelsum quod fecerat iheroboam filius nabath qui peccare fecit israel: et altare illud excelsum destruxit atque combussit et contriuit in puluerem: succenditque etiam lucum. Et conuersus ioshaf vidit ibi sepulcra que erant in monte: misitque et tulit ossa de sepulcris: et combussit ea super altare: et polluit illud iuxta verbum domini quod locutus est vir dei qui predixerat verba hec. Et ait. Quis est titulus ille quem video? Responderuntque ei ciues urbis illius. Sepulcrum est hominis dei qui venit de iuda: et predixit verba hec que fecisti super altare bethel. Et ait. Dimittite eum. Nemo conueat ossa eius. Et intacta manserunt ossa illius: cum ossibus prophete qui venerat de samaria. Insuper et omnia fana excelsorum que erant in ciuitatibus samarie que fecerant reges israel ad irritandum dominum abstulit ioshaf: et fecit eis secundum omnia que fecerat in bethel. Et occidit uniuersos sacerdotes excelsorum qui erant ibi super altaria: et combussit ossa humana super ea. Reuersusque est iherusalem: et precepit omni populo dicens. Facite phasem domino deo vestro: secundum quod scriptum est in libro federis huius. Nec enim factum est phasem tale a diebus iudicum qui iudicauerunt israel et omnium dierum regum israel et regum iuda: sicut in octauodecimo anno regis

iosie factum est phasē istud domino in iherusalem. Sed et phitones et ariolos et figuras ydolorum et immundicias et abominationes que fuerunt in terra iuda et iherusalem abstulit iosias: ut statueret verba legis que scripta sunt in libro quē inuenit helchias sacerdos in templo dñi. Similis illi nō fuit ante eum rex: qui reuerteretur ad dominū in omni corde suo et in tota anima sua et uniuersa uirtute sua iuxta omnem legem moysi: neque post eum surrexit similis illi. Veruntamen nō est auersus dominus ab ira furoris sui magni: quo iratus est furor eius contra iudā propter irritationes quibus prouocauerat eum manasses. Dixit itaque dñs. Etiam iudā auferā a facie mea sicut abstuli israhel: et prouiciā ciuitatem hanc quā elegi iherusalem et domū de qua dixerit nomen meū ibi. Reliqua autē sermōnis iosie et uniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda? In diebus eius ascendit pharao nechao rex egipti contra regē assiriorum ad flumen eufraten. Et abiit iosias rex in occursum eius: et occisus est in mageddo cum uidisset eum. Et portauerunt eum serui sui mortuum de mageddo: et portulerunt in iherusalem: et sepelierunt eū in sepulcro suo. Tulit quoque populus terre ioachaz filium iosie: et unxerunt eum: et constituerunt eum regem pro patre suo. Vigintitrium annorum erat ioachaz cū regnare cepisset: et tribus mensibus regnauit in iherusalē. Nomen matris eius amithal: filia ieremie de iobna. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerant patres eius. Vinxitque eum pharao nechao in reblatha: que est in terra emath: ne regnaret in iherusalem. Et imposuit multam

terre centum talentis argenti: et talento auri. Regemque constituit pharao nechao heliachim filium iosie pro iosia patre eius: uertitque nomen eius ioachim: porro ioachaz tulit et duxit in egiptum. Argentum autē et aurū dedit ioachim pharaoni cū indixisset ire per singulos: ut conferret iuxta preceptū pharaonis. Et unūquemque iuxta uires suas egerit tam argentum quā aurū de populo terre: ut daret pharaoni nechao. Viginti quoque annos erit ioachim cū regnare cepisset: et undeci annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius zebida: filia phadaia de ruma. Et fecit malū corā domino: iuxta omnia quę fecerāt patres eius. **C. xxiii**

In diebus eius ascendit nabuchodonosor rex babilonis: et factus est ei ioachim seruus tribus annis: et rursus rebellauit contra eum. Inmisitque ei dñs latrunculos caldeorum et latrunculos sirie et latrunculos moab: et latrunculos filiorum amon: et inmisit eos in iudā ut disperderent eam iuxta uerbum dñi quod locutus fuerat per seruos suos prophetas. Factum est autē hoc per uerbum dñi contra iudam ut auferret eum corā se: propter peccata manasse uniuersa quę fecit et propter sanguinē innoxium quē effudit: et impleuit iherusalem cruore innocentium: et ob hac rem uoluit dñs propiciari. Reliqua autem sermōnis ioachim et uniuersa quę fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermōnis dierum regum iuda? Et dormiuit ioachim cū patribus suis: et regnauit ioachim filius eius pro eo. Et ultra nō addidit rex egipti ut egrederetur de terra sua. Tulerat enim rex babilonis a rege egipti usque ad flumen eufraten omnia que fuerāt regis egipti. Decē et octo annos erat ioachim cum regnare cepisset: et

tribus mensibus regnauit i iherusalē.
 Nomen matris ei⁹ noelcha filia helna-
 than de iherlm. Et fecit malum coram
 domino: iuxta omnia q̄ fecerat pater
 eius. In tempore illo ascenderūt serui
 nabuchodonosor regis babilonis in
 iherusalem: et circumdata est urbs mu-
 nitionibz. Venitq; nabuchodonosor
 rex babilonis ad ciuitatē cū suis suis:
 ut oppugnarēt eam. Egressusq; ē ioa-
 chin rex iuda ad regem babilonis ipse
 et mater eius et serui eius et principes
 eius et eunuchi ei⁹: et suscepit eum rex
 babilonis āno octauo regni sui. Et
 protulit inde omnes thesauros domus
 dñi et thesauros domus regie: et con-
 cidit uniuersa uasa aurea q̄ fecerat salo-
 mō rex isrl in templo dñi iuxta verbū
 dñi: et transtulit omnem iherusalem: et
 uniuersos principes et omnes fortes
 exercitus decem milia in captiuitatē et
 omnem artificem et inclusorem: nichil
 q; relictum est exceptis paupibz ppli ter-
 re. Transtulit quoq; ioachin in babi-
 lonem: et matrē regis et uxores regis
 et eunuchos regis et iudices ire duxit
 in captiuitatē de iherusalē i babilonē:
 et omnes viros robustos septē milia:
 et artifices et inclusores mille. omnes
 viros fortes et bellatores: duxitq; eos
 rex babilonis captiuos i babilonem.
 Et constituit mathathia patruū eius
 pro eo: imposuitq; nomē ei sedechia.
 Vicesimū et p̄mū ānū etatis habebat
 sedechias cū regnare cepisset: et unde-
 cim annis regnauit i iherlm. Nomen
 matris ei⁹ erat amichal: filia ieremie de
 lobna. Et fecit malū coram domino:
 iuxta omnia q̄ fecerat ioachin. Irasce-
 bat enī dñs dtra iherlm et cōtra iudā:
 donec piceret eos a facie sua. Recellitq;
 sedechias a rege babilonis. **Cxxv.**

Factum est autē āno nono regni
 eius mense decimo decima die
 mensis venit nabuchodonosor rex ba-
 bilonis ipse et omnis exercit⁹ eius i ihe-
 rusalē et circumdederūt eā: et extruxerūt
 in circuitu ei⁹ munitiones. Et clausa
 est ciuitas atq; vallata: usq; ad unde-
 cimū ānum regis sedechie nona die
 mēsis. Preualuitq; fames i ciuitate:
 nec erat panis populo terre. Et interru-
 pta est ciuitas: et omnes viri bellatores
 nocte fugerūt: p viam porte q̄ est inter
 duplicem murū ad ortū regis. Porro
 chaldei obsidebant in circuitu ciuitatē.
 Fugit itaq; sedechias: per viā q̄ ducit
 ad capestra solitudinis. Et psecutus
 est exercitus chaldeorū regem: cōprehen-
 ditq; eū in planicie ihericho: et omnes
 bellatores qui erant cū eo dispersi sūt
 et reliquerūt eū. Apprehensum ergo re-
 gem duxerūt ad regem babilonis in
 reblatha: qui locutus est cum eo iudi-
 cium. Filios autē sedechie occidit co-
 ram eo: et oculos eius effodit: vinxit
 q; eū catenis et adduxit in babilonē.
 Mense quinto septima die mensis ipse
 est annus nonusdecimus regis babi-
 lonis venit nabuzardan princeps ex-
 ercitus seru⁹ regis babilonis i iherlm
 et succendit domū domini et domum
 regis et domos iherusalem: omneq;
 domum cōbussit igni: et muros iheru-
 salem in circuitu destruxit omnis exer-
 citus chaldeorū qui erat cū principe mi-
 litū. Reliquā autē ppli partem q̄ reman-
 serat in ciuitate: et pfugas qui transfu-
 gerant ad regē babilonis: et reliquū
 vulgus transtulit nabuzardan prin-
 ceptis militie: et de paupibz ire reliquit
 vinitores et agricolas: columnas au-
 tem et eas que erant in tēplo domini et
 bases et mare et cū quod erat i domo

domini cōfecerūt chaldei: et transtu-
lerunt es omne in babilonem. Illas
quoq; ereas et trullas. et tridentes. et
sciphos. et mortariola. et omnia va-
sa erea. in quibz ministrabant tulerūt:
necnō et thuribula. et fialas. Que au-
rea aurea. et q̄ argentea argētea. tulit
princeps militie: id est columnas du-
as. mare unum et bases quas fecerat
rex salomon in templo domini. Non
erat pondus eis. omnium vasorum.
Decem ⁊ octo cubitos altitudinis ha-
bebat columna una. ⁊ capitellum ere-
um super se altitudinis trium cubito-
rum: et retiaculum et malageanata
super capitellum columnę: omnia ere-
a. Similem et columna secunda ha-
bebat ornatū. Tulit q̄ princeps militie
saraia sacerdotē p̄mū. et sophoniam
sacerdotem secundum. ⁊ tres ianitores
et de ciuitate eunuchum unum qui e-
rat p̄fectus super bellatores viros:
et quinq; viros de hīs qui steterant
coram rege quos repperit in ciuitate:
et sopher principem exercitus qui pro-
babat trones de populo terre: et sex
viros e vulgo qui inuenti fuerant i ci-
uitate. Quos tollēs nabuzardan prin-
ceps militum duxit ad regem babilo-
nis in reblatha: percussitq; eos rex ba-
bilonis et interfecit eos in reblatha
in terra emath. Et translatus est iuda
de terra sua. Populo autem qui reli-
ctus erat in terra iuda quē dimiserat
nabuchodonosor rex babilonis pre-
fecit godoliam filium aichan filij sa-
phan. Quod cum audissent omnes
duces militum ipsi et viri qui erant
cum eis videlicet quod constituisset
rex babilonis godoliam: venerūt ad
godoliam in maspha ismahel filius
nathanie et iohannan filius caree et

saraia filius thanameth netophati-
tes. et iezonias filius maachari: ipsi
et socij eorum. Iurauitq; godolias
ipsis et socijs eorum dicens. Nolite
timere seruire chaldeis. Manete in ter-
ra: et seruite regi babilonis: ⁊ bene erit
vobis. Factum est autem in mense se-
ptimo venit ismahel filius nathanie
filij elisama de semine regio et decem
virī cum eo: percusseruntq; godoliam.
qui et mortuus est: sed et iudeos et chal-
deos qui erant cū eo in maspha. Con-
surgensq; omnis populus a paruo
usq; ad magnum et principes militū
venerunt in egiptum: timentes chalde-
os. Factum est vero in anno tricesimo-
septimo transmigratonis ioachin re-
gis iude. mense duodecimo vicesima
et septima die mensis. subleuauit e-
uilmorodach rex babilonis āno quo
regitare ceperat caput ioachin regis
iuda de carcere: et locutus est ei beni-
gne. Et posuit thronum eius super tro-
num regum qui erant cum eo in babi-
lone: et mutauit vestes eius quas ha-
buerat in carcere. et comedebat panē
semper in conspectu eius cunctis diebz
uite sue: annonam quoq; constituit
ei sine intermissione que et dabatur
ei a rege per singlos dies omibz diebz
uite sue.

Si septuaginta inter-
pretum pura. et ut
ab eis i grecū versa
ē editio permaneret:
supflue mi chroma-
ti episcoporu sandis-
sime atq; doctissime impelleres: ut he-
brea volumina latino sermone trans-
ferrem. Quod etiam semel aures homi-
num occupauerat. et nascentis ecclesie
roborauerat fidem: iustum erit etiam
nostro silentio comprobari. Nunc
vero cum pro varietate regionum di-
uersa ferantur exemplaria et germana
illa antiquaq; translatio corrupta sit
atq; violata: nri arbitrii putas. aut e
plurib; iudicare quid verum sit aut
nouum opus in veteri opere condere:
illudentibusq; iudeis. cornicum ut di-
citur oculos configere. Alexandria et
egyptus in septuaginta suis elichium
laudat autorem: constantinopolis
usq; antiochiam luciani martiris ex-
emplaria probat. Medie int̄ has pro-
uincie palestinos codices legunt: q̄s
ab origene elaboratos eusebi⁹ et pam-
philus vulgauerunt. Totusq; orbis
hac inter se trifaria varietate compu-
gnat. Et certe origenes non solum ex-
empla composuit quatuor editionū
e regione singula verba describens. ut
vnus dissentiens statim ceteris inter
se consentientibus arguatur: sed qđ
maioris audacie est in editione septu-
aginta theodorionis editionē miscu-
it: asteriscis designās que minus fue-
runt. et virgulis que ex superfluo vide-
bantur apposita. Si igitur alijs licu-
it non tenere quod semel susceperant.
et post septuaginta cellulas q̄ vulgo

sine auctore iactantur singulas cellu-
las aperuere. Hocq; in ecclesijs legitur
quod septuaginta nescierunt: cur me
non suscipiant latini mei qui inuiol-
ata editione veteri ita nouā condidi:
ut laborem meū hebreis et quod hīs
maius est apostolis auctoribus com-
probem. Scripsi nuper librum de o-
ptimo genere interpretandi. ostendēs
illa de euangelio. ex egipto vocauī fi-
lium meum. et quoniam nazareus
vocabitur. et videbunt in quē cōpun-
xerunt. et illud apostoli quod oculus
nō vidit nec auris audiuit et in cor ho-
minis non ascenderunt que p̄parauit
deus diligentib; se. ceteraq; hīs simi-
lia in hebreorū libris inueniri. Certe a-
postoli et euangeliste. septuaginta inter-
pretes nouerāt: et unde eis hec dicere q̄
in septuaginta nō habent. X̄ps domi-
nus noster vtriusq; testamēti cōditor
in euangelio secundū iohannē q̄ ce-
dit inquit in me sicut dicit scriptura:
flumina de ventre eius fluent aque vi-
ue. Vtrq; scriptum est: qđ saluator scri-
ptum esse testat̄. Vbi scriptum ē? Se-
ptuaginta nō habent: apocrypha nescit
ecclesia. Ad hebreos igit̄ reuertendū ē:
unde et dñs loquitur. et discipuli exem-
pla p̄sumunt. Nec pace veterū loquor:
et obsecratorib; meis tantū respōdeo.
qui canino dente me rodunt: i publi-
co detrahentes et legentes in angulis
id est accusatores et defensores: cum
in alijs probet quod in me reprobāt:
quasi virtus et viciū non in rebus
sit. sed cum auctore mutetur. Ceterum
memini editionem septuaginta trans-
latorum olim de greco emendatam
tribuisse me nris: nec inimicum debe-
re estimari eos quos in conuentu fra-
trum semper edissero. Et quod nunc

debreiamin id est verba dierum interpre-
tatus sum idcirco feci: ut inextinguibile
moras et siluam nominum que scriptor
confusa sunt vicio. sensuumque barba-
riem aptius et puerum cola digere-
michi metipsum et meis. iuxta istum
canem. si aures surde sunt ceterorum. **Incipit liber primus paralipaminon c. 1.**

Ad Seth enim caynan
malalehel iared e-
noch marufale la-
meh noe sem cham
et iafeth. filii iafeth:
gomer magog ma-
dai et iauan thubal mosoch thiras.
Porro filii gomer: asenez et riphac et
thogorma. filii autem iauan: elisa
et tharhis cethim et dodanim. filii
cham: chus et melaïm phut et chana-
an. filii autem chus: saba. et euila
sabetha et regina et sabethaca. Por-
ro filii regina: saba et dadan. Chus au-
tem genuit neuroth. iste cepit esse po-
tens in terra. Melaïm vero genuit lu-
dim et ananim et laabim et nepthu-
im: phethrusim quoque et thallum de
quibus egressi sunt philistini et capthu-
rim. Chanaan vero genuit sydonem
primogenitum suum: etheum quoque
et iebuseum et amorreum et gergezeum
eueumque et aracheum et asineum ara-
dium quoque et samareum et emathe-
um. filii sem: elam et assur. Et arfa-
xad. et lud et aram. filii aram: hus et
hul. et gether. et mes. Arfaxat autem
genuit sale: qui et ipse genuit heber. Por-
ro heber nati sunt duo filii: nomen uni
phalech quia in diebus eius diuisa est
terra: et nomen fratris eius iedan. Je-
dan autem genuit elmodad et saleph.
et asormoch et iare: aduram quoque et
ozal et de ela ebal etiam et abimael et

saba. necno et ophir. et euila. et iobab.
Omnes isti filii iedan sem arfaxat sa-
le heber phalech ragau. seruch nachp-
thare abram: iste est abraham. filii
autem abraham: isaac et ismahel. Et
hee generationes eorum. Primogeni-
tus ismahelis nabaioth: et cedar et ab-
dehel et mabsan et masina et duma
massa addad et themea iachur naphi-
redma. Ipsi sunt filii ismahelis. filii
autem cethure concubine abraham
quos genuit: zamram iecsan madan
madian ielbor et sue. Porro filii iec-
san: saba et dadan. filii autem dadan: asu-
rim et lathusim et loomim. filii autem
madian: epha et epher. et enoch et abi-
da et eldaa. Omnes hii filii cethure. Ge-
nerauit autem abraham isaac: cuius fue-
runt filii elau et isrl. filii elau: eliphaz
rahuel iehus ielon thire. filii eliphaz:
theman. omar. zepphi. gothan ce-
nez thamna amalech. filii rahuel:
naath zara samma meza. filii seir:
lothan sobal sebeon. ana. dilon. eser di-
san. filii lothan: horri. ahohiman.
Sorum autem lothan fuit thamna. fi-
lii sobal alian et manaath. et ebal et se-
phi. onan. filii sebeon: abia et ana.
filii ana: dilon. filii dilon: hama-
ran et eleban. et ichran et tharran. filii
eser: balaan. et zaban et iathan. filii di-
san: us et aran. Isti sunt reges qui im-
perauerunt in terra edom: antequam esset
rex super filios israel. Bale filius be-
or: et nomen ciuitatis eius denaba. Mor-
tuus est autem bale: et regnauit pro eo
iobab filius zare de bosra. Cuius et io-
bab fuisset mortuus: regnauit pro eo
husan de terra themanorum. Obiit
quoque husan: et regnauit pro eo adad
filius badad qui percussit madian in
terra moab: et nomen ciuitatis eius

auith. Cuius et adad fuisset mortuus: regnauit pro eo semla de masreca. Sed et semla mortuus est: et regnauit pro eo saul de rooboth que iuxta amnem sita est. Mortuo quoque saul regnauit pro eo balaana filius archobor. Sed et hic mortuus est: et regnauit pro eo adad cuius urbis nomen fuit phai. et appellata est uxor eius mehetabel filia mared. filie mezaab. Adad autem mortuo: duces pro regibus in edom esse reperiunt. Dux thamma. dux alia. dux iether. dux oolibama. dux hela. dux phinon dux cenez dux theman. dux mapsar. dux magdihel. dux hiram. Hi duces edom. **C. n.**

Filii autem israel. ruben simeon leui iuda isachar et zabulon: dan ioseph beniamin. neptalim gad et aser. filii iuda: her. aunan. et sela. Hi tres nati sunt ei de filia sue chananitiidis. fuit autem her primogenitus iuda maior coram domino: et occidit eum. Thamar autem uxor eius peperit ei phares et zara. Omnes ergo filii iuda quinque. filii autem phares esrom et amul. filii quoque zare: zamri. et ethan et eman. chalcab quoque et darda. simul quinque. filii charmi: achar qui turbauit israel et peccauit in furto anathematis. filii ethan: azarias. filii autem esrom qui nati sunt ei: ieramehel. et ram et calubi. hic est caleph. Porro ram genuit aminadab: aminadab autem genuit naason principem filiorum iuda. Naason quoque genuit salma: de quo ortus est booz. Booz uero genuit obed: qui et ipse genuit isai. Isai autem genuit primogenitum heliab: secundum abinadab. tertium symmah. quartum nathanael. quintum raddai sextum ason septimum dauid: quorum sorores fuerunt saruia et abigail. filii saruie: abisai

ioab et alahel tres. Abigail autem genuit amasa: cuius pater fuit gether ismahelites. Caleb uero filius esrom accepit uxorem nomine azuba: de qua genuit ierioth. fueruntque filii eius iaser et sobab et ardon. Cuius mortua fuisset azuba accepit uxorem caleb ephrata: que peperit ei ur. Porro ur genuit uri: et uri genuit beselehel. Post hec ingressus est esrom ad filiam machir patris galaad: et accepit eam cum esset annorum sexaginta. Que peperit ei segub: sed et segub genuit iair et possedit uiginti tres ciuitates in terra galaad. Cepitque gessur et aran oppida iair: et ranath et uiculus eius sexaginta ciuitatum. Omnes isti filii machir patris galaad. Cum autem mortuus esset esrom: ingressus est caleb ad ephrata. Nabu it quoque esrom uxorem abia: que peperit ei assur patrem techue. Nati sunt autem filii ieramehel. primogeniti esrom ram primogenitus eius: et buna et aram et ason et archia. Duxit quoque uxorem alteram ieramehel nomine atthara: que fuit mater onam. Sed et filii ram primogeniti ieramehel fuerunt moos ioamin et achar. Onam autem habuit filios semei et iadan. filii autem semei: nadab et abysur. Nomen uero uxoris abisur abiahil: que peperit alpbaban et molid. filii autem nadab: fuerunt saled et apphaim. Mortuus est autem saled absque liberis. filius uero apphaim iesi: qui iesi genuit selan. Porro selan genuit abalai. filii autem iadai fere semei iether et ionathan. Sed et iether mortuus est absque liberis. Porro ionathan genuit phalech et ziza. Isti fuerunt filii ieramehel primogeniti esrom. Selan autem non habuit filios sed filias: et seruum egyptium nomine

ieraa. Deditq; ei filiam suam uxore:
 que peperit ei ethei. Etthei autē genuit
 nathan: et nathan genuit zabad. Za-
 bad quoq; genuit ophal: et ophal ge-
 nuit obed. Obed genuit iehu: iehu ge-
 nuit azariam. Azarias genuit helles:
 et helles genuit helasa. Helasa genuit
 sisamoy: sisamoy genuit sellum. Sel-
 lum genuit ithamian. Ithamian autem
 genuit elisama. Filij autem caleb fra-
 tris ieramehel: melsa primogenitus e-
 ius: ipse ē pater ziph filij marasa pri-
 s hebron. Porro filij hebron chore et
 raphua et receu et samma. Samma
 autē genuit raam patre ierchaan: et re-
 cem genuit semmei. Filius semmei maon:
 et maon pater bethsur. Ephā autē con-
 cubina caleb peperit aran et musa et
 gezez. Porro aran genuit gezez. filij
 iabaddai regam et ioathan et gesan et
 phaleth et epha et saaph. Concubina
 caleb maacha peperit sabar et tharana.
 Genuit autē saaph pater madmena
 sue patre machbena: et patrem gabaa.
 Filia vero caleb fuit achsa. Qui erant
 filij caleb filij ur primogeniti ephra-
 ta: sobal pater cariathiarum. Salma pa-
 ter bethleem. ariph pater bethgader.
 Fuerunt autē filij sobal. patris cariath-
 iarum. qui videbat dimidiū requietio-
 num: et de cognatione cariathiarum.
 iethrei. et apurhei. et semachei et maserei.
 Ex hijs egressi sunt saraita et estha ho-
 lite. filij salma: bethleem et nethppha-
 ti corone domus iacob. et dimidiū re-
 quietionis sarai. Cognationes quoq;
 scribarū habitantiū in iabes canentes
 atq; resonātes: et in tabernaculis com-
 morantes. Qui sunt cinei: qui venerūt
 de calore patris domus rechab. **Cm**

David vero hos habuit filios q; ei
 nati sūt i hebron. Primogenitū

ammon. et achinoam israelitide:
 scdm daniel de abigail carmelitide: ter-
 cium absalon filiū maacha filie tho-
 lomei regis gessur: quartū adoniam
 filiūm aggith: quintū saphaciam et
 abital: sextum iethrahā de egla ux-
 ore sua. Sex ergo nati sunt ei i hebron:
 ubi regnavit septem ānis et sex mensi-
 bus. Triginta autē et tribus ānis regna-
 vit in iherusalem. Porro i iherusalem
 nati sunt ei filij: symmaa et sobab et na-
 than. et salomon quatuor de bethsaba
 filia amihel. Jetaar quoq; et helisua et
 eliphaleth et noge et napheg et iaphie
 neciō elisama. et eliade et eliphaleg no-
 vem. Omnes hī filij dauid absq; filijs
 concubinarū: habuerūtq; sororem tha-
 mar. Filius autem salomonis robo-
 am: cuius abia filius genuit asa. De
 hoc quoq; natus est iosaphat pater
 ioram: qui ioram genuit oziam: et
 quo ortus est ioas: et huius amasia
 filius genuit azariam. Porro azarie
 filius ioathan procreavit achaz pa-
 trem ezechie: de quo natus est manaf-
 ses: sed et manasses genuit āmon pa-
 trem iosie. filij autem iosie fuerunt:
 p̄mogenit⁹ iothannan. sc̄s ioakim
 tercius sedechias. quartus sellum. De
 ioakim natus est iechonias et sedechi-
 as. filij iechonie fuerunt asir qui sala-
 thiel. melchiram. phadaia semmeser. et
 iecemia sama et nadabia. De phadaia
 orti sūt zorobabel et semmei. Zoroba-
 bel genuit mosollam ananiam et sa-
 lomith. sororem eorū: asabam quoq;
 et ohol et barachiam. et asadiam. iosa-
 beeth quinq;. filius autem ananie
 phaltias pater iheleie: cuius filius ra-
 phaia. Quius q; filius arnau: de quo
 natus est obdia. cuius filius fuit seche-
 nias. filius sechenie semeia: cui⁹ filij

attus et iegaal et baria et naaria et saphat et sela sex numero. Filius naarie: eligetnai et ezechias et ezricā tres. Filii eligetnai oduia et heliasub et pheleia et acub et iohannan et delaia et anan septē.

Filii iuda: phares elrom et charimi et ur et subal. Rahia uxor fili⁹ subal genuit iaad de quo nati sūt ahumai et laad. Hec cognationes sarathi. Ista quoque stirps ethan: ierabel et ielama et iedebos. Nomen quoque sororis eorū asalel phumi. Phumiel autē pater gedor et eser pater osa. Isti sūt filii ur. p̄mogeniti ephrata p̄ris bethleem. Assur uxor patris thecui erāt due uxores alaa et naara. Perierit autem ei naara oozam et epher et themani et aastari. Isti sunt filii naara. Porro filii alaa: sereth ysaar et ethnan. Ehus autem genuit anob et soboba et cognationē abarel filii arum. Fuit autē iabes inclitus p̄re fratribz suis: et mater eius vocauit nomen illius iabes dicens: quia peperit eum in dolore. Inuocauit ergo iabes deum israhel dicens. Si benedicens benedixeris michi et dilataueris terminos meos: et fuerit manus tua mecum: et feceris me a malitia nō opprimi. Et prestitit de⁹ que precatus est. Caleph autem frater sua genuit machir: q̄ fuit pater esthon. Porro esthon genuit bethrapha et phele et tehinna patrem urbis naas. Ij sunt uiri recti. Filii autem cenez: othniel et saraiā. Porro filii othniel: athar et maonathi. Maonathi genuit ophra. Saraias autem genuit ioab patrem uallis artificū. Ibi quippe artifices erāt. Filii uero caleph filii iephone: hir et hela et nahem. Filii quoque hela cenez: filii quoque iaalel elzipli et ziphathiria et asrahel. Et filii ezra: iether

et mereth et epher et iabalon. Genuitque mariam: et sammai et ielba patre esthamo. Uxor quoque eius iudaia peperit iareth patrem gedor et heber patre zorch et ichutiel patrem zanoa. Ij autem filii bithie filie pharaonis quā accepit mered: et filii uxoris odaie sororis nahān patris teila carimi et esthamo q̄ fuit de machari. Filii quoque symon: amon et rimma fili⁹ anan et thilon: et filii iesi zoeth et benzoeth. Filii sela filii iude: her pater lecha: et laada pater marela: et cognationes dom⁹ opantium bissum in domo iuramenti: et q̄ stare fecit solem: uiriq; mendacii et securus et incedens: qui principes fuerunt in moab: et que reuerse sunt in lehem. Hec autē uerba uetera. Ij sunt figuli habitantes in plantationibz et in sepibus apud regem in operibus eius: commoratiq; sunt ibi. Filii symeon: nanuel et iamin iarib: zara saul. Belum filius eius: mabsam filius eius: masua fili⁹ eius. Filii masua: amuthel filius eius: zachur filius eius: semmei filius eius. Filii semmei sedecim: et filie sex. Fratres autem eius non habuerunt filios multos: et uniuersa cognatio non potuit adquare summā filiorum iuda. Habitauerūt autem in beelabee et molada et hasarsual et in ballaa: et in asom et in tholad et in bathuel et in orma: et in siteleg et i bennarchaboth et in asarsasusim et in bechberai et in saarim. Hec ciuitates eorum usq; ad regem dauid: uilleq; earum etham et aen raumon et thocen et asan ciuitates quinq; et uniuersi uiculi eorū per circuitum ciuitatum istarum usq; ad baal. Hec est habitatio eorum: et sedum distributio. Mosobab quoque et iemilech et iosa filius amalie et iohel

iehu fili⁹ iosabie filij saraie filij asihel
et elioenai et iacoba et isuaia et asaia et
adihel et isimihel et banaia ziza quoq;
filius sephai filij allon. filij ydaia. filij
semeri filij samaia: isti sunt nominati
principes in cognationibus suis: et in
domo affinitatum suar^{um} multiplicati
sunt vehementer. Et profecti sunt ut
ingererent in gador usq; ad orientem
vallis: et ut querebant pascua gregibus
suis. Invenieruntq; pascuas uberes et
valde bonas. et terram latissimam et
quietam et fertilem: in qua ante habi-
tauerant de stirpe cham. Qui ergo vene-
runt quos supra descripsimus nomi-
nati in diebus ezechie regis iuda: et
percusserunt tabernacula eorum et ha-
bitatores qui inuenti fuerant ibi: et de-
leuerunt eos usq; ad plenitum diem: ha-
bitaueruntq; p eis quonia^m uberrimas
pascuas ibidem reppererunt. De filiis q;
symeon abierunt in motem seir viri quin-
genti. habentes principes phatriam et
naariam et raphaiam et ozihel filius
iesi: et percusserunt reliquias que euade-
re poterant amelechitarum: et habita-
uerunt ibi p eis usq; ad die^m hac. **Cv.**

Filij q; ruben primogeniti israel:
ipse quippe fuit primogenitus e-
ius: sed cum violasset thorum patris
sui data sunt primogenita eius filijs
ioseph filij israel: et non est ille reputa-
tus i primogenitu^m. Porro iudas qui
erat fortissimus inter fratres suos: de
stirpe eius principes geminati sunt:
primogenita autem reputata sunt io-
seph. Filij ergo ruben primogeniti isra-
hel: enoch et phallu esrom et charui fi-
lij iohel: samaia filius eius: gog fili⁹
eius. semei filius eius. micha fili⁹ ei⁹.
rechia filius eius. baal filius eius. bee-
ra filius eius: quem captivum duxit

theglathalasar rex assiriorum: et fuit
princeps in tribu ruben. fratres autem
eius et universa cognatio ei⁹ quando
numebant per familias suas habu-
erunt principes iehihel et zacharia. Por-
ro bala filius azaz filij samma filij io-
hel: ipse habitavit in arcer usq; ad ne-
bo et beelmeon. Contra orientalem
quoq; plagam habitavit usq; ad in-
troitum heremi et fluvium eufraten. Mul-
tum quippe iumentoru^m numerum pos-
sidebant in terra galaad. In diebus
autem saul preliati sunt contra agarenos
et interfecerunt illos: habitaueruntq;
pro eis in tabernaculis eoru^m in omni
plaga que respicit ad orientem galaad.
Filij vero gad e regione eorum habita-
uerunt in terra basan usq; selcha: iohel
in capite. et saphan secundus: ianai
autem et saphar in basan. fratres vero
eoru^m secundum domos cognationu^m sua-
rum: michael et mosollam et sebe et iori
et iachan. et zie. et heber septem. Qui filij
abiahil: filij uri filij iara filij galaad.
filij michael filij ieseli. filij ieddo filij
buz. fratres quoq; filij abdiel filij
guni principes domus in familijs su-
is: et habitauerunt in galaad et in ba-
san et in viculis eius: et in cunctis
suburbanis saron usq; ad terminos.
Omnes hii numerati sunt in diebus
ioathan regis iuda et in diebus ihero-
boam regis israel filij ruben et gad
et dimidie tribus manasse: viri bella-
tores scuta portantes et gladios: et ten-
dentes arcum eruditq; ad pila qua-
dragintaquatuor milia et septingen-
ti sexaginta procedentes ad pugnam.
dimicauerunt contra agarenos: iehu-
rei vero et naphrei et nodab prebuerunt
eis auxiliu^m. Traditiq; sunt in manus
eorum agareni et universi qui fuerant

cum eis: quia deū inuocauerunt cum
placarentur: et exaudiuit eos eo quod
credidissent in eū. Ceperuntq; omnia
que possederāt camelos quinquaginta
milia: et ovium ducenta quinquaginta
milia. asinos duo milia: et animas
hominum centum milia. Vulnerati
autē multi corruerunt. fuit enim bellū
domini. Habitaaueruntq; pro eis usq;
ad transmigrationē. filij q; dimidie
tribus manasse possederunt terram a
finibz basan usq; baal hermon et sanir
et montem hermon. Ingens quippe
numerus erat. Et hi fuerāt principes
domus cognationis eorū: efes-iesi et he-
libel ezriel et iheremia et odoia et iedihel
uiri fortissimi et potentes: et nominati
duces in familijs suis. Reliquerūt autē
deum patrū suorū et fornicati sūt post
deos populorū terre. quos abstulit dñs
coram eis: et suscitauit dñs isrl spiritū
phul regis assiriorū et spiritū regis tatta-
lath regis assur: et transtulit ruben et
gad et dimidiam tribum manasse et
adduxit eos in ale et in abor et ara et
fluvium gozan usq; ad diē hāc. **¶ VI.**

Filij leui: gerson caath et merari.
Filij caath: amram ysaar hebron
et ozihel. filij amram: aarō moyses
et maria. filij aaron: nadab et abiu
eleazar et ythamar. Eleazar genuit
finees: et finees genuit abisue. Abisue
vero genuit bocci et bocci genuit ozi:
ozi genuit zaraia et zaraias genuit
meraioth. Porro meraioth genuit a-
mariam. et amarias genuit achitob:
achitob genuit sadoch. et sadoch genuit
achimaas. Achimaas genuit aza-
riam: azarias genuit iohannan. io-
hannan genuit azariam. Ipse est qui
sacerdotio fundus ē in domo quā edi-
ficauit salomon in iherusalē. Genuit

autē azarias amariā: et amarias ge-
nuit achitob. Achitob genuit sadoch:
et sadoch genuit sellū. Sellum genuit
helchiam: et helchias genuit azariam.
Azarias genuit zaraiam: et zaraias
genuit iosedech. Porro iosedech egres-
sus est quādo transtulit dñs iudam et
iherusalem p man⁹ nabuchodonosor.
filij ergo leui gerson caath et merari.
Et hec nomina filiorū gerson: lobni
et semei. filij caath: amram et ysaar.
et hebron et oziheli. filij merari: mo-
li et musi. Hec autē cognationes leui
secundum familias eorū. Gerson: lo-
bni filius ei⁹: iaath filius eius. zamina
filius eius. ioaa filius eius. addo filius
eius. zara filius eius: iethrai filius ei⁹.
filij caath: amminadab filius eius:
chore filius eius. asir filius eius. helca-
na filius eius. abiasaph filius eius.
asir filius eius. caath filius ei⁹. uriel
filius ei⁹. ozias filius ei⁹: saul filius ei⁹.
filij helcana: amasai et achimoth et
helcana. filij helcana: sophai filius ei⁹:
naath filius eius: heliab filius eius.
iheroam filius ei⁹: helcana filius eius.
filij samuel: primogenitus vasseni et
abia. filij autē merari. mooli: lobni
filius eius: semei filius eius. oza filius
eius. samaa filius eius. aggia filius
eius: alaiā filius eius. Isti sunt quos
constituit dauid super cantores dom⁹
domini ex quo collocata est archa: et
ministrabant coram tabernaculo testi-
monij canentes donec edificaret salo-
mon domū dñi in iherusalē. Stabāt
autem iuxta ordinē suū in ministerio.
Ij vero sunt qui assistebant cū filijs
suis de filijs caath: heman cantor fili-
us iohel. filij samuel filij helcana filij
iheroam filij helihel filij thou filij suph
filij helcana. filij iohel filij maath filij

amasaī filiū helcana filiū iohel filiū aza-
rie filiū sophonie filiū chaath filiū asir. fi-
liū abisaph. filiū chore filiū ysaar filiū
raath filiū leui. filiū israhel: et frater ei⁹
asaph. qui stabat a dextris ei⁹: asaph
filius barachie. filiū samaa. filiū micha-
el. filiū basaiē filiū melchie. filiū athanaī.
filiū zara filiū adaia. filiū ethan filiū zam-
ma filiū semei filiū ieth filiū gerson filiū
leui. Filiū autē merari fratres eorū ad
sinistram: ethan filiū chusi. filiū abdi. fi-
liū maloch filiū asabie filiū amasie filiū
helchie filiū amasaī. filiū bonni filiū so-
mer filiū mooli. filiū musi filiū merari fi-
liū leui. Fratres quoq; eorū leuite: q̄ or-
dinati sunt in cunctum ministerium
tabernaculi domus dñi. Aaron vero
et filiū eius adolebāt incensum super
altare olocausti. ⁊ super altare thimi-
amatis. in omne opus sancti sancto-
rum: ⁊ ut precarentur p̄ isrl iuxta oīa
que preceperat moyses seruus dei. Hi
sunt autē filiū aaron. Eleazar fili⁹ ei⁹:
finees filius eius. abisue filius ei⁹ hoc-
ci filius eius. ozi filius eius. zaraia fi-
lius eius. meraioth fili⁹ eius. amaria
filius eius. achitob filius eius. sadoch
fili⁹ eius: achimaas filius ei⁹. Et hec
habitacla eorū p̄ vicos atq; confinia
filiorū scilicet aarō iuxta cognationes
raarithay. Ip̄is enim sorte contigerāt
Dederunt igitur eis hebron in terra iu-
da et suburbana ei⁹ p̄ circuitū: agros
autem ciuitatis ⁊ villas caleph filiū ie-
phne. Porro filijs aaron dederunt ci-
uitates ad confugiendum hebron et
lobna ⁊ suburbana eius: iether quoq;
et esthemq; cum suburbanis suis. sed ⁊
helon et dabir cum suburbanis suis: a-
san quoq; et bethsemes et suburbana
earum. De tribu autem beniamin ga-
bee et suburbana eius: ⁊ almath cum

suburbanis suis: anathpt quoq; cum
suburbanis suis. Omnes ciuitates tre-
decim: p̄ cognationes suas. Filijs autē
raath residuis de cognatione sua. de-
derunt eē dimidia tribu manasse i pos-
sessionē urbes decē. Porro filijs ger-
son p̄ cognationes suas de tribu ysa-
char ⁊ de tribu aser ⁊ de tribu neptalim.
et de tribu manasse in basan urbes tre-
decim. Filijs autē merari per cognatio-
nes suas de tribu ruben ⁊ de tribu gad.
et de tribu zabulon. Dederūt sorte ciui-
tates duodecim. Dederunt quoq; filiū
israhel leuitis ciuitates et suburbana
earum. Dederuntq; per sortem eē tribu
filiorū iuda. et eē tribu filiorū symeon.
et eē tribu filiorū beniamin urbes has
quas vocauerunt nominibz suis: et
hijs q̄ erant eē cognatione filiorū ra-
ath. Fueruntq; ciuitates in terminis
eorū de tribu ephraim. Dederūt ergo
eis urbes ad cōfugiendum sichem cū
suburbanis suis. in montē ephraim
et gazer cum suburbanis suis: iecina-
am quoq; cum suburbanis suis. et
bethoron similiter: necnō ⁊ helon cum
suburbanis suis ⁊ gethsemon in eun-
dem modū. Porro eē dimidia tribu
manasse aner et suburbana eius. ba-
laam et suburbana eius: hijs videli-
cet qui de cognatione filiorū raath re-
liqui erant. Filijs autem gerson de co-
gnatione dimidiē tribz manasse gau-
lon i basan ⁊ suburbana eius: et asta-
roth cum suburbanis suis. De tribu
ysachar. redes cum suburbanis suis.
et dabereth cum suburbanis suis: ra-
moth quoq; et suburbana eius. et a-
nem cum suburbanis suis. De tribu
vero aser masal cū suburbanis suis. ⁊
abdon similiter: asach quoq; ⁊ subur-
bana eius: roob cū suburbanis suis.

Porro de tribu neptalim cedes in ga-
lilea et suburbana eius: amon cū sub-
urbanis suis: et cariathaim et suburba-
na eius. Filij aut merari residuis de
tribu zabulon. remmono et suburba-
na eius: et thabor cū suburbanis suis.
Trans iordanem quoque ex aduerso ihe-
richo contra orientē iordanis de tribu
ruben bosor in solitudinē cū suburba-
nis suis: et iassa cū suburbanis suis:
cademoth quoque et suburbana eius:
et miphath cū suburbanis suis. Mec-
non et de tribu gad. ramoth i galaad
et suburbana eius: et manaim cū subur-
banis suis: sed et esebon cū suburbanis
suis: et iezer cū suburbanis suis. **Cvii.**

Porro filij isachar: thola et phua
iasub et simeon quatuor. Filij
thola: ozi et raphaia. et ierihel et iemai
et iepsemi. et sammel principes p domos
cognationū suarū. De stirpe thola vi-
ri fortissimi numerati sunt in diebus da-
uid: viginti duo milia sexcenti. Filij o-
zi: israhia de quo nati sunt michael
et obadia et iohel et iesia quinque omnes
principes: cum eis per familias et po-
pulos suos accendi ad prelium viri
fortissimi: triginta sex milia. Multas
enī habuerūt uxores et filios. Socrates
quoque eorum per omnem cognationē isa-
char robustissimi ad pugnandū: octo-
ginta septē milia numerati sūt. Filij
beniamin: bale et bochor et iadibel tres. Fi-
lij bale: elbon et ozi et ozibel et ierimoth
et urai quinque: principes familiarū et
ad pugnandū robustissimi. Numerus
autem eorum viginti duo milia et trigin-
ta quatuor. Porro filij bochor zamira
et ioas et eliezer et helioenai. et amri et
ierimoth et abia et anathur. et alma-
than. Omnes hī filij bechor. Numera-
ti sunt aut p familias suas principes

cognationū suarū ad bella fortissimi:
viginti milia et ducēti. Porro filij iadi-
bel balan. Filij aut balan: iheus et benia-
min et ahoth et chanana. et iothan et
tharlis et haishaar. Omnes hī filij ia-
dibel principes cognationū suarū viri
fortissimi: decem et septem milia et du-
centi ad prelium procedentes: sephan
quoque et haphan filij hir et asim filij
aer. Filij autem neptalim iasibel et gu-
ni. et aser et sellum filij bala. Porro fi-
lij manasse. esriel: concubinaque eius
sira peperit machir patrē galaad. Ma-
chir autē accepit uxore filijs suis hap-
phim et sephan: et habuit sorore no-
mine maacha. Nomen autē secundi sal-
phaath. Nateque sunt salphaath filie.
Et peperit maacha uxor machir filiū:
vocauique nomen eius phares. Porro
nomen fratris eius sares: et filij eius
ulam et rehen. Filius autem ulam be-
dan hī sunt filij galaad filij machir:
filij manasse. Soror autē eius regina-
peperit virum decorū et abiezer et mo-
ola. Erant autē filij semida ahim et se-
chem. et leci et aniam. Filij autē ephra-
im suthala: bareth filius eius: thaath
filius eius elada filius eius thaath fi-
lius eius: et huius filius zadab. et huius
filius suthala et huius filius ezer. et
elad. Occiderunt autem eos viri geth
indigne: quia descenderant ut inuade-
rent possessiones eorum. Luxit igitur
ephrain pater eorum multis diebus:
et venerunt fratres eius ut consolaren-
tur eum. Ingressusque est ad uxore suā:
que concepit et peperit filium et voca-
uit nomen eius bereia: eo quod i ma-
lis domus eius ortus esset filia autē eius
fuit sara: que edificavit bethoron infe-
riorem et superiorē. et ozenzara. Por-
ro filius eius rapha et resep et thale:

De quo natus ē thaan. qui genuit laa-
dan. Quis quoque filius ammiud q̄
genuit elisama de quo ortus est nun:
qui habuit filiū iohue. Possessio autē
eorum et habitatio bethele cum filiabus
suis: et contra orientē noran: ad occi-
dentalem plagam gazer et filie eius:
sicheu quoque cū filiabus suis usq; asa
et filiabus ei⁹: iuxta filios quoque ma-
nasse bethsan et filias eius: thanac et
filias eius mageddo et filias eius dor
et filias eius. In hīs habitauerūt filij
ioseph. filij israhel. filij aser: iemina et
iesua et isui. et baria et sara soror eorū.
filij autē baria: heber et melchiel: ipse
est pater barlaith. Heber autē genuit ie-
phlat et somer et iothan et suaa. sorore
eorū. filij iephalt phosech et chamaal
et asoph. filij iephalt. Porro filij
somer: ahi et roaga et iaba et aram.
filij autem helem fratris eius: supha
et iemina. et selles et amal. filij supha:
sue. aruaphed. et sual et beri et iaimra
bosor et od et sama et salusa et iethran
et bera. filij iether: iephne et phaspha
et ara. filij autē olla: aree et auhel et
relia. Omnes hī filij aser: principes
cognationū electi atq; fortissimi duces
ducū. Numer⁹ autē eorū etatis q̄ apta
esset ad bellum: vigintiseptē milia. **C. viii.**
Beniamin autē genuit bale pmo-
genitū suū: asbal secūdū ahara
terciū. noaba quartū: et rapha quintū.
fueruntq; filij bale addaor et gera. et abi-
ud: abisue quoque et neman et ahoē sed
et gera. et sephuphan et uram. filij autē
ahod. principes cognationum
habitantium in gabaa: qui translati
sunt in manath. Mooman autem et
achia et gera ipse transtulit eos: et genu-
it oza et ahuid. Porro saarahim ge-
nuit in regione moab. postq; dimisit

usim. et bara uxores suas. Genuit au-
tem de odes uxore sua iohab et sebā et
mosa et molchom iehus quoque et se-
thia et marinach. filij autē filij ei⁹ prin-
cipes in familijs suis. Melchusim vero
genuit achitob et elphaal. Porro filij
elphaal: heber et misaam et samad.
hic edificauit onō et lod et filias eius.
Bara autē et samina principes cogna-
tionum habitantū in ahialon. filij fu-
gauerunt habitatores geth. Et haio
et selac et iherimoth et zabadia et arod
et heder. michahel quoque et iespha et io-
aa: filij baria. Et zabadia et mosollā
et ezeci et heber et elamari. et iezlia et
iohab: filij elphaal. Et iacim. et zechri-
et zabdi. et helioemai. et seletthai. et heliel.
et adaia et baraiā. et samarath: filij se-
mei. Et iesphan et heber et helihel et ab-
don et zechri et hanan. et anania et ailā
et anathpchia et iephdaia et phanubel:
filij selac. Et samfari. et sooria. et otto-
lia. et iersia. helia. et zechri: filij ieroam.
filij patriarche et cognationū principes:
qui habitauerunt in iherusalē. In ga-
baon autē habitauerūt abigabaon et
nomen uxoris eius maacha: filiusq; e-
ius primogenitus abdon et sur et cis
et baal et nadab: gedur quoque et ahio
et zacher et macelloth. Et macelloth
genuit samaa. Habitauerūtq; eē ad-
uerso fratrum suorum in iherusalem
cum fratribus suis. Mer autē genuit
cis: et cis genuit saul. Porro saul ge-
nuit ionathan et melchisue et abina-
dab et hesbaal. filius autē ionathan
meribbaal: et meribbaal genuit micha.
filij micha phiton et melech et thara-
ahaz: et ahaz genuit ioada et ioa-
da genuit almoth et asmoth et zamri.
Porro zamri genuit mosa. et mosa
genuit baana: cuius filius fuit rapha

de quo oritur elasa. qui genuit asel. Porro asel sex filii fuerunt huius nominibus: ezricā. bochru. ismahel. saria. abadia. anan. Omnes hii filii asel. filii autem esech fratris eius: ulam primogenitus. et huius scdis: et heliphalet huius. fueruntque filii ulam viri robustissimi. et magno robore tendentes arcum et milites habentes filios ac nepotes: usque ad centum quinquaginta milia. Omnes hii filii beniamin.

Universus ergo israhel dicitur. **C**irca ratus est. et summa eorum scripta est in libro regum israhel et iuda translataque sunt in babilonem propter delictum suum. Qui autem habitauerunt prius in possessionibus et in urbibus suis israhel. et sacerdotes et leuite et nathinnei: commorati sunt in iherusalem de filiis iuda et de filiis beniamin. De filiis quoque ephraim et manasse othei filius amud. filius emri. filii omrai filii bonni. De filiis phares filii iuda. et de siloni: asai primogenitus et filii eius. De filiis autem zara: ichuel et fratres eorum sexcenti nonaginta. Porro de filiis beniamin: salo filius mosollā filii oduia filii asana. et iobama filius ieroam et belam filius ozi filii mochori et mosollam filius saphacie filii rahuel. filii iebanie et fratres eorum per familias suas nonaginti quinquaginta sex. Omnes hii principes cognationum. per domos patrum suorum. De sacerdotibus autem iedaia ioharib et iachin azarias qui filius helchie filii mosollam filii sadoch filii mearioch filii achitob pontifex domus dei. Porro adaias filius ieroam filii phasor filii melchia et maasia filii adihel filii iezra filii mosollam. filii mosollamioch filii eumer: fratres quoque eorum principes per familias suas mille septingenti sexaginta fortissimi robore

ad faciendum opus ministerii in domo dei. De leuitis autem semeia filius assub et filii ezricam filii asobia de filiis merari. Barbachar quoque carpentarius et galal et mathania filius micha filii zechari filii azaph et obdia filius semeie. filii galal. filii ydithum: et barachia filius asa filii helcana qui habitavit in artibus nethophati. Janitores autem sellum et achub et chelimon. et ahiman: et frater eorum sellum princeps: usque ad illud tempus in porta regis ad orientem observabant per vices suas de filiis leui. Sellum vero filius chore filii abiasaph filii chore cum fratribus suis: et domo patris sui. Hii sunt chorei super opera ministerii: custodes vestibulorum tabernaculi et familie eorum per vices castrorum domini: custodientes introitum. Simees autem filius eleazar erat dux eorum coram domino. Porro zacharias filius mosollamia ianitor porte tabernaculi testimonij. Omnes hii electi in ostiarios per portas ducenti duodecim et descripti in villis propriis: quos constituerunt dauid et samuel videns in fide sua: tam ipsos quam filios eorum in officiis domus domini et in tabernaculo vicibus suis. Per quatuor ventos erant ostiarii id est ad orientem et ad occidentem et ad aquilonem et ad austrum. fratres autem eorum in viculis morabantur: et veniebant in sabbatis suis de tempore usque ad tempus. Hii quatuor leuitis creditus erat omnis numerus ianitorum: et erant super sedes et thesauros domus domini. Per girum quoque templi domini morabantur in custodiis suis: ut cum tempus fuisset ipsi mane aperirent fores. De horum grege erant et super vasa ministerii. Ad numerum enim et inferebantur vasa et

efferebant. De ip̄is et qui credita habe-
bant utensilia sanctuarij: p̄erant sise
et uino ⁊ oleo et thuri ⁊ aromatibus.
Filij autem sacerdotū ungenta ex aro-
matibus conficiebant: ⁊ mathathias
leuites p̄mogenit⁹ sellum chorite pre-
fectus eorū. que in sartagine fr̄gebant.
Porro de filijs saath fratibz eorum
super panes erant p̄positionis: ut sem-
per nouos p̄ singla sabbata p̄pararet.
Ij sunt p̄ncipes cantorū p̄ familias
leuitarum qui in eedris morabatur:
ita ut die ac nocte iugiter suo ministe-
rio deservirent. Capita leuitarū p̄ fami-
lias suas p̄ncipes manserūt i iherlm.
In gabaon aut̄ r̄morati sunt pater
gabaon iahiel: ⁊ nomen uxoris eius
maacha. Filius p̄mogenit⁹ eius ab-
don: ⁊ sur. et cis. ⁊ baal. ⁊ ner. et nadab.
gedor quoq; et ahio. ⁊ zacharias. et
macelloth. Porro macelloth genuit
seumnaan. Isti habitauerūt eregiōne
frat̄u suorū in iherlm cū fratribz suis.
Mer aut̄ genuit cis: et cis genuit saul.
Et saul genuit ionathan. et melchisue
et aminadab. et esbaal. Filius autem
ionathan meribbaal: ⁊ meribbaal ge-
nuit micha. Porro filij micha: phiton
et melech et thara ⁊ ahaz. Ahaz aut̄
genuit iara: et iara genuit alamath ⁊
azmoth ⁊ zamri. Zamri aut̄ genuit
mosa: mosa uero genuit baana cuius
filius raphaia genuit elasa: de quo or-
tus ē asel. Porro asel sex filios habuit
hjs nominibus: ezricam bochru is-
mahel saria obdia anan. Ij filij asel.
Philistim aut̄ pugnabant
contra israhel: fugeruntq; viri
israhel palestinos ⁊ reciderunt vulne-
rati in monte gelboe. Cūq; appropin-
quassent philistei p̄sequentes saul et
filios eius: percusserunt ionathan et

aminadab ⁊ melchisue filios saul. Et
aggrauatum est preliū cōtra saul: in-
ueneruntq; eū sagittarij. ⁊ vulneraue-
runt iactis. Et dixit saul ad armiger
suū. Euagina gladiū tuū et interfice
me: ne forte veniant incircumcisi isti ⁊
illudāt michi. Noluit autem armiger
eius hoc facere: timore perterrit⁹. Ar-
ripuit ergo saul ense: ⁊ irruit in eum.
Quod cum vidisset armiger eius vide-
licet mortuū esse saul: irruit etiā ip̄e in
gladium suū ⁊ mortuus est. Interijt
ergo saul et tres filij eius: et omnis do-
mus illius pariter concidit. Quod cū
vidissent viri israhel qui habitabant
in campestribz fugerūt: ⁊ saul et filijs
eius mortuus dereliquerunt urbes su-
as ⁊ huc illucq; dispersi sunt: venerūt
q; philistim ⁊ habitauerūt in eis. Die
igit̄ altero detrahentes philistim spo-
lia cesorū: inuenerūt saul ⁊ filios eius
iacentes in monte gelboe. Cūq; spo-
liassent eum ⁊ amputassent caput. ar-
misq; nudassent: miserūt in terrā suā.
ut circumferretur ⁊ ostenderet ydolorū
templis ⁊ populis. Arma aut̄ ei⁹ con-
secrauerunt in fano dei sui: et corpus
affixerunt in templo dagon. Hoc cum
audissent viri iabes galaad omnia
scilicet que philistim fecerāt sup saul:
consurregerūt singli viroy fortū. et cu-
lerunt cadauera saul ⁊ filiorum eius:
attuleruntq; ea in iabes ⁊ sepelierunt
ossa eorum subter quercum que erat
in iabes: ⁊ ieiunauerunt septem diebz.
Mortuus est ergo saul propter iniqui-
tates suas: eo q̄ preuaricat⁹ sit man-
datum domini quod preceperat ⁊ nō
custodierit illud: sed insup etiam phi-
tonissam consuluerit nec sperauerit i
dñō: p̄pter qd ⁊ interfecit eū: ⁊ trāstulit
regnū eius ad dauid filiū ysai. **Cxi.**

3?
189.
Congregatus ē igitur omnis israel
ad dauid in hebron dicens. Os
tuum sumus. et caro tua. Hec quoque
et nudius tertius cum adhuc regnaret
saul: tu eras qui educebas et introdu-
cebas israel. Tibi enim dixit dominus deus
tuus. Tu pasces populum meum israel: et tu
eris princeps super eum. Venerunt ergo
omnes maiores natu israel ad regem
in hebron: et inijt dauid cum eis fedus
coram domino. Unxeruntque eum regem
super israel: iuxta sermonem domini quem
locutus est in manu samuhel. Abijt
quoque dauid et omnis israel in iherusalem.
Hec est iebus: ubi erant iebusei habita-
tores terre. Dixeruntque qui habitabant
in iebus ad dauid. Non ingredieris huc.
Porro dauid cepit arcem syon: que est
ciuitas dauid. Dixitque. Omnis qui per-
cussit iebuseum in primis: erit princeps
et dux. Ascendit igitur primus ioab
filius saruie: et factus est princeps. Ha-
bitauit autem dauid in arce: et idcirco
appellata est ciuitas dauid. Edificauit
quoque urbem in circuitu a mello usque ad
girum. Ioab autem reliqua urbis restituit.
Proficiebatque dauid vadens et cre-
scens: et dominus exercituum erat cum eo. Ipsi
principes virorum fortium dauid: qui adiu-
uerunt eum ut rex fieret super omnem
israel: iuxta verbum domini quod locutus
est ad israel: et iste numerus robustorum
dauid. Isbaam filius ahiamoni: prin-
ceps inter triginta. Iste leuauit hastam
suam super trecentos vulneratos. una
vice. Et post eum eleazar filius parrui
eius ahioies: qui erat inter tres poten-
tes. Iste fuit cum dauid in aphec domi-
nium: quando philistinim congregati sunt
ad locum illum in prelium. Et erat ager
regionis illius. plenus ordeo: fugerat
quoque populus a facie philistinorum. Ipsi

steterunt in medio agri: et defenderunt
eum. Cumque percussissent philisteos: de-
dit dominus salutem magnam populo
suo. Descenderunt autem tres de triginta
principibus ad petram in qua erat da-
uid ad speluncam odollam: quando
philistinim fuerant castrametati in val-
le raphaim. Porro dauid erat in presi-
dio: et statio philistinorum in bethleem.
Desiderauit igitur dauid: et dixit. Si
quis daret michi aquam de cisterna
bethleem: que est in porta. Tres ergo
isti per media castra philistinorum perre-
xerunt: et hauserunt aquam de cisterna
bethleem que erat in porta: et attulerunt
ad dauid ut biberet. Qui noluit: sed
magis libauit illam domino dicens.
Absit ut in conspectu dei mei hoc faci-
am: et sanguinem virorum istorum bibam:
quia in periculo animarum suarum attule-
runt michi aquam. Et ob hanc causam
noluit bibere. Hec fecerunt tres robustis-
simi. Abisai quoque frater ioab ipse erat
princeps trium: et ipse leuauit hastam suam
contra trecentos vulneratos: et ipse erat in-
ter tres nominatissimos: inter tres sanctos:
inditus et princeps eorum. Veruntamen
usque ad tres primos non peruenerat.
Banaia filius ioiade viri robustissi-
mi qui multa opera preceperat de capsebel:
ipse percussit duos aribel moab. Et ipse
descendit et interfecit leonem in media
cisterna tempore hiemis: et ipse percussit
virum egyptium. cuius statura erat quique
cubitorum: et habebat lanceam ut licia-
torum regentium. Descendit igitur ad
eum cum virga: et rapuit hastam quam tenebat
manu: et interfecit eum hasta sua. Hec fe-
cit banaia filius ioiade. qui erat inter
tres robustos nominatissimos: inter
triginta primus. Veruntamen ad tres
usque non peruenerat. Posuit autem eum

dauid ad auriculā suā. Porro fortissi-
mi viri ī exercitu: asahel frater ioab. et
eleaman filius patruī eius de bethleem:
sammoth arodites. helles plonites.
iras fili⁹ acces thecūites. abiezer ana-
rothites. subochai vsatites ilai alpthi-
tes. marai netophatites. heleth filius
baana netophatites. ethai fili⁹ ribai
de gabaath filiorū beniamin: banaia
pharathonites. hurai de torrente ga-
az: abiel arabathites. azmoth baura-
nites. eliaba salabonites. filij assen ge-
zoni. ionathan filius saie ararithes
ahiam filius sachar ararithes. eliphal
fili⁹ ur: epher meherathites ahia phel-
lonites. ezro carmelites. naarai filius
azbi: iohel frater nathan. mibaar fili⁹
agarai. selech ammonites. naarai be-
rothites armiger ioab filij saruie: iras
iechreus. gareb iechre⁹. urias heche⁹:
zabad filius goli: adyna filius sechar
rubenites princeps rubenitarū. et cum
eo triginta haanan fili⁹ macha ⁊ iosa-
phat mathanites. ozias altharothites.
lemma ⁊ iahihel filij hothan araori-
thes. ieditel filius zamri et ioha frater
ei⁹ thosaites. helibel mahumites et ier-
bai ⁊ iosoia filij elnaem. ⁊ iechma mo-
abites. elibel ⁊ obed ⁊ iasibel de masobia.

Hij quoq; venerūt ad dauid **C. xii.**
In ficeleg cū adhuc fugeret saul
filium ris: qui erāt fortissimi et egregij
pugnatores: tendentes arcū et utraq;
manu fundis saxa iaciētes: et dirigē-
tes sagittas. De fratribz saul ex benia-
min. Princeps abiezer ⁊ ioas filij sa-
maa. gabaathites. ⁊ iasibel ⁊ phalleti
filij azmoth et baracha ⁊ iehu anath-
ites. samaias quoq; gabaonites. for-
tissimus inter triginta. ⁊ sup triginta:
ieremias ⁊ ihezihel et iohannan. ⁊ ie-
zabad gadrothites. ⁊ luzai ⁊ ierimuth

et baalia ⁊ samaria et saphatia. ara-
phites. Melcana ⁊ iesia. et azrahel et
ioezer et iesbaam de careim: iocla q; ⁊
zabadia filij ioroam de gedor. Sed et
de gaddi transfugerūt ad dauid cum
lateret in deserto. viri robustissimi et
pugnatores optimi: tenentes clipeū ⁊
hastam. Facies eorū quasi facies leo-
nis: et veloces quasi capree ī montibz.
Ezer princeps: obdias scōs. eliab ter-
ci⁹. masmana qrtus. ieremias quin-
tus. ethi sextus. heliel septimus. iohan-
nan octauus. helzebad nonus. ieremi-
as decimus. bachanaī undecim⁹. Qui
de filijs gad: princeps exercit⁹. Nouissi-
mus centum militibz preerat: et maxi-
mus mille. Isti sunt qui transierunt
iordanem mense primo quādo inunda-
re consuevit sup ripas suas: ⁊ omnes
fugauerunt qui morabantur in valli-
bus ad orientalem plagam ⁊ occiden-
talem. Venerunt aut et de beniamin
et de iuda ad presidium in quo mora-
batur dauid. Egressusq; est dauid ob-
uiam eis ⁊ ait. Si pacifice venistis ad
me. ut auxiliemini michi: cor meum
iungatur vobis. Si aut insidiamini
michi pro aduersarijs meis. cum ego
iniquitatem in manibz non habeam:
videat deus patrum nrōrū et iudicet.
Spiritus vero dñi induit abisai prin-
cipem inter triginta. ⁊ ait. Qui sumus
o dauid: ⁊ tecum filij isai. Pax pax tibi:
et pax adiutoribz tuis. Te enim adiu-
uat deus tuus. Suscepit ergo eos da-
uid: ⁊ constituit principes turme. Por-
ro de manasse transfugerunt ad dauid
quando veniebat cū philistinim aduer-
sus saul ut pugnaret ⁊ nō dimicauit
cum eis: quia inuito consilio remiserūt
eum principes philistinorū dicentes.
Periculo capitis nostri reuertetur ad

dominū suū saul. Quādo igit̃ reuer-
sus est in siceleg trāsugerunt ad eū de
manasse ednas et iozabab et iedihele
et michahel et ednas et iosabath et he-
liu et salathi. principes militum ī ma-
nasse. Ijī prebuerūt auxilium dauid
adūsus latrūculos. Omnes enī erant
viri fortissimi: et facti sūt principes in
exercitu. Sed et per singulos dies venie-
bāt ad dauid. ad auxiliandū ei: usq;
dū fieret grandis numer⁹ quasi exerci-
tus dei. Iste quoq; ē numerus princi-
pum exercitus qui venerunt ad dauid
cum esset in hebron: ut transferrent re-
gnum saul ad eū iuxta verbū domini.
Filij iuda portātes clipeū et hastam:
sex milia octingenti expediti ad p̃lium.
De filiis symeon: virorū fortissimorū
ad pugnandū septem milia centum.
De filiis leui: quatuor milia sexcenti.
Jojada quoq; princeps de stirpe aarō:
et cū eo tria milia septingenti. Sadoch
etiam puer egregie indolis: et domus
patris eius principes viginti duo. De
filiis aut̃ beniamin fratribz saul: tria
milia. Magna enim pars eorū adhuc
sequebatur domū saul. Porro de filiis
ephraim viginti milia octingenti: for-
tissimi robore. viri nominati ī cogna-
tionibz suis. Et ex dimidia tribu ma-
nasse decem et octo milia: singuli p̃ no-
mina sua venerūt et constituerent regē
dauid. De filiis quoq; ysachar viri eru-
diti qui nouerāt singula tempora ad
precipiendū qd̃ facere deberet israhel:
principes ducenti. Omnis aut̃ reliqua
tribus. eorū consiliū sequebatur. Por-
ro de zabulon qui egrediebantur ad
prelium et stabant in acie instructi ar-
mis bellicis quinquaginta milia ve-
nerunt in auxilium: nō in corde dupli-
ci. Et de neptalim principes mille: et

cum eis instructi clipeo et hasta trigin-
ta et septem milia. De dan etiam pa-
rati ad prelium: viginti octo milia sex-
centi. Et de aser egredientes ad pugna
et in acie prouocantes: quadraginta
milia. Trans iordanem aut̃ de filiis ru-
ben et de gad. et dimidia parte tribus
manasse: instructi armis bellicis. cen-
tum viginti milia. Omnes isti viri bel-
latōres repediti ad pugnandū corde
perfecto. venerunt in hebron: ut consti-
tuerent regem dauid. super uniuersum
israhel. Sed et omnes reliqui ex israhel
uno corde erant ut rex fieret dauid: fue-
runtq; ibi apud dauid tribus diebus
comedētes et bibentes. Preparauerāt
enim eis fratres sui. Sed et qui iuxta
eos erant usq; ysachar et zabulon et
neptalim. afferbant panes in asinis
et camelis et mulis et bubz ad vescen-
dum. farinā palatas uuampassam
vinum oleū boues arietes ad omnem
copiā. Gaudiū quippe erat ī isrl. **Exm.**
nūq̃ aut̃ consiliū dauid cum tribuni-
bus et centurionibz et uniuersis principi-
bus: et ait ad omnem cetū israhel. Si
placet vobis. et a domino deo nostro
egredietur sermo quem loquor: mitta-
mus ad fratres nostros reliquos in
uniuersas regiones israhel. et ad sacer-
dotes et leuitas qui habitant in subur-
banis urbū. ut cōgrentur ad nos:
et reducamus archam dei nostri ad
nos. Non enim requisuim⁹ eam in
diebus saul. Et respondit uniuersa
multitudo ut ita fieret. Placuerat enī
sermo omni p̃plo. Congregauit ergo
dauid cundū israhel a syor egipti. usq;
dum ingrediaris emath: ut adduce-
ret archam dei de cariathiarim. Et a-
scendit dauid et omnis vir israhel ad
collem cariathiarim que est in iuda:

ut afferret inde archam domini dei sedentis super cherubin ubi inuocatum est nomen eius. Imposueruntq; archam dei sup plaustrum nouū de domo aminadab. Oza aut et fratres eius minabant plaustrū. Porro dauid et uniuersus israhel ludēbāt coram deo omni virtute in canticis et i citharis et psalterijs et tympanis et cimbalis et tubis. Cum autē puenissent ad areā rhidon tetendit oza manū suam ut sustentaret archam: bos quippe lasciuens paululum inclinauerat eā. Iratus ē itaq; dñs contra ozam et percussit eum eo quod tetigisset archam: et mortuus ē ibi coram dño. Contristatusq; est dauid eo qd diuississet dñs ozam: vocauitq; locū illū diuisio oze usq; in presentem diem. Et timuit deū tunc temporis dñes. Quomodo possum ad me introducere archam dei? Et ob hanc causā nō adduxit eā ad se. hoc ē in ciuitatem dauid: sed auertit i domū obedi dom gethei. Māsit ergo archa dei in domo obedi dom tribz mensibz: et benedixit dñs domui ei⁹ et omibz q habebat.

Misit quoq; hiram regē tyri **C. xiii.** nuncios ad dauid et ligna cedrina et artifices parietū lignoq;: ut edificarent ei domū. Cognouitq; dauid eo quod confirmasset eum dñs i regē super israhel: et subleuatū est regnum suū super pplm eius israhel. Accepit q; dauid alias uxores in iherusalem: genuitq; filios et filias. Et hec nomina eorū q nati sunt ei in iherusalem. Samma et sobab nathan et salomon ietar et elisu et eliphaleth. noga quoq; et napheg et iaphie elisama et baliada et eliphaleth. Audientes autem philistim eo qd undus esset dauid in regem sup uniuersū israhel: ascenderūt omnes

ut querebant eū. Quod cū audisset dauid egressus est obuiam eis. Porro philistim uenientes diffusi sunt i valle raphaim. Consuluitq; dauid dñm dicens. Si ascendam ad philisteos et si trades eos in manu mea? Et dixit ei dominus. Ascende et tradam eos in manu tua. Cumq; illi ascendissent in baalpharasim percussit eos ibi dauid et dixit. Diuisit de⁹ inimicos meos p manū meam sicut diuidūtur aque: et idcirco vocatū ē nomen loci illi⁹ baalpharasim. Dereliqueruntq; ibi deos suos: quos dauid iussit eguri. Alia etiā vice philistim irruerunt et diffusi sunt in valle. Consuluitq; rursum dauid deum: et dixit ei deus. Non ascendas post eos: recede ab eis et uenies cōtra illos eg adūso piroz. Cumq; audieris sonitū gradiētis i cacumine piroz: tūc egredieris ad bellū. Egressus est enī deus ante te ut pcutiat castra philistim. Fecit ergo dauid sicut pceperat ei de⁹: et percussit castra philistinorū de gabaon usq; gazera. Diuulgatūq; ē nomē dauid in uniuersis regionibz: et dñs dedit pauorē ei⁹ sup omes gentes.

Fecit quoq; sibi domos in **C. xv.** ciuitate dauid: et edificauit locū arche dei. tetenditq; ei tabernaculum. Tunc dixit dauid. Illicitū est ut a quocunq; portetur archa dei: nisi a leuitis quos elegit dominus ad portandum eam et ad ministrandū sibi usq; in eternum. Congregauitq; uniuersum israhel in iherusalē ut afferretur archa dei in locum suum quē pparauerat ei: nechon et filios aaron et leuitas. De filiis caath urihel princeps fuit et fratres eius ducentumginti. De filiis merari asara princeps et fratres eius ducentiginti. De filiis gerson iohel

et fratres ei⁹ centumtriginta. De filiis
elisaphan. semeias princeps ⁊ fratres
eius ducenti. De filiis hebron. elihel
princeps ⁊ fratres eius octoginta. De
filiis ozibel. aminadab princeps ⁊ fra-
tres eius centū duodecim. Vocauitq;
dauid sadoch ⁊ abiathar sacerdotes et
leuitas. urihel. asaiam. iohel semeiā
elihel ⁊ aminadab: ⁊ dixit ad eos. Vos
qui estis principes familiarū leuiticaru.
sanctificamini cū fratribz vris: ⁊ affe-
re archam dñi dei israel ad locū qui
ei pparatus est: ne ut a principio quia
nō eratis presentes pcessit nos dñs.
sic et nunc fiat. illicitū quid nobis a-
gentibz. Sanctificati sunt ergo sacer-
dotes ⁊ leuite. ut portarent archam do-
mini dei israel. Et tulerūt filij leui ar-
cham dei sicut pceperat moyses iuxta
verbum dñi humeris suis in vtribus.
Dixitq; dauid principibus leuitarū. ut
constituerent de fratribz suis cantores
in organis musicorū. nablīs videlicet
et liris ⁊ cimbaliis: ut resonaret in excel-
sis sonitus leticie. Constituerūtq; leui-
tas heman filiū iohel. ⁊ de fratribz
eius asaph filiū barachie: de filiis ve-
ro merari fratribz eorū. ethan filiū cha-
saie ⁊ cum eis fratres eorū. In secundo
ordine. zachariam ⁊ ben et iazihel et
semiramoth. ⁊ iehihel. et ani. heliab ⁊
banaiam et maasiam et mathathia.
et eliphalu ⁊ maceniam et obededom et
iehihel ianitores. Porro cantores he-
man. asaph. ⁊ ethan. in cimbaliis enei⁹
concepātes. Zacharias autem ⁊ ozi-
hel et semiramoth. ⁊ iahihel et ani eli-
ab et maasias. et banaias. in nablīs
archana cantabant. Porro mathathi-
as et eliphalu. et macenias. ⁊ obede-
dom. ⁊ iehihel ⁊ ozaziu ī citharis pro o-
ctaua canebāt. epinichion. Chonenias

autem princeps leuitarū pphetie p̄erat:
et ad precinendam melodiam. Erat
quippe valde sapiens. Et barachias ⁊
heltana. ianitores archē. Porro sebe-
nias et iosaphat ⁊ nathanael ⁊ ama-
sai et zacharias et banaias et eliezec
sacerdotes clangebant tubis corā ar-
cha dei: et obededom et ahias erant
ianitores archē. Igitur dauid ⁊ omnes
maiores natu israel et tribuni. ierūt ad
deportandā archā federis dñi de domo
obededom. cū leticia. Cūq; adiunisset
deus leuitas qui portabant archam fe-
deris domini: immolabantur septem
thauris ⁊ septē arietes. Porro dauid
erat indutus stola billima: ⁊ uniuersi
leuite q̄ portabāt archam federis cāto-
resq; et chonenias princeps pphetie
inter cantores. Dauid aut indutus
erat ephor lineo. Uniuersusq; israel
deducebāt archā federis domini: in iu-
bilo ⁊ sonitu bucinē ⁊ tubis ⁊ cimbali⁹
et nablīs ⁊ citharis ocrepātes. Cūq;
peruenisset archa federis dñi usq; ad
ciuitatē dauid: michol filia saul pspi-
ciēs p fenestrā. vidit regē dauid saltan-
tem atq; ludentē: ⁊ despectit eū ī corde suo.

Attulerūt igitur archam **C. XVI.**
dei ⁊ constituerunt eam ī medio
tabernaculi quod reuerterat ei dauid:
et obtulerūt olocansta ⁊ pacifica corā
deo. Cūq; compleisset dauid offerens
olocansta ⁊ pacifica benedixit populo
in nomine domini: ⁊ diuisit uniuersi⁹
per singulos a viro usq; ad mulierē
portam panis. ⁊ partē alle carnis bu-
bale: ⁊ fixam oleo similā. Constituit
q; coram archa domini de leuitis qui
ministrarent ⁊ recordarentur operum
eius. ⁊ glorificarent atq; laudarent do-
minum deum israel: asaph principē
et secundum eius zachariam. Porro

iahihel et semiramoth. et iehihel. et mathathiam. et eliab. et banaiam. et obededom. iehihel. super organa psalterij et liras. asaph autem ut in cimbaliis personaret: banaiam vero et azihel sacerdotes. canere tuba iugiter coram archa federis domini. In illo die fecit dauid principem ad confitendum domino asaph et fratres eius. Confitemini domino et inuocate nomen eius: notas facite in populis adinventiones eius. Cantate ei et psallite ei. et narrate omnia mirabilia eius: laudate nomen sanctum eius: letetur cor querentium dominum. Querite dominum et virtutem eius: querite faciem eius semper. Recordamini mirabiliū eius quod fecit. signorum illius et iudiciorum oris eius. Semen israel serui eius: filij iacob electi eius. Ipse dominus deus noster: in uniuersa terra iudicia eius. Recordamini in sempiternum pacti eius: sermonis quem precepit in mille generationes. Quem perpigrit cum abraham et iuramenti illius cum ysaac. Et constituit illud iacob in preceptum: et israel in pactum sempiternum dicens. Tibi dabo terram chanaan. funiculū hereditatis vestre. Cum essent pauci numero. parui et coloni eius. Et transierunt de gente in gentem: et de regno ad populū alterū. Non dimisit quēquā calumniari eos: sed increpauit pro eis reges. Nolite tangere cristos meos: et in prophetis meis nolite malignari. Cantate domino omnis terra: annunciate eę die in diem salutare eius. Narrate in gentibus gloriā eius: et in cunctis populis mirabilia eius. Quia magnus dominus et laudabilis nimis: et horribilis super omnes deos. Omnes enim dii populorum ydola: dominus autem celos fecit. Confessio et magnificentia coram eo: fortitudo et gaudium in loco eius.

Afferte domino familie populorum: afferte domino gloriam et imperiū: date domino gloriā nomini eius. Leuate sacrificium et venite in conspectu eius: et adorare dominum in decore sancto. Comoueat a facie eius omnis terra: ipse enim fundauit orbem immobilem. Retentur celi et reuertet terra: et dicant in nationibus dominus regnauit. Tonet mare et plenitudo eius: reuoluent agri et omnia que in eis sunt. Tunc laudabunt ligna saltus coram domino: quia uenit iudicare terram. Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in eternū misericordia eius. Et dicite: salua nos deus saluator noster: et congrega nos et erue de gentibus: ut confiteamur nomini sancto tuo: et reueltemus in carminibus tuis. Benedictus dominus deus israel ab eterno usque in eternū: et dicat omnis populus amen et ymnium deo. Dereliquit itaque ibi coram archa federis domini asaph et fratres eius: ut ministraret in conspectu arche iugiter per singulos dies et uices suas. Porro obededom et fratres eius sexaginta octo et obededom filiū ydithun et oia. constituit ianitores. Sadoch autem sacerdotem et fratres eius sacerdotes coram tabernaculo domini in excelsis quod erat in gabaon: ut offerrent olocausta domino super altare olocaustomantis iugiter mane et uespere: iuxta omnia que scripta sunt in lege domini quā precepit israeli. Et post eum: heman. et ydithun et reliquos electos. unusquisque uocabulo suo ad confitendum domino quoniam in eternū misericordia eius. Heman quoque et ydithun canentes tuba et quatiētes cimbala. et omnia musicorum organa ad canendum domino. filios autem ydithun fecit esse portarios. Reuersusque ē omnis populus in domū suam: et dauid

J?

ut benediceret etiā domui sue. **C. xvn**

Quam autē habitaret dauid ī domo sua: dixit ad nathan pphetā. Ecce ego habito in domo cedrina: archa autē federis domini sub pellibz est. Et ait nathan ad dauid. Omnia que ī corde tuo sunt fac: dominus enim tecum est. Agitur nocte illa factus est sermo dñi ad nathan dicens. Vade et loquere dauid seruo meo. Hec dicit dominus. Non edificabis tu michi domum ad habitandum. Neq; enī mansi ī domo: et eo tempore quo eduxi israel de terra egipti usq; ad hanc diem: sed fui semp mutans loca tabernaculi. et ī tentorio manens cum omni isrl. Nunquid locutus sū saltem uni iudicū israel qbz preceperam ut pasceret pplm meum. et dixi quare nō edificasti michi domū cedrinā? Nūc itaq; sic loqueris ad seruū meū dauid. Hec dicit dominus exercituum. Ego tuli te cum in pascuis sequereris gregem. ut esses dux populi mei israel: et fui tecum quocunq; peregristi: et interfeci omnes inimicos tuos corā te: feciq; tibi nomen quasi unius magnorū qui celebrantur in terra. Et dedi locum populo meo israel. Planabitur et habitabit in eo. et ultra non commouebit: nec filij iniquitatis atterent eos sicut a principio. et diebus quibz dedi iudices populo meo israel: et humiliavi uniuersos inimicos tuos. Annuncio ergo tibi. quod edificaturus sit tibi dominus domū. Cūq; impleueris dies tuos ut uadas ad patres tuos: suscitabo semen tuū post te quod erit de filijs tuis. et stabiliam regnum ei⁹. Ipse edificabit michi domū et firmabo solium eius usq; in eternū. Ego ero ei in patrem. et ipse erit michi i filiū: et misericordiā meā nō auferam

ab eo sicut abstuli ab eo qui ante te fuit. Et statuā eū in domo mea. et in regno meo usq; in sempiternum: et thronus ei⁹ erit firmissimus impetū. Juxta omnia uerba hec. et iuxta uniuersam uisionem istam: sic locut⁹ est nathan ad dauid. Cūq; uenisset rex dauid et sedisset corā domino: dixit. Quis ego sum domine deus. et que domus mea. ut prestares michi talia? Sed et hoc parum uisum ē in conspectu tuo. Ideo q; locutus es super domū serui tui etiā in futurū: et fecisti me spectabilem super omnes homines. Domine deus me⁹ quid ultra addere potest dauid cum ita glorificaueris seruū tuum et cognoueris eum? Domine ppter famulū tuū iuxta cor tuū fecisti omnē magnificentiā hanc: et nota esse uoluisti uniuersa magnalia. Domine non ē similis tu: et non est alius deus absq; te et omnibz quos audiui⁹ auribz nr̄is. Quis enim est alius ut ppls tuus isrl. gens una in terra ad quā pregit deus ut liberaret et faceret pplm sibi: et magnitudine sua atq; terroribus eiceret nationes a facie eius quē de egipto liberarat? Et posuisti populū tuum israel tibi in populum usq; in eternū: et tu domine factus es deus eius. Nūc igitur domine sermo quē locutus es famulo tuo et super domum eius. confirmetur impetuum: et fac sicut locutus es: permaneatq; et magnificetur nomen tuum usq; in sempiternum: et dicatur domin⁹ exercitū de⁹ israel. et domus dauid serui ei⁹ permanens coram eo. Tu enim dñe deus me⁹ reuelasti auriculā serui tui. ut edificares ei domum: et idcirco inuenit suus tuus fiduciā ut oret corā te. Nūc ergo dñe tu es deus et locut⁹ es ad seruū

tuū tāta beneficia: et cepisti benedicere do-
mini serui tui ut sit semp corā te. Te enī
dñe benedicēte benedicta erit in ppetuū.

Factum ē aut post hec ut **C. XVIII.**
puceret dauid philistiim et hu-
miliaret eos: et tolleret geth et filias ei⁹
de manu philistiim: puceretq; moab
et fierent moabite serui dauid. offeren-
tes ei munera. Eo tempore percussit da-
uid etiā adadezer regē soba regionis e-
math: quādo pregit ut dilataret impe-
rium suū usq; ad flumen eufraten. Ce-
pit ergo dauid mille quadrigas eius
et septem milia equitū ac viginti milia
viroꝝ peditū. Subneruauitq; omnes
equos curruū: exceptis centū q̄drigis
quas reſeruauit sibi. Supuenit autē
et ſirus damascenus: ut auxiliū prebe-
ret adadezer regi soba. Sed et huius
percussit dauid viginiduo milia viro-
rum. Et posuit milites in damasco: ut
ſiria quoq; ſeruīret sibi et offeret mu-
nera. Adiuuūq; dñs eum in cunctis
ad que pregerat. Tulit q; dauid phare-
tras aureas quas habuerāt ſerui ada-
dezer. et attulit eas in iheruſalē: necnō
de thebat et chun. urbibz adadezer eris
plurimū: de quo fecit ſalomon mare
enēū et columnas. et vasa enea. Quod
cum audiſſet thpu rex emath. percuisse
videlicet dauid omnē exercitū adadezer
regis soba: miſit aduram filium suū
ad regem dauid. ut postularet ab eo pa-
cem: et congratularet ei eo quod percus-
ſiſſet et repugnasset adadezer. Aduer-
ſarius quippe erat thpu adadezer. Sed
et omnia vasa aurea et argentea et enea
conſecrauit dauid rex domino. cum ar-
gento et auro qd tulerat ex vniuerſis
gentibz: tam de ydumea et moab et fi-
lijs āmon. q; de philistiim et amelech.
Abiſai vero filius ſarui percussit edom

in valle ſalinarū decem et octo milia: et
conſtituit in edom preſidiū. ut eſſet
ydumea dauid. Saluauitq; dominus
dauid in cunctis ad que pregerat. Re-
gnauit ergo dauid ſuper vniuerſum
iſrahel: et faciebat iudiciū atq; iuſticiā
cūdo p̄ſo ſuo. Porro ioab fili⁹ ſarui
erat ſup exercitum: et ioſaphat fili⁹ abi-
luth a comētarijs. Sadoch aut filius
achitob. et ahimelech fili⁹ abiathar ſa-
cerdotes: et ſuſa ſcriba. Banaias q; fili⁹
ioiade ſuper legiones cerethi et ſelethi.
Porro filij dauid p̄mi ad manū regi⁹.

Accidit aut ut moreret **C. XIX.**
naas rex filioꝝ āmon: et regna-
ret anon filius ei⁹ pro eo. Dixitq; da-
uid. ſaciā miſericordiā cum anon fi-
lio naas. Preſtitit enim michi pater
eius gratiā. Miſitq; dauid nuncios
ad conſolandū eum ſup mortem pa-
tris ſui. Qui cū pueniſſent in terrā fili-
orum āmon. ut conſolaretur anon:
dixerunt principes filioꝝ ammon ad
anon. Tu forſitan putas qd dauid ho-
noris cauſa in patrem tuū miſerit qui
conſolaret te: nec animaduertis qd
ut explorēt et inueſtigent et ſcrutentur
terram tuam. venerint ad te ſerui eius.
Igit anon pueros dauid decaluauit
et caſit: et preſcidit tunicas eorū a na-
tibz usq; ad pedes et dimiſit eos. Qui
cum abiſſent et hpc mādāſſent dauid.
miſit in occurſum eorū. Brandem enī
contumeliā ſuſtinuerūt: et p̄cepit ut
manerēt in ihericho donec creſceret bar-
ba eorum. et tunc reuertetetur. Viden-
tes aut filij āmon qd iniuriā feciſſent
dauid. tam anon quā reliquis p̄ſis:
miſerūt mille talenta argenti. ut con-
ducerēt ſibi de meſopotamia et de ſiria
maacha et de ſoba curr⁹ et equites. Con-
duxerūtq; trigintaduo milia curruū:

et regem maacha cū p̄plo eius. Qui cū
venissent. castrametati sunt e regione
medaba. Filij quoq; ammon congre-
gati de urbibz suis. venerunt ad bellū.
Quod cū audisset dauid: misit ioab ⁊
omne exercitū virorū fortū. Egressiq;
filij ammon: direxerunt aciem iuxta
portā ciuitatis. Reges autē qui ad au-
xilium eius venerant separatim ī agro
steterūt. Igitur ioab intelligens bellū
ē aduerso et post tergū contra se fieri:
elegit viros fortissimos de uniuerso
israhel. et perrexit cōtra sirum. Reliquā
autē partē ppli dedit sub manu abisai
fratris sui: et perregerunt contra filios
ammon. Dixitq; Si uicerit me sirus
auxilio eris michi: si autē superauerint
te filij ammon ero tibi in presidium. Con-
fortare et agamus uiriliter pro p̄plo
nostro. et pro urbibz dei nostri. Dñs
autem quod in conspectu suo bonū est
faciat. Perrexit ergo ioab et populus
qui cū eo erat contra sirum ad p̄liū:
⁊ fugauit eos. Porro filij ammon ui-
dentes qđ fugisset sirus. ipi quoq; fu-
gerunt. abisai fratrem eius: ⁊ ingressi
sunt ciuitatē. Reuersusq; est etiā ioab
in iherusalem. Videns autē sirus qđ
cecidisset coram israhel: misit nūcios.
et adduxit sirum qui erat transflumiū.
Sopbat autem princeps militie ada-
dezer erat dux eorū. Quod cū ānunci-
atum esset dauid: congregauit uniuersū
israhel. ⁊ transiit iordanem: irruit
q; in eos et direxit ē aduerso aciem. il-
lis contra pugnanti. Fugit autem
sirus isrl. Et interfecit dauid de siris.
septem milia curruū et q̄draginta mi-
lia peditum: ⁊ sopbat exercit⁹ principē.
Videntes autē sui adadezer se ab isra-
hel esse superatos: transfugerunt ad
dauid et seruiuerunt ei. Soluitq; ultra

siria auxiliū p̄bere filiis ammon. **C. xx.**

Fadum est autē post anni circulū
eo tempore quo solent reges ad
bella procedere. congregauit ioab exer-
citum ⁊ robur militie: ⁊ vastauit terrā
filiorū ammon. Perrexitq; et obsedit
rabba. Porro dauid manebat ī iheru-
salem quādo ioab percussit rabba. et de-
struxit eam. Tulit autē dauid coronā
melchon de capite eius. et inuenit in
ea auri pōdo talentū et p̄ciosissimas
gēuas: fecitq; sibi inde diadema. Ma-
nubias quoq; urbis plurimas tulit:
populum autē qui erat in ea eduxit.
et fecit super eos tribulas. ⁊ trahas. et
ferrata carpenta transire: ita ut disse-
rentur ⁊ contererent. Sic fecit dauid
cunctis urbibz filiorū ammon: ⁊ reuer-
sus est cum omni populo suo in iheru-
salem. Post hec initum est bellum in
gazer aduersum philisteos: in quo
percussit sobochai usathites saphai de
genere raphaim ⁊ humiliauit eos. Ali-
ud quoq; bellū gestū ē aduersus phi-
listeos: in quo percussit adodatus fili⁹
saltus bethleemites fratrē goliath ge-
thi: cuius haste lignū quasi liciatorū
regentium. Sed ⁊ aliud bellum accidit
in geth: in quo fuit h̄mo longissim⁹
senos habens digitos id est simul ui-
ginti quatuor: qui ⁊ ipse de raphaim fu-
erat stirpe generat⁹. Hic blasphemauit
isrl: ⁊ percussit eū ionathan fili⁹ samaa
feis dauid. Qui sūt filij rapha ī geth: q̄
cecidērūt in manu dauid et fugrū eius.

C. xxi.

Consurrexit autē sathan
contra israhel: ⁊ incitauit dauid
ut numeraret israhel. Dixitq; dauid
ad ioab et ad principes populi. Ite et
numerate israhel a besabee usq; dan:
et afferte michi numerum ut sciā. Re-
sponditq; ioab. Augeat dñs populū

suum centuplū quā sunt. Nonne dñe
mī reg. omēs serui tui sunt? Quare hoc
querit dñs meus qđ in peccatū reputet
israheli? Sed sermo regis magis pre-
ualuit. Egressusq; est ioab ⁊ circumiit
uniuersum isrl ⁊ reuersus est iherusalē.
Deditq; dauid numer; eorū quos circu-
ierat: ⁊ inuentus est omnis numerus
israhel mille milia ⁊ centum milia vi-
rorū educentiū gladiū. De iuda autē
quadringēta septuagīta milia bella-
torum. Nam leui et beniamin nō nu-
merauit: eo quod inuitus reueretur
regis imperiū. Displicuit autē deo qđ
iūssum erat: ⁊ percussit israhel. Dixitq;
dauid ad deum. peccauī nimis ut hoc fa-
cerem. Obsecro aufer iniquitatem ser-
ui tui: qđ insipienter egi. Et locutus ē do-
minus ad gad videntem dauid dicens.
Vade ⁊ loquere ad dauid. et dic ei. Hec
dicit dñs. Triū tibi optionē do: unū
qđ volueris elige ut faciā tibi. Cumq;
venisset gad ad dauid. dixit ei. Hec
dicit dñs. Elige quod volueris. Aut
tribz annis pestilentia. aut tribz mensi-
bus fugere te hostes tuos et gladium
eorum non posse euadere: aut tribus
diebus gladiū domini ⁊ mortem ver-
sari in terra. ⁊ angelū dñi interficere in
uniuersis finibz israhel. Nunc igitur
vide quid respondeam ei qui misit me.
Et dixit dauid ad gad. Ee omī parte
me angustie p̄munt. Sed meli⁹ michi
est ut incidā in manus dñi quia mul-
te sunt miserationes ei⁹. quā i manus
hominū. Misit ergo dominus pestilen-
tiam in israhel: ⁊ ceciderunt de israhel
septuagīta milia viroz. Misit quoq;
angelū in iherusalem: ut percuteret eam.
Cumq; percuteretur. vidit dominus et
misert⁹ ē sup magnitudinē mali: ⁊ im-
prouit angelo qui percutiebat. Sufficit

iam: cesser manus tua. Porro ange-
lus domini stabat iuxta areā ornā
iebusē: leuansq; dauid oculos suos.
vidit angelum domini stantē inter ce-
lum ⁊ terram: ⁊ euaginātū gladium
in manu eius. et versum contra iheru-
salem: ⁊ ceciderūt tam ipse q̄ maiores
nati vestiti cilicijs proni i terram. Di-
xitq; dauid ad deum. Nonne ego sum
qui iussi ut numeraretur ppls? Ego q̄
peccaui: ego q̄ malū feci. Iste grex qđ
commiserūt? Domine deus meus ver-
tatur obsecro manus tua in me. et in
domum patris mei: pls aut tuus nō
percutiatur. Angelus autē domini pre-
cepit gad ut diceret dauid: ut ascende-
ret extrueretq; altare domino deo i are-
a ornā iebusē. Ascendit ergo dauid
iuxta sermonem gad: quē locutus ei
fuerat ex nomine dñi. Porro ornā
cum suspexisset ⁊ vidisset angelū qua-
tuorq; filij eius cum eo: absconderunt
se. Nam eo tempore terebant i area tri-
ticum. Igitur cum veniret dauid ad
ornā aspexit eum ornā: et processit
ei obuiam de area ⁊ adorauit eū pro-
nus in terrā. Dixitq; ei dauid. Da mi-
chi locum aree tue. ut edificem in ea al-
tare dño ita ut quantū valet argenti
accipias: ⁊ cesser plaga a populo. Di-
xit autē ornā ad dauid. Tolle ⁊ faciat
domin⁹ meus rex quodcumq; ei placet
Sed ⁊ boues do in olocaustū et tribu-
las in ligna: ⁊ triticum in sacrificiū: o-
mnia libens prebebo. Dixitq; ei rex da-
uid. Nequaquā ita fiet: sed argentū da-
bo quantū valet. Neq; enim tibi au-
ferre debeo: ⁊ sic offerre dño olocausta
gratuita. Dedit ergo dauid ornā
pro loco sidos auri iustissimi ponde-
ris sexcentos: ⁊ edificauit ibi altare do-
mino: obrulitq; olocausta ⁊ pacifica:

et immolauit deum et exaudiuit eum in igne de celo sup altare olocrausti. Precepitq; dñs angelo ⁊ cōuertit gladiū suū in uaginā. Protinus ergo dauid uidēs qđ exaudisset eū dñs in area ornan iebusei: immolauit ibi. uidimas. Tabernaculū aut dñi qđ fecerat moyses in deserto ⁊ altare olocraustorū ea tempestate erat ī excelso gabaon: ⁊ nō pualuit dauid ire ad altare ut ibi obsecraret deū. Minus enī fuerat timore pteritus. uidēs gladiū angli dñi. **C. xxii.**

Dixitq; dauid. Hec est domus dei et hoc altare in olocrautiū isrl. Et precepit ut congregarent omnes pro feliti de terra israhel: ⁊ constituit ex eis latonios ad cedendos lapides et poliendo: ut edificaret domus dei. Ferrū quoq; plurimū ad clauos ianuarū ⁊ ad commissuras atq; iuncturas parauit dauid: et etis pondus innumera bile. Ligna quoq; cedrina nō poterāt estimari: qđ sydonij et tyrij deportauerunt ad dauid. Et dixit dauid. Salomon filius meus puer paruulus est ⁊ delicatus. Domus autē quā edificare uolo domino talis esse debet: ut ī cunctis regionibz nominetur. Prepara bo ergo ei necessaria. Et ob hanc causam ante mortem suā omēs parauit impensas. Vocauitq; salomonē filiū suū: ⁊ precepit ei ut edificaret domū domino deo israhel. Dixitq; dauid ad salomonem. Fili mi: voluntatis mee fuit ut edificarem domū nomini dñi dei mei: sed factus est sermo dñi ad me dicens. Multū sāguinē effudisti ⁊ plurima bella bellaisti: nō poteris edificare domū nomini meo: tanto effuso sāguine corā me. Fili⁹ qđ nascetur tibi: erit uir quietissimus. Faciā enī eum requiescere ab omībus inimicis suis

per circuitum: et ob hanc causam pacificus uocabit: et pacem ⁊ otium dabo in israhel cunctis diebz eius. Ipse edificabit domū nomini meo: ⁊ ipse erit michi in filium ⁊ ego ero illi ī patrem: firmaboq; soliū regni eius super israhel in eternum. Nunc ergo fili mi sit dñs tecum: ⁊ prosperare et edifica domum domino deo tuo: sicut locutus est de te. Detq; tibi dñs prudentiā ⁊ sensum: ut regere possis israhel ⁊ custodire legē dñi dei tui. Tunc enī proficere poteris: si custodieris mandata ⁊ iudicia que precepit dñs moysi ut doceret israhel. Confortare ⁊ uiriliter age: ne timeas neq; paueas. Ecce ego in paupertate mea parauī impensas dom⁹ dñi auri talenta centū milia: ⁊ argenti mille milia talentorū: etis uero et ferri nō ē pondus: uincitur enī numerus magnitudine. Ligna et lapides parauī ad uniuersa impendia. Habes quoq; plurimos artifices. latonios. et cemetarios. artificesq; lignorū. et omnium artū. ad faciendū opus prudentissimos. in auro et argento. et ere et ferro. cuius nō est numerus. Surge igitur et fac: et erit dñs tecum. Precepit quoq; dauid cunctis principibus israhel. ut adiunarent salomonē filiū suū: cernitis inquietis quod dñs deus uester uobiscum sit. ⁊ dederit uobis requiem per circuitum. ⁊ tradiderit omnes inimicos uros in manus uestras: et subiecta sit terra coram dño ⁊ coram populo eius. Prebere igitur corda uestra et animas uestras. ut queratis dñm deū ur̄m: ⁊ consurgite ⁊ edificate sanduarium domino deo: ut introducatur archa federis domini ⁊ uasa domino consecrata in domum que edificatur nomini domini. **C. xxiii.**

Ugitur dauid senex et plenus dierum regem
constituit salomonem filium suum super
israhel: et congregauit omnes principes
israhel et sacerdotes atque leuitas. Nu-
meratiq; sunt leuite a viginti annis et
supra: et inuenta sunt triginta octo mi-
lia viros. Ex hijs electi sunt et distribu-
ti in ministerium domus domini vigintiqua-
tuor milia: propositorum autem et iudicum
sex milia. Porro quatuor milia iani-
tores et totidem psaltes canentes do-
mino in organis. que fecerat ad canen-
dum: et distribuit eos dauid per vices
filiorum leui gersom videlicet et caath et
merari. filij gersom leedan et semei. fi-
lij leedan principes. iehiel et zethan et
iohel tres. filij semei. salomith et ozi-
hel et aran tres. Isti principes familia-
rum leedan. Porro filij semei. leeth. et
ziza et yaus et baria. Isti filij semei qua-
tuor. Erat autem leeth prior. ziza secundus.
Porro yaus et baria non habuerunt plu-
rimos filios: et idcirco in una familia
unaque domo computati sunt. filij ca-
ath. amram et ysaar hebron et ozihel
quatuor. filij amram. aaron et moy-
ses. Separatusq; est aaron ut mini-
straret in sancta sanctorum. ipse et filij eius
in sempiternum: et adoleret incensum do-
mino secundum ritum suum: ac benedice-
ret nomini eius in perpetuum. Mortui q;
hominis dei filij annumerati sunt in
tribu leui. filij moysi gersom et eliezer.
filij gersom sububel primus. fuerunt
autem filij eliezer roobia primus: et
non erant eliezer filij alij. Porro filij
roobia multiplicati sunt nimis. filij
ysaar salomith primus. filij hebron
ieriau primus. amarias secundus. ia-
ziel tercius. ihermaan quartus. filij ozi-
hel mitha primus. iesia secundus. fi-
lij merari. mooli et musi. filij mooli.

eleazar et cis. Mortuus est autem eleazar.
et non habuit filios sed filias: acceperunt
q; eas filij cis fratres earum. filij mu-
si mooli et eder et ierimuth tres. filij fi-
lij leui in cognationibus et familijs suis.
principes per vices et numerum capitulum
singulorum. qui faciebant opera ministerij
domus domini a viginti annis et su-
pra. Dixit enim dauid. Requiem dedit
dominus deus israhel populo suo. et habita-
tionem iherusalem usque in eternum: nec
erit officij leuitarum ut ultra portent taber-
naculum. et omnia vasa eius ad mi-
nistrandum. Juxta precepta quoque da-
uid nouissima supputabitur numerus
filiorum leui. a viginti annis et supra: et
erunt sub manu filiorum aaron. in cultum
domus domini in vestibulis et in egedris.
et in loco purificationis et in sanctuario
et in vniuersis operibus ministerij templi
domini. Sacerdotes autem super panes propo-
sitionis et ad simile sacrificium. ad laga-
na et azima. et saccaginem. et ad torren-
dum: et super omne pondus atque mensu-
ram. Leuite vero ut stent mane ad con-
tendendum et canendum domino: similiterq;
ad vespertinam tam in oblatione oblationum
domini quam in sabbatis et kalendis et so-
lemnitatibus reliquis. iuxta numerum
et ceremonias uniuscuiusque rei. iungite
cora domino: et custodiunt obseruationes ta-
bernaculi federis. et ritum lactuarij. et obser-
uationem filiorum aaron fratrum suorum: ut
ministrent in domo domini. **C. xxiii.**

Porro filijs aaron hee partiti-
ones erant. filij aaron nadab et
abiu et eleazar et ythamar. Mortui sunt
autem nadab et abiu ante patrem suum
absque liberis: sacerdotioq; fundus est
eleazar et ythamar. Et diuisit eos da-
uid. id est sadoch de filiis eleazari et a-
himelech de filiis ythamar secundum

vices suas et ministeriū: inuentiq; sūt
multo plures filij eleazar ī principibz.
viris quā filij ythamar. Diuisit autē
eis hoc est filijs eleazar principes sede-
rim: et filijs ythamar p familias et do-
mos suas octo. Porro diuisit utraq;
inter se et familias sortibz. Erāt enim
principes sanctuarij et principes dom⁹
dei: tam de filijs eleazar q̄ de filijs y-
thamar. Descripsitq; eos semeias fili⁹
nathanael scriba leuites. coram rege et
principibus et sadoth sacerdote et abhi-
melech filio abiathar: principibus q̄
familiarū sacerdotaliū et leuiticarum
unam domū q̄ ceteris preerat eleazar.
et alteram domū que sub se habebat ce-
teros ythamar. Egiuit aut sorz pma
ioiariū. scda iedeie. ticia harui. q̄rta se-
orim. quinta melchia. sexta maiman.
septima archos. octana abia. nona
ihesu. decima sechemia undecima eliasib.
duodecima iacim. tredecima hoppha.
decimaquarta isbaal. decimaquinta
belga. decima sexta enumer. decima septi-
ma ezir. decima octaua aphses. deci-
manona aphecia. vicesima ezechiel.
vicesima pma iachin. vicesima secūda
gamul. vicesima tertia dalaiū vicesi-
ma quarta mazziau. Hec vices eorū
scdm ministeria sua ut ingrediantur
domum dei. et iuxta ritū suū sub ma-
nu aaron patris eorū: sicut p̄ceperat do-
minus deus israhel. Porro filiorū le-
ui qui reliqui fuerant de filijs amram.
erat subahel: et de filijs subahel iedeia.
De filijs quoq; roobie princeps iesias.
Maaris vero filius salemoth: filiusq;
salemoth filiusq; eius ieriau primus.
amarias secundus. iazibel terci⁹ iech-
moan quartus. filius ozibel nicha.
fili⁹ nicha samir. frater nicha iesia:
filiusq; iesie zacharias. filij merari

mooli. et musi. filius osian. bennon: fi-
lius quoq; niceari oziau: et soem et
zachur et heberi. Porro mooli filius
eleazar: qui non habebat liberos. fili⁹
vero eis ieramihel. filij musi mooli-e-
der et iherimoth. Isti filij leui secundū
domos familiarū suarū. Miserruntq; et
ipī sortes cōtra fratres suos. filios aa-
ron corā dauid rege. et sadoth et abime-
lech et principibz familiarū sacerdotaliū
et leuiticarū: tā maiores q̄ minores o-
mnes sorz equalit diuidet. **C. XXV.**
Igitur dauid et magistratus exercitus
segregauerunt in ministeriū filios
asaph. et heman. et ydithun: q̄ p̄tera-
rent in citharis. et psalterijs et cimbali-
bus. secundū numerū suū. dedicato sibi offi-
cio seruientes. De filijs asaph zachur
et ioseph et nathanias et asarel: filij
asaph sub manu asaph prophetates
iuxta regem. Porro ydithun. godoli-
as sori iesias et sabias et mathatias.
seu sub manu patris sui ydithun: qui
in cithara prophetabat sup cōfidentes
et laudantes dominū. Heman quoq;
filij heman bociau mathamu ozihel
subulhel et iherimoth ananias. anani-
liacha. geldelthi. et romethiezze. et
iesbaccasa. mellothi. othir. moziath.
Omnes isti filij heman videntes regis
in sermonibus dei ut exaltaret cornu.
Deditq; deus heman filios quatuorde-
cim et filias tres. Vniuersi sub manu
patris sui ad cantandum ī templo do-
mini distributi erāt in cimbaliis et psal-
terijs et citharis. in ministeria domus
domini iuxta regem: asaph videlicet
et ydithun et heman. fuit aut nume-
rus eorū cū fratribz suis qui erudie-
bant canticum domini cūdi doctores
ducenti octoginta octo. Miserruntq; sor-
tes p vices suas. et equo tam maior

q̄ minor. dod⁹ pariter ⁊ indod⁹. Egrel-
 saq; est soror prima ioseph qui erat de
 asaph: secunda godolie. ip̄i et filijs ei⁹
 et fratribz ei⁹ duodecim: tertia zachur
 filijs et fratribz ei⁹ duodecim: quarta
 ysari. filijs et fratribz eius duodecim:
 quinta nathanie filijs eius et fratribz
 eius duodecim: sexta bociau filijs et
 fratribz eius duodecim: septima isre-
 hela filijs ⁊ fratribz eius duodecim: o-
 ctava ysarie filijs et fratribz ei⁹ duo-
 decim: nona mathanie filijs ⁊ fratribz
 eius duodecim: decima semeie filijs ⁊
 fratribz eius duodecim: undecima
 esrahel filijs ⁊ fratribz ei⁹ duodecim:
 duodecima asabie filijs et fratribz
 ei⁹ duodecim: tertiadecima subahel filijs
 et fratribz eius duodecim: quartade-
 cima mathatie filijs ⁊ fratribz ei⁹ du-
 odecim: quintadecima iherimoth fi-
 lijs et fratribz eius duodecim: sexta-
 decima ananie filijs et fratribz eius
 duodecim: septimadecima ielbocase
 filijs ⁊ fratribz eius duodecim: octa-
 uadecima anani filijs et fratribz ei⁹
 duodecim: nonadecima niellothi fili-
 js et fratribz ei⁹ duodecim: vicesima
 eliatha filijs ⁊ fratribz ei⁹ duodecim:
 vicesimaprima othir filijs ⁊ fratribz
 eius duodecim: vicesimasecunda godol-
 lathi filijs et fratribz eius duodecim:
 vicesimatercia azind filijs ⁊ fratribz ei⁹
 duodecim: vicesimaquarta romanithiezer
 filijs ⁊ fratribz ei⁹ duodecim. **Cxxvi**

Divisiones autē ianitorū de chore: de filijs
 mesellamia filius chore: de filijs
 asaph filij mesellamie. zacharias pri-
 mogenitus iadibel sc̄s. zabadias ter-
 tius. iathanahel quart⁹. abilam quin-
 tus. iohannan sextus. helioenai septi-
 mus. filij autem obededom. semeias
 primogenit⁹. iozabad secundus. iobaa

tercius. sachar quartus. nathanahel
 quintus. amihel sextus. ysachar septi-
 mus. phollathi octavus. quia benedi-
 xit illi domin⁹. Semeie autē filio eius
 nati sunt filij prefedi familiarū suarū:
 erant enim viri fortissimi. filij ergo se-
 meie othni ⁊ raphael. ⁊ obediel zabad
 et fratres eius viri fortissimi: heliu q̄
 et samachias. Omnes h̄ij de filijs o-
 bededom ip̄i et filij et fratres eorū fortis-
 simi ad ministrandū sexagintaduo
 de obededom. Porro mesellamie filij
 et fratres eorum robustissimi decem et
 octo. De hosia autē id est de filijs me-
 rari senior princeps. Nō enī habuerat
 primogenitum: et idcirco posuerat eū
 pater eius ī principem. Melchias sc̄s.
 tabelias tercius. zacharias quartus.
 Omnes h̄ij filij et fratres hosia tredecim.
 H̄ij divisi sunt in ianitores: ut semper
 principes custodiarum sicut ⁊ fratres
 eorum ministrarent in domo domini.
 Misit sunt ergo sortes et equo. et par-
 vis et magnis per familias suas in
 unamquāq; portarum. Cecidit ergo
 soror orientalis selemie. Porro zacha-
 rie filio eius viro prudentissimo ⁊ eru-
 dito. sortito obtigit plaga septentrio-
 nalis. Obededom vero ⁊ filijs eius ad
 austrum in qua parte domus erat se-
 niorum concilium: sephphima et ho-
 sa ad occidentem iuxta portam que du-
 cit ad viā ascensionis. custodia cōtra
 custodiam. Ad orientem vero leuite
 sex et ad aquilonem quatuor p̄ diei.
 atq; ad meridiem similiter in die qua-
 tuor. ⁊ ubi erat concilium bini et bini.
 In cellulis quoq; ianitorum. ad occi-
 dentem quatuor in via: biniq; p̄ cellu-
 las. Hec sunt divisiones ianitorum
 filiorū chore ⁊ merari. Porro achias
 erat super thesauros domus domini.

et vasa sanctorū. Filij quoq; dan filij
gersonni. De ledan princeps familiarū.
ledan et gersoni ieheli: filij ieheli
zathan et iothel fratres eius super the-
sauros domus domini amramitis
et ysaritis et hebronitis et hoziheli-
tibus. Subahel autem filius gerson.
filij moysi ppositus thesauris: frater
quoq; eius eliezer cuius filius raabia.
et huius filius ysaias. et huius filius ioram.
huius quoq; filius zechri. et huius fi-
lius selemith. Ipse selemith et fratres e-
ius super thesauros sanctorum. q̄ san-
ctificauit dauid rex et principes fami-
liarum et tribuni et centuriones. et du-
ces exercitus. de bellis et manubijs pre-
liorum. que consecrauerat ad instau-
rationem. et suppellectilem templi dñi.
Nec autē uniuersa sanctificauit samuhel
vidēs et saul filius eis. et abner filius ner. et
ioab filius saruie. omnisq; sanctifica-
uerant ea per manū selemith et fratres
eius. Saraitis vero pperat conenias et
filij eius ad opera forinsecus sup isra-
hel. ad docendum et iudicandum eos.
Porro de hebronitis asabias et fra-
tres ei⁹ viri fortissimi mille septingen-
ti pperant israheli. trans iordanem con-
tra occidentē in cunctis opribz dñi. et
in ministeriū regis. Hebronitarū autē
princeps fuit hieria: secundū familia
et cognationes eorū. Quadragesimo
anno regni dauid recensiti sūt et inuen-
ti sunt viri fortissimi i gazer galaad:
fratresq; ei⁹ robustioris etatis duo mi-
lia septingenti principes familiarum.
Preposuit autem eos dauid rex rube-
nitis et gaditis. et dimidiē tribui ma-
nasse: in omne ministerium dei et regis.

Filij autē israhel scdm **C. XXVII.**
numerū suū principes familia-
rum. tribuni et ceteruriones. et pfecti qui

ministrabant regi iuxta turmas suas.
ingrediētes et egrediētes p singulos
menses in āno: vigintiquatuor mili-
bus singuli pperant. Prime turme in
primo mense isroam pperat fili⁹ zab-
dihel: et sub eo vigintiquatuor milia.
De filijs phares: princeps cundorum
principū in exercitu mense primo. Se-
cundi mensis habebat turmam dudi-
achites et post se alter nomine macel-
loth: qui regebat partem exercitus vigin-
tiquatuor milium. Dux quoq; turme
tercie in mense tercio erat banaias fili⁹
ioiade sacerdos: et in diuisione sua vi-
gintiquatuor milia. Ipse est banaias
fortissimus inter triginta: et super tri-
ginta. Pperat autem turme ipsius a-
mizadab filius eius. Quartus mense
quarto asahel frater ioab. et zabadi-
as filius eius post eum: et in turma
eius vigintiquatuor milia. Quintus
mense quinto princeps samaoth ieze-
rites: et in turma eius vigintiquatuor
milia. Sextus mense sexto hira filius
aces thecutes: et in turma eius vigin-
tiquatuor milia. Septimus mense se-
ptimo helles phallonites de filijs e-
phraim: et in turma eius vigintiqua-
tuor milia. Octauus mense octauo
sobothai usathites de stirpe zara: et i
turma ei⁹ vigintiquatuor milia. No-
nus mense nono abiezer anathites
de filijs iemini: et in turma eius vigin-
tiquatuor milia. Decimus mense deci-
mo marai et ipse nethophatites de stir-
pe zara: et in turma eius vigintiqua-
tuor milia. Undecim⁹ mense undeci-
mo banaias pharathonites de filijs
ephraim: et i turma eius vigintiqua-
tuor milia. Duodecimus mense duo-
decimo holdai nethophatites de stirpe
gothniel: et in turma ei⁹ vigintiquatuor

milia. Porro tribubz preerant in isrl. rubenitis. dux eliezer fili⁹ zechri: symeonitis. dux saphatias filius macha: leuitis. asabias filius chamuel: aaronitis. sadoch: iuda. heliu frater dauid: ysachar. amri filius michael: zabulonitis. iesmaias filius abdie: neptalibus. ierimoth filius oziel: filijs ephraim. osee filius ozaziu. dimidie tribui manasse. iohel filius phadaie: et dimidie tribui manasse in galaad. iaddo filius zacharie: beniamin autē iasihel filius abner: dan vero ezriel filius ieroam. Hii principes filiorū israhel. Moluī autem dauid numerare eos a viginti annis inferius: quia dixerat dñs ut multiplicaret israhel quasi stellas celi. Ioab filius saruie reperat numerare nec expleuit q̄a super hoc ira dei irruerat in israhel: et idcirco numerus eorū qui fuerāt recensiti non est relat⁹ in fastos regis dauid. Super thesauros autē regis fuit azmoth fili⁹ adihel: hīs autē thesauris qui erāt in urbibz et in vicis et in turribz presidebat ionathan fili⁹ ozie. Operi autem rustico et agricolis qui exercebāt terram preerat ezri filius chelub: vinearumq; cultoribz semeias romathites: cellis autē vinarijs zabdias aphonites. Nam super oliueta et ficeta que erant in campis balaan gederites: super apothecas autē olei ioas. Porro armentis que pascebantur ī saronā ppositus fuit settaī saronites: et super boues in vallibus saphat fili⁹ adli. sup camelos vero obil hīmahelites: et sup asinos. iadias meronates: sup oues quoq; iaziz agarenus. Omnes hii principes substantie regis dauid. Ionathan autem paterius dauid consiliarius vir prudens et literatus: ipse et iasihel filius achamoni

erāt cū filijs regis. Achitophel etiā consiliari⁹ regis: et thuli arachites amic⁹ regis. Post achitophel fuit ioiada filius banaie et abiathar. Princeps autē exercitus regis erat ioab. **C. xxviii.**

Conuocauit igitur dauid omnes principes israhel. duces tribuū et ppositos turmarū. qui ministrabant regi: tribunos quoq; et ceterationes et qui preerant substantie et possessionibus regis: filiosq; suos cū eunuchis et potentes et robustissimos quosq; ī exercitu iherusalem. Cūq; surrexisset rex et stetisset ait. Audite me fratres mei: et populus me⁹. Cogitauī ut edificarem domum in qua requiesceret archa federis dñi et scabellum pedum dñi dei nostri: et ad edificandum omnia pparauī. Deus autem dixit michi. Non edificabis domū nomini meo. eo qd sis vir bellator et sanguine fuderis: sed et elegit dñs deus israhel me de uniuersa domo p̄ris mei: ut esse rex sup isrl in sempiternū. De iuda enī elegit p̄cipem. Porro de domo iuda domū p̄ris mei: et de filijs p̄ris mei placuit ei ut me eligeret regem sup cunctū israhel: sed et de filijs meis. filios enī michi multos dedit domin⁹: elegit salomonē filiū meum ut sederet in throno regnū dñi sup israhel: dixitq; michi. Salomon fili⁹ tuus edificabit domū meam et acria mea. Ip̄m enī elegi michi in filiū. et ego ero ei in patrem: et firmabo regnū ei⁹ usq; in eternū: si perseverauerit facere precepta mea et iudicia sicut et hodie. Nunc ergo corā uniuerso cetu israhel audiente deo nostro custodite et pquirete cuncta mandata domini dei nrī ut possideatis terrā bonā: et relinquatis eam filijs nostris post uos usq; ī sempiternum. Tu autem salomon fili mi

scito deum patris tui: et serui ei corde
perfecto et animo voluntario. Omnia
enim corda scrutatur dominus: et uniuersas
mentium cogitationes intelligit. Si
querieris eum inuenies: si autem derelique-
ris eum proiciet te in eternum. Nunc ergo
quia elegit te dominus ut edificares domum
sanctuarii: confortare et perfice. Dedit
autem dauid salomoni filio suo descri-
ptionem porticus et templi et cellariorum
et ceteraculi et cubiculorum in aditis et do-
mus propiciationis: necnon et omnium
que cogitauerat attritorum et egedrarum per
circuitum in thesauros domus domini et
in thesauros sanctorum: diuisionumque
sacerdotalium et leuitarum in omnia opera
domus domini et in uniuersa uasa mini-
sterij templi domini: aurum in pondere
per singula uasa ministerij: argenti quoque
pondus pro uasorum et operum diuersi-
tate: sed et in candelabra aurea et ad
lucernas: aurum pro mensura uniuscu-
iusque candelabri et lucernarum: similiter
et in candelabra argentea et in lucerna-
rum pro diuersitate mensure. Pon-
dus argenti tradidit. Aurum quoque de-
dit in mensas positionis pro diuersi-
tate mensarum: similiter et argentum in
alias mensas argenteas. Ad fuscinu-
las quoque et fialas et churibula et au-
ro purissimo: et leuculos aureos pro
qualitate mensure pondus distribuit.
In leunculum et leundine: similiter et in
leones argenteos diuersum argenti
pondus separauit. Altari autem in quo
adoletur incensum: aurum purissimum de-
dit: et ut ex ipso fieret similitudo quadri-
ge cherubin extendentium alas et uelan-
tium archam federis domini. Omnia inquit
uenerunt scripta manu domini ad me: ut
intelligerem uniuersa opera exempla-
ris. Dixit quoque dauid salomoni filio suo.

Viriliter age et confortare et fac: ne ti-
meas et ne paueas. Dominus enim deus me-
us tecum erit: et non dimittet te nec dere-
linquet: donec perficias omne opus mi-
nisterij domus domini. Ecce diuisiones
sacerdotum et leuitarum in omne mini-
sterium domus domini assistunt tibi et
parati sunt: et nouerunt tam principes quam po-
pulus omnia precepta tua. **C. xxix.**

Locutusque est dauid rex ad omnem
ecclesiam. Salomonem filium meum
unum elegit dominus adhuc puerum et tenel-
lum. Opus enim grande est: neque enim
hominum parat habitatio: sed deo. Ego
enim totis uiribus meis parauimus impen-
sas domus domini dei mei: aurum ad uasa au-
rea et argentum in argentea: es in enea: fer-
rum in ferrea: ligna ad lignea: lapides
onichinos et quasi stibinos et diuisorum
colorum omnemque preciosum lapidem
et marmor paruum habundantissime:
et super hec que obtuli in domum dei mei:
de peculio meo aurum et argentum
dono in templum dei mei: exceptis hijs que
parauimus in eadem sanctam tria milia ta-
lenta auri de auro ophir: et septem mili-
a talentorum argenti planissimi ad de-
aurandas parietes templi: et ubicumque
opus est aurum de auro et ubicumque o-
pus est argentum de argento. Opera
fiant per manus artificum: et si quis spon-
te offert impleat manum suam hodie: et
offerat quod uoluerit domino. Polliciti
sunt itaque principes familiarum et pro-
ceres tribuum israel: tribuni quoque et cen-
turiones et principes principum posselli-
onum regis: dederuntque in opera domus
domini auri talenta quinque milia et soli-
dos decem milia argenti talenta de-
cem milia et eris talenta decem et octo
milia: ferri quoque centum milia talentorum:
et apud quemcumque inuenti sunt lapides

dedecunt in thesauros domus domini
per manū iehiel gersonitis. Letatusq;
est populus cū vota sponte promitte-
rent: quia corde toto afferebant ea do-
mino. Sed et dauid rex letatus ē gau-
dio magno: et benedixit domino co-
ram vniuersa multitudine et ait. Be-
nedictus es domine deus israhel patris
nostri: ab eterno in eternum. Tua est
domine magnificencia et potentia et
gloria atq; victoria: et tibi laus. Cun-
cta enim que in celo sunt et i terra tua
sunt. Tuum domine regnum: et tu es
super omnes principes. Tue diuitie: et
tua est gloria: tu dominaris omniū.
In manu tua virtus et potentia: i ma-
nu tua magnitudo et imperium omni-
um. Nunc igitur deus noster confite-
mur tibi: et laudamus nomen tuum
inclitum. Quis ego et quis populus
meus: ut possimus hec tibi vniuersa
promittere? Tua sunt omnia: et que
de manu tua accepimus dedimus ti-
bi. Peregrini enim sumus coram te et
aduenie: sicut omnes patres nostri. Di-
es nostri quasi umbra super terram: et
nulla est mora. Domine deus noster
omnis hec copia quā parauimus ut e-
dificaretur dom⁹ nomini sancto tuo
de manu tua est: et tua sunt omnia.
Scio deus meus quod probes corda
et simplicitatem diligas: unde et ego
in simplicitate cordis mei letus obtu-
li vniuersa hec: et populum tuum q̄ hic
reperitus est vidi cum ingenti gaudio
tibi offerre donaria. Dñe deus abrahā
et ysaac et israhel patrū nr̄orum custo-
di in eternum hanc voluntatē cordis
eorū: et semp i reuerentia tuā mens ista
permaneat. Salomon q̄ filio meo da-
cor pfectum. ut custodiat mādata tua
et testimonia tua et ceremonias tuas

et faciat vniuersa: et edificet eam cuius
impensas parauit. Precepit aut dauid
vniuersę ecclesie. Benedicite dño deo nr̄o.
Et benedixit omnis ecclesia dño deo pa-
trum suorū: et inclinauerūt se et adora-
uerunt deū: et deinde regem. Immolauē-
runtq; victimas dño: et obtulerunt o-
locusta die sequēti th auros mille a-
rietes mille agnos mille cū libamini-
bus suis: et vniuerso ritu abundantissime
in omnē israhel. Et comederūt et bibe-
runt coram domino in die illo cum
grandi leticia: et unxerunt secūdo salo-
monem filium dauid. Unxerūt autem
eum domino in principē: et sadoch in
pontificem. Sed et salomon super so-
lium domini in regem pro dauid pa-
tre suo et cunctis placuit: et paruit illi
omnis israhel. Sed et vniuersi princi-
pes et potentes et cūdi filij regis dauid
dederunt manum: et subiecti fuerūt sa-
lomoni regi. Magnificauit ergo do-
minus salomonem super omnē isra-
hel: et dedit illi gloriam regni qualem
nullus habuit ante eum rex israhel.
Igitur dauid filius ysai regnauit sup
vniuersum israhel: et dies quibus re-
gnauit super israhel fuerunt quadra-
ginta anni. In hebron regnauit septē
annis et in iherusalem annis triginta-
tribus: et mortuus est in senectute bo-
na plenus dierū. et diuitijs et gloria:
et regnauit salomon filius eius pro
eo. Hec autem regis priora et nouis-
sima scripta sunt in libro samuel vi-
dentis et i libro nathan prophete atq;
in volumine gad vidētis: vniuersiq;
regni eius et fortitudinis et temporū
que transierūt sub eo siue in isrl. siue
in cūdis regnis terrarū. *Expli. pri⁹
palipamino. Incipit palali
pammon secundus.*

Omnipotens est ergo salomon filius dauid in regno suo: et dominus erat cum eo: et magnificauit eum in excelsu. Precepit quoque salomon uniuerso israeli: tribuni et centurionibus et ducibus et iudicibus omnis israel et principibus familiarum: et abiit cum uniuersa multitudine in excelsum gabaon: ubi erat tabernaculum federis domini: quod fecit moyses famulus dei in solitudine. Arcam autem dei adduxerat dauid de cariatthiarim in locum quem parauerat ei: et ubi fixerat illi tabernaculum: hoc est in iherusalem. Altare quoque eneum quod fabricatus fuerat beselehel filius uri filij ur ibi erat coram tabernaculo domini: quod et requisivit salomon et omnis ecclesia. Ascenditque salomon ad altare eneum coram tabernaculo federis domini: et obtulit in eo mille hostias. Ecce autem in ipsa nocte apparuit ei deus dicens. Postula quod uis: ut dem tibi. Dixitque salomon deo. Tu fecisti cum dauid patre meo misericordiam magnam: et constituisti me regem pro eo. Nunc ergo domine deus: impleat sermo tuus quem pollicitus es dauid patre meo. Tu enim me fecisti regem super populum tuum multum: qui tam innumerabilis est quam pulvis terre. Da michi sapientiam et intelligentiam: ut ingrediar et egrediar coram populo tuo. Quis enim potest hunc populum tuum digne quam tam grandis est iudicare? Dixit autem deus ad salomonem. Quia hoc magis placuit cordi tuo: et non postulasti diuitias et substantiam et gloriam: neque animas eorum que te oderant: sed nec dies uite plurimos: petisti autem sapientiam et scientiam: ut iudicare possis populum meum: super quem constitui

te regem: sapientia et scientia data sunt tibi. Diuitias autem et substantiam et gloriam dabo tibi: ita ut nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui. Venit ergo salomon ab excelsu gabaon in iherusalem coram tabernaculo federis: et regnauit super israel. Congregauitque sibi currus et equites: et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitum: et fecit eos esse in urbibus quadrigarum: et cum rege in iherusalem. Prebuitque rex argentum et aurum in iherusalem quasi lapides: et cedros quasi sicomoros que nascuntur in campis: et in multis multitudinem magna. Adducebant autem ei equi de egipto de chosa a negociatoribus regis: qui ibant et emebant precio quadrigam equorum sexcentis argenteis et equum centum quinquaginta. Similiter de uniuersis regnis ethioporum et a regibus sirie emptio celebrabatur. **C. 11.**

Occurrit autem salomon edificare domum nomini domini: et palatium sibi. Et numerauit septuaginta milia uirorum portantium humeris: et octoginta milia qui cederent lapides in montibus: propositosque eorum tria milia sexcentos. Misit quoque ad hiram regem tyri dicens. Sicut egisti cum dauid patre meo: et misisti ei ligna cedrina ut edificaret sibi domum in qua et habitauit: sic fac mecum ut edificent domum nomini domini dei mei et consecrē eam: ad adolendum incensum coram illo et fumiganda aromata: et ad propositionem panum sempiternam: et ad olocaustomata mane et uespere: sabbatis quoque et neomenijs: et solemnitatibus domini dei nostri in sempiternum que mandata sunt israeli. Domus enim quam edificare cupio magna est. Magnus

est enim deus noster: super omnes deos. Quis ergo poterit prevalere ut edificent ei dignam domum? Si celum et celi celos capere eum nequeunt: quantus ego sum ut possim edificare ei domum? Sed adhuc tantum: ut adoleatur incensum coram illo. Mitte igitur michi virum eruditum qui noverit operari in auro et argento ere et ferro purpura cocino et iacinto: et qui sciat sculpere relaturas: cum hijs artificibus quos mecum habeo in iudea et in iherusalem quos paravit david pater meus. Sed et ligna cedrina mitte michi et artheutina et pinea de libano. Scio enim quod tui tui noverint cedere ligna de libano. Et erunt tui mei cum tuis tuis: ut parentur michi ligna plurima. Domus enim quam cupio edificare magna est nimis et inclita. Preterea operarijs qui cesuri sunt ligna feruis tuis dabo in cibaria tritici choros viginti milia: et ordei choros totidem: olei quoque lata viginti milia. Dixit autem hiram rex tyri per litteras quas miserat salomoni. Quia dilexit dominus populum suum: idcirco te regnare fecit super eum. Et addidit dicens. Benedictus dominus deus israel qui fecit celum et terram: qui dedit david regi filium sapientem et eruditum et sensatum atque prudentem: ut edificaret domum domino et palatium sibi. Misit ergo tibi virum prudentem et scientissimum. hiram patrem meum filium mulieris de filiabus dan cuius pater fuit tyrius: qui noverit operari in auro et argento ere et ferro et marmore et lignis: in purpura quoque et iacinto et bislino et cocino: et qui sciat celare omnem sculpturam et adinvenire prudenter quodcumque in opere necessarium est: cum artificibus tuis et cum artificibus domini mei david patris

tui. Triticum ergo et ordeum et oleum et vinum que pollicetur es domine mihi mitte tuis tuis. Nos autem cedemus ligna de libano quot necessaria habueris: et applicabimus ea ratibus per mare in iope: tuum autem erit transferre ea in iherusalem. Numeravit igitur salomon omnes viros proselitos qui erant in terra israel post dinumerationem quam dinumeravit pater eius: et inveni sunt centum quinquaginta milia et tria milia sexcenti. Fecitque ex eis septuaginta milia qui humeris onera portarent: et octoginta milia qui lapides de montibus cederent: tria autem milia et sexcentos propositos operum populi. **E**t cepit salomon edificare domum domini in iherusalem in monte moria qui demonstratus fuerat david patri eius: in loco quem paraverat david in area ornani iebusei. Cepit autem edificare mense secundo: anno quarto regni sui. Et hec sunt fundamenta que iecit salomon ut edificaret domum dei: longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta: latitudinis cubitos viginti. Porticum vero ante frontem quem tendebatur in longum iuxta mensuram latitudinis domus: cubitorum viginti. Porro altitudo centum viginti cubitorum erat. Et deauravit eam intrinsecus auro mundissimo. Domum quoque maiorem tegit tabulis ligneis abiegnis: et laminas auri obrizi affixit per totum. Sculptisque in ea palmas: et quasi candelas se invicem complentes. Stravit quoque pavimentum templi preciosissimo marmore: decore multo. Porro aurum erat probatissimum: de cuius laminis tegit domum et trabes eius et postes et parietes et ostia: et relavit cherubin in parietibus. Fecit quoque domum

sandi sandorū: longitudinē iuxta la-
titudinē domus cubitorū viginti: et la-
titudinē similiter viginti cubitorū. Et
laminis aureis tegit eam quasi talen-
tis segetis: sed et clauos fecit aureos:
ita ut singuli clauos fidos quinquage-
nos appenderent. Cenacula quoq; te-
xit auro. Fecit etiam in domo sandi
sandorū cherubim duos opere statua-
rio: et tegit eos auro. Ale cherubim vi-
ginti cubitis extendebant: ita ut una
ala haberet cubitos quinque: et tangeret
parietem domus: et altera quinque cu-
bitos habens. alam tangeret alterius
cherub. Similiter cherub alterius ala
quinque habebat cubitos: et tangebatur
parietem: et ala eius altera quinque cu-
bitorum. alam cherub alterius cōtin-
gebat. Igitur ale utriusq; cherub repa-
le erant: et extendebantur per cubitos vi-
ginti. Ipsi autem stabant erectis pedi-
bus: et facies eorum erant uerse ad poste-
riorem domū. Fecit quoq; uelum eg-
iacinto purpura coccino et bisso: et
integuit ei cherubim. Ante fores etiam
templi duas columnas: que triginta
et quinque cubitos habebant altitudi-
nis. Porro capita eorum quinque cubito-
rum: necnō et quasi candelas in oracu-
lo: et supposuit eas capitibus columna-
rum. Malagranata etiam centū: que
candelis interposuit. Ipsas q; colu-
mnas posuit in vestibulo templi: unā
a dextris et alteram a sinistris. Eam
que a dextris erat uocauit iachin: et
que ad leuam uocauit booz. **C m.**

Fecit quoq; altare eneum viginti
cubitorū longitudinis et uigin-
ti cubitorū latitudinis et decem cubitorū
altitudinis. Mare etiā eneū fusile decē
cubitis a labio usq; ad labiū: rotun-
dum p̄ circuitū. Quinque cubitos habebat

altitudinis: et funiculus triginta cubi-
torum ambigebat gyrum eius. Simi-
litudō quoq; boum erat subter illud.
Et decem cubitis quedā extinsecus ce-
lature: quasi duobus uersibus aluum
maris circuibant. Boues autē erant
fusiles: et ipm mare sup duodecim bo-
ues impositum erat: quorū tres respici-
ebant ad aquilonē: et alij tres ad occi-
dentem. Porro tres alij meridiē: et tres
qui reliqui erant orientem: habentes
mare suppositum. Postiora autem
boum erat intrinsecus sub mari. Por-
ro vastitas eius habebat mensuram
palmi: et labium illius erat quasi la-
bium calicis uel repandi lilij: capiebat
q; tria milia metretas. Fecit q; conchas
decem et posuit quinque a dextris et quin-
que a sinistris: ut lauarent in eis omnia
que in olocaustum oblaturi erāt. Por-
ro in mari sacerdotes lauabantur: fecit
autem et candelabra aurea decem se-
cundum speciem quā iusserat fieri: et
posuit ea in templo quinque a dextris
et quinque a sinistris. Nec nō et mensas
decem et posuit eas in templo quinque
a dextris et quinque a sinistris. Fialas
quoq; aureas centum. Fecit etiā attri-
um sacerdotum et basilicam grandem:
et ostia in basilica que tegit ere. Porro
mare posuit in latere dextro contra o-
rientem ad meridiem. Fecit autē hircā
lebetas et creagras et fialas: et comple-
uit omne opus regis in domo dei. Hoc
est columnas duas et epistilia: et capi-
ta: et quasi quedā retiacula: que capi-
ta tegerent sup epistilia. Malagrana-
ta q; quadraginta et retiacula duo:
ita ut bini ordines malagranatorū
singlis retiaculis iungerent: q̄ pregeret
epistilia: et capita columnarū. Bases
etiam fecit: et conchas: quas supposuit

basibus: mare unū. boues quoque duode-
cim sub mari et lebetas et creagrass et
fialas. Omnia vasa fecit salomoni
hiram pater eius in domo dñi. et ere
mundissimo. In regione iordanis fu-
dit ea rex ī argillosa terra: inter sochpt
et saredata. Erat autē multitudo vasa-
rum innumerabilis: ita ut ignoraret
pondus eris. Fecitq; salomon omnia
vasa domus dei: et altare aureū et men-
sas. et sup eas panes ppositōis. Can-
delabra quoque cū lucernis suis ut lu-
cerent ante oraculū iuxta ritum et au-
ro purissimo. et florentia quedam et
lucernas. et forcipes aureos. Omnia de
auro mundissimo facta sunt. Thimi-
amateria quoque et thuribula et fialas
et mortariola. et auro purissimo. Et
ostia relauit templi interioris id ē in
sancta sanctorū: et ostia tēpli forinsec⁹
aurea. Sicq; cōpletū ē omne opus qd
fecit salomon ī domo domini. **C V.**
Intulit igitur salomon omnia que vo-
uerat dauid pater suus. argentiū et aurū:
et uniuersa vasa posuit in thesauris
domus dñi. Post que congregauit
maiores natu isrl et cunctos principē
tribuū. et capita familiā de filiis isrl
in iherusalem: ut adducerent archam
federis dñi de ciuitate dauid que est in
syon. Venerūtq; itaq; ad regē omnes
viri israhel: in die solemini mensis se-
ptimi. Cūq; venissent cuncti seniorū
israhel. portauerūt leuite archam: et in-
tulerunt eam. et omne paraturā taber-
naculi. Porro vasa sanduarij q̄ erāt
in tabernaculo portauerūt sacerdotes
cū leuitis. Rex autem salomon et uni-
uersus cetus israhel. et omnes qui fue-
runt congregati: ante archam immo-
labant arietes et boues absq; ullo nu-
mero. Tāta enī erat multitudo victimarū.

Et intulerūt sacerdotes archā federis
domini in locū suū id est ad oraculū
templi in sancta sanctorū subter alas
cherubin: ita ut cherubin expandere
alas suas sup locū in quo posita erat
archa: et ipam archam tegerent cū vesti-
bus suis. Vestium autē quibz portaba-
tur archa. quia paululum longiores
erant. capita parebāt ante oraculū. Si
vero quis paululū fuisset extrinsecus:
eos videre nō poterat. fuit itaq; archa
ibi usq; ī presentem diē. Nichilq; erat
aliud in archa nisi due tabule. quas
posuerat moyses in oreb: quādo legē
dedit dñs filiis israhel egrediētibz et egi-
pto. Egressis autē sacerdotibus de san-
duario. omnes enī sacerdotes q̄ ibi po-
tuerant inueniri sanctificati sunt: nec
adhuc ī illo tempore vices et ministe-
riorū ordo inter eos diuisus erat. Tā
leuite q̄ cantores. id est et q̄ sub asaph
erant. et q̄ sub heman. et q̄ sub ydithun.
filij et fratres eorū vestiti b̄ssimis. cim-
balis. et psalterijs. et citharis. contrepā-
bant stantes ad orientalem plagā al-
taris: et cū eis sacerdotes centūviginti
canentes tubis. Igit̄ cūctis pariter et
tubis et voce et cimbaliis et organis. et
diuersi generis musicorū continentibz.
et vocem in sublime tollētibz. longe
sonitus audiebat: ita ut cū dñm lau-
dare cepissent et dicere. cōfitemini dño
quoniā bonus quoniā in eternū mise-
ricordia eius. impleteretur dom⁹ dei nu-
be: ne possent sacerdotes stare et mi-
nistrare ppter caliginē. Compleuerat
enī gloria dñi domum dei. **C VI.**
Tunc salomon ait. Dñs pollicit⁹
est. ut habitaret in caliginē: ego
autem edificauī domū nomini eius:
ut habitaret ibi in ppetuum. Et cōuer-
tit rex faciem suā: et benedixit uniuerse

multitudini israel. Nam omnis turba
stabat intentata et ait. Benedictus dominus
deus israel: qui quod locutus est dauid
patri meo. opere compleuit dicens. A die
qua eduxi populum meum de terra egypti. non
elegi civitatem de cunctis tribubus isra-
hel ut edificaretur in ea domus nomi-
ni meo: neque elegi quemquam alium virum
ut esset dux in populo meo israel: sed
elegi iherusalem ut sit nomen meum in ea:
et elegi dauid ut constituerem eum super
populum meum israel. Cumque fuisset vo-
luntatis dauid patris mei ut edificaret
domum nomini domini dei israel: dixit
dominus ad eum. Quia hec fuit voluntas
tua ut edificares domum nomini meo:
bene quidem fecisti huiusmodi habere
voluntatem: sed non tu edificabis michi
domum. Egeruntamen filius tuus qui
egredietur de lumbis tuis: ipse edifica-
bit domum nomini meo. Complevit er-
go dominus sermonem suum quem locutus fue-
rat: et ego surrexi pro dauid patre meo.
et sedi super thronum israel sicut locutus
est dominus: et edificavi domum nomini domini
dei israel. et posui in ea archam in qua
est pactum domini quod pepigit cum filiis
israel. Stetit ergo coram altare domini
ex adverso uniuersae multitudinis israel:
et extendit manus suas. Siquidem fece-
rit salomoni basim eneam et posuerat
eam in medio basilice: habentem: quinque
cubitos longitudinis et quinque latitu-
dinis. et tres cubitos altitudinis. Ste-
titque super eam: et deinceps fleuit genibus
contra uniuersam multitudinem israel: et
palmis in celum leuatis ait. Domine
deus israel. non est similis tui deus in
celo et in terra. qui custodis pactum et
misericordiam cum seruis tuis. qui am-
bulant coram te in toto corde suo: qui
prestisti seruo tuo dauid patri meo

210.
quocumque locutus fueras ei: et que ore
promiseras opere complesti. sicut et presens
tempus probat. Nunc ergo domine deus
israel imple seruo tuo patri meo dauid
quocumque locutus es dicens. Non defi-
ciet ex te vir coram me qui sedeat super
thronum israel: ita tamen si custodi-
erint filii tui vias meas. et ambulaue-
rint in lege mea: sicut et tu ambulasti
coram me. Et nunc domine deus isra-
hel firmetur sermo tuus: quem locutus
es seruo tuo dauid. Ergo ne credibile
est. ut habitet deus cum hominibus super
terram? Si celum et reli celorum non te ca-
piunt: quantomagis domus ista quam
edificaui? Sed ad hoc tantum facta est.
ut respicias orationem serui tui. et obse-
rationem eius domine deus meus au-
dias: et preces quas fudit famulus tuus
coram te: ut aperias oculos tuos super
domum istam diebus ac noctibus. super
locum in quo pollicitus es ut inuoca-
tur nomen tuum: et exaudires oratio-
nem quam seruus tuus orat in eo: et ex-
audias preces famuli tui et populi tui
israel. Quicumque orauerit in loco isto.
exaudi de habitaculo tuo id est de celis.
et propitiare. Si peccauerit quispiam in pro-
ximum suum et iurare contra eum paratus
fuerit. sequi maledicto constinuerit co-
ram altari in domo ista: tu audies de
celo. et facies iudicium seruorum tuorum:
ita ut reddas iniquo viam suam in ca-
put proprium: et ulciscaris iustum re-
tribuens ei secundum iusticiam suam. Si su-
peratus fuerit populus tuus israel ab
inimicis. peccabunt enim tibi. et conuer-
si egerint penitentiam. et obsecrauerint
nomen tuum. et fuerint deprecati in lo-
co isto: tu exaudies de celo et propicia-
re peccato populi tui israel. et reduc-
eos in terram quam dedisti eis et patribus

eorū. Si clauso celo pluuia non fluxe-
rit ppter peccata populi tui. ⁊ deprecati
te fuerint in loco isto. ⁊ cōfessi nomini
tuo. ⁊ conuersi a peccatis suis cum eos
afflixeris: ⁊ exaudi de celo dñe. ⁊ dimitte
peccata seruis tuis. ⁊ populi tui israel:
et doce eos viam bonam. p quā ingre-
diantur: ⁊ da pluuiā terre quā dedisti
populo tuo ad possidendū. si famies si
orta fuerit in terra. ⁊ pestilentia erugo ⁊
aurugo. et locusta ⁊ bruchus. et hīstes
vastatis regionibz portas obsederint
ciuitatis. omīsq; plaga ⁊ infirmitas
prellexerit: si quis de populo tuo israel
fuerit deprecatus. cognoscens plagā
et infirmitatem suā. ⁊ exanderit ma-
nus suas in domo hac: tu exaudies de
celo de sublimi scilicet habitaculo tuo.
et p̄cipiare: ⁊ redde unicuiq; secundum
vias suas quas nosti eū habere ī corde
suo. Tu enim solus nosti corda filiorū
hominū: ut timeant te et ambulent in
uijs tuis. cunctis diebus quibz uiuūt
super faciem terre quā dedisti patribus
nostris. Eternū quoq; qui non est de
populo tuo israel. si uenerit de ita lon-
giqua propter nomen tuū magnū
et propter manū tuā robustam. ⁊ bra-
chium tuū exentum. et adorauerit in
loco isto: tu exaudies de celo firmissi-
mo habitaculo tuo. ⁊ facies cūcta pro
quibus inuocauerit te ille peregrinus:
ut sciant omnes populi terre nomen
tuum. ⁊ timeant te sicut popul⁹ tuus
israel: ⁊ cognoscant quia nomē tuū
inuocatum est sup domum hanc quā
edificauī. Si egressus fuerit p̄ps tuus
ad bellum cōtra aduersarios suos. p
viam in qua miseris eos: adorabunt
te contra viam in qua ciuitas hec est
quā elegisti. et dom⁹ quā edificauī no-
mini tuo: ut exaudias de celo p̄ces eorū

et obsecrationem. ⁊ ulciscaris. Si autē
peccauerint tibi. neq; enim est hōmo q̄
non peccet. ⁊ iratus fueris eis. ⁊ tradide-
ris hīstibus. ⁊ captiuos duxerint eos
in terram longinquā. uel certe q̄ iuxta
est: ⁊ cōuersi ī corde suo ī terra ad quā
captiui ducti fuerāt egerint penitentiā.
et deprecati te fuerint ī terra captiuita-
tis sue dicentes. peccauimus. inique fe-
cimus. iniuste egimus: ⁊ reuersi fuerit
ad te in toto corde suo. ⁊ tota anima
sua in ira captiuitatis sue. ad quam
ducti sunt: adorabunt te contra viam
terre sue quā dedisti patribus eorum.
et urbis quā elegisti. ⁊ domus quā edi-
ficauī nomini tuo: ut exaudias de ce-
lo hīc est de firmo habitaculo tuo pre-
ces eorum: ⁊ facias iudiciū. ⁊ dimit-
tas populo tuo quāuis peccatori. Tu
es enim deus meus. Aperiantur que-
so oculi tui: ⁊ aures tue intente sūt ad
orationē que fit in loco isto. Nūc igitur
consurge dñe deus in requiē tuā:
tu et archa fortitudinis tue. Sacerdo-
tes tui dñe. de⁹ induant salutē: et san-
cti tui letent in bonis. Dñe deus me⁹
ne auerteris faciem cūcti tui. Memento
miseriā dāuid fūi tui. Cūq; cōplellet
salomō fundēs p̄ces. ignis descendit
de celo: ⁊ deuorauit olocausta et uidi-
mas. ⁊ maiestas dñi impleuit domū:
nec poterāt sacerdotes ingredi templū
dñi eo qd implellet maiestas dñi. tem-
plū dñi: sed ⁊ omēs filij isrl videbāt de-
scendentē ignē. ⁊ glām dñi sup domū:
⁊ corruētes p̄ni ī terrā sup pauimentū
stratū lapide. adorauerunt ⁊ laudaue-
runt dñm quoniam bon⁹ quī ī scm
miseriā ei⁹. Rex autē ⁊ omnis p̄ps im-
molabant uictimas coram domino.

Adauit igit rex salomon
hostias. boum vigintiduo milia:

arietū centūviginti milia. Et dedicauit domum dei rex et uniuersus populus. Sacerdotes autē stabant in officiis suis. et leuite in organis carminū domini. que fecit dauid rex ad laudandū dñm. quī in seculū misericordia ei⁹: ymnos dauid canentes per manus suas. Porro sacerdotes canebāt tubis ante eos: cunctusq; isrl stabat. Sandificauit q; salomon medium atreij ante templū dñi. Obtulerat enim ibi olocausta et adipēs pacificorum: quia altare eneū quod fecerat nō poterat sustinere olocausta et sacrificia et adipēs. Fecit ergo salomon solennitatē in tempore illo septem diebus et omnis isrl cū eo. ecclesia magna valde: ab introitu emath usq; ad torrentem egipti. Fecitq; die octauo collectam. eo quod dedicasset altare septem diebus. et solennitatem celebrasset diebus septem. Igitur i die uicesimācia mensis septimi dimisit populos ad tabernacula sua: letantes atq; gaudentes sup bono quod fecerat domin⁹ dauid et salomoni et israhel populo suo. Conpleuitq; salomon domum dñi. et domū regis. et omnia q̄ disposuerat in corde suo ut faceret i domo domini et in domo sua: et prosperatus ē. Apparuit autem ei dñs nocte: et ait. Audiui orationē tuam: et elegi locum istū michi in domū sacrificij. Si clausero celū et pluuia non fluxerit. et mandauero et precepero locuste ut deuoret terram. et misero pestilentiam in populum meū: conuersus autē populus meus super quos inuocatum ē nomen meū. deprecatus me fuerit. et requisierit faciem meam. et egerit penitentiā a uis suis pessimis: et ego exaudiam de celo. et propiti⁹ ero peccatis eorū. et sanabo terram eorum. Oculi quoq; mei erunt aperti. et aures

mee recte: ad orationē eius qui i loco isto orauerit. Elegi enī et sandificaui locum istum: ut sit nomen meū ibi in sempiternū. et pmaneat oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus. Tu quoq; si ambulaueris corā me sicut ambulauit dauid pater tuus. et feceris iuxta omnia que precepi tibi. et iusticias meas iudiciaq; euaueris: suscitabo thronum regni tui. sicut pollicitus sum dauid patri tuo dicens. Non auferetur de stirpe tua uir. qui non sit princeps in israhel. Si autem auerli fueritis. et dereliqueritis iusticias meas et pcepta mea que proposui uobis: et abeuntes serueritis dijs alienis. et adoraueritis eos: euellā uos de terra mea quā dedi uobis. et domum hanc quā edificaui nomini meo proiciam a facie mea: et tradam eam in parabolā et i exemplū cunctis populis. et domus ista erit improuerbium uniuersis transeuntibus: et dicent stupentes. Quare fecit dominus sic terre huic et domui huic? Respondebuntq;. Quia dereliquerunt dñm deū patrum suorū. qui eduxit eos de terra egipti: et apprehenderunt deos alienos. et adorauerūt eos et coluerūt: idcirco uenerūt sup eos uniuersa hec mala. **C. viii.**

Expletis autē viginti annis postq; edificauit salomon domū dñi et domū suam: ciuitates quas dederat hiram salomoni edificauit. et habitare ibi fecit filios israhel. Abijt quoq; in emath suba. et obtinuit eam et edificauit palmiram in deserto: et alias ciuitates munitissimas edificauit in emath. Extruxitq; bethoron superiorem. et bethoron inferiorem. ciuitates muratas: habentes portas et uedes et seras. Balaath etiam et omnes urbes firmissimas que fuerunt salomonis:

cunctasq; urbes quadrigarū. et urbes equitū. Omnia quecumq; voluit fecit rex salomon atq; disposuit. edificauit in iherusalē. et in libano. et in vniuersa terra potestatis sue. Omnem populū qui derelictus fuerat de hertheis et amorreis. et ferezeis. et euieis et iebuseis. qui non erāt de stirpe israel. de filiis eorū et de posteris quos nō interfecerāt filij israel subiugauit salomon in tributarios usq; in diē hanc. Porro de filiis israel nō posuit ut seruirent operibz regis. Ipsi enim erāt viri bellatores et duces primi. et principes quadrigarū et equitum eius. Omnes autē principes exercitus regis salomonis. fuerūt ducenti quinquaginta q̄ erudiebant pplm. Filiam vero pharaonis transtulit de ciuitate dauid: in domū quā edificauerat ei. Dixit enī. Non habitabit uxor mea in domo dauid regis isrl. eo quod sanctificata sit: quia ingressa ē in eam archa domini. Tūc obtulit salomonolocauit dñō sup altare dñi quod reuerterat ante porticū: ut p singulos dies offerretur i eo iuxta pceptū moysi in sabbatis. et in kalendis et i festis diebus ter p annū: id est i solemnitate azimorū et solemnitate ebdomadarū et in solēnitare tabernaculorū. Et cōstituit iuxta dispositionē dauid p̄ris sui officia sacerdotū i ministerijs suis. et leuitas in ordine suo: ut laudarent et ministrarent corā sacerdotibus iuxta ritum vniuscuiusq; diei: et ianitores i diuisionibus suis per portā. et portam. Sic enim preceperat dauid homo dei. Nec pretergressi sunt de mandatis regis tam sacerdotes q̄ leuite: et omibz que preceperat. Et in custodijs thesaurorum omnes impensas pparatas habuit salomon: et eo die quo fundauit

domū dñi usq; in diem quo p̄fecit eā. Tūc abiit salomō i asiongaber. et i hailath. ad t̄p̄ram maris rubri: q̄ ē in terra edom. Misit ergo ei hiram p man⁹ seruoꝝ suoz naues et nautas gnaros maris: et abierunt cum suis salomonis in ophir. Tulerūtq; inde quadringenta quinquaginta talenta auri: et attulerūt ad regem salomonē. **C. IX.**

Regina quoq; saba cum audisset famā salomonis. venit ut temptaret eum in enigmatibz i iherusalē: cum magnis opibus et camelis qui portabant aromata. et auri plurimū. gemmasq; p̄ciosas. Cūq; venisset ad salomonem: locuta est ei quecūq; erāt in corde suo. Et reposituit ei salomon omnia que p̄posuerat: nec quicq; fuit quod non perspicuum ei fecerit. Due postq; uidit sapiētiā scilicet salomonis. et domū quā edificauerat. nec non et cibaria mense ei⁹ et habitacula seruorum et officia ministrorū eius et vestimenta eorū. p̄ncernas quoq; et vestes eorū: et victimas q̄s immolabat in domo domini: non erat p̄ stupore ultra i ea spiritus. Dixitq; ad regem. Verus est sermo quē audierā in terra mea: de virtutibz et sapiētia tua. Nō credebam narrantibus: donec ip̄a venissem et vidissem oculi mei. et probassem vix medietatē sapiētie tue michi fuisse narratam. Viciisti famam virtutibz tuis. Beati viri tui et beati serui tui: hī qui assistunt coram te omni tempore. et audiunt sapiētiā tuā. Sit dñs deus tuus benedictus qui voluit te ordinare super thronū suū regem dñi dei tui. Quia diligit de⁹ israel. et vult seruare eum in eternū: idcirco posuit te sup eū regem. ut facias iudicia atq; iusticiā. Dedit autē regi centūingenti

talenta auri: et aromata multa nimis: et gemmas preciosissimas. Non fuerunt aromata talia: ut hec quod dedit regina saba regi salomoni. Sed et sui hiram cum seruis salomonis attulerunt aurum de ophir: et ligna thijna. et gemmas preciosissimas. De quibus fecit rex de lignis scilicet thijnis gradus in domo domini. et in domo regia: citharas quoque et psalteria cantoribus. Nunquam visa sunt in terra iuda ligna talia. Rex autem salomon dedit regine saba cuncta quod voluit. et quod postulauit: et multo plura quam attulerat ad eum. Que reuera abiit in terram suam cum seruis suis. Erat autem pondus auri quod afferebat salomoni per singulos annos sexcenta sexaginta sex talenta auri: excepta ea summa quam legati diuersarum gentium et negotiatores afferre consueverant. omnesque reges arabie et sacrae terrarum: qui comportabant aurum et argentum salomoni. Fecit igitur rex salomon ducentas hastas aureas. de summa sexcentorum aureorum: qui in singulis hastis rependebantur. Trecenta quoque scuta aurea trecentorum aureorum: quibus tegebantur singula scuta. Posuit quoque ea rex in armamentario quod erat consitum nemore. Fecit quoque rex solium eburneum grande: et vestiuit illud auro mundissimo. Super quoque gradus quibus ascendebat ad solium. et scabellum aureum. et brachiola duo altiusculis. et duos leones stantes iuxta brachiola: sed et alios duodecim. leuculos stantes super sex gradus ex utraque parte. Non fuit tale solum in uniuersis regnis. Omnia quoque vasa conuiuii regis erant aurea: et vasa domus saltus libani ex auro purissimo. Argentum enim in diebus illis per nichilo reputabatur. Siquidem naues regis ibant in tharshis cum suis

hiram semel in tribus annis: et deferbant inde aurum et argentum et ebur et hyrnias et pauos. Magnificatus est igitur salomon super omnes reges terre: pro diuitijs et gloria. Omnesque reges terrarum desiderabant videre faciem salomonis: ut audirent sapientiam quam dederat deus in corde eius. Et deferbant ei munera: vasa argentea et aurca. et vestes. et aromata equos et mulos per singulos annos. Habuit quoque salomon quadraginta milia equorum in stabulis: et currum equitumque duodecim milia. Constituitque eos in urbibus quadrigarum: et ubi erat rex in iherusalem. Exercuit etiam potestatem super cunctos reges a flumine eufратem usque ad terram philistinorum: et usque ad terminos egypti. Tantamque copiam prebuit argenti in iherusalem quasi lapidum: et cedrorum tantam multitudinem velut sicomorum quod gignunt in campestribus. Adducebantur autem ei equi de egypto: cunctisque regionibus. Reliqua autem opera salomonis priorum et nouissimorum scripta sunt in verbis nathan prophete. et in libris ahie syronitis: in uisione quoque addo uidentis contra iheroboam filium nabath. Regnauit autem salomon in iherusalem super omnem israhel: quadraginta annis. Dormiuitque cum patribus suis: et sepelierunt eum in ciuitate dauid: regnauitque roboam filius eius pro eo. **CX.**

Profectus est autem roboam in sichein. Illuc enim cunctus israhel conuenerat: ut constituerent eum regem. Quod cum audisset iheroboam filius nabath qui erat in egypto. fugerat quippe illuc ante salomoneum. statim reuersus est. Vocaueruntque eum et uenit cum uniuerso israhel. et locuti sunt ad roboam dicentes. Pater tu durissimo iugo nos pressit. tu leuiora impera patri tuo qui

nobis imposuit grauem seruitutem: et paululū de onere subleua. ut seruia-
mus tibi. Qui ait. Post tres dies re-
uertimini ad me. Cūq; abisset ppls.
inijt consiliū cum senibz qui steterant
coram p̄re eius salomone dū adhuc
uideret dicens. Quid datis consilij ut
respondeā populo? Qui dixerunt ei.
Si placueris p̄plo huic et lenieris eos
verbis clementibz: seruient tibi omni
tempore. At ille reliquit consiliū senū:
et cum iuuenibz tractare cepit qui cum
eo nutriti fuerant. et erant in comitatu
illi⁹. Dixitq; ad eos. Quid uobis ui-
detur. uel respondere quid debeo p̄plo
huic qui dixit nichil: subleua iugū qd
imposuit nobis pater tuus? At ille
responderunt ut iuuenes et nutriti cū
eo in delicijs: atq; dixerunt. Sic loque-
ris populo qui dixit tibi. pater tuus
aggrauauit iugum nr̄m tu subleua: et
respondebis ei. Minim⁹ digitus me⁹:
grossior est lumbis patris mei. Pater
meus imposuit uobis graue iugū: et
ego maius pondus apponam. Pater
meus cecidit uos flagellis: ego uero
cedam uos scorpionibus. Venit ergo
iheroboā et uniuersus p̄pls ad roboā
die tercio: sicut preceperat eis. Respon-
ditq; rex dura. derelicto consilio senio-
rum: locutusq; ē iuxta iuuenū volun-
tatem. Pater meus graue uobis im-
posuit iugum: quod ego grauius fa-
ciam. Pater me⁹ cecidit uos flagellis:
ego uero cedam uos scorpionibus. Et
non acquieuit populi precibus. Erat
enī uolūtatis dei: ut compleret sermo
eius. quē locutus fuerat p̄ manū ahie
silonitis ad iheroboam filiū nabath.
Populus aut uniuersus rege durio-
ra dicente: sic locutus est ad eum. Nō
est nobis pars in dauid: neq; hereditas

in filio ysai. Reuētere ī tabernacula tua
israhel. Tu autem pascere domū tuā da-
uid. Et abiit israhel in tabernaculū suū.
Super filios aut isrl qui habitabāt
in ciuitatibz iuda: regnauit roboam.
Misitq; rex roboam adurā q̄ preerat
tributis: et lapidauerūt eum filij isrl.
et mortuus ē. Porro rex roboam cur-
rum festinauit ascendere: et fugit in ihe-
rusalem. Recessitq; israhel a domo da-
uid: usq; ad diem hanc. Factū est aut
cum audisset omnis israhel quod re-
uersus esset iheroboam: miserunt et
uocauerunt eū congregato retu et con-
stituerunt eū regem sup omne israhel:
nec secutus ē quispiam domū dauid
preter tribum iuda solam. **C. xi**

Quit aut roboam in iherusalem:
et conuocauit uniuersam domū
iuda et beniamin centummodoginta
milia electarū atq; bellantiū: ut dimica-
ret contra israhel et conuerteret ad se
regnum suū. Factus ē sermo domini
ad semeiam hominem dei dicens. Lo-
quere ad roboam filiū salomonis re-
gem iuda: et ad uniuersum israhel. qui
est in iuda et beniamin. Hec dicit dñs.
Nō ascendetis neq; pugnabitis contra
fratres uestros. reuertatur unusquisq;
in domū suam. quia in ea hoc gestum
est uolūtate. Qui cum audissent sermo-
nem domini reuersi sunt: nec perrege-
runt contra iheroboam. Habitauit
autem roboam in iherusalem: et edifi-
cauit ciuitates muratas in iuda: re-
truxitq; bethleem et etham et thecue-
bethsur quoq; et socco et odollam. nec
non et geth et maresa et ziph: sed et a-
duram et lachis et azekha: sarasa q; et
ahialon et hebron que erant in iuda
et beniamin: ciuitates munitissimas.
Cūq; clausisset eas muris. posuit ī

eis principes ciborūq; hprea. hoc est olei et vini. Sed et in singulis urbibus fecit armamentaria scutorū et hastarū: firmavitq; eas summa diligentia: et imperavit sup iudā et beniamin. Sacerdotes autē et leuite qui erant in uniuerso israhel. venerūt ad eū de cunctis sedibus suis: relinquentes suburbana et possessiones suas. et trāseuntes ad iudam et iherusalem: eo qđ abieciisset eos iheroboam et posterī eius ne sacerdotio domini fungerent: qui constituit sibi sacerdotes ex celsorū et demoniorū vitulorūq; quos fecerat. Sed et de cunctis tribubz israhel quicūq; dederant cor suum ut quererent dñm deū israhel. venerunt in iherusalem ad immolandum victimas suas coram domino deo patrum suorū: et roborauerunt regnum iudā: confirmauerūt roboam filiū salomonis per tres annos. Ambulauerunt enim in vijs dauid et salomonis annis tantū tribus. Duxit autē roboam uxorem maalath filiam iherimuth filij dauid: abiaīl quoq; filiam heliab filij ysai: que peperit ei filios ieus et somoriam et zoom. Post hanc quoq; accepit maacham filiam absolon: que peperit ei abia et abi et ziza et salomith. Amavit autem roboam maacham filiam absolon: super omnes uxores suas et concubinas. Nā uxores decem et octo duxerat: concubinas autem sexagita: et genuit viginti octo filios et sexaginta filias. Constituit vero in capite abiam filium maacha ducem sup omnes fratres suos: ipsum enim regem facere cogitabat quia sapientior fuit et potentior super omnes filios eius: et in cunctis finibus iudā et beniamin et in uniuersis ciuitatibus muratis. Prebuitq; eis escas

plurimas: et multas petiuit uxores. **C. xii.** **Q**uonq; roboratū fuisset rex. **C. xii.** **Q**uonq; roboratū fuisset rex: dereliquit legem domini et omnis israhel cū eo. Anno autem quinto regni roboam. ascendit sesac rex egipti in iherusalem quia peccauerant domino: cum mille ducēis currīb; et sexagita milib; equitum. Nec erat numer⁹ vulgi qđ venerat cum eo rex egipto: libies scilicet et teogodite et ethiops: cepitq; ciuitates munitissimas in iuda. et venit usq; in iherusalem. Semeias autem ppheta ingressus est ad roboam et principes iudā: qui congregati fuerant in iherlm fugientes sesac: dixitq; ad eos. **N**ec dicit domin⁹. **B**os reliquistis me: et ego reliqui vos in manu sesac. **C**ōsternatiq; principes israhel et rex dixerūt. **Q**uātus est dominus. **C**ūq; uidisset dñs quod humiliati essent: factus ē sermo domini ad semeiam dicens. **Q**uia humiliati sunt nō disperdam eos: daboq; eis paucillū auxiliij: et non stillabit furor meus super iherusalem per manū sesac. **V**eruntamen seruient ei: ut sciāt distantiam seruitutis mee et fuitutis regni terrarū. **R**ecessit itaq; sesac rex egipti ab iherlm sublati thesauris domus domini et domus regis: omniaq; secum tulit. et clipeos aureos quos fecerat salomon p quib; fecit rex eneas. et tradidit illos principib; scutariorum qui custodiebant vestibulum palatij. **C**ūq; introiret rex domum dei. veniebāt scutarij et tollebant eos: iterumq; referebant eos ad armamentarium suum. **V**eruntamen quia humiliati sunt auersa est ab eis ira dñi: nec deleti sunt penitus. **S**iquidem et in iuda inuenta sunt opera bona. **C**onfortatus ē ergo rex roboam in iherlm:

atq; regnavit. Quadraginta autem
et unius anni erat cum regnare cepisset:
et decem et septem annis regnavit in ihe-
rusalem urbe quam elegit dominus: ut confir-
maret nomen suum ibi. De cunctis tribu-
bus israel. Nomen autem matris eius
naama ammanites. Fecitque malum
et non paravit cor suum ut quereretur do-
minum. Opera vero roboam prima
et novissima scripta sunt in libris se-
mie prophete et addo videntis: et diligen-
ter reposita. Pungnaucuntque aduer-
sum se roboam et iheroboam cunctis diebus.
Et dormiit roboam cum patribus suis:
sepultusque est in civitate david: et re-
gnavit abia filius eius pro eo. **C. xm.**

Anno octavo decimo regis ihero-
boam regnavit abia super iudam.
Tribus annis regnavit in iherusalem.
Nomenque matris eius michaia: filia
uribet de gabaam: et erat bellum inter abia
et iheroboam. Cumque inisset abia cer-
tamen: et haberet bellicosissimos viros
et electorum quadraginta milia: ihe-
roboam construxit e contra aciem octo-
ginta milia viros: qui et ipsi electi erant
et ad bella fortissimi. Stetit ergo abia
super montem semeron: qui erat in ephra-
im: et ait. Audi iheroboam et omnis
israel. Num ignoratis quod dominus
deus israel dederit regnum david super
israel in sempiternum: ipsi et filii eius
in padum salis. Et surrexit iheroboam
filius nabath servus salomonis filii
david: et rebellavit contra dominum
suum. Congregatique sunt ad eum viri
vanissimi et filii belial: et prevaluerunt
contra roboam filium salomonis. Por-
ro roboam erat rudis et corde pauido:
nec potuit resistere eis. Nunc ergo vos
dicitis quod resistere possitis regno
domini quod possidet per filios david:

Habetisque grandem populi multitudinem:
atque vitulos aureos quos fecit vobis
iheroboam in deos. Et eiecistis sacerdo-
tes domini filios aaron atque leuitas: et fe-
cistis vobis sacerdotes sicut omnes
populi terrarum. Quicumque venerit et initi-
averit manum suam in thauro: in bu-
bus: et in arietibus septem: fit sacerdos
eorum qui non sunt dei. Noster autem dominus
deus est: quem non relinquimus. Sacer-
dotesque ministrant domino de filiis
aaron: et leuite sunt in ordine suo: olo-
causta quoque offerunt domino per singulos
dies: mane et vespere: et thymiamata
iuxta legis precepta confectum: et proponun-
tur panes in mensa mundissima. Estque
apud nos candelabrum aurum: et lu-
ceret eius: ut accendantur semper ad ve-
speram. Nos quippe custodimus pre-
cepta domini dei nostri: quem vos reliquistis.
Ergo in exercitu nostro dux deus est:
et sacerdotes eius qui clangunt tubis
et resonant contra vos. Filii israel.
Nolite pugnare contra dominum deum
patrum vestrorum: quia non vobis repe-
dit. Hec illo loquente: iheroboam retro
moliebatur insidias. Cumque esset aduer-
so hostium staret: ignorante iuda suo
ambiebat exercitu. Respiciensque iudas
vidit instare bellum esse aduerso et post
tergum: et clamavit ad dominum ac sacer-
dotes tubis canere ceperunt: omnesque
viri iuda vociferati sunt. Et ecce illis
clamantibus: perterritus deus iheroboam
et omnem israel qui stabat esse aduer-
so abia et iuda fugeruntque filii israel
iudam: et tradidit eos deus in manu
eorum. Percussit ergo eos abia et populus
eius plaga magna: et corruerunt vul-
nerati esse israel: quinquaginta milia
virorum fortium. Humiliatique sunt filii
israel in tempore illo: et vehementissime

confortati filij iuda: eo quod sperassent
in domino deo patrum suorum. Persecutus
est autem abia fugientem iheroboam: et re-
puit civitates eius. bethel et filias eius.
et ihsana cum filiabus suis. effron quoque et
filias eius. Nec valuit ultra resistere
iheroboam. in diebus abia. Quae percussit
dominus et mortuus est. Igitur abia
confortato imperio suo. accepit uxores
quatuordecim: procreavitque viginti du-
os filios. et sedecim filias. Reliqua au-
tem sermonum abia viarumque et ope-
rum eius: scripta sunt diligentissime
in libro addo prophete. **C. XIII**

Dormiuit autem abia cum patribus
suis: et sepelierunt eum in civitate
dauid. Regnavitque asa filius eius pro
eo. In cuius diebus quieuit terra annis
decem. Fecit ergo asa quod bonum
et placitum erat in conspectu dei sui. et sub-
vertit altaria peregrini cultus. et excel-
sa. et confregit statuas lucosque succidit:
et precepit iude ut quereret dominum deum
patrum suorum. et faceret legem. et universa
mandata. Et abstulit de cunctis urbi-
bus iuda aras et fana: et regnavit in
pace. Edificavit quoque urbes munitas
in iuda: quia quietus erat et nulla tem-
poribus eius bella surrexerant. pace do-
mino largiente. Dixit autem iude. Edifi-
cemus civitates istas. et vallemus mu-
ris. et roboremus turribus et portis et
seris. donec a bellis quiesca sint omnia:
eo quod quesierimus dominum deum patrum
nostrorum: et dederit nobis pacem per gyrum.
Edificaverunt igitur: et nullum in egre-
ssu impedimentum fuit. Habuit autem
asa in exercitu suo portantium scuta et
hastas de iuda trecenta milia: de ben-
iamin vero scutarios et sagittariorum
ducenta octaginta milia. Omnesque isti
viri fortissimi. Egressus est autem contra

eos zara ethiops cum exercitu suo decies
centena milia. et curribus trecentis: et venit
usque maresa. Porro asa precepit obviam
ei. et instruxit aciem ad bellum in valle
sephata. que est iuxta maresa: et invo-
cavit dominum deum et ait. Domine non
est apud te ulla distantia. utrum in paucis
auxiliaris aut in pluribus: adiuvans nos
domine deus noster. In te enim et in tuo
nomine habentes fiduciam: venimus
contra hanc multitudinem. Domine de-
us noster tu es: non preualeat contra te
homo. Egerunt itaque dominus ethiops co-
ram asa et iuda. Fugeruntque ethiops
et persecutus est eos asa et populus qui cum
eo erat usque gerara. Et ruerunt ethio-
pes usque ad interitionem: quia domi-
no redente contriti sunt et exercitu illius
preliante. Tulerunt ergo spolia multa:
et percusserunt civitates omnes per circui-
tum gerare: grandis quippe cunctos
terror invaserat: et diripuerunt urbes: et
multam predam asportaverunt: sed
et caulas omnium destruentes tulerunt pecora
infinitam multitudinem camelorum:
reversique sunt in iherusalem. **C. XV**

Azarias autem filius obed factus est
in spiritu dei. egressus est in occur-
sum asa: et dixit ei. Audite me asa. et
omnis iuda et beniamin. Dominus
vobiscum: quia fuistis cum eo. Si quesie-
ritis eum: invenientis. Si autem derelique-
ritis: derelinquet vos. Transibunt autem
multi dies in israel absque deo vero. et
absque sacerdote. absque doctore quoque et abs-
que lege. Cumque reversi fuerint in angustia
sua ad dominum deum israel et quesierint
eum: reperiunt eum. In tempore illo
non erit pax egredienti et ingredienti:
sed terrores undique in cunctis habita-
toribus terrarum. Pugnabit enim gens
contra gentem. et civitas contra civitatem

quia dñs conturbabit eos in omni angustia. Vos ergo confortamini. et non dissoluantur manus vestre: erit enim merces operi vestro. Quod cum audisset asa verba scilicet et pphetiam azarie filij obeth pphete confortatus est: et abstulit ydola de omni terra iuda et de beniamin. et ex urbibus quas ceperat montis ephraim: et dedicauit altare domini quod erat ante porticum dñi: congregauitq; uniuersum iudam et beniamin: et aduenas cum eis de ephraim et manasse et de symeon. Plures enim ad eum confugerant ex israel: videntes quod dñs deus illius esset cum eo. Cuiusq; venissent in iherusalem mensis tercio. anno decimo quinto regni asa: immolauerunt dño in die illa de manubijs. et predam quam adduxerant. boues septingentos. et arietes septem milia: et intrauit ex more ad corroborandum fedus: ut quererent dñm deum patrum suorum in toto corde et in tota anima sua. Si quis autem inquit non quesierit dñm deum israel: moriatur a minimo usq; ad maximum a viro usq; ad mulierem. Iuraueruntq; dño voce magna in iubilo. et in clangore tube et in sonitu bucinarum. omnes qui erant in iuda cum exultatione. In omni enim corde suo iurauerunt et in tota voluntate quesierunt eum: et inuenerunt. Prestititq; eis dominus requiem per circuitum. Sed et maacham matrem asa regis ex angusto deposuit imperio: eo quod fecisset in loco simulacrum priapi quod omne contriuit. et in frustra conuulsus combussit in torrente cedron. Ecce autem derelicta sunt in israel. Attamen cor asa erat perfectum cunctis diebus eius. Ea q; vouerat pater suus et ipse intulit in domum domini: argentum et

aurum vasorumq; diuersam suppellectilem. Bellum vero non fuit usq; ad tricesimum annum regni asa. **C. xvi.**

Anno autem tricesimo sexto regni eius. ascendit baasa rex israel in iudam et muro circumdabat rama: ut nullus tute possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit autem asa argentum et aurum de thesauris domus dñi et de thesauris regis: misitq; ad benadab regem sirie qui habitabat in damasco dicens. sedus inter me et te est. Pater quoq; meus et pater tuus habuere concordiam: quam obrem misi tibi argentum et aurum: ut rupto federe quod habes cum baasa rege israel facias eum a me recedere. Quo comperto benadab misit principes exercituum suorum ad urbes israel: qui percusserunt ahion et dan et abelmaim et uniuersas urbes muratas. Quod cum audisset baasa desinit edificare rama: et intermisit opus suum. Porro asa rex assumpsit uniuersum iudam et tulerunt lapides de rama et ligna que edificationi parauerat baasa: edificauitq; ex eis gabaa et maspha. In tempore illo venit anani ppheta ad asam regem iuda: et dixit ei. Quia habuisti fiduciam in rege sirie et non in domino deo tuo: idcirco euasit sirie regis exercitus de manu tua. Nonne ethiopes et libies multo plures erant quadrigis et equitibus et multitudine nimia: quos cum in domino credidisses: tradidit in manu tua. Oculi enim dñi contemplantur uniuersam terram: et prebent fortitudinem hijs qui corde perfecto credunt in eum. Stulte igitur egisti: et propter hoc etiam presenti tempore aduersum te bella consurgent. Gratusq; asa aduersus uidentem iussit eum mitti in neruum. Valde quippe

sup hoc fuerat dominus indignatus
et interfecit de populo in tempore illo plu-
rimos. Opera autem asa prima et nouis-
sima scripta sunt in libro regum iuda
et israel. Egrotauit etiam asa anno tri-
cesimo nono regni sui dolore pedum
vehementissimo: et nec in infirmitate
sua quesuit dominum: sed magis in medi-
corum arte confusus est. Dominumque
cum patribus suis et mortuus est anno
quadragesimo primo regni sui: et se-
peliuerunt eum in sepulcro suo quod foderat
sibi in ciuitate dauid. Posueruntque eum
super lectulum suum plenum aromati-
bus et ungentis meretricijs que erant
pignoratiorum arte confecta: et corroborerunt
super eum ambitione nimia. **CXVII.**

Regnauit autem iosaphat filius eius
pro eo: et inualuit contra israel.
Constituitque militum numeros in ciuitatibus
iuda que erant vallate muris:
presidiaque disposuit in terra iuda et in
ciuitatibus ephraim quas repperat asa
pater eius. Et fuit dominus cum iosaphat:
quia ambulauit in vijs dauid patris
sui primis: et non sperauit in baalim
sed in deo patris sui: et precegit in prece-
ptis illius et non iuxta peccata israel.
Confirmavitque dominus regnum in manu eius:
et dedit omnis iuda munera iosaphat:
fateque sunt ei infinite diuitie: et multa
gloria. Cumque sumpsisset cor eius au-
daciam: propter vias domini: etiam excelsa
et lucos de iuda abstulit. Tercio autem
anno regni sui misit de principibus
suis benail et obdiam et zachariam: et
nathanael et micheam: ut docerent in
ciuitatibus iuda: et cum eis leuitas se-
meiam et nathaniam et zabadiam: a-
sahelque et semiramoth et ionathan: a-
doniamque et thpbiam et tobodoniam
leuitas: et cum eis elisama et ioram

sacerdotes. Docerantque populum in iuda:
habentes librum legis domini: et circu-
ibant cunctas urbes iuda: atque erudi-
ebant populum. Itaque factus est pavor
domini super omnia regna terrarum: que
erant per gyrum iuda: nec audebant bel-
lare contra iosaphat. Sed et philistei:
iosaphat munera deferabant: et vedigal
argenti. Arabes quoque adducebant
procora arietum: septem milia septingentos:
et hircos totidem. Creuit ergo iosaphat
et magnificatus est usque in sublime: atque
edificauit in iuda domos ad instar
turrium urbemque muratas: et multa o-
pera parauit in urbibus iuda. Viri
quoque bellatores et robusti erant in ihe-
rusalem: quorum iste numerus per domos
atque familias singulorum. In iuda
princeps exercitus ednas dux: et cum
eo robustissimorum viri trecenta milia.
Post hunc iohannan princeps: et cum
eo ducenta octuaginta milia. Post il-
lumque amasias filius zechri consecratus
domino: et cum eo ducenta milia viros
fortium. Hunc sequebatur robustus
ad prelia eliasa: et cum eo centum ar-
cum et clipeum ducenta milia. Post
istum etiam iozabad: et cum eo centum octogin-
ta milia reparatorum militum. Huius om-
nes erant ad manum regis: exceptis
alijs quos posuerat in urbibus mu-
ratis: et in uniuerso iuda. **CXVIII.**

Fuit ergo iosaphat diues et indit-
us multum: et affinitate coniun-
ctus est achab: descenditque post annos
ad eum in samariam. Ad cuius ad-
uentum mactauit achab arietes et bo-
ues plurimos ipsi et populo qui venerat
cum eo: persuasitque illi ut ascenderet in
ramoth galaad. Dixitque achab rex
israel ad iosaphat regem iuda. Veni
mecum in ramoth galaad. Cui ille

respondit. Ut ego et tu: sicut populus
tuus sic et populus meus: tecumque erimus
in bello. Dixit iosaphat ad regem israel.
Consule obsecro in presentiarum sermo-
nem domini. Congregauit igitur rex israel
prophetas: quadringentos viros: et di-
xit ad eos. In ramoth galaad ad bel-
landum ire debemus an quiescere? At
illi ascende inquit: et tradet deus in ma-
nu regis. Dixitque iosaphat. Numquid
non est hic propheta domini: ut ab illo etiam
requiramus? Et ait rex israel ad io-
saphat. Est vir unus a quo possumus
querere domini voluntatem: sed ego odi
eum quia non prophetat michi bonum:
sed malum omni tempore. Est autem mi-
cheas filius iemla. Dixitque iosaphat.
Ne loquaris rex hoc modo. Vocauit
ergo rex israel unum de eunuchis: et di-
xit ei. Voca cito micheam filium iemla.
Porro rex israel et iosaphat rex iuda-
e uterque sedebat in solio suo: restiti cultu
regio. Sedebant autem in arca iuxta por-
tam samarie: omnesque prophete vaticina-
bantur coram eis. Sedechias vero filius
chanana fecit sibi cornua ferrea: et ait.
Hec dicit dominus. Hijs ventilabis
siriani: donec conteras eam. Omnesque
prophete similiter prophetabant: atque di-
cebant. Ascende in ramoth galaad et
prosperaberis: et tradet eos dominus
in manu regis. Mucius autem qui ierat
ad vocandum micheam ait illi. En ver-
ba omnium prophetarum uno ore bona
regi annunciant. Quiso ergo te ut et ser-
mo tuus ab eis non dissentiat: loqua-
risque prospera. Cui respondit michetas.
Viuat dominus: quia quodcumque dixerit mi-
chi deus meus hoc loquar. Venit ergo
ad regem. Cui rex ait. Michea: ire debemus
in ramoth galaad ad bellandum an
quiescere? Cui ille respondit. Ascendite:

cunda enim prospera euenient: et tra-
dentur hostes in manus vestras. Dixitque
rex. Iterum atque iterum te adiuro: ut mi-
chi non loquaris nisi quod verum est in
nomine domini. At ille ait. Vidi uniuersum
israel dispersum in montibus: sicut
oues absque pastore. Et dixit dominus.
Non habent isti dominos: reuertantur
unusquisque in domum suam in pace. Et
ait rex israel ad iosaphat. Nonne dixi
tibi quod non prophetaret iste michi quic-
quam boni: sed ea que mala sunt? At ille
idcirco ait. Audite verbum domini. Vidi
dominum sedentem in solio suo: et omne
exercitum celi assistentem ei a dextris et
a sinistris. Et dixit dominus. Quis
decipiet achab regem israel ut ascendat
et corruat in ramoth galaad? Cumque
diceret unus hoc modo et alter alio:
processit spiritus et stetit coram domino
et ait. Ego decipiam eum. Cui dominus. In
quo inquit decipies? At ille respondit.
Egrediar: et ero spiritus mendax in ore
omnium prophetarum eius. Dixitque dominus. De-
cipies et preualebis: egredere et fac ita.
Nunc igitur ecce dominus dedit spiritum men-
daci in ore omnium prophetarum tuorum:
et dominus locutus est de te mala. Accessit
autem sedechias filius chanana: et per-
cussit michem maxillam: et ait. Per quam
viam transiit spiritus domini a me ut
loqueretur tibi? Dixitque michetas. Tu
ipse videbis in die illo: quando ingressus
fueris cubiculum de cubiculo: ut abscon-
daris. Precepit autem rex israel dicens.
Tollite michem et ducite eum ad amon
principem ciuitatis et ad ioas filium
amalech: et dicetis. Hec dicit rex. Mit-
tite hunc in carcerem: et date ei panis
modicum: et aque paucillam: donec reuer-
tar in pace. Dixitque michetas. Si reuer-
sus fueris in pace: non est dominus

locutus in me. Et ait. Audite omnes
populi. Igitur ascenderunt rex israel et io-
saphat rex iuda in ramoth galaad: di-
xitque rex israel ad iosaphat. Mutabo
habitum. et sic ad pugnam uadam: tu
autem induere vestibus tuis. Mutatoque
rex israel habitu venit ad bellum. Rex
autem sirie preperat ducibus equitatus
sui dicens. Ne pugnetis contra mini-
mum. aut contra maximum: nisi contra
solum regem israel. Itaque cum uidissent
principes equitatus iosaphat: dixerunt.
Rex israel est iste: et circumdederunt eum
dimicantes. At ille clamauit ad domi-
num. et auxiliatus est ei: atque auertit
eos ab illo. Cum enim uidissent duces
equitatus quod non esset rex israel: relinque-
runt eum. Accidit autem ut unus ex popu-
lo sagittam in incertum iaceret: et percute-
ret regem israel inter ceruicem et scapulas.
At ille aurige suo ait. Conuertere ma-
num tuam. et educ me de acie: quia
vulneratus sum. Et finita est pugna
in die illo. Porro rex israel stabat in
curru suo contra siros usque ad uesperam:
et mortuus est occidente sole. **C. XIX.**

Reuerfus est autem iosaphat rex iuda
in domum suam pacifice in iheru-
salem. Cui occurrerit iehu filius anani
uidens: et ait ad eum. Impio pbes au-
xilium: et hijs qui oderunt dominum amicitia
iungeris: et idcirco iram quidem domini
merebaris: sed bona opera inuenta
sunt in te: eo quod abstuleris lucos de
terra iuda. et paraueris cor tuum ut re-
quireretis dominum deum patrum tuorum. Habita-
uit ergo iosaphat in iherusalem. Cur-
sumque egressus est ad populum de berlabee
usque ad montem ephraim: et reuocauit
eos ad dominum deum patrum suorum: consti-
tuitque iudices terre in cunctis ciuitatibus
iuda munitis per singula loca: et principes

iudicibus uidete ait quid faciatis. Non
enim hominibus egeretis iudicium sed do-
mini: et quodcumque iudicaueritis in uos
redundabit. Sit timor domini uobiscum:
et cum diligentia cuncta facite. Non est
enim apud dominum deum nostrum iniquitas
nec personarum acceptio: nec cupido mu-
nerum. In iherusalem quoque constituit io-
saphat leuitas et sacerdotes et principes
familiasque regis israel ut iudicium et causa
domini iudicarent habitatoribus eius:
precepitque eis dicens. Sic ageris in ti-
more domini fideliter et corde perfecto.
Quinque causam que uenerit ad uos
fratrum uestrorum qui habitant in urbibus
suis. inter cognitionem et cognitionem
ubicumque questio est de lege. de mandato.
de ceremonijs. de iustificationibus. o-
stendite eis ut non peccent in dominum: et
ne ueniat ira super uos et super fratres ue-
stros. Sic ergo agentes non peccabitis.
Amarias autem sacerdos et pontifex ue-
ster: in hijs que ad deum pertinent presi-
debit. Porro zabadias filius ismahel
qui est dux in domo iuda: super ea opera
erit que ad regis officium pertinet. Ha-
bitisque magistros leuitas coram uo-
bis: confortamini et agite diligenter:
et erit dominus uobiscum in bonis. **C. XX.**

Post hec congregati sunt filij mo-
ab et filij amon et cum eis de am-
monitis ad iosaphat: ut pugnarent
contra eum. Veneruntque nuntij: et iudi-
cauerunt iosaphat dicens. Venit
contra te multitudo magna de hijs
locis qui trans mare sunt et de siria: et
ecce consistunt in asasonthamar. que
est engaddi. Iosaphat autem timore
perterritus. totum se contulit ad rogan-
dum dominum: et predicauit ieiunium uni-
uerso iuda. Congregatusque est iudas
ad deprecandum dominum: sed et omnes de

urbibus suis uenerunt ad obsecrandum eum. Cumq; steteret iosaphat in medio retu iude et iherlm in domo dñi ante atrium nouum ait. Domine deus patrum nostrorum tu es deus in celo: et dominaris cunctis regibus gentium. In manu tua est fortitudo et potentia: nec quisq; tibi potest resistere. Nonne tu deus noster interfecisti omnes habitatores terre huius coram populo tuo israhel. et dedisti eam semini abraham amici tui in sempiternum? Habitaueruntq; in ea: et egreuerunt in illa sanduarium nomini tuo dicentes. Si iruerint super nos mala. gladius iudicii. pestilentia et fames: stabimus coram domo hac in conspectu tuo. in qua inuocatum est nomen tuum. et clamabimus ad te in tribulationibus nostris: et exaudies saluosq; facies. Nunc igitur ecce filij ammon et moab et mons seir per quos non recessisti israel ut transirent quando egrediebantur de egipto. sed declinauerunt ab eis et non interfecerunt illos: contrario agunt. et nituntur eicere nos de possessione quam tradidisti nobis deus noster. Ergo non iudicabis eos? In nobis quidem non est tanta fortitudo ut possimus huic multitudini resistere. que irruit super nos: sed cum ignoremus quid agere debeamus hic solum habemus residui. ut oculos nostros dirigamus ad te. Omnis uero iuda stabat coram domino. cum paruulis et uxoribus et liberis suis. Erat autem iaziel filius zacharie filij banaie filij iehiel filij mathanie leuites de filiis asaph: super quem factus est spiritus domini in medio turbe et ait. Attendite omnes iuda. et qui habitatis in iherlm: et tu rex iosaphat. Hec dicit dominus uobis. Nolite timere: nec paueatis hanc multitudinem. Non est enim uestra pugna: sed dei. Cras

descenderis contra eos. Ascensuri enim sunt per diuum nomine sis: et inuenietis illos in summitate torrentis qui est contra solitudinem iherubel. Non enim eritis uos qui dimicabitis: sed tantummodo confidenter state: et uidebitis auxilium domini super uos. Quia iuda et iherlm nolite timere nec paueatis: cras egrediemini contra eos: et dominus erit uobiscum. Quia iosaphat ergo et iuda et omnes habitatores iherlm ceciderunt proni in terram coram domino: et adorauerunt eum. Porro leuite de filiis caath et de filiis chore laudabant dominum deum israhel uoce magna in excelsum. Cumq; mane surrexisset egressi sunt per desertum thecua: profectusq; eis stans iosaphat in medio eorum dixit. Audite me uiri iuda: et omnes habitatores iherlm. Credite in domino deo uestro: et securi eritis: credite prophetis eius: et cuncta euenient prospera. Deditq; consilium populo: et statuit cantores domini ut laudarent eum in turnis suis. et antecederet exercitus: ac uoce consona diceret. Confitemini domino: quoniam in eternum misericordia eius. Cumq; cepissent laudes canere. uertit dominus insidias eorum in semetipsum filiorum scilicet ammon et moab. et montis seir. qui egressi fuerant ut pugnarent contra iuda: et percussi sunt. Namq; filij ammon et moab consurrexerunt aduersum habitatores montis seir: ut interficerent et delecent eos. Cumq; hoc opere petraissent: etiam in semetipsos uersi mutuisq; concidere uulneribus. Porro iudas cum uenisset ad speluncam quam respicit solitudinem uidit procul omnem late regionem plenam cadaueribus: nec supersequi quumq; necesse potuisset euadere. Venit ergo iosaphat et omnis populus cum eo ad detrahenda spolia mortuorum: inuenieruntq; inter cadauera uariam

suppellectilem vestes q; et vasa p̄ciosis-
sima. et diripuerūt: ita ut oīa portare
non possent nec p̄ tres dies spolia au-
ferre. pro prede magnitudine. Die au-
tem quarto congregati sunt in valle
benedictionis. Et enī quonīa ibi bene-
dixerunt dñō: vocauerunt locum illū
vallis benedictionis usq; in presentem
diem. Reuersusq; est om̄is vir iuda et
habitatores iherl̄m. et iosaphat ante
eos in iherl̄m cū leticia magna: eo qđ
dedit eis dñs gaudiū de inimicis
suis. Ingressiq; sunt in iherusalem cū
psalterijs et citharis et tubis ī domū
domini. Ireuit aut̄ pauor dñi sup̄ uni-
uersa regna terrarum: cū audissent qđ
pugnasset dñs cōtra inimicos israhel:
quieuitq; regnū iosaphat: et prebuit ei
pacē dñs p̄ circuitū. Regnavit igitur
iosaphat sup̄ iudā: et erat trigintaquin-
q; annor̄ cū regnare cepisset. Viginti
aut̄ et quinq; annis regnavit ī iheru-
salem: et nomen m̄ris eius azuba filia
selachi: et ambulavit in via p̄ris sui
asa nec declinavit ab ea faciens que
placita erant corā dñō. Veruntamen
recessa nō abstulit: et adhuc p̄p̄s non
dirigerat cor suū ad dñm deū patrum
suoꝝ. Reliqua aut̄ gestorū iosaphat
priorū et novissimor̄ scripta sunt in
verbis iehu filij anani: qđ digessit in li-
bro regū isrl̄. Post hec inijt amicitias
iosaphat rex iuda cū ochozia rege isrl̄
cui⁹ opa fuerūt impiissima: et particeps
fuit ut faceret naues qđ irent ī tharsis:
fecerūtq; classē ī asiongaber. Propheta-
vit aut̄ eliezer fili⁹ dodau de maresa ad
iosaphat dicens. Quia habuisti fedus
cū ochozia. percussit dñs opera tua: et re-
reg; sūt naues: nec potuerūt ire ī tharsis.

Omnivis autem iosaphat **C. XXI.**
cum patribus suis: et sepultus ē

cum eis in ciuitate dauid: regnavitq;
ioram filius eius pro eo. Qui habuit
fratres filios iosaphat: azariam. et ia-
hiel. et zachariam. et azaria et micha-
hel. et saphatiam. Om̄es. hī filij iosa-
phat regis iuda. Deditq; eis pater su-
us m̄tra munera argenti et auri. et pen-
sationes cū ciuitatib; munitissimis ī
iuda: regnū aut̄ tradidit ioram eo qđ
esset primogenitus. Surrexit autem
ioram sup̄ regnū patris sui. Cūq; se
confirmasset: occidit om̄es fratres su-
os gladio. et quosdam de principib;
iuda. Triginta duor̄ annor̄ erat iorā
cū regnare cepisset: et octo ānis regna-
uit in iherl̄m: ambulavitq; in vijs re-
gum israhel sicut egerat dom⁹ achab.
Filia quippe achab erat uxor eius. Et
fecit malū in cōsp̄ctu dñi. Noluit aut̄
dñs disperdere domū dauid p̄pter pa-
ctum qđ inierat cū eo: et quia p̄miserat
ut daret ei lucernam et filijs eius ī om̄i
tempore. In dieb; illis rebellauit edom
ne esset subditus iude: et constituit sibi
regem. Cūq; transiret ioram cū prin-
cipibus suis. et cuncto equitatu qđ erat
secum: surrexit nocte. et percussit edom
qui se circumdederat. et om̄es duces
equitat⁹ ei⁹. Attamen rebellauit edom
ne esset subditone iuda: usq; ad hāc diē.
Eo tempore et lobna recessit: ne esset
sub manu illius. Dereliquerat enī do-
minum deū patrū suoꝝ: insup̄ et recessa
fabricatus est in urbibus iuda: et forni-
cari fecit habitatores iherusalē. et pre-
uaricari iudam. Allate sunt autem ei
littere ab helia propheta: in q̄bus scri-
ptum erat. Nec dixit dñs deus dauid
patris tui. Quonīa nō ambulasti in
vijs iosaphat patris tui. et in vijs asa
regis iuda sed incessisti p̄ iter regū isrl̄.
et fornicari fecisti iudā et habitatores

iherusalem. imitatus fornicationē domus achab: insuper et fratres tuos domū patris tui meliores te occidisti: ecce dñs percutiet te plaga magna cū ipso tuo. et uxoribus et filiis tuis: omniaque substantia tua. Tu autē egrotabis pessimo languore uteri: donec egrediantur vitalia tua paulatim per singulos dies. Suscitauit ergo dñs cōtra iorā spiritū philistinorum et arabū. qui confines sunt ethiopibus: et ascenderunt in terram iuda et vastauerūt eam. Diripiuerūtque cundā substantiā quā inuenta est in domo regis: insuper et filios eius et uxores. Nec remansit ei filius nisi ioachaz: qui minimus natus erat. Et super hec omnia percussit eū dñs alui languore insanabili. Cūque diei succederet dies: et temporū spacia voluerentur. duorum annorum repletus est circulus: et sic longa consumptus tabe. ita ut egeret et uiscera sua: languore pariter et vita caruit. Mortuusque ē in infirmitate pessima: et nō fecit ei populus scdm morem cōbustionis reequias. sicut fecerat maioribus eius. Triginta duorum annorum fuit cū regnare cepisset: et octo annis regnauit in iherusalem. Ambulauitque non recte: et sepelierunt eum in ciuitate dauid: ueruntamen non in sepulcro regum. **C. xxii.**

Constituerūt autem habitatores iherusalē ochoziam filium eius minimū regem pro eo. Omnes enim maiores nati qui ante eū fuerant interfecerant latrones arabū qui irruerant in castra. Regnauitque ochozias filius ioram regis iuda quadraginta duorum annorum erat ochozias cū regnare cepisset: et uno anno regnauit in iherusalem: et nomen matris eius athalia filia amri. Sed et ipse ingressus ē per vias

domus achab. Mater enim eius impulsit eum. ut impie ageret. Fecit igitur malū in conspectu domini sicut domus achab. Ipsi enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui in intentū eius: ambulauitque in consiliis eorum. Et perrexit cū iorā filio achab rege isrl in bellū contra asahel regem sirie in ramoth galaad: vulnerauerūtque siri ioram. Qui reuersus ut curaret in israhel. Multas enim plagas acceperat in supradicto certamine. Igitur ochozias filius ioram rex iuda descendit ut inuideret ioram filiū achab in israhel egrotantem. Volūntatis quippe fuit dei aduersus ochoziam. ut veniret ad ioram. Et cum uenisset et egredereetur cum eo aduersum iehu filiū namasi quē unxit dominus ut deleter domū achab: cū ergo euerteret iehu domū achab inuenit principes iuda et filios fratrum ochozie qui ministrabant ei: et interfecit illos. Ipse quoque perquirens ochoziam comprehendit latitantē in samaria adductūque ad se occidit: et sepelierūt eum eo quod esset filius iosaphat: qui quesierat dominum in toto corde suo. Nec erat ultra spes aliqua: ut de stirpe quę regnaret ochozie. Siquidem mater eius athalia uidēs quod mortuū esset filius suus: surrexit. et interfecit omnē stirpē regiā domus ioram. Porro iosabeth filia regis tulit ioas filium ochozie. et furata est eum de medio filiorum regis cū interficeretur: absconditque eum cū nutrice sua in cubiculo lectulorum. iosabeth autē quę absconderat eū. erat filia regis ioram. uxor ioiade pontificis soror ochozie: et idcirco athalia non interfecit eum. fuit ergo cum eis in domo dei absconditus sex annis: quibus regnauit athalia super terrā. **C. xxiii.**

Anno aut septimo confortatus ioiada assumpsit centuriones. azariam uidelicet filium ieroboam et ysinahel filium iohannan. azariam quoque filium obed. et maasiam filium adaie. et elisaphat filium zechri: et misit cum eis fedus. Qui circueuntes iudam congregauerunt leuitas de cunctis urbibus iuda. et principes familiarum israel: veneruntque in iherusalem. Misit ergo omnis multitudo pactum in domo dei cum rege. Dixitque ad eos ioiada. Ecce filius regis regnabit sicut locutus est dominus super filios dauid. Iste est homo quem facietis. Tercia pars uirum qui uenerunt ad sabbatum sacerdotum et leuitarum et ianitorum erit in portis: tertia uero pars ad domum regis: et tertia ad portam quam appellatur fundamenti. Omne uero reliquum vulgus sit in atrijs domus domini: nec quisquam alius ingrediatur domum domini. nisi sacerdotes et qui ministrent de leuitis. Ipsi tantummodo ingrediantur quia sanctificati sunt: et omne reliquum vulgus obseruet custodias domini. Leuite autem circundent regem habentes singuli arma sua: et si quis alius ingressus fuerit templum interficiatur: sintque cum rege. et intrante et egrediente. fecerunt ergo leuite et uniuersus iuda iuxta omnia que preceperat ioiada pontifex. Et assumpserunt singuli viros qui sub se erant: et ueniebant per ordinem sabbati cum hijs qui impleuerant sabbatum. et egressi erant. Siquidem ioiada pontifex non dimiserat abire turmas: que sibi per singulas ebdomadas succedere consueuerant. Deditque ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosque et peltas regis dauid: quas consecrauerat in domo domini. Constituitque omnem populum tenentium pugiones a parte templi dextra. usque ad partem templi sinistra.

coram altari et templo per circuitum regis: et eduxerunt filium regis et imposuerunt ei diadema et testimonium: dederuntque in manu eius tenendam legem et constituerunt eum regem. Vixitque illud ioiada pontifex. et filij eius: imprecatique sunt ei atque dixerunt. Viuat rex. Quod cum audisset athalia uocem scilicet currentium. atque laudantium regem: ingressa est ad populum in templum domini. Cumque uidisset regem stantem super gradum in introitu et principes turmasque circa eum. omnemque populum terre gaudentem atque claugentem tubis. et diuersi generis organis continenti. uocemque laudantium: scidit uerimenta sua et ait. Insidie. insidie. Egressus autem ioiada pontifex ad centuriones et principes exercitus dixit eis. Educite illam extra septa templi: et interficiat foris gladio. Precepitque sacerdos ne occideretur in domo domini. Et imposuerunt ceruicibus eius manus. Cumque intrasset portam equorum domus regis: interfecerunt eam ibi. Depigit autem ioiada sedem inter se uniuersumque populum et regem: ut esset populus domini. Itaque ingressus est omnis populus domum baal. et destruxerunt eam: et altaria et simulacra illius confecerunt: mathan quoque sacerdotem baal interfecerunt ante aras. Constituit autem ioiada propositus in domo domini et sub manibus sacerdotum et leuitarum. quos distribuit dauid in domo domini: ut offerrent oblausta domino sicut scriptum est in lege moysi. in gaudio et canticis. iuxta dispositionem dauid. Constituit quoque ianitores in portis domus domini: ut non ingrederetur eam immundus in omni re. Assumpsitque centuriones et fortissimos viros. ac principes populi et omne vulgus terre: et fecerunt descendere regem de domo domini. et introire

per medium porte superioris in domum regis: et collocauerunt eum in solio regali. Letatusque est omnis populus terre: et urbs quieuit. Porro athalia interfecta est gladio. **C. xxiii**
Septem annorum erat ioas cum regnare cepisset: et quadraginta annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius sebia de berlabee. Fecitque quod bonum est coram domino: cunctis diebus ioiade sacerdotis. Accepit autem ei ioiada uxores duas: ex quibus genuit filios et filias. Post que placuit ioas ut instauraret domum domini: congregauitque sacerdotes et leuitas: et dixit eis. Egredimini ad ciuitates iuda: et colligite de uniuerso israel pecuniam ad sacratenda templi dei nostri per singulos annos: festinatque hoc facite. Porro leuite egere negligentiis. Vocauitque rex ioiadam principem: et dixit ei. Quare tibi non fuit cure ut cogeres leuitas inferre de iuda et de iherusalem pecuniam quam constituta est a moysse seruo domini: ut inferret eam omnis multitudo israel in tabernaculum testimonij? Athalia enim impiissima et filij eius destruxerunt domum dei: et de uniuersis que sanctificata fuerant in templo domini orauerunt phanum baalim. Precepit ergo rex: et fecerunt archam: posueruntque eam iuxta portam domini forinsecus. Et predicatum est in iuda et iherusalem: ut deferrent singuli pretium domino quod constituit moyses seruus dei super omne israel in deserto. Letatique sunt cuncti principes: et omnis populus: et ingressi contulerunt in archam domini atque miserunt: ita ut impleret. Cumque tempus esset ut deferrent archam coram rege per manus leuitarum: uidebant enim multam pecuniam: ingrediebatur scriba regis et quem primus sacerdos constituerat: effundebantque

pecuniam que erat in archa. Porro archam reportabant ad locum suum: sicque faciebant per singulos dies. Et congregata est infinita pecunia: quam dederunt rex et ioiada hijs qui perant operibus domus domini. At illi conducebant ex ea celsores lapidum et artifices operum singulorum: ut instaurarent domum domini: fabros quoque ferri et creis: ut quod cadere ceperat fulciret. Egeruntque hijs que operabantur industrie: et obducebant parietum cicatrix per manus eorum: ac suscitauerunt domum domini in statum pristinum: et firmiter eam stare fecerunt. Cumque complerent omnia opera: detulerunt coram rege et ioiade reliquam partem pecunie: de qua facta sunt uasa templi in ministerium ad olocausta: fiale quoque et cetera uasa aurea et argentea. Et offerebant olocausta in domo domini iugiter cunctis diebus ioiade. Venit autem ioiada plenus dierum et mortuus est cum centum triginta esset annorum: sepelieruntque eum in ciuitate dauid cum regibus: eo quod fecisset bonum cum israel et cum domo eius. Postquam autem obiit ioiada: ingressi sunt principes iuda: et adorauerunt regem. Qui delinictus obsequijs eorum acquieuit eis. Et dereliquerunt templum domini dei patrum suorum: seruiueruntque lucis et sculptilibus: et facta est ira contra iudam et iherusalem propter hoc peccatum. Stitabatque eis propheta ut reuerterentur ad dominum: quos protestantes illi audire nolebant. Spiritus itaque dei induit zachariam filium ioiade sacerdotem: et stetit in conspectu populi: et dixit eis. Hec dicit deus. Quare transgredimini preceptum domini quod uobis non perierit: et dereliquistis dominum ut derelinqueret uos? Qui congregati aduersus eum miserunt lapides iuxta regis imperium:

in attrio dom⁹ dñi. Et nō ē recordatus
ioas rex misericordie quā fecerat ioia-
da pater illius secū: sed interfecit filiū
eius. Quī cū moreret⁹ ait. Videat dñs
et requirat. Cūq; euolu⁹ esset annus
ascendit contra eū exercitus sirie: venit
q; i iudam et iherlm et interfecit cūctos
principes ppli: atq; uniuersam pdam
miserunt regi i damascū. Et certe cum
permodicus uenisset numerus sirorū
tradidit dñs manibz eorū infinitam
multitudinē: eo qd dereliquissent do-
minū deū prīm suorū. In ioas quoq;
ignominiosa exerceere iudicia: et abe-
untes dimiserūt eum in languoribus
magnis. Surrexerūt aut contra eum
serui sui i ultionē sanguinis zacharie
filij ioiade sacerdotis: et occiderunt eū
in lectulo suo et mortuus est: sepelierūt
q; illum in ciuitate dauid sed non in
sepulcris regum. Insidiani uero sunt
ei zabad filius semath amanitidis: et
iozabath filius semarith moabitidis.
Porro filij eius ac summa pecunie
que adunata fuerat sub eo: et instau-
ratio domus dei scripta sunt diligen-
tius in libro regum. Regnauit autem
amalias filius eius pro eo. **C. xxv**

Viginti quinque annorū erat ama-
alias cū regnare cepisset: et vigin-
tinouem ānis regnauit in iherusa-
lem. Specitq; bonū in conspectu domini:
ueruntamen nō in corde pfecto. Cūq;
roboratum sibi videret imperiū iugu-
lauit seruos qui occiderant regē prēm
suum: sed filios eorū nō interfecit: sicut
scriptū ē i libro legis moysi: ubi pcepit
dñs dicens. Non occidentur patres
pro filiis: neq; filij pro prībz suis: sed
unusquisq; in suo peccato morietur.
Congregauit igit amalias iudam: et

constituit eos per familias: tribunos
q; et centuriones i uniuerso iuda et ben-
iamin: et recensuit a viginti ānis sur-
sum: inuenitq; triginta milia iuuentū
qui egredierent⁹ ad pugnam et tenerent
hastam et clipeum. Mercede quoq;
conduxit de israhel centū milia robu-
storum centū talentis argenti. Venit
aut homo dei ad illum et ait. Q reg-
ne egrediatur tecū exercit⁹ israhel. Nō
est enim dñs cum isrl: et cunctis filiis
ephrain. Quod si putas in robore ex-
ercitus bella consistere: superari te faci-
et deus ab hostibus. Dei quippe est et
adiuuare: et in fugam conuertere. Di-
xitq; amalias ad hominē dei. Quid
ergo fiet de centum talentis que dedi-
militibus israhel? Et respondit ei ho-
mo dei. Habet dñs unde tibi dare pos-
sit multo hīs plura. Separauit itaq;
amalias exercitum qui uenerat ad eū
ex ephraim: ut reuertetur i locū suū.
At illi cōtra iudam uehementer irati:
reuerſi sunt in regionē suam. Porro
amalias cōfidenter eduxit pplū suū:
et abiit in uallē salinarū: pūssitq; fi-
lios seir decem milia. Et alia decem mi-
lia uiroz ceperunt filij iuda: et adduxe-
runt ad pruptū cuiusdam petre: preci-
pitauerūtq; eos de summo i preceps:
qui uniuersi crepuerūt. At ille exercit⁹
quē remiserat amalias ne secum irer
ad preliū: diffusus i ciuitatibus iuda:
a samaria usq; ad bethoron et interfe-
dis tribus milibus diripuit predam
magnā. Amalias quoq; post redem
ydumeorū et allatos deos filiorū seir
statuit illos in deos sibi: et adorabat
eos: et illis adolebat incensum. Quā-
obrem iratus dñs contra amalias:
misit ad illum prophetā qui diceret
ei. Cur adorasti deos q nō liberauerūt

populū suū de manu tua: Cūq; hec ille loqueret. respondit ei. Num consiliarius regis es? Quiesce ne interficiā te. Descendensq; ppheta. scio inquit quod cogitauerit dñs occidere te: qui et fecisti hoc malū: et insup nō acquievisisti consilio meo. Igit amasias rex iuda inuito pessimo consilio. misit ad ioas filiū ioachaz. filij iehu regē israhel dicens. Veni videamus uos mutuo. At ille remisit nūcios dices. Carduus qui est ī libano. misit ad cedrū libani dicens. Da filiā tuā filio meo uxorem. Et ecce bestie que erant ī silua libani: transierūt ⁊ cōculcauerunt carduum. Dixisti percussi edom: ⁊ idcirco erigitur cor tuū in supbiā. Sede in domo tua. Cur malū aduersum te puocas: ut cadas et tu et iudas tecum? Noluit audire amasias: eo q; domini esset voluntas. ut traderet in manus hostium ppter deos edom. Ascendit igit ioas rex israhel: ⁊ mutuos sibi pbuere conspexit. Amasias autem rex iuda erat in bethsames iude. Corruitq; iudas coram isrl: et fugit in tabernacula sua. Porro amasiam regē iuda filiū ioas filij ocpzie cepit ioas rex israhel in bethsames et adduxit in iherlm: destruxitq; murū eius. a porta ephraim usq; ad portam āguli quadringētis cubitis. Omne quoq; aurū et argentum. ⁊ uniuersa uasa q̄ repererat ī domo dei. ⁊ apud obededom. in thesauris etiam domus regie. nectō ⁊ filios oblidum: reduxit ī samariam. Vixit autem amasias filius ioas rex iuda postq; mortu⁹ est ioas filius ioachas rex israhel quindecim annis. Reliqua aut sermonū amasie prior⁹ et nouissimorum scripta sunt ī libro regū iuda et israhel. Qui postquā recessit a dño:

retenderunt ei insidias in iherusalem. Cūq; fugisset lachis miserūt et iniecerunt eum ibi: reportantesq; super equos sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate dauid. **C. XXVI.**

Omnis aut pps iuda. filiū eius oziam annorū sedecim constituit regem pro amasia prē suo. Ipse edificauit aihilat: et restituit eam ditioni iude. postq; domiuit rex cū patribus suis. Sedecim annorū erat ozias cum regnare cepisset: et quinquaginta duobus annis regnauit in iherusalē. Nomen matris eius iecelia de iherlm. fecitq; quod erat rectum in oculis dñi iuxta omnia que fecerat amasias pater eius: et requisuit dñm in diebus zacharie intelligentis. et uidentis deum. Cūq; requireret dñm: direxit eū in omibz. Deniq; egressus ē et pugnauit cōtra philistim: et destruxit murū geth. ⁊ murū iammie. murūq; azoti. Edificauit q; opida ī azoto et philistim: et adiunxit eum deus cōtra philistim ⁊ cōtra arabas qui habitabāt in gurbaal. ⁊ cōtra ammonitas. Appendebātq; āmonite munera ozie: et diuulgatū est nomen eius usq; ad introitum egipti ppter crebras uictorias. Edificauit quoq; ozias turres ī iherusalē sup portā anguli. et sup portam uallis. et reliquas in eodem muri latere: firmauitq; eas. Extruxitq; turres in solitudine: et effodit cisternas plurimas. eo quod haberet multa pecora: tam ī campestribus quā in heremi uastitate. Vineas q; habuit et uinitores in mōtibus. et ī carmelo. Erat quippe homo agriculture dedit⁹. fuit aut exercitus bellatorū eius q̄ procedebāt ad plia sub manu iehiel scribmaasieq; doctoris: et sub manu ananie qui erat de duobz regis. Omnisq;

numerus principū p familias viros
fortium duorū milia secentorū: et sub
eis uniuersus exercitus trecentorū et se-
ptem milia quingentorū. q̄ erant apti
ad bella: et p rege cōtra aduersarios
dimicabāt. Preparauit q̄; eis ozias
id est cuncto exercitui clipeos ⁊ hastas.
et galeas et loricas. arcusq; ⁊ fundas
ad iaciendos lapides: ⁊ fecit in iherlm
diuersi generis machinas quas i tur-
ribus collocauit. ⁊ i angulis muroꝝ:
ut mitterent sagittas et saxa grandia.
Egressumq; ē nomen eius procul: eo
q̄ auxiliaretur ei dñs et corroborasset
illum. Sed cū roboratus esset eleuātū
est cor eius in interitū suū ⁊ neglexit
dñm deū suū: ingressusq; templū dñi
adolere voluit incensum super alta-
re thimiamatis. Statimq; ingressus
post eum azarias sacerdos. et cum eo
sacerdotes dñi octuaginta viri fortissi-
mi. restiterunt regi: atq; dixerunt. Nō
est tui officij ozia. ut adoleas incensū
domino: sed sacerdotū hoc est filiorū
aarō q̄ cōsecrati sunt ad huiusmodi
ministerium. Egredere de sanctuario. ne
contempseris: quia non reputabitur
tibi in gloriā hęc a dño deo. Iratusq;
ozias ⁊ tenens in manu thuribulum
ut adoleret incensum: minabatur sacer-
dotibus. Statimq; orta est lepra. in
fronte eius corā sacerdotibus i domo
dñi: super altare thimiamatis. Cūq;
respexisset eū azarias pōtifeꝝ. ⁊ om̄es
reliqui sacerdotes. viderūt lepram in
fronte eius: et festinato repulerūt eum.
Sed ⁊ ip̄e pteritus accelerauit egredi:
eo q̄ sensisset ilico plagā dñi. fuit igitur
ozias rex leprosus usq; ad diem
mortis sue: et habitauit i domo separa-
ta. pleu⁹ lepra ob quā reiectus fuerat de
domo dñi. Porro ioathan filius ei⁹

rexit domum regis: et iudicauit pplm
terre. Reliqua autem sermonum ozie
priorum et nouissimorū scripsit ysa-
ias filius amos ppheta. Dormiuitq;
ozias cum patribus suis: et sepelierūt
eum in agro regalium sepulchrorum
eo q̄ esset leprosus: regnauitq; ioa-
than filius eius pro eo. **C. xxvii**

Viginti q̄q; añorū erat ioathan
cū regnare cepisset: et sedecim
annis regnauit i iherlm. Nomen ma-
tris eius iherusa. filia sadoch. feditq;
quod rectū erat coram dño iuxta oīa
que fecerat ozias pater suus: excepto
q̄ non est ingressus templū dñi: ⁊ ad-
huc ppl̄s delinquebat. Ip̄e edificauit
portam dom⁹ dñi excelsam: et i muro
ophel multa cōstruxit. Urbes quoq;
edificauit in montibz iuda: ⁊ in saltibz
castella et turres. Ip̄e pugnauit cōtra
regem filiorū ammon. ⁊ vicit eum. De-
deruntq; ei filij ammon in tempore illo
centum talenta argēti: ⁊ decem milia
choros tritici: ac totidem choros ordei.
Hec ei prebuerūt filij ammon. in añis
scđo et tercio. Corroboratusq; est ioa-
than: eo qđ direxisset vias suas corā
domino deo suo. Reliqua autē sermo-
num ioathan et om̄es pugne eius. et
opera scripta sunt in libro regū israel
et iuda. Viginti q̄q; añorū erat cū
regnare cepisset: et sedecim annis re-
gnauit i iherusalem. Dormiuitq; ioa-
than cum patribus suis: ⁊ sepelierunt
eum in ciuitate dauid: et regnauit
achaz filius eius pro eo. **C. xxviii**

Viginti añorū erat achaz cū regna-
re cepisset: et sedecim añis regna-
uit i iherlm. Nō fecit rectum i cōsp̄ctu
domini. sicut dauid pater eius. sed am-
bulauit in vijs regum israel: insup ⁊
statuas fudit baalim. Ip̄e ē q̄ adoleuit

incensum in valle benon: et lustravit
filios suos in igne. iuxta ritum gentium
quas interfecit dominus in adventu filiorum
israhel. Sacrificabat quoque et thinniam
succendebat in excelsis. et in collibus: et
sub omni ligno frondoso. Tradiditque cum
dominus deus eius in manu regis sirie:
qui percussit eum magnamque predam cepit
de eius imperio: et adduxit in damascum.
Manibus quoque regis israhel traditus
est: et percussus plaga grandi. Occidit
quoque phacee filius romelie de iuda centum
viginti milia in die uno. omnes viros
bellatores eo quod reliquissent dominum
deum patrum suorum. Eodem tempore oc-
cidit zechri vir potens et ephraim ma-
siam filium regis. et ezricam ducem domus
eius: helchanam quoque secundum a rege. Ce-
peruntque filii israhel de fratribus suis
ducenta milia mulierum puerorum et puel-
larum et infinitam predam: portuleruntque eam
in samariam. Ea tempestate erat ibi
propheta domini nomine obed. qui egressus
obviavit exercitui venienti in samariam
dixit eis. Ecce iratus dominus deus patrum
vrorum contra iudam. tradidit eos manibus
vestris: et occidistis eos atrociter. ita
ut ad celum pringeret vestra crudelitas.
Insuper filios iuda et israhel vultis vo-
bis subicere in servos et ancillas: quod
nequaquam facto opus est. Peccastis enim
super hoc domino deo nostro. Sed audite
consilium meum: et reducite captivos quos
adduxistis de fratribus vestris: quia ma-
gnus furor domini imminet vobis. Ste-
terunt itaque viri de principibus filiorum
ephraim. azarias filius iohanan ba-
rachias filius mosollamoth. ezechias
filius sellum. et amasias filius hadali.
contra eos qui veniebant de prelio: et
dixerunt eis. Non introducetis huc ca-
ptivos: ne peccemus domino. Quare

vultis addicere super peccata nostra: et ve-
tera cumulare delictis? Grande quippe
peccatum est: et ira furoris domini imminet
super israhel. Dimiseruntque viri israhel bella-
tores predam. et universa que ceperant
coram principibus et omni multitudinem:
steteruntque viri quos supra memora-
vimus: et apprehendentes captivos om-
nesque qui nudi erant. vestierunt de spo-
liis. Cumque vestissent eos et calciassent.
et refecissent cibis ac potu. unxissentque
propter laborem. et adhibuissent eis
curam: quicumque ambulare non po-
tuerant. et erant imbecillo corpore. im-
posuerunt eos iumentis. et adduxerunt
ihericho civitatem palmarum ad fratres
eorum: ipsique reversi sunt in samariam. Tem-
pore illo misit rex achaz ad regem assy-
riorum. postulans auxilium. Venerunt
quoque ydumei et percusserunt multos ex iuda:
et ceperunt predam magnam. Philistini
quoque diffusi sunt per urbes campestres
et ad meridiem iuda: ceperuntque bethsa-
mes. et abilon. et gadiroth. soccho quoque
et thamnā. et gamzo cum viculis suis: et
habitauerunt in eis. Humiliauerat enim
dominus iudam propter achaz regem iuda. eo
quod nudasset eum auxilio. et contemptum
habuisset dominum: adduxitque contra eum
regem assyriorum: qui et afflixit eum et nullo resistente vastavit.
Igitur achaz spoliata domo domini et
domo regum ac principum. dedit regi
assyriorum munera: et tamen nichil ei
profuit. Insuper et in tempore angustie
sue auxit contemptum in dominum. Ipse per
se rex achaz immolavit dominus damasci
victimas percussoribus suis et dixit. Dominus
regum sirie auxiliantur eis. quos ego pla-
cabo hostijs. et aderunt michi: cum econ-
trario ipsi fuerint ruine ei et universo
israhel. Direptis itaque achaz omnibus

ualis domus dei atque consecratis clausit
ianuas templi dei: et fecit sibi altaria
in uniuersis angulis iherusalem. In omni-
bus quoque urbibus iuda: erexit aras
ad cremandum thus: atque ad iracundiam
prouocauit dominum deum patrum suorum. Reli-
qua autem sermonum eius: et omnium operum
suorum priorum et nouissimorum scripta sunt
in libro regum iuda et israel. Dormiuit
que achaz cum patribus suis: et sepelierunt
eum in ciuitate iherusalem. Neque enim receperat
eum in sepulchra regum israel. Regnauitque
ezechias filius eius pro eo. **C. XXIX.**

Igitur ezechias regnare cepit cum uigin-
tinueque esset annorum: et uigintiquinque
annis regnauitque in iherusalem. Nomen
matris eius abia filia zacharie. Fecit
que quod erat placitum in conspectu domini:
iuxta omnia que fecerat dauid pater eius.
Ipso anno et mense primo regni sui
aperuit ualuas domus domini: et instaura-
uit eas: adduxitque sacerdotes atque leui-
tas: et congregauit eos in plateam orient-
alem dixitque ad eos. Audite me leui-
te: et sanctificamini: mundate domum
domini dei patrum nostrorum: et auferte omnem
immundiciam de sanctuario. Peccaue-
runt patres nostri: et fecerunt malum in
conspectu domini dei nostri: derelinquentes
eum: auerterunt facies suas a tabernaculo
domini dei nostri: et prouertunt dorsum: clau-
serunt ostia que erant in porticu et ex-
tinxerunt lucernas: incensumque non a-
doleuerunt: et olocausta non obtulerunt
in sanctuario deo israel. Concitatus
est itaque furor domini super iudam et iherusalem:
tradiditque eos in commotionem: et in in-
teritum et in solum: sicut ipsi ceuissent
oculis uestris. En corruerunt patres no-
stri gladiis: filii nostri et filie nostre: et coniu-
ges captiue duxerunt propter hoc scelus.
Nunc ergo placet michi ut incamus

sedus cum domino deo israel: et auertat a
nobis furor ire sue. Filii mei nolite
negligere. Vos elegit dominus: ut steteris co-
ram eo: et ministratis illi: colatisque eum:
et cremetis ei incensum. Surrexerunt
ergo leuite: maath filius amasie: et io-
hel filius azarie de filiis caath. Por-
ro de filiis merari: ris filius abdei et a-
zarias filius iahalehel. De filiis autem
gersoni: ioha filius iemina: et eden filius
ioaba. At uero de filiis elisaphan: sam-
ri et iahihel. De filiis quoque asaph:
zacharias et mathanias nechon de fi-
liis henan: iahihel et semei. Sed et de
filiis ydithun: semeias et ozihel. Con-
gregaueruntque fratres suos et sanctifi-
cati sunt: et ingressi sunt iuxta mandatum
regis et imperium domini: ut repareret domum
dei. Sacerdotes quoque ingressi templum do-
mini ut sanctificarent illud reuelauerunt
omnem immundiciam quam intro reppererant
in vestibulo domus domini: quam tulerunt
leuite et asportauerunt ad torrentem ce-
dron foras. Ceperunt autem prima die
mensis primi mundare et in die octaua
eiusdem mensis: ingressi sunt porticum
domus templi domini: repaaueruntque templum
diebus octo: et in die tredecima mensis
eiusdem: quod ceperant impleuerunt. Ingres-
si quoque sunt ad ezechiam regem: et di-
xerunt ei. Sanctificauimus omnem do-
mum domini: et altare olocausti: uasque
eius: necnon et mensam positionis cum
omnibus uasis suis: cunctaque templi
suppellectile quam polluerat rex achaz:
in regno suo postquam prouocatus est: et
ecce reposita sunt omnia coram altari do-
mini. Consurgensque diluculo ezechias
rex: adunauit omnes principes ciuita-
tis et ascendit in domum domini: obtulerunt
que simul tauros septem et arietes septem:
agnos septem et hircos septem: pro peccato.

pro regno. pro sanctuario. pro iuda.
Dixitq; sacerdotibus filiis aaron: ut of-
ferrent super altare domini. Adtauerunt igitur
thaurus: et susceperunt sanguinem
sacerdotes: et fuderunt illum super altare.
Adtauerunt etiam arietes: et illorum san-
guinem super altare fuderunt. Immola-
uerunt agnos: et fuderunt super altare
sanguinem. Applicuerunt hircos pro pec-
cato coram rege. et universa multitudo.
Imposuerunt manus suas super eos: et
immolauerunt illos sacerdotes: et asper-
serunt sanguinem eorum coram altari pro pia-
culo universi israelis. Pro omni quippe
israhel preceperat rex ut olocaustum fieret
pro peccato. Constituit quippe leuitas in do-
mo domini. cum cimbaliis et psalteriis et ci-
tharis. secundum dispositionem dauid et gad
videntis regis et nathan prophete. Siqui-
dem domini preceptum fuit. per manum propheta-
rum eius. Steteruntque leuite tenentes
organum dauid et sacerdotes tubas: et
iussit ezechias ut offerrent olocausta
super altare. Cumque offerretur olocausta
reperunt laudes canere domino: et dan-
gere tubis: atque in diversis organis que
dauid rex israel repererat decipere. Omni
autem turba adorante. cantores et hi qui
tenebant tubas erant in officio suo: do-
nec completum olocaustum. Cumque finita
esset oblatio incuruatus est rex. et omnes
qui erant cum eo: et adoraverunt. Prece-
pitque ezechias et principes leuitas ut lau-
darent dominum fymonibus dauid et asaph
videntis: qui laudaverunt deum magna
letitia: et incuruato genu adoraverunt.
Ezechias autem etiam hec addidit. Imple-
tis manibus vestris domino: accedite et offerre
victimas. et laudes in domo domini. Ob-
tulit ergo universa multitudo hostias
et laudes et olocausta: mente deuota.
Porro numerus olocaustorum que obtulit

multitudo hic fuit. Thaurus sexaginta.
arietes centum. agnos ducetos: san-
ctificaveruntque domino boues sexcentos: et
oves tria milia. Sacerdotes vero pau-
ci erant: nec poterant sufficere ut pelles
olocaustorum detraherent. Unde et leuite
fratres eorum adiunxerunt eos: donec im-
pleretur opus et sanctificaretur antistites.
Leuite quippe faciliore ritu sanctifican-
tur quam sacerdotes. Fuerunt ergo olo-
causta plurima adipes pacificorum et li-
bamina olocaustorum: et completus est
cultus domus domini: letatusque est ezechias
et omnis populus eo quod ministerium
domini esset repletum. De repente quippe
hoc fieri placuerat. **C. xxx.**

Misitque ezechias ad omnem israhel
et iudam: scripsitque epistolas ad
ephraim et manassen: ut venirent ad
domum domini in iherusalem. et facerent pha-
se domino deo israel. Quia ergo consilio
regis et principum et universi ceteri ihe-
rusalem: decreverunt ut facerent phasem
secundo. Non enim occurrerat facere in
tempore suo: quia sacerdotes qui pos-
sent sufficere sanctificati non fuerant. et
populus nondum aggregatus fuerat in
iherusalem. Placuitque sermo regi et omni
multitudini: et decreverunt ut mitterent
nuncios in universum israel de berlabee
usque dan: ut venirent et facerent phasem
domino deo israel in iherusalem. Multi enim
non fecerant sicut lege prescriptum est. Perre-
xeruntque cursores cum epistolis regis
imperio. et principum eius in universum israel
et iudam: iuxta id quod rex iusserat pre-
dicantes. Filii israel reuertimini ad
dominum dominum abraham et ysaac et isra-
hel: et reuertetur ad reliquias que effuge-
runt manus regis assiriorum. Nolite
fieri sicut patres vestri et fratres qui re-
cesserunt a domino deo patrum suorum:

et tradidit eos in interitū. ut ipsi cernū-
tis. Nolite indurare ceruices vestras
sicut patres vestri. Tradite man⁹ dñō:
et venite ad sanduariū eius qđ sandi-
ficauit in eternū. Seruite domino deo
patrū vestrorū: et auertēt a vobis ira fu-
roris eius. Si enī vos reuersi fueritis
ad dñm: fratres vestri et filij habebunt
misericordiā corā dñis suis. qui illos
duxerūt captiuos: et reuertent in terrā
hanc. Pius enī et clemens est dñs de⁹
vester: et non auertet faciē suā a nobis
si reuersi fueritis ad eū. Igit̃ cursores
pregebat velociter de ciuitate in ciuitatē.
per terrā ephraim et manasse usq; ad
zabulon: illis iridentibz. et subsanna-
tibus eos. Attamen quidam viri eg-
aser et manasse et zabulon acquiescen-
tes consilio: venerunt iherlm. In iuda
vero facta est manus dñi ut daret eis
cor unū: ut facerent iuxta p̃ceptū regis
et principū verbum dñi. Congregati
q; sunt in iherusalem ppli multi: ut face-
rent solēnitatē azimorū in mense scđo.
Et surgentes destruxerunt altaria que
erant in iherlm: atq; uniuersa in quibz
ydolis adolebatur incensum subuertenti-
tes. proiecerūt in torrentē cedron. Im-
molauerūt aut phase q̃rtadecima die
mensis secundi. Sacerdotēq; atq; le-
uite tandem sandificati obtulerūt olo-
causta in domo dñi: steterūtq; in ordi-
ne suo iuxta dispositionē et legē moysi
hominis dei. Sacerdotes vero suscipi-
ebant effundendū sāguinē de manibz
leuitarū: eo qđ mlt̃a turba sandificata
non esset: et idcirco immolarēt leuite
phase hijs qđ nō occurrerāt sandificari
dñō. Magna etiā pars ppli de ephra-
im et manasse et ysachar et zabulon qđ
sandificata nō fuerat comedit phase.
non iuxta qđ scriptū est: et orauit pro

eis ezechias dicens. Domin⁹ bonus
propitiabitur. cūdis qui in toto corde
requirūt dñm deū patrū suorū: et non
imputabit eis qđ minus sandificati
sunt. Quē exaudiuit dñs: et placatus
est p̃p̃lo. fecerūtq; filij isrl qui inuenti
sunt in iherlm solēnitatē azimorū se-
ptem diebz in leticia magna. laudātes
dñm p̃ singulos dies: leuite q; et sacer-
dotes per organa qđ suo officio cōgru-
ebant. Et locutus est ezechias ad cor
omniū leuitarū: qui habebant intelli-
gentiam bonā sup dñō: et comederūt
septem diebz solēnitatis: immolātes
vidimas pacificorū: et laudantes dñm
deum patrū suorū. Placuitq; uniuerse
militudini ut celebraret etiam alios
dies septē: qđ et fecerūt cū ingenti gau-
dio. Ezechias aut rex iuda p̃buerat
militudini mille thauros: et septem
milia ouīū. Principes vero dederāt po-
pulo thauros mille: et oues decē milia.
Sandificata ergo ē sacerdotum pluri-
ma militudo: et hilaritate p̃fusa omnis
turba iuda tam sacerdotū et leuitarū qđ
uniuerse frequētie qđ venerat ex israhel:
profelitorū quoq; de terra isrl et habi-
tantiū in iuda. factaq; ē grandis cele-
britas in iherusalē: qualis a diebz sa-
lomonis filij dauid regis israhel in ea
urbe nō fuerat. Surrexerūt aut sacer-
dotes atq; leuite benedicētes populo et
exaudita ē vox eorum: puenitq; ora-
tio in habitaculū sandū celi. **C. XXXI.**

Quinq; hec fuissent rite celebrata:
egressus est omnis israhel qui in-
uentus fuerat in urbibz iuda. et feegerūt
simulacra succiderūtq; luros: demoliti
sunt excelsa. et altaria destruxerūt. non
solū de uniuerso iuda et beniamin sed
et de ephraim quoq; et manasse: do-
nec p̃nitius euerterent. Reuersiq; sunt

omnes filij israhel: in possessiones et ciuitates suas. Ezechias autē constituit turmas sacerdotales et leuiticas p diuisiones suas unūquēq; in officio proprio. tā sacerdotū uidelicet q; leuitarū ad olocausta et pacifica: ut ministrarent et cōfiterent. canerētq; ī portis castrorū dñi. Pars autē regis erat ut de propria ei⁹ substantia offerretur olocaustū mane semp et uespere: sabbatis quoq; et kalendis. et solēnitatibus ceteris: sicut scriptum ē in lege moysi. Preceperat autē p̄p̄o habitantiū iherusalem. ut darent partes sacerdotibus et leuitis: ut possent vacare legi domini. Quod cū precebrisset in auribus multitudinis plurimas obtulere p̄mitias filij israhel. frumenti uini et olei: mellis quoq; et omniū que gignit hum⁹ decimas obtulerūt. Sed et filij isrl et iuda qui habitabāt in urbibus iuda obtulerūt decimas bouū et ouium: decimasq; sanctorum q̄ uouerāt dño deo suo: atq; uniuersa portantes fecerūt aceruos plurimos. Mense tercio reperūt aceruos iacere fundamēta: et mense septimo cōpleuerunt eos. Cūq; ingressi fuissent ezechias et principes eius. uiderūt aceruos: et benedixerūt dño. ac p̄p̄o isrl. Interrogauitq; ezechias sacerdotes et leuitas: cur ita iacerēt acerui. Rēdit illi azarias sacerdos p̄m⁹. de stirpe sadoch dicens. Ex quo reperūt offerri p̄mitie in domo dñi. comedimus et saturati sumus: et remanserūt plurima: eo qd̄ benedixerit dñs p̄p̄o suo. Reliquiarū autē est copia ista q; cernis. Precepit igit̄ ezechias: ut pararent horrea in domo dñi. Quod cum fecissent intulerunt tam p̄mitias q; decimas: et quecūq; uouerant fideliter. fuit autē prefectus eorū chonenias leuita: et semei

feater eius scds: post quē iehiel. et azarias. et naad. et alabel. et iherimoth: iozabat quoq; et eliel. et iesinarchias. et maath. et banaias. p̄positi sub manibus chonenie et semei fratris ei⁹ et imperio ezechie regis. et azarie pontificis domus dñi: ad quos omnia ptinebāt. Chore uero fili⁹ iemna leuites. et iamitor orientalis porte p̄positus erat hīs que sponte offerebant dño. p̄mitiisq; et cōsecratis in sancta sanctorū: et sub cura eius eden. et beniamin. iehue et semeias. amarias quoq; et sechenias. ī ciuitatibus sacerdotū: ut fideliter distribuere fratribz suis partes. minoribz atq; maioribz. receptis maribz ab annis tribz et supra. cūdis q̄ ingrediebantur templū dñi. Et quicquid p singlos dies cōducebāt ī ministerio. atq; observationibz iuxta diuisiones suas: sacerdotibz p familias et leuitis. a uicesimo aūq et supra p ordines et turmas suas. uniusq; multitudinē tā uxoribz quā liberis eorū utriusq; sexus. fideliter tibi de hīs q̄ sanctificata fuerāt prebebant. Sed et filiorū aaron p agros et suburbana urbium singlarū dispositi erant uiri qui partes distribuere uniuerso sequi masculino: de sacerdotibz et leuitis. fecitq; ezechias uniuersa q̄ diximus. in omni iuda: operatusq; ē bonum et rectū et uerū corā dño deo suo. in uniuersa cultura ministerij domus domini iuxta legem et ceremonias: uolens requirere deum suū ī toto corde suo. fecitq; et prosperat⁹ ē. **C. xxxn.**

Post que et huiusmodi ueritatē uenit sennacherib rex assiriorū: et ingressus iudam obsedit ciuitates munitas. uolens eas capere. Quod cum uidisset ezechias uenisse scilicet sennacherib et totum belli impetum

verti contra iherusalē: inito cū principibus
consilio virisque fortissimis ut obtura-
rent capita fontium qui erant extra urbē:
et hoc omnium decernente sententia con-
gregauit plurimā multitudinē: et obu-
rauerunt cūctos fontes: et riuū qui flu-
ebant ī medio ite dicētes. Ne veniant
reges assiriorū: et inueniāt aquarū a-
bundantiā. Edificauit q̄ agens indu-
strie omnē murū q̄ fuerat dissipat⁹: et
erexit turrea desup: et forinsec⁹ alteq;
murū. Instaurauitq; mello ī ciuitate
dauid: et fecit unius generis armaturā
et clipeos. Cōstituitq; principes bellato-
rum in exercitu: et cōuocauit uniuersos
in platea porte ciuitatis: ac locutus ē
ad eos dicens. Viriliter agite et cō-
fortamini: nolite timere: nec paueatis
regem assiriorū et uniuersam multitudi-
nem que ē cum eo. Multo enī plures
nobiscū sunt quā cum illo. Cū illo enī
est brachiū carneū: nobiscū dñs deus
noster q̄ auxiliator est noster: pugnat
q; pro nobis. Cōfortatusq; ē p̄ps hu-
iusmodi verbis ezechie regis iuda.
Que postq; gesta sunt: misit sennache-
rib rex assiriorū suos suos iherlm ipe
enī cū uniuerso exercitu obsidebat la-
chis: ad ezechia regē iuda: et ad omnē
p̄lm qui erat ī urbe dicens. Hec dicit
sennacherib rex assiriorū. In quo ha-
bentes fiduciā: sedetis obsessi ī iherlm.
Nūm ezechias decepit vos: ut tradat
morti in fame: et siti: affirmans qd do-
minus de⁹ vester liberet vos de manu
regis assiriorū? Nūquid non iste est
ezechias qui destruxit excelsa illius et
altaria: et p̄cepit iude et iherusalē dicēs.
corā altari uno adorabitis: et in ipso
comburetis incensū? An ignoratis
que ego fecerim: et patres mei cunctis
terrarū populis? Nūquid p̄ualuerūt

dij gentium omniumq; terrarū liberare
regionē suā de manu mea? Quis ē de
uniuersis dijs gentiū q̄s vastauerunt
patres mei qui potuerūt eruere populū
suum de manu mea: ut possit etiam
deus vester eruere vos de hac manu?
Non vos ergo decipiat ezechias: nec
vana p̄suasione deludat: neq; creda-
tis ei. Si enī nullus potuit de⁹ cūctas
gentiū atq; regionū liberare p̄lm suū
de manu mea: et de manu p̄m meorū:
cōsequenter nec de⁹ vester poterit eruere
vos de hac manu. Sed et aliā multa
locuti sunt serui ei⁹ contra dñm deum:
et contra ezechia seruū eius. Epistolas
quoq; scripsit plenas blasphemie ī do-
minū deū israhel: et locutus ē adūsum
eum. Sicut dij gentiū ceterarū nō potu-
erunt liberare p̄lm suū de manu mea:
sic et deus ezechie eruere nō poterit p̄lm
suū de manu ista. Quisq; et clamore
magna lingua iudaica extra p̄lm qui
sedebat in muris iherusalē p̄sonabat:
ut terreret eos: et raperet ciuitatē. Locu-
tusq; est contra deū israhel: sicut aduer-
sum deos p̄lorū terre opera manūū ho-
minū. Orauerūt igit ezechias rex: et
ysaias filius amos p̄phetes adūsum
hanc blasphemiam: ac vociferati sunt
usq; in celū. Et misit dñs āgelū suū:
qui percussit omnē virū robustū et bel-
latorem: et principē exercit⁹ regis assi-
riorū: reuersusq; ē cum ignominia in
terram suā. Cūq; ingressus esset do-
mum dei sui: filij qui egressi fuerant
de utero eius interfecerūt eum gladio.
Saluauitq; dominus ezechia et ha-
bitatores iherlm de manu sennache-
rib regis assiriorū: et de manu omni-
um: et prestitit ei quietem p̄ circuitum.
Multi etiā deferebāt hostias et sacrifici-
a dño ī iherlm: et munera ezechie regi

iuda. Qui exaltatus ē post hec coram
cunctis gentibus. In diebus illis egrota-
uit ezechias usque ad mortē: et orauit
dñm. Exaudiuitq; eū et dedit ei signū:
sed nō iuxta beneficia q̄ acceperat recti-
buit: quia eluatuū est cor ei⁹. Et facta
est cōtra eū ira: et contra iudā et iherlm.
Humiliatusq; est postea eo q̄ exaltatū
fuisse cor eius: tam ipse q̄ habitatores
iherusalē: et idcirco nō venit super eos
ira dñi in diebus ezechie. fuit autē eze-
chias diues et inditus valde: et thesau-
ros sibi plurimos congregauit argenti
et auri. et lapidis p̄ciosi. aromatuū et
armorū unūli generis. et vasorū ma-
gnū precij: apothecas quoq; frumenti
vini. et olei. et p̄sepia omnium numentō-
rum: caulasq; pecoribus. et urbes seg-
edificauit. Habebat quippe greges o-
uum. et armentorū innumerabiles: eo
q̄ dedit ei dñs substantiā multam
nimis. Ipse ē ezechias qui obturauit
superiorem fontem aquarū syon: et auer-
tet eas subter ad occidentem urbis da-
uid. In omnibus operibus suis fecit pro-
spere que voluit. Attamen ī legatione
principū babilonis q̄ missi fuerāt ad
eum. ut interrogarent de portento qd̄
acciderat sup̄ terrā. dereliquit eum dñs:
ut temptaret et nota fierent omnia q̄
erant in corde ei⁹. Reliqua autē s̄monū
ezechie. et misericordiarū ei⁹ scripta sūt ī visi-
one ysaiē. filij amos p̄phete: et in libro
regū iuda et isrl. **Dominiuitq; ezechias**
cū p̄ribz suis: et sepelierūt eum supra se-
pulcra filiorum dauid. Et celebrauit
eius exequias uniuersus iuda. et omēs
habitatores iherusalem: regnauitq;
manasses fili⁹ ei⁹ p̄ eo.

Quoddecim annorū erat manasses
cum regnare cepisset: et quinquā-
gintaquinque annis regnauit ī iherlm.

fecit autem malū coram dño iuxta
abominaciones gentiū quas subuer-
tit dñs corā filiis israhel: et cōuersus
instaurauit excelsa que demolitus fu-
erat ezechias pater ei⁹: et construxitq; aras
baalim. et fecit lucos: et adorauit omnē
militiam celi et coluit eam. Edificauit
quoq; altaria ī domo dñi: de qua di-
xerat dñs in iherlm erit nomen meū ī
eternū. Edificauit autē ea cuncto exerci-
tū celi. ī duobz attijs domus domini:
transireq; fecit filios suos p̄ ignem in
ualle beniamin. Obseruabat somnia.
sectabat̄ auguria: maleficis artibus
inserviebat. Habebat secum magos
et incantatores: multaq; mala operat⁹
est corā dño ut irritaret eū. Sculptile
quoq; et cōflatile signū posuit ī domo
dñi: de qua locutus ē dñs ad dauid
et ad salomonē filiū eius dicens. In
domo hac et in iherusalē quā elegi de
cūctis tribubz israhel ponā nomē meū
in sempiternū: et mouere non faciam
pedem isrl de terra quā tradidi patribz
eorum: ita dumtaxat si custodierint
facere que p̄cepi eis cunctamq; legem
et ceremonias atq; iudicia q̄ mādaui
per manū moyli. Igit̄ manasses sedu-
xit iudam et habitatores iherusalē: ut
faceret malū sup̄ omēs gentes quas
subuerterat dominus a facie filiorum
israhel. Locutusq; est dñs ad eū et ad
p̄ph̄am illius: et attendere noluerunt. Id-
circo sup̄induxit eis principes exercit⁹
regis assiriorū: reperūtq; manassen: et
vinctum cathenis atq; cōpedibus du-
xerunt in babilonē. Qui postq; con-
gustatus est orauit dñm deū suū: et
egit penitentiā valde coram deo p̄m
suorum. Deprecatusq; ē eum et obse-
cravit intente. et exaudiuit orationē
eius: reduxitq; eū iherlm ī regnū suū: et

cognouit manasses quod dominus
 ipse esset deus. Post hec edificauit mu-
 rum extra ciuitatem dauid ad occidentem
 syon. in conualle ab introitu porte pi-
 scium per circuitum usque ad osel: et exalta-
 uit illum uehementer. Constituitque princi-
 pes exercitus in cunctis ciuitatibus iuda
 munitis. et abstulit deos alienos. et
 simulacrum de domo domini: aras quoque
 quas fecerat in monte domus domini et in
 iherusalem: et proiecit omnia extra urbem.
 Porro instaurauit altare domini: et im-
 molauit super illud uictimam et pacifica
 et laudem. precepitque iude ut seruiret domino
 deo israel. Attamen adhuc populus
 immolabat in excelsis domino deo suo. Re-
 liqua autem gestorum manasse. et obsecra-
 tio eius ad deum suum: uerba quoque ui-
 dentiū qui loquebantur ad eum in nomine
 domini dei israel continentur in libro
 regum israel. Oratio quoque eius
 et exauditio et cuncta peccata atque con-
 temptus: loca etiam in quibus edificauit
 excelsa et fecit lucos et statuas antequam
 ageret penitentiam: scripta sunt in libro
 regum. Dormiuit ergo manasses
 cum patribus suis: et sepelierunt eum in domo
 sua: regnauitque pro eo filius eius amon.
 Viginti duorum annorum erat cum regnare
 cepisset: et duobus annis regnauit in ihe-
 rusalem. fecitque malum in conspectu domini sicut
 fecerat manasses pater eius: et cunctis ydo-
 lis que manasses fuerat fabricatus im-
 molauit atque seruiuit: et non est reueritus
 faciem domini sicut reueritus est manasses pa-
 ter eius: et multo maiora deliquit. Cumque
 diuassent aduersus eum filii sui interfecerunt
 eum in domo sua: porro reliqua populi
 multitudo celsis hijs que amon percusserrat
 constituit regem iosiā filium eius pro eo.

Octo annorum erat iosiā. **C. xxxiii.**
 as cum regnare cepisset: et triginta

et uno anno regnauit in iherusalem. fecit
 quoque quod erat rectum in conspectu domini: et
 ambulauit in uisibus dauid patris sui:
 non declinauit neque ad dexteram neque
 ad sinistram. Octauo autem anno regni
 sui cum adhuc esset puer. cepit querere
 deum patris sui dauid: et duodecimo
 anno postquam reperat. mūdauit iudam
 et iherusalem ab excelsis et lucis simula-
 cris: et sculptilibus. Destrueruntque coram
 eo aras baalim: et simulacra que suppo-
 sita fuerant demoliti sunt. Lucos etiam et
 sculptilia succidit atque comminuit: et
 super tumulos eorum qui eis immolare
 consueuerant fragmina dispersit. Omnia pre-
 terea sacerdotum combussit in altaribus ydo-
 lorum: mūdauitque iudam et iherusalem. Sed
 et in urbibus manasse et ephraim et sy-
 meon usque neptalim cuncta subuertit.
 Cumque altaria dissipasset et lucos et
 sculptilia contriuisset in frusta. cunctaque
 delubra demolitus esset de uniuersa
 terra israel: reuersus est iherusalem. Ugitur
 anno octauodecimo regni sui mūda-
 ta iam terra et templo domini: misit saphan
 filium eselie et maasiam principem ciuita-
 tis. et ioha filium ioachaz armentari-
 is: ut instaurarent domum domini dei sui.
 Qui uenerunt ad helchiam sacerdotem
 magnū: acceptaque ab eo pecunia que
 illata fuerat in domum domini. et quam con-
 gregauerant leuite et ianitores de ma-
 nasse et ephraim et uniuersis reliquijs
 israel. ab omni quoque iuda et beniamin et
 habitatoribus iherusalem: tradiderunt in ma-
 nibus eorum qui perant operarijs in do-
 mo domini: ut instaurarent templum. et
 infirma queque sarcirēt. At illi dederunt
 eam artificibus et cementarijs: ut emerēt
 lapides de lapidicinis. et ligna ad
 commissuras edificij. et ad conuersionem
 domorum quas destruxerant reges

iuda. Qui fideliter cūda faciebāt. Erāt autē ppositi operantiū iadab et abdias de filiis merari. zacharias et mosollā de filiis raath. q̄ urgebāt opus: omēs leuite scientes organis canere. Super eos vero qui ad diuersos usus onera portabant: erant scribe. et magistri de leuitis ianitores. Cūq; efferent pecuniā q̄ illata fuerat in templū domini. reperit helchias sacerdos librum legis dñi per manū moyli: et ait ad saphan scribā. Librū legis inueni i domo dñi: et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regē: et nuntiavit ei dicens. Omnia que dedisti in manu seruoꝝ tuoꝝ: ecce complent. Argentū qđ repertū est in domo domini cōflauerūt: datumq; est pfectis artificū. et diuersa opera fabricantiū. p̄terea tradidit michi helchias sacerdos hūc librū. Quē cum rege p̄sente recitasset. audissetq; ille verba legis. scidit vestimenta sua: et precepit helchie et aichan filio saphan. et abdon filia micha. saphan quoq; scribe. et asaie seruo regis dicens. Ite et orate dñm pro me. et pro reliquijs israhel et iuda: super uniūsis sermonibz libri istius qui repertus est. Magnus enim furor dñi stillauit sup nos: eo q̄ non custodierint patres nostri verba dñi. ut facerent omnia que scripta sunt in isto volumine. Abijt ergo helchias et hī qui simul a rege missi fuerāt ad oldan ppheten uxorem sellū filij thecuath. filij aras. custodis vestiū. quo habitabat in iherlm in secunda: et locuti sunt ei verba que supra narrauimus. At illa respōdit eis. Hec dicit dñs de⁹ israhel. Dicite viro q̄ misit vos ad me. Hec dicit dñs. Ecce ego inducā mala sup locū istū et sup habitatores ei⁹: cūdaq; maledicta que scripta sunt i libro hpc.

quē legerunt coram rege iuda: quia dereliquerūt me et sacrificauerūt dñs aliēis ut me ad iracundiā puocarent in cundis operibz manuū suar. Qđcirco stillabit furor meus sup locū istū: et nō extinguet. Ad regem autē iuda qui misit vos p dñō deprecando. sic loquimini. Hec dicit dñs deus isrl. Quomā audisti verba voluminis. atq; emollitum est cor tuū. et humiliatus es i conspectu dñi sup hīs que dicta sunt contra locum hunc et habitatores iherlm: reueritusq; faciē nrā scidisti vestimenta tua et fleuisti corā me: ego q̄ reaudiui te dicit dñs. Nam enī colligam te ad patres tuos: et infereris i sepulcrū tuū in pace: nec videbunt oculi tui malum qđ ego indudurus sum sup locū istū et sup habitatores ei⁹. Retulerūt itaq; regi cūda q̄ dixerat. At ille cōuocatis vniuersis maioribz natu iuda et iherusalem ascendit in domum dñi: unaq; omēs viri iuda et habitatores iherlm. sacerdotes et leuite et cūctus ppls a minimo usq; ad maximū. Quibz audiētibz in domo dñi legit rex omnia verba voluminis: et stans in tribunali suo percussit fedus coram domino ut ambularet post eum. et custodiret precepta et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo. et in tota anima sua: faceretq; que scripta sunt in volumine illo quod legerat. Adiurauit quoq; sup hoc omnes qui reperti fuerant in iherusalem et beniamin: et fecerunt habitatores iherusalem iuxta pactum domini dei patrū suorum. Abstulit ergo iohias cūctas abominationes de vniuersis regionibz filioꝝ israhel: et fecit omēs q̄ residui erāt i isrl euire dñō deo suo. Cūctis diebz ei⁹ nō recesserūt a dñō deo patrū suoz. **C. xxxv.**

Fecit autem iosias in iherusalē phasē
 dñō: quod immolatū ē q̄rtade-
 cima die mensis primī. Et constituit
 sacerdotes ī officiis suis: hortatusq; ē
 eos ut ministrarent in domo domini.
 Leuitis quoq; ad quorū eruditionem
 om̄s israhel sanctificabat dñō: locut⁹
 est. Ponite archam in sanduario tem-
 pli: quod edificauit salomon fili⁹ da-
 uid regē israhel. Nequaquā enī eā ultra
 portabitis. Nūc ergo ministrate dñō
 deo uestro et pplo eius israhel: et p̄para-
 te uos p̄ domos et cognationes v̄ras
 in diuisionibz singulorū sicut precepit
 dauid regē israhel. et descripsit salomon
 filius eius: et ministrate in sanduario
 per familias turmasq; leuiticas: et san-
 ctificati immolate phasē. Fratres etiā
 uestros ut possint iuxta uerba que lo-
 cutus est dominus in manu moysi fa-
 cere. p̄parate. Dedit p̄terea iosias om̄i
 populo qui ibi fuerat inuentus in sole-
 mnitate phasē agnos et hedos de gre-
 gibus et reliqui pecoris triginta milia:
 boumq; tria milia. Nec de regis uni-
 uersa substantia. Dures quoq; eius
 sp̄ore quod uouerāt obtulerūt: tā pplo
 q̄ sacerdotibz et leuitis. Porro helchi-
 as et zacharias et iehiel principes do-
 mus dñi dederūt sacerdotibz ad facien-
 dum phasē pecora cōmixtim duo mi-
 lia sexcenta: et boues trecentos. Chone-
 nias aut et semeias etiā et nathanahel
 fratres eius. nectō alabias et iahihel
 et iozabad principes leuitarū. Dederūt
 ceteris leuitis ad celebrandum phasē.
 quinq; milia pecorum: et boues quin-
 gentos. Preparatūq; ē ministeriū et
 steterunt sacerdotes ī officio suo: leuite
 quoq; in turmis iuxta regis imperiū:
 et immolatū est phasē. Asperseruntq;
 sacerdotes manus suas sanguine: et

leuite detraherūt pelles olocauistorū: et
 separauerūt ea. ut darent per domos et
 familias singulorū: et offerrent dñō si-
 cut scriptū est in libro moysi. De bubz
 fecerūt quoq; similiter. Et assauerunt
 phasē sup ignē: iuxta quod ī lege scri-
 ptum est. Pacificas uero hostias coxe-
 runt in lebetis. et carabis et ollis: et fe-
 stinato distribuerūt uniuerse plebi: sibi
 aut et sacerdotibz postea parauerunt.
 Nam ī oblatione olocauistorū. et adi-
 pum usq; ad nodē sacerdotes fuerūt
 occupati: unde leuite et sibi et sacerdo-
 tibus filiis aaron parauerunt nouissi-
 mis. Porro cantores filij asaph sta-
 bant ī ordine suo: iuxta p̄ceptū dauid
 et asaph et eman et idithun p̄phetarū
 regis. Janitores uero p̄ portas singu-
 las obseruabāt: ita ut ne pundo qui-
 dam discederent a ministerio. Quāob-
 rem et fratres eorū leuite parauerūt eis
 cibos. Omnis igit cultura dñi rite cō-
 pleta ē in die illa: ut facerent phasē. et
 offerret olocauista sup altare domini
 iuxta p̄ceptum regis iosie. feceruntq;
 filij israhel qui reperi fuerāt ibi phasē
 in tempore illo et solemnitate azimo-
 rum: septē diebz. Nō fuit phasē simile
 huic in israhel a diebz samuelis p̄phe-
 te: sed nec quisquā de cunctis regibus
 israhel fecit phasē sicut iosias sacerdo-
 tibus et leuitis et om̄i iude et israhel q̄
 reperi fuerat: et habitantibz in iheru-
 salem. Octauodecimo anno regni io-
 sie. hoc phasē celebratum est. Postq; in-
 staurauerat iosias templū. ascendit
 necho regē egipti ad pugnandū. ī car-
 chamis iuxta euseaten: et processit ī oc-
 cursum eius iosias. At ille missis ad
 eum nūcijs ait. Quid nūchi et tibi regē
 iude? Nō aduersum te hodie uenio.
 sed contra aliam pugno domum: ad

quā me deus festinato ire p̄cepit. Desi-
ne aduersum deū facere qui mecum est:
ne interficiat te. Soluit iosias reuerti
sed parauit contra eum bellū: nec ac-
quieuit sermonibz nechas ex ore dei:
verum p̄cepit ut dimicaret in campo
mageddo. Ibiq; vulnerat⁹ a sagitta-
rijs dixit pueris suis. Educite me de
prelio: quia opido vulnerat⁹ sū. Qui
translulerūt eum de curru in alterum
currum qui sequebat⁹ eū more regio: et
asportauerūt eum ī iherlm. Mortuusq;
est. et sepult⁹ in mausoleo patrū suorū:
et uniuersus iuda ⁊ iherusalē luxerunt
eum: ieremias maxime: cuius omnes
cantores atq; cātatrices usq; ī presen-
tem diē lamentationes sup iosiam re-
plicant: ⁊ quasi legē obtinuit ī israhel.
Ecce scriptū fertur ī lamentationibus.
Reliqua autē ēmonū iosie. ⁊ misericor-
diarū ei⁹ q̄ lege p̄cepta sūt dñi: op̄a q̄
illi⁹ p̄ma ⁊ nouissima scripta sūt in li-
bro regū iuda et israhel. **C. xxxvi.**
Tulit ergo p̄plus terre ioachaz fili-
um iosie: ⁊ constituit regem pro
patre suo in iherlm. Vigintiūq; annorū
erat ioachaz cū regnare cepisset: ⁊ tribz
mensibus regnauit ī iherlm. Amouit
autē eum rex egipti cū uenisset ī iherlm:
et cōdemnauit terrā centū talentis ar-
genti ⁊ talento auri. Constituitq; pro
eo regem eliachim fratrem eius sup iudā
et iherusalē: ⁊ uertit nomen ei⁹ ioakim.
Ip̄m uero ioachaz tulit secum: ⁊ addu-
xit in egiptū. Vigintiūq; annorū
erat ioakim cū regnare cepisset: ⁊ un-
decim annis regnauit in iherusalem:
fecitq; malū corā dño deo suo. Cōtra
hūc ascendit nabuchodonosor rex chal-
deorū: ⁊ uindictam cathenis duxit in ba-
bilonem: ad quā ⁊ uasa dñi trāstulit.
et posuit ea ī templo suo. Reliqua autē

uorū ioakim. et abominationū ei⁹
quas operatus ē. ⁊ que inuenta sunt
in eo. continent in libro regū iuda et
israhel. Regnauit autē ioachim filius
eius pro eo. Quidā ānorū erat ioachim
cū regnare cepisset: et tribz mensibz
ac decem diebz regnauit in iherusalē:
fecitq; malū in conspectu dñi. Cūq;
āni circulus uolueret: misit nabucho-
donosor rex nūcios qui et adduxerūt
eum in babylonē: asportatis simul pre-
ciosissimis uasis domus dñi. Regem
uero constituit sedechiam patrū eius
sup iudā et iherusalē. Triginti ⁊ uni⁹
āni erat sedechias cū regnare cepisset:
et undecim ānis regnauit in iherusalē.
fecitq; malū in oculis dñi dei sui: nec
erubuit faciem ieremie p̄phete loquentis
ad se ex ore dñi. A rege quoq; nabu-
chodonosor recessit qui adiurauerat
eum p̄ deū: et indurauit ceruicē suam
et cor: ut nō reuerteteret ad dñm deum
israhel. Sed et uniuersi principes sacer-
dotum et p̄plus p̄uacati sunt inique
iuxta uniuersas abominationes genti-
um: et polluerunt domū dñi quā san-
tificauerat sibi in iherusalē. Mittebat
autē dñs deus patrū suorū ad illos p̄e-
manū nūciorū suorū de nocte surgens
et quotidie commouēs: eo q̄ parceret
populo et habitaculo suo. At illi sub-
sannabāt nūcios dei ⁊ paruipendebāt
sermōnes ei⁹: illudebātq; p̄phetis: do-
nec ascenderet furor dñi in pplm eius. ⁊
esset nulla curatio. Adduxit enī super
eos regem chaldeorū: ⁊ interfecit iuue-
nes eorū gladio in domo sanduarij.
Non est misertus adolescentis ⁊ uirgi-
nis et senis nec decrepiti quidem: sed o-
mnes tradidit ī manibz eius: uniuersa-
sq; uasa domus dñi tam maiora q̄
minora. et thesauros templi et regis

et principū trāstulit ī babilonē. Incen-
derūt hostes domū dei: destruxerūtq; mu-
rum iherlm. Unūq; turres combus-
serūt: et quicquid p̄ciosū fuerat demoli-
ti sūt. Si quis euaserat gladiū. duct⁹
in babilonē lūuit regi et filiis eius: do-
nec imperaret rex persarū. et compleret
fimo dñi ex ore ieremie: et celebraret ter-
ra sabbata sua. Cūdis enī diebz deso-
lationis egit sabbatum: usq; dū com-
plerent septuaginta anni. Anno autē
primo cyri regis persarū ad replendū
sermonē dñi quē locutus fuerat p̄ os
ieremie. suscitauit dñs sp̄ritū cyri regis
persarū: q̄ iussit p̄dicari ī unūso regno
suo etiā p̄ scripturam dicēs. Hec dicit
cyrus rex persarū. Omnia regna terre de-
dit michi dñs de⁹ celi: et ip̄e p̄cepit mi-
chi ut edificarē ei domū in iherlm q̄ est
in iudea. Quis ex vobis ē in omni p̄plo
eius? Sit dominus deus suus cum
eo et ascendet. *Oratio manasse.*

Domine de⁹ omnipotēs p̄m no-
stroz abrahā ysaac et iacob et
semini eoz iusto. q̄ fecisti celū
et terrā cū omni ornatu eoz: q̄ signasti
mare v̄bo p̄cepti tui: q̄ cluisti abyssū
et signasti terribili et laudabili nomini
tuo. quē omēs pauent. et tremūt a vul-
tu virtutis tue: et insistentabilis ira
super peccatores conuinationis tue:
immemsa vero et inuestigabilis miseri-
cordia promissionis tue: qm̄ tu es do-
minus altissim⁹ sup̄ omnē terrā lōga-
nimis. et multū misericors: et penitens
super maliciā hominū. Tu autē dñe se-
cundū bonitātē tuā promisti peniten-
tiam remissionis peccatorū: et tu deus
iustoz. nō posuisti penitentiā iustis.
abrahā ysaac et iacob. hīs qui tibi

non peccauerūt: quoniam peccauī super
numerū arene maris. multiplicatē sūt
iniquitates mee: incuruat⁹ sum in leo
vinculo ferri. et nō ē respiratio michi:
quia excitauī iracundiā tuā et malū
corā te feci statuens abominationes
et multiplicās offensiones. Et nunc
flecto genua cordis mei: p̄rans ad te
bonitatem dñe. Peccauī dñe peccauī: et
iniquitatem meā agnosco. Peto rogās
te dñe remitte michi remitte michi: ne
simil perdas me cū iniquitatibz meis:
neq; in eternū reues mala michi: q̄a
indignū saluabis me scdm magnā
misericordiā tuā: et laudabo te semper
omibz diebz vite mee: qm̄ te laudat
om̄is virtus celoz: et tibi est gloria in
secula seculoz amen. *Explicit lib'
parali. 22. Incipit prologus
in libru primum esdre.*

Utrum difficilius sit facere
qd̄ positis. an negare:
interdū statui. Nam vobis
aliqd̄ imperatibz anuere
sententie est: et magnitudo oneris im-
positi ita ceruices p̄mit. ut ante sub fa-
ste ruendū sit quā leuandū. Accedūt
ad hoc inuidoz studia: qui om̄e qd̄
scribimus reprehendendū putant. Et
interdū cōtra se cōscientia repugnāte
publice lacerant que occulte legunt:
intantū ut clamare compellar et dice-
re. Domine libera animā meā a labiis
iniquis et a lingua dolosa. Tercius an-
nus ē q̄ semp scribitis atq; rescribitis
ut esdre liberū et hester vobis de hebreo
trāsserā: quasi nō habeatis greca et la-
tina volumina: aut quicquid illud ē
quod a vobis vertitur nō statim ab
omibz cōspuendū sit. Frustra autem
ut ait quidem niti neq; aliud fatigādo
nisi odiū querere: recte dementie est.

Itaq; obsecro vos mi dominion et ro-
gatione karissimi: ut puata lectione
cōtenti libros nō efferatis in publicū.
nec fastidiosos cibos ingeratis: vitetis
q; eos supciliū. qui iudicare tantum
de alijs et ipsi facere nichil nouerunt.
Si qui aut fecerūt sunt quibz nra nō
displicet hys tribuatis exemplar: am-
monentes ut hebreæ nomina quorū
grandis i hoc volumine copia ē: di-
stinde et p̄ interualla trāscribant. Ni-
chil enī proderit emendasse librum nisi
emendatio librariorū diligentia cōser-
uetur. Nec quēq; moueat qd unus a
nobis editus liber ē: nec apocriphorū
tercij et quarti libri somnijs delectet:
quia et apud hebreos eisdē neemīeq;
sermones in unū volumen coartatur
et que nō habent apud illos. nec de vi-
ginti quatuor senibz sūt procul abiciēda.
Si quis aut septuaginta vobis oppo-
suerit interpres. quorū exemplaria varie-
tas ip̄a lacerata et euersa demonstrat:
nec potest utiq; verū asseri qd diuersū
est: mittite eū ad euangelia. i qbz mul-
ta ponunt q̄si de veteri testamēto que
apud septuaginta interpres nō habent:
velut illud qm̄ nazaren⁹ vocabit. et
ex egipto vocauit filiū meū. et videbūt i
quē cōpunerūt. mltaq; alia. q̄ latiori
opri reseruamus: et querite ab eo ubi
scripta sūt. Cūq; proferre nō potuerit:
vos legite de hys exemplaribz q̄ nup̄
a nobis edita maledicorū quondie
linguis confodiunt. Sed ut ad com-
pendiū veniā: certe qd illaturus sum
equissimū ē. Edidi aliqd qd nō habet
in greco: aut aliter habetur q̄ a me re-
sum ē. quid interpretem laniant? In-
terroget hebreos: et ip̄is auctoribus
translationi mee uel arrogēt uel dero-
gent fidem. Porro aliud est si clausis

quod dicit oculis michi volunt ma-
ledicere: et nō imitant grecorū studiū et
beniuolentiā: q̄ post septuaginta trans-
latores iā tristi euangelio choruscate
iudeos et hebronitas legis veteris inter-
pres aquilā uidelicet et symachū. et the-
odotionē. et curiose legūt. et p̄ origenis
labore in exaplois ecclesijs dedicarūt.
quātomagis latini grati esse deberēt:
qd exultantē certaret greciā a se aliqd
mutuari? Primū enī magnorū sum-
ptuū ē et infinite difficultatis. exempla-
ria posse habere oīa: deinde etiā q̄ habu-
erit. et hebrei sermonis ignari sūt magis
errabūt: ignorātes q̄s et mltis reuis
dixerit. Qd etiā sapiētissimo cuidā nu-
per apud grecos accidit: ut interdum
scripture sensū relinquēs. uniuscuius-
libet interpretis sequeretur errorē. Nos
aut q̄ hebreæ lingue saltē parua habe-
mus scientiā. et latin⁹ nobis ut cūq;
sermo nō deest: et de alijs magis possu-
mus iudicare: et ea q̄ ip̄i intelligimus
in nra lingua promere. Itaq; licet ex-
dra sibi let. uictorq; syron incendia ia-
det: nunq; meū iuuāte cristo silebit e-
loquiū: etiā p̄cisa lingua balbutiet. Le-
gāt q̄ uolūt: q̄ nolūt abiciāt. Euēlēt
apices. lras calūniēt. Magis v̄ra
caritate puorabor ad studiū: q̄ illoꝝ
detractione et odio deterrebor.

*Ex p̄l^t
p̄log⁹ Incipit lib' esdræ prim⁹ c. 1.*

Maño primo cyri regis persarum ut
compleretur verbū domini ex ore iere-
mie suscitauit dominus spiritum cyri
regis persarum: et transduxit vocem o-
mini regno suo. etiā per scripturā dicens.
Hec dicit cyrus rex persarū. Omnia re-
gna t̄re dedit michi dñs d⁹ reli: et ipse
p̄cepit michi ut edificarē ei domū i ihe-
rusalem. que est i iudea. Quis est i no-
bis de uniuerso pp̄lo eius? Sit dñs

illius cum eo. Ascendat in iherusalem
que est in iudea: et edificet domū dei
israhel: ipse est deus qui est in iherlm. Et
omnes reliqui in cūctis locis ubicūq;
habitāt adiuuent eū viri de loco suo:
argēto et auro ⁊ substantia ⁊ pecoribz:
excepto qđ volūtariē offerūt templo
dei quod ē i iherlm. Et surrexerūt prin-
cipēs patrū de iuda ⁊ beniamin ⁊ sacer-
dotes et leuite: omīs cuius suscitauit
deus spiritū: ut ascenderet ad edifican-
dum templū dñi quod erat in iherlm.
Vniuersiq; qui erant in circuitu adiu-
uerunt manus eorū in vasis argēteis
et aureis. in substantia et iūmētis in
suppelledili: exceptis hīs que spōte ob-
tulerant. Rex quoq; cyrus protulerat
vasa templi dñi que tulerat nabucho-
donosor de iherusalē: ⁊ posuerat ea in
templo dei sui. Protulit autē ea cyrus
rex persarū p manū mitridatis filiū ga-
zabar: ⁊ annumerauerit ea sasabasar
principi iude: et hic est numerus eorū.
Siale auree triginta: siale argenteę mil-
le: cultei vigintrinoue: sciphi aurei tri-
ginta: sciphi argentei secūdi quadrin-
gentidecem: vasa alia mille. Omnia
vasa aurea et argentea: quinq; milia
quadringenta. Vniuersa tulit sasaba-
sar: cum hīs qui ascendeāt de tran-
smigratione babilonis i iherusalē. **C. 11.**

Hij sunt autē filij provincie qui a-
scenderunt de captiuitate quam
translulerat nabuchodonosor rex ba-
bilonis in babilonē: ⁊ reuersi sunt in
iherusalē et iudeā. unusquisq; in ciuita-
tem suā: qui venerunt cum zorobabel
⁊ iehua neemīa saraia rabelaya. mar-
dochay bēssan. mesphar. beguai. reū baa-
na. Numer⁹ virorū ppli isrl. filij pha-
res: duo milia centūseptuaginta duo.
filij saphatia: trecentūseptuaginta duo.

filij area: septingēseptuagintaquinq;
filij pbennoab filiorū iosue ioab: du-
o milia octingētiduo decim. filij be-
lam: milleducētiūquagintaquatuor.
filij zethua: nongentiūquadrage-
ntaquinq;. filij zachai: septingenti sepa-
ginta. filij bani: secentiūquadrage-
nta duo. filij bebai: secentiūvigintitres. fi-
lij azgad: milleducētiūvigintiduo. fi-
lij adoniam: secentūseptuaginta septē. filij
beguai: duo milia quinquaginta septē.
filij adin: quadringētiūquaginta-
quatuor. filij atter qui erant ex eze-
chia: nonaginta octo. filij belai: tre-
centiūvigintitres. filij iora: centūduo-
decim. filij asem: ducentiūvigintitres.
filij gebbar nongentiūq;. filij beth-
leem: centūvigintitres. Viri nethu-
pha: quinquaginta septē. Viri anathot:
centūviginti octo. filij azmauech:
quadraginta duo. filij cariathiarim
cephira et beroth: septingenti quadra-
gentatres. filij rama et gabaa: secenti-
ūviginti unus. Viri machmas: centū-
vigintiduo. Viri bethel et thar: ducenti-
ūvigintitres. filij nebo: quinquagin-
ta duo. filij megbis: centūquingua-
ginta septē. filij belam alteri⁹: milledu-
centiūquagintaquatuor. filij arim:
trecentiūviginti. filij lodadim et onō: se-
ptingentiūviginti quinq;. filij ihericho:
trecentiūquadrageintaquinq;. filij se-
naa: tria milia secentūtriginta. Sacer-
dotes. filij idaia in domo iesue: non-
gentiūseptuagintatres. filij emmer: mil-
le quinquaginta duo. filij phellur:
milleducētiūquadrageinta septem. filij
arim: mille decem ⁊ septem. leuite. fi-
lij iesue ⁊ cedmibel filiorū odeuie: septu-
agintaquatuor. Cantores. filij asaph:
centūviginti octo. filij ianitorum.
filij sellum filij atter filij telmon. filij

accub filij attita filij sobai: unius centum triginta nouē. Machinnei. filij sia filij asupha filij tebbaoth filij ceros filij siaa filij phadon filij lebana filij azaba filij accub filij agab filij selmai filij anan filij gaddel filij gaer filij raa hia filij rasin filij nechda filij gazem filij azec filij phasea filij belee filij asemia filij munim filij nephusim filij bechue filij acupha filij azur filij besluth filij maيدا filij arsa filij bercos filij si sara filij thema filij nasia filij arthupha filij seruoy salomonis: filij sothei filij sophereth filij pharuda filij iala filij dercon filij geddel filij saphata filij athil filij phocereth qui erant de assebaim: filij anim. Omnes nathinnei et filij seruorū salomonis: trecenti nonaginta duo. Et hi qui ascenderunt de thelmala thelarisa cherub et don et mer: et non potuerūt indicare domū patrum suorū et semen suum: utrum ex israel essent. filij dalaia filij tobias filij nechoda sexcenti quinquaginta duo. Et de filiis sacerdotū filij iobia filij accos filij bezellai qui accepit de filiabus bezellai galaaditis uxorem: et vocatus est nomine eorū. Hi qui querierunt scripturam genealogie sue et nō inuenerunt: et eiedi sunt de sacerdotio. Et dixit atherlatha eis: ut nō comederēt de sancto sanctorum: donec surgeret sacerdos doctus atq; perfectus. Omnis multitudo quasi unus quadraginta duo milia trecenti septuaginta: receptis seruis eorū et ancillis qui erāt septem milia trecenti triginta septem: et in ipsis cantores atq; cantatrices ducenti. Equi eorū sexcenti triginta sex: muli eorū ducenti quinquaginta quinque: camelus eorū quadringenti triginta quinque: asini eorū sex milia septingenti viginti. Et de principibus

patrum cum ingrederent templum dñi quod est in iherlm: sponte obtulerunt in domū dei ad reedificandā eam in loco suo. Secundū vires suas dederunt impensas operis: auri solidos quadraginta milia et mille: argenti minas quinque milia: et vestes sacerdotales centum. Habitauerūt ergo sacerdotes et leuite et de populo et cantores et ianitores et nathinnei in urbibus suis: uniuersusq; israel in ciuitatibus suis. **C. m.** amq; venerat mensis septimus: et erāt filij israel in ciuitatibus suis. Congregatus est ergo populus quasi vir unus in iherlm: et surrexit iosue filius iosedech: et fratres eius sacerdotes: et zorobabel filius salathiel: et fratres ei: et edificauerunt altare dei israel: ut offerrent in eo olocaustomata: sicut scriptum est in lege moysi viri dei. Collocauerunt aut altare dei sup bases suas de terrenis eos per circuitū populi terrarū: et obtulerunt sup illud olocaustū dño mane et vespere. fecerūtq; solemnitatem tabernaculorū sicut scriptū est: et olocaustum diebus singulis p ordinē scdm pceptum opus diei in die suo: et post hec olocaustū iuge tam in kalendis q; in uniuersis solemnitatibus domini qui erant consecrate: et in omnibus in quibus ultra offerebatur munus dño. A primo die mensis septimi: ceperunt offerre olocaustum dño: porro templū dei nondū fundatum erat. Dederunt aut pecunias latomis et cementariis: cibū q; et potum et oleū sydonijs et tyrisq;: ut deferret ligna cedrina de libano ad mare ioppen: iuxta quod pceperat cyrus rex persarum eis. Anno aut secundo aduentus eorū ad templum dei in iherusalē mense scdo ceperunt zorobabel filius salathiel et

iosue filius iosedechi ⁊ reliqui de fratribus eorum sacerdotes et leuite. et omnes qui venerant de captiuitate in iherlm: et constituerunt leuitas a viginti annis et supra. uturgeret opus dñi. Stetit q; iosue et filij eius et fratres eius. redmihel et filij eius. ⁊ filij iuda quasi vir unus. ut instarent super eos qui faciebant opus in templo dei: filij enadab. et filij eorū. et fratres eorum leuite. Fundato igitur a cementarijs templo dñi steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis: et leuite filij asaph in cymbalis: ut laudarent deum p manus dauid regis isrl. Et continebant in ymnis ⁊ confessione dño quoniā bonus: qm̄ in eternū misericordia eius sup israhel. Omnis quoq; pplus vociferabatur clamore magno in laudando dñm: eo qd fundatū esset templū dñi. Plurimi etiā de sacerdotibz ⁊ leuitis et principes patrū et seniores q̄ viderant templū prius cū fundatum esset. et tpc templū in oculis eorum flebant voce magna: et multi vociferantes in leticia eleuabant vocem: nec poterat quisq; agnoscere vocē clamoris letantium. ⁊ vocē fletus ppli. Commixtim enī pplus vociferabatur clamore magno: et vox audiebatur procul. Audierunt autē hostes iude et beniamin q̄a filij captiuitatis edificarent templū dño deo israhel: et accedentes ad zorobabel. ⁊ ad principes patrū. dixerunt eis. Edificemus vobiscū: quia ita ut vos querimus deum vestrū. Ecce nos immolauimus victimas a diebus assoraddan regis assur: qui adduxit nos huc. Et dixit eis zorobabel et iosue: et reliqui principes patrū israhel. Non est nobis et vobis ut edificemus domū deo nro: sed nos ipsi soli edificabim⁹ deo nro:

sicut pcepit nobis cyrus rex persarū. statum est igitur ut pplus terre impediret manus ppli iude: et turbaret eos in edificando. Conduxerunt autē aduersus eos siliatores: ut destrueret siliū eorum omnibz diebus cyri regis persarū. **C. m.** In regno autē assueri ipse ē artaxerxes. in principio regni ei⁹ scripserunt accusationē aduersus habitatores iude et iherusalē. Et in diebz artaxerxis scripsit besellam mitridates ⁊ thabeel. et reliqui qui erant in cōsilio eorum ad artaxerxen regem persarū. Epistola autem accusationis scripta erat syriace: et legebat sermone syro. Reum beeltheem et samisai scriba scripserunt epistolā unā de iherlm artaxerxi regi huiusmodi. Reū beeltheem et samisai scriba ⁊ reliqui siliatores eorum. dynei ⁊ aphasathai cherphalei. arphasei. herchuei babilonij susannachei dyei. et elamite. et ceteri de gentibz quas transtulit salmanasar magnus et gloriosus: ⁊ habitare eas fecit in ciuitatibz samarie. ⁊ in reliquis regionibz trans flumen in pace. Hoc ē exemplar epistole quā miserunt ad eū. Artaxerxi regi: serui tui viri qui sunt trās fluuiū salutē dicūt. Notum sit regi: quia iudei qui ascenderūt a te ad nos venerūt in iherusalē ciuitatē rebellem ⁊ pessimā: quā edificant retruentes muros eius ⁊ parietes componētes. Nunc igitur notū sit regi: quia si ciuitas illa edificata fuerit et muri eius instaurati. tributū et vengal et annuos redditus nō dabunt: ⁊ usq; ad reges hec noxa pueniet. Nos ergo memores salis qd in palatio comedimus: quia lesiones regis videre nephas ducimus: idcirco misimus et nūciauim⁹ regi. ut recenseas in libris historiā patrū tuorum. et inuenies

scriptū in commentarijs ⁊ scies quoniam
 urbs illa urbs rebellis est et nocens
 regibus et provincijs ⁊ bella concitant
 in ea ex diebus antiquis: quāobrem et
 ciuitas illa destruda est. Nūciamus
 nos regi: quā si ciuitas illa edificata
 fuerit ⁊ muri ipsius instaurati: posses-
 sionem trans flumiū nō habebis. Ver-
 bum misit rex ad reūbeeltheem ⁊ sam-
 sai scribam ⁊ ad reliquos q̄ erant in
 consilio eorū habitatores samarie ⁊ et
 ceteris trans flumiū: salutem dicens et
 pacē. Accusatio quā misistis ad nos
 manifeste lecta est corā me: ⁊ a me pre-
 ceptū ē ⁊ recensuerūt: inuenerūtq; quā
 ciuitas illa a diebus antiquis aduersum
 reges rebellat: ⁊ seditiones et plia con-
 citant in ea. Nam et reges fortissimi
 erant in iherlm: qui et dominati sunt
 omni regioni q̄ trans flumiū est. Tribu-
 tum quoq; ⁊ uedigal et redditus acci-
 piebāt. Nūc ergo audite sententiā: ut
 prohibeatis viros illos ⁊ urbs illa
 non edificetur: donec si forte a me mis-
 sum fuerit. Videte ne negligenter hoc
 impleatis: et paulatim crescat malū
 contra reges. Itaq; exemplū edicti ar-
 taseris regis lectum ē corā reūbel-
 theem et sam sai scriba ⁊ consiliarijs
 eorū: ⁊ abierūt festini in iherlm ad iu-
 deos: ⁊ prohibuerūt eos in brachio et
 robore. Tūc intermissū est opus domi
 dñi in iherlm: et nō fietat usq; ad annū
 scdm regni darij regis p̄sarū. **C. v.**

Prophetauerūt autē aggeus pro-
 pheta ⁊ zacharias filius addo:
 prophetantes ad iudeos qui erant in
 iuda et iherlm in nomine dei israhel.
 Tūc surrexit zorobabel fili⁹ salathiel
 et iosue filius iosedech et ceperūt edifi-
 care templū dñi in iherlm: ⁊ cū eis pro-
 phete dei adiuuantes eos. In ipso autē

tempore venit ad eos thantannai qui
 erat dux trans flumen et starbuzan-
 nai et consiliarij eorū: sicq; dixerūt eis.
 Quis dedit vobis cōsiliū ut domum
 hanc edificaretis: ⁊ muros ei⁹ instau-
 raretis? Ad qd respondim⁹ eis: que
 essent nomina hominū auctorū edifi-
 cationis illius. Oculis autē dei eorū
 factus est sup senes iudeorū: ⁊ nō potu-
 erūt inhibere eos. Placuitq; ut res ad
 darium referretur: ⁊ tunc satisfacerent
 aduersus accusationē illā. Exemplar
 epistole quā misit thantannai dux re-
 gionis trās flumen et starbuzannai
 et consiliatores ei⁹ aphasarthei q̄ erāt
 trās flumen: ad dariū regem. Seruo
 quē miserāt ei sic scriptus erat. Dario
 regi pax om̄is. Notū sit regi ille nos
 ad iudeā provinciā ad domū dei ma-
 gni que edificat lapide imposito: et li-
 gna ponunt in parietib; opusq; illud
 diligenter extruit ⁊ crescit in manib; eo-
 rum. Interrogauim⁹ ergo senes illos:
 et ita diximus eis. Quis dedit vobis
 potestatem ut domū hanc edificaretis:
 et muros hos instauraretis? Sed et
 nomina eorū quesuimus ab eis ut
 nūciarem⁹ tibi: scripsimusq; nomina
 eorū viroꝝ qui sūt principes in eis. Qu-
 iusmodi autē sermone responderūt
 nobis dicentes. Nos sumus serui dei
 celi et terre: ⁊ edificam⁹ templū qd erat
 extructū ante hos annos multos: quod-
 q; rex israhel magnus edificauerat et
 extruxerat. Postq; autē ad iracundiā
 prouocauerunt p̄res n̄ri deū celi tradi-
 dit eos in manus nabuchodonosor
 regis babilonis chaldei: domū quoq;
 hanc destruxit: ⁊ pplm ei⁹ transtulit in
 babilonē. Anno autē primo cyri regis
 babilonis cyrus rex proposuit edictū:
 ut domus dei edificaretur. Nā ⁊ vasa

templi dei aurea et argentea que nabuchodonosor tulerat de templo quod erat in iherusalem et asportauerat ea in templum babilonis protulit cyrus rex de templo babilonis: et data sunt sasabasar vocabulo quem et principem constituit: dixitque ei. Hec vasa tolle et vade: et pone ea in templo quod est in iherusalem: et domus dei edificetur in loco suo. Tunc itaque sasabasar ille venit et posuit fundamenta templi dei in iherusalem: et ex eo tempore usque nunc edificatur et nondum completum est. Nunc ergo si videtur regi bonum recenscat in bibliotheca regis que est in babilone verumnam a cyro rege iussum fuerit ut edificaret domus dei in iherusalem: et voluntatem regis super hac re mittat ad nos. **C. VI.**

Tunc darius rex precepit: et recensuerunt in bibliotheca librorum qui erant repositi in babilone: et inuentum est in ecbathanis quod est castrum in medena provincia volumen unum: talisque scriptus erat in eo commentarius. Anno primo cyri regis: cyrus rex decreuit ut domus dei edificaretur que est in iherusalem in loco ubi immolant hostias: et ut ponant fundamenta suppositantia altitudinem cubicorum sexaginta et latitudinem cubicorum sexaginta: ordines de lapidibus impositis tres: et sic ordines de lignis novis. Sumptus autem de domo regis dabunt. Sed et vasa templi dei aurea et argentea que nabuchodonosor tulerat de templo iherusalem et attulerat ea in babilonem reddant et referant in templum iherusalem in locum suum: que et posita sunt in templo dei. Nunc ergo thantannai dux regionis que est trans flumen et starbuzannai et consiliarius vestri apharsachei qui estis trans flumen procul recedite ab illis: et dimittite fieri templum dei illud a duce iudeorum

et a senioribus eorum: et domus dei illa edificetur in loco suo. Sed et a me preceptum est: quid oporteat fieri a presbiteris iudeorum illis ut edificetur domus dei: scilicet ut de archa regis id est de rebus que dantur de regione trans flumen studiose sumptus dent viris illis: ne impediant opus. Quod si necesse fuerit et vitulos et agnos et hedos in holocaustum deo celi: frumentum sal vinum et oleum secundum ritum sacerdotum qui sunt in iherusalem detur eis per singulos dies: ne sit in aliquo querimonia: et offerant oblationes deo celi orantque pro vita regis et filiorum eius. A me ergo positum est decretum: ut omnis homo qui hanc mutauerit iussionem tollat lignum de domo ipsius et erigat et configatur in eo: domus autem eius publicetur. Deus autem qui habitare fecit nomen suum ibi: dissipet omnia regna: et populum qui extenderit manum suam ut repugnet: et dissipet domum dei illam que est in iherusalem. Ego darius statui decretum: quod studiose impleri volo. Agitur thantannai dux regionis trans flumen et starbuzannai et consiliarius eius secundum quod preceperat darius rex: sic diligenter executi sunt. Seniores autem iudeorum edificabant: et prosperabant iuxta prophetiam aggei prophete et zacharie filij ado. Et edificaverunt et construxerunt iubente deo israel: et iubente cyro et dario: et artaxerxe regibus persarum: et compleverunt domum dei istam: usque ad diem tertium mensis adar: que est annus sextus regni darii regis. Secerunt autem filij israel sacerdotes et leuite: et reliqui filiorum transmigrationis: dedicationem domus dei in gaudio: et obulerunt in dedicatione domus dei vitulos centum: arietes ducentos: agnos quatuordecim milia:

hircos caprarū pro peccato toti⁹ isrl' duodecim iuxta numerū tribuū israhel. Et statuerūt sacerdotes in ordinibz suis: et leuitas in vicibus suis sup opera dei in iherusalem: sicut scriptū est in libro moysi. fecerunt autē filij trāsmigrationis pascha quartadecima die mensis primū. Purificati cū fuerāt sacerdotes. et leuite quasi unus: omnes mundi ad immolandū pascha vniuersis filijs trāsmigrationis. et fratribz suis sacerdotibz. et sibi. Et comederūt filij isrl' qui reuersi fuerāt de trāsmigratione: et omnes qui se sepeauerāt a cōinquinatiōe gentiū terre ad eos: ut quereret dñm deū isrl'. Et fecerūt solennitatē azimoz septem diebz in leticia quoniā letificauerat eos dñs: et conuerterat cor regis assur ad eos: ut adiuuaret manus eorum in opere domus domini dei israhel. **C. VII**

Post hæc autē verba. ī regno artaxerxis regis persarū. esdras filius saraie. filij azarie. filij helchie. filij sellū. filij sadoch. filij achitob. filij amarie. filij azarie. filij maraioth. filij zarie. filij ozi. filij bocci. filij abisue. filij finees. filij eleazar. filij aaron sacerdotis ab initio: ipse esdras ascendit de babilone: et ipse scriba velox ī lege moysi. q̄ dñs deus dedit isrl'. Et dedit ei rex secūdū manū dñi dei eius bonam sup eū. omnē petitionē eius. Et ascenderūt de filijs isrl'. et de filijs sacerdotū. et de filijs leuitarū. et de cātoribz. et de ianitoribz. et de nathinnis. in iherusalē āno septimo artaxerxis regis: et venerūt in iherusalē mense quinto: ipse est annus septimus regis. Quia in primo die mēsis primū. cepit ascendere de babilone: et in primo die mensis quinti venit in iherusalem. iuxta

manū dei sui bonā sup se. Esdras autem parauit cor suū. ut inuestigaret legem dñi: et faceret. et doceret in israhel preceptū et iudiciū. Hoc est autē exemplar epistole edidit: qd dedit rex artaxerxes esdre sacerdoti. scribe erudito in finonibus et p̄ceptis dñi. et ceremonijs ei⁹ in isrl'. Artaxerxes rex regū: esdre sacerdoti. scribe legis dei celi doctissimo. salutem. A me decretū est: ut cuiusq; placuerit in regno meo de p̄p̄o isrl'. et de sacerdotibz eius. et de leuitis ire in iherusalē. tecū vadat. A facie enī regis. et septem cōsiliatorū eius missus es ut visites iudā et iherusalē. in lege dei tui que est in manu tua: et ut feras argentum et aurū quod rex et cōsiliatores ei⁹ sponte obtulerūt deo israhel: cuius in iherusalē tabernaculū est. Et omne argentū et aurū. quodcūq; inueneris in vniūsa prouincia babilonis. et p̄p̄us offerre noluerit: et de sacerdotibz qui sponte obtulerint domui dei sui que ē in iherusalem libere accipe: et studiose eme de hac pecuniā vitulos. arietes. agnos. et sacrificia et libamina eoz. et offer ea sup altare templi dei vestri qd est ī iherusalē. Sed et si quid tibi et fratribz tuis placuerit de reliquo argento et auro ut faciatis: iuxta voluntatē dei vestri facite. Vasa quoq; que dantur tibi in ministeriū domus dei tui: trade in cōspectu dei in iherusalē. Sed et cetera quibus opus fuerit in domū dei tui: quātūcūq; necesse est ut expendas. dabis de thesauro et de fisco regis. et a me. Ego artaxerxes rex statui atq; decreui. omnibus custodibus arche publice qui sunt trans flumen: ut qd cūq; petierit a vobis esdras sacerdos scriba legis dei celi. absq; mora detis. usq; ad argenti talēta centū. et usq; ad feumēti

choros centū. et usq; ad vini bathos
centū. et usq; ad bathos olei centū: sal
vero absq; mēsurā. Omne qđ ad ritū
dei celi pertinet. tribuat diligenter in
domo dei celi: ne forte irascatur cōtra
regnū regis. et filiorū eius. Vobis qđ
notū facimus de unīus sacerdotibz
et leuitis. cātoribz. et iātoribus. na-
thinneis. et ministris dom⁹ dei huius:
ut vedigal et tributū. et annonas. nō
habeatis potestātē imponendi super
eos. Tu autē esdra. scđm sapientiā dei
tui que est in manu tua cōstitue iudi-
ces et p̄sides. ut iudicēt omni populo
qui est trās flumen: hīs videlicet qui
nouerūt legem dei tui: sed et imperitos
docete libere. Et omnis qui nō fecerit
legem dei tui et legē regis diligenter: iu-
diciū erit de eo siue in mortem siue in
exiliū. siue in cōdemnationē substantie
eius: vel certe in carcerem. Benedictus
dñs deus patrū nostrorū. qui dedit hoc
in corde regis. ut glorificaret domū
dñi que est in iherusalē: et in me incli-
nauit misericordiā suā corā rege et as-
siliatoribz ei⁹. et unīus p̄cipibz regis
potentibz. **Et** ego esortat⁹ manu dñi **C. viii.**
dei mei qđ erat ī me: congregaui de isrl'
principes qđ ascenderūt meū.

Hij sunt ergo p̄ncipes familiāz.
et genealogia eorū qui ascende-
runt meū. in regno artaxerxis regis
de babilone. De filiis fince: gerson.
De filiis ythamar: daniel. De filiis da-
uid: attus. De filiis sechenie. et de filiis
pharos zacharias: et cū eo numerati
sunt viri centūquingaginta. De filiis
phetmoab. helioetai filius zaree: et
cū eo ducenti viri. De filiis sechenie fi-
lius ezechiel: et cum eo trecenti viri. De
filiis addan. nabeth filius ionathan:
et cū eo quingaginta viri. De filiis

helam. ysaias filius athalie: et cū eo
septuaginta viri. De filiis saphatie. ze-
bedia filius michael: et cū eo octoginta
viri. De filiis ioab. obedia filius ihei-
hel: et cū eo ducentidēcē et octo viri. De
filiis selomith. fili⁹ iosphie: et cū eo cen-
tūseaginta viri. De filiis bebai. zach-
arias fili⁹ bebai: et cū eo vigintiocto vi-
ri. De filiis ezeab. iohannan fili⁹ eze-
than: et cū eo centūdecē viri. De filiis a-
donicam. qđ erant nouissimi. et hec no-
mina eorū. heliphelet. et heihel. et sama-
ias: et cum eis seaginta viri. De filiis
beggui. uchai. et zachur: et cū eis septu-
aginta viri. Congregaui autē eos ad
flumiū. qui decurrit ad hama: et man-
simus ibi tribz diebus. Quēsiq; in
ipso. et in sacerdotibz de filiis leui: et
non inueni ibi. Itaq; misi helizer et a-
riel et semeam et helnathan. et arib et
altreū helnathan et nathan. et zacha-
riam. et mesolam. p̄ncipes: et ioarib.
et helnathan sapientes: et misi eos ad
heddo qui est primus in casphie loco.
Et posui in ore eorū verba que loque-
rentur ad heddo. et ad fratres eius na-
thinneos in loco casphie. ut adduce-
rent nobis ministros domus dei no-
stri. Et adduxerūt nobis per manum
dei nostri bonā sup nos virū doctissi-
mum. de filiis mooli. filij leui. filij isrl':
et sarabiam. et filios eius et fratres e-
ius decem et octo. et asabiam. et cū eo
ysaiam de filiis merari: fratresq; eius
et filios ei⁹ viginti. Et de nathinneis.
quos dederat dauid. et p̄ncipes ad-
ministra leuitay: nathinneos ducenti-
tosuiginti. Omnes hij suis nominibz
vocabantur. Et p̄dicaui ibi ieiunium
iuxta flumiū hama: ut affligeremur
coram dño deo nostro. et peteremus
ab eo viā rectā nobis. et filiis nostris.

uniuersiq; substantie nostre. Erubui enim petere regem auxiliū et equites. qui defenderēt nos ab inimico in uia: q̄a dixeram⁹ regi. Manus dei nostri ē sup omnes qui querūt eū in bonitate: et imperiū ei⁹. et fortitudo eius. et furor sup omnes qui dereliquit eū. Ieiunauimus autē et rogauim⁹ deū nostrum pro hoc: et euenit nobis prospere. Et separauī de principibz sacerdotū duodecim. sarabiā et asabiā: et cū eis de fratribus eorū decē. Appendi⁹ eis argentum et aurū. et uasa cōsecrata domus dei nostri. que optulerat rex. et cōsiliatores ei⁹. et principes eius: uniuersiq; isrl. eorū qui inuēti fuerāt. Et appēdi in manibus eorū argenti talēta sexcenta. quinquaginta. et uasa argentea centum: auri centū talēta. et crateras aureas uiginti que habebāt solidos milles: et uasa eris fulgētis optimi dupulcra ut aurū. Et dixi eis. Vos sancti dñi. et uasa sancta: et argentū et aurū quod spōte oblatū est dño deo patrū nostrorū. Vigilate et custodite: donec appendatis corā principibz sacerdotū. et leuitarum. et ducibus familiarum isrl in iherusalem. in thesaurū domus dñi. Susceperūt autē sacerdotes et leuite pōdus argenti. et auri. et uasorum: ut deferret iherusalē. in domū dei nrī. Promouim⁹ ergo a flumine hauiā duodecima die mēsis primī: ut pergeremus iherusalē. Et manus dei nostri sicut sup nos: et liberauit nos de manu inimici et insidiatoris in uia. Et uenimus iherusalē: et mansimus ibi diebus tribz. Die autē quarta appensū est argentū et aurū et uasa ī domo dei nostri per manū remoṥ filij urie sacerdotis: et cū eo eleazar filij finees. cumq; eis iozaded filius iosue et noadaia

filius benoi leuite: iuxta numez. et pōdus omniū. Descriptūq; est omne pondus in tpe illo. Sed et qui uenerāt de captiuitate filij trāsmigrationis obtulerūt olocraustomata deo isrl. uitulos duodecim pro omni p̄plo isrl: arietes nonaginta sex. agnos septuaginta septem. hircos pro peccato duodecim: omnia in olocraustum domino. Dederūt autē edicta regis satrapis q̄ erāt de aspectu regis. et ducibz trās flumē: et eleuauerūt p̄p̄m et domū dei. **C. IX.**

Postq; autē hec cōpleta sunt: accesserūt ad me principes dicentes. Non est separatus p̄p̄us israhel et sacerdotes et leuite a p̄p̄is terrarū: et de abominationibus eorū chananei uidelicet et ethei. et pheresei et ihebuzei. et ammonitay et moabitay et egiptiorū et amorreorū. Tulerūt enī de filiabus eorū sibi et filiis suis: et cōmiscuerūt semen sanctū cum populis terrarū. Manus etiā principū et magistratū fuit in transgressionē hac prima. Cumq; audissem sermonē istum. scidi palliū meū et tunicā: et euelli capillos capitis mei et barbe: et sedi mereus. Conueniunt autē ad me omnes qui timebant uerbū dei isrl. pro transgressionē eorū qui de captiuitate uenerāt: et ego sedebam tristis usq; ad sacrificiū uespertinum. Et ī sacrificio uespertino surrexi de afflictōne mea: et scisso pallio et tunica curuaui genua mea. et expādi manus meas ad dñm deū meum et dixi. Deus meus cōfundo: et erubesco leuare faciē meā ad te: quoniā iniquitates nostre mltiplicate sunt sup caput nostrum: et delicta nostra creuerunt usq; ad celū a diebus patrū nostrorū. Sed et nos ipsi peccauimus grauiter usq; ad diē hanc: et in iniquitatibus nrīs

traditi sumus ipsi. et reges nostri et sacerdotes nostri in manum regum terrarum: et in gladium et in captivitatem et in rapinam et in confusionem vultus: sicut et die hac. Et nunc quasi parum et ad momentum facta est deprecatio nostra apud dominum deum nostrum. ut dimitterent nobis reliquias et daretur pax illius in loco sancto eius: et illuminaret oculos nostros deus noster. et daret nobis vitam modicam in servitute nostra. quia fui sumus: et in servitute nostra non dereliquit nos deus noster: et inclinavit super nos misericordiam coram rege persarum. ut daret nobis vitam et sublimaret domum dei nostri. et reverteret solitudines eius: et daret nobis spem in iuda et iherusalem. Et nunc quid dicemus domine deus noster post hec? Quia dereliquimus mandata tua. que precepisti in manu servorum tuorum prophetarum dicens. Terra ad quam vos ingredimini ut possideatis eam terra immunda est iuxta immunditiam populorum ceterarumque terrarum: abominacionibus eorum qui repleverunt eam ab ore usque ad os in coinquatione sua. Nunc ergo filias vestras ne detis filiis eorum et filias eorum ne accipiat filii vestri: et non queratis pacem eorum et prosperitatem eorum usque in eternum: ut confortemini et comedatis que bona sunt terre. et heredes habeatis filios vestros usque in seculum. Et post omnia que venerunt super nos in operibus nostris pessimis. et in delicto nostro magno: quia tu domine noster liberaisti nos de iniquitate nostra. et dedisti nobis salutem sicut est hodie: ut non converteremur et irrita faceremus mandata tua. neque matrimonia iungeremus cum populis abominacionum istarum. Numquid iratus es nobis usque ad consummationem: ne dimitteres nobis

reliquias ad salutem? Domine deus israel iustus es tu: quoniam derelicti sumus qui saluaremur sicut die hac. Ecce coram te sumus in delicto nostro. Non enim fieri potest coram te super hoc. **C. x.**

Sic ergo orate esdras et implorate deum et flete. et iacente ante templum dei: collectus est ad eum de israel ceterus grandis nimis virorum et mulierum. et puerorum. Et fleuit populus multo fletu. Et respondit sechemias filius iehiel de filiis helam: et dixit esdre. Nos prevaricati sumus in deum nostrum: et duximus uxores alienigenas de populis terre. Et nunc si est penitentia in israel super hoc: preciamus sedes cum domino deo nostro. ut proiciamus uniuersas uxores. et eos qui de hiis nati sunt. Iuxta voluntatem domini et eorum qui timeant preceptum domini dei nostri. secundum legem fiat. Surge: cum est discernere: nosque erimus tecum. Confortare et fac. Surrexit ergo esdras et adiuravit principes sacerdotum et leuitarum et omnem israel: ut facerent secundum verbum hoc. Et iurauerunt. Et surrexit esdras ante domum dei: et abiit ad cubiculum iohannan filij eliasib: et ingressus est illuc. Panem non comedit: et aquam non bibit. Iugebat enim transgressionem eorum qui venerant de captivitate. Et missa est vox in iuda et in iherusalem omnibus filiis transmigrationis. ut congregarentur in iherusalem: et omnis qui non venerit in tribus diebus iuxta consilium principum et seniorum. auferet uniuersa substantia eius: et ipse abicietur de cetera transmigrationis. Conuenerunt igitur omnes viri iuda et beniamin in iherusalem tribus diebus. ipse est mensis nonus. vicesima die mensis: et sedit omnis populus in platea domus dei. tremantes pro peccato et pluujs. Et surrexit

eloras sacerdos: et dixit ad eos. Vos transgressi estis et duxistis uxores alienigenas: ut adderetis super delictum israel. Et nunc date confessionem domino deo patrum vestrorum: et facite placitum eius: et separamini a populo terre: et ab uxoribus alienigenis. Et respondit universa multitudo: dixitque voce magna. Juxta verbum tuum ad nos sic fiat. Verumtamen quia populus multus est et tempus pluvie: et non sustinemus stare foris: et opus non est diei unius vel duobus: vehementer quippe peccavimus in sermone isto: constituantur principes in universa multitudine: et omnes in civitatibus nostris qui duxerunt uxores alienigenas veniant in temporibus statutis: et cum hijs senioribus per civitatem in civitatem et iudices eius: donec auertatur ira dei nostri a nobis super peccato hoc. Igitur ionathan filius asahel: et iaazia filius thecui: steterunt super hoc: et mesollai: et sebethai leuites adiunxerunt eos. Feceruntque sic filii reasignationis. Et abierunt eloras sacerdos et viri principes familiarum in domos patrum suorum: et omnes per nomina sua: et sederunt in die primo mensis decimi: ut querebant rem. Et consummati sunt omnes viri qui duxerunt uxores alienigenas: usque ad diem primam mensis primi. Et inuenti sunt de filiis sacerdotum qui duxerunt uxores alienigenas: de filiis iosue filij iosedech et fratres eius maasia: et eliezer: et iarib: et godolia. Et dederunt manus suas: ut reciperent uxores suas: et pro delicto suo arietem de quibus offerrent. Et de filiis eunuchorum: anani et zebedia. Et de filiis serim: masia et helia: et semeia: iehihel: et ozias. Et de filiis phessur: helidenai: maasia: ysinahel: nathanael: iozabeth et helesa. Et de filiis leuitarum:

iosabeth: et semei: et celaia: ipse est calithaphathaia: iuda: et eliezer. Et de cantoribus: eliasub: et de ianitoribus: sellum: et thelem et ori. Et ex israel: de filiis pharos: reueia: et ezia: et melhia: et miamim: et eliezer: et melchia: et banea. Et de filiis elam: mathania: zacharias: et iehihel: et abdi: et rimoth et helia. Et de filiis zethua: helioenay: elyasub: nathanania: et iherimoth: et zabeth: et aziza. Et de filiis bebai: iohannan: anania: zabbai: athalai. Et de filiis beniamin: mofolla: et melluch: et adaia: iasub: et saal: et ramoth. Et de filiis phetimoab: edna: et thalaal: banaias: et maasias: mathanias: bezelehel: betui: et manasse. Et de filiis ephraim: eliezer: iesue: melchias: semeias: symeon: beniamin: maloch: samarias. Et de filiis asom: mathanai: matheth: azabeth: elpheleth: iermai: manasses semei. De filiis bani: maaddi: amram: et huius: baneas: et baidias: cheliam: bannia: marimuth: et heliasub: mathanias: mathanai: et iasif: et bani: et betui: semei: et salmias: et nathan: et adaias: mechmedabai: sylai: farai: ezrel: et selemau: et semeria: sellu: amaria: ioseph. De filiis nebui: abihel: mathathias: zabeth: zabina: ieddu: et iohel: et banay. Omnes hijs acceperant uxores alienigenas: et fuerunt ex eis mulieres que peperant filios. *Explicite*

Oris primus. Incipit neemias.

U Erba nee. *Oris primus* mie filij helchie. Et factum est in mense castre: anno vicesimo: et ego eram in suis castro. Et venit anani unus de fratribus meis: ipse et viri iuda: et interrogavi eos de iudeis: qui remanserant et superant de captivitate et de

iberusalem. Et dixerunt michi. Qui remanserunt et derelicti sunt de captivitate ibi in provincia in afflictione magna sunt et in opprobrio: et murus iherusalem dissipatus est: et porte eius combuste sunt igni. Cumque audissem verba huiusmodi: sedi et fleui. et luxi diebus multis: et ieiunabam et orabam ante faciem dei celi: et dixi. O queso domine deus celi fortis magne atque terribilis. qui custodis pactum et misericordiam cum hijs qui te diligunt. et custodiunt mandata tua: fiat aures tue auscultantes. et oculi tui aperti. ut audias orationem servum tuum. quam ego oro coram te hodie nocte et die. pro filiis israel suis tuis: et obsecro pro peccatis filiorum israel quibus peccaverunt tibi. Et ego et domus patris mei peccavimus: vanitate seducti sumus: et non custodivimus mandatum. et ceremonias et iudicia que precepisti moysi famulo tuo. Memoro verbi: quod mandasti moysi servo tuo dicens. Cum transgressi fueritis ego dispersam vos in populos: et si revertamini ad me et custoditis precepta mea et faciatis ea. etiam si abducti fueritis ad extrema celi inde congregabo vos: et reducam in locum quem elegi ut habitaret nomen meum ibi. Et ipsi servi tui et populus tuus: quos redemisti in fortitudine tua magna. et in manu tua valida. Obsecro domine sit auris tua attendens ad orationem servum tuum et ad orationem servorum tuorum qui volunt timere nomen tuum: et dirige servum tuum hodie: et da ei misericordiam ante virum hunc. Ego enim eram pincerna regis. **C. 11.**

Factum est autem in mense nisan. anno vicelesimo artaxerxis regis: et vinum erat ante eum. Et levavi vinum et dedi regi: et erat quasi languidus ante faciem eius. Dixitque michi rex. Quare vultus tuus tristis est. cum te egrotum non

videam? Non est hoc frustra: sed malum nescio quod in corde tuo est. Et timui valde ac nimis: et dixi regi. Rex in eternum vivet. Quare non mereat vultus meus: quia civitas domus sepulcrorum patris mei deserta est. et porte eius combuste sunt igni. Et ait michi rex. Pro qua re postulas? Et oravi deum celi: et dixi ad regem. Si videtur regi bonum. et si placet servus tuus ante faciem tuam: ut mittas me in iudeam ad civitatem sepulcri patris mei: et edificabo eam. Dixitque michi rex: et regina que sedebat iuxta eum. Usque ad quod tempus erit iter tuum: et quando reverteris? Et placuit ante vultum regis: et misit me. Et constitui ei tempus: et dixi regi. Si regi videtur bonum. epistolas det michi ad duces regionis trans flumen. ut traducant me donec veniam in iudeam: et epistolam ad asaph custodem saltus regis. ut det michi linguam: ut regere possim portas templi turres domos et muros civitatis. et domum quam ingressus fuero. Et dedit michi rex: iuxta manum dei mei bonam mecum. Et veni ad duces regionis trans flumen: dedi quoque eis epistolas regis. Miserrat autem rex mecum principes militum. et equites. Et audierunt sanaballath orationes. et tobias servus amanites et contristati sunt afflictione magna: quod venisset homo qui quereretur prosperitate filiorum israel. Et veni iherusalem: et eram ibi tribus diebus. Et surrexi nocte ego et viri pauci mecum: et non indicaui cuiquam quid dominus dedisset in corde meo ut facerem in iherusalem: et iumentum non erat mecum. nisi animal cui sedebam. Et egressus sum per portam vallis nocte. et ante fontem draconis. et ad portam stercoreis: et considerabam murum iherusalem dissipatum: et portas eius consumptas igni. Et

transiui ad portā fontis. et ad aquedu-
ctū regis: et nō erat locus iūmeto cui
sedebā. ut transiret. Et ascendi per tor-
rentem nocte. et cōsiderabā murū: et re-
uersus veni ad portam vallis et redi.
Magistratus autē nesciebāt quo abis-
sem: aut qd ego facerem. Sed et iudēs.
et sacerdotibz et optimatibus et magi-
stratibz et reliquis qui faciebāt opus.
usq; ad id loci nichil indicauerā. Et
dixi eis. Vos nostis afflictionē i qua
sumus: quia iherlm̄ deserta est: et porte
eius cōsumpte sunt igni. Venite et edi-
ficemus muros iherusalē: et non sim⁹
ultra opprobriū. Et indicauī eis ma-
nū dei mei. qd esset bona meū: et verba
regis que locut⁹ est michi: et aio. Sur-
gamus: et edificem⁹. Et cōfortate sunt
manus eorū in bono. Audierūt autē
sanaballath oronites et tobias filius a-
manites. et gosem arabs. et subanna-
uerūt nos: et deseperūt. dixerūtq;. Que
ē hec res quā facitis? Nūquid contra regē
vos rebellatis? Et reddidi eis h̄monē:
dixiq; ad eos. Deus celi ipse nos iu-
uat: et nos sū ei⁹ sum⁹. Surgamus:
et edificem⁹. Vobis autē non est pars
et iusticia et memoria i iherlm̄. **C. m.**
Et surrexit eliasib sacerdos magn⁹.
et fratres eius sacerdotes: et edi-
ficauerunt portā gregis. Ipsi sanctifi-
cauerunt eam. et statuerunt valuas
eius: et usq; ad turrīm centū cubitorū.
sanctificauerūt eā: usq; ad turrīm ana-
nehel. Et iuxta eū edificauerūt viri ihe-
rich: et iuxta eos edificauit zachhur fi-
lius amri. Portā autē pisciū edificaue-
runt filij asnaa: ipi tegerūt eā. et statue-
runt valuas eius. et seras et vedes. Et
iuxta eos edificauit marimuth: filius
orie. filij accus. Et iuxta eū edificauit
mosollā fili⁹ barathie fili⁹ mesezebel.

Et iuxta eum edificauit sadoch filius
baana. Et iuxta eū edificauerūt thecu-
eni. Optimates autē eorū nō supposue-
runt colla sua: in opere dñi dei sui. Et
portam veterem edificauerunt ioiada
fili⁹ phasea. et mosollā filius besodia:
ipi tegerūt eā: et statuerūt valuas eius.
et seras et vedes. Et iuxta eos edificaue-
runt melechias gabaonites. et iadon-
meronathites. viri de gabaon et mas-
pha: pro duce qui erat in regione tras
flumē. Et iuxta eū edificauit eziel fili⁹
araia. auriteg. Et iuxta eū edificauit
anania filius pigmētarij: et dimiserūt
iherusalē usq; ad murū platee latioris.
Et iuxta eū edificauit raphaia filius
abur princeps vici iherlm̄. Et iuxta eū
edificauit ieiada fili⁹ aromath: contra
domū suā. Et iuxta eum edificauit at-
thas filius asetonie. Mediā partē vici
edificauit melchias fili⁹ erem. et asub
filius pherinoab: et turrīm furnorum.
Et iuxta eos edificauit sellū fili⁹ aloes.
princeps medie partis vici iherlm̄: osee
et filij ei⁹. Et portam vallis edificauit
annun et habitatores zandee: ipi edifi-
cauerūt eā: et statuerūt valuas eius et
seras et vedes: et mille cubitos i muro
usq; ad portā sterquilini. Et portam
sterquilini edificauit melchias filius
rechab: princeps vici bethacharem. Ipse
edificauit eā: et statuit valuas ei⁹ et se-
ras et vedes. Et portā fontis edificauit
sellū fili⁹ colozai: princeps pagi mas-
pha. Ipse edificauit eā et texit: et statuit
valuas ei⁹ et seras et vedes: et muros
piscine syloe in ortum regis. et usq; ad
gradus qui descendūt de ciuitate da-
uid. Post eam edificauit neemias fi-
lius azboch princeps dimidie partis
vici bethsur usq; contra sepulcrū dauid:
et usq; ad piscinā que grandi opere

costruda est. et usque ad domum fortium.
 Post eum edificauerunt leuite: reum filius
 beni. Post eos edificauit asubias pri-
 ceptus dimidie partis uici ceile: in uico
 suo. Post eum edificauerunt fratres eorum:
 bechui filius enadad princeps dimidie
 partis ceile. Et edificauit iuxta eum azer
 filius iosue princeps maspha mensu-
 ram secundam: contra ascensum firmissi-
 mi anguli. Post eum in monte edificauit
 haruch filius zachai mensuram secundam: ab
 angulo usque ad portam domus eliasib
 sacerdotis magni. Post eum edificauit
 merimuth filius urie filius archus men-
 suram secundam a porta domus eliasib:
 donec extendereetur domus eliasib. Et
 post eum edificauerunt sacerdotes: uiri de
 caepetribus iordanis. Post eos edifica-
 uit beniamin et asub: contra domum
 suam. Et post eos edificauit azarias
 filius maasie filius ananie: contra do-
 mum suam. Post eum edificauit ben-
 nui filius enadad: mensuram secun-
 dam: a domo azarie usque ad fleguram
 et usque ad angulum. Post eum edificauit
 palel filius ozi: contra fleguram et turrem
 que eminet de domo regis recessa id
 est in attrio carceris. Post eum phadaia
 filius feros. Mathinnei autem habitabant
 in ofel: usque contra portam aquarum ad ori-
 entem: et turrem que preminebat. Post
 eos edificauerunt thecueni mensuram se-
 cundam e regione: a turre magna et emi-
 nenti usque ad murum templi. Sursum
 autem ad portam equorum edificauerunt sa-
 cerdotes: unusquisque contra domum suam.
 Post eos edificauit seddo filius emmer:
 contra domum suam. Et post eum edificauit
 semeia filius sechemie: custos porte ori-
 entalis. Post eum edificauerunt anania
 filius selemie: et anon filius selo seget:
 mensuram secundam. Post eum edificauit

mesollam filius barachie: contra gazo-
 philatum suum. Post eum edificauit
 melchias filius aurificis: usque ad do-
 mum nathinneorum et scuta venden-
 tium: contra portam iudicialem: et
 usque ad renaculum anguli. Et inter
 renaculum anguli in porta gregis edifica-
 uerunt artifices et negotiatores. C. III.

Factum est autem cum audisset sanabal-
 lath quod edificaremus murum:
 iratus est valde. Et motus nimis: sub-
 sannauit iudeos: et dixit coram fratribus
 suis et frequentia samaritanorum. Quid
 iudei faciunt inbecilles? Num dimittet
 eos gentes? Num sacrificabunt: et com-
 plebunt in una die? Numquid edifica-
 re poterunt lapides de aceruis pulueris:
 qui robusti sunt? Sed et robias ama-
 nites proximus eius ait. Edificent. Si
 ascenderit vulpes: transiliet murum eorum
 lapideum. Audi deus noster quia facti
 sumus despectui. Conuertere opprobrium
 super caput eorum: et da eos in despectionem
 in terra captiuitatis. Ne operias in-
 iquitatem eorum: et peccatum eorum coram facie
 tua non deleatur: quia irriserunt edifi-
 cantes. Itaque edificauimus murum: et co-
 iunximus totum usque ad partem dimi-
 diam: et prouocatum est cor populi ad ope-
 randum. Factum est autem cum audisset sana-
 ballath et robias et arabes et amaanite
 et azorij quod obducta esset cicatrix mu-
 ri iherusalē: et quod cepissent interrupta
 concludi: irati sunt nimis. Et congre-
 gati sunt omnes pariter ut uenirent
 et pugnarent contra iherusalē: et moli-
 rentur insidias. Et orauimus deum no-
 strum: et posuimus custodes super mu-
 rum die ac nocte contra eos. Dixit autem
 iudas. Debilitata est fortitudo portarum:
 et humus minima est: et nos non po-
 terimus edificare murum. Et dixerunt

hostes nri. Mesciant et ignorent donec
veniam⁹ in mediū eorū. ⁊ interficiam⁹
eos: et cessare faciamus opus. Factū
est autē venientibz iudeis q̄ habitabāt
iuxta eos ⁊ dicentibz nobis per decem
vices ex omnibus locis quibus vene-
rant ad nos: statui in loco post mur⁹
per circuitū ppli in ordinē cū gladijs
suis et lanceis et arcubus. Et perspe-
ci atq; surrexi. et aio ad optimates et
magistratus. et ad reliquā partē vul-
gi. Nolite timere a facie eorū. Domini
magni. ⁊ terribilis mementote: et pu-
gnate pro fratribz vris. filijs vris. ⁊
filiabz vris. et vxoribz vris. et domibz
vris. Factū est autē cū audissent inimi-
ci nri nūciatū esse nobis: dissipauit de-
us cōsiliū eorū. Et reuersi sum⁹ omnes
ad muros: unusquisq; ad opus suū.
Et factū est a die illa: media pars iu-
uenum eorū faciebat opus. et media
parata erat ad bellū: et lancee. ⁊ scuta.
et arcus. ⁊ lorice. ⁊ principes post eos
in omni domo iuda edificantiū mu-
ros: et portantū onera et imponetiū.
Vna manu sua faciebat opus: et al-
tera tenebat gladiū. Edificantiū enī
unusquisq; gladio erat accinctus re-
nes. Et edificabāt ⁊ clangebāt bucina
iuxta me. Et dixi ad optimates et ad
magistratus: ⁊ ad reliquā partē vul-
gi. Opus grāde est et latū: et nos sepe-
rati sumus in muro procul alter ab
altero. In loco quocunq; audieritis
clangorem tube: illuc occurrite ad nos.
Deus noster pugnabit pro nobis: et
nos ipi faciam⁹ op⁹. Et media pars
nr̄m teneat lāceas. ab ascensu aurore
donec egrediātur astra. In tpe quoq;
illo dixi p̄lo. Unusquisq; cum puero
suo maneat ī medio iherlm: et sint vo-
bis vices per noctē et diē ad operādū.

Ego autē et fratres mei et pueri mei. et
custodes q̄ erāt post me: nō deponeba-
mus vestimēta nr̄a. Unusquisq; tan-
tū nudabatur ad baptisum. **C. v.**
Et factus est clamor ppli et vxorū
eius magnus: aduersus fratres
suos iudeos. Et erāt qui dicerent. Filij
nostri et filie nostre multe sunt nimis.
Accipiam⁹ pro p̄cio eorū frumentū: et
comedamus ⁊ viuam⁹. Et erāt q̄ dice-
rent. Agros nr̄os ⁊ vineas et domos
nr̄as opponam⁹: et accipiam⁹ frumē-
tum in fame. Et alij dicebāt. Mutuo
sumam⁹ pecunias in tributa regis: de-
musq; agros nr̄os ⁊ vineas. Et nūc
sicut carnes fratrū nostrorū sic carnes
nr̄e sunt: ⁊ sicut filij eorū ita et filij nri.
Ecce nos subiugam⁹ filios nr̄os et fi-
lias nr̄as in seruitutem: ⁊ de filiabus
nostris sum famule. nec habent⁹ unde
possint redimi: et agros nostros ⁊ vi-
neas nr̄as alij possidēt. Et irat⁹ sum
nimis: cū audissem clamorē eorū secū-
du m verba hec. Cogitauitq; cor meū.
Et increpui optimates ⁊ magistrat⁹:
⁊ dixi eis. Vsurasne singuli a fratribz
vestris exigitis? Et cōgregaui adūsū
eos contionem magnam: et dixi eis.
Nos ut scitis redemim⁹ fratres nr̄os
iudeos qui venditi fuerāt gentibus se-
cundū possibilitatē nostrā. Et vos igitur
vendite fratres nr̄os: et redimem⁹
eos. Et siluerūt: nec inuenerunt qd̄ re-
spōderēt. Dixiq; ad eos. Nō est bona
res quā facitis. Quare nō in timore
dei nostri ambulatis: ne reprobre-
tur nobis agentibus inimicis nr̄is? Et
ego ⁊ fratres mei et pueri mei comoda-
uimus plurimū pecuniā ⁊ frumentū.
Non reptamus in cōmune istud. Es
alienū cōcedamus: quod debetur no-
bis. Reddite eis hodie agros suos: et

vineas suas. et oliueta sua et domos
suas. Quin potius et centesimā pecu-
nie frumenti vini et olei quā exigere so-
letis ab eis: date pro illis. Et dixerūt.
Reddemus: et ab eis nichil queremus:
sicq; faciem⁹ ut loqueris. Et vocaui
sacerdotes: et adiuraui eos ut facerent
iuxta qđ dixerā. Insup egressi sinū me-
um. et dixi. Sic ecutiat de⁹ omnem vi-
rū qđ nō cōpleuerit verbū istud. de domo
sua et de laboribz suis. Sic ecutiatur:
et vacuus fiat. Et dixit uniuersa multi-
tudo amen. Et laudauerūt deū. fecit
ergo p̃plus sicut erat dictū. A die autē
illa quā preceperat rex michi ut essem
dux in terra iuda ab anno vicesimo
usq; ad annū tricesimū scđm artaxer-
xis regis per ānos duodecim: ego et
fratres mei annonas qđ ducibz debe-
bantur non comedimus. Duces autē
primi qui fuerūt ante me grauauerūt
p̃plm: et acceperūt ab eis in pane et vino
et pecunia quotidie siclos qđraginta.
Sed et ministri eorū depresserant p̃plm.
Ego autē nō feci ita p̃pter timorem dei.
Quin potius in opere muri edificauit:
et agrū nō emi: et omnes pueri mei con-
gregati ad opus erāt. Iudei quoq; et
magistratus. centūquingenta vi-
ri. et qui veniebāt ad nos de gentibus
qđ in circuitu nrō sūt: i mēsa mea erāt.
Parabat autē michi p̃ dies singulos
bos un⁹. arietes sex electi. exceptis vola-
tilibz: et inter dies decē vina diuisa: et a-
lia multa tribuebam. Insup et anno-
nas ducatus mei nō quesiui. Valde
enim erat attenuatus populus. Me-
mento mei deus meus in bonū: scđm
omnia que feci populo huic. **CM.**

Factū est autē cū audisset sanabal-
lath et tobias. et iosem arabs.
et ceteri inimici nostri qđ edificassē ego

murū. et non esset in ipso residua inter-
ruptio: usq; ad tēp⁹ aut illud valuas
nō posuerā in portis: miserūt sanabal-
lath. et iosem arabs. ad me dicentes.
Veni et percutiam⁹ fedus pariter in vi-
tulis in campo uno. Ipsi autē cogita-
bant ut facerent michi malū. Misit er-
go ad eos nuncios dicēs. Opus grā-
de ego facio et nō possum descendere:
ne forte negligatur cū uenero et descen-
dero ad vos. Miserūt autē ad me secū-
dum verbū hoc per quatuor vices: et
 respondi eis iuxta sermonem priorem.
Et misit ad me sanaballath iuxta ver-
bum prius quinta vice puerū suū: et e-
pistolam habebat in manu sua scri-
ptam hoc modo. In gentibz auditū
est: et iosem dixit. qđ tu et iudei cogite-
tis rebellare. et propterea edifices murū:
et leuare te velis sup eos regē: propter
quā causam et p̃phetas posueris qui
p̃dicent de te in iherusalē dicentes. Rex
in iudea est. Audieturus est rex verba
hec. Idcirco nūc veni: ut ineamus cō-
siliū pariter. Et misit ad eos dicēs. Nō
est factū scđm verba hec que tu loque-
ris. De corde enim tuo tu cōponis hec.
Omnes enī hīj terre bāt nos: cogitan-
tes qđ cessarent manus nrē ab opere
et quiesceremus. Quā ob causam ma-
gis cōfortaui man⁹ meas. Et ingres-
sus sum domū samaie filij dalaie. fi-
lij methabehel secreto. Qui ait. Trade-
mus nobiscū in domo dei in medio
templi. et claudamus portas edis: qđ
uenturi sunt ut interficiant te: et nocte
uenturi sunt ad occidendū te. Et dixi.
Num quisquā similis mei fugit? Et
quis ut ego ingrediet templū et uiuet?
Non ingrediar. Et intellexi qđ de⁹ nō
misisset eū: sed quasi uaticinās locut⁹
esset ad me: et tobias et sanaballath

rōduxissent eū. Acceperat enī precium
ut territ⁹ facerē et peccarent: et haberēt
malū quod eēprobrarent michi. Me-
mento mei dñe pro tobīa et sanabal-
lath. iuxta opera eorū talia: sed et noa-
die pphete ⁊ ceterorū prophetarū qui ter-
rebāt me. Cōpletus est aut murus vi-
tesimoquinto die mēsis elul. quinquā-
gintaduobz diebus. Factū est ergo cū
audissent omnes inimici nři ut time-
rent unū se gentes que erāt in circuitu
nostro: et rōciderēt intra sanctiplos: ⁊
scirent qd a dño factū esset opus hoc.
Sed et in diebz illis multe optimatū
iudeorū epistole mittebātur ad tobīā:
et a tobīa veniebāt ad eos. Multi enī
erāt in iudea habentes iuramentū ei⁹:
qā gener erat secheuie filij iorei: ⁊ iohā-
nan filij ei⁹ acceperat filiā mesollā filij
barachie. Sed ⁊ laudabāt eū corā me:
et verba mea nunciabat ei. Et tobīas
mittebat epistolas ut crederet me. **C. vn.**

Postq; aut edificat⁹ est murus. et
posui ualuas. ⁊ recensui ianito-
res et cātōres ⁊ leuitas: precepi auem
featri meo ⁊ ananie principi dom⁹ de
iherusalē: ipse enī quasi vir verax et ti-
mens dñm plus ceteris uidebat. Et dixi
eis. Non aperiānt porte iherusalem
usq; ad calorē solis. Cūq; adhuc as-
sisterent: clausē porte sunt et oppilate.
Et posui custodes de habitatoribus
iherlm singulos per vices suas: ⁊ unū-
quemq; cōtra domū suā. Cūitas aut
erat lata nimis ⁊ grādis: et pplus par-
uus in medio eius: ⁊ non erat dom⁹
edificate. Deus aut dedit i corde meo:
⁊ cōgregaui optimates ⁊ magistrat⁹
et vulg⁹ ut recenserem eos. Et inueni
librū census eorū q̄ ascenderāt primū:
et inuentū est scriptū i eo. Isti filij pro-
uincie qui ascenderunt de captiuitate

migrantiū quos trāstulerat nabucho-
donosor rex babilonis ⁊ reuersi sunt
in iherusalē ⁊ in iudeam. unusquisq;
in ciuitatē suā: qui venerāt cū zoroba-
bel: iosue. neemias. azarias. raamias.
naamin. mardocheus. bellar. melpa-
rat. beggocui. naum. baana. Numer⁹
viroz pphi israel. filij pharos duo
milia centūseptuagintaduo. filij sa-
phatia: trecenti septuagintaduo. filij
area: secenti quinquagintaduo. filij
pherimo ab filiorū iosue et ioab: duo
milia octingenti decem et octo. filij he-
lam: mille octingenti quinquaginta qua-
tuor. filij zethua: nonaginti quadra-
gintaquinq;. filij zachai: septingenti-
sexaginta. filij benmui: secenti quadra-
ginta octo. filij bebai: secenti uiginti
octo. filij azgad: duo milia trecenti
uiginti duo. filij adonica: secenti sexa-
ginta septem. filij beguai: duo milia
sexaginta septē. filij adin: secenti qui-
quagintaquinq;. filij atzer filij ezechie:
nōgenti octo. filij alem: trecenti uigin-
ti octo. filij helai: trecenti uiginti qua-
tuor. filij areph: centū duodecim. filij
gabaon: nonagintaquinq;. filij beth-
leem et netupha: centū octo ginta octo.
Viri anathor: centū uiginti octo. Viri
bethamoch: quadragintaduo. Viri
cariathiarim cephira et heroth: septin-
genti quadraginta tres. Viri rama et
nebo: secenti uiginti unus. Viri machi-
nas: centū uiginti duo. Viri bethel et
thar: ducenti uiginti tres. Viri nevo al-
terius: quinquagintaduo. Viri helā
alterius: mille ducenti quinquaginta
quatuor. filij arem: trecenti uiginti. filij
iericho: trecenti quadragintaquinq;. filij
lodadin et ono: septingenti uiginti un⁹.
filij seuaa: tria milia nōgenti trigin-
ta. Sacerdotes. filij idaia in domo

iesua: non genti septuaginta tres. filij
emmer: mille quinquaginta duo. filij
pheelur: mille ducenti quadraginta
septem. filij aren: mille decem et septem.
Leuite. filij iosue et redmihel. filiorum o-
deue: septuaginta quatuor. Catores.
filij sia asaph: centum quadraginta o-
cto. Ianitores. filij sellu. filij ather. fi-
lij thelmon. filij accub. filij arthica. filij
sobai. centum triginta octo. Mathinnei.
filij soa. filij asupha. filij thebaoth.
filij ceros. filij haa. filij fado. filij leba-
na. filij agaba. filij selmon. filij anan.
filij geddel. filij gaer. filij raahia. filij
rasin. filij nechoda. filij iezen. filij aza.
filij phazea. filij belai. filij munim. filij
nephusim. filij bechue. filij acupha. fi-
lij azur. filij belluth. filij maida. filij
arfa. filij berchos. filij sizara. filij the-
ma. filij nasia. filij atupha. filij euor.
salomonis. filij sothai. filij sopherech.
filij pheruda. filij iahala. filij dercon.
filij gedel. filij saphara. filij arhil. filij
focereth. qui erat ortus ex asbaim filio
ammon. Omnes nathinnei. et filij ser-
uorum salomonis: trecenti nonaginta duo.
Ipsi sunt autem qui ascenderunt de thelma-
la thelarfa. cherub adon et immer: et
non potuerunt indicare domum patrum su-
orum. et semen suum: utrum ex israel essent. Fi-
lij dalaia. filij tobias. filij nechoda. se-
centi quadraginta duo. Et de sacerdo-
tibus. filij iobia. filij accos. filij berzel-
lai. qui accepit de filiabus berzellai ga-
laaditis uxorem: et vocatus est nomen
eorum. Ipsi quesierunt scripturam suam in cen-
su et non inuenerunt: et electi sunt de sacer-
dotio. Dixitque arthelatha eis ut non
māducarent de sanctis sanctorum: donec
staret sacerdos doctus et eruditus. O-
mnis multitudo quasi unus. quadra-
ginta duo milia sexcenti sexaginta: absque

seruis et ancillis eorum qui erant septem mi-
lia trecenti triginta septem: et inter eos ca-
tores et catatites ducente. Equi eorum
sexcenti triginta septem: muli eorum ducen-
ti quadraginta quinque: cameli eorum qua-
dringenti triginta quinque: asini sex mi-
lia septingenti viginti. Quicunque referet
quid in commentario scriptum fuerit: regin-
neania historia regitur. Nonnulli autem
de principibus familiarum dederunt in opus.
Arthelatha dedit in thesaurum. auri
dragmas mille: phialas quinquaginta:
tunicas sacerdotales quingenta tri-
ginta. Et de principibus familiarum dede-
runt in thesaurum operis auri dragmas
viginti milia. et argenti minas duo
milia ducentas. Et quod dedit reliquus
populus auri dragmas viginti milia.
et argenti minas duo milia. et tunicas
sacerdotales. sexaginta septem. Habitaue-
runt autem sacerdotes et leuite et ianitores
et catores et reliquum vulgus et nathinnei
et omnis israel in ciuitatibus suis. **C. VIII.**

Et venerat mensis septimus. filij
autem israel erant in ciuitatibus suis.
Congregatusque omnis populus israel vir u-
nus ad plateam que est ante portam
aquarum: et dixerunt esdras scribe ut affer-
ret librum legis moysi: quam preceperat
dominus israeli. Attulit ergo esdras sa-
cerdos legem coram multitudine viro-
rum et mulierum. cunctisque qui poterant in-
telligere: in die prima mensis septimi.
Et legit in eo aperte in platea que erat
ante portam aquarum. de mane usque
ad mediam diem: in conspectu virorum et
mulierum et sapientium. Et aures omnis
populi erant erecte ad librum. Stetit autem
esdras scribe super gradum ligneum quem
fecerat ad loquendum. et steterunt iuxta
eum. mathathia. et senia. et ania. et uria.
et elchia. et maasia ad decreta eius. et

ad sinistram phadaia. misahel. et mel-
chia. et asum. et aseph. dana zacharia.
et mosollā. Et aperuit esdras librū co-
rā omni populo. Sup vniūsum quippe po-
pulū eminebat. Et cū aperuisset eū: ste-
tit omnis populus. Et benedixit esdras do-
mino deo. voce magna. Et respōdit
omnis populus. amē. amen: eleuās man⁹
suas. Et incuruari sunt: et adorauerūt
deū prout in terrā. Porro iesue. et baa-
ni. et serabia. yamin accub. septhai. o-
dia. maasia. celita. azarias. iozabed.
anani. phalaia leuite. silentiū faciebāt
in populo: ad audiendā legē. Popul⁹ autē
stabat in gradu suo. Et legerūt in li-
bro legis dei distinde. et aperte ad intel-
ligendū: et intellexerūt cū legeret. Dixit
autē neemias. ipse ē atherlatha. et esdras
sacerdos et scriba. et leuite int̄pretātes
uniūso populo. Dies sanctificat⁹ ē dñō
deo nostro. Nolite lugere et nolite flere.
Sfletat enī omnis populus: cū audiret ver-
ba legis. Et dixit eis. Qte comedite pin-
guia et bibite mullū: et mittite partes
eis qui nō parauerūt sibi q̄a sanctus
dies dñi ē: et nolite tristari. Gaudiū
etenī dñi est fortitudo nra. Leuite autē
silentiū faciebāt in omni populo dicentes.
Tacete: q̄a dies sand⁹ est: et nolite dole-
re. Abiit itaq; omnis populus ut comede-
ret. et biberet et mitteret partes: et faceret
leticiā magnā: q̄a intellexerāt verba q̄
docuerat eos. Et in die scōo congregati
sunt principes familiarū uniūsi populi sa-
cerdotes et leuite ad esdrā scribā: ut in-
terpretaret eis verba legis. Et inuene-
rūt scriptū i lege. p̄cepisse dñm in ma-
nu moysi. ut habitent filij israel in taber-
naculis in die solēni mensis septimi: et
ut p̄dicent et diuulgēt vocē in uniūsi
urbibz suis. et in iherlīm dicētes. Egredi-
mini i mōtem. et afferre frondes oliue.

et frondes ligni pulcherrimi. frondes
mirti. et ramos palmarū: et frondes li-
gni nemorosi. ut fiāt tabernacula sicut
scriptū est. Et egressus est populus et attu-
lerūt. Sfecerūtq; sibi tabernacula unus-
quisq; in domate suo et in atrijs suis:
et in atrijs domus dei. et in platea por-
te aquarum: et in platea porte ephra-
im. Sfecit ergo uniūsa ecclesia eorum
que redierant de captiuitate taberna-
cula: et habitauerunt in tabernaculis.
Nō enī fecerāt a diebz iesue filij num-
taliter filij israel: usq; ad diē illū. Et fuit
leticia magna nimis. Legit autē in li-
bro legis dei. p̄ dies singlos. a die pri-
mo usq; ad diē nouissimum: et fece-
runt solemnitatē septem diebus: et
i die octauo collectā iuxta ritū. **C. viii.**
In die autē vicesimo quarto mēsis hui⁹
conuerūt filij israel in ieiunio. et i lacris:
et hum⁹ sup eos. Et separatū est semē
filiorū israel ab omni filio alienigena: et
steterūt et confitebantur peccata sua et
iniquitates patrū suorū. Et cōsurrexerūt
ad standū: et legerūt i volumine legis
dñi dei sui quater in diē: et quater con-
fitebant. et adorabāt dñm deū suum.
Surrexerūt autē sup gradū leuitarū io-
sue et bani. et cedmihel. reumi. sabnia.
abani. sarebias bani. thanani: et cla-
mauerūt magna voce ad dñm deum
suū. Et dixerūt leuite. iosue. et cedmihel.
bonni. asebia. secebia. arebia. odaia. se-
bua. faraia. Surgite: benedicite dñō
deo nro. ab eterno usq; in eternū. Et be-
nedicāt nomini glorie tue excelso: in
omni benedictione et laude. Tu ipse dñe so-
lus: tu fecisti celū et celū celorū et omnē
exercitū eorū. terrā et uniūsa q̄ in ea sūt:
maria et omnia que in eis sunt. Et tu
uiuificas omnia hec: et exercit⁹ celi te ado-
rat. Tu ipse dñe deus qui elegisti abrahā

et eduxisti eum de igne chaldeorū: et posuisti nomē eius abrahā. et inuenisti cor ei⁹ fidele corā te: et percussisti eū eo fedus ut dares ei terrā chananei. et hei. euei. et amorrei. et pherezei. et iebusei. et gergei. ut dares semini ei⁹. Et implesti uerba tua quā iust⁹ es. Et uidisti afflictionē patrū nrōrū in egipto. clamorēq; eorū audisti sup mare rubrū: et dedisti signa et portēta in pharaone. et ī uniuersis suis ei⁹: et in omī pplō terre illi⁹. Cognouisti enī qā supbe egerāt contra eos: et fecisti tibi nomē. sicut et in hac die. Et mare diuisti ante eos: et transierūt per mediū maris ī sicca. Persecutores aut eorū percussisti in pfundū quasi lapidē ī aquas validas: et in columna nubis ductor eorū fuisti per diē. et in columna ignis per noctē: ut appareret eis uia per quā ingrediebant. Ad mōtē q; synei descendisti: et locut⁹ es cū eis de celo: et dedisti eis iudicia recta et legē ueritatis. ceremonias. et p̄cepta bona. Et sabbatū sanctificatū tuū ostendisti eis: et mādata et ceremonias et legē p̄cepisti eis in manu moysi sui tui. Panē q; de celo dedisti eis ī fame eorū: et aquā de petra eduxisti eis sitiētib⁹. Et dixisti eis ut ingrederent⁹ et possiderēt terrā: sup quā leuasti manū tuā ut traderes eis. Ipī uero et p̄res nrī supbe egerūt. et indurauerunt ceruices suas: et nō audierūt mādata tua: et noluerūt audire: et nō sunt recordati mirabiliū tuorū q; feceras eis. Et indurauerūt ceruices suas: et dederūt caput ut cōuerterent⁹ ad uirtutē suā q̄si per contentionē. Tu aut de⁹ p̄pitius clemēs et misericors lōganimis et multe miserationis: nō dereliquisti eos. Et quidem cū fecisset sibi uiculiū ostiā et dixisset. iste est de⁹ tuus q; eduxit te de egipto.

feceruntq; blasphemias magnas: tu aut in misericordijs tuis multis non dimisisti eos ī deserto. Columna nubis nō recessit ab eis per diē. ut duceret eos in uia: et columna ignis p noctē: ut ostēderet eis iter per qd ingrederent⁹. Et spiritū tuū bonū dedisti q; doceret eos: et manna tuū nō p̄hibuisti ab ore eorū: et aquā dedisti eis in siti. Quadraginta annis pauiisti eos ī deserto: nichilq; eis defuit. Vestimēta eorū nō inueterauerūt: et pedes eorū nō sunt attriti. Et dedisti eis regna et p̄plos: et parci⁹ es eis sortes. Et possederūt terrā seon. et terrā regis esebon: et terrā og regis basan. Et multiplicasti filios eorū sicut stellas reli: et adduxisti eos ad terrā de qua dixeras p̄rib⁹ eorū ut ingrederent⁹ et possiderēt. Et uenerūt filij: et possederūt terrā. Et humiliasti corā eis habitatores terre chananeos: et dedisti eos in manu eorū. et reges eorū. et p̄plos terre: ut facerēt eis sicut placebat illis. Ceperūt itaq; urbes munitas. et humū pingue: et possederūt domos plenas cūctis bonis. cisternas ab alijs fabricatas: uineas et oliueta. et ligna pomifera multa. Et comederūt et saturati sunt. et impinguati sunt et abundauerūt delicijs in bonitate tua magna. Prouocauerūt aut te ad iracundiā. et recesserūt a te: et piecerūt legē tuā post terga sua. Et prophetas tuos occiderūt q; testabāt⁹ eos ut reuerterent⁹ ad te: fecerūtq; blasphemias grādes. Et dedisti eos ī manū hostiū suorū: et afflixerūt eos. Et in tpe tribulationis sue clamauerūt ad te: et tu de celo audisti. et scdm miserationes tuas multas. Dedisti eis saluatores: q; saluaret eos de manu hostiū suorū. Cūq; requieuisissent reuēsi sūt ut facerent malum in cōspectu tuo: et

dereliquisti eos in manu inimicorum suorum: et possederunt eos. Conuersi sunt et clamauerunt ad te. Tu autem de celo exaudivisti et liberaisti eos in misericordiis tuis multis temporibus: et contestatus es eos ut reciterent ad legem tuam. Ipsi vero superbe egerunt: et non audierunt mandata tua. et in iudiciis tuis peccauerunt: quia faciet homo. et vivet in eis. Et dederunt humeris recedentes: et cervicem suam induraverunt: nec audierunt. Et preceperisti super eos annos multos: et contestatus es eos in spiritu tuo per manum prophetarum tuorum: et non audierunt: et tradidisti eos in manum populi terrarum. In misericordiis autem tuis plurimis non fecisti eos in consumptionem: nec dereliquisti eos: quoniam deus misericors et clemens es tu. Nunc itaque deus noster: magne fortis et terribilis. custodiens pactum et misericordiam: ne auertas a facie tua omnem laborem qui inveniunt nos. reges nostros. principes nostros. et sacerdotes nostros. et prophetas nostros. et presbiteros nostros. et omnem populum tuum: a diebus regis assur usque in diem hanc. Et tu iustus es in omnibus qui venerunt super nos. quia veritatem fecisti: nos autem impie egimus. Reges nostri. principes nostri. sacerdotes nostri. et presbiteri nostri. non fecerunt legem tuam: et non attenderunt mandata tua et testimonia tua quae testificatus es in eis. Et ipsi in regnis suis bonis. et in bonitate tua multa quam dederas eis. et in terra latissima et pingui quam tradideras in conspectu eorum. non fuerunt tibi: nec reversi sunt a studiis suis pessimis. Ecce nos ipsi hodie sumus: et terra quam dedisti patribus nostris ut comederet panem eius. et quae bona sunt eius: et nos ipsi sumus in ea. Et fruges eius multiplicentur regibus quos posuisti super nos propter peccata nostra: et corporibus nostris dominentur et iumentis nostris secundum voluntatem suam:

et in tribulatione magna sumus. Super omnibus ergo hijs nos ipsi percussimus: sed et scribimus: et signant principes nostri: leuite nostri et sacerdotes nostri. **Ex.** Signatores autem fuerunt. neemias. sathersatha. filius achelai: et sedechias. iacarias. azarias. iheremias. phelur. amarias. melchias. accus. sebenia. melluc. maarem. merimuth. oddias. daniel. genton. baruch. mosollai. abiamiamin. mazia. belga. semeia. hijs sacerdotes. Porro leuite. iosue filius azarie. bennui de filiis euadad. cednithel. et fratres eorum: sechenia. odeuia. celita. phalaia. anan. micha. roob. asebiam. zachur. seerebia. sabania. odia. bani. baninu. Capita populi. feros. phemoab. clam. zethu. bani. bonni. azgad. bebai. adonaya. beggoai. adin. atther. ezechia. azur. odeuia. asum. belai. areph. anathot. nebai. mechphiam. mosollai. azir. melizabel. sadoch. ieddua. felthia. anan. ania. osee. anania. asub. alges. phaleam. solech. reu. asebna. madia. ethaia. banan. anan. melluch. arem. baana: et reliqui de populo. Sacerdotes. leuite. ianitores. et cantores. nathinnei. et omnes qui se separaverunt de populo terrarum ad legem dei. uxores eorum. filij eorum. et filie eorum. omnes qui poterant sapere spondentes pro fratribus suis: optimates eorum. et qui veniebant ad pollicendum. et iurandum. ut ambularent in lege domini quam dederat in manu moysi filiis israel: ut facerent et custodirent omnia mandata domini dei nostri. et iudicia eius. et ceremonias eius: et ut non darentur filias nostras populo terre: et filias eorum non acciperemus filijs nostris. Populi quoque terre qui important venalia. et omnia ad usum per diem sabbati ut vendant: non accipiemus ab eis in sabbato. et in die sanctificato. Et dimitemus

annū septimū: et exactōne uniusle manus. Et statuē sup nos p̄cepta. ut dem⁹ terciā partē sili per annū ad op⁹ dom⁹ dei nr̄i: ad panes positionis. et ad sacrificiū sempiternū. et in olorau- stū sempiternū in sabbatis et h̄aleudiis. in solēuitatibz. et in s̄adificatis. et pro peccato. ut exoret pro isrl̄. et in omnē u- sum dom⁹ dei nr̄i. Sortes ergo mili- mus sup oblatōne lignorū inter sacer- dotes et leuitas et pplm. ut inferrent in domū dei nr̄i per domos patrū nr̄orū per tēpora a tēporibz anni usq; ad annū: ut arderet sup altare dñi dei nr̄i. sicut scriptū ē in lege moysi. Et ut afferrent primo genita terre nr̄e. et primitiua u- niūsi fruct⁹ om̄is ligni. ab anno i annū. in domo dñi: et primitiua filiorū nr̄orū et pecorū nr̄orū sicut scriptū ē in lege: et primitiua boū nr̄orū et ouū nr̄arū. ut offerrent i domo dei nr̄i sacerdotibz q̄ ministrāt i domo dei nr̄i. Et primitia ciborū nr̄orū. et libaminū nr̄orū. et poma om̄is ligni. vindeuue q̄ et olei affere- mus sacerdotibz ad gazophilaciū dei nr̄i: et decimā partē terre nr̄e leuitis. Ip̄i leuite decimas accipiet ex om̄ibz ciui- tatibus operū nr̄orū. Erat autē sacerdos fili⁹ aaron cū leuitis in decimis leuita- rū: et leuite offeret decimā partē decime sue in domo dei nr̄i ad gazophilati- um in domo thesauri. Ad gazophi- latiū enī deportabūt filij isrl̄. et filij leui primitias frumēti et vini et olei: et ibi e- runt uasa dñi sanctificata. et sacerdo- tes et cātōres et ianitores et ministri: et nō dimittemus domum dei nr̄i.

Habitauerūt autē principes ppli in iherusalem. Reliqua uero plebs milie sortem. ut tolleret unā partē de decē q̄ habitaturi essent in iherlm ciuita- te sancta: nouē uero partes i ciuitatibz.

Benedixit autē pplus om̄ibus uirīs q̄ se sponte obtulerāt ut habitaret in ihe- rusalē. Qui sunt itaq; principes puin- cie q̄ habitauerūt in iherusalē et in ciui- tatibus iuda. Habitauit autem unus- quisq; in possessione sua in urbibus suis isrl̄: sacerdotes. leuite. nachinnei. et filij euorū salomonis. Et in iherusa- lem habitauerunt de filiis iuda: et de filiis beniamin. De filiis iuda: athai- as filius aziam. filij zacharie. filij a- marie. filij saphatie. filij malalehel. De filiis phares: ismaasia. filius ba- ruch. filius colozā. filius azia. filius adaya. filius ioarib. filius zacharie. filius silomites. Omnes filij phares qui habitauerūt i iherusalē: quadrin- gentisegintanouem uiri fortes. Qui sunt autē filij beniamin. Sellū filius mosollam. filius ioed. fili⁹ phadaia. filius colaiā. fili⁹ masia. fili⁹ etheel. fi- lius ysaia. Et post eum gebbai sellai: nongentiugintiodo. Et iobel filius zechri possit⁹ eorū: et iudas fili⁹ semua sup ciuitatē secūd⁹. Et de sacerdotibus idaia filius ioarib. iachim. saraia fili- us helchie. fili⁹ mosollā. fili⁹ sadoch. fili⁹ meraioth. fili⁹ abitob principes dom⁹ dei: et fratres eorū faciētes opera templi. octingentiuginti duo. Et adaia. filius ieroam. filius phecia fili⁹ amsi. fili⁹ zacharie. fili⁹ phellur. fili⁹ melchie. et fratres eius principes p̄m: ducenti- quadragitaduo. Et amasai. fili⁹ az- rihel. fili⁹ azi. fili⁹ mosollamoth. filius emmer. et fratres eorū potentes. nimis. centūugintiodo: et prepositus eorū. zabdihel filius potentū. Et de leuitis: sebenia fili⁹ asob. fili⁹ azaritam. fili⁹ asabia. fili⁹ boni. et sabathai. et ioza- bech. sup omnia opera q̄ erāt forinse- cus in domo dei a principibz leuitarū.

Et mathania fili⁹ micha. fili⁹ zebedei
fili⁹ asaph princeps ad laudandū. ⁊ ad
cōfitendū ī oratione: ⁊ bebecias scōs
de frīb⁹ ei⁹. et abda fili⁹ samuha. fili⁹
galal. fili⁹ ydithun. Omnes leuite ī ci-
uitate sācta: ducēti octogīta q̄tuor. Et
iamitores: accub telmon. ⁊ fratres eorū
q̄ custodiebāt hostia. centū septuagin-
taduō. Et reliquī ex isrl' sacerdotes. et
leuite ī uniuersis ciuitatib⁹ iuda. unus-
quisq; ī possessione sua: ⁊ nathinnei
q̄ habitabāt ī ofel. ⁊ syaha. ⁊ galpha.
De nathinneis. ⁊ episcopis leuitarū ī
iherlm: azzī fili⁹ banni. fili⁹ asabie. fili⁹
mathanie. fili⁹ miche. De filijs asaph:
cātores ī ministerio dom⁹ dei. Prece-
ptū quippe regis sup eos erat: et ordo
ī cātorib⁹ p dies singlos: et fathaia
fili⁹ mesezebel. de filijs zara. filij iuda
ī manu regis iuxta omne verbū ppli:
et ī domib⁹ per omnes regiones eorū.
De filijs iuda habitauerūt ī cāriathar-
be. ⁊ ī filiab⁹ ei⁹. et ī dibon. et ī filia-
bus ei⁹. ⁊ ī rapseel. ⁊ ī uictis ei⁹: ⁊ ī
iesue. ⁊ ī molada. ⁊ ī bethsalet. et ī
asersual. ⁊ ī bersabee ⁊ ī filiab⁹ ei⁹: ⁊
ī sicelech et ī mochona. et ī filiab⁹ ei⁹:
⁊ ī rammon. ⁊ ī fara. ⁊ ī ierimuth.
zona. odollā. ⁊ ī uillis earū: lathi.
et ī regionib⁹ ei⁹. azecha et ī filiab⁹
eius. Et māserūt ī bersabee usq; ad
uallē emmon. filij aut beniamin. age-
ba. mechntas. et hai. et bethel. et filia-
bus eius: anathpt. nob. anana. asor.
rama. gethai. madid. seboim. nebal-
lath. et ono uille artificum: et de leui-
tis. portiones iude ⁊ beniamin. **Ex**

Hij sunt aut sacerdotes ⁊ leuite. q̄
ascenderūt cū zorobabel filio sa-
lathiel. et iosue: saraia. iheremias.
eloras. amaria. melluch. arc⁹. secheni-
as. reum. merimuth. addo. genthon.

abya. miamin. madia. belga. semeia.
et ioarib. ⁊ ydaia. sellū. amoch. elcia.
adaia. Isti principes sacerdotū ⁊ frēs
eorū ī dieb⁹ iosue. Porro leuite. iesua.
beinuī. redmihel. sarabia. iuda. ma-
thanas. sup ymnos ipi ⁊ frēs eorū: et
bebecia. atq; ethanni. ⁊ frēs eorū unus-
quisq; ī officio suo. Josue aut genu-
it ioachim. et ioachim genuit eliasib.
et eliasib genuit ioiada: ⁊ ioiada genu-
it ionathan. et ionathan genuit ied-
dua. In dieb⁹ aut ioachim erāt sacer-
dotes. principes familiarū saraie. ma-
arie. iheremie. ananī. elore. mosollā.
amarie. iohannan. milico. ionathan.
sebenie. ioseph. aran. edna. maraioth.
elci. adaie. zacharie. genthon. mosol-
lam. abie. zecheri. miamin. ⁊ moadie.
ielci. beige. iannua. semeie. ioathan.
ioarib. mathanai. iodaie. azzī. sellaie.
relaia. mochober. elchie. asebie. ydaie.
nathanahel. Leuite ī dieb⁹ eliasib. et
ioiada. et ionathan. et ieddoa. scripti
principes familiarū ⁊ sacerdotes ī re-
gno darij perse. filij leui principes fa-
miliarū scripti ī libro uerborū dierū: et
usq; ad dies ionathan. filij eliasib. Et
pricipes leuitarū. asebia. sezebīa. et iesue
fili⁹ redmihel. ⁊ frēs eorū p uices suas:
ut laudaret. et cōfiterent iuxta pceptū
dauid uiri dei: ⁊ obsecraret eque p ordi-
nem. Mathania. ⁊ bebecia. ⁊ obedīa.
mosollam. thelmon. accub. custodes
portarum. et vestibulorū ante portas.
Ijī ī dieb⁹ ioachim filij iosue. filij io-
sedech: et ī diebus neemīe duris. et
elore sacerdotis scribeq;. In dedica-
tione aut muri iherusalē. requisierūt leuitas
de omib⁹ locis suis ut adducerēt eos
ī iherlm. ⁊ facerent dedicationē et leti-
ciā. ī actione gratiarū. et cātico. et ī tym-
balis. psalterijs et cytharis. Cōgregati

sunt aut filij cātorū. et de cāpstris circa iherlm. et de villis netuphati. et de domo galgal. et de regionibz geba. et azmaueh: quā villas edificauerūt sibi cātores i circuitu iherlm. Et mūdātī sunt sacerdotes et leuite: et mūdauerūt pplm. et portas et murū. Ascendere aut feci principes iuda sup murū: et statui duos magnos choros laudātū. Et ierunt ad dexterā sup murū ad portā sterquilini. Et iuit post eos osaias. et media pars principū iuda: et azarias. elora. et mosollā. iuda. et beniamin. et semeia. et iheremia. Et de filiis sacerdotū in tubis: zacharias fili⁹ ionathan. fili⁹ semeie. fili⁹ mathanie. fili⁹ michaie. fili⁹ zechur. fili⁹ asaph: et frēs ei⁹ semeia. et azarel. malalai. galalai. maai. nathanabel. et iuda. et anani. in vasis cānti dauid viri dei: et eloras scriba āre eos i portā fontis. Et cōtra eos ascenderūt i gradibz ciuitatis dauid. in ascensu muri sup domū dauid: et usq; ad portā aquarū ad orientē. Et chor⁹ scūs gratias referentiū ibat ex adūsor. et ego post eū: et media pars ppli sup murū. et sup turrim furnorū. et usq; ad murū latissimū. et sup portā ephraim. et sup portā ātiquā. et sup portā piscium et turrim ananehel. et turrim emat. et usq; ad portā gregis: et steterūt i porta custodie. Steterūtq; duo chori laudantiū i domo dei: et ego et dimidia pars magistratuū meū. Et sacerdotes. eliachim. maasia miamin. nuchea. elioenai. zacharia. et anania i tubis: et maasia. et semeia. et eleazar. et azi. et iohannan. et melchia. et elam. et ezer. Et clare cecinerūt cātores: et iezaia ppositus. Et immolauerūt in die illa victimas magnas: et letati sūt. Deus enī letificauerat eos leticia magna. Sed

et uxores eorū et liberi gausi sūt: et audita ē leticia iherlm pcul. Recensuerūt q; in die illa viros sup gazophilaciā thesauri ad libamina. et ad primitias. et ad decimas. ut introferrēt p eos principes ciuitatis i decore gratiarū adiones sacerdotes et leuitas: qā letificat⁹ est iuda i sacerdotibz. et leuitis astātibz. Et custodierūt obsequationē dei sui. et obsequationē expiationis: et cātores et ianitores. iuxta pceptū dauid et salomonis filij ei⁹: quia i diebz dauid et asaph ab exordio erāt principes constituti cātorū in carmine laudātū et cōfrentiū deo. Et omīs isrl i diebz zorobabel et in diebus neemie dabant partes cātoribus et ianitoribus per dies singulos: et sanctificabant leuitas: et leuite sanctificabāt filios aaron. **Cxm.** In die aut illo lectum est in volumine moysi: audiēte pplō. Et inuētū est scriptum in eo q nō debeāt introire ammonites et moabites i ecclesiā dei usq; in eternū eo q nō occurrerint filiis isrl cū pane et aqua: et cōduxerūt adūsor eos balaā ad maledicendū eis: et dicit de⁹ noster maledictionē in benedictionē. factū ē aut cū audissent legē: separauerūt omnē alienigenā ab isrl. Et sup hoc erat eliasib sacerdos q fuerat ppositus in gazophilacio dom⁹ dei nrī: et proxim⁹ tobie. fecit ergo sibi gazophilaciū grande: et ibi erāt āre eū reponētes munera et thus. et vasa. et decimā frumētī. vini et olei: partes leuitarū et cātorū et ianitorū et primitias sacerdotales. In omībz aut hīs nō fuit i iherusalē: qā i āno tricesimo scdo artaxerxis regis babilonis veni ad regē. Et i fine diez rogavi regē. et veni in iherusalē. Et intellegi malū qd fecerat heliasib tobie: ut faceret ei thesaurū i vestibz

dom⁹ dei: et malū michi uisū ē ualde. Et
 pieci uasa dom⁹ robie foras de gazo-
 philatio: pcepitq; et emūdauerūt gazo-
 philatiū. Et retuli ibi uasa dom⁹ dei sa-
 crificiū et thurs. Et cognoui qd partes le-
 uitaz nō fuisset dare: et fugisset unusq; q;
 i regione suā de leuitis et cātoribz et de
 hijs q; ministrabāt: et egi causā adūlū
 magistrat⁹. et dixi. Quare dereliqim⁹ do-
 mū dei? Et congregaui eos: et feci stare i
 stationibz suis. Et omnis iuda apporta-
 bat decimā frumenti. uini. et olei. i hor-
 rea. Et constitui sup hōrea selemiā sa-
 cerdotē. et sadoch scribā. et sadaia de le-
 uitis: et iuxta eos anan filiū zacchur
 filiū mathanie. qm̄ fideles cōprobatī
 sūt: et ipis credite sunt partes fratū suo-
 rū. Memento mei de⁹ me⁹ p hoc: et ne
 deleas miserationes meas q̄s feci in
 domo dei mei et i ceremonijs ei⁹. In die-
 bus illis uidi i iuda calcātes corclaria
 i sabbato: portātes aceruos et onerā-
 tes sup alinos uinū et uuas. et fic⁹ et o-
 mne on⁹: et inferētes i iherlm i die sab-
 bati. Et testat⁹ sum ut i die qua ven-
 dere liceret. venderēt. Et ierij habitauē-
 rūt i ea: inferētes pisces. et omnia uena-
 lia. Et vendebāt i sabbatis filijs iuda
 et iherlm. Et obiurgauī. optimates iu-
 da: et dixi eis. Que ē hec res mala quā
 uos facitis: et pphanatis diē sabbati?
 Nūquid nō hec fecerūt p̄res nr̄i: et addu-
 xit de⁹ noster sup nos omne malū hoc.
 et sup ciuitatē hāc? Et uos additis ira-
 cūdiā sup isrl: violādo sabbatū. Factū
 est aut cū quieuisent porte iherlm die
 sabbati: dixi. et clauserūt ianuas: et p̄ce-
 pi ut nō aperirēt eas usq; post sabba-
 tū. Et de pueris meis constitui sup portas:
 ut null⁹ inferret onus die sabbati. Et
 māsērūt negotiatores et uēdētes unū-
 sa uenalia foris iherlm semel et bis: et

cōtestat⁹ sū eos: et dixi eis. Quare ma-
 netis et adūso muri? Si scdo hoc fece-
 rit: manū mittā i uos. Itaq; et tpe il-
 lo nō uenerūt i sabbato. Dixiq; leuitis
 ut mūdarent et uenirēt ad custodiēdas
 portas: et sanctificādā diē sabbati. Et
 pro hoc ergo memēto mei de⁹. et parce
 michi secundum multitudinem mise-
 rationū tuarū. Sed et in diebus illis
 uidi iudeos ducētes uxores azotidas.
 āmonitidas et moabitidas. Et filij eorū
 et media parte loquebāt azotice: et ne-
 sciebāt loqui iudaice: et loquebāt iuxta
 linguā ppli: et ppli. Et obiurgauī eos:
 et maledixi. Et cecidi et eis uiros et de-
 caluauī eos: et adiuraui i deo ut nō da-
 rent filias suas filijs eorū: et nō accipe-
 rēt de filiabz eorū filijs suis. et sibimet
 ipis dices. Nūquid nō in huiusmo-
 di peccauit salamon rex isrl? Et certe
 in gentibz multis. non erat rex similis
 ei: et dilectus deo suo erat: et posuit eū
 deus regem sup omne israhel. Et ipm̄
 ergo duxerunt ad peccatū mulieres a-
 lienigene. Nūquid et nos inobediē-
 tes faciem⁹ omne malū grāde hoc. ut
 p̄uaricem⁹ i deo nr̄o: et ducam⁹ uxores
 peregrinas? De filijs aut ioiada filij
 eliasib sacerdotis magni. gener erat
 sanaballath oronitis: quē fugauī a
 me. Recordare dñe deus meus aduer-
 sum eos qui polluit sacerdōtū: usq;
 sacerdotale et leuiticum. Agitur mun-
 daui eos ab omibz alienigenis: et cō-
 stitui ordines sacerdotū et leuitarum
 unūquemq; in ministerio suo: et in ob-
 latione lignorū in temporibz constitutis
 et i primitijs. Memento mei de⁹ me⁹ i
 bonum. Amen. *Explicit nee*

mas ¶

Incipit lib. esdre 2^oC. p^{ri}mu.

Et fecit iosias C. p^{ri}mu. pascha in iherosolimis dño: et immolauit phase quarta decima luna primi mensis: statuens sacerdotes per vices dietu stolis amictos in tēplo dñi. Et dixit leuitis sacris suis israel: ut sanctificarent se dño in positione sancte arche dñi in domo quā edificauit salomon fili⁹ dauid reg. Nō erit vobis tollere sup humeros eā. Et nūc desuite dño vro et curā agite gentis illi⁹ israel ex parte scdm pagos et tribus vras secundū scripturā dauid regis israel: et secundū magnificētiā salomonis filij eius: omnes in templo et secundū particulā principat⁹ paternā vram eorū qui stant in cōspetu fratru filiorū israel. Immolate pascha: et sacrificia parate fratribus vris: et facite scdm pceptū dñi qd datū est moysi. Et donauit iosias in plebē que inuēta est omniū agnorū et hedorū: et caprarū triginta milia: vitulos tria milia. Hec de regalibz data sunt scdm promissionē ppho: et sacerdotibz in pascha: oues numero duo milia: ac vituli centū. Et iechonias et semcias et nathanael fratres: et asabias: et oziel: et coraba in phase: oues quiq; milia: vitulos quingentos. Et hec cum fierent eleganter: steterūt sacerdotes et leuite habentes azima per tribz. Et secundū partes principat⁹ patru in cōspetu pphi offerebāt dño: scdm ea que in libro moysi scripta sunt. Et assauerūt phase igni prout oportebat: et hostias coxerūt in emolis et in ollis cum beniuolentia. Et attulerūt omibz qui erant ex plebe: et post hec parauerunt sibi et sacerdotibus. Sacerdotes enim

offerebāt adipēs usq; dum finita esset hora: et leuite parauerūt sibi et fratribz suis filiis aaron. Et sacrificatores filias offerebāt: scdm ordinē. scdm pceptū dauid: et asaph: et zacharias: et iedūnus qui erat a rege: et hostiarij per singulas ianuas: ita ut nō puaricaret unusquisq; suā. Fratres enī eorū parauerūt illis. Et summata sunt que pertinebant ad sacrificiū dñi. In illa die egerūt phase: et offerebāt hostias sup dñi sacrificiū scdm pceptū regis iosie. Et egerūt filij israel qui inuēti sunt in tpe illo phase: et diē festi azimorū per dies septem. Et nō est celebratū phase tale in israel a temporibus samuel prophete: et omnes reges israel nō celebrauerūt tale pascha quale egit iosias: et sacerdotes: et leuite: et iudei: et omnis israel: qui inuēti sunt in cōmoratione iherosolimis. Octauodecimo āno regnāte iosia celebratū est phase. Et directa sunt opera iosie in cōspetu dñi sui in corde pleno metuentis: et que circa illum quidē cōscripta sunt in pristinis temporibz de eis qui peccauerūt quiq; irreligiosi fuerūt in dñm pre omni gente: et qui nō quesierūt verba dñi super israel. Et post omem adū hūc iosie: ascendit pharao rex egipti veniens in rarchamis abicere sup eufraten: et egēte i obuiā illi⁹ iosias. Et misit rex egipti ad iosiam dicens. Quid michi et tibi est rex iude? Non sum missus a dño. Super eufraten enī bellū meū est. Festinas descende. Et nō est reuersus iosias sup currū: sed repugnare eū conabāt. nō attendēs verbū pphete ex ore dñi: sed cōstituit ad eū bellū in cāpo magdedo. Et descenderūt principes ad regem iosiā. Et dixit rex pueris suis. Amouete me a prelio. Infirmit⁹ sum

enī valde. Et statim amouerūt eū pu-
eri ipsius de acie. Et ascendit sup curren-
tium secundariū suū: et pueniens iherosoli-
mā vita suā fund⁹ est: et sepultus est in pa-
terno sepulcro. Et in tota iudea luge-
bāt iohānam: et qui p̄sdebāt cū uxoribz
lamētabāt eū usq; in hūc diē. Et datū
est hoc fieri semp in om̄e gen⁹ isrl. Nec
aut p̄scripta sunt in libro h̄istoriarū re-
gū iude: et singla gesta. actus iohā et
ei⁹ gloria. et intellect⁹ eius in lege dñi:
quia eque gesta sunt ab eo et que non
scripta sunt in libro regū isrl et iude. Et
assumētes qui erāt ex gente iechoniā
filiū iohā obstituerūt regē pro iohā p̄e
suo. cū esset annorū triginta triū: et re-
gnauit sup isrl mētibz tribz. Et amo-
uit eū rex egipti ne regnaret in iheroso-
limis: et multauit gentē argenti talē-
ta centū: et auri talētū unū. Et obstituit
rex egipti regē ioakim fratrem ipsius re-
gem iude et iherusalē: et alligauit ma-
gistrat⁹ ioachim zaratelem fratrem su-
um: et apprehēdēs reduxit egiptū. An-
norū erat ioakim uiginti quinq; cū re-
gnare cepisset in terra iuda et in iherusalē:
et fecit malū in cōspēdu dñi. Post hūc
aut ascendit nabuchodonosor rex ba-
bilonis: et alligās eū in aureo uincto
pduxit in babiloniā: et sacra uasa do-
mini accepit nabuchodonosor. et tu-
lit. et cōsecrauit in templo suo in babi-
lonia. Nā de immūdiā illi⁹. et irrelī-
giositate scriptū ē in libro temporū re-
gum. Et regnauit ioachim filius eius
pro eo. Cū aut obstitur⁹ est erat annorū
otto. Regnauit aut mēses tres et dies
decē in iherusalē: et fecit malū in cōspe-
ctu dñi. Et post annū mittēs nabuchō-
donosor trāsmigrauit eū babiloniā
simul cū sacris uasis dñi: et cōstituit
sedechiam regem iuda et iherlm. cū esset

annorū uiginti unius. Regnauit aut
annis undecim. Et fecit malū in cōspe-
ctu dñi: et nō est uerit⁹ a uerbis que di-
cta sunt ab iheremia p̄pheta ex ore do-
mini. Et adiurat⁹ a rege nabuchodo-
nosor periurans discessit: et indurata
ceruice sua. et corde suo. trāsgressus est
legitima dñi dei isrl. Et duces ppli dñi
multa inique gesserūt et impiē egerūt
sup om̄es immūdiās gentiū: et pol-
luerūt templū dñi qd sandū erat in ihe-
rosolimis. Et misit deus patre suorū
per angelū suū reuocare eos: propter
qd parceret illis et tabernaculo suo. Ip̄i
vero subsannabāt in angelis suis: et
qua die locut⁹ est dñs erāt illudentes
prophetis ei⁹. Qui usq; ad iracundiā
cōcitāt⁹ est. super gentē suā. ppter irrelī-
giositatē suā: et p̄cepit ascendere reges
chaldeos. Qui occiderūt iuuenes eorū
in gladio. in circuitu sancti templi eorū:
et nō pepercerūt iuueni et seni. et uirgi-
ni et adolescenti: sed om̄es traditi sunt
in manus ip̄orū et om̄ia sacra uasa do-
mini. et regales apothecas resumētes
rulerūt in babiloniā: et incenderūt do-
mū dñi et deuolierūt muros iherusa-
lem: et turres ei⁹ incenderūt in igne. Et
cōsumauerūt om̄ia honorifica ei⁹: et
ad nichilū redigerūt: et reliquos a gla-
dio in babilonē. et erant hui illi⁹ usq;
dum regnaret perse. in repletionē uer-
bi dñi in ore iheremie: quousq; benigne
ageret terra sabbata sua. Om̄i tempo-
re desertionis sue sabbatizauit in ap-
plicatione annorū septuaginta. **E**

Regnante cyro rege persarū in con-
summatōne uerbi dñi in ore ihe-
remie. suscitauit dñs sp̄ritū cyri regis
persarū: et p̄dicauit in toto regno suo
simul per scripturā dicēs. Nec dicit cy-
rus rex persarū. Nā constituit regem

orbi terrarū dñs isrl dñs excelsus: et si-
gnificauit michi edificare domū sibi
in iherlm que est in iudea. Si quis est
ex genere vtro: dñs ipi⁹ ascendat cū eo
in iherusalē. Quotquot ergo circa lo-
ca habitāt adiunēt eos q̄ sunt in loco
ipso i auro ⁊ argento in dationibz cū
equis. ⁊ iumentis: cūq; alijs que scdm
vota apponūtur in eadem dñi que est
in iherlm. Et stantes principes tribuū
pagorū ⁊ iudee ex tribu beniamin ⁊ sa-
cerdotes et leuite. quos excitauit dñs
ascendere et edificare domū dñi que ē
in iherlm: ⁊ qui erāt in circuitu eorū ad-
iunērūt in omni auro et argento ei⁹ et
iumentis ⁊ votis quā pluribz: multi
quorū sensus excitat⁹ est. Et cyrus rex
protulit vasa sacra dñi q̄ trāstulit na-
buchodonosor rex babilonis ex iheru-
salē. ⁊ consecrauit ea ydolo suo. Et profe-
rens ea cyrus rex persarū tradidit nutri-
dato qui erat sup thesauros ipi⁹. Per
hūc aut tradita sūt salmanasaro pre-
sidi iudee. Horū aut hic numer⁹. Liba-
toria argētea. duo milia q̄dringēta:
archisce argētee triginta: phiale auree
triginta: item argētee duo milia qua-
dringente: ⁊ alia vasa mille. Omnia
aut vasa aurea. ⁊ argētea quinq; mi-
lia octingēta sexaginta. Et enumera-
ta sunt salmanasaro simul cū hijs q̄
ex captiuitate babilonie venerāt in ihe-
rosolimā. In artaxerxis aut regis per-
sarū temporibz scripserūt ei de hijs q̄
inhabitabāt in iudea ⁊ iherlm. balsa-
mus et nutridat⁹ ⁊ sabelli⁹ et rathim⁹
balthemus samelius scriba: et reliqui
inhabitātes in samaria. ⁊ ceteris locis
subiectā epistolā regi artaxerxi. Dñe
pueri tui rathim⁹ ab accedētibz. et sa-
bellius scriba: ⁊ reliqui curie tue iudi-
ces in celesticia et phenicem. Et nunc

notū sit dño regi: quoniā iudei qui a-
scenderūt a vobis ad nos venientes i
iherlm ciuitatē refugā et pessimā: edifi-
cant furnos eius: ⁊ statuūt muros. et
templū suscitant. Quod si ciuitas ista
et muri consummati fuerint nō tantum
tributa nō sustinebūt pendere: sed etiā
regibz resistent. Et quia id agit circa
templū: recte haberi arbitrati sum⁹ nō
despicere hoc ipm. sed notū facere dño
regi: ut si videbit rex. querat in libris
patrū tuorū: ⁊ inuenies in amonitōni-
bus scripta de hijs: scies quoniā ciui-
tas ista fuit refuga. et reges ⁊ ciuitates
cōcutiens: ⁊ iudei refuge ⁊ prelia cōmit-
tentes in ea ab eterno: ob quā causam
ciuitas ista deserta est. Nūc ergo notū
facim⁹ dñe regi: quoniā si ciuitas hec
edificata fuerit ⁊ hui⁹ muri erecti fuerit:
descensus tibi nō erit i celesticia. ⁊ phe-
nicem. Tūc scripsit rex rathimo q̄ scribe-
bat accedētia. ⁊ belthimo ⁊ sabellio scri-
be: ⁊ ceteris constitutis. ⁊ inhabitātibz in
siria. ⁊ phenice. ea que subiecta sunt. Le-
gi epistolā quā misistis michi. Prece-
pi ergo inquiri: ⁊ inuentū est. quoniā
ciuitas illa est ab euo regibz resistens
et homines refuge. ⁊ prelia in ea effici-
entes: et reges fortissimi erāt in iherlm
dñantes ⁊ tributa exigētes. a celesticia
et phenice. Nūc ergo p̄cepi prohibere
hoīes illos edificare ciuitatē: et phibe-
re ne qd ultra hec fiant. sed nec proce-
dāt i plurimū: ex qua sūt malicie ita
ut regibus molestia importet. **C. M.**

Tunc recitatis hijs que a rege ar-
taxerxe scripta fuerāt rathimus
et sabellius scriba et qui cū hijs constitu-
ti erāt iungentes festināter venerūt in
iherusalē. cū equitatu ⁊ turba. et agmi-
ne: ceperūtq; edificātes phibere. Et va-
cabāt ab edificatione templi i iherlm:

usq; secūdo āno regnū dārī regis per-
sarū. Rex dārius fecit cenā magnā o-
mnibz uenaculis suis: et omnibz ma-
gistratibz medie et perlidis et omnibus
purpuratis. et p̄toribz et cōsulibz. et pre-
fectis sub illo ab india usq; ethiopiā:
centūnigēte septē prouincijs. Et cū mā-
dncassēt. et bibissent et satiati rēterent.
tūc dārius rex ascendit in cubicū suū:
et dormiuit et epergescit est. Tūc illi
tres iuuenes corporis custodes qui cu-
stodiebāt corp⁹ regis: dixerūt alter al-
teri. Dicam⁹ unusquisq; nēm emonē
qui p̄cellat: et cuiuscūq; apparuerit ser-
mo sapiēti⁹ alteri⁹: dabit illi dārius
rex dona magna. purpura cooperiri.
et in auro bibere et sup auy dormire.
et cūctū aureum feno. et cydarim bisti-
nam. et torquē circa collū: et scdō loco
sedebit a dārio p̄pter sapiētiā suā: et
cognat⁹ dārī uocabit. Tūc scribes
singli suū verbū signauerūt: et posue-
runt sub⁹ ceruical dārī regis: et dixe-
runt. Cūq; surrexerit rex dābimus illi
scripta nrā: et qd cūq; iudicauerit rex e-
tribz. et magistrat⁹ perlidis. quoniam
verbū ei⁹ sapiēti⁹ est: ipi dabit victo-
ria sicut scriptū ē. Unus scripsit. forte
est uinū. Alius scripsit. fortior est rex.
Terc⁹ scripsit. fortiores sunt milites:
sup omnia aut uincit ueritas. Et cum
surrexisset rex acceperunt scripta sua: et
dederūt illi. et legit. Et mittēs uocauit
omnes magistrat⁹ persar. et medos.
et purpuratos. et p̄tores. et p̄fectos: et
sederūt in cilio: et lecta sunt scripta co-
ram ipis. Et dixit. Vocate adolescen-
tes. et ipi indicabūt uerba sua. Et vo-
cati sūt: et introierūt. Et dixit illis. In-
dicatē nobis de hīs que scripta sunt.
Et cepit prior qui dixerat de fortitudi-
ne uini. Et dixit. Viri quam p̄ualet

uinū omnibz hōminibz qui bibūt illud.
Seducit mentē. Itēq; regis et orphani
facit mentē uanā. Item serui ac liberi
pauperis ac diuitis et omēm mentem
cōuertit in securitatē. et iocūditatē: et
non meminit omēm tristitiā et debitū:
et omia p̄cordia facit honesta: et non
meminit regē nec magistratū: et omia
per talēta loqui facit. Et non mēuine-
runt cū biberint amicitia nec fraterni-
tatē. sed post nō multū sumunt gladi-
os. et cum a uino meruerint et surrexe-
runt nō meminerunt que gesserunt. O
uiri num p̄cellit uinū? Quis sic cogi-
tat facere? Et tacuit hoc dicto.

Et incipauit sequēs dicere: qui di-
xit de fortitudine regis. O uiri:
num p̄cellūt hōmines. qui terrā et ma-
re obtinēt. et omia que ī eis sunt? Rex
aut sup omia p̄cellit. et dominatur co-
rū: et omē qd cūq; dixerit illis faciunt.
Et si miserit illos ad bellatores: ua-
dunt et demoliūt montes et muros. et
turres. Iugulant et iugulant: et regis
verbū non p̄tereunt. Nam si uicerint.
afferūt regi omnia quecūq; predati fu-
erint. Similiter et alij omnes et quot-
quot non militāt nec pugnat sed co-
lunt terrā: rursum cū fuerint merentes
afferūt tributa regi. Et ipsi unus sol⁹
si dixerit occidite occidūt. dixerit. remit-
tite remittūt. dixerit p̄cutite. p̄cutiūt. di-
xerit exterminare extermināt. dixerit edi-
ficare edificāt. dixit cecidite cecidūt. di-
xit plātate plātant: et omnis plebs et
virtutes eū obaudiūt: et sup hoc ipse re-
cūbit. et bibit et dormit. Ipi aut custodi-
unt in circuitu eū: et nō possunt ire sin-
guli et facere opera sua: sed in dicto ob-
audientes sunt ei. Viri: quomō non
p̄cellat rex qui sic diffamatur? Et tacu-
it. Tercius qui dixerat de mulieribus et

veritate. hic est zorobabel: cepit loqui.
 Viri. nō magnus rex. et multi homi-
 nes: nec vinū precessit. Quis ē ergo qui
 dñator eorū? Nōne mulieres genuerūt
 regē et omnē pplm qui dñatur mari et
 terre: et ex illis nati sunt. et ipse educa-
 uerūt eos q̄ plātauerūt vineas ex qui-
 bus vinū fit? Et ipse faciunt stolas o-
 mnium hominū: et ipsi faciūt gloriā ho-
 minibz: et nō possunt homines sepa-
 rari a mulieribz. Si congregauerint au-
 rū et argentū. et omnē rem speciosam
 et viderint mulierē unā bono habitu.
 et bona specie: omnia hec relinquentes ī
 eā intendūt. et aperto ore cōspiciūt: et
 eā alliciūt magis q̄ aurū et argentū.
 et omnem rem p̄ciosam. Homo suū pa-
 trē relinquit qui emiserit illū et suā re-
 gionē: et ad mulierē se cōiungit. Et cū
 muliere remittit animā: et neq; p̄rem
 meminit. neq; m̄rem neq; regionē. Et
 hinc oportet vos scire: quoniā mulie-
 res dñantur v̄ri. Nōne doletis? Et ac-
 cipit homo gladiū suū et vadit ī viā
 facere furta et homicidia et mare nauig-
 gare et flumina: et leonē videt et in tene-
 bris ingredit: et cū furtū fecerit et frau-
 des et rapinas. amabili sue affect. Et
 itez diligit homo uxore suā magis q̄
 patrē aut m̄rem. Et multi demēres fa-
 cti sunt ppter uxores suas: et serui facti
 sunt ppter illas: et multi perierūt et iu-
 gulari sunt. et peccauerūt propter mu-
 lieres. Et nūc credite michi q̄a magnū
 est rex. in potestate sua: quoniā omnes
 regiones v̄rent tangere eū. Videbam
 tamē apamen filiā bezacis. mirifici cō-
 cubinā regis. sedentē iuxta regē ad de-
 xterā: et auferentē diadema de capite e-
 ius. et imponentem sibi: et palmis cede-
 bat regē de sinistra manu. Et sup̄ hec
 aperto ore intuebat eā: et si acciderit ei

ridet: nam si indignata ei fuerit blan-
 ditur. donec reconcilietur in gratiam.
 Viri: cur nō sunt fortiores mulieres?
 Magna est terra: et excelsum est celum.
 Quis ista agit? Et tūc rex et purpura-
 ti intuebantur in alterutrū. Et inchoa-
 uit loqui de veritate. Viri: nōne for-
 tes sunt mulieres? Magna est terra: et
 excelsum est celū: et veloc̄ cursus solis
 cōuertit in gyro celū in locū suū ī una
 die. Nōne magnificus ē qui hec facit?
 Et veritas magna: et fortior pre omni-
 bus. Omnis terra veritatē inuocat: ce-
 lum etiā ip̄am benedicit: et omnia ope-
 ra mouētur et tremūt eā. et non est cū
 ea quicq; iniquū. Vinum iniquū: in-
 quus rex. Iniqui omnes filij hominū:
 et iniqua illorū omnia opera: et nō est
 in ip̄is veritas. Et ī sua iniquitate p̄ri-
 bunt: et veritas manet et inualescit in
 eternū: et vivit. et optinet in secula secu-
 lorū. Nec est apud eā accipere personas.
 neq; differentias: sed q̄ iusta sunt facit
 omnibz. iniustis ac malignis. et omnes
 benignatur in operibz ei⁹. Et non est
 in iudicio eius iniquū: sed fortitudo. et
 regnū. et potestas. et maiestas omnium
 eorū. Benedixit deus veritatis. Et de-
 siit loquēdo. Et omnes ppli clamaue-
 runt: et dixerūt. Magna est veritas et
 preualet. Tūc rex ait illi. Pete si qd vis
 amplius q̄ que scripta sunt: et dabo
 tibi secūdū qd inuenit es sapientior: et
 proxim⁹ michi sedebis: et cognat⁹ me-
 us vocaberis. Tunc ait regi. Memor
 esto voti tui qd vouisti edificare iheru-
 salē ī die qua regnū accepisti: et omnia
 vasa que accepta sunt ex iherlm remitte-
 re: que separauit cyrus quando ma-
 ctauit babiloniā. et voluit remittere
 ea ibi. Et tu vouisti edificare templū:
 quod incenderunt ydumei quando

Cm

regiminata ē iudea a chaldeis. Et nūc hpc
ē qđ postulo dñe ⁊ qđ peto: hpc ē maie-
stas a te qđ postulo: ut facias vortū qđ
uouisti regi reli ex ore tuo. **T**ūc surgēs
dari⁹ rex osculat⁹ ē illū: ⁊ scripsit episto-
lā ad omēs dispēlatōres ⁊ pfectos. et
purpuratos. ut deducerēt eū: ⁊ eos qđ cū
illo erāt. omēs ascendētes edificare ihe-
rusalē. Et omibz pfectis qđ erāt ī syria ⁊
phenice ⁊ libano scripsit eplās: ut traxe-
rēt ligna cedrina a libano ī iherlm: ut e-
dificaret cū eis ciuitatē. Et scripsit omi-
bus iudeis qđ ascendebāt a regno ī iudeā
pro libertate: omnē potētē ⁊ magistra-
tū et pfectū nō supuenire ad ianuās i-
psoy: ⁊ omnē regionē qđ optinuerant
esse immunē eis: ⁊ ydumei reliquēt ca-
stella qđ optinēt iudeoy: et ī structurā tē-
pli dare p singlos ānos talēta uiginti
usq; dū peredificaret: et sup sacriū olo-
caustomata ustilare qđ die sicut habēt
pceptū: alia talēta decē offerre p singlos
ānos: et omibz qđ pcedūt a babilonia
adire ciuitatē: ut esset libertas tā ipis qđ
filijs eoy: ⁊ omibz sacerdotibz qđ pcedūt.
Scripsit aut ⁊ quantitatē ⁊ sacra stola
iussit dari in qua deuiēt: ⁊ leuitis scri-
psit dare pcepta usq; ī diē qua sūma-
bit dom⁹ et iherlm extruet: et omibz cu-
stodiētibz ciuitatē scripsit dare eis sortēs
et stipēdia. Et dimisit omia uasa qđ se-
parauerat cyrus a babilonia: ⁊ omia
quecunq; dixit cyr⁹ ⁊ ipē pcepit fieri: et
mitti iherlm. Et cū pcessisset ille adole-
scēs. eleuās faciē ī iherlm: benedixit regi
reli ⁊ dixit. Abs te ē uictoria: ⁊ abs te ē
sapiētia. et claritas. Et ego hū⁹ tu⁹ sū.
Benedict⁹ es. qđ dedisti michi sapiētia: ⁊
tibi scribebō dñe de⁹ paty nroy. Et acce-
pit eplās: ⁊ pfect⁹ ē ī babilonia. Et uē-
nit ⁊ nunciāuit scibz suis omibz qđ fue-
rūt ī babilonia: ⁊ benedixerūt deū paty

suoy. qm dedit illis remissionē ⁊ refri-
gerium. ut ascenderent et edificarent
iherusalem et templum ubi nomina-
tum est nomē ei⁹ in ipso: et exultauerūt
cum musicis ⁊ leticia diebz septē. **C. V.**

Post hec aut electi sūt ut ascende-
rēt picipes pagoy p domos p-
tribz suas: ⁊ uxores illoy ⁊ filij. et filie
eoy ⁊ hui ⁊ acille ipoy. et pecora illoy.
Et dari⁹ rex misit una cū eis eqtes mil-
le donec deducerēt eos ī iherlm cū pace
⁊ cū musicis. ⁊ cū tympanis ⁊ tibijs: et o-
mnes fcs erāt ludētes: ⁊ fecit eos ascē-
dere siml cū eis. Et hec sūt noīa uiroy
qđ ascenderūt p pagos suos ī tribz ⁊ in
partē picipat⁹ ipoy. Sacerdotes: filij
phinees. filij aaron. ihs fili⁹ ioosedch:
ioachim fili⁹ zorobabel filij salathiel
de domo dauid. ex pgenie phares tribu
aut iuda: qđ locut⁹ ē sub dario rege pla-
rū emones mirificos ī scdo āno regni
ipi⁹ mēse nisan pmo. Sūt aut hī qđ a-
scenderūt ex iudea de captiuitate trāsmi-
grationis: qđ trāsmigrauit nabucho-
donosor rex babilonie ī babilonē: ⁊ reu-
sus ē ī iherlm. Et requisit partē iudee u-
nusquisq; ciuitatē suā qđ uenerūt cū zo-
robabel. et ihesu: neemias. areores. eli-
meo. eummanio. mardocheo. beelsuro.
mehpsatochp. oltoro emonia. un⁹ de
picipibz eoy: ⁊ numer⁹ a gētilibz eoy
ex prepositis eoy. filij phares: duo mi-
lia cētūseptuaginta duo. filij ares: tria
milia quinq; ginta septem. filij femo:
centumquadraginta duo. In filijs ihe-
su. ⁊ ioabes. milletrecenti duo. filij de-
mu: duo milia quadringentisepтуа-
ginta. filij tharaba: dñcētiquinq;. filij
banica: centumsexaginta octo. filij be-
bech: qđringētētres. filij archad: qua-
dringentiuigintisepstem. filij chan:
triginta septē. filij zoroar: duo milia

sexaginta septē. filij admu: quingentesexaginta un⁹. filij aderedis: centū octo. filij uaso ⁊ zelas: centū septē. filij azor: quingentesiginta nouē. filij iedarbone: centū triginta duo. filij ananie: centū triginta. filij asoni. filij marlar: quingentesigintiduo. filij zabarus: nonaginta quinq. filij sepolemon: centū viginti tres. filij nepopas: quinquaginta quinq. filij hechanat⁹: centū quinquaginta octo. filij reberham⁹: centū triginta duo. filij rearpattos: quingentesiginti tres. filij modie: quingentesiginti tres. Qui ēē gramas. ⁊ gabea: centū viginti un⁹. Qui ēē besselo. et reagge: sexaginta quinq. Qui ēē bastaro: centū vigintiduo. Qui ēē bechenobes: quinquaginta quinq. filij liptis: centū quinquaginta quinq. filij labonni: trecentū quinquaginta septē. filij sichem: trecentū septuaginta. filij suadon ⁊ diom⁹: trecentū septuaginta octo. filij ric⁹: duo milia centū quadraginta quinq. filij anaas: trecentū septuaginta. Sacerdotes. filij ieddus. filij eutber. filij eliasib: trecentū septuaginta duo. filij emeris: ducentū quinquaginta duo. filij fasuri: trecentū quinquaginta septem. filij carce: ducentū vigintiseptē. Leuite. filij ihesu i caduhel. ⁊ hamis. et serebias. et edias: septuaginta quatuor. Omnis numer⁹. a duodecimo anno: triginta milia quadringentesigintaduo. filij ⁊ filie. ⁊ uxores. omnis cōputatō. quingenta milia ducentū quadraginta duo. filij sacerdotū qui psallebāt i templo. filij asaph: centū viginti octo. Officiarij vero. filij esmenmi. filij azer. filij amon. filij arcuba. topa. filij robī: omnes centū triginta nouē. Sacerdotes uiuētes i templo. filij sel. filij gaspha. filij tabloch. filij carie. filij su. filij hellu. filij labana. filij armacha. filij

arcub. filij utha. filij cetha. filij aggab. filij obai. filij anani. filij canna. filij geddu. filij an. filij radin. filij desanō. filij nechpba. filij caseba. filij gaze. filij ozni. filij sinone. filij atre. filij bastem. filij asiana. filij manei. filij nasim. filij accusu. filij agista. filij azui. filij fauon. filij fasalon. filij meedda. filij fusa. filij caree. filij barcus. filij saree. filij roeli. filij nasith. filij agisti. filij pedon. salomon filij ei⁹: filij asophoth. filij phazida. filij celi. filij dedon. filij gadahel. filij sephagi. filij aggia. filij sachareth. filij sabathen. filij caroneth. filij malsith. filij ame. filij sasus. filij addus. filij suba. filij eura. filij rahons. filij phasphat. filij malmom. Omnes sacro uiuētes. ⁊ pueri salomonis: quadringentidogintaduo. Qui sūt filij qui ascenderūt a cheruel ⁊ therla. principes eorū. caruella. ⁊ careth. et nō poterāt edicere ciuitates suas. et progenies: quē admodū sūt ēē isrl: filij dalari. filij tubal. filij nechodaici. et sacerdotibz qui fungebāt sacerdotio ⁊ nō sūt inuenti: filij obya. filij archisos. filij addin: qui accepit uxorem et filias phargeleu et uocati sūt nō ē ei⁹. Et horū quesita est generis scripta impedatura ⁊ non est inuenta: et phibiti sūt sacerdotio fungi. Et dixit illis neemias. et astharas ne participent sādā: donec surgat pōtē dōd⁹ in ostensionē ⁊ ueritatem. Omnis autē isrl erat duodecim milia: exceptis seruis ⁊ ancillis quingenta milia trecentū quadraginta. Serui horū et ancille. septem milia trecentū trigintaseptem: cātores et cantatrices. ducentū sexaginta quinq. Cameli. quadringentesiginta quinq: equi septem milia trigintaseptē: muli ducenti milia quadraginta quinq: subingalia quinq milia

viginti quique. Et de ppositis ip̄is p̄ pagos. dū uenirent in templū dñi qd̄ erat in iherusalē: iunguare ⁊ suscitare templū in loco suo scdm suā uirtutē. et dari in templū. thesaurū operū sacru. auri minas. duodeci milia. ⁊ stolas sacerdotalis centū. Et habitauerūt sacerdotes et leuite. et q̄ egerāt de plebe ī iherlm et ī regione: ⁊ sacri cātōres. ⁊ ostiarij. ⁊ om̄s isrl. ī regionibz suis. Quātē aut̄ septimo mēse. cūq; esset filij isrl unusquisq; ī suis rebz: uenerūt unanimes ī actū qd̄ erat ante ianuā oriētalē. Et stantes ihesus fili⁹ ioosedech. et fr̄es ei⁹ sacerdotes. ⁊ zorobabel fili⁹ salathiel. et hui⁹ fr̄es. parauerūt altare: ut offerēt sup̄ illud olocaustomata scdm q̄ in libro moysi hominis dei scripta sūt. Et uenerūt sibi ex alijs nationibz terre: ⁊ exerūt saccrariū ī loco suo om̄es gentes ite: ⁊ offerebāt h̄stias ⁊ olocaustomata dño matutina. Et egerūt scenophegia. ⁊ diē sollemnē sicut p̄ceptū ē ī lege: et sacrificia quotidie sicut oportebat: et post hec oblatōnes institutas. ⁊ h̄stias sabbatorū. et neomeniarū. et dieꝝ sollemnū omniū s̄dificatorū. Et quotquot uonebāt dño a neomenia septem mēsis reperūt h̄stias offerre deo: et templū dñi nōdū erat edificatū. Et dederunt pecuniā lapidarijs. et fabris: et potū ⁊ pabula cū gaudio. Et dederūt carra sydonijs et tyrijs. ut trāsueherēt illis de libano trabes cedrinās ⁊ facerent rates ī ioppe portū: scdm decretū qd̄ scriptū erat eis a cyro rege persarū. Et in scdo āno ueniētes ī templū dei ī iherlm. mēse scdo inchoauit zorobabel fili⁹ salathiel. ⁊ ihesus fili⁹ ioosedech. et fr̄es ip̄orū. et sacerdotes. et leuite. et om̄es q̄ aduenerāt de captiuitate ī iherusalem: ⁊ fundauerunt templum dei.

nouilunio scdi mēsis scdi anni cū uenissent in iudeā et iherlm. Et statuerūt leuitas a viginti ānis sup̄ opera dñi. Et stetit ihesus et fili⁹ ei⁹. ⁊ fr̄es. om̄es leuite: aspirātes. et exēcutores legis. faciētes opera ī domo dñi. Et steterūt sacerdotes habētes stolas cū tubis: ⁊ leuite filij asaph habētes cymbala. collaudātes dñm ⁊ benedicētes scdm dauid regē isrl. Et cātabant cāticū dño: qm̄ dulcedo eius ⁊ honor ī scla sup̄ om̄ē isrl. Et om̄s p̄plus tuba recinerūt: et p̄clamauerūt uoce magna: collaudātes dñm ī suscitātōne dom⁹ dñi. Et uenerūt ex sacerdotibz ⁊ leuitis. ⁊ p̄sidentibus scdm pagos. senioribz q̄ uiderāt pristinā domū: ⁊ ad hui⁹ edificatōnē cū clamore ⁊ plāctu magno. ⁊ multū cū tubis et gaudio magno: intātū ut p̄plus nō audiret tubas p̄pter plandū p̄pli. Turba enī erat tubis canens magnifice: ita ut lōge audiret. Et audierūt inimici tribz iude ⁊ beniamin: ⁊ uenerūt scire q̄ esset uox tubarū. Et cognouerūt: qm̄ q̄ erat ex captiuitate edificāt tēplū dño deo isrl. Et accedētes ad zorobabel. ⁊ ihesū. ⁊ p̄positos pagorū dixerūt eis. Edificabim⁹ una uobiscum. Similiter enī audiui⁹ dñm nrm: ⁊ ip̄i pariter incedim⁹ a diebz albasareth regis assiriorū: q̄ transmigravit nos huc. Et dixit illis zorobabel. ⁊ ihesus. et p̄cipes pagorū isrl. Nō ē nobis et uobis edificare domū dei nr̄i. Nos enim soli edificabim⁹ dño isrl: scdm ea q̄ p̄cepit nobis cyrus rex persarū. Hētes aut̄ terre incubātes h̄ijs q̄ sunt ī iudea. et leuātes op⁹ edificationis. ⁊ insidias ⁊ p̄plos adducētes. prohibebāt eos edificare: ⁊ aggressuras exēcētes impedierunt ne cōsumaret̄ edificū om̄i tēp̄e vite cyri regis: ⁊ p̄traxerūt structuram

per biennium usque ad dario regnum. **C. VI.**

In secundo autem anno regni dario. prophetavit aggeus et zacharias filius addin prophete apud iudeam et iherusalem nomine dei israel super eos. Tunc stans zorobabel filius salathiel et ihesus filius iosedech: incepauerunt edificare domum domini que est in iherusalem: cum adesset eis propheta domini et adiuuaret eos. In ipso tempore venit ad illos sylenus subregius syrie et phenices: et sarraboranes et sodales eius: et dixerunt eis. Quod precipiēte vobis domum hanc edificare: et tectum istud et alia omnia perficatis. Et qui sunt structores qui hec edificant. Et habuerunt gratiam: visitatione facta super eos que erat ex captiuitate a domino seniores iudeorum: et non sunt impediti edificare donec significaretur dario de omnibus istis: et responsum acciperet. Exemplum epistolae: quod miserunt dario. Sylenus subregius syrie et phenices: et sarraboranes: et sodales eius: in syria et phenice praesides: regi dario salutem. Omnia nota sunt domino regi: quod cum aduenissemus in regionem iudee: et introissemus in iherusalem: inuenimus edificantes domum dei magnam et templum ex lapidibus politis et magnis: et preciosis materiis in parietibus: et opera illa instaret fieri: et suffragare et prosperare in manibus eorum: et in omni gloria quam diligentissime perfici. Tunc interrogauimus seniores: dicentes. Quod promittente vobis edificatis domum istam: et opera hec fundatis. Ideo autem interrogauimus: ut notum faceremus tibi homines et propósitos: et nomen scripturam propósitos postulauimus illos. At illi responderunt nobis dicentes. Nos sumus homines domini qui fecit celum et terram: et edificabat hec domus ante annos istos multos a rege israel magno et fortissimo: et consummata est. Et quoniam praesentis nostri regis acerbatas erat et peccauerunt in deum israel: tradidit eos in manus nabuchodonosor regis

babilonie: regis chaldeorum: et domum istam demolientes incendunt: et populum captiuum duxerunt in babilonem. In primo anno regnante cyro rege babilonie: scripsit cyrus rex domum hanc edificare: et illa sacra vasa aurea et argentea que reuelerat nabuchodonosor de domo que est in iherusalem: et consecrauerat ea in suo templo: rursus protulit ea cyrus rex de templo quod erat in babilonia: et tradita sunt zorobabel et salmanasaro subregio. Et preceptum est eis ut offerret hec vasa: et reponerent in templo quod erat in iherusalem: et ipsum templum dei edificare in loco suo. Tunc salmanasarus subiecit fundamenta domus domini que est in iherusalem: et exinde usque nunc edificat: et non accepit consummationem. Nunc ergo si iudicat a te o rex: perquirat in regalibus bibliothecis cyri regis que sunt in babilonia: et si inuentum fuerit consilio cyri regis scripta esse structuram domus domini que est in iherusalem: et iudicat a domino rege nostro: scribat de hijs nobis. Tunc rex darius precepit inquiri in bibliothecis: et inuenit est in egbathanis opido quod est in media regione locum unum in quo scripta erant ista. Anno primo regnante cyro rege cyrus precepit domum domini que est in iherusalem edificare: ubi incendebant igni assiduo: cuius altitudo sit cubitorum decem et latitudo cubitorum sexaginta quadratum lapidibus politis tribus: et merimano ligneo eiusdem regionis: et merimano uno nouo: et impendia dari de domo cyri regis: et sacra vasa domus domini tam aurea quam argentea que reuelit nabuchodonosor: in domum domini que est in iherusalem ubi erant posita: ut ponant illic. Et precepit curam agere sylennem subregium syrie et phenices: et sarrabuzanem et sodales eius: et qui ordinati erant in syria et phenice praesides: ut abstinerent se ab

eodē loco. Et ego quoq; p̄cepi in totū edificare: et prospexi ut adiuuēt eos q̄ sunt ex captiuitate iudeorū donec consummetur templū edis dñi: et a uexatione tributorū syrieceles. et phenice. diligenter quantitatē dari hīs hominibus ad sacrificiū dñi. zorobabel p̄fēdo ad thaurus et arietes et agnos: similiter aut et frumētū et sal et uinum et oleū instāter per singulos annos. prout sacerdotes qui sunt in iherusalem didauerūt consumi quotidie sine ulla dilatione: ut offerātur libationes summo deo: pro rege et pueris ei⁹. et orent pro ipsorū uita. Et demūtiatur: ut quicūq; transgressi fuerint aliquid ex hīs que scripta sūt. aut spreuerint. accipiatur lignū de suis proprijs. et suspendātur: et bona ipsorū regi ascībant. Propterea et dñs cui⁹ nomen inuocatū ē ibi. eēminet omnē regem et gentē. qui manū suā eētenderit phibere aut male tractare domū dñi illā q̄ est in iherlm. Ego darius rex decreuī. q̄ diligentissime scdm̄ hec fieri. **C VII**

Tunc syennēs subregulus celei. syrie et phenices. et sarrabuzanēs et sodales. obsecuti hīs qui a dario regi erāt decreta. insistebāt sacrosandis operibz diligentissime cooperātes cum senioribz iudeorū p̄cipibz syrie: et prosperata sunt sacrosanda opera: p̄phetantibz aggeo et zacharia p̄phetis. Et cōsummauerūt omnia per p̄ceptū dñi dei israhel: et ex cōsilio cyri et darij. et artaxerxis regis persarū. Et cōsummata est domus n̄ra usq; ad terciā et uicesimā diē mēsis adar: sexto āno darij regis. Et fecerūt filij isrl. et sacerdotes. et leuite. et ceteri qui erāt ex captiuitate qui appositi sunt: scdm̄ ea que scripta sunt in libro moysi. Et optulerunt in

dedicationē templi dñi thaurus. centum. arietes ducentos. agnos trecentos: et hedos pro peccatis unū isrl. duodecim: scdm̄ numerū tribuum isrl. Et steterunt sacerdotes et leuite amicti stolis per tribz sup̄ opera dñi dei isrl. secundū librū moysi: et ostiarij per singulas ianuas. Et egerūt filij isrl. cum hīs qui erāt ex captiuitate illud phāse quartadecima luna mēsis primi: quādo sandificati sunt sacerdotes et leuite. Omnes filij captiuitatis nō sunt simul sandificati: q̄a leuite omnes simul sandificati sūt. Et immolauerūt phāse unū filij captiuitatis: et fratribz suis sacerdotibz et sibi metipsis. Et māducauerunt filij isrl. qui erāt ex captiuitate omnes qui reuāserāt ab omibz eēcrationibz gentiū terre. querentes dominū: et celebrauerūt diē festū azimorū septem diebus epulātes in cōspedu dñi. quoniam ouertit cōsiliū regis assiriōrū in eos: cōfortare man⁹ eorū ad opera dñi dei isrl. Et post hūc. regnante artaxerxe persarū rege. accessit esdras filius azarie. filij helchie. filij solome. filij sadoth. filij archib. filij ameri. filij azabei. filij borci. filij abysue. filij phinees. filij eleazari. filij aaron p̄mi sacerdotis: hic esdras ascendit de babilonia. cū esset scriba et ingeniōsus in lege moysi que data est a dño israhel: docere et facere. Et dedit ei rex gloriā. q̄ inuenisset gratiam in omni dignitate et desiderio: in cōspedu eius. Et ascenderūt simul cū ipso ex filiis isrl. et sacerdotibz et leuitis. et factis cātoribz templi: et ostiarijs. et seruis templi in iherusalem. Anno septimo regnante artaxerxe in quinto mēse: hic annus septimus est regni: eēeuntes de babilonia nouilunio quinti mēsis uenerūt

iherosolimā iuxta p̄ceptum illius: secū-
dum prosperitatē itineris a dñō ipso-
rum datā eis. In hīs enī esdras ma-
gnam disciplinā obtinebat ne preter-
mitteret quicq; eorū que esset ex lege do-
mini et p̄ceptis: et docendo unūsum
isrl̄ omnem iusticiā et iudiciū. Accē-
tes autem qui scribebāt scripta artar-
xes regis: tradiderūt scriptū qđ obue-
nerat ab artaxerxe rege: ad esdrā sa-
cerdotem et lectorem legis domini: cu-
ius exemplum subiectum est. **C. viii.**

Rex artaxerxes: esdre sacerdoti et
lectoris legis dñi salutē. Numma-
nior ego iudicās in beneficijs: precepi
eis qui desiderāt ex gente iudeorū sua
sponte: et ex sacerdotibus et leuitis qui
sunt in regno meo: comitari tecum in
iherusalē. Si qui ergo cupiunt ire tecū
cōueniant et proficiant sicut placu-
it michi: et septē amicis meis consilia-
rijs: ut uisitent ea que aguntur scđm
iudeā et iherl̄m obseruātes sicut habes
in lege dñi: et ferant munera domino
israhel: que uoui ego et amici iherusa-
lem: et omne aurū et argentū quod in-
uentū fuerit in regione babilonie: do-
mino in iherusalē cū illo quod est do-
natū pro ipsa gente in templū dñi eo-
rum quod est in iherusalē: ut colliga-
tur hoc aurū et argentū ad thauros
et arietes: et agnos et hedos: et q̄ hīs
sunt cōgruentia: ut offerant hostias
dñō sup altare dñi iporū quod est in
iherusalē. Et omnia quecūq; uolueris
cū fratribz tuis facere auro et argento:
perface pro uolūtate tua secundū prece-
ptum dñi dei tui: et sacrosanta uasa
que data sunt tibi ad opera domus
dñi dei tui que est in iherusalē: et cetera
quecūq; tibi subuenerit ad opera tēpli
dei tui dabis de regali gazophylatio:

cum uolueris cū fratribz tuis facere
auro et argento perface secundū volun-
tatem dñi. Et ego quidē rex artaxerxes
precepi custodibz thesaurorū syrie et phe-
nicis: ut quecūq; scripserit esdras sacer-
dos: et lector legis dñi diligenter detur
ei usq; ad argenti talenta centū simili-
ter et auri: et usq; ad frumenti modios
centū: et uini amphoras centum: et a-
lia quecūq; abundant sine taxatione.
Omnia secundū legem dei fiant deo al-
tissimo: ne forte resurgat ira in regno
regis: et filij et filiorū eius. Vobis autē
dicitur: ut omnibz sacerdotibus et le-
uitis et sacris cantoribz et suis tēpli et
scribis tēpli hui⁹ nullū tributū neq; ul-
la alia indictio irrogetur: nec habeat
quisq; potestātē obicere eis quicq;. Tu
autem esdras secundum sapientiā dei
constitue iudices et arbitros in tota
syria et phenice: et omnes qui legē dei
tui non nouerunt doce: ut quotquot
transgressi fuerint legem diligēter ple-
dant: siue morte: siue cruciatu: siue rei-
am pecunie multatione: uel abducti-
one. Et dixit esdras scriba. Benedictus
domin⁹ patrum nostrorum: qui dedit
hanc uolūtatem: in cor regis clarifica-
re domū suā que est in iherusalē: et me
honorificauit in cōspectu regis: et con-
siliariorū: et amicorū eius: et purpurato-
rum eius: et ego cōstans animo fact⁹
sum secundū opitulationē dñi dei mei.
Et congregaui ex isrl̄ viros: ut simul
ascenderēt mecū. Et hī sunt p̄positi se-
cundū suas patrias et principat⁹ po-
tionales eorū qui mecū ascenderūt de
babilonia: in regno artaxerxis. Ex fi-
lijs phares: gersom⁹. Ex filijs siema-
rith: amenus. Filiorū dauid: accus fili⁹
seccilie. Ex filijs phares: et zacharias:
et cū eo cūsi sūt viri centūquingenta.

Et filijs ductoris moabilionis zara-
 er: et cū ipso viri ducentiquinquaginta.
 Et filijs zacues iechonias zecholiel: et
 cū ipso viri ducentiquinquaginta. Et
 filijs sala maasias gotholie: et cum
 ipso viri septuaginta. Et filijs sapha-
 tie-zarias nicheli: et cū ipso viri octo-
 ginta. Et filijs iob abdias ieheli: et cū i-
 pso viri ducēduodecim. Et filijs ba-
 nie salimoth filius iofaphie: et cū ipso
 viri centūseaginta. Et filijs beer-zacha-
 rias bebei: et cū ipso viri ducēiocto. Et
 filijs ezead iohānes acechan: et cum
 ipso viri centumdecem. Et filijs adoni-
 cham ipis postremis: et hec sūt nomi-
 na eorū eliaphalam fili⁹ gebel et seme-
 ias: et cū ipso viri septuaginta. Et cō-
 gregauī eos ad fluuiū qui dicit̃ thia:
 et nichati: illic fuimus triduo: et reco-
 gnoui eos. Et ex filijs sacerdotū et leui-
 tarū nō inueni illic. Et misi ad eleaza-
 rum et eccelom: et masman: et malo-
 ban: et enaathan: et samea: et ioribum
 nathan: enuagan: zachariam: et mo-
 sollamum: ipsos ductores et peritos.
 Et dixi eis: ut venirent ad luddeū cui
 erat apud locū gazophilaci. Et mā-
 dauī eis: ut dicerent luddeo: et fratribz
 eius et illis qui erāt in gazophilacio:
 ut mitteret nobis eos qui sacerdotio
 fungerent in domo dñi dei nr̃i. Et ad-
 duxerūt nobis secūdū manū validā
 dñi dei nr̃i viros peritos: et filijs mo-
 oli: filij leui: filij israhel: sebebian: et fili-
 os et fratres qui erāt decē et octo: albi-
 am et amin: et filijs filiorū chananei: et
 filij eorū: viri viginti. Et ex hijs qui in
 templo seruiebāt quos dedit dauid: et
 ipi principes ad operationē leuitis tē-
 plo seruientū: ducenti viginti. Omnia
 nomina significata sunt in scripturā.
 Et noui illic ieiunū inuentibz ī aspectu

dñi: ut quereē ab eo bonū iter nobis
 et qui nobiscū erāt et filijs et pecoribus
 propter insidias. Erubui enī petere a
 rege pedites et equites in comitatu tu-
 tele gratia: cōtra adūsarios nr̃os. Di-
 ximus enī regi: quoniam uir⁹ dñi erit
 cū eis: qui inquirūt eū in omni affectu.
 Et iter deprecari sumus dñm deū nr̃m
 secundū hec: quē et ppitiū habuimus:
 et compotes facti sum⁹ deo nr̃o. Et se-
 parauī ex plebis ppositis: et sacerdoti-
 bus templi viros duodecim: et sedebi-
 an: et asannan: et cū eis ex fratribz eorū
 viros decem. Et appendi eis aurū et ar-
 gentū: et uasa sacerdotalia domus dei
 nr̃i: que donauerat rex: et cōsiliarij
 eius: et principes: et omnis israhel. Et cū
 appendissem: tradidi argenti talenta
 centūquingenta: et uasa argentea
 talentorū centū: et auri talenta centum:
 et uasorū aureorū septies viginti: et ua-
 sa erea de bono eramento splendētia
 duodecim: auri specie reddentia. Et di-
 xi eis. Et vos sancti estis dño et uasa
 sunt sancta: et aurū et argentū uotū ē
 dño deo patrū nostrorū. Vigilate et
 custodite donec tradatis ex plebis ppo-
 sitis: et sacerdotibz et leuitis et principi-
 bus ciuitatū israhel in iherusalē: in pa-
 stoforio domus dei nr̃i. Et hijs qui
 susceperūt sacerdotes et leuite aurū et
 argentum: et uasa intulerūt in iherusa-
 lem in templū dñi. Et promouimus
 a fluuiio thia die duodecima mensis
 primū: usquequo introiūm⁹ in iheru-
 salē. Et cū fact⁹ fuisset terci⁹ dies: quar-
 ta autē die ponderatū aurum et argen-
 tum traditum est in domo dñi dei nr̃i.
 marimoth filio iori sacerdoti: et cū ipso
 erat eleazar filius phinees: et erant cū
 ipsis iofadus filius ihesu: et medias:
 et banni filius: leuite: ad numerum et

ad pondus uniuersa. Et scriptum est pondus ipsorum eadem libra. Qui autem uenerunt ex captiuitate obtulerunt sacrificium domino israel thaurus duodecim. pro omni israel. arietes octoginta sex. agnos septuaginta duos. hircos pro peccato duodecim. et pro salute uaccas duodecim: omnia in sacrificium domini. Et relexerunt precepta regis regalibus dispensatoribus: et sub regulis coelensicie. et phenicis: et honorificauerunt gentem et templum domini. Et consummatis hijs accesserunt ad me propositi dicentes. Non segregauerunt genus israel et principes et sacerdotes. et leuite. et alienigenae gentes et nationes terre immundicias suas: a chananeis et etheis. et pherezeis. et iebuseis. et moabitibus. et egiptiis. et ydumeis. Coniuncti enim sunt filiabus eorum et ipsi et filij eorum: et mixtum est semen sanctum alienigenis gentibus terre: et participes erant propositi et magistratus iniquitatis eius ab initio ipsius regni. Et mox ut audiui ista conscidi uestimenta et sacra tunicam: et lacerans capillos capitis. et barbam. sedi dolens et mestus. Et conuenerunt quotquot tunc mouebantur in uerbo domini dei israel ad me lugentem super iniquitatem istam: et sedebam tristis. usque ad uespertinum sacrificium. Et surgens a ieiunio conscissa habens uestimenta. et sacram tunicam: in geniculam. et extendens manus ad dominum dicebam. Domine confusus sum: et reueritus sum ante faciem tuam. Peccata enim nostra multiplicata sunt super capita nostra: et iniquitates nostre exaltate sunt usque ad celum: quoniam a temporibus patrum nostrorum sumus in magno peccato. usque ad diem hunc. Et propter peccata nostra et patrum nostrorum sumus traditi cum fratribus nostris. et cum sacerdotibus nostris.

regibus terre in gladium et captiuitatem et depredationem cum confusione: usque in hodiernum diem. Et nunc quantum est quod contingit nobis misericordia abs te domine deus: et derelinque nobis radicem. et nomen in locum sanctificationis tue. detegere luminare nostrum in domo domini dei nostri: dare nobis cibum in omni tempore seruitutis nostre. Et cum seruiremus non fuimus derelicti a domino deo nostro: sed constituit nos in gratia. ponens nobis reges persarum dare cibum. et clarificare templum domini dei nostri et edificare deserta syon: dare nobis stabilitatem in iudea et iherusalem. Et nunc quid dicimus domine habentes hec? Transgressus enim sumus precepta tua: que dedisti in manus patrum tuorum prophetarum dicens. Quoniam terra in quam introitis possidere hereditatem eius. terra polluta est coinquinationibus alienigenarum terre: et immundicie illorum repleuerunt eam tota immundicia sua. Et nunc filias uestras non coniugatis filiis eorum. et filias eorum non accipietis filiis uestris: et non inquiretis pacem habere cum illis omni tempore: ut inualescentes madducetis optima terre. et hereditatem distribuatis filiis uestris usque in euum. Et que contingunt nobis omnia sunt propter opera nostra maligna. et magna peccata nostra. Et dedisti nobis talem radicem: et rursum reuersi sumus transgredi legitima tua: uti commisceremur. immundicie alienigenarum gentium terre huius. Nonne irasceris nobis perdere nos. quoad usque non relinquatur radix. et nomen nostrum? Domine deus israel uerax es. Derelicta est enim radix usque in hodiernum diem. Ecce nunc sumus in conspectu tuo in iniquitatibus nostris. Non est enim adhuc stare ante te in hijs. Et cum adorando

confiteretur esdras fletis humi prostra-
tus ante templū: cōgregati sunt ante
eū ex iherusalem turba magna valde
viri et mulieres. et iuvenes et iuēcule.
Fletus enī erat magnus in ipsa mul-
titudine. Et cum clamasset iechonias
ieheri ex filiis isrl: dixit esdre. Nos in
dominū peccauim⁹: quia collocauimus
nobis in matrimonium mulieres alie-
nigenas ex gentibus terre. Et nūc es su-
per omnē israhel. In hīs ergo sit ius-
iurādū a domino repellere omnes uxo-
res nostras quę ex alienigenis sūt cum
filiis earū. Sicut tibi decretū est a ma-
ioribus secundū legem dñi exurgēs
explica: ad te enī spectat negociū: et
nos tecū sum⁹. Viriliter fac. Et exur-
gens esdras adiurauit principes sa-
cerdotum. et leuitas et omnem israhel
facere secundū hec: et iurauerūt. **C. ix**

Et exurgens esdras ab ante atri-
um templi abiit in pastoforium
ionathe filij nassabi: et hospitatus il-
lic non gustauit panem. nec aquam
bibit. super iniquitatē multitudinis. Et
facta est predicatio in omni iudea. et
in iherusalē omnibus qui erāt ex capti-
uitate in iherusalē congregati: ut qui-
cūq; non occurreret biuiduo uel triuiduo
diei secundū iudiciū assidentium seniorū.
tollerentur facultates sue: et ipse alien⁹
iudicaret a multitudine captiuitatis.
Et cōgregati sunt omnes qui erāt ex
tribu iuda et beniamin in tribus diebus
in iherusalē. Hic mensis est nonus: di-
es mensis vicesimus. Et sedit omnis
multitudo in area templi tremantes
propter hyemem presentē. Et exurgēs
esdras dixit illis. Vos inique fecistis
collocādo vobis in matrimonium uxo-
res alienigenas: ut adderetis ad pec-
cata israhel. Et nūc date cōfessionem

et magnificēciam dño deo patrum vo-
strorū: et perficite volūtatem ipsius: et
discedite a gentibus terre et ab uxoribus
alienigenis. Et clamauit omnis mul-
tudo: et dixerūt voce magna. Sicut
dixisti faciemus. Sed quoniam multi-
tudo magna est. et tempus hybernū:
et non possumus insubdiati stare.
et hoc opus non est nobis un⁹ diei.
neq; biuidi. multū enim in hīs pecca-
uimus: stent ppositi multitudinis. et
omnes qui nobiscum inhabitant. et
quotquot habēt uxores apud se alie-
nigenas: et assistāt accepto tempore ex
omni loco presbiteri et iudices: usque-
quo soluant iram domini negociū hu-
ius. Ionathas autē filius ezei. et ozi-
as thecham susceperunt secundū hec:
et bosoramus. et leuis et sabatheus.
simul cooperati sunt cū illis. Et stete-
runt secundū hec. nomina omnia uni-
uersi qui erāt ex captiuitate. Et elegit
sibi viros esdras sacerdos principes
magnos de patribus eorū secundum
nomina: et consederūt nouilunio mē-
sis decimū examinare negociū istud.
Et determinatū est de viris qui habe-
bant uxores alienigenas usq; ad ne-
omenia primū mensis: et inuenti sunt
ex sacerdotibus permixti qui habebāt
alienigenas uxores. Ex filiis ihesu fi-
lij iosedech et fratribus eius. maseas. et
eliezarus. et loribus. et ioadeus: et in-
ierunt manus ut expellerēt uxores su-
as: et ad litandū in eorationē arietē
pro ignorātia sua. Et ex filiis semme-
ri: maseas. et esses et iedei. azarias.
Et ex filiis fofere: lisomastias. hismae-
nis. et nathanas. iussio reddus et tal-
sas. Et ex leuitis: iorabbus. et semeis.
et colnis. et talitas. et facteas. et coluas.
et elionas. Et ex sacris cantoribus:

eliasib. zaccar⁹. Et ex ostiarijs: sallu-
mus. et tolbanes. Et ex israel: filijs foro-
oli et remias et geddias. et melchias. et
michel⁹. et eleazar⁹. et iemebias et ban-
nas. Et ex filijs iolamam: chamas et
zacharias iezreus. et iodd⁹ et emoth
et helias. Et ex filijs zachom: eliadas
et liasumus. zochias et larimoth et
zabdis et rebedias. Et ex filijs zebes:
iohannes et amanas et zabdias et e-
mens. Et ex filijs bani: olam⁹ et mal-
luchus et iedde⁹ et iasub et asabz et ier-
moth. Et ex filijs addin: naathus et
moosias et cale⁹ et raanas maaseas
mathathias et beseel et bonn⁹ et ma-
nasses. Et ex filijs nuar: noueas et a-
seas et melchias et sameas et symon
beniamin et malchus et marras. Et
ex filijs asom: carianeus mathathias
et hannus et eliphalach et manasses
et semei. Et ex filijs bani: iheremias et
moodias et abramus et iohel et bane-
as et pelias et ionas et marimoth et e-
liasib et mathane⁹ et eliasis et orisas et
dielus et semedius et sambris ioseph⁹.
Et ex filijs nobec: idel⁹ et mathathias
et sabad⁹ et zecheda sedmi et iessei bane-
as. Omnes isti dixerunt sibi uxores ali-
enigenas: et dimiserunt eas cum filiis. Et
inhabitauerunt sacerdotes et leuite et q-
erant ex israel in iherlm et in tota una regio-
ne: nouilunio mensis septimi. Et erant
filij israel in comoracionibus suis. Et congre-
gata est omnis multitudo simul in area q-
est ab oriente porte sacre. Et dixerunt elders
pontifici et lectori: ut afferret legem moysi
q- tradita est a dno deo israel. Et attulit
eldras pontifex legem omni multitudini e-
oru a viro usq; ad mulierem et omnibus sa-
cerdotibus: audire legem nouilunio me-
sis septimi. Et legebat in aria q- est ante
sacram portam templi: a prima luce usq; ad

vesperam. coram viris et mulieribus. Et de-
derunt omnes sensum ad legem. Et stetit
eldras sacerdos et lector legis super li-
gneum tribunal qd fabricatum erat. Et
steterunt ad eum mathathias et samus a-
nanius. azarias prius. ezechias et bal-
samus ad dexteram: et ad sinistram saldeus
misael. malachias. abusthas. sabus.
nabadias. et zacharias. Et assumpsit
eldras librum coram omni multitudine: pre-
sidebat enim in gloria in conspectu omni-
um. Et cum absolvisset legem omnes recti
steterunt: et benedixit eldras dnm deum al-
tissimum: deum sabaoth omnipotentem. Et re-
spodit omnis populus amen. Et eleuatis
sursu manibus: procidentes in terram ado-
rauerunt dnm. ihus et banarus et sara-
bias et iadim⁹ et accubz et sabbatheus
et calithes et azarias et iorad⁹ et anani-
as et filias leuite. q- docebant legem dnm: et in
multitudine legebant legem dnm: et pfe-
bant singuli eos qui intelligebant lectio-
nem. Et dixit ad tharates eldre pontifi-
ci et lectori: et leuitis q- docebant multitu-
dinem dices. Dies hic sanctus est dno. Et
omnes flebant cum audissent legem. Digres-
si ergo manducate pinguisima queq;
et bibite dulcissima queq;: et mittite
munera hijs qui non habent. Sanctus
enim est hic dies dnm: et nolite mesti esse.
Dominus enim clarificabit vos. Et leui-
te denunciabant in publico omnibus
dicentes. Dies hic sanctus est. Nolite
mesti esse. Et abierunt omnes mandu-
care et bibere et epulari: et dare mune-
ra hijs qui non habebant ut epulentur.
Magnifice enim sunt exaltati verbis
quibus edocti sunt. Et congregati sunt
vniuersi in iherusalem celebrare letici-
am: secundum testamentum domini
dei israel.

Tercius liber esdre Cj.

Liber esdre prophete
secundus filij sarei ^{tercius}
filij azarei filij elchi-
e filij sadanie filij
sadoch filij achitob
filij archie filij finees
filij heli filij amerie filij asiei filij mari-
moch filij arna filij ozie filij borith fi-
lij abissei filij finees filij eleazar filij
aaron ex tribu leui: q̄ fuit captiuus in
regione medoy i regno artaxerxis re-
gis p̄sar. Et factū ē verbū dñi ad me
dicens. Vade ⁊ nuncia p̄plo meo faci-
nora ip̄orū et filijs eorū iniquitates q̄s
in me admiserūt: ut nūciant filijs fili-
orum q̄a peccata parentū ip̄orū i illis
creuerūt. Obliti enī mei sacrificauerūt
dñs alienis. Nōne ego eduxi eos de
terra egipti: de domo seruitutis? Ip̄si
aut irritauerūt me: ⁊ cōsilia mea spre-
uerūt. Tu aut egece romani capitis
tūi: ⁊ proice oīa mala sup illos: quo-
niam nō obedierūt legi mee. Populus
aut ē indisciplinat⁹. Usquequo eos
sustinebo quibz tāta beneficia contuli?
Reges multos propter eos subueri:
pharaonē cū pueris suis ⁊ omnē exer-
citiū eius p̄culi. Omnes gētes a facie
eorū p̄didi: ⁊ in oriēte prouincias duas
p̄plos tyri ⁊ sydonis dissipauī: ⁊ omnes
aduersarios eorū interfeci. Tu vero lo-
quere ad eos dicens. Hec dicit domin⁹.
Sempe ergo vos p̄ mare trālineauī:
et plateas vobis incho munitas eghi-
bui. Ducē vobis dedi moysen ⁊ aarō
sacerdotem: lucē vobis p̄ calumnā i-
gnis prestiti: ⁊ magna mirabilia fe-
ci i vobis. Vos aut mei obliti estis di-
xit dñs. Hec dicit dñs omnipotens. Co-
turnix vobis i signo fuit: castra vobis
ad tutelam dedi ⁊ illic murmurastis:

et nō triumphastis i nomine meo de
p̄ditione inimicorū v̄rorū: sed adhuc
nūc usque murmurastis. Vbi sūt be-
neficia q̄ p̄stiti vobis? Nōne i deserto
cū esuriretis proclamastis ad me di-
centes: ut q̄d nos i desertū istud addu-
xisti inificere nos? Meli⁹ nobis fuerat
seruire egiptijs: q̄s mori i deserto hor.
Ego volui genitos v̄ros: ⁊ dedi vobis
manna i escam. Panē angelorū man-
dicastis. Nōne cū sitiretis petra feci-
di: et fluxerūt aque i saturitate? Pro-
pter estus folijs arborū vos regi. Diui-
si vobis terras pingues: chananeos
et pherezeos ⁊ philistinos a facie v̄ra
proieci. Quid faciā vobis adhuc di-
xit dñs? Hec dicit dñs omnipotens.
In deserto cū essetis i flumine amorre-
o sitietes et blasphemātes nomē me-
um: nō ignē vobis p̄ blasphemijs de-
di: sed mittēs lignū i aquā dulce feci
flumē. Quid tibi faciā iacob? Solui-
sti obedire iuda. Trāstera me ad alias
gētes: ⁊ dabo eis nomē meū: ut custodi-
ant legitima mea. Quoniam me dereli-
quistis: ⁊ ego vos derelinquā. Peten-
tibus vobis a me misericordiā nō mise-
rebor: quādo inuocabitis me ego non
reaudiā vos. Maculastis enī manus
vestras sāguine: ⁊ pedes v̄ri impigri
sunt ad cōmittenda homicidia. Non
quasi me dereliquistis: sed vosip̄os di-
xit dñs. Hec dicit domin⁹ omnipotēs.
Nōne ego vos rogauī ut pater filios
et ut mater filias ⁊ ut nutrix paruulos
suos: ut essetis michi in pplm et ego
vobis in deū: ⁊ vos michi i filios: ⁊ e-
go vobis in patrem? Ita vos collegi:
ut gallina pullos suos sub alas su-
as. Modo aut q̄d faciā vobis? Proi-
ciam vos a facie mea. Oblationē cū
michi attuleritis auertā faciē meam

a vobis. Dies enim festos vestros et neomenia et circuncisiones repudiaui. Ego misi pueros meos prophetas ad vos: quos acceptos interfecistis: et laniastis corpora eorum: quorum sanguinem requiram dicit dominus. Hec dicit dominus omnipotens. Domus vestra deserta est. Proiciam vos sicut vetus stipula: et filii procreatione non facient: quoniam mandatum meum neglexerunt: et quod malum est coram me fecerunt. Tradam domus vestras populo venienti qui me non audientes credit: quibus signa non ostendi faciet que precepi. Prophetas non viderunt: et memorabunt iniquitatum eorum. Testor populi venientis gratiam: cuius paruuli exultant cum leticia me non videntes oculis carnalibus: sed spiritu credentes quod dixi. Et nunc frater aspice que gloria: et vide populum venientem ab oriente: quibus dabo ducatum abraham isac et iacob et osee et amos et michae et iothel et abdie et iohne et naum et abacuc sophonie aggei zacharie et malachiam qui et angelus domini.

Hec dicit dominus. Ego (vocat⁹ est). Eduxi populum istum de servitute: quibus mandata dedi per pueros meos prophetas quos audire noluerunt: sed irrita fecerunt mea consilia. Mater quod eos generavit dicit illis. Ite filii: quia ego vidua sum et derelicta. Educam vos cum leticia: et amisi vos cum luctu et tristitia. Quoniam peccastis coram domino deo vestro: et quod malum est coram me fecistis. Nunc autem quid faciam vobis? Ego vidua sum et derelicta. Ite filii: et petite a domino misericordiam. Ego autem te pater testem inuoco super mentem filiorum qui noluerunt testamentum meum seruare: ut des eis confusionem et matrem eorum in direptionem: ne generatio eorum fiat. Dispergantur in gentes nomina eorum: deleantur a terra: qui spreverunt

Cum sacramentum meum. **H**ec tibi assur: qui abscondis iniquos petes te. Genis mala memorare quid fecerim zodomem et gomorre: quorum terra iacet in piceis glebis et aggeribus cinerum. Sic dabo eos qui me non audierunt: dicit dominus omnipotens. Hec dicit dominus ad esdras. Munera populo meo: quoniam dabo eis regnum iherusalem quod daturus eram israel. Et sumam michi gloriam illorum: et dabo eis tabernacula eterna quam paraueram illis. Lignum vite erit illis in odore ungentium: et non laborabunt neque fatigabunt. Ite: et accipietis. Rogate vobis dies paucos: ut immoretur. Nam paratum est vobis regnum. Vigilate. Testare celum et terram. Contrui enim malum et creavi bonum: quia vivo ego dicit dominus. Mater amplectere filios tuos: educa illos cum leticia. Sicut coluba confirma pedes eorum: quoniam te elegi dicit dominus. Et resuscitabo mortuos de locis suis: et de monumentis educa illos: quoniam cognoui nomen meum in israel. **N**oli timere mater filios: quoniam te elegi dicit dominus. Mittam tibi adiutorium pueros meos ysaiam et iheremiam: ad quorum consilium sanctificaui et paravi tibi arbores duodecim: granatas variis fructibus: et totidem fontes fluentes lac et mel: et montes imensos septem habentes rosam et liliu. In quibus gaudio implebo filios tuos. Viduam iustifica: pupillo iudica: egenum da: orphanum tuum: nudum vesti: refectum et debile cura: claudum irridere noli: tutare manu: et tecum ad visionem claritatis mee admittite. Senem et iuvenem intra muros tuos sua: mortuos ubi inueneris signans omnia sepulcro: et dabo tibi primam cessionem in resurrectione mea. Pausa et quiesce populus meus: quia veniet requies tua. **M**ultis

bona nutri filios tuos: confirma pedes
eorum. Seruos quos tibi dedit: nemo ex
eis interiet. Ego enim eos requirā de nu-
mero tuo. Noli satigare. Cū enī vene-
rit dies pressurę et angustię alij plora-
bunt et tristes erūt: tu autē hilaris et co-
piosa eris. Zelabūt gentes: et nil ad-
uersus te poterūt dicit dñs. Manus
mee regent te: ne filij tui gehennā vide-
ant. Nocūdere mater cū filiis tuis: quā
ego te eripiam dicit dñs. Filios tuos
dormientes memorare: quā ego eos e-
ducam de lateribz terre et misericordiā
cum illis faciā: quoniam misericors sū
dicit dominus omnipotēs. Ampledere
natos tuos usq; dū venio et prestem il-
lis misericordiam: quoniam exuberāt fontes
mei: et gratia mea non deficiet. Ego
elaras pceptū accepi a dño in monte
oreb: ut irem ad isrl. Ad quos cū veni-
rem reprobauerunt me: et respuerunt
mandatū dñi. Ideoq; vobis dico gen-
tes: q̄ auditis et intelligitis. Sepedate
pastorem vrm: requiē eternitatis dabit
vobis quoniam ī proximo ē ille q̄ in fi-
ne seculi adueniet. Parati estote ad pre-
mia regni: quā lux ppetua lucebit vobis.
p̄ eternitatem tēporis. Fugite umbrā
seculi hui⁹. Accipite iocunditatē glo-
rie vestre. Ego testor palam saluatōrē
meū: commendatū donū accipite et io-
cundamini: gratias agētes ei qui vos
ad celestia regna vocauit. Surgite et
state: et videte numerū signatorū ī con-
uiuio dñi. Qui se de umbra seculi tras-
tulerūt: splendidas tunicas a dño ac-
ceperūt. Recipe syon numerū tuū: et con-
clude candidatos tuos q̄ legē dñi com-
pleuerūt. Filiorū tuorū quos optabas
plenus ē numer⁹. Roga imperiū dñi:
ut sanctificet pplus tuus qui vocatus
est ab initio. **E**go elaras vidi ī mōte **C. V.**

syon turbam magnā quā numerare
non potui: et omnes canticis collauda-
bant dñm. Et in medio eorū erat iuue-
nis statura cellus eminēti⁹ omnibz
illis: et singulis capitibz eorum impo-
nebat coronas: et magis exaltabatur.
Ego autē miraculo tenebar. Tūc inter-
rogauī angelū: et dixi. Qui sunt hī dō-
mine? Qui respōdens dixit michi. Hī
sunt qui mortālē tunicā deposuerunt:
et immortalē sumpserunt: et confessi
sūt nomē dei. Modo coronant et acci-
piunt palmas. Et dixi angelo. Ille iu-
uenis quis est qui eis coronas impo-
nit: et palmas ī manus tradit? Et re-
spōdens dixit michi. Ipse est filius dei:
quē in seculo confessi sūt. Ego autē ma-
gnificare eos cepi: qui fortiter p nomi-
ne dñi steterūt. Tūc dixit michi ange-
lus. Vade: annūcia populo meo q̄lia
et quāta mirabilia dñi dei vidisti.

**Incipit q̄rtus
eladre C p21.**

Anno tricesimo ruine ciuitatis e-
ram ī babilone: et sturbar⁹ sum
sup cubiculo meo recumbēs. Et cogi-
tationes mee ascendebāt sup cor meū:
quoniam vidi desertionē syō: et abūdā-
tiam eorū qui habitabāt ī babilone. Et
ventilat⁹ est spiritus meus valde. Et
cepi loqui ad altissimū verba timora-
ta. Et dixi. O dñator domine tu dixi-
sti ab initio quādo plātaasti terrā et hoc
solus: et imperasti p̄lo et dedisti adam
corpus mortuū. sed et ipm figmentū
manuū tuarū erat: et insufflasti ī eum
spiritū vite: et fact⁹ ē uiuēs corā te: et in-
duxisti eū ī paradiso quē plātauerat
degetera tua: anteq; terra aduētare. Et
huic mādasti diligere viam tuā et pre-
teruīt eam: et statim instituisti in eum
mortem et ī nationibz eius: et nate sūt
gentes et tribus et ppli et cognationes
quarū nō ē numerus. Et ambulauit

unaqueque gens in voluntate sua: et mira agebant coram te: et spernebant precepta tua. Iterum autem in tempore induxisti diluuium super inhabitantes seculum: et perdidisti eos. Et factum est in unoquoque eorum sicut ad eum mori: sic hiis diluuium. Dereliquisti autem unum ex hiis noe cum domo sua: et ex eo iusti omnes. Et factum est cum cepissent multiplicari qui habitabant super terram: et multiplicauerunt filios et populos et gentes multas: et ceperunt iterato impietatem facere plus quam priores. Et factum est cum iniquitatem facerent coram te: elegisti tibi unum ex hiis cui nomen erat abraham. Et dilexisti eum: et demonstrasti ei soli voluntatem tuam. Et disposuisti ei testamentum eternum: et dixisti ei ut non unquam derelinqueres semen eius. Et dedisti ei ysaac: et ysaac dedisti iacob: et esau. Et segregasti tibi iacob: esau autem separasti. Et factus est iacob in multitudinem magnam. Et factum est cum educeres seminem eius ex egipto: adduxisti super montem syon. Et inclinasti celos: et statuisti terram: et commouisti orbem: et tremere fecisti abissos: et conturbasti seculum: et transiit gloria tua portas quatuor ignis et terremotus: et spiritus: et gelu: ut dares semini iacob legem: et generationi israel diligentiam. Et non abstulisti ab eis cor malignum: ut faceret legem tuam in eis fructum. Cor enim malignum baculus primus adam transgressus est et videtur: sed et omnes qui de eo nati sunt. Et facta est permanens infirmitas: et legem cum corde populi cum malignitate radicis: et discessit quod bonum est: et mansit malignum. Et transierunt tempora: et finiti sunt anni: et suscitasti tibi seruum nomine dauid: et dixisti ei edificare ciuitatem nomine tui: et offerre ibi in eadem thus et oblationes.

Et factum est hoc annis multis: et deliquerunt qui habitabant ciuitatem in omnibus facientes sicut fecit adam et omnes generationes eius. Uebant enim et ipsi corde maligno. Et tradidisti ciuitatem tuam in manibus inimicorum tuorum. Numquid meliora faciunt qui habitant babilonem? Et propter hoc dominabitur syon. Factum est cum uenissem huc: et uidissem impietates quas non est numerus et delinquentes multos: uidit anima mea hoc tricesimo anno: et recessit cor meum: quoniam uidi quomodo sustines eos peccatores et pepercisti impie agentibus: et perdidisti populum tuum: et conseruasti inimicos tuos: et non significasti. Nichil memini quomodo debeat derelinqui uia hec. Numquid meliora facit babilon quam syon: aut alia gens cognouit te preter israel? Aut que tibi crediderunt testamentis tuis sicut iacob? Quarum merces non comparuit: neque labor fructificauit. Pertransiunt enim pertransiui in gentibus: et uidi abundantes eas: et non memorantes mandatorum tuorum. Sicut ergo pondera in statera nostras iniquitates et eorum qui habitabant in seculo: et non inuenietur nomen tuum nisi in israel. Aut quando non peccauerunt in conspectu tuo qui habitant terram: aut que gens sic obseruauit mandata tua? Hos quidem per nomina inuenies seruasse mandata tua: gentes autem non inuenies. **C. 11.**

Et respondit ad me angelus qui missus est ad me cui nomen huriel: et dixit michi. Eecedes recessit cor tuum in seculo hoc: et comprehendere cogitas uiam altissimi. Et dixi. Ita domine me? Et respondit michi et dixit. Tres uias missus sum ostendere tibi: et tres similitudines proponere coram te. De quibus michi si renunciaueris unam ex

hīs: et ego tibi demonstrabo viā quā
desideras videre: et docebo te unde sit cor
malignū. Et dixi. Loquere dñe meus.
Et dixit ad me. Vade pōdera michi
ignis pōdus: aut mensura michi fla-
tum venti: aut reuoca michi diē que
preterijt. Et respondi et dixi. Quis na-
torum poterit facere ut me interroges
de hīs? Et dixit ad me. Si essem in-
terrogās te. dīcēs. quāte habitationes
sunt ī corde maris. aut quāte vene sūt
in principio abissi. aut quāte vene sūt
sup firmamentū. aut qui sunt egressus
paradisi. dīceres michi fortassis. ī abis-
sum nō descendi: neq; ī infernū adhuc.
neq; in celum nunquā ascendi. Nunc
autē non interrogavi te nisi de igne et
vento. et de per quem transisti: et a qui-
bus separari nō potes: et nō respondi
michi de eis. Et dixit michi. Tu q̄ tua
sunt. tecum coadolescētia nō potes co-
gnoscere. Et quomodo poterit vas tu-
um capere altissimi viā: et iam exterius
corrupto seculo intelligere corruptio-
nem euidentē in facie mea? Et dixi illi.
Melius erat nos nō esse q̄ adhuc vi-
uentes vivere in impietatib; et pati. et
non intelligere legē de qua re. Et respō-
dit ad me et dixit. Proficiscens profe-
ctus sum ad siluā lignorū campi: et co-
gitauerūt cogitationē: et dixerūt. Ve-
nite et eamus et faciam⁹ ad mare bel-
lum. ut recedat corā nobis: et faciam⁹
nobis alias siluas. Et similiter flud⁹
maris: et ipi cogitauerūt cogitationē
et dixerūt. Venite ascendentes debelle-
mus siluas cāpi: ut et ibi cōsummem⁹
nobis metipis aliā regionē. Et factus
est cogitat⁹ silue in vanū. Venit enim
ignis: et cōsumpsit eā. Similiter et co-
gitatus fludū maris. Stetit enim are-
na: et prohibuit eos. Si enī esses iudex

horū: quē inciperes iustificare aut quē
condemnare? Et respōdi et dixi. Vniq;
vanam cogitationē cogitauerūt. Ter-
ra enim data ē silue: et mari locus. por-
tare fluctus suos. Et respōdit ad me:
et dixit. Bene tu iudicasti. Et quare
non iudicasti tibi metipis? Quēadmo-
dum enī terra silue data ē: et mare flu-
ctibus suis: sic qui sup terram inhabi-
tant q̄ sūt sup terrā intelligere solum-
modo possunt: et qui sup celos q̄ sup
altitudinem celorū. Et respondi et dixi. **C m.**
Deprecor te dñe: ut michi deē sensus in-
telligendi. Non enī volui interrogare
de superiorib; tuis. sed de hīs que per-
transiunt per nos quotidie: propter
quid israel datus ī opprobriū genti-
bus quē dilexisti pplm: datus ē tribu-
bus impijs. et legē patrū nostrorū ī interi-
tum deducta ē. et dispositiones scrip-
tūsq; sunt: et pertransiim⁹ de seculo ut
locuste: et vita nra stupor et pavor: et
nec digni sumus misericordiam consequi.
Sed quid faciet nomini suo quod in-
uocatū est sup nos? Et de hīs interro-
gavi: et respondit ad me et dixit. Si
fueris plurimū scrutat⁹. frequēter mi-
raberis. Quoniā festinās festinat se-
culū pertransire. et nō capit portare que ī
futuris temporib; iustis repromissa
sunt: qm̄ plenū iniusticia ē secūm hoc
et infirmitatib;. De quibus autem in-
terrogas dicam. Seminatū ē enī ma-
lum: et necdū venit destructio ipius. Si
ergo nō inuersū fuerit qd̄ seminatū est
et discesserit locus ubi seminatum est
malū: nō veniet ubi seminatū ē bonū.
Quoniā graminī seminis mali semi-
natum est ī corde adam ab initio: et
quantum impietatis generauit usq;
nūc: et generat usq; cum veniat area.
Estima autē apud te graminī mali

seminis quantum fructum impietatis
generavit: quando seminare fuerit spice
quarum non est numerus. quia magnam aream
incipiet facere. Et respondi et dixi. Quo-
et quando hec? Quare modici et mali
anni nostri? Et respondit ad me: et dixit
mihi. Non festines tu super altissimum.
Tu enim festinas inaniter esse super ipsum.
Nam excessus tuus multus. Mone de
hijis interrogauerunt anime iustorum in
promptuariis suis dicentes: usquequo
spero sic: et quando veniet fructus arce mer-
cedis nostre? Et respondit ad ea iere-
mias archangelus et dixit. Quando im-
pletus fuerit numerus seminum nobis:
quoniam in statera ponderauit secundum et mensu-
ra mensurauit tempora: et numero nu-
merauit tempora: et non commouit nec
recreauit usque dum impleatur predicta men-
sura. Et respondi et dixi. O dominator domine:
sed et nos omnes pleni sumus impieta-
te. Et ne forte propter nos non imple-
antur iustorum arce: propter peccata in-
habitantium super terram. Et respondit ad
me: et dixit. Vade et interroga pregnante:
si quando impleuerit nouem menses suos
adhuc poterit matrem eius retinere partum
in semetipsa. Et dixi. Non potest domine.
Et dixit ad me. In inferno promptu-
aria animarum: matrici assimilata sunt.
Quoadmodum enim illa festinat quod parit
effugere necessitatem partus: sic et hec fe-
stinat reddere ea quod commendata sunt.
Ab initio tibi demonstrabit de hijs quod
concupiscis videre. Et respondi et dixi.
Si inueni gratiam ante oculos tuos: et
si possibile est et si ydoneus sum: demon-
stra mihi si plus quam preteritum sit habet
venire: aut plura preterierunt supra quam
futurum est. Quid preteritum scio: quod autem
futurum sit ignoro. Et dixit ad me. Sta
super deexteram partem: et demonstrabo

tibi interpretationem similitudinis. Et
steti et vidi: et ecce fornax ardens transi-
it coram me. Et factum est cum transiret flam-
ma: vidi et ecce superauit fumus. Post
hec transiit coram me nubes plena aque:
et immisit pluuiam impetu multam. Et
cum transisset impetus pluuię: supera-
uerunt in ea gutte. Et dixit ad me. Co-
gita tibi. Sicut crescit pluuiam amplius
quam gutte et ignis quam fumus: sic super abun-
dauit quam transiit mensura. Superaue-
runt autem gutte et fumus. Et orauit et
dixi. Putas uiuere usque in diebus illis?
Vel quis erit in diebus illis? Respondit
ad me et dixit. De signis de quibus
me interrogas ex parte possum tibi
dicere: de uita autem tua non sum
missus dicere tibi: sed nescio.

De signis autem: ecce dies ueniet in
quibus apprehendent qui inhabitant
terram incensu multo: et abscondetur veri-
tatis uia et sterilis erit a fide regio: et
multiplicabitur iniusticia super hanc quam
ipse tu uides et super quam audisti olim:
et erit imposito uestigio quam nunc uides
regnare regionem: et uidebunt eam desertam.
Si autem tibi dederit altissimus uiuere
uidebis post tertiam tubam: et relucescet
subito sol noctu: et luna ter in die: et de
ligno sanguis stillabit: et lapis dabit
uocem suam: et populi commouebuntur: et re-
gnabit quem non sperant qui inhabitant
super terram: et uolatilia commigratio-
nem facient: et mare sodomiticum pisces
reiciet: et dabit uocem noctu quam non
nouerant multi. Omnes autem audient
uocem eius. Et chaos fiet per loca mul-
ta: et ignis frequenter remittet: et bestie
agrestes transmigrabunt: et mulieres
menstruate petient monstrum: et in dul-
cibus aquis false inuentientur: et a-
mici omnes in semetipsos repugnabunt:

et absconderunt tunc sensus et intellectus
separabit in promptuariū suū. et que-
retur a multis et non inuenietur: et
multiplicabit iniusticia et incontētia
sup̄ terrā. Et interrogabit regio proxi-
mam suā et dicet. Nunquid p̄ te p̄tāsit
iusticia iustū faciēs? Et hoc negabit.
Et erit in illo tēpore: et sperabūt homi-
nes et nō impetrabūt: laborabunt. et
nō dirigent viē eorū. Hec signa dicere
tibi p̄missum ē michi. Et si oraueris
iterū et ploraueris sicut et nunc. et ie-
iunaueris septem diebus: audies itera-
to horū maiora. Et euigilaui. et cor-
pus meū horruit valde: et anima me-
a laborauit ut deficeret. Et tenuit me
qui venit angelus q̄ loquebat in me:
et confortauit me et statuit me sup̄ pe-
des. Et factū est in nocte sc̄da: et venit **C. v.**
ad me salathiel dux populi: et dixit mi-
chi. Vbi eras? Et quare vultus tuus
tristis? Aut nescis quoniam tibi creditur
est israel i regione transmigrationis
eorū? Exsurge ergo et gusta panē: et nō
derelinquas nos sicut pastor gregem
suū in manibus luporū malignorū.
Et dixi ei. Vade a me: et nō appropies
ad me. Et audiuit ut dixi: et recessit a
me. Et ego ieiunavi diebus septem plu-
lans et plorans: sicut michi manda-
uit vriel angelus. Et factum est post
dies septem: et iterū cogitationes cor-
dis mei moleste erant michi valde. Et
resumpsit anima mea spiritū intelle-
ctus: et iterū cepi loqui corā altissimo
sermones. Et dixi. Dominator dñe ex
om̄i silua terre et ex om̄ibus arboribz
eius elegisti vineā unicā: et ex om̄i ter-
ra orbis elegisti tibi foueā unā: et ex o-
mnibus floribus orbis elegisti tibi li-
lium unū: et ex om̄ibus abissis maris
replesti tibi riuū unū: et ex omnibus

edificatis ciuitatibus sanctificasti tibi
metip̄i syon: et ex om̄ibus creatis vo-
latilibus nominasti tibi columbam
unā: et ex om̄ibus plasmatis pecori-
bus prouidisti tibi quem unā: et ex o-
mnibus multiplicatis p̄p̄is acquisi-
uisti tibi p̄p̄m unū: et ab om̄ibus pro-
batam legē donasti huic quē deside-
rasti p̄p̄o. Et nunc dñe ut quid tradi-
disti unū pluribus? Et p̄parasti super
unam radicem alias: et dispersisti uni-
tum tuū in multis. Et conculcauerūt
eū qui contradicebat sponsonibus tu-
is: quiqz tuis testamētis nō credebāt.
Et si odieris odisti p̄p̄m tuū: cuius ma-
nibus debet castigari. Et factum ē cū
locutus essem sermones: et missus est
angelus ad me qui ante venerat ad
me p̄terita nocte: et dixit michi. Audi
me et instruaui te: et intende michi et
adiciā coram te. Et dixi. Loquere dñe
meus. Et dixit ad me. Valde tu in ex-
cessu mentis factus es pro israel. An-
plus dilexisti eum: q̄ qui eū fecit? Et
dixi ad eū. Non dñe: sed doletis locu-
tus sum. Torquent enī me renes mei
per omnē horam querentē app̄hendere
semitā altissimā: et inuestigare partē
iudicii eius. Et dixit ad me. Non po-
tes. Et dixi. Quare domine? Ad quid
nascebar: aut quare nō fiebat matrix
matri mee michi sepulcrū. ut non vi-
derem laborē iacob: et defatigationē ge-
neris israel? Et dixit ad me. Nume-
ra michi q̄ necdū venerāt: et collige mi-
chi dispersas guttas. Et reuirta mi-
chi aridos flores: et apri michi clausa
promptuaria: et produc michi inclu-
sos in eis flatus. Demonstra michi
vocis ymaginē: et tunc ostendam tibi
laborē quē rogas videre. Et dixi. Do-
minator dñe: quis enim est qui potest

hec scire. nisi qui cū hominibz habitati-
onem nō habet. Ego aut insipiens. et
quomodo potero dicere de hijs quibz
me interrogasti. Et dixit ad me. Quo-
modo non potes facere unū de hijs q̄
dicta sunt: sic nō poteris inuenire iu-
diciū meū: aut in fine caritatē quē
populo promisi. Et dixi. Sed ecce do-
mine: tu ppe es hijs q̄ in finē sunt. Et
quid facient q̄ ante me fuerūt: aut nos
aut hī qui post nos. Et dixit ad me.
Corone assumulabo iudiciū meū. Si-
cut non nouissimorū tarditas: sic nec
piorū velocitas. Et respondi et dixi. Nec
poteras facere eos q̄ facti sunt. et q̄ sūt.
et futuri sunt in unū: ut celerius iudi-
cium tuū ostendas. Et respondit ad
me: et dixit. Non potest festinare crea-
tura sup creatorē: nec sustinere seclm
eos qui in eo creandi sunt in unū. Et
dixi. Quomodo dixisti seruo tuo quo-
niam uiuificās uiuificasti a te creatā
creaturā in unū et sustinebat creatura:
poterit et nūc portare presentes i unū.
Et dixit ad me. Interroga matricem
mulieris: et dices ad eam. Et si paris:
quare p tempus. Roga ergo eam: ut
det decem in unū. Et dixi. Non utiqz
poterit: sed scdm tempus. Et dixit ad
me. Et ego dedi matrīcē terre hijs qui
seminati sunt sup eā p tēpus. Quēad-
modū enī infans non parit ea que se-
num sunt: sic ego disposui a me crea-
tum seclm. Et interrogauī et dixi. cum
iam dederis michi viā: loquar corā
te. Nam mater nrā de qua dixisti mi-
chi. adhuc iuuenis est: iam senectuti
appropinquat. Et respondit ad me.
et dixit. Interroga eā que parit: et dicet
tibi. Dices enī ei. Quare quos pperi-
sti nūc non sunt similes hijs qui ante
te. si minores statura. Et dicet tibi et

ip̄a. Alij sunt q̄ in iuuentute virtutis
nati sunt: et alij qui sub tempore sene-
ctutis deficiēte matrice sunt nati. Con-
sidera ergo et tu quoniā minori statu-
ra estis pre hijs qui ante vos: et qui
post vos minori quā vos. quasi iam
senescentes creature et fortitudinem iu-
uentutis pretereuntes. Et dixi. Roga
domine si inueni gratiam ante ocu-
los tuos: demonstra seruo tuo per
quem uisites creaturam tuam.

Et dixit ad me. Inicio terreni or-
bis et anteqz starent reges secli-
et anteqz spirarent conuentiones uen-
torum. et anteqz sonarent voces toni-
truum et anteqz splenderent nitores ch-
ruscationū: et anteqz dñmarent funda-
menta paradisi. anteqz viderent decori
flores. et anteqz confirmarentur mote
virtutes. anteqz colligerent innumera-
biles militie angelorū: et anteqz recole-
rentur altitudines aeris. et anteqz no-
minarentur mensure firmamentorū: et
anteqz estuarent camini in syon et an-
teqz inuestigarent p̄sentes āni: et ante-
qz abalienarent eos qui nūc peccant
ad inuentiones et designati essent qui
fidem thesaurizauerūt tūc cogitauī et
facta sunt per me solū et non p aliū: et
finis p me et non p aliū. Et respondi
et dixi. Que erit separatio temporū.
Aut quādo prioris finis: et sequentis
iniciū. Et dixit ad me. Ab abraam
usqz ad ysaac quando nati sunt ab
eo iacob et esau: manus iacob tenebat
ab inicio calcaneū esau. Finis enī hu-
ius seculi esau: et principiū sequētis ia-
cob. Hominis man⁹ inter calcaneū et
manū. Aliud noli querere esdra. Et
respondi et dixi. O dñator dñe. si inue-
ni gratiā ante oculos tuos: oro ut de-
monstres seruo tuo finē signorū tuorū:

quorū partē michi demonstrasti nocte
precedere. Et respōdit: et dixit ad me.
Surge sup p̄des tuos: et audi vocem
plenissimam sonit⁹. Et erit sicut com-
motio: nec commouebit locus ī quo
stas super eum. Ideo cū loquit̄ tu non
repaueas: quoniam de fine verbum. et
fundamentū terre intelligit: qm̄ de ip̄is
sermo tremiscit et commouebit. Scit
enim quoniam finem eorū oportet cōmu-
tari. Et factū est cum audissem surrexi
super p̄des meos: et audiui. et ecce vox
loquens: et sonus eius sicut sonus a-
quarū multarū. Et dixit. Ecce dies ve-
niunt: et erit quando appropinquare
incipiāt ut visitent habitantes ī terra:
et quādo inquirere incipiā ab eis qui
iniuste nocuerūt iniusticia sua. et quā-
do suppleta fuerit humilitas syon et cū
supsignabit̄ seculū qd̄ incipiet p̄tran-
sire: hec signa faciā. Libri aperientur
ante faciē firmamētī. et om̄es videbūt
simul: et anniculi infantes loquentur
vocib⁹ suis: et pregnātes immaturos
parient infantes triū et quatuor mensi-
um. et uiuēt et suscitabunt̄. Et subito
apparebūt seminata loca nō semina-
ta: et plena promptuaria subito inue-
nientur uacua: et tuba canet cū sono.
quā cū om̄es audierit subito repaue-
scent. Et erit: ī illo tempore debellabūt
amici amicos. ut inimici: et repauescet
terra cum hīs. Et uene fontium stabūt:
et non decurrēt ī horis tribus. Et erit:
om̄is qui derelictus fuerit ex omnibus
istis quib⁹ p̄dixi tibi: ip̄e saluabitur: et
videbit salutare meū et finem seculi re-
stri. Et videbūt q̄ recepti sunt homines
qui mortē nō gustauerūt a nativita-
te sua: et mutabit̄ cor inhabitantiū: et
conuerteret̄ in sensum aliū. Delebit̄ enī
malū: et extinguetur dolus. Florebit

aūt fides: et uincet corruptela: et osten-
detur ueritas que sine feudu fuit dieb⁹
tantis. Et factū ē cum loqueretur mi-
chi: et ecce paulatim intuebar super eū
āte quē stabam: et dixit ad me hec. Ve-
ni tibi ostendere temp⁹ venturae noctis.
Si ergo iterum rogaueris. et iterū ieiu-
naueris septē diebus: iterū tibi remun-
riabo horū maiora p̄ diē quā audiui.
Audita ē enim vox tua apud altissi-
mum. Vidit enī fortis directionē tuā:
et prouidit pudiciā quā a iuuetute
tua habuisti: et propter hoc misit me
demonstrare tibi hec om̄ia. et dicere tibi.
Confide et noli timere: et noli festinare
tu p̄orib⁹ tēporibus cogitare uana:
ut nō p̄peres a nouissimis tēporibus.
Et factū est post hec et fleui iterū: et simi-
liter ieiunavi septem dieb⁹: ut suppleā
tres ebdomadas que didi sunt michi.
Et factū est in octaua nocte et cor meū
turbabat̄ iterato in me: et cepi loqui co-
ram altissimo. Inflammabat̄ enī spi-
ritus meus valde: et anima mea auxi-
abatur: et dixi. O domine loquēs locu-
tus es ab initio creature in primo die
dicens. Erat celū et terra: et tuū uerbum
opus p̄fectū. Et erat tūc spiritus: et te-
nebre circumferebant̄ et silentiū: son⁹
vocis hominis nōdū erat abs te. Tūc
dixisti de thesauris tuis proferri lumē
luminosū: quo appareret opus tuū.
Et die secūdo creasti spiritū firmamētī:
et imperasti ei ut diuideret et diuisionē
faceret inter aq̄s: ut pars quedā sursum
recederet pars uero deorsum maneret.
Et tertia die imperasti aquis congre-
gari ī septima parte terre: sed uero par-
tes siccasti et sēuasti: ut ex hīs sint co-
ram te ministrācia seminata a deo et
cultā. Verbum enī tuum processit: et op⁹
statim fiebat. Processit enī subito

C. vi.

fructus multitudinis immensus: et concupiscentie gustus multiformes: et flores colore immutabili et odores odoramenti inuestigabilis. Et die tercio hec facta sunt. Quarta autem die imperasti fieri solis splendorem: lune lumen: stellarum dispositionem: et imperasti eis ut deseruirent futuro plasmato homini. Quinto autem die dixisti septime parti ubi erat aqua congregata ut procrearet animalia et volatilia et pisces: et ita fiebat. Aqua muta: et sine anima que dei nunc iubebant animalia faciebat: ut ex hoc mirabilia tua nationes enarrent. Et tunc seruasti duas animas: nomen uni vocasti enoch: et nomen secunde vocasti leuiathan: et separasti ea ab alterutro. Non enim poterat septima pars ubi erat aqua congregata rapere ea. Et dedisti enoch unam partem que siccata est tercio die ut habitet in ea: ubi sunt montes mille. Leuiathan autem dedisti septimam partem humidam: et seruasti eam ut fiat in deuoratione quibus vis et quando vis. Sexto autem die imperasti terre ut crearet coram te iumenta et bestias et reptilia: et super hijs adam quem constituisti ducem super omnibus factis que fecisti: et ex eo educimur nos omnes quoniam elegisti populum. Hec autem omnia dixi coram te domine quia propter nos creasti seculum. Residuas autem gentes ab adam natas dixisti eas nihil esse: et quoniam saluie assimulate sunt: et quasi stillicidium de vase simulasti abundantiam eorum. Et nunc domine ecce iste gentes que in nichilum deputate sunt reperiunt dominari nostri et deuorare: nos autem populus tuus quem vocasti primogenitum: unigenitum emulatorem tuum traditi sumus in manibus eorum. Et si propter nos creatum est seculum: quare non hereditatem

possidemus cum seculo? **U**bi quoque hec? **E**t factum est cum finissem loqui verba hec: missus est ad me angelus quem missus fuerat ad me primis nodibus: et dixit ad me. Surge esdra: et audi sermones quos veni loqui ad te. Et dixi. Loquere deus meus. Et dixit ad me. Mare positum est in spacioso loco ut esset altum et immensum: erit autem ei introitus in angusto loco positus: ut esset similis fluminibus. Quis enim volens voluerit ingredi mare et videre eum vel dominari eius: si non transferit angustum in latitudinem venire quomodo poterit? **N**on aliud. Ciuitas est edificata: et posita in loco capessit: est autem plena omnium bonorum. Introitus eius angustus et in precipiti positus: ut esset a dextris quidem ignis: a sinistris aqua alta: semita autem est una sola inter eos posita. hoc est inter ignem et aquam: ut non capiat semita nisi solummodo vestigium hominis. Si autem dabitur ciuitas homini in hereditatem: si nunquam ante positum periculum pertransierit: quomodo accipiat hereditatem suam? Et dixi. Sic domine. Et dixit ad me. Sic est et israel pars. Propter eos enim feci seculum: et quando transgressus est adam constitutiones meas: iudicatum est quod factum est. Et facti sunt introitus huius seculi angusti et dolentes et laboriosi: pauci autem et mali et periculosi pleni: et labore magno opere fulti: nam maioris seculi introitus spaciosi: et securi: et facientes immortalitatis fructum. Si ergo non ingrediētes ingressi fuerunt: qui viuunt angusta et vana hec: non poterunt recipere que sunt reposita. **N**unc ergo tu quare conturbaris cum sis corruptibilis: et quid moueris tu cum sis mortalis? Et quare non accepisti in corde tuo quod futurum:

sed qđ in presenti? Respondi et dixi. Dominator dñe: ecce disposuisti lege tua: quoniam iusti hereditabunt hec. Impij aut peribunt: iusti aut ferent angusta sperantes spaciola. Qui enim impie gesserunt: et angusta passi sunt: et spaciola non videbunt. Et dixit ad me. Non est indeq sup deū: neq intelligēs sup altissimū. Pereāt enī multi p̄sentes: quia negligit que āteposita ē dei leg. Stundans enī mūdauit deus ueniētibz. quādo uenerūt: quid faciētes uiuerent et quid obfuentes nō punirent. Ij autē nō sunt psuasi et cōtradixerūt ei: et constituerūt sibi cogitamentū uanitatiz. et p̄posuerunt sibi circumuētiōnes delictorū: et supdixerūt altissimo non esse. et uias eius nō cognouerūt: et legem eius spreuerunt et spōsiones eius abnegauerūt: et in legitimis eius fidē non habuerūt. et op̄a eius nō p̄fecerūt. Propter hoc esora uacua uacuis: et plena plenis. Ecce tempus ueniet: et erit quando ueniēt signa que predixi tibi. Et apparebit spōsa: et apparecēs ostendēt que nūc subducit terra: et oīs qui liberatus ē de predictis malis ip̄e uidebit mirabilia mea. Reuelabit enī fili⁹ meus ih̄sus cum hīs q̄ cū eo sūt: et iocundabunt q̄ relidi sunt ī annis quadringentis. Et erit post annos h̄s et moriet fili⁹ me⁹ cristus: et omēs q̄ spiramentū habent homines: et conuertetur scdm in antiquū silentiū diebus septē sicut ī prioribz iudicijs. ita ut nemo delinquat et erit post dies septem: et recitabit qđ non dū uigilat seculum: et morietur corruptū. Et terra reddet que in ea dormiunt: et puluis q̄ in eo silentio habitant: et promptuariā reddēt que eis omendate sunt anime. Et reuelabitur altissimus super sedem

iudicij: et p̄transibūt miserie: et longanimitas cōgregabit. Iudiciū autem solū remanebit: ueritas stabit: et fides conualecet. Et opus subsequetur. et merces ostendēt: et iusticie uigilabūt: et iniusticie nō dñabuntur. Et dixi. Prim⁹ abrahā propter sodomitas orauit et moyses pro p̄ibz qui in deserto peccauerūt: et qui post eū p̄ isrl in diebz archaz et samuelis et dauid pro cōfessionē: et salomon pro eis qui reuerunt in sandionē: et helias pro hīs qui pluuiā acceperunt et pro mortuo ut uiuēt: et ezechias pro p̄lo in diebz semnachibz: et multi pro multis. Si ergo modo quando corruptibile increuit: et iniusticia multiplicata ē. et orauerunt iusti pro impijs. quare et nūc sic nō erit? Et respondit ad me et dixit. Presens scdm nō est finis: gloria in eo frequens manet: propter hoc orauerunt pro inualidis. Dies enī iudicij erit finis temporis hui⁹: et initium tēporis future immortalitatis: ī quo p̄transiuit corruptela soluta ē in temporantia absclsa ē incredulitas: creuit aut iusticia orta ē ueritas. Tunc enim nemo poterit saluare eū qui perijt: neq̄ deuenire qui uincit. Et respondi et dixi. Hic sermo meus p̄mius et nouissimus: qm̄ melius erat nō dare terram adam: uel cū iā dedisset coercere eū. ut non peccaret. Quid enī prodest omibz in presenti uiuere in tristitia: et mortuos sperare punitionē. Q tu quid fecisti adam. Si enī tu peccasti nō est fact⁹ solius tuus casus: sed et noster qui te aduenimus. Quid enī prodest nobis si p̄missum est nobis immortale tempus: nos aut mortalia op̄a egimus? Et quoniam p̄dicta est nobis perennis spes: nos uero pessime uani

C. vn.

facti sumus. Et quoniam reposita sunt nobis habitacula sanitatis et securitatis: nos vero male conuersati sumus. Et quoniam reposita gloria altissimi protegere eos qui tarde conuersati sunt: nos autem pessimis vijs ambulauimus. Et quoniam ostendet paradysus cuius fructus incorruptus pseruat in quo est securitas et medela: nos vero non ingrediemur. In ingratis enim locis conuersati sumus. Et quoniam super stellas fulgebunt facies eorum qui abstinentiam habuerunt: nostre autem facies super tenebras nigre. Non enim cogitauimus uiuentes quando iniquitatem faciebamus: quoniam incipiemus post mortem pati. Et respondit et dixit. Hoc est cogitamentum certaminis quod certabit qui super terram natus est homo: ut si uiduus fuerit patiat quod dixisti. Si autem uicerit recipiet quod dico: quoniam hec est uia quam moyses dixit cum uiuere ad populum dicens. Elige tibi uitam ut uiuas. Non crediderunt autem ei: sed nec post eum prophetis. Sed nec michi qui locutus sum ad eos: quoniam non esset tristitia in perditione eorum sicut futurum est gaudium super eos quibus persuasa est salus. Et respondit et dixi. Scio domine quoniam uocatus est altissimus misericors in eo misereatur hijs qui nondum in seculo aduenerunt: et quoniam misereatur illis qui questionem faciunt in lege eius: et longanimis est quoniam longanimitatem prestat hijs qui peccauerunt quasi suis operibus: et munificus est quoniam quidem donare uult pro egentibus: et multe misericordie: quoniam multiplicat magis misericordias hijs qui presentes sunt et qui preterierunt: et qui futuri sunt. Si enim non multiplicauerit misericordias suas non uiuificabit seculum hijs qui inhereditabant in eo. Et donat: quoniam si non donauerit de bonitate

sua. ut alleuentur hijs qui iniquitatem fecerunt de suis iniquitatibus: non poterit decies millesima pars uiuificari hominum. Et iudei si non ignorauerint hijs qui curati sunt uerbo eius. et deleuit multitudinem contemtionum: non fortassis derelinquerentur innumerabili multitudine nisi pauci ualde.

Et respondit ad me: et dixit. Hoc secundum fecit altissimus propter multos: futurum autem propter paucos. Dicam autem coram te similitudinem esora. Quomodo autem interrogabis terram et dicet tibi. quoniam dabit terram multam magis unde fiat fidile. paruulum autem puluerem unde aurum fit: sic et ad presentis seculi. Multi quidem creati sunt: pauci autem saluabuntur. Et respondi et dixi. Absorbe ergo anima sensum et deuorat quod sapit. Conuenisti enim obaudire: et prophetas uolens. Nec enim tibi est datum spatium: nisi solummodo uiuere. O domine. si non permittes seruo tuo ut oremus coram te. et des nobis semen cordi et sensui culturam unde fructus fiat: unde uiuere possit omnis corruptus qui portabit locum hominis. Solus enim es: et una plasmatio nos sumus manu tua: sicut locutus es. Et quomodo nunc in matrice plasmatum est corpus et prestat membra: conseruat in igni et aqua tua creatio: et nouem mensibus patitur tua plasmatio tua creatura que in ea creata est: ipsum autem quod seruat et quod conseruat utraq; seruabuntur: seruataque quandoque iterum reddit matrici que in ea creuerunt. Imperasti enim et ipsis membris hoc est mamillis parere lac fructui mamillarum: ut nutriat id quod plasmatum est usque in tempus aliquod: et postea disponas eum tue misericordie. Enutriuisti eum tua iusticia: et erudisti eum in lege tua: et corripuisti

eum tuo intellectu. et mortificabis eum
ut tua creatura: et uiuificabis eum ut tu-
um opus. Si ergo perdidisti eum qui tan-
tis laboribus plasmatus est: tuo iussu
facile est ordinari ut et id quod fiebat ser-
uaretur. Et nunc domine dicam: de omni
homine tu magis scis: de populo autem
tuo ob quem doleo et de hereditate tua
propter quam lugeo: et propter israel pro-
pter quem tristis sum. et de iacob propter
quem doleo: ideo incipiam orare coram te
pro me et pro eis: quoniam video lapsus
nostros qui inhabitamus terram. Sed au-
diui celeritatem iudicis qui futurus est.
Ideo audi uocem meam: et intellige ser-
monem meum: et loquar coram te. Incipium
verborum elocare: priusquam assumeretur. Et
dixi. Domine qui inhabitas secundum
oculi eleuati in superna et aere. et cuius
thronus inestimabilis et gloria incom-
prehensibilis: cui astat exercitus angelorum
cum tremore. quorum seruatio in vento et
ignis conuertitur: cuius uerbum uerum et di-
cta perseuerantia: cuius iussio fortis et
dispositio terribilis: cuius aspectus a-
refacit abissos. et indignatio tabesce-
re facit montes: et ueritas testificatur. Et
audi orationem serui tui: et auribus perci-
pe precationem figmenti tui. Dum enim
unio loquar: et dum sapio respondebo.
Nec respicias populi tui delicta: sed qui ti-
bi in ueritate seruiunt. Nec intendas im-
pia gentium studia: sed qui tua testimo-
nia cum doloribus custodierunt. Nec
cogites qui in conspectu tuo false conuersati
sunt: sed memorare qui ex uoluntate
tua timorem cognouerunt. Neque uolu-
eris perdere qui percutum mores habuerunt:
sed respicias eos qui legem tuam splen-
dide docuerunt. Nec indigneris eis qui
bestijs peiores iudicati sunt: sed diligas
eos qui semper in tua iusticia confidunt

et gloria. Quoniam nos et patres nostri
talibus morbis languemus: tu autem
propter nos peccatores misericors uo-
caberis. Si enim desideraueris ut nostri mise-
rearis. tunc misericors uocaberis: nobis
autem non habentibus opera iusticie. Qu-
ia enim quibus sunt opera multa repo-
sita: ex proprijs operibus recipiet mer-
cedem. Quid est enim homo ut ei indi-
gneris ante genus corruptibile: ut ita a-
marus sis de ipso? In ueritate enim nemo
de gentibus est qui non impie gessit: et de
conuersitibus qui non deliquit. In hoc e-
nim annuntiabit iusticia tua et boni-
tas tua domine: cum misertus fueris eis
qui non habent substantiam bonorum operum.
Et respondit ad me: et dixit. Recte locutus
es aliqua: et iuxta sermones tuos sic
et fiet. Quoniam non uere cogitabo super
plasma eorum: qui peccauerunt ante mor-
tem ante iudicium ante perditionem: sed io-
cundabor super iustorum figmentum: et me-
morabor peregrinationis quoque et sal-
uationis et mercedis receptionis. Quo-
modo ergo locutus sum: sic et est. Sicut
enim agricola serit super terram semina in-
ta et plantationes multitudinis plan-
tat: sed non in tempore omnia que seminata sunt
saluantur: sed nec omnia que plantata sunt
radicabunt: sic et qui in seculo seminati
sunt non omnes saluabuntur. Et respon-
di. et dixi. Si inueni gratiam loquar.
Quomodo semen agricolae si non ascen-
derit aut non acceperit pluuiam tuam in
tempore aut si corruptum fuerit multitu-
dine pluuię: sic perit et similiter homo
qui manibus tuis plasmatus est: et tu
ei ymago nominatus: quoniam similatus es
ei propter quem omnia plasmasti: et simi-
lasti semini agricolę. Non irascaris su-
per nos sed parce populo tuo: et miserece
hereditati tue. Tu autem creature tue

misereris. Et respondit ad me: et dixit. Que sunt presentia presentibus: et que futura-futuris. Multum enim tibi restat ut possis diligere meam creaturam super me: tibi autem frequenter et ipsi proximavi: iniustis autem nunquam. Sed et hoc mirabilis es coram altissimo: quoniam humiliasti te sicut decet te: et non iudicasti te ut inter iustos plurimum glorificeris. Propter quod misericordie misere et miserabiles efficiunt eis qui habitant seculum in novissimis: quia in multa superbia ambulaverunt. Tu autem pro te intellige: et de similibus tuis inquire gloriam. Vobis enim apertus est paradysus: plantata est arbor vite: paratum est futurum tempus: parata est abundantia: edificata est civitas: probata est requies: perfecta est bonitas: et perfecta sapientia. Radix mali signata est a vobis: infirmitas et tinea a vobis absconsa est: et in infernum fugit corruptio in oblivione. Transierunt dolores: et ostensus est in fine thesaurus immortalitatis. Noli ergo adicere inquirendo de multitudine eorum qui pereunt. Nam ipsi accipientes libertatem spreverunt altissimum: et legem eius contempserunt: et vias eius dereliquerunt. Adhuc autem iustos eius calcaverunt: et dixerunt in corde suo non esse deum: et quidem scientes quoniam moriuntur. Sic enim vos suscipiunt que predicta sunt: sic eos sitis et cruciatus que parata sunt. Non enim voluit hominem disperdi. Sed et ipsi qui creati sunt coinquinaverunt nomen eius qui fecit eos: et ingrati fuerunt ei qui paravit eis vitam. Quapropter iudicium meum modo appropinquat. Que non omnibus demonstraui nisi tibi: et tibi similibus paucis. Et rursus dixi. Ecce nunc domine demonstraui michi multitudinem signorum qui incipies facere in novissimis:

sed non demonstraui michi quo tempore.

Et respondit ad me: et dixit. Metiens metire tempus in semetipso: et erit cum videris quando transierit pars quedam signorum que predicta sunt: tunc intelliges quoniam ipsum est tempus in quo incipiet altissimus visitare seculum quod ab eo factum est. Et quando videbit in seculo motio locorum et populorum turbatio: tunc intelliges quoniam de hijs erat altissimus locutus: a diebus qui fuerunt ante te ab initio. Sicut enim omne quod factum est in seculo initium habet pariter et consummationem: et consummatio est manifesta: sic et altissimi tempora: initia habent manifesta in prodigijs et virtutibus et consummationes in actu et in signis. Et erit omnis qui salvus factus fuerit et qui poterit effugere per opera sua et per fidem in qua credidistis reliquet de predictis periculis: et videbit salutare meum in terra mea: et in finibus meis: quoniam sanctificavi me a seculo. Et tunc mirabuntur qui nunc abusi sunt vias meas: et in tormentis commorabuntur hijs qui eas proiecerunt in conceptu. Qui enim non cognoverunt me viventes beneficia consecuti et qui fastidierunt legem meam cum adhuc erant habentes libertatem: et cum adhuc esset eis apertus penitentiae locus non intellexerunt sed spreverunt: hoc oportet post mortem in cruciamento cognoscere. Tu ergo noli adhuc curiosus esse quomodo impii cruciabuntur: sed inquire quomodo iusti salvabuntur: et quorum seculum et propter quos seculum et quando. Et respondi et dixi. Olim locutus sum et nunc dico et postea dicam: quoniam plures sunt qui pereunt quam qui salvabuntur: sicut multiplicat fluvius super guttam. Et respondit ad me: et dixit. Qualis ager talia et semina: et

quales flores tales ⁊ tincture: et qualis operator talis et creatio: ⁊ qualis agricola talis cultura. qm̄ temp⁹ erat seculi. Et nūc cum essem parans eis hīs qui nūc sunt anteq̄ fieret seculū in quo habitarent: ⁊ nemo cōtradixit michi. tunc enī quisq; ⁊ nunc creator in mundo hīc parato ⁊ mense indeficienti ⁊ lege inuestigabili: corrupti sūt mores eorū. Et cōsideraui seculū: ⁊ ecce erat periculū ppter cogitationes que in eo aduenerunt. Et vidi ⁊ peperci ei valde: et seruauī michi acinum de botro: et plantationē de tribu multa. Pereat ergo multitudo que sine causa nata est: ⁊ seruetur acinus meus ⁊ plātato mea: quia cū multo labore p̄feci. Tu autē si adhuc intronittas septem dies alios sed non ieiunabis in eis: ibis ī campū florū ubi domus non est edificata: ⁊ manducabis solummodo de floribz campi. ⁊ carnē nō gustabis et vinū non bibes. sed solummodo flores. Deprecare altissimū sine intermissione: et veniam ⁊ loquar tecū. Et profectus sum sicut dixit michi in campū qui vocat̄ ardath: ⁊ sedi ibi in floribz. Et de herbis agri manducaui: ⁊ facta est esca eay michi in saturitatē. Et factum ē post dies septem ⁊ ego discubebam supra fenū: ⁊ cor meū iterū turbabatur sicut ⁊ ante. Et apertū est os meum: ⁊ inchoaui dicere corā altissimo: ⁊ dixi. O dñe te nobis ostēdens ostensus es patribz nr̄is ī deserto quādo erāt egeuntes de egipto: qd̄ non calcatur et infructuosus: ⁊ dicēs dixisti. Tu israel audi me: ⁊ semen iacob intende sermonibz meis. Ecce enī ego semino ī vobis legem meā: ⁊ faciet in vobis fructum: ⁊ glorificabimini in eo p̄ seclm̄. Nā patres nr̄i accipientes legē nō euauerūt:

et legitima mea non custodierūt: ⁊ factus ē fructus legis nō parens. nec enī poterat quoniā tuus erat: nā qui acceperunt priuerunt: nō custodiētes quod in eis seminatū fuerat. Et ecce cōsuetudo est: ut cum acceperit terra semen. uel nauē mare. uel vas aliqd̄ escam uel potum: cū fuerit ceterminatū id in quo seminatū ē uel in qd̄ missum ē: simul id quod seminatū uel missum ē uel q̄ suscepta sunt ceterminant: ⁊ suscepta iam nō manent apud nos. Sed nobis sic non factum ē. Nos quidem qui legem accepimus peccantes priuimus et cor nostrū quod suscepit eam: nam legē nō perijt: sed p̄mansit in suo labore. Et cū loquerer hec in corde meo respexi oculis meis: ⁊ vidi mulierem in dextera parte. Et ecce hec lugebat ⁊ plorabat cum voce magna: ⁊ animo dolebat valde: ⁊ uestimenta eius discissa. et cinis sup̄ caput eius. Et dimisi cogitatus ī quibz eam cogitans: ⁊ conuersus sum ad eā: ⁊ dixi ei. Et quid flet: ⁊ quid doles animo? Et dixit ad me. Dimitte me dñs meus ut defleā me: ⁊ adiciā dolorem qm̄ valde amara sum animo: ⁊ humiliata sū valde. Et dixi ei. Quid passa es? Dic michi. Et dixit ad me. Sterilis fui ego famula tua: ⁊ nō peperī habens maritū annis triginta. Ego enī p̄ singulas horas ⁊ per singulos dies ⁊ annos triginta hos deprecor altissimum nocte ac die. Et factum est post triginta annos cegaudiuit me deus ancillam tuam: ⁊ vidit humilitatem meam et attendit tribulationi mee: ⁊ dedit michi filiū. Et iocundata sum sup̄ eum valde ego ⁊ uir meus ⁊ omnes ciues mei: ⁊ honorificabamus valde fortem. Et nutriui eū cū labore m̄stro: et factū

ē cū creuisset ⁊ uenisset accipere uxore: fe-
Et factum ē cum ei diē epuli.
 Introisset filius me⁹ in thalamo
 suo: cecidit ⁊ mortuus ē: ⁊ euerimus
 omnes lumina. Et surrexerūt omnes ci-
 ues mei ad consolandū me: ⁊ quieui
 usq; in aliū diē. usq; nocte. Et factum
 est cum omnes quiescissent ut me cōso-
 larentur ut quiescerem: ⁊ surrexi nocte et
 fugi et ueni sicut uides in hoc campo:
 et cogito iam nō reueri in ciuitatem:
 sed hic consistere: ⁊ neq; manducare
 neq; bibere: sed sine intermissione luge-
 re ⁊ ieiunare usq; dū moriar. Et dere-
 liqui sermones in quibus eram: et
 respondi cum iracundia ad eam: et
 dixi. Stulta sup omnes mulieres: nō
 uides luctum nr̄m ⁊ que nobis cōtin-
 gunt? Quoniam syon mater nr̄a omni
 tristitia attristatur ⁊ humilitate humi-
 liata est ⁊ lugēt validissime: ⁊ nūc qm̄
 omnes lugemus ⁊ tristes sumus. quo-
 niam omnes cōtristati sumus: tu autē
 attristaris in uno filio. Interroga enī
 terrā ⁊ dicet tibi: quoniam hec ē q̄ debeat
 lugere casum tātorū sup eā germinan-
 tium. Et eḡ ip̄a ab initio omnes nati
 et alij uenient. Et ecce p̄te omnes in
 predicionem ambulāt: ⁊ egeriminiū fit
 multitudo corū. Et quis ergo debet lu-
 gere magis. nisi hec que tam magnā
 multitudinē pdidit: q̄ tu que p̄ uno
 doles? Si autē dicis michi quoniam
 non ē pland⁹ meus similis terre: quo-
 niam fructus vētris mei pdidi. quē cum
 meroribz peperī ⁊ cū doloribz genui:
 terra autē scdm viā terre. abiitq; in ea
 multitudo presens. quomodo euenit:
 et ego tibi dico. Sicut tu cum labore
 peperisti: sic et terra dat fructum suū. ho-
 mini ab initio ei qui fecit eam. Nunc
 ergo retine apud te nūcipam dolorem

tuū: et fortiter fer qui tibi contigerunt
 casus. Si enī iustificaueris iūmū dei
 et cōsiliū suū. recipies ī tēpore: ⁊ in ta-
 libus collaudaberis. Ingredere ergo ī
 ciuitatē ad virū tuum. Et dixit ad me.
 Nō faciā: neq; ingrediar ciuitatē: sed
 hic moriar. Et apposui ad huc loqui
 ad eam. ⁊ dixi. Noli facere hūc sermo-
 nem: sed cōsentī psuadenti. Quot enim
 casus syon? Consolare p̄pter dolorē
 iherlm̄. Vides enim qm̄ sanctificatio
 nostra deserta effecta ē. ⁊ altare nostrū
 demolitū est. ⁊ templū nr̄m destrudū ē:
 et psalteriū nostrū humiliatū est. ⁊ y-
 m⁹ dicitur: ⁊ exultatio nostra disso-
 luta est. ⁊ lumen candelabri nr̄i extin-
 ctum ē: ⁊ archa testamenti nr̄i direpta
 est. ⁊ sancta nr̄a otaminata sūt: ⁊ no-
 men quod inuocatum ē sup nos p̄te
 profanatū est. ⁊ liberi nostri cōtume-
 liam passi sunt. ⁊ sacerdotes nr̄i succen-
 si sūt ⁊ leuite nr̄i ī captiuitatē abierūt:
 et uirgines nr̄e coinquinatę sūt. ⁊ mu-
 lieres nr̄e vim passe sūt ⁊ iusti vestri
 rapti sūt. ⁊ paruuli nr̄i pditi sūt. et
 iuuenes nostri euēerūt: ⁊ fortes nostri
 inualidi facti sūt. Et quod omnīū
 maius signaculū syon: qm̄ resignata
 est de gloria sua. Nam ⁊ tradita ē in
 manibz eorū qui nos oderūt. Tu ergo
 excute tuā tristitiā militam: et depone
 abs te multitudinē dolorū ut tibi repro-
 picietur fortis: ⁊ requiē faciet tibi altis-
 simus. requietionē laborū. Et factum
 est cū loquebar ad eam facies ei⁹ ful-
 gebat subito: ⁊ species choruscus fie-
 bat uisus eius: ut essem paucis ualde
 ad eam ⁊ cogitare quid esset hoc. Et
 ecce subito emisit sonitum uocis ma-
 gnū timore plenū: ut amoueret terra
 a mulieris sono. Et uidi: ⁊ ecce āpli⁹
 mlier nō cōparebat michi: sed ciuitas

e⁹.

edificabat et locus demonstrabatur de
fundamentis magnis: et timui et clama-
ui voce magna: et dixi. Ubi est huriel
angelus qui a principio venit ad me?
Quoniam ipse me fecit venire in multitu-
dine in recessu mentis huius. Et factus
est finis meus in corruptione: et oratio
mea improprium: et cum essem loquens
ego hec: ecce venit ad me et vidit me. Et
ecce eram positus ut mortuus: et intelle-
ctus meus alienatus erat. Et tenuit de-
teram meam et confortauit me: et statuit me
super pedes meos. Et dixit michi. Quid
tibi est et quare conturbatus est intellectus tuus
et sensus cordis tui: et quare conturba-
ris? Et dixi. Quoniam dereliquisti me.
Et ego quidem feci secundum sermones tuos:
et reui in campum: et ecce vidi et video
quod non possum enarrare. Et dixit ad
me. Sta ut vir: et comonebo te. Et di-
xi. Loquere domine meus tu in me. Noli
me derelinquere ut non frustra moriar:
quoniam vidi que non sciebam: et audio que
non scio. Aut nunquid sensus meus falli-
tur: et anima mea superbiat? Nunc er-
go deprecor te: ut demonstrates seruo tuo
de recessu hoc. Et respondit ad me: et di-
xit. Audi me: et doceam te: et dicam tibi
de quibus times: quoniam altissimus reuela-
uit tibi mysteria multa. Vidit rectam viam
tuam: quoniam sine intermissione contrista-
baris pro populo tuo: et valde lugebas
propter syon. Hic ergo intellectus visi-
onis que tibi apparuit ante paululum.
Quam vidisti lugentem inchoasti conso-
lari eam: nunc autem iam speciem mulieris non
vides: sed apparuit tibi ciuitas edifica-
ri: et quoniam enarrabat tibi de casu fi-
lij sui. Hec absolutio est. Hec mulier
quam vidisti: hec est syon: et quoniam dixit
tibi quod et nunc conspicies: ut ciuitatem edi-
ficatam. Et quoniam dixit tibi quia

sterilis fuit annis triginta: propter quod
erant anni scilicet triginta quando non
erat in ea adhuc oblatio ablata. Et
factum est post annos triginta edificauit
salomon ciuitatem et obtulit oblatio-
nes: tunc fuit quando peperit sterilis filium.
Et quod tibi dixit quoniam nutriuit eum cum
labore: hoc erat habitatio in iherusalē.
Et quoniam dixit tibi quod filius meus veniens in
suo thalamo mortuus esset: et contigisset
ei casus: hoc erat que facta est ruina ihe-
rusalē. Et ecce vidisti similitudinem eius:
et quoniam filium lugeret inchoasti con-
solari eam: et de hijs que contigerunt hec
erant tibi apertenda. Et nunc videt altis-
simus quoniam ex animo contristatus es: et
quoniam ex toto corde pateris pro ea:
ostendit tibi claritatem glorie eius: et pul-
critudinem decoris eius. Propterea enim di-
xi tibi: ut maneres in capite ubi domus non
est edificata. Sciebam enim ego quoni-
am altissimus incipiebat tibi ostende-
re hec: propterea dixi tibi ut venires in
agrum ubi non est fundamentum edificiij. Nec
enim poterat opus edificiij hominis susti-
neri in loco: ubi incipiebat altissimus
ciuitas ostendi. Tu ergo noli timere
neque repauescat cor tuum: sed ingredere
et vide splendorem et magnitudinem edi-
ficiij: quantum capax est tibi visu oculorum
videre: et post hec audies quantum capit
auditus aurium tuarum audire. Tu enim
beatus es per multis: et vocatus es apud
altissimum: sicut et pauci. Nunc autem
que in crastinum futura est manebis hic: et
ostendet tibi altissimus eas visiones
superiorum que faciet altissimus hijs qui
habitant super terram a nouissimis
diebus. Et dormiui illam noctem et
aliam: sicut dixerat michi **C. ix.**

Et vidi somnium: et ecce ascendebat
de mari aquila cui erant duodeci

ale pennarū: et capita tria. Et vidi: et ecce exspādebat alas suas ī omnē terrā: et omnes venti celi insufflabant in eā et colligebant. Et vidi: et de pennis eius nascebant cōtrarie penne: et ipse fiebat in pennaculis minutis et modicis. Nam capita eius erāt quiescentia: et dimidiū caput erat maius aliorū capitū: sed ipa quiescebat cū eis. Et vidi: et ecce aquila volauit in pennis suis: et regnauit sup terrā et sup eos q̄ habitant in ea. Et vidi qm̄ subiecta erāt ei omnia sub celo: et nemo illi contradicebat: neq; unus de creatura que est sup terrā. Et vidi: et ecce surrexit aquila sup ungues suos: et misit vocem pennis suis dicens. Nolite omnes simul vigilare: dormite unusquisq; ī loco suo: et p̄ tempus uigilate. Capita aut̄ in nouissimo euertuntur. Et vidi: et ecce vox nō exibat de capitibus eius: sed de medietate corporis eius. Et numeravi cōtrarias pennas eius: et ecce ip̄e erant octo. Et vidi: et ecce a dextera parte surrexit una penna: et regnauit sup omnē terrā. Et factū ē cum regnaret: uenit ei finis: et nō apparuit locus ei⁹: et sequēs resurrexit et regnabat. Ip̄a multū tenuit temp⁹. Et factum ē cū regnaret: et ueniebat finis eius ut nō appareret sicut prior: et ecce vox emissā est illi dicens. Audi tu que tāto tempore tenuisti terrā. Nec ānuncio tibi anteq̄ incipias non apparere. Nemo post te tenebit tēpus tuum: sed nec dimidiū ei⁹. Et leuauit tertia: et tenuit principatū sicut et priores: et non apparuit et ip̄a. Et sic attingebat omnibus alijs singlatim principatū gerere: et iterū nūq; comparere. Et vidi: et ecce in tēpore sequētes penne erigebant a dextera parte ut tenerēt et ip̄e principatū: et ex hīs erant que tenebāt: sed tamen

statim nō comparebāt: nā et alique ex eis erigebant: sed nō tenebāt principatū. Et vidi post hec: et ecce nō comparuerunt duodecim penne et duo pennacula: et nichil supererat in corpore aquile nisi duo capita quiescentia et sex pennacula. Et vidi: et ecce sex pennaculis diuise sunt due: et māserūt sub capite qd̄ ē ad dextera partem. Nam quatuor māserūt ī loco suo. Et vidi: et ecce hec subalares cogitabāt se erigere: et tenere principatus. Et vidi: et una erecta ē: sed statim nō comparuit. Et scde velocius q̄ priores non comparuerūt. Et vidi: et ecce due que suprauerūt apud semetipsas cogitabāt et ip̄e regnare: et in eo cū cogitarent: ecce unū quiescentium caput qd̄ erat mediū euigilabat. Hoc enī erat duorū caputū manus. Et vidi qm̄ cōpleta sūt duo capita secū: et ecce ouersum ē caput cum hīs qui cū eo erant: et comedit duas subalares que cogitabant regnare. Hoc aut̄ caput prouertit omnē terrā: et dñabat in ea hīs qui habitant terrā cū labore multo: et potentatū tenuit orbis terrarū sup omnes alas que fuerūt. Et vidi post hec: et ecce mediū caput subito nō comparuit: et hoc sicut ale. Superauerunt aut̄ duo capita: q̄ et ip̄a similiter regnauerūt sup terram: et sup eos qui habitant ī ea. Et vidi: et ecce deuorauit caput a dextera parte illud qd̄ a leua. Et audiui uocē dicentem michi. Conspice cōtra te: et considera quod uides. Et vidi: et ecce sicut leo concitatus de silua rugiens: et vidi qm̄ emittebat uocem hominis ad aquilā. Et dixit dicens. Audi tu: et loquar ad te: et dicte altissimus tibi. Nōne tu es q̄ superasti de quatuor animalibz que fecerant regnare ī seculo meo: et ut p̄ eos ueniret

finis temporū eorū. Et quartus veniens deiecit oīa animalia q̄ transierūt. et potentatu tenuit secūm cum tremore multo. et omnē orbem cū labore pessimo: et inhabitauit tot temporibz orbem terrarū cū dolo. Et iudicasti terram non cū veritate. Tribulasti enī mansuetos et lesisti quiescentes: et dilexisti mendaces et destruxisti habitationes eorū q̄ fructificabāt: et humiliasti muros eorū qui te nō nocuerūt. Et ascendit cōtumelia tua ad altissimū: et supbia tua ad fortem. Et respexit altissimus supbia tempora: et ecce finita sunt: et scelera eius completa sūt. Propterea nō appareas tu aquila et ale tue horribiles et pennacula tua pessima. et capita tua maligna. et ungues tui pessimi. et omne corpus tuū vanū: uti refrigeret oīs terra. et reūtat liberata de tua vir: et speret iudiciū et misericordiam eius q̄ fecit eam.

Et factū est dū loqueret leo verba hec ad aquilā: et vidi et ecce q̄ superauerat caput et non comparuerūt quatuor ale ille que ad eū trāsierunt et erede sunt ut regnaret: et erat regnū eorum egile. et tumultu plenū. Et vidi: et ecce ipa nō apparebāt: et omne corpus aquile incendebāt: et repauescebat ira valde. Et ego a tumultu et recessu mentis et a magno timore vigilavi: et dixi spiritui meo. Ecce tu p̄stitisti michi hoc: in eo q̄ scrutaris vias altissimi. Ecce adhuc fatigatus sum animo. et spiritu meo inuvalidus sū valde: et nec modica ē in me virtus a multo timore q̄ repaui nocte hac. Nūc ergo orabo altissimū: ut me confortet usq; in finē. Et dixi. Dñator dñe si inueni gratiā ante oculos tuos. et si iustificatus sum apud te pre multis. et si certe ascendit deprecatio mea ante faciē tuā: conforta me

et ostende seruo tuo michi interpretatiōnem et distinctionem visus horribilis huius: ut plenissime desolentis animā meā. Dignū enī me habuisti: ostendere michi tēporū nouissima. **Et dixit** **Cx.** ad me. Hec ē interpretatio visionis huius. Aquilā quā vidisti ascendentem de mari: hoc ē regnū qd̄ visum ē in visione danieli fratris tuo. Sed nō est illi interpretatū: qm̄ ego nūc tibi interpretor. Ecce dies veniūt: et resurget regnū sup̄ terrā: et erit timor acrior omnium regnorum que fuerūt ante eū. Regnabunt aut in ea reges duodecim: unus post unum. Nā secundus incipiet regnare: et ipse tenebit amplius tēpus pre duodecim. Hec ē interpretatio duodecim alarū quas vidisti. Et quā audisti vocem que locuta est nō de capitibz eius exeunte sed de medio corpore ei⁹: hec est interpretatio. Quoniā post temp⁹ regni illius nascentē cōtentiones non modice: et perditabit ut cadat et non cader tunc: sed iterū constituetur in suū iniciū. Et qm̄ vidisti subalares octo coherentes alis ei⁹: hec ē interpretatio. Resurgent in ipso octo reges quorum erūt tēpora leuia et anni citati: et duo quidē ex ipsis perient. Appropinquāte aut tēpore medio. quatuor seruabuntur i tpe: cum incipiet appropinquare tēpus eius ut finiatur. Due vero in finem suabunt. Et quoniā vidisti tria capita quiescentia: hec ē interpretatio. In nouissimis eius suscitabit altissimus tria regna: et reuocabit in ea multa et dñabunt terrā et qui habitāt in ea: cū labore multo sup̄ omes q̄ fuerūt ante hos. Propter hoc ipi vocati sunt capita aquile. Isti enim erunt q̄ recapitulabunt impietates eius et qui perficient nouissima eius. Et qm̄ vidisti

caput maius nō apparens: hec est interpretatio ei⁹. Quoniam vn⁹ ex eis sup-
 lectum suum moriet⁹: ⁊ tamen cum tor-
 mentis. Nam duo q̄ p̄seuerauerint:
 gladius eos comedet. Vnius enim
 gladius comedet qui cū eo: sed tamen
 hic gladio ī nouissimis cadet. Et qm̄
 vidisti duas subalares traicientes su-
 per caput qd̄ est in dextera parte: hec est
 interpretatio. Hī sunt quos conseruauit
 altissimus in finē suū: hoc ē regnum
 regū ⁊ turbationis plenū. Sicut vidi-
 sti et leonem quē vidisti de silua euigi-
 lātem ⁊ rugientē ⁊ loquentē ad aquī-
 lam et arguentem eā: ⁊ iniusticias ip̄i-
 us p̄ omnes sermones ei⁹ sicut audi-
 sti: hic ē v̄etus quē seruauit altissimus
 ī finē ad eos et impietates ip̄orū: ⁊ ar-
 guet illos ⁊ incutiet corā ip̄is scriptio-
 nes eorū. Statuet enī eos in iudicium
 viuorū: ⁊ erit cū arguerit eos: tūc corri-
 piet eos. Nam residuū ppli mei libe-
 rabit cum miseria: qui saluari sūt sup
 fines meos: ⁊ iocundabit eos quoad-
 usq; veniet finis dies iudicii de quo
 locut⁹ sum tibi ab initio. Hoc somni-
 um qd̄ vidisti: ⁊ hec interpretationes.
 Tu ergo solus dignus fuisti scire altis-
 simi secretū hoc. Scribe ergo omnia
 ista in libro que vidisti: ⁊ pone ea ī lo-
 co abscondito: ⁊ docebis ea sapiētes de
 pplō tuo: quorū corda scis posse capere
 et seruare secreta hec. Tu aut̄ adhuc su-
 stine hic alios dies septem: ut tibi o-
 stendat quicquid visū fuerit altissimo
 ostendere tibi. Et profect⁹ est a me. Et
 factū ē cum audisset om̄is pplus qm̄
 p̄trāserūt septē dies ⁊ ego nō fuisset
 reuersus ī ciuitatē: et aggregauit se oīs
 a minimo usq; ad maximū ⁊ uenit ad
 me: ⁊ dixerunt michi dicētes. Quid
 peccauim⁹ tibi: ⁊ quid iniuste egimus

in te quoniam derelinquēs nos. sedisti ī
 loco hoc. Tu enī nobis sup̄es solus
 ex om̄ibz pplis sicut botrus de vinea:
 et sicut lucerna in loco obscuro: ⁊ sicut
 portus ⁊ nauis saluata a tempestate.
 Aut non sufficiūt nobis mala: que
 attingūt? Si ergo tu nos dereliqueris:
 quanto nobis erat melius si essemus
 succensi et nos cū incendio syon? Nec
 enī nos meliores sumus eorū qui ibi
 mortui sunt. Et plorauerūt voce ma-
 gna. Et respondi ad eos ⁊ dixi. Con-
 fide israel: ⁊ noli tristari tu domus ia-
 cob. Est enī memoria vestri corā altis-
 simo: ⁊ fortis non ē oblit⁹ nostri ī tem-
 ptatione. Ego enī non dereliqui vos
 neq; recessi a vobis: sed ueni in hūc lo-
 cum ut deprecarer p̄ desolatione syon:
 ut querere misericordiam pro humilitate
 sādificationis vestre. Et nūc ite unus-
 quisq; vestrum ī domū suā: et ego ueni-
 am ad vos post dies istos. Et profe-
 ctus ē populus sicut dixi ei in ciuitate.
 Ego aut̄ sedi in cāpo septem diebus
 sicut michi mādauit: ⁊ manducabā de
 floribus solummodo agri: de herbis
 facta est esca michi ī diebz illis.

Et factum ē post dies septem: ⁊ so-
 mniaui somnū nocte. Et ecce de
 mari ventus resurgebat: ut turbaret
 om̄es fluctus ei⁹. Et vidi: ⁊ ecce conuale-
 scebat ille homo cum milibz celi: ⁊ ubi
 uultū suū uertebat ut consideraret treme-
 bat om̄ia que sub eo uidebant: et ubi-
 cūq; egebat vox de ore eius ardebat
 om̄es q̄ audiebāt voces ei⁹ sicut quie-
 scit terra quando senserit ignē. Et vidi
 post hec: ⁊ ecce aggregabat multitudo
 hominū quorū nō erat numer⁹ de qua-
 tuor uentis celi: ut debellarent hominē
 qui ascenderat de mari. Et vidi: ⁊ ecce
 sibi metip̄i sculpserat montē magnū:

et volauit sup eū. Ego aut̄ quesiui vi-
dere regionem uel locū unde sculptus
esset mōs: et nō potui. Et post hec uidi:
et ecce om̄es q̄ congregati sunt ad eum
ut repugnarent eū timebāt ualde: ta-
men audebant pugnare. Et ecce ut ui-
dit impetū multitudinis uenientis. nō
leuauit manū suā neq; frameā tene-
bat. neq; aliqd̄ uas bellicosum: nisi
solūmodo ut uidi. quoniam emisit de o-
re suo sicut flatus ignis. et de labijs
eius spiritus flamme. et de lingua ei⁹
emittebat scintillas et tēpestates: et com-
mixta sunt oīa simul hic flatus ignis
et spiritus flāme. et multitudo tempe-
statis: et concidit sup multitudinē in
impetu que parata erat pugnare et suc-
cendit om̄es: ut subito nichil uideretur
de innumerabili multitudine. nisi so-
lūmodo puluis et fumū odor. Et ui-
dit: et egredimur. Et post hec uidi ipm̄ ho-
minem descendētē de mōte et uocantē
ad se multitudinē aliā pacificā: et acce-
debāt ad eum vultus hōminū mīstorū
quorūdā gaudentiū. quorūdā tristā-
tium: aliqui uero alligati: aliqui ad-
ducentes rē eis q̄ offerebant. Et egro-
taui a multitudine pauoris: et expege-
fatus sum: et dixi. Tu ab initio demon-
strasti sūo tuo mirabilia hec: et dignū
me habuisti ut susceperes deprecationem
meā: et nunc demonstra michi adhuc
interpretationē somnii hui⁹. Sicut enī
existimo ī sensu meo: ue qui derelicti fue-
rūt ī dieb; illis. Et mīro plus ue hīs:
qui nō sunt derelicti. Qui enī non sunt
derelicti tristes erāt. Intellego nūc que
sunt reposita ī nouissimis diebus: et
occurrent eis: sed et hīs q̄ derelicti sunt.
Propter hoc uenerūt enī in picula ma-
gna. et necessitates mītas: sicut osten-
dunt somnia hec. At tamen facilius

est periclitantē uenire in hūc q̄ p̄trāsire
sicut nubem a seculo: et nunc uidere q̄
contingūt in nouissimo. Et respōdit
ad me: et dixit. Et uisionis interpreta-
tionē dicā tibi: et de quib; locutus es
adaperiā tibi. Quoniam de hīs dixisti
qui derelicti sūt: hec ē interpretatio. Qui
aufert periculū illo tēpore: hic se custo-
diuit. Qui in periculo inciderūt: hī sūt
qui habent opera et fidē ad fortissimū.
Scito ergo: quoniam magis beatifica-
ti sunt qui derelicti: sup eos qui mortui
sūt. Hec interpretationes uisionis. Qui-
a uidisti uirū ascendētē de corde maris.
ip̄e ē quē dēuat altissim⁹ mītis tēpori-
b;: q̄ p̄r semetipm̄ liberabit creaturā su-
am: et ip̄e disponet q̄ derelicti sunt. Et
quoniam uidisti de ore ei⁹ egire ut spīri-
tum et ignē et tempestatem: et quoniam
non tenebat frameā neq; uas bellico-
sum: corrupit enim impetus ei⁹ multi-
tudinē que uenerat repugnare eū: hec
est interpretatio. Ecce dies ueniūt quan-
do incipiet altissimus liberare eos que
sup terram sunt: et ueniet ī excessu men-
tis sup̄ eos qui inhabitant terrā. Et
alij alios cogitabūt debellare: ciuitas
ciuitatem et locus locū. et gens aduer-
sus gentem: et regnū aduersus regnū.
Et erit cū fient hec: et contingent signa
que ante ostendi tibi: et tūc reuelabit
filius meus: quē uidisti ut uirū ascen-
dentem. Et erit quādo audierint om̄es
gentes uocem eius: et derelinquet unus-
quisq; ī regione sua bellū suū qd̄ habet
ad alterutū: et colliget in unū multi-
tudo innumerabilis sicut uolētes ue-
nire et repugnare eum. Ip̄e aut̄ stabit
sup cacumen mōtis syon. Syon aut̄
ueniet: et ostendet om̄ib; parata et edi-
ficata sicut uidisti montem sculpi sine
manibus. Ip̄e aut̄ filius me⁹ arguet

q̄ adinuenerūt gentes impietates eorū
 has: que tempestati appropinquauerunt
 propter mala cogitamenta eorū et cruci-
 amenta quibz incipient cruciari q̄ assi-
 mulate sunt flāme: et perdet eos sine la-
 bore. per legem q̄ igitur assimulata ē. Et
 quoniā uidisti eū colligētem ad se ali-
 am multitudinē pacificā: hęc sūt decem
 tribus q̄ captiue facte sunt de terra sua
 in diebz iohie regis quē captiuū duxit
 salmanasar rex assiriorū: et transtulit
 eos trans flumē: et trālati sunt in ter-
 ram aliā. Ip̄i autē sibi dederūt cōsiliū
 hęc ut dereliquerēt multitudinē gentiū:
 et proficiscerent in ulteriōrē regionem
 ubi nūq̄ inhabitauit gen⁹ humanū:
 uel ibi obſcuare legitima sua q̄ nō fu-
 erant euantes in regione sua. Per in-
 troitus autē angustos fluminis eufra-
 tē introierūt. fecit enim eis tūc altissi-
 mus signa: et statuit uenas fluminis
 usquequo trāsirent. Per eā enī regio-
 nem erat uia mltā itineris āni unius
 et dimidi: nam regio illa uocat arsa-
 reth. Tūc inhabitauerūt ibi usq̄ in no-
 uissimo tēpore: et nūc itez cum ceperint
 uenire. iterū altissim⁹ statuit uena flu-
 minis ut possint transire: ppter hęc ui-
 disti multitudinē cū pace. Sed et qui de-
 reliti sunt de p̄lo tuo: hij sunt q̄ inue-
 niunt intra terminū meū. factū erit e-
 go quādo incipiet perdere multitudinē
 earū que collede sunt gentes: proteget
 eos q̄ sup̄rauerūt p̄p̄m: et tūc ostendet
 eis multa plurima portenta. Et dixi e-
 go. Dominator dñe hoc michi osten-
 de: ppter quod uidi uirū ascendētem de
 corde maris. Et dixit michi. Sicut nō
 potes hęc uel scrutari uel scire que sunt
 in profundo maris: sic nō poterit quis-
 q̄ sup̄ trā uidere filiū meū. uel eos que
 cum eo sunt: nisi in tempore diei. Nec ē

interpretatio somnij qd̄ uidisti: et ppter
 quod illuminat⁹ es hic solus. Dereli-
 quisti enī tuā: et circa meā uacasti legē
 et quesisti. Virā enī tuā disposuisti in
 sapiētia: et sensum tuū uocasti matrē.
 Et ppter hęc ostendi tibi merces apud
 altissimū. Erīt enī: post alios tres di-
 es ad te alia loquar: et rēponā tibi gra-
 uia et mirabilia. Et profectus sum et
 trāsī in campū: multū glificās et lau-
 dans altissimū de mirabilibus q̄ per
 tempus faciebat: et quoniā gubernāt
 ip̄sum et que sunt in temporibus illa-
 ta. Et sedi ibi tribus diebus.

Et factū est tercio die: et ego sedebā
 sup̄ quercu. Et ecce uox egiuit cō-
 tra me de rubo et dixit. Esdra esdra. Et
 dixi. Ecce ego dñe. Et surrexi sup̄ pedes
 meos. Et dixit ad me. Reuelās reuela-
 tus sum sup̄ rubū. et locut⁹ sum moy-
 si quādo p̄p̄us meus fuit ibi in egipto:
 et misi eū et eduxi p̄p̄m meū de egipto.
 et adduxi eū sup̄ montē syria: et detine-
 bam eū apud me diebz multis: et enar-
 rauī ei mirabilia multa. et ostendi ei
 temporū secreta et finē: et precepi ei dicens.
 Nec in palā facies uerba: et hęc abscon-
 des. Et nūc tibi dico signa q̄ demonstrā-
 ur: et somnia que uidisti et interpretatio-
 nes quas tu uidisti in corde tuo. reppone
 ea. Tu enī recipieris ab om̄ibus duc-
 teris residuus cum cōsilio meo et cum
 similibus tuis: usquequo finiant⁹ tem-
 pora. Quoniā seclm̄ perdidit iuuetutē
 suā: et tempora appropinquāt senesce-
 re. Duodecim enī partibus diuisum ē
 seclm̄: et trāsierunt ei⁹ decima et dimidi-
 um decime partis sup̄sunt autē ei⁹ post
 mediū decime partis. Nūc ergo dispo-
 ne domū tuam: et corripe p̄p̄m tuum et
 consolare humiles eorū: et renūcia iā
 corruptele et dimitte abs te mortales

cogitationes: et pite abs te pōdera hu-
 mana et egue te iā infirmā naturā: et
 repone i unam partē molestissima ti-
 bi cogitamenta: et festina trāsmigrare
 a tēporibz hīs. Que enī vidisti nunc
 cōtingisse mala: itēz hprū deteriora faci-
 ent. Quantū enī inualidū fiet seculū
 a senectute: tantū multiplicabunt sup
 inhabitantes mala. Prolōgavit enī
 se magis veritas: et appropinquavit
 mendaciū. Jam enī festinat venire q̄
 vidisti visionē. Et respōdi: et dixi corā
 te dñe. Ecce enī ego abibo sicut precepi-
 sti michi: et corripia p̄sentē pplm. Qui
 aut iterū nati fuerit: quis cōmouebit?
 Positū ē ergo seclm in tenebris: et qui
 inhabitant in eo sine lumine. Quoni-
 am leg tua incensa ē: propter quod ne-
 mo scit que a te facta sunt uel q̄ incipi-
 ent op̄ra. **Si** enī inueni i te gratiā: im-
 mitte in me spiritū sanctū: et scribam o-
 mne q̄ factū ē in seclō ab initio que-
 erant i lege tua scripta: ut possint ho-
 mines inuenire sententiā: et q̄ voluerint
 viuere i nouissimis uiuāt. Et respon-
 dit ad me: et dixit. Vades congrega
 pplm: et dices ad eos: ut nō querant te
 diebus q̄draginta. Tu aut ppara tibi
 buxos mltos: et accipe tecū sarcam da-
 briam. seleniā. echanū. et asiel. quinq;
 hos: qui parati sūt ad scribendū veloci-
 ter. Et venies huc et ego accendā i corde
 tuo lucernā intellect⁹: q̄ non extinguet
 quoadusq; finiant q̄ incipies scribere.
 Et tūc p̄fedis quedā palā facies: que-
 dam sapiētibz absconse trades. In tra-
 ctinū enim hac hora incipies scribere.
 Et profect⁹ sū sicut michi p̄cepit: et con-
 gregauī omnē pplm: et dixi. Audi isra-
 hel verba hec. Peregrinati sunt p̄res
 nostri ab initio i egipto: et liberati sūt
 inde: et acceperunt legem vite quā non

Cxi.

custodierūt. quā et vos post eos tran-
 gressi estis: et data est vobis terra i sor-
 tem et terra syon: et patres vestri et vos
 iniquitatē fecistis. et nō euastis vias
 quas p̄cepit vobis altissim⁹: et iustus
 iudex cū sit. abstulit a vobis i tempore
 quod donauerat. Et nunc vos hic e-
 stis: et fratres v̄ri introsum vestrum
 sunt. Si ergo imperaueritis sensui
 vestro et erudieritis cor vestrū. viui con-
 seruati eritis: et post mortē misericordiam
 cōsequemini. Iudiciū enī post mortē
 veniet. quādo iterū reuiuiscem⁹: et tunc
 iustorū nomina parebūt: et impiorū fa-
 cta ostendent. Ad me igit nemo acce-
 dat nunc: neq; requirat me usq; dies
 quadraginta. Et accepi quinq; viros
 sicut mādauit michi: et p̄fedi sum⁹ in
 campū: et mansim⁹ ibi. Et fact⁹ sum i
 tractinū. et ecce vox vocauit me dicens.
 Eldra ap̄ri os tuū: et bibe quo te pota-
 uero. Et ap̄rui os meū: et ecce calix ple-
 nus porrigebat michi. Hoc erat ple-
 num sicut aqua: color aut ei⁹ ut ignis
 similis. Et accepi et bibi: et in eo cū bi-
 bissem cor meū cruciabat intellectus et i
 p̄ctus meū incretcebat sapiētia. Nam
 spirit⁹ me⁹ cōseruabat memoria. Et a-
 p̄rtū ē os meū: et nō ē clausum ampli-
 us. Altissim⁹ dedit intellectū quinq; vi-
 ris: et scripserūt q̄ dicebant ex celsionibus
 nodis: q̄s nō sciebāt. Nocte aut man-
 ducabāt panē: ego aut p diē loquebar:
 et p noctem nō tacebā. Scripti sūt aut
 per q̄draginta dies libri ducentiqua-
 tuor. Et factū est cū cōpleuissent q̄dra-
 ginta dies: locut⁹ est altissim⁹ dicens.
 Priora q̄ scripsisti i palam pone: et le-
 gant digni et indigni: nouissimos
 aut septuaginta cōseruabis: ut trades
 eos sapiētibz de p̄p̄o tuo. In hīs enī
 est vena intellectus et sapientie fons:

C. p. 21^met scientie flumen. Et feci sic **Libenter**
ore.

Ecce loquere in aures plebis mee
sermone prophetie que immiseri
in os tuum dicit dominus: et fac ut in carta scri-
bantur qui fideles et veri sunt. Ne timeas
a cogitationibus aduersum te: nec turbent
te incredulitates dicentium: quoniam omnis
incredulus in incredulitate sua morietur.
Ecce ego induco dicit dominus super orbem
terrarum mala: gladium et famem et mortem
et interitum: propter quod suppolluit ini-
quitas omnem terram: et adimpleta sunt
opera nociva illorum. Propterea dicit
dominus. Quia non silebo de impietatibus eorum
que irreligiose agunt: nec sustinebo in
hominibus qui inique exercet. Ecce sanguis inno-
xiis et iustus clamat ad me: et anime iusto-
rum clamant pseueratorem. Vindicans
vindicare illos dicit dominus: et accipiam
omnem sanguinem innoxium esse illis ad me.
Ecce plus me quam quasi grex ad occisio-
nem ducit: iam non pariat illum habitare in
terra egypti: sed educa eum in manu potenter
et brachio excelso. Et prunam plagam
sicut prius: et corrumpam omnem terram
eius. Lugebit egyptus et fundamenta eius:
plaga verberata et castigatione quas
inducet ei deus. Lugebunt cultores opera-
tes terram: quoniam deficiet semina eorum ab u-
redine et gradine et a sidere terribili. Ve
seculo et qui habitant in eo: quia appro-
pinquauit gladius et contritio eorum: et
resurget gens super gentem ad pugnam
et rumphea in manibus eorum. Erunt enim in
constabilitate hominibus: et alij alijs
inualescentes non curabunt regem suum et
principes: uie gestorum suorum in potentia su-
a. Concupiscet enim homo in ciuitate ire:
et non poterit. Propter superbiam enim eorum
ciuitates turbabunt: domus exsternetur: ho-
mines metuent. Non miserebitur homo
proximum suum ad irritum faciendum domos

eorum in gladium: ad diripiendas substan-
tias eorum propter famem panis: et tribu-
lationem multam. Ecce ego conuoco dicit
deus omnes reges terre ad me uerendum
qui sunt ab oriente et ab austro: ab euro
et a libano ad ouertendos in se: et red-
dere quod dederunt illis: sicut faciunt usque ho-
die electis meis: sic faciam et reddam in sinu

C. n eorum. **Q**uec dicit dominus deus. Non parcat deus
terra mea super peccatores: nec cessabit
rumphea super effundentes sanguinem in-
nocuum super terram. Exstet ignis ab ira eius:
et deuorauit fundamenta terre: et pecca-
tores quasi stramen incensum. Et eis
qui peccant: et non obferunt mandata mea
dicit dominus. Non parcam illis. Discedite
filij a potestate: nolite otaminare sancti-
ficationem meam: quoniam nouit dominus omnes
qui delinquant in illum. Propterea tradi-
dit eos in mortem et in occisionem. Iam
enim uenerunt super orbem terrarum mala: et
manebitis in illis. Non enim liberabit
uos deus: propter quod peccastis in
eum. Ecce visio: et horribilis et facies
illius ab oriente. Et exstent nationes
draconum arabum in curribus mistis: et
sicut flatus: eorum numerus fertur super
terram: ut iam timeant et trepidet omnes
qui illos audiet carmonij insanietes
in ira: et exstent ut apri de silua: et adue-
nient in uirtute magna: et constabunt
in pugnam cum illis: et uastabunt por-
tionem terre assiriorum. Et post hec super-
ualescent dracones: natiuitatis sue me-
mores: et conuertent se conspirantes in
uirtute magna ad persequendos eos.
Isti turbabunt et silebunt in uirtute il-
lorum: et ouertent pedes suos in fugam: et
a territorio assiriorum subleuantur obli-
debit eos: et consumet unum ex illis: et erit
timor et tremor in exercitu illorum: et detri-
tio in reges ipsorum. Ecce nubes ab

oriēte et a septētrione usq; meridianū:
et facies ear; h̄rēda valde plena ire ⁊
procelle. Et collident se inuicē: ⁊ colli-
dent sydus copiosū sup terrā et sydus
illoꝝ. Et erit sanguis a gladio usq;
ad ventrē: ⁊ fumus hominis usq; ad
substramen cameli. Et erit timor et
tremor multus sup irā: et horrebunt
qui videbūt iram illā: ⁊ tremor appre-
hendet illos. Et post hec mouebuntur
nimbi copiosi a meridiano et septētri-
one: ⁊ portio alia ab occidēte. Et sup
inualeſcēt venti ab oriēte et recludent
eā: ⁊ nubē quā suscitauit ī ira: ⁊ sydus
ad faciendā exēteritationē ad oriētalē
ventū ⁊ occidētē. violabiť. Et exalta-
bunt nubes magne ⁊ valde plene ire
et sydus. ut exēterēat omnē terrā ⁊ inha-
bitātes eā: ⁊ infundēt sup omnē locū
altū. et eminētē sydus terribile. ignē
et grandinē ⁊ rumpēas volantes. et
aquas mltas: ut etiā impleant omēs
cāpi ⁊ omēs rui plenitudine aquarū
mltarū. Et demolientur ciuitates ⁊ mu-
ros et mōtes et colles ⁊ ligna siluarū:
et fenū pratorū et frumēta eorū. Et tras-
ibunt ostantes usq; babilonē ⁊ exēterēt
eā: ouenēt ad ipam ⁊ circuibūt eam:
et effundēt sydus ⁊ omnē iram sup eā.
Et subibit puluis ⁊ fum⁹ usq; ī celū: ⁊
omēs in circuitu lugebūt eā: ⁊ qui sub
ea remāserint euēnt h̄is q̄ exēteruerūt.
Et tu asia doctis ī spē babilonis. et glā
plone ei⁹: ue tibi misera. ppter qd̄ assi-
milasti ei ⁊ ornasti filias tuas ī forni-
catione ad placendū et gloriandū in
amatorib; tuis q̄ recū cupierūt semper
fornicari. Odibilem imitata es ī omi-
bus opētib; ei⁹ ⁊ ī adinūtionibus ei⁹:
propterea dicit dē⁹. Ammittā tibi ma-
la: uiduitatē paupratē ⁊ famem ⁊ gla-
diū et pestem ad deuastandas domus

tuas a violatione et morte et glā vir-
tutis tue. Sicut flos siccabit cū exsur-
get ardor q̄ emissus est sup te: infirma-
beris ut paupercula plagata ⁊ castiga-
ta a mlierib; ut nō possint te suscipere
potētes ⁊ amatores. Nunquid ego sic ze-
labo te dicit dñs. nisi occidisses electos
meos ī omi tpe exaltās p̄uſionē ma-
nuū: ⁊ dicens sup mortem eorū cū me-
briata esses. ⁊ dñs speciem vult⁹ tu-
i: Merces fornicationis tue ī sinu tuo:
propter h̄c redditiōē accipies. Sicut
facis electis meis dicit dñs. sic faciet
tibi deus: ⁊ tradat te ī malū. Et nati tui
fame interient: ⁊ tu rūphea cades ⁊ ciui-
tates tue dterent: ⁊ omēs tui ī campo
gladio cadent. Et q̄ sunt in mōtibus
fame p̄ibūt: ⁊ māducabūt carnes su-
as ⁊ sanguinem bibent a fame panis
et siti aque. Infelix p maria uenies: et
rursū accipies mala. Et intransitu al-
lident ciuitatem oriosam: ⁊ exēterent a-
liquā portionem terre tue. ⁊ partem glo-
rie tue exēterminabūt: rursū reuertē-
tes ouerſam. Et demolita eris illis pro
ſtipula: ⁊ ipi erunt tibi ignis: ⁊ deuora-
būt te ⁊ ciuitates tuas. terrā tuā. ⁊ mō-
tes tuos: omēs siluas tuas ⁊ lignum
fructiferū igni cōburent. Filios tuos
captiuos ducēt: ⁊ censū tuū ī predā ha-
bebūt: ⁊ glā faciei tue exēterminabūt.

Ue tibi babilon et asya:
ue tibi egipte et siria. Precingi-
te uos saccis et cilicijs. et plangite fi-
lios uestros et dolete: qm̄ appropin-
quauit cōtrictio uestra. Immissus est
uobis gladius: et quis est q̄ aūtat il-
lum? Immissus est ī uobis ignis: et
quis est qui exētinguat illū? Immissa
sunt uobis mala: Et quis est q̄ repel-
lat ea? Nunquid repellit aliquis leo-
nem esuriētē in silua: aut exētinguet

ignem in stipula. mox quādo reperit
ardere. Nunquid repellat aliquis sa-
gittam a sagittario forti missā? Do-
minus fortis immittit mala: et quis
est qui repellat ea? Exiit ignis ex iracu-
dia eius. Et quis est qui extinguat eū?
Choruscabit: et quis nō timebit? To-
nabit: et quis nō pauebit? Dominus
diminabit: et quis nō fundit? steretur
a facie ipsius? Terra tremuit et fundamen-
ta eius: mare fluctuat de profundo. et
fluctus eius disturbabuntur. et pisces eius
a facie dñi et a gloria virtutis eius: quā
fortis dextera eius que arcum tendit: sa-
gitta eius acute que ab ipso mittuntur:
non deficient cū reperint mitti in fines
terre. Ecce mittunt mala et nō reuertentur:
donec veniāt sup terrā. Ignis suc-
cenditur: et nō extinguetur donec consu-
mat fundamenta terre. Quēadmodum
nō redit sagitta missa a valido sagit-
tario: sicut nō reuertent mala quae missa
fuerint in terram. **U**e michi ue michi.
Quis me liberabit in illis diebus? Ini-
cium dolorum et multi gemitus: ini-
cium famis et multi interitus: initium
belloꝝ et formidabunt potestates: ini-
cium malorum: et trepidabunt omnes. In
hīs quid faciā cum venerint mala?
Ecce fames et plaga et tribulatio et an-
gustia missa sunt flagella in emendati-
one: et in hīs omnibus se nō couertent
ab iniquitatibus suis: neque flagellorum
memores erūt semp. Ecce erit annone
vilitas sup terrā: sic ut putent sibi esse
directam pacē: et tūc germinabunt ma-
la sup terrā gladius fames et magna
confusio. A fame enī plurimi qui in habi-
tant terram interient: et gladius perdet
ceteros qui superauerint a fame: et mor-
tui sicut stercora proicient et non erit qui
consoletur eos. Derelinquetur enim terra

deserta: et ciuitates eius deicient. Non
derelinquetur qui colat terram: et qui semi-
net eam. Ligna dabunt fructus: et quis
vindemiabit illa? Qua matura fiet: et
quis calcabit illam? Erunt enim locis
magna desertio. Cupiet enim homo
hominem videre: uel uocem eius audi-
re. Relinquent enim de ciuitate decem
et duo de agro qui absconderint se in
densis nemoribus et scissuris petrarum: quē-
admodū derelinquunt in oliueto et sin-
gulis arboribus tres aut quatuor oliue: aut
sicut in uinea vindemiata racemi relin-
quunt ab hīs qui diligēter uineā scu-
tant: sic relinquentur in diebus illis tres
aut quatuor scrutantibus domos eorum
in rumphea. Et relinquetur terra de-
serta: et agri eius inueterabunt: et uie eius
et omnes semite eius germinabunt
spinas eo quod nō transierint homines per
eam. Lugebunt uirgines non habentes
sponsos: lugebunt miseres non habentes
uiros: lugebunt filie earū non ha-
bentes adiutoriū sponsi earū. In bel-
lo consumentur: et uiri earū in fame
exterentur. Audite uero ista: et cognos-
cite ea serui domini. Ecce uerbum dñi:
recipite illud ne dijs credatis de quibus
dicit dominus. Ecce appropinquant
mala et non tardant. Quēadmodū
pregnans cū parit in nono mense fi-
lium suū: appropinquante hora partus
eius. ante horas duas uel tres dolo-
res circueunt uentrem eius: et prodeunte
infante de ventre non tardabunt uno
puncto: sic non morabimur mala ad
prodeundū super terram: et seculū ge-
met. et dolores circumtenebunt illud.
Audite uerbum plebs mea. Parate uos
in pugna: et in malis. sic estote quasi
adueniens terre. Qui uendit quasi qui fu-
giat: et qui emit quasi qui perditurus.

qui mercatur quasi qui fructum non
rapiat: et qui edificat quasi non habi-
turus. Qui seminat quasi qui non me-
ret: sic et qui vineam putat quasi non
vindemiaturus. Qui nubunt sic quasi
filios non facturum: et qui non nubunt sic
quasi vidui: propter quod qui laborant sine
causa laborant. Fructus enim illorum a-
lienigenae metent: et substantiam illorum
rapient et domos evertent: et filios eorum
captiuabunt: quia in captiuitate et fame
generant natos suos. Et qui negoci-
antur in rapina quantum diu reformant
ciuitates et domos suas et possessiones
et personas suas: tanto magis adzela-
bor eos super peccata sua dicit dominus.

Quomodo zelat fornicaria mulierem **C. v**
ydoneam et bonam valde: sic zelabitur
iusticia iniquitatem cum reformet se et
accusat eam in facie cum uenerit qui
defendat equirentem omne peccatum su-
per terram. Propterea nolite similari
ei nec operibus eius: quoniam adhuc pu-
sillum et tolletur iniquitas a terra: et
iusticia regnabit in uos. Non dicat
peccator se non peccasse: quoniam carbo-
nes ignis comburet super caput eius
qui dicit non peccaui coram deo et gloria
ipius. Ecce dominus cognosceret omnia ope-
ra hominum: et adinventiones illorum et
cogitationes illorum: et corda illorum. Dixit
enim fiat terra et facta est: fiat celum et factum
est. Et in uero illius stelle fundare sunt: et nouit
numerus stellarum. Qui scrutatur abyssum et the-
sauros illarum: qui mensuratur mare: et conceptum
est. Qui clausit mare in medio aquarum: et
suspexit terram super aquas uerbo suo. Qui
erexit celum quasi cameram: super aquas funda-
uit eum. Qui posuit in deserto fontes aquarum:
et super verticem montium lacus ad emittendum
flumina ab eminenti petra: ut potaret
terram. Qui finxit hominem et posuit cor

suum in medio corporis: et misit ei spiritum
uitae et intellectum et spiritum dei omnipoten-
tis qui fecit omnia: et scrutatur omnia abscon-
sa in absconsis terrae. Hic nouit adinuen-
tione uestram: et qui cogitatis in cordibus
uestris peccantes et uolentes occulta-
re peccata sua. Propter quod domi-
nus scrutando scrutauit omnia
opera uestra: et traducet uos omnes: et uos
confusi eritis cum processerint peccata ue-
stra coram hominibus: et iniquitates erunt
qui accusatores stabunt in die illo. Quid
facietis: aut quomodo abscondetis pec-
cata uestra coram deo et angelis eius? Ecce
iudex deus: timeate eum. Desinite a pec-
catis uestris: et obliuiscimini iniquitates
uestras iam agere eas in sempiternum: et deus
educet uos et liberabit de omni tribulatio-
ne. Ecce enim incendit ardor super uos
turbe copiose: et rapient quosdam ex
uobis et tribabunt ydolis occisos: et
qui consenserint eis erunt illis in derisum
et in improperium et in derisionem. Erunt
enim locis locus: et in uicinas ciuitates
eius resurrectio multa super timeantes dominum.
Erunt quasi insani nemini parentes:
ad diripiendum et deuastandum adhuc time-
tes dominum: quia deuastabunt et deripient sub-
stantias: et de domibus suis eos eicient.
Tunc parebit probatio electorum meorum: ut au-
rum quod probatur ab igne. Audite dilecti mei
dicit dominus. Ecce assunt dies tribulatio-
nis: et de hijs liberabo uos. Ne timeatis
nec hesitetis: quoniam deus dux uester est. Et qui
fuerit mandata et precepta mea dicit dominus
deus: ne proderet uos peccata uestra: ne supele-
uet se iniquitates uestrae. Ut qui abstergunt a
peccatis suis et obtegunt ab iniquitatibus
suis: quemadmodum ager ostingit a sil-
ua et spinis regit semina eius per quam non
transit homo: et recludit: et mittit ad de-
uorationem ignis.

This image shows a vertical strip of a manuscript page from the Lindisfarne Gospels. The page is filled with dense, handwritten text in a dark ink, likely a Gothic or similar medieval script. The text is arranged in two columns. The left column is partially visible, showing the right edge of the text. The right column is more prominent, showing the left edge of the text. The parchment is aged and discolored, with a yellowish-brown hue. A large, ornate initial 'U' is visible on the right side, decorated with blue and red ink and featuring intricate interlaced knotwork. The knotwork is a characteristic feature of the Lindisfarne Gospels, known for its complex, interlaced patterns. The initial 'U' is decorated with a blue outline and a red interior, with the knotwork extending into the margins. The text is written in a dark ink, and the overall appearance is that of a well-preserved but aged medieval manuscript.

Prologus in librum thobie.

Thromatio et heliodoro e-
piscopis: ieronimus pres-
biter in domino salutem. Mira-
ri non desino exactionis
vire instantiam. Exigitis enim ut librum
chaldeorum sermone conscriptum ad latinum
filium traham: librum utique thobie: quem
hebrei de cathalago divinarum scriptu-
rarum secantes: huiusque agyographa me-
morant manciparunt. Feci satis deside-
rio vestro: non tamen meo studio. Argu-
unt enim nos hebreorum studia: et impu-
tant nobis contra suum canonem latinis
auribus ista transferre. Sed melius esse
iudicamus phariseorum displicere iudicio:
et episcoporum iussionibus deservire: institi
ut potui. Et quia vicina est chaldeorum
lingua sermoni hebraico: utriusque lin-
gue peritissimum loquacem reperies. Unius
diei laborem arripui: et quicquid ille
michi hebraicis verbis expressit: hoc
ego accito notario: sermonibus latinis
expressui. Oracionibus vestris mercedem huius
operis compensabo: cum gratum vobis didice-
ro me quod iubere estis dignari complere.

Incipit liber thobie. C. 1.

Thobias ex tribu et ci-
uitate neptalim. que
est in superioribus ga-
lilee supra naason-
post viam que ducit
ad occidentem. in si-
nistro habens civitatem sephet: cum captus
esset in diebus salmanasar regis assyrio-
rum. in captivitate tamen posuit viam
veritatis non deseruit: ita ut omnia que
habere poterat quotidie concaptivis
fratribus qui erant ex eius genere imper-
tineret. Cumque esset iunior omnibus
in tribu neptalim: nichil tamen pueri-
le gessit in opere. Denique cum irent omnes

ad vitulos aureos quos iheroboam
fecerat rex israel hic solus fugiebat con-
sortia omnium: et pergebat ad iherusa-
lem ad templum domini. et ibi adorabat
dominum deum israel: omnia primitiva sua
et decimas suas fideliter offerens. ita ut in
tercio anno prescelitis et aduentis mini-
straret omnem decimationem. Nec et huius
similia secundum legem dei puerulus obser-
vabat. Cum vero factus fuisset vir acce-
pit uxorem anam de tribu sua: et genuit
ex ea filium nomen suum imponens ei: quem
ab infanzia timere deum docuit et ab-
stinere ab omni peccato. Igitur dum per
captivitatem devenisset cum uxore sua et
filio in civitatem niniven cum omni tribu
sua: et cum omnes ederent ex cibis gentiliu:
iste custodiuit animam suam: et nunquam tra-
minat in escis eorum. Et quoniam me-
mor fuit domini in toto corde suo. Dedit
illi deus gratiam in conspectu salmana-
sar regis: et dedit illi potestatem quorumque
vellet ire: habens libertatem quicumque face-
re voluisset. Pergebat ergo per omnes
qui erant in captivitate: et monita sa-
lutis dabat eis. Cum autem venisset in
rages civitatem iudeorum: et ex huius quibus
honoratus fuerat a rege habuisset
decem talenta argenti: et cum in multa
turba generis sui gabelum egentem videret
qui erat ex tribu eius: sub cyrographo
dedit illi memoratum pondus argenti.
Post multum vero temporis mortuo sal-
manasar rege: cum regnaret semnarche-
rib filius eius pro eo: et filios israel eosque
haberet in conspectu suo: thobias perge-
bat per omnem cognationem suam: et con-
solabatur eos: dividebatque unicuique
prout poterat de facultatibus suis. Es-
suriennes alebat: nudisque vestimenta
prebebat: et mortuis atque occisis sepul-
turam sollicitus exhibebat. Denique cum

reversus esset rex semnachetib fugiens
a iudea plagā. quā circa eum fecerat
deus ppter blasphemiam suā: et irat⁹
multos occideret et filijs isrl: tobias
sepeliebat corpora eorū. At ubi nunci-
atum est regi. iussit eum occidi: et tulit
omnem substantiā ei⁹. Tobias vero cū fi-
lio suo et cū uxore fugiēs nud⁹ latuit:
quia nistri diligebāt eū. Post dies ve-
ro qdragintaquinq; occiderūt regē filij
ipī. Et reversus ē tobias ad domū suā:
omnisq; facultas ei⁹ restituta ē ei. **C. n**

Post hec vero cū esset dies festus
dñi et factū esset prandiū bonū
in domo tobie: dixit filio suo. vade et
adduc aliquos de tribu nrā timētes
deū: ut epulent nobiscū. Cūq; abisset:
reversus nūciavit ei unum ex filijs isrl
iugulatū iacere in platea. Statimq;
egress⁹ de accubito suo. relinquēs pran-
diū ieiun⁹ puenit ad corp⁹: tollēsq; il-
lud. portavit ad domū suā occulte:
ut dum sol occubuiisset caute sepeliret
eū. Cūq; occultasset corp⁹. māduca-
vit panē cū luctu et tremore: memoras
illum sermonē quē dixit dñs p amos
pphetam. Dies festi vestri cōvertent⁹
in lamentationē et luctū. Cū vero sol
occubuiisset: abiit et sepeliuit eū. Argu-
ebāt aut eū omnes pñmi ei⁹. dicētes.
Nam hui⁹ rei causa interfici iussus es.
et vix effugisti mortis imperiū: et iter
sepelis mortuos. Sed tobias plus
timens deū qm regem. rapiebat corpo-
ra occisorū et occultabat i domo sua:
et medijs nodibz sepeliebat ea. Contī-
git aut ut quadā die fatigat⁹ a sepul-
tura veniēs domum iactasset se iuxta
parietem et obdormisset: et ex nido hi-
rundinū dormienti illi calida stercora
inciderent sup oculos ei⁹: fieretq; recus.
Hāc aut temptationem ideo permisit

dñs euenire illi: ut posteris daret exem-
plū patientie ei⁹: sicut et sancti iob. Mā
cū ab infantia sua semp deū timuerit.
et mādāta ei⁹ custodierit. non est con-
tristat⁹ cōtra dñm qd plaga recitatis
eueniret ei: sed immobilis in dei timo-
re pñasit: agens gratias deo omibz
diebus vite sue. Nam sicut beato iob
insultabāt reges: ita isti parentes et co-
gnati ei⁹ iridebāt vitam ei⁹ dicentes.
Ubi est spes tua p qua elemosinas et
sepulturas faciebas. Tobias vero in-
crepabat eos dicēs. Nolite ita loqui:
quoniā filij sanctorū sum⁹. et vitam
illā expectam⁹: quā de⁹ daturus ē hīs
qui fidē suā nunq; mutāt ab eo. An-
na vero uxor ei⁹ ibat ad op⁹ tectriniū
quotidie: et de labore manū suarum
vidum quē cōsequi potuisset deferabat.
Vnde factum est: ut hedum caprarū
accipiens. detulisset domi. Cui⁹ cum
vocem balantis vir eius audisset. di-
xit. Videte ne forte fortu⁹ sit. Reddite
eū dñis suis: quia nō licet nobis aut
edere ex furto aliquid aut cōtingere. Ad
hec uxor eius irata respondit. Mani-
feste vana facta est spes tua: et elemo-
sine tue paruerūt. Atq; hīs et alijs hu-
iusmodi verbis reprobrabat ei. **C. m**

Tunc tobias ingenuit. et cepit o-
rare cū lacrimis dicēs. Quis es
dñe: et omnia iudicia tua vera sunt: et
omnes vię tue misericordia et veritas.
et iudiciū. Et nūc dñe memor esto mei:
et ne vindictā sumas de peccatis meis:
neq; reminiscaris delicta mea vel pa-
rentū meorū. Quoniam nō obediui⁹
pceptis tuis ideo traditi sum⁹ i derepti-
onē. et captiuitatem et mortem. et in
fabulā: et i improperiū omibz natio-
nibz in quibus dispersisti nos. Et nūc
domine magna iudicia tua: quia nō

egimus secundum precepta tua: et non ambulauimus sinceriter coram te. Et nunc domine secundum voluntatem tuam fac mecum: et precipue in pace recipi spiritum meum. Expediit enim michi mori magis quam uiuere. Eadem itaque die contigit ut sara filia raguelis in rages ciuitate medorum. et ipsa audiret improperium ab una ex ancillis patris sui: quoniam tradita fuerat septem uiris: et demonum nomine asmodeus occiderat eos. mox ut ingressi fuissent ad eam. Ergo cum pro culpa sua inceperet puellam: respondit ei dicens. Amplius ex te non uideamus filium aut filiam super terram: interfedrix uirorum tuorum. Nunquid et occidere me uis sicut etiam occidisti septem uiros? Ad hanc uocem perrexit in superius cubiculum domus sue: et tribus diebus et tribus noctibus non manducauit neque bibit: sed in oratione persistens cum lacrimis deprecabatur deum. ut ab isto improperio liberaret eam. Factum est autem die tertia dum compleret orationem: benedicens dominum dixit. Benedictum est nomen tuum deus patrum nostrorum: qui cum iratus fueris misericordiam facies: et in tempore tribulationis peccata dimittis hijs qui inuocant te. Ad te domine faciem meam conuerto: ad te oculos meos dirigo. Peto domine ut de uinculo improperij huius absoluas me: aut certe de super terram eripias me. Tu scis domine quia nunquam concupiui uirum: et mundam seruauit animam meam ab omni concupiscentia. Nunquam cum ludentibus miscui me: neque cum hijs qui in leuitate ambulant participem me prebui. Virum autem cum timore tuo non cum libidine mea consensu suscipere. Et aut ego indigna fui illis: aut illi forsitan michi non fuerunt digni: qui forsitan

uero alij conseruasti me. Non est enim in hominis potestate consiliu tuum. Hoc autem pro certo habet omnis qui colit te: quia uita eius si in probatione fuerit coronabitur: si autem in tribulatione fuerit liberabitur: et si in correptione fuerit ad misericordiam tuam peruenire licebit. Non enim delectaris in perditionibus nostris: quia post tempestatem tranquillu facis: et post lacrimationem et fletum exultationem infundis. Sit nomen tuum deus israel benedictum in secula. In illo tempore exaudite sunt preces amborum in conspectu glorie summi dei: et missus est angelus domini sanctus raphael ut curaret eos ambo quorum uno tempore sunt orationes in conspectu domini recitate. *Com.*

Igitur cum robias putaret orationem suam exaudiri ut mori potuisset: uocauit ad se robiam filium suum: dixitque ei. Audi fili mi uerba oris mei: et ea in corde quasi fundamentu construe. Cum acceperit deus animam meam. corpus meum sepeli: et honorem habebis matri tue. omnibus diebus uite eius. Memor enim esse debes: que et quanta pericula passa sit propter te in utero suo. Cum autem et ipsa compleuerit tempus uite sue: sepelias eam circa me. Omnibus autem diebus uite tue in mente habeto deum: et caue ne aliquando peccato consentias: et pretermittas precepta dei nostri. Ex substantia tua fac elemosinam: et noli auertere faciem tuam ab ullo paupere. Ita enim fiet: ut nec a te auertatur facies domini. Quomodo potueris: ita esto misericors. Si multum tibi fuerit abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit etiam exiguum libenter impertiri stude. Premium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis: quoniam elemosina ab omni

peccato et a morte libereat: et nō patiet
animā ire in tenebras. Fiducia ma-
gna erit corā summo deo elemosina:
omnibus facientibz eā. Attende tibi
filii mi ab omni fornicatione: et preter
uxorem tuam nunq̃ patiāris cōmē-
scire. Superbiam nunq̃ in tuo sensu.
aut in tuo verbo dominari p̃mittas.
In ip̃a enim incipit sumptus omnis
perditio. Quicūq; tibi aliquid opat̃
fuerit. Statim ei mercedē restitue: et mer-
ces mercenarij tui apud te omnino
non remaneat. Quod ab alio oderis
fieri tibi: vide ne tu aliquando alteri
facias. Panē tuum cum esurientibz
et egentibus comede: et de vestimētis
tuis nudos tege. Panem tuū et vinū
tuū super sepulturā iusti constitue: et
noli ex eo manducare et bibere cū pec-
catoribz. Consilium semper a sapiēte
perquire. Omni tēpore benedic deum:
et pete ab eo ut vias tuas dirigat: et
omnia cōsilia tua in ip̃so p̃maneant.
Indico etiā tibi filii mi dedisse me decē
talenta argenti dum infāculus esses
gabelo i rages ciuitate medorū: et ci-
rographū ei⁹ apud me habeo. Et ideo
perquire quomodo ad eū puenias: et re-
cipias ab eo supra memoratū pōdus
argenti: et restituas ei cirographum
suū. Noli timere filii mi: pauperē qui-
dē vitā gerimus: sed multa bona habē-
bim⁹ si timuerim⁹ deū. ⁊ recesserim⁹ ab
omni peccato: ⁊ fecerimus bene. **C. V.**

Tunc respondit tobias patri suo
et dixit. Omnia quecumq; prece-
pisti michi. faciam pater. Quomodo
autē pecuniā hāc inquiram. ignoro.
Ille me nescit: ⁊ ego eum ignoro. Nō
signū dabo ei: Sed neq; viā per quā
pergatur illuc. aliquando cognoui.
Tunc pater suus respondit illi. ⁊ dixit.

Cirographum quidē illius apud me
habeo. qđ dum illi ostenderis statim
restituēt. Sed perge nūc ⁊ inquire tibi
aliquē fidelem virū: qui eat tecū salua
mercede sua. Dum adhuc uiuo: ut re-
cipias eam. Tunc egressus tobias. in-
uenit iuuenē stantē splendidū precin-
ctum: et quasi paratū ad ambulādū.
Et ignorās q̃ angel⁹ dei esset: saluta-
uit eū. et dixit. Unde te habem⁹ bone
iuuenis? At ille respondit. Ex filijs
israhel. Et tobias dixit ei. Mosti viā
que ducit in regionē medorū? Cui re-
spondit. Noui: et omnia itinera eius
frequenter ambulauī: et mansi apud
gabelum fratrem nr̃m qui moratur in
rages ciuitate medorū que posita est
in mōte egbarhanis. Cui tobias ait.
Sustine me obsecro: donec hec ipsa
nunciem patri meo. Tūc ingressus to-
bias. indicauit uniuersa hec patri suo.
Sup̃ que ammirat⁹ pater: rogauit ut
intreiret ad eum. Ingressus itaq; sa-
lutauit eū ⁊ dixit. Gaudiū tibi sit sem-
per. Et tobias ait. Quale gaudiū:
michi erit: qui i tenebris sedeo. ⁊ lumē
celi nō video? Cui ait iuuenis. Forti
animo esto: in proximo est ut a deo cu-
reris. Dixit itaq; illi tobias. Aliquid
poteris pducere filiū meū ad gabelum
in rages ciuitatē medorū? Et cū redie-
ris. restituā tibi mercedē tuā. Et dixit
ei angelus. Ego ducā: et reducā eum
ad te. Cui tobias respōdit. Rogo te:
indica michi. De qua domo: aut de
qua tribu es tu? Cui raphael angelus
dixit. Genus queris mercenarij: an
ip̃m mercenarium qui cum filio tuo
eat? Sed ne forte sollicitū te reddā: ego
sū azarias. ananie magni fili⁹. Et to-
bias respondit. Ex magno genere es
tu. Sed peto ne irascaris: q̃ uoluerim

cognoscere genus tuum. Dixit autē illi angelus. Ego sanum ducam: et sanum tibi reducā filium tuum. Respondēs autem tobias ait. Bene ambuletis: et sit dominus in itinere vō: et angelus eius comitē vobiscū. Tūc paratis omnibus que erāt in via portanda: fecit tobias vale patri suo: et matri sue: et ambulauerunt ambo simul. Cūq; pfecti essent: cepit mater ei⁹ flere et dicere. Baculum senectutis nostre tulisti: et transmisisti a nobis. Numq; fuisset ipsa pecunia: pro qua misisti eum. Sufficiebat nobis paupertas nostra: ut diuitias computaremus hoc. q̄ videbamus filiū nr̄m. Dixitq; ei tobias. Noli flere. Salu⁹ pueniet filius noster: et salu⁹ reuertē ad nos: et oculi tui videbūt illū. Credo enim q̄ angelus dei bon⁹ comitē ei: et bene disponet omnia que circa eum geruntur: ita ut cum gaudio reuertatur ad nos. Ad hanc vocem cessauit mater eius flere: et tacuit. **C. VI.**

Profectus est autē tobias: et canis secutus est eū: et mansit prima mansionē iuxta fluuiū tigrim. Et egiuit ut lauaret pedes suos: et ecce piscis immanis egiuit ad deuorandū eum. Quē repauescēs tobias: clamauit voce magna dicēs. Dñe: inuadit me. Et dixit ei angel⁹. Apprehende branciā eius: et trahē eū ad te. Quod cum fecisset attraxit eum in siccum: et palpitare cepit ante pedes ei⁹. Tūc dixit ei angel⁹. Egetera hūc piscem: et cor ei⁹. et fel. et iecur reponē tibi. Sunt enim hec necessaria ad medicamēta utiliter. Quā cum fecisset assauit carnes ei⁹. et secū sustulerūt in via: cetera salierunt que sufficerēt eis: quousq; puenirent in rages ciuitatem medoy. Tūc interrogauit

tobias angelū: et dixit ei. Obsecro te azaria frater: ut dicas michi quod remediū habebūt ista que de pisce seruari iussisti. Et respondens angel⁹ dixit ei. Cordis eius particulā si sup carbonē ponas. fum⁹ eius egerit omne genus demoniorum siue a viro siue a muliere: ita ut ultra nō accedat ad eos. Et dixit ei tobias. Vbi vis ut maneamus? Respondensq; angelus ait. Est hic raguēl nomine vir ppinquus de tribu tua: et hic habet filiā nomine saram: sed neq; masculū neq; feminam ullam habet aliā pter eā. Tibi debetur omnis substantia ei⁹: et oportet eā te accipere coniugem. Petē ergo eā a patre ei⁹: et dabit tibi eā uxore. Tūc respondit tobias. et dixit. Audio quia tradita est septem viris. et mortui sunt: sed et hoc audiui. quia demoniū occidit illos. Timeo ergo ne forte et michi hec eueniant: et cum sim unic⁹ parētibz meis: deponam senectutem illorū cū tristitia ad inferos. Tūc angelus raphael dixit ei. Audi me: et ostendam tibi. qui sunt quibz pualere potest demoniū. Qui nāq; qui coniugiū ita suscipiunt. ut deū a se et a sua mente excludant. et sue libidini ita vacent sicut equus et mulus quibus non est intellectus: habet potestatem demoniū super eos. Tu autem cum acceperis eam. ingressus cubiculū per tres dies cōtinens esto ab ea: et nichil aliud nisi orationibus vacabis cū ea. Ipsa autē nocte. incenso iecore piscis fugabitur demoniū. Secunda vero nocte. in copulatione sanctorū patriarcharū admittēris. Tercia vero nocte benedictionem consequēris: ut filij ee vobis procreentur incolumes. Trāsacta autem tertia nocte accipies virginē cum

timore dñi. amore filiorū magis q̃
libidinis dud⁹: ut in semine abrahe
benedictionē i filiis assequaris. **C. vii**
Ingressi sunt aut ad raguel: et susce-
pit eos raguel cū gaudio. Inueniensq;
tobiam raguel: dixit anne uxori sue.
Quā similis est iuuenis iste consobri-
no meo. Et cum hec dixisset. ait. Unde
estis iuuenes fratres nostri? At illi di-
xerunt. Ego tribu neptalim sum⁹: ex ca-
ptiuitate ninive. Dixitq; illis raguel.
Nostis tobiam fratrem meū? Qui di-
xerunt. Nolum⁹. Cūq; multa bona
loqueret de eo: dixit angelus ad ragu-
elem. Tobias de quo interrogas. pater
istius est. Et misit se raguel. et cum la-
crimis osculat⁹ est eū: et plorās supra
collum eius dixit. Benedictio sit tibi
fili mi: quia boni et optimi viri filius
es. Et anna uxor eius et sara iporum
filia lacrimate sūt. Postq; aut locuti
sunt: p̄cepit raguel occidi arietē. et pa-
rari cōuiuium. Cūq; hortaretur eos
discumbere ad prandiu: tobiās dixit.
Hic ego hodie nō māducabo neq; bi-
bam: nisi prius petitionē meam con-
firmes: et p̄mittas michi dare sarā
filiā tuam. Quo audito verbo raguel
repauit. sciens quid eueniret illis septē
viris. qui ingressi sunt ad eā: et timere
cepit. ne forte et huic similis continge-
ret. Et cū nutaret et non daret ullum
petenti responsū: dixit ei angel⁹. Noli
timere dare eā isti: quoniā huic timēti
deū debet diuix filia tua. Propterea
alius non potuit habere illā. Tūc di-
xit raguel. Non dubito qd deus p̄ces
et lacrimas meas i conspectu suo ad-
miserit. Et credo quoniam ideo fecit
uos venire ad me: ut et ista coniunge-
retur cognationi sue. secūdum legem
moysi. Et nunc noli dubiū gerere: qd

tibi eam tradam. Et apprehendens
dextrā filie sue: dextre tobie tradidit di-
cens. Deus abrahā et deus ysaac et
deus iacob uobiscū sit. et ipse coniun-
gat uos: impleatq; benedictionē suā
in uobis. Et accepta carta. fecerūt con-
scriptionē cōiugij. Et post hec epulati
sunt: benedicentes deū. Vocauitq; ra-
guel ad se annā uxore suā: et p̄cepit
ei ut p̄pararet alterū cubiculū. Et intro-
duxit illuc sarā filiā suā: et lacrimata
est. Dixitq; ei. Forti animo esto filia
mea. Dominus celi det tibi gaudium
pro reidio quod perpessa es. **C.**

C. viii **P**ostq; uero retinuerunt: introdu-
xerūt iuuenem ad eam. **R**ecorda-
tus itaq; tobiās sermonū angeli pro-
tulit de cassidili suo partē iecoris: po-
suitq; eam sup carbones uiuos. Tūc
raphael āgelus ap̄hendit demoniū:
et religauit eum in deserto superioris
egipti. Tūc hortat⁹ est uirginē tobi-
as: dixitq; ei. Sara resurge et deprece-
mur deum hodie et cras et scdm cras:
quia hīs tribz noctibz deo iungimur:
tercia aut transacta nocte. in nostro e-
rimus cōiugio. Filij quippe sanctorū
sum⁹: et nō possum⁹ ita cōiungi sicut
et gentes que ignorant deū. Surgen-
tes autem pariter instanter orabant
ambo simul: ut sanitas daretur eis.
Dixitq; tobiās. Dñe de⁹ patrū nrōz
benedicant te celi terre mareq; et fontes
et flumina: et omnes creature tue que
in eis sunt. Tu fecisti adā de limo terre:
dedistiq; ei adiutoriū euam. Et nunc
domine tu scis quia nō luxurie causa
accipio sororem meā coniugem: sed
sola posteritatis dilectione in qua be-
nedicat nōmē tuū i secula seculorū. Di-
xit itaq; sara. Misere nobis domine.
misere nobis: et conseruamus abo

pariter sani. Et factum est circa pullo-
rum cantum. arcessiri iussit raguel ser-
uos suos: et abierunt cum eo parit ut
foderet sepulcrum. Dicebat enim: ne sibi
modo eueniret ei. quo et ceteris alijs
septem viris qui sunt ingressi ad eam.
Cumq; parasset fossam: reuersus ra-
guel ad uxorem suam. dixit ei. Mitte
unam ex ancillis tuis. et videat si mor-
tuus est: ut sepeliam eum anteq; illu-
cescat. At illa misit unam ex ancillis
suis. Que ingressa cubiculum reperit
eos saluos et incolumes: secum pari-
ter dormientes. Et reuersa nuntiavit
bonum nuntium. Et benedixerunt dominum.
raguel videlicet et ana uxor ei: et dixe-
runt. Benedicim⁹ te dñe deus isrl quia
nō cōtigat nobis quēadmodū puta-
bam⁹. fecisti enī nobiscū misericordiā
tuā: et exclusisti a nobis inimicum per-
sequente nos. Misert⁹ es autē duob⁹
unicis. fac eos dñe ī plenius benedicere
te: et sacrificiū laudis tue et sue sani-
tatis offerre: ut cognoscat uniuersitas
gentiū. quia tu es deus sol⁹ in uniuersa
terra. Statimq; pcepit seruis suis
raguel ut repleret terra fossam quam
fecerat: priusquā illucesceret. Uxorī au-
tem sue dixit ut instrueret conuiuium:
et pararet omnia que in cibos erant
iter agētib⁹ necessaria. Duas quoq;
pingues uaccas. et quatuor arietes occi-
di fecit: et parari epulas omnib⁹ uic-
nis suis. cūctisq; amicis. Et adiurauit
raguel tobiam: ut duas ebdomadas
moraretur apud eum. De omnibus
autē que possidebat raguel dimidiā
partē dedit tobie: et fecit hāc scripturā:
ut pars dimidiā q̄ superat. Post obi-
tū eorū tobie dominio deueniret. **C. ix.**
Tunc vocauit tobias angelum
ad se. quem quidem hominem

existimabat: dixitq; ei. Azaria frater:
peto ut auscultes uerba mea. Si me
ipm tradā tibi seruum: non ero condi-
gnus providēcie tue. Tamen obsecro
te ut assumes tibi animalia siue ser-
uicia: et uadas ad gabelum in rages
ciuitatem medorū. reddasq; ei cirogra-
phum suū: et recipias ab eo pecuniā.
et roges eū uenire ad nuptias meas.
Scis enī ipse quoniā numerat pater
meus dies: et si tardauero una die plus
contristatur anima ei⁹. Et certe uides
quomō adiurauit me raguel: cuius
adiuramentum spernere non possum.
Tūc raphael assumens quatuor ex ser-
uis raguelis et duos camelos. in ra-
ges ciuitatē medorū pregit: et inueni-
ens gabelum dedit ei cirographum
suū: et recepit omnem pecuniā. Indica-
uitq; ei de robia filio tobie omnia que
gesta sunt: fecitq; eum secū uenire ad
nuptias. Cumq; ingressus esset domū
raguelis. inuenit robia discubentem:
et exiliens osculati sunt se inuicem. Et
fleuit gabelus: benedixitq; deū et dixit.
Benedicat te deus israhel: quia filius
es optimi viri et iusti. et timentis deū.
et elemosinas facientis. Et dicatur be-
nedictio sup uxorem tuam. et super pa-
rentes uestros: et uideatis filios vros
et filios filiorū uestrorū usq; in terciā
et quartam generationem: et sit semē
uestrum benedictum a deo israhel. qui
regnat in secula seculorum. Cumq;
omnes dixisset amen: accesserunt ad
conuiuium. Sed et cum timore domi-
ni nuptiarū conuiuiū exercebāt. **C. x.**
Qum uero moras faceret tobias
causa nuptiarū: sollicit⁹ erat pa-
ter ei⁹ tobias dicens. Putas quare mo-
ratur filius meus: aut quare detent⁹
est ibi? Putas ne gabelus mortuus

est. et nemo reddit illi pecuniā. Cepit
autem contristari nimis ipse et anna
uxor eius cum eo: et reperiunt ambo simul
 flere: eo quod die statuto minime reuer-
teretur filius eorum ad eos. flebat igitur
 mater eius irremediabilibus lacrimis:
 atque dicebat. Vheu me fili mi ut quid te
 misimus peregrinari. lumen oculorum
 nostrorum. baculum senectutis nostre:
 solatiū vite nostre. spem posteritatis nostre.
 Omnia simul in te uno habentes: te
 non debuimus dimittere a nobis. Cui
 dicebat tobias. Tace et noli turbari:
 sanus est filius noster: satis fidelis ē
 vir ille cum quo misimus eū. Illa autē
 nullo modo solari poterat sed coti-
 die egredientes circumspiciebat. et circuebat
 vias omnes per quas spes remeandi vi-
 debatur: ut procul videret eum si fieri
 posset venientem. At vero raguel dice-
 bat ad generum suū. Mane hic: et ego
 mittam nuncium salutis de te ad to-
 biam patrem tuū. Cui tobias ait. Ego
 noui quia pater meus et mater mea mo-
 do dies computant: et cruciantur spiritus
 eorum in ipsis. Cumque verbis multis
 rogaret raguel tobiam. et ille eū nul-
 la ratione vellet audire: tradidit ei sa-
 ram et dimidiā partē omnis substantiæ
 sue. in pueris. in puellis. in pecudibus.
 in camelis. et in vaccis et pecunia mul-
 ta: et saluum atque gaudentē dimisit
 eum a se dicens. Angelus domini sanctus
 sit in itinere vō: producatque vos in colu-
 mes. et inueniat omnia recte circa paren-
 tes vōs: et videant oculi mei filios vōs
 priusquam moriar. Et apprehendentes pa-
 rentes filiam suam. osculati sunt eā. et
 dimiserunt ire: monentes eam hono-
 rare soceros. diligere maritū. regere
 familiam. gubernare domum: et se
 ipsam irreprehensibilem exhibere. **Cxi.**

Cumque reuertentur: perueniunt ad
 charrā que est in medio itinere
 contra iherusalem undecimo die. Dixitque
 angelus. Tobia frater: scis quemad-
 modum reliquisti patrem tuū. Si pla-
 cet itaque tibi precamur: et lento gradu
 insequantur iter nostrum familie simul
 cum coniuge tua. et cum animalibus.
 Cumque hoc placuisset ut irent: dixit ra-
 phael ad tobiam. Tolle tecum eē felle
 piscis. erit enim necessariū. Tulit itaque
 tobias eē felle illo: et abierunt. Anna
 autem sedebat secus viam cotidie in su-
 percilio montis: unde respicere poterat
 de longinquo. Et dum eē eodem loco
 specularē aduentum eius: vidit a lon-
 ge et ilico cognouit venientem filium
 suum. currensque nūciauit viro suo di-
 cens. Ecce venit filius tuus. Dixitque ra-
 phael ad tobiam. At ubi introieris do-
 mum tuam. statim adora dominum
 deum tuum: et gratias agens ei. acce-
 de ad patrem tuū: et osculare eū. Sta-
 timque lini super oculos eius eē felle isto pi-
 scis. quod portas tecū. Scias enim quā
 aperientur mox oculi eius: et videbit
 pater tuus lumen rei: et in aspectu tuo
 gaudebit. Tunc præcurrat canis qui si-
 mul fuerat in via: et quasi nuncius aduentus
 blandimento sue caudæ gaudebat. Et
 eurgens recus pater. cepit offendens pe-
 dibus currere: et data manu puero. oc-
 currit in obviam filio suo. Et suscipi-
 ens osculatus est eum cum uxore sua: et
 reperiunt flere pre gaudio. Cumque ado-
 rassent deū. et gratias egissent: cōsede-
 runt. Tunc sumens tobias de felle pi-
 scis. liniuit oculos patri suo. Et susti-
 nuit quasi dimidiā fere horā. et cepit
 albugo eē oculis eius quasi membranū
 qui egredi. Quod apprehendens tobias
 traxit ab oculis eius: statimque visum

recepit. Et glorificabant deum ipse videlicet et uxor eius: et omnes qui sciebant eum. Dicebatque tobias. Benedico te domine deus israel quia tu castigasti me: et tu saluasti me. Et ecce ego video tobiam filium meum. Ingrediente etiam post septem dies sara uxor filij eius. et omnis familia et pecora sana: et cameli. et pecunia multa uxoris: sed et illa pecunia quam receperat a gabelo. Et narrauit parentibus suis omnia beneficia dei: que fecisset circa eum per hominem qui eum duxerat. Veneruntque achior et nabath consobrini tobie. gaudentes ad tobiam: et congratulantes ei de omnibus bonis que circa illum ostenderat deus. Et per septem dies epulantes omnes cum gaudio magno gauisi sunt. **CXII.**

Tunc vocauit ad se tobias filium suum: dixitque ei. Quid possum dare viro isti sancto qui venit tecum? Respondens tobias. dixit patri suo. Pater quam mercedem dabimus ei: aut quid dignum poterit esse beneficij eius? Me duxit et reduxit sanum: pecuniam a gabelo ipse recepit: uxorem ipse me habere fecit. et demonium ab ea ipse compescuit: gaudium parentibus eius fecit: me ipsum a deuoratione piscis eripuit: te quoque videre fecit lumen celi: et bonis omnibus per eum repleti sumus. Quid illi ad hec poterimus dignum dare? Sed peto te pater mi: ut roges eum. si forte dignabitur medietatem de omnibus que allata sunt tibi assumere. Et vocantes eum pater scilicet et filij. tulerunt eum in partem: et rogare ceperunt ut dignaretur dimidiam partem omnium que attulerant acceptam habere. Tunc dixit eis occulte. Benedicite deum celi: et coram omnibus uiuentibus

confitemini ei: quia fecit uobiscum misericordiam suam. Etenim sacramentum regis abscondere bonum est: opera autem dei reuelare et confiteri honorificum est. Bona est oratio cum ieiunio et elemosina. magis quam thesauros auri recondere: quoniam elemosina a morte liberat. et ipsa est que purgat peccata: et facit inuenire uitam eternam. Qui autem faciunt peccatum et iniquitatem: hostes sunt anime sue. Manifesto ergo uobis ueritatem: et non abscondam a uobis occultum sermonem. Quando orabas cum lacrimis et sepeliebas mortuos. et derelinquebas prandium tuum et mortuos abscondebas per diem in domo tua et nocte sepeliebas eos: ego obtuli orationem tuam domino. Et quia acceptus eras deo: necesse fuit ut temptatio pharet te. Et nunc misit me dominus ut curarem te: et saram uxorem filij tui a demonio liberarem. Ego enim sum raphael angelus: unus ex septem qui astamus ante dominum. Cumque hec audissent turbati sunt: et tremantes ceciderunt super terram in faciem suam. Dixitque eis angelus. Pax uobis. Nolite timere. Etenim cum essem uobiscum per uoluntatem dei. ipsum benedicite et cantate illi: uidebar quidem uobiscum manducare. et bibere: sed ego cibo inuisibili et potu qui ab hominibus uideri non potest utor. Tempus est ergo ut reuertar ad eum qui me misit: uos autem benedicite deum: et narrate omnia mirabilia eius. Et cum hec dixisset. ab aspectu eorum ablatus est: et ultra eum uidere non potuerunt. Tunc prostrati per horas tres in faciem: benedixerunt deum. Et resurgentes. narrauerunt omnia mirabilia eius. **CXIII.**

Aperiens autem tobias senior os suum: benedixit dominum et dixit.

Magnus es dñe in eternū. et in omnia
secula regnū tuū: quoniam tu flagella-
st et saluas. Deducis ad inferos et redu-
cis: et non ē qui effugiat manū tuam.
Confitemini dño filij isrl. et in conspe-
ctu gentiū laudate eum: quoniam ideo
dispexit vos inter gentes que ignorāt
eū. ut vos enarretis mirabilia eius: et
faciatis scire eos quia nō est alius de-
us omnipotēs preter eū. Ipse castiga-
uit nos ppter iniquitates nras: et ipse sal-
uabit nos ppter misericordiam suam.
Aspicite ergo que fecit vobiscū: et cū
timore et tremore. cōfitemini illi: regē
q; seculorū exaltate in operibz vestris.
Ego autem in terra captiuitatis mee
confitebor illi: quoniam ostendit maie-
statem suā in gentē peccatricem. Con-
uertimini itaq; pccōres. et facite iusti-
ciam corā dño: credētes q; faciat vo-
biscum misericordiam suā. Ego autē et a-
nima mea ī eo letabimur. Benedicite
dño omnes electi ei⁹: et agite dies leti-
cie: et cōfitemini illi. Iherusalē ciuitas
dei: castigauit te dñs in operibus ma-
nuū tuarū. Confitere dño in bonis tuis
et benedic deū seculorū: ut reedificet in
te tabernaculū suū. et reuocet ad te o-
mnes captiuos: et gaudeas in omnia
secula seculorū. Luce splēdida fulgebis:
et omnes fines terre adorabūt te. Nati-
ones et longinquo ad te venient: et
munera deferētes adorabūt in te dñm:
et terrā tuā in sandificationē habebūt.
Nomen enī magnū inuocabūt in te.
Maledicti erūt qui cōtempserint te: et
condemnati erūt omnes qui blasphe-
mauerint te: benedicti q; erūt qui edifi-
cauerint te. Tu autē letaberis ī filiis tuis:
quoniam omnes benedicētur. et congre-
gabuntur ad dñm. Beati omnes qui
diligunt te: et qui gaudēt super pace

tua. Anima mea benedic dñm: quo-
niam liberauit iherusalē ciuitatem
suā. Beatus ero: si fuerint reliquie se-
minis mei ad vidēdā claritatē iherusa-
lēm. Porte iherusalē et saphiro et sma-
ragdo edificabūtur: et et lapide preci-
oso omnis circuit⁹ murorū eius. Et
lapide cādido et mundo omnes platee
eius sternetur: et per vicos eius alle-
luia cantabitur. Benedictus dñs qui
exaltauit eam: ut sit regnum eius in
secula seculorū sup eam amē. **C. xiii.**

Et consumati sunt sermones ro-
bie. Et postq; illuminatus est
robias vixit annis quadragintadu-
bus: et vidit filios nepotū suorū. Com-
pletis itaq; annis centumduobz. Sepul-
tus est honorifice ī ninīue. Quinqua-
ginta namq; et sex annorū lumen ocu-
lorum amisit: sexagenarius vero rece-
pit. Reliquū vero vite sue in gaudio
fuit: et cum bono profectu timoris dei
perrexit in pace. In hora autē mortis
sue vocauit ad se robiam filiū suū. et
septē inuenies filios suos nepotes: di-
xitq; eis. Prope erit interitus ninīue.
Non enim eecidit verbū dñi: et scate-
nostri qui dispersi sunt a terra israhel.
reuerent ad eam. Omnis autē terra
eius deserta replebitur: et domus dei
que ī ea incensa est iterū reedificabitur:
ibiq; reuertētur omnes timentes deum.
Et relinquent gentes ydola sua: et ve-
nient in iherusalē. et inhabitabunt in
ea: et gaudebūt in ea omnes reges ter-
re. adorātes regem isrl. Audite ergo
filij mei. patrem vestrū. Seruite dño
in veritate: et inquirete ut faciatis que
placita sunt illi. Et filijs vestris man-
date. ut faciāt iusticias et elemosinas:
ut sint memores dei: et benedicant eū
in omni tempore in veritate et ī tota

virtute sua. Nunc ergo filij audite me:
et nolite manere hic. Sed quacunq;
die sepelietis matrem vestram. circa me
in uno sepulcro: et eo dirigite gressus
vestros ut egeatis hinc. Video enim:
quia iniquitas eius finem dabit ei. Sta-
tum est aut post obitum matris sue. ro-
bias abscellit et niniue cum uxore sua et
filijs. et filiorum filijs: et reuersus est ad
soreros suos. Inuenitq; eos incolum-
mes in senectute bona: et curam eorum
gessit. Et ipse clausit oculos eorum: et o-
mnem hereditatem domus raguelis ipse
percepit: viditq; quintam generationem
filios filiorum suorum. Et completis annis
nonaginta et nouem in timore do-
mini: cum gaudio sepelierunt eum.
Omnis autem cognatio eius et omnis
generatio eius in bona vita et in san-
cta consuetudine permansit: ita ut accepti
esset tam deo quam hominibus: et cunctis ha-
bitantibus terram. **Explicit thobias.**

Incipit prologus in libro iudith.

Apuud hebreos liber iudith
inter agyographa legitur:
cuius auctoritas ad robo-
randa illa que in conten-
tionem veniunt minus idonea iudica-
tur. Chaldeo tamen sermone conscriptus.
inter historias computatur. Sed quia hunc
librum sinodus nicena. in numero sanctarum
scripturarum legit computasse. acquieu-
i postulationi vestre. immo reuerentia: et
sepositis occupationibus quibus vehemen-
ter artabar. huic unam lucubracionem cu-
lam dedi: magis sensu quam re ver-
bo verbum transferens. Multorum codicum
varietatem viciosissimam aperui: sola
ea que intelligentia integra in verbis chal-
deis inuenire potui. latinis expressi. Ac-
cipite iudith viduam castitatis exem-
plum: et triumphali laude perpetuis eam

preconijs declarate. Nam enim non solum
feminis sed et viris imitabilem dedit: que
castitatis eius remunerator virtutem talem
tribuit. ut inuidum omnibus homini-
bus vinceret: insuperabilem superaret.

Incipit liber iudith. C. pri.

Araphaxat itaque rex me-
dorum subiugauerat
multas gentes im-
perio suo: et ipse edi-
ficauit ciuitatem po-
tentissimam quam
appellauit egbatanis. Et lapidibus
quadratis et sedis fecit muros eius:
in altitudine cubitorum septuaginta. et
in latitudine cubitorum triginta: turres
vero eius posuit in altitudine cubitorum
centum. Per quadratum vero earum. latius utru-
que vicinorum per idem spacio tendebat: posu-
itque portas eius in altitudine turrium. Et
gloriabatur quasi potens in potentia exer-
citus sui: et in gloria quadrigarum suarum.
Anno igitur duodecimo regni sui. na-
buchodonosor rex assiriorum qui regna-
bat in niniue ciuitate magna pugna-
uit contra arphaxat: et obtinuit eum
in campo magno qui appellatur ra-
gau. circa eufratem et tigrim. et yadalon
in campo erioch regis elitarum. Tunc ex-
altatum est regnum nabuchodonosor: et
cor eius eleuatum est. Et misit ad omnes
qui habitabant in cilicia. et damasco.
et libano. et ad gentes que sunt in car-
melo et cedar. et inhabitantes galileam.
in campo magno elardon: et ad omnes
qui erant in samaria. et trans flumen
iordanem. usque iherusalem. et omnem
terram yesse. quousque perueniat ad mou-
tes ethiopie. Ad hos omnes misit nun-
tios nabuchodonosor. rex assiriorum:
qui omnes uno animo contra dixerunt. et
remiserunt eos vacuos: ac sine honore

abierunt. Tunc indignatus nabuchodonosor rex ad omnem terram illam iuravit per regnum et thronum suum: quod defenderet se de omnibus hijs.

Anno tercio decimo nabuchodonosor regis. vicesima et sexta die mensis primi. factum est verbum in domo nabuchodonosor regis assiriorum: ut defenderet se. Vocavitque omnes maiores omnesque duces bellatores suos: et habuit cum eis misterium consilij sui. Dixitque cogitationem suam in eo esse: ut omnem terram suam subiugaret imperio. Quod dictum cum placuisset omnibus: vocavit nabuchodonosor rex holoferne principem militie sue: et dixit ei. Egredere aduersum omne regnum occidentis: et contra eos precipue qui contempserunt imperium meum. Non parcat oculus tuus ulli regno: omnemque urbem munitam subiugabis michi. Tunc holoferne vocavit duces et magistratus virtutis assiriorum: et dinumeravit viros in expeditione sicut precepit ei rex. centum viginti milia peditum pugnantium. et equites sagittarios duodecim milia. Omneque expeditionem suam fecit preire in multitudine innumerabilium camelorum. cum hijs que exercitibus sufficeret copiose: bouum quoque armenta. gregesque omniumque non erat numerus. Frumentum ex omni siria in transitu suo parari constituit. Aurum vero et argentum de domo regis assumpsit multum nimis. Et profectus est ipse et omnis exercitus cum quadrigis et equitibus et sagittarijs: qui cooperuerunt faciem terre sicut locuste. Cumque pertransisset fines assiriorum venit ad magnos montes ange qui sunt a sinistro cilicie: ascenditque omnia castella eorum: et obtinuit omnem munitionem. Effregit autem ciuitatem opinatissimam

melodhi: perdiditque omnes filios tharsis. et filios ysmahel qui erant contra faciem deserti. et ad austrum terre teleon. Et transiit eufratenem. et venit in mesopotamiam: et fregit omnes ciuitates excelsas que erant ibi a torrete mambre usquequo pueniatur ad mare: et occupauit terminos eius a cilicia usque ad fines iaphet. qui sunt ad austrum. Adduxitque omnes filios madian. et perdidit omnem locupletationem eorum: omnesque resistentes sibi occidit in ore gladij. Et post hec descendit in campos damasci in diebus messis et succendit omnia sata: omnesque arbores et vineas fecit incidere: et cecidit timor illius super omnes inhabitantes terram.

Tunc miserunt legatos suos vniuersarum urbium ac puinciarum reges ac principes sirie. scilicet et mesopotamie. et sirie sobal. et libie. atque cilicie: qui venientes ad holoferne dixerunt. Desinat indignatio tua circa nos. Melius est enim ut viuentes seruiamus nabuchodonosor regi magno. et subditi simus tibi: quam morientes cum interitu nostro ipsi seruitutis nostre damna patiamur. Omnis ciuitas nostra omnisque possessio. omnes colles et montes. et campi. et armenta bouum. gregesque omnium. et caprarum equorumque camelorum et vniuersae facultates nostre atque familie in conspectu tuo sunt. Sint omnia sub lege tua. Nos etiam et filij nostri. serui tui sumus. Veni nobis pacificus dominus: et utere seruitio nostro sicut placuerit tibi. Tunc descendit de montibus cum equitibus. in virtute magna: et obtinuit omnem ciuitatem. et omnem inhabitantem terram. De vniuersis autem urbibus assumpsit sibi auxiliarios viros fortes et electos ad bellum. Tuncque metus

provincijs illis incubuit: ut uniuersarum urbium habitatores principes et honorati simul cum populo eirent in obuiam venienti. recipientes eum cum coronis et lampadibus: duceres choros in tympanis et tibijs. Nec ista tamen facientes ferocitatem eius pectoris mitigare poterunt. Nam et ciuitates eorum destruxit: et lucos eorum eecidit. Preceperat enim illi nabuchodonosor rex. ut omnes deos terre eecimaret: uidelicet ut ipse solus diceretur deus ab his nationibus que potuissent holocaustis potentia subiugari. Pertransiens autem syriam sobal et omnem appamiam. omnemque mesopotamiam. venit ad ydumeos in terra gabaa: accepitque ciuitates eorum. et sedit ibi per triginta dies: in quibus diebus adunari precepit uniuersum exercitum uirtutis sue. **C. III.**

Tunc audientes hec filij israel qui habitabant terram iudee: timuerunt ualde a facie eius. Tremor etiam et horror inuasit sensus eorum: ne hoc faceret iherusalem et templo domini: quod fecerat ceteris ciuitatibus et templis earum. Et miserunt in omnem samariam per circuitum usque iericho: et preoccupauerunt omnes uertices montium. Et muris circunderunt uicos suos: et congregauerunt frumenta in preparationem pugne. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad uniuersos qui erant contra eldrelon. que est contra faciem capiti magni iuxta dotaim: et uniuersis per quos uia transitus esse poterat: ut obtineret ascensus montium per quos uia esse poterat ad iherusalem: et illic custodirent ubi angustum iter esse poterat inter montes. Et fecerunt filij israel: secundum quod constituerat eis sacerdos domini eliachim. Et clamauit omnis populus ad dominum instantia magna:

et humiliauerunt animas suas in ieiunijs. ipsi et mulieres eorum. Et induerunt se sacerdotes cilicijs: et infantes prostrauerunt contra faciem templi domini: et altare domini operuerunt cilicio. Et clamauerunt ad dominum deum israel unanimiter: ne darent in predam infantes eorum. et uxores eorum in diuisionem. et ciuitates eorum in eternum. et sancta eorum in pollutionem: et fieret in obprobrium gentibus. Tunc eliachim sacerdos domini magnus circuiuit omnem israhel: allocutusque est eos dicens. Scitote quoniam exaudiuit dominus preces uestras: si manentes permaneritis in ieiunijs et orationibus in conspectu domini. Memores estote moysi serui domini: qui amalech confidentem in uirtute sua et in potentia sua et in exercitu suo. et in clipeis suis et in curribus suis et in equitibus suis non ferro pugnando: sed precibus sanctis orando deiecit. Sic erunt uniuersi hostes israel: si perseueraueritis in hoc opere quod cepistis. Ad hanc igitur exhortationem eius deprecantes dominum. permanebant in conspectu domini: ita ut etiam hi qui offerebant domino holocausta. precandi cilicijs offerrent sacrificia domino: et erat cinis super capita eorum. Et ex toto corde suo omnes orabant deum: ut uisitaret populum suum israel. **C. V.**

Dunciaturque est holocausti principum militie assiriorum quod filij israel prepararent se ad resistendum. ac montium itinera concludissent. et furore nimio exarsit in iracundia magna. Vocauitque omnes principes moab et duces ammon: et dixit eis. Dicite michi quis sit populus iste qui montana obsidet: aut que et quales et quante sint ciuitates eorum que etiam sit uirtus eorum aut que sit multitudo eorum uel

quis rex militie illorū. Quare pre omnibus qui habitāt in oriēte isti contempserūt me. et nō egerūt in obviam nobis: ut susciperent nos cū pace? Tūc achior dux omnium filiorū amon respondens ait. Si digneris audire domine. dicam veritatē in conspectu tuo de populo isto qui in montanis habitat: et nō egredietur verbū falsum ex ore meo. Populus iste ex progenie caldeorum ē. Hic primū in mesopotamia habitavit: quoniā noluerūt sequi deos patrū suorū qui erāt in terra caldeorum. Deserentes itaq; cerimonias patrū suorū que in multitudine deorū erāt unū deum celi coluerūt: qui et precepit eis ut egerent inde: et habitarent in carram. Cūq; operuisset omnem terrā famēs. descenderūt in egiptum: illicq; per quadringentos annos sic multiplicati sunt: ut dinumerari eorū nō posset exercitus. Cūq; gravaret eos rex egipti atq; in edificationibz urbū suarū in luto et latere subiugasset eos: clamauerūt ad dñm suū et percussit totam terrā egipti. plagis varijs. Cūq; eiecissent eos egipti a se. et cessasset plaga ab eis et iterū eos vellent capere et ad suum seruitiū reuocare. fugientibz hīs deus celi mare aperuit: ita ut huic inde aque quasi murus solidarent: et isti pede sicco fundū maris perambulando trāsirent. In quo loco dū innumerabilis exercit⁹ egiptiorū eos persequeretur. ita aquis cooptus est: ut nō remaneret uel unus. qui factum posteris nūciaret. Egressis etiam mare rubrum deserta syria mōtis occurrerūt: in quibz nunq; homo habitare potuit: uel filius hōminis requieuit. Illic fontes amari obdulcati sunt eis ad bibendum: et per annos quadraginta

annonam de celo cōsecuti sunt. Vbiq; ingressi sūt: sine arcu et sagitta. et absq; scuto et gladio. deus eorū pugnavit pro eis et vicit. Et nō fuit qui in sultaret populo isti: nisi quādo recessit a cultu dñi dei sui. Quocienscūq; aut preter ipm deum suū alterū coluerunt: dati sunt in pñam et in gladiū et in obprobriū. Quocienscūq; aut petierunt se recessisse a cultura dei sui: dedit eis deus celi virtutē resistendi. Deniq; cananeum regem et iebuseum. et pheleseum et eueum et etheū et amorreum et omnes potētes in elebon pstrauerūt: et terras eorū et ciuitates eorū ipsi possederūt: et usq; dum nō peccarent in conspectu dei sui erāt cum illis bona. Deus etiam illorū odit iniquitatē. Nam et ante hos ānos cum recessissent a viā quā dederat illis deus ut ambularēt in ea. exterminati sūt pñis a multis nationibz: et plurimi eorū captiui abducti sūt in terrā non suā. Super autē reuerſi ad dñm deum suū ex disperſione qua disperſi fuerāt adunati sunt: et ascenderunt montana hec omnia: et iterum possident iherusalē. ubi sūt sancta sanctorū. Nunc ergo mi dñe perq̄re si est aliqua iniquitas eorū in cōspectu dei eorū: ascendam⁹ ad illos quoniā tradens tradet illos deus eorū tibi: et subiugati erunt sub iugo potentie tue. Si vero nō est offēſio populi hui⁹ corā deo suo non poterimus resistere illis: quoniā deus eorū defendet illos: et erimus in obprobriū uniuſe terre. Et factum est cū cessasset loqui achior verba hec: irati sunt omnes magnates holofernis. et cogitabāt interficere eū dicentes ad alterutrū. Quis est iste q̄ filios isrl posse dicat resistere regi nabuchodonosor. et exercitibz ei⁹: hōmine⁹

inermes et sine virtute. et sine peritia
artis pugne. Ut ergo agnoscat achio-
r quoniam fallit nos. ascendimus in
montana: et cum capti fuerint potentes e-
orum tunc cum eisdem gladio transuer-
berabitur: ut sciant omnes gentes quo-
niam nabuchodonosor deus terre est.
et preter ipsum alius non est. **C. VI.**

Factum est autem cum cessassent lo-
qui: indignatus holofernes vehe-
menter dixit ad achior. Quomodo pro-
phetasti nobis dicens quod gens israel de-
fendatur a deo suo: ut ostendam tibi
quoniam non est deus nisi nabuchodo-
nosor: cum percusserim eos omnes sicut
hominem unum. tunc et ipse cum illis assi-
riorum gladio interibis: et omnis israel
tecum perditione disperiet: et probabis quo-
niam nabuchodonosor dominus sit
universae terre. Tuncque gladius militie
mee transiet per latera tua: et confixus ca-
des inter vulneratos israel: et non re-
spirabis ultra donec exterminetis cum
illis. Porro autem si prophetiam tuam veram
existimas non concidat vultus tuus:
et pallor qui faciem tuam obtinet absce-
dat a te: si verba mea hec putas imple-
ri non posse. Ut autem noveris quia simul
cum illis hec experieris: ecce ex hac hora
illorum populo sociaberis: ut dum dignas
mei gladii petas exceperint. ipse simul
ultioni subiaceas. Tunc holofernes pre-
cepit servis suis: ut comprehenderent
achior et ducerent eum in bethulia: et
traderent eum in manus filiorum israel.
Et accipientes eum servi holofernis. pro-
fecti sunt per campestria: sed cum appro-
pinquassent ad montana. eiecerunt extra
eos fundibularij. Illi autem divergentes
a latere montis. ligaverunt achior ad
arborem manibus et pedibus: et sic vin-
ctum de vestibus dimiserunt eum: et reversi

sunt ad dominum suum. Porro filij israel de-
scendentes de bethulia. venerunt ad eum.
Quem soluentes duxerunt ad bethulia:
atque in medium populi illum statuentes per-
cundati sunt. quid rerum esset quod illum
vinctum assiri reliquissent. In diebus
illis erant illi principes. ozias filius
micha de tribu symeon: et charui qui
et gothoniel. In medio itaque seniorum
et in conspectu omnium achior dixit omnia
que locutus fuerat ab holoferne interro-
gatus: et qualiter populus holofernis vo-
luisse propter hoc verbum inficere eum: et
quemadmodum ipse holofernes iratus
iussit eum israelitis hac de causa tra-
di: ut dum vinceret filios israel. tunc et ipsum
achior diversis iubeat suppliciis interire:
propter hoc quod dixisset. deus celi defen-
sor eorum est. Cuiusque achior universa hec
reposuisset: omnis populus cecidit in faciem
adorantes dominum: et communi lamentati-
one et fletu unanimiter preces suas domino
effuderunt dicentes. Domine deus celi
et terre intueere superbiam eorum: et respice
ad nostram humilitatem: et faciem sanctorum
tuorum attende: et ostende quoniam non
derelinquis presumentes de te: et pre-
sumentes de se et de sua virtute glorian-
tes humilias. finito itaque fletu: et per
totum diem oratione populi completa:
consolati sunt achior dicentes. Deus
patrum nostrorum cuius tu virtutem predi-
casti. ipse tibi hanc dabit vicissitudinem:
ut eorum magis tu interitum videas. Cum
vero dominus deus noster dederit hanc li-
bertatem servis suis: sit et tecum deus
in medio nostri. ut sicut placuerit tibi
ita cum tuis omnibus converteris nobiscum.
Tunc ozias finito concilio suscepit eum
in domum suam: et fecit cenam magnam.
Et vocatis omnibus prespiteris. simul
repleto ieiunio refecerunt. Postea vero

conuocatus est omnis populus: et per totam noctem intra ecclesiam orauerunt: petentes auxilium a deo israel. **C. viii.**

Holofernes autem altera die precepit exercitibus suis: ut ascenderent contra bethulia. Erant autem pedites bel-latorum centumviginti milia et equites vigintiduo milia: preter preparationes viro- rum illorum quos occupauerat capti- uitas: et adducti fuerant de prouincijs et urbibus uniuerse iuuentutis. Omnes parauerunt se pariter ad pugnam. Extra filios israel: et uenerunt per crepidinem montis usque ad apicem qui respicit su- per dothaim a loco qui dicitur belma- usque ad chelmon qui est extra esdrelon. Filij autem israel ut uiderunt multitudi- nem illorum prostrauerunt se super terram mittentes cinerem super capita sua: unani- mes orantes ut deus israel misericordiam suam ostenderet super populum suum. Et assumptes arma sua bellica: sederunt per loca que angusti itineris tramitem dirigunt inter montuosa: et erant custo- dientes ea tota die et nocte. Porro ho- lofernes dum circuit per agrum: repperit quod fons qui influerat aqueductum illorum a parte australi extra ciuitatem dirige- ret: et incidit precepit aqueductum illorum. Erant tamen non longe fontes a muris ex quibus furtim uidebantur haurire aquam: ad refocillandum potius quam ad potandum. Sed filij ammon et moab: accesserunt ad holofernem dicen- tes. Filij israel non in lancea nec in sagitta confidunt: sed montes defendunt illos: et mununt illos colles in precipitio constituti. Ut ergo sine congressione pugne possis superare eos pone custo- des fontium ut non hauriant ex eis: et sine gladio interficies eos: uel certe fatigati tradent ciuitatem suam quam

putant in montibus positam superari non posse. Et placuerunt uerba hec coram holoferne et coram satellitibus eius: et con- stituit per agrum centenarios per sin- gulos fontes. Cumque ista custodia per dies viginti fuisset repleta. Defecerunt cisternae et collectiones aquarum omnibus inhabitantibus bethulia: ita ut non esset intra ciuitatem unde facerentur uel una die: quoniam ad mensuram daba- tur populo aqua quotidie. Tunc ad oram congregati omnes uiri femineque iuuenes et paruuli omnes simul una uoce dixerunt. Iudicet deus inter nos et te: quoniam fecisti in nos mala. no- lens loqui pacifice cum asyrijs: et propter hoc uendidit nos deus in manibus eorum. Et ideo non est qui adiuuet: cum prosternamur ante oculos eorum in siti et perditione magna. Et nunc congregate uniuersos qui in ciuitate sunt: ut sponte tradamus nos omnes populo holofernis. Melius est enim ut captiui benedicamus dominum uiuentes: quam moriamur et sumus obprobrium omni carni: cum uideamus uxores nostras et infantes nostros mo- ri ante oculos nostros. Contestamur hodie celum et terram et deum patrum nostrorum qui ultiscitur nos secundum peccata nostra: ut iam tradatis ciuitatem in manu militie holofernis: ut sit finis noster breuis in ore gladii: qui longior efficitur in ariditate sitis. Et cum hec dixis- sent: factus est fletus et ululatus ma- gnus in ecclesia omnibus: et per multas horas una uoce clamauerunt ad deum dicentes. Peccauimus cum patribus nostris: iniuste egimus: iniquitatem fecimus. Tu quia pius es misere nostri. et in tuo flagello uindicta iniquitates no- stras: et noli tradere confidentes te populo qui ignorat te: ut non dicant inter gentes

ubi est deus eorum. Et cum fatigati hijs clamoribus. et hijs fletibus lassati siluissent: resurgens ozias infusus lacrimis dixit. Equo animo estote fratres: et hos quinq; dies repedemus a domino misericordiam. forsitan enim indignationem suam abscidet: et dat gloriam nomini suo. Si aut transactis quinq; diebus non venerit adiutorium: faciemus hec verba q̄ locuti estis. **C. viii.**

Et factum est cū audisset hec verba iudith vidua. que erat filia merari. filij ydo filij ioseph filij ozie filij elai filij iaminor. filij gedeon filij rasoim filij architob filij melchie filij enam filij nathanie filij salathiel filij symeon filij ruben: et vir eius fuit manasses: qui mortuus est in diebus messis ordeacee: instabat enim sup alligates manipulos in capto et venit est sup caput eius: et mortuus est in bethulia ciuitate sua et sepultus ē illic cū patribus suis. Erat aut iudith relicta eius vidua iam annis tribus et mensibus sex. Et in superioribus domus sue fecit sibi secretū cubiculū in quo cū puellis suis clausa morabat: et habens sup lumbos suos cilicium. ieiunabat omnibus diebus vite sue: p̄ter sabbata et neomenias. et festa domus isrl. Erat aut eleganti aspectu nimis: cui vir suus reliquerat diuitias multas et familiam copiosam: ac possessiones armentis bouum et gregibus ouium plenas. Et erat hec in omnibus famosissima. quoniam timebat dominū valde: nec erat qui loqueret de illa verbū malū. Hec itaq; cū audisset quoniam ozias promississet q̄ transacto quinto die traderet ciuitatem: misit ad presbiteros thabri et charmi. Et venerunt ad illā: et dixit illis. Quod est hoc verbum in

quo cōsensit ozias. ut tradat ciuitatē assyrijs: si intra quinq; dies nō venerit vobis adiutorium? Et qui estis vos qui temptatis dñm? Non ē iste homo qui misericordiā prouocet: sed potius qui iram excitet. et furorem accendat. Posuistis vos temp⁹ misericordie domini: et in arbitriū vestrū diem constituitis ei. Sed quia patiens dñs est. in hoc ipso peniteamus: et in dulgentiā eius lacrimis postulemus. Nō enim quasi homo deus sic cōminabit: neq; sicut filius hominis ad iracundiā inflammabitur. Et ideo humiliemus illi animas n̄as: et in spiritu obsequii humiliato. seruientes illi. dicam⁹ fletus dño. ut scdm volūtatem suam sic faciat nobiscū cito misericordiā suā: ut sicut cōturbatū est cor nostrū in superbia eorū ita etiā de nostra humilitate gloriemur: quoniam non sumus secuti peccata patrum nostrorum qui dereliquerunt deum suū. et adorauerūt deos alienos: p̄ quo scelere dati sunt in gladium. et in rapinā. et in cōfusionē inimicis suis. Nos aut alterū deum nescimus p̄ter ipm. Repetem⁹ humilem consolationē eius. et requireret sanguinem nostrū de afflictionibus inimicorum nostrorum: et humiliabit omnes gentes quecumq; in surgūt contra nos: et faciet illas sine honore dñs deus noster. Et nunc fratres quoniam vos qui estis presbiteri in populo dei. et ex vobis pendet anima illorū: ad eloquiū v̄m corda eorū erigite: ut memores sint quia temptati sunt patres nostri. ut pbarentur si vere colerent deū suū. Memores esse debent quomodo pater noster abraham temptat⁹ est: et p̄ multas tribulationes probatus. dei amicus effectus est. Sic ysaac. sic iacob. sic moyses: et

omnes qui placuerunt deo. per multas tribulationes transierunt fideles. Illi autem qui temptationes non susceperunt cum timore domini. et in patientia sua et improperium murmurationis sue contra dominum protulerunt: exterminati sunt ab exterminatore: et a serpentibus perierunt. Et nos ergo non ulciscamur nos pro hijs que patimur: sed reputantes peccatis nostris hec ipsa supplicia minora esse: flagella domini quasi serui qui corripimur ad emendationem et non ad perditionem nostram euenisse credamus. Et dixerunt illi oziass et presbiteri. Omnia que locuta es vera sunt: et non est in sermonibus tuis ulla reprehensio. Nunc ergo ora pro nobis: quoniam mulier sancta es. et timens deum. Et dixit illis iudith. Sicut quod potui loqui dei esse cognoscitis: ita quod facere disposui probare si ex deo est. et orate ut firmum faciat deus consilium meum. Stabitis vos ad portam nocte ista: et ego regnam cum abra mea: et orate ut sicut dixistis in diebus quibus respiciat dominus populum suum israel. Vos autem nolo scrutemini actum meum: usque dum renunciem vobis. nil aliud fiat nisi oratio pro me ad dominum deum nostrum. Et dixit ad eam oziass princeps iude. Vade in pace: et dominus sit tecum in ultione inimicorum nostrorum. Et reuertentes abierunt. **¶** **Q**uibus abscedentibus. iudith ingressa est oratoriū suum: et induens se cilicio posuit cinerem super caput suum: et prosternens se domino clamabat ad dominum dicens. Domine deus patris mei symeon. qui dedisti illi gladium in defensionem alienigenarum qui violatores egesserunt in coinquinatione sua. et detrudauerunt femur virginis in confusionem: et dedisti mulieres illorum in perditionem. et filias illorum in captiuitatem. et

omnem predam in diuisionem seruis tuis qui zelauerunt zelum tuum: subueni queso te domine deus meus michi videre. Tu enim fecisti priora: et illa post illa cogitasti: et hoc factum est. quod ipse voluisti. Omnes enim vię tue parate sunt: et tua iudicia in tua prudentia posuisti. Respice castra assiriorum nunc. sicut tunc castra egyptiorum videre dignatus es: quando post seruos tuos armati currebant. confidentes in quadrigis et in equitatu suo et in multitudine bellatorum. Sed aspegisti super castra eorum: et tenebre fatigauerunt eos. Tenuit pedes eorum abissus: et aque operuerunt eos. Sic fiant et isti domine. qui confidunt in multitudine sua. et in curribus suis. et in contis. et in sagittis suis. et in lanceis gloriatur: et nesciunt quia tu ipse es deus noster qui ceteris bella ab initio. et dominus nomen est tibi. Erige brachium tuum sicut ab initio: et allide virtutem eorum in virtute tua. Cadat virtus eorum in iracundia tua. qui promittunt se violare sancta tua: et polluere tabernaculum nominis tui: et deicere gladio suo cornu altaris tui. Fac domine: ut gladio proprio eius superbia amputetur. Capiatur laqueo oculorum suorum in me: et percutes eum ex labijs caritatis mee. Da michi in animo constantiam ut contemnam illum: et virtutem: ut evertam illum. Erit enim hoc memoriale nominis tui: cum manus femine deiecerit eum. Non enim in multitudine est virtus tua domine: neque in equorum viribus voluntas tua. Nec superbi ab initio placuerunt tibi: sed humilium et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Deus celorum. creator aquarum. et dominus totius creature. exaudi me miseram deprecantem: et de tua misericordia presumente.

Memento domine testamenti tui. et da verbum in ore meo. et in corde meo consilium corrobora: ut domus tua in sanctificatione tua permaneat: et omnes gentes agnoscant quia tu es deus et non est alius preter te. **C. X.**

Factum est autem cum cessasset clamare ad dominum: surrexit de loco in quo iacuerat prostrata ad dominum. Vocavitque abram suam: et descendens in domum suam. abstulit a se cilicium: et egit se vestimentis viduitatis sue. Et lauit corpus suum: et unxit se mirro optimo: et discriminavit crinem capitis sui. et imposuit mitram super caput suum: et induit se vestimentis iocunditatis sue. Et induit sandalia pedibus suis: assumpsitque deperaliola. et lilia. et in aureas et anulos: et omnibus ornamentis suis ornavit se. Cui etiam dominus contulit splendorem: quoniam omnis ista compositio non ex libidine. sed ex virtute pendebat. Et ideo dominus hanc in illam pulchritudinem amplavit: ut incomparabili decore omnium oculis appareret. Imposuit itaque abraham sue ascopam vini. et vas olei et polentam et lapares. et panes et caseum: et profecta est. Cumque venisset ad portas civitatis: invenerunt eperdatem oziam. et presbiteros civitatis. Qui cum vidissent eam: stupentes mirati sunt nimis pulchritudinem eius. Nichil tamen interrogantes eam: dimiserunt transire dicentes. Deus patrum nostrorum det tibi gratiam: et omne consilium tui cordis sua virtute corroboret: et gloriatur super te iherusalem. et sit nomen tuum in numero sanctorum et iustorum. Et dixerunt hi qui illic erant. omnes una voce fiat fiat. Judith vero orans dominum: transiit per portas ipsa et abram eius. Factum est autem cum descenderet

montem circa ortum dei: occurrerunt ei exploratores assirorum: et tenuerunt eam dicentes. Unde venis: aut quo vadis? Que respondit. Filia sum hebreorum. Ideo ego fugi a facie eorum: quoniam futurum agnovi quod darent vobis in depredationem. pro eo quod continentes vos noluerunt ultro tradere seipsum: ut invenirent misericordiam in conspectu vestro. Hec de causa cogitavi mecum dicens. Vadam ad faciem principis holofernis ut indicem illi secreta illorum: et ostendam illi quo aditu possit obtinere eos: ita ut non cadat vir unus de exercitu eius. Et cum audissent viri illi verba eius. considerabant faciem eius: et erat in oculis eorum stupor: quoniam pulchritudinem eius mirabantur nimis. Et dixerunt ad eam. Conservasti animam tuam: eo quod tale reperisti consilium ut descenderes ad dominum nostrum. Hoc autem scias: quoniam cum steteris in conspectu eius bene tibi faciet: et eris gratissima in corde eius. Duxeruntque illam ad tabernaculum holofernis: nuntiantes eam. Cumque intrasset ante faciem eius: statim captus est in suis oculis holofernes. Dixeruntque ad eum satellites eius. Quis contemnat populum hebreorum qui tam decoras mulieres habent: ut non pro his merito pugnare contra eos debeamus? Vides itaque iudith holofernem sedentem in conopseo quod erat ex purpura et auro. et smaragdo et lapidibus preciosis integum: et cum in faciem eius intendisset. adoravit eum prosternens se super terram: et elevarunt eam servi holofernis iubente domino suo. **C. XI.**

Tunc holofernes dixit ei. Equo animo esto et noli pavere in corde tuo: quoniam ego nunquam novum virum qui voluit servire nabuchodonosor regi. Populus autem tuus si non destruxisset

me: nō alleuassē lanceā meam sup
eū. Nunc autē dīc mīchī qua eē causa
recessisti ab illis: et placuit tibi ut ve-
nires ad nos. Et dixit illi iudith. Su-
me verba ancille tue: quonīā si secut⁹
fueris verba ancille tue: perfectam rem
faciet dñs tecū. Vivit enī nabuchodo-
nosor rex terre: et vivit virtus eius que
est ī te ad correptionē omniū anima-
rum errantiū: quonīā nō solū homi-
nes servient illi p te: sed et bestie agri
obtemperāt illi. Mūciat enī animū tuū
industria: uniuersis gētibz: et indicatū ē
omī seculo quonīā tu sol⁹ bonus et po-
tens es in omī regno ei⁹: et disciplina
tua omībz provinciis predicat. Nec
hīc latet qđ locut⁹ est achior: nec illud
ignoratur qđ ei iusseris euenire. Con-
stat enī deū nostrū sic peccatis offensū:
ut mādauerit per pphetas suos ad po-
pulum: qđ tradat eum pro peccis suis.
Et quonīā sciunt se offendisse deū suū
filij isrl: tremor tuus sup ipos ē. Insu-
per etiam fames inuasit eos: et ab ari-
ditate aque: iam inter mortuos com-
putantur. Deniq; hoc ordināt: ut in-
terficiant pecora sua et bibāt sangui-
nem eorū: et sancta dñi sui que pcepit
deus nō contingi: in fenumēto vino et
oleo. Nec cogitauerūt impendere: et vo-
lunt cōsumere: que nec manibz debe-
rēt cōtingere. Ergo quonīā hīc faciūt:
certū est qđ in perditionē dabūtur. Qđ
ego ancilla tua cognoscens fugi ab il-
lis: et misit me dñs hīc ipa nunciare
tibi. Ego enī ancilla tua deū colo etiā
nunc apud te: et egiēt ancilla tua: et o-
rabo deum: et dicet mīchī: quādo eis
reddat peccm suū: et veniens nūciabo
tibi: ita ut ego adducā te per mediam
iherusalem. Et habebis omnem pplm
israhel sicut oves quibus nō ē pastor.

et nō latrabit uel unus ostra te: quonī-
am hīc mīchī dicta sūt per pudentiā
dei. Et quonīā iratus est illis de⁹: hīc
ipsa missa sum nunciare tibi. Placue-
runt autē omnia verba hīc coram ho-
loferne et corā pueris eius: et miraban-
tur ad sapientiā eius: et dicebāt alter
ad alterum. Non est talis mulier sup
terram in aspectu: in pulchritudine et
in sensu verborum. Et dixit ad illā ho-
lofernes. Benefecit de⁹ qui misit te an-
te pplm: ut des illum tu in manibz no-
stris. Et quonīā bona est promissio
tua: si fecerit mīchī hoc: deus tuus erit
et meus deus: et tu in domo nabucho-
dosor magna eris: et nomen tuum
nominabitur ī uniuersa terra. **Cxii.**

Tunc iussit eam introire ubi repo-
siti erāt thesauri eius: et iussit il-
lic manere eā et constituit quid daret
illi de diuitio suo. Cui respōdit iudith
et dixit. Nunc nō potero māducare eē
hīs que mīchī pīpīs tribui: ne veniat
super me offensio. Eē hīs autē q mīchī
deruli manducabo. Cui holofernes
ait. Si defecerint tibi ista que tecū deru-
listi: quid faciem⁹ tibi? Et dixit iudith.
Vivit anima tua dñe meus: quonīā
non expendet omīa hīc: ancilla tua: do-
nec faciat deus in manu mea hīc que
cogitavi. Et induxerūt illā serui eius
in tabernaculū: quo pceperat: et pēxit
dum introiret ut daretur ei copia no-
de: et ante lucem egredi foras ad ora-
tionem: et deprecandi dñm. Et precepit
cubicularijs suis ut sicut placeret illi
egiret et introiret ad adorādum deum
suū per triduiū. Et egibat nodibz in
uallē bethulie: et baptisabat se in fon-
te aque. Et ut ascendebat: orabat dñm
deū isrl ut dirigeret viam eius ad libe-
rationem ppli sui. Et introiens mūda

manebat in tabernaculo usque dum acciperet escam suam in vespere. Et factum est quarta die. Holofernes fecit cenam servis suis: et dixit ad vagabundum eunuchum. Vade et suade hebream illam ut sponte consensiat habitare mecum. sedum est enim apud assyrios si femina irideat virum agendo ut in munus ab eo transseat. Tunc introiit vagabundus ad iudith et dixit. Non vereatur bona puella introire ad dominum meum ut honorificetur ante faciem eius: et manducet cum eo et bibat vinum in iocunditate. Cui iudith respondit. Que ego sum ut contradicam domino meo? Quin et quod erit ante oculos eius bonum et optimum faciam. Quicquid autem illi placuerit hoc michi erit optimum omnibus diebus vite mee. Et surrexit et ornauit se vestimento suo: et ingressa stetit ante faciem eius. Cor autem holofernus concussus est: erat enim ardens in concupiscentia eius. Et dixit ad eam holofernes. Bibe nunc et accumbe in iocunditate: quoniam inuenisti gratiam coram me. Et dixit iudith. Bibam domine: quoniam magnificata est anima mea hodie pre omnibus diebus meis. Et accepit et manducauit et bibit coram ipso ea que parauerat illi ancilla eius. Et iocundus factus est holofernes ad eam: bibitque vinum multum nimis quantum nunquam biberat in vita sua. **Cxxxiii.**

Ut autem sero factum est festinauerunt serui illius ad hospitia sua: et conclusit vagabundus ostia cubiculi et abiit. Erant autem omnes fatigati a vino. Eratque iudith sola in cubiculo. Porro holofernes iacebat in lecto nimia ebrietate sopitus. Dixitque iudith puella sue. ut staret foris ante cubiculum et obseruaret. Stetitque iudith ante lectum. orans cum lacrimis et labiorum motu in silentio

dicens. Confirma me domine deus israel. et respice in hac hora ad opera manuum mearum: ut sicut promissisti iherusalem civitatem tuam erigas: et hoc quod credes per te posse fieri cogitavi perficere. Et cum hec dixisset: accessit ad columnam que erat ad caput lectuli eius: et pugionem eius qui in ea ligatus penderat resoluit. Cumque euaginasset illum. apprehendit comam capitis eius et ait. Confirma me domine deus in hac hora. Et percussit bis in cervicem eius. et abscidit caput eius: et abstulit canopeum eius a columnis. et euoluit corpus eius truncum. Et post pusillum egrediens et tradidit caput holofernus ancille sue: et iussit ut mitteret illud in peram suam. Et egredientes due secundum consuetudinem suam quasi ad orationem. et transierunt castra: et girantes vallem venerunt ad portam civitatis. Et dixit iudith a longe custodibus murorum. Aperite portas quoniam nobiscum est deus: qui fecit virtutem in israel. Et factum est cum audissent viri vocem eius. vocauerunt presbiteros civitatis. Et occurrerunt ad eam omnes. a minimo usque ad maximum: quoniam sperauerunt eam iam non esse venturam. Et accendentes luminaria congregaverunt circa eam universi. Illa autem ascendens in eminentiorem locum: iussit fieri silentium. Cumque omnes tacuissent: dixit iudith. Laudate dominum deum nostrum qui non deseruit sperantes in se: et in me ancillam suam. adimplevit misericordiam suam. quam promissit domini israel: et iniecit in manu mea hostem populi sui in hac nocte. Et proferens de pera caput holofernus. ostendit illis dicens. Ecce caput holofernus principis militie assyriorum. Et ecce canopeum illius in quo recumbebat in ebrietate sua: ubi et per manum femine

percussit illū dñs deus noster. Vivit aut ipse dominus quoniam custodiuit me angelus eius et hinc euntem et ibi cōmorantem et inde huc reuertentem: et non permisit me dñs ancillam suam cōquinari: sed sine pollutione peccati reuocauit me vobis. gaudentem in victoria sua in euasione mea. in liberatione vestra. Cōfiteamur illi omnes quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Vniūsi aut adorātes dñm dixerūt ad eam. Benedixit te dñs in virtute sua: qui p te ad nichilū redegit inimicos nros. Porro ozias princeps ppli israhel dixit ad eam. Benedicta es tu filia a dño deo excelsa. pre omnibz mulieribus super terrā. Benedictus dñs qui creauit celū et terrā. qui te direxit in vulnera capitū principis inimicorū nostrorū: quia hodie nomen tuū ita magnificauit. ut nō recedat laus tua de hore hominū. qui memores fuerint virtutis domini in eternū: pro quibus non pepercisti anime tue ppter angustias et tribulationem generis tui: sed subuenisti ruine ante conspectū dei nostri. Et dixit omnis popul⁹ fiat fiat. Porro achior vocatus venit. Et dixit ei. Deus isrl cui tu testimoniū dedisti qd vliscatur se de inimicis suis: ipse caput omnium incredulorū incidit in hac nocte in manu mea. Et ut probes quia ita est: ecce caput holofernis qui in cōtemptu superbie sue deum isrl contempsit. et tibi interitum minabatur dicens: cū captus fuerit popul⁹ israhel gladio perforari precipiā latera tua. Vidēs aut achior caput holofernis angustiar⁹ p pauore cecidit i faciem suā sup terrā: et estuauit anima eius. Postea vero quam resūpto spiritu recreatus ē: pōdit ad

pedes eius. et adorauit eā et dixit. Benedicta tu a deo tuo in omni tabernaculo iacob: quoniam in omni gente que audierit nomen tuum. magnificabitur super te deus israhel. **C. XIII**
Dixit aut iudith ad omnem pplm. Audite me scattes. Suspendite caput hoc super muros nostros: et erit cum egerit sol. accipiat unusquisqz arma sua et egeat cum impetu: non ut descendatis deorsum sed quasi impetum facientes. Tūc exploratores necesse erit ut fugiant ad principem suum recitandum ad pugnā. Cūqz duces eorū concurrerint ad tabernaculū holofernis. et inuenerint eū truncū in suo sanguine volutatū: decider sup eos timor. Cūqz cognouerint fugere eos ite post illos securi: quā dñs conteret eos sub pedibz vestris. Tunc achior vidēs virtutem quā fecit deus israhel relicto gētilitatis ritu credidit deo. et circumcidit carnem ppuj sui. et appositus est ad pplm isrl: et omnis successio generis eius. usqz in hodiernū diem. Mox aut ut ortus est dies. suspendērūt sup muros caput holofernis: accepitqz unusquisqz vir arma sua: et egressi sūt cum grandi strepitu et ululatu. Quod videntes exploratores. ad tabernaculum cucurrerūt. Porro hī qui in tabernaculo erant veniētes et ante ingressū cubiculi prestrepentes. recitandi gratia inquietudinē arte moliebātur: ut nō ab excitantibz sed a sonantibus holofernes euigilaret. Nullus enim audebat cubiculū virtutis assiriorū pulsando aut intrando aperire. Sed cū venissent eius duces ac tribuni et vniuersi maiores exercitus assiriorū: dixerūt cubicularijs. Intrate et excitare illū: quoniam egressi mures de cauernis suis

Judith.

ausi sunt provocare nos ad prelium. Tunc ingressus vagao cubiculum eius stetit ante cortinam. et plausum fecit manibus suis: suspicabat enim illum cum iudith dormire. Sed cum nullum motum iacentis sensu aurium caperet. accessit proximans ad cortinam: et elevans eam vidit cadaver absque capite holofernis in suo sanguine tabefactum iacere super terram. exclamavit voce magna cum fletu. et scidit vestimenta sua. Et ingressus tabernaculum iudith non invenit eam. Et egressus foras ad populum. et dixit. Una mulier hebreæ fecit confusionem in domo regis nabuchodonosor. Ecce enim holofernes iacet in terra. et caput eius non est in illo. Quod dum audissent principes virtutis assiriorum. sciderunt omnes vestimenta sua: et intollerabilis timor et tremor recidit super eos: et turbati sunt animi eorum valde. Et factus est clamor incomparabilis in medio castrorum eorum. **C. xv.**

Quoniam omnis exercitus decollatum holofernem audisset. fugit mens et consilium ab eis: et solo timore et metu agitati fuge presidium sumunt: ita ut nullus loqueretur cum proximo suo. sed inclinato capite relinquentibus evadere festinabant hebreos. quos armatos super se venire audierant: fugientes per vias camporum et semitas collium. Videntes itaque filii israel fugientes secuti sunt illos. descenderuntque clangentes tubis et ululantes post ipsos. Et quoniam assirii non adunati in fugam ibant precipites: filii autem israel uno agmine persequentibus. debilitabant omnes quos invenire potuissent. Misitque ozias nuncios per omnes civitates et regiones israel. Omnis itaque regio. omnisque urbs electam inventuram armatam misit post eos:

et persecuti sunt eos in ore gladii quousque peruenirent ad extremum finium suorum. Reliqui autem qui erant in bethulia. ingressi sunt castra assiriorum: et predam quam fugientes assirii reliquerant abstulerunt. et onustati sunt valde. Illi vero qui victores reversi sunt ad bethuliam. omnia quoque erant illorum abstulerunt secum: ita ut non esset numerus in pecoribus in iumentis et universis mobilibus eorum: ut a minimo usque ad magnum omnes divites fierent de predationibus eorum. Joachim autem summus pontifex de iherusalem venit in bethuliam cum universis presbiteris suis. ut videret iudith. Que cum egressa ad illum. benedixerunt illam omnes una voce dicentes. Tu gloria iherusalem. tu leticia israel. tu honorificentia populi nostri: quia fecisti viriliter et confortatum est cor tuum eo quod castitatem amaveris. et post virum tuum alterum nescieris: ideo et manus domini confortavit te. et ideo es benedicta in eternum. Et dixit omnis populus fiat fiat. Per dies autem triginta vix collecta sunt spolia assiriorum a populo israel. Porro autem universa que holofernis peculiaris fuisse probata sunt. dederunt iudith in auro et argento et vestibus et gemmis et omni suppellectili: et tradita sunt omnia illi a populo. Et omnes populi gaudebant cum mulieribus et virginibus et iuvenibus. in organis et cytharis. **C. xvi.**

Tunc cantavit canticum hoc domino iudith dicens. Incipite domino in tympanis. cantate domino in cymbalis: modulamini illi psalmum novum exultate et invocate nomen eius. Dominus conterens bella. dominus nomen est illi: qui posuit castra sua in medio populi sui. ut eripere nos de manu omnium inimicorum

nostrorum. Venit assur ex montibus
ab aquilone in multitudine fortitudi-
nis sue: cuius multitudo obturavit tor-
rentes et equi eorum cooperuerunt valles.
Dixit se incensurum fines meos: et iuue-
nes meos occisurum gladio: infantes
meos dare in predam: et virgines in ca-
ptivitate. Dominus autem omnipotens
nocuit eum: et tradidit eum in manus
femine: et confudit eum. Non enim cecidit
potens eorum a iuvenibus: nec filii tyran-
ni pueri eum nec excelli gigantes impo-
suerunt se illi: sed iudith filia merari in
specie faciei sue dissolvit eum. Sequit enim se
vestimenta viduitatis: et induit se vesti-
menta leticie in exultatione filiorum israel.
Unxit faciem suam unguento: colligavit
cincinnos suos mitra ad decipiendum
illum. Sandalia eius rapuerunt oculos eius:
pulchritudo eius captivam fecit animam
eius: amputavit pugione cervicem eius.
Horruerunt perse constantiam eius: et medi-
audaciam eius. Tunc ululaverunt castra
assiriorum quando apparuerunt humiles
mei: arescentes in siti. Filii puellarum
compunxerunt eos: et sicut pueros fugi-
entes occiderunt eos: perierunt in plio
a facie domini dei mei: ymnium cantemus
domino: ymnium novum cantemus
deo nostro. Adonai domine magnus es tu
et preclarus in virtute: et quem superare
nemo potest. Tibi serviat omnis creatu-
ra tua: quia dixisti et facta sunt: misisti
spiritum tuum et creata sunt: et non est qui
resistat voci tue. Montes a fundamen-
tis movebuntur cum aquis: petre sicut
cera liquefcent ante faciem tuam. Qui au-
tem timet te magni erunt apud te per
omnia. Beati in surgenti super gentem
meam. Dominus enim omnipotens vindi-
cavit in eis: in die iudicii visitabit illos.
Dabit enim ignem et vermes in carnes

eorum: ut urantur et sentiant usque in
sempiternum. Et factum est post hec: omnis
populus post victoriam venit in iheru-
salem adorare dominum: et mox ut purifi-
cati sunt obtulerunt omnes obocausta:
et vota et repromissiones suas. Por-
ro iudith universa vasa bellica holo-
fernis que dedit illi populus: et canopeum
quod ipsa sustulerat posuit in anathema
oblivionis. Erat autem populus iocundus
secundum faciem sanctorum: et per tres menses
gaudium huius victoriae celebratum est
cum iudith. Post dies autem illos unus-
quisque rediit in suam: et iudith magnifi-
cata est in bethulia: et preclarior erat uni-
verse terre israel. Erat etiam virtuti casti-
tatis adiuncta: ita ut non cognosceret
virum omnibus diebus vite sue: ex quo
defunctus est manasses vir eius. Erat
autem diebus festis procedens cum magna
gloria. Mansit autem in domo viri sui
annos centumquingque: et dimisit abram
suam liberam: et defuncta est ac sepul-
ta cum viro suo in bethulia: luxitque il-
lam omnis populus diebus septem. In om-
ni autem spatio vite eius non fuit qui
perturbaret israel: et post mortem eius
annis multis. Dies autem victoriae hu-
ius festivitatis: ab hebreis in numero
sanctorum dierum accipitur: et colitur
a iudeis ex illo tempore usque in presentem diem.

*Explicit liber iudith Incipit
Prologus in libro hester.*

Liberum hester variis trans-
latoribus constat esse vi-
riatum: quem ego de archivis
hebreorum relevans verbu-
m e verbo expressius transtuli. Quem librum
editio vulgata laciniolis hinc inde
verborum finibus trahit: addens ea que
ex tempore dici poterant: et audiri: sicut
solutum est scholaribus disciplinis sumpto

themate recogitare. quibus verbis uti
potuit qui iniuriam passus est. uel ille
qui iniuriā fecit. Vos autē o paula et
eustochium quoniam et bibliothecas
hebreorū studiū intrare. et interpre-
tum certamina comprobastis. tenen-
tes hester hebraicū librum per singula
verba nostram translationē aspici-
te: ut possitis agnoscere me nichil etiam
augmentasse addendo: sed fidei testi-
monio simpliciter sicut in hebreo ha-
betur. historiā hebraicam latine lin-
gue tradidisse. Nec affectam laudes
hominū nec vituperationes repauesci-
mus: deo enī placere curantes minas
hominū penitus nō timem⁹: quoniā
deus dissipat ossa eorū qui hominib⁹
placere desiderāt: et scdm apostolum
qui eiusmodi sunt serui cristi esse non
possunt. Rursum in libro hester alpha-
betum ex minis usq; ad theta litteram
fecim⁹ diuersis i locis: uolētes scilicet
septuaginta interpretū ordinē per hec in-
sinuare studioso lectori. Nos enim
iuxta morē hebraicū ordinem psequi
etiā in septuaginta editione maluim⁹.

Incipit liber hester. C. p. 1.

In diebus assueri qui regnauit ab india
usq; ethiopiā sup centū viginti septem
provincias: quando sedit in solio re-
gni sui. Susa ciuitas regni eius reordi-
um fuit. Tercio igitur āno imperij sui
fecerat grande conuiuiū cunctis prin-
cipibus. et pueris suis fortissimis per-
sarum et medorū inclitis et pfectis pro-
uinciarum coram se: ut ostenderet di-
uitias glorie regni sui ac magnitudi-
nem. atq; iactantiā potentie sue multo
tempore: centū uidelicet et octoginta
diebus. Cūq; implemēt dies conuiuij.
inuitauit omnē pplm qui inueni⁹ est
in susa a maximo usq; ad minimū:

et iussit septem diebus conuiuiū prepa-
rari in vestibulo orti et nemoris. qd
regio cultu et manu confectum erat. Et
pendebāt ex omni parte tēoria aerei co-
loris et carbasi ac iacindini. susten-
tata funibus billinis atq; purpureis:
qui eburneis circulis inserti erāt et co-
lumnis marmoreis fulciebantur. Le-
duli q; aurei et argentei. sup pauimen-
tum sinaragdino et pario stratu lapi-
de dispositi erant. qd mira uarietate
pictura decorabat. Bibebant autē qui
inuitati erant. aureis poculis: et alijs
atq; alijs uasis cū inferebantur. Vi-
num quoq; ut magnificētia regia di-
gitum erat habundans et pcpuū po-
netatur: nec erat qui nolentes coheret
ad bibendū: sed sic rex statuerat prepo-
nens mensis singulos de principib⁹
suis: ut sumeret unusquisq; qd uellet.
Vasthi q; regina fecit conuiuiū femi-
narum in palatio ubi rex assue⁹ ma-
nere cōsueuerat. Itaq; die septimo cū
rex esset hilarior et post nimiam potio-
nem intaluisset mero. pcepit maumā
et bazatha et arbana et bagatha et
abgatha et zarath et rarchas septem
eunuchis qui i cōspectu eius ministra-
bant. ut introducerent vasthi reginā
corā rege. posito sup caput eius diade-
mate: ut ostenderet cūdis pplis et prin-
cipibus eius pulcritudinem. Erat enī
pulchra valde. Que reuult et ad regis
imperij quod per eunuchos manda-
uerat venire contempsit. Unde iratus
rex et nimio furore succensus. interroga-
uit sapientes qui ex more regio semp
ei adherebāt et illorū faciebat cūda con-
silio. scientiū leges ac iura maiorum:
erant autē primi et primi charlena et
zethar et admatha et tharsis et maref
et marsana et mamucha septē duces

peersarum atq; medorū. qui uidebant faciem regis et primi post eum reside-
re soliti erant: cui sentencie vasthi regi-
na subiaceret que assueri regis imperi-
um qđ per eunuchos mandauerat. fa-
cere nolūisset. Responditq; mamucha
audiente rege atq; principibus. Non
solum regem lesit regina vasthi. sed o-
mnes p̄pos et p̄cipes qui sūt in cun-
dis prouincijs regis assueri. Egredie-
tur enim sermo regine ad omnes muli-
eres ut contemnāt uiros suos et dicāt.
Reg assuerus iussit ut regina vasthi in-
traret ad eum. et illa noluit: atq; hoc
exemplo omnes principū cōiuges pe-
sarum atq; medorū paruipendunt im-
peria maritorū. Vnde regis iusta est
indignatio. Si tibi placet egrediatur
edictū a facie tua. et scribāt iuxta legē
peersarū atq; medorū quā preteriri illi-
citurum est: ut nequaquā ultra vasthi in-
grediatur ad regem. sed regnū illius
altera que melior est illa accipiat. Et
hoc in omne qđ latissimū est prouin-
ciarum tuarū diuulgetur imperium:
et cūde uxores tam maiorū quā mino-
rum deferant maritis suis honorem.
Placuit consiliū ei⁹ regi et principibz:
fecitq; iuxta cōsiliū mamucha et misit
epistolas ad uniuersas puincias regni
sui: ut queq; gēs audire et legere pote-
rat diuisis linguis et litteris. esse uiros
p̄cipes ac maiores in domibz suis: et
huc per cunctos p̄pos diuulgari. **C. n.**

His ita gestis postq; regis assueri
indignatio deferbuerat. recorda-
ta est vasthi que fecisset uel que passa
esset. dixerūtq; pueri regis ac ministri
ei⁹. Querātur regi puellae uirgines ac
speciose. et mittantur qui considerant
per uniuersas prouincias puellas speci-
osas et uirgines: et adducant eas ad

ciuitatem susan. et tradant in domū
feminarū sub manu egei eunuchi qui
est prepositus et custos mulierū regia-
rum: et accipiāt mundū muliebreū et
cetera ad usus necessaria. Et quicūq;
inter omnes oculis regis placuerit. ip̄a
regnet p̄ vasthi. Placuit sermo regi: et
ita ut suggererāt iussit fieri. Erat uir
iude⁹ in susis ciuitate uocabulo mar-
docheus filius iair filij semei. filij cis-
de stirpe iemini. qui translatus fuerat
de iherusalem. eo tpe quo iechoniam
regem iuda nabuchodonosor rex ba-
bilonis trāstulerat: qui fuit nutritius
filie scarris sui edisse que altero nomi-
ne uocabat hester. et utrūq; parentem
amiserat. pulchra nimis et decora facie.
Mortuisq; patre eius ac matre. mar-
docheus sibi eam adoptauit in filiam.
Cumq; p̄cebrūisset regis imperium. et
iuxta mandatum illius multe pulcre
uirgines adducerentur susan. et egei
traderetur eunuchis: hester quoq; inter
ceteras puellas ei tradita est ut serua-
retur in numero feminarū. Que placu-
it ei et inuenit gratiā in cōspectu illius.
Et p̄cepit eunuchus ut acceleraret mun-
dum muliebre et traderet ei partes su-
as. et septem puellas speciosissimas de
domo regis: et tam ip̄am quā pedisse-
quas eius ornaret atq; recoleret. Que
noluit indicare ei p̄p̄m et patriā suam
Mardocheus enī preceperat ei ut de hac
re omnino reticeret: qui deambulabat
cotidie ante uestibulū domus in qua
elete uirgines seruabātur: curā agens
salutis hester. et scire uolēs quid ei ac-
cideret. Cum autem uenisset temp⁹ sin-
gularū per ordinē puellarū ut intrarēt
ad regem. repletis omibz que ad cultū
muliebreū pertinebāt mensis duode-
cimus uertebatur: ita dūtaxat ut seq

mēses oleo ungerent mirtino. et alijs
sej quibusdam pigmentis et aroma-
tibus uterentur. Ingreddientelq; ad re-
gem. quicquid postulassent ad orna-
tum pertinēs accipiebāt et ut eis pla-
cuerat: cōposite de triclinio feminarū
ad regis cubiculū transiebat. Et que
intrauerat vespere egrediebāt mane:
atq; inde in scōas edes deducebantur
que sub manu sasagazi eunuchi erāt.
qui cōcubinīs regis p̄sidebat: nec ha-
bebat potestatem ad regem ultra rede-
undi nisi voluisset regē. et eā venire ius-
sisset eē nomine. Euoluto autē tēpore
per ordinem instabat dies quo hester
filia abiahil fratris mardochei. quā
sibi adoptauerat in filiā. deberet intea-
re ad regem. Que non quesuit mulie-
brem cultū: sed quēcūq; voluit regius
eunuchus custos virginum. hec ei ad-
ornatū dedit. Erat enī formosa valde
et incredibili pulcritudine: omnium
oculis gratiosa et amabilis videbāt.
Ducta ē itaq; ad cubiclū regis assue-
ri mense decimo qui vocatur thebeth.
septimo anno regni ei⁹: et adamauit
eā regē plusquā omēs mulieres: habu-
itq; gratiā et misericordiā corā eo sup̄
omnes mulieres: et posuit diadema
regni in capite eius: fecitq; eā regnare
in loco vasthi. Et iussit conuiuiū pre-
parari per magnificū cunctis principi-
bus et seruis suis. pro coniūctione et
nuptijs hester. Et dedit requiē uniuersis
puincijs: ac dona largit⁹ est iuxta
magnificentiā principalem. Cūq; ⁊
scōo querebētur virgines. ⁊ congrega-
rentur. mardocheus manebat ad ia-
nuam regis: necdūq; p̄diderat hester
patriā et populū suū. iuxta mandatū
eius. Quicquid enī ille precipiebat ob-
seruabat hester: et ita cūcta faciebat ut

eo tempore solita erat quo eā paruulā
nutriebat. Eo igitur tēpore quo mar-
docheus ad regis ianuā morabatur.
irati sunt bagathan et thares duo eu-
nuchi regis. qui ianitores erāt et i pri-
mo palatij limine residebant: volue-
runtq; insurgere i regem et occidere eū.
Quod mardocheum non latuit. Sta-
timq; nunciauit regine hester: et illa
regi eē nomine mardochei q̄ ad se rem-
detulerat. Quesiū est et inuentum: et
appensus est uterq; eorum in patibulo.
Et iussit regē ut in libro memoriali scri-
beretur: ut pro vita sua aliquid repen-
saret ei. Mandatumq; est historijs ⁊
annalibz traditum coram rege. **C. m.**

Post hec regē assuetus exaltauit a-
man filiū amadathi qui erat de
stirpe agag: et posuit solū eius super
omēs principes quos habebat. Cū-
ctiq; serui regis qui in foribus palatij
versabātur flectebant genua. et adora-
bant aman. Sic enī p̄ceperat eis impe-
rator. Solus mardocheus non flecte-
bat genu. neq; adorabat eum. Cui di-
xerunt pueri regis qui ad fores palatij
residebāt. Cur p̄ter ceteros non obser-
uas mādatum regis? Cūq; hoc cre-
brū dicerēt. ⁊ ille nollet audire: nun-
ciauerūt aman scire cupientes utrum
perseueraret in sententia: dixerat enī
eis se esse iudeū. Quod cum audisset a-
man. et experimēto probasset qd mar-
docheus nō sibi flecteret genu nec se a-
doraret. iratus est valde: et pro nichil-
lo duxit in unū mardocheum mittere
manus suas: audierat enī quod esset
gentis iudee: magisq; voluit omnem
iudeorū qui erant in regno assueri per-
dere nationē. Mense primo cuius vo-
cabulum est nisan. anno duodecimo
regni assueri. missa est soris in veniam

que hebraice dicitur phur corā aman-
quo die et quo mense gens iudeorū de-
beret interfici: et egit mensis duode-
cimus qui vocatur adar. Dixitque aman
regi assuero. Est populus per omnes pro-
uincias regni tui dispersus et a se mu-
tuo separatus. nouis utens legibus et
cerimonijs. insuper et regis scita con-
temnens: et optime nosti quod non repe-
diat regno tuo ut insolescat per licen-
tiam. Si tibi placet decerne ut pereat:
et decem milia talentorum appendam
archarijs gaze tue. Tulit ergo rex anu-
lum quo utebatur de manu sua: et dedit
eum aman filio amadani de progenie
agag hostis iudeorū: dixitque ad eum. Ar-
gentum quod tu polliceris tuum sit: de
populo age quod tibi placet. Vocati-
que sunt scribe regis mense primo nisan
terciadecima die eiusdem mensis: et scri-
ptum est ut iussu aman ad omnes
sattapas regis. et iudices provincia-
rum diuersarūque gentium. ut queque gens
legere poterat et audire. pro varietate
linguarum eorum nomine regis assuerit: et lit-
tere signate ipsius anulo misse sunt per
cursores regis ad uniuersas provincias.
ut occiderent atque delerent omnes iude-
os a puero usque ad senem paruulos et
mulieres. uno die hoc est terciodecimo
mensis duodecimi qui vocatur adar:
et bona eorum diriperent. Summa autem
epistolarum hec fuit: ut omnes provincie
scirent et pararent se ad predictam diem.
Festinabant cursores qui missi erant re-
gis imperium replere. Statimque in su-
lis pependit edictum regis: et aman
celebrante conuiuium. et cunctis iude-
is qui erant in urbe flentibus. **C. m.**

Que cum audisset mardocheus scidit
vestimenta sua: et induit est sac-
co. spargens cinerem capiti: et in platea

medie ciuitatis voce magna dama-
bat ostendens amaritudinem animi
sui: et hoc eiulatu usque ad fores pala-
tij gradientis. Non enim erat licitum
indutum sacco aula regis intrare. In o-
mnibus quoque provinciis oppidis ac lo-
cis ad quod crudele regis dogma peruene-
rat. plandus ingens erat apud iudeos.
ieiunium. ululatus. et fletus. sacco et cinere
multis pro stratu utentibus. Ingressi
autem sunt puelle hester et eunuchi: nun-
ciaueruntque ei. Quod audies consterna-
ta est: et vestem misit ut ablato sacco
indueretur eam. Quam accipere noluit.
Accitoque atach eunuchus quem rex mi-
nistrum ei dederat: precepit ut iret ad
mardocheum et disceret ab eo cur hoc face-
ret. Egressusque atach iuit ad mardoche-
um: et inuenit eum stantem in platea
ciuitatis ante ostium palatii. Qui indi-
cauit ei omnia que acciderant. quomodo
aman promississet ut in thesauros regis
pro iudeorum nece inferret argentum: re-
emplarque edidit quod pendebat in sulis
dedit ei ut regine ostenderet: et moneret
eam ut intraret ad regem. et deprecaretur
eum pro populo suo. Regressus atach
nunciauit hester omnia que mardocheus
dixerat. Que respondit ei: et iussit ut di-
ceret mardocheo. Omnes serui regis
et cuncte que sub ditione eius sunt norunt
provincie. quod siue vir siue mulier non
vocatus interius atrium regis intraue-
rit. absque ulla citatione statim interfi-
ciatur: nisi forte rex auream virgam ad
eum tetenderit. pro signo clementie. atque
ita possit viuere. Ego igitur quomodo
ad regem intrare potero: que triginta
iam diebus non sum vocata ad eum?
Quod cum audisset mardocheus rursum
mandauit hester dicens. Ne putes quod
animam tuam tantum liberes: quia in

domo regis es pre cunctis iudeis. Si
enim nunc sic silueris p alia occasione
liberabuntur iudei: et tu et domus pris
tui peribitis. Et quis nouit utrū idcir
co ad regnū ueneris: ut in tali tempore
parareris? Rursumq; hester hec mar
docheo uerba mandauit. Vade et
congrega omnes iudeos quos in su
lis repereris: et orate pro me. Non co
medetis et non bibatis tribus diebus
et tribus noctibus. et ego cū ancillis
meis similiter ieiunabo: et tunc ingre
diar ad regem contra legem faciens
non uocata. tradensq; me morti et
periculo. Quia itaq; mardocheus et fe
cit omnia que hester preceperat. **Cv.**

Die autem tercio induta est hester re
galibus uestimentis: et stetit in
atrio domus regie quod erat interius
contra basilicā regis. Et ille sedebat
sup soliu suum in consistorio palatii
contra ostiū domus. Cumq; uidisset
hester reginā stantem placuit oculis
eius: et extendit otea eam uirgā aure
am quā tenebat manu. Que accedēs
osculata est summitatē uirge eius: di
xitq; ad eam rex. Quid uis hester regi
na? Que est petitio tua? Etia si dimi
diam partem regni petieris dabitur ti
bi. At illa respōdit. Si regi placet ob
secro ut uenias ad me hodie et aman
tecū ad conuiuiū qd parauī. Statim
q; rex. uocare inquit cito aman ut he
ster obediat uolūtati. Venerunt itaq;
rex et aman ad cōuiuiū qd eis regina
parauerat. Dixitq; ei rex postq; uinū
biberat habundanter. Quid petis ut
detur tibi et p qua re postulas? Etia
si dimidiā partē regni mei petieris im
petrabis. Cui respondit hester. Peti
tio mea et pces sunt iste Si inueni in
conspectu regis gratiā. et si regi placet

ut det michi quod postulo et meā im
pleat petitionem: ueniat rex et aman
ad cōuiuiū qd parauī eis: et cras apre
am regi uoluntatem meā. Egressus ē
itaq; illo die amā let⁹ et alacer. Cumq;
uidisset mardocheū sedentem ante fo
res palatii. et nō solū non assurrexisse
sibi sed nec motū quidē de loco sessio
nis sue. indignatus est valde: et dissi
mulata ira rēsus i domū suā conuo
cauit ad se amicos suos et zares uxo
rem suam: et reposuit illis magnitudi
nem diuitiarū suarū filiorūq; turbam:
et quanta eū gloria sup omnes princi
pes et seruos suos rex eleuasset. Et post
hec ait. Regina q; hester nullū aliū uo
cauit ad conuiuiū cū rege preter me: a
pud quā etiam cras cū rege pransur⁹
sum. Et cū hec omnia habeam nichil
me habere puto q; diu uidero mardoche
um iudeū sedentem ante fores regias.
Respondēruntq; ei zares uxor eius. et
ceteri amici. Qube parari ecclā trabē
habentem altitudinis quinquaginta
cubitos: et dic mane regi ut appendat⁹
sup eā mardoche⁹: et sic ibis cū rege le
tus ad conuiuiū. Placuit ei cōsiliū:
et iussit ecclā parari crucē. **Cvi.**

Modem illā duxit rex i somnē: ius
sitq; sibi afferi hīstorias et an
nales priorū temporū. Que cum illo
presente legerentur: uentū est ad illum
locū ubi scriptū erat quomodo nunci
asset mardocheus insidias bagathā
et thares eunuchorū. regem assuerū in
gulare cupiētium. Qd cū audisset rex
ait. Quid pro hac fide honoris ac pre
mij mardocheus consecut⁹ est? Dixe
runt ei serui illius ac ministri. Nichil
ominino mercedis accepit. Statimq;
rex. quis ē inquit i atrio? Aman quip
pe interius atriu dom⁹ regie intrauerat.

ut suggereret regi et iuberet mardocheum affigi patibulo quod ei fuerat preparatum. Responderunt pueri. Aman stat in atrio. Dixitque rex. Ingrediamur. Cumque esset ingressus ait illi. Quid debet fieri viro quem rex honorare desiderat? Cogitans autem in corde suo aman et reputans quod nullum alium rex nisi se vellet honorare. respondit homo quem rex honorare cupit debet indui vestibus regis et imponi super equum qui de sella regis est. et accipere regium diadema super caput suum: et primum de regis principibus ac tyrannis teneat equum eius: et per plateam civitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabitur quicumque rex voluerit honorare. Dixitque ei rex. festina et sumpta stola et equo fac ut locutus es mardocheo iudeo qui sedet ante fores palatii. Cave ne quicquam de his que locutus es pretermittas. Tulit itaque aman stolam et equum: indutumque mardocheum in platea civitatis. et impositum equo precedebat atque clamabat. Hoc honore condignus est quicumque rex voluerit honorare. Reversusque est mardocheus ad ianuam palatii: et aman festinavit ire in domum suam lugens. et aperto capite: narravitque zares uxori sue et amicis omnia que evenissent sibi. Cui responderunt sapientes quos habebat in consilio et uxores eius. Si de semine iudeorum est mardocheus ante quem cadere cepisti. non ei poteris resistere: sed cades in conspectu eius. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis: et cito eum ad convivium quod regina paraverat pergere compulerunt. **C. vii.** Intrauit itaque rex et aman ut biberet cum regina. Dixitque ei rex etiam secunda die postquam vino incaluerat. Que est petitio tua hester ut des tibi: et quid vis fieri?

Etiam si dimidia parte regni mei petieris impetrabis. Ad quem illa respondit. Si inveni gratiam in oculis tuis o rex et si tibi placeat: dona michi animam meam pro qua rogo. et populum meum pro quo obsecro. Traditi enim sumus ego et populus meus ut coteramur iugulmur et pereamus. Atque utinam in servos et famulas venderemur esset tolerabile malum et gementis tacerem: nunc autem hostis noster est cuius crudelitas reducat in regem. Respondensque rex assuerus ait. Quis est iste et cuius potentie. ut hec audeat facere? Dixitque hester. Hostis et inimicus noster pessimus iste est aman. Quod ille audiens ilico obstupuit: vultum regis et regine ferre non sustinens. Rex autem surrexit iratus: et de loco convivii intrauit in ortum arboribus consitum. Aman quoque surrexit ut rogaret hester reginam pro anima sua: intellegit enim a rege paratum sibi malum. Cum reuersus esset de orto nemoribus consito. et intrasset convivii locum: reperit aman super lectum corruisse in quo iacebat hester. et ait. Etiam reginam vult opprimere me presente in domo mea. Secundum verbum de ore regis egerat: et statim operuerunt faciem eius. Dixitque arborea unus de eunuchis qui stabant in ministerio regis. En lignum quod paraverat mardocheo qui locutus est pro rege. Stat in domo aman. habes altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex. Appendite eum in eo. Suspensus est itaque aman in patibulo quod paraverat mardocheo: et regis ira requieuit. **C. viii.** Die illo dedit rex assuerus hester regine domum aman aduersarii iudeorum: et mardocheus ingressus est ante faciem regis. Confessa est enim ei hester. quod esset pater suus. Tulitque

regem anulū quem ab aman recipi iuss-
erat. et tradidit mardocheo. Hester au-
tem constituit mardocheū sup domum
suam. Nec hīs cōtenta p̄didit ad pe-
des regis: fleuitq; et locuta ad eū ora-
uit ut maliciā aman agagite ⁊ ma-
chinationes ei⁹ pessimas quas reco-
gitauerat contra iudeos. iuberet irritas fi-
eri. At ille ex more sceptrū aureū pre-
tendit manu quo signū clemētie mon-
strabat. Illaq; cōsurgens stetit ante eū.
et ait. Si placet regi ⁊ si inueni gratiā
in oculis ei⁹ et deprecatio mea nō ei vi-
detur esse contraria: obsecro ut nouis
epistolis veteres aman littere insidia-
toris ⁊ hostis iudeorū. quibz eas in cun-
ctis regis provinciis perire p̄ceperat
corrigatur. Quomodo enim potero su-
stinere necem et interfecionē ppli mei?
Responditq; rex assuerus hester regine
et mardocheo iudeo. Domum aman
concessi hester et ipm iussi affigi cruci:
q̄a ausus est manū mittere in iudeos.
Scribite ergo iudeis sicut vobis pla-
cet ex regis nomine: signātes litteras
anulo meo. Hec enī cōsuetudo erat. ut
epistolis q̄ ex regis nomine mitteban-
tur et illius anulo signate erāt nemo
auderet contradicere. Accitisq; scribis
et librariis regis. erat autem tempus
tercij mensis qui appellat liban: vice-
sima et tertia illi⁹ die scripte sūt episto-
le ut mardocheus voluerat ad iudeos
et ad principes. procuratoresq; et iu-
dices. qui centūviginti septē puincijs
ab india usq; ethiopiam p̄sidebant:
provincie atq; puincie. p̄plo et popu-
lo. iuxta linguas et litteras suas: ⁊ iu-
deis p̄ut legere poterāt et audire. Ipse
q; epistole que ex regis noīe mitteban-
tur. anulo illius obsignate sūt et mis-
se p̄ veredarios: q̄ per omnes puincias

discurrētes. veteres litteras nouis nun-
cijs preuenirent. Quibus imperauit
rex. ut conueniret iudeos per singulas
ciuitates. et in unū precipere congregari.
ut starent p̄ animabz suis: et omnes
inimicos suos cum cōiugibus
ac liberis. et omnis domibus interfi-
cerent atq; delecent. Et constituta ē per
omnes provinciās una ultionis dies.
id est terciadecima die mensis duode-
cimi adar. Summaq; epistole fuit ut in
omnibz terris ac pplis qui regis assue-
ri subiacebant imperio: notū fieret pa-
ratos esse iudeos ad capiendā vindi-
ctam de hostibus suis. Egressiq; sunt
veredarij celeres nūcios perferentes: et
edictum regis p̄pendit in suis. Mar-
docheus aut de palatio et de cōspectu
regis egrediens fulgebat vestibz regis
iacinthinis videlicet et acinīs: coronā
auream portans capite. et amictus se-
rico pallio atq; purpureo. Omnisq; ci-
uitas exultauit atq; letata est. Iudeis
aut noua lux oriri visa est: gaudium.
honor. et tripudium. Apud omnes
populos vrbes atq; provincias quo-
cunq; regis precepta veniebant. mira
exultatio epule atq; conuiuia et festus
dies: intantum ut alterius plures gen-
tis et sede eorū religioni et ceremonijs
iungerentur. Gradis enim cūdos iu-
daici nominis terror inuaserat. **C. IX.**
gitur duodecimi mensis quem adar
vocari ante iam dixim⁹. terciadecima
die quādo cūctis iudeis interfecio pa-
rabatur et hostes eorū inhiabant san-
guini. versa vice iudei superiores esse
reperunt. et se de aduersarijs vindica-
re. Congregatiq; sunt per singulas ci-
uitates. et oppida et loca. ut extenderet
manū cōtra inimicos ⁊ p̄secutores su-
os. Nullusq; ausus est resistere eo qd

omnes populos magnitudinis eorum
formido penetraret. Nam et provin-
ciarum iudices duces et procuratores.
omnisque dignitas que singulis locis
et operibus preerat. retollebant iudeos
timore mardochei: quem principem esse
palatii et plurimum posse cognouerant.
Fama quoque nominis eius crescebat quo-
tidie: et per cunctorum ora volitabat.
Itaque percussit iudei inimicos suos
plaga magna et occiderunt eos. red-
dentes eis quod sibi parauerant facere: in-
tantum ut etiam in suis quingentos viros
interficeret. extra decem filios aman a-
gagite hostis iudeorum. Quorum ista sunt
nomina: pharсандathan et delphon
et esphata et phorata et adalia et ari-
datha et epherielcha arisai et aridai
et uaisatha. Quos cum occidissent preda
de substantiis eorum tangere noluerunt.
Statimque numerus eorum qui occisi erant
in suis ad regem relatus est. Qui dixit
regine. In urbe suis interfecerunt iudei
quingentos viros. et alios decem fili-
os aman: quantum putas eos exercere
cedem in vniuersis prouinciis? Quid ul-
tra postulas: et quid vis ut fieri iubeas?
Cui illa respondit. Si regi placet de-
potestas iudeis. ut sicut fecerunt hodie
in suis sic et cras faciant: et decem filii
aman in patibulis suspendantur. Pre-
cepit rex ut ita fieret. Statimque in suis
pependit edictum: et decem filii aman
suspendi sunt. Congregatis iudeis quar-
tadecima die mensis adar interfedi sunt
in suis trecenti viri: nec eorum ab illis
direpta substantia est: sed et per omnes
provincias. que ditioni regis subia-
cebant pro animabus suis steterunt
iudei. interfedis hostibus ac persecutoribus
suis: intantum ut septuagintaquingenta
milia occisorum implerentur. et nullus

de substantiis eorum quicquam contingeret.
Dies autem tertiusdecimus mensis adar
unus apud omnes interfecionis fuit:
et quartadecima die cedere desierunt.
Quem constituerunt esse solemnem: ut
in eo omni tempore deinceps vacarent epu-
lis gaudio atque conuiuiis. At hi qui
in urbe suis cedere exercebant tertio de-
cimo et quartadecimo die eiusdem men-
sis in cedere uelati sunt: decimo quinto
autem die percutere desierunt. Et idcirco e-
undem diem constituerunt solemnem
epularum atque leticie. Hi vero iudei qui
in oppidis non muratis ac villis mor-
rabantur. quartadecimum diem mensis
adar conuiuiorum et gaudii decreuerunt:
ita ut egularent in eo et mittant sibi mu-
tuo partes epularum et ciborum. Scripsit
itaque mardocheus omnia hec. et litte-
ris comprehensa misit ad iudeos qui
in omnibus regis prouinciis mora-
bantur: tam in vicino positis quam pro-
cul: ut quartadecimam et quintade-
cimam diem mensis adar pro festis sus-
ciperent. et reuertente semper anno sole-
mni honore celebrarent: quia in ipsis
diebus se uicti sunt iudei de inimicis suis.
et ludus atque tristitia in hilaritate gau-
diumque conuersi sunt: essentque dies isti
epistolarum atque leticie. et mitterent sibi in-
uicem ciborum partes: et pauperibus mu-
nuscula largirentur. Susceperuntque iu-
dei in solemne ritum cuncta que eo tempore
facere ceperant: et que mardocheus litte-
ris facienda mandauerat. Aman enim
filius amadani stirpis agag hostis et
aduersarius iudeorum cogitauit contra
eos malum. ut occideret illos atque deleteret:
et misit phur quod nostra lingua vertit
in sortem: et postea ingressa est hester
ad regem obsecrans ut conatus eius
litteris regis irriti fieret: et malum quod

contra iudeos cogitauerat reuelleretur
in caput eius. Deniq; et ipm et filios
eius affixerūt cruci: atq; eē illo tēpore
dies isti appellati sunt phurim id est
sortium: eo qđ phur id est sortis ī urnā
missa fuerit. Et cuncta que gesta sunt
epistole id est libri huius volumine
continentur: queq; sustinuerint et que
deinceps in mutata sint. suscepērūt iu-
dei sup se et semen suū. et super cunctos
qui religioni eorū voluerint copulari:
ut nulli liceat duos hos dies absq;
solemnitate trāsigere quos scriptura
testatur: et cetera eēpetūt tempora an-
nis sibi iugiter succedentibz. Isti sunt
dies quos nulla unq; deleuit obliuio.
et per singulas generationes cūde in
toto orbe puincie celebrabunt: nec est
ulla ciuitas in qua dies phurim id ē
sortium nō obseruent a iudeis. et ab e-
orum pgenie que hīs cetimonis ob-
ligata est. Scripserūtq; hester regina
filia abiahil et mardocheus iudeus e-
tiam scđam epistolā. ut omni studio
dies ista solennis sanxiretur in poste-
rum. Et miserūt ad omnes iudeos qui
in centūingintiseptem puincijs regis
assueri versabant. ut haberent pacem
et susciperēt veritatē. obseruātes dies
sortiū: et suo tpe cū gaudio celebrarēt.
sicut cōstituerat mardocheus et hester.
Et illi obseruāda suscepērūt a se et a se-
mine suo ieiunia. atq; clamores et sor-
tium dies: et omnia que libri hui⁹ qui
vocat hester historia continent. **C. x.**
Re vero assuerus omēm terrā et
cunctas maris insulas fecit tri-
butarias: cuius fortitudo et imperiū
et dignitas atq; sublimitas qua eēal-
tauit mardocheum scripta sūt in libri
medorū atq; persarū: et quomō mar-
docheus iudaici generis secundus a

rege assueto fuerit et magis apud iu-
deos. et acceptabilis plebi fratru suorū.
querens bona ppro suo. et loquens ea
que ad pacem seminis sui pertinerent. *Verba jeronimi:*
Que habentur in hebreo plena fide eē-
pressi: hec aut que secūtur scripta repx-
ri in editione vulgata que grecorū lin-
gua et litteris cōtinent: et interim post
finem libri hoc capitulū ferebatur. qđ
iuxta consuetudinem nostrā obelo id
est veru pnotauim⁹. Dixitq; mardoche-
us. A deo facta sūt ista. Recordatus sū
somnia qđ videram hec eadem signifi-
cantis: nec eorū quicquā irritum fuit.
Paruus fons qui creuit in flumē et
in lucem solēq; conuersus est. et in a-
quas plurimas redundauit. hester ē:
quam rex accepit uxore et voluit esse
reginā. Duo autē dracones ego sum
et aman. Venies que cōuenerant. hī
sunt qui conati sunt delere nomen iu-
deorum. Vens aut mea isrl est que cla-
mauit ad dñm: et saluū fecit dñs po-
pulum suū. liberauitq; nos ab omibz
malis. et fecit signa magna atq; por-
tenta inter gentes: et duas sortes esse
precepit. unam ppli dei et alteram cun-
darū gentium. Venitq; utraq; sortis in
statutū eē illo iam tempore corā deo
uniuersis gentibus: et recordatus est
dñs ppli sui. ac misert⁹ hereditatis sue.
Et obseruabūtur dies isti ī mēse adar
quartadecima et quintadecima die e-
iusdē mēis. cū omni studio et gaudio ī
unū retum ppli congregati in cūctas de-
inceps generationes ppli israhel. **C. xi.**
Anno quarto regnantibz ptolo-
meo et cleopatra. attulerūt dosi-
theus qui se sacerdotem et leuitici gene-
ris ferebat. et ptolomeus fili⁹ eius hāc
epistolam phurim: quā dixerūt inter-
pretatū esse lisimachū ptolomei filiū

in iherusalem. Hoc q; principiu erat
in editione vulgata: qd nec in hebreo
nec apud ullu fertur interpretum. An-
no secundo regnante artaxerxe maxi-
mo. prima die mensis nisan: vidit so-
mnium. mardocheus filius iaheri fi-
lij semei. filij cis de tribu beniamin. ho-
mo iudeus qui habitabat in urbe su-
sis: vir magnus. et inter primos aule
regie. Erat aut de eo numero captiuo-
rum quos traxerat nabuchodonoso-
sor rex babilonis de iherusalem cum ie-
ronia rege iuda: et hoc eius somnium
fuit. Apparuerunt voces et tumultus.
tonitrua et terre motus et conturbatio
sup terrā: et ecce duo dracones magni
paratiq; contra se in plium: ad quorū
clamore cūde concitate sūt nationes.
ut pugnarent contra gentē iustorum.
Fuitq; dies illa tenebrarū et discrimi-
nis. tribulationis et angustie. et ingēs
formido sup terrā. Conturbataq; est
gens iustorū timentiu mala sua et pre-
parata ad mortem. Clamaueruntq;
ad deū: et illis vociferantibz fons par-
uus creuit in fluuiū maximum. et in
aquas plurimas redundauit. Lux et
sol ortus est et humiles exaltati sunt.
et deuorauerunt inditos. Quod cum
vidisset mardocheus et surrexisset de
stratu. cogitabat quid deus facere vel-
let: et fixū habebat in animo scire cu-
piēs quid significaret somnium. **C. xii**

Morabatur aut eo tempore in au-
la regis. cū bagatha et thara eu-
nuchis regis qui ianitores erāt pala-
tij. Cūq; intellegisset cogitationes eorū
et curas diligentius prouideret: didicit
qd conarent in regem artaxerxen ma-
nus mittere: et nūciauit super eo regi.
Qui de utroq; habita questione. con-
fessos iussit duci ad mortem. Rex aut

quod gestū erat scripsit in commenta-
rijs. Sed et mardocheus rei memoriā
litteris tradidit. Precepitq; ei rex ut in
aula palatij moraretur. datis ei pro de-
latione muneribz. Anno vero filius
amadathi bugeus erat gloriosissim⁹
corā rege: et voluit nocere mardocheo
et ppo eius pro duobus eunuchis re-
gis qui fuerāt interfecti. ^{# vā ieronim⁹} Huc usq; pro-
enium. Que secunt in eo loco posita
erant ubi scriptū est in volumine et di-
ripuerūt bona vel substantias eorum.
Que i sola vulgata editione reperim⁹.
Epistole aut hoc exēplar fuit. **C. xiii.**

Rex maximus artaxerxes ab in-
dia usq; ethiopiā centūviginti-
septem provincias principibus et du-
cibus. qui eius imperio subiecti sūt sa-
lutem. Cū plurimis gentibus impera-
rem. et uniuersum orbem mee ditioni
subiugassem: volui nequaquā abuti
potentie magnitudine. sed clemētia et
lenitate gubernare subiectos: ut absq;
ullo terrore vitā silentio transigentes.
optata cūdis mortalibus pace frueren-
tur. Querente aut me a cōsiliarijs me-
is quomō posset hoc impleri: unus q;
sapientia et fide ceteros precellebat. et
erat post regem scōs aman nomine.
indicauit michi in toto orbe terrarum
populū esse dispersum qui nouis ute-
retur legibus: et contra omniū gentiū
cōsuetudinem faciens. regū iussa con-
temneret: et uniuersarū concordia nati-
onum sua dissensione violaret. Quod
cum didicissemus. vidētes unam gen-
tem rebellem aduersus omne hominū
genus peruersis uti legibus. nostrisq;
iussionibus contraire. et turbare sub-
iectarum nobis provinciarū pacē atq;
concordiā: iussim⁹ ut quoscūq; aman
qui omnibus provincijs prepositus

hett.

est et scis a rege. et quem patris loco
colimus monstrauerit. cum coniugibus
ac liberis deleantur ab inimicis suis
nullusque eorum misereatur. quattodecima
die duodecimi mensis adar anni presentis:
ut nepharii homines uno die ad infe-
ros descendentes. reddant imperio nostro
pacem quem turbauerant. *¶* Iuxtaque ex-
emplar epistole. Que secuntur post e-
um locum scripta repperi ubi legitur.
pergensque mardocheus fecit omnia que
ei mandauerat hester: nec tamen habetur
in hebraico et apud nullum penitus
feruntur interpretum. Mardocheus autem
deprecatus est dominum. memor omnium
operum eius et dixit. Domine domine rex
omnipotens. in ditione enim tua cuncta
sunt posita: et non est quod possit tue resiste-
re voluntati. si decreueris saluare israel.
Tu fecisti celum et terram et quicquid celi
ambitu continetur dominus omnium es. nec
est qui resistat maiestati tue. Cuncta no-
sti et scis quia non pro superbia et con-
tumelia et aliqua glorie cupiditate fe-
cerim hoc. ut non adorarem amantissi-
mum: libenter enim pro salute israel
etiam vestigia pedum eius deosculari pa-
ratus essem: sed timui ne honorem
dei mei transferrem ad hominem. et ne
quemquam adorarem recepto deo meo.
Et nunc domine rex deus abraham
miserere populi tui: qui volunt nos
inimici nostri perdere et hereditatem tu-
am delere. Ne despicias partem tuam
quam redemisti de egipto. Exaudi de-
precationem meam et propicius esto
forti et furoculo tuo: et conuertere luctum
nostrum in gaudium. ut uiuentes laudemus
nomen tuum domine: et ne claudas ora te ca-
nentium. Omnis quoque israel pari mente
et obsecratione clamauit ad dominum: eo
quod eis certa mors impenderet. *C. xiii.*

Hester quoque regina confugit ad
dominum pauens periculum quod immi-
nebat. Cumque deposuisset vestes regi-
as. fletibus et luctu apta indumenta
suscepit: et pro uigentis uariis cinere
et stercore impleuit caput. et corpus
suum humiliauit ieiuniis: omniaque lo-
ca in quibus ante letari consueuerat rei-
nium laceratione compleuit. Et depreca-
batur dominum deum israel dicens. domine mihi qui
rex noster es solus adiuua me solita-
riam: et cuius preter te nullus auxilia-
tor est alius. Periculum meum in manibus
meis est. Audiui a patre meo quod tu do-
mine tulisses israel de cunctis gentibus.
et patres nostros ex omnibus retro ma-
ioribus suis. ut possideres hereditatem
sempiternam: fecisti que eis sicut locutus es.
Peccauimus in conspectu tuo: et idcirco
tradidisti nos in manus inimicorum
nostrorum. Colimus enim deos eorum.
Iustus es domine. Et nunc non eis sufficit
quod durissima nos opprimunt seruitu-
te: sed robur manuum suarum ydolorum
potentie deputantes uolunt tua muta-
re promissa. et delere hereditatem tuam:
et claudere ora laudantium te. atque extin-
guere gloriam templi et altaris tui: ut
aperiant ora gentium et laudent ydolo-
rum fortitudinem. et predicent carna-
lem regem in sempiternum. Ne tradas
domine sceptrum tuum hijs qui non sunt. ne
rideant ad ruina nostram: sed conuer-
te consilium eorum super eos. et eum qui in
nos cepit seruire disperde. Memoro do-
minue et ostende te nobis in tempore tri-
bulationis nostre: et da michi fiduciam
domine rex deorum et uniuerse potestatis: tri-
bue sermonem compositum in ore meo in
conspectu leonis. et transfer cor illius
in odium hostis nostri: ut et ipse pere-
at et ceteri qui ei consentiunt. Nos autem

libera in manu tuā: et adiuua me nul-
lū aliū auxiliū habētem nisi te dñe. q̄
habes omnīū scientiā. et nosti quia
oderim gloriā iniquorū: et detester cu-
bile in circūforū et omīs alienige-
ne. Tu scis necessitatem meā quod ab-
omīner signū superbie. et glorie mee
qd̄ est sup caput meū in diebus ostē-
tationis mee: et detester illud q̄si pau-
num menstruare. et non porē in diebz
silentij mei: et quod nō comederim in
mensa aman. nec michi placuerit con-
uiuīum regis. et nō biberim vinū liba-
minū: et nunq̄ locuta sit ancilla tua
ex quo huc trāslata sū usq; i presentē
diē. nisi in te dñe deus abrahā. Deus
fortis super omnes exaudi vocem ea-
rum qui nullam aliam spem habent
et libera nos de manu iniquorum: et
erue me a timore meo. Hec q̄ addita
repperi in editione vulgata. **C. xv**

Et mandauit ei hant dubiū quin
hett mardocheus. ut ingrede-
retur ad regem: ut rogaret pro popu-
lo suo et p̄ patria sua. Memorare in-
quit dies humilitatis tue. quomodo
nutrita sis in manu mea: quia aman
scis a rege locut⁹ est extra nos in mor-
tem: et tu inuoca dñm et loquere regi
pro nobis. et libera nos de morte. Nec
non et ista que subdita sūt. Die autē
tercio deposuit uestimenta ornat⁹ hui⁹
et circūdata est gloria sua. Cūq; regio
fulgeret habitu et inuocasset omnium
redorē et saluatorem deū: assumpsit
duas famulas. et sup vnā quidē inni-
tebatur quasi pre delicijs. et nimia te-
neritudine corp⁹ suū ferre nō sustinēs:
altera aut famularū sequebat dñam
defluentia in humū indumēta susten-
tans. Ipsa aut roseo colore vultū per-
fusa. et gratis ac nitentibz oculis tristē

relabat animū. et nimio timore con-
tradum. Ingressa igitur cuncta per or-
dinem ostia stetit cōtra regem. ubi ille
residebat sup solū regni sui. induc⁹ ve-
stibus regijs auroq; fulgens et precio-
sis lapidibus: eratq; terribilis aspectu.
Cūq; eleuasset faciē et ardentibz ocu-
lis furorē pectoris indicasset: regina
corruit et in pallorem colore mutato.
lassum sup ancillulam reclinauit ca-
put. Conuertitq; deus spiritū regis in
māsuētinē: et festinus ac metuens
egressus de solio et sustentās eā vlnis su-
is donec rediret ad se. hīs verbis blan-
diebatur. Quid habes hett? Ego sū
frater tuus noli metuere. Non morie-
ris. Non enī pro te sed pro omībz hec
lē constituta est. Accede igit et tange
sceptū. Cūq; illa reticeret. tulit aureā
virgā et posuit sup collū eius: et oscu-
latus est eam et ait. Cur michi non lo-
queris? Que respondit. Vidi te dñe
quasi angelū dei: et conturbatum est
cor meū pre timore glorie tue. Valde
enī mirabilis es dñe: et facies tua ple-
na est gratia. Cūq; loqueret⁹ rursus
corruit et pene reanimata est. Rex aut
turbabatur et omnes ministri ei⁹ con-
solabātur eum. Exemplar epistole re-
gis artaxerxis quā p̄ iudeis ad tota
regni sui puīcias misit: qd̄ et ipm in
hebraico volumine nō habet. **C. xvi.**

Rex magn⁹ artaxerxis ab india
usq; ethiopiā centūviginti septē
provincias ducibus ac principibus.
qui nosti iussioni obediūt: salutē di-
xit. Multi bonitate principū et hono-
re qui i eos collatus est abusi sunt in
superbiā: et nō solū subiectos regibus
nituntur opprimere. sed datā sibi glo-
riam nō ferentes in ipos qui dederunt
moliūtur insidias. Nec contenti sunt

gratias nō agere beneficijs. et huma-
nitatis i se iura violare: sed dei q̄ cun-
da cernentis arbitrantur se posse fuge-
re sententiā. Et intantū uelanie pro-
ruperunt ut eos quī cuncta sibi officia
diligenter obseruāt. et ita cūcta agunt
ut omniū laude digni sint. mendati-
orum cuniculis conentē subuerrere: dū
aures principū simplices eē sua natu-
ra alios estimātes callida fraude deci-
piunt. Que res et eē veteribus p̄batur
hīstorijs. et eē hīs que gerūtur quoti-
die: quomō malis quorundā sugge-
stionibus regū studia deprauent. Un-
de providendū est paci omnium pro-
uinciarū. Nec putare debetis si diuīsa
iubeam⁹ eē animū nostrū uenire leuita-
re: sed pro qualitate et necessitate tem-
porum. ut rei publice possit utilitas
ferre sententiā. Et ut manifestius qd̄
dicimus intelligatis. aman fili⁹ ama-
dathi et animo et gente macedo alie-
nusq; a persarū sanguine. et pietatem
nostram sua crudelitate cōmaculans.
peregrin⁹ a nobis susceptus est: et tan-
tam in se eēperius humanitatē ut pa-
ter noster uocaretur et adoraret ab o-
mnibz post regem sc̄is: qui intantū
arrogantie tumore sublat⁹ est ut re-
gno priuare nos niteretur et sp̄ritu.
Nam mardocheum cui⁹ fide et benefi-
cijs uiuim⁹ et consortē regni nostri he-
ster. cū omī gēte sua nouis quibuscūq;
atq; inauditis machinis eēperit in
mortem: hoc cogitās ut illis infestis
insidiaretur nostre solitudinī. ⁊ regni
persarum transferret in macedonas.
Nos aut a pessimo mortalī iudeos
necī destinatos. in nulla penit⁹ culpa
reperimus: sed e contrario iustis uten-
tes legibus et filios altissimi et maxi-
mū semperq; uiuentis dei. cui⁹ beneficio

et patribz nostris. et nobis regnū est
traditū et usq; hodie custodit. Unde
eas litteras quas sub nomine nro ille
direxerat sciatis esse irritas. Pro quo
scelere ante portas hui⁹ urbis id est su-
lis. et ip̄e qui machinatus est et omīs
cognatio eius pendet in patibulis: nō
nobis sed deo reddēte ei quod meruit.
Hoc aut edictū qd̄ nunc mittimus in
cūctis urbibus p̄ponatur. ut liceat iu-
deis uti legibz suis: quibz debetis esse
amminiculo ut eos qui se ad necem e-
orum parauerant possint interficere.
terciadecima die mensis duodecimi q̄
uocatur adar. Hanc em̄ diem deus o-
mnipotens meroris et ludus eis uer-
tit i gaudiū. Unde et uos inter ceteros
festos dies. Hanc habitote diē. et cele-
brate eam cū omni leticia: ut et in po-
sterū cognoscantur omēs qui fideliter
persis obediūt dignā pro fide recipere
mercedem: qui aut insidiant regno e-
orum petire p̄ scelere. Omnis aut pro-
uincia et ciuitas q̄ noluerit solēnitatis
hui⁹ esse particeps gladio et igne pere-
at: et sic deleatur ut non solū homini-
bus sed etiam inuia bestijs sit in sen-
pitemum. pro eēemplo contemptus
et inobediētie. *Incipit prolog⁹*

In librum iob Gregori
Oregor per singulos scriptu-
re diuine libros aduersa-
riorū respondere maledi-
ctis. qui interpretationem
meam reprehensionē septuaginta in-
terpretum criminatur: q̄si nō et apud
grecos aquila summachus et theodo-
cion. uel uerbū e verbo uel sensum e sen-
su uel eē utroq; cōmixtum ⁊ medie tem-
peratum. genus translationis eēpres-
serint: et omnia ueteris instrumenti
uolumina origenes obliis asteriscisq;

distinuerit. quos uel additos uel theodotione sumptos translationi antiq̃ inseruit: probans defuisse qđ additū est. Discat igitur obtrudatores mei recipere in toto qđ in partibz susceperūt: aut interpretationē meā cum asteriscis suis radere. Neq; enim fieri potest ut quos plura intermisisse susceperit. nō eosdē etiam in quibusdā errasse fateantur. precipue i iob: cui si ea que sub asteriscis addita sūt subtraxeris pars maxima deturbabitur: et hoc dūtaxat apud grecos. Ceterum apud latinos ante eam translationē quā sub asteriscis et obelis nuper edidimus. septingenti ferme aut octingenti uersus desunt: ut decurtat⁹ et lacerat⁹ corrosusq; liber feditate sui publice legentibz prebeat. Nec autē trāslatio nullū de ueteribus sequitur interpretē: sed ex ipso hebraico arabicoq; syriaco et interdū syro. nūc uerba nūc sensus. nunc simul utrūq; resonabit. Obliqu⁹ enī apud hebreos totus liber fertur et lubricus: et qđ greci rethores uocant scematis metos. dūq; aliud loquit⁹ aliud agit. Ut si uelis anguillā uel muremulā stridis tenere manibz. quāto fortius preseris tanto citius elabit⁹. Memini me ob intelligentiam hui⁹ voluminis liddeum quēdam p̃ceptorem. qui apud hebreos prim⁹ haberi putabatur. nō paruis redemisse nūmis: cuius doctrina an aliquid p̃fecerim nescio. Hoc u-num scio nō potuisse me interpretari. nisi qđ ante intellexeram. A principio itaq; voluminis usq; ad uerba iob. apud hebreos prosa oratio est. Porro a uerbis iob in quibz ait. pereat dies in qua natus sum. et nox in qua dictū est cōceptus est homo. usq; ad illum locū ubi ante finē voluminis scriptū

est. idcirco ipse me reprehendo et ago penitentia in fauilla et cinere. Exametri uersus sunt. Dactilo spondeoq; currentes: et ppter lingue ydionia crebro recipientes et alios pedes. nō earūdem syllabarū sed eorūdem temporū. Interdū quoq; richmus ipse dulcis et tumulus fertur numeris lege resolutis qđ metrici magis quā simplex lector intelligūt. A supradicto aut uersu usq; ad finem libri paruū comma qđ remanet prosa oratione cōtegitur. Quod si cui uidet⁹ incredulum metra scilicet esse apud hebreos. et i morem nostri flacci greciq; pindari et alchei et sapho uel psalterium uel lamentationes ieremie. uel omnia ferme scripturarū cātica comprehendī: legat philonē iosephum origenem. cesariensem eusebium: et eorū testimonio me uerū dicere comprobabit. Audiāt quapropter canes mei idcirco me in hoc volumine laborasse. nō ut interpretationē antiquā reprehenderē: sed ut ea que in illa aut obscura sunt aut omīssa. aut certe scriptorū uicio deprauata. manifestiora nra interpretatione fierent: qui et hebreum scemone ex parte didicimus. et in latino pette ab ipsis cunabulis inter gramaticos et rethores et philosophos detriti sumus. Quod si apud grecos post septuaginta editionem. iam cristi euangelio choruscante iudeus aquila et simmachus ac theodotion iudaizantes heretici sūt recepti. qui multa misteria saluatoris subdola interpretatione celarunt: et tamē in exaplois habentur apud ecclesias. et replanātur ab ecclesiasticis uiris: quāto magis ego cristianus et de parentibus cristianis natus. et uexillū crucis in mea fronte portans. cui⁹ studiū fuit omīssa repetere.

depravata corrigere. et sacramenta ec-
clesie puro et fidei aperire sermone: uel
a fastidiosis uel a malignis lectoribus
non debeat reprobare. Habeant qui vo-
lunt veteres libros uel in membranis
purpureis. auro argenteoque descriptos:
uel uncialibus ut uulgo aiunt litteris
onera magis reuerata quam codices:
dummodo michi meisque permittant pau-
peres habere redulas. et non tam pul-
cros codices quam emendatos. Ultra-
que autem editio et septuaginta iuxta
grecos et mea iuxta hebreos. in latinum
meo labore translata est. Eligat unus-
quisque quod uult: et studiosum me magis
quam malivolum probet. *Alius prologus*

Si autem fuscillam iunco texerem
aut palmarum folia compli-
carem aut in sudore uultus
mei comederem panem. et
uentris opus sollicita mente pertrada-
rem: nullus morderet nemo reprehen-
deret. Nunc autem quia iuxta sententiam
saluatoris uolo operari cibum qui non
perit et antiquam diuinorum voluminum
uiam sentibus uirgulisque purgare:
error michi geminus infigitur. corre-
ctor uiciorum falsarius uocor. et errores
non auferre sed serere. Tanta est enim
ueritatis consuetudo ut etiam confessa
plurisque uicia placeant: dum magis pul-
cros uolunt habere codices quam emen-
datos. Quapropter o fratres dilectis-
simi unicum nobilitatis et humilitatis
exemplar et pro flabello calatis spor-
tellisque munusculis monachorum. spiri-
tualia hec et mansura dona suscipite:
ac beatum iob qui adhuc apud latinos
iacebat in stercore et uermibus scatebat
errorum. integrum et immaculatumque gaude-
te. Quomodo enim post probationem
atque uictoriam duplicia sunt ei uniuersa

reddita: ita ego in lingua nostram ut
audacter loquar. feci eum habere que a-
miserat igitur et uos et unumquemque le-
ctorem solita prelatione comoneo et in
principiis librorum eadem semper annexas
rogo: nec ubicumque semper precedentes uir-
gulas uideritis. sciatis ea que subiecta
sunt in hebraicis voluminibus non ha-
beri. Porro ubi stelle ymago prefulserit.
et hebreo in sermone nostro addita sunt.
Necnon et illa que haberi uideban-
tur. et ita corrupta erant ut sensum le-
gentibus tollerent. orantibus uobis
magno labore correxi: magis utile
quid ex odio meo ecclesiis crisi uentu-
rum ratus. quam ex aliorum negotio.

Incipit liber iob et primus.

Uir erat in terra hus
nomine iob. Et erat
uir ille simplex et re-
ctus ac timens deum:
et recedens a malo.
Natiq; sunt ei septem fi-
lij. et tres filie. Et fuit possessio eius septem
milia ouium. et tria milia camelorum:
quingentaq; iuga bouum et quingenti
asine. ac familia multa nimis. Erat
q; uir ille magnus inter omnes orient-
ales. Et ibant filij eius et faciebant
conuiuium per domos. unusquisque in die
suo. Et mittentes uocabant tres sor-
ores suas. ut comederent et biberent cum
eis. Cumq; in orbem transissent dies
conuiuii mittebat ad eos iob et sancti-
ficauit illos: consurgensq; dilucto offe-
rebat olocruxta per singulos. Dice-
bat enim. Ne forte peccauerint filij mei:
et benedixerint deo in cordibus suis. Sic
faciebat iob cunctis diebus. Quadam
autem die cum uenissent filij dei ut assisteret
coram domino: affuit inter eos etiam sa-
than. Cui dixit dominus. Unde uenis? Qui

corruens in terram. adorauit et dixit. Audus egressus sum de utero matris mee: et nudus reuertar illuc. Dominus dedit dominus abstulit: sicut domino placuit ita factum est: sit nomen domini benedictum. In omnibus hijs non peccauit iob labijs suis: neque stultum quod contra deum locutus est. **C**on-

Factum est autem cum quadam die uenissent filij dei et starent coram domino: uenisset quoque sathan inter eos et staret in conspectu eius: ut diceret dominus ad sathan. Unde uenis? Qui respondens ait. Circuiui terram: et perambulauim eam. Et dixit dominus ad sathan. Nunquid considerasti seruum meum iob quod non sit ei similis in terra. uir simplex et rectus et timens deum ac recedens a malo: et adhuc retinens innocentiam? Tu autem commouisti me aduersus eum: ut affligerem eum frustra. Cui respondens sathan ait. Pelle pro pelle: et cuncta que habet homo dabitur pro anima sua. Alioquin mitte manum tuam et tange os eius. et carnem: et tunc uidebis quod in faciem benedicat tibi. Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce in manu tua est: ueruntamen animam illius serua. Egressus igitur sathan a facie domini percussit iob ulcere pessimo: a planta pedis usque ad uerticem eius. Qui testa saniem radebat: sedens in sterquilinio. Dixit autem illi uxor sua. Adhuc tu permanes in simplicitate tua? Benedic deo et morere. Qui ait ad illam. Quali una de stultis mulieribus locuta es. Si bona suscepimus de manu domini: mala quare non sustineamus? In omnibus hijs non peccauit iob labijs suis. Igitur audientes tres amici iob omne malum quod accidisset ei uenerunt singuli de loco suo: eliphaz themanites et baldad suites et sophar naamathites. Condixerant

etiam: ut pariter venientes visitarent eum
et consolarentur. Cumque eleuassent prae-
oculos suos: non cognouerunt eum. Et
exclamantes plorauerunt: scissisque vesti-
bus sparserunt puluerem super caput su-
um in celum. Et sederunt cum eo in terra
septem diebus et septem noctibus: et
nemo loquebatur ei verbum. Videbant
enim dolorem esse vehementem. **C. m.**

Post hec aperuit iob os suum: et
maledixit diei suo: et locutus est.
Pereat dies in qua natus sum: et nox
in qua dictum est conceptus est homo. Di-
es illa vertetur in tenebras. Non requi-
rat eum deus desuper et non illustret
lumine. Obscuretur eum tenebre et umbra
mortis. Occupet eum caligo et involua-
tur amaritudine. Noctem illam tene-
brosus turbo possideat. Non compu-
retur in diebus anni nec numeretur in
mensibus. Sit nox illa solitaria: nec
laude digna. Maledicant ei qui male-
dicunt diei: qui parati sunt suscitare
leuiathan. Obtenebrentur stelle caligine
eius. Expedet lucem et non videat: nec
ortum surgentis aurore. Quia non conclu-
sit ostia ventris qui portauit me: nec
abstulit mala ab oculis meis. Quare
non in vulua mortuus sum: egressus
ex utero non statim perii. Quare rece-
ptus genibus: cur lactatus uberibus?
Nunc enim dormiens sileam: et somno
meo requiescere cum regibus et consulis
terre: qui edificat sibi solitudines: aut
cum principibus qui possident aurum:
et replent domos suas argento. Aut
sicut abortiuum absconditum non sub-
sisterem: uel qui concepti non viderunt
lucem. Ibi impij cessauerunt a tumultu:
et ibi requieuerunt fessi robore: et quon-
dam vincti pariter sine molestia. Non
exaudierunt vocem exactoris. Paruus

et magnus ibi sunt: et seruus et liber a
domino suo. Quare misero data est lux: et
vita hijs qui in amaritudine anime
sunt? Qui expectant mortem et non ve-
nit: quasi effodientes thesaurum: gaudet
que vehementer cum inuenerint sepulcrum.
Vir cuius abscondita est via: et cir-
cundedit eum deus tenebris. Antequam com-
edam suspirio: et quasi inundantes aque sic
rugi me: quia timor quem timebam eue-
nit michi: et quod verebar accidit. Nonne
dissimulaui? Nonne silui? Nonne quieui?
Et venit super me indignatio. **C. m.**

Respondens autem eliphaz thema-
nites dixit. Si ceperim loqui ti-
bi: forsitan moleste accipies. Sed con-
ceptum sermonem quis tenere poterit. Ecce
docuisti multos: et manus lassas ro-
borasti. Vacillantes confirmauerunt
sermones tui: et genua tremennia con-
fortasti. Nunc autem venit super te plaga
et defecisti: tetigit te et conturbatus es. Ti-
mor tuus: fortitudo tua: et patientia
tua: et perfectio viarum tuarum. Recordare
obsecro te: quis unquam innocens perijt:
aut quando recti deleti sunt? Quin potius
vidi eos qui operantur iniquitatem et semi-
nant dolores et metunt eos flante deo
perisse: et spiritu ire eius esse consumptos.
Rugitus leonis et vox leone: et dentes
catulorum leonum contriti sunt. Tigres percipi-
unt eo quod non haberet preda: et catuli leo-
nis dissipati sunt. Porco ad me dictum
est verbum absconditum: et quasi furtive
suscepit auris mea venas susurri eius.
In horrore visionis nocturne quando
solet sopor occupare homines: paucor
tenuit me et tremor: et omnia ossa mea
perterrita sunt. Et cum spiritus me pre-
sente transiret: inhorreuerunt pilae carnis
mee. Stetit quidam cuius non agnoscebam
vultum: ymago coram oculis meis: et vocem

quasi aure lenis audiui. Numquid homo dei comparatione iustificabitur: aut factore suo purior erit vir? Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles: et in angelis suis repperit prauitatem. Quanto magis hi qui habitant domos luteas qui terrenum habent fundamentum consumuntur velut a tineas: de mane usque ad vesperam succidentur: et quia nullus intelligit in eternum peribunt. Qui autem reliqui fuerint auferantur ex eis: morientur et non in sapientia.

C. V. **Q**uia ergo si est qui tibi respondeat: et ad aliquem sanctorum conuertere. Virum stultum interficit iracundia: et paruulum occidit inuidia. Ego vidi stultum firma radice: et maledixi pulcritudini eius statim. Longe fient filii eius a salute: et conterentur in porta: et non erit qui eruat. Cuius messiem famelicus comeder: et ipsum rapiet armatus: et bibent sitientes diuitias eius. Nichil in terra sine causa fit: et de humo non orietur dolor. Homo ad laborem nascitur: et auis ad volatum. Quamobrem ego deprecabor dominum: et ad deum ponam eloquium meum. Qui facit magna et inscrutabilia: et mirabilia absque numero. Qui dat pluuiam super faciem terre: et irrigat aquas uniuersas. Qui ponat humiles in sublimem: et merces erigit sospitate. Quid dissipat cogitationes malignorum: ne possint implere manus eorum quod ceperant. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum: et consilium prauorum dissipat. Per diem incurrent tenebras: et quasi in nocte sic palpabunt in meridie. Porro saluum faciet egenum a gladio oris eorum: et de manu violenti pauperem. Et erit egenus spes: iniquitas autem contrahet os suum. Beatus homo qui corripitur a domino. In crepationem ergo

domini ne reprobes: quia ipse vulnerat et medetur: percussit et manus eius sanabunt. In sepe tribulationibus liberabit te: et in septima non tanget te malum. In fame eruet te de morte: et in bello de manu gladii. A flagello lingue abscondetur: et non timebis calamitatem cum uenerit. In vastitate et fame ridebis: et bestias terre non formidabis. Sed cum lapidibus regionum pactum tuum: et bestie terre pacifice erunt tibi. Et scies quod pacem habeat tabernaculum tuum: et visitans speciem tuam non peccabis. Scies quoque quoniam multipliciter erit semine tuum: et progenies tua quasi herba terre. Ingredieris in abundantia sepulcrum: sicut inferet acerum in tempore suo. Ecce hoc ut inuestigauimus ita est: quod auditum mente pertrada. **C. VI.**

Respondens autem iob dixit. Utinam appenderetur propter peccata mea quibus iram merui: et calamitas quam patior in statera: quasi arena maris hec grauior apparet. Unde et uerba mea dolore sunt plena: quia sagitte domini in me sunt: quarum indignatio ebibit spiritum meum: et terrores domini militant contra me. Numquid rugiet onager cum habuerit herbam: aut mugiet bos cum ante presepe plenum steterit? Aut poterit comedi insulsum: quod non est sale conditum? Aut potest aliquis gustare: quod gustatum affert mortem? Anime enim esuriendi etiam amara dulcia esse videntur. Que prius nolebat tangere anima mea: nunc pre angustia cibi mei sunt. Quis det ut ueniat petitio mea: et quod expecto tribuat michi deus: et qui cepit in me conterat? Soluat manum suam et succidat me: et hec michi sit consolatio ut affligens me dolore non parcat: nec contradicam sermonibus sancti. Que est enim fortitudo mea ut sustineam: aut quis

finis meus ut patienter agā. Nec fortitudo lapidū fortitudo mea: nec caro mea enea est. Ecce nō est auxiliū michi in me: et necessarij quoq; mei recesserūt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiā: timorē dñi derelinquit. Fratres mei p̄terierūt me: sicut torres q̄ raptim trāsit in cōuallibz. Qui timēt pruīnā: irruet sup̄ eos vir. Tēpore quo fuerint dissipati peribūt: et ut incaluerint soluentur de loco suo. Inuolute sunt semite gressuū eorū: ābulabūt in uacuū et p̄cibūt. Cōsiderate semitas theman in inera saba: et expectate paulisper. Confusi sunt: quia speraui. Venerūt quoq; usq; ad me: et pudore cooperti sūt. Nūc uenistis: et modo uidētes plagā meā timetis. Nūquid dixi afferte michi: et de substantia uestra donate michi: uel liberate me de manu hostis et de manu robustorū eruite. Docete me et ego tacebo: et si quid forte ignorauī instruite me. Quare detraxistis sermonibus ueritatis: cū e uobis null⁹ sit qui possit arguere. Ad increpandū tantum eloquia cōcinnatis: et in uentū uerba p̄feritis. Super pupillū irruitis: et subūtere nitimini amicum uestrū. Verūtamen qd̄ cepistis explete. Prebete aurē: et uidete an mentiar. Respondete obsecro absq; contentione: et loquentes id qd̄ iustum est iudicate. Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem: nec infauoribus meis stulticia p̄sonabit. **C. vn**

Militia ē uita hominis sup̄ terrā: et sicut dies mercenarij dies ei⁹. Sicut ceruus desiderat umbrā et sicut mercenarius prestolat finē operis sui: sic et ego habui menses uacuos: et noctes laboriosas enumeraui michi. Si dormiero dico quādo consurgam: et rursum expectabo uesperā et replebor

doloribus usq; ad tenebras. Induta est caro mea putredine et sordibz pulueris: cutis mea aruit et contracta est. Dies mei uelocius trāsierunt quā a tēpente tela succiditur: et cōsumpti sunt absq; ulla spe. Memēto quia uentus est uita mea: et nō reuertet⁹ ocul⁹ meus ut uideat bona: nec aspiciet me uisus hominis. Oculi tui in me: et nō subsistam. Sicut cōsumit nubes et p̄tran- sit: sic qui descenderit ad inferos nō ascendet: nec reuertetur ultra in domum suā: neq; cōgnoscat eū amplius locus eius. Quapropter et ego nō parca ori meo: loquar in tribulatione spiritus mei: confabulabor cum amaritudine anime mee. Nūquid mare ego sū aut retus: quia circūdedisti me carcere. Si dixerō consolabit⁹ me lectulus meus: et releuabor loquēs meū in stratu meo: terebis me per somnia: et p̄ uisiones h̄rrore cōcuties. Quāobrem elegit sup̄pēdiū anima mea: et mortē ossa mea. Desperaui. Nequaquā ultra iam uiuā. Parce michi: nichil enī sunt dies mei. Quid est homo quia magnificas eū: aut quid apponis erga eū cor tuū. Visitas eū diluculo: et subito p̄bas illū. Usquequo nō parcis michi: nec dimittis me ut glutia saluā meā. Peccaui. Quid faciā tibi: o custos hominum. Quare posuisti me contrariū tibi: et factus sum michimetipsi grauis. Cur non tollis peccatum meum: et quare non auferis iniquitatem meam. Ecce nunc inpulvere dormiam: et si mane me quesieris non subsistam. **C. vm.**

Respondēs aut baldath suites dixit. Usquequo loqueris talia: et spiritus multiplex sermonis oris tui. Nūquid deus supplantat iudiciū: aut omnipotens subuertit quod iustū ē.

Etiam si filij tui peccauerunt ei et dimisit
eos in manu iniquitatis sue: tu tamen
si dilucto cōsurrexeris ad deū et omni-
potentē fueris deprecatus. si mūdus et
rectus incederis statim euigilabit ad
te: et paratū reddet habitaculū iusticie
tue: intantū ut si priora tua fuerint par-
ua: et nouissima tua multiplicentur ni-
mis. Interroga enim generationē pristi-
nam et diligenter inuestiga patrū me-
moriā: hesterni quippe sum⁹ et ignora-
mus. quoniam sicut umbra dies nrī
sunt sup terrā: et ipī docebūt te. Loquē-
tur tibi: et de corde suo pferent eloquia.
Nūquid uirere potest scirp⁹ absq; hu-
more: aut crescere caretū sine aqua?
Cū adhuc sit in flore nec carpas ma-
nu ante omnes herbas arefcit: sic uie
omniū qui obliuiscuntur deū: et spes
ypocrite peribit. Nō ei placebit uecor-
dia sua et sicut tela aranearū fiducia
eius. Inmitem sup domū suā et nō sta-
bit: fulciet eā et non consurget. Thume-
tus uidetur anteq; ueniat sol: et in or-
tu suo germen eius egredietur. Super
aceruū petrarū radices ei⁹ deusabūtur:
et inter lapides cōmorabit. Si absor-
buerit eū de loco suo: negabit eū et di-
cet. Nō noui te. Hec est enī leticia uie
eius: ut rursum de terra alij germinen-
tur. Deus nō piciet simplice: nec por-
rigit manū malignis: donec implea-
tur risu os tuum. et labia tua iubilo.
Qui oderūt te induent cōfusione: et ta-
bernaculū impiorū nō subsistet. **C. IX.**
Et respōdes iob ait. Vere scio qd
ita sit: et qd nō iustificetur homo
cōpositus deo. Si uoluerit cōtendere
cū eo: non poterit respondere ei unum
pro mille. Sapiens corde est: et fortis
robore. Quis restitit ei: et pacē habuit?
Qui transtulit mōtes: et nescierūt hīj

quos subuertit i furore suo. Qui com-
mouet terram de loco suo: et columne
eius cōcutiuntur. Qui pcepit soli et nō
oritur: et stellas claudit q̄si sub signa-
culo. Qui extendit celos solus: et gra-
ditur sup fluctus maris. Qui facit ar-
cturū et orionā et hyadas: et interiora
austrī. Qui facit magna et incōprehen-
sibilia: et mirabilia quorū non est nu-
merus. Si uenerit ad me non uidebo
eū: si abierit nō intelligā. Si repete in-
terroget: quis respōdebit ei? Vel quis
dicere potest cur facis? Deus cuius ire
nemo resistere potest: et sub quo curuā-
tur qui portant orbem. Quātus ergo
sum ego ut respondeam ei: et loquar
uerbis meis cū eo? Qui etiā si habuerō
quippiā iustū non respōdebo. sed meū
iudicem deprecabor: et cum inuocantē
me egaudierit: nō credo quod talis au-
dierit uocem meam. In turbine enim
conteret me: et multiplicabit vulnera
mea etiā sine causa. Nō cōcedit requi-
escere spiritum meum: et implet me a-
maritudinibz. Si fortitudo querit: ro-
bustissim⁹ ē. Si equitas iudicij: nemo
audiet p me testimoniū dicere. Si iu-
stificare me uoluerō: os meū cōdemna-
bit me. Si innocentem ostenderō: pra-
uum me comprobabit. Etiam si simplex
fuero. hoc ipm ignorabit anima mea:
et tenebit me uite mee. Unū est qd locu-
tus sum: et innocentē et impiū ipse con-
sumit. Si flagellat occidat semel: et nō
de penis innocentū rideat. Terra data
est in man⁹ impij uultū iudicij eius o-
perit. Qd si non ille est. quis ergo est?
Dies mei velocius fuerūt cursore. fu-
gerunt et non uiderūt bonū. Pertrans-
ierunt quasi naues poma portantes:
sicut aquila volans ad escam. Cum
dixero nequaquā ita loquar commūto

faciem meā: et dolore torqueor. Vere-
bar omnia opera mea sciens qd non
parceres delinquēti. Si aut et sic impi-
us sum quare frustra laboravi? Si
lotus fuero quasi aquis niuis. et ful-
serint velut mūdissime man⁹ mee: ta-
men sordibz intingues me: et abomi-
nabūtur me vestimēta mea. Neq; enī
viro qui similis mei est respondebo:
nec qui mecū in iudicio ex equo possit
audiri. Nō ē qui utrūq; valeat argu-
ere: et ponere manū suā in ambobus.
Auferat a me virgā suā: et pavor eius
nō me terreat. Loquar et nō timebo eū.
Neq; enī possū metuēs respōdere. **CX.**

Tedet animā meā vite mee: dimit-
tam aduersū me eloquiū meū.
Loquar in amaritudine anime mee:
dicā deo: noli me cōdemnare. Indica
michi: cur me ita iudices? Nūquid bo-
nū tibi videt si calumniaris me et op-
primas me: opus manū tuarū: et cō-
siliū impiorū adiuvēs? Nūquid oculi
carnei tibi sunt aut sicut videt homo
et tu videbis? Nūquid sicut dies ho-
minis dies tuī: et anni tuī sicut huma-
na sunt tēpora: ut queras iniquitatē
meā et peccatū meū scruteris? Et scias qā
nichil impiū fecerim: cū sit nemo qd de
manu tua possit eruere. Manus tue fe-
cerūt me et plasmaverūt me totū in cir-
cuitu: et sic repēte precipitas me. Memē-
to qd sicut lutū feceris me: et in pul-
uere reduces me. Nōne sicut lac mul-
sisti me. et sicut caseū me coagulasti?
Pelle et carnibus vestisti me: ossibus
et nervis cōpegisti me. Vitā et miseri-
cordiā tribuisti michi: et visitatio tua
custodiuit spiritū meū. Licet hec cōtes
in corde tuo: tamē scio quia uniuerso-
rum meminēris. Si peccavi et ad hōrā
pepercisti michi: cur ab iniquitate mea

mundū me esse non pateris? Et si im-
pius fuero ve michi est: et si iustus nō
leuabo caput saturat⁹ afflictione et mi-
seria. Et ppter superbiā quasi leena ca-
pies me: reuersusq; mirabiliter me cru-
cias. Instauras testes tuos circa me: et
multiplicas irā tuā aduersū me: et pene
militant in me. Quare de vulua edu-
xisti me? Qui vinā cōsumpt⁹ essem ne
oculus me videret. Fuissem quasi qd nō
essem: de utero translat⁹ ad tumulum.
Nūquid non paucitas dierū meorū fini-
etur breuiter? Dimitte ergo me ut plāgā
paululū dolorē meū ateq; vadā et nō
reūtar ad terrā tenebrōsā et opertā mor-
tis caligine: terrā miserie et tenebrarū:
ubi umbra mortis et nullus ordo: sed
sempiternus horror inhabitās. **CXI.**

Respondēs autē sophar naama-
thites dixit. Nūquid qui multa
loquitur nō audiet: aut vir verbosus
iustificabitur? Tibi soli tacebūt hōmi-
nes: et cū ceteros iriseris a nullo con-
futaberis? Dixisti enī. Durus est finis
meus: et mund⁹ sum in conspectu tuo.
Atq; utinā deus loqueretur tecū et a-
periet labia sua tibi: ut ostenderet tibi
secreta sapiētie et qd multiplex esset leg-
eius: et intelligeres qd multo minora
reigaris ab eo quā meretur iniquitas
tua. Forsitan vestigia dei cōprehendes:
et usq; ad pfectū omnipotentem repāies?
Excelsior celo ē. Et qd facies? Profun-
dior inferno: et unde cognosces? Lon-
gior terra mēsurā eius: et latior mari.
Si subuerterit omnia uel in unū coar-
tauerit qd cōtradict ei: uel quis dicere
ei potest cur ita facis? Ipse enī nouit
hominū vanitatem: et vidēs iniquita-
tem nōne considerat? Vir vanus in
supbiam erigit: et rāq; pullū onagri
se liberū natū putat. Tu autē firmasti

cor tuū et repandisti ad eū manus tuas. Si iniquitatē que est ī manu tua abstuleris a te et nō māsērit ī tabernaculo tuo iniusticia: tūc leuare poteris faciē tuā absq; macula: et eris stabilis et non timebis. Miseric quog; obliuisceris: et quasi aquarū que preterierunt non recordaberis: et quasi meridian⁹ fulgor cōsurget tibi ad uesperā. Et cū te consumptū putaueris orieris ut lufifer: et habebis fiducia pposita tibi spe: et defol⁹ secur⁹ dormies. Requiesces et nō erit q̄ te extereat: et depcābunt faciē tuā plurimi. Udi aut impiorū deficiēnt: et effugium peribit ab eis: et spes illorum abominatio anime. **Cxii**

Respondens aut iob dixit. Ergo vos estis soli hōmines: et uobiscum oriet sapiētia? Et michi est cor sicut et uobis: nec inferior uři sū. Quis enī hec que nōstis ignorat? Qui decideretur ab amico suo sicut ego: inuocabit deū et exaudiet eū. Derideretur enim iusti simplicitas: lampas cōtempta apud cogitationes diuinū: parata ad temp⁹ statutū. Abundāt tabernacula predonū: et audacter puorāt deū: cū ipse dederit omnia in man⁹ eorū. Mirum interroga iumēta et docebūt te: et uolatilia celi et indicabūt tibi. Loquere terre et respōdebit tibi: et narrabunt pīscēs maris. Quis ignorat q̄ omnia hec manus dñi fecit? In cuius manu anima omnis uiuētis: et spirit⁹ uniuerse carnis hōminis. Mōne auris uerba diiudicat: et fauces cōmedētis saporē. In antiquis est sapiētia: et in multo tpe prudentia. Apud ipm est sapiētia et fortitudo: et ipse habet cōsilium et intelligentiā. Si destruxerit nemo ē qui edificet: si indulerit hominē null⁹ est qui aperiat. Si continuerit aquas omnia

siccabunt: si emiserit eas subuertēt terram. Apud ipm est fortitudo et sapiētia. Ipse nouit et decipientē: et eū qui decipit. Adducit cōsiliarios in stultū finē: et iudices in stuporē. Baltheū regū dissoluit: et p̄cūgit fune retes eorū. Ducit sacerdotes inglorios: et optimates supplantat. Cōmutans labiū ueracium: et doctrinā setum auferens. Effundit despectionē super principes: et eos qui oppelli fuerāt releuans. Qui reuelat p̄funda de tenebris: et pducit in lucē umbrā mortis. Qui multiplicat gentes et p̄dit eas: et subuersas in integrum restituit. Qui immutat cor principum populi terre: et decipit eos ut frustra incedant per inuium. Palpabūt quasi in tenebris et nō in luce: et errare eos faciet q̄si ebrios. **Cxiii**

Ecce omnia hec uidit oculus meus et audiuit auris mea: et intellegi singla. Secundum scientiā uestrā et ego noui: nec inferior uři sum. Sed tamē ad omnipotentē loquar: et disputare cū deo cupio: prius uos ostendens fabricatores mendacij et cultores peruersorū dogmatū. Atq; utinā taceretis: ut putaremini sapientes esse. Audite ergo correptiones meas: et iudiciū labiorū meorū attendite. Nūquid de⁹ indiget uestro mendacio: ut pro illo loquamini dolos? Nūquid faciē eius accipitis: et pro deo iudicare nitimini? Aut placebit ei quem celare nichil potest: aut decipietur ut hōmo uři fraudulentijs? Ipse uos arguet: quoniā in abscondito faciē eius accipitis. Statim ut se cōmouerit turbabit uos: et terror ei⁹ irruet sup uos. Memoria ura comparabit cineri: et redigent in lutū ceruices uestre. Tacete paulisper: ut loquar quodcūq; michi mēs suggesserit.

Quare lacerō carnes meas dētibz meis: et animā meā porto ī manibz meis. Etiam si occiderit me: in ipso sperabo. Veruntamen vias meas in conspectu eius arguā: et ipse erit saluator meus. Non enim veniet in cōspectu eius omnis ypocrita. Audite sermonē meū: et enigmata percipite auribz vestris. Si fuero iudicatus: scio qd iustus inueniar. Quis est qui iudicetur mecum? Veniat. Quare tacens consumo? Duo tantū ne facias michi: et tūc a facie tua non abscondar. Manū tuam longe fac a me: et formido tua non me terreat. Voca me et respondebo tibi: aut certe loquar: et tu respōde michi. Quātas habeo iniquitates et peccā: scelera mea et delicta ostende michi. Cur faciē tuā abscondis: et arbitraris me inimicū tuū? Contra foliū qd vento rapitur ostendis potentiā tuā: et stipulā siccā persequeris. Scribis enī otia me amaritudine: et cōsumere me vis pccis adolescentie mee. Posuisti in neruo pedem meū: et obseruasti omnes sanitas meas: et uestigia pedū meorū cōsiderasti. Qui quasi putredo cōsumendus sum: et quasi uestimētū qd comeditur a tinea. Homo nat⁹ de muliere breuī uiuentis tempore: repletur multis miserijs. Qui quasi flos egredit⁹ et cōterit⁹: et fugit velut umbra: et nunq̄ in eodē statu permanet. Et dignū ducis sup huiusmodi aperire oculos tuos: et adducere eū tecū in iudiciū? Quis potest facere mūdū de immūdo cōceptū semine? Nonne tu qui solus es. **CXIII**

Breues dies hominis sunt: muneris mensū eius apud te est. Cōstituiisti inimicos ei⁹ q̄ p̄teriri nō poterūt. Recede paululum ab eo ut quiescat: donec optata veniat sicut mercenarij

dies eius. Signū habet spem. Si p̄sū fuerit: rurū uirescit: et rami eius pullulant. Si senuerit in terra radix eius et in puluere emortuus fuerit truncus illius: ad odorem aque germinabit: et faciet comā quasi cū primū plantatū est. Homo uero cū mortu⁹ fuerit et nudatus atq; consumpt⁹: ubi queso est? Quomodo si recedat aque de mari et fluius vacuatus areseat: sic homo cū dormierit: non resurget. Donec atteratur celū non euigilabit: nec cōsurgat de somno suo. Quis michi hpc tribuat ut in inferno protegas me et abscondas me donec pertranseat furor tuus: et cōstituas michi temp⁹ in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum uiuet? Cūdis diebz quibz nunc milito: repeto donec ueniat immutatio mea. Vocabis me: et ego respōdebo tibi. Operi manū tuarū porriges dextrā. Tu quidē gressus meos dinumerasti: sed parce pccis meis. Signasti quasi in sacco delicta mea: sed curasti iniquitatē meā. Mons cadens defluit: et saxum trāsfertur de loco suo. Lapides excāuat aque: et alluione paulatim terra cōsumit⁹: et homines ergo silit p̄des. Roborasti eū paululū: et in ppetuū trāsiret. Immutabis faciē ei⁹: et emittes eū. Siue nobiles fuerit filij ei⁹ siue ignobiles: nō intelliget. Attamē caro ei⁹ dū uiuet dolebit: et anima illi⁹ sup senetipō lugebit. **CXV**

Respondens autē eliphaz themanites dixit. Nūquid sapiens respondēbit quasi in ventum loquens: et implebit ardore stomachum suū? Arguis uerbis eum qui non est equalis tui: et loqueris quod tibi nō expedit. Quantū in te est euacuasti timorem: et tulisti preces corā deo. Docuit enī

iniquitas tua os tuū: et imitaris linguam blasphemantiū. Cōdemnabit te os tuū et nō ego: et labia tua respōdebunt tibi. Nunquid prim⁹ homo tu natus es et ante colles formatus? Nunquid cōsiliū dei audisti: et inferior te erit eius sapientia? Quid nosti qđ ignorem⁹: qđ intelligis quod nesciamus? Et senes ⁊ antiqui sunt ī nobis: multo vetustiores quā p̄ces tui. Nunquid grande est ut consoletur te de⁹? Sed verba tua praua hoc prohibent. Quid te eleuat cor tuū: et q̄si magna cogitans attonitos habes oculos? Quid timet cōtra deū sp̄ritus tuus: ut p̄feras de ore tuo huiusmodi sermones? Quid est homo ut in mactatus sit: ⁊ ut iustus appareat natus de muliere? Ecce inter s̄ctos eius nemo immutabilis: ⁊ celi non sunt mūdi in conspectu eius: quāto magis abominabilis ⁊ inutilis h̄mo q̄ bibit quasi aquā iniquitatem. Ostendā tibi audi me: qđ vidi narrabo tibi. Sapientes confitentur: et non abscondūt patres suos. Quibz solis data est terra: et nō trāsiuit alienus p̄ eos. Cunctis diebz suis impius superbit: et numerus annorū incert⁹ est tyrannidis ei⁹. Sonitus terroris semp in auribz illi⁹: et cū pax sit ille semp̄ insidias suspicatur. Non credit qđ reūti possit de tenebris ad lucē circūspēctās undiqz gladiū: cū se mouerit ad querendū panē. Nouit qđ parat⁹ sit in manu eius tenebrarū dies. Terrebit eū tribulatio: et angustia vallabit eū sicut regē qui p̄paratur ad preliū. Tetendit adūsus deū manum suā: et contra omnipotentē roborat⁹ est. Lucurrit adūsus eū erecto collo: et pingui ceruice armat⁹ est. Operuit faciem eius crassitudo: et de lateribz eius

aruina dependit. Habitauit in ciuitatibus desolatis: et in domibz desertis que in tumultos sunt redactę. Non dirabit nec perseuerabit substantia eius: nec mittet in terrā radicē suam. Nō recedet de tenebris. Ramos eius arefaci et flāma: ⁊ auferet sp̄ritu oris ei⁹. Nō credet frustra errore decept⁹: q̄ aliquo precio redimēdus sit. Anteq̄ dies ei⁹ impleatur peribit: et manus eius arefcient. Ledetur quasi vinea ī primo flore: botrus eius: et quasi oliua proiciēs florē suū. Congregatio enī ypocrite sterilis: et ignis deuorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt. Concepit dolorem ⁊ peperit iniquitatem: et uter⁹ ei⁹ p̄parat dolos. **C. XVI.**

Respōdens aut̄ iob dixit. Audiui frequēter talia. Consolatores onerosi omēs vos estis. Nunquid habebunt finē verba v̄tosa? Aut aliquid tibi molestū est si loquaris? Poterā et ego similia v̄ri loqui. Atqz utinā esset anima uestra pro anima mea. Cōsolarer et ego vos sermonibus et mouerem caput meū sup̄ vos. Roborarem vos ore meo: et mouerem labia mea quasi parens vobis. Sed quid agā? Si locut⁹ fuero: nō quiescat dolor meus: et si tacuero non recedet a me. Nūc aut̄ oppressit me dolor meus: et in nichilū redacti sūt omēs artus mei. Ruge mee testimoniū dicūt cōtra me: et suscitāt falsiloquus aduersus faciē meā contradicēs michi. Collegit furorem suū in me: ⁊ cōminās michi inferniuit contra me dentibus suis. Hostis me⁹ terribilibus oculis me intueus est. Appuerūt sup̄ me ora sua: et reprobrātes p̄cūsserūt maxillā meā: satiati sunt petis meis. Conclusit me deus apud iniquum: et manibus impiorum me

tradidit. Ego ille quondā opulentus
repente cōtritus sum: tenuit ceruicem
meā. Cōstegit me: et posuit sibi quasi
in signū. Circūdedit me lanceis suis:
cōuulnerauit lūbos meos. Nō peper-
it: et effudit in terra viscera mea. Con-
scidit me vulnere sup vulnus: irruit ī
me quasi gygas. Saccū consui super
cutem meā: et operui cinere carnē meā.
Facies mea intumuit fletu: et palpe-
bre mee caligauerūt. Nec passus sum
absq; iniquitate man⁹ mee: cū habere
mūdas ad deū preces. Terra ne operi-
as sanguinem meū: neq; inueniat in te
locū latendi clamor meus. Ecce enī in
celo testis meus: et cōsci⁹ meus in ex-
cellis. Verbosi amici mei: ad deū stillat
oculus meus. Atq; utinam sic iudica-
retur vir cum deo: quomō iudicatur
filius hōminis cum collega suo. Ecce
enim breues anni transeunt: et semitā
per quam non reūtar ābulo. **C. xviii.**

Spiritus meus attenuabit: dies
mei breuiabūt: et solū michi su-
perest sepulcr⁹. Nō peccaui: et ī amaritu-
dinibz moratur ocul⁹ me⁹. Libera me
et pone me iuxta te: et cuiusuis man⁹
pugnat contra me. Cor eorū lōge fecisti
a disciplina: propterea non exaltabū-
tur. Predā pollicetur socijs: et oculi fi-
liorū eius deficient. Posuit me quasi
in prouerbū vulgi: et exemplū sum co-
ram eis. Caligauit ad indignationē
oculus meus: et mēbra mea quasi in
nichilū redacta sunt. Stupebāt iusti
super hoc: et innocens contra ypori-
tam suscitabitur. Et tenebit iustus vi-
am suā: et mūdis manibz addet forti-
tudinē. Igit omnes vos cōuertimini
et renite: et non inueniā in vobis ullū
sapientē. Dies mei trāsierūt: cogitatio-
nes mee dissipate sunt torquētes cor

meū. Nōdem vetterūt in diem: et rursū
post tenebras spero lucē. Si sustinue-
ro infernus domus mea est: et in tene-
bris stravi lectulū meū. Putredini dixi
pater meus es: mater mea et soror mea
vermibus. Vbi est ergo nūc prestola-
tio mea: et patiētiā meā quis consi-
derat? In profundissimum infernum
descendent omnia mea. Putasne sal-
tem ibi erit requies michi? **C. xviii.**

Respōdens aut baldad suites di-
xit. Usq; ad quē finē verba iacta-
bis? Intellige prius: et sic loquamur.
Quare reputati sum⁹ ut iūmēta: et sor-
dium⁹ corā te? Qui perdis animam
tuā in furore tuo. Nūquid ppter te dere-
linquetur terra: et trāsferētur rupes de
loco suo? Nōne lux impij extinguet:
nec splendeat flāma ignis eius? Lux
obtenebrescet in tabernaclo illi⁹: et lu-
cerna que super eū est extinguet. Atta-
buntur gressus virtutis eius: et p̄cipi-
tabit eū cōsiliū suū. Immisit enī in rete
pedes suos: et in maculis eius ābulat.
Tenebitur plāta illi⁹ laqueo: et exarde-
scet contra eū litis. Abscondita est in ter-
ra predica ei⁹: et decipula illi⁹ sup semi-
tam. Undiq; terrebit eū formidines:
et inuoluēt pedes eius. Attenuetur fa-
me robur eius: et inedia inuadat co-
stas illius. Deuoret pulcritudinē cutis
eius: et consumat brachia illi⁹ primo-
genita mors. Auellat de tabernaclo
suo fiducia ei⁹: et calcet super eū quasi
rex interit⁹. Habitent in tabernaclo il-
lius socij eius qui non est: aspergatur
in tabernaculo ei⁹ sulphur. Deorsum
radices eius siccant: sursum autē atre-
ratur messis eius. Memoria illi⁹ pere-
at de terra: et nō celebretur nomē eius
in plateis. Sepellet eū de luce in tene-
bras: et de orbe trāsferet eū. Nō erit

seme ei⁹ neq; pgenies in p̃lo suo: nec
ulle reliquie i regionibz ei⁹. In die ei⁹
stupēbūt nouissimi: ⁊ p̃mos inuadet
horroz. Nec sūt ergo tabernacula iniqui:
⁊ iste loc⁹ ei⁹ qui ignorat deū. **C. XIX.**

Respondens aut iob dixit. Usque
quo affligitis animā meā: ⁊ at-
teritis me sermonibz. Et decies cōfun-
ditis me: ⁊ nō erubescitis opprimētes
me. Stēpe et si ignorā: meū erit igno-
rantia mea. At vos contra me erigi-
mini: et arguitis me opprobrijs meis.
Saltem nunc intelligite quia de⁹ nō
equo iudicio afflixerit me: et flagellis
suis me cinxerit. Ecce clamabo vim pa-
tiens et nemo audiet: uociferabor: et
nō ē qui iudicet. Semitā meam circū-
sepsit et trāsire non possum: et in calle
meo tenebras posuit. Spoliauit me
gloria mea: et abstulit coronā de ca-
pite meo. Destruxit me undiq; ⁊ p̃reo:
et q̃si euulsa arbori abstulit spem meā.
Irratus est contra me furor eius: et sic
me habuit quasi hostem suū. Simul
uenerūt latrones eius: ⁊ fecerūt sibi vi-
am per me: et obsederūt in gyro taber-
nacuū meū. Fratres meos lōge fecit
a me: ⁊ notī mei quasi alieni recesserūt
a me. Dereliquerūt me p̃p̃inqui mei: et
qui me nouerant oblitī sunt mei. In-
quilini domus mee ⁊ acille mee sicut
alienum habuerunt me: et quasi peri-
grinus fui in oculis eorum. Seruum
meū uocaui et non respōdit: ore pro-
prio deprecabar illū. Malitū meū ehor-
ruit uxor mea: et orabam filios uteri
mei. Stulti quoq; despiciēbāt me: et
cū ab eis recessissem detrahebāt michi.
Abominati sunt me quondā cōsilia-
rii mei: ⁊ quē maxime diligetā auersa-
tus est me. Pellī mee cōsumptis carni-
bus adhesit os meū: et derelicta sunt

tantūmodo labia circa dentes meos.
Misereamini mei misereamini mei saltē
vos amici mei: quia manus domini
tetigit me. Quare persequimini me sicut
de⁹: ⁊ carribz meis saturamini. Quis
michi tribuat ut scribantur sermones
mei. Quis michi det ut egarentur in
libro stilo ferreo et plūbi lamina: uel
cette sculpātur in silice. Scio enī q̃ re-
demptor meus uiuat et in nouissimo
de terra surredur⁹ sim. Et rursus circū-
dabor pelle mea: ⁊ i carne mea uidebo de-
um. Quē uisur⁹ sū ego ip̃e: ⁊ oculi mei
cōspeduri sunt: ⁊ non alius. Reposita
est hec spes mea in sinu meo. Quare er-
go nunc dicitis p̃sequamur eū: ⁊ radi-
cem uerbi inueniam⁹ cōtra eū. Fugite
ergo a facie gladij: quā ultor iniquitatū
gladi⁹ ē: ⁊ scitote esse iudiciū. **C. XX.**

Respondens aut sophar naama-
thites dixit. Quidcirco cogitationes
mee varie succedūt sibi: ⁊ mēs in diuer-
sa rapitur. Doctrinam qua me arguis
audiā: et spiritus intelligentie mee re-
spondebit michi. Hoc scio a principio
q̃ quo est positus homo sup terrā: q̃
laus impiorū breuis sit: et gaudiū p̃o-
cite ad instar pūdi. Si ascenderit usq;
ad celū supbia eius: et caput eius nu-
bes tetigerit: quasi sterquiliniū in fine
perdetur: et qui eū uiderāt dicent. Ubi
est. Velut somniū auolans nō inue-
nietur: trāsiēt sicut visio nocturna. O-
culus q̃ eū uiderat non uidebit: neq;
ultra intuebit eū locus suus. Filij eius
atterentur egestate: ⁊ manus illi⁹ red-
dent ei dolorem suū. Massa eius imple-
buntur uitijs adolescentie eius: ⁊ cum
eo in puluere dormient. Cū enī dulce
fuerit in ore eius malū: abscondit illud
sub lingua sua. Parcet illi et non de-
relinquet illud: ⁊ relabit i gutture suo.

Panis eius in utero illius vertetur in
fel aspidū intrinsecus. Diuitias quas
deuorauit euomet: et de ventre illius
retrahet eas deus. Caput aspidum su-
get: et occidet eū lingua vipere. Non
videat riuulos fluminis torrentis: mel-
lis et butiri. Luet que fecit omnia: nec
tamen cōsumetur. Iuxta mēsurā
adinuentionū suarū sic et sustinebit:
quoniam cōstringens nudauit pauperis
domū: rapuit et nō edificauit eā: nec ē
saciatus uenter eius. Et cū habuerit que
cōcupierat: possidere nō poterit. Non
remāsit de cibo eius: et propterea nichil
permanebit de bonis ei⁹. Cū satiatus
fuerit artabit: estuabit: et omnis dolor
irruet sup eū. Vtinā impleatur uenter
eius ut emittat in eū irā furoris sui: et
pluat sup illū bellū suū. Fugiet arma
ferrea et irruet in arcū ereum: educt⁹ et
egrediens de vagina sua: et fulgurās
in amaritudine sua. Vadēt et ueniēt
sup eū horribiles: omnes tenebre absco-
dite sunt in occultis eius. Deuorabit
eū ignis qui nō succendit: affliget reli-
ctus in tabernaculo suo. Reuelabūt celi
iniquitatē eius: et terra surget aduer-
sus eū. Apertū erit gremiū dom⁹ illi⁹:
detrahetur in die furoris dei. Hec est
pars hominis impij a deo: et heredi-
tas uerborum ei⁹ a domino. **Cxxi.**

Respōdens aut iob dixit. Audite
quælo sermones meos: et ageris
penitentiam. Sustinete me ut et ego lo-
quar: et post mea si uidebitur uerba
ridete. Numquid cōtra hominē disputa-
tio mea est: ut merito non debeā corri-
ptari? Attendite me et obstupescite: et
superponite digitū ori uestro. Et ego
quādo recordatus fuero pertimesco: et
cōcutit carnē meā tremor. Quare ergo
impij uiuūt subleuati sūt cōfortatiq;

diuitijs? Semē eorū permanet coram
eis: propinquorū turba et nepotum in
cōspedu eorū. Domus eorū secure sūt et
pacate: et non est uirga dei super illos.
Bos eorū cōcepit et nō abortiuit: vacca
peperit et nō est priuata fetu suo. Egre-
diūtur quasi greges paruuli eorū: et
infantes eorū egultāt iulibus. Tenent
tympanū et cytharam: et gaudent ad
sonitū organi. Ducunt in bonis dies
suos et in pūdo ad infernū descendūt.
Qui dixerūt deo recede a nobis: et scien-
tiam uiaꝝ tuarū nolumus. Quis est
omnipotēs ut seruiamus ei? Et quid
nobis prodest si orauerim⁹ illū? Ve-
runtamen quia non sunt in manu e-
orū bona sua: cōsiliū impiorū longe
sit a me. Quodens lucerna impiorū ex-
tinguetur: et superueniet eis inundatio:
et dolores diuidet furoris sui. Erunt
sicut palee ante faciē venti: et sicut fauil-
la quā turbo dispergit. Deus seruabit
filijs illius dolorē patris: et cū redde-
rit tunc sciet. Videbūt oculi eius inter-
fectionē suā: et de furore omnipotentis
bibet. Quid enī ad eū pertinet de domo
sua post se? Et si numerus mensium
eius dimidiatur? Numquid deū docebit
quispiā scientiā qui excelsos iudicat?
Iste moritur robustus et sanus diues
et felix: viscera eius plena sunt adipe:
et medullis ossa illi⁹ irrigātur. Alius
vero morit in amaritudine anime sue
absq; ullis opibz: et tamē simul in pul-
uere dormient: et uermes operient eos.
Ecce noui cogitationes uestras: et sen-
tentiās dicitis contra me iniquas. Dicitis enī.
Ubi est domus principis: et ubi taber-
nacula impiorū? Interrogate quēlibet
de uia toribz: et hec eadē illū intelligere
cognoscetis. Quia in diē perditionis
seruatur mal⁹: et ad diē furoris ducet.

Quis arguet corā eo vias eius: et que fecit quis reddet illi: Ipse ad sepulcra ducetur: et in cōgerie mortuorum vigilabit. Dulcis fuit glaciis cocti: et post se omnem hominem trahet: et ante se innumerabiles. Quomodo igitur cōsolamini me frustra: cū responsio v̄ra repugnare ostēda sit veritati? **C. xxii**

Respondēs autē eliphaz themanites dixit. Nunquid deo potest cōparari homo: etiā cū p̄fecte fuerit scientie? Quid prodest deo si iustus fueris: aut q̄d ei cōfers si immaculata fuerit vita tua? Nunquid timens arguet te: et veniet tecū in iudiciū: et non p̄pter maliciā tuā plurimā et infinitas iniquitates tuas? Abstulisti enī pign⁹ feccū tuorum sine causa: et nudos spoliasti vestibz. Aquā lassō nō dedisti: et esuriēti subtraxisti panē. In fortitudine brachij tui possidebas terrā: et potentissimus obtinebas eā. Viduas dimisisti vacuas: et lacertos pupillorum comminuiisti. Propterea circūdatus es laqueis: et conturbat te formido subita. Et putabas te tenebras nō visurū: et impetu aquarū inundantiū nō oppressum iri. An cogitas q̄ deus excellior celo sit: et sup̄ stellarū verticē sublimetur? Et dicis. Quid enī nouit de⁹? Et quasi p̄ caliginē iudicat. Nubes latibulū eius: nec nostra cōsiderat: et circa cardines celi perambulat. Nunquid semitam sanctorum custodire cupis quam calcauerūt viri iniqui qui sublati sūt ante tempus suū: et flumens subuertit fundamentū eorum? Qui dicebāt deo recede a nobis: et quasi nichil possit facere omnipotēs: estimabāt eū: cum ille implessit domos eorum bonis. Quorum sententia p̄cul sit a me. Videbūt iusti et letabūtur: et innocens subsannabit

eos. Nōne succisa est erectio eorum: et reliquias eorum deuorauit ignis? Arquiesce igitur ei et habeto pacem: et per hec habebis fructus optimos. Suscipe regem illius legem: et pone sermones eius in corde tuo. Si reuersus fueris ad omnipotentē edificaberis: et longe facies iniquitatē a tabernaculo tuo. Dabit pro terea silicē: et p̄ silice torrentes aureos. Erig⁹ omnipotens contra hostes tuos: et argētū coaceruabit tibi. Tūc sup̄ omnipotentē delicijs afflues: et eleuabis ad deū faciē tuā. Rogabis eū et exaudiet te: et vota tua reddes. Decernes rem et veniet tibi: et in v̄is tuis splendet lumē. Qui enī humiliat⁹ fuerit erit in glia: et q̄ indinauerit oculos ipse saluabit. Saluabit innocēs: saluabitur autē mūdicia manū suarū. **C. xxiii**

Respondens autē iob ait. Nūc q̄ in amaritudine est sermo meus: et manus plage mee aggrauata est sup̄ gemitū meum. Quis michi tribuat ut cognoscā et inueniā illū: et veniā usq; ad solū eius? Bonā corā eo iudiciū: et os meū replebo increpationibz: ut sciām verba que michi respondeat: et intelligā quid loquat⁹ michi. Nolo multa fortitudine cōtendat meū: nec magnitudinis sue mole me premat. Proponat equitatem cōtra me: et perueniet ad victoriā iudiciū meū. Si ad orientem iero nō apparet: si ad occidentem non intelligā eū. Si ad sinistram quid agam? Nō apprehendā eū. Si me veram ad dexterā: non videbo illū. Ipse vero scit viā meā: et p̄babit me quasi aurū q̄ p̄ ignē trāsit. Vestigia eius secutus est pes me⁹: viā eius custodiui: et non dedinaui ex ea. A mādatis labiorū ei⁹ nō recessi: et in sinu meo abscondi verba oris eius. Ipse enī solus est:

et nemo auertere potest cogitationem
eius: et anima eius quodcūq; voluit
hoc fecit. Cūq; repleuerit in me volun-
tatem suā: et alia multa similia preste-
runt ei. Et idcirco a facie eius turbat⁹
sum: et cōsiderās eū timore sollicitor.
Deus molliuit cor meum: et omni-
potens conturbauit me. Non enim perij
propter imminentes tenebras: nec fa-
cie meam operuit caligo. **C. xxiii**

Ab omnipotente nō sunt abscon-
dita tempora: qui aut nouerūt
eū ignorāt dies illius. Alij terminos
transulerūt: diripuerūt greges: et pa-
uerūt eos. Asinū pupillos abegerūt:
et abstulerūt p pignore bouem uidue.
Subuerterūt pauperū viā: et oppresse-
runt pariter mansuetos terree. Alij qñ
onagri in deserto egrediūtur ad opus
suū: vigilātesq; ad predā pperant pa-
nem liberis. Agrū nō suū demetūt: et
vineā eius quē vi oppresserūt vindemi-
ant. Audos dimittūt homines indu-
menta tollentes: quibz nō est oprime-
tum in frigore: quos ymbres montū
rigant: et nō habētes velamē ample-
xantur lapides. Vim fecerūt depredan-
tes pupillos: et vulgū pauperū spolia-
uerūt. Audis et incedētibz absq; vesti-
tu et esuriētibz tulerūt spicas. Inter
accuos eoz meridiati sunt: qui calca-
tis torcularibz sitiūt. De ciuitatibz fe-
cerūt viros gemere: et anima vulnera-
torū clamabit. et de⁹ in vltū abire nō
patit. Ipi fuerūt rebelles luminis. Re-
scierūt vias ei⁹: nec reuerſi sunt p semi-
tas illius. Mane primo confurgit
homicida: interficit egenum et pau-
perem: p noctem vero erit quasi fur. O-
culus adulteri obſuat caliginē dicēs
nō me videbit ocul⁹: et opriet vultum
suū. Perfodit in tenebris domos sicut

in die cōdixerant sibi: et ignorauerunt
lucem. Si subito apparuerit aurora
arbitrant⁹ umbrā mortis: et sic in te-
nebris quasi in luce ambulāt. Leuis
est sup facie aque. Maledicta sit pars
eius in terrā: nec abulet p viam vinea-
rum. Ad nimum calorem trāhet ab a-
quis niuiū: et usq; ad inferos peccatū
illius. Obluiscatur eius misericordia.
Dulcedo illi⁹ vermes. Nō sit in recor-
datione: sed conterat⁹ sicut lignū in feu-
duolum. Paut etū sterilem: et que nō
parit: et uidue bene nō fecit. Detrahit
fortes i fortitudine sua: et cū steterit nō
creder vite sue. Dedit ei deus locū peni-
tentie: et ille abutit⁹ eo in supbia. Ocu-
li aut ei⁹ sunt in vijs illius. Eleuari sūt
ad modicū et nō subsistēt: et humili-
abūtur sicut omnia et auferentur: et
sicut lūmitates spicaz cōterent⁹. Nō si
nō ita qñ me potest arguere esse menti-
tū: et ponere ante deū verba mea? **C. xxv.**

Respōdens aut baldad suites di-
xit. Potestas et terror apud eū ē:
q̄ facit cōcordiā i sublimibz suis. Nū-
quid est numer⁹ militū ei⁹: et sup quē
non surget lumen illius? Nūquid iu-
stificari potest homo cōparatus deo:
aut apparere mundus natus de mu-
liere? Ecce luna etiam non splendet: et
stelle non sunt munde in conspectu e-
ius: quanto magis homo putredo
et filius hominis neuius? **C. xxvi.**

Respōdens aut iob dixit. Cuius
adiutor es? Nūquid imbecillis:
et sustentas brachiū ei⁹ qui non ē for-
tis? Cui dedisti consiliū? Forsitan illi
qui nō habet sapientiā: prudentiam
tuā ostendisti plurimā. Quem docere
voluisti? Nōne eū q̄ fecit spiramētū?
Ecce gigantes gemūt sub aquis: et q̄
habitant cū eis. Audus est infernus

corā illo: et nullū est op̄imentū p̄dī-
tioni. Qui extendit aquilonē super va-
cuum: et appēdit terrā sup̄ nichilī. Qui
ligat aquas in nubibus suis: ut nō
erumpant pariter deorsum. Qui tenet
vultum solij sui: et expandit sup̄ illud
nebulam suā. Terminū circūdedit a-
quīs: usq; dum finiant lux et tenebre.
Colūne celi cōtremiscūt: et pauent ad
nutū eius. In fortitudine illius repen-
te maria cōgregata sunt: et prudētia
eius percussit sup̄bum. Spiritus ei⁹ or-
navit celos: et obfitecitate manu eius
eductus est coluber tortuosus. Ecce hec
ex parte dicta sunt viarum eius. Et
cum vix parvam stillam sermonis e-
ius audierim⁹ q̄s poterit tonitruū ma-
gnitudinis illius intueri? **C. xxviii.**

Addidit q̄s iob assumēs parabo-
lam suā et dixit. Vivit deus qui
abstulit iudiciū meū et om̄ipotens q̄
ad amaritudinē adduxit animā me-
am: quia donec superest alitus in me
et spiritus dei in naribz meis non lo-
quetur labia mea iniquitatē: nec lin-
gua mea meditabit̄ mendaciū. Absit
a me ut iustos esse vos iudicē. Donec
deficiā nō recedā ab innocentia mea.
Iustificatiōē meā quā cepi tenere: nō
deseram. Neq; enī reprehendit me cor
meū: in om̄i vita mea. Sicut impius
inimicus meus: et aduersarius meus
quasi iniqu⁹. Que est enī spes ypocrite
si auare rapiat: et non liberet deus a-
nimā ei⁹? Nūquid de⁹ audiet clamo-
rem eius cū venerit sup̄ eū angustia?
Aut poterit in om̄ipotēte delectari: et
invocare deū om̄i tempore? Docebo
vos p̄ manū dei que om̄ipotens ha-
beat: nec abscondam. Ecce omnes vos
nostis: et quid sine causa vana loqui-
mini? Hec est pars hominis impij

apud deū: et hereditas violentorum
quā ab om̄ipotēte suscipient. Si mul-
tiplicati fuerint filij eius i gladio erūt:
et nepotes eius nō saturabūtur pane.
Qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in
interitū: et vidue illi⁹ nō plorabūt. Si
cōportauerit quasi terra argentū et si-
cut lutū preparauerit vestimenta: pre-
parabit quidē sed iust⁹ velsietur illis:
et argentū innocens diuidet. Edifica-
uit sicut tinea domū suā: et sicut custos
fecit umbraculū. Diues cū dormierit
nichil secū auferet: aperiet oculos suos
et nichil inueniet. Apprehendet eū q̄si
aqua inopia: nocte opprimit eū tem-
pestas. Tolle eū vēr⁹ urens et auferet:
et velut turbo rapiet eū de loco suo. Et
mittet sup̄ eū: et nō parceret de manu ei⁹
fugiēs fugiet. Stringet sup̄ eū man⁹
suas: et sibilabit sup̄ illū intues locū ei⁹.

Habet argentū venarū **C. xxviii.**
suarū p̄cipia: et auro locus est
in quo conflāt. Ferrū de terra tollitur:
et lapis solutus calore in ea vertitur.
Tempus posuit tenebris: et vniuersorū
finem ip̄e cōsiderat. Lapidem quoq;
caliginis et umbram mortis diuidet
correns a p̄lo peregrināte: eos quos
oblitus est pes egentis hominis et in-
uios. Terra de qua oriebatur panis:
in loco suo igni subuersa est locus sa-
phiri lapides eius: et glebe illi⁹ aurum.
Semitā ignorauit auis: nec intuitus
est oculos vulturis. Nō calcauerūt eā
filij inistorū: nec p̄trāuit per eā leena.
Ad salicē extendit manū suā: subūtit
a radicibz mōtes. In petris riuos exci-
dit et om̄e p̄ciosū vidit ocul⁹ ei⁹. Pro-
funda q̄s flumiorū scrutatus est: et absco-
dita produxit in lucē. Sapientia vero
ubi inuenitur: et quis est locus intelli-
gentie? Nescit homo p̄ciū eius: nec

inuenit in terra suauiter uiuentiu. Abs-
bissus dicit non est in me: et mare loqui-
tur non est mecum. Non dabitur aurum
obrizum pro ea: nec appendet argen-
tum in commutatione eius. Non conferet
tindis indie coloribus: nec lapidi sar-
donico preciosissimo uel saphiro. Non
adequabit ei aurum uel vitrum: nec comu-
tabuntur uasa pro ea auri excelsa et emi-
nencia: non commemorabuntur compera-
tione eius. Trahit autem sapientia de oc-
cultis. Non adequabit ei topasion de
ethiopia: nec tindure mundissime com-
ponetur. Unde ergo sapientia uenit:
et quis est locus intelligentie? Abscon-
dita est ab oculis omnium uiuentium: vo-
lucres quibus celi latet. Pretitum et mors di-
xerunt: auribus nostris audiui? famam
eius. Deus intelligit uiam eius: et ipse
nouit locum illius. Ipse enim fines mun-
di intuetur: et omnia que sub celo sunt
respicit. Qui fecit uentis pondus: et a-
quas appendit mensura. Quando pone-
bat pluuijs legem et uiam pcellis sonan-
tibus: tunc uidit illam et enarrauit: et pre-
parauit et inuestigauit: et dixit homi-
ni. Ecce timor domini ipsa est sapientia: et
recedere a malo intelligentia. **C. xxix.**

Addidit quoque iob assumens pa-
rabolam suam et dixit. Quis michi
tribuat ut sim iuxta menses pristinos:
secundum dies quibus deus custodiebat
me? Quando splendebat lucerna eius
super caput meum: et ad lumen eius ambu-
labam in tenebris. Sicut fui in diebus
adolescentie mee: quando deus secreto
erat in tabernaculo meo. Quando erat
omnipotens mecum: et in circuitu meo pue-
ri mei. Quando lauabam pedes meos bu-
tiro: et petra fundebat michi riuos o-
lei. Quando procedebam ad portam ciuita-
tis: et in platea parabant cathedram

michi. Videbant me iuuenes et abscon-
debantur: et senes stabant assurgen-
tes. Principes cessabant loqui: et di-
gitum superponebant ori suo. Vocem
suam cohibebant duces: et lingua e-
orum gutturi suo adheret. Auris au-
diens beatificabat me: et oculis uidens
testimonium reddebat michi: eo quod libe-
rasseni pauperem uociferantem: et pupillum
cui non esset adiutor. Benedictio peritu-
ri super me ueniebat: et cor uidue conso-
latus sum. Iustitia indutus sum: et ve-
stiuisti me sicut uestimento et diademate
iudicio meo. Oculi mei reco: et pes clau-
do. Pater eram pauperum: et causam
quam nesciebam diligentissime inuestiga-
bam. Conterebam molas iniqui: et de-
dentibus illius aufereram predam. Dice-
bamque in nidulo meo moriar: et sicut
palma multiplicabo dies. Radix mea
aperta est secundum aquas: et ros morabitur
in mitione mea. Gloria mea semper
innotabitur: et arcus meus in manu
mea instaurabitur. Qui me audiebant
repetebant sententiam: et intenti tacebant
ad consilium meum. Verbis meis addere
nichil audebant: et super illos stillabat
eloquium meum. Expectabant me sicut plu-
uiam: et os suum aperiebant quasi ad
ymbrem serotinum. Si quando ridebam
ad eos non credebant: et lux uultus mei
non cadebat in terram. Si uoluisset ire
ad eos sedebam primus. Cumque sede-
rem quasi rex circumstante exercitu: eram
tamen mercedium consolator. **C. xxx.**

Nunc autem derident me iuniores tui:
quorum non dignabar patres po-
nere cum canibus gregis mei. Quorum uir-
tus manuum michi erat pro nichilo: et
uita ipsa putabantur indigni. Egresta-
te et fame steriles: qui rodebant in soli-
tudine squalente calamitate et miseria.

Et mādēbant herbas et arborū cor-
tices: et radix iuniperorū erat cibis eorū.
Qui de cōuallibus ista rapientes: cū
singula reperissent. ad ea cū clamore
currebant. In desertis habitabāt tor-
rentium: et in cauernis terre. uel super
glareā. Qui inter huiusmodi letabā-
tur: et esse sub sentibz delicias cōputa-
bant. Filij stultorū et ignobiliū: et in
terra penitus non parentes. Nunc in
eorū canticum uersus sum: et factus sū
eis in prouerbiū. Abominātur me et
longe fugiūt a me: et faciē meam con-
spicere nō uerent. Pharetram enī suā
aperuit et afflixit me: et frenū posuit in
os meū. Ad dextrā orientis calamita-
tis mee ilico surrexerunt. Pedes meos
subūterunt: obpresserūt quasi fluctibz
semitis suis. Dissipauerūt itinera mea:
insidiati sunt michi et preualuerūt: et
non fuit q̄ ferret auxiliū. Quasi rupto
muro et aperta ianua irruerūt sup me:
et ad meas miseras deuoluti sūt. Re-
ductus sum in nichilū. Abstulisti qua-
si uentus desiderium meum: et uelut
nubes pertransit salus mea. Nunc
autem in memetipso marcescit anima
mea: et possidet me dies afflictionis.
Nōde os meum pforatur doloribz:
et qui comedunt me non dormiunt.
In multitudine eorū cōsumit uestimē-
tum meum: et quasi capitiō tunice sic
cinxerūt me. Comparat⁹ sum luto: et
assimulat⁹ sum fauille et cineri. Cla-
mo ad te et nō exaudis me: et nō re-
spicis me. Mutatus es michi in crude-
lem: et in duritia manus tue adūsari⁹
michi. Eleuasti me: et quasi sup ventū
ponens elisisti me ualide. Scio quia
mori tradas me: ubi cōstituta est do-
mus omni uiuētī. Veruntamē non ad
consumptionē eorum emittis manū

tuā: et si corruerit ipse saluabis. Flebā
quondā sup eo qui afflidus erat: et cō-
pātebatur anima mea pauperi. Expe-
ctabā bona et uenerūt michi mala: pre-
stolabar lucē et eruperūt tenebre. Interi-
ora mea effabuerūt absq; ulla rege: p-
uenerūt me dies afflictionis. Merēs in-
redebā: sine furore cōsurgens. in turba
clamaui. Sfrater fui draconū: et socius
strucionum. Cutis mea denigrata est
super me: et ossa mea aruerūt pre rau-
mate. Versa ē in ludū cythara mea: et
organū meū i uocē flentiū. **CXXXI**

Pepigi fedus cū oculis meis: ut ne
cogitarē quidē de uirgine. Quā
enim parrem haberet in me deus desu-
per: et hereditatem omnipotens de ec-
cellis. Numquid non perditio est ini-
quo: et alienatio operantibus in iusti-
ciam. Nonne ipse cōsiderat uias me-
as: et cundos gressus meos dinume-
rat. Si ambulauī in uanitate et festi-
naui in dolo pēs meus: appendat me
in statera iusta: et sciat deus simplicita-
tem meam. Si declinaui gressus me-
us de uia. et si secutus est oculus meus
cor meum. et si in manibz meis adhe-
sit macula: seram et alius comedat: et
progenies mea eradicetur. Si deceptū
est cor meū sup muliere: et si ad hostiū
amici mei insidiatus sum: scortū alte-
rius sit uxor mea. et sup illā incuruent
alii. Hoc enī nephās est et iniquitas
maxima: ignis usq; ad pditionē deuo-
rans: et omnia eradicās genimina. Si
contempsi subire iudiciū cū seruo meo
et ancilla mea: cū discerperent aduer-
sum me. Quid enī faciā cum surregerit
ad iudicandū deus: et cū quesierit quid
respondebo illi. Numquid nō in utero
fecit me qui et illū operatus est. et for-
mauit me in uulua un⁹. Si negaui

quod volebat pauperibus: et oculos vidue
expectare feci. Si comedi buccellam meam
solus: et non comedit pupillus ex ea.
Quia ab infantia mea crevit mecum
miseratio: et de utero matris mee egres-
sa est mecum. Si despei pretereuntem eo
quod non habuerit indumentum: et absque o-
perimento pauperem. Si non benedixe-
runt michi latera eius: et de velleribus
ovium meorum calefactus est. Si leuavi
super pupillum manum meam etiam cum videre
me in porta superiorum: humerus meus
a iundura sua cadat: et brachium meum
cum suis ossibus cōstringatur. Semper enim
quali cumentes super me fluctus timui
deum: et pondus eius ferre non potui. Si
putavi aurum robur meum: et obrizo di-
xi fiducia mea. Si letatus sum super mul-
tis divitiis meis: et quia plurima rep-
perit manus mea. Si vidi solem cum ful-
geret et lunam incedentem clare: et letatum
est in abscondito cor meum: et osculatus
sum manum meam ore meo. Quia est iniqui-
tas maxima: et negatio contra deum
altissimum. Si gavisus sum ad ruinam
eius qui me oderat: et exultavi quod inue-
nisset eum malum. Non enim dedi ad peccan-
dum guttur meum: ut expecerem maledi-
cens animam eius. Si non dixerunt viri
tabernaculi mei: quis det de carnibus
eius ut saturemur. Foris non mansit
peregrinus: ostium meum viatori patuit.
Si abscondi quasi homo peccatum meum:
et celavi in sinu meo iniquitatem meam.
Si expaui ad multitudinem nimiam:
et despectio propinquorum tercuit me: et non
magis tacui nec egressus sum ostium.
Quis michi retribuatur adiutorem ut desi-
derium meum audiat omnipotens: et librum
scribat ipse qui iudicat: ut in humero
meo portem illum et circumdum illum quasi
coronam michi: Per singulos gradus

meos promociabo illum: et quasi princi-
pi offeram eum. Si aduersum me ter-
ra mea clamat: et cum ipsa sulci eius
deflent. Si fructus eius comedi absque
pecunia: et animam agriculturalum e-
ius affixi: pro frumento orietur michi
tribulus: et pro ordeo spina. **C. XXXII**

Responderunt autem tres viri isti respon-
dere iob: eo quod iustus sibi videretur.
Et iratus indignatusque est heliu filius
barachel buzites de cognatione ram.
Quare est autem aduersus iob: eo quod iustum
se esse diceret coram deo. Porro aduersus
amicos eius indignatus est eo quod non in-
venissent responsionem rationabilem:
sed tantummodo condemnassent iob.
Igitur heliu expectavit iob loquentem:
eo quod seniores essent qui loquebantur.
Cum autem vidisset quod tres respondere non
potuissent: iratus est vehementer. Re-
spondensque heliu filius barachel buzi-
tes dixit. Iunior sum vestris: vos autem an-
tiquiores. Idcirco dimisso capite ve-
ritus sum vobis indicare meam senten-
tiam. Sperabam enim quod etas prolixior
loqueretur: et annorum multitudo doce-
ret sapientiam. Sed ut video spiritus est
in hominibus: et inspiratio omnipotentis
dat intelligentiam. Non sunt longevi
sapientes: nec senes intelligunt iudicium.
Ideo dicam audite me: ostendam vobis
etiam ego meam scientiam. Expectavi enim
sermones vestros: audiui prudentiam
vestram. Donec disceptaremini sermoni-
bus vestris: et donec putabam vos aliquid
dicere considerabam. Sed ut video non est
qui possit arguere iob: et respondere ex
vobis sermonibus eius. Ne forte dicatis
invenimus sapientiam: deus periciet eum
non homo. Nichil locutus est michi:
et ego non secundum sermones vestros respon-
debo illi. Et inuenerunt: nec responderunt

ultra: abstuleruntque a se eloquiū. Quoniam igitur expectavi et non sunt locuti: steterunt nec responderunt ultra: respondebo et ego partem meam: et ostendam scientiam meam. Pletus sum enim sermonibus: et coartat me spiritus uteri mei. En ventris meus quasi mustum absque spiraculo: quod lagunculas novas dirupit. Loquar et respirabo paululum: aperiam labia mea et respondebam. Non accipiam personam viri: et deum homini non equabo. Nescio enim quādiu subsistam: et si post modicum collat me fador meus. **C. xxxm.**

Audi igitur iob eloquia mea: et omnes sermones meos ausculta. Ecce aperui os meum: loquatur lingua mea in faucibus meis. Simplici corde meo sermones mei: et sententiam labia mea pura loquuntur. Spiritus dei fecit me: et spiraculum omnipotentis vivificavit me. Si potes responde michi: et adversus faciem meam consistite. Ecce et me sicut et te fecit deus: et de eodem luto ego quoque formatus sum. Verūtamen miraculum meum non te terreat: et eloquentia mea non sit tibi gravis. Dixisti ergo in auribus meis: et vocem verborum tuorum audiui. Mūdus sum ego et absque delicto: immaculatus et non est iniquitas in me. Quia querelas in me repperit: ideo arbitrat⁹ ē me inimicum sibi. Posuit in nervo pedes meos: custodiuit omnes semitas meas. Hoc ē ergo in quo non es iustificatus. Respondebo tibi: quia maior sit deus homine. Adversum eum contendis: quod non ad omnia verba responderit tibi. Semel loquit⁹ deus: et secundo idipsum non repetit. Per somnium in visione nocturna: quando irruit sopor super homines: et dormiunt in lectulo. Tunc aperit aures virorum et

erudiens eos instruit disciplina: ut avertat hominem ab hijs que fecit: et liberet eum de superbia: eruens animam eius a corruptione: et vitam illius ut non transcat in gladium. Incepit quoque per dolorem in lectulo: et omnia ossa eius marcescere facit. Abominabilis ei fit in vita sua panis: et anime illius cibum ante desiderabilis. Tabescet caro eius: et ossa que recta fuerant nudabuntur. Appropinquabit corruptioni anima eius: et vita illius mortiferis. Si fuerit pro eo angel⁹ loquens unum de similibus ut annunciet hominis equitatem: miserebitur eius et dicet. Libera eum: ut non descendat in corruptionem. Inveni in quo ei propiciet. Consumpta est caro eius a supplicijs: reuertat⁹ ad dies adolescentie sue. Deprecabit⁹ deum et placabilis ei erit: et videbit faciem eius in iubilo: et reddet homini iusticiam suam. Respiciet homines et dicet. Peccaui et vere deliqui: et ut erā dignus non recepi. Liberauit animam suam ne pergeret in interitum: sed vivens lucem videret. Ecce hec omnia operatur deus tribus vicibus per singulos: ut reuocet animas eorum a corruptione: et illuminet luce viventium. Attende iob et audi me: et tace dum ego loquor. Si autem habes quod loquaris responde michi. Loquere. Volo enim te apparere iustum. Quod si non habes audi me: tace et docebo te sapientiam. **C. xxxm.**

Pronuncians itaque heliu etiam hec locutus est. Audite sapientes verba mea: et eruditi auscultate me. Auris enim verba probat: et guttur estas gustu diiudicat. Iudicium eligam⁹ nobis: et inter nos videam⁹ quid sit melius. Quia dixit iob iustus sum: et deus subvertit iudicium meum. In iudicando enim me mēdaciū est: violēta sagitta

mea absq; ullo pccō. Quis est vir ut
est iob qui bibit subsannationē qua-
si aquam: qui gradit̃ cū operātibz
iniquitatē et ābulat cū viris impijs.
Dixit enim non placebit vir deo: etiā
si cucurrerit cū eo. Quidco viri cordati au-
dite me. Absit a deo impietas: et ab
omnipotente iniquitas. Opus enim
hominis reddet ei: et iuxta vias singu-
lorū restituet eis. Vere enī deus nō cō-
demnabit frustra: nec omnipotens sub-
uertet iudiciū. Quē cōstituit aliū sup
terram: aut quē posuit super orbē quē
fabricat̃ est. Si direxerit ad eū cor su-
um: spiritū illius et flatū ad se trahet.
Deficiet omnis caro simul: et homo
in cinerem reuertet̃. Si habes ergo in-
tellectū audi qd̃ dicit̃: et ausculta vocē
eloquiū mei. Nūquid qui nō amat iu-
diciū sanari potest. Et quomodo
tu eū qui iust̃ est intantū cōdemnas.
Qui dicit regi apostata: qui vocat du-
ces impios. Qui non accipit psonas
principū: nec cognouit tyrannū cum
disceptaret contra pauperē. Opus enī
manuū eius sūt uniuersi. Subito mo-
rientur: et in media nocte turbabūtur
ppli: et ptransibūt et auferet̃ violētum
absq; manu. Oculi enī eius sup vias
hominū: et omnes gressus eorū consi-
derat. Non sunt tenebre et nō est um-
bra mortis: ut abscondātur ibi qui o-
perantur iniquitatē. Neq; enim ultra
in hominis potestate est: ut veniat ad
deum in iudiciū. Conteret multos in-
numerabiles: et stare faciet alios pro
eis. Nouit enī opera eorū: et idcirco in-
ducet nodem et conterent̃. Quasi impi-
os percussit eos in loco videntū. Qui
quasi de industria recesserunt ab eo: et
om̃s vias eius intelligere noluerūt:
ut peruenire facerent ad deū clamorem

egeti: et audiret vocem pauperū. Ipso
enī concedente patenti: quis est qui con-
demnet. Ex quo absconderit vultum:
quis est qui contempletur eū. Et sup
gentes: et sup omnes homines. Qui
regitare facit hominē ypocritam ppter
peccata ppli. Quia ergo ego locut̃ sū
ad deū: te q̃ non phibebo. Si erraui
tu doce me. Si iniquitatē locut̃ sum:
ultra non addā. Nūquid a te deus re-
petit eam: quia displicuit tibi. Tu enī
cepisti loqui et nō ego. Quod si qd̃ no-
sti melius loquere. Viri intelligentes
loquātur michi: et vir sapiens audiet
me. Iob aut̃ stulte locut̃ est: et verba
illius nō sonant disciplinam. Pater
mī probetur iob usq; ad finem: ne de-
linas ab homine iniquitatis: q̃ addit
sup pccā sua blasphemiam. Inter nos
interi cōstringat̃: et tūc ad iudiciū pro-
uocet fmonibz suis deū. **CXXXV.**

Igitur heliu hec rursum locut̃ est. Nū-
quid equa videtur tibi tua cogitatio:
ut diceret iustior deo sum. Dixisti enī.
Non tibi placet qd̃ rectū est. Vel quid
tibi pderit: si ego peccauero. Itaq; ego
respondebo sermonibz tuis: et amicis
tuis tecum. Suspice celū et intueere: et
contemplare ethera q̃ altior te sit. Si
peccaueris: qd̃ ei nocebis. Et si multipli-
cate fuerit iniquitates tue: quid facies
contra eū. Porro si iuste egeris: quid
donabis ei: aut qd̃ de manu tua acci-
piet. Homini qui similis tui est noce-
bit impietas tua: et filiū hominis ad-
iuuabit iusticia tua. Propter multitu-
dinem calumniatorū clamabūt: et eu-
labūt ppter vim brachij tyrānorū. Et
nō dixit ubi est deus qui fecit me: qui
dedit carmina i nocte. Qui docet nos
sup iūmēta terre: et sup volucres celi ē-
rudat nos. Ibi clamabūt et nō exaudiet

propter superbiam malorum. Non ergo frustra audiet deus: et omnipotēs causas singulorum intuebit. Etiam cum dixeris non cōsiderat: iudicare corā illo: et repēda cū. Nūc enī non infert furorē suū: nec ulciscitur scelus valde. Ergo iob frustra aperit os suū: et absq; scientia uerba multiplicat. **C. xxxvi.**

Addens quoq; heliu hec locutus est. Sustine me paululū: et iudicabo tibi. Adhuc enī habeo qd pro deo loquar. Repetā scientiā meam a principio: et operatorē meū probabo iustum. Vere enim absq; mēdatio sermones mei: et pfecta scientia p̄babit tibi. Deus potentes nō abicit cū et ipse sit potens: sed nō saluat impios: et iudiciū pauperibz retribuit. Non auferet a iusto oculos suos: et reges in solio collocat in p̄tuit: et illis eriguntur. Et si fuerint in cathenis et uinciātur funibus paupertatis: indicabit eis opera eorum et scelera eorū: quia uiolēti fuerūt. Reuelabit q̄ aurem eorū ut corripiat: et loquet̄ ut reuertatur ab iniquitate. Si audierit et obseruauerint cōplebūt dies suos in bono: et annos suos in gloria. Si aut nō audierint trāsibūt per gladiū: et consument̄ in stulticia. Simulatores et callidi p̄uocāt iram dei: neq; clamabūt cum uindi fuerint. Morietur in tempestate anima eorū: et uita eorū inter effeminatos. Eripiet de angustia sua pauperē: et reuelabit in tribulatione aurē eius. Igit̄ saluabit te de ore angusto latissime: et non habere fundamentū subter se. Requies autē mentis tue erit plena pinguedine. Causa tua quasi impij iudicata est: causā iudiciūq; recipies. Non te ergo superet ira ut aliquem opprimas: nec multitudo donorū inclinēt te. Depone

magnitudinē tuā absq; tribulatione: et omēs robustos fortitudine. Ne protrahas noctē: ut ascendāt ppli pro eis. Caue ne declines ad iniquitatē. Nūc enim cepisti sequi post miserā. Ecce deus excelsus in fortitudine sua: et nullus ei similis in legillatoribz. Quis poterit scrutari uias eius: aut quis potest ei dicere operat̄ es iniquitatē? Memoro q̄ ignores opus eius: de quo cecinerūt uiri. Omēs homines uident eū: unusquisq; intuetur procul. Ecce deus magnus uincēs scientiā nostrā. Numerus annorū ei⁹ inestimabilis. Qui aufert stellas pluuię et effudit nubes ad instar gurgitū. Qui de nubibus fluunt: que preteunt cūcta desup. Si uoluerit extendere nubes quasi tentoriū suū et fulgurare lumine suo desup: cardines q̄ maris operiet. Per hec enī iudicat p̄los: et dat escam infimis mortalibus. In manibus abscondit lucē: et p̄cipit ei ut rursus adueniat. Annūciat de ea amico suo q̄ possessio ei⁹ sit: et ad eā possit ascendere. **C. xxxvii.**

Super hoc cepauit cor meū: et emortuum est de loco suo. Audit auditionē in terrore uocis eius: et sonū de ore illi⁹ p̄cedentem. Subter omēs celos ipse cōsiderat: et lumē illi⁹ sup terminos terre. Post eū rugiet sonit⁹: tonabit uoce magnitudinis sue: et nō inuestigabit cū audita fuerit uox eius. Tonabit deus in uoce sua mirabiliter: qui facit magna et inscrutabilia. Qui precipit nūi ut descendant in terram: et hienis pluuijs et imbrī fortitudinis sue. Qui in manu omnīū hominum signat ut nouerint singuli opera sua. Ingreditur bestia latibulū suū: et in antro suo morabitur. Ab interioribz egrediet̄ tēpestas: et ab ardore frigus.

flante deo cōtrefcit gelu: et rursum latissime fundunt aque. frumentū desiderat nubes: et nubes spargūt lumē suum. Que lustrāt cūcta per circuitū quocūq; eas volūtas gubernātis duxerit ad omē qd̄ p̄ceperit illis sup̄ faciē orbis terrarū: siue in una tribu siue in terra sua. siue in quocūq; loco misericordie sue eas iusserit inueniri. Ausculta hec iob: ita et cōsidera mirabilia dei. Nūquid scis quādo p̄cepit de⁹ pluuijs: ut ostenderet lucem nubiū ei⁹? Nūquid nosti semitas nubiū magnas: et perfectas scientias? Nōne uestimēta tua calida sunt cū perflata fuerit terra auctro? Tu forsitan cū eo fabricat⁹ es celos: qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Ostēde nobis quid dicam⁹ illi. Nos quippe inuoluim⁹ tenebris. Quis narrant ei que loquor? Etia si locut⁹ fuerit homo deuorabit⁹: at nūc nō videt lucem. Subito aer cogetur in nubes: et ventus trāsiens fugabit eas. Ab aquilone aurū venit: et a deo formidolosa laudatio. Digne eum inueniri non possumus. Magnius fortitudine et iudicio et iusticia: et enarrari nō potest. Ideo timebunt eum viri: et nō audebunt cōtemplari omēs q̄ sibi videntur esse sapientes. **C. xxxviii.**

Respondēs aut̄ dominus iob de turbine dixit. Quis ē iste inuoluens sententias sermonib⁹ imperitis? Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te: et respōde michi. Vbi eras quādo ponebā fundamēta terre? Indica michi si habes intelligētiā. Quis posuit mēsuras eius si nosti: uel quis tetendit sup̄ eā lineā? Super quo bases illius solidate sunt? Aut quis dimisit lapidem angularē ei⁹ cū me laudaret siml̄ astra matutina: et iubilaret

omnes filij dei? Quis concludit ostijs mare quādo erumpebat quasi de vulua p̄cedens: cū ponerem nubem uestimētū eius: et caligine illud q̄si p̄anis infantie obuoluerē? Circūdēdi illud terminis meis: et posui pedē et ostia: et dixi. Usq; huc venies: et non p̄cedes amplius: et hīc constringes tumentes fludus tuos. Nūquid post ortū tuū precepisti diluculo et ostendisti aurore locū suū: et tenuisti decurēs extrema terre: et cussisti impios ex ea? Restituet ut lutū signaculū: et stabit sicut uestimētū. Auferetur ab impijs lux sua: et brachiū recessum confringetur. Nūquid ingressus est profundū maris: et in nouissimis abissi deambulasti? Nūquid aperte sunt tibi porte mortis: et ostia tenebrosa vidisti? Nūquid considerasti latitudinem terre? Indica michi si nosti omia in qua via lux habitet: et tenebrarū quis loc⁹ sit: ut ducas unūquodq; ad inimicos suos. et intelligas semitas domus eius. Sciebas tūc qd̄ nasciturus esses: et numerū dierum tuorū noueras? Nūquid ingressus es thesauros nīuis aut thesauros gradinis aspexiisti: que p̄parauī in tēpus hostis. in diē pugne et belli? Per quā viam spergitur lux: diuiditur estus super terrā? Quis dedit vehemētissimo ymbri cursum: et viā sonātis tonitruū: ut plueret super terrā absq; homine in deserto ubi null⁹ mortaliū cōmorat⁹: ut impleteret inuiā et desolatā: et p̄duceret herbas virentes? Quis est pluuie pater: uel quis genuit stillas roris? De cuius utero egressa est glacies: et gelu de celo quis genuit? In similitudinē lapidis aque durantur: et superficies abissi cōstringitur. Nūquid cōiungere valebis micantes stellas p̄liades: aut

girū arduri poteris dissipare? Nunquid producis luciferū in tpe suo: et specum sup filios terre cōsurgere facis? Nunquid nosti ordinem celi: et pones rationē eius in terra? Nunquid eleuabis in nebulā vocem tuā: et impet⁹ aquarum operiet te? Nunquid mittes fulgura et ibūt: et reuertentia dicet tibi assumus? Quis posuit in viscerib⁹ hominis sapientiā: uel quis dedit gallo intelligentiā? Quis enarrabit celorū rationē: et cōtentū celi quis dormire faciet? Quando fundabat⁹ puluis in terrā: et glebe cōpingebantur? Nunquid rapies leone predā: et animā catulorū eius implebis: quādo cubāt in antris et in specubus insidiant? Quis preparat coruo escam suā: quando puli eius clamant ad deum vagātes et non habeant cibos? **C. xxix.**

Nunquid nosti tempus partus: ubi cū in petris: uel parturientes ceruas obseruasti? Dinumerasti menses cōceptus earū: et scisti tempus partus earū? Incuruātur ad fetū et pariūt: et rugitus emittūt. Separantur filij earū et pergūt ad pastū: egrediūt⁹ et nō reuertētur ad eas. Quis dimisit onagrum liberū: et uincta ei⁹ quis soluit? Cui dedi in solitudine domū: et tabernacula eius in terra saluginis. Contemnit multitudinē ciuitatis: clamorē rectoris nō audit. Circūspicit mōtes pascue sue: et uirentia queq; perquirat. Nunquid uolet rinocerotes seruire tibi: aut morabit⁹ ad p̄sepe tuū? Nunquid alligabis rinocerotā ad arādū loro tuo: aut cōfringet glebas ualliū post te? Nunquid fiduciā habebis in magna fortitudine eius? Et derelinques ei labores tuos? Nunquid credes illi quoniā sementem reddet tibi: et areā

tuā cōgreget? Penna strucionis similis est pennis herodij et accipitris. Quādo derelinquit oua sua in terra: tu forsitan in puluere calefacies ea? Obluiscitur q pes conculcet ea: aut bestia agri conterat. Duratur ad filios suos quasi non sint sui: frustra laborauit nullo timore cogēte. Priuauit enim eam de⁹ sapientiā: nec dedit illi intelligentiā. Cū tempus fuerit in altū alas erigit: decidet equū et ascensorem eius. Nunquid p̄lebis equo fortitudinē: aut circūdabis collo eius hīnnitū? Nunquid suscitabis eū q̄si locustas? Gloria nariū eius terror: terrā ungula fodit. Exultat audacter: in occursum pergit armatis. Contemnit pauorē: nec redit gladio. Sup ipm sonabit pharetra: vibrabit hasta et clipeus. Feruens et fremens sorbet terrā: nec reputat tube sonare clangorem. Vbi audierit bucinam dicit uah: procul odoratur bellum rehortationē ducū: et ululatū exercitus. Nunquid p sapientiā tuā plumescit accipiter: repandens alas suas ad austrū? Nunquid ad p̄ceptū tuū eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidū suū? In petris manet: et in praeceptis silicib⁹ cōmorat⁹: atq; inaccessis rupibus. Unde cōtemplat⁹ escam: et de longe ocli eius prospiciūt. Pulli ei⁹ lambunt sanguinē: et ubicūq; cadauer fuerit statim adest. Et adiecit dominus: et locutus est ad iob. Nunquid qui contendit cum deo: tam facile conquiescit? Vtrūq; qui arguit deum: debet et respondere ei. Respondens aut iob domino dixit. Qui leuiter locutus sum: respondere quid possum? Manum meam ponam super os meum. Vnū locut⁹ sum qd utinā nō dixissem: et alterū: quibus ultra non addā. **C. xl.**

Respondēs autē dñs iob de turbi-
ne dixit. Accinge sicut vir lum-
bos tuos: interrogabo te: et indica mi-
chi. Nunquid irritū facies iudiciū meū:
et cōdemnabis me ut iustificeris? Et
si habes brachiū sicut deus et voce si-
mili tonas: circūda tibi decorē ⁊ in sub-
lime erigere: et esto gloriosus et specio-
sus induere vestibz. Disperge supbos
in furore tuo et cōfunde eos: et respici-
ens omnē arrogantē humiliā. Respi-
ce cūctos supbos et cōfunde eos: et cō-
tere impios in loco suo. Abscōde eos
in puluere simul: et facies eorū demerge
in foueam: et ego cōfitebor q̄ saluare
te possit degetera tua. Ecce behemoth
quē feci tecū: fetū quasi bos comedet.
Fortitudo ei⁹ in lumbis eius: et vir⁹
illi⁹ in umbilico ventris ei⁹. Stringit
caudā suā quasi cedrū: nerui testiculo-
rum eius p̄pleti sunt. Massa ei⁹ velut fi-
stule eis: cartilago illius quasi lami-
ne ferree. Ip̄e est principiū viarum dei.
Qui fecit eū applicabit gladium eius:
huic mōtes herbas ferūt. Omnes bestie
agri ludēt ibi: sub umbra dormit in
secreto calami: i locis humētibz. Pro-
regunt umbre umbrā eius: circūda-
bunt eū salices torrentis. Ecce absor-
bebit fluuiū et nō mirabit: et habet fi-
ducia q̄ influat iordanis in os eius.
Qu oris eius quasi hamo capiet eū:
et in sudibz p̄forabit nares ei⁹. An eg-
rēhere poteris leuiathan hamo: ⁊ fu-
ne ligabis linguā eius? Nunquid po-
nes circulū in naribz eius: aut armil-
la p̄forabis maxillā eius? Nunquid
multiplicabit ad te preces: ut loquet̄
tibi mollia? Nunquid faciet tecū pactū: et
accipies eū seruū sempiternū? Nunquid
illudēs ei quasi aui: aut ligabis eum
ancillis tuis? Concident eum amici:

diuidēt illū negotiatores. Nunquid
implebis sagittas pelle ei⁹: et gurgu-
stū pisciū capite illi⁹? Dones sup eū
manū tuā? Memēto belli: nec ultra ad-
das loqui. Ecce spes ei⁹ frustrabit eū:
et vidētibz cunctis p̄cipitabit. **C. xli.**

Non quasi crudelis suscitabo eū.
Quis enī resistere posset vultui
meo: et q̄s ante dedit michi ut reddā
ei? Omnia q̄ sub celo sunt mea sūt. Nō
parcā ei verbis potētibus: et ad depre-
randū cōpositis. Quis reuelabit faciē
indumētū ei⁹? Et in mediū oris ei⁹ q̄s
intrabit? Portas vult⁹ eius quis ape-
riet? Per girū dentū eius formido: cor-
pus illi⁹ quasi scuta fusilia. cōpactum
squammis se premētibus. Vna vni cō-
iungitur: et ne spiraculi quidē incedit
per eas. Vna alteri adherebit: ⁊ tenen-
tes se nequaq̄ sepebūtur. Stercuta-
tio eius splendor ignis: et oculi eius ut
palpebre diluculi. De ore eius lampa-
des p̄cedūt: sicut tede ignis accense de
naribus ei⁹ p̄cedit fum⁹: sicut olle suc-
cense atq̄ feruentis. Halitus eius pru-
nas ardere facit: et flāma de ore eius
egredit. In collo eius morabit fortitu-
do: et faciē ei⁹ p̄cedit egestas. Mēbra
carniū eius coherentia sibi. Mitteret cō-
tra eū fulmina: ⁊ ad locū aliū nō feren-
tur. Cor eius indurabit tāq̄ lapis: et
stringetur q̄si malliatoris incus. Cū
sublat⁹ fuerit timebūt angeli: et terti
purgabūtur. Cū apprehenderit eū gla-
dius subsistere nō poterit: neq̄ hasta
neq̄ torax. Reputabit enī quasi palea
ferrū: et quasi lignū putridū es. Non
fugabit eū vir sagittarius: in stipulā
vesti sunt ei lapides funde. Quasi sti-
pulam estimabit malliū: et decidēbit
vibrantem hastam. Sub ip̄o erūt ra-
dij solis: ⁊ sternet sibi aurū quasi lutū.

feruescere faciet quasi ollam profundum maris: ponet quasi cum vnguentis bullunt. Post eum lucebit semita: estimabit abyssum quasi senescentem. Non est super terram potestas que comparatur ei: qui factus est ut nullum timeat. Omne sublimiter videt: ipse est rex super universos filios superbie. **C. xln.**

Respondens autem iob domino dixit. Scio quia omnia potes: et nulla te latet cogitatio. Quis est iste qui relat consilium absque scientia? Ideo insipienter locutus sum: et que ultra modum excederent scientiam meam. Audi et ego loquar: interrogabo te et responde michi. Auditu auris audiui te: nunc autem oculus meus videt te. Quia circa ipse me reprehendit: et ago penitentiam in favilla et cinere. Postquam autem locutus est deus verba hec ad iob: dixit ad eliphaz themanitem. Iratus est furor meus in te et in duos amicos tuos: quoniam non estis locuti coram me rectum sicut servus meus iob. Summite ergo vobis septem thaurus et septem arietes: et ite ad servum meum iob: et offerite olocaustum pro vobis. Iob autem servus meus orabit pro vobis. Faciem eius suscipiam: ut non vobis imputetur stulticia. Neque enim locuti estis ad me recta: sicut servus meus iob. Abierunt ergo eliphaz themanites et baldad suites et sophar naamatites et fecerunt sicut locutus fuerat dominus ad eos: et suscepit deus faciem iob. Dominus quoque conversus est ad penitentiam iob: cum oraret pro amicis suis. Et addidit dominus omnia quecumque fuerant iob duplicia. Venerunt autem ad eum omnes fratres sui et universae sorores sue et cuncti qui noverant eum prius: et comederunt cum eo panem in domo eius. Et noverunt super eum caput: et consolati sunt eum super omni malo quod intulerat

dominus super eum: et dederunt ei unusquisque quem unam et in aurem auream unam. Dominus autem benedixit novissimis iob magis quam principio eius. Et facta sunt ei quatuordecim milia ovium et sex milia camelorum: et mille iuga bovum et mille asine: et fuerunt ei septem filii et tres filie. Et vocavit nomen unius dicitur: et nomen secunde cassiam: et nomen tercie cornustibij. Non sunt autem inveniunt mulieres speciose sicut filie iob: in universa terra. Deditque eis pater suus hereditatem inter fratres earum. Dixit autem iob post hec centum quadraginta annis: et vidit filios suos et filios filiorum suorum usque ad quartam generationem: et mortuus est senex et plenus dierum.

Prologus.

Psalterium rome dudum positus emendatum: et iuxta septuaginta interpretes. licet cursum. magna tamen ex parte correxerit. Quod quia rursum videtis o paula et eustochium scriptor vincto depravat. plusque antiquum errorem quam novam emendationem valere: me cogitis ut veluti quodam novali. scissum iam aruum exerceam. et obliquis sulcis resuscitantes spinas eradiciem: equum esse dicentes. ut quod crebro pullulat crebrius succidatur. Unde consueta prefatione commoneo. tam vos quibus forte labor iste desudat. quam eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerit: ut qui diligenter emendavit: cum cura et diligentia transcribantur. Notet sibi unusquisque vel iactentem lineam. vel radiantia signa. id est obelos. vel asteriscos: et ubicumque viderit virgulam precedentem. ab ea usque ad duo puncta que impressum. sciat in septuaginta translatoribus plus haberi: ubi autem perspexerit stelle similitudinem.

de hebreis voluminibus additū nouerit eque usq; ad duo pūda iuxta theodotionis dumtaxat editionē: qui simplicitate finonis a septuaginta interpretibus nō discordat. Nec ergo et uobis et studioso cuiq; fecisse me sciens. nō ambigo multos fore qui uel inuidia uel supercilio maleuit contemnere et uidere preclara quam discere: et de turbulento magis riuo quam de purissimo fōre potare. *Incipit liber ymnorum soliloquor aphte dauid pm.*

Beatus uir qui nō abiit in cōsilio impiorū: et in uia peccatorum nō stetit: et in cathedra pestilentie nō sedit. *S*ed in lege domini uolūtas eius: et in lege eius meditabit die ac nocte. *E*t erit tamq; lignū quod plantatum est secus decursus aquarū: qd fructū suū dabit in tpe suo. *E*t foliū eius nō defluet: et omnia quecūq; faciet prosperabūtur. *N*on sic impij nō sic: sed tamq; puluis quē proicit uetus a facie terre. *A*deo nō resurgūt impij i iudicio: neq; peccatores in cōsilio iustorū. *Q*uoniam nouit dominus uia iustorū: et iter impiorum peribit. *ps dauid 2ª carz tt.*

*Q*uare fremuerūt gētes: et populi meditati sunt inania. *A*stiterūt reges terre et principes cōuenerunt in unū: adūsus dñm et adūsus cristū ei⁹. *C*ircumpam⁹ uinclā eorū: et piciam⁹ a nobis iugū iporū. *Q*ui habitat i celis iridebit eos: et dñs subleuabit eos. *T*unc loquet⁹ ad eos in ira sua: et in furore suo cōturbabit eos. *E*go autem cōstitut⁹ sum rex ab eo super syon montem sanctū ei⁹: p̄dicās preceptū eius. *D*ominus dixit ad me filius

meus es tu: ego hodie genui te. *P*ostula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuā: et possessionē tuā in finos terre. *R*eges eos i uirga ferrea: et tanq; uas figuli cōfringes eos. *E*t nūc reges intelligite: erudimini q iudicatis terrā. *S*eruite dño i timore: et exultate ei cū tremore. *A*pprehendite disciplinam: ne quādo irascatur dominus et pereatis de uia iusta. *Q*um exarserit in breui ira eius: beati omnes qui confidunt in eo. *ps dñi cū fugerit a facie absolōn filij sui.*

*D*omine qd multiplicati sunt qui tribulāt me: multi insurgūt aduersum me. *M*ulti dicūt anime mee: nō est salus ipsi in deo eius. *T*u autē dñe susceptor me⁹ es: gloria mea et exaltās caput meū. *V*ox mea ad dominū clamaui: et exaudiuit me de monte scto suo. *E*go dormiui et soporatus sum: et exurrexi quia dñs suscepit me. *N*on timebo milia populi circūdantis me: exurge dñe saluū me fac deus meus. *Q*uoniam tu percussisti omnes adūsantes michi sine causa: dentes peccatorū cōtriuisti. *D*omini est sal⁹: et super populū tuum benedictio tua. *In fine i carmib⁹ ps dauid.*

*Q*um inuocare exaudiuit me deus iusticie mee: i tribulatione dilatasti michi. *D*ilexerit mei: et exaudi orationē meā. *F*ilij hominū usq; quo graui corde: ut quid diligitis uanitatem et queritis mēdaciū? *E*t scitote quoniā mirificauit dñs sctum suū: dñs exaudiet me cū clamauiero ad eū. *I*rascimini et nolite peccare: qui dicitis in cordibus uestris in cubilibus uestris compungimini. *S*acificate sacrificiū iusticie et sperate in domino: multi dicunt qd ostendit nobis bona.

Signatum est super nos lumen vultus tui domine: dedisti leticiam in corde meo. **A**scendu frumenti vini et olei sui: multiplicati sunt. **I**n pace in idipsum: dormiam et requiescam. **Q**uoniam tu domine: singulariter in spe constituisti me. **In finem pro ea sequitur hereditatem.**

Verba mea auribus percipe domine: intellige clamorem meum.

Atende voci orationis mee: rex meus et deus meus. **Q**uoniam ad te orabo domine: mane exaudies vocem meam.

Mane astabo tibi et videbo: quoniam non deus volens iniquitatem tu es.

Neq; habitabit iuxta te malignus: neq; permanebunt iniusti ante oculos tuos.

Odisti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquuntur mendacium.

Sicut sanguinem et dolosum abominabitur dominus: ego autem in multitudine misericordie tue.

Intrabo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in iusticia tua: propter inimicos meos dirige in conspectu meo viam meam.

Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est.

Sepulcrum patens est guttur eorum: lingua suis dolose agebant: iudica illos deus.

Oderidant a cogitationibus suis: secundum infirmitudinem impietatum eorum repelle eos: quoniam irritaverunt te domine.

Et letentur omnes qui sperant in te: in eternum exultabunt et habitabis in eis.

Et gloriantur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto.

Domine: ut scuto bone voluntatis tue coronasti nos.

In finem psalmus ad pro octava.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripas me.

Miserere mei domine quoniam infirmus sum: sana me domine quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: et tu domine usquequo.

Convertere domine et eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboravi in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrimis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est a furore oculus meus: inueteravi inter omnes inimicos meos.

Dilcede a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudivit dominus vocem fletus mei.

Exaudivit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam suscepit.

Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur et erubescant valde velociter.

In fine psalmus david quem cantat per verbum chulii filii gemini.

Domine deus meus in te speravi: saluum me fac ex omnibus persequentibus me et libera me.

Ne quando rapiat ut leo animam meam: dum non est qui redimat neq; qui saluum faciat.

Domine deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuentibus michi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis.

Persequatur inimicus animam meam et comprehendat: et conculcet in terra vitam: et gloriam meam in pulverem deducat.

Exurge domine in ira tua: et exaltare in finibus inimicorum meorum.

Exurge domine deus meus in precepto quod mandasti: et synagoga populi circumdabit te.

Et propter hoc in altum regrederis: dominus iudicat populos.

Iudica me domine secundum iustitiam meam: et secundum innocentiam meam super me.

Consumet nequitia peccatorum: et diriges iustum

scrutans corda et renes deus. **I**ustus adiutorium meum a domino: qui saluos facit rectos corde. **D**eus iudex iustus fortis et patiens: nunquid irascitur per singulos dies. **N**isi conuersi fueritis gladium suum vibrauit: arcum suum tetendit et parauit illum. **E**t in eo parauit uasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit. **E**cce parturit iniusticiam: concepit dolorem et peperit iniquitatem. **L**acum aperuit et effodit eum: et incidit in foueam quam fecit. **C**onuertetur dolor eius in caput eius: et in vertice ipsius iniquitas eius descendet. **C**onfitebor domino secundum iusticiam eius: et psallam nomini domini altissimi.

In fine psalms pro torcularibus

Domine deus noster: quam ammirabile est nomen tuum in uniuersa terra. **Q**uoniam eleuata est magnificentia tua: super celos. **E**x ore infantium et lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum et ultorem. **Q**uoniam uidebo celos tuos opera digitorum tuorum: lunam et stellas que tu fundasti. **Q**uid est homo qui memor es eius: aut filius hominis quoniam uisitas eum. **M**inuisti eum paulominus ab angelis: gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum. **O**mnia subiecisti sub pedibus eius: oues et boues uniuersas: insuper et pecora capri. **A**uolucres celi et pisces maris: qui pambulant semitas maris. **D**omine deus noster: quam ammirabile est nomen tuum in uniuersa terra.

In fine psalms filii psalms dauid

Confitebor tibi domine in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. **L**etabor et exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. **I**n conuertendo inimicum meum retrosum: infirmabunt et peribunt a facie tua. **Q**uoniam

fecisti iudicium meum et causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iusticiam. **I**ncrepasti gentes et peristi impius: nomen eorum delesti in eternum: et in seculum seculi. **I**nimici defecerunt frumetum in fine: et ciuitates destruxisti. **P**eristi memoria eorum cum sonitu: et dominus in eternum permanet. **P**arauit in iudicio thronum suum: et ipse iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populos in iusticia. **E**t factus est dominus refugium pauperi: adiutor in oportunitatibus in tribulatione. **E**t sperent in te qui nouerunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti querentes te domine. **P**sallite domino qui habitat in syon: annunciate inter gentes studia eius. **Q**uoniam requieritis sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum. **M**iserere mei domine: uide humilitatem meam de inimicis meis. **Q**ui exaltas me de portis mortis: ut annunciem omnes laudationes tuas in portis filie syon. **E**xultabo in salutari tuo: infixe sunt gentes in interitum quem fecerunt. **I**n laqueo isto quem absconderunt: comprehensus est pes eorum. **C**ognoscetur dominus iudicia faciens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator. **C**onuertantur peccatores in infernum: omnes gentes que obliuiscuntur deum. **Q**uoniam non in fine obliuio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in fine. **E**xurge domine non confortetur homo: iudicentur gentes in conspectu tuo. **C**onstitu domine legislatorem super eos: ut sciant gentes quoniam homines sunt. **E**t quid domine recessisti longe: despicias in oportunitatibus in tribulatione. **C**um superbit impius incenditur pauper: comprehenduntur in consiliis quibus cogitant. **Q**uoniam laudat peccator in

desiderijs anime sue : et iniquis benedicatur. **E**xacerbavit dominus peccator : secundum multitudinem ire sue non queret. **N**on est deus in conspectu eius : inquinata sunt vires illius in omni tempore. **H**u-
serunt iudicia tua a facie eius : omni-
um inimicorum suorum dominabitur. **E**-
xit enim in corde suo : non movebor a ge-
neratione in generationem sine malo.
Quius maledictione os plenum est et
amaritudine et dolo : sub lingua eius
labor et dolor. **S**edet in insidijs cum di-
vitiis in occultis : ut interficiat inno-
centem. **O**culi eius in pauperem respiciunt :
insidiatur in abscondito quasi leo in spe-
lunca sua. **I**nsidiatur ut rapiat pau-
perem : rapere pauperem dum attrahit eum.
In laqueo suo humiliabit eum : incli-
nabit se et cadet cum dominatus fuerit pau-
perem. **D**ixit enim in corde suo oblitus
est deus : auertit faciem suam ne videat in-
finem. **E**xurge domine deus et exultetur
manus tua : ne obliviscaris pauperem.
Propter quid irritavit impius deum :
dixit enim in corde suo non requirer. **E**-
des quoniam tu laborem et dolorem con-
sideras : ut tradas eos in manus tuas.
Tibi derelictus est pauper : orphanus
tu eris adiutor. **C**ontere brachium
peccatoris et maligni : queretur pec-
catum illius et non inuenietur. **D**ominus
regnabit in eternum et in seculum seculi : pe-
ribitis gentes de terra illius. **D**esideri-
um pauperum exaudivit dominus : preparatione
cordis eorum audivit auris tua. **L**u-
dicare pupillo et humili : ut non ap-
ponat ultra magnificare se homo su-
per terram. **I**n finem psalmus David.

In domino confido quomodo dicitis anime
mee : transigra in motem sicut pas-
cer. **Q**uoniam ecce peccatores intende-
runt arcum : paraverunt sagittas suas

in pharetra : ut sagittent in obscuro
rectos corde. **Q**uoniam que perfecisti de-
struxerunt : iustus autem quid fecit. **O**mnis
in templo sancto suo : dominus in celo sedes
eius. **O**culi eius in pauperem respiciunt :
palpebre eius interrogant filios homi-
num. **O**mnis interrogat iustum et impium :
qui autem diligit iniquitatem odit ani-
mam suam. **P**luet super peccatores laque-
os : ignis et sulphur et spiritus pedilav-
pars calicis eorum. **O**mnis iustus dominus et
iusticias dilexit : equitatem vidit vultus
eius. **I**n fine psalmus David, per octavam.

Salvum me fac domine quoniam defecit
sanctus : qui diminuire sunt ve-
ritates a filiis hominum. **V**ana locu-
ti sunt unusquisque ad proximum suum :
labia dolosa in corde et corde locuti
sunt. **C**onspiciat dominus universa labia
dolosa : et linguam magniloquam.
Qui dixerunt linguam nostram magnifi-
cabitur : labia nostra a nobis sunt :
quis noster dominus est. **P**ropter miseri-
am inopum et gemitum pauperum : nunc ex-
surgam dicit dominus. **P**onam in salutare :
fiducialiter agam in eo. **E**loquia domini
eloquia casta : argenti igne examinata :
probatum terre purgatum septuplum.
Tu domine exauabis nos et custodi-
es nos : a generatione hac in eternum.
In circuitu impij ambulant : secun-
dum altitudinem tuam multiplicasti
filios hominum. **I**n fine psalmus David.

Usque quo domine oblivisceris me in
fine : usque quo auertis faciem tuam
a me. **Q**uandiu ponam consilia in ani-
ma mea : dolorem in corde meo per diem.
Vsque quo exaltabitur inimicus meus
super me : respice et exaudi me domine deus
meus. **I**llumina oculos meos ne unquam
obdormiam in morte : ne quando dicat in-
imicus meus prevaleui adversus eum.

Qui tribulāt me exultabūt si motus
fuero : ego aut̃ in misericordia tua spe-
raui. **E**xultabit cor meū in salutari
tuo : cantabo domino qui bona tri-
buit michi : et psallam nomini domi-
ni altissimi. *In fies ps dauid.*

Xm **C**orrupti sunt et abominabi-
les facti sūt in studijs suis : nō est qui
faciat bonū nō est usq; ad unū. **O**-
mninus de celo prospexit sup filios ho-
minū : ut videat si est intelligens aut
requirēs deū. **O**mnēs declinauerunt
simul inuiles facti sunt : non est qui
faciat bonū nō est usq; ad unū. **S**e-
pulcrū patēs est guttur eor; : linguīs
suis dolose agebant : venenū aspidū
sub labijs eor;. **Q**uorū os maledicti-
one ⁊ amaritudine plenū est : veloces
pedes eorum ad effundēdū sanguinē.
Ostentio et infelicitas in vijs eor; : ⁊
viam pacis nō cognouerūt : nō est ti-
mor dei ante oculos eor;. **N**onne co-
gnoscent omnes qui operātur iniqui-
tatem : qui deuorāt plebē meā sicut e-
scam panis. **O**mninū non inuoca-
uerūt : illis crepidauerūt timore ubi nō
erat timor. **Q**uoniā dñs in generati-
one iusta ē : cōsiliū inopis studisti :
qm̃ dñs spes ei⁹ est. **Q**uis dabit eg-
yptō salutare isrl; : cum auerterit dñs
captiuitatē plebis sue exultabit iacob
et letabitur isrl;. *Psalm⁹ dauid.*

Xm **D**omine q̃s habitabit in taberna-
culo tuo : aut quis requiescet ī
mōte sancto tuo. **Q**ui ingredit̃ sine
macula : et operatur iusticiā. **Q**ui
loquit̃ veritatē in corde suo : qui non
egit dolum in lingua sua. **N**ec fecit
proximo suo malum : et obprobriū
nō accepit aduersus proximos suos.
Nihilū deductus est ī cōspectu ei⁹

malignus : timentes aut̃ dñm glori-
ficat. **Q**ui iurat proximo suo ⁊ non
decipit : q̃ pecuniā suā nō dedit ad usu-
ram : et munera sup innocentē nō ac-
cepit. **Q**ui facit hec : nō mouebit ī
eternum. *Tituli ī sp̃o ipi dauid. xv.*

Conserva me dñe quoniā speraui
in te : dixi dño de⁹ meus es tu :
qm̃ bonor; meos nō eges. **S**andis q̃
sunt in terra eius : mirificauit omnes
voluntates meas in eis. **M**ultiplica-
re sunt infirmitates eor; : postea acce-
lerauerūt. **N**on congregabo cōuenti-
cula eor; de sanguinibus : nec memor
ero nominū eor; p labia mea. **O**mi-
nus pars hereditatis mee et calicis
mei : tu es qui restitues hereditatē me-
am michi. **F**unes ceciderūt michi ī
preclaris : etenū hereditas mea p̃dara
est michi. **B**enedicā dñm qui tribuit
michi intellectū : insup et usq; ad no-
ctem increpuerūt me retes mei. **P**ro-
uidebā dñm in cōspectu meo semper :
quoniā a dextris est michi ne cōmoue-
ar. **P**ropter hoc letatū est cor meū et
exultauit lingua mea : insup ⁊ caro
mea requiescet in spe. **Q**uoniā nō de-
relinques animā meā in inferno : nec
dabis sanctū tuū videre corruptionē.

Dotas michi fecisti vias vite : adim-
plebis me leticia cum vultu tuo : dele-
stationes in degetera tua usq; in finem.

Xm **E**xaudi dñe iustici- *Oratio dauid. xvi.*
am meā : intende deprecationē
meā. **A**uribus p̃cipe orationē meā :
non in labijs dolosis. **D**e vultu tuo
iudiciū meū prodeat : oculi tui videāt
equitatem. **P**robasti cor meū et visi-
tasti node : igne me examinasti et nō
est inuenta in me iniquitas. **V**t nō
loquatur os meū opera hominū : pro-
pter verba labior; tuorū ego custodiui

vias duras. **P**erfice gressus meos
in semitis tuis : ut non moueatur ve-
stigia mea. **E**go clamaui qui exau-
disti me deus : inclina aure tuam michi
et exaudi verba mea. **M**irifica miseri-
cordias tuas : qui saluos facis spera-
tes in te. **R**esistentibus dextere tue cu-
stodi me : ut pupillam oculi. **S**ub um-
bra alarum tuarum protege me : a facie im-
piorum qui me afflixerunt. **I**nimici mei
animam meam circūdederunt : adipem suum
concluserunt : os eorum locutum est superbia.
Proiciētes me nunc circūdederunt me :
oculos suos statuerunt declinare in terram.
Susceperunt me sicut leo paratus ad
predam : et sicut ratulus leonis habitans
in abditis. **E**xurge domine puerum eum
et supplantam eum : eripe animam meam ab
impio : frangam frangam tuam ab inimicis man-
tus tue. **D**omine a paucis de terra diuide eos
in vita eorum : et de absconditis tuis ad-
implet est ventres eorum. **S**aturati sunt
filij : et dimiserunt reliquias suas par-
uulis suis. **E**go autem in iusticia appa-
rebo aspectui tuo : siciabar cum apparue-
rit gloria tua. **I**n fine pueri domini qui
locutus est domino verba cantici huius
in die qui eripuit eum dominus de manu
inimicorum. **I**d est manu saul et dixit
XVII **D**iligam te domine fortitudo mea : dominus
firmamentum meum et refugium meum
et liberator meus. **D**eus meus adiu-
tor meus : et sperabo in eo. **P**rotector
meus et cornu salutis mee : et susceptor
meus. **L**audas inuocabo dominum : et
ab inimicis meis saluus ero. **C**ircun-
dederunt me dolores mortis : et torren-
tes iniquitatis conturbauerunt me. **D**o-
lores inferi circūdederunt me : preoccu-
pauerunt me laquei mortis. **I**n tribu-
latione mea inuocaui dominum : et ad-
deum meum clamaui. **E**t exaudivit de

templo sancto suo vocem meam : et cla-
mor meus in conspectu eius introiuit in
aures eius. **C**ommota est et contre-
muit terra : fundamenta montium contur-
bata sunt et commota sunt : quoniam
iratus est eis. **A**scendit fumus in ira e-
ius : et ignis a facie eius exarsit : car-
bones succensi sunt ab eo. **I**nclina-
uit celos et descendit : et caligo sub pe-
dibus eius. **E**t ascendit super cherubin
et volauit : volauit super pennas veterum.
Et posuit tenebras latibulum suum in cir-
cuitu eius tabernaculum eius : tenebrosa a-
qua in nubibus aeris. **P**refulgore in
conspectu eius nubes transierunt : gran-
do et carbones ignis. **E**t introiuit de
celo dominus : et altissimus dedit vocem su-
am : granado et carbones ignis. **E**t
misit sagittas suas et dissipauit eos :
fulgura multiplicauit et conturbauit e-
os. **E**t apparuerunt fontes aquarum :
et reuelata sunt fundamenta orbis ter-
rarum. **A**b increpatione tua domine : ab
inspiratione spiritus ire tue. **M**isit
de summo et accepit me : et assumpsit
me de aquis multis. **E**xipuit me de
inimicis meis fortissimis et ab hijs qui
oderunt me : quoniam confortati sunt su-
per me. **P**reuenierunt me in die afflictio-
nis mee : et factus est dominus protector me-
us. **E**t eduxit me in latitudinem : sal-
uum me fecit quoniam voluit me. **E**t retri-
buet michi dominus secundum iusticiam meam :
et secundum puritatem manuum mearum
retribuet michi. **Q**uia custodini vias
domini : nec impie gessi a deo meo.
Quoniam omnia iudicia eius in conspe-
ctu meo : et iusticias eius non repuli
a me. **E**t ero immaculatus cum eo : et ob-
seruabo me ab iniquitate mea. **E**t re-
tribuet michi dominus secundum iusticiam meam :
et secundum puritatem manuum mearum

in conspectu oculorum eius. **Q**um sancto
laud⁹ eris: et cum viro innocere innocens
eris. **E**t cum electo elect⁹ eris: et cum puer-
so prouteris. **Q**uonia tu populum humile
saluum facies: et oculos superborum humi-
liabis. **Q**uonia tu illuminas lucer-
nam meam domine: deus meus illumina
tenebras meas. **Q**uonia in te eripiar
a temptatione: et in deo meo transgre-
diar munus. **D**eus meus impolluta via
eius: eloquia domini igne examinata:
protector est omnium sperantium in se.
Quonia quis deus preter dominum: aut
quis de⁹ preter deum nostrum. **D**eus qui
perinxit me virtute: et posuit immacu-
latam viam meam. **Q**ui perfecit pedes me-
os tanquam ceruorum: et super excelsa statuens
me. **Q**ui docet manus meas ad pre-
lium: et posuisti ut arcum eruum brachia
mea. **E**t dedisti michi protectionem
salutis tue: et deextera tua suscepit me.
Et disciplina tua correxit me in fine:
et disciplina tua ipsa me docebit. **O**i
latasti gressus meos subtus me: et non
sunt infirmata vestigia mea. **P**erle-
quar inimicos meos et comprehendam
illos: et non conuertar donec deficient.
Confringam illos nec poterunt stare:
cadent subtus pedes meos. **E**t pre-
cinxisti me virtute ad bellum: et supplan-
tasti insurgentes in me subtus me. **E**t
inimicos meos dedisti michi dorsum:
et odientes me disperdidisti. **C**lama-
uerunt nec erat qui saluos faceret ad
dominum: nec exaudiuit eos. **E**t com-
minuam eos in puluere ante faciem ven-
ti: ut lutum platearum delebo eos. **E**xipi-
es me de contradictionibus populi: constitu-
es me in caput gentium. **P**opulus quem
non cognoui leuauit michi: in auditu
auris obediuit michi. **F**ilij alieni me-
riti sunt michi: filij alieni inueterati

sunt: et claudicauerunt a semitis suis.
Vixit dominus et benedict⁹ deus meus: et ex-
altetur de⁹ salutis mee. **D**eus qui das
vindictas michi et subdis populos
sub me: liberator meus de inimicis me-
is iracundis. **E**t ab insurgentibus in
me exaltabis me: a viro iniquo eripi-
es me. **P**ropterea confitebor tibi in na-
tionibus domine: et nomini tuo psal-
mum dicam. **M**agnificans salutes re-
gis eius: et faciens misericordiam cri-
sto suo dauid: et semini eius usque in
seculum. **In fine psalm⁹ dauid.**

xviii.

Oeli enarrant gloriam dei: et opera
manuum eius annunciat firmamentum.
Oies diei erudat verbum: et nox nodi
indicat scientiam. **N**on sunt loquela
neque sermones: quorum non audiatur
voces eorum. **I**n omnem terram reuiuit sonus
eorum: et in fines orbis terre verba eorum.
In sole posuit tabernaculum suum: et
ipse tanquam sponsus procedens de thalamo
suo. **E**xultauit ut gygas ad curren-
dam viam: a summo celo egressio eius.
Et occursum eius usque ad summum
eius: nec est qui se abscondat a calore
eius. **L**ex domini immaculata conuertens
animas: testimonium domini fidele sapien-
tiam prestans paruulis. **I**usticie do-
mini recte letificantes corda: preceptum do-
mini lucidum illuminans oculos. **T**i-
mor domini sanctus permanens in seculum
seculi: iudicia domini vera iustificata in se-
metipsa. **C**onsiderabilia super aurum et
lapidem preciosum multum: et dulciora su-
per mel et fauam. **E**t enim seruus tuus
custodit ea: in custodiendis illis retri-
butio nostra. **C**onfida quis intelligit:
ab occultis meis munda me: et ab ali-
enis parce seruo tuo. **S**i mei non fue-
rint dominati tunc immaculatus ero: et e-
mudabor a delicto maximo. **E**t erunt

ut cōplacēat eloquā oris mei : et me-
ditatio cordis mei in cōspectu tuo sem-
per. **O**mnine adiutor me⁹ : et redem-
ptor meus. *In fine ps David.*

Exaudiat te dñs in die tribulatio-
nis : protegat te nomen dei ia-
cob. **M**ittat tibi auxiliū de sancto : ⁊
de syon tueatur te. **M**emor sit omnis
sacrificij tui : ⁊ olocraustū tuū pingue
fiat. **T**ribuat tibi scdm cor tuū : et o-
mnine cōsiliū tuū cōfirmet. **L**etabimur
in salutari tuo : ⁊ in nomine dei nrī
magnificabimur. **I**mpleat domin⁹
omnes petitiones tuas : nūc cognoui
quoniā saluū fecit dñs cristum suum.

Exaudiet illū de celo lando suo : in
potentatibz salus degetere ei⁹. **H**ij in
curribus et hij in equis : nos autē in
nomine dei nrī inuocabim⁹. **I**psi
obligati sūt et ceciderūt : nos autē sur-
regimus et credi sumus. **O**ne saluū
fac regem : et exaudi nos ī die qua in-
uocauerim⁹ te. *In fine ps David.*

Omnine ī uirtute tua letabit⁹ rex :
et sup salutare tuū egultabit ue-
hementer. **O**culi cordis ei⁹ tribu-
isti ei : ⁊ uolūtate labior⁹ eius nō frau-
dasti eū. **Q**uoniā preuenisti eū in be-
nedictionibz dulcedinis : posuisti in
capite eius coronā de lapide p̄cioso.
Vitā p̄xit a te et tribuisti ei : longitu-
dinē dierū in seculū ⁊ in seculum seculi.

Magna gloria eius in salutari tuo :
gloriā et magnū decorem impones
sup eū. **Q**uoniā dabis eū in benedi-
ctionem in seculū sc̄li : letificabis eū in
gaudio cū vultu tuo. **Q**uoniā rex
sperat in dño : ⁊ in misericordia altis-
simi nō cōmouebitur. **I**nueniatur
manus tua omibz inimicis tuis : de-
xera tua inueniat omnes qui te oderūt.

Pones eos ut cibatum ignis in tpe

vultus tui : dñs in ira sua cōturbabit
eos : et deuorabit eos ignis. **E**rustū
eor⁹ de terra perdes : ⁊ semē eor⁹ a filiis
hominū. **O**m̄ declinauerūt in te ma-
la : cogitauerūt cōsilia q̄ non potuerūt
stabilire. **O**m̄ pones eos dorsū : in
reliquijs tuis preparabis vultū eorū.

Exaltare dñe ī uirtute tua : cantabi-
m⁹ et psallē⁹ uirtutes tuas. *In fine ps
ps. p. am. p̄cc. matutina.*

Deus de⁹ meus respice ī me : qua-
re me dereliquisti : lōge a salute
mea uerba delictorū meor⁹. **D**eus me-
us clamabo p̄ diē ⁊ non exaudies : et
nocte ⁊ nō ad insipientiā michi. **T**u
autē in sancto habitas : laus isrl. **I**n
te sperauerūt p̄res noster : sperauerunt
et liberaasti eos. **A**d te clamauerūt et
salui facti sunt : in te sperauerūt et nō
sunt confusi. **E**go autē sum uermis
et nō homo : obprobriū hominū et
abiectio plebis. **O**mnēs uidētes me
deriserūt me : locuti sunt labijs ⁊ mo-
uerūt caput. **S**perauit in dño eripiat
eum : saluū faciat eū quoniā uult eū.

Quoniā tu es q̄ cecidisti me de uen-
tre : spes mea ab uberibz matris mee :
in te p̄dictus sum ex utero. **D**e ventre
matris mee deus me⁹ es tu : ne disces-
seris a me. **Q**uoniā tribulatio proxi-
ma est : qm̄ nō est qui adiuuet. **C**ir-
cūdederunt me vituli multi : thauri
pingues obsederūt me. **A**peruerunt
sup me os suū : sicut leo rapiens ⁊ ru-
giens. **S**icut aqua effusus sum : ⁊ di-
spersa sunt omnia ossa mea. **F**actuū
est cor meū tāq̄ cera liquecens : in me-
dio uentris mei. **A**ruit tāq̄ testa uir-
tus mea : ⁊ lingua mea adhesit fauci-
bus meis : et in puluerem mortis de-
duxisti me. **Q**uoniā circūdederūt me
canes multi : cōsiliū malignantium

obsedit me. **E**oderunt manus meas
et pedes meos : dinumerauerunt omnia
ossa mea. **I**psi uero considerauerunt
et inspuerunt me : diuiserunt sibi vesti-
menta mea : et super uestem meam miserunt
sortem. **T**u autem domine ne elongaueris
auxilium tuum : ad defensionem meam aspice.
Exue a framea deus animam meam :
et de manu canis unicam meam. **S**al-
ua me ex ore leonis : et a cornibus uni-
cornium humilitatem meam. **N**arrabo no-
men tuum fratribus meis : in medio eccle-
sie laudabo te. **Q**ui timetis dominum lau-
date eum : uniuersum seminem iacob glorifica-
te eum. **T**imeat eum domine semen israel :
quonia non spreuit neque despectit depre-
cationem pauperis. **N**ec auertit faciem
suam a me : et cum clamarem ad eum exaudi-
uit me. **A**put te laus mea in ecclesia
magna : uota mea reddam in conspectu
timendum eum. **E**dent pauperes et satura-
buntur : et laudabunt dominum qui requirunt
eum : uiuent corda eorum in seculum seculi. **R**e-
miniscantur et conuerterentur ad dominum :
uniuersi fines terre. **E**t adorabunt in
conspectu eius : uniuerse familie gentium.
Quonia dominus est regnum : et ipse domi-
nabitur gentium. **M**anducauerunt et adora-
uerunt omnes pingues terre : in conspectu
eius cadent omnes qui descendunt in ter-
ram. **E**t anima mea illi uiuet : et se-
men meum fouet ipsi. **A**nnuntiabitur
domino generatio uentura : et annuncia-
bunt celi iusticiam eius populo qui nascetur
quem fecit dominus. **Psalms dauid.**
Dominus regit me et nichil michi
deceit : in loco pascue ibi me col-
locauit. **S**uper aquam refectionis edu-
cavit me : animam meam conuertit. **D**e-
duxit me super semitas iusticie : propter
nomen suum. **N**am et si ambulauero
in medio umbre mortis non timebo

mala : quonia tu mecum es. **A**rga
tua et baculus tuus : ipsa me consolata
sunt. **P**arasti in conspectu meo melam :
aduersus eos qui tribulant me. **I**mpin-
guasti in oleo caput meum : et calix me-
us inebrians quam preclarus est. **E**t mi-
sericordia tua subsequetur me : omnibus
diebus uite mee. **E**t ut inhabitem in do-
mo domini : in longitudinem dierum.

Ps 124 in sabbo prima.

xxiii.

Dominus est terra et plenitudo eius :
orbis terrarum et uniuersi qui habi-
tant in eo. **Q**uia ipse super maria fui-
dauit eum : et super flumina preparauit
eum. **Q**uis ascendit in montem domini : aut
quis stabit in loco sancto eius. **I**nno-
rens manibus et mundo corde : qui non
accepit in uano animam suam : nec iura-
uit in dolo proximo suo. **H**ic accipi-
et benedictionem a domino : et misericordiam
a deo salutari suo. **H**ec est generatio
querentium eum : querentium faciem dei iacob.
Atollite portas principes uestras :
et eleuamini porte eternales : et introi-
bit rex glorie. **Q**uis est iste rex glorie :
dominus fortis et potens : dominus potes in
prelio. **A**tollite portas principes ue-
stras : et eleuamini porte eternales : et
introibit rex glorie. **Q**uis est iste rex
glorie : dominus uirtutum ipse est
rex glorie. **In fine psalmi dauid.**

Ad te domine leuaui animam meam : de-
us meus in te confido non erubescam. **N**eque
irideant me inimici mei : etenim uni-
uersi qui sustinent te non confundentur.
Confundantur omnes iniqua agen-
tes : super uacue. **V**ias tuas domine
demonstra michi : et semitas tuas edo-
ce me. **O**rige me in ueritate tua et do-
ce me : quia tu es deus saluator meus :
et te sustinui tota die. **R**eminiscere
misericordiarum tuarum domine : et misericordias

xxiii.

tuas que a seculo sunt. **D**elicta iuue-
 rutis mee et ignorancias meas: ne me-
 mineris. **S**ecundum misericordiam tuam
 memento mei tu: propter bonitatem
 tuam domine. **D**ulcis et rectus dominus: propter
 hoc legem dabit delinquentibus in via.
Diriger mansuetos in iudicio: doce-
 bit mites vias suas. **V**niuersa via do-
 mini misericordia et veritas: requiren-
 tibus testamentum eius et testimonia e-
 ius. **P**ropter nomen tuum domine propicia-
 beris peccato meo: multum est enim.
Quis est homo qui timet dominum: legem
 statuit ei via quam elegit. **A**nima
 eius in bonis demorabitur: et semen eius
 hereditabit terram. **F**irmamentum est do-
 minus timoribus eius: et testamentum ipsi-
 us ut manifestetur illis. **O**culi mei sem-
 per ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo
 pedes meos. **R**espice in me et misere-
 re mei: quia unicus et pauper sum ego.
Tribulationes cordis mei multipli-
 cati sunt: de necessitatibus meis erue me.
Vide humilitatem meam et laborem meum:
 et dimitte uniuersa delicta mea. **R**espi-
 ce inimicos meos quoniam multiplica-
 ti sunt: et odio iniquo odorunt me.
Custodi animam meam et erue me: non
 erubescam quoniam speravi in te. **I**n-
 nocentes et recti adheserunt michi: quia
 sustinui te. **L**ibera deus israel: ex omnibus
 tribulationibus suis. **Psalmus 141**
Judica me domine quoniam ego in innocen-
 tia mea ingressus sum: et in domino spe-
 rans non infirmabor. **P**roba me do-
 mine et tempta me: ure renes meos et
 cor meum. **Q**uoniam misericordia tua
 ante oculos meos est: et complacui in
 veritate tua. **N**on sedi cum concilio va-
 nitatis: et cum iniqua gerentibus non in-
 troibo. **O**diui ecclesiam malignantium:
 et cum impijs non sedebo. **L**euabo inter

innocentes manus meas: et circunda-
 bo altare tuum domine. **E**t audiam vocem
 laudis: et enarrem uniuersa mirabilia
 tua. **D**omine dilexi decorem domus
 tue: et locum habitationis glorie tue.
Ne perdas cum impijs deus animam
 meam: et cum viris sanguinum vitam meam.
In quorum manibus iniquitates sunt:
 dextera eorum repleta est numeribus.
Ego autem in innocentia mea ingres-
 sus sum: redime me et misereere mei.
Pes enim meus stetit in directo: in
 ecclesijs benedicam te domine. **In fine**
psalmus dauid priusquam limretur.

Dominus illuminatio mea
 et salus mea: quem time-
 bo. **D**ominus protector vi-
 te mee: a quo trepidabo.
Quoniam appropriat super me nocentes:
 ut edant carnes meas. **Q**ui tribulant
 me inimici mei: ipsi infirmati sunt et
 reciderunt. **S**i consistat aduersum me
 castra: non timebit cor meum. **S**i resur-
 gat aduersum me prelium: in hoc ego
 sperabo. **Q**uoniam peti a domino hanc re-
 quiram: ut inhabitem in domo domini o-
 mnibus diebus vite mee. **E**t videam
 voluntatem domini: et visitem templum eius.
Quoniam abscondit me in tabernacu-
 lo suo in die malorum: protegit me in
 abscondito tabernaculi sui. **I**n petra
 exaltauit me: et nunc exaltauit caput
 meum super inimicos meos. **C**ircuiui
 et immolaui in tabernaculo eius hosti-
 am vociferationis: cantabo et psalmum
 dicam domino. **E**xaudi domine vocem meam
 qua clamaui ad te: misereere mei et ex-
 audi me. **T**ibi dixit cor meum requisi-
 uit te facies mea: faciem tuam domine requi-
 ram. **N**e auertas faciem tuam a me:
 ne declines in ira a seruo tuo. **A**d iu-
 tor me esto ne derelinquas me: neque

despicias me deus salutaris meus.

Quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me.

Legem pone michi domine in via tua: et dirige me in semita recta propter inimicos meos. **N**e tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui: et merita est iniquitas tibi. **O**redo videre bona domini: in terra viventium. **E**xpecta dominum viriliter age: et confortet cor tuum et sustine dominum. **ps hinc dauid.**

Ad te domine clamabo deus meus ne **xxvii**

desileas a me: ne quando taceas a me: et assimilabor descendentibus in lacum.

Exaudi domine vocem orationis mee dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum. **N**e simul tradas me cum peccatoribus: et cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

Qui loquuntur pacem cum proximo suo: mala autem in cordibus eorum. **O**a illis secundum opera eorum: et secundum nequitiam ad inuentionum ipsorum. **S**ecundum opera manuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis.

Quoniam non intellexerunt opera domini et in opera manuum eius: destrues illos et non edificabis eos. **B**enedictus dominus: quoniam exaudivit vocem deprecationis mee.

Dominus adiutor meus et protector meus: et in ipso speravit cor meum et adiutus sum.

Et reflexit caro mea: et ex voluntate mea confitebor ei. **D**ominus fortitudo plebis sue: et protector salutorum crucis sui est.

Saluum fac populum tuum domine et benedic hereditati tue: et rege eos et extolle illos usque in eternum. **ps**

de in situatioe tabernaculi. xxviii

Afferte domino filii dei: afferte domino filios arietum. **A**fferte domino gloriam et honorem: afferte domino gloriam

nomini eius: adorate dominum in atrio sancto eius.

Vox domini super aquas: deus maiestatis intonuit: dominus super aquas multas.

Vox domini in virtute: vox domini in magnificentia.

Vox domini confingentis cedros: et confinget dominus cedros libani.

Et comminuet eos tanquam vitulum libani: et dilectus quemadmodum filios unicornium.

Vox domini intercedentis flammam ignis: vox domini concutientis desertum: et commovebit dominus desertum radices.

Vox domini parantis ceruicem et reuelabit condensa: et in templo eius omnes dicent gloriam.

Dominus diluvium inhabitare facit: et sedebit dominus rex in eternum.

Dominus virtutem populo suo dabit: dominus benedicet populo suo in pace. **ps ca**

tici de dedicatione templi dauid. xxix

Exaltabo te domine quoniam suscepisti me: nec delecasti inimicos meos super me.

Domine deus meus clamaui ad te: et sanasti me. **D**omine eduisti ab inferno animam meam: saluasti me a descendantibus in lacum.

Psallete domino sancti eius: et obsecramini memorie sanctitatis eius.

Quoniam ira in indignatione eius: et vita in voluntate eius.

Ad vespertum demorabitur fletus: et ad matutinum leticia.

Ego autem dixi in abundantia mea: non movebor in eternum.

Domine: in voluntate tua prestasti decori meo virtutem.

Avertisti faciem tuam a me: et factus sum conturbatus.

Ad te domine clamabo: et ad deum meum deprecabor.

Que utilitas in sanguine meo: dum descendo in corruptionem.

Nunquid confitebitur tibi pulvis: aut annuntiabit veritatem tuam.

Audiuit dominus et misertus est mei: dominus factus est adiutor meus.

Convertisti plandum meum in gaudium michi: contidisti sacrum meum.

et circūdedisti me leticia. **U**t cāret tibi gloria mea et non cōpungar: domine deus meus in eternum confitebor tibi. **In fine ps David pextasi.**

xxx **I**n te dñe nō confundar in eternum: in iusticia tua libera me. **I**ndina ad me aurem tuā: accelera ut eruas me. **E**sto michi in deū protectore et in domum refugij: ut saluum me facias. **Q**uoniam fortitudo mea et refugium meū es tu: et propter nomē tuū deduces me et eruites me. **E**duces me de laqueo quē abscondēūt michi: quoniam tu es pector meus. **I**n manus tuas cōmendo spīritū meū: redemisti me dñe de veritatis. **O**disti obsequantes vanitates: superuacue. **E**go aut in dño speravi: exultabo et letabor in misericordia tua. **Q**uoniam respexisti humilitatē meā: saluasti de necessitatibus animā meā. **N**ec cōclusisti me in manibus inimici: statuisti in loco spaciōso pedes meos. **M**iserere mei domine quoniam tribulor: cōturbat⁹ est in ira oculus meus: anima mea et uenter me⁹. **Q**uoniam defecit in dolore uita mea: et anni mei in gemitibus. **I**nfirmata est i paupertate uirtus mea: et ossa mea cōturbata sunt. **S**uper omnes inimicos meos factus sum opprobriū uicinis meis ualde: et timor notis meis. **Q**ui uidebant me foras fugerūt a me: obliuioni dāt⁹ sū tñq mortuus a corde. **F**actus sum tñq uas perditū: quoniam audiui uituperatōnē multorū cōmorantiū in circuitu. **I**n eo dū cōuenirēt simul aduersum me: accipere animā meā cōsiliari sunt. **E**go aut i te speravi dñe: dixi deus meus es tu: in manib⁹ tuis sortes mee. **E**xipe me de manu inimicorū meorū: et a persequentibus me.

Illustra faciē tuā sup seruū tuū: saluum me fac i mīscōdia tua: dñe nō confundar quoniam inuocaui te. **E**xube-
scant impij et deducantur iū infernū: muta fiāt labia dolosa. **Q**ue loquū-
tur adūsus iustū iniquitatē: in super-
bia et in abusione. **Q**uam magna
multitudo dulcedinis tui dñe: quā
abscondisti timētibus te. **P**erfecisti eis
qui sperant in te: in cōspectu filiorū ho-
minū. **A**bscondes eos in abscondi-
to faciei tue: a cōturbatione hominū.
Proteges eos in tabernaculo tuo: a
contradictione linguarū. **B**enedid⁹
dñs: quoniam mirificauit misericor-
diam suam michi in ciuitate munita.
Ego aut dixi in excessu mentis mee:
proiectus sum a faciē oculorū tuorum.
Ideo exaudisti uocē oratōis mee:
dum clamare ad te. **O**iligite dñm o-
mnes sancti eius: quoniam ueritatē re-
quireret dñs: et retribuet abundanter fa-
cientibus superbiam. **U**tiliter agite
et confortetur cor uestrum: omnes qui
speratis in domino. **Intellect⁹ David.**
xxx **B**eati quorū remisse sunt iniquita-
tes: et quorū recta sunt peccata.
Beatus uir cui non imputauit dñs
peccatū: nec est in spīritu eius dolus.
Quoniam tacui inueterauerūt ossa
mea: dū clamare tota die. **Q**uoniam
die ac nocte grauata est super me ma-
nus tua: conuersus sum in erumina
mea dū cōfigitur spina. **O**elidū me-
um cognitū tibi feci: et iniusticiā meā
non abscondi. **O**ixi cōfitebor aduer-
sum me iniusticiā meā dñs: et tu
remisisti impietate peccati mei. **P**ro
hac orabit ad te omnis sanctus: in tpe
oportuno. **U**eruntamen in diluuiū
aquarū multarū: ad eū non approxi-
mabunt. **T**u es refugium meum a

tribulatione que circūdedit me: exultatio mea erue me a circūdantibus me.

Intellectum tibi dabo et instrua te: in via hac qua gradieris firmabo super te oculos meos. **N**olite fieri sicut equus et mulus: quibus non est intellectus. **I**n chamo et feno maxillas eorum cōstringe: qui non appropinquāt ad te. **M**ulta flagella peccatoris: sperārem autē in domino misericordia circūdabit. **L**etamini in domino et exultate iusti: et gloriamini omnes recti corde. *in fine ps dauid. xxxm.*

Exultate iusti in dño: rectos decet laudatio. **C**onfiteamini dño in cythara: in psalterio decem cordarū psallite illi. **C**antate ei canticū nouū: bene psallite ei in uociferatione. **Q**uia rectū est uerbū dñi: et omnia opera ei⁹ in fide. **D**iligite misericordiā et iudiciū: misericordia dñi plena est terra. **U**erbo dñi celi firmati sunt: et spiritu oris eius omnis uirtus eorum. **C**ongregas sicut in utero aquas maris: ponens in thesauris abissos. **T**imeat dñm omnis terra: ab eo autē cōmqueant omnes inhabitantes orbem. **Q**uoniā ipse dixit et facta sunt: ipse mādauit et creata sunt. **D**ominus dissipat cōsilia gentiū: reprobat autē cogitationes p̃p̃lorū: et reprobat cōsilia principū. **C**onsiliū autē dñi in eternū manet: cogitationes cordis eius in generationē et generationē. **B**eata gēs cuius est dñs deus eius: p̃p̃lus quem elegit in hereditatē sibi. **D**e celo respexit dñs: uidit omnes filios hominū. **D**e p̃parato habitaculo suo: respexit super omnes qui habitant terrā. **Q**ui fuxit singillatim corda eorum: qui intelligit omnia opera eorum. **N**on saluat rex per multā uirtutē: et gygas non

saluabitur in multitudine uirtutis sue. **N**allax equus ad salutē: in abundantia autē uirtutis sue non saluabit.

Ecce oculi dñi super metuentes eū: et in eis qui sperant super misericordia eius.

Et eruat a morte animas eorum: et aliat eos in fame. **A**nima nostra sustinet dñm: quoniā adiutor et protector noster est. **Q**uia in eo letabitur cornu nostrū: et in nomine sancto eius sperauim⁹. **F**iat misericordia tua dñe super nos: quēadmodū sperauim⁹ in te.

Psalm⁹ dauid cū mutauit uultū suū corā ab imalech. xxxm.

Benedicā dñm in omni tpe: semper laus eius in ore meo. **I**n dño letabit anima mea: audiat māsueri et letent. **M**agnificate dñm mecum: et exaltemus nomē eius in idipsum. **E**xquisiui dñm et exaudiuit me: et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. **A**ccedite ad eū et illuminamini: et facies uestre non cōfundentur. **I**ste pauper clamauit et dñs exaudiuit eū: et de omnibus tribulationibus ei⁹ saluauit eū. **A**nmittet angelus dñi in circuitu timēciū eū: et eripiet eos. **G**ustate et uidete quoniā suauis est dñs: beatus uir qui sperat in eo. **T**imeate dñm omnes sancti eius: quoniā non est inopia timētibz eū. **O**mnēs eguerunt et esurierunt: inquirentes autē dñm non inueniuntur omni bono. **T**emete filij audite me: timorem dñi docebo uos. **Q**uis est homo qui uult uitā: diligit dies uidere bonos. **P**rohibe linguā tuā a malo: et labia tua ne loquatur dolum. **O**uerte a malo et fac bonū: inquire pacē et persequere eā. **O**culi dñi super iustos: et aures eius in preces eorum. **C**ultus autē domini super facientes mala: ut perdat de terra memoriā

eorum. **C**lamauerunt iusti et dominus exaudivit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos. **I**uxta est dominus hijs qui tribulato sunt corde: et humiles spiritu salvabit. **M**ulte tribulationes iustorum: et de hijs omnibus liberabit eos dominus. **C**ustodit dominus omnia ossa eorum: unum ex hijs non coteretur. **M**ors peccatorum pessima: et qui oderunt iustum delinquent. **R**edimet dominus animas servorum suorum: et non delinquent omnes qui sperant in eo. **In fine psalmi david.**

xxxiii

Iudica domine nocentes me: repugna impugnantes me. **A**pprehende arma et scutum: et resurge in adiutorium michi. **E**ffunde fletum et concludere adversus eos qui persecuntur me: dic anime mee salus tua ego sum. **C**onfundantur et revereant: querentes animam meam. **A**vertant retrorsum et confundantur: cogitantes michi mala. **F**iant tanquam pulvis ante faciem ventis: et angelus domini coartans eos. **F**iat via illorum tenebre et lubricum: et angelus domini persequens eos. **Q**uoniam gratis absconderunt michi interitum laquei sui: superuacue reprobrauerunt animam meam. **V**eniat illi laqueus quem ignorat: et captio quam abscondit apprehendat eum: et in laqueum cadat in ipsum. **A**nima autem mea exultabit in domino: et delectabitur super salutari suo. **O**mnia ossa mea dicet: domine quis similis tibi? **E**xipiens inopem de manu fortiorum eius: egenum et pauperem a diripientibus eum. **S**urgentes testes iniqui: qui ignorabant interrogabant me. **R**etribuebant michi mala pro bonis: sterilitatem anime mee. **E**go autem cum michi molesti essent: induabar cilicio. **H**umiliabam in ieiunio animam meam: et oratio mea in sinu meo convertetur. **Q**uasi

proximum quasi fratrem nostrum sic complacetam: quasi lugens et contristatus sic humiliabar. **E**t aduersum me letati sunt et conuenerunt: congregata sunt super me flagella et ignoravi. **D**issipati sunt nec compuncti: temptauerunt me sublaouerunt me sublatione: fecerunt super me dentibus suis. **D**omine quando respicies: restitue animam meam a malignitate eorum: a leonibus unicum meum. **C**onfitebor tibi in ecclesia magna: in populo graui laudabo te. **N**on supergaudeat michi qui aduersant michi inique: qui oderunt me gratis et annuntunt oculis. **Q**uoniam michi quidem pacifice loquebatur: et in iracundia terre loquentes dolos cogitabant. **E**t dilatauerunt super me os suum: dixerunt euge euge uiderunt oculi nostri. **V**idisti domine ne sileas: domine ne discedas a me. **E**xurge et intende iudicio meo deus meus: et dominus meus in causam meam. **I**udica me secundum iustitiam tuam domine deus meus: et non supergaudeant michi. **N**on dicant in cordibus suis euge euge anime nostre: nec dicant deuorabimus eum. **E**xultant et reuerentur simul: qui gratulantur malis meis. **I**nduantur confusione et reuerentia: qui maligna loquuntur super me. **E**xultent et letentur qui uolunt iustitiam meam: et dicant semper magnificetur dominus qui uolunt pacem serui eius. **E**t lingua mea meditabitur iustitiam tuam: tota die laudem tuam. **In fine psalmi david.**

xxxiii

Dixit iniustus ut delinquat in semetipso: non est timor dei ante oculos eius. **Q**uoniam dolose egit in conspectu eius: ut inueniant iniquitas eius ad odium. **U**erba oris eius iniquitas et dolus: noluit intelligere ut bene ageret. **I**niquitate meditatus est in cubili

lino : altitit omni vie nō bone : mali-
ciam aut nō odiuit. **D**omine i celo
misericordia tua : et veritas tua usq;
ad nubes. **I**usticia tua sicut mōtes
dei : iudicia tua abissus multa. **H**o-
mines et iumēta saluabis dñe : quē-
admodū multiplicasti misericordiā
tuā deus. **F**ilij aut hominum : in re-
guine alay tuay sperabūt. **I**nebrī-
abuntur ab ubertate domus tue : et
torrente voluptatis tue potabis eos.
Quoniā apud te est fons vite : et in
lumine tuo videbimus lumē. **P**retē-
de misericordiā scientibz te : et iusticiā
tuā hīs qui recto sūt corde. **N**on ve-
niat michi pes supbie : ⁊ manus pec-
catoris non moueat me. **I**bi cecide-
runt q̄ operant iniquitatē : egressi sūt
nec potuerūt stare. **Psalm⁹ dauid.**

Noli emulari in malignatibus : **xxxiii.**
neq; zelaueris facientes iniqui-
tatem. **Q**uoniā tanq; fenu volociter
arescent : et quēadmodū olera herba-
rum cito decidēt. **S**pēra in dño et fac
bonitatē : et inhabita terrā et pascēris
in diuitijs eius. **D**electare in dño : ⁊
dabit tibi petitiones cordis tui. **R**e-
uela dño viā tuā et spēra in eo : et ipē
faciet. **E**t educet quasi lumē iusticiā
tuā : ⁊ iudiciū tuū tanq; meridiem :
subditus esto dño et ora eū. **N**oli e-
mulari in eo q̄ prosperatur i via sua :
in homine faciente iniusticias. **O**sti-
ne ab ira et derelinque furorē : noli e-
mulari ut maligneris. **Q**uoniā qui
malignauit p̄termittabūtur : sustinē-
tes aut dñm ipsi hereditabūt terram.
Et adhuc pusillū ⁊ nō erit peccator :
et queres locum eius et non inuenies.
Mansueti aut hereditabunt terrā : et
delectabuntur in multitudine pacis.
Obsēuabit peccator iustū : ⁊ studebit

sup eū dentibz suis. **D**ominus autē
irridebit eū : quoniā prospicit q̄ veni-
et dies eius. **G**ladiū euaginauerunt
peccatores : intenderunt arcum suum.
Vt decipiāt pauperē ⁊ inopē : ut tru-
cident rectos corde. **G**ladius eorū in-
tret in corda ipsorū : et arcus eorū con-
fringatur. **M**elius est modicū iusto :
sup diuitias peccatorū multas. **Q**uo-
niā brachia peccatorū conterentur :
cōfirmat aut iustos dñs. **P**ouit dñs
dies immaculatoz : et hereditas eorū
in eternū erit. **N**on cōfundentur i tpe
malo : et in diebus famis saturabun-
tur : quia peccatores p̄ibūt. **I**nimi-
ci vero dñi mox ut h̄nōrificati fuerint
et exaltati : deficientes quēadmodum
fumus deficiēt. **M**utuabit peccator ⁊
non soluet : iustus aut miseretur ⁊ tri-
buet. **Q**uia benedicentes ei heredita-
bunt terrā : maledicentes aut ei dispe-
ribunt. **A**pud dñm gressus hominis
dirigetur : et viā eius uolet. **Q**um ce-
derit nō collidetur : quia dñs suppo-
nit manū suā. **I**unior fui etenim se-
nui : ⁊ nō vidi iustū derelictū : nec semē
eius querens panē. **T**ota die misere-
tur et cōmodat : et semē illius in bene-
dictione erit. **O**edina a malo et fac
bonū : et inhabita i sedm sedī. **Q**uia
dñs amat iudiciū : et nō derelinquet
sanctos suos : in eternū cōseruabūtur.
Inusti punient : et semen impioz
peribit. **I**usti aut hereditabūt terrā :
et inhabitabunt in seculū seculi sup eā.
Os iusti meditabit sapiētiā : et lin-
gua eius loquetur iudiciū. **L**ex dei
eius in corde ipsius : et non suplāta-
buntur gressus eius. **C**onsiderat pec-
cator iustū : et querit mortificare eum.
Dominus aut non derelinquet eum
in manibz eius : nec daminabit eum

cum iudicabitur illi. **E**xpecta domi-
num et custodi viam eius : et exalta-
bit te ut hereditate capias terram : cum
perierint peccatores videbis. **V**idi
impium superexaltatum : et eleuatum
sicut cedros libani. **E**t transiit et ec-
ce non erat : quesiui eum et non est in-
uentus locus eius. **C**ustodi inno-
centiam et vide equitatem : quoniam
sunt reliquie homini pacifico. **I**n-
iusti autem disperibunt : simul reliquie
impiorum interibunt. **S**alus autem iusto-
rum a domino : et protector eorum in tempore tribu-
lationis. **E**t adiuuabit eos dominus et li-
berabit eos : et eruet eos a peccatoribus : et
saluabit eos quia sperauerunt in eo. **Ps**

De rememoracione Sabbati.

xxxviii.

Domine ne in furore tuo arguas
me : neque in ira tua corripas
me. **Q**uonia sagitte tue infixae sunt
michi : et confirmasti super me manum
tua. **N**on est sanitas in carne mea a
facie ire tue : non est pax ossibus meis a
facie peccatorum meorum. **Q**uonia iniqui-
tates mee supergressae sunt caput meum :
et sicut onus graue grauatae sunt super
me. **P**utruerunt et corrupte sunt cicat-
rices mee : a facie insipientie mee. **M**i-
ser factus sum et curuatus sum usque in
finem : tota die conturbatus ingrediebar.
Quonia lumbi mei impleti sunt illusi-
onibus : et non est sanitas in carne
mea. **A**fflictus sum et humiliatus sum
nimis : rugiebam a gemitu cordis mei.
Domine ante te omne desiderium me-
um : et gemitus meus a te non est abs-
conditus. **O**culus meum conturbatum est :
dereliquit me virtus mea : et lumen o-
culorum meorum et ipse non est mecum.
Inimici mei et proximi mei : aduersum
me appropinquauerunt et steterunt. **E**t qui
iuxta me erat de longe steterunt : et vini

faciebant qui querebant animam me-
am. **E**t qui inquirebant mala michi
locuti sunt vanitates : et dolos tota
die meditabantur. **E**go autem tan-
quam surdus non audiebam : et si-
cut mutus non aperiens os suum. **E**t
factus sum sicut homo non audientis :
et non habens in ore suo redargutio-
nes. **Q**uonia in te domine spera-
ui : tu exaudies domine deus meus.
Quia dixi ne quando supergaude-
ant michi inimici mei : et dum como-
uentur pedes mei. **S**uper me magna
locuti sunt. **Q**uonia ego in flagella
paratus : et dolor meus in conspectu
meo semper. **Q**uonia iniquitatem meam
annuntiabo : et cogitabo pro peccato
meo. **I**nimici autem mei viuunt et confir-
mati sunt super me : et multiplicati sunt
qui oderunt me inique. **Q**ui retribuunt
mala pro bonis detrahebant michi :
quonia sequebar bonitatem. **N**e de-
relinquas me domine deus meus : ne
discesseris a me. **I**ntende in adiuto-
rium meum : domine deus salutis
mee. **In fine cantici David per ydithim.**

Domi custodi vias meas :
ut non delinquam in lin-
gua mea. **P**osui ori me-
o custodiam : cum consisteret
peccator aduersum me. **O**bmutu et
humiliatus sum et silui a bonis : et dolor
meus reuocatus est. **C**oncaluit cor meum
intra me : et in meditatione mea exar-
desceat ignis. **L**ocutus sum in lingua
mea : notum fac michi domine finem meum
Et numerum dierum meorum qui est :
ut sciam quid desit michi. **E**cce mensu-
rabiles posuisti dies meos : et substancia
mea tanquam nichilum ante te. **V**erum-
tamen uniuersa vanitas : omnis homo vi-
uens. **V**erumtamen in ymagine pertransit

homo: sed et frustra cōturbaſ. **T**he-
ſaurizat: et ignorat cui cōgregabit
ea. **E**t nunc que eſt reſpectatio mea
nonne dominus: et ſubſtantia mea
apud te eſt. **A**b om̃ibz iniquitatibz
meis erue me: opprobriū inſipienti de-
diſti me. **O**bm̃itui et nō aperui os
meū: quoniā tu feciſti amoue a me
plagas tuas. **F**ortitudine manus
tue ego defeci in increpationibus: pro-
pter iniquitatē corripuiſti hominem.
Et tabeſcere feciſti ſicut araneā ani-
mam eius: verūtamen vane cōturba-
tur omnis homo. **E**xaudi orationē
meā dñe et deprecationē meā: auribz
prip lacrimas meas. **N**e ſileas quo-
niā aduena ego ſum apud te: et pere-
grin⁹ ſicut om̃es patres mei. **R**emitte
me ut reſtingeret prinſq; abea: ⁊ am-
plius non ero. **In fine pſ dauid. xxxviii.**
Expectās reſpectaui dñm: ⁊ intēdit
michi. **E**t exaudiuit pces me-
as: et eduxit me de lacu miſerie et de
luto fecis. **E**t ſtatuit ſupra petā pedes
meos: et direxit gress⁹ meos. **E**t im-
miſit in os meū canticū nouū: carmen
deo nro. **V**idebūt multi ⁊ timebūt: ⁊
ſperabūt in dño. **B**eatus vir cui⁹ eſt
nomē dñi ſpes eius: et nō reſpexit in
vanitates et inſanias fallas. **M**ul-
ta feciſti tu dñe deus meus mirabilia
tua: ⁊ cogitationibz tuis non eſt qui
ſimilis ſit tibi. **A**nnūciaui et locutus
ſum: multiplicati ſūt ſup numerum.
Sacrificiū et oblationē noluiſti: au-
res aut pſeciſti michi. **O**locauit et
pro peccato nō poſtulati: tūc dixi ec-
ce venio. **I**n capite libri ſcriptū eſt
de me ut facerem volūtātē tuā: deus
me⁹ volui et legē tuā in medio cordis
mei. **A**nnūciaui iuſticiā tuā i ecclia
magna: ecce labia mea nō phibebo

dñe tu ſciſti. **I**uſticiā tuā nō abſcon-
di in corde meo: veritatē tuā et ſaluta-
re tuū dixi. **N**on abſcondi miſericor-
diā tuā et veritatē tuā: a cōſilio mul-
to. **T**u aut dñe ne longe facias mi-
ſerationes tuas a me: miſericordia ⁊
veritas tua ſemp ſuſceperūt me. **Q**uo-
niā circundederūt me mala quorū
non eſt numerus: cōprehenderūt me
iniquitates mee: et nō potui ut vide-
rem. **M**ultiplicate ſunt ſup capillos
capitis mei: et cor meū dereliquit me.
Complaceat tibi dñe ut eruas me:
dñe ad adiuvādū me reſpice. **C**on-
fundantur et reuerſeant ſimul: q̃ que-
runt animā meam ut auferant eam.
Huertatur retroſum et reuerſatur:
qui volūt michi mala. **E**erant cōfe-
ſſim cōfuſionē ſuā: qui dicunt michi
euge euge. **E**xultent et letentur ſupe
te om̃es querentes te: et dicāt ſemp
magnificetur dñs qui diligunt ſalu-
tare tuū. **E**go aut mendicus ſum et
pauper: dñs ſollicitus eſt mei. **A**d-
iutor meus et protector meus tu es:
deus meus ne tardaueſ. **In finem**
pſ dauid iſrl̃ itellct⁹ dauid.
Beatus qui intelligit ſup egetum **xl.**
⁊ pauprē: in die mala liberabit
eū dñs. **D**omin⁹ cōſeruet eū et vivifi-
cet eū: et beatū faciat eū in terra: ⁊ nō
tradat eū in animam inimicorū eius.
Dominus opē ferat illi ſup lectū do-
loris eius: uniuſum ſtratū eius reſta-
ſti in infirmitate eius. **E**go dixi dñe
miſerere mei: ſana animā meā quia
peccaui tibi. **I**nimici mei dixerūt ma-
la michi: quādo morietur et peribit
nomē eius. **E**t ſi ingrediebat ut vi-
deret vana loquebatur cor eius: con-
gregauit iniquitatem ſibi. **E**xgredie-
batur foras: ⁊ loquebat in idipſum.

Adversum me susurrabāt omnes inimi-
ci mei: adversum me cogitabant
mala michi. **V**erbum iniquum constitu-
erunt adversum me: nunquid qui dor-
mit nō adiciet ut resurgat? **E**t enim
homo pacis mee in quo speravi: qui
edebat panes meos magnificavit su-
per me supplantationē. **T**u autē dñe
miserere mei: et resuscita me et retribuā
eis. **I**n hoc cognovi quoniā volu-
isti me: quā non gaudebit inimicus
meus sup me. **D**e autē propter inno-
centiā suscepisti: et confirmasti me in con-
spectu tuo in eternū. **B**enedictus dñs
deus isrl a seculo ī seculū: fiat fiat. **I**n fi-
nē itellēt^r *fatis chore.*

Quemadmodū desiderat cervus
ad fontes aquarū: ita desiderat
anima mea ad te deus. **S**ituit ani-
ma mea ad deū fortem vivū: quādo ve-
niam et apparebo aīe faciē dei. **E**ne-
runt michi lacrimae mee panes die ac
nocte: dū dicūt michi quotidie ubi est
deus tuus. **R**ec recordatus sū et effu-
di ī me animā meā: quā transibo in lo-
cum tabernaculi amirabilis usq; ad
domum dei. **I**n voce exultationis et
confessionis: sonus epulantis. **Q**ua-
re tristis es anima mea: et quare con-
turbas me? **S**pera ī deo quā adhuc
confitebor illi: salutare vultus mei et
deus meus. **A**d incipm anima mea
conturbata est: propterea memor ero
tui de terra iordanis et hermonim a
mōte modico. **A**bissus abissum in-
vocat: in voce catharactarū tuarum.
Omnia recessa tua et fluct^r tui super
me transierūt. **I**n die mādavit dñs
mīscōiam suā: et nocte canticum eius.
Apud me oratio deo vite mee: dicā
deo susceptor me^r es. **Q**uare oblitus
es mei: et quare contristatus incedo

dū affligit me inimicus. **Q**uoniam con-
fringuntur ossa mea: reprobrauerūt
michi qui tribulant me inimici mei.
Quoniam dicunt michi per singulos di-
es ubi est deus tuus: quare tristis es
anima mea et quare conturbas me?
Spera in deo quoniā adhuc cōfi-
tebor illi: salutare vult^r mei et deus
meus. **I**n finē *psalmus david.*

Judica me de^r et discerne causā meā de
gente nō sancta: ab homine iniquo
et doloso erue me. **Q**uia tu es de^r for-
tudo mea: quare me repulisti et qua-
re tristis incedo dū affligit me inimi-
cus. **E**mitte lucē tuā et veritatē tuā:
ip̄a me deduxerūt et adduxerūt in mon-
tem sanctū et in tabernacū tua. **E**t in-
troibo ad altare dei: ad deū qui letifi-
cat iuuetutem meā. **C**onfitebor tibi
in cythara de^r deus me^r: quare tristis
es aīa mea et quare conturbas me?
Spera ī deo quā adhuc cōfitebor illi:
salutare vult^r mei et de^r meus. **I**n fies
filys chore ad itellectum.

Deus auribz nostris audiuit^r:
p̄res nr̄i annūciaverunt nobis.
Opus qd̄ operat^r es ī diebz eorū: et in
diebz antiquis. **M**anus tua gentes
disperdidit et plantasti eos: afflixisti
ip̄os et repulisti eos. **N**ec enī in gla-
dio suo possederūt terrā: et brachiū e-
orū non salvavit eos. **S**ed decreta
tua et brachiū tuū et illuminatio vul-
tus tui: quoniā complacuiisti in eis.
Tu es ip̄se rex meus et deus meus: q̄
mandas salutes iacob. **N**on enim inimi-
cos nr̄os vtilabimus cornu: et in no-
mine tuo spernem^r insurgētes in no-
bis. **N**on enī in arcu meo sperabo:
et gladius meus non salvabit me.
Salvastī enī nos de affligētibz nr̄is:
et odientes nos confudisti. **I**n deo

laudabimur tota die : et in nomine tuo confitebimur in seculum. **T**unc autem repulisti et confudisti nos : et non egredieris in virtutibus nostris.

Auertisti nos retrorsum post inimicos nostros : et qui oderunt nos diripiebant sibi. **O**disti nos tanquam oves escarium : et in gentibus dispersisti nos.

Vendidisti populum tuum sine pretio : et non fuit multitudo in commutationibus eorum.

Posuisti nos opprobrium vicinis nostris : subsannationem et derisum hijs qui sunt in circuitu nostro. **P**osuisti nos in similitudinem gentibus : commotionem capitis in populis.

Tota die verecundia mea contra me est : et confusio faciei mee cooperuit me. **A** voce reprobrantis et obloquentis : a facie inimici et persequentis. **H**ec omnia venerunt super nos nec obliti sumus te : et inique non egimus in testamento tuo.

Et non recessit retro cor nostrum : et declinasti semitas nostras a via tua.

Quoniam humiliasti nos in loco afflictionis : et cooperuit nos umbra mortis.

Si obliti sumus nomen dei nostri : et si expandimus manus nostras ad deum alienum.

Donne deus requireret ista : ipse enim novit abscondita cordis.

Quoniam propter te mortificant tota die : estimati sumus sicut oves occisionis.

Exurge quare obdormis domine : exurge et ne repellas in finem.

Quare faciem tuam auertis obliuisceris inopie nostre : et tribulationis nostre.

Quoniam humiliata est in pulvere anima nostra : aglutinatus est in ira venter noster.

Exurge domine adiuua nos : et redime nos propter nomen tuum. **In fine. p. hys q. omib. filijs chore ad i. tellem cantic.**

p. dilecto

Exultauit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Lingua mea calamus scribe : velociter scribentis.

Speciosus forma pre filiis hominum : diffusa est gratia in labijs tuis : propterea benedixit te deus in eternum.

Hocingere gladio tuo : super femur tuum potentissime.

Sperie tua et pulcritudine tua : intede prospere procede et regna.

Propter veritatem et mansuetudinem et iusticiam : deducet te mirabiliter dextera tua.

Sagitte tue acute : populi sub te cadent in corda inimicorum regis.

Sedes tua deus in seculum seculi : virga directionis virga regni tui.

Oilexisti iusticiam et odisti iniquitatem : propterea unxit te deus deus tuus oleo leticie pre consortibus tuis.

Mirra et gutta et casia a vestimentis tuis : a domibus thuribus et quibus delectauerunt te filie regum in honore tuo.

Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato : circumdata varietate.

Audi filia et vide et inclina aurem tuam : et obliuiscere populum tuum et domum patris tui.

Et corrupiscet rex decorem tuum : quoniam ipse est dominus deus tuus et adorabunt eum.

Et filie tyri in muneribus : vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis.

Omnis gloria eius filie regis abintus : in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus.

Adducetur regi virgines post eam : proxime eius afferentur tibi.

Afferentur in leticia et exultatione : adducentur in templum regis.

Pro patribus tuis nati sunt tibi filij : constitues eos principes super omnem terram.

Memor esto nominis tui domine : in omni generatione et generatione.

Propterea populi confitebuntur tibi in eternum : et in seculum seculi.

xlm

In fine ps David pro archa

Deus noster refu-
gium et virtus: adiutor in tri-
bulationibus que inuenerunt nos
nimis. **P**ropterea non timebimus
dum turbabitur terra: et transferent
montes in cor maris. **S**onauerunt
et turbate sunt aque eorum: conturba-
ti sunt montes in fortitudine eius.
Fluminis impetus letificat ciuita-
tem dei: sanctificauit tabernaculum
suum altissimus. **D**eus in medio e-
ius non commouebitur: ad inua-
bit eam deus mane diluculo. **O**pu-
turbate sunt gentes et inclinata sunt
regna: dedit vocem suam nota e ter-
ra. **D**ominus virtutum nobiscum:
susceptor noster deus iacob. **V**enite
et videte opera domini que posuit pro-
digia sup terram: auferens bella usq;
ad finem terre. **A**rcum coteret et con-
finget arma: et scuta comburet igni.
Vacate et videte quoniam ego sum
deus: exaltabor in gentibus et exalta-
bor in terra. **D**ominus virtutum no-
biscum: susceptor noster deus iacob. **In**
fine ps da pro filijs chore.
Omnes geres plaudite manibz: iu-
bilate deo in voce exultationis.
Quonia dñs excelsus terribilis: rex
magnus super omem terram. **S**ub-
iecit populos nobis: et gentes sub pe-
dibus nostris. **E**legit nobis heredi-
tatem suam: speciem iacob qua dilexit.
Ascendit deus in iubilo: et dominus
in voce tube. **P**sallete deo nostro psal-
lete: psallite regi nro psallite. **Q**uo-
niam rex omnis terre deus: psallite
sapienter. **R**egnabit deus super gen-
tes: deus sedet super sedem sanctam
suam. **P**rinces populorum agre-
gati sunt cum deo abraham: quonia

dij fortes terre vehementer eleuati sunt.

ps l laus cantic filior filijs chore 2^a Yabbi

Magnus dominus et laudabilis
nimis: in ciuitate dei nostri in
monte sancto eius. **F**undatur exul-
tatione uniuerse terre: mons syon la-
tera aquilonis ciuitas regis magni.
Deus i domibz ei⁹ cognosce: cu susci-
piet eam. **Q**uoniam ecce reges terre
congregati sunt: conuenerunt i unu.
Ipsi videtes sic amirati sunt: tur-
bati sunt commoti sunt: tremor apprehendit
eos. **I**bi dolores ut parturiens: i spi-
ritu vehementi conteres naues tharsis.
Sicut audiuimus sic vidimus in ci-
uitate domini virtutu in ciuitate dei
nostri: deus fundauit eam in eternu.
Suscepimus deus misericordiam tu-
am: in medio templi tui. **S**ecundum
nomen tuu de⁹ sic et laus tua in fines
terre: iusticia plena e dectera tua. **L**e-
tetur mons syon et exultent filie iude:
propter iudicia tua dñe. **C**ircundate
syon et compledimini ea: narrate in
turbibus eius. **P**onite corda vestra
in virtute eius: et distribuite domos
eius ut enarretis in progenie altera.
Quonia hic e de⁹ de⁹ noster i eternu
et in seculu seculi: ipe reget nos i secu-
la. **In fine filijs chore ps David.**
Audite hec omnes gentes: auri-
bus percipite omes qui habita-
tis orbem. **Q**uiq; terrigenae et filij ho-
minum: simul in unu diues et pauper.
Os meum loquetur sapientiam et
meditatio cordis mei prudentia. **I**n-
clinabo i parabolam aure mea: apertam i
psalterio ppositione mea. **Q**ui time-
bo i die mala: iniquas calcanei mei cir-
cundabit me. **Q**ui confidunt i virtute su-
a: et i multitudiue diuitiarum suarum glori-
antur. **E**xater non redimit redimet

homo: nō dabit deo placationē suā.
Et p̄cium redemptionis anime sue:
 et laborabit in eternū et uiuet adhuc
 in finem. **N**on videbit interitum cum
 uiderit sapientes morientes: simul in-
 sapiens et stultus peribunt. **E**t relin-
 quent alienis diuitias suas: et sepul-
 cra eorum domus eorum in eternum.

Tabernacula eorum in progenie et
 progenie: uocauerunt nomina sua ī
 terris suis. **E**t homo cum in ignore
 esset non intellegit: comparatus est iu-
 mentis insipientibus: et similis factus
 est illis. **H**ec uia illorum scandalum
 ipsis: et postea in ore suo complace-
 bunt. **S**icut oues in inferno positi
 sunt: mors depascet eos. **E**t domi-
 nabuntur eorum iusti in matutino:
 et auxilium eorū ueterascet in inferno
 a gloria eorum. **U**erū tamen deus
 redimet animam meam de manu in-
 feri cum acceperit me. **N**e timueris cū
 diues factus fuerit homo: et cum mul-
 tiplicata fuerit gl̄a domus ei⁹. **Q**uo-
 niam cum interierit nō sumet om̄ia:
 neq; descendet cum eo gloria ei⁹. **Q**ui-
 a anima eius in uita ipsius benedic-
 tur: confitebitur tibi cū benefeceris ei.

Introibit usq; ī progenies patrum
 suorum: usq; in eternum non uidebit
 lumē. **H**omo cū ī honore esset nō in-
 tellegit: oparac⁹ ē iumentis insipientibus:
 et similis fact⁹ ē illis.

Psalms asaph. xlix.
Deus deorum dominus locutus
 est: et uocauit terram. **A** solis
 ortu usq; ad occasum: ex syon species
 decoris eius. **D**eus manifeste ueniet:
 deus noster et non silebit. **I**gnis in
 conspectu eius regardescet: et in circuitu
 eius tempestas ualida. **A**duocauit
 celum desursum: et terram discernere
 populū suū. **C**ongregati illi sanctos

eius: qui ordinant testamētum eius
 super sacrificia. **E**t annuntiabunt
 reli iusticiam eius: quoniam deus iu-
 dex est. **A**udi populus meus et lo-
 quar: israel et testificabor tibi: de-
 us deus tuus ego sum. **N**on in sacri-
 ficijs tuis arguam te: olocrasta au-
 tem tua in conspectu meo sunt semper.

Non accipiam de domo tua vitu-
 los: neq; de gregibus tuis hircos.

Quoniam mee sunt omnes fere sil-
 uarum: iumenta in montibus et bo-
 ues. **C**ognoui omnia uolatilīa ce-
 li: et pulcritudo agri mecum est.

Si esuriēro non dicam tibi: meus est e-
 nim orbis terre et plenitudo ei⁹. **N**un-
 quid māducabo carnes thaurorum:
 aut sanguinem hircorum potabo:

Immola deo sacrificium laudis:
 et redde altissimo uota tua. **E**t in-
 uoca me in die tribulationis: eruan-
 te et honorificabis me.

Peccatori au-
 tem dixit deus quare tu enarras iusti-
 cias meas: et assumis testamentum
 meum per os tuum? **T**u uero odisti
 disciplinam: et proiecasti sermones
 meos retrorsum. **S**i uidebas furem

currebas cum eo: et cum adulteris por-
 tionem tuam ponebas. **O**s tuum a-
 bundauit malicia: et lingua tua con-
 tinuabat dolos.

Sedens aduersus
 fratrem tuum loquebaris: et aduer-
 sum filium matris tue ponebas scan-
 dalum: hec fecisti et tacui. **E**xistima-
 sti inique qd ero tui similis: arguam
 te et statuam cōtra faciē tuam. **I**ntel-
 ligite hec qd obliuiscimini deū: nequādo
 rapiat et non sit qui eripiat. **S**acri-
 ficiū laudis honorificabit me: et illic
 iter quo ostendā illi salutare dei.

**ps ad
 cū uenit ad eū nathā pph̄ta qm̄
 ul qm̄ itrauit ad bethabee.**

Miserere mei deus : secundum magnam misericordiam tuam. **E**t secundum multitudinem miserationum tuarum : dele iniquitatem meam. **A**mplius lava me ab iniquitate mea : et a peccato meo munda me. **Q**uoniam iniquitatem meam ego cognosco : et peccatum meum contra me est semper. **T**ibi soli peccaui et malum coram te feci : ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. **E**cce enim in iniquitatibus conceptus sum : et in peccatis concepit me mater mea. **E**cce enim veritatem dilexisti : incerta et occulta sapientie tue manifestasti michi. **A**sperges me hyssopo et mundabor : lavabis me et super niuem dealbabor. **A**uditui meo dabis gaudium et leticiam : et exultabunt ossa humiliata. **A**uerte faciem tuam a peccatis meis : et omnes iniquitates meas dele. **C**or mundum crea in me deus : spiritum rectum innoua in visceribus meis. **N**e proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. **R**edde michi leticiam salutaris tui : et spiritu principali confirma me. **D**ocebo iniquos vias tuas : et impii ad te conuertentur. **L**ibera me de sanguinibus deus deus salutis mee : et exultabit lingua mea iusticiam tuam. **D**omine labia mea aperies : et os meum annuntiabit laudem tuam. **Q**uoniam si voluisses sacrificium dedissem utique : olocaustis non delectaberis. **S**acrificium deo spiritus contribulatus : cor contritum et humiliatum deus non despicies. **B**enigne fac domine in bona voluntate tua syon : ut edificentur muri iherusalem. **T**unc acceptabis sacrificium iusticie oblationes et olocausta :

tunc imponet super altare tuum vitulos.

*In finem intellectus dauid
cu venit doech ydume et nunc
classet sauli vit do i domu abima
lech.*

Quid gloriaris in malicia : qui potens es in iniquitate. **T**ota die iniusticiam cogitauit lingua tua : sicut nouacula acuta fecisti dolum. **O**ilexisti maliciam super benignitatem : iniquitatem magis quam loqui equitatem. **O**ilexisti omnia verba precipitationis : lingua dolosa. **P**ropterea deus destruet te in finem : euellat te et emigraabit te de tabernaculo tuo : et radicem tuam de terra viventium. **V**idebunt iusti et timebunt : et super eum ridebunt et dicent : ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. **S**ed sperauit in multitudine diuitiarum suarum : et preualuit in vanitate sua. **E**go autem sicut olina fructifera in domo dei : speraui in misericordia dei in eternum et in seculum seculi. **C**onfitebor tibi in seculum quia fecisti : et respiciabo nomen tuum quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum.

In finem intellectus dauid per amalech

Dixit insipiens in corde suo : non est deus. **C**orrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus : non est qui faciat bonum. **D**eus de celo prospexit super filios hominum : ut videat si est intelligens aut requirens deum. **O**mnēs declinauerunt simul inutiles facti sunt : non est qui faciat bonum non est usque ad unum. **N**onne sciunt omnes qui operantur iniquitatem : qui deuorant plebem meam ut cibum panis. **D**eum non inuocauerunt : illic trepidauerunt timore ubi non fuit timor. **Q**uoniam deus dissipauit ossa eorum qui hominibus

placent: confusi sunt quoniam deus
spreuit eos. **Q**uis dabit tibi syon salu-
tare israel: cum conuerterit deus ca-
ptiuitatem plebis sue exultabit iacob
et letabitur israel. *In fies i carmib' u'ym*

ms i titul' d' cum uenisset zipher
ad saul & nuntiasset saul nomen d'

Deus in nomine tuo saluum me *abscondit' e'*
fac: et in uirtute tua iudica me. *aput*

Deus exaudi orationem meam: au- *nos.*
ribus percipe uerba oris mei. *lm.*

Quoniam alieni insurrexerunt aduersum
me: et fortes quesierunt animam me-
am: et non proposuerunt deum ante
conspectum suum. **E**cce enim deus

adiuuat me: et dominus susceptor
est anime mee. **A**uerte mala inimi-
cis meis: et in ueritate tua disperde il-
los. **V**oluntarie sacrificabo tibi: et
confitebor nomini tuo domine quo-
niam bonum est. **Q**uoniam ex omni

tribulatione eripisti me: et super in-
imicos meos despectit oculus meus. *In fies i carmib' l'ymis itellet' d'.*

Exaudi deus orationem meam: *lm.*

et ne despexeris deprecationem
meam: intende michi et exaudi me.

Contristatus sum in exercitatione
mea: et conturbatus sum a uoce in-
imici et a tribulatione peccatoris. **Q**uo-
niam declinauerunt in me iniquitates:
et in ira molesti erant michi. **C**or me-
um conturbatum est in me: et formi-
do mortis cecidit super me. **T**imor
et tremor uenerunt super me: et conte-
xerunt me tenebre. **E**t dixi quis dabit

petnas sicut columbe: et uolabo et re-
quiescam. **E**cce elongaui fugiens: et
mansi in solitudine. **E**xpectaui eum
qui saluum me fecit: a pusillanimi-
tate spiritus et tempestate. **P**recipita

domine diuide linguas eorum: quonia

uidi iniquitatem et contradictionem
in ciuitate. **D**ie ac nocte circundabit
eam super muros eius iniquitas: et
labor in medio eius et iniusticia. **E**t
non defecit de plateis eius: usura et
dolus. **Q**uoniam si inimicus meus
maledixisset michi: sustinuissem utique.

Et si is qui oderat me super me ma-
gna locutus fuisset: abscondissem me
forsitan ab eo. **T**u uero homo una-
nimis: dux meus et notus meus. **Q**ui
simul mecum dulces capiebas cibos:

in domo dei ambulauimus cum con-
sensu. **V**eniat mors super illos: et
descendant in infernum uiuentes. **Q**uo-
niam nequicie in habitaculis eorum:
in medio eorum. **E**go autem ad de-
um clamaui: et dominus saluauit

me. **V**espere et mane et meridie nar-
rabo et annuntiabo: et exaudiet uocem
meam. **R**edimet in pace animam
meam ab his qui appropinquant

michi: quoniam inter multos erant
mecum. **E**xaudiet dominus et humili-
abit illos: qui est ante secula. **N**on

enim est illis commutatio et non timu-
erunt deum: extendit manum suam
in retribuendo. **C**ontaminauerunt

testamentum eius: diuisi sunt ab ira
vultus eius: et appropinquauit cor
illius. **P**olliti sunt sermones eius

super oleum: et ipsi sunt iacula. **I**n-
sta super dominum curam tuam et
ipse te eruet: et non dabit in eternum

fluctuationem iusto. **T**u uero deus:
deduces eos in puteum interitus. **V**iri

sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies
suos: ego autem sperabo in te domine. *In fies p*

aplo q' a scis lege fuis e' in tituli i
stipea ipi d' c teneret eu allo-
Dilecte mei deus *phili i geth*
quoniam contulauit me ipso: *lv.*

tota die impugnans tribulauit me.

Conculcauerunt me inimici mei tota die: quoniam multi bellantes aduersum me. **N**on timere diei timebo: ego uero in te sperabo.

In deo laudabo sermones meos: in deo speraui non timebo quid faciat michi raro.

Tota die uerba mea reprobantur: aduersum me omnes cogitationes eorum in malum. **I**nhabitabunt et abscondent: ipsi calcaneum meum obseruabunt.

Sicut sustinuerunt animam meam pro nichilo saluos facies illos: in ira populos constringes.

Deus uitam meam annunciaui tibi: posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. **S**icut et in promissione tua: tunc conuertentur inimici mei retrorsum.

In quacumque die inuocauero te: ecce cognoui quoniam deus meus es. **I**n deo laudabo uerbum: in domino laudabo sermonem: in deo speraui non timebo quid faciat michi homo.

In me sunt deus uota tua: que reddam laudationes tibi. **Q**uoniam eripuisti animam meam de morte: et pedes meos de lapsu: ut placeat coram deo in lumine uiuentium.

In fide ne *disperdas l' corūpas dō i tati i scp*

cōe cū fugēt a facie saul i spelūca.

Miserere mei deus miserere mei: quoniam in te confidit anima mea. **E**t in umbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas.

Clamabo ad deum altissimum: deum qui benefecit michi. **M**isit de celo et liberauit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

Misit deus misericordiam suam et ueritatem suam: et eripuit animam meam de medio ratulorum leonum: dormiui conturbatus.

Filii hominum dentes eorum

arma et sagitte: et lingua eorum gladius acutus. **E**xaltare super celos deus: et in omni terra gloria tua. **L**aqueum parauerunt pedibus meis: et incuruauerunt animam meam.

Non derunt ante faciem meam foueam: et inciderunt in eam. **P**aratum cor meum deus paratum cor meum: cantabo et psalmum dicam.

Exurge gloria mea resurge psalterium et cythara: resurgam diluculo. **C**onfitebor tibi in populis domine: et psalmum dicam tibi in gentibus.

Quoniam magnificata est usque ad celos misericordia tua: et usque ad nubes ueritas tua. **E**xaltare super celos deus: et super omnem terram gloria tua.

In fide ne *corūpas l' disperdas dō i tati i scp*

cōe cū fugēt a facie saul i spelūca.

Si uere utique iusticiam loquimini: recte iudicate filii hominum. **E**t tamen in corde iniquitates operamini in terra: iniusticias manus uestre confirmant.

Alienati sunt peccatores a uulua: errauerunt ab utero: locuti sunt falsa. **E**uroz illis secundum similitudinem serpentis: sicut aspidis surde et obturatis aures suas.

Que non exaudiet uocem incantantium: et benefici incantantis sapienter. **D**eus conteret dentes eorum in ore ipsorum: molas leonum confringet dominus.

Non nichilum deueniet tanquam aqua decurrens: intendit arcum suum donec infirmetur.

Sicut terra que fluit auferent: supercedit ignis et non uidentur solem. **P**riusque intelligerent spine uestre ramum: sicut uiuentes sicut in ira absorbet eos.

Letabitur iustus cum uiderit uindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris. **E**t dicit homo si utique est fructus iusto: utique est deus iudicans

terium.

eos i terra. *In fine ne dispdas l'co
rupas dō intidi qñ inuit saul
et custodiunt tomū c'ut it fice tū.*

Exripe me de inimicis meis deus meus: et ab insurgentibus in me libera me. *lvm*

Exripe me de operantibus iniquitatem: et de viris sanguinum salua me. *Quia ecce ceperunt animā meam: irruerunt in me fortes.*

Neq; iniquitas mea neq; peccatum meum domine: sine iniquitate curre et dirige. *Exsurge in occursum meum et vide: et tu domine deus virtutum deus israel.*

Intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnibus gentibus qui operantur iniquitatem. *Conuerterentur ad vespertam et famem patientur ut canes: et circu-*

ibunt ciuitatem. **E**cce loquentur in ore suo: et gladius in labiis eorum: quoniam quis audiuit? *Et tu domine deridebis eos: ad nichilum deduces omnes gentes.*

Fortitudinē meam ad te custodiam: quia deus susceptor meus: deus meus misericordia eius pueniet me. *Deus ostendi-*

sti michi super inimicos meos: ne occidas eos nequando obliuiscantur populi mei. **D**isperge illos i virtute tua: et depone eos protector meus domine. *Delictum oris eorum: sermo-*

nem labiorum ipsorum: et comprehendantur in superbia sua. **E**t de execratione et mendacio annuntiabuntur in consumatione: in ira consumationis et non erunt. *Et sciēte quia deus dominabitur iacob: et finem terre.*

Conuerterentur ad vespertam et famem patientur ut canes: et circuibunt ciuitatem. *Ipsi dispergentur ad manducandum: si vero non fuerint saturati et nūmurabunt.*

Ego

autem cantabo fortitudinem tuam: et exaltabo mane misericordiam tuam. *Quia factus es susceptor meus: et refugium meum in die tribulationis mee.*

Adutor meus tibi psallā: quia deus susceptor meus es: deus meus misericordia mea. *In fine p' hys qui amibunt in tidi isepone ipi*

dauid i doctna c' succendit me

sopotanna vl' sirie ul' siria so-
bal et dūt it ioab et p'ussit etom
i valle salina xixmā.

lx.

Deus repulisti nos et destruxisti nos: iratus es et misertus es nobis. *Cominouisti terram et conturbasti eam: sana contritiones eius quia comota est.*

Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis. *O*edisti metuētib; te significationem: ut fugiant a facie arcus.

Et liberentur dilecti tui: saluum fac degetera tua et exaudi me. *Deus locutus est in sando suo: letabor et par-*

tabor sicut in manu: et conuallem tabernaculorum metabor. **D**eus est galaad et meus est manasses: et ephraim fortitudo capitis mei. *Iuda rex meus: moab olla spei mee.*

In ydumeam egrediam calciamētū meum: michi alienigene subditi sunt. *Quis deducet me in ciuitatem muni-*

tam: quis deducet me usq; in ydumeam? **N**onne tu deus qui repulisti nos: et non egredieris deus in virtutibus nostris. *O*a nobis auxilium de tribulatione: et vana salus hominis. *In deo faciemus virtutem: et ipse ad nichilū deducet tribulātes nos.*

In finem in ymnis p's dauid.

Exaudi deus deprecationem meam: intende orationi mee. *A* fili-

nib; terre ad te clamaui dū angiares

cor meum: in petra exaltasti me. **O**duxisti me quia factus es spes mea: turris fortitudinis a facie inimici. **N**on habitabo in tabernaculo tuo in secula: protegar in velamento alarum tuarum. **Q**uoniam tu deus meus exaudisti orationem meam: dediti hereditatem timentibus nomen tuum. **D**ies super dies regis adicies: annos eius usque in diem generationis et generationis. **P**ermanet in eternum in conspectu dei: misericordiam et veritatem eius quis requirit? **S**ic psalmum dicam nomini tuo in seculum seculi: ut reddam vota mea de die in diem. *In fine per ydithum psalmus david.*

Lxi. **N**onne deo subiecta erit anima mea: ab ipso enim salutare meum. **N**am et ipse deus meus et salutaris meus: susceptor meus non movebor amplius. **Q**uoniamque irrueritis in hominem: interficatis universi vos: tanquam parvuli inclinatis et macerie depulsi. **V**eruntamen precium meum cogitaverunt repellere: curre in siti: ore suo benedicebant et corde suo maledicebant. **V**eruntamen deo subiecta esto anima mea: quoniam ab ipso patientia mea. **Q**uia ipse deus meus et saluator meus: adiutor meus non emigrabo. **I**n deo salutare meum et gloria mea: deus auxilii mei et spes mea in deo est. **S**perate in eo omnis congregatio populi: effundite coram illo corda vestra: deus adiutor noster in eternum. **V**eruntamen vani filii hominum: mendaces filii hominum in stateris: ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum. **N**olite sperare in iniquitate et rapinas nolite concupiscere: divitiis si affluat nolite cor apponere. **S**emel locutus est deus duo hec audivi:

quia potestas dei est et tibi domine misericordia: quia tu reddis unicuique iuxta opera sua. *psalmus david cum cetero ydumee.*

Lxii. **D**eus deus meus: ad te de luce vigilo. **S**itunt in te anima mea: quam multipliciter tibi caro mea. **I**n terra deserta et iniqua et iniquosa sic in sancto apparui tibi: ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam. **Q**uoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te. **S**ic benedicam te in vita mea: et in nomine tuo levabo manus meas. **S**icut adipe et pinguedine repleatur anima mea: et labijs exultationis laudabit os meum. **S**i memor fui tui super stratum meum: in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus. **E**t in velamento alarum tuarum exultabo: adhesit anima mea post te: me suscepit dextera tua. **I**psi vero iniquum querierunt animam meam: introibunt in interiora terre: tradentur in manus gladii: partes vulpium erunt. **R**ex vero letabitur in deo: laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obstrudum est os loquentium iniqua. *In fine psalmus david.*

Lxiii. **E**xaudi deus orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam. **P**rotegisti me a conventu malignantium: a multitudine operantium iniquitatem. **Q**uia exaceruerunt ut gladium linguas suas: intenderunt arcum rem amaram: ut sagittent in occultis immaculatum. **S**ubito sagittabunt eum et non timebunt: firmaverunt sibi eversionem nequam. **N**arrauerunt ut absconderet laqueos: dixerunt quis videbit eos? **S**crutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutiny. **A**ccedet homo

et cor altū: et exaltabit deus. Sagitte paruulorum fide sunt plage eorum: et infirmate sunt contra eos lingue eorum. Conturbati sunt omnes qui videbāt eos: et timuit omnis homo.

Annunciauerunt opera dei: et facta eius intellexerunt. Letabitur iustus in domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde. *In finem ps dauid canticū aggei ieremie et ezechielis de vbo pegrinationis et de iplo hūmātois cū icipet p ficiat. lxxii.*

Te decet ymnus deus in syon: et tibi reddetur votum in iherusalē.

Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet. Verba iniquorū preualuerunt super nos: et impietatibus nostris tu propitiaberis. **B**eatū quē elegisti et assumpsisti: inhabitabit in atrijs tuis. **R**epalebimur in bonis domus tue: sanctum est templū tuum mirabile in equitate. **E**xaudi nos deus salutaris noster: spes omniū in finem terre et in mari lōge.

Preparans montes in virtute tua accinctus potentia: qui conturbas profundum maris sonū fluctuum ei⁹.

Turbabuntur gentes et timebunt qui habitant terminos a signis tuis: cētus matutini et vesperti delectabis. **V**isitasti terram et inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam. **F**lumen dei repletum est aquis: parasti cibum illorum quoniam ita est pparatio eius.

Riuos eius inebria: multiplica gemitina eius: in stillicidijs eius letabitur germinās. **B**enedices corone anni benignitatis tue: et campi tui replebuntur ubertate. **P**inguescent speciosa deserti: et exultatione colles accingentur. **I**nduti sunt arietes ouium: et valles habūdabūt frumēto: clamabūt

et tē ymnū dicāt. *In finē canticē psal*

Iubilare deo omnis *in resurrectione.*

hcy.

Terra: psalmum dicite nomini eius: date gloriam laudi eius.

Dicite deo quā terribilia sunt opera tua domine: in multitudine virtutis tue mentient tibi inimici tui. **O**mnis terra adoret te et psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo. **V**enite et videte opera dei: terribilis in cōsilijs sup filijs hominū.

Qui conuertit mare in aridam: in flumine ptransibunt pede: ibi letabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua in eternū: oculi eius sup gentes respiciunt: qui exasperant non exaltent in semetipsis. **B**enedicite gentes deum nostrum: et auditam facite vocem laudis eius.

Qui posuit animam meam ad vitam: et non dedit in commotionem pedes meos. **Q**uoniam probasti nos deus: igne nos examinasti sicut examinatur argentū.

Induxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro: impulsisti homines super capita nostra.

Transiimus per ignem et aquam: et eduxisti nos in refrigerium. **I**ntroibo in domum tuam in olocraustis:

reddam tibi vota mea que distinxerūt labia mea. **E**t locutum est os meū: in tribulatione mea.

Olocrausta medullata offeram tibi cum incensu arietum: offeram tibi boues cum hircis.

Venite audite et narrabo omnes quā metis deū: quanta fecit anime mee.

Ad ipsum ore meo clamavi: et exultavi sub lingua mea.

Iniquitatem si aspegi in corde meo: non exaudiet dominus. **P**ropterea exaudiuit deus: et attendit vocem deprecationis mee.

Benedictus deus: qui nō amouit orationē meā et misericordiā suā a me.

In fies iymnis ps cantic dauid.

lxvi

Deus misereatur nostri et benedicat nobis : illuminet vultum suum super nos : et misereatur nostri.

Et cognoscamus in terra viam tuam : in omnibus gentibus salutare tuum. **C**onfiteantur tibi populi deus : confiteantur tibi populi omnes.

Letentur et exultent gentes : quoniam iudicas populos in equitate : et gentes in terra dirigis. **C**onfiteantur tibi populi deus : confiteantur tibi populi omnes : terra dedit fructum suum.

Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus : et metuant eum omnes fines terre. **In fies ps cantic dauid.**

lxvii

Exurgat deus et dissipentur inimici eius : et fugiant qui oderunt eum a facie eius. **S**icut deficiit fumus deficiant : sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie dei. **E**t iusti epulentur et exultent in conspectu dei : et delectentur in leticia.

Cantate deo psalmum dicite nomini eius : iter facite ei qui ascendit super occasum : dominus nomen illi. **E**xultate in conspectu eius : turbabuntur a facie eius patris orphanorum et iudicis viduarum. **D**eus in loco sancto suo : deus qui inhabitare facit vnus moris in domo. **Q**ui educit victos in fortitudine : similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulcris.

Deus cum egredereris in conspectu populi tui : cum pertransires in deserto. **T**erra mota est : etenim reli distilla uerunt a facie dei synai a facie dei israel. **P**luriam voluntariam segregabis deus hereditati tue : et infirmata est : tu vero perfecisti eam. **A**nimalia tua habitabunt in ea : parasti in dulcedine tua pauperi deus. **D**ominus

dabit verbum euangelizantibus virtute multa. **R**ex virtutum dilecti dilecti : et speciei domus diuidere spolia.

Si dormiatis inter medios ceros petne columbe de argentate : et postiora dorsi ei in pallore auri. **Q**um discernit celestis reges super eam niue dealbabuntur in selmon : mons dei mons pinguis. **M**ons coagulatus mons pinguis : ut quid suspicamini montes coagulatos. **M**ons in quo beneplacitum est deo habitare in eo : etenim dominus habitabit in finem.

Currus dei decem milibus multiplex : milia letantium : dominus in eis in synai in sancto. **A**scendisti in altum repisti captiuitatem : accepisti dona in hominibus. **E**tenim non credentes : inhabitare dominum deum.

Benedictus dominus die quotidie : prosperum iter faciet nobis deus salutarium nostrorum. **D**eus noster deus saluos facendi : et domini domini regius mortis. **T**eruntamen deus confinget capita inimicorum suorum : verticem capilli perambulantium in delictis suis.

Oixit dominus et basan conuertam : conuertam in pfundum maris. **E**t intinguatur pes tuus in sanguine : lingua canum tuorum et inimicis ab ipso. **V**iderunt ingressos tuos deus : ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. **P**reuerunt principes coniuncti plallentibus : in medio iuuentularum timpanistiarum.

In ecclesijs benedicite deo : domino de fontibus israel. **I**bi beniamin adolescentulus : in metis recessu. **P**rinces iuda duces eorum : principes zabulon et principes neptalim.

Manda deus virtuti tue : confirma hoc deus quod operatus es in

nobis. **A** templo tuo in iherusalem
tibi offerent reges munera. **I**ncrepa
feras arundinis: congregatio thau-
rorum in uaccis populorum: ut ex-
cludant eos qui probati sunt argen-
to. **D**issipa gentes que bella volunt:
venient legati ex egipto: ethiopia pre-
ueniet manus eius deo. **R**egna terre
cantate deo: psallite domino. **P**sallite
deus: qui ascendit super celum celi
ad orientem. **E**xce dabit voci sue vo-
cem virtutis: date gloriam deo super
israhel magnificentia eius et virtus
eius in nubibus. **M**irabilis deus in
sanctis suis: deus israhel ipse dabit
virtutem et fortitudinem plebi sue: be-
nedictus deus. *In fine p hys q mu-
tabuntur ipsi dauid.*

Saluum me fac deus: quo-
niam intrauerunt aque
usq; ad animam meam.
Infixus sum in limo pro-
fundi: et non est substantia. **V**eni
in altitudinem maris: et tempestas
dimerisit me. **L**aboraavi clamans
rauce fadae sunt fauces mee: defecerunt
oculi mei dum spero in deum me-
um. **M**ultiplicati sunt super capillos
capitis mei: qui oderunt me gratis.
Confortati sunt qui persecuti sunt
me inimici mei iniuste: que non rapui-
runt exsoluebant. **D**eus tu scis insi-
pientiam meam: et delicta mea a te
non sunt abscondita. **N**on erubescat
in me qui respiciunt te domine: domi-
ne virtutum. **N**on confundantur
super me: qui querunt te deus israhel.
Quoniam propter te sustinui oppro-
brium: operuit confusio faciem meam.
Extraneus factus sum fratribus meis:
et peregrinus filius matris mee.
Quoniam zelus domus tue comedit

lxviii.

me: et opprobria reprobrantium tibi
cecidit super me. **E**t operui in ie-
iunio animam meam: et factum est
in opprobrium michi. **E**t posui vesti-
mentum meum cilicium: et factus sum
illis in parabolam. **A**duersum me
loquebantur qui sedebant in porta: et
in me psallebant qui bibebant vinum.
Ego vero orationem meam ad te do-
mine: tempus beneplaciti deus. **I**n
multitudine misericordie tue: exaudi
me in veritate salutis tue. **E**xipe me
de luto ut non infingar: libera me ab
hominibus qui oderunt me et de profundis a-
quarum. **N**on me dimerget tempe-
stas aque: neq; absorbeat me profun-
dum: neq; urgeat super me puteus os
suum. **E**xaudi me domine quoniam
benigna est misericordia tua: secundum
multitudinem miserationum tuarum
respice me. **E**t ne auertas faciem tu-
am a puero tuo: quoniam tribulor
velociter exaudi me. **I**ntende anime
mee et libera eam: propter inimicos
meos exipe me. **T**u scis improprium
meum et confusionem meam: et reue-
rentiam meam. **I**n conspectu tuo
sunt omnes qui tribulant me et im-
proprium respiciunt cor meum et mi-
seriam. **E**t sustinui qui simul con-
tristaretur et non fuit: et qui consolare-
tur et non inueni. **E**t dederunt in escam
meam fel: et in siti mea potauerunt
me aceto. **F**iat mensa eorum coram
ipsis in laqueum: et in retributiones
et in scandalum. **O**bscurentur oculi
eorum ne videant: et dorsum eorum
semper incurua. **E**ffunde super eos i-
ram tuam: et furor ire tue comprehen-
dat eos. **F**iat habitatio eorum de-
serta: et in tabernaculis eorum non
sit qui inhabitet. **Q**uoniam quem tu

percussisti persecuti sunt : et super do-
lorem vulnerum eorum addiderunt.

Appone iniquitatem super iniquita-
tem eorum : et non intrent in iustici-
am tuam. **D**eleantur de libro viven-
tium : et cum iustis non scribantur.

Ego sum pauper et dolens : salus
tua deus suscepit me. **L**audabo no-
men dei cum cantico : et magnificabo
eum in laude. **E**t placebit deo super

vitulum novellum : cornua produ-
centem et ungulas. **V**ideant paupe-
res et letentur : querite deum et vivet
anima vestra.

Quoniam exaudiuit
pauperes dominus : et vindictas suas
non despectit. **L**audent illum celi et
terra : mare et omnia reptilia in eis.

Quoniam deus saluam faciet syon :
et edificabuntur civitates iude. **E**t
inhabitabunt ibi : et hereditate acqui-
rent eam. **E**t semen servorum eius
possidebit ea : et qui diligunt nomen eius
habitabunt in ea.

*In fine ps. 124. i. v. memo-
racoe q. saluū eū fecit domi.*

Deus in adiutorium meum inten-
de : domine ad adiuvandum
me festina. **C**onfundantur et revere-
antur : qui querunt animam meam.

Huertantur retrorsum et erubescant :
qui volūt michi mala. **H**uertantur
statim et erubescences : qui dicunt mi-
chi euge euge. **E**xultet et letent in te o-
mnes qui querunt te : et dicant semper
magnificetur dominus qui diligunt
salutare tuum.

Ego vero egenus et
pauper sum : deus adiuva me. **A**d-
iutor meus et liberator meus es tu : do-
mine ne increperis.

*Ps. 124. filiorum
ionatā et prior captiuor*

In te domine speravi non confundar
in eternum : in iusticia tua libera me
et eripe me. **I**ndina ad me aurem

tuam : et salua me. **E**sto michi in
deum protectorem et in locum mu-
nitum : ut saluum me facias.

Quo-
niam firmamentum meum : et refugi-
um meum es tu. **D**eus meus eripe
me de manu peccatoris : et de manu
contra legem agentis et iniqui. **Q**uo-
niam tu es patientia mea domine :
domine spes mea a iuventute mea.

In te confirmatus sum ego utero : de
ventre matris mee tu es protector me-
us. **I**n te cantatio mea semper : tan-
quā prodigium factus sum multis et
tu adiutor fortis.

Repleatur os me-
um laude ut cantem gloriam tuam :
tota die magnitudinem tuam. **D**e-
proicias me in tempore senectutis :
cum deficiet virtus mea ne derelin-
gas me.

Quia dixerunt inimici mei mi-
chi : et qui custodiebant animam me-
am consilium fecerunt in unum. **D**i-
centes deus dereliquit eum : persequi-
mini et comprehendite eum : quia nō
est qui eripiat.

Deus ne elongeris a
me : deus meus in auxilium meum
respice. **C**onfundantur et deficiant
detrahentes anime mee : operiantur
confusione et pudore qui querunt ma-
la michi.

Ego autem semper spera-
bo : et adiciam super omnem laudem
tuam. **O**s meum annūciabit iustici-
am tuam : tota die salutare tuum.

Quoniam non cognovi litteraturā
introibo in potentiam domini : do-
mine memorabor iusticie tue solius.

Deus docuisti me a iuventute mea
et usq; nunc : pronuntiabo mirabi-
lia tua. **E**t usq; in senectam et senium :
deus ne derelinquas me. **D**onec an-
nunciem brachium tuum : generati-
oni omni que ventura est.

Potenti-
am tuam et iusticiam tuam deus

usq; in altissima que fecisti magnali-
a: deus quis similis sit tibi. **Q**uan-
tas ostendisti michi tribulationes mis-
tas et malas: et conuersus uiuifica-
sti me: et de abissis terre iterum redu-
xisti me. **M**ultiplicasti magnificenti-
am tuam: et conuersus consolatus
es me. **N**am et ego confitebor tibi
in uasis psalmi ueritatem tuam deus:
psallam tibi in cythara sandus isra-
hel. **E**xultabunt labia mea cum can-
tauero tibi et anima mea quam redemisti.
Sed et lingua mea tota die meditabitur
iusticiam tuam: cum confusi et reueriti fuerint
qui querunt mala michi. **In salomone**
Deus iudicium tuum regi da: et
iusticiam tuam filio regis. **I**u-
dicare populum tuum in iusticia: et
pauperes tuos in iudicio. **S**uscipi-
ant montes pacem populo: et colles
iusticiam. **I**udicabit pauperes po-
puli et saluos faciet filios pauperum:
et humiliabit calumniatorem. **E**t
permanebit cum sole et ante lunam:
in generatione et generatione. **D**escen-
det sicut pluuia in uellus: et sicut stil-
licidia stillantia super terram. **O**rie-
tur in diebus eius iusticia et abundan-
tia pacis: donec auferatur luna. **E**t
dominabitur a mari usq; ad mare:
et a flumine usq; ad terminos orbis
terrarum. **O**ram illo procident e-
thiopes: et inimici eius terram lin-
gent. **R**eges tharlis et insule mune-
ra offerent: reges arabum et saba do-
na adducunt. **E**t adorabunt eum
omnes reges: omnes gentes seruiunt
ei. **Q**uia liberabit pauperem a poten-
te: et pauperem cui non erat adiutor.
Parceat pauperi et inopi: et animas
pauperum saluas faciet. **E**t usuris
et iniquitate redimet animas eorum:

et honorabile nomen eorum coram
illo. **E**t uiuet et dabitur ei de auro
arabie: et adorabunt de ipso semper:
tota die benedicet ei. **E**rit firmamen-
tum in terra in summis montium: su-
perergetur super libanum fluctus eius: et
florebat de ciuitate sicut fenulum terre. **S**it
nomen eius benedictum in secula: ante solem
permanet nomen eius. **E**t benedicen-
tur in ipso omnes tribus terre: omnes
gentes magnificabunt eum. **B**ene-
dictus dominus deus israel: qui fa-
cit mirabilia solus. **E**t benedictum
nomen maiestatis eius in eternum:
et replebit maiestate eius omnis terra: fiat fi-
at. **De fecit laudes tui domine fili**
Quam bonus israel. **Psalmus asaph**
Ohel deus: hijs qui recti sunt cor-
de. **M**ei autem petre moti sunt pedes:
pete effusi sunt gressus mei. **Q**uia ze-
laui super iniquos: pacem peccato-
rum uidentis. **Q**uia non est respectus
morti eorum: et firmamentum in pla-
ga eorum. **I**n labore hominum
non sunt: et cum hominibus non
flagellabuntur. **I**deo tenuit eos su-
perbia: operiti sunt iniquitate et impi-
etate sua. **P**rodiit quasi eum adipe in-
iquitas eorum: transierunt in affe-
ctum cordis. **C**ogitauerunt et locuti
sunt nequiciam: iniquitatem in excel-
so locuti sunt. **P**osuerunt in relin-
quos suum: et lingua eorum transiit
in terra. **I**deo conuertetur populus
meus hic: et dies pleni inuentur
in eis. **E**t dixerunt quomodo scit de-
us: et si est scientia in excello. **E**cce
ipsi peccatores et abundantes in se-
culo: obtinuerunt diuitias. **E**t dixi
ergo sine causa iustificauit cor meum:
et laui inter innocentes manus me-
as. **E**t fui flagellatus tota die:

lxxii.

et castigatio mea in matutinis. **S**i
dicetis narrabo sic: ecce natione filiorum
tuorum reprobavi. **E**xistimabant
ut cognoscerem: hoc labor est ante
me. **Q**uare intreu in sanctuarium
dei: et intelligam in nouissimis eo-
rum. **V**eruntamen propter dolos po-
suisti eis: deiecisti eos dum alleuaren-
tur. **Q**uomodo facti sunt in desola-
tione: subito defecerunt: perierunt
propter iniquitatem suam. **E**lut so-
mnium surgentium: domine in ciui-
tate tua ymaginem ipsorum ad nichil-
lum rediges. **Q**uia inflammatum e-
cor meum: et renes mei commutati
sunt: et ad nichilum redactus sum et
nesciui. **E**t iumentum factus sum a-
pud te: et ego semper tecum. **T**enui-
sti manum dexteram meam: et in vo-
luntate tua deduxisti me: et cum glo-
ria suscepisti me. **Q**uid enim michi
est in celo: et a te quid volui super ter-
ram. **D**efecit caro mea et cor meum:
deus cordis mei et pars mea deus ine-
ternum. **Q**uia ecce qui elongat se a te
peribunt: perdidisti omnes qui fornicant
abs te. **M**ichi autem adherere deo bonum
est: ponere in domino deo spe mea. **V**t
annunciam omnes predicationes tu-
as: in portis filie syon. **I**n **Intellectus**
asaph.
Ut quid deus repu-
listi in fine: iratus est furor tuus su-
per oues pascue tue. **M**emor esto con-
gregationis tue: quam possedisti ab
initio. **R**edemisti virgam heredita-
tis tue: mons syon in quo habitasti
in eo. **L**eva manus tuas in superbi-
as eorum in finem: quanta maligna-
tus est inimicus in sancto. **E**t glo-
riati sunt qui oderunt te: in medio so-
lemnitatis tue. **P**osuerunt signa su-
a signa et non cognouerunt: sicut in

reitu super summum. **Q**uasi in silua
lignorum securibus ceciderunt ianu-
as eius in idipsum: in securi et ascia de-
iecerunt eam. **I**ncenderunt igni san-
ctuarium tuum in terra: polluerunt
tabernaculum nominis tui. **D**ixerunt
in corde suo cognatio eorum simul:
quiescere faciamus omnes dies festos
dei a terra. **S**igna nostra non vidi-
mus: iam non est propheta: et nos
non cognosceret amplius. **V**squequo
deus improperebit inimicus: irritat
aduersarius nomen tuum in finem.
Ut quid auertis manum tuam et
dexteram tuam: de medio sinu tuo in
finem. **D**eus autem rex noster ante
secula: operatus est salutem in medio
terre. **T**u confirmasti in virtute tua
mare: contibulasti capita draco-
num in aquis. **T**u confregisti capi-
ta draconis: dedisti eum escam popu-
lis ethiopum. **T**u dirupisti fontes
et torrentes: tu siccasti fluuios ethan.
Tuus est dies et tua est nox: tu fabri-
catus es auroram et solem. **T**u feci-
sti omnes terminos terre: estatem et
ver tu plasmasti ea. **M**emor esto hu-
ius: inimicus improperauit domino:
et populus insipiens incitauit nomen
tuum. **D**e tradas bestiis animam
confitentem tibi: et animas paupe-
rum tuorum ne obliuiscaris in finem.
Respice in testamentum tuum: quia re-
pleti sunt qui obscurati sunt terre do-
mibus iniquitatum. **D**e auertatur
humilis factus confusus: pauper et
inops laudabunt nomen tuum. **E**x-
surge deus iudica causam tuam: me-
mor esto improperiorum tuorum eo-
rum qui ab insipiente sunt rota die.
De obliuiscaris voces inimicorum
tuorum: superbia eorum que te oderunt

ascendit semp. *In fies ne dispelas ut*

Confitebimur. *ps cantici asaph.*

Tibi deus confitebimur: et inuocabimus nomen tuum. *lxxm*

Parrabimus mirabilia tua: cum accepero tempus ego iusticias iudicabo.

Liquifada est terra et omnes qui habitant in ea: ego confirmaui columnas eius.

Dixi iniquis nolite inique agere: et delinquentibus nolite exaltare cornu.

Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui aduersum deum iniquitatem.

Quia neq; ab oriente neq; ab occidente neq; a desertis montibus: quoniam deus iudex est.

Hunc humiliat et hunc exaltat: quia calix in manu domini vini mei: plenus mixto.

Et inclinavit se hoc in hoc: veruntamen fex eius non est eguauita: bibent ex eo omnes peccatores terre.

Ego autem annuntiabo in seculum: cantabo deo iacob.

Et omnia cornua peccatorum confingam: et exaltabuntur cornua iusti.

In fies i carmib⁹ cantici asaph.

psal⁹ asaph.

Dominus in iudea deus: in israel *lxxv.*

Magnum nomen eius. **E**t factus est in pace locus eius: et habitatio eius in syon.

Ibi confregit potentias arcuum: scutum gladium et bellum.

Illuminans tu mirabiliter a montibus eternis: turbati sunt omnes insipientes corde.

Dormierunt somnum suum: et nichil inuenerunt viri diuitiarum in manibus suis.

Ab increpatione tua deus iacob: dormitauerunt qui ascenderunt equos.

Tu terribilis es et quis resistet tibi: et tunc ira tua.

De celo auditum fecisti iudicium: terra tremuit et quieuit.

Qum resurgeret in iudiciu

deus: ut saluos faceret omnes mansuetos terre.

Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: et relique cogitationis diem festum agent tibi.

Mouete et reddite domino deo vestro: omnes qui in circuitu eius afferitis munera.

Terribili et ei qui aufert spiritum principum: terribili apud omnes reges terre.

In fies. psal⁹ asaph.

lxxm.

Voce mea ad dominum clamaui: voce mea ad deum et intendit michi.

In die tribulationis mee deum requisivi manibus meis: non de contra eum: et non sum deceptus.

Retruit consolari anima mea: memor fui dei et delectatus sum: et exultatus sum et defecit spiritus meus.

Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus sum et non sum locutus.

Cogitavi dies antiquos: et annos eternos in mente habui.

Et meditatus sum nocte cum corde meo: et exultabar et scopebam spiritum meum.

Nunquid in eternum proiciet deus: aut non apponet ut complacitor sit adhuc?

Aut in finem misericordia suam abscedet: a generatione in generatione?

Aut obliuiscetur misericordias suas?

Et dixi nunc cepi: hec mutatio degete excoli.

Memor fui operum domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

Et meditabor in omnibus operibus tuis: et in adinventionibus tuis exercebor.

Deus in sancto via tua: quis deus magnus sicut deus noster? tu es deus qui facis mirabilia.

Nota fecisti in populis virtutem tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum: filios iacob et ioseph.

Viderunt te aque dei: viderunt te aque et timuerunt:

et turbate sunt abissi. **M**ultitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes. **S**tenim sagitte tue transeunt: vox tonitru tui in rota. **I**lluxerunt choruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. **I**n mari via tua et semite tue in aquis multis: et vestigia tua non cognoscuntur.

Deduxisti sicut oves populum tuum: in manu moysi et aaron. **Intellectus a saph**

lxxv

Atendite popule meus legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei. **A**periam in parabolis os meum: loquar propositiones ab initio. **Q**uanta audiuiimus et cognouimus ea: et patres nostri narrauerunt nobis. **N**on sunt occultata a filiis eorum: in generatione altera. **N**arrantes laudes domini et virtutes eius: et mirabilia eius que fecit. **E**t suscitauit testimonium in iacob: et legem posuit in israel. **Q**uanta mandauit patribus nostris nota facere ea filiis suis: ut cognoscat generatio altera. **F**ilii qui nascentur et resurgent: et narrabunt filiis suis. **E**t ponant in deo spem suam: et non obliuiscantur operum dei: et mandata eius requirant. **N**e fiant sicut patres eorum: generatio praua et exasperans. **G**eneratio que non direxit cor suum: et non est creditus cum deo spiritus eius. **F**ilii effrem intendentes et mittentes arcum: conuersi sunt in die belli. **N**on custodierunt testamentum dei: et in lege eius noluerunt ambulare. **E**t obliui sunt benefactorum eius: et mirabilium eius que ostendit eis. **O**ram patribus eorum fecit mirabilia in terra egypti: in campo thaneos. **I**nterrupit mare et perduxit eos: et statuit aquas quasi in utero.

Et deduxit eos in nube diei: et tota nocte in illuminatione ignis. **I**nterrupit petram in heremo: et ad aquauit eos velut in abisso multa. **E**t eduxit aquam de petra: et deduxit tanquam flumina aquas. **E**t apposuerunt adhuc peccare ei: in iram excitauerunt excelsum in inaquoso. **E**t temptauerunt deum in cordibus suis: ut peterent escas animabus suis. **E**t male locuti sunt de deo: dixerunt nunquid poterit deus parare mensam in deserto. **Q**uoniam percussit petram et fluxerunt aque: et torrentes inundauerunt. **N**unquid et panem poterit dare: aut parare mensam populo suo. **I**deo audiuit dominus et distulit: et ignis accensus est in iacob: et ira ascendit in israel. **Q**uia non crediderunt in deo: nec sperauerunt in salutare eius. **E**t mandauit nubibus desuper: et ianuas reli aperuit. **E**t pluit illis manna ad manducandum: et panem reli dedit eis. **P**anem angelorum manducauit homo: cibaria misit eis in abundantiam. **T**ranstulit austrum de celo: et induxit in virtute sua afflicum. **E**t pluit super eos sicut puluerem carnes: et sicut arenam maris volatilia pennata. **E**t ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum. **E**t manducauerunt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis: non sunt fraudati a desiderio suo. **A**dhuc ecce eorum erant in ore ipsorum: et ira dei ascendit super eos. **E**t occidit pingues eorum: et electos israel impediu. **I**n omnibus hijs peccauerunt adhuc: et non crediderunt in mirabilibus eius. **E**t defecerunt in vanitate dies eorum: et anni

eorum cum festinatione. **Q**um occi-
deret eos querebant eum: et reuer-
bantur et diluculo veniebant ad eum.
Et rememorati sunt quia deus ad-
iutor est eorum: et deus excelsus redem-
ptor eorum est. **E**t dilegerunt eum in
ore suo: et lingua sua mentati sunt ei.
Qui autem eorum non erat rectum
cum eo: nec fideles habitati sunt in te-
stamento eius. **I**psa autem est mise-
ricors et propitius fiet peccatis eorum:
et non disperdet eos. **E**t abundavit
ut auerteret iram suam: et non accen-
dit omnem iram suam. **E**t recorda-
tus est quia caro sunt: spiritus va-
dens et non rediens. **Q**uotiens rea-
cerbauerunt eum in deserto: in iram
concitauerunt eum in iniquo. **E**t
conuersi sunt et temptauerunt deum:
et sanctum israel reacerbauerunt.
Non sunt recordati manus eius:
die qua redemit eos de manu tribu-
lantis. **S**icut posuit in egipto signa
sua: et prodigia sua in campo thane-
os. **E**t conuertit in sanguinem flu-
mina eorum: et ymbres eorum ne bi-
berent. **M**isit in eos cynomiam et com-
edit eos: et ranam et disperdidit eos.
Et dedit erugini fructus eorum: et
labores eorum locuste. **E**t occidit
in gradine vineas eorum: et moros eorum
in pruina. **E**t tradidit grandini iu-
menta eorum: et possessionem eorum
igni. **M**isit in eos iram indignatio-
nis sue: indignationem et iram et
tribulationem: immissiones per an-
gelos malos. **I**ram fecit seruire
ire sue: non pepercit a morte anima-
rum eorum: et iumenta eorum in mor-
te conclusit. **E**t percussit omne pri-
mogenum in terra egipti: primi-

as omnis laboris eorum in tabernaculis
cham. **E**t abstulit sicut oves popu-
lum suum: et perduxit eos tanquam gre-
gem in deserto. **E**t deduxit eos in
spe et non timuerunt: et inimicos
eorum operuit mare. **E**t induxit e-
os in montem sanctificationis sue:
montem quem acquisiuit de terra e-
ius. **E**t eiecit a facie eorum gentes:
et sorte diuisit eis terram in funiculo
distributionis. **E**t habitare fecit in
tabernaculis eorum: tribus israel.
Et temptauerunt et reacerbauerunt
deum excelsum: et testimonia eius
non custodierunt. **E**t auerterunt se
et non seruauerunt pactum: quemad-
modum patres eorum conuersi sunt
in arcum prauum. **I**n iram conci-
tauerunt eum in collibus suis: et in
sculptilibus suis ad emulationem e-
um prouocauerunt. **A**udiuit deus
et spreuit: et ad nichilum redegit val-
de israel. **E**t repulit tabernaculum
sylo: tabernaculum suum ubi habi-
tauit in hominibus. **E**t tradidit
in captiuitatem virtutem eorum: et
pulcritudinem eorum in manus ini-
mici. **E**t condudit in gladio po-
pulum suum: et hereditatem suam
spreuit. **I**uvenes eorum conedit i-
gnis: et virgines eorum non sunt la-
mentate. **S**acerdotes eorum in gla-
dio reciderunt et vidue eorum non
plorabantur. **E**t excitatus est tan-
quam dormiens dominus: tanquam potes
crapulatus a vino. **E**t percussit ini-
micos suos in posteriora: opprobri-
um sempiternum dedit illis. **E**t re-
pulsit tabernaculum ioseph: et tri-
bum effrem non elegit. **S**ed elegit
tribum iuda: montem syon quem

dilexit. **E**t edificauit sicut unicor-
nium sanctificium suum: in terra
quam fundauit in secula. **E**t ele-
git dauid seruum suum: et sustu-
lit eum de gregibus ouium: de
post fetantes accepit eum. **P**asce-
re iacob seruum suum: et israel
hereditatem suam. **E**t punit eos in
innocentia cordis sui: et in intelli-
gibus manuum suarum deduxit eos.

lxxv **D**eus reuerent **Psalm⁹ asaph.**

Gentes in hereditatem tuam:
polluerunt templum sanctum tuum:
posuerunt iherusalem in pomorum
custodiam. **P**osuerunt mortuini-
a seruorum tuorum escas volanti-
bus celi: carnes sanctorum tuorum
bestijs terre. **A**ffuderunt sangui-
nem ipsorum tanquam aquam in
circuitu iherusalem: et non erat qui
sepeliret. **F**acti sumus opprobri-
um vicinis nostris: subsannatio
et illusio hijs qui in circuitu nostro
sunt. **A**squequo domine irasceris
in finem: accendetur velut ignis ze-
lus tuus. **A**ffunde iram tuam in
gentes que te non nouerunt: et in
regna que nomen tuum non inuo-
cauerunt. **Q**uia comederunt iacob:
et locum eius desolauerunt. **D**e me-
mueris iniquitatum nostrarum an-
tiquarum: cito anticipent nos mise-
ricordie tue: quia pauperes facti su-
mus nimis. **A**diuua nos deus
salutaris noster: et propter glori-
am nominis tui domine libera nos.
Et propitius esto peccatis no-
stris propter nomen tuum: ne forte
dicant in gentibus ubi est deus e-
orum. **E**t innotescant in natio-
nibus coram oculis nostris: ultio

languinis seruorum suorum qui
effusus est. **I**ntroeat in conspe-
ctu tuo: gemitus compeditorum.

Secundum magnitudinem brachij
tui: posside filios mortificatorum. **E**t
redde vicinis nostris septuplum in
sinu eorum: impropetium ipsorum
quod reprobrauerunt tibi domine.

Nos autem populus tuus et oues pascu-
e tue: confitebimur tibi in seculum.

In generatione et generatione: an-
nuntiabimus laudem tuam. **In fine**
p hys q⁹ mutabit⁹ ps pro as
frms testm asaph.

lxxvi **Q**ui regis israel in-

tende: qui deducis velut o-
uem ioseph. **Q**ui sedes super cheru-
bin manifestare: coram ephraim ben-
iamin et manasse. **E**xalta potenti-
am tuam et ueni: ut saluos facias
nos. **D**eus conuerte nos: et ostende
faciem tuam et salui erimus. **D**omi-
ne deus virtutum: quousque irasceris
super orationem serui tui. **Q**uibabis
nos pane lacrimarum: et potum da-
bis nobis in lacrimis in mensura.

Posuisti nos in contradictionem
vicinis nostris: et inimici nostri sub-
sannaueunt nos. **D**eus virtutum
conuerte nos: et ostende faciem tu-
am et salui erimus. **V**ineam de egi-
pto transtulisti: eiecisti gentes et plan-
tasti eam. **O**ux itineris fuisti in con-
spectu eius: et plantasti radices eius
et impleuit terram. **O**peruit mon-
tes umbra eius: et arbuta eius ce-
dros dei. **E**xtendit palmites suas
usque ad mare: et usque ad flumen pro-
pagines eius. **V**t quid destruxisti ma-
ceriam eius: et vindemiant eam om-
nes qui pretergrediuntur viam.

Exterminauit eam aper de silua: et singularis feras depastus est eam. **D**eus virtutum conuertere: respice de celo et uide et visita vineam istam. **E**t perfice eam quam plantauit dextera tua: et super filium quem confirmasti tibi. **I**ncensa igni et suffossa: ab increpatione uultus tui peribunt. **F**iat manus tua super uirum dextere tue: et super filium hominis quem confirmasti tibi. **E**t non discedimus a te: uiuificabis nos et nomen inuocabimus. **D**omine deus virtutum conuertere nos: et ostende faciem tuam et saluemur. *In fies p torcularib⁹ ps ipi asaph quinta sabbati. lxxx.*

Exultate deo adiutori nostro: iubilate deo iacob. **S**umite psalmum et date tympanum: psalterium iocundum cum cythara. **B**ucinate in neomenia tuba: in insigni die solemnitatis vestre. **Q**uia preceptum in israel est: et iudicium deo iacob. **T**estimonium in ioseph posuit illud: cum eiret de terra egypti linguam quam non nouerat audiuit. **O**uerit ab oneribus dorsum eius: manus eius in cophino fuerunt. **I**n tribulatione inuocasti me et liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis: probaui te apud aquam contradictionis. **H**audi populus meus et contestabor te: israel si audieris me non erit in te deus reus: neque adorabis deum alienum. **E**go enim sum dominus deus tuus qui reduxi te de terra egypti: dilata os tuum et implebo illud. **E**t non audiuit populus meus uocem meam: et israel non intendit michi. **E**t dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis. **S**i populus meus audisset me: israel si in uis meis ambulasset. **P**ro nichilo forsitan inimicos eorum humiliassem:

et super tribulantes eos misissem manum meam. **I**nimici domini mentiti sunt ei: et erit tempus eorum in secula. **E**t cibauit illos ex adipex feumeti: et de petra melle saturauit eos. *ps asaph. lxxxi*

Deus stetit in synagoga deorum: in medio autem deos diiudicauit. **U**squequo iudicatis iniquitatem: et facies peccatorum sumitis. **I**udicate egeno et pupillo: humilem et pauperem iustificate. **E**xipite pauperem: et egetum de manu peccatoris liberate. **N**escierunt neque intellexerunt in tenebris ambulat: mouebunt omnia fundamenta terre. **E**go dixi dii estis: et filii excelsi omnes. **N**os autem sicut homines moriemini: et sicut unus de principibus caderis. **S**urge deus iudica terram: quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus. *Canticum psalmi asaph lxxxi*

Deus quis similis erit tibi: ne timeas neque despectaris deus. **Q**uoniam ecce inimici tui sonauerunt: et contulerunt te contulerunt caput. **S**uper populum tuum malignauerunt consilium: cogitauerunt aduersus sanctos tuos. **D**ixerunt uenite et disperdamus eos de gente: et non memoremus nomen israel ultra. **Q**uoniam cogitauerunt unanimiter: simul aduersum te testamentum deposuerunt tabernacula ydumeorum et ismahelite. **M**oab et aggareni gebal et amon et amalech: alieni gente cum habitantibus tyrum. **E**t etiam assur uenit cum illis: facti sunt in adiutorium filiis loth. **F**ac illis sicut madian et israhel: sicut iabin in torrente eysor. **O**is perierunt in endor: facti sunt ut steteret terre. **P**one principes eorum sicut oreb et zeb: et zebec et salmana. **O**mnes principes eorum: qui dixerunt hereditate possideamus sanctuarium dei. **D**eus

me⁹ pone illos ut rotā: et sicut stipulam ante faciē venti. **S**icut ignis qui comburit siluā: et sicut flamma comburens mōtes. **I**ta psequeris illos in tempestate tua: et in ira tua turbabis eos. **I**mple facies eorū ignominia: et querent nomē tuū dñe. **E**xultent et conturbent in seculum seculi: et confundant et pereant. **U**t cognoscant quia nomē tibi dñs: tu solus altissimus super omnem terram. **In finem**
p torcularib⁹ filijs chore ps. lxxxviii.

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutū: concupiscit et deficit anima mea in atrio dñi. **C**or meū et caro mea: exultauerūt in deū vniū. **E**tenim passer inuenit sibi domū: et turtur nidū sibi ubi ponat pullos suos. **A**ltaria tua dñe virtutum: rex meus et deus meus. **B**eati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorū laudabunt te. **B**eatus vir cuius est auxilium abste: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarū: in loco quē posuit. **E**tenim benedictionem dabit legislator: ibunt de virtute in virtutem: videbitur deus deorū in syon.

Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus pripe deus iacob. **P**rocedor noster aspice deus: et respice in faciē cristi tui. **Q**uia melior est dies una in atrijs tuis: super milia. **E**legi abiectus esse in domo dei mei: magis quā habitare in tabernaculis peccatorū. **Q**uia misericordiam et veritatē diligit de⁹: gratiā et glām dabit dñs. **N**on puabit bonis eos qui ambulāt in innocentia: dñe virtutū beatus homo q̄ sperat in te. **In fi. filijs chore ps.**

lxxxviii **B**enedixisti dñe terram tuā: auertisti captiuitatē iacob. **R**emissi-
sti iniquitatē plebis tue: operuisti oīa

peccata eorū. **M**itigasti omnem irā tuam: auertisti ab ira indignationis tue. **C**onuerte nos de⁹ salutaris noster: et auerte irā tuā a nobis. **N**unquid in eternū irasceris nobis: aut extendes iram tuā a generatione in generationē? **D**eus tu conuersus uiuificabis nos: et plebs tua letabitur in te. **O**stende nobis dñe misericordiam tuā: et salutare tuū da nobis. **A**udiam quid loquat in me dñs de⁹: quoniā loquetur pacē in plebē suam. **E**t sup sandos suos: et in eos qui auertant ad cor. **V**eruntamen prope timentes eū salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra. **M**isericordia et veritas obuierunt sibi: iusticia et pax osculate sunt. **V**eritas de terra orta est: et iusticia de celo prospexit. **E**tenim dominus dabit benignitatē: et terra nostra dabit fructum suum. **I**usticia ante eum ambulabit: et ponet in via gressus suos. **Oratio dauid.**

lxxxv **A**udiua domine aurē tuam et exaudi me: quoniā inops et pauper sum ego. **C**ustodi animā meam quoniā sanctus sum: saluū fac seruū tuū deus me⁹ sperantē in te. **M**iserere mei domine quā ad te clamaui tota die: letifica animā suā tuā quoniam ad te dñe animā meā leuauī. **Q**uoniam tu dñe suavis et mitis: et misere misericordie omnibz inuocantibus te. **A**uribz pripe dñe orationem meā: et intende voci deprecationis mee. **I**n die tribulationis mee clamaui ad te: quia exaudisti me. **N**on est similis tui in dijs domine: et nō est secundū opera tua. **O**mnēs gētes quascunqz fecisti ueniēt et adorabunt coram te domine: et glorificabunt nomen tuum. **Q**uoniā magn⁹ es tu et faciens

mirabilia : tu es deus solus. **O**duc me dñe in uia tua : ⁊ ingrediar ī ueritate tua : letet cor meum ut timeat nomen tuū. **C**onfitebor tibi dñe deus meus ī toto corde meo : et glorificabo nomē tuū in eternū. **Q**uia misericordia tua magna ē super me : ⁊ truxisti animā meam ex inferno inferiori. **D**eus iniqui insurrexerūt sup me : ⁊ synagoga potentiū quesierūt aīam meā : et non proposuerūt te ī conspectu suo.

Et tu dñe de⁹ miserator ⁊ misericors : patiens ⁊ multe misēdie et uerax. **R**espice ī me ⁊ miserere mei : da imperiū tuū puero tuo : ⁊ saluū fac filiū ancille tue. **H**ac mecum signū in bonū ut uideāt q̄ oderunt me et confundant : quoniā tu dñe adiuuisti me ⁊ cōsolatus es me. *filys chore ps cantici.*

Fundamenta ei⁹ ī mōtibz sandis : *lxxxvi.*

Diligūt dñs portas syon sup omnia tabernacula iacob. **G**loriosa dicta sunt de te : ciuitas dei. **M**emor ero raab et babilonis : scientium me.

Ecce alienigene ⁊ cyrus et pplus ethiopi : hī fuerūt illic. **N**unquid syon dicet homo : ⁊ homo natus est in ea : et ipse fundauit eam altissim⁹. **D**ominus narrabit ī scripturis p̄forū et principū : h̄p̄rū q̄ fuerūt in ea. **S**icut letatiū omniū : habitatio ī te. *Canticū p̄i filys chore ī fīe p̄ melech ad Rdendū intellectu isrlite ul' esrlite. lxxxvii.*

Domine de⁹ salutis mee : in die clamaui ⁊ nocte coram te. **I**n-

teret ī conspectu tuo oratio mea : inclina aurē tuā ad p̄cām meā. **Q**uia repleta ē malis anima mea : ⁊ uita mea a inferno appropinquauit. **E**stimatus sum cū descendentibus in lacum : factus sum sicut h̄pmo sine adiutorio inter mortuos liber. **S**icut vulnerati

dormientes ī sepulcris quorū non es memor amplius : ⁊ ip̄i de manu tua repulsi sunt. **P**osuerūt me ī lacu inferiori : in tenebrosis ⁊ ī umbra mortis.

Super me confirmatus est furor tuus : ⁊ om̄es fludus tuos induxisti super me. **L**onge fecisti notos meos a me : posuerūt me abominationem sibi. **T**radit⁹ sum ⁊ nō egrediebar : ocli mei languerūt pre inopia.

Clamaui ad te dñe : tota die repandi ad te man⁹ meas. **N**unquid mortuus facies mirabilia : aut medici suscitabunt ⁊ cōfitebunt tibi. **N**unquid narrabit aliquis ī sepulcro misericordiā tuā : ⁊ ueritatē tuā ī perditionē. **N**unquid cognoscent in tenebris mirabilia tua : ⁊ iusticia tua in terra obliuionis. **E**t ego ad te domine clamaui : et mane oratio mea preueniet te. **U**t quid dñe repellis orationē meā : auer-

sis faciē tuam a me. **P**auper sū ego et ī laboribz a iuuentute mea : exaltatus aut humiliatus sum et conturbatus. **I**n me transierunt ire tue : et terrores tui turbauerūt me. **C**ircumdederūt me sicut aqua tota die : circumdederunt me simul. **E**longasti a me amicum et proximum : et notos meos a miseria. *Intellet⁹ ethā isrlite.*

Misericordias dñi : in eternū cantabo. **I**n generatione et generatione : annūciabo ueritatē tuā in ore meo. **Q**uoniā dixisti in eternū : misericordia edificabit in celis : p̄parabit ueritas tua in eis. **D**isposui testamētū electis meis : iurauī dauid seruo meo usq; ī eternū p̄parabo semē tuū. **E**t edificabo ī generatione ⁊ generatione : sedē tuā. **C**onfitebunt celi mirabilia tua dñe : eternū ueritatē tuā in ecclesia sandorū. **Q**uoniā quis in nubibus

lxxxviii.

equabitur domino: similis erit deo in filiis
dei. **D**eus qui glorificatur in consilio
sanctorum: magnus et terribilis super omnes
qui in circuitu eius sunt. **D**omine
deus virtutum quis similis tibi: potens
es domine: et veritas tua in circuitu tuo.
Tu dominaris potestati maris: motum
autem fluctuum eius tu mitigas. **T**u hu-
miliasti sicut vulneratum superbum: in
brachio virtutis tue disperdisti inimi-
cos tuos. **Q**ui sunt celi et tua est terra:
orbem terre et plenitudinem eius tu fundasti:
aethlonem et mare tu creasti. **T**habor et
hermon in nomine tuo exultabunt: tuum
brachium cum potentia. **F**irmetur manus
tua et exaltet dextera tua: iusticia et iu-
dicium paratio sedis tue. **M**isericordi-
a et veritas precedunt faciem tuam beatus po-
pulus qui scit iubilationem. **D**omi-
ne in lumine vultus tui ambulabunt:
et in nomine tuo exultabunt tota die: et in
iusticia tua exaltabunt. **Q**uoniam
gloria virtutis eius tu es: et in benepla-
cito tuo exaltabit cornu nostrum. **Q**ui-
a dominus est assumptio nostra: et sancti israel re-
gis nostri. **N**unc locutus es in visione
sanctis tuis: et dixisti posui adiutorium
in potestate: et exaltaui electum de plebe mea.
Inveni david servum meum: oleo sancto
meo unxi eum. **M**anus enim mea au-
xiliabitur ei: et brachium meum con-
firmabit eum. **N**ichil perficiet inimicus
in eo: et filius iniquitatis non apponet nocere
eius. **E**t cecidit a facie ipsius inimicos
eius: et odierunt eos in fugam convertam.
Et veritas mea et misericordia mea cum
ipso: et in nomine meo exaltabitur cor-
nu eius. **E**t ponam in mari manum
eius: et in fluminibus dextera eius. **I**psa
innotabit me pater meus es tu: deus meus
et susceptor salutis mee. **E**t ego primo-
genitum ponam illum: excelsum per regibus terre.

In eternum servabo illi misericordiam meam:
et testamentum meum fidele ipsi. **E**t ponam
in seculum seculi semen eius: et thronum eius
sicut dies celi. **S**i autem dereliquerint
filii eius legem meam: et in iudiciis meis
non ambulaverint. **S**i iusticias meas
prophanaverint: et mandata mea non
custodierint. **V**isitabo in virga iniqui-
tates eorum: et in verberibus peccata eorum.
Misericordiam autem meam non dispergam
ab eis: neque nocebo in veritate mea.
Neque prophanabo testamentum meum:
et quod procedit de labiis meis non faciam
irrita. **S**emel iuravi in sancto meo si
david mentiar: semen eius in eternum ma-
nebit. **E**t thronus eius sicut sol in con-
spectu meo: et sicut luna perfecta in eter-
num: et testis in celo fidelis. **T**u vero
repulisti et despectisti: distulisti christum
tuum. **H**uerdisti testamentum servi tui:
prophanasti in terra sanctuarium eius.
Destruixisti omnes sepes eius: posui-
sti firmamentum eius formidinem. **D**i-
ripuerunt eum omnes transeuntes viam: fa-
ctus est opprobrium vicinis suis. **E**xal-
tasti dextera deprimentium eum: letificasti
omnes inimicos eius. **H**uerdisti adiu-
torium gladium eius: et non es auxiliatus ei
in bello. **D**estruixisti eum ab emundati-
one: et sedem eius in terra collidisti. **Q**ui-
norasti dies temporis eius: perfudisti
eum confusione. **A**squequo domine auertis
in finem: exardescit sicut ignis ira tua.
Memorare que mea substantia nun-
quid enim vane constituisti omnes fili-
os hominum. **Q**uis est homo qui vi-
vet et non videbit mortem: eruet ani-
mam suam de manu inferi. **U**bi sunt
misericordie tue antique domine: si-
cut iurasti david in veritate tua. **M**e-
mor esto domine opprobrii servorum tuorum:
quod continui in sinu meo miscram gentium.

Quod reprobrauerunt inimici tui
dñe: qđ reprobrauerūt cōmutatiōē
cristi tui. **B**enedictus dñs ī eternum:
fiat fiat. **Orō moysi hōis dei. lxxxviii.**

Domine refugiu fad⁹ es nobis:
a generatione in generationem.

Priusq; montes fierēt aut formareēt
terra et orbis: a seculo ⁊ ī seculū tu es
deus. **N**e auertas hominē ī humili-

tatem: ⁊ dixisti ouertimini filij homi-
num. **Q**uoniā mille āni āte oculos
tuos: tanq; dies hesternā que p̄terijt.

Vt custodia in nocte: q̄ pro nichilo
habent eorū āni erunt. **M**ane sicut her-
ba transeat: mane floreat et trāseat:
vespere decidat induret ⁊ ardeat. **Q**ui-

a defecim⁹ ī ira tua: ⁊ ī furore tuo tur-
bati sum⁹. **P**osuiisti iniquitates nr̄as
in aspectu tuo: seculū nr̄m ī illumina-
tione vult⁹ tui. **Q**uoniā om̄es dies
nostri defecerūt: et ī ira tua defecimus.

Anni nr̄i sicut aranea meditabunt:
dies ānorū nostrorū ī ip̄is septuaginta
anni. **S**i autē ī potentatibz octogita

āni: ⁊ ampli⁹ eorū labor ⁊ dolor. **Q**uo-
niā supuenit mansuetudo: ⁊ corripie-

mur. **Q**uis nouit potestate ire tue: ⁊
p̄re timore tuo irā tuā dinumerare:

Oreterā tuā sic notā fac: ⁊ eruditos
corde ī sapiētia. **C**onūttere dñe usque-
quo: ⁊ deprecabilis esto sup euos tuos.

Repleti sumus mane misericordia tua:
et reultauim⁹ ⁊ delectati sum⁹ ī om̄ibz
diebz nr̄is. **L**etati sum⁹ pro diebus

quibz nos humiliasti: ānis q̄bz vidī-
mus mala. **R**espice ī euos tuos et ī

opera tua: ⁊ dirige filios eorū. **E**t sit
splendor domini dei nostri sup nos:
et opera manū nr̄arū dirige sup nos:

et opus manū nr̄arū dirige. **L**aus

Qui habitat in **Cantici ip̄i dñi.**
Adiutorio altissimi: ī p̄edione **lxxxix.**

dei teli commorabit. **D**icet domino
susceptor meus es tu ⁊ refugiu meum

deus meus: sperabo in eū. **Q**uoniā
ip̄e liberabit me de laqueo venantiū:

et a verbo aspero. **S**capulis suis ob-
umbrabit tibi: ⁊ sub pennis ei⁹ sp̄ra-

bis. **S**icut circundabit te veritas ei⁹:
nō timebis a timore nocturno. **A**sa-

gitta volante in die: a negotio pam-
bulāte in tenebris: ab incurſu ⁊ demo-

nio meridiano. **C**adent a latere tuo
mille: et decem milia a deetis tuis:

ad te aut non appropinquabit. **V**e-

runtamē oculis tuis cōsiderabis: ⁊ re-
tributionē peccatorū videbis. **Q**uoni-

am tu es dñe spes mea: altissimū po-

suisti refugiu tuū. **N**on accedet ad te
malū: ⁊ flagellū nō appropinquabit

tabernaculo tuo. **Q**uoniā angelis su-

is mandauit de te: ut custodiāt te in

om̄ibz vijs tuis. **I**n manibz porta-

bunt te: ne forte offendas ad lapidem
pedē tuū. **S**up̄ aspide ⁊ basiliscum

ambulabis: ⁊ cōculcabis leonem et
draconē. **Q**uoniā in me sperauit libe-

rabo eū: protegā eū qm̄ cognouit no-

men meum. **C**lamauit ad me ⁊ ego

exaudia eū: cum ip̄o sum ī tribulati-

one: eripia eū ⁊ glorificabo eū. **C**on-

gitudine diez replebo eū: et ostendā
illi salutare meū. **ps cantic in die sab.**

Bonū est confiteri dñi: **bati. lxxxxi.**
⁊ psallere nomini tuo altissime.

Ad annūciandū mane misericordiam
tuā: ⁊ veritatē tuā p̄ noctē. **I**n deca-

ordo psalterio: cum cātico ī cythara.

Quia delectasti me dñe ī factura tua:
et ī operibus manū tuarū reultabo.

Quā magnificata sūt opera tua do-

mine: nimis profunde fadē sunt cogi-

tationes tue. **V**ir insipies nō cognos-

cet: ⁊ stult⁹ nō intelliget hec. **Q**um

egressi fuerint peccatores sicut fenū: et
apparuerūt omnes q̄ operant̄ iniquitatē.

Et intereāt in seculū seculi: tu autem
altissim⁹ in eternū dñe. **Q**uoniam ecce
inimici tui dñe qm̄ ecce inimici tui peri-
bunt: et dispergent̄ omnes q̄ operantur
iniquitatem. **Et** exaltabit̄ sicut unicor-
nis cornu meū: et senectus mea in mi-
sericordia uberi. **Et** despegit̄ oculus
meus inimicos meos: et insurgētibz
in me malignātibz audiet̄ auris me-
a. **I**ustus ut palma florebit: sicut
cedrus libani multiplicabit̄. **P**lātari
in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei nr̄i
florebunt. **A**d huc multiplicabuntur
in senecta uberi: et benepatientes erūt
et annūciant. **Q**uoniam rectus domi-
nus deus noster: et non est iniquitas
in eo. **Laus cāticī dñi an̄ sabbm̄ qm̄
fundata est terra. lxxxv.**

Dominus regnauit decorē indu-
tus est: induit̄ ē dñs fortitudinē
et p̄cinxit se. **E**tenim firmavit orbem
terre: q̄ nō commouebit̄. **P**arata se-
des tua ex tūc: a seculo tu es. **E**leua-
uerūt flumina dñe: eleuauerūt flumi-
na vocem suā. **E**leuauerūt flumina
fluctus suos: a vocibz aquarū mltarū.
Mirabiles elationes maris: mira-
bilis in altis dñs. **T**estimonia tua
credibilia facta sūt nimis: domū tuā
deceat sanctitudo domine in longitu-
dinē dñe. **Ps̄ dau⁹ q̄ta sabbī. lxxxv.**

Deus ultionū dñs: deus ultionū
libere egit. **E**xaltare q̄ iudicas
terrā: redde retributionē superbis. **U**-
squequo peccatores dñe: usquequo
peccatores gloriabunt̄? **E**stabunt̄
et loquent̄ iniquitatē: loquentur omnes
qui operant̄ iniusticiā. **P**opulum
tuū dñe humiliauerūt: et hereditatem
tuā uegauerunt. **A**duā et adueniam

interfecerūt: et pupillos occiderūt. **E**t
dixerūt nō uidebit dñs: nec intelliget
de⁹ iacob. **I**ntelligite insipientes in
ipso: et stulti aliquando sapite. **Q**ui
plātauit aurē nō audiet: aut q̄ fixit
oculū nō cōsiderat. **Q**ui corripit gen-
tes nō arguet: qui docet hominē sci-
entiā. **D**ominus scit cogitationes
hominū: qm̄ uane sūt. **B**eat⁹ homo
quē tu erudicis dñe: et de lege tua do-
cueris eū. **V**t mitiges ei a diebz ma-
lis: donec fodiat̄ peccatori fovea.
Quia nō repellet dñs plebē suā: et
hereditatē suā non derelinquet. **Q**uo-
adusq; iusticia ouertat̄ in iudiciū:
et qui iuxta illā ē omnes q̄ recto sunt
corde. **Q**uis cōsurget michi adūsus
malignates: aut q̄s stabit̄ mecum ad-
uersus operātes iniquitatem? **N**isi
q̄a dñs adiuuit me: paulominus ha-
bitasset in inferno anima mea. **S**i
dicebā mor⁹ ē pes me⁹: misericordia
tua dñe adiuuabat me. **S**ecundum
militudinē dolorū meorū in corde meo:
cōsolationes tue letificauerūt animā
meā. **P**unquid adheret tibi sedes ini-
quitis: qui fingis laborē in p̄cepto.
Captabunt̄ i aīam iusti: et sangui-
nem innocentē dēminabūt. **E**t fact⁹
est michi dñs i refugiu: et de⁹ me⁹ in
adiutorium spei mei. **E**t reddet illis
iniquitatē iporū: et in malicia eorum
disperdet eos: disperdet illos dominus
deus noster. **Laus cāticī ip̄i dñi. lxxxv.**

Venite exultem⁹ dñō: iubilemus
deo salutari nostro. **P**reocupe-
mus faciē eius in cōfessione: et i psal-
mis iubilemus ei. **Q**uoniam deus
magnus dominus: et rex magnus
sup omnes deos. **Q**uia in manu ei⁹
sunt omnes fines terre: et altitudines
montiū ip̄i sunt. **Q**uoniam ipsius ē

mare et ipse fecit illud: et sicca man⁹ ei⁹
formauerunt. **V**enite adorem⁹ et pro-
ridamus et ploremus ante dñm q̄ fecit
nos: quia ipse ē de⁹ noster. **E**t nos
ppl⁹us pascue ei⁹: et oues manus eius.
Hodie si vocē eius audieritis: noli-
te obdurare corda v^{ra}. **S**icut in iri-
tatione: scdm diē temptationis in de-
serto. **V**bi temptauerūt me p^{re}s v^{ri}:
probauerūt me et viderunt opera mea.
Quadragesima annis offensus fui ge-
nerationi illi: et dixi semp errāt corde.
Et isti nō cognouerūt vias meas:
ut iuravi in ira mea si intrabunt in
requiem meā. **Ps dauid qm dom⁹ edi-**
ficabat⁹ p⁹ captitate. lxxxv.

Cantate dño canticū nouū: can-
tate dño om̄is terra. **C**antate
dño et benedicite nomini ei⁹: annuci-
ate de diē in diē salutare ei⁹. **A**nnun-
ciate inter gentes glām ei⁹: in om̄ibz
ppl⁹is mirabilia ei⁹. **Q**uoniam magn⁹
dñs et laudabilis nimis: terribilis est
sup om̄es deos. **Q**uoniam om̄es dii
gentiū demonia: dñs autē celos fecit.
Confessio et pulcritudo ī cōspētu ei⁹:
sanctimonia et magnificētia ī sanctifi-
catione ei⁹. **A**fferte dño patrie gentiū:
afferte dño gloriā et honrē: afferte
dño gloriā nomini ei⁹. **T**ollite hosti-
as et introite in atria eius: adorare
dominū in atrio sancto ei⁹. **C**ommo-
ueat a facie ei⁹ uniu⁹sa terra: dicite in
gentibz quia domin⁹ regnauit. **E**t
etiam correxit orbē terre qui non com-
mouebitur: iudicabit populos in e-
quitate. **L**etentur celi et reultet terra:
commoueat mare et plenitudo eius:
gaudebūt campi et omnia que in eis
sūt. **T**unc reultabūt oīa ligna silua-
rum a facie domini q̄a venit: qm̄ ve-
nit iudicare itā. **I**udicabit orbē ite-

in equitate: et p⁹los ī veritate sua. **Ps dñs**
qm̄ terra e⁹ reultata ē ei⁹. lxxxvi.

Dominus regnauit reultet terra:
letentur insule multe. **N**ubes
et caligo in circuitu ei⁹: iusticia et iudi-
ciū correctio sedis ei⁹. **I**gnis ante i-
psum p^{re}cedet: et inflammabit in circu-
itu inimicos ei⁹. **A**lluxerunt fulgura
eius orbi terre: vidit et commota ē ter-
ra. **M**ontes sicut cera fluxerūt a facie
dñi: a facie dñi om̄is terra. **A**nnuci-
auerūt celi iusticiā ei⁹: et viderūt om̄es
ppl⁹ glām ei⁹. **C**onfundantur om̄es
qui adorāt sculptilia: et q̄ glānt in si-
mulacris suis. **A**dorare cū omnes
angeli eius: audiuit et letata est syon.
Exultauerūt filie iude: p⁹pter iudicia
tua dñe. **Q**uoniam tu dñs altissimus
sup om̄e terrā: nimis exaltat⁹ es su-
per om̄es deos. **Q**ui diligitis dñm o-
dite malū: custodit dñs aīas sancto-
rum suoz: de manu peccatoris libera-
uit eos. **L**ux orta est iusto: et rectis
corde leticia. **L**etamini iusti in do-
mino: et confitemini memorie san-
ctificationis eius. **Ps dauid. lxxxvii.**

Cantate domino canticum
nouū: quia mirabilia fe-
cit. **S**aluauit sibi dege-
ra ei⁹: et brachiū sanctum
eius. **N**otum fecit dñs salutare suū:
in cōspētu gentiū reuelauit iusticiam
suā. **R**ecordatus ē misericordie sue: et
veritatis sue domui israel. **V**iderūt
om̄es termini terre salutare dei nostri:
iubilare domino oīs terra cātate et re-
ultate et psallite. **P**sallite domino in
cythara in cythara et voce psalmi: in
tubis ductilibus et voce tube cornee.
Tubilare in cōspētu regis domini:
moueat mare et plenitudo eius: orbis
terraz et q̄ habitant in eo. **F**lumina

plaudet manu suis: montes exultabunt a conspectu domini: qui venit iudicare terram. **I**udicabit orbem terrarum in iusticia: et populos in equitate. *Ps. 98. lxxxviii.*

Dominus regnavit irascantur populi: qui sedet super cherubim moveatur terra. Dominus in syon magnus: et excelsus super omnes populos. **C**onfiteantur nomini tuo magno qui terribile et sanctum est: et honor regis iudicium diligit. **T**u parasti directiones: iudicium et iusticiam in iacob tu fecisti. **E**xaltate dominum deum nostrum: et adorate scabellum pedum eius qui sanctum est. **M**oyses et aaron in sacerdotibus eius: et samuel inter eos qui invocant nomen eius. **I**nvocebant dominum et ipse exaudivat eos: in columna nubis loquebatur ad eos. **C**ustodiebant testimonia eius: et preceptum quod dedit illis.

Domine deus noster tu exaudivas eos: deus tu propitius fuisti eis: et ultiscens in omnes adinventiones eorum. **E**xaltate dominum deum nostrum: et adorate in monte sancto eius: quoniam sanctus dominus deus noster. *Ps. 134. lxxxix.*

Jubilate domino omnis terra: exultate domino in leticia. **I**ntroite in conspectu eius: in exultatione. **S**citote quoniam dominus ipse est deus: ipse fecit nos et non ipsi nos. **P**opulus eius et oves pascue eius introite portas eius in confessione: atria eius in ymnis confitemini illi. **L**audate nomen eius qui suavis est dominus: in eternum misericordia eius: et usque in generationem et generationem veritas eius. *Ps. 135. c.*

Misericordiam et iudicium cantabo tibi domine: psallam et intelligam in via immaculata quando venies ad me. **P**erambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus mee. **N**on proponebam ante oculos meos rem iniquam: facientes purificationes odium. **N**on

adhesit michi cor pravi: declinantem a me malignum non cognoscebam. **E**trahentem secreto proximo suo: hunc persequabar. **S**uperbo oculo et insatiabili corde: tu hoc non edebam. **O**culi mei ad fideles terre: ut sedeat mecum: ambulans in via immaculata hic michi ministrabat. **N**on habitabit in medio domus mee qui facit superbiam: qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum. **I**n matutino interficiebam omnes peccatores terre: ut disperderem de civitate domini omnes operantes iniquitatem. *Ps. 136. cxi.*

Domine exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat. **N**on auertas faciem tuam a me: in quacunque die tribulor inclina ad me aurem tuam. **I**n quacunque die invocauero te: velociter exaudi me. **Q**uia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut cinis aruerunt. **P**ercussus sum ut fenum et aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum. **V**oce gemitus mei: adhesit os meum carni mee.

Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nicticorax in domicilio. **V**igilavi: et factus sum sicut passer solitarius in tecto. **T**ota die reprobrabant michi inimici mei: et qui laudabant me aduersum me iurabant. **Q**uia cinerem tanquam panem manducabam: et poculum meum cum fletu miscebam. **F**acie ire indignationis tue: quia eleuasti allisti me. **O**ies mei sicut umbra declinauerunt: et ego sicut fenum arui. **T**u autem domine in eternum permans: et memoriale tuum in generatione et generatione. **T**u exurgens misereberis syon quia tempus misericordie eius quia venit tempus. **Q**uoniam placuerunt seruis

tuis lapides ei⁹: ⁊ terre ei⁹ miserebun-
tur. **E**t timebunt gentes nomen tuū
dñe: et omnes reges terre gloriā tuā.

Quia edificauit dñs syon ⁊ videbit
in gloria sua. **R**espexit in orationē
humiliū: et non spreuit p̄cem eorum.

Scribant hec in generatione altera:
et p̄plus qui creabitur laudabit dñm.

Quia prospexit de excelso sancto suo:
dñs de celo in terrā aspexit. **U**t audi-
ret gemitus cōpeditōrū: ut solueret fi-
lios interemptorū. **U**t ānuncient in
syon nomen dñi: et laudē ei⁹ ī iherlm.

Incōueniendo p̄plos in unū: et re-
ges ut seruiāt dño. **R**espōdit ei⁹ ī uia

uirtutis sue: paucitatē dierū meorū nū-
cia michi. **N**e reuoces me ī dimidio
dierū meorū in generationē ⁊ generati-
onem anni tui.

In initio tu dñe terrā
fundasti: ⁊ opera manūū tuarū sunt
celi.

Ipsi peribūt tu autē p̄manes: et
omnes sicut uestimentū ueterascēt.

Et sicut optorium mutabis eos et muta-
bunt: tu autē idem ipse es: ⁊ anni tui
non deficiēt.

Filij seruatorum tuorum
habitabunt et semen eorum in secu-
lum dirigetur. **Ps̄ ipi dauid. C. n.**

Benedic aīa mea dño: et omnia
q̄ intra me sūt nomini s̄cto ei⁹.

Benedic anima mea dño: ⁊ noli ob-
liuisci omnes retributiones ei⁹.

Qui propitiatur omibz iniquitatibz tuis: q̄
sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimīt de interitu uitā tuā: q̄ coronat
te ī mīscōdia et miserationibz.

Qui re-
plet in bonis desiderū tuū: renouabit
ut aquile iuuent⁹ tua.

Faciens mi-
sericordias dñs: ⁊ iudiciū omnibus
iniuriā patientibz.

Potas fecit vias
suas moysi: filijs isrl volūtates suas.

Miserator et misericors dominus:
lōganimis et mīscō misericors. **N**on

in p̄petuū irasceat: neq; in eternū cōmi-
nabitur.

Non scdm peccata nr̄a fecit
nobis: neq; scdm iniquitates nr̄as re-
tribuit nobis.

Quoniā scdm altitu-
dinē reli a terra: corroborauit miseri-
cordiā suā sup timentes se.

Quantū
distat ortus ab occidente: longē fecit
a nobis iniquitates nr̄as.

Quomodo
miseret pater filiorū: misericors est dñs ti-
mentibz se: qm̄ ipse cognouit figmen-
tum nr̄m.

Recordat⁹ ē quoniam pul-
uis sumus: homo sicut fenu dies ei⁹:
tāq; flos agri sic effloreat.

Quoniā
spirit⁹ p̄transibit ī illo ⁊ nō sublister:
et nō cognosceat āpl⁹ locū suū.

Mile-
ricordia autē dñi ab eterno ⁊ usq; ī eter-
num: sup timentes eū.

Et iusticia il-
lius in filios filiorū: hijs q̄ seruant te-
stamentū ei⁹.

Et memores sūt man-
datoꝝ ip̄ius: ad faciendū ea.

Domi-
nus in celo parauit sedē suā: ⁊ regnū
ip̄ius omibz dominabitur.

Benedi-
cite dño omnes angeli ei⁹ potentes uir-
tute: faciētes verbū illi⁹ ad audiendā

uocē sermonū ei⁹. **B**enedicite dño o-
mnes uirtutes ei⁹: ministri ei⁹ q̄ faciūt

uolūtātē ei⁹. **B**enedicite dño omnia
opera ei⁹: ī omni loco dñationes ei⁹: be-
nedic aīa mea dño. **Ps̄ dauid. C. m.**

Benedic anima mea dño: dñe de-
us meus magnificatus es rehe-
menter.

Confessionē ⁊ decorē indui-
sti amid⁹ lumine sicut uestimēto.

Ex-
tendens celū sicut pellē: q̄ regis aquis
superiora ei⁹.

Qui ponis nubem ascen-
sum tuū: q̄ ambulas sup pennas ven-
torum.

Qui facis angelos tuos spi-
ritus: et ministros tuos ignē uirentē.

Qui fundasti terrā sup stabilitatē su-
am: non inclinabitur in seculū seculi.

Abissus sicut uestimētum amictus
eius: sup mōtes stabunt aque. **A**b

inreparatione tua fugient: a voce toni-
trui tui formidabunt. **A**scendunt mon-
tes et descendunt campi: in locum quem
fundasti eis. **T**erminum posuisti quem
non transgredient: neque auerterentur ope-
rire terram. **Q**ui emittis fontes in con-
uallibus: inter medium montium pertransi-
bunt aque. **P**otabunt omnes bestie
agri: repedabunt onagri in siti sua.
Super ea volucres celi habitabunt:
de medio petrarum dabunt voces. **Ri-**
gans montes de superioribus suis: de
fructu operum tuorum satiabitur terra. **P**ro-
duces fenum iumentis: et herbam seruituti
hominum. **E**t educas panem de terra:
et vinum letificet cor hominis. **E**t reghi-
laret faciem in oleo: et panis cor hominis
confirmet. **S**aturabunt ligna capi et
cedri libani quem placauit: illic passeret
nidificabunt. **H**erodij domus dux est
eorum: montes excelsi ceruicibus: petra refugi-
um herinacibus. **F**ecit lunam in tempo-
re: sol cognouit occasum suum. **P**osui-
sti tenebras et facta est nox: in ipsa per-
transibunt omnes bestie silue. **C**atuli
leonum rugientes ut rapiant: et querant
a deo escam sibi. **O**rtus est sol et aggregati
sunt: et in cubilibus suis collocabuntur.
Exibit homo ad opus suum: et ad opera-
tionem suam usque ad vespertum. **Q**uam ma-
gnificata sunt opera tua domine: omnia
in sapientia fecisti: impleta est terra pos-
sessione tua. **H**oc mare magnum et
spaciosum manibus: illic reptilia quorum
non est numerus. **A**nimalia pusilla
cum magnis: illic naues pertransibunt.
Oraco iste quem formasti ad illuden-
dum eis: omnia a te expectant ut des illis
escam in tempore. **O**ante te illis colligent: a-
periete te manum tuam omnia implebunt bo-
nitate. **A**uertere autem te faciem turba-
buntur: auferes spiritum eorum et deficiet:

et in puluere suum reuertentur. **E**mittes spi-
ritum tuum et creabuntur: et renouabis faci-
em terre. **S**ic gloria domini in seculum: letabi-
tur dominus in operibus suis. **Q**ui respicit
terram et facit eam tremere: qui tangit mon-
tes et fumigant. **C**antabo domino in vita
mea: psallam deo meo quod diu sum. **N**o-
rundum sit ei eloquium meum: ego vero de-
lectabor in domino. **D**eficiet peccato-
res a terra et iniqui ita ut non sint: be-
nedic anima mea domino. **A**lla. **C**m.
Confiteamini domino et inuocate no-
men eius: annunciate inter gentes
opera eius. **C**antate ei et psallite ei:
narrate omnia mirabilia eius: laudamini
in nomine sancto eius. **L**etetur cor querentium
dominum: querite dominum et confirmamini:
querite faciem eius semper. **M**ementote mi-
rabiliu eius quod fecit: prodigia eius et iudi-
cia oris eius. **S**emen abraham serui eius:
filij iacob electi eius. **I**psa domus deus no-
ster: in uniuersa terra iudicia eius. **M**emor
fuit in seculum testamenti sui: verbi quod
mandauit in mille generationes. **Q**uod
disposuit ad abraham: et iuramenti sui
ad ysaac. **E**t statuit illud iacob in
preceptum: et israel in testamentum eternum.
Dicens tibi dabo terram chanaan: fu-
niculum hereditatis vree. **Q**um essent
numero breui: paucissimi et incole eius.
Et pertransierunt de gente in gentem: et de
regno ad populum alterum. **N**on reliquit
hominem nocere eis: et corripuit pro eis
reges. **N**olite tangere cristos meos:
et in prophetis meis nolite malignari.
Et vocauit famem super terram: et omne
firmamentum panis struit. **V**isit ante
eos virum: in seruum uenditum est ioseph.
Humiliauerunt in compedibus pedes eius:
ferrum pertransiit aiam eius donec ueniret
verbum eius. **E**loquium domini inflamauit
eum: militem regem et soluit eum: princeps

p̄lorū et dimisit eū. **C**onstituit eum
 dñm dom⁹ sue: et principē oīs pos-
 sessionis sue. **E**t erudiret p̄cipes eius
 sicut semetip̄m: et serues ei⁹ prudēciam
 doceret. **E**t intrauit isrl in egiptū: et
 iacob accolā fuit i terra cham. **E**t au-
 xit p̄p̄m suum vehemēter: et firmavit
 eū sup inimicos eius. **C**onuertit cor
 eorū ut erudirent p̄p̄m eius: et dolum
 facerēt i seruos ei⁹. **M**isit moysen ser-
 uum suū: aaron quē elegit ip̄m. **P**o-
 suit in eis verba signorū suorū et prodi-
 giorū: i terra cham. **M**isit tenebras
 et obscurauit: et nō exacerbauit sermo-
 nes suos. **C**onuertit aquas eorū in
 sanguinē: et occidit p̄sces eorū. **E**t e-
 didit terra eorū ranas: i penetrabilibz
 regū ip̄orū. **D**ixit et uenit cymonia et
 sciniphes: i omibz finibz eorū. **P**o-
 suit pluuias eorū grandine: ignem
 comburentē in terra ip̄orū. **E**t percus-
 sit vineas eorū et ficulneas eorū: et con-
 creuit lignū finium eorū. **D**ixit et uenit
 locusta et bruchus: cuius non erat nu-
 merus. **E**t comedit omne fenu i terra
 eorū: et comedit omne fructū terre eorū.
Et prussit omne p̄mogenitū in terra
 eorū: p̄mitias oīs laboris eorū. **E**t e-
 duxit eos cū argento et auro: et non
 erat in tribubz eorū infirmus. **L**eta-
 ta est egiptus i profectiōe eorū: quia
 incubuit timor eorū sup eos. **E**xpan-
 dit nubem i protectionē eorū: et ignē ut
 luceret eis p̄ noctem. **P**erierunt et ue-
 nit roturmix: et panē celi saturauit eos.
Oirupit petram et fluxerunt aque:
 abierunt in sicco flumina. **Q**uoniā
 memor fuit uerbi sancti sui: quod ha-
 buit ad abrahā puerū suū. **E**t edu-
 xit p̄p̄m suū in exultatione: et electos
 suos i leticia. **E**t dedit illis regiones
 gentiū: et labores p̄lorū possederūt. **E**t

custodiant iustificationes eius: et le-
 gem eius requirāt. **Alla. Alla. C. v.**
Confitemini dño qm bon⁹: quo-
 niā i seculū misericordia ei⁹. **Q**uis
 loquetur potēcias dñi: auditas faci-
 et omnes laudes ei⁹. **B**eatī q̄ custodi-
 unt iudiciū: et faciūt iusticiā in omī
 tēpore. **M**emento nři dñe in benepla-
 cito p̄p̄i tui: visita nos i saluari tuo.
Ad uidendū in bonitate electorū tuo-
 rum: ad letandū in leticia gēis tue:
 ut lauderis cū hereditate tua. **P**ecca-
 uimus cum p̄ribz nřis: iniuste egim⁹
 iniquitatem fecim⁹. **P**atres nostri in e-
 gipto nō intellegunt mirabilia tua:
 nō fuerūt memores multitudinis mise-
 ricordie tue. **E**t irritauerūt ascenden-
 tes in mari mari rubro et saluauit e-
 os p̄pter nomen suū: ut notā faceret
 potētiā suā. **E**t increpuit mare ru-
 brum et resiccatū est: et deduxit eos in
 abissis sicut i deserto. **E**t saluauit e-
 os de manu odientū: et redemit eos
 de manu inimici. **E**t operuit aqua
 tribulātes eos: unus ex eis nō reman-
 sit. **E**t crediderūt uerbis eius: et lau-
 dauerunt laudē eius. **Q**uoto fecerūt ob-
 liti sūt operū eius: non sustinuerunt
 consiliū eius. **E**t occupierūt concupi-
 scentia in deserto: et temptauerūt deū
 in inaquoso. **E**t dedit eis peticiōnē
 ip̄orū: et misit saturitatē in aīas eorū.
Et irritauerūt moysen i castris: aa-
 ron sandū dñi. **O**perta est terra et de-
 glutinuit dathan: et operuit sup cōgre-
 gationē abiron. **E**t exarsit ignis
 in synagoga eorū: flāma combussit
 peccatores. **E**t fecerūt vitulū i oreb:
 et adorauerūt sculptile. **E**t mutaue-
 runt glām suā in similitudinē vituli
 comedentis fenu. **O**bliti sunt deum
 qui saluauit eos: q̄ fecit magnalia

in egipto mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro. **E**t dixit ut disperderet eos: si non moyses electus ei9 stetisset in ostensione in conspectu ei9. **E**t auerteret iram ei9 ne disperderet eos: et pro nichilo habuerunt terram desiderabilem. **N**on crediderunt verbo eius: et murmurauerunt in tabernaculis suis: non exaudierunt vocem dñi. **E**t leuauit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto. **E**t ut diceret semini eorum in nationibus: et dispergeret eos in regionibus. **E**t iniciati sunt belphégor: et comederunt sacrificia mortuorum. **E**t irritauerunt eum in adinventionibus suis: et multiplicata est in eis ruina. **E**t stetit phinees et placauit: et cessauit quassatio. **E**t reputatum est ei in iusticiam: in generationem et generationem usque in sempiternum. **E**t irritauerunt eum ad aquam contradictionis: et uexat9 est moyses propter eos: quia exacerbauerunt spiritum ei9. **E**t distinxit in labijs suis: non disperdiderunt gentes quas dixit dñs de9 illis. **E**t commixti sunt inter gentes: et didicerunt opera eorum: et seruiuerunt sculptilibus eorum: et factum est illis in scandalum. **E**t immolauerunt filios suos: et filias suas: demonijs. **E**t effuderunt sanguinem innocentem sanguinem filiorum suorum: et filiarum suarum: quos sacrificauerunt sculptilibus chanaan. **E**t interfecta est terra in sanguinibus: et contaminata est in operibus eorum: et fornicati sunt in adinventionibus suis. **E**t irat9 est furore dñs in populum suum: et abominatus est hereditatem suam. **E**t tradidit eos in manus gentium: et dñati sunt eorum qui oderunt eos. **E**t tribulauerunt eos inimici eorum: et humiliati sunt sub manibus eorum: sepe liberauit eos. **I**psi autem exacerbauerunt eum in consilio suo: et humiliati sunt in iniquitatibus suis. **E**t uidit

eum tribularentur: et audiuit orationem eorum. **E**t memor fuit testamenti sui: et perituit eum secundum multitudinem miseratione sue. **E**t dedit eos in miserationes: in conspectu omnium qui ceperant eos. **S**aluos fac nos dñe de9 noster: et congrega nos de nationibus. **E**t confiteamur nomini sancto tuo: et gloriamur in laude tua. **B**enedixit9 dominus deus israel a seculo et usque in seculum: et dicet omnis populus fiat fiat. Alleluia. **Alia. C. vi.**

Confitemini dño quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia ei9. **D**icant qui redempti sunt a dño: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. **I**n solis ortu et occasu: ab aquilone et mari. **E**xtrauerunt in solitudine in inaquoso: uiam ciuitatis habitaculi non inuenierunt. **E**surientes et sitientes: anima eorum in ipsis defecit. **E**t clamauerunt ad dñm cum tribularentur: et de necessitatibus eorum eripuit eos. **E**t deduxit eos in uiam rectam: ut irent in ciuitatem habitationis. **C**onfiteantur dño misericordie ei9: et mirabilia ei9 filijs hominum. **Q**uia satiavit animam inanem: et animam esurientem satiavit bonis. **S**edentes in tenebris et umbra mortis: uindictam in mendicitate et ferro. **Q**uia exacerbauerunt eloquia dei: et consilium altissimi irritauerunt. **E**t humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret. **E**t clamauerunt ad dñm cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberauit eos. **E**t eduxit eos de tenebris et umbra mortis: et uincula eorum dirupit. **C**onfiteantur dño misericordie ei9: et mirabilia ei9 filijs hominum. **Q**uia contuituit portas ereas: et uides ferreas confregit. **S**uscepit eos de uia iniquitatis eorum: propter iniusticias enim suas

humiliati sūt. **O**mnē escā abomina-
ta est aīa eorū: et appropinquauerunt
usq; ad portas mortis. **E**t clamaue-
runt ad dñm cū tribularent: et de ne-
cessitatibz eorū liberauit eos. **M**isit ver-
bum suū et sanauit eos: et eripuit eos
de interitionibz eorū. **C**onfiteant̃ do-
mino misericordie ei⁹: et mirabilia ei⁹
filijs hominū. **E**t sacrificent sacrifi-
cium laudis: et annuncient opera eius
in exultatione. **Q**ui descendūt mare
in nauibz: faciētes operationē ī aquis
multis. **I**psi viderūt opera dñi: et mi-
rabilia ei⁹ in profundo. **D**ixit et stetit
spirit⁹ procelle: et exaltati sūt fluctus
eius. **A**scendunt usq; ad celos et de-
scendūt usq; ad abyssos: aīa eorū in
malis tabescebat. **T**urbati sunt et
moti sunt sicut ebrī⁹: et omnis sapienti-
a eorū deuorata ē. **E**t clamauerūt ad
dñm cū tribularent: et de necessitatibz
eorū eduxit eos. **E**t statuit procellam
eius in aurā: et siluerunt fluctus eius.
Et letati sūt quia siluerūt: et deduxit
eos in portū voluntatis eorū. **C**onfite-
antur dño misericordie eius: et mirabilia
eius filijs hominū. **E**t exalcent eum ī
ecclesia plebis: et in cathedra seniorū
laudēt eū. **P**osuit flumina ī desertū:
et exiit⁹ aquarū in sicim. **T**errā fructi-
feram ī salugine: a malicia inhabi-
tantū in ea. **P**osuit desertū ī stagna
aquarū: et terrā sine aqua ī exiit⁹ a-
quarū. **E**t collocauit illic esurientes:
et constituerunt ciuitatē habitationis.
Et seminauerūt agros et plātauerūt
vineas: et fecerūt fructum natiuitatis.
Et benedixit eis et multiplicati sunt
nimis: et iumenta eorū nō minorauit.
Et pauci facti sūt: et vegetati sunt a tri-
bulatione malorū et dolore. **A**ffusa
est contentio super principes: et errare

fecit eos in inuio et non ī via. **E**t ad-
iuuit pauperē de inopia: et posuit si-
cut oues familias. **V**idebunt redi
et letabunt: et omnis iniquitas oppila-
bit os suū. **Q**uis sapiēs et custodiet
hec: et intelliget misericordias dñi?
Alleluia. **Canticū psalmi ip̃i dñi. C. vii.**

Paratu cor meū de⁹ paratum cor
meū: cātabo et psallā ī glā mea.
Exurge psalteriū et cythara: exsur-
gam dilucto. **C**onfitebor tibi ī psal-
tis dñe: et psallā tibi ī nationibz. **Q**uia
magna sup celos misericordia tua: et usq;
ad nubes veritas tua. **E**xaltare sup
celos de⁹: et sup omne terrā glā tua:
ut liberent dilecti tui. **S**aluū fac de-
re tua et exaudi me: de⁹ locutus est in
sando suo. **E**xultabo et diuidā sichi-
mam: et conuallē tabernaculorū dime-
tiar. **D**eus ē galaad et me⁹ ē manaf-
ses: et ephraim susceptio capitis mei.

Juda rex me⁹: moab lebes sp̃i mee.
In ydumeā extendā calciamentum
meū: michi alienigene amici facti sūt.

Quis deducet me ī ciuitatem muni-
tam: quis deducet me usq; in ydume-
am? **N**onne tu de⁹ q̃ repulisti nos:
et non exibis de⁹ in virtutibz nr̃is?

Oa nobis auxiliū de tribulatione:
quia vana salus hominis. **I**n deo
faciem⁹ virtutē: et ip̃e ad nichilū dedu-
cet inimicos nr̃os. **In hie ps̃ dñi**

Deus laudē meam ne tace. **C. viii.**
Eris: quia os peccatoris et os do-
losi sup me apertū est. **L**ocuti sunt
aduersum me lingua dolosa: et emo-
nibz odij circūdederūt me et repugna-
uerunt me gratis. **P**ro eo ut me di-
ligerēt detrahebāt michi: ego aut ora-
bam. **E**t posuerūt aduersum me ma-
la pro bonis: et odiū pro dilectione
mea. **C**onstituē sup eum peccatorē:

et dyabolus stet a degetris ei⁹. **Q**um iudicat⁹ egeat cōdemnat⁹: et oratio eius fiat in peccatū. **F**iat dies ei⁹ pauci: et episcopatū eius accipiat alter. **F**iant filij ei⁹ orphani: et uxor eius uidua. **M**utantes trāsserent filij eius et mendicent: eiciant de habitacōnibz suis. **S**crutetur fenerator om̄em substantiā ei⁹: et diripiāt alieni labores eius. **N**on sit illi adiutor: nec sit qui misereat pupillis ei⁹. **F**iant nati ei⁹ in interitū: i generatione una deleat nomē ei⁹. **I**n memoriā redeat iniquitas p̄m ei⁹ in cōspēdu dñi: et peccatū m̄is eius nō deleat. **F**iant oīa dñi semper: et dispareat de terra memoriā eorū: pro eo qd nō est recordat⁹ facere misericordiam. **E**t p̄secut⁹ ē hominē inopē et mendicū: et compundū corde mortificare. **E**t dilegit maledictionē et ueniet ei: et noluit benedictionē et elongabit ab eo. **E**t induit maledictionē sicut uestimentū: et intrauit sicut aqua i interiora ei⁹: et sicut oleū i ossibz ei⁹. **F**iat ei sicut uestimentum quo operit⁹: et sicut zona qua semper precingit. **H**oc opus eorū qd detrahūt michi apud dñm: et qd loquunt mala adūsus animā meā. **E**t tu dñe dñe fac mecum propter nomen tuū: q̄a suavis ē misericordia tua. **L**ibera me q̄a egeus et paup̄ ego sū: et cor meū cōturbatū est intra me. **S**icut umbra cum declinat ablat⁹ sū: et reclusus sum sicut locuste. **G**enua mea infirmata sunt a ieiunio: et caro mea immutata ē propter oleū. **E**t ego fact⁹ sum opprobriū illis: uiderūt me et mouerūt capita sua. **A**diuuā me dñe de⁹ meus: saluū me fac propter misericordiam tuā. **E**t sciant q̄a man⁹ tua hec: et tu domine fecisti eā. **M**aledicēt illi et tu

benedices: q̄ insurgūt i me confundant⁹: suus aut tuus letabit⁹. **I**nduant⁹ qd detrahūt michi pudore: et operiantur sicut dyplōide cōfusione sua. **C**onfitebor dñe nimis i ore meo: et in medio m̄is laudabo eum. **Q**uia afflit⁹ a degetris pauperis: ut saluū faceret a p̄sequentibz aiām meā. **Ps 108. C. ix**

Dixit dñs dñs meo: sede a degetris meis. **D**onēc ponā inimicos tuos: scellum pedū tuorū. **V**irgā virtutis tue emittet dñs ex syō: dñare in medio inimicorū tuorū. **T**ecū principū i die virtutis tue i splendoribz s̄ctorū: ex utero ante luciferū genui te. **I**urauit dñs et nō penitebit eū: tu es sacerdos i eternū scdm ordinē melchisedech.

Omin⁹ a degetris tuis: cōfregit in die ire sue reges. **I**udicabit dñs in nationibz implebit ruinas: cōquassabit capita in terra m̄is. **D**e torrente in uia bibet: propterea exaltabit caput.

Confitebor tibi domine. **Alla. C. x.** **I**n toto corde meo: in consilio iustorum et congregatione. **M**agna opera domini: exquisita in omnes uolūtates ei⁹. **C**onfessio et magnificētia opus ei⁹: et iusticia eius manet in seculū seculi. **M**emoriā fecit mirabiliū suorū misericors et miserator dñs: escam dedit timētibz se. **M**emor erit in seculū testamenti sui: uirtutē op̄ū suorū annuntiabit populo suo. **E**t det illis hereditatē gentiū: opera manū ei⁹ ueritas et iudiciū. **F**idelia omnia mādāta ei⁹: cōfirmata in seculū seculi: facta in ueritate et equitate. **R**edēptionem misit populo suo: mandauit in eternū testamentū suū. **S**andū et terribile nomen eius: iniciū sapientiē timor dñi. **I**ntellectus bon⁹ omibz

facientibus eum: laudatoque eius manet in seculum
seculi. **Alfa. rueris agge et zacha-**

Beatus vir qui timet dominum: me. C. xi.

Bi mandatis eius uolet nimis. **P**o-
tens in terra erit semine eius: generatio recto-
rum benedicet. **G**loria et diuitie in do-
mo eius: et iusticia eius manet in seculum
seculi. **E**xortum est in tenebris lumen re-
dis: misericors et misericor et iustus.

Locundus homo qui misereatur et commo-
dat: disponit finones suos in iudicio:
quia in eternum non commouebit. **I**n me-
moriam eterna erit iustus: ab audicione
mala non timebit. **P**aratum cor eius spe-
rare in domino: confirmatum est cor eius: non
commouebit donec despiciat inimicos
suos. **D**isperdit dedit pauperibus: iusti-
cia eius manet in seculum seculi: cornu eius
exaltabit in gloria. **P**eccator videbit
et irascetur: dentibus suis fremet et tabesce-
re: desiderium peccatoris peribit. **Alleluia. C. xii.**

Laudate pueri dominum: laudate no-
men domini. **S**it nomen domini benedi-
ctum: ex hoc nunc et usque in seculum. **A**-
solis ortu usque ad occasum: laudabile
nomen domini. **E**xcelsum super omnes gen-
tes dominus: et super celos gloria eius. **Q**uis
sicut dominus deus noster: qui in altis habi-
tat et humilia respicit in celo et in terra:
Suscitans a terra inopem: et de stercore
erigens pauperem. **V**t collocet eum cum
principibus: cum principibus populi sui. **Q**ui
habitare facit sterilem in domo: ma-
trem filiorum letantem. **Alleluia. C. xiii.**

In exitu israel de egipto: domus iacob
de populo barbaro. **F**acta est iudea sancti-
ficatio eius: israel potestas eius. **M**are
uidit et fugit: iordanis conuersus est retror-
sum. **M**ontes exultauerunt ut arietes:
et colles sicut agni ouium. **Q**uid est tibi
mare quod fugisti: et tu iordanis quia con-
uersus es retrorsum. **M**ontes exultastis

sicut arietes: et colles sicut agni ouium.

A facie domini mota est terra: a facie dei ia-
cob. **Q**ui constituit petram in stagna aquarum:
et rupem in fontes aquarum. **N**on nobis

domine non nobis: sed nomini tuo da glo-
riam. **S**uper misericordia tua et ueritate tua:
ne quando dicant gentes ubi est deus eorum.

Deus autem noster in celo: omnia quecumque
uoluit fecit. **S**imulacra gentium ar-
gentum et aurum: opera manuum hominum.

Os habent et non loquentur: oculos ha-
bent et non uident. **H**ures habent et

non audiunt: nares habent et non odora-
bunt. **M**anus habent et non palpabunt:

pedes habent et non ambulabunt: non cla-
mabunt in gutture suo. **S**imiles illis

fiant qui faciunt ea: et omnes qui confidunt
in eis. **D**omus israel sperauit in domino:

adiutor eorum et protector eorum est. **D**omus
aaron sperauit in domino: adiutor eorum et

protector eorum est. **Q**ui timet dominum spe-
rauerunt in domino: adiutor eorum et protector

eorum est. **D**ominus memor fuit nostri:
et benedixit nobis. **B**enedixit domui

israel: benedixit domui aaron. **B**enedi-
xit omnibus qui timet dominum: pusillis cum

maioribus. **A**ddiciat dominus super uos: su-
per uos et super filios uos. **B**enedicti

uos a domino: qui fecit celum et terram. **O**elum
celi domino: terram autem dedit filiis hominum.

Non mortui laudabunt te domine: neque
omnes qui descendunt in infernum. **S**ed

nos qui uiuimus benedicimus domino: ex hoc
nunc et usque in seculum. **Alleluia. C. xiiii.**

Dilexi: quoniam exaudiet dominus
uocem orationis mee. **Q**uia

inclinauit aurem suam michi: et
in diebus meis inuocabo. **C**ircumde-

runt me dolores mortis: et pericula in-
ferni inuenerunt me. **T**ribulationem

et dolorem inueni: et nomen domini inuoca-
ui. **O** domine libera animam meam: misericors

dñs ⁊ iust⁹: et de⁹ noster miseret. **Q**uod diēs paruulos dñs: humiliatus sum ⁊ liberauit me. **C**onuertere aīa mea ī requiē tuā: qā dñs benefecit tibi. **Q**uia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lacrimis: pedes meos a lapsu. **P**lacebo domino: in regione uiuorū. **Alleluia. C. xv.**

Credidi propter qd locut⁹ sū: ego aut humiliat⁹ sū nimis. **E**go dixi in recessu meo: omnis homo mendax. **Q**uid retribuā dño: p omibz que retribuit michi. **C**alice salutaris accipia: et nomē dñi inuocabo. **V**ota mea dño reddā corā dñi p̄p̄o ei⁹: preciosa ī aspectu dñi mors sāctorū ei⁹. **O**dñe qā ego seruus tu⁹: ego seruus tuus ⁊ fili⁹ ancille tue. **R**upisti uincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis: ⁊ nomen dñi inuocabo. **V**ota mea dño reddā ī conspectu omnis populi eius: in atrijs domus domini in medio tui iherlm. **Alleluia. C. xvi.**

Laudate dñm omnes gentes: laudate eū omnes ppli. **Q**uoniam affirmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ rectas dñi manet ī eternū. **Alleluia. C. xvii.**

Confitemini dño qm bon⁹: qm ī seculū misericordia ei⁹. **D**icat nūc isrl quoniā bon⁹: qm ī seclm misericordia ei⁹. **D**icat nūc dom⁹ aarō: qm ī seclm misericordia ei⁹. **D**icant nūc qui timēt dñm: qm ī seclm misericordia eius. **D**e tribulatione inuocaui dominū: et exaudiuit me ī latitudine dñs. **D**ominus michi adiutor: nō timebo qd faciat michi homo. **D**omin⁹ michi adiutor: ⁊ ego despiciā inimicos meos. **B**onū est cōfidere ī dño: qm cōfidere ī hoīe. **B**onū ē sperare ī dño: qm sperare ī p̄cipibz. **O**mnes gentes circūierūt me: ⁊ ī nomine dñi

quia ultus sum in eos. **C**ircundantes circundederunt me: ⁊ ī nomine dñi qā ultus sum ī eos. **C**ircundederunt me sicut apes: et exarserūt sicut īgnis ī spinis: ⁊ ī noīe dñi qā ultus sum ī eos. **I**mpulsus rūsus sum ne caderē: et dñs suscepit me. **E**xultatio mea ⁊ laus mea dñs: ⁊ factus est michi ī salutē. **V**ox exultationis ⁊ salutis: ī tabernaculis iustorū. **D**egenera dñi fecit uirtutē: degenera dñi exaltauit me: degenera dñi fecit uirtutē. **N**on moriar sed uiuā: ⁊ narrabo opera domini. **C**astigas castigauit me dñs: et morti nō tradidit me. **A**perite michi portas iusticie: ingressus in eas confitebor dño: hec porta dñi iusti intrabūt in eā. **C**onfitebor tibi qm exaudisti me: ⁊ factus es michi ī salutē. **L**apidem quē reprobaucrūt edificātes: hic factus ē ī caput anguli. **A**d domino factū est istud: ⁊ est mirabile ī oculis nostris. **H**ec ē dies quā fecit dñs: exultem⁹ ⁊ letemur in ea. **O**dñe saluū me fac: o domine bene prosperare: benedictus q̄ uerit ī nomine dñi. **B**enediximus uobis de domo dñi: deus dñs ⁊ illuxit nobis. **C**onstituite diē solemne ī cōdēsis: usq; ad cornu altaris. **D**eus meus es tu ⁊ confitebor tibi: de⁹ me⁹ es tu ⁊ exaltabo te. **C**onfitebor tibi qm exaudisti me: ⁊ factus es michi ī salutē. **C**onfitemini domino quoniā bon⁹: quoniā ī seclm misericordia eius. **Alfa. Aleph. C. xviii.**

Beati immaculati ī uia: q̄ ambulant ī lege dñi. **B**eati q̄ scrutantur testimonia ei⁹: ī toto corde requirunt eū. **N**on enī q̄ operant iniquitatē: ī uijs eis ābulauerūt. **T**u mandasti: mādata tua custodiri nimis. **V**inā dirigant uie mee: ad custodiendā

iustificaciones tuas. **T**unc nō confundar: cū perspexero in omnibz mādatiis tuis. **C**onfitebor tibi i directione cordis: i eo qd didici iudicia iusticie tue.

Iustificaciones tuas custodiam: nō me derelinquas usquequaqz.

In quo corrigit adolescētiā viā suā: in custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo requisivi te: ne repellas me a mādatiis tuis.

In corde meo abscondi eloquia tua: ut nō peccē tibi.

Benedixit es dñe: doce me iustificaciones tuas.

In labijs meis: pronūciaui omnia iudicia oris tui.

In viā testimoniorū tuorū delectar' sū: sicut i omibz divitijs.

In mādatiis tuis exercebor: et considerabo vias tuas.

In iustificacionibus tuis meditabor: nō obliuiscar sermones tuos.

Gimel. **R**etribue seruo tuo: vivifica me et custodiā sermones tuos.

Revela oculos meos: et considerabo mirabilia de lege tua.

Incola ego sū i terra: nō abscondas a me mandata tua.

Concupivit aīa mea desiderare iustificaciones tuas: i omni tēpore.

Increpasti supbros: maledixisti q̄ declinant a mandatiis tuis.

Aufer a me opprobriū et contemptū: q̄a testimonia tua requisivi.

Etenim sederūt principes et adversum me loquebant': tuus aut tu' exercebat i iustificacionibz tuis.

Dam et testimonia tua meditatio mea ē: et consiliū meū iustificaciones tue.

Deleth. **A**dhesit paup' aīa mea: vivifica me scdm verbū tuū.

Vias meas enūciaui et exaudisti me: doce me iustificaciones tuas.

Via iustificationū tuarū instrue me: et exercebor i mirabilibus tuis.

Omnitauit aīa mea pre cedio: cōfirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amove a me:

et de lege tua miserere mei.

Viam veritatis elegi: iudicia tua nō sum oblitus.

Adhesi testimonijs tuis dñe: nō li me cōfundere.

Viam mādatōrū tuorū cucurri: cū dilatasti cor meum.

He. **L**egem pone michi dñe viā iustificationū tuarū: et requirā eam semp.

Oa michi intellectū et scrutabor legē tuā: et custodiā illā in toto corde meo.

Oeduc me in semita mādatōrū tuorū: q̄a ipam volui.

Incлина cor meū i testimonia tua: et nō i avariciā.

Averte oculos meos ne videāt vanitatem: in viā tuā vivifica me.

Statue seruo tuo eloquiū tuū: in timore tuo.

Computa opprobriū meū qd suspicatus sum: q̄a iudicia tua iocūda.

Ecce occupavi mādata tua: i equitate tua vivificat' me.

Van. **E**t veniat sup me iusticia tua dñe: salutare tuū secundū eloquiū tuū.

Et respōdebo reprobratibz michi verbū: quia speravi in sermonibus tuis.

Et ne auferas de ore meo verbū veritatis usquequaqz: q̄a in iudicijs tuis supersperavi.

Et custodiā legē tuā semp: i seculū et i seculū seculi.

Et ambulā in latitudine: quia mandata tua requisivi.

Et loquebar in testimonijs tuis in cōspectu regū: et nō cōfundebar.

Et meditabar: in mādatiis tuis q̄ dilexi.

Et leuavi man' meas ad mādata tua que dilexi: et exercebor i iustificacionibz tuis.

Sal. **P**emore esto verbi tui tuis.

Sal. **P**emore esto verbi tui tuis.

Sal. **P**emore esto verbi tui tuis.

Sal. **P**emore esto verbi tui tuis.

Sal. **P**emore esto verbi tui tuis.

legem tuā. **A**ntabiles michi erant
iustificatōnes tue: ī loco peregrinatio-
nis mee. **M**enor fui nocte nominis
tui dñe: ⁊ custodiui legē tuā. **H**ec fa-
cta ē michi: qā iustificatōnes tuas re-

Portio mea dñe: **Theth.**

Dixi custodire legē tuā. **O**pre-
catus sū faciē tuā ī toto corde meo: mi-
serere mei scdm eloquiū tuū. **O**gita-
ui vias meas: ⁊ auerti pedes meos ī
testimonia tua. **P**aratus sū et non
sum turbat⁹: ut custodiā mādata tua.

Funes peccatorū circūplegi sūt me: ⁊
legē tuā nō sū oblitus. **M**edia nocte
surgebā ad dñm: sup iudicia
iustificatōnes tue. **P**articeps ego sū
omniū timentiu te: ⁊ custodientium
mādata tua. **M**iscdia tua dñe plena
ē ita: iustificatōnes tuas doce me. **Theth.**

Bonitatē fecisti cū seruo tuo dñe:
scdm verbū tuū. **B**onitatem et
disciplinā ⁊ scientiam doce me: qā ī
mādaris tuis credidi. **P**riusq̃ humili-
arer ego deliqui: propterea eloquiū
tuū custodiui. **B**onus es tu: ⁊ ī boni-
tate tua doce me iustificatōnes tuas.

Multiplicata ē sup me iniquitas super-
borū: ego autē ī toto corde meo scru-
tabor mandata tua. **O**agulātū est
sicut lac cor eorū: ego vero legē tuā me-
ditatus sum. **B**onum michi quia
humiliasti me: ut discam iustificati-
ones tuas. **B**onum michi lex oris
tui: super milia auri ⁊ argenti. **Joth.**

Manus tue fecerunt me ⁊ plasma-
uerūt me: da michi intellectū ut
discā mādata tua. **Q**ui timent te vide-
bunt me ⁊ letabunt: qā ī verba tua
supersperavi. **O**gnoni dñe qā equi-
tas iudicia tua: ⁊ ī veritate tua humi-
liasti me. **F**iat miscdia tua ut dñs
me: scdm eloquiū tuum seruo tuo.

Veniāt michi miseratōnes tue et vi-
uam: quia lex tua meditatio mea est.

Confundant superbi qā iniuste ini-
quitatē fecerūt ī me: ego autē exercebor
ī mādaris tuis. **C**onmūtānt michi
timentes te: et qui nouerunt testimo-
nia tua. **F**iat cor meū immaculatū
ī iustificatōnibz tuis: ut nō cōfundar.

Defecit ī salutarī tuū aīa **Caph.**
mea: ⁊ ī verbū tuū supersperavi.

Defecerūt oculi mei ī eloquiū tuū: di-
centes quādo cōsolaberis me. **Q**uia
fad⁹ sum sicut vter ī pruina: iustifica-
tiones tuas nō sū oblit⁹. **Q**uot sūt
dies fui tui: quādo facies de psequēti-
bus me iudiciū. **N**arrauerūt michi
iniqui fabulationes: sed nō ut lex tua.

Omnia mādata tua veritas: iniqui
psecuti sunt me adiuua me. **P**aulo-
min⁹ dsumauerūt me ī terra: ego autē
non dereliqui mādata tua. **S**ecundū
misericordiam tuam viuifica me: et
custodiā testimonia oris tui. **Lamech.**

In eternū dñe: verbū tuū pmanet ī celo.

In generatione et generationē veri-
tas tua: fundasti terrā ⁊ permanet. **O**r-
dinatione tua pseuerat dies: quoniam
omnia seruiūt tibi. **N**isi qd lex tua me-
ditatio mea ē: tūc forte perissem ī hu-
militate mea. **I**n eternū non obliui-
scar iustificatōnes tuas: qā ī ipsis
viuificasti me. **T**uus sū ego saluū
me fac: qm iustificatōnes tuas equi-
fui. **D**e repedauerunt peccatores ut
perderet me: testimonia tua intellegi.

Omnis dsumationis vidi finem: la-
tum mandatum tuum nimis. **Oxen.**

Quomodo dilexi legē tuā dñe: to-
ta die meditatio mea ē. **S**uper
inimicos meos prudētem me fecisti
mandato tuo: qā ī eternū michi est.
Super omnes docentes me intellegi:

ternū.

quia testimonia tua meditatio mea ē.

Super senes intellegi: quia mandata tua quesui. **A**b omni via mala prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua.

Iudicijs tuis non declinaui: quia tu legem posuisti michi. **Q**uā dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ori meo.

Mandatis tuis intellegi: propterea odiui omnem viam iniquitatis. **A**un-

Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumen semitis meis. **I**uravi: et statui custodire iudicia iusticie tue.

Humiliatus sum usquequaque: domine vivifica me secundum verbum tuum: voluntaria oris mei beneplacita fac domine: et iudicia tua doce me.

Anima mea in manibus meis semper: et legem tuam non sum oblitus.

Posuerunt peccatores laqueum michi: et de mandatis tuis non erravi.

Hereditate acquisivi testimonia tua in eternum: quia rezultatio cordis mei sunt.

Indelinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in eternum: propter retributi-

onem. **S**amech. **I**niquos odio habui. **T**one. **S**amech.

Et legem tuam dilexi. **A**d iutor et susceptor meus es tu: et in verbum tuum superspavi.

Decline a me maligni: et scrutabor mandata dei mei.

Suscipe me secundum eloquium tuum et vitam: et non confundas me ab expectatione mea.

Ad iuvam me et saluus ero: et meditabor in iustificationibus tuis sepe.

Speravi omnes discedentes a iudicijs tuis: quia iniusta cogitatio eorum.

Prevaricantes reputavi omnes peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua.

Confige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timeo. **A**in-

Feci iudicium et iusticiam: non tradas me calumniaribus meis.

Suscipe servum tuum in bonum: non calumnient me superbi. **O**culi mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquium iusticie tue. **F**ac

tum servum tuum secundum misericordiam tuam: et iustificationes tuas doce me.

Servus tuus sum ego: da michi intellectum ut sciam testimonia tua.

Tempus faciendi domine: dissipaverunt legem tuam.

Ideo dilexi mandata tua: super aurum et thopazion.

Propterea ad omnia mandata tua dirigebat: omnem viam iniquam odio habui.

Mirabilia testimonia tua: **p**he- **I**deo scrutata est ea anima mea.

Declaratio sermonum tuorum illuminat: et intellectum dat parvulis.

Os meum aperui et attraxi spiritum: quia mandata tua desiderabam.

Aspice in me et misere mei: secundum iudicium diligentium nomen tuum.

Gressus meos dirige secundum eloquium tuum: et non dñetur michi omnis iniusticia.

Redime me a calumnijs hominum: ut custodiam mandata tua.

Faciē tuam illumina super servum tuum: et doce me iustificationes tuas.

Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam.

Sate **I**ustus es domine: et rectum iudicium tuum.

Mandasti iusticiam testimonia tua: et veritatem tuam nimis.

Tabescere me fecit zelus meus: quia oblitus sum verba tua inimici mei.

Ignitum eloquium tuum vehementer: et servus tuus dilexit illud.

Adolestentulus sum ego et otremper: iustificationes tuas non sum oblitus.

Iusticia tua iusticia in eternum: et lex tua veritas.

Tribulatio et angustia invenerunt me: mandata tua meditatio mea ē.

Equitas testimonia tua in eternum: intellectum da mihi.

Clamavi in toto corde et vitam. **C**oph.

Corde reaudi me domine: iustificationes tuas requiram.

Clamavi ad te et saluum me fac: ut custodiam mandata tua.

Preveni in maturitate et clamaui: verba tua superspavi.

Prevenierunt oculi mei ad te diluculo: ut meditarer

eloquia tua. **C**or meum audi secundum
misericordiam tuam domine: et secundum iudicium tuum
vivifica me. **A**ppropinquerunt
persequentes me iniquitatem: a lege autem tua
longe facti sunt. **P**rope es tu domine: et
omnes vię tue veritas. **I**nicio cognovi
de testimoniis tuis: quia in eternum fun-

Vide humilitatem dasti ea. **Res**

meam et eripe me: quia legem tuam non
sum oblitus. **I**udica iudicium meum et
redime me: propter eloquium tuum vivifi-
ca me. **L**onge a peccatoribus salus: quia
iustificationes tuas non requirunt. **M**i-
serere tue misere domine: secundum iudicium tuum
vivifica me. **M**ulti qui persequuntur me et
tribulant me a testimoniis tuis non de-
clinavi. **V**idi perarcentes et tabesce-
bam: quia eloquia tua non custodierunt.

Vide quoniam mandata tua dilexi: domine in
misericordia tua vivifica me. **P**incipium
verborum tuorum veritas: in eter-
num omnia iudicia iusticie tue. **Sym**

Perripes persecuti sunt me gratis: et
a verbis tuis formidavit cor me-
um. **L**etabor ego super eloquia tua:

sicut qui invenit spolia multa. **I**niquita-
tem odio habui et abominatus sum: le-
gem autem tuam dilexi. **S**epties in die lau-
dem dixi tibi: super iudicia iusticie tue.

Pax multa diligentibus legem tuam: et non
est illis scandalum. **E**xpectabam saluta-

re tuum domine: et mandata tua dilexi. **Cu-**
stodiunt animam meam testimonia tua: et
dilexerunt ea vehementer. **S**ervavi man-

data tua et testimonia tua: quia om-
nes vię mee in conspectu tuo. **Thau.**

Appropinquet deprecatio mea in con-
spectu tuo domine: iuxta eloquium
tuum da michi intellectum. **I**ntret postu-
latio mea in conspectu tuo: secundum eloquium
tuum eripe me. **E**rudabunt labia mea
pinnam: cum docueris me iustificationes

tuas. **P**ronuntiabit lingua mea elo-
quium tuum: quia omnia mandata tua equitas.

Fiat manus tua ut salvet me: quoniam
mandata tua elegi. **C**oncupivi salu-
tare tuum domine: et lex tua meditatio mea
est. **Q**uiet anima mea et laudabit te: et
iudicia tua adiuvant me. **E**rravi
sicut ovis qui perijt: quere servum tuum quia man-
data tua non sunt oblitus. **Canticum secundum C. xix.**

Ad dominum cum tribularet clamavi:
et exaudivit me. **D**omine libe-
ra animam meam a labiis iniquis: et a
lingua dolosa. **Q**uid dedit tibi aut quid
appena tibi: ad linguam dolosam?
Sagitte potentis acute: cum carbonibus
desolatoriis. **H**eu michi quia incolatus
meus prolongatus est: habitavi cum habi-
tantibus cedar: multum incola fuit anima
mea. **C**um hiis qui oderant pacem
eram pacificus: cum loquebar illis im-
pugnabant me gratis. **Canticum secundum C. xx.**

Lexavi oculos meos in montes: unde
veniet auxilium michi. **A**uxili-
um meum a domino: qui fecit celum et terram.

Non dedit in commotionem pedem tuum:
neque dormitet qui custodit te. **E**cce non
dormitabit neque dormiet: qui custodit
israel. **D**ominus custodit te: dominus pro-
tectio tua super manum dexteram tuam. **P**er
diem sol non uret te: neque luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo:
custodiat animam tuam dominus. **D**ominus
custodiat introitum tuum et exitum tuum: ex
hinc nunc et usque in seculum. **Canticum secundum C. xxi.**

Letatus sum in hiis qui didici sunt
michi: in domum domini ibimus.
Stantes erant pedes nostri:
in attritis tuis iherusalem. **I**herusalem que
edificata est ut civitas: cuius participatio
eius in idipsum. **I**lluc enim ascenderunt
tribus tribus domini testimonium israel: ad con-
fitemur nomini domini. **Q**uia illic sederunt

sedes i iudicio: sedes sup domū dauid.
Rogate q̄ ad pacē sūt iherlm: et abū-
 dantiā diligētibz te. **F**iat pax i virtu-
 te tua: et abūdantiā i turribz tuis. **P**ro-
 pter fratres meos et proximos meos:
 loquebar pacē de te. **P**ropi domū dñi
 dei nr̄i: quesui bona tibi. **Canticum.**

Ad te leuaui oculos meos: **Graduū.**

Qui habitas i celis. **E**cce sicut o-
 culi suor: i manibz dñor suor. **S**i-
 cut oculi acule i manibz dñe sue: ita o-
 culi nr̄i ad dñm deū nr̄m donec mise-
 reat nostri. **M**iserere nostri dñe mise-
 rere nostri: q̄a multū repleti sum⁹ de-
 speditione. **Q**uia multū repleta ē aīa
 nostra: opprobriū abundantibus et
 despectio supbis. **Canticū grad. Exm.**

Nisi quia dñs erat i nobis dicat
 nūc isrl: nisi q̄a dñs erat i nobis.

Qum esurgeret hoīes in nos: forte
 uiuos deglucissent nos. **Q**um irasce-
 retur furor eor in nos: forsitan aque
 absorbuisset nos. **T**orrentē ptransi-
 uit aīa nostra: forsitan ptransisset aīa
 nostra aquā intollerabilē. **B**enedict⁹
 dñs: q̄ nō dedit nos i captiōnē dētibz
 eor. **A**nima nr̄a sicut passer erepta
 est: de laqueo uenantiū. **L**aqueus
 attritus ē: et nos liberati sum⁹. **A**d iu-
 ratorium nostrum i nomine domini: q̄
 fecit celū et terram. **Canticū graduū. Exm.**

Qui confidit i dño sicut mōs syon:
 nō amouebit i eternū q̄ habitat
 in iherlm. **M**ontes i circuitu ei⁹: et do-
 minus i circuitu ppli sui ex hpc nunc et
 usq; i seclm. **Q**uia nō relinquet dñs
 virgā peccatorū sup sortē iustor: ut nō
 extendat iusti ad iniquitatē manus suas.

Benefac dñe: bonis et rectis corde.

Declinantes autem in obligatio-
 nes adducet dñs cū operantibz iniqui-
 tatem: pax sup israhel. **Canticū graduū.**

In conuictendo dñs captiuitatē syon: fa-
 cti sumus sicut desolati. **T**unc reple-
 tum est gaudio os nr̄m: et lingua no-
 stra in exultatione. **T**unc dicit inter
 gētes: magnificauit dñs facere cū eis.
Magnificauit dñs facere nobiscū:
 facti sum⁹ letātes. **O**mnite dñe capti-
 uitatē nr̄am: sicut torrentis in austro.

Qui semināt i lacrimis: i exultatio-
 ne metent. **S**perantes ibāt et flebāt: mit-
 tentes semina sua. **V**enientes autem
 ueniet cū exultatione: portātes manipu-
 los suos. **Canticū graduū. Exm.**

Nisi dñs edificauerit domum:
 inuanū laborauerunt q̄ edifi-
 cāt eā. **N**isi dñs custodierit
 ciuitatem: frustra uigilat q̄ custodit
 eā. **V**anū est uobis ante lucē surgere:
 surgite postq; sederitis q̄ māducatis
 panē doloris. **Q**um dederit dilectis
 suis somnum ecce hereditas dñi: filij
 merces fruct⁹ uētis. **S**icut sagitte in
 manu potentis: ita filij exculsion. **B**e-
 atus uir qui impleuit desiderū suū ex
 ipis: nō confundetur cum loquetur ini-
 micis suis in porta. **Canticū grad. Exm.**

Beatī omnes qui timēt dñm: qui
 ambulāt i uis ei⁹. **L**abores ma-
 num tuarū q̄a māducabis: beatus
 es et bene tibi erit. **V**xor tua sicut uis⁹
 abundās: i lacribus dom⁹ tue. **F**i-
 lij tui sicut nouelle oliuarū: i circuitu
 menise tue. **E**cce sic benedicet homo: q̄
 timet dñm. **B**enedicat tibi dñs ex sy-
 on: et videas bona iherlm omnibus di-
 ebus uite tue. **E**t videas filios filiorū
 tuorū: pacē sup isrl. **Canticū grad. Exm.**

Sepe repugnauerūt me a iuuentu-
 te mea: dicat nūc isrl. **S**epe re-
 pugnauerūt me a iuuentute mea: et em
 nō potuerūt michi. **S**upra domū meū
 fabricauerūt peccatores: plōgauerūt

iniquitate sua. **D**ominus iustus decidet re-
vices peccatorum: confundantur et ducantur retror-
sum omnes qui oderunt syon. **F**iant sicut fe-
nu tedoru: quia pulvis euellatur egerunt.

De quo non implebit manu suam qui
metet: et sinu suum qui manipulos colliget.

Et non dixerunt qui preteribant benedictio
domini super vos: benediximus vobis in no-
mine domini. **Canticum grad. Cxxxix.**

Deprofundis clamaui ad te domine:
domine exaudi vocem meam. **F**iant

aures tue intendentes: in vocem deprecationis
mee. **S**i iniquitates obsecraueris domine:

domine quis sustinebit? **Q**uia apud te
propitiatus es: et propter legem tuam sustinui

te domine. **S**ustinuit anima mea in verbo eius:
speraui anima mea in domino. **H** custodia

matutina usque ad noctem: speret israel in
domino. **Q**uia apud dominum misericordia: et co-

piosa apud eum redemptio. **E**t ipse redi-
met israel: ex omnibus iniquitatibus

reus. **Canticum graduum. Cxxx.**

Domine non est exaltatum cor meum:
neque elati sunt oculi mei super me.

Neq; ambulavi in magnis: neque in mi-
rabilibus super me. **S**i non humiliter

sentiebam: sed exaltaui animam meam. **S**i-

cut ablatus est super matrem suam: ita retri-
buto in animam meam. **S**peret israel in domino:

ex hoc nunc et usque in seculum. **Canticum grad.**

Memento domine david: et omnis **Cxxxix.**
mansuetudinis eius. **S**icut

iuravit domino: votum vouit deo
iacob. **S**i introiero in tabernaculum do-

mus mee: si ascendero in lectum strati mei.

Si dederam somnum oculis meis: et palpe-
bris meis dormitacionem. **E**t requiem

temporibus meis: donec inueniam locum
domino tabernaculum deo iacob. **E**cce au-

diuimus eam in effrata: inuenimus eam in
camps silue. **I**ntroibimus in tabernacu-

lum eius: adhibimus in loco ubi steterunt

pedes eius. **S**urge domine in requiem tuam: tu
et archa sanctificationis tue. **S**acerdo-

tes tui induant iusticia: et sancti tui ex-
ultet. **P**ropterea david seruus tuus: non auer-

tas faciem cristu tui. **I**urauit dominus da-
uid veritatem et non frustrabitur eum: de fru-

ctu ventris tui ponam super sedem tuam. **S**i

custodierint filii tui testamentum meum: et
testimonia mea hec que docebo eos. **E**t

filii eorum usque in seculum: sedebunt super sedem
tuam. **Q**uoniam elegit dominus syon: elegit

eam in habitationem sibi. **H**ec requies me-
a in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi

eam. **V**idua eius benedicet benedicam: pau-
peres eius saturabo panibus. **S**acerdotes

eius induam salutare: et sancti eius exultatio-
ne exultabunt. **I**lluc producam cornu da-

uid: parauimus lucernam cristu meo. **I**ni-

micos eius induam confusione: super ipsum au-

tem efflorescit sanctificatio mea. **Canticum**

Ecce quam bonum et quam **grad. Cxxxix.**
iocundum: habitare fratres in unum.

Sicut ungentum in capite: quod descendit
in barbam barbam aaron. **Q**uod descendit

in oram vestimenti eius: sicut ros hermon
qui descendit in montem syon. **Q**uoniam

illuc mandauit dominus benedictionem: et vi-

ram usque in seculum. **Canticum grad. Cxxxix.**

Ecce nunc benedicite domino. omnes
serui domini. **Q**ui statis in domo

domini: in atrijs domus dei nostri. **I**n nocti-

bus extollite manus vestras in sancta: et be-

nedicite dominum. **B**enedicat te dominus ex sy-

on: qui fecit celum et terram. **Alleluia.**

Laudate nomen domini: laudate serui
domini. **Q**ui statis in domo domini:

in atrijs domus dei nostri. **L**audate dominum
quia bonus dominus: psallite nomini eius

quoniam suauis. **Q**uoniam iacob elegit sibi
dominus: israel in possessionem sibi. **Q**uia ego

rognoui quia magnus est dominus: et deus no-

Omnia quecūq; voluit dñs fecit ī celo
et in terra: ī mari et in omībz abissis.
Educens nubes ab extremo terre: ful-
gura ut pluuiā fecit. **Q**ui producit
vētos de thesauris suis: qui percussit
p̄mogenita egipti ab homine usq; ad
pec̄. **E**misit signa ⁊ p̄digia ī medio
tui egipte: ī pharaonē ⁊ in omnes ser-
uos ei⁹. **Q**ui percussit gentes m̄stas: ⁊
occidit reges fortes. **S**ecū regem a-
morreorū ⁊ og regē basan: ⁊ omnia re-
gna chanaan. **E**t dedit terrā eorū he-
reditatē: hereditatē isrl̄ p̄p̄o suo. **D**o-
mine nomē tuū ī eternū: dñe memori-
ale tuum ī generatione ⁊ generationē.
Quia iudicabit dñs p̄p̄m suū: et in
sc̄is suis deprecabit. **S**imulacra gēti-
um argentū ⁊ aurū: op̄ra manūū ho-
minū. **O**s habēt et nō loquēnt: ocu-
los habent ⁊ nō videbūt. **H**ures ha-
bent et nō audient: neq; enī ē spiritus
in ore ip̄orū. **S**imiles illis fiunt q̄ fa-
ciunt ea: ⁊ om̄es q̄ cōfidūt ī eis. **D**o-
mus isrl̄ benedicite dño: domus aa-
ron benedicite dño. **D**om⁹ leui bene-
dicite dño: q̄ timetis dñm benedicite do-
mino. **B**enedict⁹ dñs ex syon: q̄ habi-
tat in iherusalem. **A**lleluia. **Cxxxiii.**
Confitemini dño qm̄ bon⁹: qm̄
in eternū m̄sc̄dia ei⁹. **C**onfite-
mini deo deorū: quoniā. **C**onfitemi-
ni dño dñorū: qm̄. **Q**ui facit mirabi-
lia magna solus: qm̄. **Q**ui fecit ce-
los ī intellectu: qm̄. **Q**ui firmavit ter-
ram sup̄ aquas: qm̄. **Q**ui fecit lumi-
naria magna: qm̄. **S**olem ī potesta-
tem diei: quoniā. **L**unam ⁊ stellas
in potestate noctis: quoniā. **Q**ui per-
cussit egiptū cū p̄mogenitis eorū: qm̄.
Qui eduxit isrl̄ de medio eorū: quo-
niā. **I**n manu potenti et brachio
rep̄celso: qm̄. **Q**ui diuisit mare rubrū

in diuisiones: qm̄. **E**t eduxit isrl̄ per
mediū ei⁹: qm̄. **E**t percussit pharaonē
et virtutē ei⁹ ī mari rubro: qm̄. **Q**ui
traduxit p̄p̄m suū p̄ desertum: quoniā.
Qui percussit reges magnos: quoniā.
Et occidit reges fortes: qm̄. **S**ecū
regem amorreorū: qm̄. **E**t og regē
basan: qm̄. **E**t dedit terrā eorū here-
ditatē: qm̄. **H**ereditatē isrl̄ suo suo:
qm̄. **Q**uia ī humilitate n̄ra memor
fuit n̄ri: qm̄. **E**t redemit nos ab inī-
micis n̄ris: qm̄. **Q**ui dat escā omī
carni: qm̄. **C**onfitemini deo celi: qm̄.
Confitemini domino dominorū:
quoniam in eternum m̄sc̄cordia ē
ius. **Ps̄m̄ dñi p̄p̄ ieremiam. Cxxxvi.**
Sup̄ flumina babilonis illic sedi-
mus ⁊ fleuim⁹: dū recordarent̄
tui syon. **I**n salicibz ī medio eius:
suspendim⁹ organa n̄ra. **Q**uia illic
interrogauerūt nos q̄ captiuos duxerūt
nos: verba cātionū. **E**t q̄ abduxerūt
nos: ymnū cātate nobis de canticis
syon. **C**onmō cātābim⁹ cāticū dñi:
in t̄ra aliena. **S**i oblit⁹ fuero tui ihe-
rusalē: obliuioni dē dextera mea. **N**ō
tereat lingua mea faucibz meis: si nō
meminero tui. **S**i non p̄posuero tui
iherlm̄: ī p̄cipio leticie mee. **M**emor
esto dñe filiorū edom: ī die iherlm̄. **Q**ui
dicūt eḡinante eḡinante: usq; ad fūda-
mentū ī ea. **F**ilia babilonis m̄s̄era:
beat⁹ q̄ retribuet tibi retributōnē tuā
quā retribuisti nobis. **B**eat⁹ q̄ tene-
bit: ⁊ allidet paruulos suos ad petrā.
Confitebor tibi **Ps̄m̄ dñi dāuid. Cxxxvii.**
Confitebor tibi dñe ī toto corde meo: quoniā
audisti verba oris mei. **I**n
aspedu angelorū psallā tibi: adorabo
ad templū s̄ctū tuū ⁊ cōfitebor nomi-
ni tuo. **S**up̄ m̄sc̄dia tua et veritate
tua: qm̄ magnificasti sup̄ om̄e nomē

lātū tuū. **I**n quacūq; die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutē. **C**onfiteantur tibi dñe omnes reges terre: qā audierūt verba oris tui. **E**t cantēt in vñs dñi: quoniam magna ē glā dñi. **Q**uoniam excelsus dñs et humilia respicit: et alta a longe cognoscit. **S**i ambulauero in medio tribulationis uiuificabis me: et sup irā inimicorū tuorū egeridisti manum tuā: et saluū me fecit dextera tua.

Dominus retribuet p me: dñe misericordia tua in seculū: op̄a manū tuarū ne despicias. **Psalm⁹ dauid.**

C. xxxviii. **D**omine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionem meā et resurrectionē meā. **I**ntellequisti cogitationes meas de lōge: semitam meā et fundim meū inuestigasti. **E**t omnes vias meas p̄uidisti: qā nō est sermo in lingua mea. **E**cce dñe tu cognouisti oīa nouissima et ātīqua: tu formasti me et posuisti sup me manū tuam. **M**irabilis facta ē scientia tua ex me: confortata ē et nō potero ad eam. **Q**uo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiā? **S**i ascendero in celū tu illic es: si descendero in infernū ades. **S**i sumpsero pēnas meas dilucto: et habitauero in reueris maris. **E**t enim illic manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. **E**t dixi forsitan tenebre conculcabūt me: et nox illuminatio mea in delicijs meis. **Q**uia tenebre nō obscurabunt a te: et vox sicut dies illuminabit: sicut tenebre ei⁹ ita et lumen eius. **Q**uia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris mee. **C**onfitebor tibi qā terribiliter magnificat⁹ es: mirabilia op̄a tua: et aīa mea cognoscer nimis. **N**on ē occultatū os meum a te qđ fecisti in

occulto: et substantia mea in inferioribz terre. **I**mpfectū meū viderūt oculi tui: et in libro tuo omnes scribent: dies formabunt et nemo in eis. **M**ichi autē nimis honorificati sūt amici tui de⁹: nimis confortatus ē p̄cipat⁹ eorū. **D**enumerabo eos et sup arenā multiplicabuntur: resurrexi et adhuc sum tecū. **S**i occideris deus peccatores: viri sanguinum declinate a me. **Q**uia dicitis in cogitatione: accipiat in vanitate ciuitates suas. **N**onne qđ oderūt te dñe oderam: et sup inimicos tuos tabescebe.

Perfecto odio oderā illos: inimici facti sunt michi. **P**roba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce semitas meas. **E**t vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in viā eternā. **Ps⁹ dauid. C. xxxviii.**

Eripe me dñe ab homine malo: a viro iniquo eripe me. **Q**ui cogitauerūt iniquitates in corde: tota die cōstituebāt prelia. **A**cuēūt linguam suā sicut serpētes: venenū aspidū sub labijs eorū. **C**ustodi me dñe de manu peccatoris: et ab hominibz iniquis eripe me. **Q**ui cogitauerūt supplātare gressus meos: absconderunt supbi laqueum michi. **E**t funes egerenderūt in laqueū: iuxta iter scandalū posuerunt michi. **D**ixi dño de⁹ me⁹ es tu: exaudi dñe vocē deprecationis mee. **D**omine domine virtus salutis mee: obumbrasti super caput meum in die belli. **N**on tradas me dñe a desiderio meo peccatori: cogitauerūt contra me: ne derelinquas me ne forte exaltentur. **C**aput circūit⁹ eorū: labor labiorū iporū operiet eos. **C**adent sup eos carbones: in ignē decies eos: in miserijs non subsistent. **V**ir linguosus non diriget in terra: virū iniustum mala

rapiet in interitu. **C**ognoui quia faciet
dominus iudicium inopis: et vindictam
pauperum. **V**eruntamen iusti confitebun-
tur nomini tuo: et habitabunt recti-
tudi vultu tuo. *ps. 35. C. xl.*

Domine clamaui ad te exaudi
me: intende voci mee cum clamaue-
ro ad te. **D**irigat oratio mea sicut
incensum in conspectu tuo: eleuatio manuum
mearum sacrificium vespertinum. **P**one do-
mine custodiam oris meo: et os meum cir-
cumspectum labijs meis. **N**on declines
cor meum in verba malicie: ad reculan-
das reculationes in peccatis. **C**um ho-
minibus operantibus iniquitate: et non co-
municabo cum electis eorum. **C**orripiet
me iustus in misericordia et increpabit me:
oleum autem peccatoris non impinguet
caput meum. **Q**uoniam adhuc et oratio
mea in beneplacitis eorum: absorpti sunt
iuncti petre iudices eorum. **A**udi et ver-
ba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo
terre erupta est super terram. **D**issipata
sunt ossa nostra secus infernum: quia ad te
domine domine oculi mei: in te speraui
non auferas animam meam. **C**ustodi me
a laqueo quem statuerunt michi: et a
scandalis operantium iniquitate. **C**adent
in retiaculo eius peccatores: singulariter
sum ego donec transeam. *Intellectus
ps. 35. cum est in spelunca oratio. C. xli.*

Voce mea ad dominum clamaui: vo-
ce mea ad dominum deprecatus sum.
Effundo in conspectu eius orationem me-
am: tribulationem meam ante ipsum pronun-
tio. **I**n deficiendo ex me spiritum meum:
et tu cognouisti semitas meas. **I**n
via hac qua ambulabam: absconderunt
laqueum michi. **C**onsiderabam ad dexte-
ram et videbam: et non erat qui cognosceret
me. **P**erijt fuga a me: et non est qui
requirat animam meam. **C**lamaui ad te

domine: dixi tu es spes mea: portio mea
in terra viventium. **I**ntende ad depre-
cationem meam: quia humiliatus sum nimis.
Libera me a persecutoribus meis: quia con-
fortati sunt super me. **A**duc de custodi-
a animam meam ad confitendum nomini tu-
o: me respiciant iusti donec retribuas
michi. *ps. 35. cum persequatur eum
filius suus absolon. C. xlii.*

Domine exaudi orationem meam
auribus prepe obsecrationem me-
am: in veritate tua exaudi me in tua ius-
ticia. **E**t non intres in iudicium cum seruo
tuo: quia non iustificabit in conspectu tuo
omnis viues. **Q**uia persecutus est inimicus
animam meam: humiliavit in terra vi-
tam meam. **C**ollocavit me in obscu-
ris sicut mortuus seculi: et anxietus
est super me spiritus meus: in me turba-
tum est cor meum. **M**emor fui dierum an-
tiquorum: meditatus sum in omnibus ope-
ribus tuis: in factis manuum tuarum me-
ditabar. **E**xpandi manus meas ad
te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.
Velociter exaudi me domine: defecit spi-
ritus meus. **N**on auertas faciem tuam
a me: et similis ero descendentibus in la-
rum. **A**uditam fac michi mane mi-
sericordiam tuam: quia in te speraui. **N**o-
tam fac michi viam in qua ambulem:
quia ad te leuaui animam meam. **A**ri-
pe de inimicis meis domine ad te confu-
gi: doce me facere voluntatem tuam quia
deus meus es tu. **S**piritus tuus bo-
nus deducet me in terram rectam: propter
nomen tuum domine viuificabis me in equi-
tate tua. **A**duces de tribulatione
animam meam: et in misericordia tua dis-
perdes inimicos meos. **E**t perdes
omnes qui tribulant animam me-
am: quoniam ego seruus tuus sum.
ps. 35. aduersus goliath.

C. xlm

Benedictus dñs de⁹ me⁹ q̄ do-
cet man⁹ meas ad preliū: et
digitos meos ad bellū. **Mi-**
sericordia mea ⁊ refugiu meū: susceptor me-
us et liberator me⁹. **P**rotector me⁹ ⁊ i
ipso speravi: qui subdit pplm meū sub
me. **D**omine quid ē homo quia in-
notuisti ei: aut filius hominis quia
reputas eū. **H**omo vanitati similis
factus est: dies ei⁹ sicut umbra prete-
reunt. **D**omine inclina celos tuos
et descende: tange mōtes ⁊ fumigabūt.
Eulgura choruſtationē ⁊ dissipabis
eos: emitte sagittas tuas ⁊ turbabis
eos. **E**mitte manū tuā de alto: eripe
me et libera me de aquis multis: ⁊ de
manu filiorū alienorū. **Q**uorū os lo-
cutum ē vanitatem: ⁊ deſecta eorū deſe-
ra iniquitatis. **D**eus canticū nouū
cantabo tibi: in psalterio decacordo
psallam tibi. **Q**ui das salutem regi-
bus: qui redemiſti dauid ſeruū tuū:
de gladio maligno eripe me. **E**t erue
me de manu filiorū alienorū quorū os
locutū ē vanitatē: ⁊ deſecta eorū deſecta
iniquitatis. **Q**uorū filij sicut nouel-
le plantationes: i iuētute ſua. **F**ili-
e eorū compolite: circumornate ut ſi-
militudo templi. **P**romptuaria eorū
plena: eructantia ex hoc i illud. **O**ves
eorū fetose abundantes in egreſſib⁹ ſu-
is: boues eorū craſſe. **N**on eſt ruina
materie: neq; tranſit⁹ neq; clamor in
plateis eorū. **B**eatum dixerūt populū
tui hec ſunt: beatus populus cuius
domin⁹ deus eius. **Lauda⁹ ipi dñs C. xlm**
Exaltabo te deus me⁹ rex: et be-
nedicam nomini tuo in ſeculū ⁊
in ſeculū ſeculi. **P**er ſingulos dies be-
nedicam tibi: ⁊ laudabo nomen tuū i
ſeculū ⁊ i ſeculū ſeculi. **M**agnus dñs
et laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis

eius nō eſt finis. **G**eneratio et gene-
ratio laudabit opera tua: ⁊ potentiā
tuam pronūciabūt. **M**agnificentia
glorie ſanctitatis tue loquent⁹: et mi-
rabilia tua narrabūt. **E**t virtutem
terribiliū tuorū dicent: et magnitudi-
nem tuam narrabunt. **M**emoriam
abundantie ſuauiſſimae tue erudabūt:
et iuſticia tua exultabūt. **M**iſerator et
miſericors dñs: patiens et multū mi-
ſericors. **S**uavis dñs vniūſis: ⁊ mi-
ſerationes eius ſup omnia opera eius.
Confiteant tibi dñe oia opera tua:
et ſancti tui benedicāt tibi. **G**loriam
regni tui dicent: ⁊ potentiā tuā loquen-
tur. **V**t notam faciāt filijs hominū
potentiā tuā: et glām magnificentie
regni tui. **R**egni tuū regnū omnium
ſeculorū: ⁊ dñatio tua in omni genera-
tione et generatione. **F**idelis dñs in
omib⁹ verbis ſuis: ⁊ ſand⁹ in omib⁹
operibus ſuis. **A**lleuat dñs omnes
q̄ corruūt: ⁊ erigit omnes elisos. **O**cu-
li omnium in te ſperant dñe: ⁊ tu das e-
ſcam illorū i tempore oportuno. **A**pe-
ris tu manū tuā: ⁊ impleſ omne aīal
benedictione. **I**uſtus dñs i omib⁹
vijs ſuis: et ſandus i omib⁹ operi-
bus ſuis. **P**rope ē dñs omib⁹ in-
uocantibus eū: omib⁹ inuocantibus
eū in veritate. **V**olūtatem timentiū
ſe faciet: ⁊ deprecationē eorū exaudiet:
et ſaluos faciet eos. **C**uſtodit domi-
nus omnes diligentes ſe: ⁊ omnes pe-
ccatores diſperdet. **L**audationē dñi
loquetur os meum: et benedicat o-
mnis caro nomini ſancto eius in ſe-
culum et in ſeculum ſeculi. **Alla C. xlv**
Lauda anima mea dñm: lauda-
bo dñm i vita mea: psallam
deo meo q̄d iū fuero. **N**olite cōfidere
in principibus: in filijs hominū in

quibus non est salus. **E**xibit spiritus eius
et reuertetur in terram suam: in illa die peribunt
omnes cogitationes eorum. **B**eat⁹ cui⁹
deus iacob adiutor eius: spes eius in
domino deo ipsius: qui fecit celum et terram ma-
re et omnia que in eis sunt. **Q**ui custo-
dit veritatem in seculum: facit iudicium in-
iuriam patientibus: dat escam esurientibus.

Dominus soluit compeditos: dominus
illuminat cecos. **D**ominus erigit eli-
sos: dominus diligit iustos. **D**ominus
custodit aduenas: pupillum et viduam
suscipiet: et vias peccatorum disperdet.

Regnabit dominus in secula: de⁹ tu⁹ syon in
generationem et generationem. *Alia. C. xliii.*

Laudate dominum quoniam bonus est psal-
mus: deo nostro sit iocunda deco-
rag; laudatio. **E**dicans iherusalem dominus:
dispersiones israelitis congregabit.

Qui sanat contritos corde: et alligat
contritiones eorum. **Q**ui numerat multi-
tudinem stellarum: et omnibus eis nomina
vocat. **M**agn⁹ dominus noster et magna
virtus eius: et sapientie eius non est nu-
merus. **S**uscipiens mansuetos dominus:
humilians autem peccatores usque ad ter-
ram. **P**recinite domino in cythara. **Q**ui aperit
celum nubibus: et parat terre pluuiam.

Qui producit in montibus fenum: et
herbam sicut hominum. **Q**ui dat in-
mentis escam iumentis: et pullis ceruorum
inuocationibus eius. **N**on in fortitudine est
qui voluntatem habebit: nec in robore viri
beneplacitum erit ei. **B**eneplacitum
est domino super timentes eum: et in
eis qui sperant super misericordia eius.
Alia. Aggei et zacharie C. xliiii.

Lauda iherusalem dominum: lauda deum
tuum syon. **Q**uonia confortauit
sebas portas tuas: benedixit filiis tuis
in te. **Q**ui posuit fines tuos pacem:

et adipe frumenti faciat te. **Q**ui emit-
tit eloquium suum terre: velociter currit
sermo eius. **Q**ui dat niuem sicut la-
nam: nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit cristallum suum sicut bucellas:
ante faciem frigoris eius quis sustine-
bit. **E**mittet verbum suum et liquefaciet
ea: flabit spiritus eius et fluent aque.

Qui annunciat verbum suum iacob:
iusticias et iudicia sua israel. **N**on
fecit taliter omni nationi: et iudicia sua
non manifestauit eis. *Alleluia. C. xliiii.*

Laudate dominum de celis: laudate eum
in excelsis. **L**audate eum omnes
angeli eius: laudate eum omnes virtutes
eius. **L**audate eum sol et luna: lauda-
te eum omnes stelle et lumen. **L**auda-
te eum celi celos: et aque omnes que super
celo sunt laudent nomen domini. **Q**uia ipse
dixit et facta sunt: ipse mandauit et crea-
ta sunt. **S**tatuuit ea in seculum et in seculum
seculi: preceptum posuit et non preteribit.

Laudate dominum de terra: dracones et
omnes abissi. **I**gnis grando nix gla-
cies spiritus procellarum: que faciunt ver-
bum eius. **M**ontes et omnes colles: li-
gna fructifera et omnes cedri. **B**estie et
uniuersa pecora: serpentes et volucres
penate. **R**eges terre et omnes populi: princi-
pes et omnes iudices terre. **I**uvenes et
virgines senes cum iunioribus laudent no-
men domini: quia exaltatum est nomen eius solius.

Confessio eius super celum et terram: et
exaltauit cornu populi sui. **V**mnus o-
mnibus sanctis eius: filiis israel populo ap-
propinquanti sibi. *Alleluia. C. xlix.*

Cantate domino canticum novum: laus
eius in ecclesia sanctorum. **L**etetur israel
in eo qui fecit eum: et filie syon exultent
in rege suo. **L**audent nomen eius in cho-
ro: in tympano et psalterio psallant
ei. **Q**uia beneplacitum est domino in populo

suos: et exaltabit mansuetos in salutem.

Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. **E**xultationes dei in gutture eorum: et gladii anticipites in manibus eorum. **A**d faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: et nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciat in eis iudicium descriptum: gloriatur in omnibus sanctis eius. **Alleluia. C. l.**

Laudate dominum in sanctis eius: laudate eum in firmitate virtutis eius.

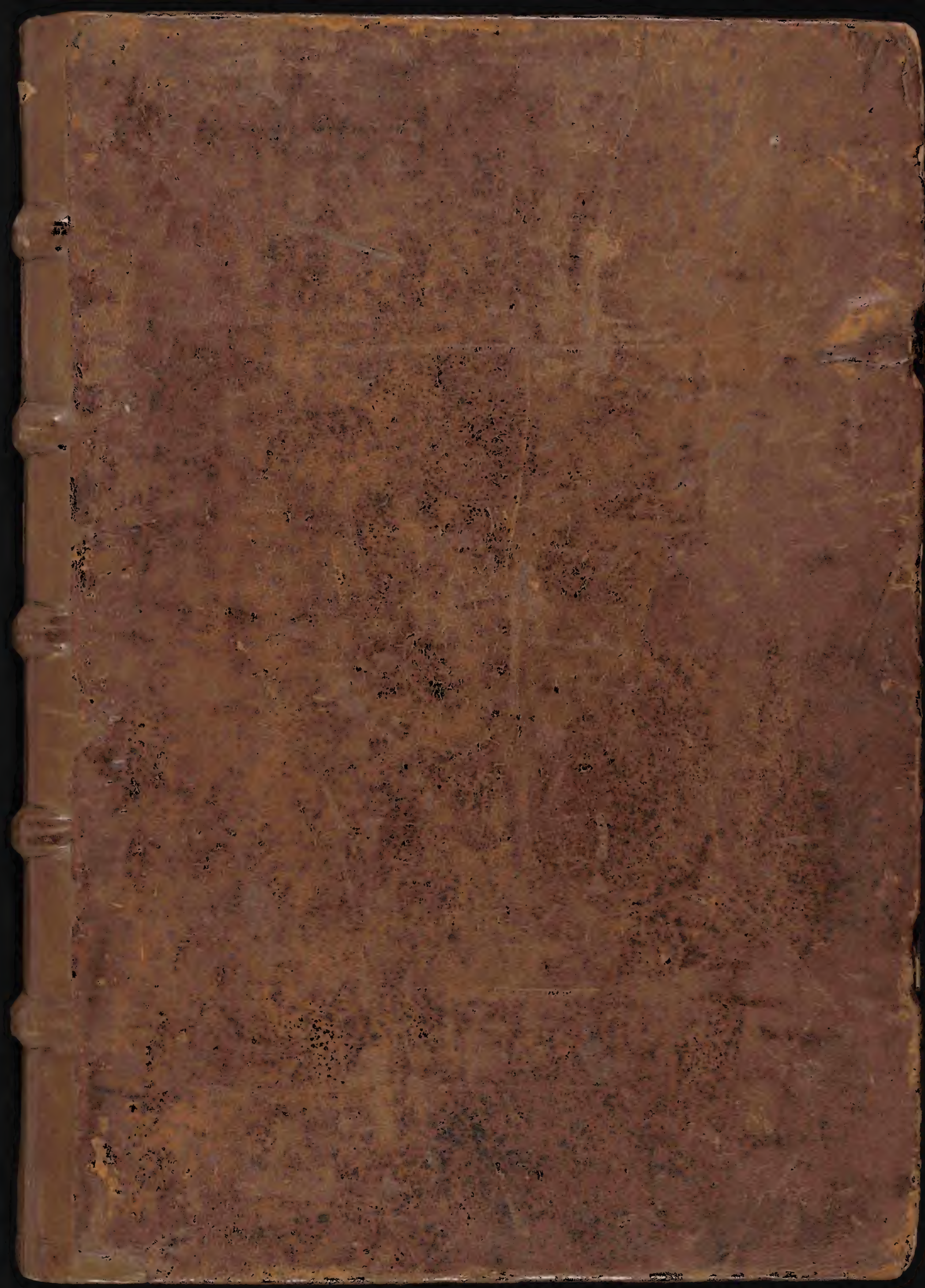
Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eum in sono tube: laudate eum in psalterio et cythara.

Laudate eum in tympano et choro: laudate eum in cordis et organo.

Laudate eum in cymbalis benesonantibus: laudate eum in citharis iubilantis: omnis spiritus laudet dominum. **Alfa.**

Explicit psalterium. 67.

2° Inc. s. a. 197 (1)
~~Ein.~~ 63^a (1)

Wie 42 zeitige Bibel Güttenbergs.

Unser Exemplar ist durchweg des 1. Druck
vgl. das anschließende Blatt von Schwelke.

Hain * 3031 = GW 4201

I (bis 9. 324 + 4 Bl. Petr.)

Chambers

Ine. A. 197.

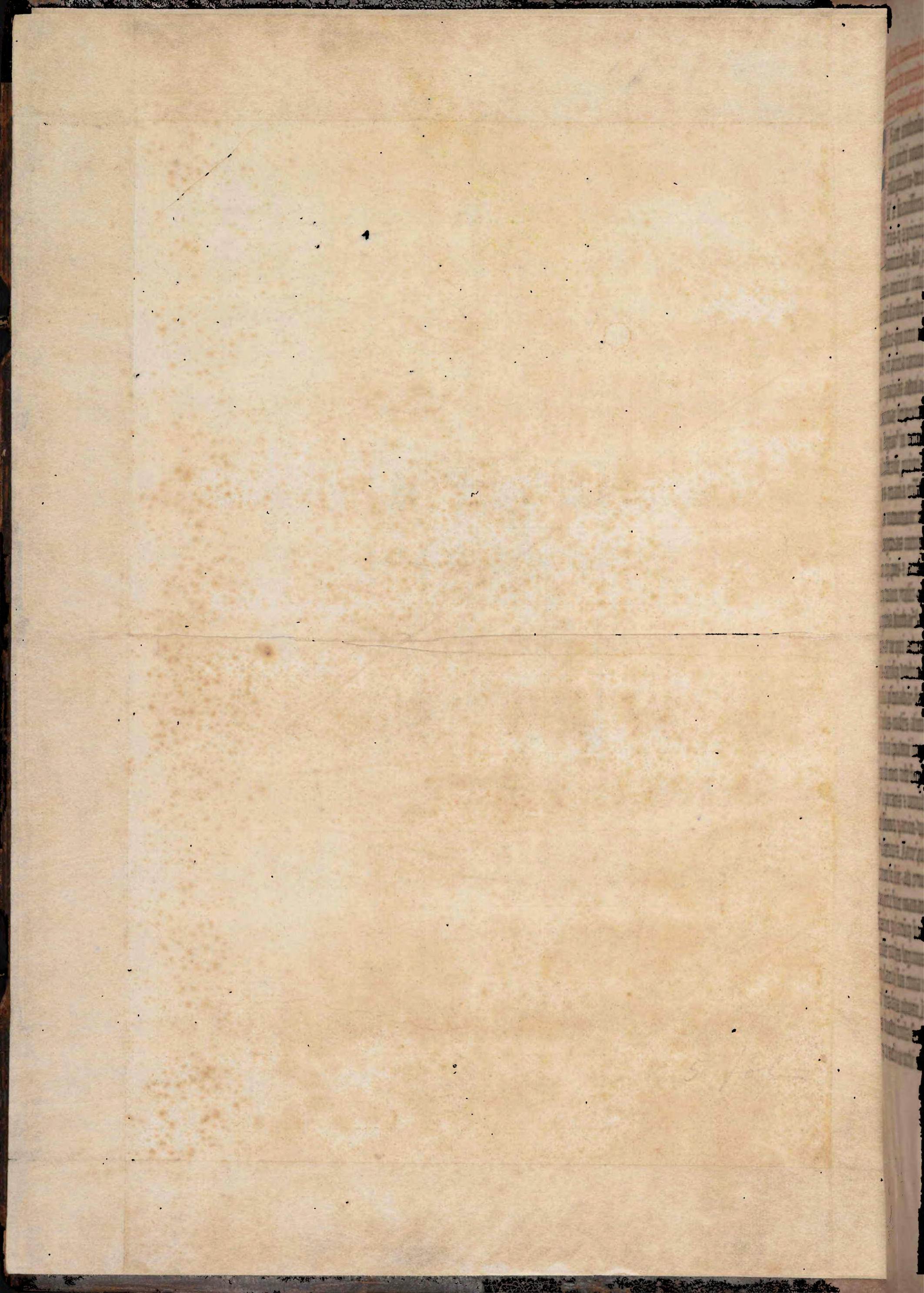
Feb 1 Cim 63 a

Maine - 1450 - 55

(In all the
... ..)

(Vol 2)

of
... ..
... ..
... ..

Nr. 1962 Ausgang: 8.5.1958
I. Schäden: 7 + 30 1m 30
II. Behandlung: 8 25 36 38 40
III. Besonderheiten:

